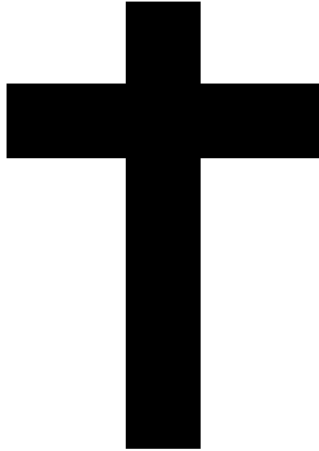

Godindi Hoafi

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea

Godꞥndꞥ Hoafꞥ
The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3

Contents

Godindɨ Hoafi	1
Matyu	2
Mak	61
Ruk	92
Son	148
Ratupuri	189
Rom	238
1 Korin	264
2 Korin	286
Garesia	302
Efesus	311
Firipai	318
Korosi	323
1 Tesaronaika	329
2 Tesaronaika	333
1 Timoti	336
2 Timoti	343
Taitus	348
Firemon	351
Hibru	353
Sems	374
1 Pita	381
2 Pita	388
1 Son	393
2 Son	398
3 Son	399
Sud	400
Weindahifembo	402
Read the New Testament	430

Godindi Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini
 [agg]

There are approximately 1,000 Angors living in the Amanab district of the Sandaun Province of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

Print publication © 2001 by The Bible Society of Papua New Guinea
 Print version ISBN 9980 63 852 4

Web version
 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Godindi Hoafi

Buki+yafe Ndüri [tab] Bodifo Ndüri [tab] Pes

Matyu Aboedi Hoafi Matyu ai sürü papımarandi

*Sisas Kraisiñdi amoa mamı nıngurumboemo tüküyafu manıngomo hoafi
(Ruk 3:23-38)*

¹ Sisas Kraisiñdi amoa mamı nıngurumboemo tüküyafu manıngomo hoafane nda. Sapo Sisas ai Defitiñdi amoa ambeahıñdi tükümeñyu asu Defit ai Abrahamıñdi amoaombofi tükümeñyu ranı hoafane nda. ² Abraham ai Aisakiñdi afıñdiyuane. Asu Aisak ai Sekopiñdi afıñdiyuane. Asu Sekop ai Suda ahandı apodoho mamı ranı babıdımbomemo ranahamundi afıñdiyuane. ³ Asu Suda ai Peres Sarayafandi afıñdiyuane. Ahafandi hondı ranai Tamarıyoane. Asu Peres ai Hesronıñdi afıñdiyuane. Asu Hesron ai Ramıñdi afıñdiyuane. ⁴ Asu Ram ai Aminadapıñdi afıñdiyuane. Asu Aminadap ai Nasonıñdi afıñdiyuane. Asu Nason ai Sarmonıñdi afıñdiyuane. ⁵ Asu Sarmon ai Boasıñdi afıñdiyuane. Ahandı hondı ranai Rahapıyoane. Asu Boas ai Obetiñdi afıñdiyuane. Ahandı hondı ranai Rutıyo. Asu Obet ai Sesindi afıñdiyuane. ⁶ Asu Sesi ai sapo Defit adükari bogoriñdi nındoumbofi manınguru ranahandi afıñdiyuane. Asu Defit ai Soromonıñdi afıñdiyuane. Ahandı hondı ranaiyo horombo Uriandi nımorehi-mayo. ⁷ Asu Soromon ai Rehoboamıñdi afıñdiyuane. Asu Rehoboam ai Abaisandi afıñdiyuane. Asu Abaisa ai Asandi afıñdiyuane. ⁸ Asu Asa ai Sehosañdi afıñdiyuane. Asu Sehosañdi afıñdiyuane. Asu Sehoram ai Usiandi afıñdiyuane. ⁹ Asu Usia ai Sotamıñdi afıñdiyuane. Asu Sotam ai Ahasıñdi afıñdiyuane. Asu Ahas ai Hesekiandi afıñdiyuane. ¹⁰ Asu Hesekia ai Manasendi afıñdiyuane. Asu Manase ai Emoniñdi afıñdiyuane. Asu Emon ai Sosaiñdi afıñdiyuane. ¹¹ Asu Sosai ai Sekoniandi apodoho mamı ranahamundi afıñdiyuane. Sapo ranı-simboanı Babiron ami Israer nendi ranaheimbo Babiron hıfına ahamundi moanı ratüpürimbohünda sowandümondürı mahomo. ¹² Ai Babiron hıfına sowandümondürı houmbo Sekonia ai Searıtierıñdi afıñdiyuane. Asu Searıtier ai Serubaberıñdi afıñdiyuane. ¹³ Asu Serubaber ai Abiutiñdi afıñdiyuane. Asu Abiut ai Eriakimıñdi afıñdiyuane. Asu Eriakim ai Asorıñdi afıñdiyuane. ¹⁴ Asu Asor ai Sadokıñdi afıñdiyuane. Asu Sadok ai Akimıñdi afıñdiyuane. Asu Akim ai Eriutiñdi afıñdiyuane. ¹⁵ Asu Eriut ai Ereasarıñdi afıñdiyuane. Asu Ereasar ai Matanıñdi afıñdiyuane. Asu Matan ai Sekopiñdi afıñdiyuane. ¹⁶ Asu Sekop ai Sosepiñdi afıñdiyuane. Asu Sosep ranai Mariandi nındowenihı-mayu. Maria ai Sisas ranahambo wakımarımıñdi, sapo ahambo Kraisi* sei arihüñdi ra. ¹⁷ Ranımbokane munınguambo nındou Abraham nınguambe peyo haya ho hombo Defit nınguambe tükümeñyu ranai 14 amoa boagrıyomo nımorıyomo marundi ra tükümeñyu. Asu Defit nınguambe peyo haya ho hombo Babiron hıfına sowandümondürı homondambe amboanı, mare yahurai 14 amoa kareandeimbambe ramıñdümbı boagrıyomo nımorıyomo marundi ra tükümeñyu. Asu Babiron hıfına sowandümondürı homondambe peyo haya ho hombo Kraisiñdi Maria wakımarımıñdi amboanı mare yahurai 14 amoa kareandeimbambe ramıñdümbı boagrıyomo nımorıyomo marundi ra tükümeñyu.

*Sisas Kraisiñdi Maria wakımarımıñdi hoafi
(Ruk 2:1-7)*

¹⁸ Sisas Kraisi ai tükümeñyu hoafi ra ndahurairane. Ahandı hondı Maria ranahambo Sosepiñdi segodımbomomo kürihi hıñıngımarıñdi. Maria ranai Sosepiñdi nıngokoateyoambeyo asu ahambo hoerıñdi ai furümbı manıngomo moanı Yifiafi Aboediñdi ngıñdiñdi nambo. ¹⁹ Ahandı nındowenihı Sosep ranai nındou mbumundi hamıñdiyu, ngı ai Maria ranahambo nındou hımbaohı amoañgambobembo-mayo ranımbomoyıboarıkumbo asu ai moanı dıbo ahambo randıhe hıñıngıñdi hea yahu haya hohoanı moyu. ²⁰ Sosep ai ranımbomoyıbo hohoanı moyu-ane asu Adükariñdi sünambeahıñdi nendi ranai ahambosoyıfogodıñdi nambo tüküfi hoafıyundühi yahuya, “Sosep, Defitiñdi amoa, se Maria sıhafı nımorehımbobefemıñdiñdi yihımbondamboyafı. Yifiafi Aboediñdi hoafi süngüane Maria ai fı masemıñdi. ²¹ Nımorehı ranai nındowenihı nımorı nderıñdiñdiñdi. Asu se ndürı Sisas ra kaboadıworı nımbomoyıbo sapo ai anımbomoyıbo ahandı nındou ranaheimbo ahei moaruwai

* **1:16:** Ndürı Kraisi ranana nındou God ai nındou aboedambobembohünda adükari bogorımbobembohünda kamafoarıñdi.

hohoanimo ranambeahindi aboedambondearumbui,” mehando. ²² Munguambo rani-moatükuni rahurai tüküme Feyo ra, sapo Adükarü ai ahandi hoafi hoafiyu randeimbini yafambe süngure haya hoafimayu. Ai yare hoafiyuhü yahuya,

²³ “E, nimorehi mamü ai nindowenihü dibo hokoatendowohü ai fi ndemini haya asu nindowenihü nimori nderimindimboe.

Rananmbo asu ahambo ndürü ra kaboadhorühü Emanuer mbisahündomboyei,”
Aisaia 7:14

mehu ra. Rani hoafi ranahandi nimini hoafi ana God ai siri babidimbo anunguane.

²⁴ Raniyu asu Sosep ai yangirüfi haya Adükarüni sünambeahindi nendi hoafimayundo süngure rareandühi Mariambo ahandi nimorehimboe masemüdü. ²⁵ Sosep ranai moai nimorehi ranidibo mamühi apafe rinandü, nga moani nimorehi ranaipoanimo ni nggohimboyo asu ai nindowenihü nimori maserimindo. Raniyu asu Sosep ai nimori ranahambo ndürü Sisasani mehu.

2

Hüfihamini süfuanipoedi ndüfosi nendi Sisahoeifimbo tüküme fundi

¹ Herot ai Sudia hifambe bogorimbofi nunguambe rani-simboani Maria ai Sisaharahanambo Betrethemühi wakimarimindo. Hondü ai Sisaharahanambo serimini hayamboyo-ane ranambe nindou bogori fifirundeimbi ranai hüfihamini süfuanipoedi Serusarem ngoafambe tüküme fundi. ² Ai düduyafundühi yahomoya, “Nimori simbori masahorimindei sapo Suda-yafe bogorimayu ra nungufiyu? Ro hoeirihundan ahandi mupui ranai hüfihamini süfuan tüküfe mamaroamboanefti asu ro ahambo hohoanimoyondowohü ngusüfo pefimbohünda masühifi,” mehomondamboyo. ³ Raniyu asu Herot Adükarü Bogorimayu ranai rani hoafi ra himboriyu haya ngusüfoambe afini hohoanimomari ra asu munguambo nindou Serusarem ngoafihü mamarei amboani ramareandüri. ⁴ Raniyu asu Herot ai Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori nindou-memo raniyomo asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi nindou-memo raniyomo munguambo ahamumbo mamühi gugureapurü mbura düdufipurühü yahuya, “Krais ranahambo ngoaf nahü mandahorimindeia?” yahu düdumefipuramboemo. ⁵ Asu simbori ai ahambo yahomoya, “Betrethem ngoafihü Sudia hifambe. Sapo horombo God ai ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ahandi süngure hoafi ra ndahuraiyu yare sürü pare masihendi. Ai Bukambe yare hoafiyuhü yahuya,

⁶ “Betrethemihüdü, se Sudia hifambe-anei aniboadei ra

awü se Sudiambo hifandundeimbi bogori ngoafi ranahamundi daboadanipoedi hamindiyepoani, nga wani.

Sihei ngoafi mbusümodü animbo nindou adükarü mamü ai tükündüfi haya wandü Israer nindou ranaheimbo hädarumbui,”

Maika 5:2

mehu. ⁷ Raniyu asu Herot ai sapo nindou hüfihamini süfuanipoedi ndüfosi nendi masifomo ranahamumbo dibo mborai yahupuri hürühepurü haya yahuya, “Nini simboani hondü hamindiyu mupui ra tüküfe mamaro?” yahu haya düdü düdumefipuri.

⁸ Raniyu ai nindou memo ranahamumbo Betrethemnambo koamarühepurü ndani süngundafundi yahuhaya hoafiyupurühü yahuya, “Se ngifomo moani ndondu nimori ranahambo nahi ai ahambo masahorimindei ranahambo kokondurü. Nga asu hoeindurühü ana, asu se wambo ranühü mbisimo hoafimondani animbo asu roamboani dügü ahambo hohoanimondahandowohü ngusüfo pandihimboane,” yahu koamarühepurü. ⁹ Ndüfosi nendi-memo ranai ahandi hoafi ra himboriyomo houmbo ndamefundü. Ai nafina hifomondane, sapo mupui hüfihamini süfuan tüküfe mamaro ra asükaiyomo hoeimarundi. Mupui ranai ahamundi hangifoani hifo nimori nimarümbi worü rani nimoamo mamaro. ¹⁰ Raniyomo mupui ra hoeirundan mayowa ai afini hihifi-hihifimemo. ¹¹ Raniyomo asu ai worimayo ranambe kefou hifomo nimori ranahambo hoeimarüwuri ahandi hondü Maria radibo. Raniyomo asu ai ahandi fikimi pütapiyomo yiri yimbu pusuru nimarimombo ahambo hohoanimoyomondühi ngusüfo pamarüwuri. Raniyomo ai ahamundi arambeahindi napo ra bokaründümo houmbo masabudo. Rani-moatükuni ra gorüyo, fisiharümbi mbimbirayo asu sanda aboediyu, nginindi napo ra masabudo. ¹² Nindou ranahamumbo God ai yafogoadnamboya, “Se Herot nimarü nafü ngomboemo,” mehupuramboemo. Asu süngunambo ai rani-nafü hinngüru hou ngorü nafü ahamundi hifina mahomo.

Isip hifina Sosep ai ahandi ambori babidimbo aboeda mafefoehindi

¹³ Nindou ranai ndaweyafundane rani-simboani Adükarüni nendi ranai Sosepimbo yafogoadnambo tüküme Feyu. Asu ai hoafiyundühi yahuya, “Botindafo, nimori ranai asu ahandi hondane ra ndowapindüfi hawa Isip hifina feboehi ngei ranühi nimboeiani

asu ro hombo hoafindahaní anímbo ngoründühi ngei. Nímboe Herot ai nímorí rana-hambo hífokofimbo kokondirí wakíndirümbui,” yahu hoafimenduamboyu. ¹⁴ Raníyu Sosep ai botífi nímorí ra serümündü haya ahandí hondí ranídíbo mare raní nímbokeani Isip hífnambo mahéi. ¹⁵ Hífi ranühanímbo ai nímboeianí Herot ai yífindümbui. Adükari ai ahandí hoafiyu-randeimbí ahandí yafambe süngure haya hoafiyuhüya, “Ro wandí Nímorí Isip hífambeahíndí mborai masahando,” mehu. Hoafí ra moaní aníhondü hondü tükündífemboe yaho hayamboyo raní moatükuní ranai yare yahurai tüküme Feyo.

Herotíndí hoafí süngu nímorí hífokoakomaríhündí

¹⁶ Hüfíhamíndí süfuanípoedí ndüfosi nendí masífomo ranai ahambo ngorü-süngumarüwuri ra Herot ai kírhái hífire hayamboyo asu ranímbo ahambo ngíníndí ngüsüfoambe fondírímíndí mahafo. Raníyu asu ai munnguambo nindowenihi nímorí yimbu hímbaníkoateyeimbí Betrethem ngoafíhündí asu ngoafí amurí raní ngoafí-kímí adaburo ranambeahíndí hífokoakofoefembo hoafí masendí. Sapo nindou hüfíhamíndí süfuanípoedí ranai hoafímemo raní-símboaní mupui tüküme Feyo hoafí ra hífire hayamboyo asu ai yare hoafímepurí nímorí ra hífokoakofoefembo. ¹⁷ Ndaní-moatükuní tüküme Feyo ra sapo Godíndí hoafí hoafíyu randeimbí nindou Seremaianí yafambe süngure haya horombo hoafímareandí ra símogodühi tüküfemboyo yare tüküme Feyo. ¹⁸ Sapo ai yare hoafíyuhü yahuya,

“Ramahündí ai yasímondí mamí hímboríyei.

Araní hoafí afíndí puküna asu araní hoafí yambohai tükífeyowa hímborayeí.

Reser ai ahandí amoaó mamí Israeríhündí nímorí ranaheimbo aranímborandüra asu munnguambo nindou ranai ngírí ahambo dídíboadondíhíndí ahandí ngüsüfoambe faríhefembo.

Nímboe sapo ahandí nímorí ranai níngokoatemayeíambo wambo,” mehu raní-süngumbo.

Jeremaia 31:15

Sosep ai ahandí amborí babídí asúkaiyeí masühüsi

¹⁹⁻²⁰ Süngunambo Herot ai yífiyuane asu Adükariíndí nendí ranai yafogoadambe Sosepímbo Isip hífíhü tüküfi hoafíyundühi yahuya, “Se amborí ndowapíndífi hawa híhíríndafo Israerínambo ngafí. Nindou sapo nímorí ranahambo hífokofimbo ho-hoanímomemo ranai ana yífimemo,” mehundoamboyo. ²¹ Raníyu asu Sosep ai botífi nímorí ra serümündü haya hondambo kameihí asu ai híhíríyahi Israer hífnambo mahüsi. ²² Asu Arkeraus ai ahandí afíndí Herot ranahandí fondühi Sudia-yafe adükari bogorímbofi manüngu raní hoafí ra Sosep ai hímboríyu haya ranühi níngombo hombo ra yíhímbomayu. Nga asu God ai yafogoadambe Sosepímbo bídífirí hoafí masagadoam-boyu asu ai Garirí hífnambo mahu. ²³ Raníyu asu ai hu ngoafí mamí ahandí ndürí Nasaret ranühi manüngu. Sapo mamí raní-süngumbo anímbo God ai ahandí hoafíyomo rundeimbí süngu hoafíyomondühiya, “Nindou ranahambo Nasaretíhündí nindou mbíseimboyeí,” mehomó yahurai aníhondü tüküfembóhündamboyo yahurai tüküme Feyo.

3

Son hímoní hundürírarandeimbí nindou ranai Godíndí hoafí bokaríhefembo tüküme Feyo

(Mak 1:1-8; Ruk 3:1-9; Son 1:19-29)

¹ Raní-símboaní Son hímoní hundüríra-randeimbímayu tüküme Feyo. Nindou ranai nímí wohí furíkoatereandühi Sudia hífambe ranühi manüngu. Ai piyu haya nindou raní hífíhü amarei ranahaimbo Godíndí hoafí ra bokaríhai marandí. ² Raníyu asu ai yare hoafíyuhü yahuya, “Awi, se síhei moaruwai hohoanímó ranahambo daboad-anambondíhíndí, nga God ngíníndí hífandarandí ra ndeara moaní akímane,” mehu. ³ Sapo Son ranahamboyo God ahandí hoafí hoafíyu randeimbí nindou Aisaia ranahandí yafambe süngure hoafíyuhüya, “Nindou mamí ai nímí wohí furíkoatereandühi mungyuhü yare hoafíyuhüya, “Adükariíndí nafí se dídíboadondíhíndí.

Ai hombo-memo nafí ra ndondondíhi híníngíndíhíndí,

Aisaia 40:4

mehu ra,” mehu.

⁴ Son ai hoearí ahandí güdemarandí ranana kamer níníhondí nínendínambo nafíyoweimbíhündíyo. Asu ai níníhondí hoearíhündí títapürímbore güdehaya botífohü asu wohí yítíhi nímambeahíndí, efu hoe raníyu sesü marandí. ⁵ Raníyeí asu nindou ranai Serusarem ngoafíhündí, munnguambo Sudia hífi raníhündí asu munnguambo hífi Sodan Hoe raníkímí adaburo raníhündambo ai Son sowana masühüsi. ⁶ Raníyeí nindou

ranai ahei moaruwai hohoanimo süngumaríhi hei ranahambo weindahmaríhinda asu ai aheimbo Sodan hímo hundürürarú marandí.

⁷ Nga Son ai hoeireapurane Farisi asu Sadyusi afíndí ranai ahamboya, “Yíhoefombo ai hímoní hundürümbíramuní,” yahomo houmbo ahambo sowana mahomonda hoeimareapurí. Raníyu asu ai ahamumbo hoafiyupurúhí yahuya, “Awi seana amoasíríndí nímor-anemo! God ai síhamumbo ngíníndínduhí moaruwaimbo ndeapúrímbugi. Se nýngundafu mafebou?” ⁸ Se moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanambo-rundeimbíhündí ana asu síhamundí níne ratúpúrí rawarundí ra se moaruwai hohoanimo híníngífembo nafuimbendüramboane. ⁹ Se ngírí randu boríndímondúhíya, Roana Suda anefí, Roana Abrahamíndí amoaó mamíwambo aboedambo-ndahumboyefí, mbísímo. Awi ro síhamumbo hoafehapurí God aiana moaní nímoéi kurayo ranamboaní ndemündí haya Abrahamíndí amoaó mamímbonde híníngíndeambuí! ¹⁰ Nímí sírahambe pírfíríhífembohúnda ndeara tíme ranai ndo-ramíndí engoro. Munguambo ními ra nahaníyo ai aboedí hísíkoateayo ana, ranahambo tíme ranambo híthefe hefe haiambe pítfífemboane. ¹¹ Roana se moaruwai hohoanimo ra híníngíríhímboaneí ranímbo nafuimbohúnda hímoní hundüraríharú. Nga nindou ngorú ai wandí wagabe tüküfemboayu ranai ana síheimbo Yífiáfí Aboedínambo asu hai ranambo hundüründarímbugi. Aiana moaní adúkarí hondüyuaní asu ro raní hoarehanahí. Roana awi aboedí ndearíhamíndíyahípoaní ahandí su ra semíndíndombo. ¹² Ranámbo ai fok warambe ndemündí haya ranambo wit hípírí ra futínde fíndamündí píndendambuí. Asu ai wit safí aboedí raní-yangírí ndemündí ahandí wit síhefembo worí-mayo ranambe dígembuí. Nga asu hípírí moaruwai moaní yangorombo rananímbo ai ndemündí sapo hai díkírífekoate moaní yare koadürümbo koadürümbo horoweimbí ranambe píndímbuí,” mehu.

Son ai Sisasímbo hundürümarírí

(Mak 1:9-11; Ruk 3:21-22)

¹³ Mamí raní-símboaní Sisas ai Gariri hífí híníngíre haya Sodan hímona mahanu. Son sowana ngahani ai wambo ahandí warína hímoní hundürímbugírandírí, mehu. ¹⁴ Nga asu Son ai ahambo ngorú hohoanímonambo yare hoafiyundohú yahuya, “Seanímbo wambo hundürüyondírímbo-mayafí asu símborí se wambo-sowana asínífi ro síhambo hundürüyonínímbo,” mehundoamboyu. ¹⁵ Asu Sisas ai símborí ahambo hoafiyundúhí yahuya, “I ambe, nga hapondaní ana moaní ro hoafayahí süngu randowandí. Se randowandaní moaní raní süngu mbumundí hohoanimo mungu síhírí nafíndíhumíndefomboane, nga ra aboedane,” mehundoamboyu. Asu Son ai hímboríyu haya refembo-ane mehu.

¹⁶ Son ai Sisasímbo hímoní hundürürí hayamboyu ane, Sisas ai mamíharí hímoníndí tüküfeyu. Raníyo asu súnambe sünü ahambo bureandúhíyo asu Godíndí Yífiáfí ranai wupufu nahurai kosi ahandíwamí pühímayoa hoeimareandí. ¹⁷ Raníyo asu yasímondí mamí ranai súnambeahíndí kosowohú yare hoafiyowohú yahoya, “Nindou ranana wandí nímorani, nga moaní ro ngusúfo paríhineimbani. Ahamboane Ro wambo ngusúfoambe siaoweheandí,” meho.

4

Sisasímbo refe hoeífembo moatükuni

(Mak 1:12-13; Ruk 4:1-13)

¹ Raníyo asu raní-símboaní Yífiáfí Aboedí ranai Sisasímbo Satan ai sísíhíkombohúnda ními wohí furíkoatereandúhí serímíndí maho. ² 40 sí ra Sisas ai sesíkoate nýngu mbura asu ai wembombomayu. ³ Asu Satan, nindou sísínda-randeimbí ai ahambo-so tüküfí hoafiyundúhí yahuya, “Se Godíndí Nímorayafí ana, nímoéi kurayo ndanahambo hoafíndafaní sesímbofe tükümbífeyowamboane,” mehundoamboyu. ⁴ Asu símborí Sisas ai hoafíyuhú yahuya, “Godíndí Bukambe yahoya, ‘Sesí yangírí ana ai ngírí nindoundí yangírí níngombo ndendí. Nindou ai yangírí níngombo sahúmündí aríhündí ra mungu hoafí Godíndí yafambeahúndí süngu mbísháhúmündí,’ meho,” mehu. ⁵ Raníyo asu Satan ai Sisasímbo Godíndí adúkarí ngoafí Serusarem raní-nambo serúmündú hu haya hafumbo nímoamo hamíndí Godíndí Worí Adúkarí bogímondí raníwamí híníngímarrí. ⁶ Raníyo asu ai Sisasímbo hoafiyundúhí yahuya, “Asu se Godíndí Nímorayafí ana, nímoamo ndani-wamíníndí hífíní horípíndafo píndafo. Sapó Baiborambe yare hoafiyowohú yahoya, ‘God ai síhambo ahandí súnambeahíndí nendí ranahamumbo hoafínduaní asu ai síhambo ahamundí warínambo mbundíndínímboemo

asu ngiriri nimoie hoarehi kurayo ranai shambo futindeanini,' meho,"

Buk Song

91:11-12

mehundoamboyu. ⁷ Asu Sisas ai ahambo yahuya, "Nga awi Baiborambe hoafi ranamboani ai yare hoafiyowohu yahoya, 'Se Adukari sapo shafi God ranahambo rando hoeindorimboyafi, nga yowani,' meho," mehundoamboyu. ⁸ Ranayu asukaiyu Satan ranai Sisasimbo serumundu hifi wafu nimoamo hamindi-mayo raniwami mahafu. Ranayu ai raniwami nungumbo Sisasimbo munguambo nindou-yafe hifandarundi ranayu asu ahamundi munguambo aboedi adukari moatukuni engoro ranahambo nafuimefoendo. ⁹ Ranayu asu Satan ai hoafiyunduhi yahuya, "Asu se yiri yimbu pusrowanduhi wambo hohoani-moyafindiruhi ngusifo pararowandiri ana, asu ro shambo mungu moatukuni nafuimehanini ra ndahaninimboyahi," mehundoamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai ahambo hoafiyunduhi yahuya, "E! Satan, se andai ragu ngafi! Baiborambe hoafi ranai yare hoafiyowohu yahoya, 'Adukari sapo shafi Godimayu ranahambo yangiranimbo se hohoanmondafi ngusifo pandoworuhi asu ahandi ratupuri yangiri ratupurindafi,' meho," mehundo-amboyu. ¹¹ Asu Satan ai Sisasimbo yare hini-ngimarira ndamefiyua asu Godindi nendi ranai kosimo ahambo farihouwuruhi hifandimaruri.

Sisas ai Gariri hifambe piyu haya Godindi hoafi wataporimbomarani
(*Mak 1:14-15; Ruk 4:14-15*)

¹² Sonimbo sowarundumo karabusambe hini-ngimarururi hoafi Sisas ai himboriyu haya Gariri hifina mahu. ¹³ Asu ai Nasaret ngoafihu hini-ngire haya Kaperneam ngoafi sapo Gariri kurihoe ranikimi ngoafi ranina mahu. Kaperneam Seburun hifi, Naptari hifambe engoro ranuhi manungu. ¹⁴⁻¹⁵ Sapo God ai ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou Aisaandi yasimondi sungu yare hoafiyuhuya,

"Seburun hifi, Naptari hifi, Gariri hoe nafi howani gogu ra,

Sodan hoe gogoanini ra nindou Sudayafe ndifoyei Gariri hifane.

¹⁶ Nindou didiyei ai nimbini maroambe animboei
ranai ana si adukari ra hoerihimboanei.

Yifiyorambo hifi ranambe nimbini maroani nindou animboei

ranaheimbo ana si ranai boakifoareandurimboane,"

Aisaia 9:1-2

mehu, nga rani-simongoruhumboyo rani-moatukuni ra yahurai tukumefeyo. ¹⁷ Ranayu asu rani-simboani piyu haya Sisas ai ahandi hoafi ra bokarihenduhi yahuya, "Awi se sihei moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanambondihindi, nimboe sapo God nginindi hifandarandi engoro ranai ndeara akimi tukufembo yangirane," mehu.

Sisas ai ahandi sunguferambo nindou yimbuyimbu weangurui mborai mehupuri
(*Mak 1:16-20; Ruk 5:1-11*)

¹⁸ Sisas ai Gariri kurihokim huane kini wowariyafani rindeimbi apodoho ranai manimbafanda hoeimareapiri. Ahafandi nduri ra Saimon, Pitamboyu-randeimbi asu ahandi akidi Andruyu. Apodoho ranai andurinambo kurihoe ranambe kini wowariyafanduhi manimbafani. ¹⁹ Ranayu asu Sisas ai hoafiyupiruhi yahuya, "Se mborai wandi sungu sinifandani animbo asu ro shafanimbo nindou semindimbo se kini rawarineandi nou nafuindahapirimboyahi," mehupiramboyafani. ²⁰ Asu ai moani hoafi ningoambe ahafandi anduri ra ririne sihene hena Sisasindi sungu ndamefineandi. ²¹ Asukaiyu ai suhufi huhundamboyu ngoru apodoho ahafandi nduri Sems, Son ai ahafandi afindi Sebedi babidi botambe nimarimombo ahamundi anduri ra diboadorunduhi mamarimonda hoeimareapuri. Asu ai ahafanimbo mborai mehupiri. ²² Asu moani hoafi ningoambe ahafandi bot asu afindambo ririne hini-ngiririne hena Sisasindi sungu ndamefineandi.

Sisas ai hoafi bokarihenduhi asu angunimboyeimbi nindou aboedimarearu
(*Ruk 6:17-19*)

²³ Ranayu asu Sisas ai Gariri hifi mungu ranambe nungu wakimareandi. Ranayu asu ai refih Suda-yafe rotu wori nindou ranambe aheimbo yamundi-mareanduri. Asu ai refih God nginindi hifandarandi engoro Aboedi Hoafi ranahambo bokarimarhenduri. Mami rani simboani nindou ranahei fi ranai moani ranipoanimbo ranipoanimbo anguni fi moaruwaimboareanduri ranahambo aboedimarearu. ²⁴ Ai rani-moatukuni rawareandi ranahambo Siria hifi mungu ranambe nindou amarei ranai himborimayei. Asu raniyei munguambo nindou ranai nindou didiyei ai moani mamikari anguni moaruwai asu asubusi afindi mamikararanduri ranaheimbo ahambo-so fufuruhumundihundur mafandihindi. Bidiyiri nindou moaruwai nendi ahei flambe nimarumbi, wununimboyeimbi asu yiri wari yifisafeimbi raniyei ai mafandihinda asu Sisas ai aheimbo aboedimarearu. ²⁵ Ranayo asu nindou afindi ranai Gariri

hifihündi, Dekaporis ngoafihündi, Serusarem ngoafihündi, Sudia hifihündi asu Sodan hoe gogoaninipoedi ranai mamı munju ahambo süngumarıhorı hei.

5

Sisas hifi wafuambe Godındi hoafi bokamarıhendı

¹ Sisas ai hoeireandürane nındou afındi ranai ahandı süngu tümareandamboyu asu ai hafu hifi wafu mamı ranıwamı nımaru ane asu ahambo süngururü-rundeimbı ai ahambo sowanambo masifomo. ² Ranıyu asu Sisas ai ahamumbo piyu haya yamundımareapuri.

Anıhondü hondü hıhifi hıhifane
(Ruk 6:20-23)

- ³ Ranıyu ai ahamumbo yare hoafıyupurühi yahuya,
“Nındou didıyei ai rarıhi hoafıyeihüya, Roana Godındi aboedi sürühoeimbı hohoanımo ra mbonımborı humındefı-mboanefı, asei ana, nındou ranai hıhifi-hıhifımbeyei-amboane,
ıgga God ıgıınındi hıfandarandı ranı hoarehi anıboadei.
- ⁴ Nındou didıyei ai aranı aranıyei hei ranai ana hıhifi hıhifımbeyei-amboane,
ıgga nındou ranaheımo ana God ai didıboado-ndearühi yırümondearümbui.
- ⁵ Nındou didıyei ai hımborı yangrı hıfandühundeimbı-mayei aiana hıhifi-hıhifımbeyei-amboane,
ıgga nındou ranai ana nıni-moatükunı God ai aheımo saımo yahuhaya masıhendı ra ndahümündimboyei.
- ⁶ Nındou didıyei ai Godındi mbumundı hohoanımo ranahambo semındımo wembohühi nouehındı
asu hoe sımındımo amındanııombı nouehındı ana, aiana hıhifi-hıhifımbeyei-amboane,
ıgga God ai aheımo mbumundı hohoanımo ra dagadürümbui.
- ⁷ Nındou didıyei ai nındou ıgorümo moanı hıpoamboarıhündı ranai ana hıhifi-hıhifımbeyei-amboane,
ıgga God ai hıpoambondearümbui.
- ⁸ Nındou didıyei ai ahei ıgusüfoambe moanı aboedi sürühoeıweımbı hohoanımo ra amarondürı ana, aiana hıhifi-hıhifımbeyei-amboane,
ıgga aiana God amaru ranahambo hoeındıhorımboyei.
- ⁹ Nındou didıyei ai moanı nındouyei mbusümo raranı moatükunımo borıfoferambo yangrı nındouayeı ana, aiana hıhifi-hıhifımbeyei-amboane,
ıgga nındou ranai ana aheımoıya aiana Godındi nımoraneı, mbıseımboyei.
- ¹⁰ Nındou didıyei ai mbumundı hohoanımo yangrı süngurıhındanı,
asu ranımo nındou amurı ai aheımo tıırıfo sahündürühi moaruwai moaruwaimbo-arıhındürı ana,
asu nındou ranai ana hıhifi-hıhifımbeyei-amboane,
ıgga God ıgıınındi hıfandarandı sünambe ra ahei-ane.
- ¹¹ Nındou bodımondı ai sıhamumboıya, Aiana Sisasımo süngururü rundeımbanemo, mbıseıhümbı, sıhamumbo moaruwai moaruwaimbo ndıhipurühümbı, moanı moaruwai wosıhoaforı moatükunı wataporı hoafındühıpuranı ana, asu se ranımo hıhifi-hıhifındımo. ¹² Asu se ıgusüfoambe aboedi kündündühi afındi hıhifi-hıhifına nııgomo sapo adükarı moatükunı takıni ra ai sünambe mbeıgorıpurı. Sapı Godındi hoafi hoafıyomo-rundeımbı se nııgomondı daboadanı manııgomo ranahamumbo amboanı nındou ai rarıhi yahurai moaruwaimbo marıhipurı.”

Anıhondümbıfımbı nındou ana sor namı asu sı nahurai ane
(Mak 9:50; Ruk 14:34-35)

- ¹³ “Seana hıfıınındi nındou ranahei aparümbı namı nahurai-anemo. ıgga asu namı ranai ahandı aparı ra hınııgıreandühi wanayo ana, asu namı ra budesowanı aparıkoatodanı ıgıırı ahandı aparı ra koadürü koadürüıfe hınııgındıfeyo, ıgga wanı. Ranana ranı moatükunı ranai ndeara moaruwaimayoı nındou ai ıgıırı ndahümündi ranambo ranımbondıhındı, ıgga pıfeyoanı nındou ai pıtapıyeıhaneı. ¹⁴ Seana munıgumbo hıfıınındi nındou ranahei sı nahurai-anemo. Ngoafı adükarı hıfi wafuambe anııgıo ranai ıgıırı dıbo nanıgo. ¹⁵ Nındou ıgorü ai ıgıırı ram hai ra yımunde mbındambo wambürı hoarehi ragu nındeandı, ıgga wanı. ıgga ai moanı nımoamo moanambühi anımo nındeandanı asu sı ranai nındou munıgumbo ranı worambe amarei ranaheımo sı boakıboadeandürımbıoe. ¹⁶ Moanı mamı ranı-süngumbo anımo sıhamundı sı ranamboanı nındou ranahei hımbıohü sı boakıboadeandüranı, asu ai nıne aboedi

moatükunî rawarundî ra hoeindîhindühî rananîmbo asu ai sîhamundî Ape sünambe amaru ranahambo aboedani mbîsei-amboane.”

Ahînûmbî hohoanîmombo yamundîfe hoafî

¹⁷ “Ro masînhînda sapo Godîndî hoafî hoafîyomo rundeimbî yomondî hoafî meŋgoro asu Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo ra raguanambofembo sînimboyahîpoanî, ŋga asu se randu hohoanîmondîmboemo, ŋga wanî. Ŋga roana ranî hoafîmayo ranîfihî sîmoŋgorîyimîndîmboyahî masînhî. ¹⁸ Sîhamumbo ndanahambo anîhondûmbo anahî hoafîyahîpurî, süngunambo sünü hîfî ranai muŋguyoambe ra ahînûmbî hohoanîmo ranahandî sürü pamefeyo ane, asu ranahandî sîsamane ranîmoatükunî ra akîdou amboanî ŋgîrî awarîndîhoayo, ŋga wanî. Ŋga ahînûmbî hohoanîmo moatükunî ra rande moanî yagodî ŋgo ŋgombo muŋguambo moatükunî ranai tükündîfemboe. ¹⁹ Ranîmboane nîndou düdî ai moanî akîdou amboanî ahînûmbî hoafîmayo ranahambo hîmborîkoateyuhü, asu ai nîndou bodîmondambo mare ranî hohoanîmo süngu yamundareandürî ana, nîndou ranîmayu ranahandî ndürî ra moanî akîdou hamîndî God ŋgînhîndî hîfandarandî ranambe yagodomboe. Ŋga asu nîndou düdî ai ahînûmbî hohoanîmo ranahambo hîmborîyu ranî-süngureandühî, asu ai nîndou bodîmondambo mare ranî hohoanîmo süngu yamundareandürî ana, nîndou ranîmayu ahandî ndürî ra God ŋgînhîndî hîfandarandî ranambe adükarî hamîndî yagodomboe. ²⁰ Ro sîhamumbo nda hoafehapurî, sîhamundî mbumundî hohoanîmo ranai ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî nîndou-anemo asu Farisi nîndou-anemo ranahamundî mbumundî hohoanîmo ranahambo ŋgasündîfekoateayo ana, se ŋgîrî God ŋgînhîndî hîfandarandî ranî-hoarehî nîmandîmo, ŋga wanî.”

Nîndou ŋgînhîndî hohoanîmo ranahandî yamundîfe hoafî

(Ruk 12:57-59)

²¹ “Se hîmborîyomombo-anemo horombo sîhamundî amoaio ai hoafî ra masowandümo. Yare hoafîyohü yahoya, Se yowanî nîndou hîfokoefepoanî. Nîndou düdî ai ŋgorûmbo hîfokoararî ana, ahambo nîndou yîbobore-randeimbîmayu ranahandî hîmboahü semündü homboani, mehomora. ²² Ŋga asu hapo ro sîhamumbo hoafehapurî nda, nîndou düdî ai ahandî wandafî ranahambo ŋgînhîndî hîmboahoyeu ana, sapo yîbobore-randeimbîmayu ranahandî hîmboahü semündü homboani. Asu nîndou düdî ai ahandî wandafî ranahambo yare hoafîyundühîya, Seana fifîrîfe koate-anafî, ehundo ana, nîndou ranahambo kansîr bogorî ranahamundî hîmboahü semündü homboani. Asu nîndou düdî ai ahandî wandafî ranahambo yare hoafîyundühîya, Seana hohoanîmokoate-anafî, ehundo ana, nîndou ranai hîbadambo, hai ŋgoafambe homboani asu ranühî hai ahambo tîkîndîrimboe. ²³⁻²⁴ Ranîmboane asu se nîni-moatükunî Godîmbo saimbo fondîmayo ranîwamî sîhefembo safî hawamboyafîhünda asu sîhafî wandafîndandîmayo hoafî sîhambo eŋgoro ra hohoanîmondafühî ana, asu se nîni-moatükunî Godîmbo saimbomayafî fondîkîmî rando dîgoefî hawa ŋgafî. Sapo sîhafî wandafîmayu ranîdîbo aboedî aboedîndafîne mbundînambo anîmbo sünguna ŋgafî sîhafî sîhefembo moatükunîmayo ra Godîmbo dabado. ²⁵ Asu nîndou ŋgorü ai sîhambo papî-hoafîyonînambo mbüsü haya yîbobore-randeimbî nîndou ahambo sowanîmbo hombo sîhambo ndemündünînanî ana, se nîmai ŋgafî nafînhî aboedî aboedîndafîneandî. Ŋga asu hîbadambo sîhambo ai papî-hoafî ranambe sîndeanînmîbui. Asu se ranambe efoandî ana, asu ai sîhambo yîbobore-randeimbî ranahandî warambendeannînanî asu ai ndemündünînanî prismanîndî warîhündeanînanî asu ai sîhambo karabusambe hînhîŋîndeanînmîbui. ²⁶ Ro sîhambo anîhondûmbo-anahî hoafehanînhî. Asu se sîhafî papî hoafî ranahambo kakî sîhefekoateyafî ana, asu se ŋgîrî karabus ra hînhîŋîndou hawa aboedambondafoandî, ŋga wanî. Ŋga se moanî rando karabus ranambe nîmboamboyafî.”

Nîmorehî ŋgorü semîndî yamundîfe hoafî

²⁷ “Se hîmborîyomombo-anemo horombo yaru hoafîyomondühî yahomoya, ‘Se yowanî nîmorehî sîsîhîmo asu nîndowenîhî bîrabîrîpoanî,’ mehomora. ²⁸ Ŋga asu hapo ro sîhamumbo hoafehapurî nda, nîndou düdî ai nîmorehî hoeire haya ahambo hohoanîndafî ana, nîndou ranai ahandî ŋgusüfoambe nîmorehî sîsîhîmoyumboani. ²⁹ Ranîmboane asu sîhafî hîmboarî mamî ranai randeanînanî se moaruwai hohoanîmondafanî ana, hîmboarî ra hündandîfî ragu pîndowandî. Hîmboarî mamî ranahambo yangîrî ragu moenda pife ranane aboedayo, ŋga asu muŋguambo fî ra haiambe ho ana, aboedî hamîndîyopoanî. ³⁰ Asu sîhafî warî mamî ranai randeanînanî se moaruwai hohoanîmondafanî ana, warî ra kandandîfî pîndowandî. Warî mamî

ranahambo yangiri ragu moenda pife ranane aboedayo, nga asu munjumbo fi ra haiambe ho ana, aboedi hamindiyopoani.”

*Nimorehi semindhunda hinjigife yamundife hoafi
(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Ruk 16:18)*

³¹ “Asukaiyo horombo hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, Nindou düdi ai ahandi nimorehi ranahambo moei yahuhü hinjigifembo mbüsuhü ana, ai nimorehi ranahambo hinjigife hoafi pepafihü sürü papindandühü animboya, Ro nimorehi ndanahambo hinjigifembo anahi, mbüsu, mehomo. ³² Nga asu ro hapo sïhamumbo hoafehapuri nda, nimorehi ranai nindou ngorü-dibo hokoateyowanü, asu ahandi nindowenihü ai moei yahuhü hinjigireanda asu ai nindowenihü ngorü aserimindo ana, nindou ranai nimorehi semindi ahini ra gogonimbo-foareandühani.”

Se hoafiyowohüya, Nimoamo nda, yahopoani

³³ “Asukaiyomo se himboriyomombo-anemo, horombo sïhamundi amoao ranahambo yare hoafiyowohü yahoya, Se tikando hawa hoafindafühü nimoamo nda mbisamboyafi. Nga asu se ninü moatükunimbo dabarifihi nimoamo nda yahombo mbisafombo ana, se moani anihondumbo mamanimbo randowadühü amboani Adükari ndi himboahü yahurai dabarindafoandi, meho. ³⁴ Nga asu ro hapo sïhamumbo hoafehapuri nda. Se ninimbo dabarifihi nimoamo nda yahopoani, nga wani. Se sunambe ranahambo dükefihü ninü moatükunimbo nginemindühü dabarifepoani. Nga sapo sünü ranana Godü ndi munju moatükunü ra hifandüyo nimarimbo fondane. ³⁵ Asu se ninimbo dabarifihi hifi ndanahambo dükefehümo dabarifepoani. Nga hifi ranana sapo God ai nimoamo ahandi fondiwamü nimarumbo hifi rani-fihani tïnarü türe amaru. Asu se Serusarem ngoafi ra ndürü dükefihü rani-fihü dabarifepoani. Nga Serusarem ranana Adükari Bogorü ndi ngoafane. ³⁶ Asu nïne-hoafi ranahambo nginemindimbohünda mbirofihü kife dabarifepoani. Ngiri sïhafihöari mbirinanü mamamboani ra randowadani kifohünda asu nimbändünda ndandi, nga wani. ³⁷ Se yini ehomo ana, yini yangiri yini mbisimo. Se wani ehomo ana, wani yangiri wani mbisimo. Rani-hoafi ra moani ndearane. Nga nïne-hoafi rani-fihü türe haya aho ranahambo se hoafemo ranana Satanü-dimayo hohoanimoane.”

*Se nindoumbo simbori moaruwaimbofepoani
(Ruk 6:29-30)*

³⁸ “Se himboriyomombo-anemo hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, Nindou ngorü ai sïhafi himboari nikondeandani simbori amboani ahandi nikondowandi. Asu ai sïhafi yahafi kaboadeandani simbori amboani ahandi kaboadowandi, meho. ³⁹ Nga asu hapo ro sïhamumbo hoafehapuri nda, nindou ai sïhamumbo moaruwaimbo-ndeandani asu se simbori moaruwaimbo-ndiworimboyafi, nga wani. Nindou ngorü ai sïhafi koeho ra pakarindihenani asu ngorügoanini amboani ahambo hihirindowandi. ⁴⁰ Nindou düdi ai sïhafi warü ambeimbi hoeari ra ai ndahamüdi yahu haya sïhambo papi hoafifembo randüfyuwanü ana, asu sïhafi ngisihari hoeari ngorü ranamboa kameihü dabado. ⁴¹ Nindou ai ahandi napo semindimbo, Se wandi napo ra ndowandifi hawa mamü kiromita nafü gebuai ra ngafi, mbüsüani ana, asu se ngorü kiromita nafü gebuai ra tapandandifi hawa napo ra ndowandifi ngafi. ⁴² Nindou ngorü ai sïhambo ninü moatükunimboyu düdündüfinani moani ahambo dabado. Asu nindou düdi ai sïhafimayo ninü moatükunimboyu semindi mburumbo saimbo mbüsüwanü ngiri ahambo daboadi hihindiwori.”

*Hürütümbi nindoumbo ngunindimbofembo yamundife hoafi
(Ruk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ “Se himboriyomombo-anemo hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se sïhafi ngunindambürü ranaheimbo hohoanimo pandowandürü asu sïhafi hürütümbi nendimayei ranaheimbo moaruwai moaruwaimbo ndoandürü,’ meho. ⁴⁴ Nga asu hapo sïhamumbo ro hoafehapuri nda. Nindou sïhamundi hürütümbayei ranaheimbo se hohoanimo pandandürü asu nindou sïhamumbo moaruwaimbo-arihüdi ranaheimbohünda Godimbo didibafünda fundi. ⁴⁵ Rananimbo se sapo sïhamundi Ape God sunambe amaru ranahandi nimorü njngomboemo. Sapo ahandi hüfihamüdi ra ai nindou moaruwai-anei asu aboedanei ranaheiwamü ai rareandani boakifoareandühane. Asu ai hoe ra rareandani nindou moaruwaiyeyi ranaheiwamü peyo asu nindou mbumundayeyi ranaheiwamü amboani peyo randühane. ⁴⁶ Asu se nindou sïhamumbo aboedi hohoanimoeyi rihüdeimbimbo simbori aheimbo aboedi hohoanimoemondürü ana, ranimbo asu God ai sïhamumbo ninü-takinü madagapuriyo? Nindouyeyi-mayo takis kaki sowandümo-rundeimbi aiamboani yahurai yaru arundi. ⁴⁷ Asu se sïhamundi wandafi

ranaheimbo yanggiri hihifaründürü ana, asu sihamundi hohoanimo ra nindou amuri ranaheimbo nungundo ngasündimandowora? Nindou sapo Godimbo fifirifekoate-mayei ranai ran hohoanimo se sünguarundi ra aiamboani süngurihindühanei. ⁴⁸ Ranimboane asu se moani mbumundi hamindi hondü nüngomo sapo sihamundi Ape sünambe moani mbumundi hamindi hondü anüngu nou.”

6

Nindou ngorumbo fehefembo hohoanimoane

¹ Sisas yahuya, “Se hibadumbo! Se sihamundi aboedi ratüpurü ra nindou himboahü randundani asu nindou ai hoeindihimboyei, nga yowanü. Se ra süngu yaru randundani ana, asu se ngiri aboedi takini moatükunü sihamundi Ape sünambe amarundi-mayo ra ndowandümo, nga wani. ² Ranimboane asu se nini-moatükunü nindou napokoateyeimbi ranaheimbo saimbo mbisafimbo ana, asu se nindou ngorumbo yinafoaimbohündambo, Se wambo horombondafo ngafani animbo nindou munguambo hoeimbi+hindiramboane, mbisamboyafi. Se nindou yafuyambo horombo aho nou refe weindahi weindahiyu hopoani sapo yimbu yafambeimbi nindou ai rawarundi nou. Nindou ranai Suda-yafe rotu worambe asu nafi bogori süngu yinafoai tüturu houmbo homo-arundi, nga se ai rarundi nou refepoani, nga yowanü. Nindou ranai rawarundi ranana sapo nindou amuri ranai yihoeifimboya, Aiana moani nindou aboedi hamindanemo, mbiseiya yahomombo-anemo rawarundi. Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafayahi nda, nindou ranai ana takini ahamundi ra ai ndeera sowandümo-anemo. ³ Nga asu se nindou napokoateyeimbi ranahambo farihfimbo hohoanimondafühi ana, dibo animbo ahambo fandihawori asu shafi fikimnindimboani nine-moatükunü se rawarowandi ranimbo ai fifirifekoateybeyeiamboane. ⁴ Ranimboane asu shafi saimbo hohoanimo ra dibo yanggromboane. Rananimo asu shafi Ape sapo nini-moatükunü dibo engoro ra hoeireandeimbi mayu ranai simbori shambo takini masihendi-mayo ra daganinimbui.”

Godimbo didibafife yamundife hoafi

(Ruk 11:2-4)

⁵ “Se Godimbo didibafindafundühi sapo yimbu yafambe hoafümbi nindou rawefundi nou randafumboemo. Ranü nindou ana munguambo nindou ai yihoeifimbo hoeimbi+himuna yahomo houmbo-anemo. Suda-yafe rotu worü munguambo asu nafi tüküfhi aho ra botiyafu weindahi nüngomombo Godimbo didibafimbo hohoanimo yomondühane. Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafayahi, nindou ranai ana takini ahamundi ra ai ndeera hifi ndanühüna sowandümo-anemo. ⁶ Nga asu se didibafifembo mbisafombo ana, se worü safambe keboao ngüfi yipuri pando hawambo animbo shafi Ape moani dibo amaru ranahambo didibafindafuandi. Rananimo asu shafi Ape sapo nini-moatükunü dibo engoro ra hoeireandeimbi mayu ranai simbori shambo takini daganinimbui. ⁷ Se didibafindafundani Godimbo fifirife-koateyeimbi nindou rawarihindü nou randafundumboemo, nga yowanü. Nindou ranai Godimboya, Ai yihoeifimbo hoafi himborindümbui, sei hehi moani afindi hoandari hoafi hoafiyehi didibafehindi. Nga se yahurai Godimbo moani fifirife-koate hoafi afindi didibafindafu-mboemo, nga yowanü. ⁸ Asu se ranü nindou yahuraindühü ahamundi-mayo hohoanimo ranü-süngundumboemo, nga yowanü. Sihamundi Ape ai nini-moatükunü semindimbo hohoanimo ayomo ranahambo se ahambo düdufekoateyomondambe fifireamboane.

⁹ Se didibafifembo mbisomombo ana, ndandu houmbo animbo didibafindafundi, Yihoeifimbo Ape sünambe amari fi,

shafi nduri ranahambo moani ahinümbi hamindimbeyowamboane.

¹⁰ Shafi nginindi hifandarandi ra ndühi mbokoso-amboane.

Se hohoanimo ayafi süngu yanggiri hifi ndanühi süngufemboane
sapo sünambe-amboani sünguarundi nou.

¹¹ Yihoeifimbo sesi ndani simboani sesimbo simogodühi ndawamuni.

¹² Se yihoeifimbo nini-moatükunü moaruwai ramarihundi ranimbo amboawiyei mbisafimuni
sapo ro nindou ai moaruwai yihoeifimbo rarihimuna aheimbo amboawiyei sifi arihundi nou.

¹³ Se yihoeifimbo refe hoefimuni moatükunü ranambe ndowandifimuni ngamboyafi,
nga se yihoeifimbo moaruwai nendi ahandi warambeahindi aboedühi ndowandifi hinüngindowamuni, mbisimo.

¹⁴ Nindou ai s̄hamumbo moaruwaimbo-r̄hipuran̄i asu se ranaheimbo amboawi ehomondür̄i ana, asu s̄hamund̄i Ape s̄nambe amaru ranai-amboan̄i s̄hamund̄i moaruwai hohoan̄imo ranahambo amboawi mb̄s̄umbui. ¹⁵ Nga asu se nindou nḡor̄umbo ranahambo amboawi yahokoateyomo ana, asu s̄hamund̄i Ape s̄nambe amaru ranai amboan̄i nḡir̄i se n̄ne-moatükun̄i moaruwai rarumboemo ranahambo amboawi mb̄s̄u, nga wan̄i.”

Sesi wehisao yamundife hoafane

¹⁶ “Asu se n̄n̄imbo sesi weh̄ind̄imondüh̄i ana, se nḡus̄umboar̄i s̄hamund̄i ra amomonḡo-amomonḡond̄imondüh̄i wembombofi nd̄imboemo yimbu yafambeimb̄i nindou rawefund̄i nou, nga yowan̄i. Nindou ranai wembombofiayomo houmbo ai nindou h̄imboah̄ü hoahoanḡomondühanemo nindou ai ahamumboya ai ana sesi weh̄iyomondühanemo, mb̄iseiya yahomo houmbo. Ro s̄hamumbo an̄hond̄umbo-anah̄i hoafehapur̄i, nindou ahamumbo aboedanemo ase ana, ai ran̄ih̄unda ahamund̄i tak̄in̄i sowand̄umombo-anemo. ¹⁷ Nga asu se sesi ra weh̄indafüh̄i ana, s̄haf̄i nḡus̄umboar̄i ra popoainda asu mb̄iro s̄bada mbundambo an̄imbo nḡafi. ¹⁸ Ranan̄imbo nindou amur̄i ai nḡir̄i s̄hambo f̄fir̄ind̄ih̄in̄i se sesi wehayafi ranahambo. Nga s̄haf̄i Ape sapo d̄ibo an̄nḡu ai yanḡir̄i an̄imbo f̄fir̄indean̄in̄mbui. Ranan̄imbo asu s̄haf̄i Ape sapo n̄ne-moatükun̄i d̄ibo enḡoro ra hoeireandeimb̄i-mayu ranai s̄hambo tak̄in̄i mas̄hend̄i-mayo ra dagan̄in̄mbui.”

Napo af̄ind̄i s̄nambe mben̄gori

(Ruk 12:33-34)

¹⁹ “Se h̄ifi ndanüh̄i n̄ngomombo moan̄i nḡin̄ind̄i napo ra s̄hamumbo p̄p̄indu gafom-boemo. H̄ifi ndanüh̄i ana n̄ne-moatükun̄i enḡoro ra kidaboar̄i ai taparüh̄i, sami ai sesi, asu h̄imbuh̄ün̄i nend̄i ai wor̄i b̄ir̄ihehi sah̄umündi raraor̄ih̄ündühan̄e. ²⁰ Nga asu se s̄hamund̄i nḡin̄ind̄i napo ra se s̄nambe an̄imbo p̄p̄indu gafomo. Ranüh̄i ana nḡir̄i kidaboar̄i ai tapandüh̄i, sami ai ded̄i asu h̄imbuh̄ün̄i nend̄i ai wor̄i b̄ir̄ihehi ndah̄umündi raro nd̄ih̄ündi, nga wan̄i. ²¹ Nga s̄haf̄i aboed̄i napo ra p̄pira h̄af̄o yanḡorowoh̄ü ranüh̄i an̄imbo s̄haf̄i nḡus̄üfo amboan̄i k̄undar̄imboe.”

Fi ranahand̄i si

(Ruk 11:34-36)

²² “H̄imboar̄i ranana s̄haf̄i fi mun̄guambo ranahand̄i ram hai nouane. S̄haf̄i h̄imboar̄i ranai s̄rar̄ihoayo ana, asu hohoan̄imo s̄haf̄i fiambe mun̄guambo ranai si nahuraind̄imboe. ²³ Nga s̄haf̄i h̄imboar̄i ranai moaruwaiayo ana, asu hohoan̄imo s̄haf̄i fiambe mun̄guambo ranai n̄imb̄i n̄mand̄imboe. Asu si s̄haf̄i fiambe amaro ranai n̄imb̄i nouayo ana, n̄imb̄i ra moaruwai ham̄ind̄ind̄imboe!”

Nindou nḡor̄ü ai nḡir̄i yimbu bogor̄i nindouyafand̄i rat̄up̄ur̄indu

(Ruk 16:13)

²⁴ “Nindou nḡor̄ü ai nḡir̄i yimbu bogor̄i nindouyafand̄i rat̄up̄ur̄iyu randeimb̄i n̄nḡu. Nga nindou ranai ana bogor̄i nḡor̄ü ranahambo moaruwaimbondirüh̄i asu nḡor̄ü bogor̄i ranahambo d̄iboadondir̄umbui. Ai nḡor̄ünd̄i hoafi yanḡir̄i sünḡundeandüh̄i asu nḡor̄ünd̄i hoafi daboadanambo-ndeambui. Se nḡir̄i God asu kak̄i mam̄i nḡus̄üfoambe hohoan̄imo pandowap̄ir̄i.”

Nḡus̄üfo puk̄iyowoh̄ü af̄ind̄i hohoan̄imoȳo hoan̄go hoafi

(Ruk 12:22-31)

²⁵ “Ran̄imboanah̄i ro s̄hamumbo hoafehapur̄i nda, se s̄hamund̄i yanḡir̄i n̄ngombo ranahambo af̄ind̄i hohoan̄imo-nd̄imboemo. Se yaru hoafi yomondüh̄iya, S̄h̄ir̄i n̄n̄i-moatükun̄i madaḡidifi? asu S̄h̄ir̄i n̄n̄i-moatükun̄i mand̄im̄ndefi? mb̄is̄imboemo. Asu s̄hamund̄i fi ranahambo nḡir̄i af̄ind̄i hohoan̄imo-nd̄imondüh̄iya, S̄h̄ir̄i n̄n̄i-moatükun̄i maḡidühu? mb̄is̄imboemo, nga wan̄i. Yanḡir̄i n̄ngombo ra ai sesi moatükun̄i yanḡir̄iyopoan̄i. Asu fi ra ai yihuru moatükun̄i yanḡir̄iyopoan̄i. ²⁶ Asu awi se ndu n̄imoamo ahahabodei ranaheimbo hoeirund̄ir̄i. Ndu ranai ana moai n̄n̄i-moatükun̄i hoar̄i h̄ifi kar̄ihi, sesi yimunḡur̄ih̄umündi hei sesi wor̄i ranambe gugur̄ihi sihehi raraor̄ih̄ündi. Nga s̄hamund̄i Ape s̄nambe amaru ranai-ani aheimbo sesi sagadür̄ih̄i f̄ifandandür̄i arand̄i. Se ndu ranaheimbo nḡas̄ündundür̄i houmbo ndear̄i ham̄indanemo. ²⁷ Nga asu nindou sehünd̄i ranai-amboan̄i nḡir̄i moan̄i ahand̄i hohoan̄imo ranambo yanḡir̄i ahand̄i yanḡir̄i n̄nḡo ra süh̄inde nḡu! ²⁸ Asu n̄imboe se hoear̄i napo ran̄imbo af̄ind̄i hohoan̄imoemoa? Awi se am̄indafur̄i ahur̄i tüküfe n̄nouayo ranahambo hoeiru. Ai ana moai t̄n̄j̄ir̄ifoyeih̄i momo yibüdüh̄i r̄ih̄ündi, nga wan̄i. ²⁹ Nga asu awi ro s̄hamumbo hoafehapur̄i horombo nindou adükari bogor̄i

Soromon amboani ai yihuru napo moani simbafi hamindimayusi, nga asu ai moai hoeari ra ahuri moani aboedi himboyo haya tütükiyo ninouayo yahurai yihururamüdü. ³⁰ Wohi amindafurambe amaro haponda ra asu sümbö siambe hifitiriyimindi haiambe pütifemboane. Moaruwai yahurai wohi ranamboani God ai ahambo aboedi yihurure hinjgareandi ana, asu ai sšhamumbo amboani yihurundeapurümbui. Se yihuru ranahambo afindi hohoanimo yomo, nga sšhamundi anihondümböfe hohoanimo ana akidou ane! ³¹ Nga asu se refe afindi hohoanimo-yomondühiya, Nahanihünda sesi yihoefti ranai tükümandife? Yihoefti simindimbo moatükuni amboani? Asu yihoefti hoeari napo amboani? Rani-moatükuni ranahambo yahurai afindi hohoanimo yomo hoangpooani. ³² Yahurai rani hohoanimo ranana nindou Godimbo fiftirifekoate-yeimbimayei rananei ai yahurai rarihi hohoanimo yoi hei arihündi. Sšhamundi Ape sünambe amaru ranai rani-moatükuni se semindimbo hohoanimo yomo ra ai fiftire türüfoare-amboani. ³³ Asu se sapo God ahandi hifandarandane asu ahandi mbumundi hohoanimomayo ranane rani-boatei-animbo se hohoanimondimo hoangomo. Rananimbo asu raniwami amuri bidifiri moatükuni ranamboani ai rani-moatükuni kapeih ndaiyapurümbui. ³⁴ Ranimboane asu se nini-moatükuni sümbö tüküfemboayo ranahambo afindi hohoanimondimboemo. Nini-moatükuni sümbö tüküfemboayo sümbö se ranahambo hohoanimondimo. Mamami si ranai moani ahandi tñjirifo rani-simboani ndearane,” mehu.

7

Nindou ngorumbo ahandi niŋgo ranimbo yibobofepoani
(Ruk 6:37-38, 41-42)

¹ Sisas yahuya, “Se nindou ngorumbo yibobo-ndundürimboemo. Hibadumbo, nga sšhamumbo asüki hihindife yibobo-ndeapurimboe. ² Sapo se nindou ngoründi hohoanimo yiboboarundi rani simogodühi animbo God ai-amboani sšhamundi hohoanimo yibobo-ndeapurümbui. Sapo se nindou ngorumbo yimbumarundi mam rani simogodihü God ai sšhamumbo yimbundeapurümbui. ³ Nimboe asu se sšhafi wandafi ranahandi himboarambe düdübudü akidou apaiaro ra hoeiarowori, nga asu nimoko afindi sšhafi himboarambe amaro ranahambo awi se moai fiftirowandiyoy? ⁴ Asu se nunguro hawamboyafi sšhafi wandafi ranahambo raro hoafiyafühiya, Wandafi, sšhafi himboarambe düdübudü ra hündihehea samboanahi, asafi, nga asu sšhafi himboarambe nimoko ra nungumando-a? ⁵ Awi seana yimbu yafambeimbü nindou-anafi! Se boatei sšhafi himboarambe nimoko ra hündandifi raguanambondo hawambo animbo asu sšhafi wandafi-mayu ranahandi himboarambeahndi düdübudü akidou ra hündihoefti.

⁶ Se Godindi moatükuni ra yafori moaruwaimbo diŋgoemboemo, nga asu ai hihirindahindühi sšhamumbo kündarimboeyi. Asu sšhamundi nime-moatükuni aboedi-mayo ra moateiyei wagabe pindumboemo, nga asu ai tñjarinambo anümü boagindühi diŋgeimboeyi.”

Nindou ai Godimbo didibafehindi ana, dagadürimbi
(Ruk 11:9-13)

⁷ “Se düduyafu arundi ana, dagapurümbui. Se kokoru arundi ana, hoeindumboemo. Se pirako pirako arundi ana, yipuri sšhamumbo sübüdühepurimboe. Asu düdi ai pirako pirako arundi ana, ahambo yipuri sübüdühoemboe. ⁸ Nga nindou düdi ai düdufi arandi ana, ndemündümbui. Asu düdi ai kokora arandi ana, hoeindeambui. Asu düdi ai pirako pirako arandi ana, ahambo yipuri sübüdühoendomböe. ⁹ Nindou sšhamumbo mbüsümo ahandi nimori ai mbanimbo sao yahumbo düdüwefindo ra ahambo moani nimoei menjoro ra madagadoyo? ¹⁰ Asu ahandi nimori ranai kinimbo düdüfindoani ra ahambo amoasiri madagadoyo? ¹¹ Se nindou moaruwai-anemos, nga se sšhamundi nimori ranaheimbo aboedi moatükuni yanggiri sabuduri arundi. Yahurai animbo sšhamundi Ape sünambe amaru ranai nindou düdi ahambo düdüwefiyu ana, ranahambo aboedi moatükuni dagadombui. ¹² Muŋguambo moatükuni hohoanimo ra nindou amuri ai sšhamumbo yahurai rambirihimuni ayahomo yahurai hamindi animbo se moani aheimbo randundüri. Rani-moatükuni hohoanimo ranana Mosesindi ahinümbi hohoanimo asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi yamundife hoafimayo ranahandi nimindane.”

Nafitambe akidou nafi ho
(Ruk 13:24)

¹³ “Nafitambe akidou rani nafanimbo se kebou nŋgomo. Sapo nafitambe adükari ahandi nafi fuiriyandeimbü ranana moaruwaimbo nŋgoafinamboane aho. Nga nindou

afindí ai nafí raní-süngu hei ríhündühanei. ¹⁴ Nga yipuri nafítambe híhíforeandeimbí ranai akídouyo haya asu ahandí nafí tñjumbane. Nga nafí ra yanggírí koadürümbo nñgombo nafane aho, nga ranane asu nindou yimbu mamí yanggíranei ai nafí ranahambo hoeiríhindühí raní-süngu ahei.”

Nimí nímíndí asu ahandí hísi ranane
(Ruk 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ “Godíndí hoafí tkai hoafíyomo-rundeimbí nindou ranahamumbo awi se híbadúmbo. Moanambühí sipsip hímboarí hoafendí hímbomo nahurai síhamumbo sowana asifomo, nga asu wagabe ragu ana nímambeahíndí yaforanemo. ¹⁶ Se ahamundí ratüpurí ranambo ahamundí hohoanímó fífíríndumboemo. Nga anggíránj tñhoarí tñhoarümbí wofí nímíndí ranífilí hísímandíyo? Asu hoandasüfo sosoweimbí werífoai nímíndí ranífilí hísímandíyo? Ra wani. ¹⁷ Nga sapo níne-nímí aboedayo ranai aboedí nímí hísi yanggírí hísíndímboe. Asu moaruwai nímímoyo ranai moaruwai nímí hísi raní yanggírí hísíndímboe. ¹⁸ Nga asu moaruwai nímí ranífilí ngírí aboedí nímí hísi ra hísíndo. Asu aboedí nímí ranífilí ngírí moaruwai nímí hísi ranai hísíndo, nga wani. ¹⁹ Muñguambo nímí ranai nímíndí ranífilí moaruwai hísiyowaní ana, ahambo hífítíríyímíndí haiambe mandífeyowohane. ²⁰ Ranímboane asu se Godíndí hoafí tkai hoafíyomo-rundeimbí ranahamumbo ahamundí ratüpurí hohoanímó ranambo fífíríndüpurí. ²¹ Se yaru hohoanímó-ndímóndühíya, Muñguambo nindou ai wambo hoafíyehí, Adükari Adükarayei ranai God sünambe hífandarandí ranambe gagüsimboyei, mbísímboemo, nga wani. Nga nindou dídíyeyi ai moaní wandí Ape sünambe amaru ranahandí hohoanímó sünguríhi aríhündí ranai yanggírí anímbo God ngíníndí hífandarandí ranambe keboehímboyei. ²² Nga asu yíbobofembo si ranai tüküfeyoambe anímbo nindou afíndí ai dükandíhindírí hoafíndeihí anímboya, ‘Adükari, Adükari, síhafí ndürínamboyefí Godíndí hoafí ra hefí wataporímbo-ríhündühí bokaríhehu maríhündí. Síhafí ndürínamboyefí moaruwai nendí nindouyeyi fiambeahíndí raguanambo-ríhündühí hepúnífeimbí moatükuní raríhu maríhündí,’ mbíseímboyei. ²³ Ranánímbo asu ro hoafíndahühí anímboya, ‘Ro moai síheimbo fífíríhearú. Moaruwai hohoanímó ratüpuríyeyi rühündéimbí nindou-anei. Wambo sowana ndühí sínípoani, nga andai ragu ngei!’ mbísámboyahí.”

Worímboríní rínandeimbí nindou yimbu
(Ruk 6:47-49)

²⁴ “Asu, nindou düdi ai wandímoyo hoafíyaheimbí hoafí ranahambo hímboríyu mburambo asu ai raní-sünguareandí ana, nindou ranai sapo fífíreandeimbí nindou ai ahandí worí kambohoaní ngíníndí raníwamí worímboarandí nahurai-ani. ²⁵ Asu hoe afíndí ranai hoeyowohú, hohoambu afíndí ranai tüküfeyowohú werí ranai worí ranahambo fandíhendühanesí, nga asu worí ra kambohoaní fondarímbo-wambo moai bírefoai hífíní peyo. ²⁶ Asu nindou düdi ai wandímoyo hoafíyaheimbí hoafí ranahambo hímboríyu haya asu ai raní-süngufekoateayu ana, nindou hohoanímokoate-ani. Sapó nindou worí moaní kambohoaní kaihurí yanggírí raníwamí worímboarandí nahurai-ani. ²⁷ Hoe afíndí ranai hoeyo, hohoambu afíndí ranai hohoambuyó, asu werí afíndí ranai worí ranahambo fandíhenda asu worí ranai bírefoai peyowohane raní-moatükuní ranambo. Worí ra bírefoandí ranana moaní moaruwai hamíndí hondane!” mehu.

²⁸ Sisas ai hoafí ranahambo hoafíyu kíkímaramúndua, nindou afíndí ranai ahandí yamundífe hoafí hímboríyeyi-ani mayowa mahepühéhindí. ²⁹ Nga Sisas ai moai ahínümbí hohoanímó yamundu-rundeimbí nindou yahurai tüküfi yamundeandürí, nga ai moaní raní-poanímbo ngíníndínamboyu aheimbo yamundí-mareandürí.

8

Sisas ai nindou mímáního angünümbí aboedímarírí
(Mak 1:40-44; Ruk 5:12-14)

¹ Sisas ai yamundífe hoafí ra hoafíyu haya hífí wafu-mayo raní-wamíníndí hífína mahanua, awai nindou ranai ahandí süngu tümareandí. ² Raníyu asu nindou mímáníhoeimbí-mayu ranai Sisasímbo tüküfi Adükarani yahu hohoanímoyuhú yirí yimbu pusíreapírí ahandí fíkímí piyu nímáruhí hoafíyundowohú yahuya, “Adükari, se refembo hohoanímóndafühí ana, wambo aboedíndowandírí,” mehundo-amboyu. ³ Asu Sisas ai warífi hu nindou-mayu ahambo sündírühí hoafíyuhú yahuya, “Yíní, ro randíheambóyahísi. Nga se haponda aboedí tüküyafó,” mehuamboyu. Asu moaní mamíharí raní-símboaní nindou ranai mímáníhoeimbí-mayuhündí aboedímefíyu.

⁴ Ranıyu asu Sisas ai ahambo hoafıyundühi yahuya, “E, Se ndühi hımborıyafı! Ndanı-moatükunı ndanahambo se nindou amurambo hoafındamboyafı. Nga se moanı ngafı Godımbı sıhai-randeimbı nindou-mayu ranahambo anımbı sıhafı fı ra nafıındafı. Asu Godımbı sıhefembo moatükunı Moses refemboane mehu ra randowandı ai hoafı-mayu süngu. Ranımbıane sıhafı fı hoearı angünı ra munğumayo mbısei-amboane,” mehundo.

Sisas ai Romıhündı amıyomondı bogorındı ratüpurıyurandeimbı aboedımarırı (Ruk 7:1-10)

⁵ Ranıyu asu Sisas ai Kaperneam ngıoafambe tüküfiyuwane Romıhündı amı-yomondı bogorı ai ahambo ranühi hoerırı hayambo Sisas ai mbıfarıhendırı yahu haya düdu düdumarırı. ⁶ Ai yare hoafıyundühi yahuya, “Nındou Adükarı, wandı ratüpurıyurandeimbı nındou ranai angünımbı worambe mbengurı. Ai ahandı tınarı yıfiyo haya asübusı afındı semündü haya mbengurı,” mehundo-amboyu. ⁷ Asu Sisas ai hoafıyundühi yahuya, “Awi ro nga ahambo aboedındıhinımbıyahı,” mehundo-amboyu. ⁸ Asu sımborı ai hoafıyundühi yahuya, “Nındou adükarı, ngırı se randafoandı. Ro ndearı hamındıyahı anımbı se wandı worambe keboao mangüfi. Nga se moanı hoafı yangırı anımbı hoafındafanı amboanı asu wandı ratüpurıyurandeimbı ranai aboedımbıyuwamboane. ⁹ Ro-amboanı wambo hıfandıyındırımbı nındou amı bogorı adükarı nüngıwanı anahı asu amı bıdıfırı ai wandı hoarehanemo anıngomo. Rananahı asu ro nındou ndanahambo, Se hafı, asahando ra ai huhanı, asu nındou ngorü ranahambo, Se sühüfi, asahı ra ai süfuhanı. Asu nındou wandı ratüpurıyurandeimbı ranahambo, Se ranı-moatükunı raro, asahı ra ai moanı rareandühanı,” mehundo-amboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai ranı hoafı ranahambo hımborıyü haya, hepünüfıhı nındou afındı ahandı süngu tümareandı ranaheimbo hoafıyundühi yahuya, “Ro sıheimbo hoafehandürı, horombo ro moai nındou mamı Israer ngıoafı-hündı ndahurayı anıhondümbı-reandeimbı nüngıa hoerıhını. ¹¹ Awi ro nda sıheimbo hoafehandürı, nındou afındı bıdıfırı ai hüfıhamındı süfuanıpoedı asu hüfıhamındı hanüwanıpoedı ranai fandıhı sesesı fondı manıngo ranıkımı Abraham, Aısak asu Sekop babıdı God ngınındı hıfandarandı ranambe nımandeımbıyeyı. ¹² Nga asu sapo hıfandarandı ranambeahındı nendı-mayeyı ranaheimbo anımbı nımbı nımarıwanı ndemündündürı pindeıranı ranühi ai hasıheındeıhı aheı yahafı hıtıhümbıyeyı,” mehundürı. ¹³ Ranıyu asu Sisas ai amı-yomondı bogorı ranahambo hoafıyundühi yahuya, “Se ngıoafınambo ngafı, nga asu se nıne-hohoanımo raro anıhondümbı-arowandı ranı-süngı anımbı sıhambo randeanınımbı,” mehundo-amboyu. Asu moanı hoafı nıngıoambe amı-yomondı bogorındı ratüpurıyurandeimbı nındou ranai aboedımefıyü.

Sisas ai Pitandı yamıngıoamındı aboedımareandı (Mak 1:29-31; Ruk 4:38-39)

¹⁴ Refı mbura Sisas ai Pitandı worambe kefuayı hüfuhünda Pitandı yamıngıoamındı ranai fı hüfiyohü angünımbı fondühi menğorowa hoemareandı. ¹⁵ Ranıyu asu Sisas ai ahambo watıngırühi masündeanda angünı ranai nımorehımbı hınıngıre haya makosıfoandı. Ranıyo asu ai botıfe Sisasımbı sesı kanımarerı.

Pitandı yamıngıoamındı aboedımareandı (Mak 1:32-34; Ruk 4:40-41)

¹⁶ Ranıyo asu ranı nımbambe nındou bıdıfırı moaruwayı nendı aheı fıambe nımarındüreımbı ranaheimbo Sisas sowana fufurühümündı-hündürı mahüsü. Ranıyu Sisas ai nındou ranaheı fıambeahındı moaruwayı nendı ranaheimbo hoafınambo yangırı raguanambo-mareandıra asu nındou ranı angünımbı-mayeyı ranai munğıambo aboedımehındı. ¹⁷ Sisas ai ranı-moatükunı ramareandı ra, sapo Godındı hoafı hoafıyü randeimbı Aısaıa ai yare hoafıyühü yahuya, “Ai ahandıhoarı angünı moaruwayı sıhefı ra ndemündühi asu sıhefı ranı-moatükunı ra raguanambo-mareandı,” Aısaıa 53:4 mehu ranı sımogodühi tüküfemboyo ramareandı.

Nındou yımbı ai Sisasındı süngu hombo masafanı (Ruk 9:57-60)

¹⁸ Sisas ai hoerıandane nındou afındı ranai ahandı fıkımı rememo menğoroamboyu, asu ai ahambo süngıgurürı-rundeimbı-memo ranahamumbo kurıhoe Garırı ra ngorü hımboranı barıhoemo nıngımo yahumbo hoafımayupurı. ¹⁹ Ranıyu asu ahınümbı hohoanımo yamunde-randeimbı-mayu ranai Sisasımbı-so tüküfi hoafıyundühi yahuya, “Yamundo-randeımbı, se nahanınıyo ahafı ra roana sıhafı süngu hombo yangırıranahı,” mehundo-amboyu. ²⁰ Asu ai sımborı hoafıyundühi yahuya, “Koko ai aheı nımarı rambo ambe mbanıngondürı, asu ndu ai-amboanı aheı apo rambo ngerı mbanıngondürı. Nga

Nindou Hondü ro nîmarî apo rambo fondi-koate anahî,” mehuamboyu. ²¹ Ranîyu asu Sisasîmbo sünggururî-randeimbî ngorü ahambo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi ro hîhîrîndahe, nga wandî apembo boatei hîfî kandîhinî heheambo anîmbo,” mehundo-amboyu. ²² Asu Sisas ai sîmborî hoafiyundühi yahuya, “Wambo mborai se sünggundandîrî dîdîfî, nga nindou yîfîyeimbî aheihorî yîfî nîmoko hîfî kambîreand-amboane,” mehundo.

Sisas hoewerîmbo hoafîmayua afurîmareandî
(Mak 4:36-41; Ruk 8:22-25)

²³ Ranîyu asu Sisas ai botambe farîfî haya mahua ahambo sünggururü rundeimbî ai ahandî süngu mamî mahomo. ²⁴ Asu ranîyomo ai botambe nafî hîfomondane nîmai hoewerî ngîrîndî ranai tüküfîhî kurîhoe ranahambo yabadîmarandî. Ranîyo asu bot ai nîmarîmondeimbî ranai ndeara hîmonî hanîmbo yangîrîmayo. Nga asu Sisas ai dîbo botî-mayo ranambe yapombofi haya apu. ²⁵ Ranîyomo ahambo sünggururü-rundeimbî ranai ahambo hîfomo yangîrîwurî hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari, yîhoefîmbo farîhawamunî. Sîhîrî ana ndeara yîfombo yangîranefî,” mehomondamboyu. ²⁶ Asu sîmborî ai hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nîmboe moanî yahurai yîhîmboe rana? Awi se akîdou hamîndî anîhondümboru-rundeimbanemo,” yahupurî haya, botîfî hoewerîyo asu hoe ranai fîfîmîyowohü hanî hafo marandî ranahambo rühi safî kîkîndandîfî mehua asu hoafî nînggoambe münguambo moatükunî ranai afure pîmayo. ²⁷ Münguambo botambe mamarîmo ranai hepûnafundühi yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndahurai nda nînî nindouyu yahuraia? Asu hoewerî hoe hanî hafo marandî ranai moanî ahandî hoafî hîmborîyondo haya afurîmareandî,” mehomo.

Sisas ai nindou yimbuyafandî flambeahîndî moaruwai nendî hemafoareandî
(Mak 5:1-20; Ruk 8:26-37)

²⁸ Ranîyu Sisas ai kurîhoe ra gogoasürünî Gadara hîfambe tükümeffyü. Ranîyafanî asu nindou yimbu moaruwai nendî ahafandî flambe nîmarîpîreimbî ranai honguambeahîndî tüküyafîne sînîfanî Sisasîmbo-so tükümeffîneandî. Nindou yimbu ranai moaruwai hamîndî hîmbomefanda asu nindou amurî ai ahafanîmbo moai hei ngasündîhipîrî rîhündî. ²⁹ Ranîyafanî asu ai pukûna heiyafandühi hoafiyafandühi safanîya, “Godîndî Nîmorî, se yîhoehîmbo nîngufemunîmboayafî? Yîhoehîmbo tîngîrîfo semunîmbo safomboyafî sapo refembo si ranai awi moai tüküfeyo, nga asu se yîhoehîmbo nîngufemunîmboayafî?” safanî dîdumefîneando. ³⁰ Ranî-fîkîmî moatei afîndî ranai sesî sahüsi wakîrîhîndühi burîyei. ³¹ Ranîyei asu moaruwai nendî nindou yimbuyafandî flambe mamareî ranai Sisasîmbo düduyahîhîndühi hoafiyohündowohü seiya, “Se yîhoefîmbo nindou yimbu ranahafandî flambeahîndî hefoefemunîmbo mbîsafombo ana, moatei afîndî burayeî ranaheimbo sowana ahei flambefembo koandîhawamunî,” masahündoamboyu. ³² Asu Sisas ai moaruwai nendî ranaheimbo yare hoafiyundürühi yahuya, “Se andai hei,” mehündüramboyei. Asu ai nindou yimbumbo hînîngîrîhipîrî hehi moatei burîmayeî ranahei fiambemehîndî. Ranîyei asu moatei afîndî burîmayeî ranai hîrîpînî pîpîyeihaneî hîmonî pütapîyei hoe karühîsîhü yîfîsafîmayeî. ³³ Ranîyomo asu nindou sapo moatei moanngî mafandundî ranai adükari ngooafî mananngo ranînambo fefou mahomo. Nîne-moatükunî nindou moaruwai nendümbîmefanî ranahafanîmbo tükümeffîrî ranî hoafî ra wataporîmboarundî. ³⁴ Ranîyei asu münguambo nindou adükari ngooafî ranühîndambo-mayeî ranai Sisasîmbo hoeifîmbo hei-marîhündî. Asu ai hei hoeirîhorühî ahei hîfî ra hînîngîfî hefe ngorügoanî hîmbo Sisasîmbo andai, sei hehi hoafîmehündo habodei.

9

Sisas ai nindou tîngîrî moaruwaimbü aboedîmarîrî
(Mak 2:1-12; Ruk 5:17-26)

¹ Sisas ai asükaiyu botambe farîfî haya Garîrî kurîhoe ra barîhoeî haya ahandî ngooafî Kaperneamîna mahu. ² Nindou bîdîfîrî ai Sisas sowana nindou tîngîrî moaruwaimbü fondîwamî manannguwa sahorîmîndei mahei. Sisas ai nindou ranahei anîhondümböfe ra hoeire haya asu nindou tîngîrî moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandî nîmorî, ngusüfoambe afurîndo kündowandî. Sîhafî moaruwai hohoanîmo rana-hambo amboawi sambo-anahî,” mehu. ³ Ranîyomo asu ahînûmbî hohoanîmo yamundurundeimbî ranai moanî ahamundîhoarî sîmborî hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndanaî ana Godîmbo moaruwaimböfe hoafî hoafîmayu,” yahomo dîbo hoafîmemo. ⁴ Sisas ai fîfîreandî nîne-moatükunî nindou ranai ahamundî hohoanîmoambe wataporîmboarundî ranîmbo. Ranîyu asu ai ahamumbo hoafîyuhü yahuya, “Nîmboe

se hohoanimo moaruwai ra yahurai yaru ngusüfoambe hohoanimoemo rana? ⁵ Ro hoafiyahühi sahiya 'Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi,' asahiyo asu 'Botiyafo hawa hafi,' asahiyo, yimbu ra hoafimbo ro nginindeimbanahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahanayo hningirouayo asu nahanayo tñjumbayo? Yibobo ro hoafindahani anihondumbo tükündifemboe. ⁶ Nga Nindou Hondü hifi ndanühi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi yaho hoafi ra nginindi hifandamboyu ranahambo ra anihondumbo nafuindamboyahü," mehupuri. Raniyu asu ai nindou tñjari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, "Se botiyafo sihafí fondí ra sowandífi hawa worinambo ngafi," mehundo-amboyu. ⁷ Asu nindou ranai aboedí botífi haya ahandí worina mahu. ⁸ Nindou afndí ranühi burimayeí ranai Sisas ramareandí moatükuní ranahambo hoeiríhi hehi yihimbo sisirimehindí. Raniyei asu ai Godimbo adükarani sei hoafimehundo moaní yahurai hamíndí nginíndí ra nindoumbo masendí sei hehi.

*Sisas ai Matyumbo Se wambo süngurandí mehundo
(Mak 2:13-17; Ruk 5:27-32)*

⁹ Sisas ai ranihünda botífi haya nafiní huhündamboyu, nindou mamí ahandí ndürí Matyu takis kakí semündü-randeimbí ranai ahandí ratüpurí worambe mamaruwa hoeimarirí. Raniyu Sisas ai yahuya, "Se wambo süngurandí," mehundo-amboyu. Asu ai botífi haya ahandí süngu ndamefiyu. ¹⁰ Mamí Sisas ai worambe namarumbo sesí sesühi namaru-ane, takis kakí sowandümo-rundeimbí nindou afndí raniyomo asu nindou moaruwai hohoanímoyomo-rundeimbí raniyomo ranai tükümefundí. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbí-memo raní-babídímbo mamí sesí fondí-mayo raníkímí guguriyafu mamarímbo. ¹¹ Raniyomo Farisi nindou ai raní-moatükuní ranahambo hoeirunda mayoa, asu Sisasímbo süngururü-rundeimbí-memo ranahamumbo düduyafupurühi yahomoya, "Nimboe sihamundí yamunde-randeimbí ranai yahurai nindou babídímbo mamí namarímombo asesu rana?" mehomondamboyu. ¹² Asu Sisas ai hoafi ra hímboríyu haya, símborí hoafiyupurühi yahuya, "Nindou angüni-koate ana, dokta sowana moai hei rihündí, nga nindou angüneimbaneí dokta sowanambo hei arihündí. ¹³ Awi se ngomo Bukambe hoafi ndare hoafimayo ranahambo türüboadundí. Hoafi ranai ndare hoafiyowohü yahoya, 'Hipoambofoe hohoanimo ranímbo-anahí ro yifirayahí, nga sesí moaní síhefe hohoanimo ranímboyahípoaní,' God ra-mehu. Ro tükümeheandí nda nindou aheiharímbo mbumundí hohoanímoyefeimbaneí aseí ranaheimbo mborai yahomboyahípoaní, nga moaruwai hohoanímoyeimbí nindou ranaheimbo mborai yahomboyahí tükümeheandí," mehu.

*Sisas ai sesí wehsaombo hoafi ra yamundímareandí
(Mak 2:18-22; Ruk 5:33-39)*

¹⁴ Asu Son hundürírarü-randeimbímbo süngururü-rundeimbí nindou ai Sisasímbo-so tüküyafu düdururühi yahomoya, "Nimboe Farisi nindou babídímbo ro sesí ra wehsaoayefí, nga asu síhambo sünguruníni-rundeimbí nindou aiana moai wehsaooyomo rundí?" mehomo. ¹⁵ Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, "Nindou mamí ai nímoréhí símborí ndemündü haya asu ahandí ngunindí sesesíyeihí raní-babídímbo níboadeí-ambe ranai nindou ranahambo afndí hohoanímomandahündüyo? Awi ra ai ngírí randahindí, nga waní. Nga ngorü nindou ranai sesí ranambeahíndí ndowaríndümo ngorünambonduraní raní-símboaní anímbo ahandí ngunindí-mayeí ranai sesí wehsaondeimboyeí. ¹⁶ Nindou mamí ai-amboaní moai wamíndafí hoearí ranai ambe níngowaní asu símborí hoearí bídfítrí kíkamündí ambe ranahambo pare kakíyu randí. Nindou ai símborí kíkamündü wamíndafífilí parareandí ana, asu wamíndafí hoearí ranai ambe afndí hamíndí níngomboe. ¹⁷ Asu nindou ai símborí wain hoe ra wamíndafí wain hoe níníhondí hoearí híprí ranambe karareandí ana, asu híprí ranai típondífyowohü asu wain hoe ranai keboendühi híprí ranai moaruwaimbo-ndí femboe. Nga símborí wain hoe ranana símborí híprírambe anímbo kefeyoaní amboaní asu yiboboambo moaní aboedí nímboamboayafe," mehu.

Sisas ai bogorí nindoundí nímoréhí nímorí aboedímareandí asu nímoréhí ai Sisasíndí hoearí sündímareandí

(Mak 5:22-43; Ruk 8:41-56)

¹⁸ Sisas ai raní hoafi ra hoafiyuhü nüngu ane, Suda-yomondí bogorí nindou mamí ahambo-so süni yirí yimbu pusíre nímorímbo ahandí hangífoaní hoafiyundühi yahuya, "Wandí nímorí ai ndeara yífiyo haya mbergorí. Nga asu se sínífi síhafí warí ahandí wamí ndowandaní anímbo asu ai aboedí yangírí botífe mbínínggo-wamboane," mehundu-amboyu. ¹⁹ Raniyu asu Sisas ai botífi haya nindou ranahambo süngumarürí

huamboemo asu ahambo sünggururü-rundeimbi ai botiyafu houmbo Sisas babidi mahomo.

²⁰ Nimorehi mamai ai ningo hayamboyo 12 himbani amoamo watikoafira marandi ranai sin Sisasindi daboarani nngombo ahandi hoeari bidifiri-mayo ranifih masundeandi. ²¹ Ai ahandi hohoanmonambo yangiri yare hoafiyowohu yahoya, "Ro moani ahandi hoeari rani-yangiri asundiheandi amboani aboedindaheamboyahi," meho. ²² Sisas ai hihirifih hoeireandühi hoafiyuhü yahuya, "Wandi nimori, se moani ngusüfo afurindo kundowandi. Sihafi anihondümböfe ranambo aboedireaninimboane," mehundo-amboyo. Asu moani mamai rani simboani hamandi nimorehi ranai aboedimayo. ²³ Raniyu Sisas ai bogori nindou-mayu ranahandi worina mahu. Ranühi ai hoeireandane nindou yinafoai tütüre haya mengoro nimorehi nimori ai yifimayoambo asu nimorehi nindowenühi afindi ranai hoafi afindi afindiyei wakimarihindi. ²⁴ Raniyu asu ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, "Munnguambo nindou se ragu andai! Nimori akidou ndanana moai yifeyo, nga ai moani apomboane ana," mehu-amboyei. Asu munnguambo nindou ranai ahambo tikifinambo-marihori. ²⁵ Nindou afindi ranaheimbo bukürmafoareandüra nimori akidou-mayo ranahandi fondani kefuai hüfu warühi kümefindoa aboedi botimefeyo. ²⁶ Sisas ai ahambo ramareandi hoafi ranai mungu rani hifihü nindou amarei ranai himboriyei pamarihindi.

Sisas ai himboatihari nindou yimbu aboedimareapiri

²⁷ Sisas ai ranihünda botifi haya nafini hu ane, nindou yimbu himboatihari ranai ahambo süngumariniri hafani. Ai hafani Sisas ranahambo pukuna hoafiyafinandowohü safaniya, "Defitindi nimori,* yihoehimbo se hipoambondowamuni," masafinando. ²⁸ Sisas ai worambe kefuai hüfu ane himboatihari nindou yimbumefanai ai ahambo-so tükumefineanda, asu ai ahafanimbo düdureapirühi yahuya, "Se wamboya, Ai yihoehimbo aboedindeamunümbui safani hena anihondümborineandai?" mehupiramboyafani. Asu ai hoafiyafandühi safaniya, "Yini, Adükari," masafandamboyo. ²⁹ Asu Sisas ai ahafandi himboari ra sündeapirühi hoafiyuhü yahuya, "Se shafandi anihondümböfe ranimbohünda rani-moatükunü ranai shafanimbo aboedimbeyopiramboane," mehupiri. ³⁰ Raniyo asu ahafandi himboari ranai birimarihoepiri. Raniyu asu Sisas ai ahafanimbo ahini hoafiyupirühi yahuya, "Se ndani-moatükunü ndanahambo nindou amurambo weindahi hoafindamboyanani," mehupiriyosi. ³¹ Nga asu ai ranihünda botiyafine hena hafani rani hoafi ranahambo, munnguambo rani hifihü nindou ranaheimbo hoafühimarinanda himboriyei pamarihindi.

Sisas hoafikoate nindou aboedimariri

³² Ai ranihünda botiyafine henambo nafihafandane, nindou bidifiri ai nindou ahandi fiambe moaruwai nendi nimari hayambo ranimbohünda hoafi-koateayu-randeimbi ranahambo Sisas sowana sahorimindei tükumehindi. ³³ Sisas ai nindou ranahandi fiambeahindi moaruwai nendi ra raguanambo-mareanda asu moani mamai rani-simboani nindou ranai hoafi wataporimayua munnguambo nindou ranai mahepünehindi. Ai rarihi hoafiyehi seiya, "Ro moai Israer hifambe yahurai moatükunü horombo tüküfeyoani hoeirihünda," masei. ³⁴ Nga asu Farisi nindou ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, "Moaruwai nendi-yafe bogorani ai ahandi nginindi ranambo moaruwai nendi ranaheimbo hemafoarearü," mehomo.

Sisas ai nindoumbo hipoambomareandüri

³⁵ Sisas ai adükari ngoafi asu akidou ngoafi ranambe ndüfosi ndüfosiyuhü hoangu wakimareandi. Ai refihü munnguambo Suda-yafe rotu worambe nindoumbo yamundireandürühi Aboedi Hoafi sapo God nginindi hifandarandi ranahambo bokarihendüri marandi. Asu nindou moani rani-poanimbo rani-poanimbo anggümbi ranaheimbo aboedireandüri marandi. ³⁶ Asu ai nindou afindi ranaheimbo hoeireandürühi ahandi ngusüfo ranai aheimbo hipoambo afindi hipoamborandüri marandi. Nimboe sapo ai afindi hohoanmoyeih moani fehefe nindou-koateayei sapo sipsip aheimbo hifandi-koate buriyei wakarihindi nou ramehindi. ³⁷ Raniyu ai ahambo sünggururundeimbi-memo ranahambo hoafiyuhü yahuya, "Sesi ra yimunguri yimindimbo ranana afindane aningo, nga asu yimunguri yimindi nindou ranana moani yikoarifoane. ³⁸ Yimunguri Aharamburi ahambo didibafifeyoani animbo asu ai yimunguri

* 9:27: Suda ai sünambeahindi adükari bogori ai kosombo hohoanmoyeih mamarei. Ahandi ndüri ngorü Defitindi nimorani ase. Nimboe horombo hondü Defiti ai Israeri-yafe adükari bogorani.

yimɛndimbo nindou bidɛfɛri koandɛhenda ahandi yimunguri ra yimungurihɛmɛndi mbɛsɛhɛsi-amboane,” mehupuri.

10

*Sisasɛndi hoafi sowandɛmo homorundeimbi 12
(Mak 3:13-19; Ruk 6:12-16)*

¹ Sisas ai ahandi sɛngururɛ-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hɛhɛreapuri haya mamɛhɛ asu ai ahamumbo moaruwai nendi nindou fiambeahɛndi raguanambofofe asu munɛambo rani-poanɛmbo rani-poanɛmbo aɛgɛni ra aboedɛferambo ngɛniɛndi masagapuri. ² Kraisɛndi hoafi sowandɛmo homo-rundeimbi-yomondi ndɛranepuri nda: Saimonɛmboyu Pitamboyu-randeimbi, ahandi akidi Andru, Sems asu ahandi akidi Son ai Sebediɛndi nɛmoranafani. ³ Firip, Bartoromyu, Tomas anemo, Matyu nindou ra ai takis kakaɛ semɛndɛ-randeimbani. Sems Arfiusɛndi nɛmorani, asu Tadiusani. ⁴ Saimon Serot* asu Sudas Iskariot nindou sapo Sisasɛmbo hɛrɛtɛmbi-yomondi warɛhi hɛniɛngɛndirɛmbui. Ahamundi ndɛranepuri ra.

Sisas ai ahandi hoafi sowandɛmo homorundeimbi 12 ranahamumbo ratɛpurɛ masagapurɛ

(Mak 6:7-13; Ruk 9:1-5)

⁵ Sisas ai nindou 12 ranahamumbo randafu-randafu ndundi yahuhaya hoafi sagapuri mbura koarɛhepurɛhi yahuya, “Se nindou ngorɛ sɛrihɛndiyei hɛfambe-ane asu bidɛfɛri Samariayeɛ† ngoafi ranambe-ane ra ngomboemo, nɛga yowanɛ. ⁶ Nɛga raniɛni hɛmbo-memohɛndi asu se moanɛ hɛhɛndafu sapo farɛhehɛndeimbi sipsip nɛniɛhondi nou Israer nindou burɛyeianɛ anɛmbo ngomo. ⁷ Raniɛni anɛmbo se ngomo wataporɛmbondundɛhi anɛmboya, God ngɛniɛndi hɛfandarandi ranai ana ndeera akɛmane, mbɛsɛmo. ⁸ Asu se nindouyei aɛgɛni aboedɛndundɛri, yɛfiyeimbiɛmbo yangɛri aboedambo botɛndu hɛniɛngɛndundɛri, mɛmanɛhoeimbi aheimbo aboedɛndundɛri asu moaruwai nendi ranaheimbo raguanambondundɛri. Se moanɛ masowandɛmo-ane, nɛga ranaɛmbo se moanɛ ndoundi. ⁹ Se ngomondɛhi sɛhamundi hoearambe gor, sirfa, kakaɛ ra ndowandɛmboemo. ¹⁰ Se arɛ, hoearɛ yimbu, su, nɛmi-nɛmi, munɛambo rani-napo ra fihɛ ndowandɛmo ngomboemo, nɛga wanɛ. Nindou ratɛpurɛyu-randeimbi ranai anɛmbo nindou ngorɛ ahambo sesɛ napo ra mbɛsagado-amboane. ¹¹ Se adɛkarɛ ngoafiɛhɛyo asu akidi ngoafiɛhɛyo nahanɛhɛyo se tɛkefundi ra nindou mbumundiyeimbi rana-hambo anɛmbo kokonduri. Asu se yahurai nindou hoeindurɛhɛndooɛni se ai-babɛdimbo nɛngomo mbundu ngorɛniɛni ngomondɛhi anɛmbo ahambo randu hɛniɛngɛndɛwuri. ¹² Se nindouyei worambe fandafundɛhi ana, nindou rani worambeahɛndi-mayeɛ ranaheimbo hoafɛndɛimondɛhi anɛmboya, ‘God ai sɛheimbo aboedɛ-mbɛreandɛramboane,’ mbɛsɛmondɛri. ¹³ Nindou rani worambeahɛndi ai sɛhamumbo worɛniɛndihipurani ana, sɛhamundi hɛhɛfi hoafi ra randu ranaheimbo-so dɛgau houmbo ngomo. Nɛga asu nindou ai sɛhamumbo refe worɛnɛfepuri-koatendeianɛ ana, sɛhamundi hɛhɛfi hoafi ra hɛhɛndu ndowandɛmo ngomo. ¹⁴ Asu nindou bidɛfɛri ai worambeyo adɛkarɛ ngoafiɛhɛyo nahi ra ai sɛhamumbo worɛnɛfepuri-koatendei, sɛhamundi hoafi rana-hambo hɛmborɛ-koatendeianɛ ane, ranana se sɛhamundi tɛjari fihɛndi hɛfi hasɛfi ra kikiɛboadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbɛreandɛri yaho refe nafuyondɛriɛmbohɛnda. ¹⁵ Ro sɛhamumbo anɛhondɛmbo-anahi nda hoafepapuri, Yɛbobofe si ra tɛkɛfeyoambe ana, Sodom Gomora ngoafiɛhɛndi nindou ranaheimbo tɛjariɛfo afɛndi tɛkɛndɛfemboesɛ, nɛga nindou sɛhamumbo worɛnɛfepuri-koatendeianɛ, nindou rani ngoafambe amarei ranaheimbo tɛjariɛfo afɛndi safɛ tɛkɛndɛfemboe.”

Sisas ai ahandi hoafi sowandɛmo homorundeimbi mboya, Afɛndi tɛjariɛfo tɛkɛndɛfemboe mehupuri

(Mak 13:9-13; Ruk 21:12-17)

¹⁶ “Se hɛmborɛyomo. Sɛhamumbo ro sipsip nou nɛmambeahɛndi yafori afɛndi burɛyei-ambe koararɛhehapuri. Nɛga se moanɛ sapo amoasɛri rawefeyo nou hohoanɛmondɛimondɛhi hɛbadundɛ. Asu ndu wupufo rawefeyo nou yahurai hɛmboari hoafendɛhi nɛmandɛmo. ¹⁷ Awɛ se hɛbadɛmbo, nɛga sɛhamumbo nindou bidɛfɛri ai mbundɛpundɛmo mbundu kotambe papɛ-hoafɛndɛpurɛmboemo asu ahamundi rotu worɛ ranambe

* **10:4:** Serot ai Sudahɛndanemo, nɛga mamɛ hohoanɛmo sɛngururɛ-rundeimbanemo. Rom gafman ai Suda-yafe hɛfi hɛfandɛmarundi, nɛga Serot ai Rom babɛdi yifiarɛmbo mehomo. † **10:5:** Samaria hɛndi ana Suda hondɛyeipoani, nɛga amɛngɛrihoandi nahurai anei. Suda ai Samariahɛndi yɛboaruko-marɛhɛndi.

ndufuriboado purimboemo. ¹⁸ Wambohündambo sishamumbo nindou ranai gafmani-yomondi bogori nindou asu bidifiri adukari bogoranemo ranahamumbo sowana papi-hoafiyopurimbo kundafu hündupundumo ngomboemo. Asu se nindou ranaheimbo-ane asu ngoru nindou ngoru srambe-ahindane ra Aboedi Hoafi wataporimbondünduri. ¹⁹ Ai sishamumbo papi-hoafiyopurühi refe hoeifepurimbo ndowapundumo ngomondani wani asu nnggu-nahurai hoafi hoafindefühi asu nnggundihu hoafimandefi mbisiimo houmbo afindi hohoanimo-ndimboemo, nga wani. Se hoafombo-yomondi simboani animbo God ai sishamumbo nine-hoafi hoafombo-memo ra nafuindupurühi rani-sünguru hoafiyomo mbüsüpurimbui. ²⁰ Rani hoafi se wataporimboarundi ra sishamundi-mayo hoafiyopoani, nga wani. Hoafi ranana sishamundi Ape God ranahandi Yifiafi ranai-animbo sishamundi yafambe süngunde haya moani aimbo wataporimbondamboe. ²¹ Nindou bidifiri ai ahamundi apodoho ranahamumbo hifokoefembohünda ngoru nindou-yomondi waruhindupurimboemo. Asu afindi mamai ai ahamundi nitori ranaheimbo amboani moani mamai rani-süngundundurimboemo. Asu nitori ai-amboani ahei boagiri ranaheimbo daboadi hihirindihindühi aheimbo hifokoandi-hindurimboeyi. ²² Wambohündambo nindou ai sishamumbo yiboarukondhipurimboeyi. Nga asu düdi ai rani-moatükuni tigrifo ranahambo moanane yahu nginindi kikhamündi hu humbo bidifirani tükefiyu aiana aboedambo-ndifimbui. ²³ Sishamumbo ngoru ngoafihü moaruwai moaruwaimbo-ndhipuranani ana, rani ngoafi ra hini-ngindu houmbo ngoru ngoafini febou ngomo. Ro sishamumbo anihondumbo-ana hi hoafehapurü, Se Israeriyafe ngoafi munguambo hokoateyomondambe animbo Nindou Hondü ai kudümbui. ²⁴ Yamundi-hindeimbi nindou ranai moai ahandi yamunde-randeimbi nindou ranahambo ngasündiri. Asu ratupuriyu-randeimbi nindou ranai moai ahandi bogori nindou ranahambo ngasündiri, nga wani. ²⁵ Nga yamundi-hindeimbi nindou ranai animbo ahandi yamunde-randeimbi nindou rani simogodühi tükefiyu ana, hihifi-hihifiyu-wamboane. Asu yaurai animbo nindou ngorundi ratupuriyu-randeimbi ai-amboani ahandi bogori nindou rani simogodühi tükefiyu ana, ranai hihifi hihifiyu-wamboane. Wor aharamburi-mayu ranahambo nduri moaruwai dukarioruh Bersebur asahüdo ana, nindou mamai rani worambe amarei ranaheimbo amboani moani moaruwai hamindi nduri hondü animbo dukandihindurimboeyi.”

Sihiri Godimbo animbo yihimbondihurimboane
(Ruk 12:2-7)

²⁶ “Ranimboane asu se nindoumbo yhimbo sisirifepoani. Nine-moatükuni hapondanambe gabudambe engoro ranana asu süngunambo weindah gabuduwami nimoamo yagodamboe. Nine-moatükuni munguambo dibo menjoro ranai weindah fifinde-fifindendamboe. ²⁷ Nine-moatükuni ro sishamumbo nimbi nimaromambe hoafehapurü ra asu se sirühi si peyoani fi hoafimayah süngu kaindimbo hoafindomo. Nine-moatükuni se dibo himboreyomo ra asu se weindah wori bogimondi wami pukuna bokarhoemo. ²⁸ Nindou ai fi hoeari ranahambo hifokoarunduhonemosi, nga asu ngiri yifiafi hifokoandundi se ranahamumbo yihimbondipurimboemo. Nga Godimbo animbo yihimbonduri, nga aianambo fi hoeari asu yifiafi rani kameih munguambo Haiambe rani-nambo ndemündü moaruwaimbo-ndeambuimbohünda. ²⁹ Ndu akidou yimbu ra mamai toeanambo yangirane pemiyei sahümundi arihündi. Nga asu sishamundi Ape ranai refembo moei ehu ana, asu ngiri ndu akidou yaurai amboani hifini pindo, nga wani. ³⁰ Sishamumbo ana, sishamundi mbirinanji amboani munguambo mamai mamai ra tapuyiweimbanepuri. ³¹ Se Godindi himboahü adukaranei, nga ndu afindi akidou ane. Ranimbohündambo animbo se nini-moatükunimbo yihimbondimboemo.”

Sisasindi nduri weindahife hohoanimo
(Ruk 12:8-9)

³² “Nindou düdi ai wandi nduri ranahambo nindou himboahü weindahareanduri ana, asu simbori nindou ranahandi nduri wandi Ape sünambe amaru ranahandi himboahü weindahandihemboyahü. ³³ Nga asu nindou düdi ai wandi nduri ranahambo nindou himboahü weindahife wataporimbo moei ehu ana, asu simbori amboani ranahandi nduri ranahambo wandi Ape sünambe amaru ranahandi himboahü weindahifembo moei mbisamboyahü.”

Munguambo nindou ai Sisasimbo hohoanimo pandihori
(Ruk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Se wambo randihi hohoanimondeihya, Ai yifiri-yifiri hifi ndanühi engoro ra kiki-fembo makusu-ane mbiseimboeyi, nga wani. Ro moai yifiri-yifiri ranahambo

kikifemboyahipoani makosahi, nga roana pisao yihimindi nahurai sahamindi heheamboyah makosahi. ³⁵ Rananimbo ro randiheiarani, Nindowenih nimir ai afindambo hurütündürümbui. Asu nimoreh nimir ai ahandi hondambo hurütündamboe. Asu nimoreh ahandi ahiboarambo hurütündamboe.

³⁶ Nindowenihimayu ahandi fikimnindi animbo ai ahambo hurütündi horimboyei.

Maika 7:6

³⁷ Nindou düdi ai ahandi afindamboyu asu ahandi hondamboyo ahafembo afindi hohoanimoypirühi asu wambo akidou yangiri hohoanimoayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. Asu nindou düdi ai ahandi nindowenih nimirimboyu asu ahandi nimoreh nimirimboyo ahafembo afindi hohoanimoypirühi asu wambo akidou yangiri hohoanimoayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. ³⁸ Nindou düdi ai ahandi nimi keimbi karihendeimbi ra semündü haya ro ahahi anümi süngu ho-koateayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. ³⁹ Nindou düdi ai ahandi yangiri ningo ranahambo kikiharimüdu ana, rani-moatükun ra ai awarindihomboe, nga asu nindou düdi ai wambohöndambo ahandi yangiri ningo ranahambo hinigoreandi ana, nindou ranai ahandi yangiri ningo hondü ra ndemündümbui.”

Nindou Kraisandi nendambo farihendurani aboedi takini ndahümündimboyei (Mak 9:41)

⁴⁰ “Nindou düdi sishamumbo aboedi ndindoareapuri ranai ana, wambo kameihi ndindoreandirühani. Asu ai wambo ndindoareandiri ana, Nindou sapo wambo koamarhendira makosahi ranahambo amboani ndindorirühani. ⁴¹ Nindou düdi ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ranahambo ndindoariri ana, sapo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi-mayumbo wambo, nindou ranai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahandi takini ra simongodi ai-amboani ndemündümbui. Nindou düdi ai nindou mbumundi ranahambo ndindoariri ana, sapo nindou mbumundi-mayumbo wambo, nindou ranai mbumundi nindou ranahandi takini ra simogodi ai-amboani ndemündümbui. ⁴² Ro nda sishamumbo anihondumbo-arahi hoafehapuri, nindou mami ai-amboani ahambo horirühi awi ai Sisasimbo sünguriri-randeimbi nindou-ani nda, nga ro ahambo hoe ngisihari fuihando ehu ana, nindou ranahandi takini ra ngiri awandihoyo,” mehu.

11

Son ai Sisas sowana ahambo süngururündeimbi koamarihapuri (Ruk 7:18-35)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-ründeimbi 12 ranahamumbo ra-süngundü hoafi ra yahu sagapuri haya, ranihünda botifi haya nindou rani ngoafikimi amarei ranaheimbo Aboedi Hoafi bokarihendürimbo asu yamundifindürimbo ahei ngoafina mahu. ² Son hundürirarü-randeimbi ai karabusambe nüngumbo nane-moatükun ratüpuri Krais ai ratüpura ranahambo himboriyu haya, asu ai ahambo süngururü-ründeimbi koarihapura ahambo sowana mahomo. ³ Ai homo Sisasimbo düduyafundowöhü yahomoya, “Se yihoeftimo hoafiyafimuni. Son ai hoafiyuhüya, ‘Awi nindou wandi süngu düdümbui,’ mehu raniyafi se ndane asu ro nindou ngorümbo tükündüfimbui mbisefi hoahu himbomandefyo?” mehomonamboyo. ⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Se nini-moatükuniyu himborayomo-ane asu hoeiarundi ranane rani-moatükun ranahambo hihirindafu ngomo Sonimbo hoafindimondo. ⁵ Nindou himboatihari ai aboedi himboarayei, tihari moaruwaimbi ai asükaiyei aboedi ahahabodei, nindou nimanho fi hoearimaye ai fi aboedayei asu nindou himbotühüfü güreareimbi-maye ai asükaiyei hoafi himborayei. Nindou yifiyeimbihündi ai yangiri botehindi asu nindou napo-koateyeimbi ranai Godindi Aboedi Hoafi ra aheimbo bokarihendürä ai himborayei. ⁶ Nindou ai wambo yimbu hohoanimo-koatendühi ana, nindou ranai hihifi-hihifiyu-wamboane,” mehu. ⁷ Sonindi süngururü-ründeimbi ranai ndamefundamboyo mami rani-simboani Sisas ai nindou afindi burimaye ranaheimbo Sonimbohünda hoafiyundürühi yahuya, “Sapo se nimi wohi furi-koateyeweimbi hifihi Son sowana mahei ra nini-moatükunimboyei tüküfeyoani hoeifemboane maseia? Awi se werinambo boabodari momoangorü-marandamboyo hoeifembo maheia? ⁸ Asu se nini-moatükun hoeifemboyei rani mahei rana? Nindou ai moani rani-poanimbo hoeari yihururamündü haya manügu rani hoeifemboyei mahei? Nindou yahurai hoeari yihururündümondeimbi ana bogori adukari nindou-yomondi wori ranambe-ane ningomo arundi. ⁹ Se nini-moatükun ranahambo hoeifemboyei rani mahei rana? Godindi

hoafi hoafiyu-randeimbi ranahambo hoeifemboyei? Yini, ro siheimbo hoafehanduri nindou se hoeimarithori ranana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahambo ngasundireimbi adukari hamindiyu se ahambo hoeimarithori. ¹⁰ Nga Son ranahambo Baiborambe God ai hoafiyuhü yahuya,

'Ro wandi hoafi semindi hombo nindou ranahambo boatei horombo sihafi nafi diboadifembo koandihelinimboyahü,' mehu. *Maikai 3:1*

¹¹ Ro siheimbo anihondumbo-anahi hoafehanduri nda, Son hunduriraru-randeimbi aiana sapo nindou mungu ndani hifihü manimboadei ranaheimbo ngasundeanduri haya moani adukari hamindani. Nga asu nindou moani akidou ai God nginindi hifandarandi ranambe animboei ana, ranai Sonimbo ngasundithorimboanei. ¹² Son hunduriraru-randeimbi ai rani-simboani ranambe piyu haya ho ho hombo hapondanambe-amboani, nindou ai seiya, Sihiri yifari yifarindefani animbo God nginindi sunambe hifandarandi ra tükündifemboe, masei. ¹³ Ho ho hombo Son ai nunguambeyo Godindi hoafi hoafiyomorundeimbiyomo asu Mosesindi-mayo ahinümbi hohoanimo ranio munguambo rani-moatükuni tükündifemboe yahomo ranahambo wataporimbo-marundi. ¹⁴ Nga asu se wandi hoafi ranahambo himborimboaye ana, himborindei. Son aiana Erasai-ani nindou awi tükümbifiyuwambo-ane masei horombo. ¹⁵ Se himboambeimbindeihü ana, awi se hoafi nda himborindei. ¹⁶ Nindou hapo ndanambe buraye ndanheimbo ra nini-moatükuni fihü aheimbo pandihe simongorindeihe hoeimandihaiara? Nindou ndanai ana nimori bidifiri nahurai-anei. Nimori akidibou maket fikimi nimateimbo, ahei bodimondambo hoafiyehüya.

¹⁷ Ro siheimbo fufunü fufunayefi, nga asu se herumbo moei ase.

Ro arani hoafi herü herayefi, nga asu se aranimbo moei ase.

¹⁸ Son ai tüküfihü sesü wehüyü wain hoe ranamboani simindi-koatemayu-amboyei, asu ahambo munguambo nindou ranai hoafiyhündowohü seiya, Ahandi fiambe ana moaruwai nendi nimarindo-mboane! masahündo. ¹⁹ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesü ra sesü asu wain hoe ra sümündi raraomarandamboyei, asu munguambo nindou ranai hoafiyehi seiya, 'Awi se nindou ndanahambo hoeirithori! Nindou ndanai ana sesü afindeimbiyu, asu wain hoe simindi afindeimbani. Aiana takis kaki sowandümorundeimbi nindou-anemo asu moaruwai hohoanimoymorundeimbi nindou-anemo ranahamundi ngunindani,' masei. Nga asu God ai diboadore fifirire haya rareandan aboedi moatükuni tüküfeyo ranühündambo nindou ai rani-moatükuni anihondane mbisei fifirindihimboyei," mehu.

Nindou bidifiri ngoafihündi Godindi hoafi anihondumbofe koateyei ai hipoanimbembouanei

(Ruk 10:13-15)

²⁰ Sisas ai hepünifeimbi moatükuni afindi safi bidifiri adukari ngoafihü ramareandi, nga rani ngoafihündi nindou ranai ana moai ahei moaruwai hohoanimo ra daboadanambo-rihindi. Raniyu asu Sisas ai rani ngoafi ranahambo watikoafimarandi.

²¹ Ai yare aheimbo hoafiyuhü yahuya, "Korasin se hipoanimbembou-anei! Betsaida se hipoanimbembou-anei! Siheimbo tihirifo adukari safi tükündifendurimboe! Nindou ngorü ai Tair Saidon ngoafambe hepünifeimbi moatükuni rambarea-mbonana sapo ro sihei ngoafambe ramarihendi nou, ranana asu Tair, Saidon ranai horombo hasüfi parhi siso sísoweimbi hoeari güdühi hehi nimatei ahei moaruwai hohoanimo daboadanambo-fembo nafuimbohünda. ²² Nga ro siheimbo hoafehanduri nda, Godindi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, Tair, Saidon ngoafihündi nindou ranahaimbo tihirifo afindi tükündifemboesi, nga siheimbo ana moani adukari hamindi tihirifo animbo tükündifemboe. ²³ Asu Kaperneam se ra. Asu sunambe botife hafombo hohoanimoeyiai? Nga seana Haiambe hifini gadeimboyei. Nindou ngorü ai Sodom ngoafambe hepünifeimbi moatükuni rambarea-mbonana sapo ro sihei ngoafambe ramarihendi nou, Sodom ai aboedi yangiri yare ho. ²⁴ Nga ro siheimbo hoafehanduri nda, Godindi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana Sodom ngoafihündi nindou ranahaimbo tihirifo tükündifemboesi, nga siheimbo ana moani adukari hamindi tihirifo animbo tükündifemboe," mehu.

Se wamboso tüküyahi nimatei yikunimi harihü

(Ruk 10:21-22)

²⁵ Mamü rani-simboani Sisas ai yare hoafiyuhü yahuya, "Ape, sünü hifi ranahandi Adukari bogori, ro sihambo hihifarihanini. Sapo se sihafi hohoanimo ra nindou hohoanimo fifirihindeimbi-mayei ranahei himboahü dibonapiro mbura asu nimori

akidi bou ranaheimbo nafuyafinduri-mboanaf. ²⁶ Yini Ape, seana rani-moatukuni ra yahurai yare tukumbifeyo safi hawamboayafi hohoanmomayafi. ²⁷ Munguambo moatukuni ra wambo wandi Ape ranai wandi wariwami manandeandi. Nindou dudi ngoru ai moai Nimorimbo fifiriri, nga moani Afindi ai yangirani fifiririmboayu. Asu nindou dudi ngoru ai moai Afindambo fifiriri, nga moani Nimori ai yangirani fifiririmboayu. Asu nindou bidifirambo Nimori ai ahandihoari Afindambo nafuimbo yahumbo rananimbo ai-amboani Afindambo fifiririmboayu.

²⁸ Nindou se didiyei afindi tiji-ifoayehi fiambe yboarukoaranduri habodei ranana se mborai wambo sowana nduhi dugusiani animbo ro siheimbo afurindihe hini ngindiheandurimboyahi. Asu wandi nimbori nimuhi kundicho se rodibo yibobondahoaminde. ²⁹ Rananimbo asu wambo fifirindi-hindirimboyei, nimboe sapo roana nindumbo himboari hoafenduhi hini ngirou safi rarihearuhanahi asu wandihoari fi hifinambo-rheanduhanahi. Rananimbo asu se sihei ngusifo ranahambo afurife kifembo hoendi-himboyei. ³⁰ Nga nini ro siheimbo segodimbo segodimboyahi ranana tijnubiyoponi, nga ro siheimbo semindimbo asahanduri ranana ai nimboreimbipyoponi,” mehu.

12

*Moani nimarimbo sihi ratupurikoatemo hoafi
(Mak 2:23-28; Ruk 6:1-5)*

¹ Rani-simboani moani nimarimbo si tukufeyo-ane, Sisas ai wit nimburambe mahu. Asu ahambo sungururu-rundeimbi ai ranuhi wembomboyonduhio ai nimburi ranambeahindi witi-mayo ra hurundumo masowasumo. ² Asu Farisi ai ra hoeriu houbmo Sisasimbo hoafiyomonduhi yahomoya, “Awi se rando hoeindowandi, sihaf sungurunin-rundeimbi ai rani-moatukuni rarawarundi ra yihoeft moani nimarimbo si ahinumbi hohoanimo ranahambo gogonimbo-foarunduhanemo!” mehomondamboyu. ³ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurui yahuya “Asu se Bukambe moai hoerindio, sapo nne-moatukuni Defit ai ahandi nendi bidifiri ra babidimbo wembomboyomonduhi ramareandi rana? ⁴ Sapo ai Godindi wori ranambe kefuai hufu ahandi nendi bidifiri-memo rani-babidimbo bret Godimbo hoafiyio sihefeimbihundi masowasumo ra. Rani-moatukuni ra ai sesimbo ahinumbiyo, sapo nindou Godimbo sihou-rundeimbi rani yangiri bret ra sesimbo-mayo. ⁵ Asu awi se moai Mosesindi ahinumbi hohoanimo ra hoerindio? Sapo munguambo moani nimarimbo si ranambe nindou sihou-rundeimbi sapo Godindi wori ranambeahi ahinumbi hohoanimo ra gogonimbofoaru marundi, nga hutiyomoponi. ⁶ Awi ro nda sihamumbo hoafehapuri. Godindi wori ranahambo ngasundeimbi nindou ndanuhi anungu. ⁷ Baiborambe yare hoafiyowohu yahoya ‘Hipoambo hohoanimo ranahambo roana yifirayah, nga asu ninihondi hifokoefe sihefe hohoanimo ranahambo ana moai yifiriyahi,’ meho. Asu se rani hoafi ra nini nini-indihundimbo yare hoafimayo ranahambo fifirihimbonana, asu nindou ai nne-moatukuni huti refe-koatemayo se ngiri ranahamumbo papi-hoafindupuri. ⁸ Nindou Hondu ranai ana moani nimarimbo si ranahandi aharamburani,” mehu.

*Sisas nindou watinari moaruwaimbu aboedimari-
(Mak 3:1-6; Ruk 6:6-11)*

⁹ Sisas ai ranihunda botifi haya, Suda-yafe rotu worina mahu. ¹⁰ Ranuhi nindou mam watinari moaruwaimbu ranai mamaru. Asu nindou bidifiri ai Sisasimbo papi-hoafiyombo yahomo houbmo mamarimo, ai ahambo duduyafundowohu yahomoya, “Moani nimarimbo sihi nindou ai aboedifembo ratupuri ratupurayu ana, asu ai yihoeft ahinumbi hohoanimo gogonimbofoareanduhio waniyo?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyuhu yahuya, “Asu sehundi nindou mam ai sipsip ra moanguirandani nungo haya asu moani nimarimbo sihi hifambe ambe pirayo ra ai nungumandea? Nindou ranai si ranihi ahandi sipsip ranahambo hifambe ambeahindi nimoamo hundamundi tukumandufiyio waniyo? ¹² Nindouyei nungo ranana sipsipyei nungo ranahambo ngasunde haya adukari moatukuni ane! Rani-mayomboane nindou moani nimarimbo sihi nindoumo farihfembo hohoanimo ra wanjeiayo,” mehu. ¹³ Raniyu asu Sisas ai nindou watinari moaruwaimbu-mayu ranahambo hoafiyunduwohu yahuya, “Se sihaf watinari ra ngurihoeft,” mehundamboyu. Raniyu asu nindou-mayu ranai watinari ahandi ra ngurimarihenda asu ngoru rahurai aboedimayo. ¹⁴ Raniyomo asu Farisi nindou-memo ranai homo Sisasimbo hifokoefimbo hoafi fifirimarundi.

Sisas ana God ai wandi ratupurimboani yahu haya dibonimayundoani

¹⁵ Sisas ai ahambo hifokoeffimbo hoafi ra himboriyu haya, ranuhinda botifi haya ndamefiyu. Raníyei nindou afindi ranai ahambo süngumarithori hei. Raníyu asu Sisas ai aheimbo muŋgu aŋgüni ra aboedimareandüri. ¹⁶ Ai hoafiyundürühi yahuya, “Se nindou amurambo wandi ndürü hoafindei-ani fífiründerimboyei,” mehu. ¹⁷ Ranimoatükunü ai ramareandi ra sapo God ai ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaia ahandi yafambihü ai hoafimayu yahurai anihöndü tükümbifeyo yahu hayamboyo ramareandi. ¹⁸ Sapo Aisaia ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Wandi ratüpuríyu-randeimbi nda kafoarhini hningimarinini.

Asu ro ahambo ŋgusüfo parihinühi siaowehini.

Ro wandi Yifiafi ahandi fiambe hningindheandoboyahi

asu ai wandi mbumundi hohoanimo ranahambo muŋguambo nindou ŋgorü sirambeahindi ranaheimbo bokandihendürümbui.

¹⁹ Nindou ranai ana ŋgiri watikoafi hoafinduhü hoafi puki kandihendi.

Ŋgiri nindou ai himboringi ai nafi bogori ra puküna hoafindu wakinde ndandi, ŋga wani.

²⁰ Ai ŋgiri wohi emündü bürühoai yanŋoroweimbi ranahambo muŋguna bübüriboade digendi.

Asu ai ŋgiri ram hai akidou nimbiranji reandeimbi ahoro ranahambo muŋguna dikinde kosiboadeandi.

Ŋga aiana moani ratüpuründerühi ŋgu ŋgumbo moani aboedi mbumundi hohoanimo tükündifemboe.

²¹ Rananimbo asu nindou ŋgorü sirambeahindi muŋgu ranai ahambo yanŋiri anihöndümbö-ndithori ŋgeihü ahambo himböndeimboyei,” *Aisaia 42:1-4* mehu.

Sisas ai Bersebur kameihü ratüpurayu masei
(*Mak 3:20-30; Ruk 11:14-23; 12:10*)

²² Raníyei asu nindou bídifiri ai Sisasimbo sowana nindou mamü moaruwai nendi ahandi fiambe nimarindo haya hoafi-koate hímboathari nimarümbimayu ranahambo sahorimindei mahei. Sisas ai nindou ranahambo aboedimarira hoafiyu hímboariyu arandi. ²³ Raníyei asu nindou afindi ranai ninimoatükuníyo Sisas ramareandi ranimbo hoeirühi hehi mahepünehindi. Raníyei asu ai rarihi hoafiyehi seiya, “Awi nindou nda Defitünderi nímorimbeyu?” masei. ²⁴ Farisi nendi ai ranü hoafi hímboriyomo hómbo simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Sisas ai moaruwai nendi raguanambore arandi ra sapo Bersebur moaruwai nendi-yafe bogori ranai ŋgünderi sagadowan-ani ai ranahandi ŋgünderinambo ranimoatükunü ra yare arandi,” mehomo. ²⁵ Sisas ai fífirandi Farisi ai ninimboyo hohoanimoemo ranimbo. Raníyu asu ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Ŋgorü bídifiri hifi ranai ahafehoari ŋgorügoanini, yibobore ŋgorügoanini yibobore haya simbori yifiarü, simbori yifiarayo ana, hifi ra ŋgiri amítata yikürübinde pindowohü awarindihöeyo. Asu bídifiri ŋgoafiyu mamü ranü worambeahindiyu ranai ahafehoari yibobore ŋgorügoanini, yibobore ŋgorügoanini yibobore haya simbori yifiarayo ana, ŋgiri gedambo niŋgo. ²⁶ Satan ai ahandi nendi bídifirambo hihaiboardipuranü ana, ahandi nendi ranai ndeara yikürübreandühi-ani. Ranimboane ahandi hifandarandi ra ŋgünderi niŋgombo nüngunde maníŋgo? ²⁷ Se yaru hoafiyomondühiya Bersebur ai ŋgünderi sendanane ai ranahandi ŋgünderinambo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboareandüri mehómöndüri. Refeana, asu nindou düdi sapo nindou se mamambeyafundeimbi-memo ranahamumbo moaruwai nendi raguanambofofe rambo ŋgünderi masagapura? Ranimböhündambo animbo asu sapo nindou se mamímemo ranai se hütü-anemo mbisimo hómbo síhamumbo papündüpurímboemo! ²⁸ Bersebur ranaiyopöani, ŋga Godünderi Yifiafi wambo ŋgünderi sendiranü ranimbo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboarheandüri. Ranane asu God ŋgünderi hifandarandi ranai síhamumbo sowahü ndeara tüküfembo-ane ranahambo se fífiründeri. ²⁹ Asu nüngunde nindou ŋgorü ai sapo ŋgünderi hamünderi harümbi ahandi worambe biründerihai fandüfi ahandi napo ra fufundamündümbui. Ŋga moani ana ŋgünderi. ³⁰ Nindou düdi ai wambo ŋgünderimbofendüri-koateyu ana, ai wandi hürütümbani. Nindou düdi ai rodübo nímimoatükunü mamühi gugurife-koateyu ana, nindou ranai mamikare pütüyu wakireandühani. ³¹ Ranimboane asu ro ndani-moatükunimbo-anahü hoafepuri. Nindou ai moaruwai hohoanimoaye ane asu nímimoatükunü moaruwai hoafiyehi-ane ranahambo God ai amboawiyehi mbüsümbui. Ŋga asu nindou düdi ai Yifiafi Aboedimayo ranahambo moaruwai hoafiyu ana, asu God ai ŋgiri ahambo amboawi mbüsu, ŋga wani.

³² Nindou düdi ai Nindou Hondümayu ranahambo n'ne-moaruwai hoafendu ana, God ai nindou ranahambo amboawi mbüsündombui. Nga asu nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ranahambo n'ne-moaruwai hoafayu ana, God ai nindou ranahambo ngiri amboawi mbüsü hapondanane asu süngunambo aho ranamboani.

*Nimi moaruwai ranai hisi moaruwai hisiyowohane
(Ruk 6:43-45)*

³³ Nimi nimiandi ranai aboedayo ana, hisi ranai-amboani aboediimböe. Asu nimi nimiandi ranai moaruwaiayo ana, hisi ranai-amboani moaruwainimböe. Nindou ai hisi ra hoeindihindühi animbo nimi nimiandi aboediyo, moaruwaiyo ra fifirindhimboyei. ³⁴ Awi seana nindou amoasiri moaruwai nahurai-anemo. Asu se nindou moaruwai-anemo asu nüngundu aboedi moatükuni ranahambo wataporimbo-mandundi? N'ne-moatükuni ngusüfoambe tüküra pire haya aningö ranane asu yafambe ai ranahambo wataporimbora arandi. ³⁵ Nindou aboedi ai ahandi ngusüfoambe aboedi hohoanimo afindi amarondo. Ranane asu ranihündambo aboedi ratüpuri hohoanimo ra tüküfe arandi. Nindou moaruwai ai ahandi ngusüfoambe moaruwai hohoanimo afindi amarondo. Ranane asu ranihündambo moaruwai ratüpuri hohoanimo ra tüküfe arandi. ³⁶ Ro s'hamumbo nda rarihe hoafehapuri, Godindi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, muñguambo nindou ai n'ne-mam'kari wataporimayei ranahambo asükaindo hihinde Godindi himboahü yibobondeandürimboe. ³⁷ S'hamundi hoafi rani-süngumbo animbo God ai türüboade yibobondeapurühi nindou moaruwai hohoanimo mayafi mbüsü asu nindou mbumundi hohoanimo mayafi mbüsündambui," mehupuri.

Nindou bidifiri ai hepünifeimbi moatükuni Sisas randeanda hoeindihu sei hehi hoafimayei

(Mak 8:11-12; Ruk 11:29-32)

³⁸ Raniyomo rani-simboani ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbiyomo asu Farisi nindouyomo ai hoafiyomondühi yahomoya, "Yamundo-randeimbi nindou, se hepünifeimbi moatükuni rarowanda hoeindihu sefombo-anefi," mehomonadamboyu. ³⁹ Asu ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, "Godimbo hohoanimo koateyeimbi nindou moaruwai hamindi hapondanambe animboei se wamboya, Ai hepünifeimbi moatükuni nafuimbiyu, yahomo houmbo-anemo. Nga asu ro ngiri rani-moatükuni nafuindahi. Sapo Sona Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou-mayu ranahandi hepünifeimbi moatükuni yangiri animbo nafuindahan se hoeindihimboyei. ⁴⁰ Sona ai kin adükari bodoambe ngimi si ngimi nimbüyu haya tükümefiyu nou yahurai-animbo asu Nindou Hondü ranai-amboani hifambe ragu ngimi si ngimi nimbündümbui. ⁴¹ Yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, nindou Ninifehüdi ai botindahi nimboeimbo nindou se hapondanambe animboei s'heimbo papi-hoafindihündürimboyei. Nimboe sapo nindou rani ngöafihüdi aiana horombo Sona bokarimarihendi wataporiri h'imboariyei hehi ahei moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanamborihimbo hehimbohündi wambo. Nga awi ro s'hamumbo hoafehapuri, nindou mam' Sonambo ngasündireimbi adükari awi ndanügu! ⁴² Yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, Siba-yafe bogori nimorehi ngorügoaninpoedi ranai nindou hapondanambe animboei s'heimbo botindife n'ngombo papi-hoafindandürimboe. Nimboe sapo ai adükari bogori Soromonindi fifirifeimbi hoafi rani himborimbo anguni-poedi sifo hayambo-hündiwambo. Nga awi ro s'hamumbo hoafehapuri, nindou mam' bogori Soromonimbo ngasündireimbi ndanügu!"

*Moaruwai nendi koadürana hihirife maho
(Ruk 11:24-26)*

⁴³ "Moaruwai nendi nindou ranahambo hini ngareandi ana, asu ai hoe-koatereandi hifihü wari hefe n'marimbo kokora howohane, nga ai fondi ra moai horeandi. ⁴⁴ Asu ai rande hoafindowohü animboya, Awi ro asükainda koadürü nimboahü ana, hihindahe nga, mbi'imboe. Asu ai ho hoeireandane wori sapo horombo ranambe man'ngomayo ra nindou ai y'hoariyo d'boadore hini ngimareandi. ⁴⁵ Rananimbo asu ai ngo moaruwai nendi 7 bidifiri ranaheimbo fihindamündündürü haya ngei wori ranambe n'mandeimboyei. Weangurühdidi-mayo ranahambo ngasündihimbo hehi 7 bidifiri ranai ana moan' muñguna moaruwai hamindanimbondeimboyei. Moaruwai nendi ranai nindou ranahandi flambe nafindühümüdi n'mandei-an' animbo asu nindou ranai muñguna moaruwai himbondu haya n'mandümbui horombo rasafi mamaru yahurai n'marikoate. Moaruwai hohoanimo yeimbi nindou hapondanambe animboei aheimbo amboani yahurai-animbo tüküfendihündürimboe," mehu.

*Sisasindi hondi asu akohoandi mam'
(Mak 3:31-35; Ruk 8:19-21)*

⁴⁶ Sisas ai nindou afindî ranaheimbo wataporimbo-randühî nînggu-ane asu ahandî hondî akohoandî ranî babîdî ahambo-so tükümehindî. Ai hîfîni tüküyahi nîmboeimbo ahambo hoafimbo masei. ⁴⁷ Ranîyei asu nindou mamî ranambeahîndî ai Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, “Se ndühî hîmboyafî, sîhafî me ai amondî mamî babîdîmbo hîfîni anîmboei ra ai sedîbo wataporimbo seimboanei,” mehundo. ⁴⁸ Nga Sisas ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Dîde wandî me rana? Dîdemo wandî akohoandî rana?” mehu. ⁴⁹ Ranîyu asu ai ahambo sünggururü-rundeimbi-memo ranahamumbo warî nûmbuirapurühî hoafiyuhü yahuya, “Ndühî hîmboyei, ndananemo wandî me, wandî akohoandîyomo! ⁵⁰ Nindou düdi ai wandî Ape sünambe amaru ranai refembo hohoanîmoayu ranî-süngu rawareandî ana, ai wandî rehane, wandî akîdani, wandî meane,” mehu.

13

*Nindou sesî ahurî nûmbürambe bubuarandî hoafî
(Mak 4:1-9; Ruk 8:4-8)*

¹ Moanî mamî ranî-simboanî Sisas ai worî ra hîni-ngîre haya kurîhoe-mayo ranî hîmborîkîmî hu mamaru. ² Nindou afindî ahambo wakîmarîhorî ranai afindîwambo fondî tîre koamarandamboyu Sisas ai botambe kefuai nîmaru ane asu nindou afindî ranai gudihî hoekîmî burîmayei. ³ Ranîyu asu ai afindî kafoefe hoafî ranambo aheimbo hoafîmayu. Ranîyu ai aheimbo yare hoafiyuhü yahuya, “Nindou mamî ai mamîmbo sesî ahurî bubumbo ahandî nûmbürîna mahu. ⁴ Ai hu sesî ahurî ra buburandane bîdîfîrî ai nafîni pütapîmayoa ndu ai tüküyahi fufumarîhüsi. ⁵ Bîdîfîrî hîfî akîdou yangîrî nînggo-ambe nîmoei yahafî safambe pütapîyo. Hîfî ranai ragu hanî-koate nînggo-ambe. Hîfî ranai ragu han-koate-wambo sesî ahurî ranai nîmai tütükîmayo. ⁶ Asu hîfîhamîndî ai peyowohüyo ranambo ahurî hapoadumbo maforo ranahambo sore-soremarendî. Sapo ahasîharî ai ragu hîfambe hanî hanî ra-koateyo hayambo-wambo ranîyo asu ai mungu yapatîparîmayo. ⁷ Asu bîdîfîrî ahurî ranai tîhoarî-tîhoarîmbo wofambe pütapîyo haya, asu tîhoarî ranambo gabudandühî moaruwaimbo-mareanda hîsî-koatemayo. ⁸ Asu ahurî bîdîfîrî ai hîfî aboedambe safî pütapîyowohü ai aboedî hîsîmayo. Nîmîndî mamî ranahandambo bîdîfîrî ai 100 hîsîyo, bîdîfîrî ai 60 hîsîyo, asu bîdîfîrî ai 30 hîsîyo marandî,” mehu. ⁹ Sisas ai hoafî moendîfembo yahumbo hoafiyuhü yahuya, “Hîmboambeimbi-deihî ana, hîmborîmbeyei-amboane” mehündürî.

*Sisas ai nînggure hohoanîmoyuhüyo kafoefe hoafînambo wataporîmbora marandî
(Mak 4:10-12; Ruk 8:9-10)*

¹⁰ Ranîyomo asu Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ai Sisas sowana sîfomo ahambo düdururühî yahomoya, “Nîmboyafî se nindou ranaheimbo wataporîmborarühî kafoefe hoafîmefîndûra?” mehomondo-amboyu. ¹¹ Asu simborî Sisas ai ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “God ngîni-ndî hîfandarandî ranahandî hoafî dîbo engoro ahandî nîmîndî ranahambo sîhamumboyo masayo, nga asu nindou ranaheimbo moai sayo. ¹² Nindou düdi ai bîdîfîrî moatükunî asîhendî ana, asu God ai ahambo bîdîfîrî moatükunî ranîwamî dagadombui. Ranamîmbo asu ai ranî-moatükunî ndearîndümbui. Nga asu nindou düdi ai ranî-koateyau ana God ai nîne-moatükunî sapo akîdou masîhendî ra mungu hîhînde ndemündümbui. ¹³ Ranîmboane asu ro aheimbo kafoefe hoafînambo wataporîmbo-marîhandürî.

Sapo nindou ranai hoerîhîndühaneisî,
nga asu ai ngîrî ndondîhi hoeindîhindî.

Ai hîmborîyeihaneisî,

nga asu ai ngîrî nîni-moatükunîmboyo hoafayo ranahambo ndondîhi hîmborîndei fîfîrîndîhindî.

¹⁴ Nindou ranaheimboyo Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi nindou Aisaia hoafîmayu hoafî ra hapoana anîhondü tüküme Feyo. Hoafî ranai yare hoafîyowohü yahoya, “Se hoafî ranahambo afîndîmbo hîmborîndeimboyei,

nga asu se ngîrî fîfîrîndîhindî.

Se afîndîmbo hîmboapondeimboyei,

nga ngîrî hoeindîhindî.

¹⁵ Sapo nindou ranai ahei hohoanîmo ra tapîhamîyondürî,

asu ai ahei hîmboambe ra güre papîreandürî

asu ahei hîmboarî ra tütümondeandürî hayambo wambo.

Nga asu refe-koatembeyei-mbonana ahei hîmboarînambo hoerîhi,

ahei hîmboambenambo hîmborîyeihî hohoanîmo ra fîfîrîhi mburîhümbu

asu wambo sowana sîneihî ro dîdîboado-rîheandüranî aboedîyei, *Aisaia 6:9-10*

mehu. ¹⁶ Nga asu moani seana hihifi-hihifindimo. Sihamundi himboari ranai ana hoeireanduhiturufoareanduhane. Asu sihamundi himboambe ranai-amboani nini hoafiyorana hambo himboriyowohu ffireanduhane. ¹⁷ Ro sihamumbo anihondumbo-ana hi nda hoafehapuri. Horombo Godindi hoafi hoafiyomorundeimb nindou afindi asu mbumundi nindou afindi ai nine-moatukuni se hoeiarundi ranahambo hoeifembo mbei, nga asu ai moai hoeirihindi. Asu se nine-moatukuni hoafi himborayeri ran hoafi ra himborimbo masei, nga asu ai moai himboriyei.”

*Sisas ai sesi ahuri ranahandi kafoefe hoafi nimindi turifoare hoafimayu
(Mak 4:13-20; Ruk 8:11-15)*

¹⁸ “Se nduhi himborindei. Nindou sesi ahuri bubumarandi kafoefe hoafi ranahandi nimindi ra turuboadihindi. ¹⁹ Nindou sapo God nginindi hfandarandi ranahambo himboriyei hehi asu ndofe turifoefe-koateyeyi nindou ranana sapo sesi ahuri nafini putapimayo nahurai-ane. Nine-moatukuni ahei ngusifoambe sesi ahuri nou bubumayo ra moaruwai nendi-mayu Satan ranai tukufi kosamunduhani. ²⁰ Sapo sesi ahuri nimoewami putapimayo ranana nindou sapo hoafi himboriyu simboani ai nimai hihifi-hihifyuhu masemundu nahurai-ane. ²¹ Nga ai ahuri ahasiharikoate nahurai hoafi ranai moai ahandi ngusifoambe nginindi nimarondowohu ai moai gedambo nginindi nungu. Ranimboane nindou ranai afindi hohoanimo asu pap hoafiyorana Aboedi Hoafi ra sungufembo tukundifendoani asu ai ahandi anihondumbofo hohoanimo ra nimai hinngimareandi. ²² Sesi ahuri thoar thoar iyoweimbofofame putapimayo ranana, sapo nindou ai hoafi ra himboriyu haya mitanaramundu nahurai-ani. Hifinindi moatukuni ranahambo afindi hohoanimo yuhu asu napo afindi shefembo ranahambo ngusifo pareanduhit ranimoatukuni ranai Godindi hoafi ranahambo gabudimareandi, asu ahuri ranai ngiri hisindo. ²³ Nga asu sesi ahuri hifi aboedimbo bubumayoa aboedi tukumefeyo ranana, sapo nindou dudi ai hoafi ra himboriyu haya asu ai hoafi ranahambo ffireanduhitumafoareandi nahurai-ane. Ranio ai hisi aboedi hisimayo. Bidifiri ai 100 hisimayo, bidifiri ai 60 hisimayo asu bidifiri ai 30 hisimayo,” mehu.

²⁴ Sisas ai aheimbo ngoru kafoefe hoafi hoafiyuhu yahuya, “God nginindi hfandarandi ranana nindou ai aboedi sesi ahuri ahandi numburambe bubuarandi nahurai-ane. ²⁵ Mamimbo nimbokoani munguambo nindou ai apusiyeyi-ane, hurutumb nindou moaruwai ranai tukufi wohi ahuri ra nindou sapo wit ahuri bubumarandi ranambe bubura hinngire haya ndamefiyu. ²⁶ Wit mangiri ranai tukiyowohu asu hisi ranai ndeara tukufe-tukufe marandi. Ranio asu ran mbusimo wohi ahuri amboani tukumefeyo. ²⁷ Numburi aharamburi-mayu ranahandi ratupiyomorundeimbimemo ranai nindou ahambo-so tukuyafu hoafiyomonduhiya, ‘Nindou adukari, se sapo sesi ahuri ra moaruwaiyopani, nga aboediyosi hafi numburambe bubumarandi. Asu daguda wohi ra tukufembo furayo rana?’ mehomondamboyo. ²⁸ Asu nindoumayu ranai simbori ahamumbo hoafiyuhuya, ‘Nindou hurutumb ai dibo tukufi wohi ahuri ra bubumarandane furayo,’ mehu-amboemo. Asu ai simbori ahambo duduruwurui yahomoya, ‘Ro wohi ra ho wohi shefembo se hohoanimo yafai?’ mehomondamboyo. ²⁹ Asu simbori ai ahamumbo hoafiyuhuya, ‘Yowan refepoani! Se wohi digounduhi wit mangiri ra wohi bitapindu firibadigumboemo, nga ambe. ³⁰ Wohi ranai moani rande wit bitapinde mamitukindo ngombo asu sesi ra yimunguriyimind-ambe firibadhefemboane. Ra-simboani ro nindou yimungurindimo-rundeimb ranahambo wohi ra boatei wohi digau mbundu huputupundu haiambe fufusindunduhi, asu moani wit safi ran yangiri gururindu wandi sesi shefe worambe kurindundi mbisamboyah!’ mehupuri,” mehu.

*Sisas ai hoari akidouhindi adukari tukufembo kafoefe hoafi hoafimayu
(Mak 4:30-32; Ruk 13:18-19)*

³¹ Sisas ai ngoru kafoefe hoafi hoafimayundi. Ai yahuya, “God nginindi hfandarandi ranana nahurai-ane. Nindou ai mastet hoari hambomo nahurai ra semundu haya ahandi numburambe hifi kariruhani. ³² Hoari ra ai moani moaruwai akidou tikaimboanisi, nga asu ai hifambeahindi tukufe nimoamo ahafo ranana moani ngasundeimb moatukuni ane, asu munguambo ndu ranai tukundahi nini dududu raniwami ngeri ahei ngerambo-nduhimboyei,” mehu.

*Sisas ai mam moatukuni ahandi nduri yis ranahambo sungunambore haya kafoefe hoafimayu
(Ruk 13:20-21)*

³³ Sisas ai kafoefe hoafi ngoru hoafimayu. Ai hoafiyuhu yahuya, “God nginindi hfandarandi ranana nahurai-ane. Nimorehi ai bret mandifembo yahombo ana, ai sapo

fufudigoyo-randeimb+ moatükun+ ahand+ ndür+ yis, ra ak+dou yanggiri prau adükari ranambe bubfoare haya fande yamunderand+ munjuambo prau ranai n+moamo fufudigoyo hafohane.”

Sisas ai kafoefe hoaf+nambo hoaf+mayu ranahand+ n+mind+
(Mak 4:33-34)

³⁴ Sisas ai kafoefe hoaf+nambo munjuambo moatükun+ ranahambo nindou af+nd+ ranaheimbo hoaf+mayundür+. Nga asu ai ng+ri+ n+ne-hoaf+ aheimbo hoafombo mbüsümbo ra kafoefe hoaf+nambo hoaf+koate hoaf+ndundür+, nga wan+. ³⁵ Horombo, God+nd+ hoaf+ hoaf+yu-randeimb+ nindou ai hoaf+mayu ran+ s+mogodüh+ yahurai tüküfemboyu Sisas ai yare kafoare hoaf+mayu ra. Sapo nindou ranai yare hoaf+yuhü yahuya, 'Ro aheimbo watapor+amboar+handür+ ana, kafoefe hoaf+nambo watapor+ndamboyah+. Ro munju moatükun+ d+bo engoro hifi asu munju moatükun+ nafi+koateyo-ambe ho hombo hapondanambe fifir+ife-koatemayo ra aheimbo hoaf+ndaharümboyah+,
Buk Song 78:2
mehu.

Sisas ai woh+imbo kafoefe hoaf+mayu ranahambo türüfoare hoaf+mayu

³⁶ Raniyu Sisas ai nindou af+nd+ ranaheimbo ranüh+ yare h+n+ng+rearü haya worambe kefuai mahüfu. Ran+yomo asu ahambo sünggururü-rundeimb+ ai ahambo-so kefoau h+fomo hoaf+yomondowohü yahomoya, "Se yi+hoefimbo nümbürambe woh+ tüküme Feyo ranahand+ kafoefe hoaf+ n+mind+ ranahambo türüfoaro hoaf+yaf+mun+, "mehomondamboyu. ³⁷ Asu Sisas ai ahumbo s+mbor+ hoaf+yuhü yahuya, "Nindou düdi ai sapo ses+ ahur+ aboed+ nümbürambe bubumarand+ ranana Nindou Hondü ranani. ³⁸ Nga asu nümbür+ ana hifi ndanane. Ahur+ aboed+ ranana nindou sapo God ng+n+nd+ h+fandarand+ ranambe an+boadei ranane. Nga asu woh+ moaruwai ranana nindou sapo Satan+ndaye ranane. ³⁹ Nga asu hürütümb+ nindou woh+ ahur+ bubumarand+ ranana Satan-ani. Asu yimunguri y+m+nd+imbo si ranana hifi ndanai munjumbo si-ane. Nga asu yimungur+ndümo-rundeimb+ nindou ranana God+nd+ sünambeah+nd+ nend+ rananemo. ⁴⁰ Sapo ai woh+ ra firu hüputüpuru haiambe fufusarund+ yahurai-an+imbo hifi nda munjuyo-ambe nindoumo tükünd+femboe. ⁴¹ Ranan+imbo Nindou Hondü ranai ahand+ sünambeah+nd+ nend+ koand+hepurümbui. Asu ai munju moatükun+ nindouyei an+hondümbofe hohoan+mo ranahambo moaruwaimbo-reandür+ arand+ asu nindou b+d+fr+ moaruwai hohoan+moyei ar+hünd+ rananei aheimbo God ng+n+nd+ h+fandarand+ ambeah+nd+ fufundünd+mo raguanambo-ndundür+imboemo. ⁴² Ranan+imbo aheimbo hai hüf+ af+nd+ ranambe pinduwaran+ ranüh+ ai ahei yahaf+ h+thündüh+ has+heindeimboyei. ⁴³ Ranan+imbo asu God+nd+ nindou mbumund+mayei ranai ahei Ape ng+n+nd+ h+fandarand+ ranambe hüf+ham+nd+ nou si boak+boad+himboyei. Se h+imboambembündeihi ana, h+imbor+ndei. ⁴⁴ God ng+n+nd+ h+fandarand+ ranana ndahurai-ane. Nindou ai ng+n+nd+ napo d+bo h+fambe samboeroa hoeireandüh+ ana, asu ai d+bo yare gabude s+hendüh+ani. Ranani asu ai ran+imbo h+h+fi-h+h+ffi haya asu hu munju moatükun+ ai mas+hend+ ra nindou ngorümbo fufusendüh+ ran+hünd+ kak+ semündü haya asu ai h+h+ifi hu ng+n+nd+ napo yanggoroweimb+ hifi ra pem+mayu.”

Sisas ai boagir+iyafe kak+ fnambore hoaf+mayu

⁴⁵ "Asu God ng+n+nd+ h+fandarand+ ra ndahurai ane. Nindou ai moan+ ng+n+nd+ moatükun+ boag+ri+ kak+ nahurai ranahambo kokora randühani. ⁴⁶ Asu ai ran+moatükun+ ra moan+ aboed+ ham+nd+ hoeireandüh+ an+imbo asu ai hu munju moatükun+ ai mas+hend+ ra nindou ngorümbo fufusendüh+ ran+hünd+ kak+ semündü haya asu kak+ ra pem+mayu.”

Sisas ai andür+imbo sünggure haya kafoare hoaf+mayu

⁴⁷ "Asu God ng+n+nd+ h+fandarand+ ra ndahurai-ane. Nindou b+d+fr+ kin+ wowar+yomo-rundeimb+ ai ahamund+ andür+ ranambo h+mon+ safoarundüh+ mam+karambo kin+ gümarüwuri. ⁴⁸ Asu andür+ ranai kin+ ranambo tüküfeyo-an+ ane ai gudian+ hüründümo s+hoemo houmbo kin+ ra y+boboarund+. Rananemo asu ai n+mar+mombo kin+ aboed+ aboed+ ra wambürambe wambür+h+rundüh+ asu moaruwai moaruwai moan+ yanggorombo ra ragu moenda pütiefu arund+. ⁴⁹ H+fi nda b+d+fran+ si ran+s+imboan+ moan+ yahurai ham+nd+ an+imbo tükünd+femboe. Ranan+imbo asu sünambeah+nd+ nend+ ai nindou moaruwai hohoan+moyeimb+ ranaheimbo gügundüwuri mam+n+ndüwuri+imboemo aboed+mayei ranambeah+nd+. ⁵⁰ Ranan+imbo aheimbo hai hüf+ af+nd+ ranambe pinduwaran+ ai ahei yahaf+ h+thündüh+ has+heindeimboyei.”

Sĩmborĩ yamundife hoafĩ asu wamĩndafĩ yamundife hoafĩ

⁵¹ Sisas ai ahamumbo dũdufipurũhĩ yahuya, “Se ndani-moatũkuni ranahambo fifiru tũrũfoarundai?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Yĩnĩ, ro fifirĩhũmboanefĩ,” mehomondamboyu. ⁵² Asu asũkaiyu ahamumbo yahuya, “Ranĩmboane asu muĩguambo nindou ahĩnũmbĩ hohoanĩmo yamundu-rundeimbĩ-memo ai God ŋĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranahambo ndoru fifirarundĩ ranai worĩ aharambũrĩ nahurai anemo. Ai kefuai hũfu ahandĩ napo worĩ-mayo ranambeahĩndĩ sĩmborĩ napo asu wamĩndafĩ napo fufuaramũndu nahurai anemo.”

Nasaretĩhũndĩ ai Sisasĩmbo yĩboarukomarĩhorĩ
(Mak 6:1-6; Ruk 4:16-30)

⁵³ Sisas ai ranĩ kafeofe hoafĩ ra hoafiyu moendĩre haya, ranũhĩnda botĩfi haya ahandĩ ŋgoafĩna hĩhĩrĩfi mahafu. ⁵⁴ Ai hafu ahei rotu worĩ ranambe hoafĩ yamundĩ-mareandũra nindou ahandĩ hoafĩ hĩmborĩmayei ranai ranĩmbo mahepũnehĩndĩ. Ai dũduyahĩndũhĩ seiya, “Ai dagũdamboe fifirĩfe ra yahurai masemũndu-a? Asu ahandĩ hepũnĩfeimbĩ moatũkuni ranambo-ana? ⁵⁵ Nindou nda dadĩ nĩmorĩyua? Ai awi nindou worĩmbora randeimbĩndĩ nĩmorĩmbeyu? Asu awi Maria ana ahandĩ hondĩmbai? Awi Sems, Sosep, Saimon, Sudas ra ahandĩ akohoandĩmbemo? ⁵⁶ Awi ahandĩ muĩguambo rehĩhoandĩ ranai ndanũhĩ nĩmboeiai? Asu ai dagũdamboe muĩguambo ranĩ-moatũkuni ra masemũndu rana?” rarĩhi hoafĩmayei. ⁵⁷ Ranĩyei asu ai Sisas ahambo yĩboarukomarĩhorĩ. Ranĩyu asu Sisas ai hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Godĩndĩ hoafĩ hoafiyu-randeimbĩ nindou ranahambo muĩguambo nindou ai ahambo hĩhĩfi-hĩhĩfiyehĩ nindou adũkar-ani sahũndo arĩhũndĩ, ŋga asu ahandĩ ŋgoafĩhũndĩ ai ana wanĩ,” mehu. ⁵⁸ Nindou ranĩ ŋgoafĩhũndĩ ai anĩhondũmbofe hohoanĩmo-koatemayei-amboyu asu ai moai ranũhĩ hepũnĩfeimbĩ moatũkuni afĩndĩ ahei hĩmboahũ rareandĩ.

14

Son nindou hundũrũrarandeimbĩmayu ranai yifĩmayu hoafĩ
(Mak 6:14-29; Ruk 9:7-9)

¹ Ranĩ-sĩmboanĩ Gariri hĩfi hĩfandĩra-randeimbĩ nindou ahandĩ ndũrĩ Herot ranai Sisas nĩne-moatũkuni ratũpurĩmayu ranĩ hoafĩ hĩmborĩmayu. ² Ranĩyu asu ai ahandĩ hoarehĩ nindou bidĩfirĩ ratũpurĩyomo-rundeimbĩ ranahamumbo hoafiyupurũhĩ yahuya, “Ai ana sapo Son nindou hundũrũra-randeimbĩmayu ranai ana yifĩhũndĩ botĩfĩmboani. Ranĩmbo ani anasĩ ai ranĩ ŋĩnĩndĩ ra semũndũ haya ranambo hepũnĩfeimbĩ moatũkuni rawareandĩ,” mehupurĩ. ³ Nĩmboe sapo Horombo Herot ai Sonĩmbo karabusĩfĩmbo hoafĩmayu. Ranĩyomo Son ahambo mburundũmo hĩputũpurĩhauwurĩ mburu karabusambe hĩnĩŋgĩmarũwurĩ. Sapo Herot ai ahandĩ akĩdĩ, ahandĩ ndũrĩ Firip, ahandĩ nĩmorehĩ, ahandĩ ndũrĩ Herodias, ra ndahamĩndĩ mehu. ⁴ Horombo Son ai Herotĩmbo hoafiyundũhĩ yahuya, “Herot, se nĩmorehĩ ra asowandĩfi?” mehundo. ⁵ Ranĩyu asu ai Sonĩmbo hĩfokoandĩhinĩ yahu haya ramefiyu. Ŋga asu ai Sudambo yĩhĩmbomarandũrĩ sapo ai Son ahamboyo Aiana Godĩndĩ hoafĩ hoafiyu-randeimbani sei hoafĩmayei. ⁶ Mamĩmbo Herotĩmbo hondĩ ai wakĩmarĩmĩndo si ranahambo hohoanĩmoyomondũhĩ nindou bidĩfirĩ ai fandĩhi nĩmareimbo sesesĩmayei. Ranĩyu asu Herodiasĩndĩ nĩmorehĩ nĩmorĩ ranai ahei hangĩfoanĩ moporĩyo wakĩmareandĩ. Ranĩyu asu Herot ai nĩmorehĩ moporĩmayo ranĩmbo siaomefiyu. ⁷ Ranĩyu asu ai hoafiyuhũ yahuya, “Ro sĩhambo nda dabarehandĩ se nĩnĩ-moatũkunĩmboayafĩ wambo dũduwefoandĩ ra ndahanĩnĩmboyahĩ!” mehundo. ⁸ Nĩmorehĩ nĩmorĩ ranai ahandĩ hondĩ hoafĩmayo sũĩgu nĩŋgombo Herotĩmbo hoafiyohũ yahoya, “Moanĩ haponda hamĩndĩ ndũhĩ Son hundũrũra-randeimbĩmayu ranahandĩ mbĩro pretĩwamĩ nando ndawandĩ,” mehoamboyu. ⁹ Asu Herot ai ranĩ hoafĩ ra hĩmborĩyu haya afĩndĩ hohoanĩmomayu. Ŋga asu sapo ai nĩmoamo ranĩfihĩ dũkare dabarĩmefiyuwambo asu nindou afĩndĩ ai-babĩdĩmbo nĩmarei masahũsi ranĩmbo ai hoafiyuhũ yahuya, “Ahandĩ hohoanĩmo sũĩgu-ndundĩ,” mehu. ¹⁰ Ranĩyu asu ai nindou ahandĩ hoarehĩ ratũpurĩyomo-rundeimbĩ ranahamumbo Sonĩndĩ mbĩro kĩkĩrĩhẽfĩmbo hoafĩmepura ai homo karabus-ambe-ahĩndĩ mbĩro kĩkĩmarĩhauwurĩ. ¹¹ Ranĩyomo ai ahandĩ mbĩro ra pretĩ-mayo ranĩwamĩ nandu sowandũmo hĩfomo nĩmorehĩ nĩmorĩ-mayo ranahambo masabudoa ahandĩ hondĩ sowana semĩndĩ maho. ¹² Ranĩyomo asu Sonĩmbo sũĩgururũ-rundeimbĩ ranai homo ahandĩ fi nĩmoko sowarũndũmo homo hĩfikarĩwurĩ houmbo asu ai homo Sisasĩmbo hoafĩmemondo.

Sisas ai 5,000 nindou sesĩ masagadũrĩ
(Mak 6:31-44; Ruk 9:10-17; Son 6:1-13)

¹³ Sisas ai Son ramefiyu hoafi ra himboriyu haya, ranihunda botambe farifi haya moani aambo nindou kikifoefe-koatereandi hifini mahu. Nindou bidifiri ai Sisas ranihi mahu hoafi ra himboriyei hehi asu ai ahei ngoafi hinngirihi hehi moani hifi nafi sungumarihoru hehi. ¹⁴ Sisas ai botambeahindi kusifoendane asu nindou afindi ranai gudih menjorowa hoieandurui aheimbo ngusifo afindi hipoamborandurui ahei anguni ra aboedimareari. ¹⁵ Mami rani nimb hoafombo ahambo sungururu-rundeimbimemo ranai ahambo-so homo tukiyafu hoafiyomondowohu yahomoya, "Ndanana nindou koate-reanduhane, nga ndeara hufhamindi huriminduhane. Nga se nindou ranaheimbo koarhawandurani animbo ai ngoafina nimai ahei sesi kokofefembo ndambeyahindi," mehomondamboyu. ¹⁶ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurui yahuya, "Ai ngiri botindahi hehi sesi kokombo ragu ngei. Nga seanimbo s'hamund'hoari sesi ra ai sesimbo dabuduri!" mehuamboemo. ¹⁷ Asu ai simbori hoafiyomondowohu yahomoya, "Roana hondahufeimbi (5) bret anemo asu kini akidou yimbu-anafani rani yangirane sahumindifimboayefi," mehomondamboyu. ¹⁸ Asu ai ahamumbo hoafiyupurui yahuya, "Refe ana nduhi wambo sowana sesi ra sowandumo sifomo," mehu. ¹⁹ Raniyu asu ai nindou afindi ranaheimbo wohiwami nimandei mehua mamarei. Raniyu asu ai mami hondahufimbi breti-memo raniyomo asu kini akidou yimbumefani raniyafani ra semundi haya sunambe himbouy hafuhi Godimbo hihifimari. Refi mbura ai breti-mayo ra hifitire ahambo sungururu-rundeimbimbo masagapura asu ai nindou afindi ranaheimbo yimbumarundi. ²⁰ Mujuambo nindou ai sesi ra sahusimbo ndeara nafimarihumundi. Raniyomo asu ahambo sungururu-rundeimbimbi ai sesi moani bode menjoro ra 12 wamburi tukufimbi masowandumo. ²¹ Nimorehi, nimori akidibou tapuife-koate nindowenih yangiri sesi ra masowasumo ranana ai 5,000 nahurai nindouyomo masowasumo.

*Sisas ai Gariri kurihoe hangifo sungu nimoamo putapimayu hufu
(Mak 6:45-52; Son 6:16-21)*

²² Raniyu Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbimbo botambe fandafu houmbo seboatei Gariri kurihoe rani goesuruni ngomo mehuamboyu asu ai nimorehi nindowenihimbo ahei woranimbo koar'hefendurimbo mehu. ²³ Ai aheimbo koar'henduri haya hifi wafuwami ahand-amboani mahafu Godimbo didibafifendombo. Ndeara nimb ai akimiyowohuyo asu Sisas ai moani ahand-amboani hamindi ranuhi manungu. ²⁴ Asu rani-simboani bot ai ndeara anguni hoe mbusumondui weri ra hangifoani sifohiyu asu hoe ranai fandihoyohu bot ranahambo semindi pire semindi pire randuhi maho. ²⁵ Raniyu asu Sisas ai si hoafombo ahambo sungururu-rundeimbimbi ranhamumbo-so hoe hangifo sungu putapimayu hufu tukumefiyu. ²⁶ Asu ai ahambo hoeruwura hoe hangifo sungu putapimayu hufuwa h'hamindariyomondui yihimboyondui yahomoya, "Rani-moatukuni ranana yifafane," mehomoya. Raniyomo ai yihimbombo h'isheimemo. ²⁷ Asu Sisas ai mamihari hoafi ninngambe hoafi kar'hoehi yahuya, "Se nginindi ninngomo, roanahi nda, nga se yihimbondimboemo!" mehupuramboemo. ²⁸ Raniyu asu Pita ai ahambo hoafiyundui yahundoya, "Adukari, anihondi sendafuhi ana, wambo hoafiyafindira ro s'hambo sowana hoe hangifo sungu putapinda dugi," mehundo-amboyu. ²⁹ Asu Sisas ai Pitambo hoafiyundowohu yahuya, "Se mborai s'uhufi," mehundo-amboyu. Raniyu asu ai botambeahindi tukufi haya Sisas sowana hoe hangifo sungu mahufu. ³⁰ Nga asu ai weri ra hoieandani mayowamboyu nginindi hamindimayoa yihimboyuhu ndeara h'imoni tiporikomefiyu hanu. Raniyu asu ai heiyuh hoafiyuh yahuya, "Adukari, se wambo aboeda far'hawandiri!" mehundo-amboyu. ³¹ Raniyu asu Sisas ai nimai mamihari warifi hu kikihirumundui hoafiyundui yahuya, "Sihafi anihondumbofe ra akidou ane. Se nimboe hohoanimo yimbumbomarowanda?" mehundo. ³² Asu ai yibobo botambe kefoeanduihimo asu weri ai afurimareandi. ³³ Raniyomo asu nindou botambe mamarimo ranai Sisasimbo Adukari hondani yahomo hohoanimoyomondui yahomoya, "Awi seana moani Godindi Nimori hond-anafi!" mehomondo.

*Sisas nindou afindi Genesaret hifihundi anguni aboedimareanduri
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Ai botambe kurihoe ra bar'hoemo hou homo Genesaret hifambe tukumefundi. ³⁵ Raniyei asu nindou rani hifihundi ai Sisasimbo f'firimarihoru. Raniyei asu nindou ranihundambo-mayei ranai ngoafi dabur wakimareandi ranaheimbo Sisas tukufimboani hoafi ra hoafuhimarihundi. Raniyei asu nindou ranai angunimboyeimbi ranaheimbo fufuruhumundi-hunduri mafandihindi Sisas sowana. ³⁶ Raniyei asu nindou angunimbiyeimbi ai moani Sisasindi hoeari ranahambo sundifimbo hoafimehundo

habodei. Ran+yo asu ai ran+ hoear+ ahand+ ra sünd+hindüh+ ahei angün+ ra munguambo aboed+mehind+.

15

*God ai amoa mam+yei ah+nümbi hohoan+mo hif+nambomareandi
(Mak 7:1-13)*

¹ Ran+yo asu Farisi nindouyomo asu ah+nümbi hohoan+mo yamundu runde-imb+yomo ranai Serusarem ngoaf+hünd+ bot+yafu houmbo s+n+mo Sisas+imbo-so tüküyafu hoaf+yomondüh+ yahomoya, ²“Asu n+imboe s+haf+ süngurun+n+rundeimb+ ranai horombo y+hoef+ amoa mam+ ai ahamund+ hohoan+mo yamunde s+hai mamaro ra süngufe-koateayomoa? ⁴ Sapo God ai yare hoaf+yuhü yahuya, ‘Se s+haf+ meapembo ah+n+indafühi fand+hawap+r+ ndand+.’ Asu ‘Nindou düdi ai ahand+ hondaf+ndambo hoaf+ moaruwai hoaf+nduan+ ana, nindou ranahambo h+fokoeffimboane,’ mehu. ⁵⁻⁶ Nga asu se hoaf+yomo rundüh+ yahomoya, ‘Nindou mam+ ai kak+ napo moatükun+ hondaf+ndi ahafembo far+hefep+r+imbo as+hend+ ana, ai ahafembo hoaf+nduh+ an+imboya, Ran+moatükun+ ranana ro God+imbo mas+heheandane ehu ana, asu ai ahand+ hondaf+ndambo ran+nambo ng+r+ fand+hep+r+,’ yahomo arund. Ran+ hohoan+mo süngu ana, asu se God+nd+ hoaf+ ra mbah+r+haundüh+ moan+ s+hamund+ yamund+fe hohoan+mo ran+ süngu yang+r+ sünguru homondühanemo. ⁷ Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Aisaia ai an+hondümboyo s+hamumbo horombo hoaf+yuhü yahuya,

⁸“God ai yahuya, “Nindou ranai wambo yafambe ranambo Adükarani aseind+r+, nga asu ngusüfoambe ana moai wamboso akim+yo, nga angunanendür+.

⁹ Ai nindou-yomond+ ah+nümbi hohoan+mo ranahambo bokar+hehindüh+ yang+r+ hoaf+yeihüya, ‘Ndanana God+nd+ hoafane,’ masei.

Ran+nambo ai wambo ndür+ adükar+umbani, mb+sahünd+r+imboyei,”” mehu. *Aisaia 29:13*

*N+ne-moatükun+ nindoumbo rareanda nindou ai moaruwai hohoan+moyei ar+hünd+
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Ran+yo asu Sisas ai nindou af+nd+ ranaheimbo mborai yahundür+ haya hoaf+yundürüh+ yahuya, “Se hoaf+ ndanahambo h+imbor+ndei hehi f+f+r+nd+hind+.

¹¹ N+ne-moatükun+ nindou ranahand+ yahamo ahano ranaiyopoan+ nindou ranahambo rareran+ ai moaruwai hohoan+momb+ nindouayu God+nd+ h+imboahü. Nga n+ne-moatükun+ ahand+ yahamo naf+poed+ tükefeyo ranane rareran+ ai moaruwai hohoan+momb+ nindouayu God+nd+ h+imboahü,” mehundür+.

¹² Ran+yomo asu ahambo süngururü-rundeimb+ ai ahambo-so homo hoaf+yomondowohü yahomoya, “Awi se moai f+f+rowand+yo, Farisi ai se rani hoaf+ hoaf+mayaf+ ran+imbo h+imbor+yomo houmbo ahamumbo ngusüfoambe moaruwaiarapur+ rana?” mehomondamboyo. ¹³ Asu Sisas ai s+imbor+ hoaf+yuhü yahuya, “Munguambo mang+r+ wand+ Ape sünambe amaru ai h+f+fe-koatemayu ranana f+r+bad+ hefemboane. Farisi ai nindou yahurai anemo. ¹⁴ Se ahamumbo hohoan+moyopur+poan+. Nindou ranai ana h+imboat+har+ nindou anemosi, nga h+imboat+har+ bod+mondambo naf+ nafuimbo yahomombo-anemo. Nga asu h+imboat+har+ ngorü ai h+imboat+har+ ngorümbo naf+ nafuiarür+ ana, y+bobo hoeapoarambe p+ndamboayafan+.”

¹⁵ Nga asu Pita ai hoaf+yundüh+ yahuya, “Awi se y+hoef+imbo ran+ kafoefe hoaf+ ra f+f+ro hoaf+yaf+muni,” mehuamboyo. ¹⁶ Ran+yo asu Sisas ai ahamumbo hoaf+yupurüh+ yahuya, “Awi se-amboan+ ran+moatükun+ ranahambo awi f+f+r+fe-koateyomoa? ¹⁷ Mungu moatükun+ yahamo naf+ ahano ana, asu ran+ moatükun+ ranai han+ bodoambe tüküfeyoan+ ahand+ fi ranambe has+f+ tüküfhane. Se ra moai f+f+r+nd+yo? ¹⁸ Nga asu n+ne-moatükun+ ngusüfoambeah+nd+ hohoan+moyo haya yahamo naf+ tükefeyo ranane ai nindou ranahambo rareran+ asu ai moaruwai hohoan+momb+ nindouayu God+nd+ h+imboahü. ¹⁹ Nindou ranahand+ ngusüfoambeah+nd+ n+ne-moatükun+ hohoan+mo tükefeyo ranana, sapo nindou ngorümbo h+fokoeffe hohoan+mo, n+moreh+ sis+h+mo, nindowenih+ b+rab+reimb+ hohoan+mo, h+mbuhün+ hohoan+mo, tikai hoaf+, asu bod+mondambo moaruwaimbofe hoaf+ ranane. ²⁰ Ran+moatükun+ ranane nindoumbo rareran+ asu ai God+nd+ h+imboahü moaruwaimboarer+. Nga asu nindou ai war+ popoi hefe-koate asesu ana, ran+moatükun+ ranai ng+r+ nindou ahambo randeandan+ nindou ai moaruwai hohoan+momb+ nungu, nga wani,” mehu.

*Nimorehi mamî ai Sisasiŋbo anihondûmbomareri
(Mak 7:24-30)*

²¹ Sisas ai ranûhinda botîfi haya Tair Saidon ŋgoafi anambafe hîfi ranîkîmî mahûfu. ²² Nimorehi mamî Kenanihündî ai ranî hîfîhû nîmarî hayamboyo Sisas sowana sinî pukûna hoafiyondowohû yahoya, “Adûkarî, Defitîndî Ahuirî, se wambo hîpoambarowandîrî. Wandî nimorehi nîmorîndî fiambe moaruwai nendî ranai nîmarîndo hayamboane asu ahambo fi ra moaruwai mamîkararandî,” mehondo. ²³ Nga asu Sisas ai nîmorehi ranahambo moai hoafi akîdou-amboanî kareandî. Asu ahambo süngururû-rundeimbî ai hoafiyomondo hoangomondûhî yahomoya, “Se nîmorehi ranahambo koarîhawanda mbîho! Ai sihefîmbo süngu sünguramunî hoangohane ranîmoatûkunî ranahambo hîmboso papara hoango,” mehomondamboyu. ²⁴ Asu Sisas ai ahamumbo simborî hoafiyupurûhî yahuya, “God ai wambo Israer nindou sip-sip nahurai ranaheimbo sowanamboyu yangîrîyu farîhefendûrimbo koamarîhendîrî.” ²⁵ Nga asu nîmorehi-mayo ranai sinî Sisasîndî yirîkîmî peyo nîmarî hoafiyowohû yahoya, “Adûkarî, awî se wambo farîhawandîrî,” meho. ²⁶ Asu Sisas ai ahambo hoafiyuhû yahuya, “Awî nîmorî akîdîbou-yafe-mayo sesî ra semîndî hefe yaforîmbo pife ana, aboedî hamîndîyopoanî,” mehu. ²⁷ Asu nîmorehi ranai hoafiyondowohû yahoya, “Adûkarî, ranana anihondanesî. Nga asu yaforî ranai-amboanî sesî fu ra fondî wamîndî ahandî afîndandî-mayo ra peyoanî sesowohane,” mehoamboyu. ²⁸ Ranîyu asu Sisas ai ahambo simborî hoafiyundûhî yahuya, “Nîmorehi, sihafi anihondûmbofe hohooanîmo ra adûkarî hamîndane. Nîne-moatûkunî ro sîhambo refembo se hohooanîmoayafi ranana sîhambo randîheanînimoyahi,” mehundo. Ranîyo hoafi nîŋgoambe ahandî nîmorehi nîmorî-mayo ranai aboedîmayo.

Sisas ai nindou afîndî aboedîmarearû

²⁹ Ranîyu asu Sisas ai ranîhûnda botîfi haya Gariri kurîhoe-mayo ranîkîmî mahu. Ai hu haya hîfi wafu-mayo ranîwamî farîfi hafu mamaru. ³⁰ Ranîyei nindou afîndî hamîndî ranai nindou tîjarî moaruwaimbî, hîmboatîharî, nîmarî tîtîrînambo yangîrî hahabudimbî, hoafi-koate, asu bîdîfîrî amurî mamîkarambo angûnûmbî ra murju aheimbo sahûmündihündûrî Sisas sowana mahei. Ai hei Sisasîndî yirîkîmî hînîŋgîmarîhindûramboyu asu ai aheimbo aboedîmarearû. ³¹ Asu nindou afîndî hamîndî ranai mahepûnîmehindî hoafi-koatemaye ranai wataporîyei, nîmarî yangîrî nîmareimbî ai aboedîyei, tîjarî moaruwaimbî ai hahabodei, hîmboatîharî ai hîmboarîyei raraomarîhûnda horîhi hehi. Ranîyei asu ai Israerîyei God ranahambo Adûkarani sei hoafîmehûndo.

*Sisas ai 4,000 nindoumbo sesî masagadûrî
(Mak 8:1-10)*

³² Sisas ai ahambo süngururû-rundeimbîmbo mborai yahupurî hûrûhepurî haya hoafiyupurûhî yahuya, “Ro nindou ndanaheimbo hîpoamboarîharû sapo ai ndanûhî ro babîdî ŋgîmî si nîmareimbo asu sesî-koatemaye-ambo ai sesîmbomayo ra. Ro aheimbo sesî segodûrî-koate koarîhefendûrimbo ana moeisahi. Asu ai ŋgoafîna ŋgeihûnda nafînî hîmboawurîndeimboyei samboanahi,” mehuamboemo. ³³ Asu ahambo süngururû-rundeimbî-memo ai düdururûhî yahomoya, “Asu sîhîrî dagûda sesî afîndî yahurai ndare nînî kîkefoefe-koateyowohû nda ndahumîndefî hohu nindou afîndî ranheimbo sesî ra mandahundûra?” mehomondamboyu. ³⁴ Sisas ai düdureapurûhî yahuya, “Se bret ra nûngunîmbîyo sowandûmboemo?” mehupuramboemo. Asu ai simborî hoafiyomondowohû yahomoya, “Bret 7 anemo asu kinî akîdîmondou-anemo,” mehomondamboyu. ³⁵ Ranîyu asu Sisas ai nindou afîndî ranaheimbo hîfînî nînouyei mehundûra asu ai mamarei. ³⁶ Sisas ai bret 7-yomo asu kinî akîdîbou-memo ranîyomo ra semündû haya, Godîmbo hîhîfîrîrî mbura, hîfîtîre ahambo süngururû-rundeimbîmbo masagapura asu ai nindou afîndî-maye ranaheimbo yimbumarundûrî. ³⁷ Nindou ai sesî ra sahûsî nafîrîhûmündihîyei asu sesî wambûrî 7 ranai bode menjorowa ahambo süngururû-rundeimbî ai fufumarîndîmo. ³⁸ Nindou ai sesî masahûsî ra nîmorehi nîmorî akîdîbou kameihî tapui-koate nindowenihî yangîrî ana 4,000 nindouyomo. ³⁹ Ranîyu refî mbura Sisas ai nindou ranaheimbo koakorîhendûrî haya asu ai botambe farîfi haya Magadan hîfîna mahûfu.

¹ Farisi asu Sadyusi nindou ai Sisasimbo refi hoeifimbo yahomo houmbo ahambo-so tüküme fundi. Ai hepünifeimbi moatükuni sünambeahindi nginindi rarowanda hoeindihu yahomo houmbo hoafimemondo. ² Nga asu Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuhü yahuya, "Hüfhamindi ai hürimndihü sünü hamburi aboedi kakirandani se yaru hoafiyomondühüya, 'Hapoana ngiri hoendo, nga yahimo aboedi n'ngomboe,' yahomondühanemo. ³ Asu siambeahi se yaru hoafiyomondühüya, 'Hapoana hoewerindimboe, nga hoenimbanjyowohü asu sünü anjusahayo,' yahomondühanemo. Yini, se ana sünambe n'ne-moatükuni tükefeyo ranahambo ndoru hoerundühimboya, 'Rani-moatükuni ra randifemboe,' yahomondühanemosi. Nga asu se ana n'ne-moatükuniyo hapondanambe tüküfemboayo ranahambo moai ndoru fifirundi. ⁴ Moaruwai hamindi hondü nindou anei hapondanambe aniboadei! Godimbo hohoanimo-koateyeimbi nindou ra ro hepünifeimbi moatükuni nafuimbo düduyahindirühüyei, nga ro ngiri s'heimbo rani-moatükuni ra nafuindahandüri. Rani-moatükuni ana ndearamboyo s'heimbo horombo Sona ai nafuyundüri masagadüri rani yangiri hoeindihimboyei," mehupuri. Raniyu asu ai ahamumbo yare h'injigirepuri haya ndamefiyu.

Farisi asu Sadyusi nindouyomondi fufudigoyorandeimbi moatükuni yis ranahandi kafeife hoafi

(Mak 8:14-21)

⁵ Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai Gariri kurihoe ra barihoe gogoanini mahomo, asu ai moai bret sowandümo, nga mitanmarundümo. ⁶ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, "Farisi asu Sadyusi nindou-yomondi fufudigoyorandeimbi moatükuni yis ranahambo awi se h'badumbo," mehu. ⁷ Raniyomo asu ai ahamundihorai simbori hoafiyomondühü yahomoya, "Ai ra-mehu awi sapo sihiri bret semindi sifokoate-mayefi ranimboyumuni yare hoafimemuni," mehomo. ⁸ Sisas ai n'ne-moatükuni hoafi ai watapori mboarundi ranahambo fifireapuri. Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühü yahuya, "Se sihamundi anihondümböfe hohoanimo ra akidou safane! Se ra n'imboe sihamundihorai watapori mboarundi bret semindi-koateyefi yahomo houmbo rana? ⁹ Awi se fifirundai? Sapo ro hondahüfeimbi bret hifitirihhe heheya 5,000 nindoumbo yimbumarihandü ra se hohoanimoyomondai? Asu nüngunümbi wambürüyo se wambürühiru manindunda? ¹⁰ Asu bret 7 ranayo 4,000 nindoumbo hifitirihhe masehandambo asu se wambürü 7 wambürühiru manindundi ra fifirundai? ¹¹ Awi se ra n'ninguyafumboyomo fifirife-koateayomo rana? Ro ana moai sihamumbo bretimbo watapori mborihapuri, nga wan. Ro ana Farisi asu Sadyusi nindou-yomondi fufudigoyoweimbi moatükuni yis ranahamboyahü awi h'badumbo masahi," mehu. ¹² Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranai ngusüfo masowandümo Sisas ai fufudigoyorandeimbi moatükuni yis bretambe pefe arandi ranahambo se h'badumbo yahumbuyopani, nga Farisi Sadyusi nindou-yomondi yamundife hoafi hohoanimo ranahamboyo hoafi mayu.

Pita ai Sisasimbo Kraisanu mehu

(Mak 8:27-30; Ruk 9:18-21)

¹³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi Sisaria Firipai hifina homondühüyomo asu rani-simboani ai ranahamumbo düdufi hoafiyupurühü yahuya, "Nindou ai Nindou Hondü ranahambo düdi sei hoafiyehüyeia?" mehupuramboemo. ¹⁴ Asu ai simbori hoafiyomondühü yahomoya, "B'idifiri ai seiya 'Son sapa nindou hundü rari-randeimbi mbeyu,' asu b'idifiri ai 'Seremai mbeyu' asu 'Godindi hoafi hoafiyurandeimbi mamimbeyu' ase," mehomo. ¹⁵ Raniyu asu Sisas ai düdureapurühü yahuya, "Asu sihamundihorai ro nindou didiyahü se nünguru hohoanimoyomondühüyomoa?" mehupuramboemo. ¹⁶ Asu Saimon Pita ai simbori ahambo hoafiyundühü yahuya, "Seanafi Kraisyafi.* Seana God sapo yangiri koadürümbo nüngumbü-mayu ranahandi N'imor-anafi," mehundo-amboyu. ¹⁷ Asu simbori Sisas ai hoafiyuhü yahuya, "Saimon, Sonindi n'imori, se hihifi-hihifindafi! Rani hoafi ra moai nindou hifi ndanühünda ranahandi-mayo tüküfenini, nga moani wandi Ape sünambe amaru ahandihorai s'hambo masaganini. ¹⁸ Nga s'hambo ro hoafehanini nda, se Pita-anafi. (Nduri Pita ana Grik hoafinambo n'imoei yitifo ane). Asu n'imoei yitifo raniwani animbo ro wandi nendi gugurindihearümböyahü. Rananimbo asu ngiri yifimbo nginindi amboani wandi nendi ranahambo hifinambondeandi. ¹⁹ Rananimbo asu ro s'hambo God nginindi sünambe hifandarandi ranahandi yipuri ki ndahaninimboyahü. N'ne-moatükuni hifi

* 16:16: Nduri Kraisanu ranana nindou God ai nindoumbo aboedambo-fendürambo adükari bogori-mbofembohünda kamafoariri ani.

ndanühi se pararowandi ranana asu God ai-amboani sünambe pandeambui. Asu nñe-moatükuni hifi ndanühi se tirihoefti asihoefti ana, asu God ai-amboani sünambe tindihai digembui,” mehundo. ²⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo nindou amurambo yowan; Kraisi ani yahoponi yahu haya hoafimepur. Sisas ai ro yifinda mbundha botindaheamboyahi yahu haya hoafimayu ranimbo.

*Sisas ai yifindumbui mehu
(Mak 8:31–9:1; Ruk 9:22-27)*

²¹ Mami rani-simboani Sisas ai piyu haya ahambo süngururü-rundeimbimbo nafuimefoepuri ai Serusarem ngoafinambo mbühuwamboane. Ndanühündambo bogori nindou, bogori Godimbo sesi sihou-rundeimbi nindou asu ahinumbi hohoanimo fifierundeimbimbo yomondi-mayo afindi tiririfo tükufendombomayo ranahambo hoafimayu. Ai yare nafuiyupuri hoafiyuhü yahuya, “Nindou ranai wambo hifokoandu ndrímboemosi, nga asu ngimi si süngunambo asukainda ro yangiri botindaheamboyahi,” mehupuri. ²² Raniyu asu Pita ai ahambo ngorukimi serumundu hu hinngiriri haya nginndi hoafiyundühi yahuya, “Adükari, rani-moatükuni ra se yowan sihambo yahurai tüküdfenimboe, nga yowan,” mehunduamboyu. ²³ Asu Sisas ai hihirifi nungumbo Pitambo hoafiyundühi yahuya, “Satan, se wambo-sowahndi andai ragu biyafu! Awi se wambo nafü gürarowandiri. Awi se sihafü hohoanimoayafi ranana Godindimayo sowandifimbo-yafipoani, nga ranana hifinndi nindou-yafe-mayo masowandifi,” mehundo. Ai muñguambo ahamumbo hoafiyupurihi yahuya, “Nindou didiyei ai wandi süngu hombo hohoanimondeih; ana, asu ai ahei hohoanimo ra hifinambondih; hehi nimi keimbi karihendifeimbi fih; yifimbo noundahi hehi muñguambo si aho ra wambo süngumbirihindramboane.”

²⁴ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi ai wandi süngu hombo hohoanimoayu ana, ai moani ahandi fimbo hifinambonde haya nimi keimbi karihendeimbi fih; yifimbo nounde wambo süngundandiri. ²⁵ Nindou düdi ai ahandi fi ranahambo aboedambobohunda ahandihoari kikharamundu ana, asu ahandi fi yangiri nungumbo awandhoemboe. Nga asu nindou düdi ai wambohunda ahandi fi ra moani yare hohoanimo-koate hinngireandi ana, asu ai süngunambo ahandi fi yangiri nungumbo ra gedühi nungumboe. ²⁶ Asu nindou düdi ai hifinndi moatükuni muñguambo ra semündi hifanda huhü asu ahandi fi nungo awandhoehi ranana ahandi muñgu moatükuni nungunde nindou ranahambo mafandihera? I ra wani! Nindou mami ai nini-moatükuninambo sisemandandi ahandi yangiri nungo hohoanimo ra hihirife semindimbohunda? ²⁷ Nindou Hondü ai ahandi Afindandi himboamupuimborandeimbi moatükuni rani mbusimo ahandi sünambeahndi nendi-memo rani-babidimbo ndeara akimi kosimbo yangirani. Rasimboani asu ai kusühi nindou didiyei nini ratupuri ramarihindi rani simogodühi takini dagadürumbui. ²⁸ Ro sihamumbo anihondumboanah; hoafehapuri nda, nindou ndanühi aniboadei nda bidifiri ai ngiri yifindei, nga niboadeimbo Nindou Hondü ranai bogori nindoumbondühi akusu ra hoeindihorimboeyi,” mehupuri.

17

*Sisasindi fi ra ranipoanimo himbomayo
(Mak 9:2-13; Ruk 9:28-36)*

¹ Refe haya 6 si ranai howane, asu ranambe Sisas ai Pita, asu Sems Son apodoho ranahamumbo sepurümundi haya hifi wafu nimoamo hamindi-mayo raniwami moani ahamund-amboani mahafomo. ² Asu ai himboayomondane ahamundi himboahü Sisas ai moani rani-poanimo fi tükumefendo. Raniyu asu ahandi ngusümboari ranai hüfihamindi nahurai sisijarambo randühiyo asu hoeari magüdeandi ranai si nahurai kifohi hamindi tükumefeyo. ³ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ngimi-memo ranai Moses Erasai ai Sisas babidimbo wataporimemonda hoeimarupuri. ⁴ Raniyu asu Pita ai ranimbo Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi aboedi safanefi sihiri ndanühi sühifi animboefi! Se refembo hohoanimoayafi ana, awi ro dago ngimi hüründhapurimboyahi, sihambo mami, Mosesimbo mami, asu Erasimbo mami,” mehundo. ⁵ Raniyu asu Pita ai hoafiyuhü nungu ane kifohi sisijaramborandeimbi mburüngai ranai ahamumbo gabudimafuareapurü asu hoafi mami ranai mburüngai-ambeahndi tüküfihü hoafiyowohü yahoya, “Nindou ndanana wandi nimori hondü ro ahambo ngusüfo parihineimbani. Ro ahambo siaoyamboanah, nga ahambo himborindimondo,” meho. ⁶ Sisasimbo süngururü-rundeimbi-memo ranai rani hoafi ra himboriyomo houmbo yihimboayomondühi hifini hifambe mbiro putapimemo. ⁷ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo-so süni sündiapurühi hoafiyuhü yahuya, “Boteyafu.

Se yihimbondimboemo,” mehupuramboemo. ⁸ Raniyomo asu ai mbiro farundimo himbomondane moai didi ai ranuhi nungu, nga Sisas ai yangiri manungu. ⁹ Raniyomo asu hifi wafu-mayo rani-waminindi hifina hanimonduhi nafini Sisas ai ahamumbo yowan hoafi hoafiyupuruhi yahuya, “Yowan se nindou amurambo hoafindimboemo sapo nane-moatukuni tukumefeyoa hoeimarundi ranahambo. Nga rani-moatukuni ra moani rande yagodi ngombo Nindou Hondü ranai yifihundi botifiyu-ambe tukumbifeyo-wamboane,” mehupuri. ¹⁰ Raniyomo asu ai simbori ahambo duduyafundowhu yahomoya, “Asu nimboe ahinumbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai hoafiyomonduhya Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Eraisa boatei tukumbifiyu-wamboane mehomoa?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyuhü yahuya, “Yini, anihondane Eraisa ai boatei tukufi munguambo moatukuni ra ai nafiyimindi shefemboani. ¹² Nga asu ro sihamumbo hoafehapuri, Eraisa ai ndeara tukufimboani, nga asu nindou ai moai ahambo ndorihori fifirihori. Nga asu ai moani ahambo ai hohoanimoaye rani-sungurihori mamikari moatukuni raroarihori hei. Mam rani-sungumbo animbo Nindou Hondü ranahambo amboani randihori moaruwaimbo-ndihorimboyei,” mehu. ¹³ Raniyomo asu ahambo sungururu-rundeimbi ai rani hoafi ra himboriyomo houmo ai Son sapo hundüra-randeimbi-mayu ranahamboani wataporimboaramuni mehomo.

*Sisas ai moaruwai nendi nimir akidoundi flambeahndi hemafoareandi
(Mak 9:14-29; Ruk 9:37-42)*

¹⁴ Asu ai nindou afindi menjoro ranaheimbo sowana homo tukuyafundane, nindou mam ai Sisasimbo-so tukufi hu yiri yimbu pusireanduh hoafiyunduh yahuya, ¹⁵ “Adukari, awi se wandi nimir ranahambo hipoamborwor! Ai ana wunnumboyu randuh ranani asu ahandi fi moaruwai tukufi himboawuwure piyu arandi asu ai afindimbo haiambe piyu asu himoni piyu arandi. ¹⁶ Ro sihaf siunguruni-rundeimbi-memo ranahamumbo-so sahuminidi mahahi, nga asu ai ngiri ahambo aboedinduwuri,” mehundo-amboyu. ¹⁷ Raniyu asu Sisas ai nungumbo hoafiyuhü yahuya, “Awi nindou se ana anihondumbofe hohoanimo-koateaye hehi hohoanimo ndofe kife-koate nindou-ane. Nungunimbi-mbo ro se babidimbo manimboahi rana? Nungunimbi-mbo ro ra awi hipoambomandihandura? Nduhi se nimir ra wambo sowana sahorimindei sühüsi,” mehunduri. ¹⁸ Raniyu asu Sisas ai moaruwai nendi nimirmayu ranahandi flambe mamaro ranahambo andai ragu haf mehundo asu ai nimirndi flambeahndi kosifoai haya ragu mahoa, asu mam rani-simboani hamindi nimir ranai aboedimayu. ¹⁹ Raniyomo asu Sisasimbo sungururu-rundeimbi ai ahambo-so ai yangiri tukuyafu duduyafu hoafiyomondowhu yahomoya, “Nimboe asu ro moaruwai nendi ranahambo raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu. ²⁰⁻²¹ Ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Nimboe sapo se rani-moatukuni refe ranahambo anihondumbofe akidou yangiri-memo ranimbohunda se ngirindimo. Ro sihamumbo anihondumboanhi hoafehapuri nda, sihamundi anihondumbofe hohoanimo ranai akidou hambomo hoari yahurai-ayopuri ana, asu se niyogombo hifi wafu ndanahambo nduhunda firhoefi hawa gogu ranuhi haf nimirifi ehomo ana, ra ai ngomboe. Asu se nane-moatukuni refembo ra ngiri sihamumbo tinidapuri, nga se moani rani-moatukuni ra randumboemo!” mehu.

*Sisas ai asukaiyu sapo ai yifimboayu ranahambo wataporimbomarandi
(Mak 9:30-32; Ruk 9:43-45)*

²²⁻²³ Sisasimbo sungururu-rundeimbi ai-babidi Gariri hifambe guguriyafu mburimbo ai hoafiyuhü yahuya, “Nindou Hondü ra ndeara nindou ranahamundi waruhifembo yangirani, nga ahambo hifokoanduwurimboemo. Nga asu ai randifi haya sungunambo ngim si yagudi mbunda yangiri botindufimbi,” mehupuramboemo. Raniyomo asu ahambo sungururu-rundeimbi ai afindi hohoanimomemo.

Sisas ai Godindi wori ranahambohunda kaki masihendi

²⁴ Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo Kaperneam ngoafihü tukuyafundane, Godindi worimbohunda nindou takis kaki sowandumo-rundeimbi ai Pitambo-so tukuyafu duduwuruh yahomoya, “Si haf yamunde-randeimbi nindou ranai Godindi worimbo takis kaki ra shendai?” mehomondoamboyu. ²⁵ Asu Pita ai simbori hoafiyupuruhi yahuya, “Yini, ai shendi?” mehu. Asu Pita ai worame tukumefiyua, Sisas ai rani hoafi boatei dudufi yahuya, “Saimon, se sihafi hohoanimo ra nungunahuraiyo-a? Hifi ndanuhundambo bogori nindou ra dadimayoyo mamikarambo takis ra sowandumo arunda? Ai ra nindou mam rani sirimaye ranahai-mayoyo asu nindou amuriyei-mayoyo sowandumo arundi?” mehuamboyu. ²⁶ Asu Pita ai simbori hoafiyunduh yahuya, “Nindou amuriyei-mayo,” mehuamboyu. Raniyu asu

Sisas ai asūkaiyu hoafiyuhū yahuya, “Refe anasi, nindou mamī rani siri rani kaki ra sihefepoanisi, nga moanimoane. ²⁷ Nga asu sihiri takisimbo kaki sihefe-koateayefi ana, sihefimbo yiboaruko-ndihimunimboyei. Nga se ngafi Gariri hoe ranambe batüründandanī kinī weangurūhi hūrarīhoefi ranahandi yahamo himbondafanī kaki ngūsarimboe. Ranana wangei Godīndi wori ranahambo kaki sihefemböhünda ndearane. Rananimbo ndowandifi hawa ahamumbo dabapuri sihehi takisimbo sihefemböhünda,” mehu.

18

Nindou düdi God nginīndi hifandarandi ranambe adükari hamīndi hondayu
(Mak 9:33-37; Ruk 9:46-48)

¹ Mamī rani-simboanī ahambo sünggururū-rundeimbi-memo ranai Sisasimbo-so tüküyofu düduyafu hoafiyomondowohū yahomoya, “Nindou düdi God nginīndi hifandarandi ranambe adükari hamīndi hondayu?” mehomondamboyu. ²⁻³ Raniyu asu Sisas ai nīmorī akīdou serümündü ahamundī mbusimo hīnīngiriri haya hoafiyuhū yahuya, “Ro sihamumbo anihondümboanahi hoafehapuri nda. Se hīhīrīfe nīmorī akīdou ndahurai tüküfekoateayomo ana, asu se ngiri God nginīndi hifandarandi ranambe keboundi. ⁴ Nindou düdi ai moanī ahandi fi hifānamboreandūhi nīmorī akīdou ndahuraiyu ana, nindou ranai God nginīndi hifandarandi ranambe adükari hamīndi hondü tükündüfimbui. ⁵ Nindou düdi ai wambo hūnda nīmorī ndahuraimbo amboanī hohoanīmoayundiri ana, asu ai wambo amboanī hohoanīmoyundirūhani,” mehu.

Moaruwai hohoanimo ana nindouyafe niŋgo hohoanimo ranahambo moaruwaimbore-andūhane

(Mak 9:42-48; Ruk 17:1-2)

⁶ Nga asu nindou düdi ai nīmorī akīdibou mamī ndahurai wambo anihondümboareandiri ranahambo randeandanī nīmorī ranai moaruwai hohoanimo süngwareandi ana, awi nindou ranahambo nīmoei hondü ra kife mburumbo ahandi amīndasūmoambe foefendo hefe siriwara hohoeambe safoefimbo ra aboedane. ⁷ Hifi ndanūhi moaruwai moatükunī afīndi rareandanī nindou moaruwai hohoanīmoyei arihūndi. Anihondane hohoanimo ra tükündife gedūhi yagodombosi, nga hipoanimoembou-anei nindou ranai rarihindanī moaruwai hohoanimo ra tüküfe arandi. ⁸ Sihafi warī, yiri ranai randeandanī se moaruwai hohoanīmoayafi ana, kandandifi ragu pütindafoandi! Aboedane se warī mamūmbiyo asu yiri mamūmbiyo hefe yangiri koadürümbo niŋgoweimbi semīndi ra. Nga asu yiri yiboboyopiri, warī yiboboyopiri hefe sapo hai koadürümbo koadürümbo horoweimbi-mayo ranambe sihambo pifeninī ana, moaruwai-ane. ⁹ Asu sihafī hīmboari ranai randeandanī se moaruwai hohoanīmoayafi ana, hūndandifi ragu pütindafoandi! Se hīmboari mamūmbiyo hefe yangiri koadürümbo niŋgombo ra aboedane. Nga asu hīmboari yiboboyopiri hefe sapo haiambe sihambo pifeninī ana, moaruwai-ane.

Sipsip mamī mafarīhoayo kafefefe hoafi
(Ruk 15:3-7)

¹⁰ Se hībadümbo sapo akīdibou ndahurai ranheimbo ngiri moanane yahomondūhi hīnīngīndundiri. Ro sihamumbo anihondümboanahi hoafehapuri, ahei sūnambeahīndi nendī ranai ana muŋguambo si ra wandi Ape sūnambe amaru ranahandi ngūsūmboari hoēiriwuri rundihane. [¹¹ Nga Nindou Hondü ana sapo dīdīyei ai awarihehindeimbimayei aheimbo aboedambofendiri-mboyu tükümeŋiyu.]

¹² “Se niŋguru hohoanīmoyomo-ndūhiyomoa? Nindou mamī ai ahandi 100 sipsip moanūgi fandandēmbihūndi asu mamī ai afarīhoayo ra niŋgumandīfia? Ai amurī 99 ranahaimbo rande hīnīngīndējaranī wafuwami wohi dagūdi wakīndihindanī animbo asu ai ŋgorū mafarīhoayo ranahambo kokonda wakīndēmbui. ¹³ Ro sihamumbo hoafehapuri, nindou ranai sipsip mafarīhoayo-mayo ra kokora hoēiareandi ana, ai ahandi sipsip ranahambo moanī afīndi hamīndi hīhīfi-hīhīfi-ndūmbui nga, asu ngiri amurī farīhefe-koate burīmayei ranahaimbo yahurai hīhīfi-hīhīfi-ndū. ¹⁴ Mare yahurai ane sihamundī Ape sūnambe amaru ai-amboanī akīdīmondou ndahurai ranahaimbo hohoanīmoayu refe farīhefepoanī yahu haya.”

Sihafi wandafi ai sihambo moaruwai hohoanīmondūanī niŋgumandowora

¹⁵ “Asu sihafī wandafi ranai sihambo moaruwai hohoanīmondūanī ana, asu se ngafi ahambo-so tükūndafo sapo nīne-moatükunī ai hūti sihambo ramareandi ra nauindafīndo. Asu ranī-moatükunī ra moanī dībo sihafandamboanī yangiri animbo

randineandi s'hafandi mbusumo. Ai s'hafi hoafi ra h'imbora yunani ana, asu se s'hafi wandafi ranahambo aboedambo ngunindimboro sowarindifimbo-anafi. ¹⁶ Nga asu nindou ranai s'hafi hoafi ra h'imbora-koatenduanani ana, asu se nindou maminduanani, yimbundafandanani yahurai ndowapindifi hawa ngafi. Rananimbo asu ai sapo nine-moatukuni tukumefeyo ranahambo anihondane mbiseimboyei. ¹⁷ Asu nindou ranai ahei hoafi h'imbora-koatenduanani Kraisdini nendi-mayeimunguambo fandi h'imbora-koate h'imbosihimo-ndihoayuanani ana, ranahambo randihi hohoanimondeihiya nindou ranai Godimbo anihondumbofoke-koate nindou asu nindou takis kaka semundurandeimbani nahurai-ani, mbisei-amboane," mehu.

¹⁸ "Ro s'hamumbo anihondumbo-anahi hoafayahi nda. Nine-moatukuni hifi ndanuhi se kikiharundumo ranana asu God ai-amboani sunambe kikihindamundimbui. Asu nine-moatukuni se hifi ndanuhi moani raru h'ingarundi ranana asu God ai-amboani sunambe moani h'ingandeambui. ¹⁹ Awi asukai s'hamumbo hoafepurani nda. Ninisimboanyo nindou yimbu se hifi ndanuhi n'imbafanimbo nin-moatukunimboyo se refemboane safanani hena ranahambo Godimbo didibafefineandi ana, rani-moatukuni ra wandi Ape sunambe amaru ranahandi warisungu s'hafanimbo tukundifepirimboc. ²⁰ Nga nindou yimbu-yafe, ngimyei ranai wandi nduranimbo mamuhiyahindani ana, ro ranuhi ahei mbusumo n'imbombo-anahi," mehu.

Amboawi yaho hohoanimo

²¹ Raniyu asu Pita ai Sisanimbo-so tukufi dudufi hoafiyunduhani yahuya, "Adukari, asu wandi wandafi ai moaruwai hohoanimondupundunda nguwanani wambo ra, asu ro nungunumbimbo ahambo amboawi mbisa h'ingimandihina? 7 ambefimbani ramandihinyo?" mehuamboyo. ²² Asu Sisani hoafiyuhuni yahuya, "Yowanani, 7ambe ramandeimbani asukai 7ambe ramandeimbani asukai 7ambe ramandeimbani aho ra. ²³ Nga God nginindani h'fandarandani ranai ndahurai-ane. Adukari bogorani nindou mamani ahandi ratupuriyomorundeimbani nindou ranhamundi nin-moatukuninyo ahandi-mayo sowandumo marundi ra simogoduhani tumara hu. ²⁴ Ai hapoadumbo kaka nindou ahandi-mayo masowandumo ra didiboadoreanduhani n'amaru-ane, nindou mamani ahandi-mayo ten mirian (10,000,000) kaka semundumbimayu ranahambo sowarundumo tukumefundi. ²⁵ Nga asu nindou ranai moani kaka yahurai s'hendani asukaiyo simborani ahambo segodimbo. Ranimboyo asu bogorani nindoumayu ranai nindou ranahambo hoafiyuhuni, 'Nindou ranahambo, ahandi aboruhani asu ahandi mungu moatukuni ra sahunduruhani rani fihindani kaka simborani segodimbo mbisahumundi-amboane,' mehu. ²⁶ Raniyu asu nindou ranai bogorani nindoumayu ranahandi fikimani yimundihokare pusire n'amarumbo hoafiyuhuni, 'Se awi wambo hipoamborowandiruhani h'imboarinambo yangirani hifandandirani. Nga awi ro s'hafi-mayo munguambo moatukuni masahamindihani ra s'hambo asukaindahananimboyahani!' yahu hutihofimayundo. ²⁷ Raniyu asu bogorani nindoumayu ranai nindou ranahambo hipoamboriruhani ahandi simborani segodimbo-mayo ra h'ingire haya asu moani aboedi koamarihairani mahu. ²⁸ Raniyu asu ai nafinani huhundamboyo ahandi ngoruhani afindi mamani ratupuriyafanirinandeimbani ai kaka akidou simborani ahambo segodimbo engoro ranahambo hoeimarirani. Raniyu asu ai ahambo mburumunduni haya amindasimohuni fufure waramberamunduhani hoafiyuhuni yahuya, 'Se wandi-mayo ngimani kina simborani sungu ra ndawandirani!' mehu. ²⁹ Raniyu asu ahandi ngoruhani afindimayurani ahandi fikimani yimindohokare pusire n'amarumbo hoafiyunduhani yahuya, 'Se awi wambo hipoamborowandiruhani h'imboarinambo yangirani hifandandirani, nga awi ro s'hafi-mayo masahamindihani ra simborani hihirindihendahananimboyahani,' mehundo. ³⁰ Nga asu ngoruhani afindi ai ahandi hoafi h'imbora-koate refembo moei mehu. Raniyu asu ngoruhani afindambo serumunduni hu karabusimarirani mamani ahandi kaka akidou dagadowanani animbo h'ingindirumbui. ³¹ Asu ratupuriyomorundeimbani bidifirani ai rani-moatukunani ramefeyo ranahambo hoeiru houmbo ai nginindani hoafimemo. Raniyo asu ai bogorani nindoumayu ranahambo-so tukuyafu nine-moatukunani tukumefeyo ranahambo wataporimbomarundi. ³² Raniyu asu bogorani nindou ai ratupuriyurandeimbimayu ranahambo mborani yahundo h'uhurirani hoafiyunduhani yahuya, 'Se ana nindou ratupuriyafirandeimbani moaruwai hamindanafani. Se wambo dudumefoandani asu ro afindi kaka se wandi-mayo masowandifi ranahambo i amboawi saheheya moani h'ingimarihani. ³³ Se s'hafi mamani ratupuriyafanirinandeimbimayu ranahambo hipoamborowandiruhani amboawi safindosani sapo ro s'hambo ramarihani sungumbo,' mehundo. ³⁴ Raniyu asu bogorani nindoumayu ranai ahambo nginindiruhani karabusambe asubuni semindimbo koamarihairani. Ai karabusambe nungumbo-animbo asu simborani saimbo ra dagadombui," Sisani ra-mehu. ³⁵ Raniyu Sisani hoafi moendireanduhani hoafiyuhuni yahuya, "Moani

mamĩ yahurai safĩ wandĩ Ape sũnambe amaru ranai nindou munũgumbo sihamumbo randeapuriĩmbui se sihamundiĩ ngusũfoambe sihamundiĩ wandafĩ ranahambo amboawi yaho-koateyomo ana,” mehu.

19

Sisas ai nindowenihi nĩmorehi semĩndĩhũndambo hĩnĩngife ranĩmbo yamundĩmareandi

(Mak 10:1-12; Ruk 16:18)

¹ Sisas ai ranĩ hoafĩ wataporĩmbomarandi ra moendĩre haya asu ai Gariri hĩfĩ ra hĩnĩngĩre haya Sudia hĩfĩna Sodan hoe ngorũ goesũrĩnĩ barĩhoei mahu. ² Rani-sĩmboani nindou afĩndĩ safĩ ranai ahandĩ sũngu maheia asu aheimbo ranũhĩ aboedĩmarearũ. ³ Raniyomo asu Farisi nindou bĩdĩfĩrĩ ai Sisasĩmbo-so tũkũyafu ahambo refi hoefimbo yahomo houmbo dũdururũhĩ yahomoya, “Nindou mamĩ ahandĩ hohoanĩmo yangĩrĩ ahandĩ nĩmorehi hĩnĩngĩfembo ehu ana, asu sihefĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ranahambo wanĩgeimandĩyo?” mehomondamboyu. ⁴ Asu Sisas ai sĩmborĩ hoafĩyuhũ yahuya, “Awi se moai Baiborambo hoeirundĩyo sapo hoafĩ ranai yare hoafiyowohũya ‘Wanĩngurũhĩ hondũ Nafĩra-randeimbĩ ai nĩmorehi nindowenihi nafĩmarapĩrĩ,’ meho ra?” ⁵ Sapo God ai yare hoafĩyuhũ, ‘Ranĩmbohũndambo anĩmbo nindou ahandĩ hondĩ afĩndambo hĩnĩngĩndeapĩrĩ haya ahandĩ nĩmorehi rani dũbo mamĩ tapeimbĩ nĩmbafeihĩ asu yĩmbu ai moanĩ mamĩ tũkũndafĩne nĩmboambo-yafe,’ mehu. ⁶ Asu ngĩrĩ ai yimbundafe, nĩga ai fi mamanafe. Sapo God ai mamambere hĩnĩngĩmareandĩ ra asu nindou ai yũkũrũbĩfepoanĩ,” mehupurĩ. ⁷ Raniyomo asu Farisi nindou ai Sisasĩmbo dũdururũhĩ yahomoya, “Nĩmboe asu nindowenihi ranai ahandĩ nĩmorehi ranahambo moei-yaho hĩnĩngĩfe ranahambo Mosesĩndĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ranambe yare hoafiyohũya ‘Se sihafĩ nĩmorehi hĩnĩngarowandĩ ana, ahambo moei yahombo sũrũ pando dabado,’” mehomondamboyu. ⁸ Asu Sisas ai asũkaiyu sĩmborĩ ahamumbo hoafĩyuhũ yahuya, “Se afĩndafĩndeimbanemo ranĩmboane asu Moses ai sihamundiĩ nĩmorehi hĩnĩngĩfembo hohoanĩmo ranahambo moanĩ yare hĩmboana wamarapurĩ. Nĩga asu horombo hondũ munũgumo-atũkunĩ God ai nafĩrandambe ana hohoanĩmo yahurai moai yangoro. ⁹ Asu ro sihamumbo hoafehapurĩ nda, nindou mamĩ ai ahandĩ nĩmorehi ra nindowenihi ngorũ-dũbo hoanepoanĩ, nĩga ai moanĩ hoanĩngĩre haya nĩmorehi ranahambo moei yahu hĩnĩngĩre haya, asu ai nĩmorehi ngorũ asemũndu ana, nindou ranai nĩmorehi semĩndĩ hohoanĩmomayo ra moaruwaimbo-reandũhani.” ¹⁰ Sisasĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ ai ahambo hoafiyomondowohũ yahomoya, “Asu nindowenihi nĩmorehũhĩfembo hohoanĩmo yahurai rawefeyo ana, asu nindowenihi nĩmorehũhĩfekoate ra aboedane,” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai sĩmborĩ hoafiyuhũ yahuya, “Ndanĩ hoafĩ nda munũgumbo nindou ranahamumbo hoafiyowohũyopoanĩ, nĩga nindou sapo ahamumbo God ai ranĩ ngĩnĩndĩ masagapurĩ ranahamumboane hoafĩ ra. ¹² Nĩga ranĩ-poanĩmbo hohoanĩmboane nindou ai sapo nĩmorehi semĩndĩ-koate anĩngo ra. Nindou bĩdĩfĩrĩ ra nĩmboe sapo ai moanĩ yahurai nĩngombo boagĩrĩ ai masahũpurĩmĩndeĩ, asu nindou bĩdĩfĩrĩ ra nĩmboe nindou ai ahamumbo moanĩ-poanĩmbo mbĩnũnguwa seihehi tĩmoefĩ kamarĩthorĩ. Asu nindou bĩdĩfĩrĩ ai moanĩ God hĩfandarandĩ ranahambo hohoanĩmombo yangĩrĩwambo ranĩmboane nĩmorehi semĩndĩkoateyomo arundi. Nindou dũdĩ ndanĩ yamundĩfe hoafĩ ra semĩndĩmboayu ana, ai moanĩ mbĩsemũndu-wamboane,” mehupurĩ.

Sisas ai nĩmoakĩdĩboumbo-hũndambo dĩdĩbafĩmayu

(Mak 10:13-16; Ruk 18:15-17)

¹³ Raniyeyi nindou ai Sisas sowana nĩmoakĩdĩbou ra fufurũhmũndĩ-hũndũrĩ tũkũmehĩndĩ, ai aheimbo ahandĩ warĩ nandearũhĩ dĩdĩbafĩmbĩfĩndũra sei hehi. Nĩga asu ahambo sũngururũ-rundeimbĩ-memo ranai nindou ranaheimbo ngĩnĩndĩmarundũrĩ. ¹⁴ Nĩga asu Sisas ai hoafiyuhũ yahuya, “Nĩmoakĩdĩbou ra ndũhĩ aheimbo hĩnĩngĩrĩhĩndũra wambo sowana mbĩsũhũsi, nĩga ngĩrĩ gũdũwurĩ. Nĩga God ngĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ra nindou nĩmoakĩdĩbou ndahurayeyi-ane,” mehu. ¹⁵ Raniyu ai aheiwamĩ warĩ nandearũrĩ mbura asu ndamefiyu.

Nindou hoarĩfĩ napo afĩndeimbĩ

(Mak 10:17-31; Ruk 18:18-30)

¹⁶ Nindou mamĩ ai mamĩmbo Sisasĩmbo-so tũkũmefiyu. Ai ahambo dũdufi hoafiyundũhĩ yahuya, “Yamundo-randeimbĩ, ro yangĩrĩ koadũrũmbo nĩngombo ra semĩndĩmbo mbĩsambo asu nĩnĩ aboedĩ moatũkunĩ ramandĩhea?” mehundo-amboyu. ¹⁷ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundũhĩ yahuya, “Se ra nĩmboe wambo nĩnĩ-moatũkunĩ ai aboedayo ranahambo hoafĩyafũhĩ dũduwefoandĩr-a? Aboedĩ mamĩ-yangĩrĩrani moanĩ

aboedayu. Se gedühi aboedi yangiri n+ngombo hohoan+mondafühi ana, se moani sapa ah+nümbi hohoan+momayo munju ran+mba kikihisaf+ndand+fi,” mehundo-amboyu. ¹⁸ Asu nindou-mayu ranai düdufinduh+ yahuya, “N+ne ah+nümbi hoafi rana?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Se nindou hifokoepeoani, se n+morehi sis+h+mpoani, se hümbuhün+poani, se nindou ngorümba t+kefehefe papi hoafi+poani, ¹⁹ se s+hafi meapembo ndondond+wap+rühi ahafe hoafi h+mbor+ndafi, se s+hafi wandafi mam+mba ngusüfo pandoworü s+hafi fimbo ngusüfo pararowandi nou,” mehuamboyu. ²⁰ Asu nindou hoar+fi+mayu ranai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Ro munjuambo rani ah+nümbi hoafi ranahambo h+mboriya sünguri+heambo-anahi. Asu ngorü n+n+moatükuni ramand+he-a?” mehundo-amboyu. ²¹ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Asu se moani aboedi nindou hondü n+ngombo mbisafombo ana, se ngorü s+hafi munju-moatükuni mas+hoefti ra nindou ngorümba fufundawandühi rani-fih+ndi kaki ndowand+fi mbunda, nindou moaruwai napokoate-maye ranaheimbo kaki ra dabadüri. Ranan+mba asu se sünambe napo af+ndeimbi+ndamboyafi. Nga asu se mborai wandi süngu,” mehundo. ²² Raniyu asu nindou hoar+fi+mayu ranai rani hoafi ra h+mboriyu haya af+ndi hohoan+mo kapeih+ ndamefiyu sapa ahandi napo af+ndi rani+mba wambo.

²³ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi+mba hoafiyupurühi yahuya, “Ro nda s+hamumbo an+hondümbaanah+ hoafehapuri, nindou napo af+ndeimbi ranai God ngin+ndi hifandarandi ranambe kefoefembo ana, awi t+nümbi safane. ²⁴ Asukai ro s+hamumbo hoafehapuri nda, kemor, adükar+ n+n+hondi hos nahurai, ranai ana hoeari kakimbo nür ambe akidou rani nafi kefoefembo ana, ahambo t+nümbi-ane, nga nindou napo af+ndeimbi ai God ngin+ndi hifandarandi ranambe kefoefe hifombo t+nümbi safane,” mehupuri. ²⁵ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai rani hoafi ra h+mboriyomo houbmo asu rani+mba mahepünafundi. Raniyomo asu ai ahambo düdururühi yahomoya, “Asu nindou didi ai refe ana, aboedambomand+fi?” mehomondamboyu. ²⁶ Sisas ai ahamumbo h+mbor+ pareapurühi simbori hoafiyuhü yahuya, “Ndan+ moatükuni ranana nindou ai refembo t+nümbi safane, nga God ai refembo ana, munju-moatükuni ra t+nümbiyopoani,” mehuamboyu.

²⁷ Raniyu asu Pita ai hoafiyuhü yahuya, “Awi se ndühi h+mboyafi, ro munjuambo moatükuni rarihu kokosifoar+hu hohu s+hafi süngufemboanefi, nga n+n+ tak+n+ mandahum+ndefa?” mehuamboyu. ²⁸ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro s+hamumbo an+hondümbaanah+ hoafehapuri nda, hifi simbori tüküfemboayo rani s+i+ Nindou Hondü ranai süruhoyoweimbi n+mar+ fondi raniwami n+manduan+ni, asu wambo süngururü-rundeimbi se-amboani mam+ n+mar+ fondi 12 raniwami n+mand+mbomo 12 mam+s+i+ Israer+hündi ranaheimbo hifand+yondür+mböhünda. ²⁹ Ranan+mba asu nindou munjuambo didiyei ai ahei wori, akohoandi, rehi mam+ hondaf+ndi, n+mori, asu nümbüri ra wamböhünda rarihi h+n+ngari+hindi ana, asu ai 100 yimbumbond+hi ndahümündihi asu aheimbo yangiri koadürümba n+ngombo-mayo ra God ai dagadür+mbui. ³⁰ Nga nindou af+ndi didiyei ai haponda adükar+mbofemboaye ana, süngunambo ai ak+doumbo-ndahimboyei, nga asu nindou af+ndi didiyei ai haponda ak+dou-mboehindi ana, asu ai süngunambo adükar+mba-ndahimboyei,” mehu.

20

Wof+ hisi nümbürambe ratüpuriyomorundeimbi nindou kafeefe hoafi

¹ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “God ngin+ndi hifandarandi ranana sapa nindou mam+ nümbüri aharambüri nahurai-ane. Ranani asu ai siambe ham+ndi hu nindou ahandi wof+ hisi nümbüri ranambe ratüpurimbo masepur+müdu. ² Nindou ranai ratüpuriyomo-rundeimbi rani-babi+mba mamami si mamami kaki ra ai segopurimbo hoafi mamühi+ru houbmo asu ahamumbo ahandi nümbüri ranambe ratüpurimbo koar+hepuri. ³ Asukaiyu ai hüf+ham+ndi ngin+ndiyuambe safi huane nindou b+di+fi+ri ai maketambe moani ratüpur+koate bur+memonda hoemareapuri. ⁴ Raniyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühiyahuya, ‘Seamboani ngomo wandi wof+ hisi nümbüri ranambe ratüpur+ndimo. Nga ro s+hamumbo kaki ndeara segopurimbo-mayo rani-simogodühi ndahapur+mboyahi,’ mehupuri. ⁵ Raniyomo asu ai ratüpurimbo mahomo. Hüf+n+mba asukaiyu n+mbambe safi ai hu mam+ rani-süngumareandi. ⁶ Ndeara n+mbambe hondü hu hoireapuran+ nindou b+di+fi+ri ai moani ratüpur+koate ranühi yaru man+ngomondamboyu. Raniyu asu ai ahamumbo düdureapurühi yahuya, ‘Se ra n+mbae moani ndanühi ratüpur+koate hüf+ham+ndi gebuai af+ndi ra man+ngomo rana?’ mehuamboemo. ⁷ Asu ai ahambo hoafiyomondühi yahomoya, ‘Y+hoeftimbo nindou ai ratüpur+ saikoate-memo-ndamboanefi an+imboefti,’ mehomondamboyu. Asu

ai hoafiyupurühü yahuya, 'I refe anasi, se-amboani ngomo wandi nübürambe ratüpurindimo,' mehupuri. ⁸ Ndeara bidingirana kinini hoafambe nübürü aharamburi bogori-mayu ranai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbimbo bogorimbofi hifandapuri randeimbimbo mayu ranahambo hoafiyuhü yahuya, 'Ratüpuriyomo-rundeimbimbo nindou ranahamumbo mborai mbisafipuri hawa ahamundi kaki ra dabapuri. Nindou bidingirani süngunambo hondü ratüpurü masahapuri ranhamundi fihü pindafü hawa ngafü weangurühü ratüpurimemo ranhamundi fihü tündowandi,' mehundo. ⁹ Raniyo asu nindou ndeara nimbambe hondü peyomo houmbo ratüpurimemo ranai kaki mamamiru masowandümo. ¹⁰ Raniyomo asu nindou weangurühü peyomo houmbo ratüpurimemo ranai-amboani kaki semindimbo tüküme fundi. Ndanana ro afindi safi ndahumindemboyefi yahomo houmbo. Nga asu ai-amboani moani mamü yahurai kaki mamamiru masowandümo. ¹¹ Raniyomo ai kaki ra sowandümo houmbo asu ratüpurü masagapuri nindoumayu ranahambo 'Kaki ranimbo nimböe ndahurai masawamuni,' yahomo houmbo njepemomo. ¹² Ai yahomoya, 'Nindou sünguni se ratüpurü masagapura moani bodifombo yangiri ratüpurimemo-anemo asu se ahamumbo kaki ra yihoe fimbo masawamuni nahurai masahapuri. Roana siambe peyefi hohu hüfünü gebuai ra ratüpurü tñjirifomoyefi hüfihamindü kikirihundühi,' mehomondamboyu. ¹³ Nübürü aharamburi ai nindou ngorümayu ranahambo simbori hoafiyundühi yahuya, 'Wandafü, se himboriyafi, ro sihamumbo moai moaruwai dibo ninüngurüheapuri, nga wani. Asu sapo sihirü moai mamü si ratüpurimbo weangurühü mamü si ratüpurüyowohü, kaki mamamife semindimbo hoafi mamü süngurühundüyo? ¹⁴ Haponda hamindü se sihafü kaki ra ndowandifü hawambo ngoafinambo ngafü. Sapo ro kaki sihamumbo masahapuri yahurai nindou sünguni ratüpurimemo ranahamumbo amboani segopurimbo saheheamboyahü masahapuri. ¹⁵ Awi wandi kaki ra ro hohoanmomayahü sünggu refembo ra wani mandüyo? Rani moatükunü ranana ai moani wandi moatükunü yangirane. Ro sapo aboedi moatükunü ramarüheanda asu se ranimbo wambo garibrowandirühüyafi?' mehu. ¹⁶ Sisas ai ndeara hoafi moendifembo yahumbo hoafiyupurühü yahuya, "Nga nindou didiyei ai haponda adükarimbo-femboayei ana, süngunambo ai akidombondahimboyei, nga asu nindou didiyei ai haponda akidombobehindü ana, asu ai süngunambo adükarimbo-ndahimboyei," mehu.

Ngimimbo Sisas ai yifimbo ranimbo wataporimbomarandi
(Mak 10:32-34; Ruk 18:31-33)

¹⁷⁻¹⁸ Sisas ai Serusaremnambo hafuhüyu ai ahandi süngururü-rundeimbimbo 12 memo ranahamumbo ahamundihöari bogo hoafiyupurühü yahuya, "Awi se himboriyomo. Haponda sihirü moai Serusarem ngoafinambo hahifühanefi, nga ranühü animbo Nindou Hondü ranai Godimbo sihou-rundeimbimbo bogori nindou asu ahinümbimbo hohoanimo yamundu-rundeimbimbo nindou ranahamundi warühindüfimbui. Ranimambo asu ai ahambo yifimbo papihöafü-ndürimboemo. ¹⁹ Ranimambo asu ai ahambo nindou amuri ranahai warambe hinüngündürümboemo. Ranimambo asu nindou amuri ranai ahambo nindou himboahü tikifinambondihori habudihü ahambo ndüfurü ndüfurüboadüwurümboemo. Asu ahambo nimü keimbü karühendeimbimbofihü pandüwurümboemo. Nga asu randife hayambondöani süngunambo ngimü sindu mbunda asükaindu yangiri botindüfimbui," mehupuri.

Sems Son ai adükarimbofembo masafani
(Mak 10:35-45)

²⁰ Raniyo asu Sebedindü nimorehi ahandi nimori yimbu babidi Sisasimbo-so tüküfe ahandi hangifoani peyo yiri kakire nimarimbo ai mamü moatükunü rambireandi yaho haya düdumareti. ²¹ Raniyu asu Sisas ai ahambo düdureandühi yahuya, "Nimorehi ra se ninimbo moatükunümboyafi rana?" mehundo-amboyu. Asu ai ahambo simbori hoafiyondowohü yahuya, "Se wambo randüheamboyahü mbisafindiri se bogorimböfeyoani asu wandi nimori yimbu nda sihafü warühondünü nimari, sihafü kadüdanü nimari rambohünda," mehoamboyu. ²² Raniyu asu Sisas ai tñjirifo ahambo tüküfemboayo ranimbo nimori yimbumbo hoafiyupurühü yahuya, "Se-ana moai fifirineandi se ninimbo moyafani düdureandühi ranimbo. Se ra ro tñjirifo semindimboyahü nda mandowandifaniyo?" mehupuramboyanü. Asu ai simbori ahambo hoafiyafinadowohü safaniya, "Yini, ro randühoamboyehisi," masafani. ²³ Sisas ai ahafanimbo hoafiyupurühü yahuya, "Yini, wandi tñjirifo ndowandimboyanüsi. Nga asu ro sihafanimbo hoafindahapiri, düdi wandi wari-hondünü nimari asu kadüdanü nimari rambo ra ngirindahi, nga wani. Fondi ranana wandi Ape ai nindumbo

di d'boadoramündi hini ngi mareandane," mehu. ²⁴ Raniyomo asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi 10 memo ranai rani hoafi ra himboriyomo houmbo asu ai apodoho yimbume fani ahafanimbo nginindimarupiri. ²⁵ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo mamigugureapurimburahoa fiyupurühi yahuya, "Se awi ranahambo fi firumbo-anemo, ngorü sirambeahindi-maye ranahi bogori nondou ranai ana nondou ranaheimbo nginindi hifandirundürühanemo. Rananemo asu ahei adükari nondou ranai-amboani nginindi aheimbo hifandaründüri. ²⁶ Nga awi ndahurai hohoanimo ndanana sihamundi mbusümo yanggoripoani, nga wani. Sihamundi mbusümo nondou mamai adükarimbofe tükufembo hohoanimoayu ana, asu ranai nondou sihamundi ratüpurüyu-randeimbi nondoumbofi mbününgu-wamboane. ²⁷ Asu nondou mamai adükarimbofe ro horombonipoedi nondou-anahi yahu anüngu ana, nondou ranai sihamundi moani ratüpurüyu-randeimbi nondoumbofi mbününgu-wamboane. ²⁸ Sapo rahurai ane Nindou Hondü aiana hifinambo makusu ra ahambo nondou ai farihfimboyupoani. Nga ai nondou afindi ranaheimbo aboedambo-fendürimbo-hündamboyu yifimbo makusu," mehu.

*Sisas ai nondou yimbu himboatihari aboedimareapiri
(Mak 10:46-52; Ruk 18:35-43)*

²⁹ Raniyomo ai Seriko ngoafi hini ngiru hou mahomonda, asu nondou afindi safi ranai Sisasimbo süngumarühorü hei. ³⁰ Himboatihari nondou yimbu ranai nafikimi nimarifani himboriyafandane, Sisas ai mahuwamboyanani, asu ai hoafi puküna karihoefineandühi hoafiyafandühi safaniya, "Defitindi ahüiri! Adükari, se yihoehimbo hipoambo-rowamuni," masafani. ³¹ Nindou afindi ranai ahafanimbo se moani yafambe kikihandifani sei hehi nginindi hoafimehüpüri. Nga asu ai moani puküna hamindi hoafi karihoefineandühi hoafiyafandühi safaniya, "Defitindi ahüiri! Adükari, se yihoehimbo hipoamborowamuni," masafani. ³² Raniyu asu Sisas ai ranühi nginini mareandi. Asu ai ahafanimbo düdureapirühi yahuya, "Ro sihafanimbo nini nüüngufepirühi boyahi asu se ranimbo hohoanimo ayafana?" mehupiramboyafani. ³³ Asu ai simbori ahambo hoafiyafandühi nandowohü safaniya, "Adükari, se yihoehi himboari aboedi birihawamuni semboanehi hohoanimo ayehi," masafani. ³⁴ Raniyu asu Sisas ai ahafanimbo hipoamboreapiri haya warü ahafandi himboarambe pamareapira moani mamai rani-simboani himboari aboedi birimarühoayopira himboariyafandühi, asu ai Sisasindi süngu mahafani.

21

*Sisas ai bogori nondou nahurai Serusarem ngoafambe tüküme fiyu
(Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40; Son 12:12-19)*

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi Serusarem ngoafikimi akimi tifi rundühiyomo asu ai ndeara Bettage ngoafambe Orif Nimi Wafukimi tüküme fundi. Ai ranühi tüküyafandühiyomo Sisas ai ahandi süngunerü-rinandeimbi ranahafanimbo hoafi rani bitapire horombo koarihepürühi yahuya, ² "Ngoafi akimi anango ranihünda ngafani nimehünou hoeindineandani dongi mamai ahandi nimirü ranidibo wofifihü kife hini ngifimbi-mayo ra fufurüdi-heneapiri mbundina wambo sowana ndowandifani dügüfani. ³ Asu nondou ngorü ai ranahambo nini hoafi hoafinduanani ana, asu se hoafindafandühiya, 'Adükari ai ranahambo hoafimayu-amboanehi,' mbisafandani animbo asu ai moani rande hini ngindeandani amboani ndowandifani dügüfani," mehu. ⁴ Rani-moatüküni ranana sapo horombo Godüdi hoafi hoafiyu randeimbi ai hoafimayu simogodühi tüküfemboyo ramefeyo. Sapo ai yare horombo hoafiyuhüya, ⁵ "Saion nondou ranaheimbo hoafindafindürühi animboya,

'Awi se ndühi himbondei sihei adükari bogori nondou ranai siheimbo sowana asüfu! Aiana moani himboari hoafendühi dongi raniwami nimarü haya asüfu.

Asu aiana dongi nimirü raniwamani nimarü haya asüfu," meho. *Sekaraia 9:9*

⁶ Raniyafani asu ahambo süngurineri rinandeimbi ai hafani Sisas ai hoafimayupiri rani-süngu ramarineandi. ⁷ Raniyafani asu ai dongi hondü nimirü kameihü ra sowapindifani hüfani ahafandi hoeari ra ahafewami nandine hini ngimarineapira asu Sisas ai raniwami farifi mamaru. ⁸ Raniyei nondou afindi safi ranai ahei warü hoandari hoeari fufurühümüdi nafini korimarihinda asu bidifiri ai nimirü warü emüdi kameihü hutühümüdi nafini korimarihi hei. ⁹ Nindou afindi bidifiri ranai Sisasindi hangifoani kefoehi hehi hei asu bidifiri süngunimayei ranai hoafi puküna karihehindühi hoafiyehü seiya,

"Defitindi ahüiri, ranahambo hihifi-hihifindahüdo!

God ai ahambo aboedi aboedi-mb+riramboane ai Adükar+indi ndür+nambo asufu ranahambo.

God+indi ndür+i adükarane mb+sefomboane,” masei.

Buk Song 118:26

¹⁰ Sisas ai Serusarem ngoafambe tükümeñiyua asu ngoafi adükari ranai hepün+ k+ik+rändüh+ nindou ranai düduyahindüh+ seiya, “Nindou düdi rana?” masei. ¹¹ Nindou afindi-mayei ranai hoafiyeiñ+ seiya, “Nindou ndanana Nasaret+hünd+ Gariri h+ñ+hünd+ God+indi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou Sisas ani,” masei.

Sisas ai God+indi worambe kefuai mahüfu
(Mak 11:15-19; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

¹² Sisas ai God+indi Wor+im+ hüfu nindou ranüh+ ses+ napo kakifih+ simbor+ siseyi wak+r+hindüh+ n+inoumayei ranaheimbo bukürümafoarearü. Ran+iyu ai kaki sisefe rambo fond+iyu asu nindou b+d+if+r+i ai wupufo n+mar+imombo s+seru-rundeimbi n+mar+ fond+ ra h+h+r+imafaoareapur+i. ¹³ Ran+iyu ai hoafiyundürüh+ yahuya, “Sapo Baiborambe sürü ma-paiaro ra yare hoafiyohü yahoya, ‘Wand+ wor+ ranana d+d+ibafife worane mb+seimboyei,’ mehu. Nga asu se wor+ nda n+mb+oe hümbuhün+ nindouyei d+ibonapife wor+imbo-ar+hinda?” mehupuri. ¹⁴ Nindou h+imboat+har+ asu nindou t+ñari moaruwaimbi ranai God+indi wor+ ranambe tükümehinda Sisas ai aboedi+mareandür+i. ¹⁵ God+imbo ses+ sihou-rundeimbi bogoriyomo asu ah+nümb+ hohoan+imo yamundu-rundeimbiyomo ranai hoeirundane, Sisas ai hepün+feimbi moatükun+ ramareanda asu n+moak+d+ibou ai pukuna hoafi kar+ihindüh+ God+indi wor+ ranambe seiya, “Defit+indi ahuir+ ranahambo h+h+if+ h+h+if+imboani,” maseiamboemo asu ai ran+moatükun+ ranahambo ng+n+ind+memo. ¹⁶ Ran+iyomo asu ai Sisas+imbo düdururüh+ yahomoya, “Se n+ne-hoafi ai hoafayei ra h+imbor+yafai?” mehomondamboyyu. Asu Sisas ai simbor+ ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “An+hondane, ro ra h+imbor+yamboanah+i. Asu se moai hoafi Baiborambe menjoro nda hoeirund+iyu? Sapo ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘God, Se n+imori ak+d+ibou asu

ak+d+ibou hondü t+it+hünd+ ranahei yafambe boaroworan+ an+imbo

asu ai Sihambo adükarani sei ndor+hi hoaf+imbeyai-amboane,’ meho ra,” *Buk Song 8:2* mehu. ¹⁷ Ran+iyu Sisas ai ahamumbo yare h+n+ng+reapur+i haya Betani ngoaf+na ranüh+ apombo mahu.

Sisas ai hoaf+imayua n+im+ fik süfuri nahurai n+im+mayo
(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Hapoadümb+ siambe hondü Sisas ai adükari ngoaf+na h+h+r+ifi naf+ huhüyu asu ai wembombomayu. ¹⁹ Ran+iyu ai huhünda naf+ik+im+ fik n+im+indi ranai man+ngowa hoeire haya ran+ sowana mahu. Asu moai n+im+indi ran+if+ih+ fik h+is+ ranai kiaro, nga moan+ emünd+ yan+g+r+i man+ngowa hoeimareandi. Ran+iyu asu ai n+im+ rana-hambo hoafiyuhü yahuya, “N+im+ ndan+imbaf+i ndan+i se ng+r+i asükandaf+i h+is+ndaf+i,” mehua, asu n+im+ ranai moani mam+har+ hoafi n+ng+oambe n+im+mayo. ²⁰ Ran+iyomo asu ahambo sünggururü-rundeimbi ranai ai ramareand+ ranahambo hoeiru houmbo hepünafundüh+ düduyafundüh+ yahomoya, “Nüngumareandamboyyo fik n+im+indi ranai moan+ yahurai n+mai ham+indi n+im+mayo rana?” mehomo. ²¹ Ran+iyu Sisas ai simbor+ ahamumbo hoafiyupurüh+ yahuya, “Ro sihamumbo an+hondümb+oanah+i hoafehapur+i, asu se an+hondümb+ondüh+i moani yimbu hohoan+imo-koateayomo ana, seamboan+ ro n+im+ ndanahambo ramar+heand+i nou randumboemos+i. Nga se h+if+ wafu ndanahambo hoaf+ind+mondüh+iyu, ‘Se fir+hoeif+ hawa sihaf+hoar+ han+if+ sir+wara h+imo peyafi,’ ehomo ana, ra ai rand+imboe. ²² Asu se an+hondümb+orbu houmbo n+ni+moatükun+imboyyo sihamund+i d+d+ibafife ra hoafemo ana, asu se ran+moatükun+ ra ndowandümb+oemo,” mehupuri.

Sisas+imbo düdi ng+n+indi masagado yahomo houmbo düdumefund+i
(Mak 11:27-33; Ruk 20:1-8)

²³ Sisas ai God+indi wor+im+mayo ranambe kefuai hu tüküfi nindou b+d+if+r+ambo hoafi yamundeandürüh+ man+ngoyu. Ran+iyu asu God+imbo ses+ sihou-rundeimbi bogori nindouyomo asu nindouyei bogori nindouyomo ranai ahambo-so tüküyafu düdururüh+ yahomoya, “Nüngu-nahurai ng+n+indiyo se yahurai nda sowand+if+ hawa ndan+moatükun+ refembo rana? Nindou düdi sihambo ng+n+indi yahurai ra masagan+n-a?” mehomon-damboyyu. ²⁴ Asu simbor+ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurüh+ yahuya, “Ro-amboan+ sihamumbo awi mam+ düdufe düdundaheapur+imboyyah+i. Asu se wand+ düdufe rana-hambo hoafi weindaharund+i ana, sihamumbo n+ne-ng+n+indi ro saham+indi hehea ran+moatükun+ rar+he ar+hand+i ranahambo hoaf+indahapur+imboyyah+i. ²⁵ Asu dagüdamboe Son h+im+on+ nindou hundür+iyu rambo hohoan+imo masemündu rana? Ran+moatükun+

ra Godindí-mayo tüküfemboyo asu nindouyei-mayo tüküfemboyo?” mehpuramboemo. Raniyomo asu ai ahamundíhoari bogo símborí hoafiyomondúhí yahomoya, “Níní hoafí síhírí ra hoafímandefa? Asu síhírí ahambo hoafíyahundowohúya, Godindí-mayo tüküfemfeyo ane asefí ana, asu ai símborí síhefímbo rande hoafíndümunúhíya, Nímboe refe ana, asu se Sonímbo aníhondúmbofe-koatememoa? mbüsü düdüdüfímunímboi. ²⁶ Asu síhírí raríhu hoafíyefúhí, Rani-moatükuní ra nindou-yafe-mayo tüküfemfeyo ane, asefí ana, asu nindou ranaheimbo yíhímbo-ndíhurímboyefí, nímboe sapo nindou ranai Sonímboya, Aiana Godindí hoafí hoafíyu randeimbí nindoumayu ani aseimbohúnda,” mehomó. ²⁷ Raniyomo asu ai Sisasímbo hoafiyomondúhí yahomoya, “Rani-moatükuní ra ro moai fífiríhundi,” mehomondamboyo. Asu ai ahamumbo símborí hoafíyuhú yahuya, “Roamboani ro ngírí síhamumbo hoafíndahapuri dagüdamboe ro hohoanímbo ra sahamíndí hehea rani-moatükuní raríthe aríhandí ra,” mehu.

Sisas ai afíndí mamí ranahandambo nímorí yimbu ranahandí kafeefe hoafí hoafímayu
²⁸ Sisas ai yahuya, “Asu haponda se ra nünguru hohoanímoyomondúhíyomoa? Mamímbo nindou mamí ai nindowenihí nímorí yimburaipírí henüngumboyo. Ai hu ahandí amongo nímorímayu ranahambo hoafiyundúhí yahuya, ‘Wandí nímorí nda, se ngafí wofí hísí núbürí ranambe ratüpuríndafí,’ mehu. ²⁹ Asu nímorí ai yahuya, ‘Ro ratüpurímbo moei samboanahí,’ mehu, nga asu süngunambo hohoanímoyu hoeireanda mayoa ai ratüpurímbo mahu. ³⁰ Raniyu asu afíndí ai akídambo sowana hu mamí hoafí yahurai yare hoafímayundo. Asu nímorí ai yahuya, ‘Yíní Ape, ro ngamboyahí rani ratüpurímbo,’ mehu, nga asu süngunambo ai moai hu. ³¹ Nímorí yimbu ranai nahaníyu sapo afíndí ai hoafímayu süngu hímboríyu haya ramareanda?’ mehuamboemo. Asu nindou ai hoafiyomondúhí yahomoya, ‘Amongo nímorí ai,’ mehomondamboyo. Sisas ai hoafiyupurúhí yahuya, ‘Ro síhamumbo haponda hoafehapuri nda, Nindou takis kákí sowandúmo-rundeimbí asu nímorehí nindowenihí bírabíríyeyé ríhúndeimbí ranai síhamumbo ngasündíhipurí hehí ai boatei God ngíníndí hífandarandí ranambe karefoehíndí. ³² Nga nímboe Son síhamumbo sowahí tüküfemfeyu ra ai síhamumbo sapo nafí aboedí süngumbeyafunda yahumboyo nafuimayupurí. Nga asu se moai ahambo aníhondúmborúwuri. Nga asu nindou takis kákí sowandúmo-rundeimbí-memoyomo, asu nímorehí nindowenihí bírabíríyeyé ríhúndeimbí ai yangíríyeyé ahambo aníhondúmboríhorí. Rani-moatükuní ra se hoerundísi, nga asu se moai süngunambo yaru níngomo hohoanímoyomandani waní asu ahambo aníhondúmborúwuri,’ mehu.

Nindou moaruwai wofí hísí núbürí hífandímarundí kafeefe hoafí
(Mak 12:1-12; Ruk 20:9-19)

³³ Sisas ai hoafíyuhí yahuya, “Awi se ngorú kafeefe hoafí ranahambo hímboríndímbo. Mamímbo nindou mamí hífí aharambúrí ai wofí hísí hífoare mbura ginírímayu. Asu núbürí ranambe wofí hísí ra boboeyo-rambohúnda hípírí nafímarandí. Asu núbürí ranambe nímoamo hafó gígüdíyo rambóhúnda yíbadí ngeríra hafu híníngímareandí. Raniyu asu ai mungu-moatükuní ra raraore mbura nindou kákí semíndímbo ratüpuríyomo-rundeimbí ranahamundí warambe híníngírre haya, ngorú hífína anguní mahu. ³⁴ Ndeara wofí hísí ranai süfíyoaní nindou ranai ratüpuríyomo rundeimbí ranahamumbo nindou núbürambe ratüpurímemo ranahamumbo sowana koamaríhepura mahomo wofí hísí ra semíndímbo. ³⁵ Raniyomo asu nindou wofí hísí núbürambe ratüpuríyomondúhí maníngomo ranai nindou ahandí koamaríhepura mahomo ranahamumbo mbumarípundúmo. Ngorúmbo bubururí, ngorúmbo hífokoarúwuri asu ngorúmbo nímoeinambo-marurí. ³⁶ Raniyu asúkaiyu nindou ranai ahandí ratüpuríyomo-rundeimbí bídífirí afíndí safí koaríhepurane, nindou núbürambe maníngomo-memo ranai ahamumbo mamí horombo bídífirírambo ramarúpurí nou yahurai ramarúpurí. ³⁷ Raniyu nindou ranai bídífiríranambo hondú ahandí nímorí ranahambo ahamumbo sowana koamaríheirú. Raniyu ai yare hoafíyuhú yahuya, ‘Nindou ranai awi wandí nímorí ranahambo ndondúwurúhí ahandí hoafí hímboríndímboemosi,’ mehu. ³⁸ Nga asu ai ahandí nímorí ranahambo hoeirúwurúhí ahamundíhoari yahomoya, ‘Nímorí ndanana sapo núbürí aharambúríndí nímor-ani. Awi síhírí ahambo haponda hífokoandíhurúhí anímbo asu síhírí ahandí-mayo napo ra fufundíhumúndefomboane,’ mehomó. ³⁹ Raniyomo asu ai ahambo mburúndúmo núbürambeahíndí hímboraní píruwuri houmbo houmbo hífokoamarúwuri.’ ⁴⁰ Sisas ai yare düdüfíhí yahuya, ‘Asu wofí hísí núbürí aharambúrí ai asúkaindu tükündúfíhí ra, nindou ahandí núbürí hífandímarundí ranahamumbo nüngumandepura?’ mehuamboemo. ⁴¹ Asu ai hoafiyomondúhí yahomoya, “Nindou moaruwai ranahamumbo nindou ranai hífokoa-ndepurúmbuí. Rananímbo asu ai nindou bodímondambo ahandí núbürí ra dagapuraní asu ai hífandundúhí wofí hísí süfí-ambe

nindou ranai nūmbūrī aharambūrīmbo bīdīfīrī dabudomboemo,” mehomō. ⁴² Ranīyū asu Sisas ai ahamumbo hoafīyuhūya, “Awi, se moai hoafī Baiborambe apenījgo ra hoeirundīyo? Hoafī ra yare hoafīyowohūya, ‘Worīmboru-rundeimbī nindou ai worīmboombo kambohoanī moaruwai ra moanī yaru moei yahomo masīhoemo,

asu kambohoanī ranai moanī ndorīhoeimbī hamīndī kambohoanīmbofo tūkūmefeyo. Ranī-moatūkunī ra Adūkārī ai ramareandane,

ījga ranī-moatūkunī ra ro hoeirīhunda aboedī hamīndane, asefī,’

Buk Song

118:22-23

meho. ⁴³ Ranīmboane asu sīhamumbo hoafehapurī, ‘God ŋgīnīndī hīfandarandī ranamboanī sīhamumbo saihūndī-mayo ra ndemūndū haya asu nindou dīdīyei ai hīsī aboedī hīfandarandambe tūkūfembohūnda ranaheimbo dagadūrīmbui. ⁴⁴ Nindou dūdi ai kambohoanī ranīwamī pīrayu ana, ai muṅṅuna hūrūhūmbo yagudūrīmbui. Asu kambohoanī ranai nindou ranahandī wamī pīrayo ana, ranambo ndūnīnderīmboe,” mehu. ⁴⁵ Ranīyomo asu Godīmbo sesī sīhou-rundeimbī nindou bogorīyomo asu Farisi nindouyomo ranai Sisasīndī kafoefe hoafī ranahamboya ‘Yīhoefomboani yare kafoare hoafayū,’ yahomo fīfīrīmarundī. ⁴⁶ Ranīyomo asu ai ahambo mbuimūndūmbo yahomo houmbo hohoanīmomemo. Ŋga asu ai nindou afīndī ahambo wakīrerī meṅgoro ranaheimbo yīhīmboamarundūrī, nīmboe sapo ai Sisasīmboya, Ai Godīndī hoafī hoafīyū-randeimbī nindoumbofīmboani masei ranīmbo wambo.

22

Sisas ai nīmōrehī semīndī sīmboanī sesesīmbo kafoefe hoafī hoafīmayū
(*Ruk 14:16-24*)

¹⁻² Asu asūkai Sisas ai kafoefe hoafīnambo hoafīyundūrūhīyahuya, “God ŋgīnīndī hīfandarandī ranana ndahurai-ane. Mamīmbo adūkārī bogorī nindou ai nīmōrehī semīndī sesesīmbo sesī raraore fīkīmī-fīkīmīre masīhendī ahandī nindowenihī nīmōrī ai nīmōrehī semīndīmboamayua. ³ Ranīyū ai nīmōrūmbo ahandī ratūpurīyomo-rundeimbī nindoumbo koamarīhepurī nindou bīdīfīrambo sesesī si ranīfīhī tūkūndafundī yaho hoafīyopurīmbo. Ŋga asu ranī-sīmboanī nindou ranai moai tūkūfembo hohoanīmoyomo. ⁴ Ranīyū asūkaiyū ai ahandī ratūpurīyomo-rundeimbī nindou bīdīfīrambo koamarīhepurī. Ai yare hoafīyuhū yahuya, ‘Wandī sesesīmbo si ranai ndeara nafīramīndīmboane. Burmakau anamīndī asu nīnīhondī bīdīfīrī wowondūmbī wandī hīfokōaru mandu dīdīboadīru nafīramīndīmboane. Ŋga se dīfomo nīmōrehī semīndīmbo sesesī ra sesīmbo,’ yahu hoafīyū koamarīhendī. ⁵ Ŋga asu nindou ranai moai ahamundī hoafī hīmborīyomo hou homo, ŋga wanī. Ŋga ai ahamundī hohoanīmomemo sūṅṅu ahamundī ratūpurīmbo bukūrīmefoundī. Nindou mamī ai ahandī nūmbūrīnambo-ndefī, mamī ai ahandī stoa worīnambofī raraomarundī. ⁶ Asu bīdīfīrī ai nindou ranahandī ratūpurīyomo-rundeimbī ranahamumbo mburūpundūmo houmbo bubuhaiyomopurūhī hīfokōakomarūpurī. ⁷ Ranīyū asu bogorī nindou-mayū ranai ranīmbo ŋgusūfoambe moaruwairīrūhīyū ahandī ami ranahamumbo koamarīhepura ai homo nindou hīfokōaru rundeimbī-memo ranahamumbo hīfokōakofoarupurūhī ahamundī ŋgoafī ra hai kamandu kamandu marundī. ⁸ Ranīyū asu ai ahandī ratūpurīyomo-rundeimbī ranahamumbo hoafīyuhū yahuya, ‘Wandī nīmōrehī semīndīmbo sesesī si ranai ndeara nafīramīndīmboanesī, ŋga asu nindou fandīfembo hoafīmayahī ranai moei mehomō, ŋga ŋgīrī wandī worambe dīfomo. ⁹ Ŋga hōpanda se ŋgomō muṅṅuambo bogorī nafī ranīhūnda muṅṅuambo nindou hoeindundūhī ana, hoafīndīmondanī nindou afīndī safī wandī sesesīmbo si ranūhī ai mbīfandund-amboane!’ mehuamboemo. ¹⁰ Ranīyomo asu ahandī ratūpurīyomo-rundeimbī ranai muṅṅuambo nafī bogorī ra homondūhī muṅṅuambo nindou hoeirūpurūhī gugurīmarundī. Nindou bīdīfīrī aboedī, bīdīfīrī moaruwai kapeihī, ranai muṅṅu fandafandambo nīmōrehī semīndī sesesīmbo fondī ra nindou yangīrī gūremareandī.

¹¹ Ranīyū bogorī nindou ai nindou mafandandī ranaheimbo hīmboasafīmbo huwane nindou mamī ranai sesesīmbo hombo hoearī yihuruyīmīndī-koate mamaruwa hoeimarirī. ¹² Ranīyū asu bogorī nindou ai ahambo dūdūrūrūhī yahuya, ‘Wandafī, se ra nūṅṅuayāfoamboyafī sesesīmbo sihī hombo hoearī yihuruyīmīndī-koate tūkūmefoandī ndana?’ mehūndoa asu nindou ranai moanī hoafī-koate sīrī yare mamaru. ¹³ Ranīyū bogorī nindou ai ahandī ratūpurīyomo-rundeimbī ranahamumbo hoafīyuhū yahuya, ‘Nindou ranahambo yirī warī hūputūpundūmo houmbo weindanī nīmōbī nīmōro-ambe pīnduwurī. Ranānīmbo ai heindūhī yahafī hītīmōrandamboane,’ mehu.” ¹⁴ Ndeara Sisas ai hoafīyuhūya, “Nindou afīndīmboyo fandīfembo hoafīmayondūrī, ŋga asu moanī yīmbu mamī yangīrī ranaheimbo dībonīmāyondūrī,” mehu.

*Takis kaki sai hohoanimo ranahambo Sisasimbo dūdumariorī
(Mak 12:13-17; Ruk 20:20-26)*

¹⁵ Farisi nindou ai homo Sisas hoafayu ranahambo nini dūdufe hoafi sīhīri hoafīndefūhi ranambo yirūmondīhurimbo yahomo fīfirimarundi. ¹⁶ Ranīyomo ai nindou ahamumbo sūngurūpurī-rundeimbī asu Herotīndī sūngururū-rundeimbī bīdīfirī ranahamumbo Sisas-sowana koamarīhoupurī. Ai homo Sisasimbo-so tūkūyafu hoafīyomondohū yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbī, ro sīhambo fīfirīhunīnīmboanefī se anīhondūmbō hondū hoafīyafī arandī ra. Nindou ai nīne-hohoanīmo hohoanīmoayeī ranahambo se afīndī hohoanīmo-koate seana Godīndī anīhondū hohoanīmo ranahambo yamundo randūhanafī. Asu seana sīhafī hīmboahū munḡua nindou simogodūhaneī. ¹⁷ Ranana asu se yīhoefīmbo hoafīyafīmuni. Se ra ranīmbo nūnguro hohoanīmoyafūhīyafa? Romī-yomondī nindou bogorī Sisar ranahambo takis kaki saimbo ra aboedīyo wanīyo?” mehomondamboyu. ¹⁸ Ngā asu Sisas ai ahamundī nīne-hoafī moarūwai fīfirarundī ranīmbo fīfirandī. Ranīyu asu ai ahamumbo hoafīyupurūhī yahuya, “Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Se ra nīmboe wambo ngorū-sūngufendīrimbo yahomo houmboemo rana? ¹⁹ Naha ndūhī wambo kaki hoarī takis-ambe sīhefembo-mayo ra nafui-yomondīri,” mehuamboemo. Asu ai ahambo kaki hoarī ra sowandūmo homo nafuimemo. ²⁰ Ranīyu asu ai ahamumbo hoafīyuhū yahuya, “Se ra dade ngusūmboarīyo asu ndūrīyo kaki ndanīfīhī apaīaro rana?” mehuamboemo. ²¹ Asu ai ahambo sīmborī yahomoya, “Adūkarī bogorī nindou Sisar ranahandane,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai hoafīyupurūhī yahuya, “I awi refeanasī nīne-moatūkunī Sisarīndayo ahambo sīhefemboane, asu nīne-moatūkunī Godīndayo ahambo sīhefemboanesī,” mehuamboemo. ²² Ranīyomo asu ai ranī hoafī ra hīmborīyomo houmbo hepūnafundūhī ahambo ranūhī yaru hīnīngīrūwurī houmbo ndamefundī.

*Nindou yīfīhūndī botīfe hoafī ranīmbo Sisasimbo dūdumemondo
(Mak 12:18-27; Ruk 20:27-40)*

²³ Mamī ranī sīhī Sadyusi nindou bīdīfirī ai Sisas sowana tūkūmefundī. Ranī nindou ai-ana ngīrī nindou yīfīhūndī botīndīfe-ndandī yahomo rundeimbī nindouyomo. ²⁴ Ranīyomo asu ai Sisasimbo dūdūrūwurūhī yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbī, Moses ai yare hoafīyuhū yahuya, ‘Nindou mamī ai nīmori-koate yīfīnduanī ana, asu ahandī akīdī ai ahandī-mayo nīmorehī kai ra ndemūndī haya yīfīmayu ranahandī fondūhī farīhefembo-hūnda ahandī nīmori ra amonḡoandī nīmori-mbiyuwamboane,’ mehu. ²⁵ Horombo yīhoefī mbusūmo apodoho mamī 7 ranai manīngomo. Amonḡo hondū ai nīmorehī ra semūndī haya nīmori mbuimīndī-koate yīfīyuhūyu asu ai nīmorehī ahandī ra ranīkīmī akīdīmayu ranahambo hīnīngīmāreandī. ²⁶ Ranīkīmī akīdīmayu amboanī yahurai amonḡo hondū ai ramefīyu nou ramefīyu. Ranīyu asu ai ranīkīmī akīdī ngorū mbusūmondī amboanī ngorū yahurai ramefīyu. Moanī mamī yahurai yangīrī homo-homombo bīdīfirīranī akīdī hondū 7-mayu ranahandīfīhī tūmareandī. ²⁷ Ndeara bīdīfirīranambo hondū nīmorehī ranai yīfīmayo. ²⁸ Ngā asu sūngunambo nindou yīfīhūndī yangīrī botīfembo si tūkūfeambe ra nīmorehī ranai nindou dadī nīmorehīmandā? Apodoho-mamī ranai sapo ahambo munḡuambo masowandūmo anesī,” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai ahamumbo sīmborī hoafīyuhū yahuya, “Awi seana hīhīndī hohoanīmombū nindou-anemo! Awi seana nīmboe sapo Baiborambeahīndī hoafīyo asu Godīndī ngīnīndīyo ra fīfirīfekoate-wambo ranīmboanemo. ³⁰ Nindou yīfīhūndī botehīndī ana, ai sapo sūnambeahīndī nendī sūnambe amarīmo yahurai tūkūndahīndūhī anīmbo asu ai ngīrī nīmorehī nīndowenīhūhī ndahīndī, ngā wanī. ³¹ Asu sapo nindou ai yīfīhūndī botīfe ranīmbo ra, awi se moai God ai Bukambe sīheimbo hoafīmayundūrī ra hoerīhīndīyo? ³² Sapō ai yare hoafīyuhū yahuya, ‘Ro-ana Abrahamīndī God-anahī, Aisakīndī God-anahī, asu Sekopīndī God-anahī!’ mehu. Aiana yangīrī nūngumbī nīndouyafe God-anī asu ai yīfīhūndī-yafe Godīyupoanī,” Sisas ra mehu. ³³ Nindou afīndī ranai ranī hoafī ra hīmborīyeī hehī Sisasīndī yamundīfe hoafī ranīmbo mahepūnahīndī.

*Nīne ahīnūmbī hohoanīmo bogorayo ranahambo hoafīmayu
(Mak 12:28-31; Ruk 10:25-28)*

³⁴ Ranī hoafīnambo Sisas ai Sadyusi nindou ahamundī hoafī kīkīmāreapurī. Ranīyomo asu Farisi nindou ai ranī hoafī ranahambo hīmborīyomo houmbo ai mamūhī gugurīmefundī. ³⁵ Ranīyu asu nindou mamī ahamundī mbusūmo ahīnūmbī hohoanīmo fīfirīreandeimbī ranai mamī dūdufe Sisasimbo randīhīnī hoeīndīhīnī yahuhaya dūdumarīrī. ³⁶ Ai ahambo dūdūrīrūhī yahuya, “Yamundo-randeimbī nindou, naha ahīnūmbī hoafī ranaiyo moanī adūkarī hamīndayo?” mehuamboyu. ³⁷ Asu Sisas ai sīmborī ahambo hoafīyundūhī yahuya, “Adūkarī sapo sīhafī God ranahambo,

sihafi ngusũfo munguambo, sihafĩ hohoanĩmo munguambo, yifiafi munguambo ranambo ngusũfo pandowori.’³⁸ Rani ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ranane ai weangurũhĩdĩdĩ asu moanĩ adũkarĩ hamĩndayo. ³⁹ Asu ngorũ ahĩnũmbĩ hoafĩ adũkarĩ rani-kĩmĩnĩndĩ ra ndahurairane, ‘Se ngunĩndambũrĩ ranaheĩmbo ngusũfo pandowandũrĩ sapo se sihafĩ fimbo rawarowandĩ nou.’⁴⁰ Mosesĩndĩ munguambo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo aho ranane asu Godĩndĩ hoafĩ hoafiyomo-rundeĩmbĩ nĩndou-yomondĩ yamundĩfe hohoanĩmo ranane munguambo ranana yĩmbu adũkarĩ ahĩnũmbĩ hoafĩ ra nĩmĩndũhane,” mehu.

*Sisas ai dũdĩ Kraĩsaya yahu haya dũdumefiyu
(Mak 12:35-37; Ruk 20:41-44)*

⁴¹ Farisi nĩndou ai gugurĩyafu mamarĩmonda Sisas ai ahamumbo dũdufĩpurũhĩ yahuya, ⁴² “Se ra Kraĩsĩmo nũnguru hohoanĩmoyomondũhĩyomoa? Ai ra dadĩ amoa mamĩyomondambe-ahĩndiyua?” mehuamboemo. Asu ai sĩmborĩ hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Ai-ana Defitĩndĩ amoa-ambeahĩndani,” mehomondamboyu. ⁴³ Asu ai ahamumbo dũdureapũrũhĩ yahuya, “Asu nũnũngufemboyo Yifiafi Aboedĩ ranai Defitĩmbo hohoanĩmo ngusũfoambe horĩmarera asu ai Kraĩs ranahambo Adũkarĩ-ani mehundoa? Defit ai yare hoafiyuhũ yahuya,

⁴⁴ Adũkarĩ Ai wandĩ Adũkarĩmbo yare hoafiyuhũ yahuya,

“Wandĩ warĩ hondũnĩ ndanũhĩ ndando nĩmandĩfĩ ngafĩmbo

asu sũnguna sĩhambo hũrũtũmbĩ nĩndou sĩhafĩ yirũmbo hoarehĩ
hĩnĩngĩndĩheamboyahĩ,”’

Buk Song 110:1

Defit ra-mehu. ⁴⁵ Defit ai Kraĩs ahambo Adũkarĩ yahundo marandane. Asu nũngufĩmboyo Kraĩs Ai Defitĩndĩ ahuirayũ rana?” mehupurĩ. ⁴⁶ Asu nĩndou mamĩ ai-amboanĩ moai Sisasĩndĩ dũdufe hoafĩ ranĩmbo sĩmborĩ hoafiyundo, ngã wanĩ. Raniyomo asu ai rĩhũnda peyomo houbmo ahambo dũdufembo ahĩnrurũhĩ asu ai moai ahambo mamĩ dũdufe amboanĩ dũduyafundo rundĩ, ngã wanĩ.

23

Sisas ai ahĩnũmbĩ hohoanĩmo yamundurundeĩmbĩ asu Farisi nĩndou ranahamundĩ hoafĩ ranĩmbo ahĩnĩ hoafĩmayu

(Mak 12:38-39; Ruk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Raniyu asu Sisas ai nĩndou afĩndĩ ahambo wakĩrerĩ menjoro ranaiyei asu ahambo sũngururũ-rundeĩmbĩ-memo ranaiyomo aheĩmbo wataporĩmbomarandũrĩ. ² Ai yare hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Ahĩnũmbĩ hohoanĩmo yamundu-rundeĩmbĩ asu Farisi nĩndou-anemo ai sĩheĩmbo yamundĩfembo Mosesĩndĩ fondĩ kosĩrũndũmo houbmo anĩngomo. ³ Ranĩmbohũndambo anĩmbo asu se hĩmborĩndei sũngundĩndĩ nĩnĩ-moatũkunĩmboyo ai se rarĩhi yahomo houbmo hoafemondũrĩ ranĩmbo. Ngã asu se nĩne-moatũkunĩ ai rawarundĩ rasũngu randĩhĩmboyei, ngã wanĩ. Aiana hoafĩ yangĩrane ai rarĩhi rarĩhi-emo, ngã asu ai ahamundĩhoarĩ refembo ana, ngĩrĩ randũndĩ. ⁴ Ahamundĩ ahĩnũmbĩ yamundĩfe hoafĩ ra tĩngũmbĩ moatũkunane. Ai-ana nĩndou amurĩyei daboahamĩndĩwamĩ nĩmboreĩmbĩ moatũkunĩ ai mbĩsahũmũndia yahomo houbmo hũputũpurũndũmo nandundũhanemo. Asu aiana ahamundĩhoarĩ ngĩrĩ akĩdũ amboanĩ nĩmboreĩmbĩ moatũkunĩ ai manandundĩ ranahambo semĩndĩmbo moai farĩhouwurĩ, ngã wanĩ. ⁵ Nĩndou ai yĩhoefĩmbo hoeĩmbĩrĩhĩmunĩ yahomondũhanemo ai nĩndou hĩmboahũ mũngu-moatũkunĩ ra yaru arundĩ. Ai dĩdĩbafffe wadagĩ adũkarĩ gũdu mburu yihururũndũmo arundĩ. Asu ai ahamundĩ hoarĩ ranĩ hĩmborĩfĩhĩ moanĩ ranĩ-poanĩmbo yihuru yihurumarundĩ. ⁶ Aiana nĩmarĩfondĩ aboedũhĩ nĩmarĩmboane hohoanĩmoyomo arundĩ afĩndĩ sesesĩmbo si sĩmboanane asu Suda-yafe rotu worĩ ranambe dĩrĩdũhĩ nĩmarĩmbo-anemo hohoanĩmoemo. ⁷ Aiana nĩndou ai ahamumbo nĩndou afĩndĩ fandĩfeambe yĩhoefĩmbo hĩhĩfĩmbĩrĩhĩmunĩ, yahomo asu yĩhoefĩmbo yamundu-rundeĩmbĩ nĩndou-anemo mbĩsahũmunĩ mbĩrĩhũndĩ, yahomombombo-anemo hohoanĩmoyomo arundĩ. ⁸ Nĩndou ai sĩheĩmbo yowanĩ yamunde-randeĩmbĩ nĩndou mbĩsahĩndũrĩmboyei, ngã wanĩ. Seana moanĩ mamĩ apodoho apodoho mamĩ yangĩranei, ngã sĩhei Yamunde-randeĩmbĩ Nĩndou aiana moanĩ mamĩ ai yangĩrani anũngu. ⁹ Asu se nĩndou mamĩ hĩfĩ ndanũhĩnda ranahambo ahĩnĩndĩhorũhĩ hoafĩndeihiya ‘Ape’ mbĩseĩmboyei, nĩmboe sapo sĩhei Ape mamĩ yangĩrani sũnambe amaru. ¹⁰ Asu nĩndou ngorũ sĩheĩmbo hoafĩndeihiya ‘Yamundo-randeĩmbĩ’ mbĩseĩmboyei, nĩmboe sapo sĩhei yamunde-randeĩmbĩ Kraĩs yangĩrani. ¹¹ Nĩndou dũdĩ ai sĩhei mbusũmo nĩndou adũkarĩ hamĩndĩ anũngu ana, asu ai sĩhei ratũpurĩyu-randeĩmbĩ nĩndoumbofĩ mbũnũnguwamboane. ¹² Nĩndou dũdĩ ai ahandĩhoarĩ nĩndou adũkaranahĩ ehu ana, ahandĩ ndũrĩ hĩfĩnambo gadĩmboe. Ngã asu nĩndou dũdĩ ai ahandĩhoarĩ hĩfĩnamboareandĩ ranai ana ahandĩ ndũrĩ adũkarĩndĩmboe.”

Sisas ai ahamundí yimbu yafambe moaruwai hohoanimo yaru arundi ranimbo hoafimayú

(Mak 12:40; Ruk 11:39-52; 20:47)

¹³ “Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbí nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, hipoanímboembou-anemo. Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana nindouyei ngusúmboarúhí God ngínndí hífandarandí ranahambo yipuri papíru hínngírú arundi. Asu se síhamundíhoarí amboaní moai ranambe kefoau homo-rundi. Asu asúkaí se moai nindou dídíyei ai ranambe kefoefembo yifírayei ranaheimbo hínngíwura kefoehi hüsi, nga nafí gúrarundi. ¹⁴ [Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbí nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanímboembou-anemo. Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana sapo nímoréhí kai anímboei ranaheimbo wosíhoaforí hoafiyomo-ndündürühanemo asu se ahei worí kosaründímo. Rananemo asu se nindou ai hoembírhimuna yahomo houmbo Godímbo moaní gedúhí dídíbafiyomondúhí homo arundi. Ranímbohündambo anímbo süngurambo síhamundí tíngírífo ra moaruwai hamíndí tükündífeurímboel] ¹⁵ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbí nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo se boboharíndúmo! Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana botíwamí hoe hangífo-süngu homo arundane asu hífi-süngu homo arundane ra nindou mamí síhamundí süngurapurí randeimbí tükífe níngombo kokombohündambo-anemo. Nindou ranai síhamundí süngurapurí-randeimbí nindou tükífiyuwanane asu randúwuraní ai haiambe nafí gadúmbuí sápo se-amboaní rawefundí nou. Ranani nindou ranai se rarundandí ahandí moaruwai hohoanimo síhamundí moaruwai hohoanimo ranahambo ngásúndearandí. ¹⁶ Nindou hímbóatíharí nindou amurambo nafí nafuimbo-memo, se hipoanímboembou-anemo! Seana nindou yamundundúhíya, Nindou dúdí ai níhímboyu dabarífhí Godíndí worí ranahambo dúkare ranífhí dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou dúdí ai gor Godíndí worí ranambe engoro ranífhí dúkare dabarefiyu ana, asu ai raní-moatükuní refembomayu ra aníhondúmbo rambíreandamboane yahomo arundi. ¹⁷ Seana hímbóatíharí hohoanimo-koate nindou-anemo! Níní-moatükuníyo ai moaní ahínümbí moatükun-ayo, gor ranaiyo asu Godíndí worí raníyo? Gor ai Godíndí worambe yanngoromboane asu Godíndí moatükuní hondú nahurái túkefeyo. ¹⁸ Asu asúkaí seana yamundundúhíya, Nindou dúdí ai sesí síhefe hasíhoní ranahambo dúkare ranífhí dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou dúdí ai sápo sesí síhefe hasíhoní raníwamí sesí asíhefeyo ranahambo dúkare ranífhí dabarefiyu ana, asu ai raní-moatükuní refembomayu ra aníhondúmbo rambíreandamboane yahomo arundi. ¹⁹ Awi seana nindou hímbóatíharanemo! Níní-moatükuníyo ai moaní ahínümbí moatükunayo, sesí asíhefeyo ranaiyo asu sesí síhefe hasíhoní raníyo? Sesí, sesí síhefe hasíhoní raníwamí yanngoromboane asu sesí ra Godíndí yanngírí túkefeyo. ²⁰ Ranímboane asu nindou dúdí ai sesí síhefe hasíhoní ranahambo dúkare dabarefiyu ana, mungu moatükuní raníwamí engoro ranahambo kameihí ranífhí dabarífhiani. ²¹ Asu nindou dúdí ai Godíndí worí ranahambo dúkare ranífhí dabarefiyu ana, asu God ai worí ranambe anínggu ranífhí kameihí dabarífhiani. ²² Asu nindou dúdí ai súnú ranahambo dúkare ranífhí dabarefiyu ana, asu ai sápo Godíndí nímarí hífandímbo fondí asu ai mare fondí raníwamí amaru ranahandí-ihí kameihú dabarífhiani.

²³ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbí nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanímboembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Seana munguambo akídíboú sesambefembo moatükuní wambífhí nahurai ranane se yimungurúndúmo mburu asu 10 ranahandí ngorú bídífirí ra Godímbo yíboboru asíhoemo. Nga asu seana adúkarí ahínümbí hoafí bídífirí ranahambo ana se hínngírumbó-anemo. Sapo raní-moatükuní hoafí ranana ini ra, nindou munguambo ranahaimbo mamí símogodí hohoanímombo hohoanimo, nindou ngorúmbo hípoambo hohoanimo, asu aníhondúmbofe hohoanimo ranane. Godímbo níhímbo moatükuníyo 10 ranahanda mamí bídífirí yíbobofe síhefe ahínümbí hoafí ra se hínngíndumboemo, nga adúkarí moatükuní hohoanimo hoafímayahí ranamboaní se süngundu ndundi. ²⁴ Seana hímbóatíharíyo hefe nindou ngorúmbo nafí nafuimbo nindou-anemo! Seana hímbóafífhí ranahamumbo símíndí hoe ranambe foerímonda hürühoupurühanemo, nga asu kamer níhíhondí adúkarí ra kameihúru sírífoarundühanemo! ²⁵ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbí nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanímboembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Seana sesí hípírí napo ra hímboraní moanambühí ranane popoaiaríhoemo, nga asu wagabe ragu ana húbuhüní hohoanimo asu moaní síhamundí fí ranahambo hohoanimo ranímboane foafusafu hínngírundandí tükúra piareandí. ²⁶ Farisi nindou seana hímbóatíharí nindouanemo! Awi se hípírí ranambe ra, wagabe ragu raní boatei popoaindíhoemondaní anímbo asu hímboraní

moanambühî ranamboanî kameihî aboedî hîmbondîmboe! ²⁷ Ahî-nümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hîpoanîmboembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana yîfambe ranahambo yihuruyo hî-nîngîfeyoanî anînggo yahurai-anemo! Ranane sapo yîfambe ranai moanambühî hîmboranî ranai aboedî hîmboyo haya anînggo, ngâ asu ragu wagabe ranana yîfî hambobhamîndî fîsîngârûmbî moaruwai ranai mamîkarîyombo foerîmboane. Se sîhamundî fiambe ragu ra moanî yahurai hamîndanemo! ²⁸ Yahurai-anemo se-amboanî fî moanambühî nindouyei hîmboahû mbumundî nindou hîmboemo, ngâ asu sîhamundî fiambe ragu ranana yafambe yimbumbî hohoanîmo asu moaruwai hohoanîmo ranambo güre pîreapurîmboane.

²⁹ Ahî-nümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hîpoanîmboembou-anemo! Awi se-ana yafambe yimbumbanemo! Se-ana Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî ranahamundî yîfambe nafîru arundî. Asu nindou aboedî mbumundî manîmboei-mayei ahei yîfambe-wamî se yihururu hî-nîngîru arundî. ³⁰ Asu rananemo se yaru hoafîyomondühîya, 'Ro horombo sîhefî amoa mamî manînggomo ranambe mbanîmboefî-mbonana ngîrî ro Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî nindou ranahamumbo hîfokoefembo farî-hehupurî.' ³¹ Asu se ranî hoafî yaru hoafemo ranana asu se maru sapo nindou dîdimo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbîmbo hîfokoamarûpurî ranahamumbo nahurai-anemo weindahî nafuiayomo. ³² Refe ana, awi koe se nîne-moatükunî sîhamundî amoa mamî ai ramarundî ranîfîh randu ngomo nafîndundümo! ³³ Awi seana amoa sîranemo! Seana moaruwai amoa sîrîndî nîmorî hondanemo! God ai sîhamumbo papîfe hoafînduanî se haiambe gadîmboemo. Nüngundu se ranahambo mafebou-a? ³⁴ Ranîmboane asu se hîmborîndîmo nda. Ro sîhamumbo sowana Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî nindou, fîfîrîndeimbî nindou asu yamundu-rundeimbî nindou ranahamumbo koandîheheapurîmboyahî. Rananîmbo asu se bîdîfîrî hîfokoandupurîmboemo, bîdîfîrambo nîmîfîhî hîfokoefembohünda pandupurîmboemo, bîdîfîrambo Godîndî worambe bubundûpurîmboemo. Asu bîdîfîrambo ngorü ngoa fîhündî heboadûpurî houmbo wandûpurî ngomo ngorü ngoa fîhü tükündafundî. ³⁵ Ranîmboane asu nindou mbumundî hîfî ndanühî manîmboei ranaheimbo hîfokoamarundûra yîfîmayei, ranî mungu moatükunî ranahambo se hütîyomo. Sîhamundî hütî sünguyo sapo nindou ai mbumundî hohoanîmo süngurîhindeimbî Eberîndî sîrambeahîndî peyo haya ho hombo Sekaraia sapo Berekiandî nîmorîmayu ranahandîfîhî tûmareandî ranahambo hîfokoamarûwuri. Se Godîndî worî asu sesî sîhefembo fondî mbusümo ranambeyo hîfokoamarûwuri. Ranîmbohündambo anîmbo sîhamundî-wamî tîngîrîfo ranai nanngopurîmboe. ³⁶ Ro sîhamumbo anîhondümbonanî hoafehapurî nda. Nindou hîfokoaru marundî ranahambohünda tîngîrîfo afîndanîmbo God ai nindou haponda anîmboei aheiwamî nandandürûmbui."

*Sisas ai Serusarem ngoa fî ranahambo hohoanîmomayu
(Ruk 13:34-35; 19:41-44)*

³⁷ "Serusaremîhündî, Serusaremîhündî, se Godîndî hoafî hoafîyomo rundeimbî nindou ranahamumbo hîfokoarîhipurühî asu se Godîndî hoafî semîndî hombo nindou sîheimbo sowana koamarîhepurî ranahamumbo hîfokoefepurîmbo safombo nîmoeinambo-rîhûpurî marîhündî! Ro sîhafî mbusümo nindou anîmboei ranaheimbo wagîdemîndîndürühî warî gabudîfoefendürîmbo afîndî hohoanîmomayahî kakaroko hondî ai ahandî weihoandî mbanendî hoareharamîndîndürî nou. Ngâ asu se wambo moai refembo raro-safîndîrî, ngâ moei masafî. ³⁸ Asu se hîmborîndei. God ai Ahandî worî sîhei mbusümo hî-nîngîgmareandî asu moanî fondarîmboe. ³⁹ Ro nda sîheimbo hoafehandürî, hapondanambe ana se ngîrî asûkai wambo hoeindîhîndîrî, ngâ nggomo süngunambo anîmbo se randîhi hoafîndei hîya, 'God, Se nindou ai Adûkarîndî ndürîna tûkefîyu ranahambo aboedî aboedîndîworî,' mbîseimboyei," mehu.

24

*Sisas ai Godîndî worî ra bîrîboemboe yahu haya wataporîmbomarandî
(Mak 13:1-2; Ruk 21:5-6)*

¹ Sisas ai Godîndî worî ranambeahîndî tüküfî haya huwane asu ahambo süngurûrî-rundeimbî ai ahambo sowana mahomo Godîndî worî worîmbomarundî ra nafuiyondowohü hoafîyondomböhünda. ² Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo hoafîyuhü yahuya, "Yînî, ro anîhondümbonanî nda hoafehapurî. Se haponda munnguambo moatükunî ra hoeirundai? Ngîrî nîmoei nda süngunambo ana rande atûboakî-atûboakîndo gafuwani hoeindundî, ngâ munnguambo nîmoei ra hîfînî pîndîhimboyei," mehupurî.

*Sisas ai ahambo süngururürundeimbimboya tññirifo tükündifemboe yahu hoafimayu
(Mak 13:3-13; Ruk 21:7-19)*

³ Sisas ai Orif Nimi Hifi Wafuambe namaru ane asu ahambo süngururü-rundeimbi ai yangiri hafomo ahambo-so tüküme fundi. Raniyomo asu ai düduyafu hoafiyomondühi yahomoya, “Se yihoe fimbo hoafiyafimuni nüngu-simboani rani-moatükuni ra tükümandife? Asu nini-moatükuni boatei tükündifeyoani hoeimandihu sapa se kosimboayafi ranane asu ndeara bidifiranambo si tüküfemboayo ranane ranahambo fññirindihumboyefi?” mehomondamboyu. ⁴ Raniyu asu Sisas ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Awi se hibadumbo nindou ai sihamumbo wosihofori hoafindeimboeyi. ⁵ Nga nindou afindi ai tüküdafu wandi nduri dukandu hoafindimondühi animboya, ‘Ro nda Kraisanahi!’ mbisimondühi animbo ai nindou afindi ranahaimbo wosihofori hoafindimondani ai anihondümbondihimboeyi. ⁶ Se yifiri hoafi asu yifiri yafui hoafi himborindimboemo. Nga asu se rani-moatükuni ranahambo hibadumbo, nga hepünundafumboemo ranimbo. Rani-moatükuni ra tükündifemboesi, nga asu rani-moatükuni tükefoyo ranahambo ndeara bidifiranambo si ane yahopani, nga awi wani. ⁷ Hifi hifi ranai simbori yifirindimboe. Asu adukari bogori nindou mami ahandi nendi ranai ngori adukari bogori nindoundi nendi rani-babidi simbori-simborindimboemo. Hifi bidifiri ranifih sesi ai wanindohü asu hifih ranai tükündifendamboe. ⁸ Muñguambo moatükuni ra tükefoyo moani nimorehi ai nitori wakemindimbo asubusi boatei asemindo yahurai boatei-ane tükefoyo. ⁹ Rananimbo siheimo mbundüründümo tññirifombi moatükunambe sindundürühi hifokoandürimboemo. Rananimbo muñguambo hifindi nindou ai wandi sünguna sihamumbo yiboarukondühüpurimboeyi. ¹⁰ Rani-simboani nindou afindi ranai ahei anihondümbofe hohoanimo ra hininngindihindühi, asu ai ahei ngunindi ranahaimbo nindou amuri hürütümbi nindouyei warühindihindürühi asu aheihari amboani simbori yiboarukofirindeimboeyi. ¹¹ Rananimbo asu Godindi tkai hoafi hoafiyomondümbi nindou afindi ranai tüküdafundühi animbo asu ai nindou afindi ranahaimbo wosihofori hoafindimondani anihondümbondihimboeyi. ¹² Rani-fih animbo asu sapa moaruwai hohoanimo ranai afindi tükündifeyohü nindou ngorumbo hipoambofeih ngusüfo pefe hohoanimo ranai akidoundimboe. ¹³ Nga asu nindou düdi ai nini-moatükuni ahambo tükefoyo ranahambo moanane yahu kikihiramündi anüngu ai ngu ngumbo bidifiran si tüküfiyuambe ranana ai aboedambondifimbui. ¹⁴ God nginindi hifandarandi Aboedi Hoafi ranahambo muñguambo hifi ranühi nindou muñgu ranahaimbo weindah bokarihefendürani animbo asu ndeara bidifiran si ra tükündifemboe.”

*Moaruwai hamindi moatükuni tükündifemboe
(Mak 13:14-23; Ruk 21:20-24)*

¹⁵ “Asu moaruwai moatükuni nñngombo-mayo sürühoeimbi fondi ranahambo moaruwaimbondeambui ranahambo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ahandi nduri Danier ai watarimbomarandi ra se hoeindumboemo. (Nindou düdi ai ndani hoafi ra hoeifemboayu ranai hoafi ranahambo ndore fññirimbireandamboane.) ¹⁶ Rani-simboani animbo nindou didiyei ai Sudia hifambe animboeyi ranai hifi wafunambo nimai mbifehoehindamboane. ¹⁷ Rani-simboani ana sapa nindou ahandi worikimi amaru ranai ahandi napo worambe kurayo ranahambo hani semindimbo hihininngindeambui. ¹⁸ Asu nindou düdi ai ahandi nürnberg anüngu ranai ngiri ahandi hoeari masihendi ra semindimbo hihirindifi ngu, nga wani. ¹⁹ Rani-simboani nimorehi didiyei ai nitori furümbaye-ane asu nimorehi nitori tti simindeimbaye ranane ranahaimbo moaruwai hamindi tükündifemboe. ²⁰ Se Godimbo didibafindimo rananimbo asu se ngiri afindi ngisihari tüküfeyoambe ane asu moani namarimbo si ranambe ane ra se ngiri feboundi! ²¹ Rani-simboani tññirifo afindi tükündifemboe. Horombo God ai hifi sünü nafamarandambe peyo haya ho hombo hapondani tüküfeyombe ana, moai afindi tññirifo ndahurai tüküfeyo. Nga süngunambo rani simboani ana moani muñgunambo tññirifo afindi hamindi moatükuni animbo tükündifemboe. Asu randife hayambo ra süngunambo ana ngiri asükaindo tññirifo yahurai tükündifeyo. ²² Nga asu God ai rani-simboani ranahambo bodifombofe kikihiyimindi-koatembonana muñguambo nindou ranai ngiri aboedambayahindi. Nga asu God ai muñguambo nindou sapa ranahaimbo wandanei yahu dibonimayunduri ranimbohündambo wambo animbo asu hapondani ana God ai rani si ra awi bodifombonde kikihindamündümbui. ²³ Rani-simboani nindou bidifiri ai sihamumbo hoafiyehüya, ‘Se ndühi himboemo, nga Kraisan ini nda!’ mbisei-anane,

asu 'Ai ana ini gogu ra!' mbisei-anane ra se nindou ranahei hoafi anihondumbo-ndundurimboemo. ²⁴ Nimboe sapo nindou bidifiri ai tukuyafunduh wosihofori hoafindimonduhiya, 'Ro Kraisanahi,' asu 'Ro Godindi hoafi hoafiya-rihandeimb nindou-anahi,' mbisimbo-memo. Asu ai hepunifeimbi moatukuni nafuindimonduh rani-poanimbo nginindi nafuimbo ratupuri ratupurindimboemo. Ai nindou sapo God wandanei mehu ranaheimbo amboani ndahurimndefimbo mbisimboemo, nga ngirindimo. ²⁵ Rani-moatukuni ranahambo ro horombonamborihoe hoafimehapurane, nga se ranahambo himborindimo. ²⁶ Asu nindou ai randihi hoafindeihya, 'Hoeirih, Kraismayu ranai ana nimi wohi furikoate-reandi hifuhani anungu,' mbiseiani asu se raniin ngomboemo, nga wani. Asu nindou ai randihi hoafindeihya, 'Aiana dibo ndanambe ndanungu nda,' mbiseiani wani asu se ranahambo anihondumbondumboemo, nga wani. ²⁷ Nga Nindou Hondü ranai ana, sapo wabürüsünü munju ranifih hufihamindi süfuanipoedi ngu hafuani si boakiboadeamboe yahurai-animbo nindou himboahü tükündüfimbui. ²⁸ Sapo nahanühoyo nindou ai yifyo haya yifi nimoko ranai moanambüh engoro ana, ranühi koahoeimb rana hei gugurhinduhane."

*Nindou Hondüdi kosimbo si
(Mak 13:24-27; Ruk 21:25-28)*

²⁹ "Rani tigrifombü moatukuni si ranai ndeara munjungoani animbo nimehünou, hufihamindi ai nimbiranjinderühi asu amoamo ai ngiri sindu.

Mupui ai sunambeahindi firibadiyiboai putapindowohü

asu munguambo nginindi moatukuni sunambe aninggo ranai fifimindimboe. *Aisai 13:10; 34:4*

³⁰ Rani-simboani animbo Nindou Hondü ai tüküfembo nafuimbo moatukuni ranai sunambe weindah tükündifemboe. Asu hifi ndanühündambo munguambo sirihündi nindou ranai arasiranideimboeyei. Asu Nindou Hondü ai sunambeahindi mburungaiwami nungumbo ahandi nginindi asu adükari himboamupuimbo-randeimb moatukuni ndemündü haya ra dibonde kuduan ranahambo hoeindihimboeyei. ³¹ Rananimbo fufuji afindi ranai hoafindimboe. Rananimbo asu ai ahandi sunambeahindi nendi ranhamumbo yimbuyimbu hifi ra himboranipoedi nindou munju God ai wandanei mehu gugurifendürimbohünda koandihapura ngomboemo."

*Hoandasüfo nimindi ranahambo yamundife hoafi
(Mak 13:28-31; Ruk 21:29-33)*

³² "Asu se hoandasüfo nimindi türüfoarunduh hohoanmondimo. Rani nimi ranai ahandi düdüdü ranifih hoehoi tütüküyohü emündü aforo ana, se fifirundi sapo ranana ndeara hoemboayu. ³³ Mami rani-sungumbo animbo asu se hoeindunani munguambo rani moatukuni ranai tükündifeyoani hoeindunduh rananimbo se Nindou Hondü ai ngiri amitata kudu, nga yipuri kmani anungu, ra fifirindumboemo. ³⁴ Ro sihamumbo anihondumboanah hoafehapuri nda. Bidifiri nindou hifi ndanuh animboei yifihai-koateyei-ambe animbo rani-moatukuni ranai tükündifemboe. ³⁵ Sünü hifi ranai ana awarindihoeombo, nga asu wandi hoafi ranana ngiri awandihoyo, nga wani."

*Nindou mami aiamboani moai Adükari ai tüküfembo si ra fifireandi
(Mak 13:32-37; Ruk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ "Nga asu Nindou Hondü ai tüküfembo si rani-nambo nindou mamai-amboani moai fifireandi. Asu rani si tüküfemboayo ra sunambeahindi nendanemo asu Nimori aiani ra moai fifirundi. Nga moani Afindi ai yangirani rani-moatukuni ranahambo fifireamboayu. ³⁷ Nindou Hondü ranai tüküfembo si ranana Noa nunguambe ra simboani nahuraindimboe. ³⁸ Sapo horombo hohoambu ai tüküfe-koateyoambe rani-simboani ra nindou ai moani sesi sahüsi hoe simindei asu nimorehi nindowenih anamindühiyahi heimbo bidifirani hondü ranambe Noa ai botambe aboeda kamefundi. ³⁹ Rani-simboani ra nindou ranai rani-moatukuni tüküfemboayo ranahambo moai fifirihindi, nga ai moani sir mbirwohi ratupuriyei hei-ane asu hoambu ranai tüküfehü aheimbo pare gogomaramindinduri. Moani yahurai-animbo sünguna Nindou Hondü ai tüküfyuambe tükündifemboe. ⁴⁰ Rani-simboani ana nindou yimbu ai nimbürambe ratupurindafanduh nimbafandani animbo, nindou ngorumbo nderümündühü asu ngorü ai moani rande bodiboadirani nungumbui. ⁴¹ Nimorehi yimbu ai mban hirindafih nimbafeani animbo asu ngorumbo ndemüduani asu ngorü ai moani rande bodiboadeandani ningomboe. ⁴² Awi se hibadumbo ningomo, nga nani-simboanyo sihamundi Adükari ai tüküfemboayo ra se moai fifirundi. ⁴³ Awi

se randu hohoanimo. Wori aharamburiyu haya humbuhuni nindou ai nini-simboaniyu ahandi worambe humbuhunimbo tukufemboayu ra fifirareandi ana, nindou ranai ngiri apu. Nga ai humbuhuni nindou worambe tukundufimbi mbusu haya yangiri gunde nimandu ngumbui. ⁴⁴ Ranimbohundambo animbo se-amboani munguambo si aho ra habadunduh nafindundumo nimanimo. Nga Nindou Hondu ranai tukufembo ranahambo se mitanirundimo houmbo hidi-bo-hidi-boyomondambeanimbo moani ai sumbundamundu tukundufimbi.”

Nindou ratupuriyafanirandeimbi aboedi asu moaruwai ranahafandi kafoefe hoafi
(Ruk 12:42-46)

⁴⁵ “Asu dudi ratupuriyu-randeimbi kaworu hohoanimo-koate didiboadre-randeimbi fifireandeimbi nindouayua? Nindou ranai ana sapo ahandi bogori nindou-mayu ranai ahamboya, ‘Se nindou ratupuriyomo-rundeimbi bidifiri-memo ranahamumbo habadapuri,’ yahu haya kaforiri hini ngimari ranai sapo ai ahamumbo sesi segopurimbo simboani yibobofe segopurimbohunda. ⁴⁶ Nindou ranahandi bogori nindou ai worambe tukufi hoeiriran asu nindou-mayu ranai sapo ahandi bogori nindou ai refembo hoafimayu sungu rawareandi ranana nindou ranai moani hihifi-hihifimbiyuwamboane! ⁴⁷ Ro nda sihamumbo anihondumboanahi hoafehapuri, bogori nindou ranai nindou ranahambo ahandi munguambo moatukuni ranahambo hifandimbo bogorimbondiri hini ngindirumbui. ⁴⁸ Nga asu nindou ranai, moaruwai ratupuriyu-randeimbi nindouayu ana, asu ai ahandi fimbo rande hoafinduhü animboya, Wand bogori nindou ai ngiri awi nimai tukundufiyu mbusumbui. ⁴⁹ Rananimbo asu ai ahandi mam ratupuriyomo-rundeimbi-memo ranahamumbo piyu haya bubuhaindurihi asu sesi dedü wakindeanduh bia ra ndumundi, nindou bia simindimo-rundeimbi rani-babidi hoanjuhü randu wakindeambi. ⁵⁰ Rananimbo asu mam simboani sapo ratupuriyu-randeimbi-mayu ranai ahandi bogori nindou ranai tukufemboayu ra mitaniramundu haya hidi-bo-hidi-boyuambe animbo tukundufimbi. ⁵¹ Rananimbo asu ahandi bogori nindou ai ahambo kibodirindir mbunda asu nindou wosihofori hoafiyembi ranambendirimbui. Rananimbo asu ai ranambendifih heinduh yahafi sisinderimboe.”

25

Yihoarifambori 10 ranahei kafoefe hoafi

¹ “Rani-simboani ana God nginindi sunambe hifandarandi ra ndahurai animbo tukundifembo. Mamimbo yihoarifambori 10 ranai nindou mam nimorehi semundu haya masufuwa asu ai ahei ram hai ra fufurühumundi hehi ahambo nafini nafoarifiho filhamo mahei. ² Hondahüyahindeimbi-mayei (5) ranai moani hohoanimo-koateyi, nga asu ngoru hondahüyahindeimbi-mayei (5) ranai aboedi fifirihindeimbiyei. ³ Sapo nimorehi hohoanimo-koate-mayei ranai ahei ram ra sahumundi, nga asu moai ram hoe bidifiri fuihumundi. ⁴ Nga asu nimorehi didiboadre fifirihindeimbi-mayei ranai ahei hoe hpiri-mayo ranambe hoe fuihumundih ahei ram didiboadorihi masahumundi. ⁵ Raniyei asu sapo nindou nimorehi semundumbi-mayu ranai nimai tukufe-koatemayuwayemboyei asu aheimbo yapombo himbo-maranduramboyei moani rarihi yapombo boarhehi hehi kurimayei. ⁶ Ranioyombo hombimbi mbusumonduh nindou mam ranai mngiyowuhü yahuya, ‘Sapo nindou nimorehi semundumbi-mayu ana nda! Nga asu se ahambo sühüsi nafoariorih fihirihorimndeil’ mehu. ⁷ Raniyei nimorehi-mayei ranai mungu botiyahinduh ahei ram hai ra yimundifembo didiboadomafandihundi. ⁸ Raniyei asu nimorehi hohoanimo-koateyeimbi-mayei ranai nimorehi aboedi fifirihindeimbi-mayei ranai hoafiyehü seiya, ‘Awi se yihofimbo nduh sihei-mayo hoe bidifiri fuissehi, nga yihoefti ana humaraso,’ maseiamboyei. ⁹ Asu nimorehi aboedi fifirihindeimbi-mayei ranai hoafiyehü seiya, ‘Yowan, ngiri ndehundi. Hoe ndanana siheimboane asu yihoeftimboane ra ngiri simonggorundamindimuni. Nga awi hihirindahi ngei stoa worambehindi se-amboani siheipoanimo pemindei,’ masahunduramboyei. ¹⁰ Asu raniyei hohoanimo-koate nimorehi-mayei ranai stoanambo hoe pemimbo hihiriyahi mbahei nou ranambo amononimbo nindou nimorehi semundumbi-mayu ranai tukumefiyu. Raniyei asu hondahüyahindeimbi nimorehi nafirihumundimbü-mayei ranai nimorehi semindimbo sesesi fondi-mayo ranambe nindou-mayu rani-babidi kefoehi mahüsi. Ranioyombo asu ranambe kefoefe homba yipuri ra pamaiaro. ¹¹ Raniyei asu sungunambo hondahüyahindeimbi nimorehi bidifiri-mayei ranai tukumehindi. Raniyei asu ai rarihi pukuna hoafiyehü seiya, ‘Adukari, Adukari, se yihoeftimbo yipuri subuduhawamuni digifo,’ sei hoafimayei. ¹² Ranioyombo asu nindou ranai simbori aheimbo

hoafiyundürühi yahuya, 'Ro siheimbo anihondumboanahi hoafayahä, se ngiri keboehindi, nga roana moai siheimbo fifirhearü,' mehündür.'¹³ Sisas ai ndeara hoafi moendireandühi yahuya, "Awi se hibadumbo, nga moai se Nindou Hondü ai tüküfembo si ane asu rani simboanane ra fifirundi," mehu.

*Nindou ngimi ratüpuriyomorundeimbä ranahamundi kafoefe hoafi
(Ruk 19:11-27)*

¹⁴ Sisas ai asüka hoafiyuhü yahuya, "Rani si tüküfe simboani ranana ndahurai-ane. Mamä simboani nindou mamä ai ahandi wori ra hiniñgife hefe ngorü hifina hombo mehu. Raniyu asu ai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbä ahamumbo mborai yahupuri mbura ahandi munguambo moatükunä ahamundi warambe hiniñgimareandi.¹⁵ Nindou-mayu ranai ahandi ratüpuriyomo-rundeimbä ranahamundi ngusüfo nginindi küru hohoanimoemo rani simogodühi kiki hoari ra ahamumbo yibobore yimboreapuri. Nindou ngorumbo 5,000 kiki hoari sagado. Ngorumbo 2,000 kiki hoari sagado. Asu ngorü-mayu ranahambo 1,000 kiki hoari ra sagado marandi. Raniyu asu ai ahamumbo yare hiniñgireapuri haya ngorünamefiyu.¹⁶ Ratüpuriyu-randeimbä nindou sapo 5,000 kiki hoari masemündu-mayu ranai nimehünou kiki ranambo kiki semindi ratüpurambe shai haya ratüpuriyuhü rani-fihindi 5,000 asükaiyu raniwamä masemündu.¹⁷ Asu mamä yahurai safi nindou sapo 2,000 kiki hoari masemündu-mayu ranai kiki rani-fihindi 2,000 asükaiyu raniwamä masemündu.¹⁸ Nga asu nindou sapo 1,000 masemündu-mayu ranai ahandi bogorindi kiki ra semündü hu hifambe kakirhai mbura hifambe dibo samboare hiniñgimareandi.¹⁹ Nindou ranahamundi bogori-mayu ranai anguni hu gedühi nungu nungumbo asu ai ngoafina hihirifi hu tükümefiyu. Raniyu asu ai ahandi kiki nindoumo yibobomareapuri-mayo ranahambo nindou rani babidimbo hoafi diboadondihapurü yahu haya.²⁰ Nindou 5,000 kiki masemündu-mayu ranai tüküfi ahandi bogori nindou-mayu ranahambo 5,000 ngorü-mayo ra masagado. Asu ai ranahambo hoafiyundühi yahuya, 'Adükari, se wambo 5,000 kiki masowandiri, nga awi se nda hoeiro. 5,000 kiki-mayo se masowandiri rani-fihindi ro ngorü 5,000 kiki masahamindihä nda,' mehuamboyu.²¹ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, 'Se aboedi hamindi ramarowandi. Seana aboedi asu anihondumbo hondü ratüpuriyafirandeimbanafi. Seana moani akidou moatükunä diboadi-ro-randeimbanafi. Nga asu ranimbohündambo animbo hapondani ana shambo ro adükari moatükunä hifandimbo amboani bogorimbondihe hiniñgindiheaninimboyahi. Asu se mborai sühüfi ranahambo rodibo hihifi-hihifinde,' mehundo.²² Raniyu asu nindou 2,000 kiki masemündu-mayu ranai-amboani tüküfi ahandi bogori nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, 'Adükari, se wambo 2,000 kiki masowandiri, nga awi se nda hoeiro. 2,000 kiki-mayo se masowandiri rani-fihindi ro ngorü 2,000 kiki masahamindihä nda,' mehuamboyu.²³ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, 'Se aboedi hamindi ramarowandi. Seana aboedi asu anihondumbo hondü ratüpuriyafirandeimbanafi. Seana moani akidou moatükunä diboadi-ro-randeimbanafi. Nga asu ranimbohündambo animbo hapondani ana shambo ro adükari moatükunä hifandimbo amboani bogorimbondihe hiniñgindiheaninimboyahi. Asu se mborai sühüfi ranahambo rodibo hihifi-hihifinde,' mehundo.²⁴ Raniyu asu nindou 1,000 kiki masemündu-mayu ranai-amboani tüküfi bogori nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, 'Adükari, ro shambo fifirheaninimboanahi. Seana nindou awi himboari handini-yafeimbi nginindi hamindanafi. Seana nine-moatükunä se hifrowandeimbi-hündiyopoani nübürambeahindi sesi ra yimungurandifi arandi. Asu nindou amuri ai nini-moatükunä mangiriyu bubufoarhindeimbihündane seana sesi ra guguro arandi.²⁵ Raniimboyahi asu ro shambo yihimbombo shafi kiki ra sahamindi ha hifambe kakirihä dibo masamboariheandi. Shafi munguambo kiki ini nda, nga se rando hoeindowandi,' mehundo-amboyu.²⁶ Asu ahandi bogori nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, 'Awi se ana ratüpuriyafirandeimbä nindou moaruwai, ratüpurikoate yiboaruko yiboaruko-yafeimbi nindouanafi. Nindou ngorü ai ratüpuriyumbü ranahandi ro sesi yimungurahamindi asu nindou ai nine ahuri buburandeimbi ranahandambohündi ro sesi ra yimungurhamindi gugurithe arihandi ranahambo awi se wambo ndoro fifirwandirambo-wamboayafi?'²⁷ Asu awi refe anasi, se kiki wandi ra sapo kiki sihefe arandi worambe shioefani animbo, asu ro tükündaheandühi amboani kiki bidifiri raniwamä nandihä ndahamindimbohündisi.²⁸ Haponda ahandi warambeahindi kiki ra ndowandümo mbundu nindou sapo 5,000 kakümb-mayu ranahambo dabudo.²⁹ Nga ai sapo nine-moatükunä simongori-maramündu ranifihä bidifiri pandeamboe. Nga asu nindou düdi ai nini-moatükunäyo ranahambo wanayu ana, asu ai nini-moatükunäyo

ai ak'idou asihendi ra ahandi-mayo mungu fufuim'ndimboane. ³⁰ Nga yiboaruko-yiboarukoyumbü nindou ranahambo weindani hondü n'mbi n'imaroambe pinduwurü. Ranan'imbo ai ranambe n'imandumbo heinduhü yahafi sis'inder'imboe," mehu.

Nindou Hondü ai munguambo nindou ranaheimbo yibobondearümbui

³¹ "Süngunambo Nindou Hondü ranai bogor'imbondüfi tükündüfhü ahandi sünambeah'ndi nendi rani-bab'id'imbo ana, asu ai ahandi munguambo moatükunü hifand'imbo n'mar' fond' rani-wam' n'imandümbui. ³² Ranan'imbo asu munguambo h'fi rani-hündambo nindou ranai ahandi har'g'f'ohü gugur'ndearümbui. Ranan'imbo asu nindou ranaheimbo sapo sipsip hifand'randeimb' nindou sipsip ngorün'ni yibobore asu meme ngorün'ni yibobore arandi nou rande yimbumbonde yibobondearümbui. ³³ Randeandühi an'imbo ai sipsip ahandi war' hondün' h'ni'ng'ndearühi asu meme ahandi war' kadüdan' h'ni'ng'ndearümbui. ³⁴ Ranan'imbo asu Bogor' nindou ai nindou ahandi war' hondün' amarei ranaheimbo hoaf'ndündürühi an'imboya, 'Se ana s'heimbo wand' Ape ai aboedi-aboedimareandürane, nga se mborai sühüsi. Ranan'imbo asu se sühüsi God ng'ni'ndi hifand'rand' ranahambo sapo wand' Ape ai s'heimbo sem'nd'imbo horombo h'fi sünü hapoadümbö simboriyoambe raraore nafuram'ndü masihendi ra sahümündi. ³⁵ Sapo ro wembomboyahani asu se wambo ses' masehindi'ri. Ro am'ndan'ngomboyahani asu se wambo hoe sim'nd'imbo masehindi'ri. Ro nindou amur' tüküyaheandan' asu se wambo sahümündihünd'ri s'hei wor'ni'mar'hindi'ri. ³⁶ Ro hoeari-koate n'imboahani asu se wambo hoearinambo yihurumar'hindi'ri. Ro angünümboyahani asu se wambo hifand'mar'hünd'ri. Ro karabusambe n'imboahani asu se wambo hei wak'mafoar'hindi'ri. Ro hoeari napo-koateyahani se wambo hoearinambo wand' fi yihurumar'hindi'ri,' mehu. ³⁷ Nindou mbumundi-mayei ranai ahambo simbori hoaf'ndah'ndowohü an'imboya, 'Adükari, nüngu-sümboaniyo s'hambo hoearihun'na wembombomefa ses' masahun'ni, asu s'hambo hoearihun'na am'ndan'ngombomefa hoe sim'nd'imbo mafuihun'ni ra?' ³⁸ Nüngu-sümboaniyo ro s'hambo hoearihun'na nindou amur'mboyafo tüküyafoanda sahüm'ndef'ni'ni y'hoefi wor'ni'ri'hun'ni, asu hoeari-koateyahani hoeari yihurumar'hun'na?' ³⁹ Asu nüngu-sümboaniyo ro s'hambo hoearihun'na angünümboyafi asu karabusambe n'imbafi randani ro hef' wak'mafoar'hun'na?' mb'seimboyei. ⁴⁰ Asu Bogor' nindou ai aheimbo simbori hoaf'nduhü an'imboya, 'Ro s'heimbo an'hondümbö-anahi hoafayahandüri, n'ne-moatükun' se moan' ndüri-koateyeimb' nindou wand' ranahambo se ramar'hindi' ranana wambo ri'hünd'ri rari'hi mar'hünd'ri!' mb'üsümbui.

⁴¹ Ranan'imbo asu ai nindou ahandi war' kadüdan' an'imboei ranaheimbo hoaf'ndündürühi an'imboya, 'Se awari'hehindeimb' nindou-anei. Andai se wambo h'ni'ng'ri'hindi'ri ragu ngei! Seana hai moan' yare koadürümbo horoweimb' God ai did'boadore nafamündü Satan asu ahandi nendi ranahamumbo h'ni'ng'ni'mareandi ranambe ngei! ⁴² Sapo ro wembomboyahani ra se moai wambo ses' sehindi'ri. Ro am'ndan'ngomboyahani se moai wambo hoe sim'nd'imbo sehindi'ri. ⁴³ Ro nindou amur'imboyahe heheya tüküyahindani se moai wambo sahümündi-hünd'ri s'hei wor'ni'ri'hindi'ri. Ro hoeari-koate n'imboahani se moai wambo hoearinambo yihurur'hindi'ri. Ro angünümboya, karabusambe n'imboaha raraor'handi se moai wambo far'hehindi'ri ri'hündi,' mb'üsümbui. ⁴⁴ Asu ai-amboani simbori ahambo hoaf'ndah'ndowohü an'imboya, 'Adükari, nüngu-sümboaniyo ro s'hambo hoearihun'nan' se wembomboyafi, hoeimbo am'ndan'ngomboyafi, nindou amur'imboyafo tüküyafo, hoeari-koate n'imbafi, angünümboyafi asu karabusambe n'imbafani ro s'hambo far'hefen'ni-koatemayefa?' mb'seimboyei. ⁴⁵ Asu Bogor' nindou ai aheimbo simbori hoaf'ndühi an'imboya, 'Ro s'heimbo an'hondümbö-anahi hoafeyhandüri, se sapo moan' ndüri-koateyeimb' nindou wand' ranaheimbo far'hefend'ri'mbo moei ase'i ranana asu se wambo amboan' far'hefend'ri'mbo moei seihane!' mb'üsümbui. ⁴⁶ Ranan'imbo asu nindou ndanai koadürümbo koadürümbo t'ng'ri'fo adükari n'ngoweimb' ranambe mb'hei-amboane, nga asu nindou aboedi' mbumundi-mayei ranai-an'imbo yang'ri koadürümbo koadürümbo n'ngoweimb' ranambe mb'hei-amboane," mehu.

26

*Suda-yafe bogori nindou ai Sisasimbo hifokoeffimbo hoafi fifir'imarundi
(Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)*

¹ Sisas ai rani yamund'ife hoafi ra moend'reandühi asu ahandi süngururü-rundeimb'imbo hoafi'yupurühi yahuya, ² "Se fifir'umboanemo, nga awi asoungu God Israer aboedambomareandi hohoan'imombo Si (Pasofa) tükünd'ifemboe. Asu

sesi sesimbo si ranambe animbo Nindou Hondü ranahambo hürütümbi nindou-yomondi warühündifimbui ahambo hifokoeffimbo-hündambo nimifihit kondüründimbo pandüwurimboemo,” mehupuri. ³ Raniyomo asu Godimbo s'hou-rundeimb bogori nindouyomo, asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai bogori hondü nindou Godimbo sesi sihai-randeimb ahandi ndüri Kaiafas ranahandi adükari worambe mam gugurimefundi. ⁴ Raniyomo asu ai Sisasiombo d'bo kikihiyimündi hefi hifokoeffimbo yahomo houmbo hoafi ra fifirimarundi. ⁵ Asu ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Rani-moatükun ra nindou afindi fandife sesesambe ana refepoani, nga asu nindou afindi ranai hoafi afindafindindeihit ngooft moaruwaimbo-ndihimboyei,” mehomom.

Betani ngoafihü nimorehit mamit ranai Sisasindiwami fisinjarümbi moatükun kamareando

(Mak 14:3-9; Son 12:1-8)

⁶ Mami, Betani ngoafihü Sisasi ai Saimonindi worambe mamaru. Nindou ranai horombo m'aman'ho masimeiyu haya mamaru. ⁷ Sisasi ai nindou ranahandi worambe sesühi n'maru-ane nimorehit mamit ranai ahambo sowana tüküme feyo. Ai n'imoehi h'p'rambe sanda aboedi fisinjarümbi kakit afindifihit semindi-weimbihündi ra semindi haya tüküme feyo. Raniyo asu Sisasi ai sesi fondi-mayo ranikim n'maruambe ai sanda ra ahandi mb'ro wafuambe kamareando. ⁸ Raniyomo asu Sisasiombo sünggururü-rundeimb ai rani-moatükun ramareandi ranimbo hoeiru houmbo nginindi hoafiyomondühi düduyafundühi yahomoya “Nimboe nimorehit ndanai sanda nda yatikiriyatikirira wakareandi?” ⁹ Awi sanda ndanana kakit adükarifihit animbo koarifehilit kakit semindi mburumbo nindou napo-koate-mayei ranaheimbo kakit ra saimboyosi,” mehomom. ¹⁰ Sisasi afifireandi ahambo sünggururü-rundeimb ai n'nimboe hoafimemo ranimbo ra. Raniyo asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nimboe nimorehit ndanahambo moaruwaimboarundi rana? Ai ana moani simbamindi hamindi moatükun'yo wambo ramareandi rananasi. ¹¹ Nindou napo-koateyeyimbi ranai ana se babidi munguambo si ra n'iboadeimboyei, nga asu roana ngiri se-babidimbo munguambo si ra n'imboahit. ¹² Aiana sanda raniyo wandiwami kamareandi s'apo wambo samboefendimbo didiboadoreandühi. ¹³ Haponda ro sihamumbo anihondümbi-ana hit nda hoafehapuri, munguambo hifit ndanühi n'ni ngoafihüyo Godindi hoafi ra wataporimboayo ana, n'ne-moatükun ai wambo ramareandi ra ahandi hoafomböhünda wataporimbondühi-ndühimboyei,” mehu.

Sudas ai Sisasiombo bogori nindouyomondi warühindihinimboyahit mehu
(Mak 14:10-11; Ruk 2:3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Raniyo asu Sisasiombo sünggururü-rundeimb nindou mamit ahandi ndüri Sudas Iskariot ai Godimbo s'hourundeimb nindou bogori-memo ranahamumbo sowana hüfu düdufipurühi yahuya, “Se wambo n'ni-moatükun mandaundiri ro Sisasiombo s'hamundi warühi yirümondihinani rana?” mehupuramboemo. Raniyomo asu ai ahambo kakit hoari 30 ra tapuiyafu masabudo. ¹⁶ Raniyo rani-simboani piyu haya Sudas ai Sisasiombo ahamundi warühi yirümofo hohoanimo tumarandi.

Sisasi ahambo sünggururündeimb babidi sesesi sesira masowasümo
(Mak 14:12-21; Ruk 22:7-14; Son 13:21-30)

¹⁷ Adükari si bret yis pefe-koate weangurühi tüküfeyoambe rani simboani Sisasiombo sünggururü-rundeimb ai tüküyafu ahambo düdururühi yahomoya, “Nahan'nyo sesesi sesira ro s'hambo didiboadofembo se hohoanimoayafa?” mehomondamboyo. ¹⁸ Raniyo asu Sisasi ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Ngooft adükari ranühi animbo ngomo, nindou mamit ranahambo hoafindimondühi animboya, ‘Nindou yamunde-randeimb ai yare hoafiyuhü-randeimb ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Wand' si ndeara tüküfemboane, nga ro wambo sünggururü-rundeimb babidi s'hafit worambe Pasofa sesesindefo sef'imboanefit,’ m'bisimo,” mehupuri. ¹⁹ Ahandi sünggururü-rundeimbimemo ranai moani mamit Sisasi ai hoafimayupurü süngu s'apo sesira didiboadorarundi. ²⁰ Ndeara n'imbambe Sisasi ai ahambo sünggururü-rundeimb 12-memo ranibabidi sowasümondühi mamarimo. ²¹ Sesambe Sisasi hoafiyuhü yahuya, “Ro sihamumbo anihondümbi-ana hit hoafehapuri nda. Sehündi mamit ai wambo hürütümbi-yomondi warühi yirümondandirimbui,” mehuamboemo. ²² Ahandi sünggururü-rundeimb ranai rani hoafi ra h'imboryomo houmbo ngusüfoambe afindi hohoan'morapurühi asu ahambo ngorü ai düdufe, ngorü ai düdufeyomondühi yahomoya, “Adükari, royahit? royahit?” memo. ²³ Raniyo asu Sisasi ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Nindou mamit wakirihu n'marefimbo bret h'piri mamit ranambe foare haya asesu ranai-animbo wambo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümondandirimbui. ²⁴ Baibor ai Nindou

Hondü ranahambo hoafi mayo süngu ai yifindümbui. Hipoanimoemboou ani nindou düdi ai Nindou Hondü ahambo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümoariri. Nindou ranai ana nimboe hondi ai wakimarimindo, nga ambemboyu!" mehupuri. ²⁵ Sudas sapo ai ahambo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümoreimbi-mayu ranai hoafi karhoiehü ahambo düdurirühi yahuya, "Nindou yamundo-randeimbi, awi se yaro hohoanimoayafühi rombayahi safimboayafi?" mehundo-ambouy. Asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahundoya, "I sapo se hoafimayafi mbisesi," mehu.

*Adükarindi sesi Sisas ahandihoari sünggururündeimbi-mbo masagapuri
(Mak 14:22-26; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)*

²⁶ Ai mamä sowasümondühi nimarimombo Sisas ai bret bidifiri ra semündü Godimbo hihifirüri didibafifi mbura hifitire haya ahambo sünggururü-rundeimbi ranahamumbo sagapurühi yahuya, "Ndanana wandi fi safane, nga sowandümo mburu sowasümo," mehupuri. ²⁷ Ranüyu ai asükaiyu hipiri ra semündü haya Godimbo hihifirüri mbura sagapurühi yahuya, "Munguambo se hipiri ndanambe ndimindimo. ²⁸ Ndanana wandi horane, sapo Godindi hoafi femindi shefe nginemindimbo moatükunane. Wandi hori ra nindou afindi ahei moaruwai hohoanimo-ambeahindi aboedambo-fembohünda kamefoendane. ²⁹ Ro nda sishamumbo hoafepapuri, ro wain hoe nda ngiri asükainda ndimindihü, nga awi nga ngambo wandi Ape nginindi hifandirandi ranambeyahi animbo ro simbori wain hoe ra se-babidimbo ndimindimboyahi," mehu. ³⁰ Ranüyomo asu ai herü mamä herüyomo mburu Orif nini wafunambo mahafomo.

*Sisas ai Pitamboya, Ro moai ahambo fifirihinü mbüsümbui, mehu
(Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)*

³¹ Ranüyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, "Ndanä nimbokoani ana munguambo se wambohöndambo sishamundi anihondümböfe hohoanimo hinngindumboemo. Sapo Babor ai yare hoafiyowohü yahoya, 'Ro sipsip hifandira-randeimbi nindou ranahambo hifokoandhinani animbo asu sipsip ranai buküründe wakindihimboyei,' *Sekaraia 13:7* meho süngu. ³² Nga asu sünggunambo ro yangiri botindahe heheambo ana, Gariri hifinambo sishamundi wagabe ro boatei ngümboyahi," mehupuri. ³³ Ranüyu Pita ai hoafi karhoiehü Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, "Munguambo nindou sishambohönda ahamundi anihondümböfe hohoanimo hinngarundi amboani asu roana ngiri wandi anihondümböfe hohoanimo hinngindihendi," mehundo. ³⁴ Asu Sisas ai Pitambo hoafiyundühi yahuya, "Pita, ro nda sishambo anihondümböhanü hoafehanini, nimbokoani kakaro ai hoafi-koateayuanbe animbo se rando hoafindafühi animbo ngimimbo 'Ro moai Sisasimbo fifirihinü,' mbisamboayafi," mehundo. ³⁵ Ranüyu Pita ai simbori hoafiyundühi yahuya, "Ro sedibo yifayahi amboani i ambe, nga asu ro ngiri randihe yahurai hoafindahi," mehu. Ranüyomo asu ahambo sünggururü-rundeimbi-memo mungu amboani maru Pita hoafimayu süngu yaru hoafimemo.

*Sisas ai Getsemanihü Godimbo didibafimayu
(Mak 14:32-42; Ruk 22:39-46)*

³⁶ Ranüyu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi babidi nini nümbürü mamä Getsemanihü hifomo tüküyafundühi hoafiyupurühi yahuya, "Awi se ndanühi nimandimondani animbo asu ro gogu ranühi nga Godimbo didibafinda," mehupuri. ³⁷ Ai Pita Sebedindi nitori yimbuyafani ahamumbo sepürümündü haya mahu. Ranüyu Sisas ai rani-simboani ngüsü afindi hohoanimoayuhü asu ahambo afindi ngüsüfoambe moaruwaimariri. ³⁸ Ranüyu asu ai hoafiyupurühi yahuya, "Afindi hohoanimo wandi ngüsüfoambe amaro ranai afindi hamindi tüküfendirühane asu ai wambo borife pefendirimbo yangirayo. Nga awi se ndanühi nimandimombo ro-babidimbo moani himboari yangiri hibadundi," mehupuri. ³⁹ Ranüyu asu ai akidou sühüfi hu ahandi mbiro ra hifini hifambe amofihü Godimbo didibafiyuhü yahuya, "Wandi Ape, nungurühi refemboayo ana, moani yahurai tinjirifombü hipiri wandi waminindi ra sowandifi raguanaboro! Nga asu rani-moatükunü refembo ra ro randihe sambo hohoanimoayuhü-yahipoani, nga moani se hohoanimoayafi süngu," yahu didibafimayu. ⁴⁰ Ranüyu asu ai hihirifi ahambo sünggururü-rundeimbi ranahamumbo hoeireapurane ai yapomboyafu houmbo mapomo. Ranüyu asu ai Pitambo hoafiyundühi yahuya, "Nindou ngimi ra awi se nimboe moani bodifombo amboani ro-babidimbo himboari yangiri hifandühi nimari-koatememoa? ⁴¹ Se moani hibadumbo didibafindimondühi nimandimo. Rananimbo asu nne-moatükunü sishamumbo moaruwai hohoanimo ranahambo süngu hühindeapurimboe. Sishamundi ngüsüfo aiana refembo yaho, nga asu sishamundi fi ranane ai awi mboshoasirayo," mehupuri.

⁴² Asükaiyu mamambo Sisas hu didibafifihi yahuya, “Wandi Ape, tññrifombü hññri ndanai wambo gübüsfoefendiri-koateyowan, asu ro rani-moatükun ra asimindih ana, sapo se ninimboyo refembo hohoanimoayafi rani-sunggu refemboane,” mehu. ⁴³ Asükaiyu hññrifi hu ahambo sunggururü-rundeimbimbo hoeireapurane ai moani mapomo. Ai moai ahamundi hñmboari ra yangiri birihoi nñngopuri. ⁴⁴ Raniyu asu Sisas ai asükaiyu ahamumbo yare hñññreapuri haya ngimimbo noure mam weangurühi hoafimayu hoafi yahurai hoafiyuhü didibafimayu. ⁴⁵ Asükaiyu ai ahambo sunggururü-rundeimbi ranahamumbo-so tüküfi hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moani fiharu apomondühyomoa? Awi Nindou Hondü ranahambo moaruwai hohoanimo-yomondeimbi nindou ranahamundi warihüfembo akim tifreamboane. ⁴⁶ Botiyafu houmbo mborai ngefo. Awi se hoeiru nindou mam ndanai wambo hürütümbi-yomondi warühi yirümyondirimbo ndanügu,” mehupuri.

Sisasimbo mbumaründümo

(Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)

⁴⁷ Sisas ai wataporimborandühi nungu ane asu Sudas, sunggururü rundeimbi 12-ambeahindi nindou mam, ai tükümeñyu. Godimbo sihou-rundeimbi bogori nindouyomo asu Suda-yafe bogoriyomo ranai nindou afindi safi ranahamumbo koamarihoupura pisao yihimindi asu nimhar adükari ra fufuründümo houmbo Sudas babidimbo tükümeñfundi. ⁴⁸ Nindou sapo Sisasimbo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümyondirimbo ranai nindou afindi ranahamumbo dibo hoafi hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ro ahambo wakikihindühunan animbo aiani, nga se ahambo mbundüründümo,” mehupuri. ⁴⁹ Raniyu asu nimai Sudas ai Sisasimbo-so hüfu hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, karhasi,” yahuhü wakikihimarüri. ⁵⁰ Raniyu asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandafi, rani-moatükun ra se refembo asafi, nimai raro,” mehundo. Raniyomo asu nindou afindi ranai tüküyafu Sisasimbo mburündümo mburu kikihisafi-marüründümo. ⁵¹ Raniyu asu nindou mam Sisas dibo manügu ranai sisirifihiyu ahandi pisao hoearambeahindi hüramündi nungumboyo bogori nindou, Kaiafas, ranahandi ratüpuriyu-randeimbi-mayu ranahandi hñmbohoeari mafoafoareandi. ⁵² Raniyu Sisas ai nungumbo ahambo hoafiyundühi yahuya, “Pisao ra se sowandifi koadürambe sando. Nindou mungumbo düdi ai pisao asowandümo ana, asu ai pisao ranambo yifindimboemo. ⁵³ Asu ro wandi Apembo wambo farihendirimbohünda mñññndahan asu ai sünambeahindi nendi bidifiri ami 12 ngasündeapureimbi ai koarihéfemboayu ra awi se moai fifirowandiy? ⁵⁴ Nga asu rani-sungumbo ana, nungunde sapo Baiborambe yare hoafiyowohüya, ‘Rani-moatükun ra moani yahurai rambifeyo-wamboane,’ meho ra yahurai tükümandifea?’ mehundo. ⁵⁵ Raniyu asu Sisas ai nindou afindi ahambo mbuimündümo tükümeñfundi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi ro hñmbuhünümbi nindou meha rani-mbo wambo mbuimündümbimbo se pisao asu nimhar ra fufuründümo houmbo sifomomboemo? Ro afindimbo Godindi worambe nimarimbo hoafi yamundihandüri habodi marhandi, nga rani-simboani moai se wambo mburündümondiri. ⁵⁶ Nga asu rani-moatükun ramefeyo ra Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ai Baiborambe randifemboe yahu haya sürü pamareandi rani simogodühiyo ramefeyo,” mehu. Asu mungu sunggururü-rundeimbi rani Sisasimbo hññññrürüwuri houmbo mafoarhoemo.

Sisas ai kansiriyomondi hñmboahü tüküfi hoafi didiboandomareandi

(Mak 14:53-65; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Godimbo sihou-rundeimbi bogori hondü, Kaiafasiyu ahññmbi hohoanimo yamundo-rundeimbiyomo asu bogori nindouyomo ranai guguru mamühyafu mamarimo. Raniyomo asu nindou ranai Sisasimbo mburündümo houmbo nindou guguriyafu nimarimondühi worina sowaründümo mahomo. ⁵⁸ Pita ai ahambo sungumarüri hüfu, nga asu ai moai ahandi fikim akim papühifiyu, nga ai Kaiafasindi wori ginri-mayo ranambe kefuoi hüfu hifandi-rundeimbi-memo rani-babidimbo mamaru. Ai nñni-moatükun Sisasimbo tükümandifendo yahu haya rani hñmboasafomboyu. ⁵⁹ Godimbo sihou-rundeimbi bogori asu mungumbo Suda-yafe kansir ai Sisasimbo hñfokoefimbo-hündambo nindou ahambo tikefehéfembo papi-hoafifimbo kokomaruru. ⁶⁰⁻⁶¹ Nindou afindi ai tüküyafundühi Sisasimbo tikefehEFE papi-hoafifimbo, nga asu ai moai nñne moaruwai hohoanimo ramareandi ra mam amboani ahambo hñfokoefembohünda fifirirundi. Ndeara bidifiranambo hondü nindou yimbu ai botiyafine hafani hoafiyafinadowohü safaniya, “Nindou ndanai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro Godindi wori nda biriboadihe mbundüha asu moani ngim sihi yangiri asükainda fondihe hññññndiheamboyah,’ mehu,” masafani. ⁶² Raniyu asu Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi bogori hondü ranai botifi nungumbo Sisasimbo hoafiyundühi yahundoya,

“Se moai nini hoafi simbori nindou sishambo papi-hoafimarinanini ranahafanimo hoafiyoprimbo sihawandayo?” mehundo. ⁶³ Nga asu Sisas ai moai nini hoafi ahambo simbori hoafiyundo, nga moani ai sisiakoate manunggu. Asukaiyu bogori nindou-mayu ranai ahambo hoafiyunduh yahuya, “God yangiri nunggumbu-mayu ranahandi ndurinambo ro nda sishambo hoafiyahanini, nga hapo se nimoamo nda dabarifimbi hoafi simbori hoafindafi. Se Krais, Godindi Nimorindafuhi ana, haponda hamindi yihoefimbo hoafindafimuni,” mehundo-amboyu. ⁶⁴ Asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyunduh yahuya, “Ndeara se rani hoafi ra hoafiyafomboanafi. Nga ro sishambo munguambo hoafehapuri nda. Ngiri amitata Nindou Hondu ranai bogorimbondufi God munguambo nginindeimbi ranahandi warihondani nimanandi asu ai mburungaiwami sunambeahindi kuduan hoeinduwurumboemo,” mehupuri. ⁶⁵ Raniyu asu bogori nindou-mayu ranai ngusifoambe hufiruruhi ahandi hoeari ra hireanduh hoafiyuhü yahuya, “Ai Godimbo tirifoefe hoafi hoafayu. Hapondani ana nindou ngoru ai Sisas ranahambo nane hoafi hoafombo tukufepoani, nga wani. Se ndeara ai Godimbo tirifoefe hoafi hoafiyu ra himboriyomombo-anemo! ⁶⁶ Asu se ra ahambo nunguru hohoanimoymonduhiyomoma?” mehupuramboemo. Asu ai simbori hoafiyomonduh yahomoya, “Ai ana sapo ai huti ramefiyumbowambo yifiyumbiyuwamboane,” mehomo. ⁶⁷⁻⁶⁸ Raniyomo asu ai ahandi ngusumboarambe nguri tifiyafundowohü bubumariri. Asu nindou bidifiri ai pakarihouruhi hoafiyomonduh yahomoya, “Krais, se nindou dudi ai sishambo harayunini ranahambo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nahurai hoafindafi,” mehomo.

Pita ai Sisasimbo Ro moai ahambo fifirihini, mehu

(Mak 14:66-72; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita ai weindani rani hifini ginirambe namaru-ane Godimbo shou-rundeimbi bogori hondundi ratupuriyo-randeimbi mam ranai ahambo-so tukufe hifo hoafiyohü yahoya, “Se-amboani Sisas Garirihundi rani dibomefoandane,” mehondoamboyu. ⁷⁰ Asu munguambo ahei himboahü ai wani yahuhüya, “Roana se wataporimbo arandi ranahambo moai fifirihendi,” mehu. ⁷¹ Raniyu asu ai ginri-mayo rani nafitambekimi mapenungu. Ranio asu nimorehi ngoru ai hoeriruhi nindou burimemo ranahambo hoafiyohü yahoya, “Nindou aiyu Nasaretihundi Sisas ranidibo manunggu,” meho. ⁷² Asukaiyu Pita ai wani yahumbo hoafiyuhü yahuya, “Roana haponda dabarehandi, ro nindou ranahambo ana moai fifirihini,” mehu. ⁷³ Akidou hihini ngire safoareambo nindou ranuhi burimemo ranai Pitambo-so tukumefundi. Ai yaru hoafiyomonduh yahomoya, “Se ana ai-babidihindi nindou-anafi. Nga shafi hoafi hoafayafi ranai Garirihundanafi yaho weindahimareanini,” mehomo. ⁷⁴ Raniyu Pita ai dabarifihi hoafiyuhü yahuya, “Ro tikai hoafindahan God ai wambo moaruwaimbo-mbireandiramboane! Nga roana nindou ranahambo moai fifirihini,” mehu. Ranio asu kakaro ranai hoafimayu. ⁷⁵ Asu Pita ai ngusifo pumaramundu sapo nane hoafi Sisas ai ahambo hoafimeindo ranahambo. Sapo ai yare hoafiyuhü yahuya, “Kakaro ai hoafikoateyambe animbo se ngimimbo rando wambo hoafindafuhüya, ‘Ro moai ahambo fifirihini,’ mbisamboyafi,” mehundo ranimbo. Ranio asu Pita ai ginrambeahindi tukufi haya afindi hamindi aran aranimayu.

27

Pairatimbo sowana Sisasimbo sowarundumo mahifomo

(Mak 14:1; Ruk 23:1-2; Son 18:28-32)

¹ Ndeara siambe hondü Godimbo shou-rundeimbi bogoriyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai Sisasimbo hifokoeffimbo hoafi ra fifirimarundi. ² Raniyomo asu Sisas ahambo huputupurihou sowarundumo hifomo Romiyomondi Israer hifi hifandarandeimbi bogori nindou ahandi nduri Pairatindi waruhimaruwuri.

Sudas ai yifimayu

(Ratupuri 1:18-19)

³ Asu Sudas sapo Sisasimbo huruturumbi nindou-yomondi waruhimariri ahambo papi hoafiyu hifokoeffimbo hoafi ra himborimayu. Ranimboane ngusifoambe afindi hohoanimo yuhü ai kak hoari 30 ra hihire semundü hu Godimbo shou-rundeimbi bogoriyomo asu bogori nindouyomo ranahambo masagapuri. ⁴ Raniyu asu Sudas ai ahamumbo yare hoafiyuhü yahuya, “Awi ro hutiyahi moaruwai hohoanmomayah. Ro nindou ai nini-moatukuniyo moaruwai refekoate ranahambo nindou hurutumbiyomondi waruhi yirumomarihini,” mehuamboemo. Asu ai simbori ahambo hoafiyomonduh yahomoya, “Awi ro ranahambo ra nimboe mambisefiyo? Rani-moatukuni ra yihoefti moatukuniyo, nga shafi moatukuni yangirane ranana,”

mehomondo. ⁵ Raníyú asu Sudas ai kakí hoarí-mayo ra Godíndí worí ranambe pire haya ndamefiyu. Raníyú asu ai hu wofíflí kiarú ahandí fi ra ahandíhoarí hífokoamereandí. ⁶ Raníyomo asu Godímbo síhou-rundeimbí ranai kakí pímareandí ra fufurúndúmo houmbo hoafíyomondúhí yahomoya, “Kakí ndanana nindou hífokoamefiyu ranahandí horí takíní kakane. Sapo síhefí ahínúmbí hohoanímó súngumbo Godíndí worambeahíndí kakí gugurífí síhefe ahandí ranambe pefepoaní,” mehomó. ⁷ Kakí ranahambo wataporímboru homo mamí nímíndúhíru síhoemo houmbo asu ai kakí ranambo hífí mamí ahandí ndúrí Hífí Sospen Nafímbo Hífí pemayomo. Hífí ra angunpoedí nindou yífíyeianí hífíkefendúrímbó hífane. ⁸ Ranímbohúndamboane haponda hífí ranahambo raríhí dükaríhindúhíya Nindou Horí Hífane, sei aríhúndí. ⁹ Godíndí hoafí hoafíyurandeimbí mamí, Seremaia, ai hoafímayu símogodúhí rahurai tükúme Feyo. Ai yare horombo hoafíreandúhí yahuya, “Ai kakí hoarí 30 ra masowandúmo sapo Israer nindou bídífirí ai horombo hoafímayu súngu ai nindou ranahambo pemímbohúnda. ¹⁰ Raníyó asu kakí ranambo Hífí Sospen Nafímbo Hífí ra pemímemo. Raní hoafí ra Adúkarí ai wambo randowandí mehu nou ane,” mehu. Asu moaní aníhondú raní yahurai safí tükúme Feyo.

Pairat ai Sisasímbo dúdu dúdumaríri

(Mak 15:2-5; Ruk 23:3-5; Son 18:33-38)

¹¹ Sisas ai Romí-yomondí bogorí nindou, Pairat, ranahandí hímborúhí manúngu. Raníyú asu Pairat ai ahambo dúduríruhí yahuya, “Se ra Suda-yomondí adúkarí bogorí nindouyafí?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai símborí ahambo hoafíyundúhí yahuya, “Se ndeara raro hoafíyafomboanafí,” mehundo. ¹² Godímbo síhou-rundeimbí bogorí nindouyomo asu bogorí nindouyomo ranai awi ahambo papí-hoafíruhí hoangomosi, ngá asu Sisas ai moai níní hoafí akídou ahandí yahamo tükúfendo. ¹³ Raníyú asu Pairat ai ahambo hoafíyundúhí yahundoya, “Awi se moai hoafí ra hímboríyafíyo síhambo ai papí-hoafaruníní ranahambo rana?” mehundo. ¹⁴ Ngá asu Sisas ai símborí mamí hoafí akídou-amboaní hoafombo moai hoafíyú. Raníyú asu Romí-yomondí bogorí nindouyomo ranai moaní adúkarí hamíndí hepúnífe mahepúnífiyu.

Pairat ai Sisasímboya Ai yífíyumbiyuwamboane mehu

(Mak 15:6-15; Ruk 23:13-25; Son 18:38; 19:16)

¹⁵ Munngu hímbaní Pasofa adúkarí sí tükúfeyoambe, munnguambo nindou ranai nindou karabusambeahíndí híningífiyuwaní aboedúhí tükúfembo hohoanímoyei maríhúndí. Ranahambo ana Romí-yomondí bogorí nindou ranahambo hoafíyeianí ai nindou ranahambo aboedúhí koaríheirí marandí. ¹⁶ Raní-símboaní ana, munnguambo nindou ai fífiríhoreimbí nindou ahandí ndúrí Barabas ai karabusambe manúngu. ¹⁷ Asu raní-símboaní nindou afíndí ranai guguríyahi mamareiamboyu Pairat ai aheímbo dúdureandúhí yahuya, “Se ra nindou daboe ro ahambo karabusambeahíndí aboedúhí koaríhefímbo hohoanímoyeie? Barabasiyu asu Sisas ranahambo Kraisaní sei aríhúndí raníyú?” mehu. ¹⁸ Ngá Pairat Suda nindou Sisasímbo ngúsúfoambe moaruwairúhíyomo wandí warúhímarurú yahu haya ai ranímbo ndore fífirímareandí. ¹⁹ Pairat ai nindou hoafí yíboboferambo worí safambe nímaruane, ahandí nímorehí ai hoafí koaríhendúhí yahoya, “Nindou ra níni-moatúkuniyo ai refe-koatemayu ranahambo hoafí ana moai yangoro, ngá se ahambo níni-núngundurímboyafí. Hamaní nímbokoaní ro ahambo yafogoadínambo hoeríhíní hehe hídíndímo apoyahúhí afíndí hohoanímomayahí,” meho. ²⁰ Ngá Godímbo síhou-rundeimbí bogoríyomo asu bogorí nindou-memo ranai-yomo ai nindou afíndí ranúhí megoro ranahaimboya “Se hoafíndeianí anímbo Pairat ai Barabasímbo aboedúhí koaríheirúhí asu Sisasímbo hífokoambíríramboane,” yahomo houmbo aheímbo hohoanímombo ngúsúfoambe botímarundúrí. ²¹ Asu Pairat ai nindou afíndí ranahaimbo dúdufíndúhí yahuya, “Se nindou yimbu ra nindou daboeie ro ahambo karabusambeahíndí aboeda koaríhefímbo hohoanímoyeie?” mehundurámboyei. Asu ai símborí ahambo hoafíyahúnduwohú seiya, “Barabasímbo,” masei. ²² Asu Pairat ai hoafíyundúhí yahuya, “Asu refe ana, Sisasímbo Kraisi sei aríhúndí ranahambo ra núngumandíhina?” mehuamboyei. Símborí munngu ai ahambo hoafíyeihú seiya, “Nímíflíhí tokoemúndí pefímboani,” masei. ²³ Asu Pairat ai aheímbo dúdufíndúhí yahuya, “Nindou ndanai níne-moatúkuni moaruwai ramareanda?” mehuamboyei. Asu ai moaní pukúna hoafí nímoamo karíhehindúhí hoafíyeihú seiya, “Nindou ranahambo nímfíhí tokoemúndí pefímboani,” masei. ²⁴ Pairat ai ndare hoeireandane hoafí ranahambo wataporímboyo hombo ra waníyowohú ai ro ngíríndaíhí, ngá yífarí tükúndúhíhú hoafí afíndí yagodomboe mehu. Raníyú asu hoe fúiyamúndí haya nindou ranahei hímbóahú warí ahandí ra popaifoareandúhí hoafíyuhú yahuya, “Nindou ndaní ahandí

yifí ra i ro hütirühünipoaní, nga raní moatükuní ra síheiharaneí,” mehu. ²⁵ Raniyei asu nindou afíndí munjuambo ranai símborí ahambo hoafiyehü seiya, “Ai hütí yífimboayu raní-moatükuní ra yíhoefane asu yíhoefí nímorí ranahei anel!” masei. ²⁶ Raniyu Pairat ai Barabasímbo aboeda koamaríheira aheimbo sowana mahu. Raniyu asu ai Sisasímbo daboadaní ndufurí-ndufurífoarúwuri mehua ahambo nímífihi tokoemündü pefimbohünda ami-yomondí waríhúmarirí.

Ami ai Sisasímbo tíkífínamborúwurihí tírífoefe hoafímarurí
(Mak 15:16-20; Son 19:2-3)

²⁷ Raniyomo asu Pairatíndí ami ai Sisasímbo sowaründümo gafmaní yomondí worí ranambe mahífomondamboemo, asu munjuambo ami nindou ranai Sisasímbo wakímarúwuri. ²⁸ Raniyomo asu ai ahandí hoearí ra yimíndíbadí houndowohüyomo asu hamburí hoearí hoandarí ra magüdündo. ²⁹ Raniyomo asu ai wofí tíhoarí-tíhoarümbínambo mbíroambe kíkímafoarundí. Asu nímíharí sowandümo ahandí waríhondü waraní waramberundühi yimíndího pusíru nímariímondühi ahambo tíkífínamborúwurihí hoafiyomondowohü yahomoya, “Suda-yafe adúkarí bogorí, karíhasou-anafí,” mehomondo. ³⁰ Raniyomo asu ai ahambo ngurí títfíyomondowohü ahandí warambeahíndí nímíharí-mayo ra kosírüdümo ahambo mbíhapírí kakímarúwuri. ³¹ Ai ahambo tíkífínamborúwurihí tírífoefe hoafiyomondo mburumboemo asu ahandí fihíndí hamburí hoearí hoandarí-mayo ra yimündündümo-ndühiyomo asu hoearí ahandí hondü ra sowandümo güdu híngímarundo. Raniyomo asu ai ahambo nímífihi pefí hífokoeffimbohünda sowaründümo mahomo.

Sisasímbo nímí keimbí karíhendeimbífihi tíkoründümo pamarúwuri
(Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)

³² Ahambo sowaründümo hou homondühiyomo asu ai nindou mamí Sairinihündí, ahandí ndürí Saimon, ranahambo hoeimaríhorí. Raniyomo asu ai nindou ranahambo Sisasíndí nímí keimbí karíhendeimbí-mayo ra sowandíndí yahomo houmbo hütí-hütímarurü. ³³ Raniyomo ai homo Gorgotahü tükümefundí. Gorgota ranahamboane ai mbíhapírí nahurai hífi sei aríhündí. ³⁴ Raní hífihiyomo ami ai Sisasímbo wain hoe hühütímbü moatükuní fandu yamundu mburu masabudo. Asu Sisas ai raní-moatükuní ra sümündü hoeireanda mayoa asu ai moai sümündü. ³⁵ Raniyomo ai ahambo nímí keimbí karíhendeimbífihi parúwuri hou asu ai ahandí-mayo hoearí ra ahamundí mbusümo sowandümo yíboborundümo hou ranambo ngorü ai mbísemündü yahomo houmbo piraímemo. ³⁶ Raniyomo asu ai raraoyafu mburu ranühi nímariímo Sisasíhombó yífimbiyu yahomo houmbo homo hímbóana wamarurü. ³⁷ Ahandí mbíro wafusífohü ahambo papí-hoafí sürü papíru mburu tíkoründümo pamarundí ranai yare hoafíyohü yahoya, NDANANA SISAS SUDAYAFE BOGORI ADÜKARI NINDOUANI, yahomo paru híngímarundí. ³⁸ Raniyomo asu ai nindou yimbu hühühüníyafaní-rínandeimbí ranahafanímbo Sisasíbabídí ahandí fíkímí pamarupírí. Ngorü Sisasíndí waríhondü waraní parúwuri asu ngorü kadüdü waraní parúwuri marupírí. ³⁹⁻⁴⁰ Raniyei nindou afíndí ranai hei ngasündíhorí hei rühündühi mbíro híríhíhíhíndühi ahambo tírífoaríhorühi hoafíyahündowohü sahündoya, “Sapo se Godíndí worí ra bírífoefe mburumbo moaní ngímí síhi yangírí fondíse híngífembo mayafíyosí! Se Godíndí nímoríyafíhanasí, se síhafíhoarí yaro aboedamboayafosí. Se ndahoní nímí keimbí karíhendeimbí-fihíndí hífína foarefoao peyafísí!” sei hoafímehündo. ⁴¹ Nindou ai ramehíndí raní-süngu yahurai Godímbo síhou-rundeimbí bogorí nindou, ahínümbí hohóanímó yamundurundeimbí asu raníhündambo bogorí nindou ranai-amboaní yaru tíkífínambó-rúwurihí tírífoarúwurihí yahomoya, ⁴² “Sisas ai nindou bídífíramboyu ai aboedamboreandürí marandí, nga asu ai ngírí ahandí fimbo ana aboedambondeandí! Awi aiana Israerí-yafe adúkarí bogorímbeipoaní! Asu ai haponda nímí keimbí karíhendeimbí raní-fihíndí hífíní akusífoendí ana, asu ro ahambo aníhondümbó-ndíhurímboeyefí! ⁴³ Ai Godímbo aníhondümborirühí Ahandí nímoranahí mehu. Refeanasí, awi síhírí hoeíndíhu God ai ahambo faríhefímboayu ranahambo,” mehomondo. ⁴⁴ Asu nindou hühühüníyafaní-rínandeimbí Sisasíndí fíkímí mapaiarífaní amboaní ai mare moaní nindou bídífírí ai ramaríhorí nou yahurai rarínerí tírímafoarínerí.

Sisas ai ndeara munguna yífímayu
(Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)

⁴⁵ Refe hayamboyo-ane hüfínímbo peyo haya hífi munju ranai nímí nímarií ho ho hombo nímbambe hondü hüfíwuyambe tüküme Feyo. ⁴⁶ Hüfíwuyambe safí símogodühi Sisas ai pukúna heiyuhü yahuya, “Eri, Eri, rema, sabaktani?” mehu. Raní hoafí ra yare yahurai hoafíyowohü yahoya, “Wandí God, wandí God, se nímboe

wambo hiniŋgĩro-wandiri-mboayafi?" meho. ⁴⁷ Nindou bidiŋgĩri ranuhi manimboei ranai ranĩ hoafi ra himboriyei hehi hoafiyehũ seiya, "Nindou ranai ana Erais-amboani dukariri mĩngayundo," masei. ⁴⁸ Nĩmai nindou mamĩ ahei mbusũmo ranai pipĩyu hu worapo-worapoyoweimbĩ moatũkunĩ nou semũdũ mbura nĩmĩharĩfihĩ pare hĩmondamũdũ mbura hũhũtibũ wain hoe ranambe foare hũramũndĩ haya Sisas ai ranĩ moatũkunĩ ra mbĩsĩmũndũ yahu haya segodĩmo mehu. ⁴⁹ Nga asu bodĩmondĩ ai hoafiyahũndowohũ seiya, "Awi, hoeindĩhu mbundĩhumbo Eraisas ai ahambo farĩhefembo tũkũmandĩfiyu wanĩmandĩyo," masei. ⁵⁰ Ranĩyu asu Sisas ai asũkaiyu pukũna heiyuhũ ahandĩ yifafĩ hiniŋgĩrirũhĩ nĩmokomayu. ⁵¹ Ranĩyo asu Godĩndĩ worĩ safambe hoearĩ yipurĩ nafĩtambehũ mahetaro ranai nĩmoamo ngahĩ peyo haya hani hĩfĩnĩ gebũ tũreandũhĩ yimbu kĩkĩmareandĩ. Hĩfĩ ai fĩfĩmĩyowohũyo munũguambo nĩmoei ranai gũbũdũmarĩhoayo. ⁵² Yifambe ranai nafĩtambe tĩhoai-tĩhoairandũhĩ asu Godĩndĩ nindou afĩndĩ horombo yifĩsafĩmayei ranai yangĩrĩ botĩyahi-botĩyahi marĩhũndĩ. ⁵³ Ai yifambe ra hiniŋgĩrĩhĩ hehi Sisas yangĩrĩ asũkaiyu botĩmefiyu ranai-sũngũnũmo ai Sũrũhoeimbĩ Ngoafi adũkarĩ (Serusarem) ranĩna mahei. Ranĩyo nindou afĩndĩ ranai aheimbo ranũhĩ hoeimarĩhindũrĩ. ⁵⁴ Amĩ-yomondĩ bogoriyu asu bidiŋgĩrĩ amiyomo ranai ai-babĩdĩmbo nĩngomombo Sisasĩmbo hĩmboanawarũhĩ manĩngomo ranai sapo hĩfĩheyowohũ asu munũguambo moatũkunĩ tũkũmefeyo hoeimarundĩ ranĩmbo yĩhĩmboymondũhĩ hoafiyomondũhĩ yahomoya, "Awi aiana Godĩndĩ Nĩmorĩ hondũyu," mehomo. ⁵⁵ Nĩmorehĩ afĩndĩ bidiŋgĩrĩ Gariri hĩfĩ hiniŋgĩrĩhĩ hehi Sisasĩmbo farĩhefĩmbo sũngũmarĩhorĩ masũhũsi-mayei ranai burĩyei. Ai moai akĩmĩ papũhũyahĩndĩ, nga moanĩ anũnĩ goagu safĩ nĩmboeimbo hĩmboarĩ papĩmayei. ⁵⁶ Nĩmorehĩ burĩmayei ranahei mbusũmo ra ngorũ Maria Makdarahũndĩyo, ngorũ ra Maria Sems Sosepiyafandĩ hondĩyo asu sapo Sebedĩndĩ nĩmorehĩyo rarĩhi ai manĩmboei.

Sisasĩmbo Sosep Arimateahũndĩ ai hongu ambe masĩherũ
(Mak 15:42-47; Ruk 23:50-55; Son 19:38-42)

⁵⁷ Ndeara nĩmbambe nindou napo afĩndeimbĩ ahandĩ ndũrĩ Sosep Arimateahũndĩmayu ranai tũkũmefiyu. Nindou ranai-amboani Sisasĩmbo sũngũrũrĩ-randeimbĩ nĩndũyu. ⁵⁸ Ai hũfu Pairatĩndĩ hĩmboahũ tũkũfi nũngũmo Sisasĩndĩ yifĩnĩmoko ranahambo ndahamĩndĩ yahu haya dũdumefĩndũ. Ranĩyu asu Pairat ai Sisasĩndĩ yifĩnĩmoko ra Sosepĩmbo dabudo mehu. ⁵⁹ Sosep ai yifĩnĩmoko serũmũndũ mbura sĩmborĩ kĩfohĩ hoearĩfihĩ parĩrĩ hĩmondĩmarĩrĩ. ⁶⁰ Ranĩyu ai ahandĩ hongu nĩmoei ngĩnĩndambe sĩmborĩ nafĩrĩhai hiniŋgĩmareandĩ ranambe masĩherũ. Ai nĩmoei yĩtĩfo afĩndĩ ra gũgũrĩhai nafĩtambe gũre pare mbura ndamefiyu. ⁶¹ Rani-yafe Maria Makdarĩhũndĩmayo ranaiyo asu ngorũ Maria-mayo ranaiyo ai hongu ra hangĩfohũ mamarĩfe. ⁶²⁻⁶³ Ngorũ sina moanĩ nĩmarĩmbo si tũkũfeyoambe Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ bogoriyomo asu Farisi nĩndouyomo ranai Pairat babĩdĩ mamũhĩyafu fandu nĩmarĩmo hoafiyomondũhĩ yahomoya, "Nindou adũkarĩ, ro hohooanĩmoyefĩmboanefĩ hoafi mamĩ sapo nindou woshĩhoaforĩ hoafũmbĩmayu ranai yare hoafiyuhũya, 'Ro ngĩmĩ sinda mbundĩha asu asũkainda yangĩrĩ botĩndaheamboyahĩ,' mehu ra! ⁶⁴ Ranĩmbohũndambo anĩmbo asu se hoafĩndafanĩ hongu ra ndore ngĩnĩndĩ hĩfandĩyo ho ngĩmĩ si ranũhĩ tũkũfemboane. Rananiĩmbo asu ahambo sũngũrũrũ-rundeimbĩ ranai ngĩrĩ ahandĩ finĩmoko ra dũbo hũmbuhũnĩmbo ndowandũmo houbmo asu ai nindou ranahaimbo hoafĩndĩmondũhĩya, 'Ai yifĩhũndĩ yangĩrĩ botĩmefiyu,' mbĩsĩmo. Sũngũnũmo woshĩhoaforĩ hoafi ranai asu horombo woshĩhoaforĩ hoafĩmayu ranahambo ngasũndeamboe," mehomo. ⁶⁵ Ranĩyu asu Pairat ai ahamumbo hoafiyupurũhĩ yahuya, "Se hĩfandĩrũ-rundeimbĩ nindou bidiŋgĩrĩ sowapũndũmo houbmo ngomo moanĩ hongu ambe ra ngĩnĩndĩ hamĩndĩ papĩ papĩndũ hiniŋgĩndũndĩ," mehupurĩ. ⁶⁶ Ranĩyo asu ai ranĩhũnda botĩyafu homo hongu ambe ranahambo yowanĩ yahomombo paru hiniŋgĩrũ houbmo asu nindou bidiŋgĩrambo hĩfandĩyo nĩmarĩmbo hiniŋgĩmarupurĩ.

28

Sisas ai yifĩhũndĩ yangĩrĩ botĩmefiyu
(Mak 16:1-10; Ruk 24:1-10; Son 20:1-18)

¹ Moanĩ nĩmarĩmbo si ranai munũguo ane, asu weanũgurũhĩ sihi hapoadũmbo siambe hondũ hũfĩhamĩndĩ sifo-koateyuambe, Maria Makdarahũndĩyo asu ngorũ Maria ranaiyo ai hongu Sisas yangũrũmbũ-mayo ra hĩmboambo mahafe. ² Ranĩyo moanĩ nĩmai hamĩndĩ hĩfĩhe afĩndĩ ranai tũkũfĩhĩyo, Adũkarĩndĩ nendĩ ranai sũnambeahĩndĩ kusũ nĩmoei afĩndĩ nafĩtambihĩ mapaiaro ra gũgũrĩhai sĩhai hayambo ranĩwamĩ mamarũ. ³ Ai wabũrũsĩ nahurayowohũyo asu ahandĩ hoearĩ ranai moanĩ mburĩngai

kifohi hamindi nahurai tüküme feyo. ⁴ Raniyomo asu nindou hongu ambe rana-hambo hifandu maningomo-memo ranai ahambo yihimbombo hihamindariyomondühi yifi nahurai korimemo. ⁵ Asu sunambeahindi nendi-mayu ranai nimorehi yimbume fe ahafembo hoafiyupirüh yahuya, “Se awi yihimbo-ndambo yafe. Ro shafembo fifirihapirrimbo-anahi, sapo seana Sisas nimi keimbi karihendeimbifih hifokoamefiyu ranahambo kokombo-anafe nda. ⁶ Aiana moai ndühi yanguru. Aiana sapo horombo hoafimayu süngu yangiri aboeda asukai botimefiyu. Awi naha fondi ai menguru nda hoeirine. ⁷ Nga se nimai ngafe ahambo süngururü-rundeimbi nindou-memo ranahamumbo hoafindafinapurühya, ‘Ai yangiri aboeda botimefiyu. Asu haponda ai Garirinambo horombofi shamundi wagabe ahu, nga se ranühi animbo ahambo hoeindurumboemo!’ mbisafe. Hapoana ro shafembo hoafiyahpirrimbo-anahi,” mehupiri. ⁸ Raniyafe ai hongu ra hinngirine hena yihimboyafesi, nga asu ai hihifi-hihifi kameihü pipina Sisasimbo süngururü-rundeimbi hoafombo mahafe. ⁹ Moani nimai Sisas ai ahafembo so tüküfi hoafiyupirüh yahuya, “Karihapisi,” mehupiri. Ai ahambo-so tüküyafine yitiharühi kikihirinandife henambo ahambo Adükarani safe hena hohanimomefando. ¹⁰ Sisas ai ahafembo hoafiyupirüh yahuya, “Se yihimbondambo yafe. Se ngafe wandi wandafi mamimbo hoafindafeani animbo asu ai Garirinambo ngifomo tükündafu ranühi animbo ai wambo hoeindurimboemo,” mehu.

Nindou hifandu maningomo ranai hoafi sowandümo homo wataporimbomarundi

¹¹ Nimorehi yimbume fe ranai nafi mbahafe nou ranambo, bidifiri hifandu-rundeimbi nindou ranai ngoafi adükari-mayo ranina homo bogori Godimbo shou-rundeimbi nindou ranahamumbo munquambo watapori nime-moatükun ahamundi himbobahü tüküme feyo ranahambo wataporimbomarundi. ¹²⁻¹³ Raniyomo Godimbo shou-rundeimbi nindou bogoriyomo asu bogori nindou-memo ranaiyomo ai mamühiyafu houmbo hoafi fifirimarundi. Ai kaka afindi ra ami-memo ranahamumbo sabupurühi yahomoya, “Se randu hoafindimondühi animboya, ‘Nimbokoani ro yapomboyahu mboapoefi nou ranambo ahambo süngururü-rundeimbi ai tüküyafu hümbohünimbo ahandi finimoko ra masowaründümo,’ mbisimo. ¹⁴ Ran hifi bogorimbofi hifandrandeimbi ai rani hoafi ra himborinduan asu ro ahambo bidifiri hoafindahundoani rananimbo asu se ngiri ranimbo tiharifo tükündifemboe mbisimo hou afindi hohanimondümo,” mehomopuri. ¹⁵ Ranimboane ami-memo ranai kaka masabupuri-mayo ra sowandümo hou asu ai ahamumbo hoafimemopuri süngu yaru homo hoafimemo. Ranane asu rani hoafi ra Suda-yafe mbusümo hapondanambe amboani yangori wakareandi.

Sisas ai ahambo süngururürundeimbi bosso tüküme fiyu
(Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23)

¹⁶ Sisasimbo süngururü-rundeimbi 11memo ranai Gariri wafunambo mahafomo sapo horombo Sisas ai ranühi ngomo mehupuri süngu. ¹⁷ Ai homo ahambo hoeirüwurihüyomo asu ahambo ngusüfo parüwuri hohanimomemondo. Nga asu bidifiri ai ahambo hohanimo yimboborurü. ¹⁸ Sisas ai akimi ahamumbo-so sühüfi hüfu hoafiyupurühi yahuya, “God ai wambo munquambo nginindi sunambeahindiyo asu hifinindiyo ra sendirimboani. ¹⁹ Ranimböhündambo animbo asu se ngomo munquambo nindou ranaheimbo ai wambo sünguyondiri-rambo nindou tüküfemböhündambo randu ndundi. Asu se aheimbo Apendi ndürinambo, Nimorindi ndürinambo, asu Yifiafi Aboedindi ndürinambo himoni hundüründündüri. ²⁰ Asu ro shamumbo hoafimehapuri ra munquambo moatükun süngufe homböhünda yamundündüri. Asu ro se baidi nimbooa ngambo bidifirani si tükündifemboe,” mehupuri.

Mak Aboedi Hoafi Mak ai sürü papimarandi

*Son hundürüra randeimbî ai hoafi bokamarihendî
(Matyu 3:1-12; Ruk 3:1-2; 3:15-17; Son 1:19-28)*

¹ Sisas Kraisi Godîndî nîmorîmbo aboedi hoafane nda. ² Hoafi nda boatei tüküme feyo Godîndî hoafi hoafiyo randeimbî Aisaia ai sürü papimarandi nahurai. God ai yahuya, “Ro nindou mamî wandî hoafi bokarihefembohünda koandîhehinanî ai sîhamböhünda horombondîfi ngumbui.

Asu ai anîmbo sîhamböhünda nafi dîdîboadondeambui.

³ Nîmî wohî furîkoatereandühî, nindou mamîndî yasîmondî mîngîyo hoafiyo wohü yahoya,

‘Adükari mböhünda nafi nafîndîhehindî.

Ahandî nafi dîboadondîhindî,’ meho.”

Aisaia 40:3

⁴ Son nindou hundürüra randeimbî mayu ranai nîmî wohî furîkoatereandühî tüküfi nîmorehî nindowenîhîmbo Godîndî hoafi bokarihendühî yahuya, “Se moaruwai hohoanîmo hîningîfe aboedi hohoanîmo süngufembo nafuimbohünda hundüründeianî anîmbo, God ai sîhei moaruwai hohoanîmo raguanambondeambui.” mehu. ⁵ Ranîyei nindou afîndî Sudahündîyei asu Serusaremîhündîyei ai Sonîndî hoafi hîmborîmbo mahei. Ai ahei moaruwai hohoanîmo ra weindahî hoafîmayeia Son ai Sodan hîmo hundürümarandî. ⁶ Asu Son aiana hoearî kamer nînendînambo nafümbî güde mbura tîtapürînambo kîkîhîrhaimarandî. Ahandî sesî ana yîthî asu efu hoe ranîyo sesü-marandî. ⁷ Son ai nindou ranaheimbo hoafi bokarihendühî ndare hoafiyo hî yahuya, “Nindou ngorü süngu düdümbui ahandî ngîndî ra wandî ngîndîmbo ngasundeamboane. Roana amofe ahandî sufîhîndî wofî ra fufurîfembo nindou aboedi hamîndîyahîpoanî. ⁸ Ro sîheimbo hoenambo hundürühandî arîhandî, ngö ai anîmbo Yîfiafi Aboedinambo hundürü-ndandürümbui,” mehu.

*Son ai Sisasîmbo hundürümarîrî
(Matyu 3:13-17; Ruk 3:21-22)*

⁹ Ranî-sîmboanî Sisas ai Nasaret ngoafi Gariri hîfîhî hîningîre haya masûnuwamboyu Son ai Sodan hîmo hundürümarîrî. ¹⁰ Asu nîmehünou hoe hîningîre haya tüküfi süfu hoeireandane sünü ai bureandühiyo Yîfiafi Aboedi ranai ahambo sowana wupufu nahurai makoso. ¹¹ Hoafi mamî sünambeahîndî tüküfehü yahoya, “Se ana wandî ngusüfo parîheanîneimbî nîmor-anafi. Asu ro sîhamboane ngusüfoambe siaoeheandî,” meho.

*Satan ai Sisasîmbo moaruwai hohoanîmombiyuwa yahuhaya rari hoeimarîrî
(Matyu 4:1-11; Ruk 4:1-13)*

¹² Nîmehünou Yîfiafi Aboedi ai Sisasîmbo nîmî wohî furîkoatereandühî koamarihera mahu. ¹³ Ranühî 40 sî manüngua Satan ahambo moaruwai hohoanîmombiyuwa yahuhaya rari hoeimarîrî. Sisas ai afoendî nînhîndî babîdîmbo nünguwani asu sünambeahîndî nendî ai ahambo mafarîhawurî.

*Sisas ai Gariri hîfambe piyu haya Godîndî hoafi wataporîmbomarandî
(Matyu 4:12-17; Ruk 4:14-15)*

¹⁴ Son ai karabusî-mefiyua asu Sisas ai Garirihü tüküfi, Godîndîmayo aboedi hoafi ra bokamarihendî. ¹⁵ Ai aboedi hoafi ra wataporîmborandühî yahuya, “God ai hoafi mayu si ra ndeara tüküfehü asu ahandî ngîndî hîfandandî ra ndeara akîmî tüküfemboane. Ngö se moaruwai hohoanîmo ra hîningîndîhi hehi aboedi hohoanîmo süngundîhindî,” mehu.

*Sisas ai nindou yimbuyimbu hoafi mayua ahandî süngu mahomo
(Matyu 4:18-22; Ruk 5:1-11)*

¹⁶ Sisas ai kurîhoe Gariri hîmborîkîmî huhü Saimon Andru apodohombo hoeimareapîrî. Ai andürî kurîhoeambe mafoarîneandî, ai kinî wowarîyafanî rînandeimbî nindou wambo. ¹⁷ Sisas ai ahafanîmbo hoafiyo yupîrühî yahuya, “Se mborai wambo süngundînandîrî ndînandî, rananîmbo ro sîhafanîmbo nindou semîndîmbo yamundîheapîrîmboyah,” mehu. ¹⁸ Asu ai nîmehünou andürî sîhene hena ahandî süngu mahafanî.

¹⁹ Ai akîdou sühüfi hu Sebedîndî nîmorî yimbu, Sems Son apodohombo botambe nîmarîfanîmbo andürî dîboadomarîneanda hoeimareapîrî. ²⁰ Sisas ai ahafanîmbo

hoafimayupiramboyafani, ahafandi afindi Sebedi asu mam ratupuriyomo rundeimbi nindou botambe hini ngirineapur hena, Sisasindi sungu mahafani.

*Sisas ai nindou mamindi fiambeahindi moaruwai nendi hihaimafoareandi
(Ruk 4:31-37)*

²¹ Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo moani ngoafimbo nimar sihi Kaperneam ngoafinambo mahifomo. Rani-simboani ai Suda-yei rotu worambe kefuai hafu nimorehi nindowenihimbo Godindi hoafi yamundimareanduri. ²² Raniyei asu ai ahandi yamundife hoafi ranahambo hepuni-mehindi. Sapo ai moai ahinumbi hohoanimo yamundu rundeimbi nahurai yamundeandi, nga nindou adukari nginindeimbi nahurai yamundimareanduri. ²³⁻²⁴ Rani-simboani nindou mam moaruwai nendi nimarumbi-mayu ranai Suda-yei rotu worambe nimar pukuna hoafi karhoehi yahuya, "Sisas, Nasarethundi, se yohoefimbo nini nunungufemuni-mboyafi masinifi? Yihoeombo moaruwaimbo-fimuni-mbo safimboyafi? Ro firirheanini. Se ana Godindi mbumundi nindou-anafi," meho. ²⁵ Asu Sisas ai moaruwai nendambo nginindi hoafiyuh yahuya, "Se hoafi kikirandifi hawa kosifoao," mehundoamboyo. ²⁶ Asu moaruwai nendi ranai nindou ranahambo yabadi hini ngireri mbura hoafi moani pukuna karihoai haya nindou ranahandi fiambeahindi makosifoendi. ²⁷ Raniyo asu munguambo nimorehi nindowenih ranai hepunahinduh aheihoi simbori hoafiyehi seiya, "Nini-moatukuniyo nda nahurai tukumefeyoa? Nindou ndana simbori moatukuni bogori nindou nahurai yamundimareandi. Asu ai moaruwai nendambo hoafimayua ahandi hoafi himborimayei," masei. ²⁸ Raniyo asu Sisasindi hoafi ranai nimehunu munguambo hifi Garirihu ra hoango wakimareandi.

*Sisas ai Pitandi yamongoamindi aboedimareandi
(Matyu 8:14-15; Ruk 4:38-39)*

²⁹ Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo Suda-yei rotu worambeahindi tukuyafu houmbo Sems weimbo Son babidimbo Saimon weimbo Andru-yafandi worinambo mahomo. ³⁰ Saimonindi yamongoamindi ai angunimbo fondihu mapowa asu ahandi anguni ranahambo nimehunu Sisasimbo hoafimehundo. ³¹ Raniyo Sisas ai hufu ahandi watiharuh kikihiramundu botimareanda asu anguni ahandi ranai nimehunu makosifoenda asu sesi sindimarandi.

*Sisas ai nindou afindi aboedimareanduri
(Matyu 8:16-17; Ruk 4:40-41)*

³² Mam ran nimbambe hufihamindi hurimindowa nindou ranai nimorehi nindowenih angunumbi asu moaruwai nendeimbi fufuruhumundihunduri Sisas sowana mafandihindi. ³³⁻³⁴ Munguambo nindou ngoafihundi ranai hei wor Sisas nimarumbi ran yipuri-kimi burimayeia Sisas ai afindi nimorehi nindowenih munguambo mamikarambo angunumbi aboedireanduri asu moaruwai nendi afindi raguanambore-anduri marandi. Asu moaruwai nendi ranai ahambo firirihori ranimboyu ai aheimbo yowan akidou amboani hoafiyopani mehunduri.

*Sisas ai Garirihu hoahoangu wakimareandi
(Ruk 4:42-44)*

³⁵ Sisas ai siambe hondu nimb hoangiri kiaroambe botifi haya hu gorigoanini nindou nimarikoateyohu Godimbo didibafiyuh mamaru. ³⁶ Asu Saimon ai ahandi ngunindi babidi Sisasimbo kokomaruri homo. ³⁷ Ai homo hoeiruwuruh hoafiyomo-ndowohu yahomoya, "Munguambo nindou ai shambo kokorihuninuhanei," mehomo. ³⁸ Sisas ai ahamumbo hoafiyupuruh yahuya, "Ngoru ngoafi akim adaburo ranambo ngefo. Rananimbo ro aheimbo amboani Godindi hoafi hoafindahanduri. Ranimboyahi ro nda masinhi," mehu. ³⁹ Asu Sisas ai mungu Gariri hifihi hoahoangu wakireanduh, Suda-yei rotu worambe hu, Godindi hoafi bokarhenduh asu moaruwai nendambo hihaimafoareanduri marandi.

*Sisas ai nindou mam mihanho masimeimbi aboedimariri
(Matyu 8:1-4; Ruk 5:12-16)*

⁴⁰ Nindou mam mihanho masimeimbi ai hu Sisasindi yirikimi piyu nimarumbo huti hoafiruruh yahundoya, "Se refembo yifirayafi ana, wandi mihanho masimeiri aboedindowandiri," mehundo-amboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai ahambo hipoamboriruhiyu, ahandi warinambo sindiruh yahundoya, "Refembo samboanahi, nga se aboediyafu," mehu. ⁴² Raniyo masimeiri ranai nimehunu didikiri-foenduhiyu asukai nindou ranai aboedimayu. ⁴³⁻⁴⁴ Sisas ai nindoumayu ranahambo ngoafinambo koarireruh asukaiyu

hoafiyundowohü yahundoya, “Se yowanî nindou mamîmbo amboanî sîhafî fi rana-hambo hoafiyopoanî. Nga se ngafî Godîmbo sîhai-randeimbîmbo sîhafî fi ra na-fuindafîndo. Rananîmbo Mosesîndî ahîñümbî hoafîmayo süngu sîhafî fi aboedî tüküme Feyo ra aheimbo nafuimbohünda Godîmbo sesî mbîsîhenda-mboane,” mehu. ⁴⁵ Nga asu nindou ranai hu Sisas ai ahambo aboedîmarirî ranahambo wataporîmbo-maranda asu Sisas ramareandî hoafî ra munquambo ngoafî hîhîmborîmayei. Ranîmboyu Sisas ai nindou hoeindî-hindîrî-mboyei yahuhaya moai mamî ngoafî amboanî hu. Ai nindou nîngo-koateyeihî manînguyosî, nga asu nindou ranai munquambo hîfîhündî ahambo sowana hei marîhündî.

2

*Sisas ai nindou yirîwarî moaruwaimbü aboedîmarirî
(Matyu 9:1-8; Ruk 5:12-16)*

¹ Yahunümbî si ho hayamboyoane Sisas ai asûkai Kaperneam ngoafînambo hîhîrîfi mahu. Ranîyo ai hu worambe amaru hoafî ra mahoango. ² Nindou afîndî ranai fandambo worî ranai tühüforeandühî moai yipurîkîmî amboanî fondî akîdou nîngo. Ranîyo Sisas ai aheimbo Godîndî hoafî yamundeandürühî mamaru. ³ Yimbu-yimbu nindou ai nindou yirîwarî moaruwaimbü ra fondîwamî foarüwurî mburu sowaründümo mahîfomo. ⁴ Nindou ranahambo Sisas sowanambo semündü hîfombo nindou afîndîwambo nafî gümareandamboyo hafomo worîwamî Sisas nüngu sîmogodühî hîfînambo tîrîrundeimbî worî ranambe wanjeyanîrîhou mburumbo fondî kameihü masafoarüwurî. ⁵ Ranîyo Sisas ai nindou ranahamundî anîhondümböfe ra hoeire-anda mayoa, nindou yirîwarî moaruwaimbü ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoarîfi, sîhafî moaruwai hohoanîmo ranana amboawi sambo-anahî,” mehu. ⁶ Asu ahîñümbî hohoanîmo yamundu rundeimbî bîdîfîrî ranühî mamarîmo ranai ahamundîhoarî ngusüfoambe raru hohoanîmoyomondohü yahomoya, ⁷ “Nîmboe nindou ndanai hoafî yahurai hoafaya? Ai Godîyupoanî yahurai hoafaya. God mamî yanggîrî anîmbo moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui,” mehomo-ndamboyu. ⁸ Sisas ai nîmehünou ahîñümbî hohoanîmo yamundu rundeimbî-yomondî hohoanîmo ra fîfîreandî. Ranîyo ai hoafîyupurühî yahuya, “Nîmboe se ndanî moatükunî nda raru hohoanîmoemoa? ⁹ Nîne hoafîyo nindou yirîwarî moaruwai ndanahambo hoafîmo hîñîngîrouayoa? Ro hoafîyahühî sahîya, ‘Sîhafî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi,’ asahîyo asu ‘Botîyafö sîhafî fondî sowandîfi hawa hafî,’ asahîyo. Nga yimbu ra hoafîmbo ro ngîñîndeimbî-anahî. Asu yimbu hoafî ra hoafîmbo nahanîyo hîñîngîrouayo asu nahanîyo tîjümbayo? Yîbobo ro hoafîndahanî anîhondümbö tükündîfemboe. ¹⁰ Nga ro sîhamumbo ranî-moatükunî ra fîfîrîndundî asahî, Nindou Hondü ai hîfî ndanühî moaruwai hohoanîmo amboawi yahombo ngîñîndeimbani,” mehu. Ranîyo asu Sisas ai nindou yirîwarî moaruwaimbü mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, ¹¹ “Ro sîhambo hoafayahanî, botîyafö sîhafî fondî sowandîfi hawa worînambo hafî,” mehundo-wamboyu. ¹² Nindou afîndî menjgoro ranahei hîmboahü yirîwarî moaruwaimbü mayu ranai nîmehünou botîfi ahandî fondî semündü haya mahu. Ranîyo nindou afîndî menjgoro ranai hepünahindühî Godîmbo aboedani sei hoafîyeihî, “Moai horombo ro ndahurai moatükunî hoeirîhundî,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo mborai wandî süngu mehu
(Matyu 9:9-13; Ruk 5:27-32)*

¹³ Sisas ai asûkai hîhîrîfi haya Gariri kurîhoe hîmborî kîmî hüfuane nindou afîndî menjgoro ranai ahandî süngu tûmare hoamboyu asu Godîndî hoafî yamundîmareandürî. ¹⁴ Ai huhündamboyu Rifai Arfiusîndî nîmorî ai ahandî takis kakî semîndî worambe mamaruwa hoeimarîrî. Ranîyo Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Mborai wandî süngu,” mehundo-wamboyu Rifai ai botîfi haya Sisasîndî süngu mahu. ¹⁵ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo Rifaindî worambe takis kakî sowandümo rundeimbî nindou-yomo asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbîyomo ai-babîdîmbo nîmarîmo masowasümo. Nindou yahurai ranai munquambo si Sisasîmbo süngururü marundî. ¹⁶ Farisihündî ahîñümbî hohoanîmo yamundurundeimbî ranai hoeirundane Sisas ai takis kakî sowandümo rundeimbî asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbî nindou babîdîmbo sesî masesu. Ranîyomo ahambo süngururü-rundeimbîmbo düdürüpurühî yahomoya, “Nîmboe Sisas ai takis kakî sowandümo rundeimbî asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbî nindou babîdîmbo nîmarümbö sesî sesü maranda?” mehomo. ¹⁷ Sisas ai ranî hoafî ra hîmborîyo haya ahîñümbî hohoanîmo fîfîrundeimbî ranahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Nindou angünî-koate ana moai dokta sowanambo hei rîhündî, nga angüneimbî anei hei arîhündî. Mamî yahuraiane ro makosahî

nda mbumundi nindou anefi seimbi nindou ranaheimbo mborai yahombo-yahipoani, nga nindou moaruwai hohoani moyei rihundeimbi seirihundeimbi ranaheimbo mborai yahomboyahii," mehu.

*Sisas ai sesi wehisaombo hoafi yamundi mareandi
(Matyu 9:14-17; Ruk 5:33-39)*

¹⁸ Sonimbo sungururu-rundeimbi asu Farisi-yomondi sungurundeimbi ai mamimbo sesi wehimemo. Raniyo asu nindou bidifiri ai homo Sisasimbo duduruwuri yahomoya, "Nimboe Sonimbo sungururu-rundeimbi asu Farisi-yomondi sungurundeimbi ai sesi wehisaoyomo arundi, nga asu sifahfi sungurunini rundeimbi ana moai sesi wehiyomo rundi?" mehomo-ndamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai yare hoafiyupuri yahuya, "Nindou mamini morehi semindimbo sihi ai babidimbo nunguambe ra sesi wehimandeyo? Nindou nimorehi semindimbo mayu ranai ai-babidimbo nunguambe ana ngiri sesi wehimandei. ²⁰ Nga sungunambo nindou ranahambo ndowarundimo ngomondani ai-babidimbo nngokoate-ayuambe animbo sesi wehimandeyo. ²¹ Nindou mamini amboani moai hoeari goesuri simbori semundi haya wamindafi ngisihari hoeari fihii pare kakiyu randi. Rawareandi ana, bobo-ndandani asu hoeari goesuri simbori ranai akidou yangiri yagodi mbunda ngisihari hoeari ra hirindeamboe. Hoeari goesuri simbori ranani wamindafi ra hirindeandani asu ambe afindi nngomboe. ²² Asu nindou ngori ai simbori wain hoe ra wamindafi wain hoe ninihondi hoeari hipiri ranambe ngiri kandeandi. Rawareandi ana, hipiri ranai borndifeihu wain hoe ranai keboamboe. Nga simbori wain hoe ana hipiri simbori ambe femboane," mehu.

*Moani nimarimbo sihi ratupurikoatemo hoafi
(Matyu 12:1-8; Ruk 6:1-5)*

²³ Mamini ngoafimbo nimarimbo sihi Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo wit numburi mbusumo mahomo. Raniyo ahambo sungururu-rundeimbi ai wit ahuri bidifiri hurimarundimo. ²⁴ Asu Farisihundi ai Sisasimbo duduruwuri yahomoya, "Nimboe sishambo sungurunini rundeimbi ai moani nimarimbo sihi ahinumbi ra rawarunda?" mehomondamboyu. ²⁵ Asu Sisas ai simbori hoafiyupuri yahuya, "Awi se Defit ai ahandi wandafi mamini babidimbo sesikoate wembombomonduhii ramareandi ra hoerundi waniyo? ²⁶ Sapo Abaiatar ai Godimbo sesi shairandei-mbimbofi nimarumbe Defit ai Godini ser worambe kefuai hufu bret Godimbo masihoundi ra masesu. Bret ranana Godimbo sesi shou-rundeimbi yangirane sowasumo arundi. Nga Defit ai sesuhi ahandi wandafi mamimbo bidifiri masaguri ra moai fifirundiyo?" ²⁷⁻²⁸ Sisas ai asukai Farisimbo hoafiyupuri yahuya, "Moani nimarimbo si ranahambo fehefemboyoponi God ai nindou nafimarandi. Nga moani nimarimbo si ranai nindoumbi mifarihairambo yahuhayamboyu nafimarandi," mehu.

3

*Sisas ai nindou watijari moaruwaimbu aboedimariri
(Matyu 12:9-14; Ruk 6:6-11)*

¹ Asukai ngori-simboani Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hufuane nindou watijari moaruwaimbu ai ranuhi mamaru. ² Raniyo nindou bidifiri ai Sisasimbo himboari safuhi maruwuri moani nimarimbo sihi nindou watijari moaruwaimbu ra aboedindira papihofindihuri yahomo houmbo. ³ Sisas ai nindou watijari moaruwaimbomayu ranahambo hoafiyundowohii yahuya, "Botiyafo nduhi suhufani munguambo hoeimbirihini," mehu. ⁴ Raniyo Sisas ai doodureanduriyahii, "Nini moatukuniyo moani nimarimbo sihi refembo ahinumbi ra aboedayo, aboedi moatukuni refemboyo moaruwai moatukuni refemboyo? Nindou hifokoefemboyo asu nindou aboedamboyemboyo?" mehu. Nga ai moai simbori ahambo akidou amboani hoafiyomo. ⁵ Sisas ai nindou ranahamumbo hubudurapuri wakireapurane asu ahamundi ngusufoambe ranai tapihamimayo-wamboyu hihifi-hihifi-koatemayu. Raniyo asu nindou watijari moaruwaimbu ranahambo hoafiyundowohii yahuya, "Sifahfi watijari ngurihao," mehua ngurimarihenda aboedi tukumefeyo. ⁶ Raniyo Farisi nindoumemo ranai wori ra hinigiruhoumbo homo Herotindi nindou babidi Sisasimbo hifokoefimbo hoafi fimarundimo.

*Nindou afindi ranai Sisasimbo sungumarihori
(Ruk 6:17-19)*

⁷ Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo Gariri kurihoenambo mahomonda asu nindou afindi ranai ahamumbo sungu-marihupuri hei. ⁸ Sisas ai nindou yamunde asu aboedire arandi hoafi ra himboriyehii hehi, nindou afindi Gariri, Sudia,

Serusarem, Idomia, hifi Sodan hoekim adaburo, Tair asu Saidon ngoafi ran+hünd+ ranai Sisas sowana mafand+hindi. ⁹ Sisas ai nindou afndi ra hoeireanda mayowamboyou ahambo süngururü-rundeimbo hoafiyupurühi yahuya, "Nindou afndane engoro, nga se bot ngorü sowandümo sifomo, nga afndi afndindeih wambo hoe hohoeani n+nendi+hündür+imboyei," mehapurü. ¹⁰ Sisas ai horombo nindou afndi aboed+mareandür+ ran+imboyei angünüm+ nindou afndi ranai Sisas+imbo sünd+imbo simbor+ n+nendür+mayei hei. ¹¹ Asu moaruwai nendi ranai Sisas+imbo hoer+horan+ mayoa ahandi wagabe piyei n+mareimbo pukuna hoafi kar+hehindüh+ seiya, "Seana God+ndi n+mor-anafi," masei. ¹² Nga Sisas ai aheimbo nüngunahurai nindouyu yaho fifirife hoafimbo yowan+ mehündür+.

Sisas ai ahandi hoafi sem+ndi horambo nindou 12 kafaore hin+ngimareapur+ (Matyu 10:1-4; Ruk 6:12-16)

¹³ Ai hafu hifi wafuwam+ n+marümbo nindou d+deyomo ai hohoan+mo-yupureim+ ahamumbo hoafimayua ahambo sowana mahafomo. ¹⁴⁻¹⁵ Sisas ai nindou 12 sepur+mündi hin+ngireapur+ haya hoafi sowandümo homo-rundeim+ anemo yahu kamafoareapur+. Nindou ranai Sisas bab+d+imbo n+ngombo ai koar+hefepura ho God+ndi hoafi bokar+hefehü asu moaruwai nendi h+haifoefembo ng+n+ndi masagapur+. ¹⁶ Sisas ai nindou 12 ndanahamumbo masepur+mündu: Saimon, asu Sisas ai ngorü ndür+ Pita kamafoariri. ¹⁷ Sems, Son Sebedind+ n+mor+. Sisas ai ahafan+imbo Boanerges anafan+ yahu dükamareapur+. Ahandi n+m+ndi ra n+moamond+ hoafi nahurai nindouane. ¹⁸⁻¹⁹ Andru, Firip, Bartromy, Matyu, Tomas, Sems, Arfius+ndi n+mor+, Tadius, Saimon Serot* s+rambeah+ndiyu asu Sudas Iskariot Sisas+imbo ahandi hürütüm+ yomond+ war+humariri.

Sisas ai Bersebur kapeihü ratüpurayu masei (Matyu 12:24-32; Ruk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Sisas ai wor+nambo huan+ asükai nindou afndi ranai hei wor+ gümar+hor+. Ran+imboyou ai ahambo süngururü-rundeim+ bab+d+imbo sesi sesi-koatememo. ²¹ Sisas+ndi fik+m+n+ndi ai ran+ hoafi ra h+mbor+yei hehi ahambo fihimünd+imbo mahei. Sapo ai hohoan+moyeihiya, ai wunünümbo-yuhümbei sei hehi. ²² Nga Serusarem+hünd+ ah+nüm+ hohoan+mo yamundu-rundeim+ ai han+mo hoafiyomondüh+ya, "Ahandi fiambe Bersebur mbamarü. Aiana moaruwai nendiyei bogori Bersebur ahandi ng+n+ndi-namboane moaruwai nendi nindouyei fiambeah+ndi hefoare arand+," mehomo. ²³ Sisas ai nindou ranaheimbo hoafiyundüra akim+ maheia kafeefe hoafi hoafiyundürüh+ yahuya, "Satan ai nüngunde Satan+imbo hemoaboadirä? ²⁴ Asu mam+ hifihünd+ ai y+bobore haya yifiarayo ana, ran+ hifihünd+ ranai ng+r+ aboed+ n+m+ndei. ²⁵ Asu mam+ worambeah+ndi ai y+bobor+hi hehi yifiaraye ana, God ai ng+r+ aboed+ n+m+ndei. ²⁶ Asu Satan ai yifiar+imbo yahuhaya ahandi nendi ranai y+boboreand+ ana, ng+r+ ng+n+ndi n+ngo, nga ai ran+wam+ rand+hi moend+ndeimboyei. ²⁷ Ng+r+ nindou ngorü ai ng+n+ndi nindound+ worambe ngu napo hümbuhün+ndu. Sapo nindou ranai hümbuhün+imbo hohoan+moayu ana, ng+n+ndi nindou ranahambo wof+nambo hüpütüpönd+herü mbundambo an+imbo asu ahandi napo munju ra fufundamündümbui. ²⁸ Ro s+heimbo an+hondümbo-anah+ hoafehandür+, nindou ai God+imbo moaruwai hoafaye ana asu moaruwai hohoan+moaye ana ra amboawi mbüsümbui. ²⁹ Nga nindou ngorü ai Yifiafi Aboed+imbo moaruwai hoafayu ana, God ai ng+r+ amboawi mbüsü, hapondani-ane asu süngunamboane. Nga moaruwai hohoan+mo ranai ahambo-so koadürümbo koadürümbo yagod+imboe." ³⁰ Sisas ai ran+ hoafi hoafimayu ra sapo ah+nüm+ hohoan+mo yamundu-rundeim+ ai ahamboya, 'Moaruwai nendi ahandi fiambe n+mar+imboane,' mehomo-ndamboyou ra-mehu.

Sisas+ndi fik+m+n+ndi (Matyu 12:46-50; Ruk 8:19-21)

³¹ Ran+s+imboan+ Sisas+ndi hond+ asu akohoand+ ai ahambo fihambo tükümehind. Ai moanambüh+ n+imboeimbo aheimbo sowana hombo hoafimbo nindou mam+ koamar+hehor+. ³² Nindou afndi ranai Sisas+imbo wak+r+hor+ n+mareimbo hoafiyahündowohü seiya, "S+haf+ amond+ aborüd+ ai s+hambo weindani+n+boadei h+fandar+hün+ni," masei-amboyou. ³³ Asu Sisas ai simbor+ hoafiyundürüh+ yahuya, "D+d+yei wand+ me asu akohoanda?" ³⁴ Nindou wak+r+hi mamarei ranaheimbo hübudurandür+ wak+rerüh+ yahuya, "Ndananei wand+ me asu akohoand+yei.

* 3:18-19: Serot ai Rom hoarehi n+mar+imbo moei yahomo-ndeimbanemo.

³⁵ Wandĩ me, akohoandĩ asu rehihoandĩ ana nindou dĩdĩyei Godĩndĩ hohoanĩmo sũngurĩhindeimbi rananei,” mehu.

4

Sesi ahurĩ nũmbũrambe bubufoefembo kafeefe hoafi

(Matyu 13:1-9; Ruk 8:4-8)

¹ Sisas ai asũkai Gariri kurĩhoe kĩmĩ nindou yamundĩfe ratũpurĩ ra botĩmareandĩ. Nindou afĩndĩ ranai ahandĩ hoafi hĩmborĩmbo mafandeanda botambe farĩfi hoe hanĩfo-wamĩ mamaru. Asu nindou ranai gudianĩ hoe kĩmĩ mamarei. ²⁻³ Sisas ai aheimbo kafeefe hoafĩnambo yamundeandũrũhĩ yahuya, “Nindou mamĩ ai nũmbũrambe hu sesi ahurĩ bubumarandĩ. ⁴ Ai hu sesi ahurĩ ra buburandane bĩdĩfĩrĩ ai nafĩnĩ pũtapĩmayoa ndu ai tũkũyahĩ masahũsi. ⁵ Bĩdĩfĩrĩ nĩmoei yahafĩ safambe hĩfĩ akĩdou yangĩrĩ nĩngowambe pũtapĩmayo. Hĩfĩ ra ragu hanĩkoate-wambo ahurĩ ranai nĩmai tũtũkĩmayo. ⁶ Nga asu hũfĩhamĩndĩ ai pĩyowohũyo ahurĩ hapoadũmbo maforo ra sore soremarandĩ. Sapo ahasiharĩ ranai hĩfambe ragu hanĩkoate-wambo asu munĩu yapataparĩmayo. ⁷ Asu bĩdĩfĩrĩ ahurĩ ranai tĩhoarĩ tĩhoarũmbĩ wofĩ ranambe pũtapĩmayoa gabudandũhĩ hĩsĩkoatemayo. ⁸ Asu ahurĩ bĩdĩfĩrĩ ai hĩfĩ aboedambe safĩ pũtapĩyowohũ hĩsĩmayo. Nĩmĩndĩ mamĩ ranahandambo bĩdĩfĩrĩ ai 100 hĩsiyo, asu bĩdĩfĩrĩ ai 60 hĩsiyo, asu bĩdĩfĩrĩ ai 30 hĩsiyo,” mehu ⁹ Hoafi moendĩfembo yahumbo Sisas ai hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “Nindou ai hĩmbo-ambeimbĩndũhĩ ana, hoafi nda hĩmborĩmbiyu-wamboane,” mehu.

Sisas ai nĩmboe kafeefe hoafĩnambo wataporĩmbomarandĩ

(Matyu 13:10-17; Ruk 8:9-10)

¹⁰ Sũngunambo nindou afĩndĩ ranai bukũrefoendane Sisas yangĩrĩ mamaruwa ahandĩ sũngururũ-rundeimbi 12-yomo asu nindou ahambo sũngurĩhorĩ-rĩhũndeimbi ai kafeefe hoafĩ ranahambo dũdumehĩndĩ. ¹¹ Asu Sisas ai sĩmborĩ hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “God ngĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranahandĩ dĩbo hoafi nĩmĩndĩ ra se fĩfĩrĩfembo-hũnda God ai masagadũrĩ, nga nindou weindanĩ manĩboadei ranaheimbo ana kafeefe hoafĩ yangĩrĩyo hoafĩmayu. ¹² Ranĩmboane, Ai afĩndĩmbo hĩmboarĩ papĩndeimboyei, nga ai ngĩrĩ tũrũboadĩhĩ fĩfĩrĩndĩhindĩ. Ai afĩndĩmbo hĩmborĩndeimboyei, nga ahandĩ nĩmĩndĩ ngĩrĩ fĩfĩrĩndĩhindĩ. Ranĩmbo-anĩmbo ai wambo sowana asũkai hĩhrĩndahi dĩdeiyani God ai ahei moaruwai hohoanĩmo ra amboawi mbũsũmbui,” *Aisaia 6:9-10* mehu.

Sisas ai sesi ahurĩ ranahandĩ nĩmĩndĩ fĩfĩre hoafĩmayu

(Matyu 13:18-23; Ruk 8:11-15)

¹³ Sisas ai ahamumbo hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Awi se kafeefe hoafi ranahandĩ nĩmĩndĩ ra moai fĩrĩrũndĩyo? Asu refaana bĩdĩfĩrĩ amurĩ kafeefe hoafi ra nũngundu fĩfĩrĩ-mandunda? ¹⁴ Nindouyei mbusũmo Godĩndĩ hoafi wataporĩmboayo ana, sapo nindou sesi ahurĩ nũmbũrambe buboafoareandĩ nahuriane. ¹⁵ Hoafi nafĩnĩ pĩrayo ana, sapo nindou Godĩndĩ hoafi hĩmborĩyeihane, nga Satan ai nĩmehũnou hoafi ra nindouyei mbusũmonĩndĩ semũndũ raguanambo-reandũhani. ¹⁶ Bĩdĩfĩrĩ sesi ahurĩ nĩmoei yahafĩsafambe pũtapĩmayo nahuriane. Ai Godĩndĩ hoafi ra hĩmborĩyei hehĩ nĩmehũnou semĩndĩmbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyeihĩ-aneĩ. ¹⁷ Nga ai moai hoafi ra ndorĩhĩ sahũmũndia ahei ngũsũfoambe ragu ngĩnĩndĩ nĩmaro, nga ai moanĩ akĩdou yangĩrĩ ngĩnĩndĩ nĩmboeihĩ aneĩ. Ai Godĩndĩ hoafi hĩmborĩyei masahũmũndi ranahambo refe hoeifembo nindou ngorũ ai tĩngĩrĩfo sehindanĩ nĩmehũnou hĩnĩngĩrĩhindũhĩ-aneĩ. ¹⁸⁻¹⁹ Bĩdĩfĩrĩ ai sesi ahurĩ tĩhoarĩ-tĩhoarũmbĩ wohambe pũtapĩmayo nahuriane. Nindou ranai hoafi hĩmborĩyeihaneisĩ, nga ai hĩfĩndĩ moatũkunĩmbo afĩndĩ hohoanĩmoyeihĩ napo afĩndĩ semĩndĩmbo ngũsũfo parĩhindũhĩ Godĩndĩ hoafi ranahambo gabudĩfoareanda asu ahurĩ ranai ngĩrĩ hĩsĩndo. ²⁰ Asu sesi ahurĩ hĩfĩ aboedambe bubumayoa aboedĩ tũkefeyo ranana sapo nindou dũdĩ ai hoafi hĩmborĩyo haya fĩfĩreandũhĩ tũmafoareandĩ nahuriane. Raniyo bĩdĩfĩrĩ ai hĩsĩ aboedĩ hĩsĩyowohũ bĩdĩfĩrĩ ai 100 hĩsiyo, bĩdĩfĩrĩ ai 60 hĩsiyo, asu bĩdĩfĩrĩ ai 30 hĩsiyo marandĩ,” mehu.

Sisas ai moaruwai nendĩ hemafoareandĩ

(Ruk 8:16-18)

²¹ Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbi-mbo hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Awi nindou ai ram hai wambũrĩ asu fondĩ hoarehĩ dĩbonapĩmandĩhiyo? Wanĩ, nga ram ra fondĩwamĩ nĩmoamo ane nĩndĩhĩ arĩhũndĩ. ²² Munĩguambo moatũkunĩ haponda dĩbombo engoro ra

süngunambo ana weindahí tükündí femboe. Asu n'ne-moatükuni gabudíhi masíhehindí ra süngunambo ana weindahí yagodomboe. ²³ Nindou ai hímboambeimbíndühí ana, hoafi nda hímborímbyi-wamboane," mehu. ²⁴ Asúkai hoafiyupurühí yahuya, "Hoafi hímborayomo ra se wudípoapondú hohoanímondímo. Se nindoumo yimbuaríhindürí raní símogodühí anímbo God ai síheimbo yimbundearühí asu ngorú bídífirí pandeambui. ²⁵ Nindou düdi ai bídífirí moatükuneimbayú ana, God ai asúkai bídífirí dagadombui. Nga nindou düdi raní-koateayú ana, n'ne akídou ahandí warambeahíndí ra ndemündú raguanambo-ndeambui," mehu.

Sisas ai sesí ahurí tükéfeyo kafeefe hoafi hoafímayú

²⁶ Sisas ai asúkai hoafiyuhí yahuya, "God ngíníndí hífandarandí ranana nindou sesí ahurí núbürambe bubofoareandí nahuraiane. ²⁷ Nindou ranani apuwaníyo asu yanggírí ahandí ratúpúrí ratúpúríyuaníyo nímboakoaní sírühí sesí ahurí adúkarí tükéfeyo ra ai moai fífíreandí. ²⁸ Hífí yanggírane sesí ahurí ra rareanda adúkarí tükúfehü hísíyo arandí. Ai moai fífíreandí nüngureambombai weangurühí emündí boatei tükündífe mbunda mbíro ahurí tükündífihü anímbo ranambe hísí tükündí femboe. ²⁹ Hísí ranai ho ngíníndíyowa núbürí aharambürí ranai yimungure-míndímboyo símboaní yimunguramündí arandí," mehu.

Sisas ai hoarí akídouhündí adúkarí tükúfembo kafeefe hoafi hoafímayú

(Matyu 13:31-32; Ruk 13:18-19)

³⁰ Sisas ai asúkai hoafiyuhí yahuya, "Síhírí God ngíníndí hífandarandí rana-hambo nüngunahuraiane mambísefa? Ranahambo hoafímbo níní-kafeefe hoafínambo hoafímandefa? ³¹ God ngíníndí hífandarandí ranana hambomo hoarí nahurai akídou ahandí ndürí mastet hoarí hífí kararowandí nahuraiane. ³² Nga hífefeyo ana, tíkoaní nahurai tükúfe haya adúkarí hamíndí amurí núbürambeahíndí sesí ranahambo ngasúndeandühane. Ranane afíndí düdüdü papíre haya níngowaní, ndu ai hei raníwamí ngísíharühí ngeramborühí aríhündí," mehu.

Sisas ai kafeefe hoafínambo hoafímayú ranahandí nímíndí

(Matyu 13:34-35)

³³ Sisas ai nímoréhí nindowenihí afíndí ranaheimbo kafeefe hoafi afíndí wataporímborandí ahei hohoanímo ra símogodühí. ³⁴ Ai ranaheimbo kafeefe hoafínambo yanggírí wataporímborandürí marandí. Nga ahambo süngururú-rundeimbí aiyanggírí nímarímondaní ana, hoafi ranahandí nímíndí ra yamundeapürí-marandí.

Sisas ai hoewerí hoafímayú afurímareandí

(Matyu 8:23-27; Ruk 8:22-25)

³⁵ Mamí raní nímambe ahambo süngururú-rundeimbímbo yahuya, "Síhírí Gariri kuríhoe ra ngorú-goaníní ngefomboane," mehupurí. ³⁶ Raníyo nímoréhí nindowenihí afíndí ra raru híngírúwuri houbmo bot Sisas mamaru ranambe fareafu houbmo sowaründümo mahomo. Asu bot bídífirí amurí ranai amboaní ai-babídímbo maho. ³⁷ Ai hífomondane, Gariri kuríhoe ranambe ngíníndí hamíndí werí ranai tükúfemfeyo. Raníyo hoe ranai hafo kaifoairandühí tükúhefembo yanggírímayo. ³⁸ Asu Sisas ai daboadaní pirowamí mbíro nande haya apuane, ahambo süngururú-rundeimbí ai yanggírí ruwurühí yahomoya, "Nindou Yamundo-randeimbí, síhírí yífímbo yanggírarefí ranahambo awi se moai hohoanímoyafíyo?" mehomondamboyu. ³⁹ Sisas ai botífi hoe asu werí ranahafembo ngíníndí hoafiyupurühí yahuya, "Rühúsafí kíkíndandífe," mehua hoafi níngowambe kíkámíndühíyo hoe asu werí ai afure pimareandí. ⁴⁰ Sisas ai ahambo süngururú-rundeimbímbo hoafiyupurühí yahuya, "Nímboe se yíhímboayomoa? Awi se aníhondúmbofe-koate-wamboyomo?" mehu. ⁴¹ Ahambo süngururú-rundeimbí ai ahamundíhoarí símborí ndúwuriyomondühí yahomoya, "Nindou nda nüngunahurai nindouyua? Moaní hoe afíndí-afíndímoyo asu werí ranai ahandí hoafi hímboríyafehü afurímáríneandí," mehomo.

5

Nindou mamíndí fiambeahíndí Sisas ai moaruwai nendí hemafoareandí

(Matyu 8:28-34; Ruk 8:26-39)

¹ Sisas ai ahambo süngururú-rundeimbí babídímbo Gariri kuríhoe ra botambe baríhoemo houbmo Gerasa-yafe hífambe mahomo. ² Sisas ai bot híngíríre haya kusífuendaníyo, nindou mamí ahandí fiambe moaruwai nendí nímareimbí ai yífí síhehi ríhündéimbí honguambeahíndí hu ahambosó tükúfemfeyu. ³ Nindou ranai ana yífí síhehi ríhündéimbí honguambe-ani apu arandí. Ranane ngírí ahambo senínambo

amboani yir+war+ hūputūpu+ndūr+indūmo. ⁴ Nindou ranahambo af+nd+imbo sen+nambo yir+war+ hūputūpu+hor+imndeī mar+hündi, ngā sen ra gur+haimarandi. Ai ng+in+ndi ham+ndi+wambo nindou ngorū ai-amboani moai ahambo k+ik+h+rūmūdu. ⁵ N+imbokoani asu s+rūh+ nindou ranai yif+ s+hehi r+hūndeimb+ n+imoei+ambe asu hif+ wafu ranambe hoahoangura+marandi. ⁶ Sisas ai hapaodūmbo angun+ huambe nindou+mayu ranai hoerir+ haya p+p+yu hu ahand+ wagabe yir+ yimbu pusire mamaru. ⁷ Nindou ranai pukūna hoaf+ kar+hoe+hū yahuya, “Sisas, se-ana God N+imoamo Hondū ahand+ n+imori anaf+, se wambo n+n+ nūnūngu+fend+r+imboyafa? Ro s+hambo dūduar+hean+n+, Se God+imbo dabar+indafoandūh+ ng+r+ s+hambo n+n+moatūkun+ rand+heand+ mb+saf+,” mehu. ⁸ Ramehu ra sapo Sisas ai hoaf+yuh+ya, “Moaruwai nend+ se nindou ranahand+ fiambeah+ndi kosifoao,” mehu ran+imboyo. ⁹ Asu Sisas ai dūdureandūh+ yahuya, “S+hafi ndūr+ n+ne?” mehuamboyo. Asu moaruwai nend+ ranai yahoya, “Wand+ ndūr+ ana amiane. Sapo ro ana af+nd+ s+r+hünd+anef+,” meho. ¹⁰ Moaruwai nend+ ranai ran+ hif+hünd+ yowan+ y+hoefimbo hefoefemun+poan+ yaho haya Sisas+imbo hūti hoaf+mar+r+. ¹¹ Ran+ fik+m+ hif+ wafuambe moatei af+nd+ ranai ses+ sahūsih+ bur+yei wak+mar+hindi. ¹² Ran+yo moaruwai nend+ ranai Sisas+imbo hūti hoaf+yeih+ seiya, “Se y+hoefimbo koand+hawamuna moatei akim+ nda burayeī ahei fiambendahumboane,” masei. ¹³ Ran+yo Sisas ai h+n+ng+mareandūra rasūngumehindi. Moaruwai nend+ ranai nindound+ fiambeah+ndi kosifoehi hehi moatei akim+ bur+mayei ahei fiambemehindi. Ran+yo 2,000 moatei ranai h+r+p+n+ p+yei hehi gūgūr+yei hanimbo kur+hoeambe hoe kar+hūsi hehi yif+saff+mayei. ¹⁴ Nindou moatei hifand+marund+ ranai fefou houmbo homo adūkar+ ngoa+yo asu akid+u ngoa+fi adaburo ran+yo ra watapor+imbomarund+. Ran+yo ran+hündambo n+moreh+ nindowenih+ ranai n+ne+moatūkun+yo moateimbo tūkūmefeyo ra hoeifembo mahei. ¹⁵ Ai hei Sisas+imboso tūkūyah+ hoer+hindane nindou horombo ahand+ fiambe moaruwai nend+ af+nd+ n+mareimb+mayu ranahambo hoeimar+hori. Ai asūkai aboed+ hohoan+mo f+fire hohoan+mo+yuhūmbo hoear+ gūde haya mamaruwa hoer+hori hehi y+h+mbomar+hori. ¹⁶ N+ne+moatūkun+ Sisas ramareand+ hoeifembo mahei ranai asūkai h+h+r+yahi hei nindou horombo moaruwai nend+ n+mareimb+mayu asu moatei ranahambo amboani watapor+imbo-mar+hündi. ¹⁷ Ran+yo n+moreh+ nindowenih+ ranai ran+ hoaf+ ra h+mbor+yei hehi Sisas+imbo ran+ hif+hünd+ ngorū+goan+n+ hombo hūti hoaf+mar+hori. ¹⁸ Asu Sisas ai botambe mafar+fiyuwamboyo nindou horombo moaruwai nend+ n+mareia hefoareandeimb+mayu ranai aid+bo hombo hūti hoaf+mayu. ¹⁹ Ngā asu Sisas ai ahambo moai y+n+ yahoundo. Ai hoaf+yundowohū yahuya, “Se s+haf+ wor+nambo ngoa+fi fik+m+in+nd+imbo Adūkar+ ai s+haf+ fimbo h+poamo+rean+nūh+ ramarean+n+ ranahambo watapor+imbondand+,” mehu. ²⁰ Ran+yo nindou ranai hu Dekapolis hif+hū ahand+ fimbo watapor+imbo-maranda n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ranai mahep+nahindi.

Sisas ai n+moreh+ n+imori yif+hünd+ bot+re asu n+moreh+ angūnūmb+ aboed+mareand+ (Matyu 9:18-26; Ruk 8:40-56)

²¹ Sisas ai Gariri kur+hoe ra botambe far+fi haya ngorū goan+n+ huane nindou af+nd+ ranai ahand+ hoaf+ h+mbor+imbo mafandeand+. ²² Ran+yo Suda+yei rotu wor+ hifand+rā randeimb+, ahand+ ndūr+ Sairus, ai mahu. Ai hu Sisas+imbo hoerirūh+ ahand+ yir+ik+m+ yir+ yimbu pusire mamaru. ²³ Ai Sisas+imbo hūti hoaf+yundo hoanguhū yahuya, “Wand+ n+moreh+ n+imori ai yif+imbo yang+rane, ngā se d+d+fi war+ nandowand+n+ an+imbo aboed+imbeyo+wamboane,” mehundo+amboyo. ²⁴ Asu Sisas ai aid+bo mahua n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ranai ahand+ sūngu mahei. Ran+yo ahand+ fik+m+ gugureandūh+ n+nend+mar+hori. ²⁵ Asu nindou gugur+mareand+ ranambe n+moreh+ mam+ 12 h+mbanūh+feimb+imbo amoamo wat+koaf+rā-marandi. ²⁶ Ran+yo n+moreh+ ranai dokta hoeifepur+imbo ahambo fehefembo+hūnda ahand+ kak+ af+nd+ saimarandi. Asu dokta ranai moai ahambo far+hoemondan+ aboed+ tūkūfeyo, ngā wani. ²⁷ N+moreh+ ranai Sisas+nd+ hoaf+ ra h+mbor+yo haya ho nindou af+nd+ ranahai mbusūmo man+ngo. Ran+yo ai Sisas+nd+ daboadan+ ho ahand+ hoandar+ hoear+ ra sūnd+mareand+. ²⁸ Ai ahand+hoar+ yare hohoan+mo+yowohū yahoya, “Ro ahand+ hoear+ yang+r+ amboani sūndar+heand+ ra aboed+ndamboyah+,” meho. ²⁹ Ramareandamboyo n+mehūnou amoamo wat+koaf+marand+mayo ra k+ik+ram+ndūh+ asu ahand+ fiambe angūn+ ranai aboed+mayo f+fir+mareand+. ³⁰ Asu Sisas ai ahand+ fiambeah+ndi ng+in+ndi makosifoenda f+fire haya h+h+r+fi dūdurearūh+ yahuya, “Dūdi wand+ hoearūh+ sūnd+mareanda?” mehu. ³¹ Ahambo sūngururū+rundeimb+ ai hoaf+yomondūh+ yahomoya, “Nindou af+nd+ engoro ra hoeiarowandane asu dūdi sūnd+mareand+ saf+ hawambo dūduwefoanda?” mehomo. ³² Ngā awi Sisas ai dūdi ahand+ hoear+ f+h+ sūnd+mareand+ ra f+fir+nd+hea yahu haya kokomara hu. ³³ N+moreh+ ranai ahambo ran+moatūkun+ tūkūmefeyo ra f+fire haya y+h+imboyo+hū h+h+am+ndar+mayo. Ran+yo ho

Sisasindî yirikîmî yimîndîhona nîmarîmbo muŋguambo moatükunî ahambo tükümeŋefeyo ra wataporîmbomarandî. ³⁴ Sisas ai nîmorehî ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nîmorî akîdou, se anîhondümbö-arowandî ranîmbohünda seana asükaî aboedanafi. Sîhafî angünî aboedîmeŋefeyo ranîmbohünda se ŋgusüfo afurîndo kûndo hawa ŋgafi,” mehu. ³⁵ Sisas ai wataporîmborandühi nûŋguambe nîndou bîdîfirî ai Suda-yafe rotu hîfandî randeimbîndî worambeahîndî sînimö hoafiyomondühi yahomoya, “Sîhafî nîmorehî nîmorî yîfîmayo. Ŋga nîndou yamunde randeimbîmbo tîŋrîfo segodoponanî,” mehomo. ³⁶ Asu Sisas ai moai ahamundî hoafi ranahambo hîhîmborîyu. Ai Suda-yafe rotu hîfandîrandeimbî ranahambo yahundoya, “Yowanî, yîhîmbo-yoponanî, ŋga se moanî Godîmbo anîhondümbö-ndowandî,” mehu. ³⁷ Sisas ai nîndou ranahambo ai-babîdîmbo hombo yowanî yahu hînîŋgîrerü haya, Pita, Sems, Son, asu ahandî akîdî Sems ahamumbo yanggîrî süŋgureapurî haya mahu. ³⁸ Ai homo Suda-yafe rotu bogorîndî worîkîmî tüküyafundühi Sisas ai hoeireandane aranî hoafi afîndî afîndî-mayeî. ³⁹ Ai worambe farîfi hafu hoafiyundürühi yahuya, “Nîmboe se aranî hoafi afîndî-afîndayeia? Nîmorî ndanana yîfîyoponanî, ŋga moanî apomboane,” mehuamboyei. ⁴⁰ Asu nîndou ranai ahambo tîkîfînambo-marîhorî. Ai aheimbo ranî worambeahîndî hîhaifoarearü mbura, nîmorî ranahandî hondafîndîyafe asu ahandî süŋgururü-rundeimbîmemo aheimbo yanggîrî semündündürî haya, nîmorî yîfî meŋgoro ranî worî safanî ranahambo aheimehîndî. ⁴¹ Ai hüfu nîmorî ranahandî watîŋarîhü kîkîhîramündî haya hoafiyundowohü yahuya, “Tarîta kumî,” mehu. Hoafi ranahandî nîmîndî ana ndahuraiane, “Nîmorehî nîmorî yîhoarîfî ro hoafehanîni, se botîyafö,” yaho ranane. ⁴² Asu nîmehünö nîmorehî nîmorî ranai botîfe haya mahowa nîndou ranai mahepünehîndî. Nîmorî ranana 12 hîmbanî yoweimbîyo. ⁴³ Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Se yowanî nîndou mamîmbo amboanî ndanî moatükunî nda hoafiyoponanî. Nîmorî ranahambo sesî sahündö anîmbo mbîseso,” mehu.

6

Nasaretîhündî ai Sisasîmbo yîboarukomarîhorî (Matyu 13:53-58; Ruk 4:16-30)

¹ Sisas ai ranühi hînîŋgîre haya ahandî ŋgoafi hondünambo mahua asu ahambo süŋgururü-rundeimbî ai ai-babîdîmbo mahomo. ² Ranîyo moanî nîmarîmbo sîhî Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nîmorehî nîndowenîhîmbo yamundîmareandürî. Nîndou afîndî ranai hîmborîyei hehî hepünahîndühi seiya, “Ndanî ndofe fîfirîfe nda nahündö semündümboyya? Asu hepünîfeimbî moatükunî refembo ŋgîndî ra nahündambo semündümboyya? ³ Aiana worîmbora randeimbî nîndou yanggîrî-ani. Asu ai Mariandî nîmorî Sems, Sosep, Sudas asu Saimon ahamundî amoŋgo-ani. Asu ahandî rehîmamî ai nda sîhîrî babîdî anîmboei,” sei hehî Sisasîmbo ŋgusüfoambe yîboarukomarîhorî. ⁴ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbî ai muŋguambo ŋgoafîhü ndürîmb-ani. Ŋga ahandî ŋgoafi hondühi ahandî fîkîmîndîso worambe ana ndürîkoate-ani,” mehu. ⁵ Asu Sisas ai ranühi moai hepünîfeimbî moatükunî rareandî, ŋga yîmbumamî angünûmbî nîndou yanggîrîyo warî manandeanda aboedîmehîndî. ⁶ Ranîyo nîndou ahambo anîhondümböfo-koatemayeia hepünîmeŋefiyu.

Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbî nîndou 12 ranahamumbo koamarîhepura mahomo

(Matyu 10:5-15; Ruk 9:1-6)

Ranîyu Sisas ai ranühi ŋgoafi adaburo ra hoahoanguhü Godîndî hoafi yamundîmareandürî. ⁷ Ai ahambo süŋgururü-rundeimbî 12 ahamumbo nîndouyei fîambeahîndî moaruwai nendî hefoefembo ŋgîndî sagapurî mbura yîmbu-yîmbure koamarîhepurî. ⁸ Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Se ŋgomondühi ra nîni-moatükunî ndowandümböemo, ŋga nîmîndî yanggîrî anîmbo ndowandümo. Se yowanî bret, arü asu kakî ranî-moatükunî sandîfe semîndî-poanî. ⁹ Se su güdündî, ŋga hoearî ana güdarundî ranî yanggîrî anîmbo güdu ndowandümo ŋgomo. ¹⁰ Asu se homo ŋgorü ŋgoafîhü tüküyafu houmbo ŋgorü worambe ahafomo ra ranî worambe yanggîrî nîmandîmo mbundumbo ŋgorü-goanîni asükaî ŋgomo. ¹¹ Ŋgomondanî ranî ŋgoafîhündî ranai sîhamumbo worînfepurî-koatendeihî sîhamundî hoafi hîmborî-koatendeianî, se ŋgoafi ra hînîŋgîndündî. Se hombo mbîsîmombo ana, sîhamundî tîŋarîhündî hasüfi ra püpürüfîboadu houmbo ŋgomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbîreandürî yaho nafuyîyondürîmbo-hündö,” mehu. ¹² Ranîyo Sisasîmbo süŋgururü-rundeimbî ranai homo nîmorehî nîndowenîhîmbo hoafi bokarîhoemondühi yahomoya, “Sîhei ŋgusüfoambe moaruwai hohoanîmo hînîŋgîndîhîndühi sîmborî hohoanîmo süŋgundîhîndî,”

mehomo ¹³ Asu ai homo nindouyei flambeahindî moaruwai nendî hefoaru, angünümbî nindouyewamî werî hoe karunda angünümbî nindou ai aboedî tüküyahi marîhündî.

*Herot ai Sisasimboya Son hundürüra randeimbimbei mehu
(Matyu 14:1-12; Ruk 3:19-20; 9:7-9)*

¹⁴ Sisas ai munğu-moatükunî ramareandî hoafi ra adükari bogori Herot ai hîmborîmayu, sapo ahambo munğuambo nindou fifirîhorî hehimbo wambo. Ranîyo bidîfirî nindou ai seiya, “Son hundüra randeimb-ani yîfîhündî botîfi haya. Sapo ranîmboane hepünîfeimbî moatükunî yare arandî,” masei. ¹⁵ Asu bidîfirî nindou seiya, “Aiana Erasais-ani,” masei. Asu bidîfirî nindou seiya, “Aiana Godîndî hoafi hoafiyomo rundeimbî horombo yîfîmemo nahurai-ani,” masei. ¹⁶ Herot ai ranî hoafi ra hîmborîyu hayama yahuya, “Ro Son hundürüra randeimbimbo ana horombo mbîro kîkîmarîhehinî. Nga asu haponda asükaiyu yîfîhündî botîfimboyu?” mehu. ¹⁷⁻¹⁸ Horombo Herot ai ahandî akîdî Firipîndî nîmorehî Herodias masemündu. Ranîmbo Son ai Herotîmboya, “Aboedî hohoanîmoyoponî shafî akîdandî nîmorehî masowandîfî,” yahundo-marandî. Ranîmboyo Herot ai nindou bidîfirî koamarîhepura Sonîmbo kîkîhrundümo mburumbo karabus-ambe hînjîgîmarîwuri. ¹⁹ Herodias ai Sonîmbo ngîndîrîrîhü hîfokoeffimbo hohoanîmomayo, nga ai ngîrîndo. ²⁰ Sapo Herot ai Sonîmbo yîhîmborîrîhî-wambo. Ai fifireandî Son ai Godîndî hîmboahü mbumundî nindou-mayua ranîmbo Herot ai ahambo hîfandürî-marandî. Ai Sonîndî hoafi hîmborîyuhü ana, ngusüfoambe moaruwairîhü afîndî hohoanîmoyuhani. Nga asu ahandî hoafi hîmborîmbo hohoanîmoyuhani. ²¹ Herodias ai Sonîmbo mbîro kîkîfimbo, nafî kokorambo hoeimareandî. Herot ai ahambo hondî ai wakîmarîmîndo ranî sihî gafmanî-yomondî bogori, ami-yomondî bogori asu Gariri hîfandü rundeimbî ahamumbo sesî sindîmareandî. ²² Ai sowasümondühî nîmarîmondane, Herodiasîndî nîmorehî nîmorî ai hafo hîhîfî-hîhîfîyo wakîmareandî. Ranîyo Herot asu bidîfirî boboagorî sesî sowasümondühî mamarîmo ai ranahambo afîndî hîhîfî-hîhîfîmemo. Ranîyo adükari bogori Herot ai nîmorehî nîmorî ranahambo düdureandühî yahuya, “Se nîne-moatükunîmboyo hohoanîmo-ayafî ra ndahanînimboyahî, nga se wambo hoafiyafi,” mehu. ²³ Herot ai dabarîfi hoafiyundowohü yahuya, “Se nîne-moatükunîmboyo hoafayafi ana, ndahanînimboyahî. Se hîfî hîfandarîhandî ranahambo kîkîrowandîrî asafi ana, ranamboanî ro kîkîndîheanînimboyahî,” mehu. ²⁴ Nîmorehî nîmorî ranai hondî sowana hîhîrîfe ho düdureandühî yahoya, “Nînimboatükunîmbo düdumandahea?” mehoamboyo. Hondî ai yahoya, “Son hundürüra randeimbîndî mbîrombo anîmbo düdundafoandî,” mehondoamboyo. ²⁵ Nîmorehî nîmorî ranai hîhîrîfe ho adükari bogorîmbo anahoya, “Hapondanî hamîndî Son hundürüra randeimbîndî mbîro pretambe foando hawa ndawandîrî,” meho. ²⁶ Ai ranî hoafi ra hîmborîyu haya ahambo ngusüfoambe moaruwai-marîrîsî, nga sapo nindou fandü masowasümo ahamundî hîmboahü nîne-moatükunî se hoafayafi ro randîheamboyahî mehu. Ranîmboyo ai nîmorehî nîmorî ranahandî hoafi süngufembo ambe yahokoatemayu. ²⁷⁻²⁸ Ranîyo adükari bogori ranai ami mamî koamarîheira Sonîndî mbîro semîndîmbo mahüfu. Ai hüfu Sonîmbo karabus worambe mbîro kîkîrîrî mbura ahandî mbîro ra pretambe foare semündü hu nîmorehî nîmorî ranahambo masagado. Ranîyo nîmorî ai semîndî ho hondambo masagado. ²⁹ Sonîmbo süngururî-rundeimbî ai ranî hoafi hîmborîyomo houmbo homo karabus worambeahîndî fî-nîmoko sowandümo homo honğuambe masîhawurî.

*Sisas ai 5,000 nindoumbo sesî masagadürî
(Matyu 14:13-21; Ruk 9:1-17; Son 6:1-13)*

³⁰ Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbî ai homo ai-babîdîmbo mamühiyafundühî wataporîmemo. Ai ratüpürî rarundühî nîmorehî nîndowenîhîmbo Godîndî hoafi yamundîmarundürî ranahambo. ³¹ Nindou afîndî ranai fande bukürefoemarandamboyo Sisas ai ahandî hoafi sowandümo homorundeimbî babîdîmbo sesî sesî-koatememo. Ranîmboyo hoafiyupurühî yahuya, “Andai sîhrîpoanîmbo nindou nîmarî-koateandühî jgefühî anîmbo akîdou fî-handîhu,” mehupurî. ³² Ranîyomo ai yanğîrî botambe fareafu houmbo nindou nîmarî-koateandühî mahomo. ³³ Nga nîmorehî nîndowenîhî afîndî ranai hoeirîhî fifîrîhipurî, ranîmboyo nindou afîndî ranai Sisas ahandî süngururî-rundeimbî babîdîmbo homboyomondanî ahei ngoafi hînjîgîrîhî hehi Sisasîmbo sowana pîpîna hei ai-boatei tükümehindî. ³⁴ Ranîyo Sisas ai ahambo süngururî-rundeimbî babîdîmbo botambe homo tüküyafundane, nindou afîndî ranai hîfanda menğoro. Ranîyo hoeireanda mayoa sipsip hîfandîyo-randeimbî nindou hîfandîyo-koate nahurai fimayeia hîpoambo-reandürühî afîndî yamundîmareandürî. ³⁵ Asu süngunambo nîmbambe hüfîhamîndî ai hanuambe hoafiyomondühî yahomoya,

“Ndanühi ana nindou nîmari-koatereandühane ndeara hüfihamîndi ahanu. ³⁶ Ranîmbo-hündambo anîmbo nîmorehi nindowenihi ranaheimbo koarîhawandüra hei ngoafi akîmi adaburo ranühi aheihorî sesî pemîyei mbîsahüsi,” mehomu. ³⁷ Nga asu Ai simborî hoafiyupurühi yahuya, “Se sesî dabudürî,” mehuamboemo. Ai simborî ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Awi se hohoanîmoyafanî ro afîndî handret kinanambo aheimbo bret pemîyo saimboyo?” mehomu. ³⁸ Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Nüŋgunümbî bretiyo se sihoemomboemoa? Homo hoeiru,” mehuamboemo. Homo hoeirunda mayoambo yahomoya, “Hondahüfeimbi bret asu yimbu kinî ranane engoro,” mehomondamboyo. ³⁹ Sisas ai ahamumbo hoafîmayua nindou ranaheimbo hoafîmayomonda yîbobo-yîboboyahi hehi mamarei. ⁴⁰ Mamarei ra bîdîfîrî 100, asu bîdîfîrî 50, ranîyei yîbobo-yîboboyahi mamarei. ⁴¹ Sisas ai bret hondahüfeimbi asu kinî yimbu ra semündü haya sünambe hîmboyo hafuhü Godîmbo hîhîfîrîrî mbura, hîfîrîre haya ahandî süngururü-rundeimbi masagapurî nindou ranaheimbo yimbufembo. Asükaiyu kinî akîdou yimbu ranamboani hîfîrîre haya yimbumareandî. ⁴² Muŋguambo nindou ranai sesî ra sahäsimbo simongorî-marîhümündî. ⁴³ Ranîyo Sisasîmbo süngururü-rundeimbi ai bret asu kinî bîdîfîrî bîdîfîrî kurîmayo ra 12 wambürambe wambürîhîru hafombo tükümeŋefeyo. ⁴⁴ Nindou sesî masahüsi ranana 5,000-yei.

*Sisas ai kurîhoe hangîfowamî pütapîmayu
(Matyu 14:22-33; Son 6:16-21)*

⁴⁵ Sisas ai nîmehünou ahambo süngururü-rundeimbi botambe farîfe hefe Gariri kurîhoe behefe hefe ai-boatei Betsaida ngoafînambo hombo hoafîmayupurî. Nga aiana awî nîmarî mburîmbo nindou ra koarîhefendürîmboyo. ⁴⁶ Nîmorehi nindowenihi ra koarîheirî mbura asu ai Godîmbo didîbafîfembo hîfî wafuanambo mahafu.

⁴⁷ Ranî nîmbambe ahambo süngururü-rundeimbi ai botambe Gariri kurîhoe hangîfowamîyomo, nga asu aiana ngîndanîyu. ⁴⁸ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi hoeireapurane werambe bot ra ahamumbo kameihü nînendî-mareapura asu bot ra semîndî hombo purîna watîharîmarundî. Ranîyo Sisas ai si hoafîmbo safî ahamumbo sowana bot ra ngasünde haya hoe hangîfowamî pütapîmayu hu. ⁴⁹ Nga asu ai hoeirüwanî hoe hangîfowamî pütapîmayua yîfiâf-anî yahomo houmbo hasîheimemo. ⁵⁰ Ai muŋguambo hoeirüwura mayoa yîhîmbo-mayomondamboyo, ai ahamumbo nîmehünou hoafiyupurühi yahuya, “Se yîhîmbo-ndîmboemo, nga ngînîndî nîmandümo. Ndanana ro-anahi,” mehu. ⁵¹ Asu ai botambe farîfi hafu ai-babîdîmbo mamaruwa hoewerî ranai afurîmareanda mahepünafundî. ⁵² Nga Sisas ai hondahüfeimbi bret hepünifeimbi moatükunî ramareandî ra moai wudîpoaporu fîfîrundî sapo ahamundî hohoanîmo ranai tapîhamîyohü wambo.

*Genesaretîhü Sisas ai angünümbî nindou afîndî aboedîmareandî
(Matyu 14:34-36)*

⁵³ Ranîyomo ai botambe kurîhoe ra barîhoemo gudianî Genesaret ngoafîkîmî bot ra hîmondîndümo hînîngîmarundî. ⁵⁴ Ai botambeahîndî makusîfoendambo nindou ranai nîmehünou fîfîrîmarîhorî. ⁵⁵ Ngoafî ranî ngoafîkîmî adaburo ranühi hahabodeihü hoafîmayeiyua, angünümbî nindou afîndî safîsendambe-rîhindürî Sisas nüŋguhî sahämundîndürî hei marîhündî. ⁵⁶ Ranîyo muŋguambo ngoafî adaburo ranühi, nahi Sisas ai huanî angünümbî nindou ra fufurîhü-mündîndürî hei fandîhi-rühündühi sîhehindürî marîhündî. Ranîyei ahandî warî hoandarî ngîsîharî hoearî ra angünümbî nendî ai sündîmbîrîhindî sei hehi hüti hoafîmayei. Asu ahandî hoearî sündîmarîhindî ranai asükai aboedî tükümehindî.

7

*God ai amoa mamîyei ahînümbî hohoanîmo hîfînambomareandî
(Matyu 15:1-9)*

¹ Farisîhündî bîdîfîrî ai ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi nindou babîdîmbo Serusarem ngoafîhündî sîfomo Sisasîmbo hoeimarüwuri. ² Ranîyo hoeirundanî Sisasîmbo süngururü-rundeimbiemo ranai warî popoaiakoate sesî sowasümondühi mamarîmo. Warî popoaiakoate sesî sesîmbo ranana moaruwaiane. ³ Sapu Farisi asu Suda-hündî aiana ai boagîrî süngumarundî ranîmboane ngîrî warî popoaiakoate sesî dagüdi. ⁴ Asu sesî maket ambeahîndî pememo amboanî sesî popoaihefekoate ana, ngîrî dowadümo. Sapu ai boagîrî refemarandî süngumbo hîpîrî napo ra popoainîhou mbundümbu anîmbo mandu dowadümbuemo. ⁵ Ranîyo Farisi asu ahînümbî hohoanîmo fîfîrîundeimbi ai Sisasîmbo hoafiyomondühi yahomoya, “Nîmboe sîhambo süngurunîndî rundeimbi ai boagîrî ahînî ra süngufe-koateayomoa? Asu nîmboe warî afîsaho kapeihî sesî asowasümoa?” mehomu. ⁶ Ranîyo Sisas ai simborî hoafiyupurühi yahuya, “Godîndî

hoafi hoafiyurandeimbi Aisaia ana anihondumbo yimbu yafambeimbi sishamumboyu hoafimayu. Ai ndare sürü papa-randühi yahuya, 'Nindou ndanai ana yafambe yangirane wambo aboedani asei, nga ahei hohoanimoana angunane engoro.

⁷ Aiana nindouyei ahinümbi hohoanimo ranane yamundhindühi Godindi hoafane nda asei,

ranimboane ai wambo hohoanimoaye ra moanipoane,' *Aisaia 29:13* mehu. ⁸ Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ra hingiruru houmboanemo nindouyei hohoanimo yangirane sünguarundi." ⁹ Raniyo ai hoafiyupurühi yahuya, "Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ranahambo ambeyaho hiningifehümbi sihamundi hohoanimo süngufembo yangirane hohoanimoemo. ¹⁰ Sapo Moses yahuya, 'Se shafi meapeyafe hoarehindafi,' asu 'Düdi ahandi hondamboyu afindamboyu moaruwai hoafayu ana, yifimbiyuwamboane,' mehu. ¹¹⁻¹² Nga se ndaru hoafiyomondühiya, 'Nindou ranai ahandi hondafindambo fehefe kaki napoeimbanisi, nga hondafindambo hoafindupirühiya, "Ndanı kaka ana ro Godimbo saimbo masiheheandane," mbüsu ana, asu ngiri nindou ranai kaka ranambo ahandi hondafindambo fehefepirimbo yini mbisimo,' yahomo arundi. ¹³ Ranimboane Godindi hoafi ra hiningirundühi asu se boagiri-yafe hoafi ra süngu-arundi asu se afindi moatükunı rahurai raru arundi," mehu.

Nine-moatükunı nindumbo rareanda nindou ai moaruwai hohoanimo yei arihündi
(*Matyu 15:1-9*)

¹⁴ Sisas ai nindou afindi ranaheimbo asukai mingingyu hürühendüri haya hoafiyundürühi yahuya, "Munguambo nindou se wandi hoafi nda himborindei hehi fifirindihindi. ¹⁵⁻¹⁶ Nine-moatükunı moanambühündi nindou fiambe ahano aiana ngiri nindumbo randerani moaruwai hohoanimondo. Nga nine-moatükunıyo nindouyei fiambeahindi nımarı haya moanambühi tükefeyo ranane rareandanı nindou ai moaruwai hohoanimoaye," mehu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo hiningireandüri haya worına hafuane ahambo süngururü-rundeimbi ai rani kafeofe hoafi ranahambo düdumefundi. ¹⁸ Raniyo Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Awi seana ngusüfokoate-wamboemo. Awi se moai fifirundıyo, sapo nine-moatükunı moanambühündi nindou fiambe ahano ranıyopoani nindumbo moaruwaimbore arandi. ¹⁹ Ranana ngusüfoambe hohoanimo ranambe howohüypoani, nga ranana bodoambe hanı mburambo awaimboreandühane." Sapo Sisas ai ramehu ra munguambo mamıkarambo sesi ra Godindi himboahü ana aboedane yahumboyu. ²⁰ Asu asükaiyu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, "Nine-hohoanimo nindou ahandi fiambeahindi nımarıhaya tükefeyo ranane nindou ranahambo Godindi himboahü moaruwaimboarerı. ²¹⁻²² Ro hoafımayahi ranana ndanı-moatükunı nindou hohoanimoambe tüküfe arandi ndanıfboayahi hoafımayahi. Munguambo mamıkarambo moaruwai hohoanimo, hümbühünı, nımorehi sısihomo asu anamındıhoandı bırabırı, nindou hıfokoeke, nımorehi anamındeimbi dıbomboyo, hohoanı, wosıhoafori hoafi, bodımondambo ngınındı, moaruwai hoafi, hoafi himborıkoate, afındı-afındı, asu mamıkari hohoanimo ranımboyahi hoafımayahi. ²³ Munguambo ndanı moatükunı ndanane nindou hohoanimo-ambeahındı tüküfeyoahü nindumbo rareiranı Godindi himboahü moaruwaimborerı arandi," mehu.

Fonisia hıfıhündı nımorehi ai Sisasımbı anıhondümbomarerı
(*Matyu 15:21-28*)

²⁴ Sisas ai ranühındambo botıfi haya Tair ngoafıkımı mahu. Nindou ai ahambo fifirındıhorımboyei yahuhaya worambe mamaru. Nga ai ngiri dıbo amaru ra dıbondıfiyu. ²⁵ Nımorehi mamı ahandı nımorehi nımorındı fı-ambe moaruwai nendı nımarıweimbi ai Sisas ranühi amaru hoafi ra himborımayo. Raniyo ai nımehunou ho Sisasımbı-so tüküfe ahandı yirikımı peyo mamaro. ²⁶ Nımorehi ranai ana ai-poanımbı Fonisia sırhündı Grik hoafeimbiyo. Raniyo ai Sisasımbı ahandı nımorehi nımorındı fı-ambeahındı moaruwai nendı hefoefemböhünda hütihütımarırı. ²⁷ Sisas ai nımorehi ranahambo kafeofe hoafi hoafıyundowohü yahuya, "Sıhırı nımorı ranahaimbo sesi-boateı ndahundüri mbundühumbo anımbı. Nga awı sıhırı nımorıyei-mayo sesi ra yafori mbımo ndahundürümbıyefı," mehuamboyo. ²⁸ Asu nımorehi ranai hoafıyowohü yahoya, "Adükari, yınısı, nga yafori amboanı sesi-fondi koambe nımbıoeimbo nımorıyei-mayo sesi bıdıfırı-bıdıfırı ra sahusıhaneı," mehowamboyo. ²⁹ Asu Sisas ai hoafıyundowohü yahuya, "Se hoafımayafi ranımböhünda ngafi, nga moaruwai nendı ai sıhafı nımorı ra hıningımareandı," mehu. ³⁰ Nımorehi ranai hıhırıfe ho worambe hımbıoyowane, ahandı nımorındı fı-ambeahındı moaruwai nendı ai kosifoendühi asu fondıwamı mapo.

Sisas ai nindou mamı yafambe asu hımbıambe moaruwaimbü aboedımarırı

³¹ Raniyo Sisas ai Tair hiniŋgire haya hu Saidoniŋhü tüküfi mbura hu Dekaporisiŋhü tüküfi haya hu Gariri kuriŋhoe-kim tükümeŋfiyu. ³² Sisas ai ranühi nimiruambe nindou bidifiri ai nindou mam hmbotuhifo asu hihindi hoafiyu randeimb sahoriŋmidei mahei. Raniyei ai Sisasimbo nindou ranahandiwam wari mbinandeand sei hehi huti hoafimayei. ³³ Raniyo nindou ranahambo nindou afindi ahei mbusumo ahambo yangiri serumündu mahu. Raniyo Sisas ai waribatendi hmbambe yimbufih pamareanda aboedimayafea asu wari boatendihih nguri pare mbura nindou ranahandi teifuh pamareandi. ³⁴ Sisas ai sunambe hmboyu hafu hanaju afindi hfoareanduh nindou ranahambo yahundoya, "Efat." Hoafi ranahandi niniŋdi ra ndahuraiane, 'sübüdhoefi' yahoane. ³⁵ Raniyo nimehünou ahandi hmbambe ai aboediyowohü asu hoafi hihindi hoafiyumarandi ra asukai aboedi hoafimayu. ³⁶ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo rani-moatükun hoeimarihindi ranahambo nindou ngorumbo yowan hoafiyopani mehu. Ai aheimbo yowan mehundurios, nga asu ai ranahambo wataporimbomaruh hei. ³⁷ Ai hepunehinduh seiya, "Sisas ai mungu-moatükun aboedi ramareandi. Ai rareandani hmbotuhifo güreyandureimbi amboani ai hmboriyei asu hoafikoateyimb ai-amboani wataporiyei marihundi," masei.

8

Sisas ai 4,000 nindoumbi sesi masagaduri (Matyu 15:32-39)

¹ Asu ngorusimboani nindou afindi ranai Sisasimbo sowahi mafandihindi raniyei sesi koatemayei. Raniyo asu Sisas ai ahandi sünggururü-rundeimbimbo mborai yahupuri haya hoafiyupurüh yahuya, ² "Ro nindou ndanaheimbo hipoamboarhearü. Ai robadiŋ ngimi si nimirimbo wambo asu ai sesi koateanei." ³ Ro ngiri wembopo ngooŋnambo koandihhearü, nga ai nafini hmbao wuwurindei hehi pndeimboyei. Nga asu bidifiri ana nafi angunipoedanei," mehu. ⁴ Asu Sisasimbo sünggururü-rundeimb ai simbori hoafiyomondüh yahomoya, "Sihiri ana ngoafi angunanefi." Nga asu dagüdambo breti ra ndahumidifi hohumbo nindou ndanaheimbo mandahundura?" mehomo. ⁵ Raniyo asu Sisas ai düdureapurüh yahuya, "Se nungunümbi bretiyo sowandümoemo?" mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondüh yahomoya, "Ro 7 breti sihehumbonefi," mehomondamboyo. ⁶ Raniyo asu Sisas ai breti 7 ra semündu haya Godimbo hifimari. Raniyo asu hifitre mburambo ahambo sünggururü-rundeimbimbo bidifiri bidifiri ra yimbumareapuri. Asu ahamumbo hoafiyupurüh yahuya, "Se breti ra nindou ranahaimbo yimbundunduri," mehupuri. Raniyo asu ahambo sünggururü-rundeimb ai rasüngu-marundi. ⁷ Asu sünggururü-rundeimb ai kin yahunümbi amboani sowapundümo. Sisas ai kin ranahambo Godaheimbo hihifiri mburambo asu ahandi sünggururü-rundeimbimbo hoafimayupurambo kin ra nindou ranaheimbo yimbundunduri. ⁸ Asu munguambo nindou ai sesi ra sahüsi bodomayei. Raniyo asu bidifiri-bidifiri sesi mayo ra 7 wamburi wamburihmarundi. ⁹ Asu 4,000 nindouyei sesi ra masahüsi raniyo asu Sisas ai hoafimayundüramo bukirimayahindi. ¹⁰ Asu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimb babidi botambe fariyafu houmbo Darmanuta hifinambo mahomo.

Farisi ai Sisasimbo sisiŋmoruri hoeimarüwuri

¹¹ Farisi ai Sisasimbo sisiŋmofi hoeifimbohünda tüküyafu düdumarüwuri. Raniyo asu Sisasimbo düdurüwuri yahomoya, "Se Godindi nimirayafi ana, se Godindimayo hepunifeimb moatükun randiwandi," mehomo. ¹² Asu Sisas ai ngusifoambe moaruwairihü raguambe yare hoafiyuh yahuya, "Nindou nda nimböe hepunifeimb moatükun hoeifembo düdehindi? Ro anihondumboanah hoafehanduri, ngiri nafimbo moatükun yahurai hoeindihindi," mehu. ¹³ Raniyo asu Sisas ai Farisimbo yare hiniŋgireapuri hayambo ndamefiyu. Asu botambe farifi haya kurihoe barihoei googanini mahu.

Farisi asu Herot ahamundi yis ranahambo kafeŋe hoafi

¹⁴ Sisasimbo sünggururü-rundeimb ai breti adukari semindi hifimbo mitanimarundümo. Nga asu mam yangiriruri botambe foarüwuri houmbo sowarindümo mahifomo. ¹⁵ Asu Sisas ai ahini hoafiyupurüh yahuya, "Se Farisimondi asu Herotindi yis ranahambo hbadümbol!" mehu. ¹⁶ Nga asu Sisasimbo sünggururü-rundeimb ai hoafi ranahandi niniŋdi ranahambo wataporimbomarundi. Ai yaru hoafiyomondüh yahomoya, "Sapo ai hoafimayu ra breti koateyefi ranahamboyo hoafimayu," mehomo. ¹⁷ Raniyo asu Sisas ai fifi reandi nini-moatükunimboemo wataporimbomarundi ranahambo. Asu Sisas ai düdureapurüh yahuya, "Se ra

nimboe bretkoateyefi ranahambo wataporimboaru hoangomoa? Awi seana moai hoeirundi asu fifirundi? ¹⁸ Awi se hímboarümbü-anemosi, nga moai hoeirundi asu se hímboambembü anemosi, nga moai hímboariyomo. Siharí horombo bretkoateyefühi horombo ro ramaríhendí ra se fifirundi? ¹⁹ Horombo ro hondahüfeimbí bret 5,000 nindoumbo maseheandi rani-símboani se nüngunímbí bídífirí bídífirí bret wambüríyo wambüríhímarundi?" Raníyomo asu ai hoafíyomondühi yahomoya, "12 wambürí," mehomondo. ²⁰ "Asu se fifiru ro bret 7 4,000 nindoumbo maseheandi ra. Asu nüngunümbí bídífirí bídífirí bret wambüríyo wambüríhímarundi?" mehuamboyo. Asu ai hoafíyomondühi yahomoya, "7 wambürí," mehomondo. ²¹ Asu ai yare hoafíyupurühi yahuya, "Awi se moai ra fifirundiyo?" mehu

Betsaidahündi hímboatíharí mamí Sisas ai díboadomarirí

²² Betsaida ngoafíhü Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbí babídímbo hífomo tüküyafundane asu ahambo sowana nindou hímboatíharí mamí sowaríndümo mahífomo. Raníyei ai Sisasímbo fambíheira seihehi hoafímayahündo. ²³ Raníyu Sisas ai hímboatíharímbo waríthü kifi hürümündí haya ngoafí híníngíríne hena hafaní ahandí hímboarambe ngurí pamarírí. Ai kíkíhírümündühi düdufíndühi yahuya, "Se ngorü-moatükuní amboani hoeiríwandai waníyo?" mehundo. ²⁴ Asu nindou ranai hímboapoyu wakírendühi yare hoafíyuhí yahuya, "Ro nindou bídífirí hoeiríheambo-anahí. Nga asu ro hoeiríheandani nímí firíbadíhoai aho nahuraiane," mehu. ²⁵ Nga Sisas ai asúkaiyu ahandí hímboarümbí warí pamareandi. Asu ahandí hímboarí ra bírímaríhoayo. Raníyu asu hímboarí ahandí ra aboedíyowohüyo asu munnguambo moatükuní ra aboedí hoeimareandi. ²⁶ Asu Sisas ai worínambo koaríherühi yahuya, "Se yowaní ngoafína ngamboya," mehu.

Pita ai Sisasímboya Kraisa-ani mehu

(Matyu 16:13-20; Ruk 9:18-21)

²⁷ Nga asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbí babídí ngoafí Sisaria Firipai ngoafíkímí adaburo ranühi mahomo. Raníyomo asu nafínambo homondühi ahambo süngururü-rundeimbímbo düdureapurühi yahuya, "Wambo dídai-ani mbaseia?" ²⁸ Asu ai hoafíyomondowohü yahomondoya, "Bídífirí ai hoafíyeihíya, 'Aiana Son hundürürandürí-randeimb-ani.' Asu bídífirí ai hoafíyeihí 'Aiana Eraisia-ani.' Nga asu bídífirí ai hoafíyeihí, 'Aiana Godíndí hoafí hoafíyurandeimb-ani,' masei," mehomo. ²⁹ Asu Sisas ai düdufípurühi yahuya, "Asu se wambo nünguru hohoanímoyomo ro dídíyaha?" Nga asu Pita ai símborí hoafíyundühi yahundoya, "Seana Kraisa-anafí, nindou God ai díboníyuníhí híníngímareaníní nindou aboedambo-fendürímbohünda," mehu. ³⁰ Asu Sisas ai hoafíyupurühi yahuya, "Se yowaní nindou ngorümbó hoafíndímboemo ro nindou nüngunahurayíyahí ranahambo," mehu.

Sisas ai ahandí asübusí afíndí semíndühi yífímbo hoafímayu

(Matyu 16:21-28; Ruk 9:22-27)

³¹ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbímbo yamundeapurühi yahuya, "Nindou Hondü aiana asübusí afíndí ndemündümbui. Asu ahambo ana bogorí nindoumemo, Godímbo síhou-rundeimbí bogorímemo, ahínümbí fifírundeimbímemo ai ahambo yíboarukondüwurühi hífokoandüwurímboemosí, nga ngímí sindu haya asúkaí botíndífímui." ³² Asu Sisas ai hoafí ra fifírífoare hoafímayupurí. Raníyu asu Pita ai Sisasímbo serümündü hímboraní hu ngíníndühire hoafímarürí. ³³ Asu raníyu Sisas ai híhírífí ahambo süngururü-rundeimbímbo hoeireapurühi asu Pitambo ngíníndühire hoafíyundowohü yahuya, "Satan, andai se biyafó. Nga seana Godíndí hohoanímoyopóaní sünguarowandí, nga nindouyafe hohoanímó anandí sünguarowandí," mehu. ³⁴ Asu Sisas ai nímórehí nindowenihí aheímbo ahandí süngururü-rundeimbí babídímbo mborai yahundürí haya hümárhéndürí. Ai hoafíyundürühi yahuya, "Nindou düdi ai wambo süngufendírímbo hohoanímóayu ana, ai nindou mamí ahandí nímí keimbí karíhendeimbí semíndí ho yahurai ahandí yífírí ra híníngínde haya asu wambo süngumbírandíramboane. ³⁵ Nindou düdi ai ahandíhoarí ahandí yangírí ra kíkíhíaramündü ana, ahandí yangírí ra awaríndíhoemboe. Asu nindou düdi ai aboedí hoafí asu wambohünda ahandí yangírí ra híníngíreandí ana, ai yangírí gedühi nüngumbui. ³⁶ Asu nindou düdi ai mungua hífí ndaníhünda moatükuní ra asemündü ana, asu ahandí yangírí níngombo ra awaríndíhoembui asu munnguambo moatükuní ranai ngírí fandíherí. ³⁷ Nga asu nindou ranai níní takíní madagado yangírí ra símborí sísefembo-hündambo? ³⁸ Asu nímórehí nindowenihí hapondanambe burayéi ai Godímbo híníngíríhorühi wosíhoafórí hohoanímoyéi aríhündí. Nga nindou düdíyei ai wambo asu wandí hoafí ranahambo amóaníng-aráhündírí ana, asu ro wandí

Apendimayo himboamupui-randeimbî asu sürühoeimbî sünambeahîndî nendî babîdî kosefî sîmboanî ro aheimbo amboanî amoanîngî-ndîhandürîmboyahî,” mehu.

9

¹ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Ro sîheimbo anîhondumbo-anahî hoafe-handürî, nindou haponda burayei ndanai yîfîkoateyei-ambe anîmbo God ngî-nîndî hîfandarandî ra ngî-nîndeimbî kodowanî hoeindîhimboyei,” mehu.

Sisasîndî fi ranîpoanîmbo tüküme feyo
(Matyu 17:1-3; Ruk 9:28-36)

² Asu 6 si hoane Sisas ai Pita, Sems asu Son sepurîmündü haya hîfî wafu nîmoamo ranîwamî mahafomo. Ranühi ai-yanğîrî nîngomombo Sisasîmbo hoeirûwurane ahandî fi ranai ranîpoanîmbo tüküme feyo. ³ Ranîyo asu Sisasîndî hoearî ranai kîfohi hamîndîmayo. Nga hîfî ndanîhündambo nindou ai ngîrî randeandanî kîfohi yahurai tüküme feyo. ⁴ Ranîyo Eraisa asu Moses ai ranühi ahamumbo-so tüküyafîne Sisas babîdî wataporîyomondühi manîngomo. ⁵ Pita ai ranî moatükunî ra hoeire haya hoafiyuhî yahuya, “Yamundo-randeimbî, ndanühi anîmboeftî ranamboanî aboedanesî. Nga dago ngîmî hüründîhumboane, sîhambo mamî, Mosesîmbo mamî asu Erasîambo mamî,” mehu. ⁶ Asu Pita ai moai nî-nî-hoafi hoafîmbo hohoanîmoyu, sapo ngorü yimbu babîdîmbo ai yîhîmboymondühi-wambo. ⁷ Ranîyo asu mburîngai ai kosî munğuoambo gabudîmafoareapurî. Asu mburîngai-ambeahîndî hoafi mamî ranai hoafiyohü yahoya, “Nîmorî nda wandî nîmor-ani ro ngusîfo pararîhinî, nga se ahandî hoafi hîmborîndomo,” mehu. ⁸ Nga Pita, Sems, Son ai hîmboapomemoyosî, nga asu Sisas yanğîrî ai-babîdîmbo ranühi manîngü. ⁹ Asûkai hîfî wafuwuanîpoedî hîhîrîyafu hanîmondühi Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbîmbo hoafiyupurühi yahuya, “Se yowanî nî-nî-hoafi hoafîndîmboemo nî-ne-moatükunî hoeimarundî rana-hambo. Nga hîbadu ngomombo Nindou Hondü ai yîfîhündî botîndîfyuanî anîmbo nîmorehî nindowenîhî ranaheimbo hoafîndîmo,” mehupurî. ¹⁰ Asu Sisas hoafîmayu ra hohoanîmoyomo kîkîhîrundühiyomo ahamundîhoari sîmborî ndüwuriyafundühi yahomoya, “Sisas hoafîmayu yîfîhündî botîfe ra nînea?” mehomo. ¹¹ Asu Sisasîmbo düdürîwurühi yahomoya, “Nîmboe ahî-nümbî hohoanîmo fîfîrundeimbî ai hoafîyomondühiya, ‘Eraisa boatei anîmbo tükündîfimbui,’ mehomo?” mehomon-damboyu. ¹² Sisas ai sîmborî hoafiyupurühi yahuya, “Aiana anîhondumbo ana-homo raru hoafeyomo, Eraisa boatei anîmbo tükündüfi munğuoambo moatükunî ra dîboadondeambui. Ra anîhondanesî, nga Godîndî bukambe hoafi apenînggo ranai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou Hondü ai asûbusî afîndî ndemüduanî nindou afîndî ai ahambo moanîpo-ani mbîseimboyei?’ mehu. ¹³ Ro sîheimbo hoafehandürî, Eraisa ana tüküfîmboani. Godîndî bukambe hoafi yare meğgoro süngu nindou aiana moaruwai hohoanîmo randîhimboyei nî-ne-moatükunî ai refembo hohoanîmomayeî süngu,” mehu.

Sisas ai nîmorî moaruwai nendî nîmareimbî aboedambomarîrî
(Matyu 17:14-21; Ruk 9:37-43)

¹⁴ Sisas ai, Pita, Sems asu Son babîdîmbo süngururü-rundeimbî bîdîfîrî sowanambo mahomo. Ai homo hoeirundane ahî-nümbî hohoanîmo fîfîrundeimbî ranai Sisasîmbo süngururü-rundeimbî bîdîfîrî babîdîmbo hoafînambo sîmborî sîmborî-memondamboyo nindou afîndî ranai ahamumbo wakîre meğgoro. ¹⁵ Ranîyei asu nindou afîndî ranai Sisas hoeirîhorî hehimbo hepünehindühi ahambo hîhîfîmbo pîpîmayei hei. ¹⁶ Sisas ai düdufîpurühi yahuya, “Se nî-nîmboemo ahî-nümbî hohoanîmo fîfîrundeimbî babîdîmbo hoafînambo sîmborî hoafîmemoa?” mehupurî. ¹⁷ Ahei mbusümo nindou mamî ai hoafiyuhî yahuya, “Yamundo-randeimbî, ro wandî nindowenîhî nîmorî moaruwai nendî ai ahandî flambe nîmarîmbo hoafîkoateyu-marandambo sîhambo sowanambo sahümîndî asîhühi. ¹⁸ Asu moaruwai nendî ranai farîfendowohü wakîfoareranî hîfînî piyu yanğurîmbo yahamonafî ngasîho wutîpuiarîyuhü yahafî hî-heporîyu arandî. Asu ro sîhafî sünguru rundeimbîmbo moaruwai nendî ranahambo raguanambofembo düdumeheapurî, nga ai ngîrîndîmo,” mehu. ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranahaimbo hoafiyundürühi yahuya, “Se ana moai anîhondümborîhindî. Ro nüngunîmbîmboyo se babîdî manîmboaha? Asu ro nüngunîmbîmbo sîhei tîngîrîfo ra mandahamîndîha? Nîmorî ra ndühi sahorîmîndei sîhüsi,” mehundürî. ²⁰ Asu ahambo süngururü-rundeimbî ai nîmorî ra sowarîndümo Sisas sowana mahîfomondamboyo moaruwai nendî ranai Sisas hoeirîrîhî nîmorî ranahambo wakîmafoarera hîfînî piyu hîhîre amoahîrerandühi yanğurîmbo yahomonafî ngasîho wutîpuiarîmayu. ²¹ Sisas ai afîndambo düdürîrîhî yahundoya, “Nîmorî nda nüngunîmbîmboyo ndahurai ramefiyuwa?” Asu afîndî ai yahuya, “Akîdoyuambe piyu hayamboani raraoyu arandî. ²² Munğuoambo si

moaruwai nendi ranai n̄mori ranahambo haiambe asu h̄imon̄i wak̄ifoarer̄i arandi. Se n̄n̄i-moat̄ukun̄i refemboayafi ana, se h̄ipoambond̄iwamun̄uh̄i fand̄ihawamun̄i,” mehu. ²³ Asu Sisas ai af̄indambo hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Se n̄imboe hoaf̄iyaf̄uh̄iya, refemboayafi ana, fand̄ihawamun̄i masafa? An̄ihond̄umbo-reandeimb̄i n̄indoumbo ana mun̄guambo moat̄ukun̄i ra t̄iṅb̄üyopoi,” mehu. ²⁴ Asu n̄imeh̄unou af̄ind̄i ai h̄ih̄ifi-h̄ih̄iyuh̄i hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Ro an̄ihond̄umbor̄iheambo-anah̄isi, ṅga se koe wambo fand̄ihawand̄ira an̄ihond̄umbo-nd̄iheamboane,” mehu. ²⁵ Asu Sisas ai hoeireandane n̄indou af̄ind̄i ranai p̄ip̄iyei hei wak̄imar̄ihoramboyo asu moaruwai nendi ranahambo hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, “Moaruwai nendi, se n̄indou ndana-hambo rar̄iworan̄i h̄imbot̄uh̄ifoyu asu hoaf̄ikoateyu arandi. Se n̄indou ndanahand̄i fiambeah̄ind̄i kod̄iboawandi, ṅga asu se as̄ikai yowan̄i far̄ifembopoi,” mehundo. ²⁶ Asu moaruwai nendi ranai heiyoh̄üyo n̄mori ranahambo yabad̄iran̄i h̄if̄in̄i p̄imayuwa yare siher̄i hayambo makos̄ifoendi. Asu n̄mori ranai ȳifi nahurai menj̄uruwamboyei n̄indou af̄ind̄i ranai ȳfiyumboani masei. ²⁷ ṅga asu Sisas ai n̄mori ranahambo war̄ih̄u kifi bot̄irir̄i h̄in̄ṅḡimarira man̄ṅgu. ²⁸ Asu Sisas ai ahambo sünggurur̄i-rundeimb̄i bab̄id̄i hafomo worambe n̄mar̄imombo düduyafund̄uh̄i yahomoya, “N̄imboe ro moaruwai nendi ra raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai s̄imbor̄i hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “God̄imbo d̄id̄ibaf̄ifenambo an̄imbo moaruwai nendi ndahurai ana raguanambofe-nd̄ür̄imboane,” mehu.

Sisas ai ahand̄i ȳfiyo hefembo bot̄ife ranahambo watapor̄imbomarandi
(Matyu 17:22-23; Ruk 9:43-45)

³⁰ Sisas ai ahambo sünggurur̄i-rundeimb̄i bab̄id̄imbo ran̄i ṅgoafi ra h̄in̄ṅḡiru houbmo Gariri h̄ifi mbus̄umo mahomo. Ai ramefund̄i ra n̄indou f̄if̄ir̄ind̄ihimun̄imboyei yahomo houbmo d̄id̄imoamboemo ran̄uh̄i mahomo. ³¹ Sisas ai hoaf̄iyupur̄uh̄i yahupur̄iya, “N̄indou Hond̄umbo ana h̄ifokoeffimbo-h̄ünda n̄indouyei war̄ih̄ünd̄i-hor̄imboyei. ṅga aiana ṅḡim̄i n̄imb̄indu hayambo as̄ikai ȳfi-h̄ünd̄i bot̄ind̄ifimbul,” mehupur̄i. ³² Asu ahambo sünggurur̄i-rundeimb̄i ai hoafi ranahand̄i n̄im̄ind̄i ra moai f̄if̄ir̄und̄i, ṅga ahambo düdufimbo ȳh̄imbomarur̄i.

Düdi ad̄ikar̄i ham̄indayua
(Matyu 18:1-5; Ruk 9:46-48)

³³ Sisas ai ahambo sünggurur̄i-rundeimb̄i bab̄id̄i homo Kaperneam ṅgoaf̄ih̄ü t̄ük̄üyafu houbmo wor̄inambo homo mafar̄iyafund̄i. Ran̄iyo asu ran̄uh̄i n̄mar̄umbo hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “N̄imboe se naf̄imbo s̄imbor̄i hoaf̄imemo sin̄imoa?” mehupur̄i. ³⁴ ṅga asu moai ahambo sünggurur̄i-rundeimb̄i ai s̄imbor̄i hoaf̄iyomondo sapo naf̄in̄i s̄imbor̄i hoaf̄imemo ra n̄indou düdi ad̄ikar̄ayu yahomond̄uh̄i wambo. ³⁵ Sisas ai n̄mar̄umbo ahand̄i hoafi sowand̄umo homorundeimb̄imbo hoaf̄imayupurambo mahomo. Ai hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “N̄indou düdi ad̄ikar̄i bogor̄i n̄indou t̄ük̄üfemboayu ana, ai nd̄ür̄ikoatendu haya mun̄guambo n̄indouyei moan̄i rat̄upur̄iyu randeimb̄i-m̄biyuwamboane,” mehu. ³⁶⁻³⁷ Sisas ai n̄mori ak̄idou ser̄ümünd̄u ahamund̄i mbus̄umo h̄in̄ṅḡirir̄i war̄ih̄u k̄ik̄ih̄r̄ümünd̄i n̄ṅgumbo yahuya, “N̄indou düdi n̄mori ak̄idou ndahuraimbo wand̄i sünguna afar̄iheir̄ü ana, ra wamboane afar̄ihend̄ir̄i. Ai wambo yan̄ḡir̄iyopoi, ṅga n̄indou düdi wambo koamar̄ihend̄ira makosah̄i ahambo kapeihani,” mehu.

N̄indou sihefombo moaruwaifemun̄ikoateaye ana, sihefi ṅgunindane
(Ruk 9:49-50)

³⁸ Son ai hoaf̄iyundoh̄u yahuya, “Yamundo-randeimb̄i, ro hoer̄ihundan̄i n̄indou mami s̄ihafi nd̄ür̄inambo moaruwai nendi hefoaremarandi. Ran̄iyo asu ahambo yowan̄i masahundo, n̄imboe ai sihefi s̄irambeah̄ind̄iyupoi sefahumbo,” mehu ³⁹ Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Se yowan̄iyahond̄opoi. N̄indou düdi ai hep̄ün̄feimb̄i moat̄ukun̄i wand̄i nd̄ür̄inambo rawareand̄i ana, ṅḡir̄i wambo moaruwai hoafund̄ir̄i. ⁴⁰ N̄indou düdi sihefimbo moaruwaime-femun̄ikoateayu ana, ai sihefi ṅgunindani. ⁴¹ Ro an̄ihond̄umbo-anah̄i hoafehapur̄i. N̄indou düdi ai hoeirean̄inan̄i se Krais̄ind̄i-yafan̄i s̄ihambo hoe fuiyamund̄i asagan̄in̄i n̄indou ranai ahand̄i tak̄in̄i hond̄u ra süngunambo ndemünd̄imbul,” mehu.

Moaruwai hohoan̄imo ai an̄ihond̄umbofe h̄if̄in̄ambore arandi
(Matyu 18:6-9; Ruk 17:1-2)

⁴² Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “N̄indou n̄mori ak̄idou ai wambo an̄ihond̄umboreand̄iran̄i asu n̄indou ṅgor̄ü ai rariran̄i moaruwai hohoan̄imo süngwareand̄i ana, n̄indou ranahambo n̄imoei pefi hüput̄üpmünd̄i mburumbo hoe hohoe af̄indambe safoeffiyuwani ȳfi-mbiyuwamboane. ⁴³⁻⁴⁴ Sihafi wat̄ihar̄i ai

randeaninani moaruwai hohoan+mondafühi ana, asu kandihawandi. Nga wari ngorü karihoayowan+ fi bidifiri yangiri koadürümbo n+ngombo ra aboedane. Nga fi munguambo hai dikirifekoateyorandeimbi ranambe pifin+nanani hani ranana moaruwaiane. ⁴⁵⁻⁴⁶ Se sihaf+ t+jari ai randeaninani moaruwai hohoan+mondafühi ana, kandihawandi. Nga t+jari ngorü karihoayowan+ fi bidifiri yangiri koadürümbo n+ngombo ra aboedane. Nga fi munguambo hai dikirifekoateyo randeimbi ranambe pifin+nanani hani ranana moaruwaiane. ⁴⁷ Sihafi h+imboari ai randeaninani moaruwai hohoan+mondafühi ana, hündihawandi. Nga h+imboari mameimbi yangiriyo hefe God ngin+ndi hifandarandi ranambe kefoefe ra aboedane. Nga h+imboari yimbuimbüyo hefe hai didirifekoate koadürümbo horoweimbi ranambe pifin+nanani hani ranana moaruwaiane. ⁴⁸ Asu hai ranambe k+imongimo nindoumbo asahüsihündiri ranamboani ngiri yifisafindei. Asu hai ahei fi tikiraranduri ranamboani ngiri dikir+ndifeyo. ⁴⁹ Munguambo nindou ranai ahei fi aboedifembohünda Godimbo sesi s+hefembo nam+ papar+hindi yahurai an+imbo hainambo t+jirifo ndahümündimboyei. ⁵⁰ Nam+ ana aboedi moatükun+anesi, nga asu nam+ ranai ahandi apari ra h+n+ngireandühi wanayo ana, budesowan+ aparikoateayo ra ahandi apari asükai ngiri koadürü koadüründife h+n+ngindifeyo. Nga se nam+ aparayo nahurai aboedi hohoan+mo süngund+hindi s+hei wandafi mam+yei mbusümo,” mehu.

10

*Nimorehi sem+indihündi h+n+ngife hoafi
(Matyu 19:1-12; Ruk 16:18)*

¹ Sisas ai rani hifi ra h+n+ngire haya Sudia hif+na Sodan hoe ngorü-goesürüni barihoei mahu. Ranühi nindou afindi ahandi süngu tümareandamboyu asu yamund+mareanduri ai yaremarandi süngu. ² Farisi nindou bidifiri ai Sisasimbo-so tüküyafu houmbo asu randihuran+ Sisas ai boaribadamündi ngorü hoafi hoafimbiyuwambo yahomo houmbo raru hoeimarüwuri. Ai Sisasimbo düdurüwurihi yahomoya, “Nindou mam+ ahandi nimorehi h+n+ngifembo ehu ana, asu sihefi ah+nümbi hohoan+mo ranahambo wanjeimandüyo?” mehomo. ³ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Moses ai n+ne-ah+nümbi hohoan+mo masagapura?” mehu. ⁴ Farisi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Moses ai hoafiyuhi yahuya, ‘Nindou ai pepa fih+ sürü pande dagad-owohü koandihendan+ ndem+ndi haya ngomboe,’ mehu,” mehomo. ⁵ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Moses ai hoafi s+hamumbo masihendi ra God+ndi hoafi h+imbosih+mo-r+hoemondeimbi memondamboyu hoafi ra masihendi. ⁶ Horombo hondü God ai munguambo moatükuni nafirandühiyu nimorehi nindowenih+ naf+marapiri. ⁷ Ranimayo-wamboane asu nindowenih+ ai ahandi hondafindi h+n+ngindeapiri haya n+morehühi+ndifimbui. ⁸ Rananimbo asu yimbu ai mam+ fi tükundafineamboyafe. Asu nindou ra yimbuyafepoan+, nga mamananafe. ⁹ God ai nindou yimbu ra mamambemareapirane, nga nindou didai ngiri yikürübündeapiri,” mehu ¹⁰ Süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi worambe n+mar+momboemo n+morehi sem+indihünda h+n+ngifembo hoafi ranahambo düdumarüwuri. ¹¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nindou düdi ai ahandi nimorehi ra moei yahu haya h+n+ngireandühi asu nimorehi ngorü asemünda ana, ai ahandi weyangiruhüdid+ ranahambo moaruwaimboreandühi n+morehi s+sih+moyuhani. ¹² Asu nimorehi ai nindowenih+ h+n+ngireri haya ngorü nindowenih+ aserim+ndo ana, ai-amboani nindowenih+ birabir+yohane,” mehu.

*Sisas ai nimoak+doumbo God ai aboedi aboedimbi+reandüramboane mehu
(Matyu 19:13-15; Ruk 18:15-17)*

¹³ Nindou ai Sisas sowana nimoak+dibou ra fufur+hümüdi tükümehindi ai aheimbo wari nandifendür+imbohünda. Nga asu süngururü-rundeimbi ranai nindou ranaheimbo ngin+ndimarunduri. ¹⁴ Asu Sisas ai ra hoeireanda mayoa, ahamumbo ngusüfoambe n+mbimayupuri. Asu ai hoafiyuhi yahuya, “Nimoak+dibou ra ndühi aheimbo h+n+ngirundura wambo sowana mbi+sihüsi. Nga ngiri boboh+ndunduri. Nga God ngin+ndi hifandarandi ra nimoak+dibou ndahurayeiiane. ¹⁵ Ro an+hondümbonanah+ hoafehanduri. Nindou düdi God ngin+ndi hifandarandi ra n+mor+ nahurai tüküfekoateayu ana, ai ngiri ranambe kebuai ngu,” mehu. ¹⁶ Asu Sisas ai nimoak+doumbo warihü kirk+h+ramündünduri mbura aheimbo wari nandearühi God ai aboedi aboedimbi+reandüramboane mehu.

*Nindou napo af+ndeimbi
(Matyu 19:16-30; Ruk 18:18-30)*

17 Sisas ai botifi hayambo hüfuane asu nindou mamî ranai pîpiyu hu ahândi hangifoaî yimîndohonambo mamaru. Ranîyu asu ai düdüfihî yahuya, “Yamundo-randeimbi Aboedi, ro nîningundiheandühi yangîri koadürü koadürümbo manîmboahî?” mehu. 18 Asu Sisas ai simborî hoafiyundühi yahundoya, “Nîmboe se wambo aboedi asafîndîra? Moai nindou didî ai aboedi, nga God mamî ai yangîri ani aboedayu. 19 Se ahînümbî hohoanîmo nda fifrowandî: Se nindou hîfokoefepoanî, se nîmorehî sisîhîmopoanî, se hümbuhînpoanî, se nindou ngorümbo tîkefe hefe papîhoafîpoanî, se nindouyei kakî napo semîndîmbo tîkai hoafîpoanî. Asu se sîhafî meapembo ndondowapîri,” mehu. 20 Asu nindoumayu ranai hoafiyuhî yahuya, “Ro akîdouyahambe sîni haponda munguambo ranî ahînümbî hohoanîmo ra hîmborîya süngurîheambö-anahî,” mehundo. 21 Sisas ai nindou ranahambo hübudurîrühî hîpoamborîrühî hoafiyuhî yahuya, “Awi se mamî-moatükunî mbonîmborandîfîmbo-anafî. Se ngafî mungu-moatükunî asîhoefî ra kakîfîhîmbo koandîhoefühî ranîfîhîndî kakî ndowandîfî. Asu kakî ra napokoatemepei aheimbo dabadürî. Rananîmbo sîhambo takîni sünambe yagodonînimboe. Asu rananîmbo se wambo süngundowandîri,” mehu. 22 Nindou ranai hoafî ra hîmborîyu hayambo afîndî hohoanîmo kapeihî ndamefiyu ai napo afîndeimbi-wambo. 23 Ranîyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi hübudureapurî haya hoafiyupurühî yahuya, “Nindou napo afîndeimbi hîfandarandî ranambe kefoefembo! Nga Kemor ai hoearî kakîmbo nir ambe ranambe karefoendî ana, tîjümbîyopoanî,” mehu. 24 Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafî ranahambo mahepünafundî. Ranîyo asükai hoafiyupurühî yahuya, “Wandî nîmoakîdîbou, God ngînîndî hîfandarandî ranambe kefoefembo ana tîjümbî safane. 25 Tîjümbî safane napo afîndeimbi ai God ngînîndî hîfandarandî ranambe kefoefembo! Nga Kemor ai hoearî kakîmbo nir ambe ranambe karefoendî ana, tîjümbîyopoanî,” mehu. 26 Asu ranîyomo ahambo süngururü-rundeimbi ai afîndî hamîndî hepünafundühî ahamundîhoarî simborî ndüwurîmefundî. ‘Rawefeyo ana, asu didai yangîri aboedambo-mandîfa?’ 27 Ai ahamumbo hübudureapurühî yahupurîya, “Ndanî moatükunî ana ngîri nindou aheihorî randîhindî. Nga God anîmbo randeambui. God ai-anîmbo munguambo moatükunî randeambui,” mehu. 28 Asu Pita ai Sisasîmbo hoafiyundühî yahuya, “Ro munguambo moatükunî hîningîrihu hohu sîhambo sünguarîhunîni,” mehuamboyu. 29-30 Ai hoafiyupurühî yahuya, “Ro sîhamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî. Munguambo nindou didîyei ai ahei ngooafî, apodohomamî, rehîmamî, hondafîndî, nîmorî asu nümbürî wambo süngufembo hündambo hîningîrîhindî ana, ai 100 ranîwamî nandîhi ndahümündeimboyei. Asu ai hîfî ndanühî nîboadeiambe ndahümündeimboyei. God ai mungu moatükunî dagadürümbo horombo ai masîhehindî ra ngasündîhi hehimbo ndahümündeimboyei. Ai worî, apodohomamî, rehîmamî, nîmorehî, boagîri nîmorakîdîbou asu nümbürî ndahümündeimboyei. Asu aheimbo moaruwaimbo-ndîhindürîmboyei, nga ai yangîri koadürümbo ndahümündeimboyei. 31 Nindou afîndî didîyei ai haponda horomboehîndî aiana süngunîndeimboyei, nga haponda süngunayeî ai-anîmbo horombondahimboyei,” mehu.

*Sisas ai ahândî yifîmbo ngîmîmbo hoafîmayu
(Matyu 20:17-19; Ruk 18:31-34)*

32 Sisas ai Serusaremînambo ahândî süngururü-rundeimbi babîdî mahafomo. Nga asu Sisas ai horombofi mahafua ranîyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai afîndî hohoanîmo-memondamboyo asu nîmorehî nîndowenihî ahamundî süngu mahahüsü ranai afîndî hohoanîmomayeî. Asükaiyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi sepurîmündü haya huhî nîni-moatükunî ahambo tüküfemboayo ranahambo wataporîmbomarapurî. 33 Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Hîmborîyomo, sîhîri ana Serusaremînamboanefî ahahîfi, nga ranühî-anîmbo Nindou Hondü ranahambo ahînümbî hohoanîmo fifîrîndeimbi asu Godîmbo sîhou-rundeimbiyomondî warîhündüfîmbui. Rananîmbo asu ranî nindou ranai Nindou Hondü ranahambo yîfîmbiyuwamboane mbîsîmboemo. Asu ranahambo Suda-yafe ndîfoyeî warîhündîhorîmboyei. 34 Nindou ranai ahambo tîkîfîndahündö asu gurî tîfîndahîndö ndühümboyei. Asu ahambo harîndîmondomboemo ndîfurîmbî moatükunînambo hîfokoandüwurümboemo. Nga asu ngîmî sindu hayambo-anîmbo asu yîfîhündî asükai botîndîfîmbui,” mehu.

*Sems asu Son ai adükarî tüküfembo hoafîmefanî
(Matyu 20:20-28)*

35 Sems asu Son Sebedîndî nîmorî yimbu ai Sisasîmbo-so tüküfemîneandî. Ranîyafanî hoafîyafandühî safanîya, “Yamundo-randeimbi, ro sîhambo yîhoehîmbo mamî-moatükunî randowandî sehoahoa düduarîhoanîni,” masafanî. 36 Sisas ai düdureapurühî yahuya, “Se wambo nîni-moatükunîmboyanî refepîrîmbo yîfirayafana?” 37 Ai hoafîyafandühî safanîya, “Se sîhafî hîmboamupuimbo-randeimbi fondî ranîwamî

nimarifi hifandarandi ana, ro yifirayehi se ndowandifimuni se amarifi fondi ranambe nmandefomboane. Nga asu ranambo ngoru ai warihondunindu asu ngoru ai kadudaniyu mbandamboane,” masafani. ³⁸ Sisas ai hoafiyupiruhi yahuya, “Se ana moai fifirineandi nine-moatukuni se duuefineandi ranahambo. Se asibus ro semindimboayahi ra mandowandifaniyo? Asu se ro hundurayahi yahurai ra hundurumandafaniyo?” mehu ³⁹ “Ranana randihoamboyehe,” safani hoafimefani. Asu Sisas ai hoafiyupiruhi yahuya, “Se tihirifo ra ndowandumboemo ro asahamindih nou. Asu ro hundurayahi yahurai se-amboani hundurundumboemo. ⁴⁰ Awi, ro sihafanambo ngiri yini mbsahapiri wandi warihondani asu kadudani nimarimbo ra. Nga bidifiri nindou animbo rani fondi ranwami ana nmandeimboyei. Rani fondi ranana aheimboyo ndindofe hningimefeyo,” mehu. ⁴¹ Asu sunguru-ndeimb 10 ranai ra hmboriyomo mburumbo asu Son, Sems ahafanambo nginindimarupiri. ⁴² Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbombo munguambo mborai yahupuri hurihepuri hayambo hoafiyupiruhi yahupuriya, “Suda-yafe ndifo nindou mam ranahambo dukarhoruhuya hifandirandeimbi asei. Se fifirihindi hifandirundeimbi ai ahamundi nginindi ra munguambo nindoumba nafuimbohunda. Asu ahei adukari hamindi horomboyafu homondeimbi, ai ahamundi nginindinambo munguambo nindoumba hifandarundi. ⁴³ Nga se rani sungundumboemo. Nga nindou didai adukari tukufembo ehu ana, ai moani farhairandeimbi nahurai mbininguwamboane. ⁴⁴ Nindou dudi ai adukari hamindi tukufembo hohoanimoayu ana, ai munguambo nindouyei moani ratupuriya randeimbi tukumbifiyuwamboane. ⁴⁵ Mam yahuraiane, Nindou Hondu ai hifinambo makusu ra nindou ai ahambo farhefimbopoani. Nga ai ahandi yangiri ningo hohoanimo ra nindou ranaheimbohunda hningifehu aboedambofendurimboyu makusu,” mehu.

Sisas ai nindou himboatihari aboedimariri

⁴⁶ Sisas ai ahambo sungururu-rundeimb babidimbo Seriko ngoafihu tukumefundi. Ai tukuyafu mburu nindou afindi safi ranibabidimbo heiane, Bartimeus Timeusindi nimori himboatihari kaki napombo moako moakoyu randeimbi ranai nafikim mamaru. ⁴⁷ Ai Sisas Nasarethundi akimi asinu hoafi ra hmboriyu haya pukuna hoafi karihoehu yahuya, “Sisas, Defitindi ahuri, se wambo hipoamborowandiri,” mehuamboyo. ⁴⁸ Asu Nindou afindi mahei ranai nindou himboatihari ranahambo afoai hoafi kikirandifi masahundo. Nga nindou ranai asikai pukuna hoafi karihoehu yahuya, “Sisas, Defitindi ahuri, se wambo hipoamborowandiri,” mehundo. ⁴⁹ Sisas ai nungumbo hoafiyuh yahuya, “Nindou ranahambo hoafiyahundoani nduhi mbusunu,” mehuamboyo. Asu nindou afindi ranai himboatihari ranahambo mborai masahundo. Ai hoafiyahundowohu seiya, “Hihifi-hihifi kapeihu botiyafo! Nga Sisas ai sishambo mborai mehu,” masahundo. ⁵⁰ Raniyo nindou himboatihari ranai horipirohoei piyu haya ahandi ngishari hoeari yare sihai haya Sisasimbo sowana mahu. ⁵¹ Sisas ai duduriruh yahuya, “Ro sishambo nini-nuningufenimboyo se hohoanimoayafa?” mehundoamboyo. Asu himboatihari ranai simbori hoafiyuh yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi, ro asikai himboaranda samboanahi,” mehundo. ⁵² Sisas ai hoafiyundowohu yahuya, “Se anihondumboarowandi rani sungumbo aboediyafimboanafi, nga hafi,” mehundoamboyo. Asu mamihari asikaiyo hoeireanduh Sisasimbo nafisungu sungumaruri hu.

11

Sisas ai Serusarem ngoafambe adukari bogori nindou nahurai tukumefiyu (Matyu 21:1-9; Ruk 19:29-38; Son 12:12-15)

¹ Sisas ai ahambo sungururu-rundeimb babidimbo Serusarem ngoafikim akimi tafirundhiyomo Orif hifi wafuhi Betefage asu Betani ngoafihu tukumefundi. Ai ahambo sungururu-rundeimb yimbu koarhepuriyahuya, ² “Ngoafi gogu anango raninambo ngafani. Se ngoafambe tukundafineanduh dongi hoarifi nindou ai horombo semindi hokoate nimifih wofinambo himondindumo hningindundani ningowa nimehunu hoeindineamboyafani. Se wofi fufurindhene hena ndowandifani dugufani. ³ Asu nindou mam ai sifahanimbo dudundufipiruhuya, ‘Nimboe dongi ra sowandifani ahufana?’ ehu ana, asu se hoafindafinandowohu animboya, ‘Adukari ai ranambo ratupurindu mbunda ngiri amatata koandihendi,’ mbsafani,” mehu. ⁴ Ai hafani hoeirineandane dongi ranai nafini wori nafitambe kimi himondindumo hningirundani maningo. ⁵ Ai wofi fufuriheneandane, nindou akimi maningomo ranai dudurupiruh yahomoya, “Se nini-nuningufemboyo dongi ra wofi fufuraraheneanda?” mehomondambo-yafani. ⁶ Asu Sisas ai hoafimayupiri sungu simbori hoafimefinapuri. Raniyo nindou-memo ranai dongi ra semindi hombo ahafanambo yini mehomopiri. ⁷ Ai dongi ra sowandifani hufani Sisasimbo-so tukuyafine ahafandi hoandari hoeari ra dongiwami manandineanda

ran+iwam+i Sisas ai mamaru. ⁸ Ran+iyei nindou af+ind+i ranai ahei nji+ihar+i hoear+i yim+und+i bad+h+um+undi naf+i ni kor+i hi hei asu bi+d+i di+f+i ri ai mbeyemu nahurai hut+h+um+undi kor+i mar+i hi hei. ⁹ Nindou af+ind+i ranai pukuna hoafi kar+i hehind+u hi seiya, “God+i mbo hi+h+i fi-h+i h+i fi mboane!

God ai nindou Ad+u kar+i nd+i nd+u r+i nambo asunu ranahambo aboedi aboed+i mb+i r+i ramboane.

¹⁰ Sihefi amoa Defit+i nd+i si rambeah+i nd+i ad+u kar+i bogori hapondani sihefi mbo hi fand+i yomun+i mbo ayu ranahambo God ai aboedi aboed+i mb+i r+i ramboane.

God n+i moamo hondu amaru ranahambo hi+h+i fi-h+i h+i fi mboane!” *Buk Song 118:25-26*

¹¹ Sisas ai Serusarem+hu t+u k+u fi haya hu God+i nd+i worambe mun+gu-moat+u kuni h+u budura wak+i mareandi. Nga asu ndeara n+i mb+i fembo yang+ri+i mayowamboyo ai ahambo s+u ngurur+u-rundeim+i ¹² ran+i bab+i d+i mbo Betani ngoaf+i nambo hi+h+i r+i yafu mahomo.

Sisas ai fik hoandasufo n+i m+i nd+i nahurai ranahambo yowan+i hi+i yopoan+i mehu

(Matyu 21:18-19)

¹² Ngor+u sinambo Betani ngoaf+i h+u nd+i si fomond+u hi yo, Sisas ai wembombomayu.

¹³ Ran+i yu fik n+i m+i nd+i ranai ak+i dou anguni safi em+u nd+u af+ind+i momori yo haya man+i ngowa hoeimareandi. Ai fik hi+i kiar+i h+i po yahu haya ak+i m+i h+i mboambo mahu, nga ai moai hi+i mam+i amboan+i kiarowa hoeriri. Ai em+u nd+u yang+ri+i yo af+ind+i momori mayo, sapo ranana fik hi+i sambeyopoan+i, nga ran+i mbo wamboyo. ¹⁴ Sisas ai fik n+i m+i nd+i ranahambo hoafi yundowoh+u yahuya, “Se yowan+i asukai hi+i yowan+i nindou ai fik ses+i poan+i,” mehuamboyo. Asu ahambo s+u ngurur+u-rundeim+i ai hoafi hoafi mayu ra h+i mbor+i memo.

Sisas ai God+i nd+i worambeah+i nd+i nindou kak+i sem+i nd+i mbo rat+u pur+i rat+u pur+i memonda hemoaf+o areapur+i

(Matyu 21:12-17; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

¹⁵ Sisas ai ahambo s+u ngurur+u-rundeim+i bab+i d+i mbo homo Serusarem ngoaf+i h+u t+u k+u yafu houmbo God+i nd+i wor+i na mahu. Ai hu h+i mboyuwane nindou ai ranambe napo kak+i fi h+i sihou sowand+u mo raraomar+u nda buk+i r+i mafoareapur+i. Ai nindou kak+i nandu houmbo si+seru asu nindou n+i mar+i mo ndu kak+i fi h+i sihou-marundi ahamundi n+i mar+i fond+i ra hi+h+i re amoah+i mareandi. ¹⁶ Asu ai nindou ranahamumbo God+i nd+i wor+i ran+i papambe fufuem+i nd+i horambo yowan+i mehupuri. ¹⁷ Ran+i yu nindou ranahamumbo yamundeapur+u hi yahuya, “God+i nd+i bukambe yare hoafi yowoh+u yahoya,

‘Wand+i wor+i ana mun+guambo hi+f+i h+u nd+i nindou ai ho wambo d+i d+i baf+i fe worane,’ *Aisaia 56:7, Jeremaia 7:11*

meho. Nga se h+u mbuh+u ni nindouyei d+i bonap+i fe fond+i nahurai rawar+i h+i nd+i,” mehu.

¹⁸ God+i mbo ses+i sihou-rundeim+i bogori yomo asu ah+i n+u m+i hohoan+i mo yamundu rundeim+i yomo ai ran+u hi hoafi ra h+i mbor+i yomo houmbo Sisas+i mbo hi+fokoefimbo naf+i kokomarundi. Ai ramefund+i ra sapo nindou ranai Sisas+i nd+i yamund+i fe hoafi ran+i mbo hep+u nahi mar+i h+u nda ran+i mbo y+i h+i mborur+u hi. ¹⁹ Asu n+i mbambeah+i Sisas ai ahambo s+u ngurur+u-rundeim+i bab+i d+i mbo Serusarem h+i n+i ngi ru houmbo mahomo.

Nindou d+u di ai an+i hond+u mbofe hond+u an+i hond+u mboreand+u hi d+i d+i bafefiyu ana, ai ndem+u nd+u mbui

(Matyu 21:20-22)

²⁰ Ngor+u-s+i mboan+i siambeah+i Sisas ai ahambo s+u ngurur+u-rundeim+i bab+i d+i mbo homond+u hi yo hoerirandi fik n+i m+i nd+i ranai n+i mb+i mayo. Ai n+i mb+i yowoh+u em+u nd+u asu ah+i har+i mun+guambo yapatapar+i mayo. ²¹ Sisas ai fik n+i m+i nd+i ranahambo hoafi mayundo ra Pita ai fi+re haya hoafi yundowoh+u yahuya, “Nindou Yamundorandeim+i hoero, fik n+i m+i nd+i se hoafi mayaf+indo ranana n+i mb+i yo haya an+i ngo,” mehu.

²² Asu Sisas ai si mbor+i hoafi yupur+u hi yahuya, “Se God+i mbo yang+ri+i an+i hond+u mbondundi.

²³ Ro sihamumbo an+i hond+u mbo-anah+i hoafehapur+i. Nindou mam+i ai yimbu hohoan+i mokoateyuh+u ni moei wafu ndanahambo si+r+i wara-ambe kar+i hoefi han+i fi ehu ana,

ai hoafi mayu s+u ngu rand+i femboe. ²⁴ Ran+i mboane ro sihamumbo hoafehapur+i, se n+i moat+u kuni sem+i nd+i mbo an+i hond+u mborund+u hi ndahum+i ndembo yefi yahomo houmbo d+i d+i bafefund+i ana, ran+i s+u ngunambo an+i mbo ndowand+u mboemo. ²⁵⁻²⁶ Asu se bot+i ndafu n+i ngomombo d+i d+i baf+i ndafund+u hi nindou ngor+u ai sihambo moaruwai ramareandi ra hohoan+i moayaf+i ana, amboawi mb+i saf+i ndo. Ranan+i mbo asu God ai si mbor+i sihaf+i hohoan+i mo aruwai ra amboawi mb+u s+u mbui,” mehu.

Sisas+i mboya d+u di sihambo nji+i nd+i masagan+i ni yahomo houmbo d+u dumefund+i

(Matyu 21:33-46; Ruk 20:1-8)

²⁷ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi babidiimbo asukai Serusarem ngoafihü tüküme fundi. Sisas ai Godindi worambe huane Godimbo sesi shou-rundeimbi, ahinümbi hohoanimo ffrundeimbi asu bogori nindou ai ahambosowana mahomo. ²⁸ Ai Sisasimbo düdurühi yahomoya, "Se ndani nginindi ra nahanihundambo sowandifimboyafa? Didandi nginindi nda shambo masaganinamboyafi ndani ratupuri rawarowanda?" mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Roamboani shamumbo simbori mamü düdufe düdundiheapurimboyahi. Se wambo simbori hoafimondiniri ana, asu ro ndani ratupuri ratupurimbo nginindi düdi masendiri ra hoafindahapurimboyahi. ³⁰ Se wambo hoafiyomondiniri, Son ai nindou hundürämarandi nginindi ra Godindi-mayoyo, asu hifi ndanühindambo nindou-yomondi-mayoyo?" mehu. ³¹ Ai ahamundhoari simbori hoafiyomondühi yahomoya, "Shiri Godindi-mayoane asefi ana, ai shifimboya asu nimboe anihondümbefe-koateayomoa? mbüsümbui. ³² Nga shiri hoafiyefühiya hifinindi nindou-yafemayoane asefi ana, asu munjoambo nindou ai ffrinindi Son ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbani," mehomo. ³³ Ranimboyo ai hoafiyomondühiya, "Moai ffrihundi," mehomondamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Roamboani düdi nginindi masendiri ra ngiri hoafindahipuri," mehu.

12

Nindou moaruwai wain nümbüri hifandimarundi kafoefe hoafi
(Matyu 21:23-27; Ruk 20:1-8)

¹ Sisas ai Suda-yei bobogori ranahamumbo kafoefe hoafi hoafiyuhü yahuya, "Nindou mamü ai wain nümbüri nümbüri ra mbura ginimayu. Wain hisi ra bututükimbohünda hifi ambe kikirä mbura nümbüri ra hifandimbo dago hura hinigimareandi. Nümbüri ra ngorü nindou-yomondi warühi kaki semindi ratupurimbo hinigire haya ahandihoari angunü hifina mahu. ² Wain ranai hisi mayowamboyo nümbüri aharambüri randi ahandi ratupuriyü randeimbi koamarheirü. Ai nguanü nümbüri ranameahandi sesi bidifiri mbisabudowa yahu haya. ³ Nga nümbüri hifandimarundi ranai ratupuriyü-randeimbi ranahambo mburündümo houmbo bubururü mburu ninü akidou warambefendokoate koamarhawuri. ⁴ Asu nümbüri aharambüri-mayu ranai asukai ratupuriyü-randeimbi ngorü koamarheirü. Raniyo ranahambo amboani mbüro burüwuri mburümbö moaruwai moaruwaimbomarüwuri. ⁵ Asukai ngorü ratupuriyü-randeimbi koamarheirü. Nga ranahambo hifokoamarüwuri. Asu asukai süngunambo ahandi ratupuriyomo rundeimbi afindi koamarhepuri. Nümbüri hifandirundeimbi ranai bidifiri buburupuri koamarihouपुरü asu bidifiri hifokoamarupuri. ⁶ Nindou nümbüri hifandimarundi sowana koehefembo ra nümbüri aharambüri ahandi ngusüfo parireimbi nimori yangiriyo manüngu. Nga bidifiranambo ahamumbo sowana koamarheirü. Afindi ai hoafiyuhüya wandi nimorindi hoafi animbo himborindimboemo yahu haya koamarheirü. ⁷ Nga nümbüri hifandimarundi ranai ahamundhoari simbori hoafiyomondühi yahomoya, 'Ndanana nümbüri aharambüri ndi nimori-ani. Shiri ahambo hifokoandihurühi animbo nümbüri ra shifimbeyo-wamboane,' mehomo. ⁸ Raniyo nimori ranahambo kikhiründümo mburu hifokoarüwuri houmbo ahandi finimoko ra wain nümbüri giniri hundünü pimarüwuri," mehu ⁹ Asu Sisas ai düdühü yahuya, "Nümbüri aharambüri ranai ninü-nüngumandea? Ai düdü wain nümbüri hifandimarundi ra hifokoandeapurühi wain nümbüri ra ngorü nendambo asukai dagapurümbui. ¹⁰ Awi seana Baiborambe hoafi mapenigjo ra hoeimbarundiyo poani. Ai yare hoafiyowöhü yahoya,

Kambohoani worimboru-rundeimbi ai moaruwaiane yahomo houmbo masihoemo

ranane asu hapondani wori nginimindimbo bogimondi kambohoanimböfemboayo.

¹¹ Adükari ai ahandihoari ramareanda tüküme fefoyane,

ranane ro hoerihundani aboedhamindayo,"

Buk Song 118:22-23

mehu. ¹² Suda-yei bobogori nindou ranai ffrirundi ahamumboyo ranü kafoefe hoafi ra Sisas ai wataporimbömarandi. Ranimboyo Sisasimbo ranühi kikhimindimbo hohoanimomemo. Nga nindou afindi ranaheimbo yhimboyomondühiyo, raru hinigirüwuri houmbo mahomo.

Takis kaki sai hohoanimo ranahambo Sisasimbo düdumarihori
(Matyu 21:18-19)

¹³ Suda-yei bobogori nindou ranai Farisi nindou bidifiriyo asu Herotindi nendi bidifiriyo ahamumbo Sisasimbo sowana koamarihouपुरü. Ai tikefe hefemboya Sisas ai moaruwai hoafi hoafimayu yahombo yahomo houmbo mahafomo. ¹⁴ Nindou ranai homo Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, "Nindou Yamundo-randeimbi,

ro fifiri+humboanefi, seana nindoumbo yihimbokoate anihondumbo-anafi hoafiyafi arandi. Seana nindou nduirembiyeyi asu ndurikoateyeyi ranaheimbo moai hohoanimo yafi, nga God yifirayu hohoanimoane nindou yamundo arandi. Asu se nunguro hohoanimo yafa? Romiyafe adukari bogori Sisarimbo takis kaki saimbo ra ahinumbiyo, waniyo? Asu sihir takis kaki saimbo ra ahinumbiyo, waniyo?" mehomo. ¹⁵ Asu Sisas ai ahamundi wosihoafi hoafi ra fifire haya hoafiyuh yahaya, "Nimboe se wambo refe hoeifendirimbo ehomoa? Kaki hoari mam sowaundumo sinimo animbo ro hoeinditheal!" mehu. ¹⁶ Nindou ranai kaki hoari sowaundumo homo masabudowamboyu dudureapuruh yahaya, "Nduri asu sisami nda dadea?" mehuamboemo. Asu ai hoafiyomonduh yahomoya, "Sisarindane," mehomo. ¹⁷ Asu Sisas ai hoafiyupuruh yahaya, "Sisarind moatukunayo ra Sisarimbo ndabudo. Asu Godind moatukunayo ra Godimbo ndabudo," mehuamboemo Sisasind hoafi ranahambo mahepufundi.

*Nindou yifihundi botife hoafi ranimbo Sisasimbo dudumefundo
(Matyu 22:23-33; Ruk 20:27-38)*

¹⁸⁻¹⁹ Sadyusi ai hohoanimo-yomonduhiya, nindou yifiyeimb ai ngiri asukai yangiri botindahindi yahomo-rundeimb ai homo Sisasimbo dudu yafunduh yahomoya, "Nindou yamundo-randeimb, Moses ai sihefimbo ndani ahinumbi hohoanimo nda suru papimarandi. Nindou mam ai nimorehi semundu haya nimori-koate nindowenih ai yifayu ana, amonjoandi kai ra akidi ai mbisemundu-wamboane. Rananimbo ahandi amonjoandi fondambe nindou wanindimboemo-hunda nimori kambirineandamboane. ²⁰ Mamimbo apodoho mam 7 manjigomo. Amonjo hondu ranai nimorehi ra semundu haya nimori mbuimindikoate yifiyuhiyu asu nimorehi ahandi ra ranikimnind akidimayu ranahambo hinjigimareandi. ²¹ Ranio nimorehi ra asukai akidi ngoru ai semundu haya nimori kefekoate yifimayu. Ranio asukai akidi ngoru ranikimnind ai amboani mam yahurai ramefiyu. ²² Mam yahurai apodoho mam 7 ranai ramefihu. Ranio sungunambo nimorehi ranai amboani yifimayo. ²³ Apodoho mam ranai nimorehi ra munjuambo masowandumo. Nga sungunambo nindou ranai yifihundi botifeambe apodoho mam ranai botindafunduh asu nimorehi ra dadi nimorehi manda?" mehomo. ²⁴ Sisas ai hoafiyupuruh yahaya, "Se moai Baiborambe hoafi apeningo ra fifirundi asu Godind nginind fifirundi. Ranimboane se mamkari hoafayomo. ²⁵ Nindou yifiyeimb ai asukai yangiri botehindi ana, ngiri anamnduh-ndahi asu nimorehuh-ndafi nduhundi. Aiana sunambeahind nendi nahurai niboadeimboyei. ²⁶ Nga nindou yifiyeimb yifihundi botife ra awi se Mosesind buk nini akidou hai imami tukumefeyo ra se hoeimbaruyo? Hoafi suru mapeningo ranambe God ai Mosesimbo hoafiyuh yahaya, 'Roana Abrahamind God-anahi, Aisakind God-anahi, asu Sekopind God-anahi,' mehu. ²⁷ God ana yifiyeimb yeyi Godi yupoani. Nga yangiri niboadeimb yeyi God-ani. Sihei hohoanimo ana hihind hohoanimoane," mehu.

*Godind weanguruhindi ahinumbi hohoanimo
(Matyu 22:34-40; Ruk 10:25-28)*

²⁸ Ahinumbi hohoanimo fifireandeimb ai sifuane Sadyusi ai Sisas babidimbo simbori hoafimemo. Ranio ai himboryuane Sisas ai ahamundi dudufe hoafi ra simbori aboedi hoafimayupuri. Ranio Sisasimbo duduriruh yahaya, "Ahinumbi hohoanimo nahaniyo amuri ranahambo ngasunde haya adukari hamindayoa?" mehuamboyu. ²⁹ Sisas ai simbori hoafiyundohi yahaya, "Ngasundeandeimb ahinumbi hohoanimo ana ndanane: 'Israer se wudipoapondih himborende. Adukari mam yangirani sihefi Godayu. ³⁰ Se sihefi God Adukari ranahambo ngusufoambe munjuambo, yifafi munjuambo, hohoanimo munjuambo, nginind munjuambo ranambo ngusufo pandihori.' ³¹ Ranikimnind ahinumbi hohoanimoane nda: Se sihaf wandafi mamimbo ngusufo pandowanduri sihaf fimbo rawarowandi nou. Moai ngoru ahinumbi yimbu ndanahafembo ngasundeandeimb yangoro," mehu. ³² Ahinumbi hohoanimo fifireandeimbimayu ranai Sisasimbo hoafiyundohi yahaya, "Nindou Yamundo-randeimb, se hoafayafi ra aboedane. Anihondumo moai ngorupoanimo God nungu, nga Adukari God mam yangirani anungu. ³³ Ranimboane Godimbo ngusufoambe munjuambo, fifirife munjuambo, nginind munjuambo ranambo ngusufo pefembo asu wandafi mamimbo ngusufo pefembo sihefi fimbo rawehundi nou randihumboane. Sihiri yimbu hohoanimo ra rawarihundi ana, Godimbo sesi mungu mandife asu ninihond hifikoeffe mandife sihefe ra ngasundeamboane," mehu. ³⁴ Sisas ai hoeireandane ndore fifireandeimb hoafi simbori hoafimayamboyu ai hoafiyuh yahaya, "Se God nginind hifandarandi ra akimisafi animbafi." Sisas ai yare hoafimayua amuri ranai ahambo dudufe hoafi hoafimbo yihimbomemo.

*Sisas ai düdi Kraisi-ayu yahu düdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Ruk 20:41-44)*

³⁵ Sisas ai God'ndi worambe nindou yamundearühi düdufihî yahuya, "Nimboe ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ai Kraisi, nindou ra God ai ahandi nendambo aboedambofembo kamafoariri, ranahambo Defit'ndi nimor-ani ehomoa? ³⁶ Yifiafi Aboedi ai Defit'imbo hohoanimo masagadowa hoafiyuhî yahuya, 'Se wandi warihondü wananî nîmandîfi ngafimbo sîhafî hürütümbi ra sîhafî hoarehî hîningîndîheapurî-mboyahî,' *Buk Song 110:1* mehu ³⁷ Defit ai Kraisi'mbo Adükari yahundo-marandi, asu nungunde ahandi nimori mandü-a?" mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi'mbo ahinî hoafîmayupurî
(Matyu 23:1-36; Ruk 20:45-47)*

Nindou af'ndi ranai yanggorimbo Sisas'ndi hoafi hîmborimbo hîhîfi-hîhîfîmaye. ³⁸ Ai yamundeandürühi yahuya, "Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi'mbo hîbadü'mbo. Aiana warî hoandarümbi hoearî yihuruyo hefe maketambe howanî nindou ai ahinîyeihî hîhîfi-mbîrîhîmuni yahomomboanemo hohoanimoemo. ³⁹ Aiana rotumbo-hünda rotu worambe asu sesesambe ra weangurühîndi fondîwamî wagabe nîmarimboanemo hohoanimoemo. ⁴⁰ Aiana nîmorehî kaisahoabedi ranaheimbo wosîhoafori hoafiyomondürühi ahei worî kosîründümo asu tikaruhoumbo hoandarî hamîndi didîbafiyafu arundi. Ranimbo-hündambo animbo papî hoafi yîbobofoeambe ahamumbo ana tîjîrîfo ra moaruwai hamînd-animbo ndimboe," mehu.

*Nîmorehî napokoate Godimbo kakî masîhendî
(Ruk 21:1-4)*

⁴¹ Sisas ai God'ndi worimbo kakî hîpîrî fikîmî nîmaruane nîmorehî nindowenihî ai hîpîrî ranambe hei kakî mafoarîhîndi. Nindou kakî afîndeimbi ranai afîndîsafî hîpîrî ranambe hei mafoarîhîndi. ⁴² Asu nîmorehî napokoate kai ranai hamburî kakî yimbu toea sepîrîmîndî ho hîpîrî ranambe mafoareapîrî. ⁴³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi'mbo mborai yahupurî gugureapurî haya hoafiyuhî yahuya, "Ro sîhamumbo anîhondü'mbo-anahî hoafehapurî. Nîmorehî kai napokoate kakî God'ndi worî hîpîrambe masîhendî ranana napo afîndeimbi masîhehindî ranhambo ngasündeamboane. ⁴⁴ Nindou napo afîndeimbi ranai ana ahei adükari mbeborîndürî, nga akîdou mafoarîhîndi. Nga nîmorehî kai napokoate ranai ana ahandî sesî pemîmboyoweimbi-mayo ranîyo munjo masîhendî," mehu.

13

Sisas ai God'ndi worî bîreboemboe mehu

¹ Sisas ai God'ndi worî hîningîre tüküfyuane ahandî süngururü-rundeimbi mamî ai hoafiyuhî yahuya, "Nindou Yamundo-randeimbi, worî aboedi safî asu nîmoei adükari ra hoeiro," mehundo. ² Sisas ai simborî hoafiyuhî yahuya, "Se worî afîndî ndanahambo hoeiarowandî. Ngîrî nîmoei mamî amboanî ngoründîwamî nanjo, nga hîfîtîreboai pîndîmboe," mehu.

*Sisas ai tîjîrîfo afîndî tükündîfemboe mehu
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

³⁻⁴ Sisas ai Orif hîfî wafuambe nîmarü hîmboyuane, God'ndi worî ai anguni goagu mafondaro. Asu Pita, Sems, Son, Andru ai yanggîrî masîfomo. Ai sîfomo Sisasimbo düdürüwurühi yahomoya, "Hoafiyafîmunî ranî-moatükunî ra nungusimboanî tükümandîfea? Asu nînî-moatükunî boatei tükündîfemboe mbîsefî fifîrîmandîhua?" mehomondamboyu. ⁵ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Se hîbadü'mbo, nga nindou mamî sîhamumbo wosîhoafori hoafîndapurümbui. ⁶ Nindou afîndî ranai ngomo wandî ndürî dükandundühiya, 'Ro nindou rananahî nda,' mbîsîmo houmbo nindou afîndî wosîhoafori hoafîndundürîmboemo. ⁷ Asu se yifiarîndîmondanî hîmborîndîmondühane, asu yifiarî hoafi yanggîrî angunîpoedi hîmborîndîmondühane ra se yowanî afîndî hohoanîmondîmboemo. Ranî-moatükunî ra tükündîfemboesi, nga asu ranî-moatükunî tükefeyo ranahambo awi bîdîfîranambo siane yahopoanî. ⁸ Hîfî-hîfî ranai simborî yifiarîndomböe. Asu adükari bogorî nindouyafe nendî ranai simborî simborîndîmboemo. Hîfî bîdîfîrî ranîfihî sesî ai wanîndîmboe asu hîfîhe ranai tükündîfemboe. Munjuambo moatükunî ranana nîmorehî ai nîmorî wakemîndîmbo yaho haya asübusî boatei asemîndo nahuraiane tükefeyo. ⁹ Ranîsimboanî anîmbo se hîbadü'mbo. Ai sîhamumbo mbundüpundümo houmbo kansîryafe hîmboarühî papî hoafîndüpürîmboemo. Asu Suda-yei rotu worambe bubundüpürîmboemo.

Wambo sünguna ahamundi adükarı bogorı asu hıfandırundeimbı ahamundi hımböahü nıngomboemo. Nga refeambe anımbö Aboedi Hoafi ahamumbo wataporımbondüpurı. ¹⁰ Nga bıdıfıranambo si ranai tüküfekoateyoambe nındou muıguambo ranai aboedi hoafi ra hımborındeı helımbö anımbö. ¹¹ Sıhamumbo mbundüpondümo houmbö kotambe ndowapundümo ıngomondanı se yowanı nını hoafi hoafımandefı yahoe-fembo yıhımböyöpoanı. Moanı ranı-sımböanı hamındı anımbö se hoafımbö ra God ai horındeapurımbui. Asu ıgırı se sıhamundıhoarı wataporımbondundı, ıgı Yıfıfı Aboedi ai-anımbö wataporımbondamboe. ¹² Nındou ai ahamundı amonıo mamı asu akohoandambo papı hoafındüpurı mbundumbo hıfokoeıepurımbö hoafındımböemo Asu afındı ai mamı yahurı randeambui. Asu nımorı ai ahandı hondı afındambo moaruwaimbondeapırıhı nındoumbö hoafınduanı hıfkoandüpurımböemo. ¹³ Wamböhünda muıguambo nındou ai sıhamumbo moaruwaimbö-ndıhipurımböyeyı. Nga asu dıdıyeyı moanane sey ıgıanındı anımböeyı heı ana, God ai aboedambö-ndearımbui,” mehu.

*Moaruwai hamındı moatükunı tükündıfemboe
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

¹⁴ Sıas ai hoafıyuhı yahuya, “Se hoeındundanı moaruwai hamındı moatükunı sürühoeımbı fondıwamı nıngomböe. Nındou düdı ndanı hoafı nda ritımarandı ana, ai fıfırımbıreandamboane. Ranı-sımböanı nındou Sudia hıfıhı anımböeyı ai nımai fefoehı hehı hıfı wafuanambo mbıhahıdıamboane. ¹⁵ Asu nındou ai worıwamıanındı akusıfoendı ra ai yowanı ahandı napo fuföemındımbö worınambo keboembui. ¹⁶ Asu nındou düdı nümbürambe anıguı ranai yowanı ahandı warıhoandarı hoearı semındımbö ıngumbui. ¹⁷ Ranı-sımböanı nımorehı warandühımbaneyı asu nımorı kehureımbaneyı aıana hıpoanımbömböuane. ¹⁸ Se Godımbö dıdıbafındafundanı anımbö ranı-moatükunı ranai ıgı sıharı afındı tüküfeyoambe tüküfekoateımböyö-wamboane. ¹⁹ Nımböe sapo ranı-sımböanı anımbö moaruwai hamındı tıgırıfo tükündıfemboe. God ai weııgurıhı muıgu-moatükunı nafırandambe moai yahurı tıgırıfo tüküfeyo, asu süngunambo amboanı ıgırı yahurı moatükunı tükündıfeyo. ²⁰ Asu Adükarı ai tıgırıfo ranahambo bodıfoahüfe kıkemındıkoate mbeımbönanı muıguambo nındou ranı ıgırı aboedamböyahındı. Nga nındou ai wandaneyı yahu dıbonıyü hıngımareandürı aheımbö hohoanımondandürıhı bodıfoahüde kıkındeambui. ²¹ Ranı-sımböanı nındou mamı ai sıheımbö hoafındundürıhıya, ‘Hoeırıhı, Krais inı nda,’ mbıseıanıyo asu ‘Hoeırıhı, inı goagu ra,’ mbıseıanı se yowanı anıhondümböföpoanı. ²² Nındou bıdıfırı ai ıngomo tıkandı houmbö anımböya, ‘Ro nda Krais-anahı,’ asu ‘Ro Godındı hoafı hoafıya rıhandeımbö-anahı,’ mbı-sımo hou hepünıfeımbı moatükunı randımböemo. Ai rarımbö-mbembönanı God ai nındou dıbonıyundüreımbı ranahambo tıkai hoafıyömondürı. ²³ Ranımböane muıgu-moatükunı tüküfeyo ra se hıbadıhımbö, ıgı muıguambo moatükunı tüküfekoateyoambe ranahambo hoafayahapurı,” mehu.

*Süngunambo Nındou Hondü ai kudümbui
(Matyu 24:29-31; Ruk 21:25-28)*

²⁴ Sıas ai hoafıyuhı yahuya, “Ranı-moatükunı ranı tükündıfe hayamböndöanı anımbö, hüfıhamındı ai nımbıranı ndamındımböe asu amoamo ai ıgırı sindu.

²⁵ Mupui ai sünambeahındı fırbadeböayı pütapındöwöhü

asu muıguambo sünambeahındı ıgıanındı moatükunı ranı fıfımbındımböe. *Aısaıa 13:10, 34:4*

²⁶ Ranı-sımböanı anımbö nındou ai hoeındıhoranı Nındou Hondü ai mburııgııwamı nanıgu haya ahandı hımböamupıımbö-randeımbı ıgıanındı kapeıhı kudümbui. ²⁷ Ranı-sımböanı anımbö ai sünambeahındı nendı koandıhepuranı ıngomo nındou God ai dıbonıyundüreımbı ra hıfı ranahandı yımbuyımbu hımböranıpoedı gugurınduwurımböemo. Ai hıfı ranıhı fufundündımo ıngomombö sünü hıfı fondeandambe ıngomo tükündafımböemo,” mehu.

*Se süfırı nımbındı ranahambo fıfırındıhındı
(Matyu 24:32-35; Ruk 21:29-33)*

²⁸ Sıas ai asükayı hoafıyuhı yahuya, “Se süfırı nımbındı fıfırındundı. Nımbı ranı emündü fıfoayo ana, se fıfırındı ra ndearı hoembo akımbı tüküfembo yahomböane. ²⁹ Mamı yahuraıane, se hoeındundanı muıguambo moatükunı tüküfeyo ra se fıfırındundı, Nındou Hondü ai ıgırı amıtata kudu, ıgı ndearı yıpurı kımanı anıguı. ³⁰ Ro sıhamumbo anıhondümbö-anahı hoafeyahapurı. Bıdıfırı nındou hıfı ndanıhı

aniboadei ranai yifikoateyeyambe animbo ranimoatükunî ra tükündifemboe. ³¹ Hifi asu sünu ana awarindhoemboe, nga wandi hoafi ana ngiri awarindhoayo, nga wani,” mehu.

Nindou mamî ai-amboanî moai Adükari ai tükufembo si ra ffireandî
(Matyu 24:36-44)

³² Sisas ai asükai hoafiyuhî yahuya, “Nindou mamî ai-amboanî moai ranimoatükunî tükufemboayo si ra ffireandî. Sünambeahindî nendî amboanî moai ffireandî asu Nimorî ai-amboanî moai ffireandî, nga Afindî ai-yangrani ffireamboayo. ³³ Se hîbadumbo niŋgomo, nimboe sapo ranimoatükunî tükufembo ra se moai ffireandî. ³⁴ Ranana nindou mamî ai ngorügoaninî hombo yahu haya, ahandî ratüpuriyomo rundeimbimbo hîbadündî yahu haya ratüpuri yimbureapurî mbura nindou yipuri hîfandîra-randeimbimbo yipuri wudîpoapondo hîbadandî ehu nahuraiane. ³⁵ Ranimboanimbo se hîbadumbo ni mandümo, ninî simboanî worî aharambüri ranai tükümandîfi, ra se moai ffireandî. Ai nimbambe tükümandîfiyo nimbî mbusümbomandüyo, siambeahîmandüyo ra se moai ffireandî. ³⁶ Asu ai nimöhüno tükündüfi hoeindeapurani asu se apomboemo. ³⁷ Ndanî hoafi ro sihamumbo hoafehapurî ra, muŋguambo nindumbo kapeih-anahî, nga se hîbadîhümbö ni mandei,” mehu.

14

Sudayafe bogorî nindou ai nüngundîhu Sisasimbo mbundîhurimîndefî hîfokoamandîhurî mehomö
(Matyu 26:1-5; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)

¹ God ai Israerimbo Aboedambo-mareandüra aboedî manimboei si (Pasofa) asu bret yisîkoate sesimbo si ra tükufembo yimbu si manîngo. Ranîyo Godimbo sihou-rundeimbîyomo asu ahînübî hohoanîmo yamundurundeimbî ai Sisasimbo kikîhimündî hîfokoefimbo hohoanîmomemo. Ranîyo ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sihi ri ninî süngundîhu Sisasimbo wosîhoaforî hoafi ndîhurî mbunduho kikîhindîhurimîndefî hoahu hîfokoamandîhurî,” mehomö. ² Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sihi ri adükari sihi ana refepoanî, nga nindou ai nginîndîndeihi sihefi mbusümo yifari botîndîhimböyeyi,” mehomö.

Nîmorehî mamî ranai Sisasindî mbîrowamî fisînarümbü moatükunî kamareandî
(Matyu 26:6-13; Son 12:1-8)

³ Sisas ai Betani ngoafîhü Saimon horombo mîmanîho masîmeimboyoweimbî ahandî worambe mamaru. Sisas ai nindou ranahandî worambe sesühi nîmaruane, nîmorehî mamî ai nîmoei hîpirambe sanda aboedî fisînarümbü kakî afindî fihî semîndeiimbî semîndî haya tükümeŋyo. Ranîyo Sisas ai sesühi nîmaruane ai hîpirî ra boborehaya sanda ra ahandî mbîrowamî kamareando. ⁴ Nga asu nindou bidîfirî mamarümo ranai nginîndîyomondühi simborî hoafiyomondühi yahomoya, “Nimboe sanda ra yatîkîri-yatîkîri aranda? ⁵ Nindou ai sanda ra kakînambo mbasahümbü-mbonana 300 kakî hoarînambo animbo sahümbümbü kakî ra nindou napokoate-yeyimbö sahundüri,” mehomö. Ranîmboemo ai nîmorehî ranahambo nginîndîmarundî. ⁶ Nga Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nîmorehî ra ambe, nga nimboe se ahambo nginîndarunda? Ai aboedî moatükunîyo wambo ramareandî. ⁷ Nindou napokoateyeyimbî ana muŋguambo si sebabîdîmbo nîmandeiimböyeyi. Se ninîsimboanîyo aheimbo fehefendürimbo hohoanîmoayeyi ra fandîhehindürî. Nga ro ana ngiri muŋguambo si sebabîdîmbo nîmboahi. ⁸ Nîmorehî ndanî ninîmoatükunîyo ai refembomayo ranîyo ramareandî. Ai wandî fi sandanambo hundürümarandî ra yîfîndahanî hîfîkedefîmbomoyo ranîmboyo ranî boatei ramareandî. ⁹ Ro sihamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî, muŋguambo hîfi aboedî hoafi ra wataporîmbondündühi nîmorehî ai ramareandî ranahambo hoafîndîmonda ahambo hohoanîmondeimböyeyi,” mehu.

Sudas ai Sisasimbo bobogorî nindouyomondî warîhündîhinîmboeahî mehu
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:3-6)

¹⁰ Ranîsimboanî Sisasimbo süngururü-rundeimbî mamî Sudas Iskariot ai Godimbo sihou-rundeimbî sowana Sisasimbo ahamundî warîhüfimbo mahu. ¹¹ Godimbo sihou-rundeimbî ai ranî hoafi ra hîmborîyomo houmbo hîhîfi-hîhîfiyomondühi Sudasimbo bidîfirî kakî segodombo hoafîmemo. Ranîyo Sudas ai Sisasimbo ahamundî warîhüfimbo nînüngumandîhe yahuhayambo hohoanîmomayo.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo sesesîmemo
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:7-14, 21-23; Son 13:21-30)

¹² Bret yisi koate sesimbo si ranai weangurühi tüküme feyo. Ranisimboanî ra Pasofa sipsip nîmorî sesimbohünda hîfokoarîhi arîhündî. Asu Sisasimbo sünggururü-rundeimbî ai düduyafundowohü yahomoya, “Se hohoanî moyafanî ro sesesimbo ra sihambo nahü ngefî dîdîboado-mandîhunda?” mehomondamboyu. ¹³ Asu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbî yimbu koarîhepîrîhi yahuya, “Se adûkarî ngoafî nambo ngafanî. Ranühi nindou mamî hoe hîpîrambe ndemündü haya nafîni düdî tükündüfimbui. Ahambo anîmbo se süngundînrî. ¹⁴ Se hoeindîneranî nîni worînamboyu afarîfiyu ra se worî aharambîrî ranahambo düdundafîneandühi anîmboya, ‘Nindou yamunde-randeimbî ai düdufîhiya, ‘Worî nahanambe Pasofa si sesi ra sesesîmandefî?’ mehuamboanehi,’ mbîsafanî. ¹⁵ Rananîmbo adûkarî nîmoamondî worî nafîrîndümo hîni ngîmarundî ra nafuindümbui. Ranühi anîmbo se sesi ra sindîndîneandî,” mehu. ¹⁶ Süngurînerî-rînandeimbî ranai hafanî ngoafî ranühi hoeirîneandane, mungu-moatükunî ai hoafîmayu süngure menjoro. Ranîyo ranühi sesesimbo sesi ra sindîmarîneandî. ¹⁷ Ndeara nîmbîhoafî-mayoambo Sisas ai ahandî sünggururü-rundeimbî 12 ranîbabîdîmbo mahomo. ¹⁸ Ai sesi sowasümondühi nîmarîmombo Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî. Nindou mamî seambeahîndî anîmbo wambo hurütümbî nindou-yomondî warîhündeanîrîmbui. Nindou ranai hapondanî ro-dîmbo sesi asesu,” mehu. ¹⁹ Sünggururü-rundeimbî ranai ranî hoafî ra hîmborîyomo houmbo ngusüfoambe moaruwaimarapurî. Ranîyo mamai mamaiyomondühi düdururühi yahomoya, “Awi rombayahîpoanî?” ranîranîmemo. ²⁰ Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, “Nindou ranana seambeahîndani. Ai bret semündü haya rodîbo hîpîrambe afoarîhoandî. ²¹ Anîhondane Nindou Hondü ai yîfîmbiyuamboane. Baiborambe hoafîyohüya, yîfîndümbui, meho süngu. Nga nindou düdî Nindou Hondü hurütümbî nindou-yomondî warîharîrî ranai hîpoanîmboembouani. Mamîharî hondî ai ahambo ana wakemündîkoate mbeyowamboyu.” mehu.

*Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbîmbo wain hoe asu bret masagapurî
(Matyu 26:26-30; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)*

²² Sowasümondühi nîmarîmombo Sisas ai bret semündü hîfîtîre Godîmbo hîhîfîrîrî mbura ahambo sünggururü-rundeimbîmbo yimbumareapurî. Asu ai hoafîyupurühi yahuya, “Se sowandümo, nga nda wandî fi safane,” mehu. ²³ Asûkai wain hoe kapambe semündü Godîmbo hîhîfîrîrî mbura masagapura ai munguambo masîmîndîmo. ²⁴ Asu Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, “Nda wandî horane God hoafî fîramündü masîhendî ra ngînemîndîmbo. Wandî horî karefoendî ra munguambo nindoumbo fehefembohündamboane. ²⁵ Ro sihamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî, Ro ngîrî asûkainda wain hoe ndîmîndîhî, nga moanî nga ngambo God ngîmîndî hîfandarandî ranambe sîmborî wain hoe ndîmîndîmboyahî,” mehu. ²⁶ Ranîyo herü mamî herüyomondühi adûkarî ngoafî ra hîni ngîgiru houmbo Orif hîfî wafuanambo mahafomo.

*Sisas ai Pitamboya ai wambo daboandî hîhîrîndeandîrîmbui mehu
(Matyu 26:31-35; Ruk 22:31-34; Son 13:36-38)*

²⁷ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbîmbo hoafîyupurühi yahuya, “Se munguambo sihamundî anîhondümböfe hîni ngîndumboemo. Nîmboe sapo Baiborambe yare hoafîyowohü yahoya,

‘Ro sipsip hîfandîrandeimbî nindou hîfokoandîhina

asu sipsip ai bukürîndahîmboyei,’

Sekaraia 13:7

meho. ²⁸ Nga yîfîhündî botîndahe hehea roboakorî Garirî hîfînambo ngümboyahî,” mehu

²⁹ Pita ai hoafîyundühi yahuya, “Munquambo nindou ai sihambo anîhondümböfe ho-

hoanîmo ra hîni ngîndumboemo. Nga roana ngîrî hîni ngîndîheanîni,” mehu. ³⁰ Sisas ai

hoafîyundühi yahuya, “Ro sihambo anîhondümböanahî hoafehaniîni, ndanî nîmbokoanî

kakaro ai yimbumbo hoafîkoateyambe anîmbo se ngîmîmbo hoafîndafîhiya, ro moai

ahambo fîfîrîhinî mbîsamboyahî,” mehundo. ³¹ Nga Pita ai hoafîyuhî yahuya, “Ro ngîrî

moai fîfîrîhinî mbîsahî, nga sedîbo yîfîndamboyahî,” mehuamboemo. Asu bîdîfîrî

sünggururü-rundeimbî ai-amboanî mamî yahurai hoafîmemo.

Sisas ai Getsemaniî Godîmbo dîdîbafîmayu

(Matyu 26:36-46; Ruk 22:39-46)

³² Ai homo Getsemani seiarîhündî ranühi tüküyafu ahambo sünggururü-rundeimbîmbo

hoafîyupurühi yahuya, “Se ndühi nîmandümo, nga ro Godîmbo dîdîbafînda

samboanahî,” mehupurî. ³³ Asu ai Pita, Sems, Son ahamumbo yangîrî sepurîmündü

haya mahu. Ranîyu asu Sisas ai ngusüfo pukîrîrîhü ngusüfoambe moaruwai

hohoanîmomarîrî. ³⁴ Ranîyu hoafîyupurühi yahuya, “Wandî ngusüfoambe

pukirandirühi yifimbo yangirayahi. Nga se ndühi ndondu nmandimo hibadündi," mehu.³⁵ Ai akidou sühüfi hu hifini amoembü amoearumbo nafiyagodohü ana, tñjirifo ra gübüs+mb+foareandra yahu haya didibafimefiyu.³⁶ Ai ndare didibafihü yahuya, "Ape, wandi Ape, se yifirayafi ana wambo tñjirifoembü moatükunü ra raguamambo-ndowandi. Nga se yowanü wandi yifiri süngufepoani, nga sihafi yifiri süngundowandi," mehu.³⁷ Ai hñhñrifi hu himboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ranai mapomondamboyu. Ai Pitambo hoafiyundowohü yahuya, "Saimon, se apafüh+yafi? Asu se awi mamü awa amboani yangiri nmarimbo ra wanayo?" mehu.³⁸ Asu ai hoafiyupurühü yahuya, "Se hibadu nngomombo didibafindafundi, nga sihamumbo refe hoeifepurimbo tükündifeyoani pindimboemo. Anihondane, ngusüfo ana refembo hohoani+moayosi, nga fiame nmborayo," mehu.³⁹ Asukai Sisas ai hñhñrifi hüfo weangurühü didibafimefiyu nahurai didibafimefiyu.⁴⁰ Ai asukai hñhñrifi hu himboyuwani ahambo süngururü-rundeimbi ai yapombo hmbomarapura mapomo. Ranayo yangiri+mareapura, asu moai nni+hoafi ahambo hoafimbo fifirundi.⁴¹ Sisas ai asukai ngimi noufimbi hñhñrifi süni himboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ai apusimemo. Ranayo hoafiyupurühü yahuya, "Awi se fiharu apomomboemo? Ndearambo rani+moatükunü ranai tüküfehü Nindou Hondümo moaruwai hohoani+moyomondeimbi+yomondi warihü-rüwuri+moanemo."⁴² Hoerü, nindou+yomondi warihüfendiri+mbö nindou-mayu ranai tüküfimboani. Nga botiyafu houmbo ngefo," mehu.

Sisasimbo mbumaründümo

(Matyu 26:47-56; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)

⁴³ Sisas ai wataporimborandühi nñguane Sudas süngururü-rundeimbi 12 ambeahindi mamü ai tükümefiyu. Godimbo sesi sñhou-rundeimbi bogori nindouyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai nindou afindi safi ranahamumbo koamarihoupura pisao yihimindi asu nimihari fufuründümo houmbo ahinümbi hohoani+mo fifirundeimbi babidimbo mahomo.⁴⁴ Nindou sapo Sisasimbo nindouyomond warihüfimbomayu ranai nindou afindi ranahamumbo dibo hoafiyupurühü yahuya, "Nindou ro wakihñhñrindi+hünani animbo aiani, nga se ahambo mbundürindümo houmbo ndondu hibadürü ngomo," mehupuri.⁴⁵ Ranayo Sudas ai nimehünou hu Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, "Yamundo-randeimbi," yahuhü wakihñhñmarürü.⁴⁶ Ranayo nindou ranai Sisasimbo wariyomo homo mbumaründümo.⁴⁷ Nindou akimü burimemo ranambeahindi mamü ranai ahandi pisao hüramündi haya Godimbo sihai-randeimbi adükari bogorindi ratüpuriyu randeimbi+mbö harimeindo. Ranayo ahandi ngorü himbo hoeari mafafoareando.⁴⁸ Asu Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, "Se pisao asu nimihari fufuründümo houmbo wambo kikihemindiri+mbö masifomo ra hümbuhünümbi nindoumbo kikihimindi+mbö nahurairanemo."⁴⁹ Ro si mamamü+rñhandühi sebauidimbo nmarimbo Godindi worambe nindou yamundi+hearü marñhandi ra asu se moai wambo kikihñründümondiri. Nga Baiborambe hoafimayo ra anñhondü tükümbifeyoamboane," mehu.⁵⁰ Ranayo ahambo süngururü-rundeimbi ranai hññjirüwuri houmbo pomefoundi.⁵¹⁻⁵² Nindou hoarifi mamü ai kifohi hoeari yangiri güde haya Sisasimbo süngumarürü hüfu. Asu ahambo kikihñründümondane hoeari yangiri kikihñmaründümonda safi yangiri maffoendi.

Sisasimbo kansiri yomondi himboahü papi hoafimarñhorü

(Matyu 26:57-68; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)

⁵³ Sisasimbo mburündümo mburumbo Godimbo sihai-randeimbi adükari bogori hondündi worambe, Godimbo sñhou-rundeimbi, bogori nindou asu ahinümbi hohoani+mo fifirundeimbi gugureafu nmarimondani sowaründümo mahomo.⁵⁴ Sogaründümo mahomondamboyu Pita ai akidou anguni+safi süngumarapuri hu. Ai hu Godimbo sñhou-rundeimbi+yomondi bogori hondündi worambe kefuai prisman babidimbo haihü mamarimmo.⁵⁵ Godimbo sesi sñhou-rundeimbi bogori asu muñguambo kansiri ai nini+moaruwai moatükunü+randi Sisas ai ramareandi ra fifirifembo-hünda kokomarundi. Ahambo hifokoeffimbo-hünda ahandi moaruwai hohoani+mo fifirifembo-hünda kokomarundi, nga ai moai nini+akidou amboani moaruwai rareanda fifirundi.⁵⁶ Nindou afindi ahambo tikari+horü hehi papi hoafimarñhorü, nga ahei hoafi ra yimbusümoane.⁵⁷⁻⁵⁸ Nindou bidifiri ai Sisasimbo papi hoafimbo yahomo houmbo nñngomombo hoafiyomondühi yahomoya, "Ro himboriyefani ai hoafiyuhü yahuya, 'Godindi worü nindou ahamundü warinambo worimborarundi ra biriboadi+heamboyahi. Asu ro ngimi si yangiri asukai nindou warina worimbokoateyeimbi worü ra worimbondñhamboyahi,' mehu." mehomo.⁵⁹ Nga asu ahamundü hoafi wataporimborarundi ranai simogodühi hoafi+koate mamikari wataporimboru wakimarundi.⁶⁰ Godimbo sihai-randeimbi adükari bogori

ai kansriyomondi hĩmboahũ botĩfi nũngumbo Sisasĩmbo dũdurĩrũhĩ yahuya, “Nĩmboe papĩ hoafarunĩnĩ ranahambo simbortĩ hoafĩkoateayafa?” mehando. ⁶¹ Nĩga Sisas ai ahamumbo moai nĩnĩ akĩdou amboanĩ hoafĩyupurĩ. Asũkai sesi sĩhai-randeimbĩ ai dũdurĩrũhĩ yahuya, “Se God aboedani sei rĩhũndeimbĩ ahandĩ nĩmorĩ Kraisi-yafĩ, waniyo?” mehu. ⁶² Asu Sisas ai hoafĩyuhĩya, “Rananahĩ. Rananĩmbo se munũguambo hoendĩhoranĩ Nindou Hondũ ai God Ngĩnĩndeimbĩndĩ warĩhondũ waranĩ nĩmandũmbui asu sũnambeahĩndĩ mburĩngai dĩbonde kudũmbui,” mehu. ⁶³ Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩ ranai ahandĩ fĩhĩndĩ hoearĩ hireandũhĩ hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Ngĩrĩ nindou ngorũ ai moaruwai ramareandĩ ranahambo hoafĩndũ. ⁶⁴ Se hĩmborĩ-yomondanĩ ai Godĩmbo tĩrĩfoefe hoafĩmayu. Se hohoanĩmoyomondanĩ sĩhĩrĩ ahambo nĩnĩnũngũ-mandĩhura?” mehuamboemo. Asu munũguambo ai hoafĩyomondũhĩ yahomya, “Ai moaruwai ramareandĩ ranĩmbohũnda yĩfĩmbiyu-wamboane,” mehomo. ⁶⁵ Bĩdĩfĩrĩ ai ngurĩ tĩfĩyafundo asu hoearĩnambo hĩmboarĩ gabudĩfoaru mburumbo harĩmemondo. Ai hoafĩyomondũhĩ yahomoya, “Hoafĩyafĩ dũdĩ sĩhambo harĩmayu ra,” mehomo. Ranĩyo asu prisman ai sowarũndũmo houmbo harĩmemondo.

Pita ai Sisasĩmbo ro moai fĩfĩrĩhĩnĩ mehu

(Matyu 26:69-75; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pita ai hoafĩ yĩbobofe worĩ ginĩrĩ mbusũmondũhĩ nĩmaruwane Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ adũkarĩ bogorĩndĩ ratũpurĩyo randeimbĩ yihoarĩfĩ ai tũkũmefeyo. ⁶⁷ Ai hoerirerane Pita ai haihũ mamaruwa hĩmboarĩ parerĩ nĩngombo hoafĩyohũ yahoya, “Seamboanĩ Sisas Nasarethĩndĩ dĩbombo manĩmbafane,” mehoamboyo. ⁶⁸ Asu Pita ai wanĩ yahu hoafĩyuhĩ yahuya, “Se hoafayafĩ ranana ro moai fĩfĩrĩheandĩ,” yahu haya worĩ yipurĩkĩmĩ mahũ. ⁶⁹ Asu ratũpurĩyo randeimbĩ ranai asũkai hoerirerĩ haya nindou akĩmĩ manĩngomo ranahamumbo hoafĩyopurũhĩ yahoya, “Nĩndou ndanai amboanĩ ai dĩborĩhĩndani,” meho. ⁷⁰ Nĩga asũkaiyu Pita ai dĩdĩmoyuhũ wanĩ mehu. Akĩdou hĩhĩnĩngĩre mbura nindou manĩngomo ranai Pitambo hoafĩyomondũhĩ yahomoya, “Anĩhondũ, seamboanĩ Garirĩhũnd-anafĩ, nĩga se ai dĩborĩhĩnd-anafĩ,” mehomo. ⁷¹ Asu asũkai ai dabarĩfĩhĩ yahuya, “Se nindou wataporĩmboarĩhorĩ ranana ro moai fĩfĩrĩhĩnĩ,” mehu. ⁷² Ai ranĩ hoafĩ ra hoafĩyũ hayamboyuane, nĩmehũnou kakaro ai asũkai hoafĩmayu. Ranĩyo Sisas ai Pitambo hoafĩyundowohũya, “Kakaro ai yimbumbo hoafĩkoate-ayuanbe anĩmbo ngĩmĩmbo wamboya moai fĩfĩrĩhĩnĩ mbĩsamboyafĩ,” mehu ra hohoanĩmoyuhĩ asu Pita ai afĩndĩ aranĩmayu.

15

Pairatĩmbo sowana Sisasĩmbo sowarũndũmo mahĩfomo

(Matyu 27:1-2, 11-14; Ruk 23:1-5; Son 18:28-38)

¹ Siambe hondũ Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ bogorĩ, hĩfandĩrundeimbĩ nindou, ahĩnũmbĩ hohoanĩmo fĩfĩrũndeimbĩ munũguambo kansĩr ai hoafĩ mamamberu masĩhoundĩ. Ranĩyo asu sũngunambo Sisasĩmbo warĩ hũputũpurũndũmo mburumbo Pairat sowanambo sowarũndũmo mahomo. ² Asu Pairat ai Sisasĩmbo dũdurĩrũhĩ yahuya, “Se Suda-yei adũkarĩ bogorĩyafĩ?” Asu Sisas ai simbortĩ hoafĩyuhĩya, “Se sĩhafĩhoarĩ hoafayafĩsĩ,” mehu. ³⁻⁴ Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ ai afĩndĩ papĩ hoafĩmaruwa asu Pairat ai asũkai dũdurĩrũhĩ yahuya, “Sĩhambo afĩndĩ papĩ hoafarunĩnĩ. Asu se nĩmboe akĩdou amboanĩ simbortĩ hoafĩkoateayafa?” mehu. ⁵ Asũkai Sisas ai akĩdou amboanĩ hoafĩkoatemayua Pairat ai mahepũnĩfiyu.

Pairat ai Sisasĩmboya yĩfĩmbiyu wamboane mehu

(Matyu 25:15-26; Ruk 23:13-25; Son 18:39-19:16)

⁶ Munũgu hĩmbanĩ Pasofa sesesĩ si tũkũfeyoambe Pairat ai karabusambeahĩndĩ nindou mamĩ aboedambo hĩnĩngĩrĩrĩ-marandĩ. Nĩmorehĩ nindowenihĩ ranai aheihorĩ ndũrĩ dũkarĩhoranane hĩnĩngĩrerũ marandĩ. ⁷ Ranĩsĩmboanĩ nindou mamĩ ahandĩ ndũrĩ Barabas ai nindou bĩdĩfĩrĩ sepurĩmũndũ haya gafman babĩdĩmbo yĩfariyomo nindou hĩfokoamarũnda karabusĩmarũpurĩ. ⁸ Nindou afĩndĩ ranai gũgureandũhĩyo Pairatĩmbo horombo aheimbo yaremarandĩ rasũngũfembo dũdumehĩndĩ. ⁹ Asu Pairat ai dũdurĩrũhĩ yahuya, “Se hohoanĩmoyeyianĩ sĩheimbo sowana Suda-yei adũkarĩ bogorĩ ra aboedambo koandĩhehinĩmboyo?” mehu. ¹⁰ Sapo Pairat ai ndore fĩfĩreandĩ Godĩmbo sesi sĩhou-rundeimbĩ ai Sisasĩmbo ngusũfoambe moaruwaiyomondũhĩyo ahambo sowana koamarĩhawurĩ. ¹¹ Nĩga Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ ai nindou afĩndĩ ranaheimbo hohoanĩmo botĩmarũndũrĩ Sisasĩmbo ana yowanĩ aboedambofipoanĩ, nĩga Barabasĩmbo anĩmbo, yahomo houmbo. ¹² Asũkai Pairat ai dũdureandũrũhĩ yahuya, “Se hohoanĩmoyeyianĩ, ro nĩnĩnũnũngũ mandĩhĩnĩ se Suda-yei adũkarĩ bogorĩ sei arĩhũndĩ

ranahambo-a?" mehuamboyei. ¹³ Asu ai asukai hoafi karihehindühi seiya, "Nimi keimbi karihendeimbi-fihî tikoemündü pefimboani," masei. ¹⁴ Asu Pairat ai düdureandürühi yahuya, "Nga asu nîne-moaruwai ramareanda?" mehuamboyei. Asu ai puküna hoafi karihehindühi seiya, "Nimi keimbi karihendeimbi-fihî tikoemündü pefimboani," maseiamboyu. ¹⁵ Ranïyo nindou afindî ranai hîhîfi-hîhîfîmbeeya yaha haya aheimbo sowana Barabasimbo koamaruheirü. Asu amimbo hoafîmayua Sisasimbo ndüfurî ndüfurîrurî mburumbo nimi keimbi karihendeimbi-fihî tikoemündü pefimbohünda amiyomondi warihumariri.

*Ami ai Sisasimbo tîrîfoefe hoafîmarurî
(Matyu 27:27-31; Son 19:2-3)*

¹⁶ Ami ai Sisasimbo sowaründümo homo Rom gafmani-yomondi adükari wori, Pretorium seimarihündî, ranambe hîningîrûwuri houmbo ami bîdîfîrambo hoafîmemonda gugurîmefundî. ¹⁷ Ranïyomo hoearî yimîndîbadî-hounduwohüyo hamburî hoearî güdîndo mburumbo tîhoarî tîhoarümbî wofînambo at nahurai nafuru mbîroambe kîkîmafoarundo. ¹⁸ Ranïyo ai Sisasimbo hoafîyomondühiya, "Suda-yafe adükari bogori, karihasi," mehomo. ¹⁹ Ranïyo ahambo nimîharînambo mbîrowohü harîyomondo, nguri tîfiyafundo, adükari-mbo hohoanîmombo rawefundî nou tîkaruhou yimîndîhona nimîmarîmo raraomarundî. ²⁰ Ai ahambo tîrîfoefî hoafîmbo mungua-moatükunî ra ruru mburu asu hamburî hoearî güdîmaründa ra yimîndî-ründümondühi asukai ahandî hondü ra güdîmarundo. Muñgu-moatükunî raraaru mburu nimi keimbi karihendeimbi-fihî tikoemündü pefimbo sowaründümo mahomo.

*Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbi-fihî tîkoründümo pamarüwuri
(Matyu 27:32-44; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)*

²¹ Sisasimbo sowaründümo houmbo heihüyei Sairinihündî nindou mamî, ahandî ndürî Saimon, Areksander Rufus-yafandî afindî ai adükari ngoafînambo masüfuwa hoemarîhorî. Ranïyo ami ai sowaründümo houmbo hoafîmemondoa Sisasindî nimi keimbi karihendeimbi ra masemündü. ²² Ranïyo Sisasimbo sowaründümo homo Gorgota sei arîhündî ranîhü tükümehindî. Gorgota ranahandî nimîndî ra mbîrîhapîrî-ane. ²³ Ranühiyo ami ai Sisasimbo wain hoembe hühütimbü marasen fanduyamundu mburu masabudo, nga ai moai sümündü. ²⁴ Ranïyo ami ai ahambo nimi keimbi karihendeimbi-fihî parüwurî mburumbo ahandîmayo hoearî-napo ra yimbuemîndîmbo yahomo hou satu piraimemo. ²⁵ Sapo Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbi-fihî pamarüwurî ra siambeahi hüfîhamîndî kehuri süfuambeyo. ²⁶ Ahambo papi hoafi sürü paru mburu ranai yare hoafîyowohü yahuya, "SUDA-YAFE ADÜKARI BOGORI," meho. ²⁷⁻²⁸ Asu Sisasindî fikîmî nindou yimbu yifîriyafanî hümbuhünîyafanî rînanideimbi ahafanîmbo amboanî tîkorüpîndümo pamarupîrî. Ngorü Sisasindî kadüdanî parüwurî asu ngorü warîhondanî parüwurî. ²⁹ Ranïyei nindou afindî ranai ngasündîhorî heiheirühündühi mbîro hîrîhîrîhündühi ahambo tîrîfoefe hoafi hoafîyeihî "Sapo se safîya 'Godîndî worî bîrîfoefe hefe ngîmî sihî yangîrî worîmbondîhî hîningîndîheamboyahî," masafi. ³⁰ Hapondanî se sîhafî fimbo farîhoefî. Se nimî keimbi karihendeimbi fihîndî foarefoa hawambo kosafi," masei. ³¹ Asukai mamî yahurai Godîmbo sîhou-rundeimbiyomo asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi-yomo ai-amboanî tîrîfoefe hoafîmarurî. Ai ahamundîhoarî ruru hoafîyomondühi yahomoya, "Ai nindou amurambo aboedambore-andürî-marandî, nga asu moai ahandî fimbo aboedamboreandî. ³² Kraisi Israeyei adükari bogori ranai nimi keimbi karihendeimbi ra hîningîre haya mbîkusîfuendî. Rananîmbo sîhîrî hoeindîhurühi ahambo anîhondümo-ndîhurîmboane," mehomo. Nindou yimbu Sisasindî fikîmî pamarupîrî ai-amboanî mamî yahurai Sisasimbo tîrîmafoarînerî.

*Sisas ai yîfîmayu
(Matyu 27:45-56; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)*

³³ Hüfînambo ranî hîfîhü nimbi ranai peyo haya ho hombo hüfîhamîndî wuwurîyuambe tükümeffeyo. ³⁴ Hüfîhamîndî wuwurîyuambe Sisas ai puküna heiyühü yahuya, "Eri, eri, rema sabaktani?" mehu. Hoafi ranahandî nimîndî ra ndahuraiane: Wandî God, wandî God, nimboe se wambo hîningîmarowandîrî. ³⁵ Nindou bîdîfîrî akîmî manîmboei ranai hîmborîyei hehi hoafîyeihî seiya, "Hîmborîyei, ai Erasiamboani mîngayü," masei. ³⁶ Ahei mbusîmonîndî nindou mamî ai pîpîyu hu poposî moatükunî nahurai semündü mbura wain hoe ranambe foare mbura nimîharîfihî pare hîmondamündî haya masagado. Nga asu bodîmondî ai hoafîyeihî seiya, "Awi hoeindîhu mbundîhumbo, Erasai ai ahambo farîhefimbo tükümandîfiyu, wanîmandîyo?" masei. ³⁷ Asu Sisas ai asukai puküna heiyu mbura yîfîmayu. ³⁸ Refihîyu asu Godîndî worambe

hoeari kümarundi ranai nimoamo ngahi peyo haya bure hanimbo gebü hifini türeandühi yimbumbore bumareandi. ³⁹ Asu ami-yomondi bogori Sisasindi fikimi manüngu ranai ai yifimayu ra hoeireanda mayoa hoafiyuhi yahuya, "Anihondane, nindou nda Godindi nimir-ani," mehu. ⁴⁰ Nimorehi bidifiri ai akidou anguni safi niboadei himboapomaye. Ahei mbusümo ra Maria Makdarahündiyo, Maria, Sems Sosep-yafandi hondüyo asu Saromeyo. ⁴¹ Sapo Sisas ai Garirihü nünguambe nimorehi ranıyei Sisasimbo süngurihorühi farıhehori marıhündi. Asu amurı bidifiri nimorehi Sisas babıdımbö Serusaremınambo mahei ai-amboanı ranühi manımböei.

Sisasindi yifi nimoko honguambe masıhehori

(Matyu 27:57-61; Ruk 23:50-56; Son 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Sosep Arimateahündi ai kansıryu haya munguambo nindou ai aiana aboedani sei hehi ahınrıthori hündeimbiyu. Ai-amboanı God ngınındi hıfandarandı ranahambo himboyu-marandı. Sümbo moanı ngoafimbo nımarımböane yaho yimungurıfeambe Sosep ai yihımbokoate hu Pairatındi himboahü nüngumbo Sisasındi finimoko semündümbo düdumefiyu. ⁴⁴ Pairat ai Sisas yifimayu hoafi ra himborıyu haya hepünımefiyu. Ranıyo ami-yomondi bogorımbö mborai mehuamboyu mahua Sisas ai yifımbaiyu wanıyo yahu haya düdumariri. ⁴⁵ Ami-yomondi bogori ranai hoafımayua himborıyu haya Pairat ai Sosepımböya yifi nimoko ra ndoarındıfi, mehundo. ⁴⁶ Sosep ai hu kifohı hoearı mamı pemıyu mbura Sisasındi yifinimoko foarümundi hoearambe pariri ngamondıfoariri mbura serümundi hu honguambe masıheiri. Hongu ra nımoei nımarıweimbındambo nindou hüti wowondımarundıyo. Ranıyo Sosep ai nımoei adükarı ngorü gügüra hu hongu nafıtambe ra güre pare hınıngımareandı. ⁴⁷ Ranıyo Maria Makdarahündıyo asu Maria Sosepındi hondıyo ai Sisasımbö masıhawuri ra nımbafe himboapomayafe.

16

Sisas ai yifihündi botımefiyu

(Matyu 28:1-8; Ruk 24:1-12; Son 20:1-10)

¹ Moanı ngoafimbo nımarımbö si ranai munguyowane, Maria Makdarahündıyo, Maria Semsındi hondıyo asu Sarome ai Sisasındi yifinimoko popoimbo sei hehi bidifiri aboedi fısiınarümbü moatükuni pemımayei. ²⁻³ Ranıyo Sande siambehondü nafımbö hüsıhü ai aheihoarı sımborı hoafıyeihı seiya, "Dıdai sıhefımbö fandıhemunı hayambo hongu nafıtambehündi nımoei ra ndemündü yihırımandea?" masei. ⁴ Nımoei ranai afındi hamındıyo, ngö ai hei himboyeiane nımoei ra yihırımarundı. ⁵ Ai hongu ranımbö kefoehi hei himboyeiane, nindou hoarıfi mamı hoandarı hoearı kifohı güde haya warıhondü waranı mamaruwa hepünınehındi. ⁶ Nindou ranai hoafıyundürühi yahuya, "Se yowanı hepünıfepoanı. Ro fıfirıheambo-anahi, seana Sisas Nasaretıhündi nımi keimbı karıhendımb-fihı pamarıhori ranahamboane kokoarıhori. Aiana asükai yangrı botımefiyu! Aiana moai ndanühi yanguru. Ahambo masıhehori fondı ra hoearıhi. ⁷ Ngö se ngei ahambo süngururü-rundeimbı asu Pitambo amboanı hoafındeı. Sisas aiana sıhamumbo Garirinambo horomböfi haya mahu. Horombo hoafımayu süngu Garirihü anımbö hoeındıwurımböemo," mehu. ⁸ Nimorehi ranai honguambeahındi tüküyahi hehi mafefoehındi. Ngüsüfoambe hepünahi hıhamındarıyei hehi yihımböyeihıwambo moai nindou mamımbö amboanı mamı hoafi amboanı hoafıyei.

Maria Makdarahündi ai Sisasımbö hoeımareri

(Matyu 28:9-10; Son 20:11-18)

⁹ Sisas ai Sande siambeahıhondü botıfi-hayamboyu Maria horombo Sisas ai moaruwai nendı ⁷ hefoareandeimbı ahambo-so boatei tükümefiyu. ¹⁰⁻¹¹ Nindou horombo Sisas babıdımbö hoahoangomo marundı ranai afındi hohoanımoymondühi aranıyomondühi nımarımondane, Maria ai ho hoafıyopurühi yahoya, "Sisas ai yangrı manınguwa ro hoeımarıhını," meho. Ai hoafi ra himborıyomosı, ngö moai anıhondümbo-rundı.

Süngurınerı rınandeimbıyımbu ai Sisasımbö nafinı hoeımarınerı

(Ruk 24:13-35)

¹² Asükai süngunambo ahambo süngurınerı-rınandeimbı ai nafısüngu hafandane, Sisas ai ngorüpoanımbö fiyu haya hu ahafanımbö-so tükümefiyu. ¹³ Asu ai hafanı süngururü-rundeimbı bodımondambo ranı hoafi ra wataporımbomarınanı. Ngö ai moai ahafandı hoafi ra anıhondümbo-rundı.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbımbö-so tükümefiyu

(Matyu 28:16-20; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23; Ratüpurı 1:6-8)

¹⁴ Bidiŋiranambo hondü ahambo sünggururü-rundeimbi 11 ahamumbo-so sesi sowasümondühi nimarimondani tükümeŋiyu. Ranŋyo ahambo sünggururü-rundeimbi ai ŋgusüfoambe tapihamŋyomondühi nimorehi nindowenihi ai yaŋgiri botimeŋiyua hoeirhorŋ hehi hoafimayei ra anihondümbefekoate-memonda ŋginiŋdi hoafimayupuri. ¹⁵ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Se muŋguambo hiŋfi ra hoahoŋgomondühi muŋguambo nindoumbo aboedi hoafi ra waporimbondundüri. ¹⁶ Nindou düdi ai anihondümbore haya hundüraŋyu ana, God ai ahambo aboedambo-ndirümbui. Nga nindou düdi ai anihondümbefe-koateŋyu ana, ai Godiŋdi nindou-yafe hoafi himboriyohü yibobofe ranambe awariŋdihoembui. ¹⁷ Anihondümborihindeimbi ranahei warisüŋgu God ai hepünfeimbi moatükunŋ randeambui. Ai wandŋ ndürinambo moaruwai nendi heboadihi asu ranipoanimbo hoafinambo hoafindei raraondi hümboyei. ¹⁸ Ai amoasiri warinambo kikihiŋdi hümundi asu nindou ai simindei hehi yifiyei ri hindeimbi moatükunŋ asimindei amboani ranai ŋgiri moaruwaimbondeandüri. Asu ai anŋgünümbe nindou-yeiwamŋ warŋ nandi hinda ai asukai aboedindeimboyei," mehupuri. ¹⁹ Adükari Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi mbo waporimborapuri mbura God ai sünambe serümundŋ hafu hinŋgiri ahandŋ warihondü waranŋ mbamarü. ²⁰ Asu ahambo sünggururü-rundeimbi ai muŋguambo hiŋfi hoahoŋgomondühi waporimbomarundi. Asu Adükari ai ai-babidimbo nüŋgumbo ahamundi hoafi ra ŋgineminiŋdi mbo-hünda hepünfeimbi moatükunŋ yare-marandi.

Ruk Aboedi Hoafi Ruk ai sürü papimarandi

Ruk ai Sisas tükümeffyü ranahambo Tiofirusimbo sürü papimarandi

¹ Tiofirus, karihasi se adükari nindou anafi. Nindou afindi ai nıne-moatükuni God ai yihoefi mbusümo ramareandi ranahambo dıboadofe sürü papimbo mehomu. ² Sapo nindou didemo weangurühi hondü Sisasindi ratüpurı ahamundi hıamboarinambo hoeiru mburumbo aboedi hoafi wataporımborümünı marundi ranahamboemo ai sürü papıru marundi. ³ Ro wandıhoari munquambo moatükünı ndorıhoeimbi weangurühi tükümeffyü ra tüfoarıhe fıfırımarıheandi. Ranıamboane asu, Tiofirus, sıhambo rani-moatükünı tüküfe-tüküfe marandi ranahambo dıboadofe sürü papimbo ro hohoanı moyahanı mayoa aboed-ane masahi. ⁴ Ro randıheandanı anıambo asu se munquambo moatükünı sıhambo yamundi marıhunıni ra tüfoarowandühi fıfırımbırowanda sahehea.

Son tüküfemboayü ranahambo sünambehındı nendi ai Sekaraiambo hoafımayundo

⁵ Herot ai Sudia-yafe bogorımbofi nünguambe nindou mamı ahandı ndürı Sekaraia ai Godıambo sesi sıheferambo nindoumbofi manüngu, aiana Godıambo sesi sıhoemorundeimbi Abaisa-yomondi sırambeahındıyo. Ahandı nımorehındı ndürı ra Erisabetıyo ai-amboanı Aronındı sırambeahındıyo. ⁶ Yımbu ai Godındı hıamboahü mbumundi hamındı nımbafembo Adükariındı hoafi hımborıyafeihı süngurıne marınanı. ⁷ Erisabet ai purüsüyo hayamboyo ranıambo ai Sekaraia-dıbo nımorı kefekoate nımbafembo boagrımayafe. ⁸ Mamı sımboanı Sekaraıandı sırıhündı ratüpurıambo sı tüküfeyoambe sesi sıhefe ra Godındı hıamboahü ramareandi. ⁹ Sapo Godıambo sesi sıheferambo dıbonıambo rani hohoanımo süngumbo ahambo dıbonımemondowa Godıambo sıhefembo fondıwamı fıfııarümbı moatükünı mandıfembo Adükariındı worı ranambe kefuai mahüfu. ¹⁰ Ranıyo fıfııarümbı moatükünı-mayo ranai hai tıkirandühi horoambe nımorehı nıdownenihı afındı ranai weındanı nımboeimbo Godıambo dıdıbafıyeihı burımayei.

¹¹ Ranıyo asu refeyoambe Adükariındı sünambehındı nendi ranai ahambo-so tüküfi fıfııarümbı moatükünı mandıfe fondı warıhondanı manüngu. ¹² Ranıyo Sekaraia ai hoerırı haya hepünıfi yihımbu sısırımeffyü. ¹³ Nga asu sünambehındı nendımayu ranai hoafıyundowohü yahuya, "Sekaraia, se yihımbondamboyafı! God ai sıhafı dıdıbafıfe hoafi hımborıyumboanı. Asu sıhafı nımorehı Erisabet ai sıhafı nımorı nderımındımboe. Rananıambo se ahambo ndürı Son kaboadıworı. ¹⁴ Nımorı ranai tükündıfyuanı se afındı hamındı hıhıfı-hıhıfıındamboyafı asu nindou amurı ranai-amboanı afındı hıhıfı-hıhıfıındeimboyei. ¹⁵ Nindou ranai ana Adükariındı hıamboahü ndüreimbi hondündümbui. Aiana yowanı wain asu ngınındı hamındı bia ra ndümündümbui. Ahambo hondı ai wakemındıambo yangrıyoambe Yıfıafı Aboedi ranai ahandı fıambe yadıdındıfemboe. ¹⁶ Rananıambo ai İsrarıhündı nindou afındı ranahaimbo God ahei Adükariımayu ranahambo sowana hıhındeırı ndemündündürı ngumbui. ¹⁷ Aiana Godındı hoafi hoafıyü-randeimbi, ahandı ndürı Eraisı rafemffyü nou, yahurı ngınındı ndemündü haya Adükariımbohünda ai boate horombondüfi ngumbui. Aiana afındı mam-anemo asu nımor-anemo asükai mamühındeapıra aboedi-aboedındıdafı, nindou Godındı hoafi hımborıkoate-yei-rıhındeimbi aheimbo hıhırındeıranı mbumundı hohoanımo süngundıhi, asu anıhondümbu-rıhındeimbi Adükariı ai kosıambo-mayu ranıambo dıdıboadondearümbı," mehu.

¹⁸ Sekaraia ai sünambehındı nendımayumbo sımborı hoafıyundühi yahuya, "Asu ro nüngundıhe fıfırımandıhe rani-moatükünı ra anıhondayo amboanı? Roana ndeara boagrıyamboanahı asu wandı nımorehı amboanı boagrıyomboane," mehındowamboyo. ¹⁹ Sünambehındı nendı ai sımborı hoafıyundühi yahuya, "Ro Gebrier-anahı nda. Roana Godındı ngusumboaranı-anahı nımboa arıhandı. Aıyu wambo koamarıhendıra sıhambo aboedi hoafi hoafıambo makosahı. ²⁰ Se moai wandı hoafi ra anıhondümbu-rowandı ranıambo-hünda yafadıhamı tapı nımbafı ngafıambo rani-moatükünı ra tükündıfemboe. Nıni-sımboanıyo God ai dıbonımayu rani-moatükünı ra anıhondümbu tükündıfemboe," mehundo.

²¹ Ranı-moatükünı ranai refeyoambe nindou bıdıfırı ai Sekaraiambo weındanı nımboeimbo hımboyahındowohü hohoanı moyeihiya, "Ai nımbue Godındı worambe gedühi anüngu?" masei. ²² Ai weındanı tüküfi huhü aheimbo moai hoafi karearı, nga wanı. Ranıyei asu ai rarıhi hohoanı moyeihiya awı Sekaraia ai nıne awambo moatükünı

ahandî hîmboahûmbo Godîndî worî ranambe hoeire hayamboyu rawefiyu masei. Ai aheimbo nîndî hoafî akîdou hoafiyokoate-yundûrûhîyu asu ai moanî ahandî warînambo yanggirî sîsamîra wakîmareandî.

²³ Godîndî worambe Sekaraia ai sapo nîne-moatûkunî refe ratûpurîmbo-mayu ratûpurî ra moendîre hayamboyu asu ai nîgoafîna mahu. ²⁴ Ranî-moatûkunî ranai refe hayambo-ane ranambe ahandî nîmorehî Erisabet ranai warandûhumbîyo haya asu ai moai hondahûfeimbî amoamo ranambe worî hîndîngîre ho, nîga wanî. ²⁵ Ai yare hoafiyowohû yahoya, "Haponda ndeara bîdîffranî hondû Adûkarî ai wambo hîpoamboreandîrîhû ai wandî amoanîngî nîndou hîmboahû menjoro ra raguanam-boareandî," meho.

Sûnambeahîndî nendî ranai Mariamboya Sisas ndowarîndîmboyaifî mehundo

²⁶ Erisabet ai 6 amoamombo nîngoambe God ai sûnambeahîndî nendî ahandî ndûrî Gebrier ranahambo Gariri hîfambe nîgoafî ahandî ndûrî Nasaret ranînambo koamarîherû. ²⁷ Ai mahu ra nîmorehî sapo nîndowenihî ahandî ndûrî Sosepîmbo momo kûmarîhindî ranahambo hoafî semündû hayamboyu. Sosep ranai ana adûkarî bogorî Defitîndî amoao-yomondî sîrambeahîndîyu. Nîga asu nîmorehî-mayo ranahandî ndûrî ana Mari-ayo. ²⁸ Sûnambeahîndî nendî-mayu ranai nîmorehî ranahambo-so tûkûfî hoafiyundûhî yahuya, "Karîhasî. Adûkarî ai se-dîbo nîngumbo sîhambo aboedî-aboedîmareanîndî," mehundo.

²⁹ Ranîyo asu Maria ai sûnambeahîndî nendîndî-mayo hoafî ra hîmborîyo haya asu ai afîndî hohoanîmoyowohû nîne-moatûkunî hoafî yahurai ra yahohaya hoafîmayo. ³⁰ Sûnambeahîndî nendî-mayu ranai ahambo hoafiyundowohû yahuya, "Maria, se ranîmbo yîhîmbondamboyaifî, nîga God ai sîhambo nîngusîfoambe aboedî fufurîfoareanîmboani. ³¹ Nîga rananîmbo se warandûhumbîndafî hawa nîndowenihî nîmorî ndowarîndîfî mbunda asu se ahandî ndûrî Sisas kaboandîworî. ³² Aiana adûkarî hondûnduanî ahambo moanî Nîmoamo Hamîndî Hondûndî nîmorani mbîseimboyei. Rananîmbo asu Adûkarî God ranai ahambo bogorîmbondîrîmbui sapo ahandî amoao Defitî ramefîyu sîngû. ³³ Rananîmbo ai koadûrîmbo-koadûrîmbo Sekopîndî ahuirî mamîyei bogorîmbondîfî nînguhû, ahandî nîngîndî hîfandarandî ranai nîngîrî moendîndo," mehundo.

³⁴ Maria ai sûnambeahîndî nendî-mayu ranahambo hoafiyondowohû yahoya, "I, ranî-moatûkunî ra nîngunde yahurai tûkûmandîfea? Asu roana nîndowenihîkoate-anahîsî!" mehondowamboyu. ³⁵ Asu sîmborî ai ahambo hoafiyundûhî yahuya, "Yîfiáfî Aboedî ranai sîhafî fiambe tûkûndîfenîndîhû anîmbo asu Godîndî nîngîndî ranai sîhambo gabudîboadeanîmboe. Ranîmbo-hündambo anîmbo asu sîrûhoeimbî nîmorî ranahambo Godîndî Nîmor-ani mbîseimboyei. ³⁶ Awi se hîmborîyafî, sîhafî mbu Erisabet amboanî nîngîrî nîmorî wakîndamîndo masei boagîrîmayoa, nîga haponda warandûhumbîyo haya 6 amoamo homboane. ³⁷ Nîngîrî God ai nîndî-moatûkunî refekoate-ndu," mehu. ³⁸ Asu Maria ai sîmborî hoafiyowohû yahoya, "Ro Adûkarîndî ratûpurîya-rîhandeimb-anahî, nîga se hoafîmayafî sîngû ai moanî rambîreandamboane," mehondowamboyu asu sûnambeahîndî nendî ranai ndamefîyu.

Maria ai Erisabetîmbo ndûfosimbo maho

³⁹ Ranî-sîmboanî Maria ai botîfe naporamîndî haya nîmai nîgoafî mamî Sudia hîfî wafuambe anango ranînambo mahafa. ⁴⁰ Ranîyo asu ai Sekaraianî worambe ho haya farîfe hafo Erisabetîmbo hîhîfîmarandî. ⁴¹⁻⁴² Erisabet ai Maria hîhîfîmarandî ra hîmborîyo-ambe asu mare ranambe nîmorî ai ahandî furambe sangurîmbo botîfî piyu marandî. Ranîyo asu Erisabetîndî fiambe Yîfiáfî Aboedî ranai tûkûfeyowohûyo, ai pukûna hoafî karîhoehû hoafiyowohû yahoya, "God ai sîhambo aboedî-aboedîmareanîndî muŋguambo nîmorehîmbo refendîrîkoate-mayu nou. God ai nîmorî ranahambo amboanî aboedî-aboedîrîrîmboani! ⁴³ Awi adûkarî moatûkunî wambo tûkûmefeyondîrî. Nîga wandî Adûkarîndî hondî ai wambo hoeifendîrîmbo tûkûmefeyo. ⁴⁴ Awi se hîmborîyafî, asu ro sîhafî-mayo hîhîfî hoafî ra kefoendûhî hîmborîhamîndîhîyahî asu nîmorî wandî furambe asaŋguru ranai hîhîfî-hîhîfîyuhû hohorîpî-hohorîpîmayu. ⁴⁵ Adûkarîndî hoafî ra se anîhondûmbo-ndowandûhî ana, asu se hîhîfî-hîhîfîndafî sapo ranî-moatûkunî ranai anîhondû sîhambo tûkûndîfenîndîmboe," mehondo.

Maria ai Godîmbo herûna kakîsaomarî

⁴⁶ Maria ai yahoya,

"Ro wandî nîngusîfoambe ra Adûkarîmbo adûkar-ani sa hohoanîmoayahî.

⁴⁷ Asu wandî hohoanîmoambe ranai Godîmboya

wandî Aboedambo-reandîrî-randeimbani yaho hîhîfî-hîhîfayo.

48-49 Ro ahandi ratupuriya-rihandeimbiya hehea moanindi nimorehiyahi,
nga asu ai wambo hohoanimoyuhü ndondomareandiri.

Hapondanambe peyo haya süngunambo gogu aho ranambe amboani
nindou ai wambo hihifi-hihifümb-anafi mbiseimboyei,
nimboe sapa Adükari Hamindi God ai wambo adükari moatükunî ramareandi ranimbo-
hünda.

Ahandi nduri ra moani sürühoeimbane.

50 Nga asu ahandi hipoambofe hohoanimo ranana nindou didiyei ahambo ahinarhorî
ranaheimbo-so boagiri tühünimbo rande yagodimboe.

51 Ai ahandi warî nginindi ranambo adükari ratupuri mayu.

Ai nindou afndi-afndiyeimbi ranaheimbo ahei hohoanimo nîne moaruwai
amaronduri
rani kameihî bukürümafoareanduri.

52 Ai bogorî nindou-memo ahamundi nîmarifondi waminindi hifini hemoafoarepurî.
Raniyo asu nindou ndurikoate-memo ranahamumbo nîmoamo sepurimündü
botimareapurî.

53 God ai nindou wembomboyeimbi ranaheimbo aboedi moatükunî yimbureanduri
asu nindou napombü-mayeî ranaheimbo nîni akidou-amboani warambe-
fendurikoate koamarihenduri.

54 Ai ahandi ratupuriyei-rihündeimbi Israer ranaheimbo mafarihenduri ra
sapo horombo hoafiyo masihendi ranî süngumboyo hipoambomareanduri.

55 Ai Abraham asu ahandi ahuriî mamî ranahaimbo hoafiyondurimbo
koadürümbo-koadürümbo ra hohoanimoyu masihendi ranî süngumboyo ramare-
andi,”

meho.

56 Maria ai ngimi amoamo Erisabeti-dibo nîngo himboyo asu ai ngoafi-na asükaiyo
hihirife maho.

Erisabet Sonimbo maserimindo

57 Erisabet ai ahandi nîmorî semindimbo si tüküme Feyondowamboyo asu ranî-simboani
ai nindowenihî nîmorî maserimindo. 58 Nindou bidifiri ai-babidimbo worî yim-
burihindeimbi ranîyei asu ahandi wahorî mamîyomo munguambo Adükari ai nîne
aboedi ranî-poanimbo moatükunî ahambo ramareandi ra himboriyeihehi ai Erisa-
betimbo ngusüfoambe hihifi-hihifimehünda.

59 Nîmorî ranai mamî wikiyu hayamboyuwane, asu ai ahandi fihoeari kefetirihefe
mburimbo afindandî nduri süngu Sekaraiambofi kafoefimboani sei hehi mahei.

60 Nga asu ahandi hondî ai hoafiyowohü yahoya, “Yowanî! Ahandi nduri ana Son
anîmbombiyu-wamboane,” mehonduri. 61 Ranîyei asu ai ahambo hoafiyehî seiya, “Asu
seana shafi sîrambe moai yahurai nduri ana yangoro,” masahünda. 62 Ranîyei asu
ai ahandi afindambo warinambo yangiri hoafiyehî nduri nîni nîmorî ranahambo
kamaboadihorî masahünda. 63 Sekaraia ai sürü papimbo moatükunîfihî nduri pare-
andühî yahuya, “Ahandi nduri ana Son-ani,” mehuamboyei. Asu moanî nimboe yahurai
munguambo ai hepünimehindi. 64 Refeyowohüyo asu moanî ranambe hamindi Sekaraia
ai asükaiyo hoafi ra wataporimbo-randühîya Godimbo aboed-ani yahu hoafimayu.

65 Raniyo asu nindou ngoafi akimî amarei ranai yihimbo sisireandurühîyo, asu ranî-
moatükunî ramefeyo ranî hoafi ranai Sudia hifi wafuambe ngoafi anango ranî-amboani
ho-ho marandî. 66 Munguambo nindou ai ranî hoafi ranahambo himboriyei hehi
hohoanimo kikirihündühî düduyahindühî seiya, “Nîmorî ra nîni moatükunî nahurai
nîmorî tükümandîfia?” masei. Ai rarîhi firi-hindi Adükari ndi nginindi ranai ai-dibo
anîngo ho.

Sekaraia ai Godindi hoafi hoafimayu

67 Sonindi afindi Sekaraiandi fiambe Yifafi Aboedi ranai farifehüyo asu ai Godindi
hoafi ra yare hoafiyuhî yahuya,

68 “Awi sîhiri Israeri-yafe God Adükari ranahambo aboed-ani mbîsefomboane.
Ai ahandi nîmorehî nindowenihî ranaheimbo farihendürühî aheimbo
aboedambofe-ndurimbohünda makusu-ani.

69 Ahandi ratupuriyu-randeimbi amoao Defitindi sîrambeahindiyu
ai sapa nindou nginindi sîhefimbo aboedambofe-munimbo-mayu ranahambo
dîbonimayundo.

70 Ai ahandi sürühoeimbi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi süngu
horombo hoafiyo masihendi hoafi ra süngumareandi.

71 Ranî hoafi ra yahurai yare hoafiyuhî yahuya

ai nindou sihefimbo hürütümb-anei.

Asu yiboarukoar+himun-anei ranahei nginindi warambeah+ndi aboeda hündihemunümbui yahu hoafiyu masihendi.

⁷² Ai sihefi amoa mamimbo hipoamondeandürümbui.

Asu ahandi hoafi hoafiyu framündü masihendi ranahambo hohoan+mondümbui.

⁷³ Sihefi amoa Abrahamimbo ai dabarifih hoafiyu masihendi.

⁷⁴ Ai sihefi hürütümbiyei warambeah+ndi aboedambo hürühefemunühi,

asu ai sihefimbo ahandi ratüpurü yihimbo sisirifekoate ratüpurimbo ra süngurühi yahombo hoafiyu masihendi.

⁷⁵ Asu rananimbo sihirü yanggüri n+amboefambe amboani,

sihirü moani sürühehundeimb+ndefi mbundühu,

aboedi mbumundi hamindi ahandi himboahü münguambo si aho ra n+amboefomboane.

⁷⁶⁻⁷⁷ Haponda, wandi n+morü, sihambo ana

Nimoamo Hamindi Hondündi hoafi hoafiyafi-randeimb-anafi mb+seimboyei.

Seana Adükari+mböhünda horombondafo ngafühi ahambohünda nafü d+di+boadondowandühi

ahandi nendi ranaheimbo ahei moaruwai hohoan+mo ra amboawi yahohü

moaruwai hohoan+mo-ambeah+ndi aboedambofe-ndürimboani yahombohünda.

⁷⁸ God ahandi hipoambofe hohoan+monambo

s+imborü si nahurai koaboadeanda kod+mboe.

⁷⁹ Rananimbo nindou yifimbo yihimboyeih n+mbi n+maroani an+amboei

aheimbo si boak+boadeandürimboe.

Asu rananimbo sihefimbo aboedi n+marimbo nafü nafuindamuna ngemboeyefi,"

Sekaraia ra mehu.

⁸⁰ Süngunambo Son ai adükari+yuhumbo asu Yifiafi Aboedi ranai-amboani ahandi fiambe nginindi tüküme Feyo. Ai hu n+mi wohü furükoate-reandühi nüngu humbo Israer so boatei weindahü tüküme Feyu.

2

Maria Sisasimbo maserimindo

(Matyu 1:18-25)

¹ Rani-simboani Romi-yafe adükari bogorü Sisar Ogastas ai münguambo nindou ran+hündambo ai ndürü sem+ndimbo hoafi ra hoafiyu masihendi. ² Kwirinius ai Siria-yafe bogor+mbofi nünguambeyo münguambo nindou ranaheimbo ndürü sem+ndimbo ra boatei tüküme Feyo. ³ Raniyei asu münguambo nindou ranai mamani ahandi+hoari ahandi ndürü sem+ndimbohünda ahandi ngoafi hondü ran+nambo hei mar+hündi.

⁴ Raniyu asu Sosep ai-amboani Gariri hifambe Nasaret ngoafihündi botifü haya adükari bogorü Defitimbo sahorim+ndeimbi ngoafi Betrethem Sudia hifambe anango ran+nambo mahu. Sapo ai Defitindi srambeah+nd-ani. ⁵ Raniyo asu Maria ranahambo Sosepimbo semündümbo momo kümar+hindi rani-d+ibo ndürü sem+ndimbo mahu. Raniyo asu Maria ranai warandühumbiyo. ⁶ Raniyo asu ai Betrethem ngoafihü n+mbafeambe Maria ai ahandi n+morü wakem+ndimbo si ranai ndeara b+difranü tüküme Feyo. ⁷ Ai ahandi amonjo n+morü ra wakir+imindi haya n+morü-yafe hoar+nambo h+monderü mbura burmakauyei sesi h+pirambe mafoarerü. Sapo nindou aporambo worü ranai nindou fondi müngu s+mongor+mayeriambo wambo.

Sünambeah+ndi nendi ai sipsip hifandiru-rundeim+imbo Sisas tüküme Feyu hoafi sowandümo mahomo

⁸ Rani hifihü sipsip hifandiru-rundeimbi ai ahamundi sipsip fufurundümo homo moanambühü hifandirundürühü mamü n+mbi-memo. ⁹ Adükari+ndi sünambeah+ndi nendi ranai ahamumbo-so tüküfihüyu asu Adükari+ndi h+imboamupui-randeimbi si ranai ahamumbo boak+mafoareapuri. Raniyomo asu ai rani-moatükunü ranahambo yihimbo sisirimefundü. ¹⁰ Nga asu sünambeah+ndi nendi ranai ahamumbo hoafiyupurühü yahuya, "Se ranahambo yih+mbond+imboemo. Ro ndan+imboahü nda sihamumbo aboedi hoafi saham+ndimboanahi. Rani-moatükunü hoafi ranan+imbo adükari h+hifi-h+hifi ndem+ndi münguambo nindou ranaheimbo tükündifemboe. ¹¹ Ndani-simboani Defitindi ngoafi Betrethem ran+hü nindou sapo siheimbo aboedambofe-ndürimbo-mayu ranahambo hondü ai wak+mar+imindo. Ai nindou God d+bon+meindo Krai Adükari ranani. ¹² Nga asu ranan+imbo se ahambo an+hondümbo randu yahurai fifir+ndüwurü. Se hoeindüwuranü n+morü ranai hoar+nambo h+mond+hefimbi burmakau-yei sesi h+pirambe foerümbui," mehupuri.

¹³ Raníyo asu hoafi nínggoambe súnambeahíndí ami-yomondí nendí ranai tüküyafu sapo súnambeahíndí nendí ngorú-mayu raní-babídímbo nínggomombo Godímbo aboed-ani yahomo hoafiyomondúhí yahomoya,

¹⁴ “God nímoamo hamíndí hondú anúngu ranahambo aboed-ani mbíseiamboane.

Nímórehí nindowenihí hífí ndaníhú anímboei ranaheimbo ngusúfo afurífimbi hohoanímó segodúrimboane.

God ai aheimbo ngusúfo pareandúrhí siyaofindúrhani,” mehomó.

Sipsip hífandíru-rundeimbí nindou ranai homo Sisasímbo hoeimarúwuri

¹⁵ Súnambeahíndí nendí ranai ahamumbo sowahíndí botíyafu súnambe hafomondane, sipsip hífandíru-rundeimbí nindou-memo ranai ahamundíhoari bogo hoafi fírúndúmondúhí yahomoya, “Awi síhírí Betrethem ngóafínambo ngéfi sapo raní-moatükuní tükúmfeyo ra hoeindíhu Adúkarí ai hoafímémuní súnngu,” mehomó. ¹⁶ Raníyomo asu ai nímai ranínambo homo Maria Sosepímbo-so tüküyafu mburu nímorí burmakauyei sesí hípírambe mafoeru ra hoeimarúwuri. ¹⁷ Sipsip hífandíru-rundeimbí nindou-memo ranai ahafembo hoeirupírí mburu asu ai níne-hoafi nímorí ranahambo súnambeahíndí nendí ai hoafímemo hoafi ra hoafímémopírí. ¹⁸ Munnguambo nindou ai raní hoafi ra hímboríyehi hehi hepúnahí afíndí hohoanímomayei. ¹⁹ Ngá asu Maria ai raní hoafi munngu ra ngusúfoambe hohoanímoyo marandí. ²⁰ Raníyomo asu sipsip hífandíru-rundeimbí nindou ranai híhíríyafu homondúhí Godímbo adúkar-ani asu ndúrimb-ani yahomo houmbo mahomo. Ai sapo ahamumbo súnambeahíndí nendí hoafímémopurí raní súnngumbo raní-moatükuní ranahambo hímboríyomo hoeiru houmbo wambo.

Sisasímbo ndúrí kamafoaríhorí

²¹ 7 Si ranai hoane raní wagabe nímorí ranahambo hoearí kefetíríhefihí ndúrí Sisas kafoefimbo si ranai tükúmfeyo. Sisas ra horombo hondandí furambe sangoríkoate-yuambe raní-símboani súnambeahíndí nendí ai kamafoarir-ane.

Simion Ana ai Sisasímbo Godíndí worambe hoeimarínerí

²² Mosesíndí ahínúmbí hohoanímó mengoro ranai hoafímayo súnngu Maria Sosep ai aboedí tükúfe nímarímbomefe raní si ai tükúmfeyopírí. Raní-yafe asu ai nímorí ra sowaríndífe hena Adúkaríndí hímbóahú hínínggífimbo Serusarem ngóafína mahafe. ²³ Sapó raní-moatükuní refembo-mayo ra Adúkaríndí ahínúmbí hohoanímóambe yahurai sírú pare yanggorowohú yahoya, ‘Munnguambo nindowenihí nímorí furí símboríhúndí ranana Godíndífilí yanggírí páiarímboane,’ meho. ²⁴ Asu ai hafe yimbu wupufombefeyo asu díbí weimbefeyo ranamboani Godímbohúnda hífokoaríne masíheneandí sapó Adúkaríndí ahínúmbí ra-meho súnngumbo.

²⁵ Raní-símboani nindou mamí ahandí ndúrí Simion ranai Serusarem ngóafi raníhú manúngu. Nindou ranai ana ai aboedí hamíndíyú haya Godímbo yanggírí hohoanímó parireimbí nindouyuhí Israer nindou ranai aboedambo-mbeahíndí yahu haya hímbóyumbúyú manúngu. Yífíafi Aboedí ranai ahandí fíambe nímaroweimbíyú. ²⁶ Raníyo asu Yífíafi Aboedí ai Simionímbo hoafi weindahíreandowohú yahoya, “Ngírí se nímai yífíndafí, ngá se nímbafí-nímbafímbo Adúkarí ai Nindou koamaríheirí ra hoeindíworí hawambo anímbo ndambóyafí,” meho súnngu. ²⁷ Yífíafi Aboedí ai Simionímbo hohoanímó botímarreramboyú asu ai Godíndí worína mahúfu. Sapó ahínúmbí hohoanímó mengoro raní-súnngumbo ahambo refímboyafe hondafíndí ai nímorí Sisas ranahambo sowaríndífe Godíndí worí ranambe mahúfe. ²⁸ Raníyo asu Simion ai nímorí ranahambo ahandí warambe wakírúmundí Godímbo híhífírúrhí hoafíyuhí yahundoya,

²⁹ “Adúkarí sapó horombo wambo se hoafímayafí ra-súnngumbo síhafí ratúpúríya ríhandeimbí nindou nda moaní rando híníngíndowandíra ro ngusúfo afuríndíhe kúndíhe hehea yífíndamboane.

³⁰ Ro wandí hímbóarínambo se yíhoefombo aboedambofe-munímboayafí ra hoeiríheamboanahí.

³¹ Raní-moatükuní ra se síhafí nímorehí nindowenihí ranahei hímbóahú dídíboadorandífi masíhoefane.

³² Raní-moatükuní ranana weindahífembo sí-ane, ngá síhafí hohoanímó súnngu raní-moatükuní ranai anímbo Suda-yafe ndífo mayei ranaheimbo sí dagadúrimboe.

Asu nímorehí nindowenihí síhafí Israeríhúndí-mayei ranaheimbo ndúrí adúkarúmbí níngu hohoanímó ra tükúndífendúrimboe,” mehu.

³³ Rani-yafe asu n̄mor̄ind̄i hondaf̄ind̄i ranai n̄ne-moatükun̄i hoaf̄i Simion ai watapor̄imbo-marand̄i ran̄imbo h̄mbor̄iyafe hena hep̄ün̄imef̄ineand̄i. ³⁴⁻³⁵ Rani-yu asu Simion ai aheimbo aboed̄i-aboed̄ireand̄ür̄ih̄i Maria n̄mor̄ind̄i hond̄i-mayo ranahambo hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, “N̄mor̄i ndanana God ai ahand̄i-hoar̄i d̄ibon̄imayuan̄i Israer̄ih̄ünd̄i b̄id̄if̄ir̄i ahambo an̄ihond̄ümbofekoate-ayeī ranai moaruwaimbo-ndahimboyei asu an̄ihond̄ümbor̄-ar̄ihor̄i ai aboedambondahimboyei. Ai God̄ind̄i yifir̄i nafuind̄ümbui asu n̄moreh̄i nindowenih̄i af̄ind̄i ranai ahand̄i hoaf̄i h̄mbor̄ikoate-ndeīh̄i, asu ahei n̄ne hohoan̄imo d̄ibo ahei ngusüfoambe mamarond̄ür̄i ra weindah̄ind̄ihimboyei. Ranan̄imbo asu s̄hambo-amboa af̄ind̄i hohoan̄imo ranai pisao nahurai s̄hambo ngusüfo ra nandeamboe,” mehu.

³⁶⁻³⁷ Rani-h̄u n̄moreh̄i kai mam̄i ahand̄i nd̄ür̄i Ana God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyor̄andeimb̄iyo man̄nggo. Ai Fanuer̄ind̄i n̄mor̄iyo haya asu Asand̄i s̄rambeah̄ind̄i-mayo. N̄moreh̄i ranai 7 h̄mban̄iyo nindowenih̄ih̄imefeyo nḡa asu haponda 84 h̄mban̄imbo boaḡir̄iyomboane. Ai moai God̄ind̄i wor̄i ranahambo h̄n̄nḡire tifoend̄i, nḡa ai moan̄i n̄mb̄i n̄mb̄isi aho ra God̄imbo hohoan̄imoyowoh̄i wembopo d̄id̄ibaf̄ife marandane. ³⁸ Moan̄i ran̄i-simboan̄i ham̄ind̄i ranambe n̄moreh̄i ranai ak̄im̄i tüküfe n̄nggo God̄imbo h̄f̄ih̄imar̄ir̄i. Asu ai nindow d̄id̄iyei sapo Serusarem nḡoaf̄i God ai aboedambo-fembo-mayu ranahambo h̄mbomayeī ranaheimbo n̄mor̄i-mayu ranahambo watapor̄imbo-rand̄ür̄ih̄i hoaf̄imend̄ür̄i.

Sosep ai ahand̄i ambor̄i bab̄id̄imbo Nasaret̄inambo h̄h̄ir̄iyahi mahei

³⁹ Sosep Maria ai sapo n̄ne-moatükun̄i ratüpuri Adük̄ar̄ind̄i ah̄n̄ümb̄i hohoan̄imo süngumbo refembo ratüpuri-mayo ra rar̄ine mbur̄ina, asu ai ahafe nḡoaf̄i Nasaret Gariri h̄fambe ananḡo ran̄inambo h̄h̄ir̄iyaf̄ine mahafe. ⁴⁰ N̄mor̄i ranai adük̄ariyuh̄u nḡn̄mar̄ihoayu. Rani-yu asu ai ndore fifire haya God ai ahambo ngusüfoambe aboed̄i-aboed̄imar̄ir̄i.

Sisas hoar̄if̄i ranai yamundu-rundeimb̄i nindou bab̄id̄i God̄ind̄i worambe mamaru

⁴¹ Mun̄guambo h̄mban̄i ra Sisas̄ind̄i hondaf̄ind̄i ai Serusarem̄inambo adük̄ar̄i si ahand̄i nd̄ür̄i Pasofa tüküfe arand̄i ran̄i hoiefembo hafe mar̄inand̄i. ⁴² Asu Sisas ai 12 h̄mban̄imbo n̄nggu hayamboyuane, sapo ran̄i moatükun̄i si koadür̄i refemarand̄i süngumbo ai hoiefembo mahafe. ⁴³ Adük̄ar̄i si ranai h̄maram̄indo-wamboyafe asu ai nḡoaf̄ina h̄h̄ir̄iyaf̄ine hafe, nḡa Sisas hoar̄if̄i-mayu ranai Serusarem nḡoaf̄ih̄u n̄maru. Nḡa asu ahand̄i hondaf̄ind̄i ai n̄mar̄imbo-mayu ra moai f̄fir̄ineand̄i. ⁴⁴ Ai ndananan̄iya nindou amur̄i b̄id̄if̄ir̄i ran̄i-bab̄id̄imbo mbahumbai safe hena asu ai ran̄i si peyo haya maho ra naf̄i süngu hafeh̄u nḡunindambür̄i asu mam̄is̄ir̄i-mayeī ranahei mbusümo kokomar̄in̄ir̄i hafe. ⁴⁵ Ai ahambo hoiefikoate-yafeh̄u asu ai h̄h̄ir̄iyaf̄ine hena Serusarem̄inambo h̄f̄ih̄i kokomar̄in̄ir̄i hüfe. ⁴⁶ Yimbu si ranai howane, nḡim̄i sinambo hondaf̄ind̄i ai God̄ind̄i worambe Suda-yomond̄i ah̄n̄ümb̄i hohoan̄imo yamundurundeimb̄i bab̄id̄imbo mamaruwa hoemarin̄er̄i. Ai ran̄ih̄i n̄mar̄imbo ahamund̄i hoaf̄i h̄h̄imbor̄iyu asu düdufe hoaf̄i düduf̄ipuri rand̄üh̄i mamaru. ⁴⁷ Rani nindou mun̄guambo d̄idemo ai ahand̄i hoaf̄i h̄mbor̄imemo ranai ahand̄i f̄fir̄ifeyo asu simbor̄i hoaf̄imayu ranahambo hep̄ün̄imefund̄i. ⁴⁸ Ahand̄i hondaf̄ind̄i ai ahambo hoer̄iner̄üh̄i hep̄ün̄iyaf̄ine mbur̄ina hond̄i ai hoaf̄iyondowoh̄u yahoya, “N̄mor̄i nda se n̄imboe ȳihoeh̄imbo ra-süngumarowanda? S̄ihaf̄i ape-d̄ibo ro s̄hambo af̄ind̄i hohoan̄imoyeh̄üh̄i kokomar̄ihoan̄in̄i,” meho. ⁴⁹ N̄mor̄i ranai simbor̄i hoaf̄iyuh̄i yahuya, “N̄imboe se wambo kokomar̄inand̄ira? Ro wand̄i Apend̄i worambeah̄i n̄imboamboanah̄i ra se moai f̄fir̄ineand̄iyo?” mehu. ⁵⁰ Nḡa yimbu ai moai n̄mor̄ind̄i hoaf̄i n̄m̄ind̄i ra ndor̄ine f̄fir̄ineand̄i.

⁵¹ Rani-yo asu Sisas ai ahand̄i hondaf̄ind̄i bab̄id̄imbo Nasaret nḡoaf̄inambo h̄h̄ir̄iyahi mahei. Asu ai ahafe hoaf̄i h̄mbor̄iyu marand̄i. Ahand̄i hond̄i Maria ai mun̄gu moatükun̄i ra ngusüfoambe hohoan̄imoye k̄ik̄ih̄imareand̄i. ⁵² Sisas ai ahand̄i fi ra adük̄ariyuh̄u asu ahand̄i f̄fir̄ife hohoan̄imo ranai adük̄ar̄i tüküf̄ih̄i God̄-aiyu asu nindou-ayeī ahambo hoer̄ihora mayoa aboed̄-ani masahündo.

3

Son hundür̄ira-randeimb̄i ai hoaf̄i bokar̄imar̄ihend̄i

(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Son 1:19-28)

¹⁻² Sisar Taiberius ai 15 h̄mban̄i h̄f̄and̄irandambe Pondius Pairat ai Sudia-yafe h̄f̄i h̄f̄and̄imarand̄i. Herot ai Gariri h̄f̄i h̄f̄and̄irandane, ahand̄i ak̄id̄i Firip ai Ituria h̄f̄i asu Trakonitis h̄f̄i h̄f̄and̄imarand̄i. Risanias ai Abirene h̄f̄i h̄f̄and̄irandambeyo asu Anas weimbo Kaiafas ai God̄imbo ses̄i s̄hene-r̄inandeimb̄i bogor̄i adük̄ar̄imayafani.

Rani sɪmboaniyo Son Sekaraiandi nɪmori ahambo-so nɪmi wohi furikoate-reandühi Godɪndi hoafi ranai tüküme feyo. ³ Raniyo Son ai Sodan hoekimi ra hoahoangu wakireandühi hoafi bokarihendühi yahuya, “God ai sihei moaruwai hohoanimo ra gogorih efembohünda munguambo nindou sihei moaruwai hohoanimo ra hinngɪndihi hehi hundürü dei,” mehu. ⁴ Rani-moatükuni ra Godɪndi hoafi hoafiyu-randeimbi, ahandi ndüri Aisaia, ahandi bukambe hoafimayo sünguyo tüküme feyo. Ai yare hoafiyowohüya,

“Nimi wohi furikoate-reandühi nindou mamɪ ahandi yasimondi ranai mɪngɪyo hoafiyowohü yahoya,

‘Adükariɪndi nafi wudipoapondi hɪndi,
ahambohönda nafi didiboadondi hɪndi.’

⁵ Munguambo hoafendi peyo-peyo arandi ra hifi hirindei koaboadihindühi botire nɪngoweimbi ra didiboadombirihindamboane.

Nafi ho pusire ho pusire-randeimbi ra didiboadorihinda mbumundimbeyo-wamboane, asu nafi moaruwaiyo ra wudipoapo-mbirihindamboane.

⁶ Ranambo munguambo nɪmorehi nindowenihɪ ranai God sihefimbo aboedambofe-munimbohünda ratüpurimayu ra hoeimbirihindamboane,” *Aisaia 40:3-5*

meho.

⁷ Nindou afɪndi ranai Sonimboya hundürümbiramunɪ sei hehi Sodan himona maeiamboyu ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Se ana amoasiri moaruwai ranahandi nɪmor-anei. Siheimbo didi ai hoafimayu-amboyei God ai moaruwaimbo-fendürimboayu ranambeahɪndi aboedambo-fembo hohoanimoayeia? ⁸ Sihei hohoanimo ra hisi nahurai-ane. Se sihei moaruwai hohoanimo hinngɪmarihɪndi ra nafuimbohünda hisi aboedi nahurai hohoanimobeyei-amboane. Asu se ngɪri siheihoari simbori hoafürindeihya, ‘Abraham ana yihoe fi amoao-ani ranimboane God ai ngɪri yihoe fimbo ngɪnɪndi ndamuni,’ mbisei. Nga Abrahamɪndi ahurɪ ra moanane. Haponda ro siheimbo hoafayahandüri, God ai yifirayu ana, ai nɪmoei nda Abrahamɪndi ahurimbonde nafi ndandüri hinngɪndeandürümbui. ⁹ Nimi ranai aboedi hisikoate-ayo ana, nimi afimambe time yangorimboane, hifioefe haiambe pifembohünda,” mehu.

¹⁰ Nɪmorehi nindowenihɪ ranai Son hoafimayu ra himbori-yei hehi düdürühorühi seiya, “Asu ro nünöngu-mandihunda?” masei ¹¹ Asu raniyo Son ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Nindou ngorü ai siot yimbundapiranɪ asu ngorü ai moaninduanɪ ahandi-mayo fihɪndi ngorü mbisagaduwamboane. Asu nindou ngorü ai sesi afɪndi asihendi amboani moanɪ mamɪ mare ranɪ süngumbireand-amboane,” mehu. ¹² Takis kaki sowandümo-rundeimbi nindou bidifiri amboani hundürümböhünda mahomo. Asu ai düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, asu ro nünöngu-mandihunda?” mehomo. ¹³ Asu simbori Son ai hoafiyupurühi yahuya, “Se takis kaki ra gafman hoafimemo simogodühi yangɪri ndowandümo, nga se ahei-mayo afɪndi hamɪndi semɪndipoanɪ,” mehu. ¹⁴ Asukai ami bidifiri ranai düduyafundowohü yahomoya, “Asu ro nünöngu-mandihunda?” mehomondamboyu. Asu simbori hoafiyupurühi yahuya, “Se yowanɪ nindou bidifirambo moaruwaimbo-ndüwüri ahei kaki hümbühüni-yoponanɪ. Asu se yowanɪ ahei-mayo kaki hümbühünimbohünda tikefehefe papi-hoafiyoponanɪ. Sapo sihamundi ratüpurɪ ranimbo-hünda kaki asowandümo ra ndear-ane,” mehu.

¹⁵ Nɪmorehi nindowenihɪ ranai rani-moatükuni ra hoeirihɪ hehi hepünehindühi afɪndi hohoanimoyeihi seiya, “Awi Son ranana Godɪndi nindou ranaheimbo semɪndi-ndürimbo kafoariri hinngɪmariri sapo Kraisi ranimbai,” masei. ¹⁶ Raniyo asu Son ai aheimbo munguambo hoafiyundürühi yahuya, “Roana siheimbo hoenambo yangɪri-ane hundürürihandürü, nga nindou ngorü sünguni asünu ranai ana ahandi ngɪnɪndi ra wandi ngɪnɪndi ngasündeamboane. Asu roana aboedi hamɪndiyahiponanɪ ahandi su wofɪ himondi-maramüdu ra fufurih efembohünda. Ai animbo hai asu Yifafi Aboednambo hundürü-ndandürümbui. ¹⁷ Aiana nindou sifet semündümbo nahurai animbo tükündifimbui. Ranambo wit hipiri ra fifirɪndihembui. Asu wit safi wit sihefe worambe digendühi hipiri ra hai koadürümbo koadürümbo horoweimbi ranambe mandeambui,” mehu.

¹⁸ Nɪmorehi nindowenihɪ afɪndi ranaheimbo Son ai ahei ngusüfoambe ngorü süngurearü botrearü randühi aboedi hoafi ra bokamarihendürü. Asu bidifiri amuri hoafi ranamboani ranifihɪ türe wataporimbo-marandi.

Herot ai Sonimbo karabusimariri

¹⁹ Nga Son ai ahamundi nindou adũkarĩ bogori ahandĩ ndũri Herot ranahambo ngĩnĩndĩ hoafĩmayundo. Ai ramarĩri ra sapo Herot ai ahandĩ akĩdandĩ nĩmorehĩ ahandĩ ndũri Herodias semũndũ asu bĩdĩfirĩ amurĩ moaruwai hohoanĩmo ranambooa yare marandamboyo ramarĩri. ²⁰ Ranĩyu Herot ai moaruwai hohoanĩmo ngorũ hohoanĩmoyuhũyu asu ai Sonĩmbo karabusĩmarĩri.

Son Sisasĩmbo hundũrũmarũri
(Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Muĩguambo nĩmorehĩ nindoweniĩ ai huhundũrũyei hehimboyei, asu Sisas ai-amboanĩ hundũrũmayu. Ai refi mbura nĩmoamo hĩmboyuhũ dĩdĩbafĩyuhũ nũĩguane, asu sũnambe bumareandĩ. ²² Ranĩyo asu Yifiafĩ Aboedĩ ranai wupufo hoearambefe haya kosĩ ahandĩwamĩ pũhĩmayo. Ranĩyo asu sũnambeahĩndĩ hoafĩ ranai tũkũfĩhĩ yare hoafĩyowohũ yahoya, “Seana moanĩ wandĩ nĩmori hondũ-anafĩ. Ro sĩhambo ngũsũfoambe siao yaheamboanahĩ,” yaho hoafĩmayo.

Sisasĩndĩ amoa ahamundi ndũri
(Matyu 1:1-17)

²³ Sisas ai 30 hĩmbanĩmboyuhũyu ahandĩ ratũpurĩ ra piyu haya ratũpurĩmayu hu. Ranĩyei asu nindou ai awi Sosepĩndĩ nĩmor-ani sei hoafĩmayei. Ranũhĩ peyo haya boagĩri maho ra ndahurai-ane: Sosep ai Erĩndĩ nĩmoriyuane asu Eri ai Matatĩndĩ nĩmori-mayu. ²⁴ Matat ai Rifaindĩ nĩmoriyuane asu Rifai ai Merkindĩ nĩmori-mayu. Merki ai Sanaindĩ nĩmoriyuane asu Sanai ai Sosepĩndĩ nĩmori-mayu. ²⁵ Sosep ai Matatiasĩndĩ nĩmoriyuane asu Matatias ai Amosĩndĩ nĩmori-mayu. Amos ai Nahumĩndĩ nĩmoriyuane asu Nahum ai Esrĩndĩ nĩmori-mayu. Esri ai Nagaindĩ nĩmoriyuane asu Nagai ai Matĩndĩ nĩmori-mayu. ²⁶ Mat ai Matatiasĩndĩ nĩmoriyuane asu Matatias ai Semenĩndĩ nĩmori-mayu. Semen ai Sosekĩndĩ nĩmoriyuane asu Sosek ai Sodandĩ nĩmori-mayu. ²⁷⁻²⁸ Soda ai Soananĩndĩ nĩmoriyuane asu Soanan ai Resandĩ nĩmori-mayu. Resa ai Serubaberĩndĩ nĩmoriyuane asu Serubaber ai Siartierĩndĩ nĩmori-mayu. Siartier ai Nerĩndĩ nĩmoriyuane, Neri ai Merkindĩ nĩmori-mayu asu Merki ai Adĩndĩ nĩmoriyuane asu Adi ai Kosamĩndĩ nĩmori-mayu. Kosam ai Ermadamĩndĩ nĩmoriyuane asu Ermadam ai Erĩndĩ nĩmori-mayu. ²⁹ Er ai Sosuandĩ nĩmoriyuane asu Sosua ai Erieserĩndĩ nĩmori-mayu. Erieser ai Sorimĩndĩ nĩmoriyuane asu Sorim ai Matatĩndĩ nĩmori-mayu. ³⁰ Matat ai Rifaindĩ nĩmoriyuane asu Rifai ai Simionĩndĩ nĩmori-mayu. Simion ai Sudandĩ nĩmoriyuane asu Suda ai Sosepĩndĩ nĩmori-mayu. Sosep ai Sonamĩndĩ nĩmoriyuane asu Sonam ai Eriakimĩndĩ nĩmori-mayu. ³¹ Eriakim ai Mereandĩ nĩmoriyuane asu Merea ai Menandĩ nĩmori-mayu. Mena ai Matatandĩ nĩmoriyuane asu Matata ai Natanĩndĩ nĩmori-mayu. ³² Natan ai Defitĩndĩ nĩmoriyuane asu Defit ai Sesĩndĩ nĩmori-mayu. Sesi ai Obetĩndĩ nĩmoriyuane asu Obet ai Boasĩndĩ nĩmori-mayu. Boas ai Sarmonĩndĩ nĩmoriyuane asu Sarmon ai Nasonĩndĩ nĩmori-mayu. ³³ Nason ai Aminadapĩndĩ nĩmoriyuane asu Aminadap ai Ramĩndĩ nĩmori-mayu. Ram ai Hesronĩndĩ nĩmoriyuane asu Hesron ai Peresĩndĩ nĩmori-mayu. Peres ai Sudandĩ nĩmoriyuane asu ³⁴ Suda ai Sekopĩndĩ nĩmoriyu-mayu. Sekop ai Aisakĩndĩ nĩmoriyuane asu Aisak ai Abrahamĩndĩ nĩmori-mayu. Abraham ai Terandĩ nĩmoriyuane Tera ai Nahorĩndĩ nĩmori-mayu. ³⁵ Nahor ai Serukĩndĩ nĩmoriyuane asu Seruk ai Reundĩ nĩmori-mayu. Reu ai Perekĩndĩ nĩmoriyu-ane asu Perek ai Eberĩndĩ nĩmori-mayu. Eber ai Sarandĩ nĩmoriyuane asu Sara ai Kainanĩndĩ nĩmori-mayu. ³⁶ Kainan ai Arpaksatĩndĩ nĩmoriyuane asu Arpaksat ai Siemĩndĩ nĩmori-mayu. Siem ai Noandĩ nĩmoriyuane asu Noa ai Ramekĩndĩ nĩmori-mayu. ³⁷⁻³⁸ Ramek ai Metuserandĩ nĩmoriyuane asu Metusera ai Enokĩndĩ nĩmori-mayu. Enok ai Saretĩndĩ nĩmoriyuane asu Saret ai Mahararerĩndĩ nĩmori-mayu. Mahararer ai Kenanĩndĩ nĩmoriyuane asu Kenan ai Inosĩndĩ nĩmori-mayu. Inos ai Setĩndĩ nĩmoriyuane asu Set ai Adamĩndĩ nĩmoriyuane asu Adam ranĩyu Godĩndĩ nĩmori-mayu.

4

Satan ai Sisasĩmbo moaruwai hohoanĩmombiyuwa yahuhaya rari hoeimarĩri
(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹⁻² Sisas ai Sodan Hoe hĩmonĩndĩ tũkũfi haya Yifiafĩ Aboedĩ ahandĩ fiambe farĩfehũyo kife hũrĩmĩndĩ nindoukoate-reandĩ nafĩ maho. Ranĩyo asu ranĩhũ Satan ai ahambo moaruwai hohoanĩmombiyuwa yahuhaya 40 sĩhĩ rari hoeimarĩri.

40 si maho ranai muĩguyoambe Sisas ai nĩnĩ sesĩ akĩdou-amboanĩ sesĩkoate-wambo wembombomayu. ³ Ranĩyu asu Satan ai Sisasĩmbo hoafĩyundũhĩ yahuya, “Se Godĩndĩ nĩmor-ayafĩ ana, nĩmoei kurayo ndanahambo hoafĩndafanĩ bretĩmbondĩfe tũkũmbĩfeyo-wamboane,” mehundo. ⁴ Sisas ai simborĩ hoafĩyundũhĩ yahuya, “Godĩndĩ Bukambe yare

hoafiyowohü yahoya, 'Nindou ai ngiri bret ranifih gedühi yangiri nunggu, nga wani,' meho," mehundo.

⁵ Raníyu asú kai Satan ai Sisasimbo hifi wafuambe nimoamo serümündü hafu munguambo moatükuní nginíndi hífandarandí engoro hífi rani hoarehi ranahambo nafuimefoendo. ⁶ Raníyu yare hoafiyundühi yahuya, "Ro síhambo mungu moatükuní nginínd-ane asu ndúri adúkarímbi moatükuní hífi raníhü engoro ra ndahanímboyahi. Munguambo moatükuní ranana wandí yangir-ane, nga ranímbo wambo ro nindou daboe saimboayahí ra moani wandí hohoanímonambo yangirí ndeheamboayahí. ⁷ Se wambo yangirí ngusúfo parowandíruhí hohoanímoayafíndírí ana, ro síhambo mungu moatükuní ra ndahanímboyahi," mehundowamboyu. ⁸ Asu Sisas ai símborí ahambo hoafiyundühi yahuya, "Godíndí Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Síhafi Adúkarí God ranahambo yangirí anímbo ngusúfo pefihumbo ahambo hohoanímoyondowohü ahandí ratúpurí yangirí refemboanei! meho," mehundo.

⁹ Raníyu asúkaiyu Satan ai Sisasimbo serümündü haya Serusarem ngoafina hafu tüküfi Godíndí worí-mayo rani bogímondí wamí nimoamo hamíndí ngahí híníngimarírí. Raníyu asu ai ahambo hoafiyundühi yahuya, "Se Godíndí Nímor-ayafí ana, ndaníwamíníndí síhafihoari ragu horopíndafo píndafo. ¹⁰ Buk Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya,

'God ai ahandí sünambeahíndí nendambo hoafíndúpuraní

asu ai síhambo aboedíndondüníní hífandíndünínímboemo.

¹¹ Ai síhambo ahamundi warí ra nandundaní kodafí raníwamí píndafohí

ngirí síhafi tíngírí ra nímoeinambo kaboadeyaníní! meho," *Buk Song 91:11-12*

mehundo. ¹² Nga asu Sisas ai símborí ahambo hoafiyundühi yahuya, "Buk Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Se ngirí Adúkarí síhafi God ranahambo rando hoeindíworí meho," mehundo. ¹³ Satan ai ahandí refe hoeife hohoanímbo hoafí ranambo Sisasimbo ngorú-súngurírí hoeírírí ngorú-súngurírí hoeírírí ra mbura awi súngunamboane yahuhaya raníhü ahambo rarírí híníngírírí haya ndamefíyu.

Sisas ai ahandí ratúpurí Garírí hífambe boatei piyu ratúpurímayu

(Matyu 4:12-17; Mak 6:1-15)

¹⁴ Raníyu asu Sisas ai Garírí hífambe híhírífi hu tükúfiyuwane Yífiáfí Aboedíndí nginíndí ranai ahandí fiambe mamaríndo. Raníyu asu ai raníhü tükúfimboani hoafí ahambo ra munguambo hífi raníhü hímborímayerí. ¹⁵ Raníyu ai munguambo sí aho ra Suda-yafe rotu worí ranambe aboedí hoafí yamundí-mareandúra asu nindou ranai ahambo aiana nindou aboed-ani masei.

Nasaretíhündí ai Sisasíndí hoafí hímborímbo moei masei

(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Raníyu asu Sisas ai Nasaret ngoafina ai nunggu adúkarímayu raníhü mahu. Raníyu asu moani nímarímbo sí tükúfeyoambe sapo koadürü refe arandí súngumbo ai Suda-yafe rotu worí-mayo ranambe mahúfu. Ai húfu worí ranambe nungumbo Godíndí hoafí bukambe hoeireandühi wataporímbo-marandí. ¹⁷ Raníyomo Godíndí hoafí hoafíyu-randeimbí Aisaia ahandí-mayo buk ra masabudo. Raníyu ai buk momondífimbí-mayo ra fufuríhai hoeireandane hoafí ranambe mapeníngo ranai yare hoafiyowohü yahoya, ¹⁸ 'Yífiáfí Adúkaríndí-mayo wandí fiambe amarondírí.

Aboedí hoafí nindou moaruwai ranaheimbo bokaríhefendürímbo hündambo

ai wandí mbrowamí werí kafaoreandühi díbonímayundírí.

Ai wambo koamaríhendírí ra ro aheimbo hoafí ra refe bokaríhefehüya,

Nindou karabusambe nímboeimbí ana, karabusí ra híníngíndíhí hehi ngeimboyei.

Nindou dídíyei ai hímboarí tíharíndehí ana, asu ai asú kai hímboarí bíríndíhehi hímboarí-ndeimboyei.

Nindou moaruwai hamíndí tíngírífoayerí

ai kíkífe fufurí-hefeyoaní aboedambo-ndahimboyei.

¹⁹ Asu sapo Adúkarí ai ahandí nendí ranaheimbo aboedí hohoanímoyundürí ana,

raní hímbaní sí ra ndeara tükúfeihane yaho wataporímboyo wakífembohúnda

koamaríhendír-anahí nda,' *Aisaia 61:1-2*

meho.

²⁰ Raníyu asu ai nindou worí ra hífandandeimbí bogorí ranahambo bukí-mayo ra momonde mbura híhíre sagado haya piyu mamaru. Raníyei asu munguambo nindou Suda-yafe rotu worí ranambe mamarei ranai moani ahambo sowanambo yangirí hímboarí mamínambo-maríhorí. ²¹ Ai hoafiyundürühi yahundüríya, "Bukambe ndaní bídífirí hoafí ra haponda moani aníhondü hondü tükúfeyo ra sapo se ranahambo wataporímbo-mayowa hímboríyeimboanei," mehundürí. ²² Munguambo nindou ai

ahambo nindou aboed-ani sei hoafiyeyih ahandi yahamo hoafi aboedi tüküme Feyo ranahambo ngusüfo afindi hohoani momaye. Raniyei asu ai rarihi hoafiyeyih seiya, “Awi nindou ndanana Sosepindi nîmor-ani, nga nîmboe ai ndahurai hoafayu?” sei hoafimaye.

²³ Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ro anihondümboanahi hoafayahi, ndani hoafi nda se wambo randihi hoafindeih animboya, ‘Dokta se sihafihoi angüni ra aboedindowandi,’ mbisei. Rananimbo se wambo hohoanimondeih animboya, ‘Se sapo ro himboriyefani Kaperneam ngoafihü ramarowandi nou asu haponda sihafihifi hondühi amboani yarosi,’ mbiseimboyei,” mehu. ²⁴ Sisas ai asükaiyu ranifihü türe haya hoafiyuh yahuya, “Ro anihondümboanahi hoafehandüri, Godindi hoafi hoafiyu-randeimbü ai ahandi ngoafi hondühündi ranaheimbo hoafayu ana, ngiri ai ahandi hoafi ra himborindei. ²⁵ Ro nda anihondümboanahi hoafehandüri, Horombo Eraisa nunguambe, Israer hifambe nîmorehi bidifiri kai ra burimaye. Rani-simboani ana ngimi himbanayo hayamo asu 6 amoamoyo hoekoate-mayo. Raniyo asu hifi ranithü munguambo wembo afindi tüküme Feyo. ²⁶ Hamefeyoa God ai moai Erasambo Israer ngoafihü nîmorehi kai mamimbo-so amboani koarheiri, nga wani. Nga ai ahambo nîmorehi kai mam Saidon hifambe Sarefat ngoafihü maninggo ranahambo sowanamboyu koamarisherü. ²⁷ Rani-simboani Godindi hoafi hoafiyu-randeimbü Eraisa ai Israer ngoafihü nunguambe ana nindou afindi ranai munguambo masimeimbüyei hehi afindi tîngirifo masahümündi. Nga Siriahündi nindou ahandi ndüri Neman ai yangiriyo aboedimayo, nga Israer nindou-yopoani,” mehuamboyei. ²⁸ Asu nindou Suda-yafe rotu wori ranambe mamarei ranai hoafi ra himboriyehi hehi nginindi hohoanimo ranai ahei ngusüfoambe tüküme Feyondüri. ²⁹ Raniyei ai botiyahindühi nîmboeimbo ngoafambeahindi Sisasimbo kiahö hürhorimindei wafuanî nîmoamo ahei ngoafi nanjoani mahahüsi. Ai ramarhorî ra ahambo ndrîfanî semündü safoefimbo sei hehimboyei. ³⁰ Nga asu Sisas ai nindou afindi-maye ranahei mbusümo hu haya ahandi nafi-sungu ndamefiyu.

*Sisas ai nindou mamindi fiambeahindi moaruwai nendi hemafoareandi
(Mak 1:21-28)*

³¹ Raniyo Sisas ai Gariri hifambe Kaperneam ngoafi anango raninambo mahu. Ai hu ranithü nîmorehi nindowenih ranaheimbo moani nîmarimbo si rani-simboani aboedi hoafi yamundi mareari. ³² Munguambo nindou ranai ahandi yamundife hoafi ra ai sapo nginindeimbü nindou nahurai wataporimbo-maranda himboriyehi ranahambo mahepünehindi.

³³⁻³⁴ Suda-yafe rotu wori-mayo ranambe nindou mamî moaruwai nendi ahandi fiambe nîmarîndoweimbü haya mamaru. Raniyo ai puküna hei karîhoei hoafiyuh yahuya, “E! Sisas Nasaretihündi, se yîhoefombo nungufemnimbo safomboyafi nda masihüfa? Se ndanithü tükümefoandi nda yîhoefombo moaruwaimbo-femnimbo safomboyafi? Ro sihambo nda fîfirîheanînimboanahi. Seana Godindi sürühoembü hoafi hoafiyafi randeimbü nindou-anafi!” mehuamboyu. ³⁵ Asu Sisas ai nginindi hoafiyundowohü yahuya, “Se hoafi kîkîrandifî hawa nindou ranahandi fiambeahindi kosîfoao!” mehindowamboyu. Raniyo asu nindou-mayu ranahambo nindouyei wagabe wakîfoarerî siherî haya nindou ranahambo moaruwaimbofi-koate fiambeahindi hifoai peyo haya ndamefeyo.

³⁶ Nindou ranai ranahambo hepünahi simborî hoafiyahindühi seiya, “Nîne-moatükunî hoafi moani yahurai rana? Moani rani-poanimbo nginindi hamindi hoafinamboyo nindou ndanai moaruwai nendi ranahambo hoafi masagadowa asu ai nindou fiambeahindi akosi foendi!” masei. ³⁷ Raniyo asu Sisas ai rani-moatükunî ramareandi hoafi ranai rani hifi munju ranambe tüküme Feyoa himborî-marîhümündi.

*Sisas ai Pitandi yamongoamindambo aboedimareandi
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Sisas ai ranithü Suda-yafe rotu wori ra hinîngîre haya Saimonindi worîna mahu. Raniyo asu Saimonindi yamongoa-mindi ranai angünimboyowohü hüfü afindi hamindi pare haya mamarowamboyu, asu nindou ranai Sisasimbo nîmorehi ranahambohünda wataporimbo-marîhorî. ³⁹ Raniyo asu Sisas ai hu ahandi fikîmî botîfi nungumbo hüfü afindi ranahambo nîmorehi ra hinîngîro hawa kosîfoao yahuhaya hoafimayu. Raniyo hüfü afindi ranai ahambo hinîngîre haya makosi foenda, asu nîmorehi ranai moani mamîharî botîfe aheimbo sesi kanîmareandüri.

*Sisas ai nindou afindi aboedimareandüri
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Hüfihamindi hürimindoani nimbambe nindou bídifiri ranai ahei ngunindi angüni moaruwai hamündeimbí ranaheimbo sahümundihündüri Sisas sowana mafandihindi. Sisas ai nindou angünimboyeimbí muŋguambo mamamí ranaheimbo aheiwamí warí nandeandürühi muŋguambo dídíboado-mareandüri. ⁴¹ Moaruwai nendi ranai nindou afindi ranahei fiambeahindi kosifoehindühi hasiheyeyihei seiya, “Seana Godíndi Nímor-anafi!” masei. Sisas ai moaruwai nendi ranaheimbo hoafikoate yafadühamí tapímbíyeia yahuhaya hoafímayundüri sapo ai Kraisi-ani sei fífirímaríhorambo.

*Sisas ai ngorü ngoafini hoahoangu wakimareandi.
(Mak 1:35-39)*

⁴² Siambe hondü Sisas ai ngoafi ra híníngíre haya nindoukoate reandühi mahu. Raníyei asu nindou ranai ahambo kokomaríhori. Ai kokoríhori hoeiríhorühiyei ahambo ngumbui sei hehi kíkíhísaftímaríhorímíndei. ⁴³ Nga asu ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya “God ai ngíníndi hífandarandi ranahambo aboedí hoafi ra bídifiri ngoafi raníhü amboani bokaríhéfembo samboanahi. Sapo ro raní-moatükuní refembo ranímboyu God ai wambo koamaríhendírínda,” mehendüri. ⁴⁴ Raníyu asu ai muŋguambo Suda-yafe rotu worí raní hífambe afeburo ranambe hukurandühi raní hoafi ra bokamaríhendí.

5

*Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbí ngímí weaŋgurühi masepurümündu
(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Mamímbo Sisas ai Genesaret kuríhoe-mayo raní gudikímí nüŋguane, asu nindou afindi ranai ahandí fikímí Godíndi hoafi hoafiyowaní hímborímbo símborí nínendüríyeihí burímayeí. ² Raníyu ai hoeireanda bot yimbu ra hürüpündímbo gudiani masíhoupirí. Nindou kiní batürü-rundeimbí ranai bot ra raru síhoupirí houbmo andüri popoairundühi maníngomo. ³ Raníyu asu Sisas ai bot yimbu meŋgorafe ra ngorü Saimoníndi-mayo ranambe kefuai haya ahambo gudiani-poedí akídou hoe safana nínendífembohünda hoafímayundo. Sisas ai bot ranambe nímarúmbo Godíndi hoafi yamundímarearü.

⁴ Wataporímbo ra kíkámündühi nüŋgumbo Saimonímbo hoafiyundühi yahuya, “Bot ra asúkaí akídou hohoeanambo saftí nínendo hafühí anímbo asu se síhafí ngorü afindi yimbu raní-babídímbo síhamundi andüri ra kiní wakemíndímbohünda foandu gadímbo,” mehundo. ⁵ Saimon ai Sisasímbo símborí hoafiyundühi yahuya, “Adükari ro nímbí gebuai maho ra hüti-hütiyefímbo yefane moai akídou-amboani wakíríhumíndefí. Nga asu se rawasafí ana, ro andüri nda hímoní foandíhe gadímboyahí,” mehundo. ⁶ Ai andüri ra foaríne hanífanímbo kiní afíndí saftí andürambe píyeihí andüri ranai bíremíndí pímbó yangírímayo. ⁷ Raníyomo asu ai ahamundi bídifiri wandafí mamí ngorü botambe mamarímbo ranahamumbo waríkákímemo yíhoefombo sínímo faríhaumuní yahomombo. Raníyomo asu ai sífomo bot yimbu ra wambürühirupírí hafomombo bot ranai tüküríní pírinéandühi hímoní típoríkofembo yangírímayo.

⁸ Saimon Pita ai raní-moatükuní ramefeyo ra hoeire haya Sisasíndi hanjífoani yirü yimbu pusíre nímarúmbo hoafiyuhí yahuya, “Adükari, se andai ragu ngafi, nga wandí fikímí níngopoani. Nga roana moaruwai hohoeanímoyahéimbí nindou-anahí!” mehundo. ⁹ Saimon aiyu asu nindou bídifiri ai-babídímbo maníngomo ranaiyomo muŋguambo kiní afíndí yahurai wakímaründühi ranímbo hoeiründa mayoa mahepünafundi. ¹⁰ Saimoníndi ngorü afíndí yimbu Sems Son Sebedíndi nímorí ai-amboani maríne mahepünafíneandi. Raníyu Sisas ai Saimonímbo hoafiyundühi yahuya, “Se yíhímbo-ndamboyafí, hapondahündí ana sapo se kiní afíndí andürambeahí pírifímarandi yahurai anímbo nindou-amboani se ndowandífi wambo sowana dídímboyafí,” mehu. ¹¹ Raníyomo ai bot ra gudiani kiau hürüpündímbo síhaupírí houbmo muŋguambo moatükuní ra raníhü raru kokosífoaru síhoemo houbmo Sisasíndi süngumefundi.

*Sisas ai nindou mamí mímániho masímeimbí aboedímariri
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Asu Sisas ai adükari ngoafíhü nímaruane, raní ngoafíhü nindou mamí mímániho masímeimbí tínjírífoamboyuhí mamaru. Ai Sisasímbo hoeiriri haya ahandí fikímí yimíndoho yimbu pusíre hífíní mbíro türe nímarúmbo hüti hoafírürühi yahuya, “Adükari, se refembo hohoeanímonda fúhi ana, se wambo dídíboado-ndowandíra aboedíndamboane!” mehundo. ¹³ Raníyu asu Sisas ai warífi sündirühi yahuya, “Ro refembo samboanahi, nga se aboedí tüküyafo,” mehundo. Raníyu asu nindou ranahambo masímei ranai mímáharí hoafi níngoaambe híníngímarerí. ¹⁴ Raníyu asu Sisas ai nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou amurambo hoafíndamboyafí, nga

se moan̄ ṅgaf̄i God̄imbo ses̄i s̄ihai-randeimbi-mayu ranahambo an̄imbo s̄ihaf̄i fi ra nafuindaf̄i. Ranan̄imbo Moses̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄imayo s̄ingu God̄imbo ses̄i s̄ihai-randeimbi ai s̄ihamboh̄unda ses̄i mb̄is̄ihendamboane. Ranan̄imbo asu mas̄imēi aboedayo ra nindou amur̄i ranai f̄f̄fir̄imb̄ir̄ih̄i-ndamboane,” mehundo. ¹⁵ Nga asu Sisas ai ran̄i-moat̄ukun̄i yare arand̄i hoaf̄i ranai af̄ind̄i ham̄ind̄i yanḡor̄i wak̄imareand̄i. Ran̄iyei n̄imoreh̄i nindowenih̄i af̄ind̄i ranai ahand̄i hoaf̄i h̄imbor̄imbo asu ahei fiambe anḡün̄i ra aboed̄ifemboh̄unda ahambo sowana mas̄imēi. ¹⁶ Nga af̄ind̄imbo Sisas ai nindou k̄ikefoefekoate-reand̄uh̄i God̄imbo d̄id̄ibaf̄ifembo aimbo huhani.

*Sisas ai nindou mam̄i yir̄iwar̄i moaruwaimb̄ü aboed̄imarir̄i
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Mam̄imbo Sisas ai n̄imoreh̄i nindowenih̄i ranaheimbo yamundeand̄ür̄uh̄i n̄imaruane, asu ran̄ih̄ü Farisi nindou-yomo Suda-yafe ah̄in̄umb̄i hohoan̄imo yamundurundeimb̄i-yomo ranai mamar̄imo. B̄id̄if̄ir̄i ai mun̄guambo ṅgoaf̄i Gariri h̄ifambe adaburo ranambeah̄ind̄i, b̄id̄if̄ir̄i ai Sudiah̄ünd̄i asu b̄id̄if̄ir̄i Serusarem ṅgoaf̄ih̄ünd̄i ran̄iyomo ran̄ih̄ü mamar̄imo. Ran̄iyomo asu nindouyei fiambe anḡün̄i moaruwai amarond̄ür̄i ra aboed̄ifemboh̄unda Ad̄ük̄ar̄ind̄i ṅgin̄ind̄i ranai Sisasind̄i fiambe mamaro. ¹⁸ Nindou b̄id̄if̄ir̄i ai nindou mam̄i yir̄iwar̄i moaruwaimb̄ü Sisasind̄i han̄ḡifoan̄i safoefimbo yahomo houmbo saf̄isend̄iwam̄i nandu sowar̄ünd̄imo mahomo. ¹⁹ Asu n̄imoreh̄i nindowenih̄i af̄ind̄i ranai ḡumar̄ih̄i-ndamboemo ai ahambo sem̄ünd̄i h̄ifombō naf̄i ra hoiefekoate-yomond̄üh̄iyomo, asu ahambo wor̄iwam̄i sowar̄ünd̄imo mahafomo. Ran̄iyomo ai woteim̄i f̄ifah̄ir̄ihoemo mburu ran̄i naf̄i nindou-mayu ra saf̄isend̄i-mayo ran̄i kameih̄i nindou-mayei ranahei mbus̄umo Sisasind̄i wagabe masaf̄oar̄uwur̄i. ²⁰ Sisas ai ahamund̄i an̄ihond̄ümbōfo hohoan̄imo ranahambo ndare hoieirapur̄an̄i mayoa, nindou-mayu ranahambo hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Wandaf̄i, s̄ihaf̄i moaruwai hohoan̄imo ranahambo amboawi samboanah̄i,” mehundo.

²¹ Suda-yafe ah̄in̄umb̄i hohoan̄imo yamundurundeimb̄i-yomo asu Farisi nindou-yomo ai ahamund̄i hoar̄i s̄imbor̄i hoaf̄ind̄ur̄ü-yafund̄uh̄i yahomoya, “Nindou nda n̄in̄i nindouyu God̄ nahurai hoaf̄iyuh̄i ran̄inambo ahambo t̄rafoar̄ir̄i ndana? God̄ yanḡir̄i an̄imbo moaruwai hohoan̄imo ranahambo amboawi mb̄üs̄umb̄uis̄i!” mehomo. ²² Sisas ai ahamund̄i hohoan̄imo amaropur̄i ranahambo f̄if̄ire haya ahamumbo hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Se ra n̄imboemo yahurai raru hohoan̄imoemo rana? ²³ Ro hoaf̄iyah̄üh̄iya “S̄ihaf̄i moaruwai hohoan̄imo ranahambo amboawi” asah̄iyō asu “Bot̄iyafō hawa haf̄i” asah̄iyō, yimbu ra hoaf̄imbo ro ṅgin̄indeimb̄i-anah̄i. Asu yimbu hoaf̄i ra hoaf̄imbo nahan̄iyō h̄in̄ṅ̄irouayo asu nahan̄iyō t̄ṅ̄umb̄ayo? Ȳibobo ra ro hoaf̄indahan̄i an̄ihond̄ümbō t̄ükünd̄ifemboe. ²⁴ Se Nindou Hond̄ü ro ṅgin̄ind̄i masaham̄ind̄ih̄i moaruwai hohoan̄imo amboawi yaho hoaf̄imboh̄unda ranahambo s̄ihamumbo nafuimbo ro nindou nda aboed̄ind̄ih̄in̄mboyah̄i,” mehu. Ran̄iyu asu ai nindou yir̄iwar̄i moaruwaimb̄ü-mayu ranahambo hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Haponda ro s̄ihambo hoaf̄ehan̄in̄, bot̄iyafō s̄ihaf̄i saf̄isend̄i ra sowand̄if̄i hawa ṅgoaf̄inambo ṅgaf̄i,” mehundo. ²⁵ Hoaf̄i n̄ṅgoambe mun̄guambo nindou-mayei ranahei wagabe bot̄if̄i ahand̄i saf̄isend̄i ra sem̄ünd̄i haya God̄imbo aboed̄i ham̄ind̄-ani yahuh̄ü ṅgoaf̄ina mahu. ²⁶ Ran̄iyei asu mun̄guambo nindou ranai mun̄guna yahurai af̄ind̄i ham̄ind̄i mahep̄neh̄ind̄i! Ai ran̄i-moat̄ukun̄imbo ṅgus̄üfo k̄ibod̄ir̄i-foar̄ih̄ind̄uh̄i God̄imbo aboed̄-ani seih̄üya, “Ran̄i-pōan̄imbo moat̄ukun̄i haponda hoieimar̄ihund̄i,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo ahambo süngufimbo mborai mehundo
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Ran̄i-moat̄ukun̄i ai refe hayamboyoane ranambe Sisas ai hu hoeirane nindou mam̄i ahand̄i nd̄ür̄i Rifai takis k̄ak̄i sem̄ünd̄i-randeimb̄i ai ahand̄i rat̄üp̄ur̄i worambe mamaru. Sisas ai ahambo hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Se wand̄i s̄ingu mborai,” mehondowamboyo. ²⁸ Asu Rifai ai bot̄if̄i haya mun̄guambo moat̄ukun̄i yare kokos̄ifoare haya Sisasind̄i sünggu ndamefiyu.

²⁹ Ran̄iyu asu Rifai ai ahand̄i worambe Sisas̄imbo ses̄i af̄ind̄i s̄ind̄imarand̄i. Ran̄iyomo asu nindou takis k̄ak̄i sowand̄ümbō-rundeimb̄i-yomo asu nindou amur̄i ran̄iyomo ai ses̄i ra ai-bab̄id̄imbo n̄imar̄imo masowas̄umo. ³⁰ Ran̄iyomo Farisi b̄id̄if̄ir̄i ran̄i rotu-ambeah̄ind̄i-memo-yomo asu ah̄in̄umb̄i hohoan̄imo yamundurundeimb̄i b̄id̄if̄ir̄i-yomo ranai Sisasind̄i süngurur̄ü-rundeimb̄i-memo ranahamumbo momor̄i hoaf̄iyomopur̄uh̄i düdur̄üp̄ur̄uh̄i yahomoya, “Se ra n̄imboemo takis k̄ak̄i sowand̄ümbō-rundeimb̄i-anemo asu nindou amur̄i moaruwai hohoan̄imoyomo-rundeimb̄i-anemo ran̄i-bab̄id̄imbo ses̄i sowas̄umo hoe s̄im̄ind̄imo arunda?” mehomopur̄i. ³¹ Sisas ai ahamumbo h̄ih̄ire hoaf̄iyupur̄uh̄i yahupur̄iya, “Nindou anḡün̄ikoate ana, moai dokta sowana hei r̄ih̄ünd̄i, ṅga anḡüneimb̄i-anei hei ar̄ih̄ünd̄i. ³² Ro t̄ükümeheand̄i nda nindou aheihar̄imboya

ro mbumundi nindou-aneŋi sei arihündi ranaheimbo awi se moaruwai hohoanimo hiniŋgirihihindühi aboedi hohoanimoŋi sahehea tüküyaheambo yahipoani, nga wani. Nga ro moaruwai hohoanimoŋi nindou ai aboedi hohoanimo süngumbeyahindi sahehea tükümeheandane,” mehupuri.

*Sisas ai sesŋi wehi niŋgombo hoafi yamundimareandi
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Raniŋi asu nindou bidifiri ai Sisasimbo hoafiyehi seiya, “Nindou bidifiri Sonimbo sünggurü-rundeimbi ana afindimbo sesŋi wehi niŋgomombo Godimbo yangiri didibafi-yomondühanemo. Asu nindou Farisi-yomondi hohoanimo sünggurundeimbi-ranai-amboani maru rani süngguru arundi, nga sihambo sünggurunini-rundeimbi aiana sesŋi sowasümo hoe simindimo rundühanemo?” maseiamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahundüriya, “Asu se ra nindou mamŋi ni morehi semindimbo yahuanŋi rani-simboani sesŋi afindi ranaŋihindühi ŋgunindi afandihindi ranaheimbo sesŋi wembopo ndahümündihündürŋi mamandiyo sapo nindou ni morehi semindimbo-mayu ranai ai-babidimbo ni manduanŋi? I, ra wani. ³⁵ Nga sünggunambo ni morehi semindimbo nindou ranahambo ndowarindümo gorügoanŋi niŋgomondani rani-simboani animbo ai sesŋi wehiindeimboŋi,” mehu.

³⁶ Asükaiyu Sisas ai aheimbo ŋgorü kafeŋe hoafi hoafiyundürühi yahundüriya, “Nindou mamŋi ai-amboani moai hoearŋi simborindambo buramündi haya asu ŋgisihari hoearŋi wamindafi ambe anŋgo ranifihŋi pare haya kakiyu randi, nga wani. Ai rawareandi ana, hoearŋi simbori-mayo ranai bundeandanŋi asu simbori hoearŋi ranai ŋgiri wamindafi hoearŋi-mayo ranifihŋi simonŋori-ndamindo. ³⁷ Asu nindou ŋgorü ai wain boboe simbori ra sapo wamindafi ni ni hondi hoearŋi hipiri wain keferandeimbi-mayo ranambe karareandi ana, simbori wain ranai wamindafi wain hipiri ra borindeandühi wain ranai hifini keboendühi wamindafi hipiri-mayo ra moaruwaindimbo. ³⁸ Nga simbori wain boboe ranana sapo simbori ni ni hondi hoearŋi hipiri-mayo ranambe animbo kefemboane! ³⁹ Nindou ai wamindafi wain ra sümündi hayambo ana, ai ŋgiri simbori simindimbo yifirindu. Ai hoafiyuhüya, ‘Wamindafi wain-ane aboedayo,’ mbüsümbui,” mehündürŋi.

6

*Moani ŋgoafimbo ni marŋi sihi Sisas ai wit nümbürambe mahu
(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Moani ŋgoafimbo ni marimbo sihi Sisas ai wit nümbürambe mahu. Raniyo asu ahambo sünggurü-rundeimbi ai wit hiŋi ra warihü hüründümo mburu warŋi düdühuru hipiri ra horimarŋi hoayowa safi yangiri masowasümo. ² Raniyomo asu Farisi nindou bidifiri ai düduyafundühiya, “Se ni mboe rani-moatükuni ra rawarundi rana? Yihoefi ahinümbi hohoanimo ranai yahoya moani ŋgoafimbo ni marimbo sihi rani-moatükuni refepoani meho,” mehomondamboyu. ³ Asu simbori Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moai bukambe hoeirundüyo sapo Defit ai ahandŋi nendi bidifiri-babidimbo wembomboyuhü ramareandi hoafi rana? ⁴ Sapo ai Godindŋi worambe kefuai hüfu Godimbo sihefeimbi hündi bret meŋgoro ra semündü sesühi asu ahandŋi nendi bidifiri-memo ranahamumbo amboani masagapurŋi. Yihoefi ahinümbi hohoanimo süngu amboani nindou amuri ai ŋgiri refimbi hündi bret ra dagüdi, nga moani Godimbo sesŋi sihou-rundeimbi yangiri animbo bret ra dowadümboemo,” mehupuri. ⁵ Asu Sisas ai hoafi moendireandühi hoafiyuhü yahuya, “Nindou Hondü ranai ana moani ŋgoafimbo ni marimbo sihi ra ai ni mandani,” mehu.

*Sisas nindou warŋi moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ ŋgorü moani ŋgoafimbo ni marŋi sihi Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu ni morehi ni ndowenimbo yamundi-mareandürŋi. Ranühi nindou mamŋi warihondü warŋi ahandŋi ranai moanŋori foarerŋi haya mamaru. ⁷ Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi bidifiri-yomo asu Farisi nindou-yomo ai ni ni nafi süngundihuri Sisasimbo papi-hoafindihuri yahomo houmbo mamarimo. Raniyomo ai moani ahambo hi mboarinambo yangiri hifandirürühi mamarimo Sisas ai moani ŋgoafimbo ni marimbo si ranihü nindou aboedireandihüpo yahomo houmbo. ⁸ Asu Sisas ai ahamundi hohoanimo ra fifirehayambo-wambo nindou-mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botiyafo hawa ndühi wagabe sühüfi,” mehundo. Raniyu asu nindou-mayu ranai botifi hüfu wagabe manüngu.

⁹ Ramefi-yuwamboyu Sisas ai ahamumbo hoafi yupurühi yahuya, “Ro sihamumbo düduwehandi: nini moatükunimboyo sihefi ahinümbi hohoanimo ranai yowan moani nimarimbo sihi refepoani mehoa? Farihefemboyo asu moaruwaimbo-femboyo? Nindou mamindi yangiri ningombo ra didiboado-femboyo asu yembüfemboyo?” mehu. ¹⁰ Ai ahamumbo munguambo türapurani mayowamboyo asu nindou-mayu rana-hambo hoafiyundowohü yahuya, “Sihafe wara ra ngurihoefi,” mehundo. Ai rani-sungumareanda, asu ahandi wara ranai asukaiyo aboedimayo. ¹¹ Asu nindou-memo ranai ngusüfoambe moaruwairapurühi Sisasimbo nungundihuri yahomo houmbo ahamundihoari wataporimbomarundi.

Sisas ai ahandi hoafi semindi horambo nindou 12 masepurimüdu
(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Mami rani-simboani Sisas ai hifi wafuana Godimbo didibafifembo mahafu. Ai nimbokoa Godimbo didibafiyu hombo sürüfoefembohünda. ¹³ Raniyo asu simayoambo ai ahambo sungurü-rundeimbi-memo ranahamumbo mborai yahupuri hurihepurü haya asu 12 nindou sepurimündühi ahamundi nduri hoafi sowandümo homo-rundeimb-anemo yahu kamafoareapuri. ¹⁴ Saimonimboyo Pitamboyo-randeimbi-mayu, asu ahandi akidi Andruyu, Sems, Son, Firip, Bartoromyu, ¹⁵ Matyu, Tomas, Sems Arfiusindi nitori, asu Saimon Serotihündi raniyomo.* ¹⁶ Sudas Semsindi nitori asu Sudas Iskariot, sapo Sisasimbo hürütümbi nendi-yomondi warihürireimbi-mayu ranayu.

Sisas ai anggünümboyeimbi aboedimareanduri
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)

¹⁷ Sisas ai hifi wafu waminindi ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-memo rani-babidi hanimo houmboemo asu nindou bidifiri afindi ahambo sungurü-rundeimbi rani-babidi ndümündühi manigomo. Raniye nindou afindi ra Sudia hifihündi, Serusaremihündi, Tair asu Saidoni-yafe hifihü siriwara gudikim ngofa adaburo ranihündambo ai-amboani ranihu burimaye. ¹⁸ Asu ai ranihu tükümehindi ra ahandi hoafi himboriyo asu ahei anggün ra aboedimbi-reandambo sei hehimboyei. Asu didiyei moaruwai nendi nimarindurimbo tijiifo sahümündeimbi ai-amboani tükümehinda aboedimareanduri. ¹⁹ Munguambo nindou ranai ahambo sindihori marihündi ra sapo ahandi fiambeahindi nginindi ranai kosifoendühi aheimbo aboedirei marandamboyei. Raniyo Sisas ai munguambo nindou aboedimareanduri.

Hihifi hihifi asu tijiifo tükündifemboe hoafi
(Matyu 5:1-12)

²⁰ Sisas ai ahambo sungurü-rundeimbi-memo ranahamumbo himboari pareapuri nungumbo hoafiyupurühi yahuya,
“Se didemo napokoate-ayomo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga haponda God nginindi hifandarandi ra sihamund-ane.

²¹ Se didemo haponda wembomboemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga seana bodoweimbi ningomboemo!

Se didemo haponda arani-aranemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga seana tikifinambo ningomboemo!

²² Didemo sihamumboya Nindou Hondumbo sungurü rundeimb-anemo mbiseihi
asu rani sungumbo sihamumbo yiboarukorhipuri,
nginindi hoafiyahupuri asu seana moaruwai-anemo sei hoafaye ana,
se hihifi-hihifindimo.

²³ Rani moatükuni ra rawefeyo ana, se hohoripi-hohoripi-ndimündühi hihifi-hihifindimo nimboe sapo sihamundi takini afindi sünambe begoripuri. Nimboe sapo ahei amoa mami amboani Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ahamumbo rani-moatükuni ramarihindi.

²⁴ Se didiyei haponda napo afindeimbaye, seana hipoanimoembou-anei!

Sapo seana hapo yangiri animbo tijiirifokoate-fi handihi nimboeimboyei.

²⁵ Se didiyei haponda bodoweimbaye, seana hipoanimoembou-anei!
nimboe seana sapo wembombondeimboyei!

Se didiyei haponda tikifi-hoafinambo amarei, seana hipoanimbembou-anei!
Nimboe sapo seana arani-aranindeimboyei!

²⁶ Nindou ai sheimbo haponda aboed-anei sei hoafiyei arihündi, seana hipoanimoembou-anei!

* **6:15:** Serot ai Suda-yafe amoa-yomondi hohoanimo yangiri süngufembo hohoanimo-memo. Ai Israer Romi-yomondi gafman hoarehi ningombo moei mehomo.

Nimboe ahei amoa mamĩ amboanĩ Godĩndĩ hoafĩ tĩkai hoafiyomo-rundeimbi-memo ranahamumbo amboanĩ yahurai rasei marĩhũndane,” mehu.

Sĩhei hũrũtũmbĩ ranaheimbo űgusũfo pandĩhindũrĩ

(Matyu 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Sisas ai hoafiyuhĩ yahuya, “Se dĩdĩyei wandĩ hoafĩ hĩmborĩyei arĩhũndĩ sĩheimbo ro hoafayahĩ: Nindou dĩdĩyei sĩhei hũrũtũmbayeĩ ranaheimbo se hĩpoambo-ndĩhindũrĩ. Nindou dĩdĩyei sĩheimbo yĩboaruko-arĩhũndũrĩ ranaheimbo se űgusũfo pandĩhindũrũhĩ hĩpoambo-ndĩhindũrĩ. ²⁸ Nindou dĩdĩyei sĩheimbo hoafĩnambo moaruwaimbo-arĩhũndũrĩ ranaheimbo se God ai aboedĩ-aboedĩmbĩrea-ndũramboane mbĩsei. Asu nindou dĩdĩyei sĩheimbo wudĩpoapofe-ndũrĩkoate-ayeĩ ranaheimbohũnda se Godĩmbo dĩdĩbafĩndeĩ. ²⁹ Asu sĩhambo nindou űgorũ ai mamĩ koaihoanĩ harĩnduanĩ asũkai űgorũ koaiho amboanĩ hĩhĩrĩndowandanĩ ranĩfĩhĩ harĩmbiyuwamboane. Asu nindou űgorũ ai sĩhafĩ űgĩsĩharĩ hoearĩ ndemũduanĩ ana, asũkai sĩhafĩ siot űgorũ-amboanĩ mbĩsemũdu-wamboane. ³⁰ Nindou dĩdĩyei sĩhambo nĩnĩ-moatũkunĩmbo dũdũdahĩndanĩ ranaheimbo muűguambo dabadũrĩ. Asu nindou űgorũ ai sĩhafĩ nĩnĩ-moatũkunĩ napo ndemũduanĩ asũkai hĩhĩrĩfe semĩndĩmbo hoafĩpoanĩ. ³¹ Asu se nindou bĩdĩfĩrambo ai wambo ranĩ-moatũkunĩ rambĩrĩhindĩ asafĩ ra se aheimbo ranĩ-sũngũdowandĩ.

³² Se nindou sĩheimbo hohoanĩmoyei-rĩhũndeimbĩ ranĩ nindoumbo yangĩrĩ se hohoanĩmoyei ana, űgĩrĩ ranĩ sũngu sĩheimbo aboed-anei mbĩsei. Nindou moaruwai hohoanĩmoyei-rĩhũndeimbĩ amboanĩ nindou dĩdĩyei aheimbo hohoanĩmoyei-rĩhũndeimbĩ aheimbo yangĩrĩ hohoanĩmorĩhũndũrĩ rĩhũndũhaneĩ! ³³ Asu se nindou sĩheimbo dĩdĩboado-rĩhindũrĩ arĩhũndĩ ranaheimbo yangĩrĩ se dĩdĩboado-arĩhindũrĩ ana, asu űgĩrĩ ranĩ-sũngu aheimbo aboed-anei mbĩsei. Nindou moaruwai hohoanĩmoyei-rĩhũndeimbĩ amboanĩ ranĩ sũngũrũhĩ hũndũhaneĩ! ³⁴ Asu se nindou dĩdĩyei ranaheimbo nĩnĩ-moatũkunĩ ndahũndũrũ mbũndĩhumbo hĩhĩrĩndĩhu ndahũmĩndefĩ sei hehĩ hohoanĩmoyei hĩhĩrĩfe semĩndĩmbo yangĩrĩ sahũndũrĩ arĩhũndĩ ranĩmbo űgĩrĩ sĩheimbo aboed-anei mbĩsei. Nindou moaruwai hohoanĩmoyei-rĩhũndeimbĩ amboanĩ nindou bĩdĩfĩrĩ moaruwai hohoanĩmoyei-rĩhũndeimbĩ ranaheimbo sahũndũrĩ rĩhũndũhaneĩ, ra aheimbo masehindĩ nahurai hĩhĩrĩfe semĩndĩmbohũnda! ³⁵ Yowanĩ, űga se nindou dĩdĩyei sĩheimbo hũrũtũrĩ-hũndũrĩ-rĩhũndeimbĩmbo hĩpoambondĩhindũrĩ. Asũkai nĩnĩ-moatũkunĩ nindoumbo sai mburĩmbo se yowanĩ bĩdĩfĩrĩ moatũkunĩ hĩhĩrĩfe semĩndĩmbo hohoanĩmoyopoanĩ. Rananĩmbo se takĩnĩ afĩndĩ ndahũmũndĩ mbũndĩhũ asu God Nĩmoamo Hamĩndĩ ranahandĩ nĩmorĩndamboyafĩ. Nĩmboe aiana nindou dĩdĩyei hĩhĩfĩyo-rakoate asu moaruwai hohoanĩmoyei-rĩhũndeimbĩ ranaheimbo aboediyuhani. ³⁶ Se hĩpoambondo ndandĩ sĩhafĩ ape ai-amboanĩ hĩpoambore arandĩ nou.”

Nindou űgorũndĩ nĩűgo ra tũrũfofeihũ papĩ-hoafĩpoanĩ

(Matyu 7:1-5)

³⁷ “Se yowanĩ nindou űgorũndĩ nĩűgo ra tũrũfofeihũ papĩ-hoafĩpoanĩ. Asu rananĩmbo űgĩrĩ God ai sĩhei nĩűgo ra tũrũndandũrũhĩ papĩ-hoafĩndandũrĩ. Se yowanĩ nindou űgorũndĩ nĩűgo ra yĩbobofelĩhĩ moaruwai-ane yaho hoafiyopoan. Asu rananĩmbo űgĩrĩ God ai sĩhafĩ nĩűgo ra yĩbobondeandũhĩ moaruwai-ane mbũsu. Se nindou bĩdĩfĩrĩyeĩ moaruwai hohoanĩmo ranahambo amboawi aseĩ-anĩmbo God ai-amboanĩ sĩhei moaruwai hohoanĩmo ranahambo amboawi mbũsũmbui. ³⁸ Se nindou bĩdĩfĩrambo asahũndũrĩ anĩmbo asu God ai sĩheimbo dagadũrĩmbui. Refe sũngu ana se afĩndĩ hamĩndĩ anĩmbo ndahũmĩndeimboyei. Sapo se anĩhondũmbo nindou farahehindĩ ranĩ sĩmogodũhĩ anĩmbo sĩhei warambe babĩboai pĩtapĩndĩmboe. Se nĩnĩ sĩmogodũhĩyo nindou bĩdĩfĩrambo farĩhehindĩ sũngu-anĩmbo God ai sĩheimbo ranĩ sĩmogodũhĩ randeandũrĩmbui,” mehu.

³⁹ Asu Sisas ai ahamumbo kafeofe hoafĩ nda hoafĩmepurĩ: “Nindou mamĩ hĩmboatihari ai űgĩrĩ nindou űgorũ hĩmboatihari-mayu ranahambo nderũmũndĩ haya nafĩ nafĩndũ űgu. Asu ai rawareandĩ ana, yĩboboambo hoe apoarambe pĩndamboyafanĩ.

⁴⁰ Yamundife nĩmorĩ ai ahambo yamundĩrĩ-randeimbĩ-mayu ahandĩ nĩmoamoyupoanĩ, űga muűguambo yamundife nĩmorĩ ahei yamundife ratũpurĩ ra muűgũndoanĩ ana, asu aheimbo yamundu-rundeimbĩ-memo nahuraiindeimboyei.

⁴¹ Asu se nĩmboe nindou űgorũndĩ hĩmboarambe dũdũbudĩ akĩdou afoeru ranahambo yangĩrĩ hĩmboapoyafũhĩ asu sĩhafĩ hĩmboarambeahĩ nĩmoko bĩdĩfĩrĩ afoero ranahambo hoefekoate-a? ⁴² Nũngũdo nindou űgorũmbo hoafĩndafũhĩya, ‘Wandafĩ, awi sĩhafĩ hĩmboarambeahĩ dũdũbudĩ akĩdou afoeru ra hũndĩhehinĩ samboanahĩ,’

mambisafisi sifahisi hímboarambeahi nímoko bidifiriri afoero ra sifahihoiari hoeifekoate-a? Seana yimbu yafambeimbi nindou-anafi! Weangurúhi se boatei-anímbo sifahisi hímboarambe nímoko bidifiriri afoero ra hündühoefi mbundambo-anímbo asu nindou ngorúndi hímboarambe düdübudí akídou afoeru ra wudípoapondo hoeindowandúhi hündühoefindo,” mehu.

Ními-ane asu ahandi hísí ranane

(Matyu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Sisas ai hoafiyuhí yahuya, “Ními mamí aboedí hamíndí ai ngírí hísí moaruwaimbú níngo. Asúkai ními mamí moaruwai ai-amboaní ngírí hísí aboedeimbí níngo. ⁴⁴ Munguambo ními ra ahandí hísayo raní süngu-ane türüfoefeihi awi raní ními-ane eho. Se ngírí ními hísí fik ra tíhoarí tíhoareimbí ními-fihíndí hüründandífi, asu ngírí yukui amurí ními-fihíndí hüründandífi. ⁴⁵ Nindou aboedí ai ahandí ngusüfoambe hohoanímboambeahi aboedí moatükuní arúhayo ranane bokaríhai arandí, nga asu nindou moaruwai ai ahandí ngusüfoambe hohoanímboambeahi moaruwai moatükuní arúhayo ranane bokaríhai arandí. Nímboe sapo níne-moatükuníyo ngusüfoambe hohoanímboambeahi amaro ranane asu yafambe ai weindahí hoafíyo arandí,” mehu.

Nindou yimbu worímboríní-rínandeimbí

(Matyu 7:24-27)

⁴⁶ Sisas ai yahuya, “Asu se nímböe wambo ‘Adükari, Adükariyei ríhündühi asu wandí hoafayahí ra süngufekoate-ayeia? ⁴⁷ Nindou düdi ai wambo sowahí tüküfi wandí hoafi hímboríyo mburambo raní süngüareandí anímbo asu ro ai nüngunahurái nindouayu ra síheimbo nafuindamboyahí? ⁴⁸ Aiana sapo nindou worímboombo yahuhaya hífambe ndíhi ragu kakíra hanü mburambo kambohoaní nímoewamí mafemburífiyu nahurairáni. Hoe ranai afíndí hohoumboyohü worí ranahambo hariyo randa moai fífímiyo, nímböe sapo ai wudípoapore worímboora hayambowambo. ⁴⁹ Nga asu nindou düdi wandí hoafi hímboríyo mbura raní süngufekoate-ayu aiana sapo nindou worímboombo yahuhaya kambohoaní wudípoapofe feburífokeate-yuwaní asu hoe ranai hohoumboyohü worí ranahambo hariyo randaní moaní mamíharí bíramíndí pírimayo nahurairáni. Asu bíramíndí pírimayo ra moaní afíndí hamíndí mamíkarí pírimayo!” mehu.

7

Sisas ai ami-yafe bogoríndí ratúpuríyo-randeimbí díboadomarirí

(Matyu 8:5-13; Son 4:43-54)

¹ Sisas ai nímorehí nindowenihí raní hoafi ra hoafiyundürí mbura Kaperneamühí hu tükümeffiyu. ² Nindou mamí Romíhündí ami-yafe bogorí raníhü manüngu. Raníyo ahandí ratúpuríyo-randeimbí ngusüfohündí ranai angünümboyuhü yífímbo yangírímayu. ³ Ami-yafe bogorí ai Sisas raníhü anüngu hoafi ra hímboríyo haya raníyo ai Suda-yafe bogorí bidifiriri koamaríhepura ahambo hoafímbo mahífomo. Rananímbo ahandí ratúpuríyo-randeimbí ra aboedímbrír-amboane yahu haya. ⁴ Ai homo Sisas sowahí tüküyafu watíharürühí yahomoya, “Ai nindou aboed-ani, nga se ahambo fandíhaworí. ⁵ Nga ai Suda yíhoefímbo ngusüfohö pareamuní-randeimb-ani. Nga aiyu yíhoefí rotu worí ra worímboamarandí,” mehomondamboyu.

⁶ Raníyo Sisas ai raní-babídí hu woríkímí tüküfiyuani ami-yafe bogorí ai ahandí nguniní Sisasímbo hoafímbo koamaríhepura homo hoafiyomondühí yahomoya, “Adükari, ambe se tíngírífondamboyafi, nga ro nindou aboedíyahí anímbo wandí worambe madügüfi, nga ro moai munguna wandí worína dídfí sahehea hohoanímoyahí. ⁷ Ranímboanahí ro aboedí hamíndí-yahanímbo síhambö sowana madídíhi. Nga moaní se hoafi-yangírí hoafíndafaní wandí ratúpuríyo-randeimbí ai aboedímbyu-wamboane. ⁸ Nímboe ro-amboaní nindou wandí nímoamo ndüreimbí-memo ranahamundí hoarehanahí, nga asu ami-anemo wandí hoarehemo. Ngorúmbo hoafíndahühí, ‘Se hafí,’ mbíshahání ai hu randühani. Asu ngorúmbo hoafíndahühí ‘Se sínífi,’ mbíshahání ai süní randühani. Asu wandí ratúpuríyo-randeimbímbo hoafíndahándowohúmbo, ‘Raní-moatükuní raro,’ sahaní, ai rareandühani,” mehu. ⁹ Asu Sisas ai raní hoafi ra hímboríyo haya nindou ranahambo afíndí mahepünífiyu. Raníyo híhírífi nímorehí nindowenihí afíndí ranaheimbo hoafiyundürühí yahuya, “Ro síheimbo hoafayahí. Ro moai aníhondúmbofo ndahurái ndühí hoeríheandí, Israeríhündí amboaní, nga waní,” mehu. ¹⁰ Nga sapo nindou ami-yafe bogorí ai koamaríhepurí ranai homo worambe hoeríwurarene asu aboedímayu.

Nímörehí kainí nímorí Sisas ai yífíhündí botímárirí

¹¹ Refe hayamboyoane, asu süngunambo ranambe n+mai Sisas ai njoafofi mam+ ahandi ndiri Nen ran+nambo botifi mahafu. Ahambo süngururu-rundeimbiyomo asu nimorehi nindowenihi afindimayei ran+yei ai mam+ mahahüsi. ¹² Sisas ai ndeara njoafofi gin+ri nafitambekim+ tüküfiyuane asu njoafambe-ahindi aran+hoaf+ yas+mond+ ranai tüküme feyo. Yifi n+moko ranana sapo nimorehi kai-mayo ranahand+ nindowenihi n+mor+ moani mam+ ham+ndi-mayu ranaiyu. Ran+yo asu nimorehi nindowenihi afindi ran+ njoafofi hünd+ ranai nimorehi ran+ bab+id+mb+o mamarei. ¹³ Asu Adükar+ ai nimorehi ranahambo hoeireanda mayoa asu ahambo njosüfoambe afindi hipoamboreandühi hoafi+yundühi yahuya, "Se yowan+ aran+ndaf+ndo-mboyafofi," mehundo. ¹⁴ Ran+yu Sisas ai hu yifi safisendi-mayo ra sündimareanda asu nindou yifi n+moko masowandümo-memo ranai njo+njo+n+ru man+njgomo. Ran+yu Sisas ai hoafi+yuh+ yahuya, "Nindou hoar+fi ro sihambo hoafehan+n+ se haponda bot+yafo," mehundo. ¹⁵ Ran+yu asu yifi+yumb+ nindou-mayu ranai bot+fi n+marümb+ watapor+mayuamboyu asu Sisas ai n+mor+ ra ahand+ hondand+ war+hümariri. ¹⁶ Ran+yo asu nimorehi nindowenihi afindi ranai njosüfo kik+foar+hindühi God+mboya aiana aboed-ani sei hoafi+yahündowohü seiya, "Ahand+ hoafi hoafi+yu-randeimbi adükar+ ham+ndi ai yihoefi mbusümo tüküme fiyu! Ai ahand+ nend+ ranaheimbo aboedambofe-ndü+imbo tüküme fiyu-ane!" masei. ¹⁷ Sisas ai rani-moatükun+ rawareandi hoafi ranai munguambo Sudia hifi asu ran+ hifi+kim+ adaburo ranambe yangori wak+mareanda h+mbor+mayeri.

Son hundürüra-randeimbi ai ahambo süngururu-rundeimbi yimbu Sisas sowana koamar+hep+ri

(Matyu 11:2-19)

¹⁸ Son+imbo süngururu-rundeimbi ai munju moatükun+ tüküme feyo ra ahambo watapor+mbomaruri. ¹⁹ Ran+yu asu Son ai ahambo süngururu-rundeimbi nindou yimbu mborai yahup+ri hürühep+ri haya Adükar+imbo düdudufimbohünda ahambo sowana koamar+hep+ri. Ahand+ Adükar+imbo düdufe hoafi ra yahuraiyo, "Nindou nda horombo ro tükündüfimbui masah+ ran+yafi, asu ngorü tükündüfimbui mbisefi hohu h+mbomandefiyo?" ²⁰ Asu ai Sisas+imbo-so tüküyaf+neandühi hoafi+yaf+ndowohü safaniya, "Son hundürüra-randeimbi ai sihambo refe düdufen+imbo yihoeh+imbo koamar+hemuna mas+nehi. Se nindou tükündüfimbui mehuyafi, asu ngorü tükündüfimbui mbisefi hohu h+mbomandefiyo," masafani.

²¹ Moan+ rani-simboan+ ham+ndi ran+hü Sisas ai nimorehi nindowenihi afindi fi moaruwaimbü, angünümbi, moaruwai nend+ n+marümb+ ranaheimbo aboed+reandüri asu h+imboat+har+ afindi ranaheimbo h+imboar+ bir+hendüran+ asüka+ h+imboar+yei rarao mar+hündi. ²² Sisas ai Son+imbo süngur+n+ri+r+nandeimbi ranahafan+imbo s+imbor+ hoafi+yup+ri+hü yahuya, "Se njoafan+ Son+imbo hoafi+ndafan+ se n+ne-moatükun+ hoeir+ne h+imbor+yafan+ mar+inand+ ra: Ran+moatükun+ ra sapo h+imboat+har+ ai asüka+ h+imboar+ bir+hehi h+imboar+yei, t+jar+ moaruwaimbü ai bot+yahi hei, fi moaruwaimbü, m+man+ho mas+meimbi ai aboed+ popoatapo-foar+hi. H+imbot+hüfo ai asüka+ hoafi h+imbor+yei, yifi+yeimbi ai yang+ri bot+yahi asu aboed+ hoafi ra nindou napokoate-yeimbi-mayeri aheimbo watapor+imboyo ramarand+ ranahambo. ²³ Nindou di+iyei wambo an+hondümb+oar+hind+ri ai-ana h+hi+fi-h+hi+fi+mbeiyei-amboane!" mehu.

²⁴ Son+imbo süngur+ne-r+nandeimbi mefan+ ranai hafandane süngunambo Sisas ai Son+imbo nimorehi nindowenihi-mayeri ranaheimbo hoafi+yundüri+hü yahuya: "Sapo se Son sowana n+m+wohi fur+koate-reandühi heihü ra se n+n+moatükun+imboyei tüküfeyoan+ hoeifembo sei hehi hohoan+momayeri a? Awi se boabodar+ emündü wer+nambo mboahuri-hendan+ ra hoeifemboyei mahei? ²⁵ N+n+moatükun+ hoeifemboyei se mahei rana? Awi nindou hoear+ moan+ rani-poan+imbo aboed+ hoear+ yihuruyu haya nunguwan+ hoeifemboyei mahei? Ra wan+. Nindou yahurai hoear+ hoear+ yihuru-r+hümündeimbi ana, adükar+ bogor+ndi worambe-ane n+imboei ar+hündi. ²⁶ Se wambo ndühi yar+hi hoafi+yahünd+ri sapo se n+n+moatükun+ hoeifemboyei mahei ra? God+ndi hoafi hoafi+yu-randeimbi nindou ranahambo hoeifemboyei? Y+n+ ra an+hond+ane God+ndi hoafi hoafi+yu-randeimbanisi, njo ro nda s+heimbo an+hondümb+oan+hi hoafayahandüri. Son aiana God+ndi hoafi hoafi+yu-randeimbi nindou ranahambo njosündireimb-ani. ²⁷ Son ranahamboyo God+ndi Bukambe yare hoafi+yowohü yahoya, "Ro nindou mam+ wand+ hoafi sem+ndi hombohünda koand+hehinani, ai boatei se hokoate-yafambe ngumbui sihaf+ naf+ naf+rihefembohünda," meho," mehu. ²⁸ Sisas ai bi+d+fi+ri hoafi pareandühi hoafi+yuh+ yahuya, "Son ana nindou moan+ adükar+ ham+ndi+yu haya asu ai nindou horombo man+njgomo ahamumbo njosündeapureimb-ani. Njo asu nindou düdi ai sapo God njo+n+ndi h+ifandarand+ ranambeah+ndi ak+dou aiyu aiana Son+imbo njosündirümb+oani," mehündüri.

²⁹ Munguambo nindou ai Sonindî hoafî hîmboriyei hehi asu takis kaki sowandümo-rundeimbi nindou-amboani munguambo rarîhi hoafîyeihî seiya, “Yîni, Godindî hohoani mo ranana anîhondü hondü mbumundane,” masei. Ranîyei asu süngunambo ai ahandî warîhü hundürümeyei. ³⁰ Nga Farisi nindou-yomo asu Suda-yomondî ahîniûmbî hohoani mo yamundu-rundeimbi-yomo ranai ahamundîhoarî Godindî hohoani mo ra hîmbori-yowohü süngufembo moi mehomo. Ranîmboemo ai moai Sonindî warîhü hundürüyomo.

³¹ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Nîmorehî nindowenihi hapodanambe anîmboei ndanaheimbo ro nîni-moatükunîfihî simongorîndîhe hoeimandîheara? Nindou nda ai nüngunahurai nindouyei ndana? ³² Nindou ndanai ana sapo nîmori akidîbou ngoafîhü nînouyeimbo nahurai-anei. Sapo ai nîmareimbo bodîmondî nîmoakidîboumbo rarîhi hoafîyeihîya, ‘Ro siheimbo fufunînambo fufunî-mehundürî, nga asu se moai botîyahi yirîwarî moporiyei! Ro siheimbo wengîsahoafînambo marîhundürî, nga asu se moai aranihoafîrîhündî ranî ranîmayei!’ nahurai-anei. ³³ Son sapo nindou hundürüra-randeimbi-mayu ranana tüküfi sesî sesü, wain hoe simîndî rakoate-mayua, asu se hoafîyehüya, ‘Ahandî flambe ana moaruwai nendî nîmarîmboane,’ masei! ³⁴ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesî sesü, hoe sümündî marandambo, asu se hoafîyeihîya, ‘Nindou ranahambo hoeirîhou! Aiana sesî afîndî sesü asu ngîniîndî wain hoe sümündî arandî. Aiana nindou takis kaki sowandümo-rundeimb-anemo asu nindou moaruwai wosîhoafî hohoani moyomo-rundeimb-anemo ranahamundî ngunind-ani!’ masei. ³⁵ Nga asu nindou didîyei Godindî-mayo fîfirîfe ra anîhond-ane sei sahümündimbi aiana ranî fîfirîfe ra anîhondümo nafuyeiheaneî,” mehu.

Sisas ai Saimon Farisihündandi worambe mamaru

³⁶ Farisi nindou ai Sisasîmbo sesîmbohünda ro-dîbo dowadîfî mehundo-wamboyu asu Sisas ai ahandî worambe hu farîfi hafu mamaru. ³⁷ Ranî ngoafîhü nîmorehî mamî ai nindowenihi bîrabîrî hohoani moyo-randeimbi manîngo. Sisas ai Farisi nindoundî worambe sesî sesühî amaru hoafî ra hîmboriyo haya, asu ai arabasta nîmoei kaki afîndî fihî semîndümbî hîpîrambe fîsîjarümbî moatükunî hîpîrî tüküre semîndî haya maho. ³⁸ Ranîyo ai ho Sisasîndî daboandî yirîkimî nîngombo araniyowohü Sisasîndî tîjarî ra ahandî aranihîmboaho-mayo ranambo popoaimarandî. Ranîyo asu ai Sisasîndî tîjarî ra ahandî mbîrînanî ranambo nîjombîrîhoayoa yahohaya gedühai mbura wakîkîhîrapîrühî fîsîjarümbî moatükunî ra tîjarî yimbume fanî ranîwamî kamafareandî.

³⁹ Asu Farisi nindou Sisasîmbo mborai mehundo ranai ranî-moatükunî ramareanda hoeire haya ahandî fimbo hoafîyuhî yahuya, “Nindou nda anîhondü Godindî hoafî hoafîyû-randeimbayua ana, ai nîne nîmorehî ahambo sündarerî nda fîfirîndeambui. Asu moaruwai yahurai nindowenihi bîrabîrîmbî nîmorehî anîngo ranahambo fîfirîndeambui,” mehu. ⁴⁰ Sisas ai simborî hoafîyundühî yahuya, “Saimon, ro sîhambo hoafîyonînimbo hoafî moai sîheheandî,” mehindowamboyu. Asu Saimon ai ahambo hoafîyundühî yahundoya, “Yîni, Yamundo-randeimbi nindou se wambo ndühî hoafîyafîndîrî,” mehuamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai piyu haya hoafîyuhî yahuya, “Nindou yimbu nîmbafanî henamboy-afanî ai nindou ngoründî-mayo kaki simborî hîhîndîho ndehoamboehî safanî hena masowandîfanî. Nindou ngorü ai sapo kaki sairandeimbi-mayu ranahandî-mayo 500 kaki hoarî semündu süngunambo simborî saimbohünda asu nindou ngorü-mayu ranai 50 kaki hoarî semündu süngunambo simborî saimbohünda. ⁴² Nindou yimbu ranai kaki masowandîfanî ra simborî hîhîrîfe saimbo kakikoate-mefandamboyu asu nindou ranai ambe mehupîrî. Nindou yimbu ra didî ai nindou-mayu ranahambo ngusüfo afîndî pamandîra?” mehuamboyu. ⁴³ Asu Saimon ai simborî ahambo hoafîyundühî yahuya, “Ro rarîhe hohoani moayahî ana, nindou sapo ahambo kaki adükarî masagado ranai-anîmbo afîndî hamîndî ngusüfo pandirümbui.” Ranîyu Sisas ai yahuya, “Yîni, se anîhondümoanafi hoafayafi,” mehu.

⁴⁴ Ranîyu asu ai nîmorehî-mayo ranahambo sowana hîhîrîfihî Saimonîmbo hoafîyundühî yahuya, “Se nîmorehî ndanahambo moai hoeirowandîyo? Ro sîhafî worambe mafareheandî, nga asu se moai wambo hoe sawandîrî wandî tîjarî popoaimbohünda. Nga asu nîmorehî ndanaiyo wandî tîjarî ra ahandî aranihîmboahonambo popoaira mbura ahandî mbîrînanînambo gedümarandîrî. ⁴⁵ Seana moai wambo sowandîfîndîrî worînirowandîrühî wakîkîhîrandîrî, nga wani. Nga nîmorehî ndanai ana ro sühühambe peyo haya wandî tîjarî ra moai wakîkîhî hîniîngîreandî, nga wakîkîhî hoafîna hohombo haponda tükefeyo. ⁴⁶ Se moai wambo mbîroambe kefembohünda orif nîmî hîsî boboe didîboadîro sîhawandî, nga nîmorehî

aiyo wandi tɨŋarɨ ra fisɨŋarɨmbũ moatũkuni ranambo kamareandɨrɨ. ⁴⁷ Ranɨmboanahi ro sɨhambo hoafehanɨnɨ, nɨmorehɨ ndanai ahandɨ hohoanɨmo moaruwai afɨnd-ane, ŋga ranahambo God ai amboawi mehu. Nɨmboe sapo ai wambo ŋgusũfo afɨndɨ pamareandɨrɨ. Ŋga asu nindou daboe ahambo moanɨ akɨdou yangɨrɨ amboawi yahoweimbɨ nindou ana ai moanɨ akɨdou yangɨrɨ ŋgusũfo pareandɨrũhani,” mehu.

⁴⁸ Ranɨyo asu Sisas ai nɨmorehɨ-mayo ranahambo hoafɨyundowohũ yahuya, “Sɨhafɨ hohoanɨmo moaruwai ranana ro amboawi samboanahɨ,” mehundo. ⁴⁹ Ranɨyo asu nindou bidɨfɨrɨ sesɨ fondɨkɨmɨ mamarɨmo ranai ahamundɨ mbusũmo hoafɨyomondũhɨ yahomoya, “Nindou nda dũdi moaruwai hohoanɨmo amboawi yahu aranda?” mehomo. ⁵⁰ Ŋga asu Sisas ai nɨmorehɨ-mayo ranahambo hoafɨyundũhɨya, “Sɨhafɨ anɨhondũmbofo hohoanɨmo ranamboyo sɨhafɨ moaruwai hohoanɨmo ranambeahɨndɨ aboedambo-marɨheanɨnɨ, ŋga se ŋgusũfo afurɨndo kũndo hawa ŋgafɨ,” mehundo.

8

Nɨmorehɨ bidɨfɨrɨ ai Sisas-babɨdɨmbo mahei

¹ Ranũmbɨ ra kikefoendane, asu sũngunambo Sisas ai adũkarɨ ŋgoafɨ asu akɨdou ŋgoafɨ ranambe huhũ God ŋgɨnɨndɨ hɨfandarandɨ ranahambo wataporɨmbo-marandɨ. Sisasɨmbo sũngururũ-rundeimbɨ 12 ai Sisasɨndɨ sũnggu mahomo. ²⁻³ Ranɨyei asu nɨmorehɨ bidɨfɨrɨ dɨdɨyei moaruwai nendɨ nɨmarɨndũreimbɨ asu aŋgũnɨ moaruwaimbɨ Sisas ai aboedɨmarearũ amboanɨ ahandɨ sũnggu mahei. Nɨmorehɨ-mayeɨ ranai ana Maria Makdarahũndɨ, sapo Sisas ai moaruwai nendɨ 7 ahandɨ fiambeahɨndɨ raguanambo-reandeimbɨ-mayo ranayo, Soana, Kusandɨ nɨmorehɨ, nindou ranai Herodɨndɨ worɨ hɨfanda randeimbɨ-mayu ahandɨ nɨmorehɨyo, Susana asu nɨmorehɨ bidɨfɨrɨ sapo ahei kakɨnambo Sisas asu ahandɨ hoafɨ sowandũmo homo-rundeimbɨ farɨhehipurɨ-rɨhũndeimbɨ-mayeɨ amboanɨ ai-babɨdɨ mahei.

Nindou sesɨ ahurɨ nũmbũrambe bubumafoareandɨ kafoefe hoafɨ (Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Nindou afɨndɨ ranai ŋgorũ ŋgoafɨhũndɨ ŋgorũ ŋgoafɨhũndɨ kɨkɨrɨhefekoate Sisas sowana nũmbũnɨ tũmarɨhɨnda, ndanɨ kafoefe hoafɨ hoafɨyundũrũhɨ yahuya, ⁵ “Nindou mamɨ ai sesɨ ahurɨ semũndũ hu bubufoareandane, asu bidɨfɨrɨ nafɨkɨmɨ pũtapɨmayo. Nindou ai hahabodeihũ pũtapɨyeiane, asu ndu ai nɨmoamonɨndɨ pũhɨyei masahũsi. ⁶ Bidɨfɨrɨ ahurɨ ranai nɨmoei boatɨfowamɨ pũtapɨyo mbura tũkũfehũdamboyo asu yapataparɨmayo hɨfɨ ranai hoe puɨari-koate nɨŋondɨ hamɨndɨwambo. ⁷ Asu bidɨfɨrɨ ai wohɨ tɨhoarɨ tɨhoarũmbɨ nɨnouyoambe pũtapɨyo mbura ranɨ dɨbore tũkũfɨhɨyo asu wohɨ ranambo gabudɨ-mafoareandɨ. ⁸ Ŋga asu bidɨfɨrɨ ahurɨ ranai hɨfɨ aboedambe pũtapɨyo haya tũtũkɨyowohũyo 100, 100-mbore hɨsɨmayo.” Sisas ai ranɨ hoafɨ ra moendɨfembo yahumbo hoafɨyuhɨ yahuya, “Nindou dũdi ai hɨmboambeimbɨ-nduhũ ana, hoafɨ ra hɨmborɨmbiyu-wamboane,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Ranɨyomo ahambo sũngururũ-rundeimbɨ ai ranɨ hoafɨ ranahandɨ nɨmɨndɨ rana-hambo dũdumefundo-wambo hoafɨyupurũhɨ yahuya, “Sɨhamumbo ana God ŋgɨnɨndɨ hɨfandarandɨ dɨbohɨndɨ hoafɨ ra masayopurane, ŋga nindou amurɨ ranaheimbo ana kafoefe hoafɨnamboane hoafayondũrɨ. Rananɨmbo ai hɨmboarɨ-ndeimboyei, ŋga ŋgɨrɨ hoeindɨhɨndɨ asu hɨmborɨ-ndeimboyei, ŋga ŋgɨrɨ fɨfɨrɨndɨhɨndɨ.”

Sesɨ ahurɨmbo kafoefe hoafɨ ranahandɨ nɨmɨndɨ hoafɨ (Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Kafoefe hoafɨ ranahandɨ nɨmɨndɨ ra ndahurai-ane. Sesɨ ahurɨ ra Godɨndɨ hoaf-ane. ¹² Sapo sesɨ ahurɨ nafɨnɨ pũtapɨmboyowohũ pũtapɨmayo ranana nindou dɨdɨyei hoafɨ hɨmborɨyeihaneisɨ, ŋga asu Satan ai ahei ŋgusũfoambeahɨndɨ semũndũ pɨreandũhani. Sapo Satan ranai aheimboya anɨhondũmbo-ndɨhi hehi aboedambo-ndahimboyei yahuhaya. ¹³ Sesɨ ahurɨ sapo nɨmoei boatɨfowamɨ pɨmayo ranana nindou dɨdɨyei hoafɨ ranahambo hɨmborɨyei hehi sahũmũndihɨ hɨhɨfɨ-hɨhɨfɨyeihaneisɨ, ŋga ahei ŋgusũfoambe hoafɨ ra moai kɨkɨmɨfoare nɨmarondũrɨ. Ai hoafɨ ranahambo anɨhondũmbo-rɨhindũhaneisɨ, ŋga asu nɨne-moatũkuni aheimbo refe hoeifendũrɨmbo tũkũfeyoambe ai peyeihaneɨ. ¹⁴ Sesɨ ahurɨ wohɨ tɨhoarɨ tɨhoarũmbɨ mbusũmo pũtapɨmayo ranana, sapo nindou dɨdɨyei ai hoafɨ ra hɨmborɨyeihaneisɨ, ŋga asu afɨndɨ hohoanɨmo, kakɨ napo sɨhefe hohoanɨmo, hɨfɨ ndanɨhũndambo hɨhɨfɨ-hɨhɨfɨ hohoanɨmo ranai gabudɨ-foareandũranɨ asu ai aboedɨ hɨsɨkoate-ayeɨ nahurai-ane. ¹⁵ Sesɨ ahurɨ hɨfɨ aboedambe pɨmayo ranana, sapo nindou dɨdɨyei ai hoafɨ ra hɨmborɨyei hehi ŋgusũfoambe kɨkɨhɨ-safɨmarɨhũmũndɨ-aneɨ. Ai ahei hohoanɨmoambe dɨdɨboadorɨhoeimbɨ hamɨndɨ hondũ nɨmarɨndũrɨmboyo asu ai hɨsɨ aboedɨ tũkũmefendũrɨ.”

*Nindou ai moai si wambüri hoarehi dïbonapiferandi
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ “Nindou mamî ai moai ram hai ra yimunde mbura wambürinambo gabude, asu fondî hoarehi ninde randî, nga wani. Sapo aiana yimunde mbunda ram hai nindiferambo fondî-mayo ranîwamî nîmoamo anîmbo nindeandanî nindou dîdîyei worambe keboehindûhi hoeindîhimboyei. ¹⁷ Nîne-moatükunî dîbo menjoro ranai ana weindahî moanambûhi tükündîfemboe. Nîne-moatükunî nindou ai gabudîhi masîhehindî ranai ana weindahî hai sihî tükündîfeyoanî hoeindîhimboyei. ¹⁸ Awi se hîbadîhûmbo, hîmbo yangîrî kündîhi nîmandei. Nindou düdi hohoanîmo ra ndore fîfîrareandî ana, God ai adûkarî ndagadombui. Nga nindou düdi ndofe fîfîrifekoate-ayu ana, nîne akîdou fîfîrîmareandî amboanî God ai raguanambo-ndeambui,” mehu.

*Sisasîndî hondîyo asu akohoandî
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Sisasîndî hondîyo asu ahandî akîdî mamîyomo ranai Sisasîmbo hoeifimbo tükûmehindî, nga ai nîmorehî nindowenîhi afîndî ranî mbusûmowambo moai ahandî fikîmî papûhûyahindî. ²⁰ Ranîyei nindou bîdîfîrî ai Sisasîmbo hoafîyahündowohû sahündoya, “Sîhafi me-ane asu amondî mam-anemo ai weindanî anîmboei sîhambo hoeifenînimbo seimbo,” maseiamboyu. ²¹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo munnguambo yare hoafîyundürûhi yahuya, “Nindou dîdîyei ai Godîndî hoafî hîmborîyei mburîhû sünggarîhindî ranai-anei wandî me asu akohoandayomo,” mehu.

*Sisas ai hoafîmayua werî afurîmareandî
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Mamîmbo Sisas ai ahambo sünggrurû-rundeimbî babîdîmbo botambe fareafundûhi hoafîyupurûhi yahuya, “Awi sîhîrî kurîhoe ranî goesürûnî bandîhehu ngefo,” yahupurî haya mahomo. ²³ Ai botambe homondûhi-yomo asu Sisas ai yapombofi menjuru. Ranîyo asu ngîndî hamîndî hoewerî ranai kurîhoe-mayo ranambe tükûfehûyo, hoe botambe tükûfehû asu ai ndeara hîmonî hanîmbo yangîrîmemo.

²⁴ Ranîyomo asu ahambo sünggrurû-rundeimbî ai Sisas sowana homo yangîrîrûwuri hoafîyomo-ndowohû yahomoya, “Adûkarî! Adûkarî! Sîhîrî ndeara yîfîmbo yangîrayefî,” mehomondamboyo. Asu Sisas ai botîfi hoewerîmayo ranahambo awi-awimefiyu-wamboyo afureandûhiyo asu hoe ranai afure mafoero. ²⁵ Ranîyo Sisas ai ahamumbo yare hoafîyupurûhi yahuya, “Asu sîhamundî anîhondûmbofe ra nûngua?” mehupuramboemo. Asu ai hepûnafu yîhîmbo sîsîreapurûhi sîmborî hoafîyafundûhi yahomoya, “Nindou nda düdi rana? Ai moanî hoewerî ranahambo awi-awimefiyuwa ahandî hoafî hîmborîyowohû afurîmareandî,” mehomoya.

*Sisas ai nindou mamîndî flambeahîndî moaruwai nendî hemafoareandî
(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Sisas ai ahambo sünggrurû-rundeimbî babîdîmbo Gerasa-yafe hîfînambo Gariri hoe gogoasürûnî homo tükûmefundî. ²⁷ Tükûyafu mburu botambeahîndî kusîfoendane nindou mamî ranî ngoafîhündî moaruwai nendî nîmarîndoweimbî ranai ahambo sowanambo mahu. Aiana horombo hondû piyu haya moai hoearî güdeandî, nga moanî yare safoeyapo manûngu-ane. Ai ngoafîhû nîngokoate yîfî sîhehi rîhündeimbi honguambeyu nûngu marandî. ²⁸ Nindou ranai Sisasîmbo hoeirîrûhi pukûna heiyuhû yirîkîmî piyu nîmarûmbo hoafîyuhî yahuya, “Sisas, God Nîmoamo Hamîndî Hondündî nîmorî, se wambo nûngufendîmbo safomboyafa? Ro sîhambo hûti hoafîhanînî se yowanî wambo tîhîrîfo ndawandîrîmboyafî,” mehundo. ²⁹ Nindou ranai yare hoafîmayu ra sapo Sisas ai moaruwai nendî ranahambo hoafîmayundoa kosîfoendûhiyo. Afîndîmbo moaruwai nendî ranai kîkîhîrîmîndî nîmaroanî asu munnguambo nindou ranai hîmboarî safûhrurûhi senînambo hûputûpu-rîhawuranî ai ranî-moatükunî ra gurîhai haya moaruwai nendî ranai fare serîmîndî haya nîmî wohî furîkoate-yowanî ho-marandî.

³⁰ Sisas ai ahambo düdufîhi yahundoya, “Ndürî sîhafi nînea?” mehundowamboyo. Asu ai sîmborî hoafîyundûhi yahuya, “Wandî ndürî ana Awai nindou-ane.” Ai yare hoafîmayu ra sapo moaruwai nendî afîndî ranai ahandî flambe mamarei ranîmboyo. ³¹ Moaruwai nendî-mayei ranai Sisasîmbo hûti hoafîyahündowohû seiya, “Se yîhoefombo nîmbî nîmarûmbî hîfambe ranambe koandîhawamunî-mboyafî,” masahûndo.

³² Ranîyo asu moatei afîndî ranai hîrîpînîhî hîmborîhündûhi burîmayei-amboyo moaruwai nendî ranai Sisasîmbo moatei ranahei flambe koarîhefendûrîmbo hûti-hûtîmarîhora koamarîhendürî. ³³ Ranîyei nindoundî flambeahîndî kosîfoehi hehi

moateiyei fiambeyahindühi asu moatei ranai hi+ri+ni+ni pi+ni+nambo hanei kuri+hoeambe piyei hoe kari+hi hehi yi+fi+sa+fi+mayei.

³⁴ Nindou moatei hi+fan+di+marund+ ranai hoeirunda mayoa, pi+pi+yomo homo rani ngoafi+hü asu nümbürambe ratü+ri+yei+hi bur+mayei ranaheimbo hoafi+hümarundüri.

³⁵ Nindou ranai ni+ni+moatükun+yo tüküme+fi+yo sei hehi hoeifembo Sisas+imbo-so tüküme+hindi. Rani+yo tükü+yi+hi hoeir+hindane, nindou moaruwai nendi ni+mar+hi haya kos+fo+endeimbi+mayu ranai ahand+ yir+ki+mi+ hoeari yihuruyu mbura hohoan+imo aboed+ koadürü hohoan+moyu arand+ süngu mamaruwa hoeir+horü+hi yi+imbo sis+ri+me+hindi.

³⁶ Nindou hoeifembo mahüsi ranai Sisas nindou aboed+marir+ ra hoeir+hi hehi nindou bi+di+fi+rambo watapor+imbo-mar+hündi. ³⁷ Rani+yei asu mu+nguambo nindou Gerasa hi+fi+hündi ranai yi+imbo+yei+hi Sisas+imbo ragu nga+fi maseia asu botambe far+fi haya ndamefiyu.

³⁸⁻³⁹ Rani+yo asu nindou moaruwai nendi ni+mar+hi haya kos+fo+endeimbi+mayu ranai Sisas+imbo hüti hoafi+rü+hi yahuya, "Wambo se yi+ni+ safan+imbo se-di+bo di+di," mehundo-wambo+yo. Asu ai ahambo koar+heir+hi yahuya, "Se ngoafi+na nga+fi ni+ni+moatükun+yo God ai si+hambo ramarean+ni ra nindou bi+di+fi+rambo watapor+imbo-ndand+," mehundo. Rani+yo asu hu ni+ne-moatükun+ Sisas ai ahambo ramarir+ ranahambo rani ngoafi+hünd+mayei ranaheimbo watapor+imbo-marandüri.

Sisas ai bogor+indi ni+morehi ni+mor+hi yi+fi+hündi bot+ire asu ni+morehi an+gün+mb+ ai Ahand+hi hoear+hi sünd+imareandi

(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Sisas ai asü+kai Gariri ngorü-goan+ni hu tüküme+fi+yo-wambo+yei ni+morehi nindouwenih+ ranai ahambo hi+hi+fi+hi+fi+mayei, sapo hi+mbom+mayei hei ran+imbowambo. ⁴¹ Ranü+hi asu nindou mam+ ahand+ ndür+hi Sairus ran+ ngoafi+hü rotu wor+ hi+fan+di+ra-randeimbi+ ai Sisas+indi yir+ki+mi+ tükü+fi+yo ni+mar+imbo wand+ wor+na dü+gü+fi+ yahu haya hüti-hoafi+marür+hi.

⁴² Ai sapo ahand+ ni+morehi ni+mor+ 12 hi+mban+ mam+ yan+gi+ri+yo haya yi+fan+bo-mayowambo+yo ramefiyu. Sisas ai Sairus+indi wor+na hü+fuane, asu nindou af+nd+ ranai an+goan+go-mar+hor+hi hei. ⁴³ Ahei mbusümo ni+morehi mam+ 12 hi+mban+imbo amoamo wat+koafi+imbo+yo mara ho ranai man+ngo. Ai ahand+ an+gün+ ra aboed+fi+embohünda doktambo hoeifepur+imbo kaki af+nd+ sai marand+hi, nga asu nindou di+di+ ai-amboan+ moai aboed+reand+hi. ⁴⁴ Ni+morehi ranai Sisas+indi daboadan+ ho ni+ngombo hoear+hi hi+mbori-mayo ran+fi+hi masündeandambo+yo asu ahand+ hor+ ranai moan+ ran+si+mbonan+ ham+indi ki+ki+mar+hoayo.

⁴⁵ Rani+yo asu Sisas ai dü+du+fi+hi yahuya, "Düdi wand+hi hoear+hi masündeanda?" mehuambo+yo. Asu mu+nguambo nindou ranai wan+wan+yei+hi di+di+mo+mayei-ambo+yo asu Pita ai hoafi+yuh+hi yahuya, "Adükar+hi, nindou af+nd+ ranai si+hafi+ fi+ki+mi+ wak+re yan+gor+imbo si+mbori+ koarür+imayei," mehundo-wambo+yo. ⁴⁶ Asu Sisas ai hoafi+yuh+hi yahuya, "Nindou ngorü ai wambo masündeand+ra wand+hi fi+am+be+hi+nd+hi ng+ni+nd+hi ranai makos+fo+endi ran+imboanah+hi," mehuambo+yo.

⁴⁷ Asu ni+morehi ranai wambo fi+fi+ri+hi-nd+ri+imboane, nga ro ng+ri+ di+bo ni+mbogh+hi yohaya, hi+ham+indari+ kamei+hi ho Sisas+indi yir+ki+mi+ pi+yo mamaro. Rani+yo ai mu+nguambo nindouyei hi+mbogh+hi watapor+imbo-marand+hi ni+mboe masünder+hi asu nü+nü+ngureambo+yo ran+si+mbonan+ ham+indi aboed+imayo ranahambo. ⁴⁸ Sisas ai ni+morehi ranahambo yahundoya, "Ni+mor+hi ak+idou, si+hafi+ an+hondü+mbofe ranai si+hambo aboed+imarean+ni, nga se ngusü+foambe afur+indo kündo hawa nga+fi," mehu.

⁴⁹ Ai watapor+imbo-randü+hi nü+nguambe, nindou mam+ ai hi+fan+di+ra-randeimbi+nd+hi woram+be+hi+nd+hi tükü+fi+ hu hoafi+yuh+hi yahuya, "Si+hafi+ ni+mor+hi ana yi+fi+mayo, nga se yamunde-randeimbi+mayu ranahambo ti+ni+ri+fo dabadombo+yo+fi," mehuambo+yo.

⁵⁰ Sisas ai ran+hi hoafi+ ra hi+mbori+yo haya, Sairus+imbo hoafi+yundü+hi yahuya, "Se yi+imbondambo+yo+fi, nga an+hondü+mbon+do+wandani an+imbo si+hafi+ ni+mor+hi ra aboed+im+boe," mehundo.

⁵¹ Ai ni+morehi-mayo ranahand+hi af+ndand+hi worambe hu tükü+fi+ haya moai nindou amur+hi semünd+ndüri worambe kefuendi, nga Pita, Son, Sems asu ni+mor+indi hondaf+nd+hi aheimbo yan+gi+ri+yo sü+ngurearü haya mahüfu. ⁵² Nindou af+nd+hi ran+hi+hi mamare+hi ranai ni+mor+hi ranahambo hohoan+moyei+hi aran+hoafi+mar+hündambo+yo Sisas ai yahuya, "Ai ana yi+fi+yombo-yopoa+ni, nga ng+ri+hi aran+hoafi+nd+hünda," mehuambo+yei. ⁵³ Nindou ranai ni+mor+hi yi+fi+mayo ra fi+fi+ri+hindi, ran+imbo+yo Sisas+imbo ti+ki+fi+nambo-ri+horü+hi ti+ri+foefe hoafi+mayahündo. ⁵⁴ Nga ai ni+mor+hi-mayo ranahand+hi war+hi+hi ki+ki+ham+ündü hoafi+yundowohü yahundoya, "Ni+mor+hi ak+idou, se bot+yafo," mehundo. ⁵⁵ Asu ahand+hi yi+fi+fi+ ranai hi+hi+ri+fe ho fi+ambe far+fi+fehüyo asü+kai bot+me+fi+yo. Rani+yo Sisas ai ni+mor+hi ranahambo ses+hi+ndü yahu haya hoafi+mayundüri. ⁵⁶ Asu hondaf+nd+hi ai hoeir+neanda

mayoa mahepūnafi-neandamboyu Sisas ai ran-i-moatūkuni tükūmefeyo ranahambo “Nindou ŋgorūmbo yowan-i hoafi-poani,” mehu.

9

*Sisas ai ahambo sünggrurū-rundeimbimbo koamar-ihepuri
(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)*

¹ Sisas ai ahambo sünggrurū-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hürühepuri haya moaruwai nendi asu muṅguambo aṅgūni aboediferambo ṅgini adūkar-i masagapuri. ² Ran-iyu God ṅgini ndi hifandarandi ranahambo wataporimboyo asu aṅgūni aboedife-rambohūnda koamar-ihepuri. ³ Ai ahamumbo yare hoafiyupurūhi yahuya, “Sihamundi hoahoanṅo ranambe se yowan-i nīm-inim-i, arū, sesi, kaki, asu hoear-i yimbuanane ra ndowandūmoemo. ⁴ Se nini-worambeyo afareafundi ra moani se ran-i worambe yangiri-i nīm-andūmo mbundu botindafu ṅgomo. ⁵ Nahi homondani nindou ai sihamumbo worin-ihepuri-koate-ndeian-i ana, asu se ṅgoafi ra hini-ṅgindu houmbo ṅgomondūhi yirifihindi hifi hasufi ra kükiboadu houmbo ṅgomo ranaheimbo God ai moaruwaimbombireandūri yaho refe nafuyi-ndūrimbohūnda,” mehupuri. ⁶ Ran-iyomo asu ahambo sünggrurū-rundeimbi ai ran-i hū hini-ṅguru houmbo homo muṅguambo ṅgoafi ranambe God-i ndi hoafi ra wataporimbo-rundūhi nindou aṅgūnimbo-yeimbimbo aboedirundūri marundi.

*Herot ai afindi hohoan-imomayu
(Matyu 14:1-12; Mak 6:14-16)*

⁷ Gariri-yafe adūkar-i bogori Herot ai muṅguambo moatūkuni tükūmefeyo ranahambo hoafi ra himboryu haya, afindi hohoan-imomayu. Ai yare hohoan-imomayu ra, nindou bidifiri ai rarihi hoafiyeihi seiya, Son hundürūra-randeimbi ai yifihūndi botimefiyu masei. ⁸ Asu bidifiri ai seiya, “God-i ndi hoafi hoafiyu-randeimbi Eraisa ai yihoefombo-so tükūmefiyu.” Asu awi bidifiri ai seiya, “Nindou mam-i God-i ndi hoafi hoafiyu-randeimbi horombo hondū manūṅgu ranai yifihūndi botimefiyu-ane,” maseiamboyo. ⁹ Herot ai yare hoafiyuhi yahuya, “Ro sapo Son-i ndi mbiro ra kiki-mar-ihehin-i. Asu nindou dūdi nda ai yahurai ro hoafi nda himboryaha tükūmefiyu. Asu ahambo hoeifimbo samboanah-i,” mehu.

*Sisas ai 5,000 nindoumbo sesi masagadūri
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Son 6:1-13)*

¹⁰ Kraisi-ndi hoafi sowandūmo homo-rundeimbi ai hihiriyafu homo Sisasimbo-so tükūyafu muṅguambo moatūkuni ai ramarundi ranahambo wataporimbo-maruri. Ran-iyu ai süngure sepurūmūdū haya Betsaida ṅgoafinambo ai yangiri-i nimarimbo mahomo. ¹¹ Nga asu awai nendi afindi ranai Sisas nahanafiyu mahu ranahambo türüfoarihi hehimbo-wambo, ai süngumar-i hor-i hei. Ran-iyu asu ai aheimbo mborai-mborairindūri hini-ṅgireandūri haya, God ṅgini ndi hifandarandi ranahambo wataporimbo-marandi. Asu nindou didiyei aṅgūnūmbi-maye aheimbo aboedimareandūri.

¹² Hüfiham-i ndi hürimindoambe, sünggrurū-rundeimbi 12 ai ahambo-so tükūyafu hoafiyomondowohū yahomoya, “Se nindou ndanaheimbo koar-ihawandūran-i mbihei. Rananimbo asu ai hei adūkar-i ṅgoafihūyo asu himboran-iyu ran-i hū apofondiyu asu sesiyo ra kokombiri-hūndamboane. Ndan-i hū ana nindou nimarikoate-yohane,” mehomo. ¹³ Ran-iyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurūhi yahuya, “Sean-i mbo sesi ra aheimbo ndabudūri,” mehuamboemo. Asu ahambo yaru hoafiyomondūhi yahomoya, “Roana hondahūfeimbi bret-anemo asu kin-i akidou yimbu-anafani ran-i yangiri-ane sihehumboayefi. Asu muṅguambo nindou ranaheimbo se homo sesi pemiyomo safimboyafi hohoanimoayafa?” mehomo. ¹⁴ Nindowenih-i ran-i hū mamarimo ra 5,000-yomo. Sisas ai ahambo sünggrurū-rundeimbi ahamumbo hoafiyupurūhi yahuya, “Nindou ranaheimbo hoafin-i-mondūran-i an-i mbo ai 50, 50-ndahi mbi-mari-amboane,” mehupuri. ¹⁵ Ran-iyomo ahambo sünggrurū-rundeimbi-memo ai himboryomo houmbo nindou ranaheimbo ran-i-süngumarundūra mamarei. ¹⁶ Ran-iyu Sisas ai hondahūfeimbi bretiyomo asu kin-i yimbumefan-i ra semūdū haya, sūnambe himboyo hafuhū sesi ranahambo-hūnda God-i mbo hihifirūri mbura, bret kin-i hifitire ahambo sünggrurū-rundeimbimbo nindou-maye ranaheimbo yimbufe-ndūrimbohūnda masagapuri. ¹⁷ Nindou ranai sesi ra sahusi muṅgu pari-hindūhiyei, asu Sisasi-ndi sünggrurū-rundeimbi ai sesi bidifiri bidifiri korimayo ra 12 wambūri tükūru madūburafundi.

*Pita ai Sisasimboya nindou ndanana God-i bon-imayu Kraisani mehu
(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Mamambo Sisas ai ahand-amboani Godambo didibafiyuhü namaruwane, asu ahambo süngururü-rundeimbi ai, ai-babidimbo mamarimo. Ranüyu ahamumbo düdufipurühi yahuya, “Nindou ai wamboya ai düdi seia?” mehu. ¹⁹ Asu simbori ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Bidifiri ai Son sapo nindou hundürura-randeimbi mayu-ani sei. Bidifiri ai shambo seiya ai Eraisani maseiamboyei, asu bidifiri ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi horombo hondü manügu ranai yifihündi botimefiyuni masei,” mehomondo. ²⁰ Ranüyu asu ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Asu se ra wambo nunguru hohoanimo ro didiyaha?” mehuamboemo. Asu Pita ai ahambo simbori hoafiyundühi yahuya, “Seana Krais-anafi nindou God ai diboniyunini hini ngi-mareanini nindou aboedambo-fendürimböhünda,” mehundo.

Sisas ai yifinda mbundaha yifihündi botindaheamboyahü yahu wataporimbomarandi (Matyu 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

²¹ Ranüyu asu Sisas ai rani hoafi ranahamboya, “Se nindou ngorumbo yowan hoafindimboemo,” mehupuri. ²² Asükaiyu ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Nindou Hondü ai ana asubusumbi tinjifo afindi ndemündühi animbo ahambo bogori nindou-anemo Godimbo sesi shou-rundeimb-anemo asu ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimb-anemo ranai yiboaruko-ndurimboemo. Ai ahambo hifokoandüwuran yifindümbuisi, nga asu ai ngim sindu mbunda sünguna yifihündi botindifimbui,” mehu.

²³ Ai munguambo aheimbo hoafiyundühi yahuya, “Nindou didiyei ai wandi süngu hombo hohoanimondeihü ana, asu ai ahei hohoanimo ra hifinambo-ndihi hehi nimi keimbi karihendeimbifihü yifimbo noundahi hehi munguambo si aho ra wambo süngumbirihindiramboane. ²⁴ Nindou düdi ai ahandi yangiri ningo hohoanimo ra ahandi hoafi hifandarandi ana, ai awari-ndi hoemboe. Nga asu nindou düdi wamböhünda ahandi yangiri ningo hohoanimo ranahambo moanane ehü ana, ra gedühi ningomboe. ²⁵ Nindou mamü ai ratupuri-yuhumbo munguambo moatükuni napo hifi ndanihündambo ra gugurareandi ana, asu ahandi hoafi awarindihembui, nga nungunde ahambo mafandihera? ²⁶ Nindou düdi ai, roanahi asu wandi yamundife hoafi ranane ranahambo amoanngayü ana, asu ro-amboani nindou ranahambo Ape, ro, asu sunameahindi nendi babidi yihoeft nginindi himboamupuimbo-randeimbi kapeihü kosahambe amoanngi-ndihünimboyahi. ²⁷ Ro shiimbo anihondumboanahi nda hoafayahandüri, nindou bidifiri didiyei ndanihü aniboadei ranai ana yifikoate yangiri nimboei-ambe God nginindi hifandarandi ra hoeindihimboyei,” mehundüri.

Sisasindi fi ranipoanambo fiyoweimbi tükumefeyo (Matyu 17:1-14; Mak 9:2-13)

²⁸ Sisas ai rani hoafi ra hoafiyu haya, 8 si howane, ai Pita, Son asu Sems ahamumbo sepurimündü haya hifi wafunambo Godimbo didibafifembo mahafu. ²⁹ Ai Godimbo didibafiyuhü nunguane asu ahandi ngusumboari ra ranipoanambo fiyowohüyo asu ahandi hoeari ra kifohi hamindiyowohü si nahurai tükumefeyo. ³⁰ Ranüyo asu rani simboani Moses, Eraisai ai Sisas-dibo wataporiyafandühi manimbafani. ³¹ Nindou yimbu ranai himboamupuimbo-randeimbi kapeihü tükuyafine henambo-yafanü asu Sisas ai Godindi ratupuri moendifihü Serusarem ngoafihü yifimbo-mayu ranahambo aibabidi wataporimemo. ³² Pita ai ahandi ngunindi yimbu Son asu Sems ai ahamumbo yapombo himbomarapura mapomo. Asu himboari birihoe mo hoeirundane, Sisasindi himboamupuimbo-randeimbi si ranambe nindou yimbu ranai-amboani yahurai ai-dibo manimbafani. ³³ Moses Eraisai ai ndeara hombo safani henambo-yafandane, Pita ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, aboed-ane ndanihü amarefisi, nga shiri dago ngim hündihupurimboane, shambo ngorü, Mosesimbo ngorü asu Eraisambo ngorü.” Pita ai yare hoafimayu ra ai ndore fife hayamboypooani hoafimayu.

³⁴ Ai rani hoafi ranahambo yare hoafiyuambe mburüngai ranai piyo gabudi-mafoareapura, asu ai yihimbomemo. ³⁵ Ranüyo asu hoafi ranai mburüngai-ambeahindi tüküfihü yahoya, “Wandi Nimor-ani nda, ro ahambo dibonimayahando-ani. Se ahandi hoafi himborindimo,” meho. ³⁶ Rani hoafi ra ho kikamindoambe Sisas ai yangiri ranihü manügu. Pita, Son, Sems ai rani simboani nini moatükuni hoeimarundi ranahambo nindou ngorumbo moai nini hoafi hoafiyomo.

Sisas ai nimori moaruwai nendi flambe nimarindoweimbi aboedimariri (Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Ngorü sina hifi wafu ra hini ngiru houmbo hanimondani, nimorehi nindowenihü afindi ranai Sisasimbo nafini hoeimarihori. ³⁸ Nindou mamü, nimorehi nindowenihü afindi-mayei ranameahindi ai Sisasimbo pukuna hoafi karihoehü yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi karihasi. Se sühüfi nimori wandi hoeirwori, nga wandi mamü

ndearani nda. ³⁹ Moaruwai nendi ai n̄mor̄i ranahambo k̄ik̄ih̄i-saf̄r̄im̄ind̄uhane asu ai hep̄un̄ufi heiyu arandi. Moaruwai nendi ranai ahambo yabad̄r̄i wak̄r̄er̄ihane asu yahamo kasiau wut̄up̄uar̄iyu arandi. Ai ahand̄i fi ranahambo mun̄gunambo moaruwaimbo-rer̄ihane asu ahambo n̄mai h̄in̄nḡifi hombo s̄isam̄indarandi. ⁴⁰ Ro s̄ihambo s̄ungurun̄in̄-rundeimb̄i ranahamumbo h̄uti-h̄ut̄imar̄ihapur̄i moaruwai nendi ranahambo raguanambofembo, n̄ga ai nḡr̄i raguanambondundi,” mehandu.

⁴¹ Asu Sisas ai s̄imbor̄i hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Nindou nda se ana an̄ihond̄umbofe hohoan̄mokoate-yeihane, asu s̄ihe i n̄nḡo hohoan̄mo ra moai ndor̄ihoayo. N̄ngun̄mb̄imbo awi ro se-bab̄id̄imbo n̄mboambo s̄ihe i n̄mbor̄i ra mandaham̄ind̄ha? N̄mor̄i s̄ihaf̄i ra nd̄uh̄i sowar̄ind̄ifi s̄uh̄ufi,” mehu ⁴² N̄mor̄i ranai s̄ufuane moaruwai nendi ranai ser̄im̄ind̄i h̄if̄ih̄u purapoaper̄er̄i s̄iher̄i haya yabad̄mar̄ir̄i. N̄ga asu Sisas ai moaruwai nendi ranahambo nḡin̄ind̄i hoaf̄iyundo haya n̄mor̄i ranahambo aboed̄ir̄ir̄i mbura ahand̄i af̄indambo h̄ih̄ir̄ir̄i maser̄ugudo. ⁴³ Ran̄iyei asu mun̄guambo nindou-mayei ranai God̄ind̄i nḡin̄ind̄i ad̄ukar̄i ranahambo mahep̄nehindi.

Sisas ai as̄ukaiyu ȳf̄indamboyah̄i yahu watapor̄imbo-marandi
(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Mun̄guambo nindou ranai Sisas ramareandi ranahambo af̄ind̄i hohoan̄moyeihi n̄mboeiambe, ai ahambo s̄ungurur̄u-rundeimb̄imbo hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, ⁴⁴ “Ro n̄ine-moat̄ukun̄i s̄ihamumbo haponda hoaf̄ehapur̄i ndanahambo m̄itan̄ind̄und̄umboemo. Nḡr̄i am̄itata Nindou Hond̄u ndanahambo nindouyei war̄iwam̄i h̄in̄nḡind̄ihor̄i,” mehu. ⁴⁵ N̄ga asu ahambo s̄ungurur̄u-rundeimb̄i ai ran̄i hoaf̄i ranahand̄i n̄m̄ind̄i ra moai f̄if̄irund̄i. Ran̄i hoaf̄i ra ahamumbo d̄ibo men̄goro wambo ai moai ndoru t̄ur̄ifoarund̄i. N̄ga asu ai Sisasimbo d̄udufembo ra ȳh̄imbomemo.

Nindou d̄udi ad̄ukar̄ayū
(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Sisasimbo s̄ungurur̄u-rundeimb̄i ai nindou d̄udi ad̄ukar̄ayū yahomo houmbo s̄imbor̄i hoaf̄imemo. ⁴⁷ Sisas ai f̄if̄ireandi n̄ine hohoan̄mo ahamundi nḡus̄ifoambe amaro ran̄imbo. Ran̄iyu asu ai n̄mor̄i ak̄id̄ou ser̄um̄und̄u ahand̄i nḡr̄isaf̄in̄i pamar̄ir̄i. ⁴⁸ Ran̄iyu ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Nindou d̄udi ai n̄mor̄i ak̄id̄ou ndanahambo wamboh̄unda hohoan̄moayundo ana, wambo amboan̄i hohoan̄moyu-nd̄ir̄uhani. Nindou d̄udi ai wambo hohoan̄moayund̄ir̄i ana, asu nindou sapo wambo koamar̄ihend̄ira makosah̄i ahambo amboan̄i hohoan̄moyu-ndohani. Nindou d̄udi ai s̄ihamundi m̄bus̄umo ak̄id̄ou ham̄ind̄ayu ai-ani moan̄i ad̄ukar̄i ham̄ind̄i hond̄ayu,” mehu.

Nindou d̄udi s̄ih̄ef̄imbo moaruwaimbo-fekoate-ayu aiana s̄ih̄ef̄i nḡunind-ani
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Ran̄iyu asu Son ai s̄imbor̄i hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Ad̄ukar̄i, ro hoeir̄ihundan̄i nindou mam̄i ai s̄ihaf̄i nd̄ur̄inambo moaruwai nendi raguanambomareanda, ro ahambo ran̄i-moat̄ukun̄i raguanambofembo yowan̄i masahundo. Ro ahambo ramar̄ihur̄i ra n̄imboe sapo ai moai s̄ihambo s̄ungurean̄in̄i ro rawehund̄i nou,” mehu. ⁵⁰ Sisas ai Sonimbo hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Se yowan̄i ahambo yowan̄i yahondopon̄i, sapo nindou d̄udi ai s̄imbor̄i s̄ihamumbo hoaf̄iyopur̄ikoate-ayu ranai ana nindou “s̄ihamundani,” mehupur̄i.

Samariah̄und̄i ai Sisasimbo ahei nḡoaf̄ina hombo yowan̄i masei

⁵¹ Sisas ai God̄ sowana hafombo si ranai ndeara ak̄im̄i t̄uk̄ufeyoambe, ai Serusarem nḡoaf̄inambo hombo hohoan̄imomayu. ⁵² Ran̄iyu ai mun̄guambo moat̄ukun̄i ahambo yimungur̄ifembo nindou b̄id̄if̄ir̄i horombo koamar̄ihapura homo Samaria nḡoaf̄ih̄u t̄uk̄umefundi. ⁵³ N̄ga asu nindou ran̄i nḡoaf̄ih̄u ranai moai Sisasimbo mborai sah̄undo ai Serusaremnambo mahuwambo wambo. ⁵⁴ Sisasimbo s̄ungurur̄u-rundeimb̄i nindou, Sems, Son ai ran̄i nḡoaf̄ih̄und̄i ramehind̄i ran̄imbo hoeir̄ine hena hoaf̄iyafand̄uh̄i safan̄iya, “Ad̄ukar̄i, ro s̄unambeah̄ind̄i hai ranahambo hoaf̄ind̄ehan̄i kos̄i nindou ranaheimbo moaruwaimbofend̄ur̄imbo ra se yif̄ir̄indafan̄i ana, rand̄iho?” masafandamboyu. ⁵⁵ Ran̄iyu asu Sisas ai ahafan̄imbo h̄ih̄ir̄ifi nḡin̄ind̄i hoaf̄imayup̄ir̄i. ⁵⁶ Ran̄iyomo asu ai ran̄ih̄unda nḡor̄u nḡoaf̄ina mahomo.

Sisasimbo s̄ungufe hohoan̄imo
(Matyu 8:19-22)

⁵⁷ Ai homond̄uh̄iyomo naf̄in̄i nindou mam̄i ai Sisasimbo yare hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Se n̄in̄in̄iyo ahaf̄i ra roana moan̄i s̄ihambo yanḡr̄i s̄ungund̄ihan̄in̄imboyah̄i,” mehuamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai ahambo hoaf̄iyuh̄i yahuya, “N̄mambeah̄ind̄i yaf̄or̄i ana ahand̄i h̄if̄i ambe ra mban̄nḡo ai ho aporambo, asu ndu ai n̄ger̄umb-ane, n̄ga Nindou Hond̄u aiana

fondikoate-ani ai ho ahandi mbiro bidagorife aporambo ra,” mehu. ⁵⁹ Nindou ngorü-mayu ranahambo Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se wambo süngundandiri,” mehundo. Nga asu ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi ro nga wandi apembo hifi-kandihin heheambo asu sünguna ngamboyah,” mehu. ⁶⁰ Nga asu Sisas ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Nindou yifiteyimbü ai aheihorari yifinimoko ra hifi kambirihindamboane, nga seana ngafi God nginndi hifandarandi ranahambo animbo wataporimbo-ndandi,” mehu. ⁶¹ Nindou ngorü ai hoafiyuhü yahuya, “Adükari, ro sihambo süngundihanin-mboyah, nga awi ro nga wandi fikimnindimayei ranaheimbo asürü ahinndihearü mbundihambo animbo süngundihenanin-mboyah,” mehu. ⁶² Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou mamü ai nimi hitandühi daboadanü kefuai himboayu ana, God nginndi hifandarandi ranahambo ngiri ratüpurindu,” mehundo.

10

Sisas ai 72 nindou ahandi ratüpurimbohünda koamarihapurü

¹ Süngunambo Adükari ai 72 nindou diboniyu mbura, ahamumbo boatei yimbu-yimbure nine ngoafi sapo ai hombo yahuhayambo-mayu rani ngoafin koamarihapurü. ² Ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Nümbürambe sesi afindi burayo ranai ndeara mungu süfi yangirayo, nga asu sesi ranahambo yimungurife gugurifembo nindou ana afindiyopoani. Ranimbo-hündambo animbo asu se nümbürü aharambüri ranahambo didibafindafundani animbo asu ai sesi ra yimungurife gugurifembohünda nindou afindi safi koambiri-hepuramboane. ³ Hapoana se ngomo, nga awi se himboriyomo! Ro sihamumbo sipsip wei nahurai yafori harümbü nimboeiambe nou koararifeheapurü. ⁴ Se kaki sandiferambo arü akidouane, napo arü ene, asu su yirambe kikifoefemboane ndowandümoemo, nga yowanü. Asu se nindou nafin hoindundürühi aheimbo wari furüboadundürühi wataporimbo-ndürimboemo, nga yowanü.

⁵ Se nin worambe-yomo afareafundi ra, boatei randu hoafindimondühi animboya, ‘Nindou ndani worambe amarei se ngusüfoambe afurindihi kündihindi,’ mbisimo. ⁶ Nindou bidifiri rani worambe ngusüfoambe afurife kife hohoanimo yifriyeyimbü nimaniani ana, nindou aheimbo-so ngusüfoambe afurife kifeimbü hohoanimo sihamundi-mayo ra mbeyangoro-amboane. Nga asu wanayo ana, rani hohoanimo sihamundi-mayo ra asükaindo sihamundi hihirife mbihowamboane. ⁷ Se moanü wori mamü ranambe yangiri nimaniani. Nindou rani worambeahindi ai nin-moatükunüyo ndehüpurani se rani worambe yangiri sesi dowadümo hoe ndimndimo ndundi. Nga se worinü worinipo-ndimboemo.

⁸ Ninü ngoafihüyo se tüküyafundani nindou ai sihamumbo ndahüpurümüdi worinndihipurani ana, se moanü nine-moatükunü ai sihamumbo püpimarihindi ra dowadümo. ⁹ Asu rani ngoafihü angünümü nindou amarei ranaheimbo aboedindundürühi hoafindomondürühi animboya, ‘God ai nginndi hifandarandi ranai ndeara siheimbo akimü tüküfemboane,’ mbisimo. ¹⁰⁻¹¹ Nga asu se ninü ngoafihüyo homondani nindou ranai sihamumbo sepurimndi worinifeoate-ndeiani ana, asu rani ngoafihü se ngomo nafinü nimgomombo aheimbo hoafindomondürühi animboya, ‘Shei ngoafihündi hifi hasüfi yihoefti tñarifihi apenüngo ra siheimbo hütimbo-hündamboane püpüri-faforihündi. Nga awi se randihü fihirindihindi God nginndi hifandarandi ranai ndeara akimü tüküfemboane,’ mbisimo. ¹² Ro sihamumbo rarihe hoafehapurü, Godindü yibobofembo si tüküfeyoambe ana, siheimbo tñirifo Sodomihündi ranaheimbo tüküfeyondürü ra ngasünde haya moaruwai hamindi tükündifemboe.

Anihondümbofekoate-yeyimbü nindou ana hiipoanihimboe-mbou-anei (Matyu 11:20-24)

¹³ Hiipoanihimboembou-anei Korasinihündi se! Hiipoanihimboembou-anei Bet-saidahündi se! Siheimbo moaruwai hamindi tükündifendürimboe. Asu ro hepünifeimbü moatükunü shei ngoafihü ramaritheandü raurai Tair ngoafihü Saidon ngoafihü rambarihema-mbonana, nindou rani ngoafihündi ranai horombonambo animbo moaruwai hohoanimo hinngirihü hehi didiboadorihü nimatei. Rananimbo ai hasüfi yihuruyeyi mburihümü nimatei sapo roana yihoefti moaruwai hohoanimo ranahambo hinngirihumboanefi sei hehi. ¹⁴ Nga asu Godindü yibobofe si tüküfeyoambe ana, Tair ngoaf-ane Saidon ngoaf-ane ranaheimbo ana ngiri afindi hamindi tñirifo tükündifeyo, nga siheimbo ana nine moanü afindi yaurai hamindi tñirifo tükümandifendürü. ¹⁵ Asu Kaperneam se ra sünambe ndürü adükari mandahümündiyo? Wanü yangir-ane ana! Siheimbo ana hifinü safi pindeandürani gadeimboyei!” mehu.

¹⁶ Ai ahambo süngurü-rundeimbimbo hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi ai sihamundi hoafi himborayu ana, wandi hoafi amboanü himboriyuh-ani. Asu nindou düdi

ai sihamundi hoafi himboryo hefe semindikoate-ayu ana, asu wandi hoafi ngiri himbonda haya ndemundu. Asu nindou dudi ai wandi hoafi himboryo hefe semindikoate-ayu ana ai ngiri Nindou dudi wambo koamarhendiri ahandi hoafi amboani himboryo haya ndemundu,” mehu.

72 nindou ai hihiriyafu mahomo

¹⁷ Nindou 72-memo ranai hihifi-hihifi kameih hihiriyafu homo tukuyafu hoafiyomonduh yahomoya, “Adukari, shafi nduri dukarhunda moaruwai nendi ranai yihoe fi hoafi himborye marihundi!” mehomo. ¹⁸ Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuh yahuya, “Ro hoeirheandan Satan ai sunambeahindi waburusi nahurai pmayu. ¹⁹ Awi se himboryo, sopo ro sihamumbo amosariyo hifitanyi raniwami putapiyo hombo nginindi masahapur-ane. Asu sihamundi hurutumbindi nginindi ngasunde-andeimi nginindi masahapuri. Nga ranimbo-hundambo animbo sihamumbo ngiri nini-moatukuni moaruwaimbo-ndeapuri. ²⁰ Sapo moaruwai nendi sihamundi hoafi himborye ranimbo se yowan hihifi-hihifindimboemo. Nga sopo sihamundi nduri sunambe pare masihapuri ranimbo-hundambo animbo hihifi-hihifndimo,” mehupuri.

*Sisas ai Afindambo didibafimefindo
(Matyu 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Ranayo asu rani-simboani Yifafi Aboeindi hihifi-hihifi ranai Sisasindi ngusufoambe tukufehuyo, asu ai yare hoafiyuh yahuya, “Ape, sunambe-ane asu hifi ndanihu-ane se Adukar-ana fi. Ro sihambo hihifihani ni ra nimboe sopo nindou fihirih mburihu didiboado-rheindeimbi-maye aheimo rani-moatukuni ra dibonapir mbura, asu nimori akidibou nahurai-maye aheimo nafuimefinduri ranimbo-hunda. Yini, Ape se rani-moatukuni refembo yifrayafi,” mehu. ²² Sisas ai hoafiyupuruh yahuya, “Wandi Ape ai wambo mungumbo moatukuni nginindi ra masendiri. Nindou didi ai moai Nimor-ayu ndanahambo fihiriri, nga Afindi ai yangiri-ani fihiririmoayu. Asu nindou didi ai moai Afindambo fihiriri. Nga Nimori aiani asu nindou didemo Nimori ai ahandihoari dibonimayupuri sopo Godimbo fihirifi hoafimbo-memo ai yangiri-anemo fihirumboemo,” mehu. ²³ Ranayu Sisas ai hihirifi nungumbo ahambo sungurur-rundeimbi-memo ranahamumbo-poanimo yangiri hoafiyupuruh yahuya, “Nime-moatukuni se sihamundi himbora-nambo hoeiarundi rani-moatukuni ra nindou ai-amboani hoeiareandi ana, ai hihifi-hihifimbiyu-wamboane! ²⁴ Ro sihamumbo nda hoafehapuri, Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomo asu bogori nindou-yomo ai nime-moatukuni haponda se hoeiarundi ndanahambo ai hoeifembo mehomoyosi, nga ai moai hoeirundi. Asu ai nime hoafi se himboryo ranahambo amboani himboryo mehomoyosi, nga asu ai moai himboryo,” mehupuri.

Sudahundambo Samariahundi ai mafaritheru

²⁵ Suda-yomondi ahinumbi hohoanimo yamunde-randeimbi nindou ranai Sisasimbo refi hoeifimbo tukumefiyu. Ai yare hoafiyuh yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro nungundheanduh koadurumbo yangiri nungombo hohoanimo ra mandahamindha?” mehuamboyu. ²⁶ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyuh yahuya, “Asu nungureamboyu Baiborambe hoafimayoa? Nungundo se rani-moatukuni ranahambo hoeindo fihirimandowanda?” mehuamboyu. ²⁷ Asu nindou-mayu ranai hoafiyuh yahuya, “Adukari aiana sihei God-ani, ranimboanimo se ahambo sihei yifafi, nginindi, hohoanimo ranambo ngusufo pandihori. Asu sihei wandafi ranaheimbo amboani ngusufo pandihinduri sopo se sihei fimbo ngusufo pararihindi nou,” mehu. ²⁸ Asu Sisas ai simbori hoafiyuh yahuya, “Se anihondumbo-ana hoafayafi. Se randowanduh animbo yangiri nimboamboyafi,” mehundo. ²⁹ Nga asu ai Sisasimboya ai adukari fihireandeimb-ani yahuhaya ahambo dudufinduh yahuya, “Nindou dudi ai wandi wandafayua?” mehindowamboyu.

³⁰ Sisas ai simbori hoafiyunduh yahuya, “Mamimbo nindou mamai ai Serusarem ngoafihundi botifi haya Seriko ngoafina hanuwane, humbuhi nindou ai nafini mburindumo houmbo hoeari napo ahandi hirifoarundowohu asu ahambo bubururi yifimbo yangiri shawuri-houmbo ndamefundi. ³¹ Rani-moatukuni ranai refeyowane Sudahundi Godimbo sesi shai-randeimbi nindou ai nafi rani-sungu mahanu. Nga asu nindou ranai hoeirira mayowamboyu himbory nafi wakiramundu tukufi haya mahanu. ³² Nindou mamai Godimbo sesi shai-randeimbi Rifai sirihundi ai mahanu. Ai sunguni hanu nindou ranahambo hoeirira mayowamboyu himbory nafi wakiramundu tukufi haya mahanu. ³³ Ranayo asu nindou mamai Samariahundi ai nafi rani-sungu mahanu. Ai hanu nindou bubururi masihawuri ranahambo-so tukumefiyu. Asu

ai nindou ranahambo hoerira mayoa ahambo hipoambo afindi hipoambomaruri. ³⁴ Samariahündi-mayu ranai hüfu ahandi fikimi tüküfi orif hisi weri hoeyo asu wain hisi hoeyo ra buburura horimayo raniwami kare mbura hoeari goesürinambo hmondimaritherü. Ranayu ai nindou ranahambo serümündi ahandi dongi-mayo raniwami nandi serümündi haya, nindou fandihi apoei-rihündeimbi worina mahanu ranihü semündi ho hifandiyo nimarimbohünda. ³⁵ Ngorü sina Samariahündi-mayu ranai kakipurimündi hu nindou tüküyahi apoei-rihündeimbi wori hifandira-ndeimbimayu ranahambo sagadowohü yahuya, 'Nindou ndanahambo se didiboadondiwori. Se ahambohünda kakipuriyafi ana, ro asükainda hihindahe dügühühi sishambo hihindihe ndahaninimboyahi,' mehundo," mehu.

³⁶ Sisas ai asükaiyu düdufindowohü yahuya, "Se shafi hohoanimonambo nindou ngimi ra düdi wandafi ranahambo ngusüfo paririmbayua?" mehuamboyu. ³⁷ Ai hoafiyuhü yahuya, "Nindou sapo düdi ai ahambo hanü hipoamborirühi mafarisherü ranai-ani," mehindowamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundohü yahuya, "Se ngafi moani rani süngundowandi," mehundo.

Sisas ai Mata Mariambo hu hoeimareapiri

³⁸ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo nafi homondühi ai ngoafi mami Mata nimarümbi rani ngoafihü tüküfiyuane asu ahambo serimindi worinimareri. ³⁹ Mata ai akidimbüyo hayamboyo ahandi nduri ra Maria ai sifo Adükarindi yirikimi nimarimbo ahandi yamundi fe hoafi wataporimbo-arandi ra hihimborimayo. ⁴⁰ Nga asu Mata ai afindi ratupuri worambe engoro ranahambo tihambo-yowohüyo ai moai ngusüfoambe ndore küreandi. Ai ahambo-so ho hoafiyondowohü yahoya, "Adükari seana awi moai wandi akidi ranai hini ngireandiran muñguambo ratupuri wandamboani rarawarihandi ranahambo ana hohoanimoayafiyoy? Se hoafiyafindoani animbo ai sini wambo mbifarihendi," mehindowamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, "Mata, Mata, seana muñguambo moatükuni ranahamboanafi afindi hohoanimoayafihü ngusüfoambe ndofe kifekoateayafi. ⁴² Mam moatükun-ane adükari hamindayo. Maria aiana abodi moatükuni hamind-ane ai warife semindimboayo. Rani-moatükuni ranai ahandi warambeahindi ngiri hündühümüdi," mehundo.

11

Sisas ai Godimbo didibafifembo hohoanimo yamundimareandi (Matyu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Mamimbo Sisas ai ngoründühi didibafiyuhü manüngu. Ai didibafiyu kikamünduane, asu ahambo süngururü-rundeimbi mami ranai hoafiyundühi yahuya, "Adükari, se yihoeimbo didibafiyorambo ra Son ai ahambo süngururü-rundeimbimbo ramareapuri nou yamundowamuni," mehuamboyu. ² Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Se ndandu didibafi-ndafundühi animboya,

'Ape, shafi nduri ra moani ahinümbi-mbeyowamboane.

Shafi nginindi hifandarandi ra mbikosowamboane.

³ Muñguambo si ro sesi semindimbo hohoanimoayefi ra se ndawamuni.

⁴ Yihoeifi moaruwai hohoanimo ra amboawi mbisafimuni,

ro-amboani muñguambo nindou yihoeifombo moaruwaimbo-rihimuna, amboawi asahunduri nou.

Asu se yihoeimbo ninimbo-moatükuni refe hoeifemunimboayo

ranambe ndowandifimuni ngamboayafi,

mbisimo," mehu.

⁵⁻⁶ Ranayu asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Asu se shafi ngunindi-mayu ranahandi worina nimbi mbusümondühi hafi hoafiyafi-ndowohüya, 'Wandafi, se wambo bret ngimi sawapuri, nimboe sapo wandi ngunindi ai nafimbo sini tükümeiyu, nga ro ai sesi-mbo sesi-koate-anahi.' ⁷ Nindou worambe amaru ranai rande simbori hoafinduhüya, 'Yipur parihamboanahi, nga se wambo tihirifo ndawandiri-mboyafi, nga ragu moeindani ngafi. Roana nimori babidimbo fondihü apoei. Ro ngiri botindahe shambo ninimbo-moatükuni amboan ndahanini,' mbüsümbui. ⁸ Ro shamumbo hoafiyahapuri, wori aharambüri ranai botindüfi ninimbo-moatükuniyo mbonimbo-maramündu ra worambeahindi fufundamüdi dagadombui. Nindou ranai ahandi ngunindi ranahambo farihfimbo rareandühi-yupoani, nga düdu-düdupo-marürambo ranimbo dagadombui.

⁹ Ro shamumbo hoafehapurü nda, düdundafundani animbo God ai shamumbo dagapurümbui. Kokoarundi animbo hoeindumboemo. Yipurifihü pirako-pirakondundani animbo yipurü ranai shamumbo sübüdihoeimboe. ¹⁰ Anihondane, muñguambo nindou

düdi-düdufi arandi hu-animbo ai ndemündümbui. Nindou düdi ai kokoara hu-animbo ai hoeindeambui. Munguambo nindou düdi ai yipurifihî pîrako-pîrakoara hu-animbo ahambo yipuri ra sübüdîhoemboe. ¹¹ Asu sîhafî nîmorî ai kinî sao sei hehi düduehindî ra se harînendî madabudürîyo? ¹² Asu sîhafî nîmorî ai songo sao sei hehi düduehindî ra asu se aheimbo hîfîtanî madabundürîyo? ¹³ Se moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimbî nindou-anemosî, nîga asu se sîhamundî nîmorî ranaheimbo aboedî moatükunî sabudürî arundî. Mamî yahurai-ane nindou dîdîyeyî Ape sünambe amaru ahambo düduehindî ana, Yifiafî Aboedî dagadürümbui,” mehu.

Sisasimboya moaruwai nendî-yafe bogorî Berseburîndî nginîndînamboane ratûpurîyu arandî masei

(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Mamîmbo Sisas ai moaruwai nendî hemafoareandî nindoundî flambe nîmarîmbo nindou ranai wataporîkoate-yu maranda. Nindou ranahandî flambeahîndî moaruwai nendî ranai kosîfoendühîyo, asu nindou-mayu ranai wataporîmayu. Ranîyeyî nîmorehî nindowenihî ranai mahepühîndî. ¹⁵ Nîga asu nindou bîdîfîrî ai hoafîyeyihî seiya, “Sisas ai moaruwai nendî-yafe bogorî, ahandî ndürî Bersebur, ahandî nginîndînambo moaruwai nendî ra nindouyeyî flambeahîndî raguanambore arandî,” masei. ¹⁶ Asu nindou bîdîfîrî ai Sisasîmbo refe hoeifimbo seihehi hohoanîmoyeyihîya, “Ai Godîndî ratûpurîyo rawareandî ra nafuimbohünda hepünîfeimbî moatükunî rambîreandamboane,” masei.

¹⁷ Asu Sisas ai ahei hohoanîmo ra fîfîreandürî haya hoafîyundürühî yahuya, “Nindou dîdîyeyî ngoafî mamî papîrîhî nîmareimbî ranai yimbumbore yîbobore haya yîfiarayo ana, ngîrî aboedî nîmboei. Asu nindou mamî ranî worambeahîndî ranai yimbumbore yîboborîhî mburîhü aheihoarî yîfiarayeyî ana, ngîrî aboedî nîmboei. ¹⁸ Asu Satanîndî nendî ranai yimbumbore yîbobore haya ahafehoarî yîfiarayo ana, asu nîngunde mamühî nginîndî manîngoa? Se wambo seiya, ‘Ai ana moaruwai nendîyeyî bogorî ahandî ndürî Berseburîndî nginîndînamboani moaruwai nendambo hefoare arandî,’ masei. ¹⁹ Asu ro Berseburîndî nginîndînambo moaruwai nendî ra raguanambo-mbarîhea mbonana, asu sîhei nendî ai dade nginîndînambo moaruwai nendî ra raguanamboru arunda? Sîhei nendî ranai sîheimbo yîbobondündürühî sîhei hoafî ra anîhondüyopoonî mbîsîmo nafuindîmboemo. ²⁰ Nîga asu God ai ahandîhoarî wambo nginîndî ra sendîranî ranî nginîndînambo moaruwai nendî ra raguanambo-arîheandî ana, awi se randîhî fîfîrîndîhîndî God ai nginîndî hîfandarandî ra sîheimbo-so tüküfemboane.

²¹ Nindou harî nginîndî ai munguambo yîfiarî nîmînehoarî gugure haya ahandî worî ranahambo hîfandarandî ana, ahandî munguambo moatükunî ranai aboedî yagodîmboe. ²² Nîga asu nindou ngorü harî nginîndî hondü ai tüküfî nindou ranîdîbo yîfiarîyafanîmbo ahambo hîfînamboarîrî ana, nindou munguambo nindou fehefe yîfiarîmbo napo ra fufundamündühî asu ahandîmayo napo munguambo ra nindou amurambo yîbobondearümbui. ²³ Nindou düdi ai wandî ngunîndîyupoonî ehu aiana wambo yîboaruko-reandîrühani. Asu nindou düdi ai wambo farîhefendîrî hefe nindou ranaheimbo gugurîfendürî-koate-ayu ana, ai aheimbo warîbadandürî wakîndearümbui,” mehu.

Moaruwai nendî ranai asükaiyo tüküfemefeyo

(Matyu 12:43-45)

²⁴ Sisas ai yahuya, “Moaruwai nendî nindou-mayu ranahandî flambeahîndî makosîfoendî ranai nîne hîfî nînjondî ananjo ranînambo ranîhü warîhefe nîmarîmbo kokora howohane. Ai fondî ra mamîamboani hoeifekoate-ayo ana, ai ahandîhoarî hoafîndowohü anîmboya, ‘Awi ro asükainda wandî horombodîdî worî hînîngîmarîheandî ranînambo hîhîrîndahe nîga,’ mbîsîmboe. ²⁵ Asu ai njo worî ra hoeindeanda moanî aboedî yîhoarîhefe dîdîboado-yîmîndümbî fondarîmboe. ²⁶ Rananîmbo asu ai njo moaruwai nendî 7 bîdîfîrambo fîhîndamîndîndürî njo ai mamî ranî worambe nîmandeyimboeyeyî. Moaruwai nendî süngu tükümehindî ranai moaruwai hamîndîndeyimboeyeyî. Munguambo ai nindou-mayu ranahandî flambe gugurîndahi nîmandianî anîmbo nindou ranai horombo mamarî nahurai nîmarîkoate moanî moaruwai hamîndî hondü nîmandümbui,” mehu.

Nîni nindou ai anîhondümbö hîhîfî-hîhîfîmandeyi

²⁷ Ranîyo asu Sisas ai ranî hoafî ra yare hoafîyuambe nîmorehî mamî ai nîmorehî nindowenihî afîndî menjoro ranî mbusümo botîfe Sisasîmbo hoafîyowohü yahoya, “Nîmorehî ndanai sîhambo wakîramîndîndî mbura tîthîmaranîndî ranai ana hîhîfî-hîhîfîmbeyo-wamboane,” mehoamboyu. ²⁸ Asu Sisas ai sîmborî ahambo hoafîyundühî

yahuya, “Nindou dîdîyei ai Godîndî hoafi hîmborîyei mburîhû ranî-sûnguarîhindî aianîmbo hîhîfi-hîhîfîmbeyei-amboane,” mehu.

*Nindou bîdîfirî ai Sisasîmbo hepûnîfeimbî moatûkunî refembo dîdumehindo
(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)*

²⁹ Nîmorehî nindoweniî afîndî ranai türehowohû ahambo akîmî kakîmarîhomîndei heiamboyu aheimbo hoafîyundürûhî yahuya, “Nindou hapondanambe anîmboei ndanai ana awi nindou moaruwai hamînd-aneî. Ai ana hepûnîfeimbî moatûkunî hoeifemboanei hohooanîmoayeî sâpo wamboya ai anîhondû Godîndî ratûpurîyo ratûpurayu yaho fîfirîfembobhûnda. Nga asu aiana ngîrî nînî-moatûkunîyo tükefeyo ranahambo hoeindîhindî, nga wanî. Aiana sâpo nindou Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî ahandî ndürü Sonambo nîne-moatûkunî tükümfeyondo ranî-moatûkunî yangîrî anîmbo hoeindîhimboyeî. ³⁰ Mare yahuraiyo Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî nindou Sona ai Ninife ngooafîhû nindou amarei ranaheimbo yahurai-ane yaho nafuiyo-ndürîmbobhûnda tükümfeyo. Mare yahurai-anîmbo Nindou Hondû ndanai-amboanî tükündüfîmbui God ai nindou hapondanambe amarei ranaheimbo nafuiyo-ndürîmbobhûnda. ³¹ God ai nindoumbo yîbobofendürîmboayu ranî si tüküfeyoambe anîmbo bogorî adûkarî nîmorehî hîfî warî kadûdanîpoedî ai tükündîfe nindou hapondanambe anîmboei ranaheimbo nînî-moatûkunî ai moaruwai ramarîhindî ranîmbo papî-hoafîndandürîmboe. Ranî-moatûkunî refemboayo ra nîmboe sâpo ai adûkarî bogorî Soromonîndî ndofe fîfirîfe hoafi hîmborîmbo-hündambo ahandî hîfî bîdîfirîranî anjûnîpoedî hînîngîre haya masîno. Nga ro sîheimbo hoafehandürî nindou sîhei mbusûmo anûngu aiana Soromonîmbo ngasûndîrîmboani. ³² God ai nindoumbo yîbobofe-mboayu ranî si tüküfeyoambe ana Ninife ngooafîhündî nindou ranai botîndahî nîmboeimbo sîheimbo papî-hoafîndühürîmboyeî. Ai refemboayeî ra nîmboe sâpo Sona ai hoafi wâporîmbo-maranda hîmborîyeî mburîhû moaruwai hohooanîmo ahei ra hînîngîmarîhindî ranîmbo-hûnda. Nga asu ro sîheimbo hoafehandürî sîhei mbusûmo nindou mamî anûngu aiana Sonambo ngasûndîrîmboani,” mehu.

*Nindou-yafe hohooanîmoambe si nahurai
(Matyu 5:15; 6:22-23)*

³³ Sisas ai yare hoafîyuhî yahuya, “Nindou dîdî ai moai ram hai ra yimundîhi mburîhû wambürî hoarehî dîbonapîrûhî rîhündî, nga wanî. Aiana moanî sâpo yimundîhi mbundîhûmbo nîmoamo fondîwamî nîndîhindanî anîmbo si ranai boakîboadeandanî nindou dîdîyeî worambe fandahîndühî hoeindîhimboyeî. ³⁴ Sîhei hîmboarî ra sîhei hohooanîmo ranahandî ram hai nahurai-anendürî. Asu sîhei hîmboarî ra aboedayondürî ana, sîhei hohooanîmoambe si ranai boakîboadeandürîmboe. Nga asu sîhei hîmboarî ranai moaruwaiayo ana, sîhei hohooanîmoambe nîmbî bündearûmboe. ³⁵ Ranîmbobhündambo anîmbo se hîbadîhûmbo, nga asu sîhei hohooanîmoambe si amaro ranai nîmbîndeamboe. ³⁶ Asu munguambo hohooanîmoambe sîhei flambe ranai si yangîrî boakîfoareandühî gorûgoanî nîmbî nîmarîkoate-ayondürî ana sîheimbo si ranai boakîboade-andürîmboe ram hai si boakîfoareandî nou,” mehu.

Sisas ai Farisi nindoyomo asu ahînûmbî hohooanîmo fîfirîndeimbî bogorîyomo ahamumbo papî-hoafîmarapurî

³⁷ Sisas ai wâporîmbora mbura asu Farisi nindou mamî ai hoafîyundühî yahundoyâ, “Dügûfî dagoade-ndîhoamboane,” mehundo. Ranîyu asu Sisas ai hüfu farîfî sesî fondîhû mamaru. ³⁸ Ranîyo asu Farisi nindou ranai Sisas warî popaikoate nîmarû sesî ra masesuwa hepûnîmefîyu. ³⁹ Adûkarî ai hoafîyundühî yahuya, “Farisi nindou seana hoe simîndî hîpîrî asu sesî foefe sesî hîpîrî ra moanambûh-ane ndoru popoarihoemo. Nga sîhamundî wagabeyahî ana hûmbuhûnî hohooanîmo asu munguambo moaruwai hohooanîmoane amaropurî. ⁴⁰ Seana hîhîndî hohooanîmo-yomondeimb-anemo nîmboe sâpo God weindanî nafîmarandî ai wagabe-amboanî nafîmarandî. ⁴¹ Nîne hohooanîmo aboedî sîhamundî ngusûfoambe amaropurî ranambo nindou dîdîyeî nîne napo mbonîmbo-arîhûmündî ranaheimbo fandîhaundürî. Rawarundî anîmbo asu sîhamundî munguambo moatûkunî ra aboedî yangîrîndîmboe.

⁴² Farisi se hîpoanîmboembou-anemo! Nîmboe sâpo seana munguambo akîdîbou sesambefembo moatûkunî wambîfî nahurai ranane se yimunggurundûmo mburu asu 10 ranahandî ngorû bîdîfirî ra Godîmbo yîboboru asîhoemo. Nga seana mbumundî hohooanîmo asu Godîmbo ngusûfo pefembo hohooanîmo ranahambo hînîngîrumboanemo. Se ranî hohooanîmo ra afîndî hohooanîmo-ndîmondühî asu se ngorû ahînûmbî ra hînîngîfe poanî.

⁴³ Farisi, se hipoanimoembou-anemo! Nga seana Suda-yafe rotu wori ranambe bogorimbofe nimarimboanemo hohoanimoemo. Asu nindou ai sihamumbo nindou afindi himbobahü hihifi-mbirihümuna yahomo houbmoanemo.

⁴⁴ Se hipoanimoembou-anemo! Se hoeifekoateimbi yif-ambe nahurai-anemo. Nindou yif-ambe ranahambo fifirifekoate raniwami hei hehi asu raninambo moaruwai tükümehindi. Yahurai-ane sihamundi moaruwai hohoanimo wagabe ragu amaropuri ranai nindou-yafe hohoanimo moaruwaimbo-ndeandürimboe,” mehu.

⁴⁵ Nindou mam ahinümbi hohoanimo fifireandeimbi ai hoafiyuh yahuya, “Yamundo-randeimbi, se ran hoafi Farisimbo hoafayafi ranana yihofombo kameih moaruwaimbo-rowamunühanafi,” mehuambo. ⁴⁶ Asu Sisas ai hoafiyuh yahuya, “Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, Se hipoanimoembou-anemo. Seana nindou bidifiriyei daboahamindiwami nimboreimbi mbisahümündi yahomo houmbo hüputüpüründümo nandundühanemo. Asu seana ngiri akidou-amboani war pandund nimboreimbi moatükun aheiwami manandund ranahambo farihendüri hefe semindimbo, nga wani.

⁴⁷ Se hipoanimoembou-anemo! Nga seana Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi sihamundi amoa mam hifokoa-marupuri ranahamundi yifambe yihururu arundi. ⁴⁸ Seana nafuyomo-ndühanemo, sapo sihamundi amoa Godindi hoafi hoafiyomundeimbi hifokoamarupuri ranahambo aboed-ane yahombo. Nimboe sapo ai ahamumbo hifokoamarupuri, nga se ahamundi yifambe yihururu arundi. ⁴⁹ Asu aboedi ndorihoyoweimbi hohoanimo Godindi-mayo ranai hoafiyowohü yahoya, ‘Ro Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu hoafi sowandümo homo-rundeimbi ra koandih-heapurani bidifiri hifokoandupuri-mboemo, asu bidifirambo moaruwaimbo-ndüpürimboemo,’ meho ⁵⁰ Munguambo nindou hapondanambe ai hütiyomo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi hifokoamarupuri. Horombo God ai hifi nda nafirandambe peyo haya sinimbo hapondadi nimorehi nindowenihi burayei aheimbo yagodimboe, nga ran süngumbo animbo tinirifo ndahümündimboyei. ⁵¹ Ai nindou hifokoamarupuri Aber nunguwami piyo haya sin Sekarai nunguwami kikire hinngimareandi. Nga asu ranahambo Godimbo sesi sihefe fondikim Godindi worambeyo kefoaru marundi. Munguambo moaruwai hohoanimo ranahandi hüti ra nindou hapondanambe burayei aheimbo ran süngumbo animbo tinirifo ndahümündimboyei.

⁵² Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, se hipoanimoembou-anemo. Nga seana fifirife aboedi semindimbo-mayo ranahambo yipuri papuru hinngirundühanemo. Nga seana sihamundihoari kefundühiyomo-poani, nga asu bidifiri ai kefoefe fifirife semindimbo seiani-ane asu se naf gürarundüti,” mehu. ⁵³ Sisas ai wori nimarümbi ra hinngire hayambo hu-ane ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbiyomo asu Farisiyomo ai ahambo moaruwaimbo-rüwurihi düdu-düduumaruri. ⁵⁴ Ai ahambo refi hoeifiyuwani asu aboedi simbori hoafikoate-nduan ahambo pap hoafindhuri yahomo houmboemo ramarüwuri.

12

Farisi-yomondi yimbu yafambeimbi hohoanimo ranahambo hibadumbo (Matyu 10:26-27)

¹ Nindou afindi tausen gugureandühiyo asu simbori tinari yipütapürimayei. Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi boatei hoafiyupurühi yahuya, “Se Farisi-yomondi fufudigoyo-randeimbi moatükun yis ranahambo hibadumbo. Ro hoafayah ranana ahamundi yimbu yafambeimbi hohoanimo ranahambo anahi hoafayah. ² Nime-moatükun munguambo hapondanambe gabudambe engoro ranana asu süngumbo weindah gabudiwami nimoamo yagodimboe. Asu nime-moatükun munguambo dibo mengoro ranai weindah fifinde fifindendamboe. ³ Nime-moatükun nimb nimarooni hoafimayei ra asu si peyowohü himboreimboyei. Asu nime-moatükun se-dibo yipuri parhi hehi hoafi simoasinambo wataporimbo-marhündi ra weindah wori bogimondiwami nimboreimbo pukuna hoafindeimboyei,” mehu.

Shiri Godimbo yangiri animbo yihimbo-ndihurimboane (Matyu 10:28-31)

⁴ “Wandafi mam, ro siheimbo hoafehandüri, nindou fi hoeari yangiri hifokoaru arundi ranahambo se yihimbopoyooni, nga asu ngiri yifiafi ana hifokoandundi. ⁵ Nga ro daboe yihimbombo ra siheimbo hoafindamboyahi. Godimbo se yihimbonde sapo ai animbo hifokoefe mburimbo hai ngoafinambo koarife rambo nginindeimbayu ranimbo-hünda. Anihondane, mam ranahambo yangiri animbo yihimbondéfomboane. ⁶ Ndu akidou hondahüfeimbi ra yimbu toeanambo yangiri-ane pemiyei sahümündi

arĩhũndĩ. Nga asu God ai ngĩrĩ mamamboanĩ mĩtanĩndamũdu. ⁷ Nga asu God ai nũngũmbĩ mbĩrĩnanĩyo sĩhafĩ mbĩroambe amaro fĩfĩreamboani. Ranĩmbo-anĩmbo se yĩhĩmbo-ndeimboyei, seana Godĩndĩ hĩmboahũ ndu akĩdou ranaheimbo ngasũndĩ-hĩndũrĩmboanei,” mehu

Sĩhĩrĩ yĩhĩmbokoate Sisasĩndĩ ndũrĩ weindahĩ hoafĩndefomboane
(Matyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Sisas ai hoafĩyuhĩ yahuya, “Ro sĩhamumbo hoafehapurĩ nĩndou dũdĩ nĩndou hĩmboahũ nũngumbo ro Sisasĩmbo anĩhondũmbo-rĩhinĩmboanahĩ ehu ana, sĩmborĩ nĩndou ranahandĩ ndũrĩ Nĩndou Hondũ ro Godĩndĩ sũnambeahĩndĩ nendĩ-yomondĩ hĩmboahũ nĩndou ranana wandani mbĩsamboyahĩ. ⁹ Nga asu nĩndou dũdĩ nĩndou hĩmboahũ nũngumbo wamboya moai ahambo anĩhondũmbo-rĩhinĩ ehu ana, asu sĩmborĩ amboanĩ Godĩndĩ sũnambeahĩndĩ nendĩ-yomondĩ hĩmboahũ fi wandĩyupoanĩ mbĩsamboyahĩ. ¹⁰ Nĩndou dũdĩ ai Nĩndou Hondũmbo moaruwai hoafayũ ana, God ai amboawi mbũsũmbui. Nga nĩndou dũdĩ ai Yĩfiatĩ Aboedĩ ranahambo moaruwai hoafayũ ana, God ai ngĩrĩ amboawi mbũsu, nga wanĩ. ¹¹ Ai sĩhamumbo rotu worĩnambo papĩ-hoafĩ hĩmborĩyomo-rundeimbĩ asu bogorĩ nĩndou-yomondĩ hĩmboahũ ndowapundũmo ngomondanĩ ro nũngunahurai asu nĩnĩ hoafĩ hoafĩmandefĩ mbĩsĩmo houmbo ranahambo afĩndĩ hohoanĩmondĩmboemo. ¹² Mamĩ ranĩ-sĩmboanĩ anĩmbo se nĩne hoafĩ hoafĩmbo ra Yĩfiatĩ Aboedĩ ranai sĩhamundĩ hohoanĩmoambe horĩnde dagapurĩmboe,” mehu.

Kakĩ afĩndeimbĩ nĩndoundĩ hĩhĩndĩ hohoanĩmo kafeofe hoafĩ

¹³ Nĩndou afĩndĩ gugure menjero ranambeahĩndĩ mamĩ ai hu Sisasĩmbo hoafĩyuhĩ yahuya, “Nĩndou yamoundi-randeimbĩ, se wandĩ amongoambo hoafĩndafanĩ ai apendĩ-mayo napo yĩhoehĩ ra yĩbobondĩhoa-mĩndembo,” mehuamboyu. ¹⁴ Asu Sisas ai hoafĩyundowohũ yahuya, “Dĩdĩ ai hoafĩmayuwamboyo ro sĩhafandĩ papĩ-hoafĩ hĩmborĩyohũ yĩbobofembo rana?” ¹⁵ Asũkai hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “Se ndondĩhĩ hĩbadĩhũmbo, nga munjũambo moatũkunĩ semĩndĩmbo afĩndĩ hohoanĩmondĩmboemo. Nga se ngĩrĩ koadũrũ koadũrũmbo nĩnggo napo ranĩfĩhĩ ndowandĩfĩ,” mehu.

¹⁶ Sisas ai kafeofe hoafĩ ra watorĩmbo-randũhĩya, “Nĩndou napo afĩndeimbĩ mamĩ ranai hĩfĩ ranĩfĩhĩ nũmbũrĩ hĩfĩreandanĩ afĩndĩ safĩmayo. ¹⁷ Nĩndou ranai aimbo nĩmarũ hohoanĩmoyuhũya, ‘Ro nĩnĩ nũnũngundĩheambo, nga nũmbũrambeahĩndĩ sesĩ ra kurĩfembo fondĩ wanayo,’ mehu. ¹⁸ Ranĩyu asu hoafĩyuhĩya, ‘Awi ro nda sũngundĩhea. Wandĩ sesĩ worĩ ra munjũ bĩrĩboadĩhe mbundĩhambo mamĩ afĩndĩ worĩmbondĩhĩ mbundĩhambo wit asu amurĩ napo ra kundĩheamboyahĩ.’ ¹⁹ Rananĩmbo wandĩfĩmbo hoafĩndahũhĩya, ‘Hapoana afĩndĩ hĩmboanĩ aho ra sesĩmbo aboedĩ napo ra wanjĩ-ane. Nga nĩmandefĩ sesĩ ra dagudifĩ hoe ndĩmĩndefĩ raraondĩhundũhĩ hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩndefo,’ mehu. ²⁰ Nga asu God ai hoafĩyundũhĩ yahuya, ‘Seana ngũsũfokoate nĩndou-anafĩ! Hapo nĩmbĩkoanĩ anĩmbo se yĩfĩndamboyafĩ. Nga asu nĩndou dĩdĩ ai napo sĩhafĩ-mayo ndorandĩfĩ masĩhawandĩ ra mandemũnda?’ mehu. ²¹ Yahurai anĩmbo nĩndou dĩdĩyei napo afĩndeimbayei aheimbo tũkũndĩfemboe, nga aiana Godĩndĩ hĩmboahũ napo-koate-anei,” mehu.

Ngũsũfo pukĩyowohũ afĩndĩ hohoanĩmoyo hoanjo hoafĩ
(Matyu 6:25-34)

²² Sisas ai ahambo sũngrurũ-rundeimbĩmbo hoafĩyuhĩ yahuya, “Ro sĩhamumbo hoafehapurĩ nda, Se nĩnĩ sesĩ madagudifĩ mbĩsĩmo asu nĩnĩ hoearĩ yĩhoefĩ fi gabudĩmandĩhu mbĩsĩmo houmbo afĩndĩ hohoanĩmondĩmboemo. ²³ Yanjĩrĩ nĩnggo ranane adũkarĩ hamĩndayo, nga sesĩ ana moanane asũkai fi-ane adũkarĩ hamĩndayo, nga hoearĩ ana moanane. ²⁴ Asu awi se ndu nĩmoamo ahahabodei ranaheimbo hoerĩndũrĩ. Ndu ranai ana moai nĩnĩ-moatũkunĩ hoarĩ hĩfĩkarĩhĩ, sesĩ yimũngurũhũmũndĩ hei worambe sĩhehĩ raraorĩhũndĩ, nga aheimbo ana God ai sesĩ ra sagadũrĩ arandĩ. Nga seana ndu ranaheimbo ngasũndĩhĩ-ndũrĩmboanei. ²⁵ Se ranĩ-moatũkunĩmbo afĩndĩ hohoanĩmoayafĩ ranai ngĩrĩ fandĩhenĩnanĩ akĩdou gedũhĩ safĩ yanjĩrĩ nĩmbafĩ. ²⁶ Asu se akĩdou moatũkunĩ yahurai ra ndofe hĩfandĩyokoate-ayafĩ ra asu nũngundo adũkarĩ moatũkunĩ ra hĩbadĩmandanda?”

²⁷ Nũngure hayamboyo wohĩ ahurĩyei arĩhũndĩ ra hoerũ, aiana moai aheĩ fĩmbohũnda hoearĩ kakĩyei asu ratũpurĩyei rĩhũndĩ. Nga ro sĩhamumbo hoafehapurĩ horombo adũkarĩ bogorĩ Soromon ai napo afĩndeimbĩyu, nga ahandĩ yihuru aboedĩ yihuru-maramũdu ra wohĩ ahurĩ ranai Soromonĩndĩ yihuru ra ngasũndeamboane. ²⁸ God ai wohĩ hapondanĩ yanjĩrĩ amaro ra hĩfĩhũ hoearĩ yihurure hĩnĩngĩreandũhani, nga asu sũmbo ana haiambe pĩfemboane. Se akĩdou anĩhondũmbofe-koate-yomondeimbĩ God ai sĩhamumbo amboa hoearĩ yihurundeapurĩmbui. ²⁹ Se nĩnĩ sesĩmboyo mbĩsei

asu nini simindiramboyo mbi sei hehi ranahambo afindi hohoanimondei ngeimboyei, nga yowan. ³⁰ Godimbo anihondumbofoe-koate-yeimbi ana munju moatukuni ra semindimboane hohoanimoaye, nga Ape God ai fifireamboani se semindimbo afindi hohoanimoaye ra. ³¹ Nga God nginindi hifandarandi ranahambo kokondundi animbo rani amboani dagapurumbui,” mehu.

Aboedi napo gugurife hohoanimo
(Matyu 6:19-21)

³² “Sipsip afindi furu ra se yowan yihimbo-ndeimboyei, nga nduhi sühüsi, shei Ape ai siheimbo amboani nginindi hifandarandi ranambe hifandiyondurimbo yifirayu. ³³ Se shamundi napo ra kakifih koandihou mbundu asu napo-koate-yeimbi ranaheimbo kaka ra dabuduri. Se kaka foefe hpiri yahurai ndowandumo nmai moaruwaiyo rakoate-yoweimbi asu rananimo aboedi napo sunambe gugurindundi. Ngiri sunambe ana fandihoyo, ngiri hühühüni nindou ndahümüdi asu süsmbümü ai dagüdi. ³⁴ Shei ngusüfo ana sapo nahi shei napo yangorih animbo kündarumbui.”

Nafindihüminidi nimandimbo hbadihündi
(Matyu 24:45-51)

³⁵ “Se hoeari yihuru-rihümüdi amarei nou nne-moatukuni tükufemboayo ranahambo hbadihündühi shei ram ra yimundihinda simbeyowamboane. ³⁶ Se ratupuriyei rihündeimbi nahuraindeih asu ahei bogorimbo nindou ai nmorehi semindimbo si ra hu mbura asu hihirifi huan nou hbadihori. Ai süfu yipuri fih pirakopirakondandani nmai yipuri sübüdihendi. ³⁷ Asu ahei bogori nindou ranai hu himboyuwan yapombofekoate yangiri nmarei ahambo hifandarihori ana, ai hihifi-hihifindei. Ro siheimbo anihondumboanahi hoafehanduri bogori nindou ranai ahandi warihoardarumbi ngisihari hoeari ra yimündihai mbunda hoafindündüran sesi fondikimi nmandeian dudi sesi dagadurumbui. ³⁸ Ratupuriyei-rihündeimbi ranai nimb mbusumomboyu asu si hoafimboyu hifandihumbo nmareian ahei bogori nindou ranai hu hoeiareanduri ana, ai hihifi-hihifindeimboyei. ³⁹ Se fifindihindi sapo wori aharamburi ranai nini-simboaniyo hühühüni nindou tükufemboayo ra fifirareandi ana, tükündafu hühühüni-ndimboemo mbusi haya günde nimandumbui. ⁴⁰ Ranimboane se-amboani hbadihumbo, nga Nindou Hondü ranai tükufembo ra mitanirihümüdi hehi hidibo-hidiboyeambe animbo kudumbui,” mehu.

Nindou ratupuriyafani-rinandeimbi aboedi asu moaruwai ranahafandi kafeefe hoafi
(Matyu 24:45-51)

⁴¹ Pita yahuya, “Adükar hoafayafi nda yihoeffimbo yangiri-yafi asu munjuambo nindoumboayafi?,” mehuamboyo. ⁴² Simbori Adükar ai hoafiyuh yahuya, “Nindou dudi ai aboedi ndore anihondumbo fifireandeimbiyu haya aboedi ratupuriyu randeimbeyua? Nindou ranahambo ahandi bogori nindou-mayu ranai anihondumbo-riri hayambo wambo worambe sesinapo engoro ra hifandiyohü ratupuriyomo rundeimbi nindou ai ses semindi simboani segupuri rambohünda kaboadiri hningindirumbui. ⁴³ Nindou ranahandi bogori nindou ranai worambe tüküfi hoerirani ratupurayu ana, moani afindi hamindi hihifi-hihifi-mbiyuwamboane. ⁴⁴ Ro shamumbo anihondumboanahi hoafehapuri, bogori nindou ranai nindou ranahambo ahandi munjuambo moatukuni ranahambo hifandimbo bogorimbondiri hningindirumbui. ⁴⁵ Nga asu nindou ranai yare hohoanimo yuhüya, ‘Awi, wandi bogori nindou ranai ngiri nimehünou hihirindüfi düdu,’ yahu haya bodimondi ratupuriyei rihündeimbi nmorehi nindowenih ranaheimbo bubuhaiyu sesi sesü bia ndümündü haya hihindi hohoanimondumbui. ⁴⁶ Nga asu bogori nindou ranahambo ahandi ratupuriyu-randeimbi ranai mam simboani ngiri tükündifiyu mbusi haya hidibo-hidiboyuambe animbo tükündüfimbui. Rananimbo bogori nindou ranai bubunduri mbunda koandheiran ngu nindou bidifiri himborikoateyei rihündeimbi babidimbo nungumbui.

⁴⁷ Ratupuri-yurandeimbi ranai ahandi bogori nindou ai refembo yifirayu ra fifireandi, nga ai refekoate-yu, asu bogori nindou ai yifirayu süngufekoate-ayu ana, bogori nindou ranai afindimbo bubundurumbui. ⁴⁸ Nga asu ratupuriyu-randeimbi ranai ahandi bogori nindou yifirayu ra fifirifekoate-yu haya ndofe ratupuri-koate-ayu ana, asu yimbumamimbo safi bubumboani. Sapo nindou didiyei afindi hamindi masahümüdi ana, asu simbori afindi hamindi mbisehindamboane. Asu nindou ranahei warihü afindi hamindi asihendi ana, asu simbori afindi masihendi ra ngasündeandeimbi segodurimbo hohoanimombye-amboane.”

Sisas ai nindou yikürübüfe-ndurimboyu makusu
(Matyu 10:34-36)

⁴⁹ “Ro makosahi nda hifi ndanihu hai pupifemboyahi makosahi asu hai ranai yimbe-
yowa sahehea yifari-ayah. ⁵⁰ Nindou hoeambe hunduryayi nou ro asubusi afindeimbi
hunduru-ndamboyahi, nga hunduru ra awi moai hunduryayahi ranamboanahi ngusifo
sihayahi. ⁵¹ Se randihi hohoanmondeihiya, ‘Ai ana yifari yifari hifi ndanihu engoro
ra kiki fembo makusu-ane,’ mbiseimboyei, nga wani. Ro moai yifari yifari ranahambo
kiki fembo kosahi, nga nindou yikurube-ndurimboyahi makosahi. ⁵² Hapondani
peyo haya aho ra nindou mamai ai ahandi fikimnindi hondahufeimbeimbya ana,
yibobondahimboyei. Rananimbo yimbumbundafe asu ngoru ngimeimbindeihahi
simbori simborindeimboyei. ⁵³ Rananimbo yibobondahi mbundihu, nindowenih
namori ai afindambo asu afindi ai namorimbo huruturi-ndamboyafani. Asu namorehi ai
ahandi namorehi namori-dibo simbori huruturi-ndafe asu yamonngoamindoho ai simbori
huruturi-ndafe rarandeimboyei,” mehu.

*Munquambo nindou nine-moatukuni tukefeyo ranahandi namindi moai fifirihindi
(Matyu 16:2-3)*

⁵⁴ Sisas ai nindou afindi ranahambo hoafiyundurui yahuya, “Se hoerihindani
hufihamindi hanuwanipoedi hoenimban si fowan hoerihindui hoendimboe seiani
asu hoeyo arandi. ⁵⁵ Asukai se hoerihindani ngirisafini poedi weri si fowan
yahimondimboe seiani asu yahimoyo arandi. ⁵⁶ Seana yimbu yafambeyeimb-anei, sapa
se fifirihimboanei nine moatukuni hifini asu sunambe tukefeyo ra. Asu nimboe nine-
moatukuni hapondani God ai ratupurimayuwa tukefeyo ra fifirifekoate-ayeia?” mehu.

*Dudi sishambo hoafimayunini dibo hoafi didibo adondowandi
(Matyu 5:25-26)*

⁵⁷ “Nimboe shafihoiari yibobofekoate-ayafi nine-moatukuniyo abodayo ranaham-
boa? ⁵⁸ Asu nindou ngoru ai sishambo papi-hoafiyoninimbo mbusu haya yibobore-
randeimb sowana hoafi himborimbo ndemundunin nguan ana, se nimai ngafi
nafini aboedi-aboedi-ndafineandi. Asu se refekoate-ayafandi ana sishambo papi-
hoafi ranini-randeimbi nindou ranai hoafi himboriyu randeimbini warihundeandana,
prisman ai karabusambe hinjigideaninimbui. ⁵⁹ Ro anihondumboanahi sishambo
hoafehanini, se rando niamandifimbo kiki pemindafi mehomo simogodui pemayafi
animbo tukundafoamboyafi,” mehu.

13

Nindou dudi anihondumbofekoate-ayu ana awarindihombui

¹ Rani-simboani nindou bidifiri ranai Sisasimbo rarihi hoafiyehiya, “Nindou Garir-
ihundi bidifiri ai ninihondi hifokoaru Godimbo shoundane Pairat ai hifokoamareapuri.
Raniyo asu ahamundi hori ra ninihondi hori Godimbo saimbo hifokoamarundi
rani bitapire mamikarimayo,” masei. ² Sisas ai hoafiyuh yahuya, “Ranimoatukuni
tukumefeyo ra se rarihi hohoanmoyeyani ahei moaruwai hohoanimo ra Garir-
ihundi bidifiri ranahai moaruwai hohoanimo ra ngasundeamboyo? ³ Wani, nga ro
anihondumboanahi hoafehanduri, Se shei hohoanimo ra didibo adofe-koate-ayeia ana,
munquambo sheimbo amboani yahurai tukundifendurimboe. ⁴ Asu nunguriyei 18
nindou Siroamihundi aheimbo nmoei wori hoandari piyowohu hifokoamareanduri
rana? Se rarihi hohoanmoyeyani, Nindou worinambo hifokoamareanduri ranahai
moaruwai hohoanimo ra Serusaremihundi bidifiri ahei moaruwai hohoanimo ra
ngasundeamboyo? ⁵ Wani, nga ro anihondumboanahi hoafehanduri, se shei hohoanimo
ra didibo adofe-koate-ayeia ana, munquambo se-amboani yifindeimboyei,” mehu.

Nimi hisiyu rakoate ranahandi kafeje hoafi

⁶ Sisas ai mamai kafeje hoafi wataporimbo-randui yahuya, “Nindou mamai ai ahandi
wain numburambe sifuri nimindi ra hifimareandi. Raniyo sungunambo sifuri nimindi
ra hisiyohupo yahuhaya mahu, nga moai hisi mamamboani hoeireandi. ⁷ Raniyu
asu nindou ranai ahandi numburambe ratupuriyu-randeimbi ranahambo hoafiyundui
yahuya, ‘Ro sifuri nimindi nda ngimi himbanini sini himboyarhandana moai hisiyorandi,
nga hitibo adowandi. Ai hisi-koate moani hoangire haya njogombo numburi hifi
bidifiri gabudarandi,’ mehu. ⁸ Nga asu ahandi ratupuriyu-randeimbi ranai simbori
hoafiyundui yahuya, ‘Ritifo, awi moani mamai himbanini njogo hoeireandui animbo,
nga hisimboyohupo. Asu awi ro nimi rani-fikimi hifambi kakindihai mbundaha, asu
yafisuhumi afumambe pupindihai hoeindihamboyahai. ⁹ Randihe hoeindihandane ngoru
himbanini ra hisindoani ana, aboed-ane, nga hisi-koate-ayo ana, hitifoefemboane,’
mehu.

Sisas ai moani ngoafimbo nimarimbo sihi nimorehi mamí aboedimareandi

¹⁰ Sisas ai Suda-yafe moani nimarimbo si ranambe ahei rotu worambe yamundimareanduri. ¹¹ Raníyo raníhú nimorehi mamí, 18 hímabaní ahandí flambe moaruwai nendi nimarimbo amoefoe semíndí haya homarandi. Asu ahandí daboadi hamíndí ra fare hayamboyo asu moai mbumundi botife níngorandi. ¹² Raníyo Sisas ai hoeireanda mayoa mborai mehundowa mahowa hoafiyundúhi yahuya, “Me, hapoana angúmbomayafí ra aboedí anafí,” mehu. ¹³ Sisas ai ahandíwamí warí manandandamboyo asu nímehúnou mbumundi botife níngombo Godímbo aboed-ani yaho ngusúfo pamarerí.

¹⁴ Raníyo Suda-yafe rotu worí hífandandembí bogorí ranai ngíníndímayu Sisas ai moani nimarimbo sihi nimorehi aboedimareandi ranímbo. Nindou ranai hoafiyuhí yahuya, “Sapo 6 si-ane ratúpurímbo siayo. Nga sapo aboedí fembo ana, raní si anímbo refemboyosí, nga moani nimarimbo si ana yowan-ane,” mehu. ¹⁵ Adúkarí ai simborí hoafiyuhí yahuya, “Seana yimbu-yafambeimbí nindou-anemo! Asu se moai síhamundi burímakau asu donjí ra munguambo si asu moani nimarimbo sihi ranamboani wofí fufuríhóundurí mburu hoe símíndímbo sowandúmondurí homo rundíyo? ¹⁶ Nímórehí ro aboedímaríheandi, nda ai Abrahamíndí nímor-ane, asu ahambo Satan ai 18 hímabaní kíkihíramundí manúngu-ane. Asu ro ahambo moani nimarimbo sihi aboedambo-fembo ra ahínúmbíyo.” ¹⁷ Sisas ai yare hoafímayu-wamboemo asu ahandí húrútúmbí-memo ranai amoani ngambo-mefundi. Nga asu bídífirí afíndí méngoro ranai aboedí moatúkuni ramareandi ranímbo híhífi-híhífi mayei.

Sisas ai hoari akídouhúndí adúkarí tükúfembo kafeefe hoafí hoafímayu
(Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Sisas ai hoafiyuhíya, “God ngíníndí hífandarandi ra núngunahuráiyowa? Asu ro núngundíhe yíbobomandíhea? ¹⁹ Ai rahuráiane, nindou mamí ai ahandí númbúrambe mastet hoarí hambomo nahurai akídou hífréandúhani. Asu hoarí akídou raníhúndí adúkarí tíkoani nahurai níngowani, ndu ai raníwamí ngeramborúhí aríhúndí,” mehu.

Fufudogoyo-randeimbí moatúkuni yis ranahandí kafeefe hoafí
(Matyu 13:33)

²⁰ Asúkai Sisas ai hoafiyuhí yahuya, “Ro asúkainda God ngíníndí hífandarandi ranahambo níni-moatúkuni síhí yíbobomandíhea? ²¹ Nímórehí ai fufudogoyo-randeimbí moatúkuni yis semíndí haya wambúrambe frauwa bubufoare mbura yis ra babífoareandi fufudogoyo hafo nahuráiane,” mehu.

Nafítambe akídou nafí ho
(Matyu 7:13-14, 21-23)

²² Sisas ai Serusaremínambo huhúyu munguambo adúkarí ngoafí asu akídou ngoafí aheimbo wataporímbo-marandurí hu. ²³⁻²⁴ Nindou ngorú ai Sisasímbo hoafíyundúhí yahuya, “Adúkarí, yimbu mamí nindou yangírí aboedambo-mandahíndíyo?” mehuamboyo. Ai simborí hoafiyuhí yahuya, “Yipurí nafítambe akídou ranambe kefoefembo hütíhütindei, nga nindou afíndí ai-amboani hütíhütí-ndeimboyei ranambe kefoefembo sí, nga ngíríndeí. ²⁵ Süngunambo worí aharambúrí ai yipurí papareandi ana, se weindani nímbóeimbo yipurí síhí píráko-píráko-ndíhúndúhí anímboya, ‘Adúkarí, yipurí súbüdühawamuní,’ mbíseimboyei. Nga simborí hoafíndúhíya, ‘Ro moai síheimbo hífiríheandurí,’ asu ‘Se nahani-húndamboyei?’ mbúsúmbui. ²⁶ Rananímbo se hoafíndafúhíya, ‘Ro se-díbo sesí sahusífi hoe símíndéfi asu yíhoefí ngoafí nafí hohú yamundowamuní marandí’ mbíseimboyei. ²⁷ Asu ai síheimbo hoafíndúhí anímboya, ‘Ro moai síheimbo hífiríheandurí, nga asu nahani-húndamboyei? Andai ragu, nga seana moaruwai hohoanímoyei ríhúndeimbaneí,’ mbúsúmbui.

²⁸ Se araníndeihí asu yahafí híhíhúndúhí nímbóeimboyei, nga Abraham, Aisak, Sekop asu Godíndí hoafí hoafíyomo-rundeimbí ai God hífandarandi ranambe nímandeimboyei, nga asu síheimbo ana ragu moeindani píndíhirímboyei. ²⁹ Rananímbo nindou afíndí ai hífíthamíndí súfuwanípoedí, hanuwanípoedí, hímborí yimbunípoedí ai God ngíníndí hífandarandi ranambe sesí fondíkímí tükúndahí nímandeimboyei. ³⁰ Rananímbo nindou dídíyei haponda adúkarímboehíndí aiana süngunambo akídoumbo-ndahimboyei, nga akídoumboehíndí aiana süngunambo adúkarímbo-ndahimboyei,” mehu.

Sisas ai Serusaremímbo hípoambo-marandí
(Matyu 23:37-39)

³¹ Rani-simboani Farisi b̄idifiri ai sifomo Sisasimbo hoafiyomondowohü yahomoya, "Andai ndanühündambo ragu hafi, nga Herot ai s̄hambo hifokofeni-nimbo yahumboani!" mehomu. ³² Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Ngomo nindou sisindira randeimbi ranahambo hoafindimo, nga hapo s̄umbo ana ro moaruwai nend̄ flambe n̄mareimbi raguanambo-r̄heandür̄i asu nindou aboedambo-r̄heandür̄ih̄i anahi. Nga asu nḡimi si animbo wandi ratüpuri ra moend̄nd̄-heamboyah̄i. ³³ Asu ro hapo, s̄umbo, asangu ranana nafi ngamboyah̄i. Nga sapo God̄nd̄i hoafi hoafiyurandeimbi ana nḡiri amurühi hifokoandüwuri, nga Serusarem̄ihü animbo hifokoandü-wurimboemo.

³⁴ Serusarem, Serusarem! Seana God̄nd̄i hoafi hoafiyomo-rundeimbi s̄hambo sowana kohefepura masinimo ra n̄moeinambo hifokoaroopuri arand̄i. Ro af̄ind̄imbo s̄hafi nindou ranaheimbo kakaro hond̄i n̄mori gugureandür̄i mbanend̄i hoareharam̄indo nou mbanend̄i hoareh̄i-fendür̄imbo samboyah̄i, nga moai se yifiriyei. ³⁵ Haponda s̄hafi wor̄i ranambe n̄ni ak̄idou-amboani yanḡor̄ikoate wor̄i yanḡiri ham̄nd̄nd̄imboe. Ro hoafehan̄i, se nḡiri hoeind̄i-hind̄iri, nga ngombo se wambo rand̄hi hoaf̄nd̄eih̄iya, 'God ai aboedi-aboed̄-mb̄iriramboane Adük̄ar̄nd̄i ndür̄inambo akusu nda,' mb̄iseimboyei," mehu.

14

Sisas ai nindou angünümbi aboedimariri

¹ Moani n̄marimbo sihi Sisas ai Farisi bogor̄nd̄i worambe sesi sesimbo mahuwa nindou ai ahambo ndorüwuri h̄imboari safüh̄imarüwuri. ² Ranih̄ü nindou mami yir̄war̄i fiyuweimbi mamaru. ³ Raniyo Sisas ai Farisi nindou-yomo asu ah̄n̄ümbi hohoanimo f̄ifirundeimbi-yomo ahamumbo hoafiyuh̄iya, "Moani n̄marimbo sihi ra nindou aboed̄femboyo asu yowan̄iyo?" mehu. ⁴ Nga asu ai moai ahand̄i hoafi s̄imbor̄i hoafiyomo. Raniyo asu Sisas ai nindou ra serümündü aboed̄rir̄i mbura koamar̄herü.

⁵ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühiya, "S̄ihamund̄i n̄moriyo asu burmakauyo ai moani n̄mar̄i sihi feamongoambe p̄irayo ra n̄mai h̄umand̄ihouyo asu wan̄imand̄iyo?" mehu. ⁶ Raniyomo asu moai ahambo s̄imbor̄i hoafiyomondo.

Se yowan̄i s̄hafi fimbo roana ndor̄ihehe-andeimb-anahi yahopoani

⁷⁻⁸ Sisas ai hoeireapurane nindou sesi sesimbo hoafimayua tükümfund̄i ranai n̄mar̄ifond̄i aboed̄i ham̄nd̄iwami n̄marimbo hohoanimo-memonda yare hoafiyuh̄iya, "Nindou ngorü ai s̄hambo n̄moreh̄i sem̄ndambe sesesimbo hoaf̄nduan̄i ngafüh̄i ra se n̄mar̄ifond̄i aboed̄ih̄i ndowand̄imboyafi, nga nindou ndor̄ihoeimbi ahambo amboani hoafiyomondowohüpo. ⁹ Nindou s̄ihafan̄imbo ȳiboboambo hoafimayupira mahafan̄i ranai d̄üdü s̄hambo hoaf̄ndüh̄iya, 'Nindou ndanahambo s̄hafi-mayo fond̄i ra sabado,' mb̄üsümbui. Rand̄ifiyuwan̄i asu se amoan̄inḡndaf̄i mbunda ngaf̄i b̄id̄ifiran̄i fond̄iwami n̄mand̄imboyafi. ¹⁰ Nga s̄hambo hoaf̄ndeian̄i ngafüh̄i ra fond̄i sapo ak̄idou yahur̄inḡoghuri safi-mayo ran̄iwami animbo n̄mand̄ifi. Ranan̄imbo s̄hambo hoafimayun̄ina mahafi ranai ngu hoeindean̄inan̄i wan̄i hoaf̄nduh̄iya, 'Wandaf̄i, fond̄i aboed̄ih̄i ndan̄iwami s̄ühüfi n̄mar̄ifi,' mb̄üsüwan̄i asu b̄id̄ifiri amur̄i mafand̄ihind̄i ranai s̄hambo nindou adük̄ar̄-ani mb̄iseih̄ü ah̄n̄indeimboyei. ¹¹ Nindou d̄id̄iyei ai ahei fi botar̄hind̄i ana, God ai h̄ifi-nambo-ndearümbui. Asu nindou d̄id̄iyei ahei fi h̄ifi-nambo-ar̄hind̄i ana, God ai aheimbo bot̄ndearümbui," mehu.

Se tak̄ini ndowand̄imboyafi

¹² Sisasimbo nindou hoafimayundoa mahu ranahambo hoafiyund̄ih̄i yahuya, "H̄üfin̄imboyo asu n̄mbambeyo sesesimbo ra, se yowan̄i s̄hafi ngunind̄i, fik̄im̄in̄ind̄i, boaḡiri, s̄hafi napo af̄ndeimbi wandaf̄i aheimbo yanḡiri mborai yahopoani. Asu s̄imbor̄i amboani ngor̄usimboani hoaf̄ndeian̄i ngafan̄i sesi ndah̄ün̄nimboyei. ¹³ Ranamboasi, nga se seses̄ndafüh̄i ra napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, t̄ijari moaruwaiyeimbi asu h̄imboat̄ihariyeimbi aheimbo an̄imbo mborai mb̄isafi. ¹⁴ Ranan̄imbo God ai s̄hambo aboed̄i-aboed̄ndeian̄in̄imbi, n̄imboe sapo aiana napo-koate-wambo asu nḡiri s̄imbor̄i n̄ni ndehind̄i. Nga aboed̄i nindou ai ȳif̄ih̄ünd̄i bot̄iyahind̄i s̄imboani God ai tak̄ini dagan̄in̄imbi."

Sisas ai n̄moreh̄i sem̄nd̄i simboani sesesimbo kafeje hoafi hoafimayu (Matyu 22:1-10)

¹⁵ Mami s̄imboani nindou mami sesi fond̄iwami Sisas-d̄ibo n̄marimbo God nḡin̄nd̄i h̄ifandarand̄i ranambe n̄mareimbo seses-ayeiy hoafi ra h̄imbor̄iyu haya hoafiyund̄ih̄i yahuya, "Nindou ranai h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifimbeyei-amboane," mehuamboyo. ¹⁶ Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, "Nindou mami ai af̄nd̄i sesesimbo hohoan̄imoyu haya nindou af̄nd̄imboya 'Mborai' mehupuri. ¹⁷ Mami munjuambo sesi s̄nd̄i nafiran̄indoani

ahandi ratüpurüyu randeimbimbo hoafiyundowohü yahuya, 'Nindou ro hoafimehapuri ranahamumbo sowana hafü hoafiyafipurühi animboya, 'Mborai, munjuambo sesä sindi nafiramindimboane' mbisafü.

¹⁸ Nga asu munjuambo nindou ranai moeimbo ngiri didefi mehomu. Nga ngorü ai boatei hoafindühiya, 'Ro hifi pemiya heheambo wamboanahü nga hoeindüheambaanahü asu ro ngiri didihi,' mehu. ¹⁹ Raniñimü ngorü ai hoafindühiya, 'Roana burmakau 10 ratüpurümböhünda pemiya heheambo wamboanahü nga randühe hoeindüheambaanahü, nga asu ro ngiri didihi,' mehu. ²⁰ Asu bidifiranambo nindou-mayu ranai hoafiyuhü yahuya, 'Ro ana hapondani yangiri nimorehühi-yahe heheambo wambo ngiri didihi,' mehu.

²¹ Raniyo asu ahandi ratüpurüyu-randeimbi ai hihirifi hüfu ahandi bogorimbo nindou ai yiboaruko-memo ranahambo hoafimayundo. Raniyo asu bogori ai ngusüfoambe moaruwaiyuhü hoafiyuhüya, 'Nimehünou asükaü ngafi munjuambo adükarü nafihü asu munjuambo akidou nafihü, napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, yitiharü moaruwaiyeimbi asu himboatihari ra fufondandifindürü dügüfi,' mehu ²² Süngunambo ratüpurüyu-randeimbi ai hoafiyundowohü yahuya, 'Bogori, ro ramarheandi se hoafimayafi süngu, nga awi fondi aningü,' mehuamboyu. ²³ Ahandi bogori ai hoafiyundowohü yahuya, 'Ngafi tükündafu hawa akidou nafi asu nımambe nafi ngafühi hoeindowandürühi ana hütü hoafindafani mbüsühıamboane. Rananımbu wandı fondu ra simongori-mbeyowamboane. ²⁴ Ro nindou weangurühi hoafimehapuri ra ngiri didaiamboani wandı mayo sesi ra apindeandi,' mehu," Sisas ramehu.

Nindou düdi ai Sisasimbo süngufembondühi ana ndonde hohoanımondu hoeindeandühi anımbu

(Matyu 10:37-38)

²⁵⁻²⁶ Nindou afindü ranai ahandi süngu tümareandamboyu asu aheimbo hihirifi hoafiyundürühi yahuya, "Nindou düdi ai wambo süngureandürühi asu ahandi hondafindü, nimorehi, nımorı, akohoandi rehımamı aheimbo asu ahandıhoarımbo amboa afındı hohoanımoyuhü wambo akidou-yanğiri hohoanımoayu ana, nindou ranai wandı süngureandeimbi-yupoanı. ²⁷ Nindou düdi ai wandı süngunambo ahambo tıhırfı afındı tükefeyo ranahambo moanane yahu ngınındı nıngokoate-ayu ana, ai wandı süngureandeimbi-yupoanı.

²⁸ Sapo se afındı hoandari worımbombo hohoanımoayafi ra weangurühi nımandıfi hohoanımondafi nüngunümbi kakınambo worı nda moendımandıhını mbısafı hohoanımondafi hoeindowandühi anımbu randowandı. ²⁹ Asu refekoate-ayafi ana, se kambohoanı yanğiri fondo hınıngındo hawa asu moendıfekoate-ndafanı bodımondı ai sıhambo tırfıfoefe hoafı-ndahünınımboyei. ³⁰ Ai randıhi hoafındeihıya, 'Nindou nda worımbu-marandıyosı, nga moai moendıreandı,' mbıseımboyei.

³¹ Adükarı bogori nindou ngorü ai adükarı bogori ngorü-dıbo yıfıarımbo hohoanımoayu ana, ai nımandü hohoanımondu hoeindeandühi anımbu rambüfiyuwamboane. Ai nımandü hohoanımondu hoeindeandühi anımbu 10,000 amı ra 20,000 ranahambo wangeımandıyo. ³² Asu ngırınduhü ana, bogori ngorü ai anğunıyuambe anımbu nindou ngorü koandıheiranı nımai hu hoafıyuwanı asu aboedı-aboedı-mbeyafıne-andamboane. ³³ Mamı rahurıane se munjuambo moatükunı ranahambo ambe yahokoate-ayafi ana, ngiri se wandı sünguwandı-randeimbi tükündafıandı," mehu.

Sisasimbo anıhondümbu-fımbı nindou ana sor namı nahurıane

(Matyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Namı ana aboedı-ane, nga namı ra budesowanı aparıkoate-ndoanı ngiri ahandı aparı ra koadürü koadürındıfe hınıngındıfeyo, nga wanı. ³⁵ Namı moaruwai yahurı ana ngırı nümbürambeahındı sesi ranahambo fandıhendanı aboedı tükündıfeyo. Asu ngırı hıhamoe awai bıtapındıhu nümbürambe dıgehundı, nga wanı. Nga nindou ai moanı pındıhimboyei. Se didıyei hımbuambeımbıyei ana, ndondıhi hımborındei.

15

Sisas ai sipsip mamı mafarıhoayo kafoefe hoafi hoafımayu

(Matyu 18:12-14)

¹ Takis kakı sowandümo-rundeimbi-yomu asu nindou ai ranahamumbo moaruwai-anemo aseı ranıyomo ai munjuambo sınımo Sisasındı hoafi hımborı-memo. ² Raniyomo

Farisi asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai momori hoafiyomondühi yahomoya, "Hoeiru, nindou ndanai moaruwai hohoanimoyomondeimbi sepurimündü hiniñgireapuri mbura asu nimarü aibabidi sesi sowasümo arundi," mehomu

³⁻⁴ Raniyu Sisas ai ran kafoefe hoafi ra hoafiyupurühi yahuya, "Nindou mamai ai ahandi 100 sipsip moangui fandandeimbi-hündi asu mamai ai afarichoayo ra nungumandüfia? Ai amuri 99 ranahambo rande hiniñgideiran wafuwam woli dagüdi wakindi-hindani animbo asu ngorü mafarichoayo ranahambo kokonda wakindeambui. ⁵⁻⁶ Nindou ranai sipsip mafarichoayo-mayo ra kokora hoeiareandi ana nindou ranai ahandi sipsip ranahambo afindi hamindi hihifi hihifindühi warambuhiwami nande ndemündü haya ngoafina ngumbui. Rananimbo ahandi ngunindi asu woriyimburineandeimbi ranahambo hoafiyuhüya, 'Se robabidi hihifi-hihifindei, nga ro wandi sipsip mafarichoayo ra asikai hoeirheamboanahi,' mehu. ⁷ Ro hoafehandüri, mare yahurai-animbo nindou düdi ai moaruwai hohoanimo hiniñgire haya aboedi hohoanimoayu ana, sünambe afindi hamindi hihifi-hihifi animbo tükündifemboe. Nga asu nindou 99 aboedi hohoanimoeyimbi aheimbo ana ngori yahurai hamindi hihifi-hihifi tükündifeyo," mehu.

Kaki mafarichoayo kafoefe hoafi

⁸ "Nimoréhi mamai ai 10 kaki ambeimbi sepurimindoane asu mamai pimaiyu. Rananimbo asu ram yimunde mbunda yihorindo wakindeandühi kokonda hoeindeamboe. ⁹ Ai kokora hoeireandühi ahandi ngunindi asu woriyimburineandeimbi ranahambo hoafiyowohü yahoya, 'Se robabidi hihifi-hihifindei, nga ro wandi kaki mafarichoayo ra hoeirheamboanahi,' meho. ¹⁰ Mare yahurai animbo, nindou moaruwai hohoanimoayumbü ai moaruwai hohoanimo hiniñgire haya aboedi hohoanimoayu ana, Godindi sünambeahindi nendi ai hihifi-hihifi-ndimboemo," mehu.

Nindowenihini nimori ngoafi hiniñgire anguni mahu kafoefe hoafi

¹¹ Raniyu Sisas ai hoafiyuhüya, "Nindou mamai ai nindowenihini nimori yimbumarapiri. ¹² Asu akidi nimori ai afindambo hoafiyuhüya, 'Napo sapo wambombuimbi-mayo ra ndawandiri,' mehu. Raniyo asu afindi ai napo ra nimori yimbumbo yibobomareapiri.

¹³ Raniyu asu moai amitata akidi ai ahandi napo ra sagadüri mbura ranifihindi kaki ra semündü mbura anguni ngorü hifina mahu. Ranühi ahandi munguambo kaki mamikare mbirimafoareandi. ¹⁴ Ahandi munguambo kaki ra mbirifoare hayamboyuane asu rani hihühi sesi wanüyowohü asu nimori ranai worambe nini kikefoefekoate-yuhü wembombomayu. ¹⁵ Raniyu ai hu nindou mamai ngoafi aharihündi ahandi ratüpurüyu randeimbimbo-mefiyuwa asu nümbürina koamarheira moatei gininambo moanguimbo mahu. ¹⁶ Asu nimori ranahambo nindou ngorü ai-amboan moai sesi sagado raniyo wembomboyuhü nini hisi hpiri moatei masahüsi ra sesiimbo hohoanimomayu.

¹⁷ Asu süngunambo ndore hohoanimoayu mayowamboyu, 'Wandi apendi ratüpurüyomo-rundeimbi aiana sesi afindi mbasihomo. Nga ndanühi animboahi nda ro wembombo yifimbo yangir-ayahü. ¹⁸ Ambe-hoango, nga ndühi hiniñgindühe hehea nga apembo hoafindahandowohü animboya, 'Ape, ro sishambo asu Godimbo moaruwai hohoanimo-yahapiri-mboanahi. ¹⁹ Hapondani ana ro nindou aboediyahipoandi, nga ngori se wambo wandi nimori mbisafindiri. Nga moani se rando hiniñgindowandira shafi ratüpurüya rihandeimbi nahurai tükündaheamboane,' mbisamboyahü,' mehu. ²⁰ Raniyu asu nimori ranai ranihü hiniñgire haya ahandi afindi sowana ndamefiyu. Ai anguni ngahi sünuambe afindi ai hoeirirühi ahandi nimori ranahambo hipoambomariri. Raniyu asu afindi ai pipüyu hüfu war kafoariri haya wakihimari.

²¹ Nimori ai hoafiyuhüya, 'Ape, ro moaruwai hohoanimo-yamboanahi shambo asu Godimbo amboani. Nga hapondani ana ro nindou aboediyahipoandi, nga ngori se wambo wandi nimori mbisafindiri,' mehuamboyu. ²² Asu afindi ai ahandi ratüpurüyomorundeimbimbo hoafiyuhü yahuya, 'Nimehünou hoeari aboedi sowandümo sifomo yihuruwuri. Asu warambeahindi moatükuni kifoaruwuri, yiri hoeari güdüdo. ²³ Asu burmakau nimori safeimbi maningo ra hifokoandu mandu houmbo animbo dagudifihumbo hihifi-hihifi-ndefomboane. ²⁴ Wandi nimori nda yifimbomayuyosi, nga asu yangiri haponda anüngu! Ai mafarichoayuyosi, nga haponda hoeiarhuri,' mehu. Raniyo ai sesesi-yomondühi hihifi-hihifimemo.

²⁵ Asu amongo nimori ai nümbürambe nüngu mbura worikimi huane gita hoafiyowohü heirimemo ra himbormayu. ²⁶ Raniyo asu ratüpurüyu-randeimbi mamimbo düdurirühi yahuya, 'Ninimboe ndana?' mehuamboyo. ²⁷ Asu ratüpurüyu-randeimbi ai hoafiyundowohüya, 'Shafi amond-ai aboedi tüküme fiyu, nga ranimboyo ape ai burmakau nimori mam safeimbi hifokoare mande hayambo sahusifühi hihifi-hihifayefi,' mehu. ²⁸ Raniyo asu amongo ai nginindirürühi moai sesesi-mayei ranambo hu, nga wani. Raniyo afindi ai hu sesesi ranambe hohi hiniñgire. ²⁹ Asu

amongo n̄mori ai af̄ndambo yare hoaf̄iyundowoh̄uya, 'Ro s̄hambō af̄nd̄i h̄mban̄i moan̄i rat̄upuriya r̄ihand̄eimb̄i nahurai hoaf̄i h̄mbor̄iyah̄uh̄i far̄ihehean̄i mar̄ihand̄i. Nga se moai wambo wand̄i wandaf̄i bab̄id̄imbo h̄h̄ifi-h̄h̄ifiyoh̄u seses̄imboh̄unda meme n̄mori amboan̄i sawand̄i. ³⁰ Nga s̄haf̄i n̄mori ranana, s̄haf̄i-mayo kaki ra n̄moreh̄i wos̄ihoaf̄ori hohoan̄imoyei r̄ih̄undeimb̄iyei-fih̄i moend̄ire haya t̄uk̄imefiyu-ane asu ahambo burmakau n̄mori safeimb̄i ra h̄fokoaro mamand̄owando,' mehu.

³¹ Asu af̄nd̄i ai hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, 'N̄imoak̄idou, se ro-d̄ibo man̄imbafanes̄i, nga mun̄guambo moat̄ukun̄i wand̄i-mayo ra s̄hafane. ³² S̄ih̄ir̄i h̄h̄ifi-h̄h̄ifi-nd̄efomboane n̄mboe sapo s̄haf̄i amond̄-ai yif̄imbo-mbuimb̄iyusi, nga asu haponda yanḡir̄i t̄uk̄ifi an̄nḡu. Asu ai mafar̄ihoayuyosi, nga haponda hoeiar̄ihuri,' mehu," Sis̄as mehu.

16

An̄hond̄u aboed̄i ham̄ind̄i napo

¹ Sis̄as amboan̄i ahambo s̄nḡrur̄i-rundeimb̄imbo hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, "Nindou mam̄i ai napo af̄nd̄eimb̄iyu hayamboyo asu ahand̄i napo ra h̄fand̄imbo nindou nḡor̄u ser̄um̄und̄u h̄n̄ih̄nḡimarir̄i. Ran̄iyomo asu nindou b̄id̄if̄ir̄i ai nindou ranahambo pap̄i-hoaf̄ir̄ur̄uh̄i yahomoya, 'Bogori, s̄haf̄i napo ra mbir̄imaf̄oareand̄i,' mehomondo.

² Ran̄iyu asu napo af̄nd̄eimb̄i-mayu ranai ahand̄i napo h̄fand̄eimb̄i bogori-mayu ranahambo mborai yahound̄u h̄r̄uh̄eir̄u mbura d̄ud̄urir̄uh̄i yahuya, 'Hoaf̄i ra n̄nḡuriyo ro s̄haf̄i rat̄upuri ranahambo h̄mbor̄imayah? Nga se nḡaf̄i wand̄i kaki ran̄inambo n̄n̄i rat̄upuriyo ramarowand̄i ra s̄ur̄u pap̄inda ndawand̄i, nga nḡir̄i se wand̄i napo h̄fand̄arand̄eimb̄indaf̄i,' mehu.

³ Ran̄iyu asu rat̄upuri h̄fand̄a-rand̄eimb̄i-mayu ranai aimbo hoaf̄iyuh̄iya, 'Ro n̄nḡumandahe wand̄i bogori ai rat̄upuri ranambeah̄ind̄i raguanambo-areand̄ir̄i ra? Roana h̄ifi h̄ir̄imbo nḡin̄nd̄iyah̄ipoani asu aheimbo moako-moakombo amoan̄ih̄nḡimboanah̄i. ⁴ Ro f̄fir̄ih̄eamboanah̄i n̄ine-moat̄ukun̄i s̄nḡufeyowan̄i nindou ai wambo sem̄ind̄ind̄ir̄i wor̄in̄fend̄ir̄imbo ra,' mehu. ⁵ Ran̄iyu napo h̄fand̄eimb̄i-mayu ranai ahand̄i bogor̄ind̄i kaki masowand̄umo ranahamumbo mborai yahupuri h̄umar̄ih̄epuri. Asu weangur̄uh̄ind̄id̄id̄i-mayu ranahambo d̄ud̄urir̄uh̄i yahuya, 'Se n̄nḡun̄umb̄iyo wand̄i bogor̄ind̄i-mayo kaki masowand̄if̄i?' mehundowamboyo. ⁶ Asu ai s̄mbor̄i hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, '100 ad̄ukar̄i h̄ip̄ir̄i wer̄iyo,' mehuamboyo. Asu napo h̄fand̄eimb̄i ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, 'N̄imeh̄un̄ou s̄haf̄i nd̄uri p̄alaroweimb̄i pepa ra ndowand̄if̄i hawa 50 ad̄ukar̄i h̄ip̄ir̄i pandowand̄i.' ⁷ As̄ukai nḡor̄umbo d̄ud̄urir̄uh̄iya, 'Se ra n̄nḡun̄umb̄iyo masowand̄if̄i?' mehundowamboyo. Asu ai s̄mbor̄i hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, '100 bek witiyo,' mehuamboyo, asu h̄fand̄arand̄eimb̄i ai hoaf̄iyundowoh̄uya, 'S̄haf̄i nd̄uri parundeimb̄i pepa ra sowand̄if̄i hawa 80 bek pandowand̄i,' mehu.

⁸ Ran̄iyu asu napo af̄nd̄eimb̄i-mayu ranai an̄hond̄umbo hoaf̄ikoate h̄fand̄arand̄eimb̄i-mayu ranahambo hoaf̄iyuh̄i yahuya, 'Se n̄n̄i-moat̄ukuniyo s̄hambō s̄nḡunambo t̄uk̄ufemboayo ranahambo wud̄ip̄oporo hohoan̄imoyaf̄i ra aboed̄-ane,' mehu. Nga ro hoaf̄ehapur̄i, nindou ai h̄f̄n̄ind̄i moat̄ukun̄imbo hohoan̄imoyei ar̄ih̄und̄i ranai d̄iboador̄ihoeimb̄i nahurai-anei, nga rananei asu nindou s̄r̄uh̄ehindeimb̄i ranaheimbo s̄nḡunambo n̄n̄i-moat̄ukuniyo t̄uk̄ufemboayo hohoan̄imo ra nḡas̄und̄ar̄ih̄ind̄uri.

⁹ Ro s̄heimbo hoaf̄ehand̄ur̄i h̄ifi ndan̄ih̄und̄ambo kaki napo ran̄i s̄nḡumbo se n̄moreh̄i nindowenih̄i bab̄id̄i nḡunind̄imboehind̄i, nga s̄nḡunambo kaki sem̄ind̄imbo ra mun̄guoyambe s̄heimbo ndem̄und̄und̄ur̄i wor̄in̄ndeiran̄i asu se koad̄ur̄imbo koad̄ur̄imbo n̄mand̄eimboyei.

¹⁰ Nindou d̄udi ai ak̄idou moat̄ukun̄i ndore h̄fand̄arand̄i ana, asu ad̄ukar̄i moat̄ukun̄i amboan̄i ndonde h̄bandambui. Nga asu ai ak̄idou moat̄ukun̄i ndofe h̄fand̄ikoate-ayu ana, asu nḡir̄i ad̄ukar̄i moat̄ukun̄i amboan̄i ndonde h̄bandand̄i. ¹¹ Asu se kaki napo h̄ifi ndan̄ih̄und̄ambo moaruwai ra ndofe h̄fand̄ikoate-ayei ana, asu se nḡir̄i napo hond̄u ra h̄bad̄ih̄und̄i. ¹² Se nindou nḡor̄und̄i napo ndofe h̄fand̄ikoate-ayaf̄i ana, asu se nḡir̄i napo s̄hei hond̄u ra ndond̄ih̄i h̄bad̄ih̄und̄i.

¹³ Nindou nḡor̄u ai nḡir̄i yimbu bogor̄i nindouyafand̄i rat̄upur̄umb̄i n̄nḡu. Nga nindou ranai ana bogori nḡor̄u ranahambo moaruwaimbo-ndir̄uh̄i asu nḡor̄u bogor̄i ranahambo nḡus̄ifo pandir̄umbui. Se nḡir̄i kak̄imbo rat̄upuri asu God̄ind̄i rat̄upuri yiboboambo nḡus̄ifo pandowap̄ir̄i."

*Sis̄as ai ah̄n̄umb̄i asu nḡin̄nd̄i God̄ h̄fand̄arand̄i ranahambo hoaf̄imayu
(Maty 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)*

¹⁴ Farisi nindou, kak̄imbo yanḡir̄i nḡus̄ifo parundeimb̄i-memo, ranai ran̄i hoaf̄i h̄h̄imbor̄iyomo houmbo asu Sis̄asimbo t̄ik̄if̄inambo-maruri. ¹⁵ Ai s̄mbor̄i hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, "Seana nindouyei h̄imboah̄u aboed̄i h̄imboyomond̄uhanemo,

nga God ana sihamundi hohoanimo ra fifireapurimbo-ani. N'ine nindouyei himboahü aboedi ham'indayo ra God'indi himboahü ana moaruwai ham'indane.

¹⁶ Moses'indi ahinümbi hohoanimo asu God'indi hoafi hoafiyomo rundeimbi-yomondi hoafi ra wataporimboru sinimombo asu Son ai tüküfi nunguambe kaimayo. Nga Son nunguambe peyo haya asino ndanana God ng'in'indi hifandarandi aboedi hoafi ra munguambo ngoafi tükefeyo. Ranane asu God hifandarandi ranambe keofembo munguambo nindou ai ham'indi tütüngarihehindi. ¹⁷ Hifi sünü ranai mungundimboe, nga God'indi-mayo ahinümbi hohoanimo ranana ng'iri akidou-amboani awar'indihoeyo."

*Nimorehi sem'indihünda hin'ngifembo yamundife hoafi
(Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)*

¹⁸ "Nindou düdi ai ahandi nimorehi hin'ngire haya asu ngorü asemüdu ana, ai moaruwai wos'hoafori hohoanimo yumbo-ani. Asu nindou düdi ai nimorehi horombo ahandi nindowenih'i ai moei yahumbü asemüdu ana ai-amboani moaruwai wos'hoafori hohoanimo yumbo-ani."

Napo afindeimbi asu Rasarusiyafandi hoafi

¹⁹ Sisas ai hoafiyuh'i yahuya, "Nindou mam'i ai kiki napo afindeimbiyu haya asu ai hoeari aboedi-aboedi yihuruyu haya munguambo si sesi aboedi sesühi n'imarü marandi. ²⁰ Nindou mam'i napo-koate ahandi ndüri Rasarus ai ahandi fi mas'mei yang'riyu haya napo afindeimbi'ndi yipuri nafitambeihü n'imarü marandi. ²¹ Ai napo afindeimbi'ndi-mayo sesi fu fondiwam'in'indi p'ndoani dagadi yahuayamboyu ramefiyu. Raniyo asu yafori ai hei ahandi mas'mei ra mongoarüh' mar'hündi.

²² Süngunambo Rasarus ai yifimayumbo asu sünambeah'indi nendi ai sowaründümo hafomo Abrahami-dibo hin'ngimarüwuri. Asu napo afindeimbi-amboani yifimayuwa hifi kamar'hor'i. ²³ Asu yifiafi ngoafihü napo afindeimbi-mayu ranai asübusi af'ndi masemüdu. Asu ai himboyuane angun'i goagu Abraham ai Rasarus parümündü haya man'imbafani. ²⁴ Ai hoafiyuh'iya, 'Abraham, wambo hipoambo-rowand'ri! Se Rasarus koarihaworani hoe war'i foare hüramündi süfo wandi am'indasümo kusimbi'reand'ri, nga wambo hai hüfnambo mungunambo-arand'ri,' mehu

²⁵ Abraham ai hoafiyuh'i yahuya, 'Wandi n'mori, se yang'ri nimbafambe aboedi moatükuneimbi-mayafi, nga asu Rasarus ai moaruwai mamaru. Nga asu ai haponda ndanihü aboedi mamaruwa asu se asübusi asowand'fi. ²⁶ Ngörü-moatükuni ra ai hoe apoari af'ndi mbusümondüh'i kiki'reamun'imboane, nga ng'iri d'dadi bad'hoei ndüh'i düfu asu ng'iri d'dadi bad'hoei rüh'i düfu,' mehu.

²⁷ Asu napo afindeimbi ai hoafiyuh'i yahuya, 'Ape, refe ana Rasarus koand'haworani apendi wor'ina mbihuwamboane. ²⁸ Ro hondahüfeimbi akohoandeimbi-anahi ranan'imbo Rasarus ai hoaf'nduan' asübusi af'ndi sem'ndi nafi kos'koate-mbeyomo-ndamboane,' yahuhaya hoafimayu. ²⁹ Abraham ai hoafiyuh'iya, 'Ai ana Moses'indi-mayo ahinümbi hohoanimo asu God'indi hoafi hoafiyomo-rundeimbi sürü pap'imarund'i ra hoendündüh'i fif'ri'ndumboemo.' ³⁰ Napo afindeimbi ai hoafiyuh'i yahuya, 'Wani, Ape Abraham! Nindou düdi yifihündi ahamumbo sowana ahu ana, ai ahamundi moaruwai hohoanimo ngorü süngundündüh'i asu an'hondümo-ndumboemo.' ³¹ Abraham ai hoafiyundowohü yahuya, 'Asu ai Moses'indi hoafi himbor'koate-yomo, God'indi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi hoafi himbor'koate-ayomo ana, asu ng'iri nindou y'fyeimbi-yei hoafi amboani himbor'indomo,' mehu.

17

*Moaruwai hohoanimo ai ahondümbofe hohoanimo hif'namboare arandi
(Matyu 18:6-7; 18:21-22; Mak 9:42)*

¹ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi'mbo hoafiyupurüh'i yahuya, "Awi süngunambo mam'ikarambo moatükun'i moaruwai tükünd'femboe asu ran' süngumbo wambo nimorehi nindowenih'i ai moaruwai hohoanimondeimboyei. Hipoan'imboe-mbouane nindou düdi nimorehi nindowenih'i ranaheimbo rareandan'i moaruwai hohoanimoaye. Nindou ranahambo ana moaruwai ham'indi an'imbo tükünd'femboe. ² Asu ai rareandan'i n'mori ak'id'ümo ndanai moaruwai hohoanimoaye ana nindou ranahambo am'indasümoambe n'moei hond'i wof'ih'i kife mbur'imbo hoe hohoeambeah'i pifiyuwan'i hanü yifimbo ra aboed-ane. ³ Ran'imbo-hündambo an'imbo se hibad'ihumbo. "Asu sihaf'i wandafi ranai moaruwai hohoanimonduani se ahambo hoaf'ndafüh'i, sihaf'i moaruwai hohoanimo ra hin'ng'indowand'i mbisaf'ndo. Asu ai ahandi moaruwai hohoanimo ra hin'ng'indeandan'i ana, se ahambo amboawi mbisafi. ⁴ Asu nindou ranai sihambo mam'i sih'i 7-mbo moaruwai hohoanimo yu mbura asüka'i 7-mbo hu sihamboya, 'Kar'hasi, ro

sihambo moaruwai hohoanimo-mayahanini,' ehu ana, ahandi moaruwai hohoanimo ra amboawi mbisafi," mehu.

Anihondümböfe hohoanimo

⁵ Ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi ranai Adükarimbo hoafiyomondühi yahomoya, "Se rarowandani yihoefti anihondümböfe ra afindimbeyo." ⁶ Mehomondamboyu asu Adükarai ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Asu sihamundi anihondümböfe ranai mastet hoari nahurai akidouayo-amboani se nimi ndanahambo hoafindimondühi animboya 'Firihoefi hawa ahasihari kameih hafimbo hoe hohoeambe nimbafi,' mbisimondani asu nimi ranai se hoafimemo süngu randifemboe," mehupuri.

Ngorü nindoundi ratüpurüyu-randeimbindi ratüpurü

⁷ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, "Nindou mamä seambeahindä ai ahandi ratüpurüyu-randeimbi ranai ngu nübürambe hifi hirindu asu sipsip hifandinda mbundambo asikai worinambo düduwanä, ai hoafindu-ndowohüya, 'Nimehinou sinfi nimarifimbo sesi sowasifi,' mambüsindoyo?" ⁸ Wanä, nga ahambo animboya, 'Wandi boatei sesi ra didiboadondo ndao hawambo animbo asu se hoeari güdo mbunda nmandifi hibadandiranä ro boatei sesi dagadi hoe ndimndahaimbo nmandihanä animbo asu se shafi sesi ra süngu dowadifi,' mbüsümbui. ⁹ Asu bogori nindou ranai ahandi ratüpurüyu-randeimbi nindou ranahambo hihifimandüriyo ahandi hoafi himboryuhü süngumareandi ranimbo-hünda? Wanä. ¹⁰ Ranimbo-hündamboane se-amboani God ai hoafimayu ra mungu ratüpurayomo ana se randu hoafindimondühiya, 'Roana aboedi ratüpurüyefi rhundeimbüyefipoani, nga ranä ratüpurü ranana yihoefimbo ratüpuründimo yahu hoafimayu ranüyo ratüpurümayefi,' mbisimo."

Sisas ai mimanäho masimeimbi nindou 10 aboedimareapurü

¹¹ Sisas ai Serusareho ngoafina yare huhüyu Sameria asu Gariri-yafe hifi yipupuiambe nafi mahu. ¹²⁻¹³ Ai hu ngoafä mamä ranthü tüküfyuwane, nindou 10 mimanäho masimeimbi ranai homo ahambo nafihi hoeimarüwuri. Ai anguni ningomombo raru mningiyomo hoafiyomondühi yahomoya, "Sisas! Nindou Adükarai! Se yihoefimbo hipoambo-rowamuni," mehomondo. ¹⁴ Asu Sisas ai ahamumbo hoeireapurühi hoafiyupurühi yahuya, "Se ngomo Godimbo sesi shou-rundeimbi ahamumbo animbo sihamundi fi ra nafuindimondani animbo asu ai tumbürüpuramboane," mehu. Ai nafi homondane ahamundi fi ranai asikai aboedi tüküme Feyo.

¹⁵ Asu nindou mamä ahamundi mbusümo ranai hoeireandani ahandi fi ranai asikai aboedi-mayowamboyo, ngoafinambo hihirifi huhü puküna hoafiyuhi Godimbo aboedani mehu. ¹⁶ Nindou ranai hu Sisasindi yirikimi piyu yanggürümbo hihifimarüri. Nindou ranai ana Samariahündüyu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranahambo hoeiriri haya hoafiyuhi yahuya, "10 aboedimayafundi. Nga asu ngorü 9 ra nünguyafunda?" ¹⁸ Asu nimboe nindou ngorü sirambeahindä mamä ndanai yanggiri sünä Godimbo hihifarüra?" ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoafiyundowohü yahuya, "Botiyafu hawa hafi, nga shafi anihondümböfe ranaiyo aboedambo-mareanini," mehundo.

Nindou Hondü ranai weindahä tükündüfimbui

(Matyu 20:23-28; 24:37-41)

²⁰ Farisi nindou ranai Sisasimbo düduyafundühi yahomoya, "Nüngüsümboani God nginindi hifandarandi ra tükümandifea?" mehomondamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "God nginindi hifandarandi ranai tüküfemboayo rani-moatükuni nafuimbohünda ngiri nini-moatükuni tükündüfeyoani nindou ai ahei himboraninambo hoeindihindi. ²¹ Ai ngiri-randi hoafindeihüya, 'Hoeirühi aiana ndani,' mbisei asu 'Goagu ra' mbisei. Nimboe, sapo Godindi nginindi ranana sihei mbusümo-ane engoro."

²² Ranüyo asu ahambo sünggurü-rundeimbiimbo hoafiyupurühi yahuya, "Sünggunambo rani-moatükuni ranai tükündüfemboe, rananimbo se Nindou Hondündi si ra hoeifembo afindi hohoanimo-ndimboemosi, nga se ngiri hoeindundi. ²³ Rananimbo sihamumbo hoafindeihüya, 'Hoeiru, aiana goagu anüngu ra' mbisei asu 'Hoeiru, aiana ndanüngu,' mbiseimboyei, nga se yowanä anihondümböfeihü ho kokopoani. ²⁴ Sapo wabürüsü ranai sünü ngorü himboranä tüküfe haya ho ngorü himboranä kararamindo, yahurai animbo ndimboe Nindou Hondü ai ahandi tüküfembo sihi ra. ²⁵ Nga asubusi afindi boatei ndemündi mbundambo asu nindou ndani simboani animboei ranai ahambo daboadi hihirindihori mbundühümbo-ndeiani animbo ndimboe.

²⁶ Horombo Noa nünguambe ramefeyo yahurai animbo Nindou Hondü ranai tüküfemboyuambe-amboani randifemboe. ²⁷ Sapo Noa nünguambe nindou afindi ranai sesi sahüsi, hoe simindei, nimorehühüyafu, anamindühüyahä raraorühi heimbo mamä

bidiŋranambo sihi Noa ai botambe mafarifiyu-wamboyo hohoambu afindi ranai kosowohu nindou ra hifokoako-mafoareandi.

²⁸ Horombo Rot nunguambe ramefeyo yahurai animbo ndimboe. Munguambo nindou ranai sesi sahisi hoe simindei, napo pemeyei, kaki semindimbo koarhehi, numburi hifirih, worimboruh raraomarihundi. ²⁹ Nga Rot ai Sodom ngoafi ra hinngire haya hu simboan hai asu sarfa nimoie ranai hoe nahurai sunambeahindi putapoyowohu munguambo nimorehi nindowenih hifokoako-mafoareanduri.

³⁰ Mam yahurai animbo Nindou Hondu ranai weindah tukufi simboan amboan randifemboe. ³¹ Rani-simboan nindou ngoafihu amaru ranai ngiri kebuai ahandi napo worambe engoro ra ndemundu. Asu mam yahuraiane nindou nimburambe anungu ranai ngiri ahandi worinambo hihirindufi ngu. ³² Sapo Rotindi nimorehimbo tukumefeyo ra se hohoanmondimo. Ai hihirife ngoafi hoeimareanda yifimayo. ³³ Nindou didiyei ahei yangiri nungo ranahambo afindi hohoanmoyeihi kikharihumundi ana, awarindihoeboe. Nga nindou didiyei ahei yangiri nungo ranahambo afindi hohoanmokoate-aye ana, aboedambo-ndifemboe. ³⁴ Ro sishambo hoafehapuri, nindou yimbu ranai mam fondiwami guguyifani apafani ra God ai ngorumbo nderumunduh ngoru rande apofondiwami dgeirumbui. ³⁵⁻³⁶ Nimorehi yimbu ranai mban hiraŋafe ra God ai ngorumbo ndemunduh ngoru rande hinngideambui, mehu. ³⁷ Sisasimbo sungurururundeimb ai dudururuh yahomoya, "Rani-moatukuni ra nahu tukumandifea?" Asu Sisas ai simbori hoafiyupuruh yahuya, "Yifinimoko yangorowohu ana, koaheimb-ane hei sahisi arihundi," mehu.

18

Nimorehi kai asu yibobore-randeimb+yafe kafeŋe hoafi

¹ Sisas ai ahambo sungurururundeimbimbo didibafiferambo yihoaruko-ndimboemo yahu haya kafeŋe hoafi mam yamundife-purimbohunda hoafimayupuri. ² Sisas ai yare hoafiyuh yahuya, "Mam adukari ngoafihu nindou yibobore-randeimb mam ai manungu. Aiana moai Godimbo yihimboyu asu nindoumo afindi hohoanmoye randi. ³ Raniyo adukari ngoafi ranihu nimorehi kai nungo haya ho nindou yibobore-randeimbimbo huti hoafiyondo randuhya, 'Wandi hurutumb ai wambo hurutarandiri, nga se wambo hoafi yibobofe ra farihawandiri,' meho.

⁴ Geduh safiyu nindou yibobore-randeimb ranai nimorehi ranahambo fehefembo moei mehu. Nga humbo sungunamboyu ai ahandi fimbo hoafiyuhya, 'Sapo ro moai Godimbo yihimboya asu nindoumo hohoanmoya rihandi. ⁵ Nga nimboe nimorehi kai ranai munguambo si wambo tinriffo sai arandimbo animbo ro ahambo fandihhe hehea ahandi pap-hoafi ra himborinda. Asu ro refekoate-ayah ana wambo sowana munguambo si didi ndandan wambo sungunambo garibindea-ndirimboe,' mehu.

⁶ Asukaiyu Adukari ai hoafiyuh yahuya, "Se nindou yibobore-randeimb moaruwai ranahandi hoafi ra himboriyomo. ⁷ Nimorehi nindowenih God ai wandanei yahundureimb ranai nimbimbi si munguambo Godimbo arani aranaye ra aheimb fehefenduri-koate-manduyo? Asu awi fehefenduri-koate ahei hoafi ra hihimboripomanduyo? Wani. ⁸ Nga ro sishambo rarthe hoafehapuri, ai ahei pap-hoafi ra nimehouno himborinduh yibobondeambui. Nga Nindou Hondu ai kudumbo nimorehi nindowenih hifi ndanhu animboei ahei anihondumbofe ra hoeimandeyo?" mehu.

Farisi nindou asu takis kaki semundurandeimb+yafandi kafeŋe hoafi

⁹ Nindou bidifiri ai ahamundi fimboya aiana mbumundi hamnd-anemo, nga ngoru nindou aiana mbumundi-yomopoi ehomo ranahambo Sisas ai kafeŋe hoafi hoafimayu. ¹⁰ "Mamimbo nindou yimbu ranai didibafifembohunda Godindi worina mahafani. Mam ai Farisihundiyu asu ngoru ai takis kaki semundurandeimbimbo. ¹¹ Farisihundi ranai ahandipoanimbo nungumbo ngusufoambe didibafifihya, 'God, ro sishambo hihifarhanini, roana moai nindou bidifiri rarihi arihundi sungurthe hehea dibokoriya, tiki hoafiya asu nimorehi sisihimoya rihandi. Nga roana nindou takis kaki semundurandeimb gogu rani nahurai-yahipoani. ¹² Ro mam wik ranambe yimbumbo sesi wehya asu munguambo moatukuni ro asahamindih ra 10 yiboborthe hehea sishambo mam bidifiri shehe arihandi,' mehu.

¹³ Nga takis kaki semundurandeimbimbo ranai ahandipoanimbo akidou anguni safi manungu. Ai sunambe himbo-koate mbiro ture nungumbo ahandi ngusupoahuh purukireanduh yahuya, 'God, ro moaruwai hohoanmoya rihandeimb-anah, nga se wambo hipoambo-rowandiri,' mehu. ¹⁴ Ro sishambo hoafehapuri, takis kaki semundurandeimbimbo ranai worinambo nguwan ai animbo Godindi himboahuh mbumundi nindou-ndumbui, nga Farisi nindou ana wani. Sapo mam yahuraiane nindou

didiyei ahei fimbo hifinambo-arihindi aheimbo God ai botindearumbui. Nga asu nindou didiyei ahei fimbo botarhindihindi aheimbo God ai hifinambo-ndearumbui,” mehu.

Sisas ai nimoakidiboumo hiniŋgirihindura wambo sowana mbüsühi, mehu (Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Ranıyei nindou bidifiri ranai Sisasımboya ai warı nande haya didıbafı-mbıfindura sei hehi nımoakidıbou fufurıhımündındırı tükümehind. Nga asu ahambo sünggurırundeımbı-memo ranai nindou ranaheimbo ŋgınındı-marundırı. ¹⁶ Nga asu Sisas ai hoafıyuhı yahuya, “Nımoakidıbou ra aheimbo hiniŋgındıhindura ndühi wambo sowana mbüsühi, nga ŋgırı bobohındundura. Sapo God ŋgınındı hıfandarandı ra nımorı akıdıbou ndahurayı aheiane,” mehu. ¹⁷ Sisas yahuya, “Se nda fıfirındındı, nindou didiyei God ŋgınındı hıfandarandı ra nımoakidıbou sahımüندی arıhındı nahurayı semındıkoate-ayeı ana, ŋgırı keboehındı, nga wanı,” mehu.

Nindou napo afındeımbı ai Sisas-dıbo wataporımayu (Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Suda-yafe bogorı nindou ranai Sisasımbı düdurırühiya, “Nindou yamundo-randeımbı aboedı, ro yangırı koadırü koadırümbo nıŋgombo ra nını-moatükunı nünıŋgondıhendühi mandahamındıha?” mehundowamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai ahambo simborı hoafıyundowohü yahuya, “Nımbıoe se wambo aboedı asafa? Moai nindou didı ai aboedıyu, nga God yangır-anı aboedayu. ²⁰ Sapo se ahınımbı hohoanımo ra fıfirowandı: Se yowanı nımorehi sısıhimoyo asu anamındıhoandı bırabırıyopoanı, wosıhoaforı hoafıyopoanı, nindou hıfokoefepoanı, hımbuhınıyopoanı, se yowanı ŋgorümbo tıkefe-hefe papı-hoafıyopoanı, asu se sıhafı me-apembo ahınındafühi ahafe hoafı hımborındafı,” mehu. ²¹ Nindou ranai simborı hoafıyundowohü yahuya, “Ro nımorı akıdouyahambe peya hehea hambo hapondanı ro ranı ahınımbı ra süngurıhe arıhandı,” mehu. ²² Sisas ai ranı hoafı ra hımborıyu haya, simborı hoafıyundowohü yahuya, “Awi mamı moatükunı se randowandı. Sıhafımayo napo ra nindou ŋgorümbo dabadırühi ranıfihındı kakkı asowandıfı ra napo-koate-yeımbı ranaheimbo dabadırı. Rananımbı se sünambe napo afındeımbı-ndamboyafı. Ranı boateı ranı-süngundo mbundambo anımbı asu wandı süngu didıfı,” mehu.

²³ Nga nindou ranai Sisas hoafımayu ra hımborıyu haya ŋgusüfoambe nımbımayu, nımbıoe sapo ai napo afındeımbı wambo. ²⁴ Sisas ai horıranı mayoa hoafıyuhı yahuya, “Nindou napo afındeımbı ana God ŋgınındı hıfandarandı ranambe kefoefembo tıŋümbane. ²⁵ Nınıhondı mamı ahandı ndırı kamer ranai ana hoearı kakkımbı nır ambenafı kefoefembo tıŋümbıyopoanı, nga nindou napo afındeımbı ai God ŋgınındı hıfandarandı ranambe kefoefembo ana, tıŋümbane,” mehu.

²⁶ Nindou bidifiri ranai hoafı ra hımborıyeıhehi düdurıhorühı seıya, “Asu refe ana, nindou didı ai yangırı koadırü koadırümbo manıŋgua?” ²⁷ Sisas ai simborı hoafıyuhıya, “Nını-moatükunıyo nindoumo tıŋümbıyo ra Godımo ana tıŋümbıyopoanı,” mehu.

²⁸ Asu Pita ai hoafıyuhı yahuya, “Awi! Ro yıhoefı ŋgoafı hınıŋgırıhu hohu sıhafı süngu masınefi,” mehundowamboyu. ²⁹⁻³⁰ Sisas ai hoafıyupurühı yahuya, “Ro sıhamumbo anıhondımbıoanahı hoafıhapurı, nindou düdı God ŋgınındı hıfandarandı ranaham-bohında ahandı ŋgoafı, nımorehi, akohoandı, boagırı nımoakidıbou hınıŋgareandıra ana, hıfı ndanıhu God ai aheimbo afındı moatükunı dagadırumbı. Asu süngunambo aho ra yangırı koadırü koadırümbo nıŋgo ra ndahımündımbıoyeı,” mehu.

Sisas ai yıfıyo hefe yıfıhındı botıfembo-mayu ranahambo asıkai hoafımayu (Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

³¹ Sisas ai sünggurırundeımbı 12 sepurımüdü hınıŋgıreapurı haya hoafıyupurühı yahuya, “Hımborıyomo! Haponda sıhırı Serusaremınambo anefı ahahıfı. Ranıhu anımbı sapo Godındı hoafı hoafıyomo-rundeımbı nindou ai Nindou Hondü rana-hambo nını-moatükunıyo tüküfembo horombo sürü papıru masıhoemo ra anıhondü tüküdfemboe. ³² Ai ahambo ndıfoyeı warıhındıwımbıoemo. Rananımbı ahambo tıkfınambondıhorı, türüfoefe hoafındeı, asu ŋgurı fıfindahi raraondıhımbıoyeı. ³³ Rananımbı asu ahambo ndıfurı ndıfurıboadıwırbı mbundümbo hıfokoandıwırbı-mboemo, nga ŋgımı sindo haya süngunambo asıkai botındıfımbı,” mehu. ³⁴ Nga asu ahambo sünggurırundeımbı ai moai hoafı ra türüfoaru fıfirındı. Hoafı ranahandı nınındı ra moai ahamandı hohoanımoambe weindahıfeyo. Asu ai moai Sisas nımbıoe hoafımayu ra akıdou-amboanı fıfirındı.

Sisas ai nindou hımbıoatıharı moako-moakoyu-randeımbı aboedımarırı (Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Sisas ai Seriko ngoafikim huane nindou mam hĩmboatiharĩ nafikim nĩmarũmbo nindou heiyani kaka napombo moako-moakoyu marandi. ³⁶ Ai hĩmboriyuwanĩ awai nendi afĩndĩ ranai tũmareandamboyu, asu nindou ranaheimbo dũdureandũrũhĩ yahuya, "Nindou ra nĩnĩhũnda?" mehundũramboyo. ³⁷ Asu nindou ranai seiya, "Sisas Nasaretĩhũndĩ ranai ndanafi masĩnuamboanĩyefĩ," mehomondamboyu. ³⁸ Nindou hĩmboatiharĩ ranai pukũna hoafĩ karĩhoeihũ hoafiyuhĩ yahuya, "Sisas, Defitĩndĩ ahuirĩ, se wambo hĩpoambo-rowandĩrĩ."

³⁹ Asu nindou horomboyahi masĩnei ranai ngĩnĩndĩ hoafiyahũndowohũ seiya, "Se hoafĩ kikĩrandĩfĩ," maseiamboyu. Asu nindou ranai asũkai hoafĩ pukũna karĩhoeihũya, "Sisas Defitĩndĩ ahuirĩ, se wambo hĩpoambo-rowandĩrĩ," mehuamboyu. ⁴⁰ Ranĩyo Sisas ai hu nũngumbo nindou hĩmboatiharĩ ranahambo ahambo sowanambo semũndũhombo hoafĩmayu. Nindou ranai hu manũnguwa Sisas ai dũdurĩrũhĩ yahuya, ⁴¹ "Ro sĩhambo nĩnĩmoatũkunĩ nũnũngufenĩnĩmboyo se hohoanĩmoayafa?" mehundowamboyu. Asu nindou ranai yahuya, "Nindou Adũkarĩ, ro wandĩ hĩmboarĩ ra asũkai aboedĩmbeyowa samboanahĩ." ⁴² Sisas ai sĩmborĩ hoafiyundowohũ yahuya, "Sĩhafĩ hĩmboarĩ ra aboedane. Sĩhafĩ anĩhondũmbofe ranĩ sũngumboyafĩ se aboedayafĩ," mehu. ⁴³ Asu mamĩharĩ ahandĩ hĩmboarĩ ranai bĩrĩmahoeiyowamboyu Sisasĩndĩ sũngu huhũ Godĩmbo aboedani mehu. Nindou afĩndĩ ranai ranĩmoatũkunĩ ra hoerĩhĩnda mayoa ai-amboanĩ Godĩmbo aboedani masei.

19

Sisas ai Sakiusĩndĩ worĩna mahu

¹ Sisas ai Seriko ngoafĩ mbusũmo nafĩ hu ngasũnde haya mahu. ² Huane asu nindou mamĩ ranĩ ngoafĩhũ mamaru ahandĩ ndũrĩ Sakius ai napo afĩndeimbĩ, takis kaka sowandũmo-rundeimbĩ-yomondĩ bogorĩyu. ³ Ai Sisasĩmbo nũngunahurai nindoyu yahuhaya hoeifimbo mehu, nga nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ burĩyeimbo ahambo hoeifimbo fondĩ gũmarĩhĩnda asu Sakius ai bodĩfo wambo ranĩmbo ngĩrĩ ahambo hoeindirĩ. ⁴ Ranĩyu asu ai horombofĩ pĩpĩyu hu haya nĩmĩndĩ nĩmoamo mahafu Sisasĩmbo hoeindĩhinĩ yahuhaya. Ai fĩfĩre haya Sisasĩmboya nafĩ mamĩ ranĩnafĩ anĩmbo dũdũ haya ngumbui yahuhaya.

⁵ Ranĩyu Sisas ai ranĩhũ tũkũfi asu nĩmĩwamĩ nĩmoamo hĩmboyuhũ Sakiusĩmbo hoafiyundowohũ yahuya, "Sakius, se kosĩfoao, hapoana ro sĩhafĩ worambe dĩdĩ nĩmandĩmboyahĩ," mehundo. ⁶ Ranĩyu ai nĩmehũnou kusĩfoendũhĩ ngusũfoambe hĩhĩfĩhĩhĩfĩyuhũ Sisasĩmbo ahandĩ worĩna serũmũndũ mahu. ⁷ Nga muĩguambo nindou ai Sisas Sakius dĩbombo mahafandĩ ra hoerĩhĩ mburĩhũ asu momorĩ hoafiyehĩ seiya, "Ai ahu ranana moaruwai hohoanĩmoyu-randeimbĩndĩ worĩnamboani," masei.

⁸ Ranĩyo Sakius ai nũngumbo Adũkarĩmbo yare hoafiyundowohũ yahuya, "Adũkarĩ se hĩmboriyafĩ, hapoana wandĩ-mayo muĩgu moatũkunĩ ra yĩbobondĩhe mbundĩha nindou napokoate-yeimbĩmbo ngorũ bĩdĩfĩrĩ ndehamboyahĩ, asu nindou ngorũndĩ-mayo takis kaka wosĩhoafĩ hoafiyaha hehea sahamĩndĩheimbĩ ana, asũkai yĩmbuyimbombo hĩhĩrĩndahe nga ndahandomboyahĩ," mehu. ⁹ Ra-mehuamboyu Sisas ai hoafiyundowohũ yahuya, "Hapoana God ai nĩmorehĩ nindowenihĩ worĩ ndambeahĩndĩ aboedambo-reandũrũhani. Nĩmboe, nindou ranambo ai Abrahamĩndĩ amoaani. ¹⁰ Nindou Hondũ makusu ranana sapo nindou awarĩhehĩndeimbĩ kokoyondũrĩ aboedambo-fendũrĩmboyu makusu," mehu.

Nindou 10 kaka masowandũmo kafeofe hoafĩ (Matyu 25:14-30)

¹¹ Rarĩhi nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ranai hĩmboriyeyiane, asũkai Sisas ai aheimbo kafeofe hoafĩ mamĩ hoafĩmayundũrĩ. Nĩmboe sapo ai Serusarem fikĩmĩ akĩmĩmayuambo nindou ranai rarĩhi hohoanĩmoyehĩya, God ngĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ra nĩmehũnou anĩmbo tũkũndĩfemboe, masei. ¹² Asu ai yare hoafiyuhĩ yahuya, "Mamĩmbo ana bogorĩ nindou mamĩ anũnĩ hĩfĩna ahambo adũkarĩ bogorĩmbofĩ hĩnĩngĩfĩmbohũnda mahu. Bogorĩmbofe mbuyimbo asũkai ngoafĩnambo hĩhĩrĩfe hombo hohoanĩmomayu. ¹³ Nga ai hombo yahuhaya ahandĩ ratũpurĩyomorundeimbĩmbo mborai yahupura mahomondamboyo gorĩnambo nafũmbĩ kaka hoarĩ nindou mamamĩmbo yĩmbureapurũhĩ yahuya, "Se kaka nda ndowandũmo hombo bĩdĩfĩrĩ kaka semĩndĩmbohũndambo ratũpurĩndĩmondanĩ ro asũkai tũkũndaheamboane," mehupurĩ.

¹⁴ Nga asu mamĩ ranĩ ngoafĩhũndĩ ranai nindou ranahambo yĩboarukomarĩhorĩ. Ranĩyo ai huane nindou bĩdĩfĩrĩ koamarĩhehipura bogorĩ nindou mahũfu ngoafĩna

hoafi sowandümo hifomo hoafiyomondühi yahomoya, 'Ro moei asefi nindou rana-hambo bogorimbofembo ana,' mehomu. ¹⁵ Nga asu nindou ranai adükari bogorimbofi mbura ngoafina hihirifi mahu. Ai hihirifi hu nimarumbo ahandi ratupuriyomo-rundeimbi ranahamumbo nimehünou hoafimayupuri ahambo sowana howani gorinambo nafümbi kaki hoari masagapuri ranifihini nungunümbi mba-sowandümo yaho düdufepurimbohünda.

¹⁶ Nindou ngorü ai boatei horombofi süni hoafiyuhi yahuya, 'Adükari, ro shafimayo gorinambo nafümbi kaki hoari mamani raninambo bidifiri kaki semindimbo ratupuriyambo kaki hoari 10 masahamindihini,' mehu. ¹⁷ Asu bogori ai yare hoafiyundowohü yahuya, 'Se aboedi ratupuri ramarowandi ra aboedi hamindi hondü-ane, rani-moatükuni akidou ra se diboadoro hifandimarandi. Ranimboanahi asu ro shambo ngoafi 10 se hifandimbohünda hinngartheandi,' mehu.

¹⁸ Asükai ratupuriyurandeimbi ngorü ai süni hoafiyuhi yahuya, 'Adükari, ro shafimayo gorinambo nafümbi kaki hoari masawandi raninambo kaki semindimbo ratupuriyambo hondahüfeimbi kaki hoari masahamindihini,' mehu. ¹⁹ Asu bogori ai yare hoafiyundowohü yahuya, 'Ro shambo hondahüfeimbi ngoafi habadandi sa hehea hinngartheandi,' mehu.

²⁰ Asükai ngorü ai süni hoafiyuhi yahuya, 'Adükari, gorinambo nafümbi kaki hoari shafimayo nda, ro hoearambe parthe himondithe sheheanda mengoro. ²¹ Nimboe sapo ro hoeirihenina, se nginindiyafi-randeimbi nindoumefambo. Sapo nini-moatükuni nindou bidifiri ai shehinda se sowandifi asu ses amboani bidifiri nindou ai hifirihinda se sowandifi arandi ranimboanahi ro shambo yhimboayahini,' mehu. ²² Raniyu bogori ai nindou ranahambo yare hoafiyundowohü yahuya, 'Se nindou moaruwai ratupuriyafi-randeimbanafi. Shafi rani süngumbo animbo shambo hihinde papi-hoafinandinimboe. Sapo se firirowamboanafi ro nginindiyarihandeimbi nindou-anahi, asu ro bidifiri nindou ai napo shehinda sahamindi asükai ses hifirihinda sahamindi rihandeimbanafi.' ²³ Asu nimboe se kaki wandi benjame shefekoate-mayafa? Sapo rananimbo ro hihirife kosihü wandi kaki ra bidifiri ranifihindi kameihini hihirithe sahamindi,' mehu.

²⁴ Nga bogori nindou ranai nindou akimi burimemo ranahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, 'Se ahandimayo gorinambo nafümbi kaki hoari ra sowandümo mburumbo nindou kaki hoari 10 masemüdu ahambo dabudo,' mehu. ²⁵ Asu ai raru hoafiyimondowohü yahomoya, 'Adükari, nindou ranai ana ndeara 10 kaki hoareimbani,' mehomu. ²⁶ Nga asu bogori nindou ranai hoafiyuhi yahuya, 'Ro shambo hoafiyahi, nindou bidifiri napo afindeimbi aiyomo aiana asükai bidifiri napo ndowandumboemo, nga nindou ai napo akidouyeimbi-mayei ranahei warambeahindi ana ngorüfemboane. ²⁷ Nga asu wandi hürütümbi-memo, sapo wambo adükari bogorimbofembo yowan mehomu ranahamumbo ndühi sowapurindümo sifomo wandi himboarühi hifokoarüpurü!' mehu. ²⁸ Sisai kafoe fe hoafi ra hoafiyu mbura asükaiyu Serusaremna mahüfu.

*Sisai adükari bogori nahurai Serusarem ngoafambe mahu
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Son 12:12-19)*

²⁹ Sisai ai Betani asu Betfage ngoafikimi tüküfi Orif Wafu sei-arihündikimi homondühüyo ahambo süngurü-rundeimbi yimbu horombo koamarhepiri. ³⁰ Asu ai yare hoafiyupurühi yahuya, "Se ngoafi gebü anango raninambo ngafani. Ranihi se dongji mamani hoarifi hoeindineanda wofina himondindümo hinngindumboemo ra moai nindou didi ai-amboani horombo raniwami nimaruwani serimindi ho-randi. Asu wofi fufurigene mbundina wambo sowana ndowandifani dügufani. ³¹ Asu nindou ngorü ai shafanimbo düdündifihüya, 'Nimboe se dongji ra fufurariheneandi?' mbüsuwanini asu se ahambo hoafinandinandowohüya, 'Adükari ai bidifiri moatükuni refembo dongji ranambo hoafimayuambo anihandi,' mbisafani," mehu.

³² Sisai ai koamarhepira hafani hoeirineanda dongji hoarifi ranai ahafanimbo hoafimayupiri süngu ramefeyo. ³³ Rani yimbu ai dongji ranahambo hapoadümo wofi fufurihoeirineanda rani afindi ai ahafanimbo yahuya, "Nimboe se dongji ra wofi fufurariheneanda?" mehu. ³⁴ Nga ai hoafiyafandühi safaniya, "Adükari ai bidifiri moatükuni refembo dongji ranambo hoafimayuambo anihandi," masafani.

³⁵ Raniyafani asu dongji ra Sisanimbo sowana sowandifani mahafani. Asu ai ahafandi-mayo wari hoandarümbi ngisihari hoeari dongiwami nandine mburina Sisanimbo raniwami hinngimarüwuri. ³⁶ Ai dongiwami nimarü haya Serusarem ngoafikimi mahuwamboyeni nindou bidifiri ahei wari hoandarümbi ngisihari hoeari ra nafini ahambo homböhünda kurimarihinda raniwami mahu. ³⁷ Sisai Serusarem

ngoafinambo huhü Orif Hifi Wafu hanî nafî tüküfeambefiyuane, nindou afîndî ahambo süngurihori-rihündeimbi ranai hîhifi-hîhifimayeî. Sapo ai munğu hepünifeimbi moatükunî hoeimarîhindî ranîmbo-hünda ai puküna hoafi karîhehindühi Godîmbo adûkar-ani maseî. ³⁸ Ai hoafiyeihi seiya,

“Adûkarî bogorî ai Adûkarîndî süngu akusu

ranahambo God ai aboedî-aboedîmbîriramboane.

Sünambe munğuambo ai aboedî amarei

asu God nîmoamo hamîndî hondü anüngu ranahambo aboed-ani mbîsei-amboane,”

Buk Song 118:26

maseî.

³⁹ Nga Farisi bîdîfirî nindou ranahei mbusümo burîmemo ranai Sisasîmbo raru hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sîhambo süngurihünîni-rihündeimbi ranaheimbo hoafîndafanî anîmbo ai ahei hoafi kîboakîmbîrîhümündî-amboane!” mehomo. ⁴⁰ Nga asu Sisas ai sîmborî yare hoafiyupurühi yahuya, “Ro sîhamumbo hoafiyahapurî, nindou ranî hoafi ra hoafîkoate-ayeî ana, nîmoeî ai-amboanî puküna hoafîndeimboyeî,” mehu.

Sisas ai Serusaremîmbo aranînambomarandî

⁴¹ Sisas ai Serusarem ngoafîkîmî huhü ngoafî ra hoeireandühi ahambo aranînambomarandî. ⁴² Ai yare hoafiyuhî yahuya, “Serusarem, haponda ndanî sîhi se aboedî nîmarîmbo hohoanîmo nîmîndî ra fîfirîmbarowa-mbonana, aboedîyo. Nga hapondanî ana awî ranî-moatükunî ra moai se hoeirowandî. ⁴³ Mamî sîmboanî süngunambo ana nindou sîhambo hürütürunîneimbi ranai hîfi sîhafî ginîrîkîmî wakîndîmondühi püpîndu dîfomombo sîhambo munğuambo gündünînîmboemo. ⁴⁴ Ranîmbo sîhambo moaruwaimbo-ndunînîmboemo asu se-babîdî amarei ranaheimbo amboa. Asu ngîrî nîmoeî mamî amboanî nîmoeî ngoründîwamî hînîngîndundî. Nîmboe se moai fîfirîrowandî sapo God ai sîhambo aboedambofenînîmbohünda makusu ra,” mehu.

Sisas ai Godîndî worambe kakî semîndîmbo ratûpurî ratûpurîmemonda hemafoareapurî

(Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Son 2:13-22)

⁴⁵ Sisas ai Godîndî worambe kefuai hüfu nindou kakîhümbö napo sîhoumarundî ra pütifoendühi hemafoareapurî. ⁴⁶ Ai yare hoafiyîpurîhi yahuya, “Godîndî Buk ai yare hoafiyohü yahoya, ‘Wandî worî ranana dîdîbafîfembo worî yangîrane. Nga se hümbuhünî nindou ranahei dîbofembo fondîmboarîhindî,’ meho.” ⁴⁷ Nga munğuambo sî Godîndî worî ranambe nindou yamundîreandürî marandî. Asu Godîmbo sesî sîhou-rundeimbi bogorî, ahînûmbî hohoanîmo fîfirundeimbi, bogorî nindou bîdîfirî ai Sisasîmbo nînî-süngufe hîfokoeffimbo nafî kokomarundî. ⁴⁸ Nga nindou afîndî ranai ahandî hoafi hîmborîmbo afîndî hohoanîmo mayeiambo wambo moai ahambo hîfokoeffimbo nafî ra fîfirundî.

20

Sudahündî ai Sisasîmboya düdî sîhambo ngînîndî masendî yahomo düdumefundî

(Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Mamî sîmboanî Sisas ai Godîndî worambe nîmorehî nindowenîhîmbo yamundîreandürîhi aboedî hoafi ra bokarîmarîhendî. Ranîyo Godîmbo sîhou-rundeimbi bogorî, ahînûmbî hohoanîmo fîfirundeimbi bogorî, asu Suda-yafe bogorî ai Sisas babîdîmbo wataporîmbo mahafomo. ² Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Se hoafiyafîmunî nînî ngînîndînamboyo ranî-moatükunî raro aranda? Düdî sîhambo ranî ngînîndî ra masaganîna?” mehomo. ³ Sisas ai sîmborî hoafiyupurühi yahuya, “Ro-amboa sîhamumbo mamî moatükunî düdundaheanda asu se wambo hoafîndîmo. ⁴ Sapo Son ai nindoumbo hundürîmarandürî ngînîndî ra Godîndî-mayoyo asu nindou-yafe-mayoyo?” mehu.

⁵ Ranîyomo ahamundîhoarî sîmborî hoafîndürîyomondühi yahomoya, “Sapo sîhîrî hoafîyefühîya, Son hundürîra marandî ranana Godîndî-mayoane asefî ana, ai rande hoafîndühîya, ‘Asu nîmboe se ranahambo anîhondümbofekoate-ayomoa,’ mbüsümbui.

⁶ Nga asu sîhîrî hoafîyefühîya, ‘Ranana nindou-yafe-mayoane,’ asefî ana, nindou ranai sîhefîmbo nîmoeinambo-ndîhümünîmboyeî. Nîmboe sapo ai fîfirîhori Son ai Godîndî hoafi hoafîyu-randeimb-ani sei anîhondümbö-rîhorühi wambo?’ mehomo. ⁷ Ranîyomo Sisasîmbo raru hoafiyomondühi yahomoya, “Ro moai fîfirîhundî Son ai ranî ngînîndî ra nahünda semündü-hayambobai,” mehomo. ⁸ Nga Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya,

“Ro-amboa ngiri hoafindahapuri düdi wambo nginindi masendi ratüpurimbohünda,” mehu.

Nindou moaruwai wain nümbüri hifandimarundi kafoefe hoafi
(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Sisas ai nindou ranaheimbo kafoefe hoafi mamä hoafiyundürühi yahuya, “Nindou mamä ai wain hififembo nümbürira mbura nümbürä ra nindou bodimondi-yomondi warambe hinngimareandi ranifihä kaki semindimbo ratüpurimbohünda. Asu ai hu anguni ngorü hifini gedühi manüngu. ¹⁰ Asu wain ranai hisimayowamboyo nindou mamä koamaritheira nümbürambe ratüpurimemo ranahamumbo sowana bidifiri hisi nümbürambeahindi semindimbohünda mahüfu. Nga asu nindou nümbürä ranambe ratüpurimemo ranai bubururü mburumbo ninä akidou-amboani warambefekoate koamarihawura mahu. ¹¹ Asükaiyu ngorü koamaritheira ahamumbo sowana mahüfu. Ranüyo ranahambo amboani ahinikoate bubururü mburumbo ninä akidou-amboani warambefendokoate koamarihawura mahu. ¹² Asükaiyu ngorü koamaritheira mahüfu. Nga asükaiyomo ahambo amboani nümbürä hifandi-rundeimbi ranai bubururü mburumbo moanambühi kiau hüründümo pimarüwuri.

¹³ Ranüyo asu nümbürä afindi ranai hoafiyuhä yahuya, ‘Haponda ro nüngumandheä? Ro wandi nimori afindi hohoanimo-yahandoweimbi ra koandihelinimboyahi. Awi ahandi hoafi animbo himborindimboemo.’ ¹⁴ Nga asu nümbürä hifandi-rundeimbi ranai nindou ranahandi nimori masüfuwa hoerüwuri houmbo simbori hoafiyomondühi yahomoya, ‘Nindou ndanana nümbürä afindandi nimorani. Sihiri ahambo hifokoarihuri animbo asu müngu-moatükunä ra shefindimboe,’ mehomo. ¹⁵ Ranüyo nümbürä hifandi-rundeimbi ranai nümbürambeahindi sowaründümo moanewani tüküyafu homo hifokoamarüwuri. Asu nümbürä ranä afindi ranai nindou ranahamumbo ninä-nüngumandeapura? ¹⁶ Ai düdi nümbürä ranambeahindi nindou ranahamumbo hifokoandepurühi wain nümbürä ra nindou bidifirambo dagapurimbui,” mehu. Nindou ranai hoafi ra himboriyei hehimbo hoafiyehi seiya, “Awi ranä-moatükunä ra tükündifemboe, nga ambembeyo-wamboane,” masei.

¹⁷ Nga Sisas ai aheimbo himboari pareandürühi nüngumbo düdureandürühi yahuya, “Nimboe asu Godindi bukambe sürü ra paru masihoemoä?

‘Nimoei worimboru-rundeimbi ai moaruwai-ane yahomo houmbo ambe mehomo, nga nimoei ra wori ranahambo nginemindimbo weangurühididä bogori nimoeiyo.’

Buk Song 18:22

¹⁸ Müngumbo nindou nimoei raniwamä pärayei ana, ai mbusümo kikändahimboyei, asu nimoei ranai nindouwamä pärayo ana, nindoumbo münguna mosihoasindiheirimboe,” mehu.

¹⁹ Ranüyo ahinümbi hohoanimo fifirundeimbiyomo asu Godimbo sesi shou-rundeimbi bogoriyomo ai raru fifirimarundi Sisas ai kafoefe hoafi hoafimayu ra ahamumboyo. Ranimboemo mamä rani-simboani ai botife Sisasimbo kikähimindimbo hohoanimomemo, nga nimorehi nindowenihä ranaheimboya yihoeimbo nüngumandihimuni yahomo houmbo yihimbomemo.

Ai Sisarimbo takis kaki mandahündoyo asu wanimandiyö
(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi-yomo asu Godimbo sesi shou-rundeimbi-yomo ai Sisasimbo hifandurühi nindou bidifiri koamarihouपुरा tikaruhoumbo ahandi hoafi himborimbo nouyafu mahifomo. Nindou ranai ana tikaru hou ngorü süngufihä ahandi hoafi himboriyowohü moaruwai hoafimayu yaho hefe gafman bogorindi warihü hinngifiyuwani päpahoafi-mbüruramboane, yahomomboemo. ²¹ Tirifoefe hoafombo mahifomo ranai düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, fifirihumboanefi hoafi se hoafayaf-ane asu yamundarowand-ane ranana anihond-ane. Seana nindou ranai adükari ndüreimbimbayeiyo asu ndürikoate-mbayeiyo ra moai hohoanimoyafi, nga seana anihondümbofe hohoanimo Godindi-mayo ranane yamundo arandi. ²² Se yihoeimbo hoafiyafi, ro Sisarimbo takis kaki ra mandahündoyo asu wanimandiyö?” mehomo.

²³⁻²⁴ Sisas ai fifireandi ranana ahambo tikaruhoumbo wosihofori-rurühiyomo asu simbori hoafiyuhä yahuya, “Wambo kaki mamä nafuiyomo. Sisamä asu ndüri kakifihä apenngo ra dadea?” mehuamboemo. Yahomoya, “Sisarind-ane,” mehomondamboyo. ²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Sisarindi moatükunayo ana, se Sisarimbo dabudo. Asu Godindi moatükunayo ana ra se Godimbo dabudo,” mehu. ²⁶ Ranüyo Sisas ai nimorehi nindowenihä babidimbo nüngumbo wataporimborandambe moai wosihoforiyumbo hohoanimoyomo. Ranüyo ahamundi düdufe

hoafi ranahambo simbori hoafiyu maranda hepunafundühi hoafi kiki-ründümo houmbo maningomo.

*Sadyusi ai yifihündi botife ranahambo düdumefundi
(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)*

²⁷ Sadyusiündi bidingiri ai raru hohoanimo yomondühiya, nindou yifihündi ngiri asukai botindahindi yahomo-rundeimbi ai Sisas sowana mahifomo. ²⁸ Ai Sisasimbo düduyafundühi yahomoya, "Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai shefimbo hoafi mamü sürü papira masihendi sapo nindou mamü nimorehi semündü mbura asu nimirikoate yifayu ana, ahandi akidi ranai nimorehi ra asukai semündü haya nimirü wakindamindoani nimirü ranai amonjoandi nimirü noumbiyuwamboane. ²⁹⁻³⁰ Mamimbo apodoho mamü 7 maningomo. Amonjo hondü ai nimorehi semündü haya nimirükoate yifiyuane, asukai akidi mbusümonindi ai amonjoandi kai ra semündü haya yifiyuane. ³¹ Asukai akidi ngörü ai-amboani amonjoandi kai ra masemündü. Apodoho mamü 7 ranai munjuambo nimorehi ra semindeimbi yangirimemo, nga ai nimirükoate yifisafimemo. ³² Asu sünguna nimorehi ranai-amboani yifimayo. ³³ Munjuambo apodoho mamü 7 ranai nimorehi ra masowandümo. Süngunambo nindou yifihündi botifeambe nimorehi ra dadi nimorehi-manda?" mehomo.

³⁴ Raniyu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyipurühi yahuya, "Hifi ndanühane nindowenihi ai nimorehihyafu asu nimorehi ai anamindühiyahi arihündi. ³⁵ Nga nimorehi nindowenihi yifihündi asukai yangiri botayahindi ana, ngiri nimorehihindaflu asu anamindühindahi rarandihündi. ³⁶ Rani-simboani ana ai sunambeahindi nendi nahurai-wambo ngiri yifindei. Sapo God ai yifihündi botirearü hayambo wambo ai ahandi nimirü-anei. ³⁷ Sapo Moses amboani nindou yifiyeyimbi botindahimboyei ranahambo ndore nafuimayu. Ai nimirü akidou hai tikiramarandi ranahambo sürü papirandühiya, 'Adükari God ranana Abraham, Aisak, Sekop ahamundani.' ³⁸ Rani-mboane asu God ranana yifiyeyimbiyei Godiyupoani, nga yangiri aniboadeiyei God-ani. Nindou düdi ai Godayu ra koadürumbo yangiri nungumboani," mehu.

³⁹ Ahinümbi hohoanimo yamundo-rundeimbi bidingiri ai hoafiyomondühi yahomoya, "Nindou yamundo-randeimbi sihafi hoafi ra aboed-ane," mehomo. ⁴⁰ Raniyomo nindou ranai asukai ngörü moatükunimbo Sisasimbo düdumefembo yihimbomemo.

*Nindou ranaheimbo Sisas ai God koamafoariri ranahambo düdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Raniyo Sisas ai nindou ranaheimbo düdureirühi yahuya, "Asu nimboe nindou ai hoafiyeyihüya, 'Krais nindou God ai nindoumbo aboedambo-fembo kamafoariri ra Defitindi ahirani,' aseia? ⁴²⁻⁴³ Sapo Defit ahandihoari Herü Buk ranambe yare hoafiyuhüya,

'Adükari ai wandi Adükari-mbo hoafiyundowohü yahuya,

"Se wandi warihondani bogorimbondaflu nimirümandifi ngafimbo

ro shambo hürütümbi ra sihafi hoarehi hinigginginditheapurimboane,' Buk Song 10:1 mehu. ⁴⁴ Defit ai nindou ranahambo Adükari yahu marandi, asu Krais ai nungunde ahandi ahuirimanda?" mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi-mbo papihofimarapurü
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵⁻⁴⁶ Nindou afindi ranai hihimboriyeiane, Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi-mbo hoafiyuhü yahuya, "Se ahinümbi hohoanimo yamundo-rundeimbi-mbo hihadumbo. Ai hoandarü hoeari güdife hefe hoahoango wakifeyoani nindou ai ahamumbo hihifiyopuri asu maketambe ahamumbo ahinüyopuri-ramboanemo hohoanimoemo. Aiana Suda-yafe rotu worambe fondi wagabe ranwami nimirü asu sesi sesambe sia semindi nindife hefe wagabe nimirümbonanemo hohoanimoemo. ⁴⁷ Nga aiana nimorehi kaisa-hoabedi ranaheimbo woshöafor-yondürühi ahei wori ahamumboru marundi. Asu ai aboedanemo mbiseiya yahomo houmbo Godimbo didibafiyomondühi ra hoandarü hamindi didibafiyomo arundi. Nga süngunambo nindou ranaheimbo yibobofendürimbo simboani ana tinirüfo afindi safi ndowandumboemo," mehu.

21

*Nimorehi kai napo-koate ai Godimbohünda kakü masihendi
(Mak 12:41-44)*

¹ Sisas ai nɪmaru hɪmboapoyuane, nindou napo afɪndeimbɪ ranai hei Godɪndɪ worɪ ranahandɪ hɪpɪrambe kakɪ mafoarɪhindɪ. ² Raniyo asu nɪmorehɪ kai napo-koate ranai hamburɪ kakɪ yimbu hɪpɪrɪ ranambe mafoareanda hoeimareandɪ. ³ Sisas ai hoafɪyupurɪhɪ yahuya, “Ro sɪhamumbo anɪhondũmboanahɪ nda hoafayahapurɪ, nɪmorehɪ kai napo-koate masɪhendɪ ranai nindou napo afɪndeimbɪ masɪhehindɪ ranahambo nɔgasũnde-oboane. ⁴ Nindou napo afɪndeimbɪ masɪhehindɪ ranana akɪdoyu masɪhehindɪ, nɔga ahei adũkarɪ ana mbengorɪndũrɪ. Nɔga nɪmorehɪ kai ndanana akɪdou mɛngoro ra masɪhendɪ,” mehu.

Sisas ai Godɪndɪ worɪ bɪrɪboemboe mehu
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Sisasɪmbo sũngururɪ-rundeimbɪ bɪdɪfɪrɪ ranai Godɪndɪ worɪ ranahambo nɪmoei aboedɪnamboyo asu Godɪmbo saimbo moatũkunɪnambo yihururu marundɪ ranahambo wataporɪmbomarundɪ. Nɔga asu Sisas ai hoafɪyuhɪ yahuya, ⁶ “Ro sɪhamumbo hoafayahapurɪ, ndanɪ moatũkunɪ hoeiarundɪ nda mamɪ sɪmboanɪ nɔgɪrɪ nɪmoei mamamboanɪ nɔgorundɪwamɪ nanɔgo, nɔga ai hɪfɪtɪreboai pũtapɪndɪmboe,” mehu.

Sisas ai tɪnɪrɪfo afɪndɪ tũkũndɪfemboe, mehu
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Asu ai dũduyafundũhɪ yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbɪ, ranɪ-moatũkunɪ ra nũngu-sɪmboanɪ tũkũmandɪfea? Nɪnɪ boatei tũkũmandɪfe ranɪ-moatũkunɪ tũkũfemboayo ranahambo nafuimbo?” mehomo. ⁸ Sisas ai hoafɪyupurɪhɪ yahuya, “Se hɪbadũmbo, nɔga nindou ai mamɪ sɪmboanɪ sɪhamumbo tɪkai hoafɪndɪmboemo. Nindou afɪndɪ ai nɔgomo wandɪ ndũrɪ dũkandundũhɪ anɪmboya, ‘Ro rananahɪ nda,’ asu ‘Ndearambo ranɪ-moatũkunɪ ra tũkũfemboane,’ mbɪsɪmboemo, nɔga se yowanɪ ahamundɪ sũngufepoanɪ. ⁹ Asu se nɔgorũ hɪfɪhũndɪ nindou yɪfiaremo hoafɪ, asu nɔgorũ nɔgoafɪhũndɪ yɪfiaremo hoafɪ ra hɪmborɪndei hɪ yɪhɪmbondeimboyei. Nɔga sapo ranɪ-moatũkunɪ boatei tũkũndɪfemboe, nɔga bɪdɪfɪranambo si ana nɔgɪrɪ nɪmai tũkũndɪfeyo,” mehu.

¹⁰ Raniyo aheimbo hoafɪyundũrũhɪ yahuya, “Nɔgorũ hɪfɪhũndɪ ai nɔgorũ hɪfɪhũndɪ babɪdɪmbo yɪfiarɪndɪmboemo asu nɔgorũ adũkarɪ bogorɪndɪ nendɪ ai nɔgorũ adũkarɪ bogorɪndɪ nendɪ babɪdɪmbo yɪfiarɪndɪmboe. ¹¹ Hɪfɪhe afɪndɪ hamɪndɪ tũkũndɪfɛhũ asu nɔgorũgoanɪnɪ sesɪkoate-ndei hɪ wembombondei asu angũnɪhaindei raraondɪhũmboyei. Asu sɪnambe ranɪ-poanɪmbo yɪhɪmboeimbɪ moatũkunɪ bɪdɪfɪranambo si tũkũfemboayo ra nafuimbohũnda tũkũndɪfeyoanɪ se yɪhɪmbondeimboyei. ¹² Nɔga ranɪ-moatũkunɪ ranai tũkũfekoate-yoambe anɪmbo se wambo anɪhondũmbo-arɪhindɪrɪ ranɪmbo-hũnda nindou ai sɪheimbo kɪkɪhɪndũmondũrɪ houbmo moaruwaimbo-ndundũrɪmboemo. Rananɪmbo rotu worambe papi-hoafɪndundũrɪ mbundũmbo karabusɪ-ndundũrɪmboemo. Asu ndowandũmondũrɪ nɔgomo adũkarɪ bogorɪ asu gafmanɪ-yomondɪ hɪmboahũ papi-hoafɪndundũrɪmboemo. ¹³ Refeambe anɪmbo sɪheimbo aboedɪ hoafɪ ra wataporɪmbo-yombo nafɪ yagodɪmboe. ¹⁴ Raniɪmboane se afɪndɪ hohoanɪmondeihɪya, ro nɪnɪ hoafɪ hoafɪmandɛfɪ mbɪseimboyei. ¹⁵ Nɪmboe sapo ro wandɪhoarɪ anɪmbo sɪhei hohoanɪmoambe horɪndɪheandũhɪ ndorɪhoeimbɪ fɪfɪrɪfe ndahandũranɪ se hoafayei ra nindou nɔgorũ ai-amboanɪ nɔgɪrɪ gogonɪmbondɪhendũhɪ moaruwaimbo-ndeandɪ. ¹⁶ Sɪheimbo sɪhei boagɪrɪ, amonɔgo-mamɪ, akohoandɪ, rehɪmamɪ, mamɪsɪrɪ, nɔgunɪndɪ rananɪmbo hũrũtũmbɪ nindouyei warɪhũndɪhindũrɪmboyei. Rananɪmbo seambeahɪndɪ bɪdɪfɪrɪ ana hɪfokoaundundũrɪmboemo. ¹⁷ Munɔguambo nindou ai sɪhamumbo moaruwaimbo-ndɪhindũrɪmboyei, sapo se wambo anɪhondũmbo-arɪhindɪrɪ ranɪmbo-hũnda. ¹⁸⁻¹⁹ Nɔga sɪhei mbɪrɪnanɪ mamɪ ra nɔgɪrɪ fɪndɪhoaiyo. Se nɔgɪnɪndɪ anɪboadei anɪmbo se yangɔrɪ nɪnɔgombo hondũ ndahũmũndimboyei. Rananɪmbo sɪhamundɪ fimbo fandɪhepurɪmboe sɪhamundɪ yangɔrɪ nɪnɔgo ranahambo,” mehu.

Sisas ai Serusaremɪmbo moaruwaimbo-ndɪfemboe mehu
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Sisas yahuya, “Se hoeirɪhindanɪ ami ai sɪnɪmo Serusarem nɔgoafɪ ra worarɪ wakarundɪ ana, se fɪfɪrɪndɪhindɪ Serusarem ai ndeara moaruwaimbo akɪmane. ²¹ Rananɪmbo nindou dɪdɪyeyi Sudia nɔgoafɪhũ amarei se feboehi hehi hɪfɪ wafuana gagũsi asu Serusarem nɔgoafɪhũ amarei se nɔgoafɪ ra hɪnɪnɔgɪndɪhi hehi nɔgorũnɪ nɔgei, asu nɔgorũ hɪfɪhũ anɪmboei se yowanɪ Serusarem nɔgoafɪnambo hopoanɪ. ²² Rani-sɪmboanɪ anɪmbo God ai tɪnɪrɪfo masahũndũrɪ ranahaimbo sɪmborɪ moaruwaimbo-ndearũmbui, rananɪmbo munɔgo-moatũkunɪ Bukambe hoafɪmayo ra anɪhondũ tũkũndɪfemboe. ²³ Ranɪ-sɪmboanɪ ana nɪmorehɪ warandũhumbɪ asu nɪmorɪ kehureimbɪ ana hɪpoanɪhɪmboeimbou-anei. Sapo ranɪ-sɪmboanɪ anɪmbo hɪfɪ ndanɪhũ nɪmborɪ afɪndɪ tũkũndɪfɛhũ asu Godɪndɪ moaruwaimbofe ra nɪmorehɪ nindowenihɪ

ranaheiwami p̄nd̄imboe. ²⁴ Rananimbo hari nendi ai d̄id̄imo nindou bid̄if̄irambo h̄ifokoakondur̄uh̄i asu bid̄if̄irambo karabus nindoumbo-ndund̄ur̄i mun̄guambo h̄ifina ndowandōumond̄ur̄i ngomboemo. Rananimbo ahei nd̄ifo ranai Serusarem nḡoafi ra p̄uh̄indei n̄mandi n̄geimbo God ai aheimbo h̄ifand̄imbo hoaf̄mayu s̄ungu t̄uk̄und̄ifemboe,” mehu.

Nindou Hondū ai kudūmbui

(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Rani-simboani ana rani-poanimbo wos̄ihoaf̄ori moat̄ukun̄i h̄uf̄ih̄am̄nd̄i, amoamo asu mupui ran̄if̄ih̄i t̄uk̄und̄ifemboe. Asu h̄if̄ini s̄ir̄wara ranai af̄nd̄i-af̄nd̄indowoh̄i mbundo p̄indo ndandan̄i nindou ai af̄nd̄i hohoan̄imondeih̄i ȳh̄imbondeimboyei. ²⁶ Nindou af̄nd̄i ranai h̄if̄i ndan̄ih̄u n̄ni-moat̄ukun̄iyo t̄uk̄ufemboayo ranahambo h̄imbondeih̄i ȳh̄imbombo h̄imboari wuwur̄indear̄umboe. N̄imboe sapo mun̄guambo nḡin̄nd̄i moat̄ukun̄i s̄unambe ranai-amboani f̄if̄im̄nd̄imboemboh̄unda. ²⁷ Rananimbo nindou ai hoeind̄horan̄i Nindou Hondū ranai mbur̄i nḡai wam̄i n̄mandū haya ahand̄i h̄imboamupuimbo-randeimbi nḡin̄nd̄i ran̄i kapeih̄i kudūmbui. ²⁸ Rani-moat̄ukun̄i ranai hapoad̄umbo t̄uk̄ufembo mb̄is̄i haya t̄uk̄und̄ifeyoani bot̄indah̄i n̄imboeimbo mb̄iro bot̄nd̄ih̄ind̄i sapo God ai s̄heimbo aboedambo-fembo ra ndeara t̄uk̄ufembo yanḡirane,” mehu.

Sūfuri n̄im̄nd̄i ranahambo se t̄ur̄iboad̄ih̄ind̄i

(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Sisas ai kafoefe hoaf̄i mam̄i hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Se sūfuri n̄im̄nd̄i-ane asu amur̄i n̄im̄i ranamboani hoeindund̄i. ³⁰ Sapo se hoeirundan̄i n̄im̄i ranai hoaihoai s̄imbor̄i bokar̄i arand̄i ana, se f̄if̄ir̄ndund̄i ai ndeara hoembo yahomboane. ³¹ Mam̄i yahuraiane sapo se hoeindundan̄i rani-moat̄ukun̄i t̄ukefeyo ra se f̄if̄ir̄ndund̄i God nḡin̄nd̄i h̄ifandarand̄i ra ndeara t̄uk̄ufembo yanḡirane. ³² Ro s̄hamumbo an̄ihond̄umboanah̄i hoafayahapuri, n̄ga se f̄if̄ir̄ndund̄i nindou hapondan̄i an̄imboei ranai ȳif̄ikoate-yeambe an̄imbo rani-moat̄ukun̄i ra t̄uk̄und̄ifemboe. ³³ H̄if̄i s̄unū ana awar̄nd̄ihoemboe, n̄ga wand̄i hoaf̄i ana nḡir̄i awar̄nd̄ihoeyo,” mehu.

Sisasimbo s̄ungurur̄i-rundeimbi ai h̄ibad̄umbo

³⁴⁻³⁵ Sisas ai hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Se h̄ibad̄umbo! Se mun̄guambo seses̄ind̄imo asu bia nd̄im̄nd̄imo houmbo mam̄i kar̄i hohoan̄imond̄imo asu find̄i moat̄ukun̄i rani-mbo af̄nd̄i hohoan̄imond̄imo nd̄umboemo. Rani-moat̄ukun̄i ranai s̄hamumbo and̄urambe n̄n̄ihond̄i p̄irayo nou yahurai an̄imbo randeapuri-mboe. ³⁶ Se mun̄guambo si h̄ibad̄u n̄ngomombo Godimbo d̄id̄ibaf̄indafu ndund̄i. T̄in̄r̄ifo t̄ukefeyo ra nḡin̄nd̄i n̄nḡo homboh̄unda asu Nindou Hondūnd̄i h̄imboar̄uh̄i t̄uk̄ufemboh̄unda ranimbo d̄id̄ibaf̄indafund̄i,” mehu. ³⁷ Sisas ai mun̄guambo si God̄nd̄i wor̄i ranambe nindou yamundeand̄ur̄i hu asu n̄imbokoani hafu Orif̄ H̄if̄i Wafuambe apu marand̄i. ³⁸ Asu nindou ranai siambe hondū Sisas̄nd̄i hoaf̄i h̄imbor̄imboh̄unda God̄nd̄i wor̄ina hei mar̄ih̄und̄i.

22

Suda-yafe bogori nindou ai Sisasimbo h̄ifokoeffimbo hoaf̄i f̄if̄ir̄imarund̄i

(Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Son 11:45-53)

¹ Bret yis̄ikoate seseimbo si Pasofa sei-ar̄ih̄und̄i ranai t̄uk̄ufembo yanḡir̄imayo. ² Raniyo Godimbo ses̄i s̄hou-rundeimbi bogoriyomo asu ah̄n̄umb̄i hohoan̄imo f̄if̄irundeimbiyomo ai n̄moreh̄i nindowenih̄imbo ȳh̄imboyomond̄uh̄i Sisasimbo h̄ifokoeffimbo naf̄i kokomarund̄i. ³ Raniyo Sudas Iskariot Sisasimbo s̄ungurur̄i-rundeimbindambo mam̄i ahand̄i fiambe Satan ai mafar̄ifiyu. ⁴ Raniyo Sudas ai Godimbo ses̄i s̄hou-rundeimbi asu prisman bid̄if̄ir̄i God̄nd̄i wor̄i h̄ifand̄imarund̄i ahamumbo sowanambo ai n̄n̄ungund̄ir̄i Sisasimbo ahamund̄i war̄ih̄umand̄ir̄i ranimbo f̄if̄ir̄ifemboh̄unda mahu. ⁵ Raniyomo asu nindou ranai h̄ih̄if̄i-h̄ih̄ifiyomond̄uh̄i Sudasimbo kak̄i masabudo. ⁶ Ai hohoan̄imo mam̄i-s̄unguru mburumbo h̄ifanda humbo nindou af̄nd̄i ranai Sisas-d̄ibo n̄mar̄ikoate-yei-ambe ahamund̄i war̄ih̄ufimbo yahu hayamboyu.

Sisas ai ahambo s̄ungurur̄i-rundeimbi bab̄id̄i seses̄i si ra n̄imar̄imombo mas̄iwas̄umo

(Matyu 16:17-25; Mak 14:12-21; Son 13:21-30)

⁷ Bret yis̄i-koate seseimbo si God ai Israerimbo aboedambo-mareand̄ur̄i ra t̄uk̄ufeyoambe an̄imbo sipsip n̄imor̄i ra h̄ifokoeffemboane. ⁸ Sisas ai Pita weimbo Sonimbo hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Ngafani ses̄i s̄hef̄imbo s̄ind̄nd̄ineamun̄i ad̄ukar̄i si ran̄ih̄u seses̄imboh̄unda,” mehup̄ir̄i. ⁹ Asu simbor̄i d̄udur̄iner̄uh̄i safaniya, “Nahan̄ih̄umboyaf̄i

yihoehimbo sesi ra sindifembo hoafayafimuni rana?" masafani. ¹⁰ Asu simbori hoafiyupiruhü yahuya, "Ngoafi adükarü ranihü ngafandühü nindou mamü ai hoe hüpürambe fuindamündü haya nguanü hoeindünerimboyafani. Nga ahambo animbo süngundünirü nünü worambeahiyö karefuendü ra. ¹¹ Rananimbo worü aharambüri ranahambo hoafindafü nandowohüya, 'Yamunde-randeimbi ai sihambo hoafiyuhü yahuya, 'Ro wambo süngurundü-rundeimbi babidü worü nahanambe sesesimandefi God ai Israerimbo aboedambo-mareandüri si ra?' mehuamboane,' mbisafani. ¹² Asu ai sihafanimbo sesi napo kurife nimarü sesimbo fondü afindü burüyoweimbi nimoamonindü worü nafiindüpürümbui. Se ranihü sesi napo sindindineandü," mehu. ¹³ Ranü-yafani Pita weimbo Son ai hafani hoeiri-neandane asu munjambo moatükunü ra Sisas hoafimayu süngu tüküme fefeyo. Ranü-yafani asu ranihü sesi ra sindümarineandü.

Adükarindü sesi Sisas ahandühoari süngurü-rundeimbi masagapuri (Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

¹⁴ Sesi sesimbo yahomo houmbo Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi babidümbi sesi fondühü mamarümo. ¹⁵ Ai ahamumbo hoafiyupurühü yahuya, "Ro afindü hamindü yifirayahi se-babidü sesesimbo God ai Israerimbo aboedambo-mareandüri si, nga asu süngunambo ana ro asübusü afindü ndahamindümboyahi. ¹⁶ Ro asükai ngirü sesi ndahurahi dagadühi, nga ngombo ranü-moatükunü ra God hifandarandü ranambe tükündüfemboe," mehu.

¹⁷ Ranü-yu Sisas ai kap hoe semündü Godimbo hihifirürü mbura yahuya, "Kap hoe nda sowandümo houmbo sihamundühoari simindümo. ¹⁸ Asu ro wain boboe ra asükai simindükoate ngambo God nginindü hifandarandü ra tükündüfemboe," mehu. ¹⁹ Asu asükaiyu bret semündü Godimbo hihifirürü mbura hifitire ahambo süngurü-rundeimbi yimbureapurühü yahuya, "Nda wandü saf-ane asahapuri. Nga se wambo hohoanümboböhünda randu ndundü," mehu.

²⁰ Mare yahurai sesi sowasümo mburu Sisas ai kap semündü hayambo hoafiyuhü yahuya, "Kap nda wandü horü sihamumböhünda karefoendü rananimbo simbori hoafi femindü asihfefeyo ra nginindamindümböe. ²¹ Sihamundü mbusümo nindou mamü ai wambo hürütümbü nindou-yafe warühündeandümbui. Nga ahandü watüjarü ra wandü dbore sesi nandüfe fondüwamü anango. ²² Nüne-moatükunü God ai Nindou Hondü ahambo refimbo hohoanümomayu ra yahurai tükündüfemboe. Nga Nindou Hondümbö hürütümbü nindou-yomondü warüharirü ranai hipoanümbembou-ani," mehu. ²³ Ranü-yomo asu süngurü-rundeimbi ai ahamundühoari ranü-moatükunü ra didü ramande yahomo houmbo simboründüwurümemo.

Süngurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo hoafinambo simbori simborümemo

²⁴ Sisasimbo süngurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo simbori hoafiyomondühü mamarümo. ²⁵ Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, "Ndüfoyei adükarü bogorü ai ana ndüreimbiyomo houmboanemo asu nimorehi nindowenihü ra hifandürundüri arundü. Nga nindou ranaheimbo hifandürundüri arundü ranahamumbo aboedü farühou-rundeimbi-anemo sei arühündü. ²⁶ Se yahurai randafumboemo, nga adükarü hamindayü sihamundü mbusümo ra ai hoarüfi nindou nahurai-mbiyuwamboane. Asu horomböfi hu ratüpurüyu-randeimbi ai fehefembo ratüpurüyu-randeimbi nahurai-mbiyuwamboane. ²⁷ Düdi adükarü hamindayü? Sesesi fondühü amaryu asu sesi yimbuaareandüyu? Se raru hohoanümayomondühüya sesesi fondühü amaryu ai adükarü hamindayü. Nga roana sihamundü mbusümo fehefembo ratüpurü rühandeimbi nahurai-anahi. ²⁸ Se wambo tüjürifo tüküme fefeyo ra moai hününgirundüri. ²⁹ Ro sihamumbo hifandümbö nginindü asahapuri wandü Ape wambo hifandümbö nginindü masendüri nou. ³⁰ Se ro nginindü hifandarühandü ranambe wandü sesi fondüwamü sesi dowadümo hoe ndimindümondümböemo. Asu se bogorindü nimarü fondüwamü nümandüombo Isüraerü-yafe sirü 12 ra hübadüboemo," mehu.

Sisas ai Pitamboya, ai wambo daboadi hihirüineandümbui mehu (Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Son 13:36-38)

³¹ "Saimon, Saimon, Satan ai sihafü anihondümböfe ra refe hoeifembo hoafiyumboani sopo nimorehi mbanü hürüyeihü badinü pirühindühü safü hününgarühindü nou. ³² Nga ro Godimbo didübaftümeandü sihafü anihondümböfe ra hününgindowamboayafi sahe-hea. Rananimbo se asükai hihiründafo wambo sowanambo didüfihümbö apodoho-apodohoyomondeimbi ranahamumbo fandühawapura nginindümbeyomo-ndamboane," mehu. ³³ Nga Pita ai Sisasimbo hoafiyunduwohö yahuya, "Adükarü, ro ndearambo nafirühamindümböanahi se-dübo karabusambe hombo asu yifimbo amboani," mehu.

³⁴ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Pita, hapo nimbikoani kakaro ai hoafikoate-yuambe animbo se wamboya ngimambo moai fifirihini mbisafindirimboyafi,” mehando.

Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbo kaki sandife arü pisao yihimindi asu napo arü ra mbisiwandümu-ndamboane mehu

³⁵ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Horombo ro sihamumbo koaritheheapurühi sahüya, ‘Se kaki sandiferambo arüyo asu napo sandiferambo arüyo, asu su yirambe kikifoefemboane semindipoani’ masahi rani-simboani se bidifiri moatükuni mbonimborundümondai?” Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Wani,” mehomoma. ³⁶ Ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Haponda nindou düdi se kaki sandiferambo arü, düdi se pisao yihimindi hamindi ra semindikoate-ayu ana, ahandi ngisihari hoeari ra nindou ngorumbo sagadowohümo asu rani fihindi kaki ndemündü haya pemibiyu-wamboane. ³⁷ Godindi bukambe hoafiyowohü yahoya, ‘Ahambo moaruwai hohoanimo-yu-randeimbi nindou nahurai randihorimboyei,’ meho ranana wamboya, nga ranane hapondanambe tükefeyo,” mehu. ³⁸ Ahandi süngurü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari! Hoeiro, pisao yihimindi hamindi yimbu nda,” mehomoma. Ai hoafiyupurühi yahupuriya, “Ra ndearane,” mehupuri.

Sisas ai Orif Wafuambe Godimbo didibafimayu
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Sisas ai adükari ngoafi ra hinngire hayambo Orif Wafuana mahafu sapo munguambo si refi marandi nou. Raniyomo asu ahambo süngurü-rundeimbi ai ahandi süngu mahafomo. ⁴⁰ Ai hafomo nimarimboyohü tüküfhi hoafiyupurühi yahupuriya, “Nini-moatükuni sihamumbo rande hoeindeapurimboe rani-mbo-hünda se Godimbo didibafindafundani sihamumbo nginindi mbisagapur-amboane,” mehupuri. ⁴¹ Sapo nimoie pifeyoani ho prayo rani simogodühi safi Sisas ai hu yiri yimbu pusire nimarumbo Godimbo didibafimefiyu. ⁴² “Ape, se yifirayafi ana, wambo asibusümbi moatükuni tüküfemboayo ra raguanambo-ndowandi. Nga se nine yifirayafi rani süngudowandi, nga ro yifirayahi rani süngufepoani,” mehu. ⁴³ Raniyo asu sünambeahindi nendi ai ahambo nginemündümbohünda tükümefiyu. ⁴⁴ Sisas ai asibusifihindi hamindi semindimboayu ranahambo hamindi tütüngirihoei hayambo Godimbo didibafimayu hoangu. Raniyo asu ahandi yikunimihoe ranai hori nahurai pimendo hoangu.

⁴⁵ Sisas ai Godimbo didibafiyu moendire hayambo ahambo süngurü-rundeimbi-mbo sowana huane asu mapomo sapo afindi hohoanimo-yomondühi wambo. ⁴⁶ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se hapoana apusayomoa? Nga botiyafu Godimbo didibafindafundi nini-moatükuni rande hoeindeapurani nginepurimindimbohünda,” mehu.

Sisasimbo mbumaründümo
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Son 18:3-11)

⁴⁷ Sisas ai wataporiyuhü nünguambe awai nendi afindi ranai masifo. Sapo Sudas Sisasimbo süngurü-rundeimbi ambeahindi-mayu ranai sepurimündü haya mahafomo. Raniyo asu Sudas ai Sisasimbo wakikihimbohünda ahandi fikimi mahu. ⁴⁸ Asu Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Sudas, se wakikihimbo asafi ra Nindou Hondumbo hürütümbi nindou-yafe warihüfimbo safomboyafi?” mehu. ⁴⁹ Sisasimbo süngurü-rundeimbi ai hoeirundane ahambo kikihimindimbo yangir+memondamboemo hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari, ro yihoei pisao yihimindi safi ranambo hitihupirimbo?” mehomoma. ⁵⁰ Raniyo asu aihündi mamai ai pisao ndarihendühindamboyu Godimbo sesi shou-rundeimbi bogori hondüdi ratupuriyu-randeimbi-mbo warihondü himbhoeari mafafoareando. ⁵¹ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Yowan! Ndahurai refepoani!” mehu. Raniyo ahandi himbhoeari ra waripamareanda asikai koadürü koadürümefeyo.

⁵² Nindou sapo Sisasimbo kikihimindimbo masifomo ra Godimbo sesi shou-rundeimbi bogoriyomo, Godindi wori hifandiru-rundeimbi prisman bogoriyomo asu Suda-yafe boboagori raniyomo. Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se pisao yihimindi asu nimihari fufuründümo masifomo ra hümbühüni nindoumbo kikihemündimbo nahurairiyomo. ⁵³ Ro sebadimbo munguambo si Godindi worambe nimar marihandi ra moai ranahü kikihiründümondiri. Nga haponda sihamundi siane nimboe nimbi ai adükari tüküfhi simbo ngasündeamboane,” mehu.

Pita ai Sisasimboya, Ro moai fifirihini mehu
(Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Son 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Sisasimbo kikihiründümo houmbo Godimbo sesi shai-randeimbi bogori hondü ahandi worinambo sowaründümo mahifomo. Raniyo asu Pita ai süngumarapurü hifu.

⁵⁵ Asu ai hai wori gabusümo püpiru houmbo mamarimondamboyu ranihü ai-babidimbo mamarimo.

⁵⁶ Nimorehi mam ratüpurüyo-randeimb+ ai hai sihi himboyowane Pita ai mamaruwamboyo ndoreri türüfoarer+ mbura hoafiyowohü yahoya, "Nindou ndanana sapo Sisas-dibo hu marandani," meho. ⁵⁷ Pita ai hoafiyuh+ yahuya, "Nimorehi se hoafayafi ranana moai akidou-amboan+ ro fifirihin+," mehu.

⁵⁸ Asu rani wangabeah+ safi nindou ngorü ai hoeirir+ hayambo hoafiyundüh+ yahuya, "Ngorü ana sapo seanafisi." Nga Pita ai hoafiyuh+ yahuya, "Wandafi, roana wananahi ana," mehu. ⁵⁹ Ran-ahandambohönd+ gedüh+ safi homboyoane asükai nindou ngorü ai hüti hoafimarüri, "Sapo nindou ndanana Sisas-diborihindani nimböe ai-amboan+ Garirihünd-ani." ⁶⁰ Asu Pita ai hoafiyuhiya, "Wandafi, roana moai fifirihand+ se wataporimbo-arand+ ranahambo!" mehu. Raniyo asu hoafiyuambe kakaro ai hoafimayu. ⁶¹ Raniyo asu Adükar+ ai hihirifi Pitambo türümofoarir+. Asu Pita ai hohoanmomayu Adükar+ ai hoafimeindo ranahambo. Hapo nimbokooan+ kakaro ai hoafikoate-yuambe animbo se ngimimbo wambo moai fifirihin+ mbisafindrimboyafi. ⁶² Raniyo asu Pita ai weindan+ tüküfi hu afind+ hamind+ aranimayu.

*Nindou ai Sisasimbo tirifoefe hoafiyomondüh+ harimemondo
(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)*

⁶³ Nindou Sisasimbo hifandimarur+ ranai tirifoefe hoafiyomondüh+ bubumaruri. ⁶⁴ Ai ahand+ himboari hoearinambo gabudifoarüwur+ houmbo hoafiyomondowohü yahomoya, "Se Godind+ hoafi hoafiyafi-randeimbayafi ana, hoafiyafimun+ düdi shambo harimayunin+ rana!" mehomo. ⁶⁵ Ai Sisasimbo moaruwai hoafiyomondo marundi.

*Sisas ai kansri-yomond+ himboarüh+ tüküfi hoafi didiboadomareand+
(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Son 18:19-24)*

⁶⁶ Simayowamboyo hifand+rundeimb+ ai mafandundi. Asu Godimbo sesi shou-rundeimb+ bogoriyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbyomo ai-amboa ai-babid+ fandu mburumbo Sisasimbo sowarindümo ahamund+ bogori hondü kot raninambo mahifomo. ⁶⁷ Ai hoafiyomondüh+ yahomoya, "Se Krais-ayafi ana, hoafindafimun+," mehomo. Sisas ai hoafiyupurüh+ yahuya, "Ro hoafehapur+ amboan+ ngiri se wambo anihondümbo-ndundiri. ⁶⁸ Asu simbori shamumbo ro düdueheapur+ amboan+ ngiri hoafindimondiri. ⁶⁹ Haponda ndanähü piyo hayambo süngunambo aho ranana, Nindou Hondü ai God Nginindeimb+ ahand+ war+hondü warihü nmandümbui," mehu.

⁷⁰ Ai munguambo hoafiyomondüh+ yahomoya, "Ranayo ana, se Godind+ nimoriyafi?" Sisas ai hoafiyupurüh+ yahuya, "Se shamundihoari hoafayomo rasi, nga rananah+," mehu. ⁷¹ Ai hoafiyomondüh+ yahomoya, "Refe ana, nimböe nindou ngorümbo ahambo hoefimbo hoafayefa? Nga ndearambo shifei+ himboambenambo hoafimayuumbo himboriyefi+mboanefisi," mehomo.

23

*Pairatimbo sowana Sisas sowaründümo mahifomo
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Son 18:28-38)*

¹ Munguambo rani bobaogori+memo ranai Sisasimbo sowaründümo Pairat sowanambo mahifomo. ² Ai ahambo papihoafirirurüh+ yahomoya, "Nindou nda shifei+ nendambo hohoanimo mamikarimandüra kikihimarihurimindefi. Ai hoafiyuh+ yahuya, 'Yowan+ Sisarimbo kak+ saimbopoani,' yahu asu ahand+ fimboya, 'Krais, adükar+ bogor-anahi,' mehu," mehomo.

³ Pairat ai Sisasimbo düdurirüh+ yahuya, "Se ra Suda-yafe adükar+ bogoriyafi?" mehuamboyu. Sisas ai simbori hoafiyuh+ yahuya, "Shafihor+ hoafayafisi," mehu. ⁴ Pairat ai Godimbo sesi shou-rundeimb+ bogoriyomo asu awai nend+ afind+ mengoro ranaheimbo hoafiyuh+ yahundüriya, "Ro nindou nda moai ninimoatükun+ moaruwai rareanda hoafi+ himboriyahi," mehu. ⁵ Ai asükaiyei puküna hoafiyehi+ seiya, "Sisas ai hoahoangü wakireandüh+ nindou yamundireandüh+ hohoanimo botmareandüri. Ai Gariri hifihü piyu haya sünumbo Sudia hifihü tüküme fiyu," masei.

Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamarihairü

⁶ Pairat ai hoafi ra himboriyu haya düdüh+ yahuya, "Garirihündiyu nindou nda?" mehu. ⁷ Herot ai mam+ profens hifi+ ra hifandimand+ rani hoarehiyu Sisas ai manüngu. Ranimboyu asu Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamarihairambo mahu sapo Herot ai rani+simboan+ Serusaremihü mamaru wambo.

⁸ Herot ai Sisas hoeiriraní mayowambo hîhîfî-hîhîfîmayu, nîmboe sápo ai moaní hoafî yangîrî hîmborîyu hayambo asu hoeindîhinî mehu. Ai sápo yare hohoanîmoyuhú Sisas ai hepûnîfeimbî moatûkunî randeanda hoeindîhea yahuhayambo. ⁹ Herot ai Sisasîmbo düdü-düdümarûrî, nga asu moai akîdou-amboanî nîní hoafî hoafîyu, nga wanî. ¹⁰ Godîmbo sesî síhou-rundeimbî bogorî asu ahînúmbî hohoanîmo yamundurundeimbî akîmî manîngomo ranai tíkaruhombo Sisasîmbo papî-hoafîmarurî. ¹¹ Herot ai ahandî ami babîdî Sisasîmbo tírífoefe hoafîyomo mburumbo asu bogorî-yomondî hoearî aboedî safî yihuruwurî mburumbo asúkaí Pairat sowana koamarîhawurî. ¹² Horombo ana, Pairat ai Herotî-dîbo símborî ngîndürîmefanîyosî, nga rasîmboanî ai aboedîmefîneandî.

*Pairat ai Sisasîmboya yîfîmbiyuwamboane mehu
(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Son 18:39; 19:16)*

¹³ Pairat ai Godîmbo sesî síhou-rundeimbî bogorî asu Sudayei bogorî munguambo nindou amurî ranîyei aheimbo gugurîmareandürî. ¹⁴ Ai hoafîyundürühî yahuya, “Nîndou wambo sowana sahorîmîndei masînei ndanahambo hoafîyeihî seiya, ‘Moaruwai hohoanîmoyu randeimbani’ masei. Ro ahambo síhei hîmboarühî düdümarîhîntî, nga ro moai se ahambo papî-hoafîmarîhorî ra nîní-moatûkunî moaruwai rareanda hoafî hîmborîyahî. ¹⁵ Asu Herot ai hoeiriranî nîní-moatûkunî moai rareandî, nga ranîmboyu hîhîrîrî síhefîmbo sowana koamarîheirambo masûnu. Nga asu ai nîní-moatûkunî moaruwai rareandî anîmbo ranîmbo yîfîmanda? ¹⁶⁻¹⁷ Ro ahambo tíjîrífo ndahando mbundîhambo anîmbo asu moanî aboedî koandîhehîna ngumbui,” mehu

¹⁸ Munguambo nindou ranai fandîhi pukûna hoafîyeihî seiya, “Nîndou nda ndahorîmîndei ngei hîfokoandîhorî. Nga rananîmbo Barabasîmbo aboedambo-fimboanî!” masei. ¹⁹ Barabas ra ai adûkarî ngoafîhú gafman babîdî yîfiarîyu nindou hîfokoare hayambo karabusîmefîyu-ani.

²⁰ Pairat ai Sisasîmbo hîníngîfiyuwanî aboedambo homboanî mehu ranîyu asu awai nendî afîndî ranaheimbo asúkaí hoafîmeyundürî. ²¹ Ai asúkaí pukûna hoafî karîhehindühî seiya, “Nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî pandîwurî! Nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî pandîwurî,” raranîmayei.

²² Ai asúkaíyu ngîmîmbo düdüreandürühî yahuya, “Nîne-moatûkunî ramareandî? Ahambo hîfokoeffîmbo aseî ra ro hoeirîhîna moai nîní moatûkunî akîdou-amboanî rareandî hoafî hîmborîyahî. Nga moanî akîdou yangîrî tíjîrífo ndahando mbundîha aboedambo koandîhehîna mbîhu,” mehu. ²³ Nga ai moanî hoafî pukûna karîhehindühî hütîhoafîyeihî seiya, “Sisas ai yîfîmbiyu-wamboane, yîfîmbiyu-wamboane,” mayei. Ai hoafîmayei habodeî ra moanî Pairatîndî hoafî ngasûnde hayambo ahei nîmoamo hamîndîmayondürî. ²⁴ Ranîyu asu Pairat ai Sisasîmbo ahei hohoanîmo süngumareandî. ²⁵ Ranîyu nindou mamî Barabas gafman babîdîmbo yîfiarîyu nindou hîfokoare hayambo karabusambe mamaru ahambo aboedambo koamarîherû. Ranîyu asu ai Suda nîne refembo yîfirîmayei süngu Sisasîmbo ami-yomondî warîhûmarî.

*Sisasîmbo nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî tíkoründümo pamarûwurî
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Son 19:17-27)*

²⁶ Sisasîmbo sowaründümo homondane Saimon Sairinîhündî ai nafîní masûfu ngoafînambo hîfombo yahuhayambo. Ranîyomo asu Sisasîndî nîmî keimbî karîhendeimbî ra sowandîfî hawa Sisasîndî süngu hûfî yahomo houmbo hütîhütîmarurî. ²⁷ Asu awai nendî afîndî ranai Sisasîndî süngu hûsîhî, nîmorehî bídîfîrî ranambeahî mahûsî ranai Sisasîmbo hohoanîmoyeihî aranînambo sahorîmîndei mahûsî. ²⁸ Nga asu Sisas ai hîhîrîfî hoafîyundürühî yahuya, “Serusaremîhündî nîmorehî se yowanî wambo aranînambo-yondîrípoanî. Nga síhei fimbo asu síhei nîmoakîdîboumbo anîmbo aranînambo-ndîhündürî. ²⁹ Awî mamî sí tükündîfemboe ranî-sîmboanî nindou ranai hoafîndeihiya, ‘Nîmorehî nîmorî wakemîndîkoate-ayeî asu nîmorî tíhîkoate-ayeî se hîhîfî-hîhîfîndei. Sápo aheimbo tíjîrífo ra ngîrî tükündîfeyo,’ mbîseimboyeî ³⁰ Ranî-sîmboanî anîmbo nindou ai nîmoeî wafumbo hoafîndeihiya,

‘Wamîní píyafîmunî,’ mbîsei.

Asu asúkaí hîfî wafumboya,

‘Gabudîfoarîwamunî,’ mbîseimboyeî!

Hosea 10:8

³¹ Hapondanî ro nîmî yangîrî nahurai-anahî, nga wambo rawarîhindîrî. Nga süngunambo moaruwai tükündefeyoanî se nîmî yaparî nahurai-ayeî síheimbo nûngumandîfendûra?” mehu.

³² Nîndou yimbu moaruwai hohoanîmoyafandeimbî amboanî Sisas dîbombo sowapündümo mahîfomo ahafanîmbo hîfokoeffîrîmbohünda. ³³ Ai hei nîmoeî wafu

mbiri+hapiri si sami sei arihundi ranihu Sisas asu humbuhuni+yafani-rinandeimbi nindou yimbu ahamumbo tikorupundi mo pamarupuri ra Sisas ai mbusumoyuwane asu ngoru ai warihonduniyu asu ngoru ai kadudaniyu yafine pamarupiri. ³⁴ Sisas ai hoafiyuhuya, "Ape, amboawi mbisafi nimboue ai moai fifirundi nine-moatukuni rawarundi ranahambo," mehu. Asu ami ai satu piraimemo didai Sisasindi-mayo hoeari ra mandemundu yahomo houbou.

³⁵ Nindou afindi ranai niboadei himboanambo hifandihundi, nga boboagori nindou ai Sisasimbo tirifoaruwuri hoafiyomonduhi yahomoya, "Nindou bidifirambo aboedambo-reanduri marandi. Se Godindi nimir Kraisi-ayafi ana, yaro sihafihoeari aboedambo-yafu," mehomu. ³⁶ Asu ami amboani tirifoaruwuri homo huhutimbu moatukuni wain hoe finiga masabudo. ³⁷ Ai hoafiyomondowohu yahomondoya, "Se Suda-yafe bogorayafi ana, yaro sihafihoeari aboedambo-yafosi!" mehomu. ³⁸ Nimi keimbi karihendeimbi nimoamo ndaru suru pamarundi: NDA SUDAYAFE ADUKARI BOGORANI.

³⁹ Nindou humbuhuni+yafani-rinandeimbi nimi keimbi karihendeimbi fih mapenmbafani ngoru ranai Sisasimbo tirifoariruh pukuna hoafiyuh yahaya "Se ra Kraisiyafi? Ranayafi ana, yaro sihafihoeari aboedambo-yafosi asu yihoeimbo amboani aboedambo-rowamuni," mehu. ⁴⁰ Nga asu ngoru humbuhuni+yafanirandeimbi goruguanini mapenungu ranai afoai yahu hoafiyundowohu yahundoya, "Se Godimbo yihimbo-yafai? Nga se tiririfo asowandifi nahuraiane ai-amboani asemundu. ⁴¹ Sihiri tiririfo asahoamndehi ranana sapo nini-moatukuni sihiri ramarhoandi rani-sungumboane. Nga nindou ndanana moai nini-moatukuni moaruwai rareandi." ⁴² Asu ai hoafiyuh yahaya, "Sisas, se sihaf nginindi hifandarandambe tukuyafu amarifi ana, se wambo hohoanmondafiniri," mehu. ⁴³ Sisas ai hoafiyundowohu yahaya, "Ro anihondumboanahi haponda hoafehanini se ro-dibo ngoafi aboedi ranihu nimanimbonyafi," mehu.

Sisas ai yifimayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Son 19:28-30)

⁴⁴ Sapu hufihamindikoate-yowohu wambo nimb ranai hufunimbo peyo haya gabudifoare hombo nimbambe tukumefeyo. ⁴⁵ Refeyoambe asu hoeari Godindi worambe kumarundi ranai mbusumonduhi yimbu bumareandi. ⁴⁶ Sisas ai pukunawambo hamindi hoafi karihoeihu "Ape, wandi yifiafi sihaf wariharheandi," yahu mburambo asu yifimayu.

⁴⁷ Asu ami-yomondi bogori manungu ranai nine-moatukuni tukumefeyo ra hoeireanda mayoa asu Godimbo aboed-ani yahu hoafiyuhuya, "Anihondü-ane, nindou ndanana moai nini-moatukuni moaruwai yare randi," mehu. ⁴⁸ Nindou afindi wakire menjoro ranai hoerihinda mayowamboyei afindi hohoanmoyeihi ahei ngusufohu puruki-puruki kameih ngoafina mahei. ⁴⁹ Nga Sisasindi fikiminndiyei asu nimorehi Garirihundi ahambo sungumarihori ranai foariheni niboadeimbo himboanambo wamarihori.

Sisasimbo honguanbe masihewari

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Son 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nindou mam anihondumbo-reandeimbi aboedi hamindi manungu ahandi nduri Sosep, aiana Suda-yafe kansir ambeahndiyu. Nga asu ai moai yifiriyu bidifiram boboagori-yomondi hohoanimo Sisasimbo ramarundi ranahambo. Aiana Suda-yafe ngoafi Arimateahundi yu hayamboyu asu God nginindi hifandarandi ra tukufemboayo ranahambo hifanda marandi. ⁵² Sosep ai Sisasindi yifinimoko ra dibonapifembohunda Pairatimbo dudufimbo mahafu. ⁵³ Asu Sosep ai Sisasindi finimoko ra nini keimbi karihendeimbi fihindi foarimundi siheru henungu kifohi hoearinambo pariri ngamondifoariri mbura sowarundumo homo nimoie adukari nimaroweimbi hongu nahurai wowondi maru hifomo ranambe masihawuri. Asu hongu ranambe ra moai horombo yifi sihoemo rundi. ⁵⁴ Ai ndeara sumbo Godimbo hohoanmoyowohu moani ngoafimbo nimarimboane sei hehimbo munguanbo moatukuni napirihindane rani-moatukuni ra tukumefeyo.

⁵⁵ Nimorehi Garirihundi Sisas babidimbo mahusi-moyei ranai Sosep babidimbo Sisasindi yifinimoko shefimbo honguanambo mahei sapo nunguruwurimboemo asihawuri ra hoefimbo. ⁵⁶ Raniyei asu nimorehi ranai worina hei aboedi fsiharumbu moatukuni mbimbirai asu marasen ndondomarihindi. Asu Mosesindi ahinumbu hohoanimo hoafimayu sungu moani nimarimbo si ra mamarei.

24

*Sisas botimefiyu hoafi**(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Son 20:1-10)*

¹ Mamí wik ranahandambo weangurúhíndí síhí síambe hondú nímórehí ranai Sisas samboarúwuranambo aboedí físiñjarúmbí mbímbírai ndoríhí masíhehindí ra sahúmúndí mahei. ² Asu ai heí hímboyeiane nímóei hongu nafítambeihú gúru pamarúndí ranai paíaríkoate tifeo híhíre amoahíre menjoro. ³ Nga ai kefoehi húsi hímboyeiane, asu Adúkarí Sisasíndí yífinímoko ra moai yangoro.

⁴ Raní-moatúkuní ranahambo afíndí hohoanímoyeihí nímboeiane, nímehúnou nindou yimbu ranai hoearí sí kareandeimbí gúđíne hena ahei fíkímí tükúyafíne manímbafaní.

⁵ Asu nímórehí ranai yíhímboombo hífiní mbíro píyei hehi manímboei. Asu nindou yimbu ranai hoafiyafandúhí safaníya, “Nímboe se nindou yangírí nunguweimbí ranahambo yífiyeimbíyei fondíwamí kokoaríhora?” ⁶ Aiana moai ndúhí yanguru, nga botimefiyu. Ai Garirihú nunguambe síheimbo hoafímayu ranímbo se hohoanímóndei. ⁷ Ai yahuya, ‘Nindou Hondú ra nindou moaruwai hohoanímoyomo-ndeimbí-yomondí waríhúndúwurímboemo nímí keimbí karíhendeimbífhí tikoemúndí pefimbohúnda. Asu yimbu sindu haya ngímí noufimbí ranífhí anímbo botíndífhímui,’ mehu,” masafaní.

⁸ Raníyo asu nímórehí-mayei ranai horombo Sisas hoafímayu ra hohoanímómayei.

⁹ Asu nímórehí-mayei ranai hongu ra híñngíríhí hehi heí ahambo sünggrurú-rundeimbí 11 asu munguambo amurí raníyei aheimbo munguambo moatúkuní wataporímbo-maríhúndúrí. ¹⁰ Sapo honguambe munguambo moatúkuní tükúmefeyoa hoeríhí hehi Kraisíndí hoafi sowandúmo homo-rundeimbímbo hoafímayei nímórehí ranana Maria Makdarahúndíyo, Soana, Maria Semsíndí hondíyo asu bíđífirí amurí raníyei. ¹¹ Nga asu ahándí hoafi sowandúmo homo-rundeimbí ai nímórehí hoafímayei ranahambo tíkaríhí hehi hoafi yangírí aníhúndí yahomo houmbo moai aníhondúmborúndí. ¹² Nga asu Pita ai pípiyu hu honguambe amofi hímboyuane, hoearí ahambo hímondímaríhorí raní yangírí menjorowa hoeimareándí. Raníyu ai hongu ra híñngíríre haya húfu worambe raní-moatúkuní ranahambo afíndí hohoanímoyuhú mamaru.

*Nindou yimbu ai Sisasímbo Emaus nafí hohú hoeimarínerí**(Mak 16:12-13)*

¹³ Nímórehí ranai honguanambo húsi símboaní Sisasíndí sünggrurú-rundeimbí yimbu ranai ngoafi mamí Emaus Serusaremíhúndí hombo 11 kíromítahúfeimbí hoandarí nafí mahafaní. ¹⁴ Ai hafandúhí mungu moatúkuní tükúmefeyo ranahambo wataporímbo-marínandí. ¹⁵ Ai wataporímbo-ríní hafandúhí fífirínandane, Sisas ai ahándíhoarí tükúfi haya ai-babíđímbo mahu. ¹⁶ Mamí moatúkuní gabudímáfoareapíra ai moai ahambo Sisas-ani safaní túrúfoarínerí fífirínerí.

¹⁷ Asu ai ahafanímbo dúdureapírúhí yahuya, “Se níní-moatúkunímboyo wataporímborínandúhí ahafana?” mehuamboyafaní. Asu ai ngusúmboarambe sísai fíyafandúhí manímbafaní. ¹⁸ Asu ngorú, ahándí ndúrí Kriopas, ai símborí hoafíyuhí yahuya, “Awi Serusaremíhú ndúfosímbo tükúmehíndí ra se yangíríranafí níne moatúkuní raníhú tükúmefeyo ra fífirífekoate-ayafí?” mehu.

¹⁹ Asúkai Sisas ai dúdureapírúhí yahuya, “Nímboe wataporímbo-arínanda?” mehuamboyafaní. Asu símborí hoafíyafandúhí safaníya, “Sisas Nasaretíhúndí ranahamboane wataporímbo-aríhorí. Aiana Godíndí hoafi hoafíyurandeimbíyo haya God asu munguambo nindouyei hímbóahú ahándí hoafi, ratúpurí ra ngíníndí hamíndíyo. ²⁰ Yíhoefí bogorí nindou asu Godímbo sesí síhou-rundeimbí ai gafmaní-yomondí waríhú híñngímarúwurí. Raníyo gafmaní hífokoeffimboani yahomo houmbo nímí keimbí karíhendeimbífhí tíkorúndúmo pamarúwurú. ²¹ Nga horombo ro hohoanímoyefúhíya, ‘Sisas ranana God ai Israeríhúndí ranaheimbo aboedambo-fendúrímbo kafoarírí híñngírírímboambai,’ masefí. Asu hífokoamarúwurí ra yimbu sí ho hayamboyaní hapo ngímí noufimbí síane. ²²⁻²³ Hapo síambe hondú nímórehí bíđífirí roambeahíndí ai heí honguambe hímbóeya moai ahándí yífinímoko ra raníhú hoeríhíndí. Raníyo ro hepúrímehúndí. Ai sínei yíhoefímbo hoafíyeihí seiya, ‘Sünambeahíndí nendí yimbu hoeríhupíra ai safaníya, ‘Sisas ana yangírí mbanúngu,’ masafaní,’ masei. ²⁴ Asu nindou bíđífirí roambeahíndí amboaní hífomo honguambe munguambo moatúkuní ra hoerúnda nímórehí hoafímayei süngure menjoro. Nga asu moai Sisasímbo ana hoerúwurí,” masafaní.

²⁵ Asu Sisas ai ahafanímbo hoafíyupírúhí yahuya, “Se ana ngusífokoate-anemo, se moai Godíndí hoafi hoafíyomo-rundeimbí hoafímemo ranahambo nímehúnou hohoanímoyomo. ²⁶ Godíndí hoafi hoafíyomo-rundeimbí ai hoafíyomóndúhí yahomoya, ‘Nindou God ai ahándí nendambo aboedambo-fendúrímbo kamafoarírí ra

asibus̄i ndemündi mbundambo animbo asu süngunambo God̄indi himboahü ndür̄i adükarümb̄indümbui, mehom̄o,” mehu. ²⁷ Raniyo Sisas ai ahafaniimbo ahandi fimbo Bukambe hoafi mapeniŋgo ra Moses̄indimayo bukifihi piyu haya God̄indi hoafi hoafiyomo-rundeimb̄i sürü pap̄iru masihoemo ranahambo yamundi mareap̄iri hu.

²⁸ Ai homo Emaus ngoafik̄im̄i tükümefund̄i. Raniyo Sisas ai ngasünde haya hombonoumefiyu. ²⁹ Nga yimbu ai hüt̄i hoafiyafandüh̄i safaniya, “Mborai ro-bab̄idi apoefo, nga ndeara hüf̄ham̄indi hanüh̄i nimb̄ifembo ak̄imane,” masafandamboyu. Raniyu hafu ahafand̄i worambe aibab̄idi mamaru. ³⁰ Ai sesimbo yahomo houmbo n̄imar̄imombo bret semündü God̄imbo h̄ih̄if̄rür̄i mbura h̄if̄it̄ire haya masagap̄iri. ³¹ Rasüngu-mareandamboyo ai hep̄unaf̄ineandüh̄i Sisas ani safani f̄f̄fir̄imar̄iner̄i. Nga asu n̄imeh̄unou asükai awar̄imar̄ihoayuwa moai hoeir̄iner̄i. ³² Ai ahafand̄i hoar̄i simbor̄i hoaf̄ur̄iyafandüh̄i safaniya, “An̄ihondü-ane, naf̄in̄i s̄inef̄üh̄i s̄ih̄eh̄imbo watapor̄imbo-maramuna asu s̄ih̄ir̄i ngusüfoambe hep̄ün̄imehoand̄i,” masafani.

³³ Refe hayamboyoane, süngur̄iner̄i-r̄inand̄imbo ranai bot̄iyafine hena Serusarem̄nambo mahafani. Raniyo hafani hoeir̄ineapurani ahandambo süngur̄ur̄i-rundeimb̄i 11-memo ranai ahamund̄i ŋgunind̄i bab̄idi gugureafu mamar̄imonda hoeimar̄ineapuri. ³⁴ Ai hoafiyomondüh̄i yahomoya, “An̄ihondü-ane, Adükari ai yifi hündi bot̄imefiyu! Ai Saimon-so tükümefiyuwa hoeimar̄ir̄i,” mehom̄o. ³⁵ Raniyo asu süngur̄ur̄i-rundeimb̄i yimbu ranai ahafaniimbo-so naf̄in̄i tükümefiyu asu bret h̄if̄it̄ireanda tür̄ifoar̄iner̄i f̄f̄fir̄imar̄iner̄i ranahambo watapor̄imbo-mar̄inand̄i.

Sisasimbo süngur̄ur̄i-rundeimb̄i ai hoeimar̄iwur̄i

(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Son 20:19-23; Ratüpur̄i 1:6-8)

³⁶ Ahambo süngur̄ur̄i-rundeimb̄i ranai b̄id̄if̄ir̄ambo ran̄i moatükun̄i ra watapor̄imbo-rundane, Sisas ahand̄i hoar̄i ahamund̄i mbusümo tüküfi nüngumbo hoafiyupur̄uh̄i yahuya, “S̄ih̄amund̄i ngusüfoambe afure kümbearoamboane,” mehu. ³⁷ Raniyomo yifiaf̄imbai hoeiar̄ihur̄i yahomo houmbo ȳh̄imbo muŋguna moaruwaimemo. ³⁸ Nga asu Sisas ai hoafiyupur̄uh̄i yahuya, “N̄imboe se ranahambo hep̄ünefunda? Asu n̄imboe se n̄ini moatükun̄iyo hoeimarund̄i ranahambo awi f̄f̄fir̄ifekoate-ayomoa? ³⁹ Se wand̄i yit̄iŋar̄i wat̄iŋar̄i hoeiru. Ro wand̄i hoar̄i-anah̄i nda! Se sündü hoeirund̄ir̄i. Sapo yifiaf̄i ana ŋḡir̄i wand̄i fi nahuraindo.”

⁴⁰ Sisas ai hoafiyu mbura asu ahamumbo ahand̄i fi hoear̄i ra nafuimepur̄i. ⁴¹ Ai af̄ind̄i h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄imemosi, nga ai awi ranahambo an̄ihondümb̄ofe-koate-af̄ind̄i hohoan̄imomemo. Asu Sisas ai hoafiyupur̄uh̄i yahuya, “Se ses̄i b̄id̄if̄ir̄i s̄ih̄oundai?” mehu. ⁴²⁻⁴³ Asu ai kin̄i mamand̄i ra ngor̄ü b̄id̄if̄ir̄i masabudowa semündü haya ahamund̄i himboahü masesuwa hoeimar̄iwur̄i.

⁴⁴ Ai ahamumbo hoafiyupur̄uh̄i yahuya, “Se f̄f̄fir̄undai ro horombo se-bab̄id̄imbo n̄imboahambe hoafimayah̄i ra? Ro hoafiyahapur̄uh̄i sah̄iya, Moses̄ind̄i ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo ranambe, God̄indi hoafi hoafiyomo-rundeimb̄i-yomond̄i bukambe asu Her̄ü Buk ranambe muŋgu moatükun̄i wambo tükünd̄if̄embo masah̄i.” ⁴⁵ Sisas ai ramehuamboemo ngusüfoambe fufur̄ifoareapur̄uh̄i Bukambe hoafimayo ra tür̄ifoaru f̄f̄fir̄imarund̄i. ⁴⁶ Asu Sisas ai simbor̄i hoafiyupur̄uh̄i yahuya, “Sapo Bukambe sürü pap̄imarund̄i ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai ahand̄i nendambo aboedamb̄ofendür̄imbo koamafoar̄ir̄i ra asibus̄i ndemündü mbunda yif̄indü haya ŋḡim̄i noufimb̄i ranambo yif̄ihünd̄i bot̄ind̄ifimbui. ⁴⁷ Rananiimbo Serusarem̄ihü p̄ind̄imo houmbo muŋguwai h̄ifi ahand̄i ndür̄inambo hoafi bokar̄ind̄ihoemboemo. Rananiimbo asu moaruwai hohoan̄imo ra h̄in̄iŋḡir̄ihindüh̄i aboed̄i hohoan̄imo süngur̄ihindani God ai ahei moaruwai hohoan̄imo ra amboawi mbeyhuamboane,’ meho. ⁴⁸ Asu se ndani moatükun̄i tüküme Feyo ndanahambo watapor̄imbondu ndündi. ⁴⁹ Wand̄i Ape ai Yifiaf̄i Aboed̄i koar̄ih̄efembo hoafiyu mas̄hend̄i ra koand̄iheheamboyah̄i. Nga awi se hokoate Serusarem̄ihü n̄imand̄imombo God̄indi-mayo nḡin̄ind̄i ra ndowandümo houmbo animbo ngomo,” mehu.

Sisasimbo God ai sünambe serümündü mahafu

(Mak 16:19-20; Ratüpur̄i 1:9-12)

⁵⁰ Sisas ai ahambo süngur̄ur̄i-rundeimb̄imbo sepur̄imünd̄i hu Betani ngoaf̄ihü kaimayu. Raniyo God ai ahamumbo aboed̄i-aboed̄im̄b̄ireapura yahu haya d̄id̄ibaf̄imefiyu. ⁵¹ Ai ahamumbo aboed̄i-aboed̄ireapur̄uh̄i nüŋguane God ai ahamund̄i mbusümon̄ind̄i serümündü sünambe mahafu. ⁵² Ai yir̄i yimbu pus̄iru n̄imar̄imombo ahambo ngus̄ifo par̄üwur̄i mburumbo Serusarem̄nambo h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifi kameih̄i h̄ih̄ir̄iyafu mahomo. ⁵³ Asu ai muŋgumbo si God̄imbo aboed̄-ani yaho hohoan̄imombohünda ahand̄i wor̄ina homo marund̄i.

Son Aboedi hoafi Son ai sürü papimarandi

Yangirî nîngombo Hoafi ra nindoumbomefeyo

¹ Horombo hondü God ai hîfi nda nafikoate-yuambe Hoafi nda mengoro. Hoafi ra ai Godîndî fikîmî mengoro asu God-ane. ² Horombo hondü Hoafi ra Godîndî fikîmî mengoroane. ³ God ai Hoafi ranînambo munju moatükunî ra nafîmarandî, nga moai ngorü-moatükunî ngorü nafî süngure tüküfeyo. ⁴ Hoafi ra yangirî nîngombo nîmîndühane asu yangirî nîngombo ra nindou-yafe si-ane. ⁵ Si ra nîmbî ranahambo si asagado, nga nîmbî ra ngirî si ranahambo gabudeandî.

⁶ Nindou mamî God ai koamarîheira mahu. Ahandî ndürî Son-ani. ⁷ Nindou ranaheimbo si ranahambo anîhondümbö hoafomböhünda mahu. Nindou munju ai hoafi ra hîmborîyei hehi anîhondümbö-mbîrîhinda yehuenüngu mahu. ⁸ Son ra si ranîyupoanî, nga si ranahambo anîhondümbö hoafîyu-randeimbî yangirî-ani. ⁹ Si ndanana si hond-ane asu ai hîfi ndanîhü tüküfe haya asu nindou munjuambo si boakîfoare arandî.

¹⁰ Nga Hoafi ranai hîfi ndanîhü mengoro. Hoafi ranînambo God ai hîfi nda nafîmarandî, nga asu nindou hîfi ndanîhü anîboadei ranai moai ahambo fîrîrîhorî. ¹¹ Ai ahandî ngoafi hondüna hu, nga asu nindou ahandî ngoafîhündî ai moai ahambo fîrîrîhorîmîndei. ¹² Nga dîdîyei ahambo anîhondümbö-rîhorîhî fîhîmarîhorambo asu ai aheimbo kamafoareandüra ai Godîndî nîmorî tükümehindî. ¹³ Moai hîfîndî moatükunînambo Godîndî nîmorîmboyahi tüküyahindî sîhîrî boagirî ramehindî nou. Wanî, nga God ai ahandî hohoanîmo süngu ahandî nîmorîmboyahi marîhündî. ¹⁴ Hoafi ra nindoumbofe tüküfe mburamboyo asu sîhefî mbusümo manünguwa ai ndürî adûkarümbî ra hoeimarîhurî. Ndürî adûkarümbî ra Godîndî nîmorî mamî yangirî ranahand-ane. Ai afîndî hîpoambore-randeimb-ani asu sîhefîmbo Godîmbo afîndî moatükunî anîhondümbö nafuimaramunî.

¹⁵ Son ai ahambo anîhondümbö hoafîmayu. Ai pukûna hoafîyundürîhî yahuya, “Ro nindou ndanahamboyahî hoafîmayahandürî, ‘Ro boatei tükündaheanda ai wandî süngu tükündîfimbui, nga aiana adûkarî safî ngasündeandîreimb-ani. Nîmboe ai boateifi manünguwa ro tükümeheandane,” mehu.

¹⁶ Ahandî afîndî hîpoambofe ranî-süngu sîhefîmbo afîndîmbo aboedi-aboedîreamunî arandî. ¹⁷ Mosesîndî warî sünguyo ahînûmbî hohoanîmo tükümefeyo, nga hîpoambofe hohoanîmo asu anîhondümböfe hohoanîmo ra Sisas Kraisîndî sünguyo tükümefeyo. ¹⁸ Moai nindou mamî ai-amboanî God hoerirî, nga Godîndî nîmorî mamî Afîndandî fikîmî nüngumbü ai God-ani asu ai yangirîyu Godîmbo hoerirî haya sîhefîmbo nafuimaramunî.

Son ai ro nindou God koamafoarî-yahîpoanî mehu

(Matyü 3:1-12; Mak 1:1-8; Ruk 3:1-18)

¹⁹ Sada bogorî ai Godîmbo sîhou-rundeimbî bîdîfîrî Rifai sîrîhündî babîdîmbo koamarî-houpura Serusarem hînîngîru houmbo kosîmo Son sowahî tüküyafu düduyafundowöhü yahomoya, “Se dîdîyafa?” mehomondamboyu. ²⁰ Ranîyu asu Son ai moai dîboreandî, nga weindahî anîhondümbö hoafîyuhî yahuya, “Roana Nindou God koamafoarî Krais ranîyahîpoanî, nga wanî,” mehu. ²¹ Ranîyomo asu sîmborî hoafîyomondowöhü yahomoya, “Asu se dîdîyafa? Asu se Erasayafî?” mehomondamboyu. Asu Son ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Wanî, roana ranîyahîpoanî.” Asûkaiyomo düduyafundowöhü yahomoya, “Ro Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî hîfandîhurî, se ranîyafî?” Asûkaiyu ahamumbo sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Wanî, roana ranîyahîpoanî,” mehupurî. ²² Ranîyomo asu ahambo hoafîyomondowöhü yahomoya, “Asu se dîdîyafî nîmora? Se yîhoefîmbo hoafîyafan-anîmbo asu ro hoafi ra nindou yîhoefîmbo koamarî-houmunî ahamumbo sowana semîndî homboaneftî. Se sîhafî fimbo nüngumambîsafa?” mehomo. ²³ Ranîyu asu Son ai ahamumbo sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Ro rananahî: Nindou mamî ahandî yasîmondî nîmî wohî furîkoate-yowöhü mîngîyohü yahoya, ‘Bogorîndî nafî aboedî nafîndîhehindî,’ meho, nga ro rananahî,” mehu. Horombo hoafi nda Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî Aisaia rareamboyu yahurai bukambe hoafîmayu.

²⁴ Farisi aiyomo nindou hoafi sowandümo homo-rundeimbî ahamumbo koamarî-houpura makosomo. ²⁵ Nindou ranai Sonîmbo hoafîyomondowöhü yahomoya, “Asu se Kraisîyafîpoanî, Erasayafîpoanî, Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbîyafîpoanî, nga asu nîmboefî se hundürîrandürî maranda?” mehomondamboyu. ²⁶ Ranîyu asu sîmborî

Son ai hoafiyupurühi yahuya, “Roana hoenambo yangir-ane hundürühi arihandi, nga sšhamundi mbusümo nindou mamı anüngu, nga asu seana moai nindou ranahambo fıfirıthorı. ²⁷ Ro boatei weindahı ratüpurıya arıhandı, nga nindou ranai anımbı süngunambo weindahı rande ratüpurındümbui. Nga asu roana nindou aboedı hamındıyahıpoanı ahandı su wofı hımondımaramüdu ra fufurıhefembohünda,” mehu. ²⁸ Hoafı nda Betanı ngoafıhü Sıdan hoe gogoanı tükümeıfeyoane. Asu hıfı ranıthüyo Son ai nımorehı nıdownenihı aheimbo hundürümarandürı.

Sısas ai Godındı sıpsıp nımor-anı

²⁹ Ngorü sıhı Son ai hımbıyuwane Sısas ahambo sowana masünuwa hoeirirühi yahuya, “Godındı sıpsıp nımorı asüfu ra hoeirıthorı. Ranahandı süngu-anımbı God ai nımorehı nıdownenihı-yafe hıhoanımo hoaruwai ranahambo amboawi mbüsümbui. ³⁰ Nindou ranahamboyahı ro sıheimbo hoafıyahandürühi, ‘Nındou ai ro nımbıoanı wandı süngu düdümbui. Nındou ai adükarı bogor-anı, nga roana ai nahurıyahıpoanı,’ masahandürı. Nga asu ro nıngokoate-yahambe ai manüngu. ³¹ Asu ro moai fıfirıthını, nga nındou ra dıdımbeı, nga asu Israerıthündı ai ahambo fıfirımbırıthı sahehea sıntı hundürümarıhandürı,” mehu.

³² Son ai yare hoafıyundürühi yahuya, “Ro hoeirıtheadanı Yıfıafı Aboedı wupıfo nahurı sünambeahındı kosı ahandıwamı pühıyo mamaro. ³³ Awi ro moai nındou ranahambo fıfirıthını, nga God aıyu wambo hoenambo hundürümbırandürı yehuenüngu koarıhendırühı yahuya, ‘Se hoeındıwandanı Yıfıafı Aboedı kodı nındou ranahandıwamı nımandıanı ana, asu ai-anımbı aheimbo Yıfıafı Aboedınambo hundüründandımbui,’ mehu. ³⁴ Yıfıafı Aboedı ahandıwamı kosı mamaro ra hoeımarıtheadı asu anıhındımbıoanı hoafıyahı nındou nda Godındı nımor-anı,” mehu.

Sısas ai ahambo süngururü-rundeımbı kamafoareapurı

³⁵⁻³⁶ Ngorü sı Son ai asıkai ranıthü ahambo süngurınerı-rınanıdeımbı babıdımbo nüngumbo Sısasımbı hoeirırane mahuamboı, asu Son ai hoafıyuhı yahuya, ‘Se hoeirıne. Ndananı Godındı sıpsıp nımorayı.’ ³⁷ Son ai ra-mehuamboıfıanı asu hımbırıyafanı hena ai Sısasındı süngu mahafanı. ³⁸ Ranıyu asu Sısas ai hıhırfı hoeıreapırane ahandı süngu mahafandıamboı hoafıyupırühı yahuya, “Se nıntı kokomboyafana?” mehupıramboyafanı, asu sımbırı hoafıyafındıowohü safanea, “Rabai, se nahıyafı nımbafı aranda?” (Ndürı ‘Rabai’ ahandı nımındı ra yamunde-randeımbı-ane.) ³⁹ Sısas ai hoafıyupırühı yahuya, “Sühıfanı naha hoeirıne,” mehupıramboyafanı. Asu ai hıfanı worı nımarümbı ra hoeirıne hena, asu ranı sıhı aıdıbo mamarıfanı ra ndeara nımbımbıyo.

⁴⁰ Nındou yımbı ranai Sonındı hoafı hımbırıyafanı hena Sısasındı süngu mahafandı ahafandı ndürı ra ngorü ana Andru, Sımon Pıtandı akıdıyu. ⁴¹ Ai hu, ahandı amıngo Sımon kokorürı hoeirı hıya hoafıyundühı yahuya, “Ro Mesaıa hoeımarıhurı,” mehu. (Ndürı Mesaıa ra Grik hoafınambo Krais-anı.) ⁴² Ranıyu Andru ai Sımonımbı serümundı Sısas sowana mahıfu-amboyı, asu Sısas ai Sımonımbı hıbudurürühı hoafıyundühı yahuya, “Seana Sonındı nımorı Sımon-anaı, nga sıhafı ndürı ana Sıfasımbıyowamboane,” mehu. (Ndürı Sıfası ranana nımoı-ane.)

Sısas ai Fırıp Natanierımbı fıhımarapımündü

⁴³ Ngorü sı Sısas ai Garırınambo hafımo yahıhaya nımarümbı, Fırıpımbı hoeirirühı hoafıyundühı yahuya, “Se mbıorai wandı süngu,” mehındo. ⁴⁴ Fırıp, Betsadıahündı Andru, Pıta-babıdımbo mamı ngoafıhünd-anı. ⁴⁵ Ranıyu asu Fırıp ai Natanierımbı kokorürı hoeirı hıya hoafıyundühı yahuya, “Horımo Moses ai ahınımbı hoafı sürü papırandühı nındou kudümbı mehu ra fıfıro. Asu Godındı hoafı hoafıyomo-rundeımbı amboanı ai mamı yahurı sürü papımarındı ranahambo hoeımarıthorı. Nındou ranana Sısas-anı Sısepındı nımorı Nasaretıhündı,” mehuamboı. ⁴⁶ Asu Natanier ai Fırıpımbı düdüfındühü yahuya, “Asu Nasaretı ngoafıhü ra aboedı moatükunı tükümandıfıyo rane?” mehuamboı. Asu Fırıp ai sımbırı hoafıyundühı yahuya, “Naha se sühıfı hoeırosı,” mehu.

⁴⁷ Sısas ai Natanierımbı hoeırıranı mahıfu-amboyı hoafıyuhı yahuya, “Nındou ndanana Israerıthündı hond-anı, nga aıana anıhındımbı yangırı hoafıyırı-randeımbanı,” mehu. ⁴⁸ Ranıyu asu Natanier ai Sısasımbı düdüfındühı yahuya, “Se wambo nınguro fıfıro-wandırımbıyafa?” mehındı-amboyı. Asu Sısas ai sımbırı hoafıyundühı yahuya, “Fırıp wambo fıfırfıe hoafıkoate-yuambe sıfurı afımambe manımbafa hoeımarıheanı,” mehu. ⁴⁹ Ranıyu asu Natanier ai Sısasımbı hoafıyundühı yahuya, “Yamındo-randeımbı, seana Godındı nımor-anaıfı! Seana Israerıthündı-yafe adükarı

bogor-anafi!" mehundo-amboyu. ⁵⁰ Asu Sisas ai sɨmborɨ hoafiyunduhɨ yahuya, "Ro sɨhambo sɨfuri afumambe hoeimarɨheanɨnɨ masahɨ ranɨmboanafɨ anɨhondumbo-arowandɨrɨ? Nga awi sɨnguna se afɨndɨ moatɨkunɨ ranahambo ngasundeandeimbi tɨkɨndɨfeyoanɨ hoeindowamboyafɨ," mehu. ⁵¹ Asɨkaiyu hoafiyuhɨ yahuya, "Ro sɨhamumbo anɨhondumboanahɨ hoafayahapuri: Sɨngunambo ana sɨnɨ sɨbɨdɨhoehɨ sɨnambeahɨndɨ nendɨ ai Nindou Hondɨndɨwamɨ gafomo kodomo ndundanɨ hoeindumboemo," mehu.

2

Sisas ai boatei hepɨnɨfeimbɨ moatɨkunɨ ratɨpurɨmayu

¹ Yimbu nɨmbɨyomo houmbo nindowenihɨ ngorɨ ai Gariri hɨfambe Kena ngorafɨhɨ nɨmorehɨ masemɨndu. ² Ranɨyo Sisasɨmbo asu ahambo sɨngururɨ-rundeimbɨ babɨdɨmbo ahamumbo amboanɨ nɨmorehɨ semɨndɨ sesesɨ ranambe dɨdɨmo masei. ³ Ranɨsɨmboanɨ wain hoe ra muŋu masɨmɨndeiamboyu, asu Sisasɨndɨ hondɨ ai nɨmorɨmbo hoafiyondowohɨ yahuya, "Nindou ai wain hoe muŋurɨhimboanei," mehondowamboyu. ⁴ Asu sɨmborɨ yare hoafiyunduhɨ yahuya, "Me, nɨmboe se wambo ranɨ-moatɨkunɨmbo hoafayafa? Ndanana sɨhei siane, ngor awi ro ranɨmbofembo si ra yohoyopoanɨ." ⁵ Ramehuamboyu asu hondɨ ai worɨ aharambɨrɨndɨ ratɨpurɨyomo-rundeimbɨ ahamumbo hoafiyopuruhɨ yahuya, "Sisas ai nɨnɨ-moatɨkunɨmboyo refembo hoafɨnduanɨ rasɨngundundɨ," meho.

⁶ Ngoafɨ ranɨhɨ nɨmoei hɨpirɨ 6 afɨndɨ hoe hafo tɨkɨfe-randeimbɨ Suda ai fi aboedɨferambo hundɨrɨyorambohɨnda burɨmayo. ⁷ Ranɨyu Sisas ai ratɨpurɨyomo-rundeimbɨ ahamumbo hoafiyupuruhɨ yahuya, "Se hɨpirɨ ranambe hoe fuibɨdɨ-houndɨ," mehuamboemo. Asu ai hɨpirɨ ranamboe hoe fuibɨdɨhoumbo tɨkɨru-tɨkɨru-marundɨ. ⁸ Ranɨyu asu Sisas ai hoafiyupuruhɨ yahuya, "Se hoe ra nɨmoamonɨndɨ kaboandunduh-anɨmbo nindou sesɨ kanɨmbo ehu ahambo sowanambo ndowandɨmo ngomo," mehuamboemo asu ai rasɨngumarundɨ. ⁹ Nindou sesɨ kanɨmareandɨ ai hoe ra apɨre hoeireandane, asu wain hoe apɨmayowamboyu, ai moai fɨfɨreandɨ dagɨdambombai wain hoe ra. Nga ratɨpurɨyomo-rundeimbɨ ai-yanŋɨrɨyo hoe mafundɨmo fondɨ ra fɨfɨmarundɨ. Ranɨyu asu nindou sesɨ kanɨre-randeimbɨ-mayu ranai nindou nɨmorehɨ semɨndɨmbo-mayu ranahambo mborai mehundo. ¹⁰ Ai hoafiyundowohɨ yahuya, "Ndanɨndanɨ hoafuhɨ ana nindou wain hoe aboedɨ boatei sɨmɨndei mburɨhɨmboanei, asu sɨngunamboane moaruwai ra sɨmɨndei arɨhɨndɨ. Nga asu seana aboedɨ safɨ ra kɨkɨhandɨfɨ nɨmarɨfɨ mburamboyafɨ hapondanɨ randɨ sowandɨfɨ masɨnɨfɨ," mehu.

¹¹ Sisas ai Gariri hɨfambe Kena ngorafɨhɨ boatei hapɨnɨfeimbɨ moatɨkunɨ ramareandɨ. Ai ahandɨ adɨkarɨ ngɨnɨndɨ ra nafuimayu-wamboyo asu ahambo sɨngururɨ-rundeimbɨ ai ahambo anɨhondumbo-marɨwuri. ¹² Ranɨyo asu Sisas ai ahandɨ hondɨ, akohoandɨ asu sɨngururɨ-rundeimbɨ babɨdɨmbo Kena ngorafɨ hɨnɨngɨrɨhi hehi Kaperneam ngorafɨna hei ranɨhɨ yahunumbɨ si manɨmboei.

Nindou ai Godɨndɨ worambe kɨkɨ semɨndɨmbo ratɨpurɨmemonda Sisas ai hemafoareapurɨ

(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Ruk 19:45-46)

¹³ God ai Israerɨmbo Isipɨhɨndɨ aboedambo-mareandɨrɨ ranɨ adɨkarɨ si Pasofa warɨ ra ndeara akɨmɨ tɨfɨmareandamboyu asu Sisas ai Serusarem ngorafɨna mahafu. ¹⁴ Hafu tɨkɨfɨ haya Godɨndɨ worambe kefuai hu hoeireandane, nindou ai burmakau, sipsip, ndu pemɨyomonda asu kɨkɨ sɨseru sabupurɨ runduhɨ mamarɨmonda hoeimareapurɨ. ¹⁵ Ranɨyu wofɨ hoandarɨ nafɨrɨhai semɨndɨ haya ranɨnambo ahamumbo burmakau, sipsip, ndu napo ra kameihɨ bukɨrɨ-foareapurɨhɨyu, asu nindou kɨkɨ sɨserurɨnduhɨ mamarɨmbo ahamundɨ kɨkɨ ra buburamundɨ pɨtɨfɨhɨyu fondɨ ra hɨhɨre amoahɨmareandɨ. ¹⁶ Ranɨyu asɨkaiyu nindou ndu kɨkɨfɨhɨ saurunduhɨ manɨngomo ahamumbo hoafiyupuruhɨ yahuya, "Napo ra fufurundɨmo houmbo moanewana ngorɨgoanɨnɨ homo. Asu se wandɨ Apendɨ worɨ ndanambe maket worɨmborɨhi hehi pemɨyei asu kɨkɨfɨhɨmbo seihɨ arɨhɨnda?" mehuamboemo. ¹⁷ Asu ahambo sɨngururɨ-rundeimbɨ ai hoafɨ Baibor-ambe mapenɨngo ra hohoanɨmomemo, 'Ro sɨhafɨ worɨ aboedɨ mbɨfondarowa sahehea ranɨmboanahɨ afɨndɨ tɨnɨrɨfoayahi,' meho.

¹⁸ Asu Suda ai Sisasɨmbo hoafiyomondowohɨ yahomoya, "Se nɨnɨ hepɨnɨfeimbɨ moatɨkunɨ ramandowandɨ yihoeɨmbo worɨ ranambeahɨndɨ hemoafoarowamunɨ ra ngɨnɨnd-ani yaho nafuimbohɨndambo?" mehomondamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai sɨmborɨ hoafiyupuruhɨ yahuya, "Ro sɨhamumbo hoafayahɨ, Godɨndɨ worɨ nda bɨrɨboadundanɨ asu ro asɨkainda ngɨmɨ sinambo yanŋɨrɨ worɨmbondɨ-hamboyahɨ," mehuamboemo. ²⁰ Ranɨyomo asu Suda ai hoafiyomonduhɨ yahomoya, "Nindou ai worɨ nda 46

himbani worimbomarund-ane asu se ngim sihi yangiri asukainda worimbondihimungundihreamboya? asafi?" mehomondamboya.

²¹ Sisas ai ahandi fimboyu Godindi wori sungunambore kafaore hoafimayu. ²² Raniyo Sisasimbo God ai honguambeahindi botiriri simboani ahambo sungururu-rundeimb ai horombo ahandi fimbo hoafimayu ra ngusufoambe pumarindumo. Raniyo horombo Sisas hoafimayuyo Godindi bukambe suru papimarundi raniyo ra anihondumbo-marundi.

Sisas ai munquambo nindouyei hohoanimo fifireandi

²³ Sisas ai Suda-yafe adukari si Pasofa ranahambohunda Serusarem ngoafihü maru. Raniyo nindou afindi ranai Sisas hepuniifeimb moatukuni ramareandi ra hoeirih hehi anihondumbo-marihindi. ²⁴ Nga asu Sisas ai nindou ranahei hohoanimo ra fifire hayambo-wambo moai anihondumbo-rearu. ²⁵ Asu nindou amuri ai Sisasimbo nindouyei hohoanimo ranahambo nafuyondurühi hoafiyondopoani, nga ai ahei ngusufoambe hohoanimo ra munquambo fifireamboani.

3

Sisas ai Nikodemus-dibo wataporimefani

¹ Nindou mam Farisi-ambeahindi manungu ahandi nduri Nikodemus ai Suda-yafe bogoriyu. ² Asu mam nimbokoani Nikodemus ai Sisas sowahi hu tuküfi hoafiyundühi yahuya, "Yamundo-randeimb, Ro fifiri-huninimboanefi, seana nindou yamundo-randeimb God koamarihenin-anafi. Nindou ngörü ai-amboani ngiri hepuniifeimb moatukuni se Godindi nginindinambo rawarowandi ra randeandi," mehuamboya.

³ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, "Ro shambo anihondumboanahi hoafehanini: Nindou ai simbori tuküfekoate-ayu ana, ai ngiri God hifandarandi ranambe ngu," mehu. ⁴ Nikodemus ai simbori hoafiyundühi yahuya, "Asu nindou adukarihündi ra nungunde hondi ai wakindirimindoani asu nimori akidou nahuarai tukümandifia? Asu ngiri nindou ai hondandi furambe daguduwan asukai wakindirimindo," mehuamboya.

⁵ Asukai Sisas ai Nikodemusimbo hoafiyundühi yahuya, "Nindou ai Yifiafi Aboedinambo asu hoenambo simbori tukümbüfiyu-wamboane. Refekoate-ayu ana, ngiri God hifandarandi ranambe gafu. ⁶ Nindoundi fi ranana ahandi hondafindi-yafe findambo tukümeffiuyani, nga ahandi yifiafi ranana Yifiafi Aboedin nginindinambo tukümeffyoane. ⁷ Ro hoafiyahühi se simbori tukündahindi masahi hoafi ranambo se ngiri hepunafoandühi afindi hohoanmondafi," mehu. ⁸ Wer ranai ai hohoanmomayo sungu weriyo hoarandi. Asu se weri fisihoei rani yangiri-ane himborayafi, nga nininafi tuküfe hayamboyo asu nininafiyo aho ra moai fifrowandi. Asu nindou Yifiafi Aboedinambo simbori tükehindi amboani mam yahurai-ane," mehu.

⁹ Asu Nikodemus ai Sisasimbo düdufindühi yahuya, "Asu se hoafimayafi nda nungunahurai tukümandifia?" mehundowamboya. ¹⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, "Seana Israeri-yafe yamundo-randeimb-anafi, nga asu seana awi moai fifrowandiyo? ¹¹ Ro shambo anihondumboanahi hoafayanini, Ro ninimoatukuniyo fifrimarihundi ranane wataporimbo-arihundi. Asu ro nime-moatukuniyo hoeimarihundi ranane wataporimbo-arihundi. Nga hoafi ro wataporimbo-arihundi ranahambo se sahümündi daboadanambo-arihindi. ¹² Ro siheimbo hifi ndanihündambo wataporimbo-marihandüri, nga asu moai se wambo anihondumbo-rihindiri. Asu ro sünambeahindi moatukunimbo wataporindahani ra nungundühi anihondumbo-ndihindühi fifrimandihia? ¹³ Moai nindou ngörü hifi ndanihündambo ana sünambe hafu, nga Nindou Hondü sünambeahindi makusu ai yangiriyo asukai mahafu.

¹⁴ Sapo horombo Moses ai amoasiri nim wohi furikoate-reandühi semündü nimoamo botifiamboani. ¹⁵ Rananimbo nindou ahambo anihondumbo-arihori ranai yangiri koadürumbo-koadürumbo ningo ra mbisahümündi-amboane. ¹⁶ God ai nimori mamümbiyu hayamboyo nimorehi nindowenih hifi ndanihu aniboadei ranaheimbo ngusufo pareandürühiyo asu ahandi nimori mam ra hifina koamaritherü. Nindou mungu didiyei ahambo anihondumbo-arihori ai ngiri awandihendi, nga koadürumbo-koadürumbo nimboeimboyei. ¹⁷ God ai ahandi nimori hifina koamaritherü ra ai kost nindou yibobore-randeimb nahurai hifihündi nindouyei hohoanimo yibobofemboyupoani. Nga rananimbo munguambo hifihündi nindou ai ahandi sungu aboedambo-mbeahinda yahu hayamboyo koamarheira makusu.

¹⁸ Nindou Godindi nimorimbo anihondumbo-areandi ahambo ana ngiri yibobondirühi papi-hoafindüri, nga nindou ahambo anihondumbofe-koate-ayu ranahambo-animbo yibobondirühi papi-hoafindürimbui. ¹⁹ Yibofe ranahandi

nimindî ra ndahurai-ane: Sapo si aboedî ra sünambeahindî makosoyosi, nga asu ai moai ranahambo yifirîyei, nga ai nimbokoani nimbî afindî pîmayo ranambe nîngomboyeyi yifirîmayei. Nîmboe sapo ai moaruwai hohoanîmo rarîhindühî wamboyei ramehindî. ²⁰ Munguambo nindou dîdîyei si ranahambo yîboaruko-arîhindî ana, ai moaruwai hohoanîmo yangîrî rarîhindühaneî. Nindou yahurai ana ngîrî si peyoanî ngei sapo si ranai ahei moaruwai hohoanîmo ramarîhindî ra nafuindandürîmboe sei hehimbo wambo. ²¹ Nga nindou aboedî hohoanîmo yangîrî semündü anüngu ranai-anîmbo sihi tükündüfimbui. Rananîmbo nindoundî ratûpurî ra si ranai Godîndî ngînîndînamboane ratûpurîyu arandî mbîsî nafuindîmboe,” mehu.

Son ai Sisas tükümeifyu nîmîndî ra weindahî hoafîmayu

²² Asu süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo randîhünda botîyafu houmbo Sudia hîfîna mahomo. Ai homo ranîhü yahunümbî si nîngomomboyoy Sisas ai nindou hundürümarandürî. ²³ Aionon ngoaîhü Serim ngoaîkîmî hoe afindî mafoafusowa asu ranîhü Son ai-amboanî nîmorehî nindowenihî hundürümarandürî. Ranî-sîmboanî nîmorehî nindowenihî afindî ranai ahambo sowana hei marîhündamboyu ai hundürümarandürî. ²⁴ Son ai karabusîfekoate nîngguambeahîyo aheimbo hundürümarandürî.

²⁵ Ranîyo asu Sudahündî mamî ai Sonîndî süngururü-rundeimbî babîdîmbo Godîndî hîmboahü aboedî tüküfembo hundürü hohoanîmo ranahambo hoafîna sîmborî hoafîmemo. ²⁶ Raoyafu mburu hîfomo Sonîmbo hoafîyomondühî yahomoya, “Yamundo-randeimbî, se hohoanîmoyafai nindou Sotan hoekîmî ai-dîbo nîmbafanîmbo se ahandî hoafî yîhoefîmbo hoafîmefîmunî. Nga ai haponda hundürümarandür-amboaneî asu nindou ai sîhefîmbo sowana sîfokoate ahambo sowanambo yangîrî hüraramîndo,” mehomo. ²⁷ Asu sîmborî Son ai hoafîyupurühî yahuya, “Nindou ai ngîrî rarani-moatükunî moanî ndemündü, nga God ai dagadawan-anîmbo ndemündümbui. ²⁸ Horombo se hîmborîyomondanî ro sîhamumbo hoafîyahapurühî sahîya, ‘Roana Kraisyahîpoanî, nga ahandî nafî dîdîboado-fembohünda God ai kamafoareandîr-anahî,’ masahî hoafî ra se sîhamundîhoarî hîmborîmemo. ²⁹ Asu nindou ngorü ai nîmorehî asemündü ana, nîmorehî ra nindowenihî ranahand-ane. Asu nindowenihambo farîherü-randeimbî ai ai-dîbo nîngumbo nîmorehî masemündü ahandî hoafî hîmborîyuhü ai hîhîfî-hîhîfîmayu. Yahurai-ane asu haponda hîhîfî-hîhîfî ra wandî fiambe amaro. ³⁰ Asu nindou ranai adûkarî ndürîmbî-mbiyowamboane, nga wandî ndürî akîdou-mbeyowamboane.

³¹ Nindou nîmoamo sünambeahîndî makusu aiani munguambo nindou ngasünde haya adûkarî hamîndayü. Nga asu nindou hîfî ndanîhündamboayu ranai ana hîfînîndî wambo ai hîfî ndanîhündambo wataporî ranî yangîrî semündü nîngumbo wataporîyuhani. Nga nindou sünambeahîndî makusu ranai ana munguambo nindou ngasünde haya adûkarî hamînd-ani. ³² Ranani asu ai raranî-moatükunî hoeire asu hîmborîyu-randeimbî ranahambo hoafîyu arandî. Nga asu nindou mamî ai-amboanî moai ahandî hoafî ra anîhondümboreandî. ³³ Nindou düdi ahandî hoafî ranahambo kîkîharamündü ana, asu God ai anîhondümboranî hoafîyu arandî yahuhani. ³⁴ Nindou God koamarîheira makusu ranai ana ahandî hoafî yangîrî-ani hoafîyu arandî. Sapo God ai moai ahambo Yîfiafi Aboedî ra bîdîfîrî-bîdîfîrîre sagado.

³⁵ Afîndî ai Nîmorîmbo afîndî hamîndî ngusüfo parirühî asu mungu moatükunî hîfandîmbo ngînîndî masagado. ³⁶ Nindou ngorü ai Nîmorî ahambo anîhondümborearî ana, asu ai aboedî koadürümbo-koadürümbo nîngumbo. Nga asu anîhondümbofekoate-ayu aiana ngîrî yangîrî koadürümbo-koadürümbo nînggu. Asu Godîndî ngînîndî hohoanîmo ra ahambo-so koadürümbo-koadürümbo yagodîmboe.”

4

Sisas ai Sameriahündî nîmorehî-dîbo wataporîmefe

¹ Ranî-sîmboanî Farisi ai yaru hîmborîyomondane, “Sisas-ani Sonîmbo ngasündîrî haya afîndî nindou hundürandürî arandî,” maseî. ² (Nga moai Sisas ahandîhoarî ana ngorümbo hundürandürî, nga ahandî süngururü-rundeimbî ai yangîrîyomo ramarundî.) Sisasîndî süngufembo nindou afîndî hundürümayeî hoafî Farisi ai hîmborîmemo ra Sisas ai fîfîreandî. ³ Ranîyu asu ai ranî hoafî ra hîmborîyu haya Sudia hîfî hînîngîre haya Garirinambo mahu. ⁴ Garirinambo hombo nafî ra Sisas ai Samaria-yafe hîfî mbusümo nafîyu mahu.

⁵ Ranîyu hafu adûkarî ngoaî Samaria-yafe hîfambe ahandî ndürî Sikar ranîhü tükümeifyu. Ngoaî ranîkîmîyo Sekob ai ahandî nîmorî Sosepîmbo hîfî kîkîre hînîngîmareando. ⁶ Horombo Sekob ai hoe ramböhünda kakîra pumareandî ra ranîhü

puiaroane, asu Sisas ai ndeara hüfiñimbo nafı gebuai ra süfu süfumbo tıñjambofihıyu asu foeamongo ranıkimı mamaru.

⁷⁻⁸ Ranıyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ranai boatei sesi pemimbo ngoafi ranambo mahafomo. Asu nımorehi mamı Samariahündı ranai hoe ra fuimındimbo makosowamboyu, Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Hoe ra wambo fuisao, nga ro simındimbo samboanahi,” mehuamboyo. ⁹ Asu nımorehi ranai hoafiyundowohü yahuya, “Seana Sudahünd-anafi, asu ro Samariahünd-anahi, nga asu se nımboe wambo hoe fuisao safı hawa düduwefoandıra?” mehoamboyo. ¹⁰ Asu Sisas ai simborı hoafiyundowohü yahuya, “Nıne-moatükunı God ai sıhambo saimbo mehu ranahambo fıfirıworühı, hoafımbefındo-mbonana, asu hoe simındıwanı yangrı gedühı nıngombo saganıni,” mehuamboyo. ¹¹ Asu nımorehi ranai hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, hoe fuigoninimbo hıpirı wanı, nga foeamongo hoe ndanana ambeambe angunı ragu-ane. Asu hoe simındıwanı yangrı gedühı nıngombo ra naha dagüda mafuındandıfa? ¹² Sıhefi amoaı Sekob ai foeamongo ra hınıngı-mareamunane. Hoe ra ai ahandı nımorı asu burmakau, sipsip ra-babıdımbı sümündı marandane. Nga asu se kosrııhefe adükariımbı nıngombo safımbıyafı?” meho. ¹³ Asu Sisas ai simborı ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nıdou hoe nda asındeı ranai ana asükaindeı nımai amındanıngombındeımbıyeı. ¹⁴ Nga nıdou dıdıyeı ro hoe aheımbı asahandırı ranai ana ngırı asükaindeı amındanıngombındeı, nga wanı. Hoe ro aheımbı saimbo saheheamboayahı ranana, ahei fıambeı apoandıhorı hoe nahurai fondıhoai-fondıhoaindandı asu nıdou ranai yangrı koadürümbo-koadürümbo nımboeimboyeı,” mehuamboyo. ¹⁵ Asu nımorehi ranai düdufendowohü yahuya, “Adükari, se wambo hoe ra sawandırı. Rananımbı ro ngırı asükainda sünguna hoembo amındanıngombındahühı hoe nda fuimındimbo dıdıhı,” mehoamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se ngüfi sıhafı nıdownenıhımbı hoafındafındo mbundambo-anımbı asükaindafı ndühı dıdıfi,” mehundowamboyo. ¹⁷ Asu ai hoafiyundowohü yahuya, “Roana anamındeımbı-yahıpoanı, nga anamındeıkoate-anahi,” mehundowamboyo. Asükaiyu Sisas ai hoafiyundowohü yahundıya, “Se ‘Roana anamındeıkoate-anahi,’ asafı ra wambo anıhondümbo-anafi hoafıyafındırı. ¹⁸ Nga se nıdownenıhı hondahüyafundeımbı masowapundıfi, nga se haponda nıdownenıhı-dıbo anımbafı ra sıhafı anamındeı hondüyupoanı. Nga se wambo haponda anıhondümbo-anafi hoafıyafındırı,” mehu. ¹⁹ Nımorehi ranai hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, seana ro hoeırıheanına Godındeı hoafı hoafıyafı-randeımbı-anafi. ²⁰ Yıhoefı amoaı mamı ana hıfi wafu ndanı-wamıyomo rotuyomo marundı, nga asu Suda se-anemo Serusarem ngoafı ranıhü yangrı rotuyomboane ehomo,” mehoamboyo. ²¹ Sisas ai yahuya, “Nımorehi, se wambo anıhondümbo-rowandırı, nga se ngırı amıtata Apembo hıfi wafu ranıwamı asu Serusaremıhü ra rotuyo ra-koate-ndeı. ²² Samariahündı seana Godımbı ndorıhorı fıfirı-horühıyeıpoanı ahambo rotuyeı arıhündı. Nga ro Suda ana God ranahambo ndorıhurı fıfirı-hurımbıane fı. Nga asu sapo Godındeı nendı aboedambıfembo ratüpuri ra Suda yıhoefımbı sowahı tüküme fıyoane. ²³ Sapı ranı sı tüküfembo meho ra, ndeara haponda tüküfemboane, nga asu nıdou ai anıhondümbo rotuyeı arıhündı ranai-anımbı Godımbı ngusıfoambe anıhondümbo-ndıhındıhı Yıfıafı Aboedındeı ngınındeımbı rotundeımbıyeı. Rananımbı asu Ape ai nıdou yahurai ranımbıoanı ahambo rotuyondombı hıhoanımoayo. ²⁴ Nga God ana yıfıafı-anı. Ranımbıoanımbı nıdou ai Godımbı rotuyeı arıhündı ra ngusıfoambe anıhondümbo-ndıhorühı Yıfıafı Aboedındeı ngınındeımbı rotumbıyeı-ambıoane,” mehuamboyo. ²⁵ Asu nımorehi ranai simborı hoafiyundowohü yahuya, “Ro fıfirıhınımbıoanahi nıdou God kamafoarırı ra ahandı ndırı Kraıs anımbı kudımbı. Asu ai kusı simboanı sıhefımbı munı moatükunı ranahambo hoafındımunımbı,” mehoamboyo. ²⁶ Asu Sisas ai simborı hoafiyundowohü yahuya, “Ro ai-anahı sı haponda se-dıbo wataporayahı nda,” mehu.

²⁷ Sisas ai raoyahuambe ahambo süngururü-rundeimbi ai sesi pemınıpoedı sümburındımo tüküme fındı. Asu ai hoeırundane Sisas ai nımorehi-dıbo wataporıme fı hepınıme fındı, nga nıdou mamı ai-ambıoanı moai düdufındıhıya, “Se nımbıoefa?” yahundo asu “Nımbıo se nımorehi ra-dıbo watapıoefa?” yahundo, nga wanı. ²⁸⁻²⁹ Ranıyo asu nımorehi ranai hoe fuimındı hıpirı ra ranıhü sıhai haya hıfo nıdou ranı ngoafıhündı ranaheımbı hoafıyındırühı yahuya, “Se naha sınei nıdou geba anıngı ra hoeırıhorı. Ai wambo ro munı moatükunı ratüpuriya marıhandı ra munı ai weındahı hoafımayındırı. Nga awı ai Kraıs anımbımbı?” mehoamboyeı. ³⁰ Ranıyeı asu ai ngoafı ra hınıngırıhı hehimbo Sisas sowana munı mahaneı.

³¹ Ranıyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai Sisasımbı hıti-hoafırirühı yahomıya, “Yamundo-randeımbı, sesi akıdınambo ngusıfo narıworı hawambo-anımbı,” mehomondo. ³² Nga asu Sisas ai hoafıyupurühı yahuya, “Sesı ro sesımbı asahı ra seana

moai fífrundi,” mehupuramboemo. ³³ Asu ahamundihoari símborí dúduyomondúhí yahomoya, “Nindou ngorú ai ahambo sesí ra semúndú súní sagadomboyu?” mehomon-damboyu. ³⁴ Asu Sisas ai hoafiyupurúhí yahuya, “Wandí sesí ranana ndahurai-ane: God ai koamaríhendíra makosahane ro ahandí hoafí súnguferambo. Wandí sesí ana ahandí yifírá súngufe asu ahandí ratúpuríyora ho moendí fembo makosahane.

³⁵ Se yaru hoafiyomondúhí, ‘Awi núbúrambeahíndí sesí yimúngu-remíndímboana, yimbuyimbu amoamo-ane aníngomo,’ mehomo, nga asu ro hoafayahí ra se hímboríyomo, naha se ndoru núbúrí ra samongoríyomo hoeiru, ní+ní+ndí ana ndeara ngíníndí yangír-ane. ³⁶ Nindou núbúrambeahíndí sesí yimúnguríra-randeimbi-mayu ranai ndeara raní takíní ahandí kakí semúndú haya, asu ai sesí aboedí koadúrúmbo-koadúrúmbo níngombo safíyorambo-mayo gugurareandí. Rananímbó nindou sesí hífire-randeimbi asu yimúnguríra-randeimbi ai híhífi-híhífi ndamboyaní. ³⁷ Asu hoafí ndanana aníhond-ane ‘Nindou ngorú ai hífireandúhani, nga nindou ngorú ai yimúngurandúhani.’ ³⁸ Ro síhamumbo sesí núbúrí ranambe homo yimúngurí mbírunda sahehea koamaríheapurí. Asu se moai hífrundi, nga amurí ai tíngamboyehí hífímaríhíndí raní-fíhíndí asarímbo yahomo houmbo asowandúmo,” mehu.

³⁹ Nímoréhí Samariahúndí ranai raní ngoafíhúndí ranaheimbo níne-moatúkuní ai ramareandí ranímbo Sisas ai hoafímayundo ranahambo ho wataporímbo-marandí. Raníyo asu múnguambo nindou ranai Sisasímbo aníhondúmbo-maríhorí. ⁴⁰ Raníyei asu Samariahúndí ranai hei Sisasímbo apombo híti-hoafímehúndoa raníhú ai-babídímbo yimbu apomayu.

⁴¹ Raníhí Sisas ai wataporímbo-maranda asúkai nindou afíndí safí ranai hímboríyei hehí aníhondúmbo-maríhíndí. ⁴² Asu nímorehí ranahambo hoafíyahúndowohú seiya, “Boatei ro se wataporímbo-maranda aníhondúmbo-maríhíndí, nga se hoafímayafímuní ranímbo. Nga ro-amboaní yíhoafíhoari ahandí hoafí hímboríyahundo hohumboanefí asu aníhondúmbo-aríhurí. Nga ranímboane nindou ndananímbo awi hífi ndaníhú múnguambo nindou aboedambo-ndeandúrúmbuí asefi,” masei.

Sisas ai adúkari bogoríndí ratúpuríyú-randeimbi ndí nímorí aboedímarírí (Matyu 8:5-18; Ruk 7:1-10)

⁴³ Sisas ai raníhú yimbu nímbí apu mbura asu ngoafí ra hí+níngíre haya Garírí hífína mahafu. ⁴⁴ Asu ai ahandí fimbo hoafíyuhí yahuya, “Godíndí hoafí hoafíyú-randeimbi aiana ahandí ngoafí hondúhí moai ndúrí yanggoro,” mehu. ⁴⁵ Raníyo asu ai Garírí hífíhú hafu tükúfiyuwane, ahambo híhífi-híhífi mayei. Ai ramehíndí ra moaníyeipoaní, nga Serusarem ngoafíhú Israerímbo God ai aboedambo-mareandúrí Pasofa sei-aríhúndí raní-símboaní afíndí moatúkuní ramareanda hoeiríhí hehímbo wamboyei tükúmefiyuwa híhífi-híhífi mayei.

⁴⁶ Asu Sisas ai asúkaiyu Kena ngoafína Garírí hífambe mahu horombo ai hoe wain hoembore pureandúhí. Nindou mamí adúkarí bogoríndí ratúpuríyú-randeimbi ai Kaperneam ngoafíhú níngu hayamboyu, asu ahandí nímorí ranai angúnúmbomayu.

⁴⁷ Asu nindou ranai, Sisas Sudía hífi hí+níngíre haya, Garírínambo súnúmboani hoafí ra hímboríyú haya, hu tükúfi Sisasímbo Kaperneam ngoafínambo hombo híti-hítírúríhí yahuya, “Wandí nímorí ai angúnúmbo yífímbo yangír-ani, nga se dídífi aboedíndoworí,” mehúndowamboyu. ⁴⁸ Asu Sisas ai yahuya, “Se mamíkarambo hepúnífeimbi moatúkuní ra hoeifekoate-yei-mbonana, ngírí aníhondúmbo-ríhíndí,” mehu. ⁴⁹ Asu símborí Sisasímbo hoafíyúndowohú yahuya, “Adúkari, mborai se wandí súngu súhífi, nga wandí nímorí ai yífímbo yangír-ani,” mehu. ⁵⁰ Asu Sisas ai símborí hoafíyúndowohú yahuya, “Se ngafísi, nga síhafí nímorí ana asúkai yangírí níngumbuí,” mehuamboyu. Nindou ranai Sisasíndí hoafí ra aníhondúmbo haya mahu. ⁵¹ Nindou ranai ngoafína mahuamboyu asu ahandí ratúpuríyómo-rundeimbi ai nafíní hoeirúwúrí houmbo hoafíyomondowohú yahomoya, “Síhafí nímorí ana aboedí mbanúngu,” mehomon-damboyu. ⁵² Asu ai dúdufipurúhí yahuya, “Núngu-símboaníyo ai akídou aboedí safí mamarou?” mehuamboemo, asu hoafíyomondúhí yahomoya, “Hamani nímbambeyo angúní húfi afíndí ra hí+níngímareandí,” mehomo. ⁵³ Raníyo asu afíndí ai ngusúfo pumaramúndu Sisas ai ahambo ra-símboaní hoafíyúndowohúya, “Yíní, síhafí nímorí ana asúkai yangírí níngumbuí,” mehu ranímbo. Raníyo asu ai ahandí worambeahíndí raní-babídímbo aníhondúmbo-maríhorí.

⁵⁴ Sisas ai Sudianípoedí Garírí hífínambo súnúmbo hepúnífeimbi moatúkuní ramare-andí ra yimbu noufeimbiyo.

5

Sisas ai nindou mamí foamóngokímí díboadomarírí

¹ Asu ra mun̄gumayoambe Suda-yafe adūkarī si ra Serusarem̄hū tūkūmefeyoa, Sisas ai Serusarem̄nambo mahafu. ² Serusarem̄hū nafitambe adūkarī ahandī ndūrī sipsip nafitambe ranikim̄i foeamongo hoe kakiru pumarundi. Foeamongo ra Hibruyei hoafi Betsada-ane. Hoe ranikim̄i mboasin̄i hondahufeimbi (5) mafondarei. ³⁻⁴ Asu mboasin̄i ranī hoarehī nindou angūnūmbi afindī ranai fondihū kuriyei, h̄mboati-hari, yiri moaruwaimbi, asu nindou ahei t̄jari yifiyoweimbi ranai ninoumaye. ⁵ Mboasin̄i ranambe nindou mamī ai 38 h̄mbanī farasū haya angūnūmbo yanguru. ⁶ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoeirirane angūnūmbo men̄guruamboyu, nindou ranana gedūhī angūnūmboyumboani yahuhaya hoafiyundūhī yahundoya, “Se haponda aboedi n̄mandi safomboayafi?” mehunduamboyu. ⁷ Asu s̄mborī nindou angūnūmbi-mayu ranai Sisasimbo hoafiyundūhī yahundoya, “Nindou adūkarī, hoe ranai m̄m̄in̄iyowanī h̄monī sem̄ind̄ind̄iri ho h̄in̄ngifend̄iri-mbo roana nindou wani. Hoe ranai m̄m̄in̄iyowanī gadi sahehea raoyaheandanī asu bid̄ifiri ai boatei-anei horombo kosiri-hehi hanei r̄ihūndanane asu ro moanī n̄marī ar̄handī,” mehundo. ⁸ Asu Sisas ai hoafiyundūhī yahundoya, “Botiyafo, s̄hafi hoaparī ra sowand̄ifi hawa hafi,” mehunduamboyu. ⁹ Ranīyu nindou ranai n̄mai hoafi n̄ngoambe botifi ahandī hoaparī ra semūdū haya mahu.

Ranī si ra moanī ratūpurīkoate ngoafimbo n̄marimbo siyo. ¹⁰ Ranīyomo asu Suda ai nindou Sisas d̄iboadomarira botimefiyu, ranahambo hoafiyomondowohū yahomondoya, “Hapoana moanī ratūpurīkoate ngoafimbo n̄marambe-ane. Asu n̄mboe se s̄hafi hoaparī ra sowand̄ifi hawa ahafa?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu s̄mborī hoafiyupurūhī yahuya, “Nindou wambo aboedimareand̄iri ranai hoafiyund̄irūhī yahuya, “Botiyafo, s̄hafi hoaparī ra sowand̄ifi hawa hafi,” mehuamboanahī saham̄indī ahahī,” mehupurī. ¹² Ranīyo asu s̄mborī ahambo dūdururūhī yahomondoya, “Dūdi n̄morī s̄hambo hoafiyun̄nūhī, ‘S̄hafi hoaparī ra sowand̄ifi hawa hafi,’ mehun̄in̄i rana?” mehomondamboyu. ¹³ Asu nindou angūnūmbi aboedimefiyu ranai n̄morehī nindowenihī afindī ambewambo Sisas ai s̄hai hūmarim̄indo ra moai nindou ranahambo f̄firiri.

¹⁴ Asūkaiyu Sisas ai nindou ranahambo God̄indī worambe mamaruwa hoeiriri haya, hoafiyundūhī yahuya, “Se h̄mborīyafi, se ndeara s̄hafi fi ra aboediyafimboanafi. Nga se asūkaindafi moaruwai hohoan̄imondamboyafi. Nga asūkaindo raranī-moatūkunī nḡin̄indī safi s̄haffihī mbundam̄indoani se mam̄ikar̄indamboyafi,” mehundowamboyu. ¹⁵ Ranīyu asu nindou-mayu ranai hu Sudambo hoafiyupurūhī yahuya, “Nindou wambo aboedimareand̄iri ranana Sisasiyu,” mehupuramboyo. ¹⁶ Asu ranīyomo Suda ai Sisasimbo moanī hapoadūmbo nou piyomo houmbo moruwaimbo-moaruwaimbo-marurī homo. N̄mboe asu Sisas ai moanī ngoafimbo n̄marombo sihī nindou ranahambo aboedimariri yahomo houmbo.

¹⁷ Ranīyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurūhī yahuya, “Wandī Ape ai ratūpurīyu humbo hapondan-amboa, ratūpurīyuhani, ranimboane asu ro-amboa ratipurayahī,” mehupuramboemo. ¹⁸ Suda ai hoafi ra h̄mborīyomo houmbo ahamundī nḡusūfoambe nḡin̄imboanimo-mareapura Sisasimbo h̄fokoeffimbo yahomo houmbo raaemo. Asu moanī ngoafimbo n̄marambe ratūpurīmayu ranimbo yanḡiriyomopoani. Nga ai hoafiyupurūhī, “God ana wandī Ape hondani,” mehu ranimboemo hoafi ranana Sisas ai ‘Ro God nahurai-anahī’ mehu yahomo houmbo kameihiyomo ahambo h̄fokoeffimbo raaemo.

God̄indī n̄morī ai ratūpurīmbo nḡin̄indeimb-ani

¹⁹ Ranīyu Sisas ai s̄mborī hoafiyupurūhī yahupuriya, “Ro an̄ihondūmboanahī s̄hamumbo hoafayahapurī: Nindou n̄morī ra nḡirī raranī-moatūkunī aimbo hohoan̄imodu haya ranimbondandi, nga wani. Ai raranī-moatūkunī ratūpurayū ra Afindī ai ratipurayū ra hoeire hayamboani, asu n̄morī ai ra-sūngure ratipurayū. Mun̄gu raranī-moatūkunī Afindī ai ranimborandan-ani asu n̄morī ai yare ranimboarandi. ²⁰ Afindī ai ahandī n̄morī ranahambo hohoan̄imoyuhū asu ai mun̄gu ratūpurīyumbū ra n̄morimbo nafuimefundo. Nga asu awi Afindī ai adūkarī nḡin̄indī ratūpurī safi amboanī n̄morimbo nafuindundūmbui. Haponda nafuimendu ranana akidouyo, nga se hepūn̄ifembohūndambo sūnguna nafuiondomboayu ranana adūkarī nḡin̄indī safind̄imboe. ²¹ Afindī ai nindou yifiyeimb̄ihūndī botireand̄iri mbura asu yanḡiri n̄ngo sagad̄irī arandi. Ranani asu n̄morī ai-amboanī ahandī hohoan̄imomayu sūngureand̄ihī nindou botireiri h̄in̄ngirearū arandi. ²² Moai Afindī aiana nindou-yafe hohoan̄imo ȳborore randī, nga wani. Mun̄gu ranī ratūpurī ra n̄morindī warihūmareandane. ²³ Ranimboanimo asu nindou ai n̄morimbo ah̄in̄indeihī aboedi hohoan̄imondeimboyei Afindambo rawar̄horī nou. Asu nindou ai n̄morimbo

ahin+yohü aboedí hohoan+mokoate-ayeí ana, asu Afíndí ai nímorí koamaríherú rana-hambo amboaní ngírí ahínindeihí aboedí hohoanímondeí.

²⁴ Ro síheimbo aníhondümbóanahí hoafayahí, nindou düdi wandí hoafí nda hímboríyuhü asu wambo hífína koamaríhendírí ranahambo aníhondümbó-arírí ana, nindou ranai yangírí koadürümbo-koadürümbo nüngumbuí. Asu nindou ranai ngírí Godíndí papi-hoafí ranambe tükündífiyu. Nindou ranai yífiyorambo nafí híngíngíre haya yangírí níngombo ra süngure arandí. ²⁵ Yíní, sápo sí tüküfembo-mayo ra ndeara haponda tüküfemboane. Nga asu rananímbo nindou yífi-mayeí ranai Godíndí Nímoríndí yafambe hímboríndahíndühí asu nindou dídi-yeí ahandí hoafí ndoríhí hímborí-mayeí ranai aboedí yangírí yífi-koate nímbóeimboyeí. ²⁶ Ranímboani asu Afíndí ai ahandíhoarí aboedí yangírí yífi-koate níngombo ra ní-míndíyuhüyu, asu raní-süngunambo noure Nímorímbo yangírí yífi-koate níngombo ní-míndímborírí híngíngímarírí. ²⁷ Ai Nindou Hond-ani, raníyu asu Afíndí ai ahandí Nímorímbo nindoumbo yíbobofendürírambo hohoanímbo ra masagado. ²⁸ Asu se ndana-hambo hepúnahíndühí afíndí hohoanímóndeimboyeí, nga ngírí amítata munnguambo nindou yífi-yeimbíhündí honguambeahíndí ranai ahandí yafambe ra hímboríndei. ²⁹ Asu rananímbo ai honguambeahíndí tükündahimboyeí. Asu nindou ahandí hoafí aboedí hímborí-yeihí sünguríhí aríhündí ranai aboedí yangírí yífi-koate tükündahi buríndeimboyeí. Nga asu nindou ahandí hoafí hímborí-koate-yeihí moaruwai hohoanímombo ratüpurí ratüpurí-yeí aríhündí ai-anímbo tükündahinda God ai aheimbo se hütí-anei mbüsümbuí.”

Nindou bídífirí amboaní raní-moatükuní nafuímaramuní ra Sisas ai Godíndí ní-mor-ani maseí

³⁰ “Raraní-moatükuní ra roana ngírí rombondíhe hohoanímonda hehea ratüpuríndahí. Ro nindou aheimbo yíboboríhe aríhandí ra God ai hoafiyuwani yangírí-ane yíboboríhe aríhandí. Wandí yíbobofe ra mbumundanesi, nga ropoanímbo yifírí-ya hehea yíboboríheandüríhí-yahípoani, nga Ape wambo hífína koamaríhendírí ranai yifírí-ya haya hoafímayundírí-amboyahí ro raríhe maríhandí.

³¹ Asu ro wandíhoarí yangírí wandí fimbo aníhondümbó hoafayahí ana, asu nindou ai ro wandí fimbo hoafayahí ra ngírí aníhondümbó-ndíhíndí. ³² Nga asu ngorú ai wambohünda aníhondümbó hoafíyu arandí ahandí hoafí ra aníhondümbóani hoafíyu arandí ra ro fífiríheandí. ³³ Se horombo Sonímbo sowana nindou düdufimbo koamaríhehipura asu ai síheimbo aníhondü hoafí hoafí-mayu. ³⁴ Nga nindou yangírí wambo aníhondümbó hoafíyu ana, ahandí hoafí ranahambo ro ngírí hohoanímóndahí, nga wani. Nga God síheimbo aboedambo-mbíreandúra saheheamboanahí Soníndí hoafí aníhond-ane asahí. ³⁵ Son ana ram hai siayo nou yahurai síyuhüyu asu síhei fiambe sí ranai boakímafoa-reiramboyeí asu bodífohü yangírí ahandí sí ranímbo híhífi-híhífi-maseí. ³⁶ Nga ngorú-moatükuní síheimbo nafuímbóhünda ra Soníndí hoafí ngasündeandeimb-ane. Raraní ratüpurí ro ratípurayahí ra wandí Ape ai sendíríhí ‘ratüpuríndafí’ mehuamboanahí ro raríhe ratípurayahí. Raní ratüpurí ranai síheimbo aníhondümbó nafuímarandürí ra Ape ai wambo koamaríhendíra makosahí. ³⁷ Asu Ape wambo hífína koamaríhendírí aiyu wandí fimbo weíndahí hoafí-mayu. Asu se moai horombo ahandí hoafí hímborí-yeí asu ahambo hoeríhorí raráoríhorí. ³⁸ Nga asu se moai ahandí hoafí ra síhei ngusúfoambe nímarondürí, nímbóe sápo Ape ai koamaríhendíra makosahí wambo aníhondümbófe-koate-mayeí ranímbo. ³⁹ Se raríhí hohoanímoyeíhíya, “Godíndí bukambe hoafí apeníngo ranai yangírí koadürümbo-koadürümbo níngombo sei hehí buk ranambe munnguambo hoafí apeníngo ranahambo türaríhündí. Nga bukambeahíndí hoafí ra wambo fífirí-fendírímbo hoafí-ane apeníngo. ⁴⁰ Nga asu se aboedí yangírí níngombohündambo wambo sowana moai sífombo hohoanímoyeí.

⁴¹ Nindou ai wambo seana nindou adúkar-anafí mbíseimboyeí saheheamboanahí ro moeí asahí. ⁴² Nga ro síheimbo fífirí-hearümboanahí, asu síhei ngusúfoambe Godíndí ngusúfo pefe hohoanímbo ra moai nímarondürí. ⁴³ Ro wandí Apembo sowahíndíyahí makosahí, nga asu se moai wandí hoafí hímborí-yeí. Asu seana nindou ngorú ai aipoanímbo hohoanímoyu haya ahandí ngíníndí ranambo huan-anei ahandí hoafí hímborí-yeí. ⁴⁴ Asu seana síheihoarí-anei nindou hond-anafí nindou hond-anafí-yeí. Nga God mamí yangírí-ani ai síheimbo nindou hond-anafí yahombo ra se moeí aseí. Nga asu se nüngundíhí ahambo aníhondümbó-mandíhora? ⁴⁵ Nga asu se ngírí wambo randíhí hohoanímóndei, ‘Ai yíhoefombo Afíndíndí hímbóahü papí-hoafíndamuní mbísei,’ nga

wani. Nindou siheimbo papi-hoafi-maranduri ranana Mosesiyu. Asu se nindou ranahamboyei aiana yihoeifumbo fandihemunumbui masei. ⁴⁶ Se Mosesindi hoafi anihondumbo-mbarihi-mbonana, asu se wandi hoafi amboani anihondumbo-rihi. Nimboe sapo ai wambo hoafi suru papi-marandi ranimbo-hundambo wambo. ⁴⁷ Asu ai suru papi-randeimbi hoafi ra anihondumbofofe-koate-aye ana, asu nungundhi se wandi hoafi ra anihondumbo-mandhia?" mehu.

6

Sisas ai 5,000 nindoumbo sesi masagaduri
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Ruk 9:10-17)

¹ Sisas ai raraofi mbura ranihunda asukaiyu Gariri kurihoe sei asu Taiberius sei arihundi ra barihei haya gogoasuruni mahu. ² Asu nimorehi nindowenihifindi ranai Sisasimbo hoeirhoran hepuni-feimbi moatukuni ratupuriyuh nindou angunumboyeimbimbo aboedrearur marandamboyei, asu ahandi suru mahei. ³ Asu ai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo hafu hifi wafu wam mamaru. ⁴ God ai Israer Isipihundi aboedambo-mareanduri rani adukari si Pasofa ra ndeara akimi tukufembo yangri-yowanisi. ⁵ Sisas ai himboariyu wakreand-ane nindou afindi ranai ahambo sowana masuhisiamboyu asu Firipimbo hoafiyunduh yahuya, "Dagudambo shiri sesi afindi ra pemindefi mbundhumbo nindou afindi asihisi aheimbo mandahundura?" mehundo. ⁶ (Sisas ai yare hoafimayu ra Firipindi hohoanimo refe hoeifembo-hundamboyu, nga ai sesi aheimbo segudurimbo ra ffire hayamboyu.) ⁷ Asu simbori Firip ai ahambo hoafiyunduh yahuya, "Nindou ranai sesi ra akidou-amboani ngusufonambirhoran mbesefombo ana, shiri 1200 kina nahurainambo-animbo sesi ra pemindefi koandihumboyefi," mehu. ⁸⁻⁹ Ahambo sungururi-randeimbi nindou ngoru Andru, Saimon Pitand akidi ai hoafiyuh yahuya, "Nindou mam hoarifi ndanai bari bret hondahuyafundeimb-anemo asu kin yimbu-anafan ra shaiamboani. Nga sesi ranana ngiri nindou afindi ra simongorindei," mehuamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai hoafiyupuruh yahuya, "Nindou aheimbo sowandumondundi sifomo hoafiyomonda mbimari," mehu. Ranihi wohi afindi ra furimayowamboyei raniwam ninoumayei. Nindou ra 5,000-yei. ¹¹ Raniyu Sisas ai bret ra semunduhaya Godimbo hihifiruri mbura asu nindou afindi ninoumayei aheimbo yimbumareanduri. Asukaiyu kin ra ranou-ranou-mareanduramboyei asu sesi ra ai sesiimbo hohoanmomoyei simogoduh masahisi. ¹² Ai sesi ra sahusimbo ndeara bodomayeiamboyu, Sisas ai ahandi sungururu-rundeimbiimbo hoafiyupuruh yahuya, "Ai sahusimbu bidifiri-bidifiri kurayo ra fufurundumo, nga akidou bidifiri amboaniyeimbipoani," mehuamboemo. ¹³ Raniyomo asu ai bari bret hondahuyafundeimbi akidibou-mayo ranahandambo ai sahusimbu bidifiri kurimayo ra fufurundumo 12 wamburi tukuru manindundi.

¹⁴ Raniyei asu nindou afindi ninou-mayei ranai Sisas hepuni-feimbi moatukuni ramareandi ra hoeirih hehi hoafiyehi seiya, "Yini, anihond-ane, sapo nindou ndanana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi hifina kosombo-mayu ranimbai," maseiamboyu. ¹⁵ Asu nindou ranai ndeara ahambo sifo semundi hefimbo adukari bogorimbofi huti-hutifi hinigifimbo maseiamboyu Sisas ai ffire haya asukaiyu hifi wafu raniwam nimarimbo ahand-amboani mahafu.

Sisas ai hoe hanjifowami mahu
(Matyu 14:22-27; Mak 6:45-52)

¹⁶ Raniyomo asu nimbambe ahambo sungururu-rundeimbi ai Gariri kurihoe raninambo mahanimo. ¹⁷ Asu nimbimareandamboyu Sisas ai moai ahamumbo sowahi tukufiyu. Ai hanimo botambe kefou houmbo gogonani barihu houmbo Kaperneam ngoafi nangowaneimbi mahafomo. ¹⁸ Raoyafundane asu weri afindi ranai weriyowohuyo hoe ranai fondamindi han hafo marandi. ¹⁹ Raniyomo sungururu-rundeimbi ai ahamund-amboani boti-mayo ranambe purinambo puru hifomombo 5-mbayo asu 6-mbayo kiromita simogoduhiyomonduh asu himboyomondane, Sisas ai bot ranikimi nimoamo hoe hanjifo wam puhuyu mara sunuwamboemo asu ai afindi yihimbomemo. ²⁰ Asu Sisas ai hoafiyupuruh yahuya, "Se nimboe yihimboemo, nga roanahi ndanana," mehupuramboemo. ²¹ Asu raniyomo ai ahambo botambe semundi hinigifimbo yahomo houmbo ramefundamboyu asu bot ranai ai hombomemo raninambo nimai ho tukumefeyo.

Nimorehi nindowenih ai Sisasimbo kokomarihor

²² Asukaiyei siambe nindou afindi ranai Gariri kurihoe gogonani mamarei. Ai fihirihindi hamani bot mam yangri ranihu mengoro asu Sisas ana moai ahambo sungururu-rundeimbi babidimbo bot ranambe hifu, nga ahambo hinigiruwur houmbo

ai yanggiri yomo mahifomo sei hehi mamarei. ²³ Asu bot bidifiri Taibiriasi-yafe-mayo ranai Sisas Godimbo hihifiruri mbura bret sahusih sinei tukumehindi. ²⁴ Asu ai himbeyeiane Sisas ai ahambo sunggururu-rundeimbi babidimbo ranihu nimarikoate-memondamboyei asu ai bot ranambe fariyahi hehi Kaperneam ngoafina Sisasimbo kokombo mahusi.

Sisas ai yanggiri nngombo bret nahurai-ani

²⁵ Asu nindou afindimaye ranai Sisasimbo kurihoe gogoasuruni manungua hoerihori hehi, hoafiyahundowohu seiya, "Yamundo-randeimbi, se nungu-simboani ndanhu suhufimboyafa?" maseiamboyu. ²⁶ Asu simbori Sisas ai aheimbo hoafiyundurui yahuya, "Se nimboe wambo kokoarhundira? Se bret afindi sahusimbo simongorimarihumundi ranimboyei wambo kokomarihundi suhusi. Nga asu se ro hepunfeimbi moatukuni ramarihendi ranimbo fifirih hoerih hehimboyeipoani wambo kokomarihundi suhusi nda. ²⁷ Se sesi sumburuyo arandi ranahambo hohoanmondeih ratupuri-ndeimboyei, nga se yanggiri koadurumbo-koadurumbo nngombo sesi ranahambo-animbo hohoanmondeih ratupurindei nduhindi. Sesi ra siheimbo Nindou Hondu ai dagadurimbui, sapo God ai ran ranimbo-hunda ahambo nginindi masagado-ane," mehuamboyu. ²⁸ Asu nindou ranai ahambo dudurhoruh seiya, "Asu ro nungundhu ratupurimandefi Godindi ratupuri yanggiri ratupurimbo rana?" masahundowamboyu. ²⁹ Asu simbori Sisas ai hoafiyundurui yahuya, "God ai siheimbo ratupuri ndanmoyu ndandih ratupurindei mehu: Nindou ndanahambo hifina koamariheni ahambo anambo anihondumbo-ndihori," mehunduramboyei. ³⁰ Asu simbori dudurohoruh sahundoya, "Se nini hepunfeimbi moatukuni randowandani hoeindihunini houhumbo God koamarihenin-ane mbisefi shambo anihondumbo-mandihunina? Asu se nini ratupuri ratupurimbo safomboyafa? ³¹ Sisefi amoa horombo sesi mana masahusi nini wohi furikoate-reandui. Baiboram yeare hoafiyowohu yahoya, 'Ai sesi nimoamo sunambeahindi semundu haya sesiimbo masagaduri' meho nou," maseiamboyu. ³² Asu Sisas ai hoafiyundurui yahuya, "Yinisi, nga ro siheimbo anihondumboanah hoafayahi, Moses ai moai siheimbo sunambeahindi sesi sagaduri, nga wandi Ape aiyu sesi hondu sunambeahindi ra masagaduri. ³³ Sesi God ai masendi ranana sunambeahindi kosi hifi ndanhu nindoumbo yanggiri nngombo segudurimboane," mehuamboyu. ³⁴ Asu nindou-maye ranai Sisasimbo hoafiyahundowohu sahundoya, "Adukari, munguambo si yiofeimbo sesi rananimbo ndawamuni ndandi," maseiamboyu. ³⁵ Asu Sisas ai hoafiyundurui yahuya, "Ro sesi yanggiri nngombo nimirand-anah. Nindou ai wambo anihondumbo-reandurui asunu ana, ngiri wembombodu asu amindanngombodu ndandi, nga wani. ³⁶ Ro siheimbo horombo hoafimayahanduri, se wambo hoerihindiri, nga asu moai anihondumbo-rhindiri. ³⁷ Munguambo nindou wandi Ape ai wandi warihumareanduri ranai ana wambo sowana dugusimboyei. Asu nindou dudi wambo sowanambo asufu ranahambo ro ngiri yowan mbisahi. ³⁸ Ro sunambeahindi makosahi nda wandi hohoanimo sungufembo-yahipoani. Nga ro makosahi nda nine hohoanimo Ape yifirayu rani hohoanimo sungufemboyah makosahi. ³⁹ Ai wambo koamarihendira makosahi ahandi hohoanimo ra ndahurai-ane. Munguambo nindou Ape ai wandi warihumareanduri ra ngiri mam-amboani bodiboadhini, nga bidifirani si tukufeyoambe munguambo botindihendurimboyah. ⁴⁰ Apendi hohoanimo ai ndahurai-ane, munguambo nindou ranai Nimori ranahambo hoerihoruh ahambo anihondumbo-arihori ana, asu ai yanggiri koadurumbo-koadurumbo niboadeimboyei. Asu rananimbo ro nindou ranahambo bidirifan si tukufeyoambe botindihinimboyah," mehu. ⁴¹ Raneyei asu Suda ai Sisasimbo nginidurhoruh tehumarihori ai hoafiyuhuya, 'Roana yanggiri nngombo sesi nimirand-anah sunambeahindi makosahi,' mehu ranimbo. ⁴² Raneyei asu hoafiyahundowohu seiya, "Nindou ndanana Sisas Sosepindi nimir-ani. Ahandi hondafindi ana ro fifirihu-pirimboanefisi. Asu ai ninungufi hayamboyu ro sunambeahindi makosahanah mehua?" maseiamboyu. ⁴³ Asu Sisas ai hoafiyundurui yahuya, "Ngiri se siheihoari tehundihundi, nga se hiningindih hehimbo moani nimatei. ⁴⁴ Nindou mam ai-amboani ngiri aimbo hohoanmondu haya wambo sowana ngu. Nga wandi Ape wambo koamarihendiri ai ahambo wambo sowana koandheirani nguwan asu ro ahambo hifi nda munguyoambe aboedi yanggiri nngombohunda botindihinimboyah. ⁴⁵ Horombo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ai yaru bukambe suru papirunduh yahomoya, 'God ai nindou munguambo yamundeandurimbui,' mehomo. Asu mungu ai Apendi hoafi himboryei ahandi warambeahindi fifirife ra asahumundi ana, ai wambo sowana dugusimboyei. ⁴⁶ Asu nindou mam ai-amboani moai Godimbo ahandi himboreanimo hoeriri, nga nindou Godindi-mayu makusu rani yanggiryu Godimbo

hoeimariri. ⁴⁷ Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri, nindou düdi wambo anihondumbo-areandiri ana, ai yanggiri koadürümbo-koadürümbo nungumbui. ⁴⁸ Roana yanggiri nningombo sesi ra nimind-anahi. ⁴⁹ Horombo sihei amoao sesi ahandi nduri mana ra nimi wohi furikoate-yowohu masahüsi, nga asu ai moai niboadei, nga rani sesi ra sahüsi mburihümbu yifimaye. ⁵⁰ Nga roana sesi sunambeahindi makosah-ane, nindou düdi asesu aiana ngiri yifindu, nga aboedi nungumbui. ⁵¹ Roana sesi koadürümbo nningo-randeimbi sunambeahindi makoso ranaanahi nda. Asu nindou ai sesi nda asesu ana, ai yanggiri koadürümbo koadürümbo nungumbui. Sesi nda ro ndahandürimboyahi ra wandi fi safi ranane, nindou hifi ndanihu aniboadei ai aboedi yanggiri koadürümbo koadürümbo mbiniiboadeia samboanahi," mehu. ⁵² Raniimboyei asu Suda ai aheihorari nginindi yifiarimbo hoafi timonimarihüdi. Asu ai hoafiyehi seiya, "Nungunde nindou ndana ahandi fi safi ra ndenda madagudifa?" maseiamboyu. ⁵³ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, "Yini, asu se Nindou Hondüdi-mayo fisafi ra sesi asu ahandi hori ra simindi ra-koate-aye ana, ngiri sihei fiambe koadürümbo-koadürümbo nningombo ra nmandondüri. ⁵⁴ Nindou ranai wandi safi asu hori ra sesi sümündi arandi ana, ai yanggiri koadürümbo-koadürümbo nunguwani, asu ro ahambo hifi nda mungyowambe botindihinimboyahi. ⁵⁵ Wandi safi nda aboedi sesi hond-ane, asu wandi hori nda aboedi simindi hoe hond-ane. ⁵⁶ Nindou ranai wandi safi asu wandi hori sümündi arandi ana, ro ai-dibo nmandihani asu ai ro-dibo nmandümbui. ⁵⁷ Ape koadürümbo nungumbü ai wambo koamarhendirambo kosi ahandi nginindinambo animboahi ra ai nimindüh-ani. Rani süngunamboane asu nindou ranai wambo asesundiri aiana wandi-mayo yanggiri nningombo ra ndemündümbui. ⁵⁸ Raniimboane asu, sesi ndanana sunambeahindi makoso-ane. Nga sesi ra horombo sihei amoamo sahüsi hehimbo yifimaye yahuraiyopani, nga wani. Nga sesi hapondadi nda nindou ai asesu ana, ai aboedi yanggiri koadürümbo-koadürümbo nungumboani," mehu. ⁵⁹ Hoafi nda Sisas ai Kaperneam ngoafihü Sudaye rotu worambe nindou yamundeandürühi hoafimayu.

Yanggiri nningombo hoafi

⁶⁰ Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi afindi ranai hoafi ra himboriyomo houmbo hoafiyomondühi yahomoya, "Hoafi ndanana awi afindi tungumb-ane. Hoafi ra didi himborimandü rana?" mehomondamboyu. ⁶¹ Asu Sisas aambo ngusifoambe hohanimoyu fifire haya hoafiyuhü yahuya ndanana hoafi ndanahamboanemo teihumarundi yahu haya, hoafiyupurühi yahuya, "Hoafi nda sihamundi anihondümbafe ra mamikari-marapuramboemoa?" ⁶² Asu Nindou Hondü sunambeahindi makusu ranai hoeindürani asükaindu horombo nimaruanambo gafuwani ra se nungundahumbo yahomomboemo? ⁶³ Yifiafi Aboedi ranane yanggiri nningombo sai arandi. Nga nindou-yafe nginindi ranana moai yanggiri nningombo sai randi. Hoafi siheimbo hoafimayahandüri ranana Yifiafi yanggiri nningo sai-randeimbi ranahamboyahü hoafimayahi. ⁶⁴ Rananemo asu moai bidifiri se-amboani hoafi ranahambo anihondümborundi," mehu. (Sisas ai nindou horombo ahambo anihondümbafe-koate-maye ra fifireandi. Asu ai fifireandi nindou ranai-animbo ahambo hürütümbi nindou-yomondi warihündirümbui.) ⁶⁵ Raniyu asu hoafiyuhü yahuya, "Hoafi nimindi ndanahamboyahü ro sihamumbo hoafimayahapuri, 'Ape ai nindou ranahambo wambo sowanambo sifombo yini yahokoate-ayu ana, asu nindou ranai ngiri wambo sowana düfu,'" mehu.

⁶⁶ Hoafi ra himboriyomo mburumboemo asu ahambo süngururü-rundeimbi bidifiri ai ahandi süngu hokoate hininggiriwuri houmbo hihiri-yafu mahomo. ⁶⁷ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, "Asu se-amboani wambo hininggifendiri hefe hombo yahomomboemo?" mehuamboemo. ⁶⁸ Asu Saimon Pita ai simbori hoafiyuhü yahuya, "Adükari, asu ro dabo sowana mangefa? Seana sapo aboedi yanggiri koadürümbo-koadürümbo nningombo hoafi ra sowandifi-mboanafisi. ⁶⁹ Asu ro haponda sihambo anihondümborühi fifiri-huninimboanefi, seana Nindou sürühoeimbi Godindi-mayafi makosaf-anafi," mehuamboemo. ⁷⁰ Asu simbori Sisas ai yahuya, "Nimboe sapo sünguru-rundeimbi 12 sihamumbo ro kamafoarheapur-ane. Nga sihamundi mbusümo nindou mam ranai ana moaruwai hohanimoyumb-ani," mehu. ⁷¹ Hoafi nda Sisas ai Sudas Saimon Iskariotindi nimori ahamboyu yare hürühai hoafimayu. Aiana Sisasimbo süngurüri-randeimbiyusi, nga asu sünguna humboyu Sisasimbo hürütümbi-yomondi warihündirümbui.

7

Sisasindi akidi mam ai moai ahambo anihondümborüwuri

¹ Refehayamboyoane, Sisas ai Gariri hifambe hoahoangu wakimareandi. Suda-yafe bogori ai ahambo hifokoefimbo yahomo houmbo raraomondamboyu asu ai ahei

hifambe hombo moei mehu. ² Asu Suda-yafe rotumbo si adukari dagoambe nimarimbo sei arihundi ranai ndeara akimi tifimareandamboemo. ³ Asu Sisasindi akohoandi mamai ai ahambo hoafiyomondowohu yahomoya, "Hifi nda hinngiro hawambo Suda-yafe hifanambo hahufuh-animbo, se shafi hepunifeimbi moatukuni rarowandan sihaf sungurini-rundeimbi ranai hoeimburandamboane. ⁴ Nindou ranai munju ahambo fifierimbirhi-ndiramboane yahumbo ana, moai dibo raran ratupuri ratupuriyau randi, nga weindah-ani ahei himboahu ratupuriyau arandi. Asu se hepunifeimbi moatukuni ratupuriyafu ra munjuambo nindou hifi-hifi afindi burayei ahei himboahu weindah nimbafan-animbo, asu ai shambo hoeimbi-rin-in-amboane," mehomo. ⁵ Ahandi akidimami amboani ahambo anihondumbofe-koate-wamboemo ai yaru hoafimemondo. ⁶ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupurihi yahuya, "Awi ro hafombo si ranana moai tukufeyo. Nga nini-simboaniyo se ahafomo ra wangei-ane. ⁷ Nindou hifi ndanihu aniboadei aiana ngiri shamumbo hurutunduhupuri, nga wambo hurutarihundi-r ro aheimbo moaruwai hohoanmoyei arihundi ranimbo weindah hoafiyahanduri arihandi ranimbo. ⁸ Seana Suda-yafe adukari si Serusaremihu tikefeyo ranimbo gafomo. Nga roana wandi hafombo si ra awi tukufekoate-mayowambo, asu ngiri haponda ngahi," mehu. ⁹ Ai ahamumbo yare hoafiyupuri mbura Garirih mamaru.

¹⁰ Ahandi akohoandi mamai ai adukari si ra hoeifembo mahomondamboyu, asu amboani sunguna mahu. Asu ai moai weindahi tukufi haya hu, nga dibo ahamundi sungu mahu. ¹¹ Asu Sudahundi nindou bogori-memo ranai Sisasimbo adukari si ranihu kokorurui yahomoya, "Nindou ra nahu nungua?" mehomo. ¹² Raniyei nindou afindi menjoro rani-simboani Sisasimbo-dibo teihumarihori. Bidifiri ai seiya, "Aiana nindou aboed-ani," asu bidifiri ai seiya, "Wani, aiana aboediyupoani, nga aheimbo woshoafori hoafiyu-randeimb-ani," masahundo. ¹³ Nga Suda-yafe bogori nindou ranahamumbo yihimborihupurihi asu moai ahambo weindahi yafambe farhi hoafiyei.

¹⁴ Adukari si mbusumonduhi Sisas ai tukufi hafu Godndi worikim nungumbo nimorehi nindowenih aheimbo yamundi-mareanduri. ¹⁵ Asu Suda ai ahandi hoafi ranahambo hepunafu afindi hohoanmoyomonduhi yahomoya, "Nimboe nindou nda nindou ngoru ai yamundifikoate asu ai moani hoafi nda fifierareanda?" mehomondamboyu. ¹⁶ Asu simbori ahamumbo hoafiyuh yahuya "Ro haponda yamundariheanduri hoafi nda wandi-mayo yamundife hoafiyupoani, nga Nindou wambo hifina koamarhendiri ahandi-mayo-ane. ¹⁷ Asu nindou ranai Godndi hoafi sungumbo yifrayei ana, ro hoafi hoafiya arihandi namindi nda fifierindihimboyei. Asu ai hoafi nda Godndi-mayombayo asu ro wandi hohoanmonambo hohoanmoya hehea hoafiyahuhimbayahyo ra fifierindeambui. ¹⁸ Nindou ai moani ahandi hohoanmonambo hohoanmoyu haya hoafayu ranana ai adukari ndurumbinda yahumboani. Nga asu nindou ngoru ahambo koamarheru ranahambo nduri adukarumbi-mbiyu ehu ranai ana aboedi mbumundi saf-ani, nga moai tkai hoafiyu randi. ¹⁹ Horombo shifeti amoambo Moses ai ahinumbi hohoanimo ra masagaduri. Nga asu moai se mam-amboani hohoanimo ra sungurihindi. Asu nimboe se wambo hifokoeferndirimbo yahomo houmbo rarawemoa?" mehuamboyei. ²⁰ Asu nindou afindi burimayei ranai seiya, "Moaruwai nendi shafi fiambe mafariefowamboyafi ran hoafi ra hoafayafi. Dudi shambo hifokoefernimbo yahuhaya raraomayua?" maseiamboyu.

²¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduruihi yahuya, "Ro ngoafimbo nimarimbo sihi ratupuriyahuh nindou diboadomarhina ranimboyei se munjuambo mahepunehindi. ²² Horombo shiemo Moses ai hoeari kefe tirihreferambo hohoanimo ra nafuimranduri. (Rani hohoanimo ranana Mosesndi-mayo hohoanmoyopoani. Nga ranana shiei amoao-yafe hohoanimoane.) Ranimboane asu seana ngoafimbo nimarimbo si ranifih nindowenih nimoakidibou-yomondi fi hoeari karu tirihomo arundi. ²³ Seana Mosesndi hoafi rani yangir-ane rani-sungurunduh asu se ngoafimbo nimarimbo sihi nimoakidibou-yomondi hoeari karu tirihapur arundi. Asu ro ngoafimbo nimarimbo sihi nindou angunumbo-mayu ahandi fi didiboado-marhina, asu se nimboe wambo nginindimarundira? ²⁴ Asu nindou ngorundi hohoanimo ra se himboar-nambo yangiri hoindu houmbo yibobondumboemo, nga se mbumundi hohoanimo sungundunduh ndondu yibobondundi," mehupuri.

Nindou ranai nda Kraisyu dudi masei

²⁵ Asu nindou bidifiri Serusaremihundi ai duduyahinduh seiya, "Sapo nindou ndanahamboemo bogori nindou ai hifokoefimbo yahomo houmbo raraomaruwura? ²⁶ Nindou ra ai weindahi ahamundi himboaruihi hoafimayuwambo hoerihori asu himboriyei arihundi, nga ai moai ahambo hoafi karuwuri. Awi nindou ranahambo bogori nindou ai Kraisi-ani yahomo hohoanmoyomo houmbombemoyo? ²⁷ Nindou God ai diboniyu

h+n+ng+mariri Kraisi ra tükefiyu ana, ng+ri nindou ai ahandi ngoafi ra f+fi+r+ind+hindi. Nga roana nindou ndanahandi ngoafi hondü ra f+fi+r+hurümboane fi ran+mboyu ai Kraisiyupoani,” masei. ²⁸ Asu Sisas ai God+ndi worambe aheimbo yamundeandürihü+ puküna hoafiyuhü yahuya, “Se wambo asu wandi ngoafi ro masihühü ra ndorühi f+fi+r+hind+ri. Nga ro, wandi+poani+mbó hohoani+moya hehea kosamboyah+poani, nga Ape wambo koamar+hend+ra makosahane. Seana moai ahambo f+fi+r+hori. ²⁹ Nga roana ahambo sowah+ndi koamar+hend+ra kosiheheambo wambo f+fi+r+hin+mboanahi,” mehu.

³⁰ Ran+iyomo asu bi+fi+ri ai ahambo k+ki+himünd+mbó yahomo houmbo raraomarüri. Nga asu nindou ngorü ai moai ahambo k+ki+h+rümündü sapo ahambo hi+fokofimbo si ra awi tüküfekoate-mayowambo. ³¹ Ran+yei n+morehi nindowenihi af+ndi ranai ahambo an+hondümbó-r+horühü hoaf+yeihü seiya, “Kraisi tükefiyu ana, ng+ri Sisas hepün+feimbi moatükunü ramareandi nda ngasündiri. Nga ai Kraisi+mbeyu?” masei.

Sisasimbo k+ki+himünd+mbó prisman koamar+houpuri

³² Farisi ai n+morehi nindowenihi Sisasimbo ranü watapor+mayei ra h+mboriyomo houmbo God+imbo sesü s+hóu-rundeimbi bogori-babi+imbo prisman bi+fi+rambo koamar+houpura Sisasimbo k+ki+himünd+mbó mah+fomo. ³³ Asu Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, “Awi se-babi+imbo akidou gedühü safü n+ngó-n+ngondahe heambo-an+imbo asu ro nindou wambo koamar+hend+ri ahambo sowana gagümboyahü. ³⁴ Ranan+imbo se wambo kokond+hünd+ri+mboyeisi, nga asu ng+ri hoeind+hind+ri. Asu ro n+mar+imboayahü ranambe se ng+ri d+dei,” mehu. ³⁵ Ran+iyomo Sudahündü bogori nindou-memo ranai ahamund+hoari s+mbori hoafürüyomondühü yahomoya, “Nindou ra ai nahanafi nguani kokond+hur+imbo hoeifekoate-mandefa? Asu ai Griki-yomondü ngoafi adükarü ran+hü ngu sihefi nendi n+mareihü Griki+imbo hoafi yamundi-mandeandüriyo? ³⁶ Ai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Se wambo kokond+hünd+ri+mboyei, nga asu se ng+ri hoeind+hind+ri,’ asu ‘Se ro n+mar+imboayahü ranambe ng+ri ngei,’ mehu, ra n+imboe yare hoafi+mayu?” mehomo.

Yang+ri n+ngombo hoe

³⁷ Suda-yafe amoa-yomondü dagoambe n+mar+imbo hohoan+imombo si ranahandi bi+fi+ranü si ra adükarü ham+nd-ane. Ranü sihi Sisas ai botüfi puküna hoafiyundürihü yahuya, “Nindou d+dei ai hoe sim+nd+imbo am+ndan+ngombondeihü ana, wambo sowana d+dei nd+m+ndei. ³⁸ Ai God+ndi bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou ranai wambo an+hondümbó-ar+hind+ri ana, asu ahei ngusüfoambeah+ndi yang+ri n+ngombo hoe ranai af+ndi tükündife haya ngomboe,’” mehu. ³⁹ Sisas ai yare hoafi+mayu ra hoe hondümbóyupoani, nga Yifiafi Aboedi ranahamboyu hoafi+mayu. Nindou ai ahambo an+hondümbó-ar+hori ai-an+imbo Yifiafi Aboedi ra ndahümündimboyei. Nga ranü simboani ana Yifiafi Aboedi ra awi moai sahümündi Sisas ai y+fiyo mburümbo sünambe hafokoate wambo.

N+morehi nindowenihi ai s+mbori hoaf+yeihü y+ibobomehindi

⁴⁰ Nindou af+ndi mafand+hindü ranambe nindou bi+fi+ri ai Sisas hoafi+mayu ra h+mboriyei hehi hoaf+yeihü seiya, “An+hond-ane, nindou ndanana God+ndi hoafi hoafiyu-randeimbi-ani,” masei. ⁴¹ Asu bi+fi+ri ai hoaf+yeihü seiya, “Aiana Kraisi nindou aboedambo-fembo God kafaoriri h+n+ng+mariri-ani,” sei, nga asu bi+fi+ri ai hoaf+yeihü seiya, “Ai Kraisiyupoani, nga Kraisi ana ng+ri Gariri h+fi+n+poedi düfu! ⁴² Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Kraisi ana adükarü bogori Defit+ndi sirambeah+nd+ndu hayambo-an+imbo asu ai horombo Defit nünguhü Betrethem ngoafi+hü n+mor+imbondüfi tükündüfimbui,’ meho,” masei. ⁴³ Ran+imboyei asu nindou ranai Sisasimbo hohoan+imbo yimbumbo-yimbombor+hindühü asu nindou ranai yimbumbore y+ibobomareandi. ⁴⁴ Ran+yei asu bi+fi+ri ai ahambo k+ki+himünd+mbó yahomo houmbo raraomarüri, nga asu moai k+ki+h+rüründümo.

Suda-yafe bogori nindou ai moai Sisasimbo an+hondümbó-rüwuri

⁴⁵ Ran+iyomo asu prisman Sisasimbo k+ki+himünd+mbó koamar+houpuri ranai h+h+ri+yafu bogori nindouyomo asu Farisi ahamumbo sowana mahomo. Asu ai düdurüpurühü yahomoya, “Se n+imboe ahambo semündü sin+koate-memoa?” mehomondamboemo. ⁴⁶ Asu prisman ai s+mbori hoafiyomopurühü yahomoya, “Horombo moai nindou ngorü ai haponda hoafiyu arandi nahurai hoafiyu, nga wan+!” mehomondamboemo. ⁴⁷ Asu s+mbori Farisi ai ahamumbo düduyafupurühü yahomoya, “Asu ai s+hamumbo wos+hoafiri hoaf+rapurai wan+yo? ⁴⁸ Farisi-ane moai bogori nindou roane fi hoeirumuna nindou roambeah+ndi mamai-amboani an+hondümbó-rirai asu wan+yo? ⁴⁹ N+morehi nindowenihi aiana moai Moses+ndi ah+nümbü hohoan+imbo f+fi+r+hindü, nga ran+imboanei ai God+ndi h+imboahü moaruwai n+ngoaeye! Ai yang+ri Sisasimbo an+hondümbó-mar+hori,” mehomo.

⁵⁰⁻⁵¹ Nikodemus ai Suda-yafe bogorɔyɔ haya horombo Sisas sowana mahu. Ranɔmboyu ai yare hoafɔyupurɔhɔ yahuya, “Sihefi ahɔnɔmbɔ hohoanɔmo ana nindoumbo moanɔ hoangɔrɔife hefe papi-hoafɔrɔ-hundɔrɔhɔyefɔ asu wanɔyɔ? Ahandɔ hoafɔ boatei wudɔpoapondɔhu hɔmborɔndefɔ mbundɔhumbɔ-anɔmbo asu ratɔpurɔ ai rawareandɔ ra fifɔrɔndɔhumbɔyefɔ,” mehuamboemo.

⁵² Asu sɔmborɔ ahambo hoafɔyomondɔhɔ yahomoya, “Asu se kameihɔ amboanɔ Garirihundɔwamboyafɔ? Bukambeahɔndɔ hoafɔ ra se ndoro fifɔrɔndowandɔ, nɔga moai Godɔndɔ hoafɔ hoafɔyɔ-randeimbɔ ana Garirihundɔ sɔfu randɔ,” mehomo. ⁵³ [Ranɔyeyi asu nindou ranai ahei nɔgoafɔnambo bukɔrɔmehindɔ.

8

Anamɔndɔhoandɔ bɔrɔbɔreimbɔ nɔmorehɔ Sisasɔmbo sowana sowandɔmo masɔnɔmo

¹ Ranɔyeyi asu nindou ranai ahei nɔgoafɔnambo bukɔrɔmehindamboyɔ, asu Sisas ai asɔkaiyu Orif Wafunambo mahafu. ² Hapoadɔmbo siambe asɔkaiyu Godɔndɔ worɔnambo mahu. Ai hu tɔkɔfi nɔmaruane, asu nɔmorehɔ nindowenihɔ ranai ahambo sowana maheiamboyɔ yamundɔmareandɔrɔ. ³ Ahɔnɔmbɔ hohoanɔmo fifɔrɔndeimbɔ asu Farisi bɔdɔfɔrɔyomo ai nɔmorehɔ mamɔ hoeirundane nindowenihɔ-dɔbo serɔmɔndɔ mahoamboemo asu ai ahambo sowandɔmo nindou hɔmboahɔ mbusɔmo hɔnɔngɔmarundɔ. ⁴ Ranɔyomo asu ai Sisasɔmbo hoafɔyomondɔhɔ yahomoya, “Yamundo-randeimbɔ, nɔmorehɔ ranai nindou nɔgorɔ-dɔbo menɔgorafea asu hoeimarupɔrɔ. ⁵ Mosesɔndɔ ahɔnɔmbɔ hohoanɔmo yare hoafɔmayo ranana yahurai-ane, ‘Nɔmorehɔ yahurai refewanɔ ana, nɔmoeinambo hɔfokoe-fe-ndɔrɔmboane.’ Nɔga asu se haponda nɔngundo hoafɔmandafa?” mehomo. ⁶ Ai hoafɔ yaru hoafɔmewo ra moanɔ Sisasɔmbo yɔrɔmombo nahurayomo ranɔsɔngundɔhuranɔ ai nɔngu mbɔsɔwanɔ papi-hoafɔndɔhurɔ yahomo houmbo.

Nɔga Sisas ai hɔfɔnɔ yimɔndɔho yimbunambo nɔmarɔmbo hɔfɔfɔhɔ warɔmbuifɔnambo sɔrɔ-sɔrɔmarandɔ. ⁷ Nindou ranai ranɔhɔ nɔngomombo Sisasɔmbo dɔdɔdɔdɔdɔumaruramboyu asu ai botɔfi hoafɔyupurɔhɔ yahuya, “Nindou sɔhamundɔ mbusɔmo moaruwai hohoanɔmokoate-mayu ranai boatei-anɔmbo nɔmoeinambo harɔmbɔndowamboane.” ⁸ Yare hoafɔyupurɔ mbura asɔkaiyu hɔfɔnɔ piyu yimɔndɔho yimbunambo nɔmarɔmbo hɔfɔfɔhɔ sɔrɔ-sɔrɔmarandɔ.

⁹ Nindou ranai Sisas ranɔ hoafɔ hoafɔmayo ra hɔmborɔyomo houmbo ahambo hɔnɔngɔrɔwurɔ houmbo mamai kɔkefoefe mamai kɔkefoefeyomombo ndamefundɔ. Amonggohoandɔ boateiyomo ndamefundɔ. Asu Sisas yangɔrɔ nɔngwane nɔmorehɔ ranai ahandɔ hɔmboahɔ manɔngɔ. ¹⁰ Ranɔyɔ asu ai botɔfi hoafɔyundɔhɔ yahuya, “E, nindou nda nɔngɔ bukɔrɔmefoendɔ. Asu nindou sɔhambo papi-hoafɔyonɔnɔmbo ra mamamboanɔ nɔngɔa?” mehuamboyo.

¹¹ Asu nɔmorehɔ ranai Sisasɔmbo hoafɔyondowohɔ yahoya, “Adɔkarɔ, moai nindou mamamboanɔ nɔngɔ.” Asu Sisas ai hoafɔyuhɔ yahuya, “Ro-amboanɔ nɔngɔrɔ sɔhambo papi-hoafɔndɔhanɔnɔ. Se nɔgafɔ, nɔga yowanɔ asɔkaiyo moaruwai hohoanɔmoyopoanɔ,” mehu.]

Sisas ai hɔfɔnɔndɔ nindou-yafe siani

¹² Asu nɔgorɔ-sɔmboanɔ Sisas ai aheimbɔ hoafɔyundɔrɔhɔ yahuya, “Roana hɔfi ndana-handɔ si nɔmɔnd-anahɔ. Nindou ai wandɔ sɔngɔ ahu ana, ai nɔngɔrɔ nɔmbokoanɔ hoahoangɔ wakɔndeandɔ, nɔga wanɔ. Nindou ranai koadɔrɔmbo-koadɔrɔmbo yangɔrɔ nɔngɔ ranahandɔ si ra ndemɔndɔmbui,” mehu.

¹³ Ranɔyomo asu Farisi ai Sisasɔmbo hoafɔyomondɔhɔ yahomoya, “Seana sɔhafɔ fimbo-anafɔ hoafɔ ra weindahɔ hoafɔyafɔ arandɔ. Ranɔmboane asu sɔhafɔ hoafɔ ra nɔngɔrɔ anɔhondɔmbo-ndɔfeyo,” mehomondamboyɔ. ¹⁴ Asu Sisas ai sɔmborɔ hoafɔyupurɔhɔ yahuya, “Yɔnɔ, anɔhond-ane rananasɔ, roana wandɔ fimbo-anahɔ weindahɔ sɔheimbɔ hoafɔya arɔhandɔ. Nɔga asu wandɔ hoafɔ ranana anɔhondɔ hoaf-ane. Asu wandɔ hoafɔ ra nɔmboe anɔhondɔ hoafayo? E! Hoafɔ ra yahurai-ane. Ro fifɔrɔheandɔ nahanɔnɔpoedɔyahɔ tɔkɔmeheandɔ asu nahanamboyo homboayahɔ ra. Nɔga asu seana moai wandɔ nɔgoafɔ hondɔ ana fifɔrɔndɔ. Asu ro nahanafɔyo homboayahɔ ranamboanɔ se moai fifɔrɔndɔ.

¹⁵ Asu se hɔfɔnɔndɔ hohoanɔmo sɔngurundɔhɔ nindoumo yɔbɔboru-rundeimb-ane, nɔga roana moai nindou mamɔmbo amboanɔ yɔbɔborɔhe rɔhandɔ. ¹⁶ Nɔga asu, ro nindou daboe yɔbɔborɔheandɔ ana, wandɔ yɔbɔbɔfe ra anɔhondɔ hondɔndombɔe. Asu roana ro yangɔrɔyahɔpoanɔ, nɔga wanɔ. Ape wambo koamarɔhendɔrɔ ai ro-dɔbo ranɔmoatɔkunɔ ratɔpurɔyuhani. ¹⁷ Siheɔ ahɔnɔmbɔ hohoanɔmo yare menɔoro. Nindou yimbu ai hoafɔ mamɔ ranahambo yɔbobo hoafefandɔ ana, ra anɔhond-ane. ¹⁸ Asu ro wandɔ fimbo anɔhondɔmbo hoafɔyahanane Ape wambo koamarɔhendɔrɔ ranai wambo anɔhondɔmbo hoafɔyɔ arandɔ,” mehuamboyeyi. ¹⁹ Asu ai Sisasɔmbo hoafɔyahɔndowohɔ seiya, “Sɔhafɔ ape nahi anɔngɔa?” maseiamboyɔ. Ranɔyɔ asu Sisas ai sɔmborɔ hoafɔyundɔrɔhɔ yahuya,

“Seana moai wambo fifirihindiri asu wandi Apembo fifirihori rarahori. Asu se wambo fifirihindiri-mbonana, wandi Apembo amboani fifirihori,” mehu.

²⁰ Hoafi Sisas ai yare hoafimayu ra Godindi worikimi aheimbo yamundearuhuyu hoafimayu, kiki foarhi-rihundeimbi hipiri ningo fikimi. Sisasimbo kikihimindimbo si ra awi tukufekoate-mayo asu nindou mamai-amboani ngiri Sisasimbo kikihindurimundu.

Sisas ai nimorehi nindowenihimbo ro ahahe ranambe ngiri ngei mehu

²¹ Asukaiyu Sisas ai aheimbo hoafiyundurui yahuya, “Roana ndeara ndefembo samboanahi, nga asu se wambo kokondihundirimboyei. Nga asu se sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ngei ngeimbo yifindeimboyei. Asu seana ngiri ro ahahe ranambe ngei,” mehu. ²² Raniyomo asu Suda-yomondi bogori nindou ranai hoafiyomondui yahomoya, “Sisas ai yare hoafiyuhuya, ‘Seana ngiri ro ahahe ranambe ngei,’ mehu. Ai hoafi yare hoafimayu ra ahandhoari hifokoefe yanggorombo yahumboyu?” mehomu.

²³ Asu Sisas ai hoafiyuhui yahuya, “Seana hifinindi poed-anei, nga roana nimoamo sunambeahindi tukumeheand-anahi. Seana hifi ndanihunda tukumehind-ane, nga roana hifi ndanihunda tukuyaeambo-yahipoani. ²⁴ Ranimboanahi asu ro siheimbo hoafiyahui, seana sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ngei-ngeimbo yifindeimboyei masahi. Asu ro dideahi se wambo anihondumbofo-koate-aye ana, se sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ngei-ngeimbo yifindeimboyei,” mehuamboyei.

²⁵ Asu ai duduyahindui seiya, “Asu se didiyafi nimora?” maseiamboyu. Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundurui yahuya, “Ro sapo siheimbo horombo hoafimayahanduri ran-anahi nda. Nga se wambo moai anihondumbo-rhindiri. ²⁶ Ro sihei hohoanimo ranahambo afindi hoafinda samboanahi. Sunggunamo sihei hohoanimo yibobondheamboyahui. Nindou ai wambo hifina koamarihendiri aiana anihond-anisi. Asu ro nimorehi nindowenih aheimbo hoafayahui ra ro ahand-mayo hoafi himborya heheamboanahi hoafayahui,” mehu.

²⁷ Asu Sisas ai ahandi Afindambo aheimbo hoafimayundurui ranimbo moai fifirihindi. ²⁸ Ranimboyu asu Sisas ai hoafiyuhui yahuya, “Se Nindou Hondu ranahambo nimoamo sahorimindi botirihorui nimi keimbi karhendeimbi fihii pararihori ana, asu se ranisimboan-animbo fifirindihorimboyei. Rananimbo asu ropoanimbome hohoanimo yefembo ratupuri-koate-ya arihandi ra se fifirindhimboyei. Ro hoafi hoafiyahui arihandi ra Ape ai nafuiyuranane siheimbo rani-sungurihe hoafayahanduri. ²⁹ Nindou wambo hifina koamarihendiri ranai ngiri wambo hinngindeandiri, nga ai wandi fikimi nungumboani, nime-moatukuni ai yifiriyu haya hohoanimoayu ra muungumbo si ratupuriyei arihandi,” mehu ³⁰ Nimorehi nindowenih afindi ranai Sisasindi hoafi himborye hehi ahambo anihondumbo-marhoru.

Sisas ai moaruwai hohoanimo ambeahindi aboedambofembo hoafimayu

³¹ Raniyu asu Sisas ai nindou Sudahundi ahambo anihondumbo-marhoru aheimbo hoafiyundurui yahuya, “Asu se ro yamundiri-hendureimbi hoafi ranahambo himboryeihii rani-sunguarihindi ana, asu se wandi anihondu sungurihindi-reimbndeimboyei. ³² Asu se anihondu hohoanimo ra fifirindhindani asu hohoanimo ranai siheimbo aboedi koandheira ngeimboyei,” mehu. ³³ Asu Sisasimbo hoafiyahundowohui seiya, “Roana Abrahamindi ahuir-anehi. Asu roana moai nindou ngorundi moani hefi ratupuriyefi rihundi. Nimboeafi se yhoefimbo hoafiyafimundi hoafi ranai siheimbo aboedi koandheira ngeimboyei,” masafa?” maseiamboyu.

³⁴ Raniyu asu Sisas ai aheimbo hoafiyundurui yahuya, “Yini, nindou muungumbo moaruwai hohoanimo yei arihundi ranai moaruwai hohoanimo ranahandi moani ratupuriyei-rihundeimb-anei. Nga ranimboyo ro ramasahi. ³⁵ Nindou moani ratupuriyu arandi ranai moai fikimnindi babidi worambe nimarui randi, nga wani. Nga nindou ahandi nimori ai-animbo ahandi fikimnindi babidi worambe nmandumbui. ³⁶ Ranimboane asu Godindi Nimori ranai siheimbo aboedi nimarimbohunda fandihenduran asu se aboedi hamindi nmandeimboyei. ³⁷ Ro siheimbo fifirihhearimboanahi se Abrahamindi ahuir-anei. Nga wandi hoafana moai sihei hohoanimoambe nimaronduri. Ranimboane asu se wambo hifokoefendrimbo sei hehimbo raroaye. ³⁸ Nini-moatukuni ra ro wandi Apendi-mayo hoeirih heheamboanahi siheimbo hoafiyahanduri arihandi. Nga asu seana raranimmoatukuni ratupuriyei arihundi ra sihei apendi-mayo-ane sahumundi hehimbo rani-sungurihii ratupuriyei arihundi,” mehu.

³⁹ Asu sɪmborɪ ahambo hoafɪyahündowöhü seiya, “Yɪhoefɪ ape ana Abraham-ani,” maseiamboyu. Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyundürühɪ yahuya, “Asu se Abrahamɪndɪ nɪmorɪ hondümbeyei-mbonana, asu Abrahamɪndɪ hohoanɪmo ra süngurɪhi. ⁴⁰ Ro sɪheimbo hoafɪ hondü Apendɪ-mayo hɪmborɪmayahɪ ranɪyo weindahɪ hoafɪmayahandürɪ. Rananei asu se wambo haponda hɪfokoefendɪrɪmbo sei hehimbo rarawarɪhündɪrɪ. Abraham ana moai yare ranɪ hohoanɪmoyu randɪ. Nga se yangɪr-aneɪ rarɪhi moaruwai hohoanɪmoayei. ⁴¹ Asu seana raranɪ-moatükunɪ ra sɪhei apemamɪ-yomondɪ hohoanɪmo yangɪrɪ süngurɪhündühanei,” mehuamboyei. Asu Suda ai Sisasɪmbo hoafɪyahündowöhü sahündoya, “Roana boagɪrɪ fɪfɪrɪfekoate nafɪ mbusümonɪndɪ nɪmorɪyefɪpoanɪ. Roana yɪhoefɪ ape mamɪ God ai yangɪr-ani anüngu asu ro ahandɪ nɪmorɪ hond-aneɪ,” maseiamboyu.

⁴² Asu Sisas ai hoafɪyundürühɪ yahuya, “God ai anɪhondü sɪhei apembeɪ-mbonana, asu se wambo aboedɪ hohoanɪmo-rɪhündɪrɪsɪ. Nga ro Godɪ-dɪbo nɪmboa heheamboyahɪ asu makosahɪ. Ro makosahɪ ra ropoanɪmbo hohoanɪmoya hehea kosamboyahɪpoanɪ, nga God ai wambo koamarɪ-hendɪramboyahɪ makosahɪ. ⁴³ Asu se nɪmboyeɪ wandɪ hoafɪ ndofe fɪfɪrɪfekoate-mayeia? Asu seana ngaɪ wandɪ hoafɪ ra awi hɪmborɪndei. ⁴⁴ Sɪhei ape ana Satan-ani. Rananei asu se sɪhei apendɪ hohoanɪmo ranɪ yangɪrɪ sahümündɪ anɪboadeɪ. Horombo hondü aiana nindou hɪfokoare-randeimbɪyu manüngu. Ranɪyu asu ai moai anɪhondü hohoanɪmo süngure randɪ sapo anɪhondü hohoanɪmo ra ahandɪ fiambe nɪmarɪkoate-wambo. Tɪkai hoafɪ ai hoafɪyu arandɪ ra ahandɪ hoafɪ hond-ane. Aiana nindou tɪkai hoafɪyu-randeimb-ani, nga ranɪmboani asu tɪkai hoafɪ ranahandɪ nɪmɪndühani. ⁴⁵ Nga ro sɪheimbo anɪhondümo hoaf-ane hoafayahandürɪ. Ranane asu se wandɪ hoafɪ ra anɪhondümbefe-koate-ayeɪ. ⁴⁶ Sɪhei mbusümo nindou mamɪ ranai wandɪ hohoanɪmo-ambeahɪndɪ hohoanɪmo moaruwai weindahɪmandeyo wanɪmandɪyo? Asu ro anɪhondü hoafɪ hoafɪya arɪhandɪ ana, asu se nɪmboe wandɪ hoafɪ anɪhondümbefe-koate-mayeia? ⁴⁷ Godɪndɪ nɪmorɪ ana Godɪndɪ hoafɪ munɪgu ra hɪmborɪyehihanei. Seana Godɪndɪ nɪmorɪyepoanɪ. Ranɪmboanei asu se ahandɪ hoafɪ hɪmborɪkoate-yeɪ arɪhündɪ,” mehu

Sisas asu Abraham

⁴⁸ Asu Suda ai Sisasɪmbo sɪmborɪ tɪrɪfoarɪhorɪ hoafɪyehɪ seiya, “Roana sɪhambo rarɪhu hoafɪyahunɪnühaneɪ: ‘Seana Samariahünd-aneɪ asu sɪhafɪ fiambe moaruwai nendɪ mamɪ mbamarɪ,’ aseɪ. Ra anɪhondüyo?” maseiamboyu. ⁴⁹ Asu Sisas ai aheimbo yare hoafɪyuhɪ yahuya, “Wandɪ fiambe ana moai moaruwai nendɪ nɪmaro, nga wanɪ. Roana wandɪ Ape ranahambo, adükar-ani sahühanaɪ, nga se wambo moaruwaimbo-arɪhındɪrɪ. ⁵⁰ Ro wandɪ fimbo ndürümbanahɪ yahomboyahɪpoanɪ. Nga Nindou mamɪ wambo ndürümbani yahombo hoafɪ yɪbobore-randeimbɪ mbanüngu. ⁵¹ Ro sɪheimbo anɪhondümbaanahɪ hoafayahɪ, nindou ngaɪ ai wandɪ hoafɪ ra süngureandɪ ana, ai ngaɪ yɪfɪndu, nga wanɪ,” mehuamboyei. ⁵² Asu Suda ai hoafɪyahündowöhü seiya, “Haponda ro sɪhambo anɪhondü fɪfɪrɪ-hunɪmboaneɪ, sɪhafɪ fiambe moaruwai nendɪ amaronɪnɪ. Abraham yɪfɪyu asu Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyomo-rundeimbɪ amboanɪ yɪfɪsafɪmemo. Ranane asu se hoafɪyafühɪya ‘Nindou mamɪ ai wandɪ hoafɪ ranɪ-süngureandɪ ana, ngaɪ yɪfɪndu,’ masafɪ. ⁵³ Se yaro hohoanɪmoyafühɪ sɪheɪfɪ amoaɪ Abrahamɪmbo ngaɪsündɪworɪmboayafɪ? Aiana sapo yɪfɪmayu rasi. Asu Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyomo-rundeimbɪ amboanɪ ai yɪfɪmemo rasi. Asu se dɪdɪyafa?” maseiamboyu.

⁵⁴ Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyundürühɪ yahuya, “Asu ro wandɪhoarɪ wandɪ fimbo ‘adükar-aneɪ’ mbasahɪ-mbonana, asu ro moan-aneɪ. Nga wandɪ Ape aiani wambo ‘adükar-ani,’ yahu arandɪ, nga se hoafɪyehɪ ‘ai yɪhoefɪ God-ani,’ aseɪ. ⁵⁵ Asu seana moai ahambo fɪfɪrɪhorɪ. Nga roana ahambo fɪfɪrɪhinɪmboanahɪ. Asu ro hoafɪyahühɪ, ‘Roana moai fɪfɪrɪhinɪ,’ mbasahɪ-mbonana, asu ro se rawehindɪ nou tɪkai hoafɪya. Nga roana ahambo ndorɪhinɪ fɪfɪrɪhinɪ hehea asu ahandɪ hoafɪ ra süngurɪheandühanaɪ. ⁵⁶ Horombo sɪhei amoaɪ Abraham ai ro tüküfembo-mayahɪ ra hoefembo hohoanɪmoyuhü hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪmayu. Ai ra hoeire hayamboyu asu ahandɪ ngaɪsüfo ndore küre mamaru,” mehu.

⁵⁷ Ranɪmboyeɪ asu Suda ai Sisasɪmbo hoafɪyehɪ seiya, “Seana awi moai 50 hɪmbanɪyafɪpoanɪ, nga se Abrahamɪmbo hoefimarɪhinɪ asafɪ?” maseiamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai asükaiyu aheimbo hoafɪyuhɪ yahuya, “Yɪnɪ, ro sɪheimbo anɪhondümbaanahɪ hoafehandürɪ horombo hondü Abraham ai tüküfekoate-yuambeahɪyahɪ ro boateɪ manɪmboahɪ,” mehuamboyei ⁵⁹ Ranɪyeɪ asu Suda ai nɪmoeɪ hüründümo houmbo Sisasɪmbo nɪmoeinambombo mehomo, nga asu ai Godɪndɪ worɪ hɪnɪngaɪre haya dɪbo ndameɪfɪyu.

9

Sisas ai nindou h̄imboat̄har̄i d̄iboadomar̄ir̄i

¹ Sisas ai nafi-s̄unggu huh̄undam̄boyu nindou h̄imboat̄har̄i hoeimar̄ir̄i. Nindou ra h̄ond̄i ai h̄imboat̄har̄i yahurai wak̄imari+m̄indo. ² Raniyomo asu ahambo s̄ungurur̄i-rundeimb̄i ai hoafiyomondowoh̄u yahomoya, “Yamundo-randeimb̄i, dade moaruwai hohoan̄mo nindou ndanahambo ramarera asu ai h̄imboat̄har̄ayua? Ahand̄i moaruwai hohoan̄moyo, asu hondaf̄ind̄i-yafe-mayoyo?” mehomondam̄boyu.

³ Asu Sisas ai ahamumbo s̄imbor̄i yahuya, “Nindou ndanahand̄i h̄imboat̄har̄i ra ahand̄i-mayo, asu hondaf̄ind̄i-yafe-mayo moaruwai hohoan̄mo ranambo rareran̄i re-fimboyupoan̄i. Nga nindou ai yare h̄imboat̄har̄i-mayu ra God̄ind̄i hep̄un̄ifeimb̄i moat̄ukun̄i refewan̄i hoeifemb̄oh̄undam̄boyu yare h̄imboat̄har̄i-mayu. ⁴ God ai wambo koamar̄ihend̄ira makosahane, nga h̄uf̄iham̄ind̄i ndare n̄unguambe s̄ih̄ir̄i ahand̄i rat̄upur̄i rat̄upur̄i-ndefomboane. Nga n̄imb̄i p̄rayo ana, asu nḡr̄i nindou nḡor̄u ai-amboan̄i rat̄upur̄i-ndu. ⁵ Ro h̄if̄i ndan̄ih̄u n̄imboahambe ana ro n̄moreh̄i nindowenih̄i-yafe si-anah̄i,” mehu.

⁶ Raniyu Sisas ai yare hoafiyu mbura, h̄if̄ih̄i nḡur̄i t̄if̄ifi fandeamunde mbura, nindou h̄imboat̄har̄i-mayu ahand̄i h̄imboarambe pamareand̄i. ⁷ Raniyu ahambo hoafiyund̄uh̄i yahuya, “Se nḡaf̄i Siroam kak̄imari+h̄und̄i hoeambe s̄ih̄af̄i h̄imboar̄i ra popoaindand̄i,” mehu. (Hoaf̄i Siroam ra ‘koar̄ih̄efeyoa ho’ hoaf̄-ane.) Raniyu asu nindou ranai hu ran̄ih̄u ahand̄i nḡus̄umboar̄i ra popoaira mbura, h̄ih̄ir̄ifi s̄uf̄umbo aboed̄i h̄imboar̄i-mayu.

⁸ Raniyei asu nindou ak̄im̄i wor̄i yimburihi n̄imareimb̄i asu ahambo horombo hoeir̄ihoreimb̄i, ai horombo n̄moreh̄i nindowenih̄imbo kak̄inapombo moako-moakoyu marand̄i ran̄imbo hoeir̄ihor̄i hehimbo hoaf̄iyeh̄i seiya, “Awi sapo nindou ndan̄imbaiyu n̄imari yanḡr̄i n̄imar̄umbo aheimbo moako-moakoyu marand̄i?” masei. ⁹ B̄id̄if̄ir̄i ai hoaf̄iyeh̄i seiya, “Yin̄i, nindou aiyu refi marand̄i.” Asu b̄id̄if̄ir̄i ai hoaf̄iyeh̄i seiya, “Wan̄i. Ai nindou yahuraiyus̄i, nga ai-yupoan̄i, nga nindou nḡor̄uȳu,” masei. Nindou amur̄i ai ran̄i watapor̄imayeiamboyu asu ahand̄ihoar̄i yahuya, “Ro-anah̄i,” mehu. ¹⁰ Asu ai ahambo d̄uduyahindowoh̄u seiya, “Asu s̄ih̄af̄i h̄imboar̄i ra n̄ungure b̄ir̄ihoaimboyoa?” maseiamboyu. ¹¹ Asu ranai s̄imbor̄i yahuya, “Nindou Sisas seiar̄ih̄und̄i ranai h̄uburukonambo wand̄i h̄imboarambe fand̄ifoareand̄ir̄uh̄i yahuya, ‘Se nḡaf̄i Siroam kak̄imari+h̄und̄i hoe ranambe h̄imboar̄i s̄ih̄af̄i ra popoaindand̄i,’ mehuamboyah̄i ro ha popoair̄ihanda asu wand̄i h̄imboar̄i ra aboed̄i h̄imboar̄imayah̄i,” mehuamboyei. ¹² Asu ai d̄udur̄ihor̄uh̄i seiya, “Nindou ra nahi amarua?” maseiamboyu. Asu nindou ranai yahuya, “Nah̄umbei amaru ra moai f̄if̄ir̄ih̄in̄i,” mehuamboyei.

¹³ Raniyei ai nindou h̄imboat̄har̄i-mayu Sisas aboed̄i-marir̄i ranahambo Farisimbo sowana sahor̄im̄indei mahei. ¹⁴ Ngoaf̄imbo n̄imar̄imbo si ran̄i-s̄imboan̄iyu Sisas ai nindou ranahand̄i h̄imboar̄i aboed̄imareand̄i. ¹⁵ Asu Farisi ai nindou-mayu ranahambo d̄udurur̄uh̄i yahomoya “S̄ih̄af̄i h̄imboar̄i ra n̄ungure aboed̄iyomboyoa?” mehomondam̄boyu. Asu ai hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Sisas ai h̄uburuko wand̄i h̄imboarambe pamareand̄iramboyah̄i asu ro ha popoaimarihandamboyu wand̄i h̄imboar̄i ra aboed̄imayo,” mehu.

¹⁶ Ran̄imboemo asu Farisi b̄id̄if̄ir̄i ai yahomoya, “Nindou ndanahambo God ai koar̄iheira kus̄umboyupoan̄i, nga ai moai moan̄i nḡoaf̄imbo n̄imar̄imbo hohoan̄mo ra s̄ungureand̄i,” mehomo. Asu b̄id̄if̄ir̄i ai hoaf̄iyomond̄uh̄i yahomoya, “Asu nindou moaruwai hohoan̄imoyumb̄i ai nḡr̄i hep̄un̄ifeimb̄i moat̄ukun̄i yahurai rat̄upur̄i-ndu?” mehomo. Raniyomo asu b̄id̄if̄ir̄i ai nḡor̄u hohoan̄imoyomo asu b̄id̄if̄ir̄i ai nḡor̄u hohoan̄imoyomo marund̄i. ¹⁷ Raniyomo asu nindou h̄imboat̄har̄i-mayu ahambo h̄ih̄ir̄iyafu as̄ukaiyomo hoaf̄iyomondowoh̄u yahomoya, “Nindou s̄ih̄af̄i h̄imboar̄i aboed̄imarean̄in̄i ranahambo se n̄unguro hoaf̄iyaf̄indoa?” mehomondam̄boyu. Asu ai hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Aiana God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyu-randeimb̄-ani,” mehu.

¹⁸ Nindou ra ai horombo h̄imboat̄har̄i-mayu-anis̄i, nga asu ai ranahambo an̄ihond̄umbofembo moei mehomo. Ran̄imboemo asu nindou h̄imboat̄har̄i-mayu ahand̄i hondaf̄ind̄am̄bo ran̄i hoaf̄i ra f̄if̄ir̄ifemb̄oh̄unda m̄inḡiyomo h̄umarihaup̄ir̄i. ¹⁹ Asu ai ahafembo d̄udur̄up̄ir̄uh̄i yahomoya, “Nindou nda s̄ih̄afe n̄imoriyu? Asu se safeya ro h̄imboat̄har̄i yahurai wak̄imari-hor̄im̄indehane masafe, nga asu n̄imboe ai haponda aboed̄i h̄imboarayua?” mehomo. ²⁰ Asu ahand̄i hondaf̄ind̄i ai safeya, “Yin̄i, ro ahambo f̄if̄ir̄ihor̄i ai ȳihoēh̄i n̄imor-ani asu ai horombo h̄imboat̄har̄i wak̄imari-hor̄im̄indeh̄i. ²¹ Nga haponda moai ahambo f̄if̄ir̄ihor̄i ai n̄un̄ngufimbombe ahand̄i h̄imboar̄i ra aboed̄i h̄imboar̄iyu. Asu ro moai f̄if̄ir̄ihor̄i nindou ahand̄i h̄imboar̄i aboed̄imarir̄i ranahambo. D̄uduyafundos̄i, ai ad̄ukar̄iwambo s̄ih̄amumbo ahand̄i fimbo hoaf̄ind̄upur̄imbui,” masafe. ²² Hondaf̄ind̄i ai Sudambo ȳih̄imbor̄inapur̄uh̄iyafe ai

ahamumbo rarine hoafimefe. Horombo Suda ai yaru hoafiyomondühi yahomoya: “Nindou ai weindah hoafiyehi, ‘Sisas ra nindou God ai ahandi nendambo aboedifembo kafoariri hini ngimariri Krais-ani,’ seiani ana, asu aheimbo rotu worambeahindi hihai boadundura ngiri ai-babidi rotunde,” mehomomo. ²³ Ranimboyafe asu hondafindi ai hoafiyafeihü “Ahambo düduyafundosi, nga ai adükariwambo sihamumbo ahandi fimbo hoafindüpurimbui,” masafe.

²⁴ Raniyomo asukai nindou himboatihari-mayu ranahambo miringimemonda masünu. Asu ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Se Godimbo nduri adükariümb-ani mbisafindowohü anihondumbo hoafindafi. Ro fifirihumboanefi nindou ndanana moaruwai hohoanimo-yu-randeimb-ani,” mehomomo. ²⁵ Asu nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Ro moai ahambo fifirihini, nga awi ai moaruwai hohoanimo-yumbümbeiyu asu wanimbeiyu. Mam moatükuni ro fifirimaritheandi ana, yini ro horombo himboatihari manimboahiyahi, nga hapondanana ro aboedi himboarayahi,” mehu. ²⁶ Asu Suda ai düduyafindowohü yahomoya, “Sihambo nününgureaninimboyua? Sihafi himboari ra nününgure aboedireaninimboyua?” mehomondamboyu. ²⁷ Asu ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafimayahapuruyo, nga asu se hoafi ranahambo moai himboriyomo. Asukai se himborimbo yahomomboemo? Se-amboa ahambo süngururü-rundeimbimbo tükufembo yahomomboemo?” mehu.

²⁸ Asu Suda ai nindou ranahambo nginindirurühi moaruwai hoafiyomondowohü yahomoya, “Seana Sisasimbo sünguriri-randeimb-anafi. Nga roana Mosesimbo süngurihuririhundeimb-anefi. ²⁹ God ai Mosesimbo hoafimayundo ra ro fifirihundi. Nga nindou rananimbo ai dagüdambua? Roana moai ahambo fifirihuri,” mehomomo.

³⁰ Asu nindou ranai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ndanana wambo rani-poanimbo moatükun-ane! Aiyu wandi himboari aboedimareanda asu ro aboedi himboarayahi. Nga nimboemo se hoafiyomondühiya, ai nahaninipoediyu ro moai fifirihuri ehomoa? ³¹ Ro fifirihumboanefi, nga God ana moai moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbimbo hoafi ana himboriyu randi, nga wani. Nga nindou ranai Godimbo hohoanimoyuhü asu ahandi hoafi süngumareandi ranahandi hoaf-ane God ai himboriyu arandi. ³² Moai horombo nindou mam hondi ai himboatihari wakirimindoani asu nindou ngorü ai ahandi himboari aboedi-mariri hoafi ra yangoro, nga wani. ³³ Asu God ai nindou nda koehefikoate-mbei-mbonana, asu ngiri raranimoatükuni hifi ndanihu ratüpuriyu,” mehu.

³⁴ Asu simbori ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Horombo me ai sihambo moaruwai hohoanimo ranambo wakimaramindinini asu se himboatihari mayafi ranimboanefi ro fifirihunini. Se nindou moaruwai hohoanimo-yafeimb-anafi. Asu se yihoe fombo yamundifemunimbo safomboyafi?” Ai ahambo yaru hoafiyomondowohüyomo rotu worambeahindi hihai foarüwuri weindani hini ngimarüwuri.

Nindou anihondümbafe-koate-aye ai himboatihari nahurai-anei

³⁵ Sisas ai ranimbo himboriyu haya, kokorü hu hoeirirühi yahuya, “Se Nindou Hondü ranahambo anihondumbo-roworai waniyo?” mehundowamboyu. ³⁶ Asu nindou ranai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, Nindou Hondü ra düdia? Se wambo hoafiyafi-ndirananimbo ro ahambo anihondumbo-ndihini.” ³⁷ Asu Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se ahambo hoeimariwori. Aiani se-dibo wataporayu nda,” mehuamboyu. ³⁸ Asu nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Adükari, ro anihondumbo-areanini.” Ai yahu mbura Sisasimbo yimindihoyimbu pusire nimarumbo hohoanimomayundo.

³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Ro nindouyei hohoanimo yibobofemboyahi hifi ndanihu makosahi. Ranimboane asu nindou Godindi hoafi fifirifekoate-yembi ai nindou himboatihari aboedehindi nahurai fifirindihimboyei asu Godindi hoafi fifirihundeimb-anefi asei ai himboatihari nahurai fifirifekoate-ndeimboyei,” mehu.

⁴⁰ Farisi bidingiri ai ahandi fikimi ningomombo ahandi hoafi ra himboriyomo houmbo yahomoya, “Asu ro-amboa himboatihariyefi?” mehomondamboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Asu se himboatihari mbemo-mbonana, hohoanimo moaruwai ra moai sihamundi flambe nimaropuri. Nga se hoafiyomondühi, ‘Yihoe fi himboarana aboed-ane,’ yahomo arundi, ranimboane asu hohoanimo moaruwai ra awi sihamundi flambe amaropuri,” mehu.

¹ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Ro anihondümboanahî sîhamumbo hoafayahî, nindou ai moai sipsip+yafe ginîrî yipurî nafî kefuai randî, nga amurî hîmborî nafî kefuai arandî, nindou ranai ana hümbuhünîkorî napo fufuramündü-randeimb-ani. ² Asu nindou yipurî nafitambe nafî karefuendî ranai ana sipsip ahei afînd-ani. ³ Nindou yipurî hîfand-randeimbî ai-anîmbo nindou ahu ranahambo yipurî ra tindîhembui. Rananei asu sipsip ai ahandî yafambe ra hîmborîyei arîhündî. Ranani asu ai ahei ndürî ra dükarearü yîsîboasîyuhî asu ai aheimbo ginîrambeahîndî semündündürî moanambühî tüküfi ahu. ⁴ Asu ai ahandî sipsip ra muŋgu ginîrambeahîndî semündündürî moanambühî tüküfi hayambo asu ai horombofi huanî ahandî süngu ahei. Sapo sipsip ranai ahandî yafambe hîmborîyeihî ranîmboane ahandî süngu ahei. ⁵ Aiana ngîrî nindou amurîndî süngu ngei, nga wanî. Nindou amurî ai huanî ana, ai ahambo yîhîmborîhorühî fefoehindühanei. Ahandî yafambe hîmborîkoate-ayeî ranîmbo wambo.” ⁶ Sisas ai aheimbo kafoefe hoafî ra yare hoafîmayündürî, nga asu moai kafoefe hoafî ranahandî nîmîndî ra fîfirîhindî.

Sisas ai sipsip hîfandî-randeimbî aboed-ani

⁷ Ranîyomo Sisas ai asükaiyu hoafiyuhî yahuya, “Ro sîhamumbo anihondümboanahî hoafayahî. Roanahî sipsip+yafe yipurayahî. ⁸ Asu nindou ai ro sünguyahanî horomboyahî ahei aiana hümbuhünîyeihî rananî napo moanî fufurühümündî rîhündühanei. Asu sipsip ai-amboanî moai ahei hoafî hîmborîyei rîhündî. ⁹ Ro-anahî yipurayahî. Asu nindou didîyei wambo sowanambo sînei ginîrî ranambe karefoehindî ana, God ai aheimbo aboedambo-ndeandürümbui. Rananîmbo asu ai keboehî tükündahîndühîndümbui asu ai ginîrî ranambe sesîmbo amboanî keboehî tükündahîmboyei. ¹⁰ Nindou hümbuhünîyurandeimbî ginîrî ranambe karefuendî ra moanîyupoanî karefuendî. Nindou karefuendî ra ai kefoefe hefe hîfo sipsip hümbuhünîmbo hîfokoeffindürümbu yahumboani. Nga roana keboehendühî sipsip aboedî yangîrî dîboadeimbî asu ahei fiambe aboedî hohoanîmo yangîrî nîngombo afîndî mbîmarîndüra samboanahî asîhühî.

¹¹ Roana sipsip hîfandîrî-handeimbî nindou aboedî saf-anahî. Nindou sipsip hîfandîra-randeimbî aboedî ranai ana aheimbo farîhefe-ndürîmböhünda yîfindümbui. ¹² Nindou kakî semîndîmbo ratûpurîyü arandî aiana sipsipîyei afîndîyupoanî. Asu ai sipsip aheimbo hîfandîrarü-randeimbîyupoanî. Asu aiana nîmambeahîndî yaforî moaruwai howanî hoeimareandî ra fiboembui. Rananîmbo asu yaforî ranai sipsip ranaheimbo warîbadarü wakîndeandüra buküründeimboyei. ¹³ Nindou ranai ana moanî kakî semîndîmbo yangîrî hohoanîmoyuhî wambo ngîrî sipsip ranaheimbo hîfandîyondürîmbo hohoanîmondu.

¹⁴ Nga roana sipsipîyei hîfandî-hîfandîyondürîrambo nindou aboedî saf-anahî. Ro ana wandî sipsip ranaheimbo fîfirîheandüranî asu ai-amboanî wambo fîfirîhindîrîmboaneî. ¹⁵ Hoafî ra yahurî-ane, ro wandî Apembo fîfirîhinanî asu Ape ai wambo fîfirîrareandîrî nou. Rananîmbo asu ro sipsipîmbo farîhefe-ndürîmböhünda yîfindamboyahî. ¹⁶ Asu wandî sipsip bîdîfîrî mbanîboadeî ranana ndanî ginîrambeahî moai nîboadeî. Aheimbo amboanî ginîrî ndanambe semündündürî koafoefendürîmbo samboanahî. Rananîmbo asu ai ro hoafîyaheimbî wandî yafambehündî ra hîmborîndeimboyei. Rananîmbo sipsip ranai mamambe nîboadeiya asu nindou aheimbo hîfandîyondürîmbo ra mamî yangîrî nüngumbui.

¹⁷ Ro yîfîyo hefe asükai botîfemboayahî ranîmboane Ape ai wambo ngusüfo parareandîrî. ¹⁸ Ngîrî wambo nindou mamai-amboanî hîfokoeffendîrîmbo hohoanîmondu. Nga ro hohoanîmomayahî süngu wandî yangîrî nîngo ra hîfokoeffendîrîmböhünda hîhîngî-ndîheamboyahî. Asükainda ro hohoanîmomayahî süngu wandî yangîrî nîngo ra hîhîndîhe ndahamîndîmboyahî wandî Ape ai randafandî mehu süngu,” mehu.

¹⁹ Suda ai ranai hoafî ra hîmborîyomo houmbo asükai yimbumboru yîbobomefundî. ²⁰ Ranîyomo asu bîdîfîrî ai yahomoya, “Moaruwai nendî ahandî fiambe mamaroamboanî ai yare wunünîmbo-wunünîmboayu. Asu se nîmboemo ahandî hoafî ra hîmboayomoa?” mehomoya. ²¹ Asu bîdîfîrî ai yahomoya, “Hoafî ndanana nindou moaruwai nendî nîmarümbîndî hoafîyupoanî. Asu moaruwai nendî ranai ngîrî nindou hîmboatîharîndeianî ahei hîmboarî ra aboedîndeandî,” mehomoya.

Suda ai moai Sisasîndî hoafî hîmborîyomo

²² Serusarem ngoaftîhü horombo Godîndî worî ahandhoar-ane maseî ranahambo asükai hîhîfî-hîhîfîmbo sî tükümeveyo. Ranî si ra ngîsîharîyowambeyo tüküfe marandî. ²³ Ranîyomo asu Sisas ai Godîndî worambe Soromonîndî weindanî yîbadîwamî mahûfu. ²⁴ Ranîyomo asu Suda ai sîfomo ahambo wakîrurü nîngomombo yahomoya, “Ro yimbu hohoanîmoayefî hefî ra asu nüngusümböanî se hoafîmandafîmuna? Asu se Kraîs-ayafana yîhoefombo weindahî hoafîyafan-anîmbo ro hîmborîndefosî,” mehomondamboyu.

²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafi ra hoafima-yahapuriyosi, nga asu se moai wandi hoafi ranahambo anihondumbo-rundi. Mungu hepuni-feimbi moatükuni wandi Apendi nginindinambo ratüpurayahi ranai ro didimbayahä ra nafuiyoarandi. ²⁶ Nga asu seana wandi sipsip rani diborihindi-yomoponi. Rani-mboanemo asu se wandi hoafi anihondumbofoe-koate-yomo arundi. ²⁷ Asu wandi sipsip ranana ro hoafyaheimbi ra himboriyehü asu ro aheimbo firiheandürananei asu ai wandi süngu hei arihündü. ²⁸ Asu ro aheimbo yangiri koadürümbo-koadürümbo ningombo asahandüri ra ai ngiri yifindei. Asu ngiri nindou mamai-amboani wandi warambeahindi hündamündündüri. ²⁹ Wandi Ape ai sipsip wandi ra wambo masendür-anei. Asu ai munguambo moatükuni ranahei nginindi ngasünde haya nginindi saf-ani. Asu ngiri nindou mamai-amboani Apendi warambeahindi hündamündündüri. ³⁰ Ape-ani asu roanahi roana mamanehi,” mehu.

³¹ Raniyomo asu Suda ai nimoie hümäründümo Sisasimbo pifendombo yahomombo. ³² Raniyu asu Sisas ai yahuya, “Ro sihamumbo Apendi ratüpurü afindi nafuimehauri. Asu se nini ratüpurü aboedi ranahambo hohoanimo-yomondühuyomo wambo nimoieinambo hifokoefendiri-mbo yahomo houmbo rawefunda?” mehuamboemo. ³³ Asu simbori Suda ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana sihafi ratüpurü aboedi ramarowandi ranimboyeefiponi nimoieinambo hifokoefenimbo asefi, nga wan. Se moani nindou yangiri-anafi asu Godimbo moaruwaimbofoe hoafirühi, ‘Roana God-anahi’ masafi ranimboanefi,” mehomondamboyu.

³⁴ Asükaiyu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Hoafi nda sihamundi ahinümbi hohoanimo Bukambe ndare megoro: God ai yahuya, ‘Ro siheimbo hoafimayahi, seana god-anei,’ meho. ³⁵ Nindou God ai ahandi hoafi masagadüri ranaheimboyo ai god-anei mehondüri. Asu ngiri Baiborambeahindi hoafi ranana ngorü-süngunde hoafindo. ³⁶ Nga Ape aiyu ahandi hoari wambo kafoareandiri mbura, asu hifina koamarihendira makosahi. Ranimboyahi ro hoafiyahühi, ‘Roana Godindi nimir-anahi,’ masahi asu nimboe se wambo hoafiyomo-ndirühiya, ‘Nimboe se Godimbo gogonimbo-rihaworühi hoafayafi,’ mehomoa? ³⁷ Asu ro Apendi ratüpurü ratüpurükoate-ndahan’ ana, asu se wandi hoafi ra yowan’ anihondumbo-ndumboemo. ³⁸ Nga asu ro ahandi ratüpurü ratüpurüyahani se wandi hoafi ranahambo anihondümbofembo moeimbo ana, asu ratüpurü rani yangiri anihondumbo-ndundi. Rananimbo asu se hohoanimo ra ndondu hohoanimo-ndimondühi ffindumboemo Ape ai ro-dibo mamanehi amarehi,” mehu. ³⁹ Asükaiyomo Suda ai hoafi ra himboriyomo houmbo ahambo kikihimündümbomo yahomo houmbo ramefundi, nga asu Sisas ai aboedambo mahu.

⁴⁰ Sisas ai asükaiyu hihirifi hanü Sodan himo horombo Son hundürürü randühi manüngu. ⁴¹ Ai nunguane, nindou ranai ahambo sowana sühüsihü seiya, “Horombo Son ai moai hepuni-feimbi moatükuni ratüpurüyu. Nga mungu raranimo-atükuni hoafi nindou ndanahambo hoafimayu ranana anihond-ane,” masei. ⁴² Raniyei asu nindou afindi ranihü ranai ahambo anihondumbo-marhorü.

11

Sisas ai Rasarus yifihündi botimari

¹ Nindou mamä ahandi ndürü Rasarus Betani ngoafihündi ranai angünimbo mamaru. Betani ra Maria asu Mata apodoho nimarifeimbi ngoaf-ane. ² Maria aiyu weri firi-jarümbi Sisasindi tihari-wamä kafoare mbura, asu ahandi mbirina-nambo gedumarihendi. Nimorehi mamä ranahandi ranihiyu Rasarus angünimbo Betani ngoafihü megruru. ³ Raniyafe asu apodoho ranai Sisasimbo hoafimbo nindou koarihenerühi safeya, “Adükari, nindou se ngüsü pamarüworü ranai angünimboani,” masafeamboyu.

⁴ Raniyu asu Sisas ai ahafe hoafi ra himboriyu haya hoafiyuhü yahuya, “Angün ranana yifimbo angünüyoponi, nga wan. Ranana moani Godimbo ndürü adükari segodimbo-hündamboane tükefeyo asu rani-süngumboanimo Godindi Nimir amboani ndürü adükari ndemündümbui,” mehu. ⁵ Sisas ai Mata apodoho asu Rasarus aheimbo ngüsü pareandüri marandi. ⁶ Nga asu Sisas ai Rasarus angünimbooyu hoafi ra himboriyu haya, ranihü yimbu si mamaru.

⁷ Asükaiyu sünguna nimarümbomo ahambo süngururü-rundeimbimbo yahuya, “Asükai mborai, Suda-yafe hifinambo ngefombo,” mehuamboemo. ⁸ Asu simbori hoafiyomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sapo hapondanuyomo Suda ai sihambo nimoieinambo hifikoefenimbo yahomo houmbo raraomarüninisi. Asu se asükai Suda-yafe hifinambo hifombo safomboyafi?” mehomondamboyu. ⁹ Asu simbori Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Mamä si ra gebuai-ane anigo. Nindou ai

sirühi ana ngiri pindu si ra hoeireambowambo. ¹⁰ Nga asu nindou ai nimbokoani ahua ana, piyu arand si yanjorikoate wambo.”

¹¹ Ahamumbo yare hoafiyupuri mbura asukaiyo hoafiyupurühi yahuya, “Siheti wandafi Rasarus ai mapuamboanahi awi ro ngü ahambo botindihini samboanahi,” mehuamboemo. ¹² Asu ahambo sünggururü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari, nindou ra apo yangiri apu ana, asukai ahandi angünü ra aboedindümbi,” mehomondamboyo. ¹³ Sisas ai hoafimayupuri ra, Rasarus ana yifimayu yahumboyo, nga ahambo sünggururü-rundeimbi ana moani apo hondü mapu-amboani yare hoafayu mehomo. ¹⁴ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo diboadiire hoafiyupurühi yahuya, “Rasarus ana munguna yifimayu. ¹⁵ Rani-simboani ro moai ai-dibo nimarühi, nga ro rani-mbo-hündambo hihifi-hihifayahi. Rani-nimbo asu se wambo anihondumbo-ndundiri. Nga hapondani sihiri ahambo sowana ngefimboane,” mehupuri. ¹⁶ Raniyu asu Tomas ahambo Didimas sahündo-rihundeimbi ai Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ahamumbo yahuya, “Wai sihiri andai ngifi, Sisas-babidimbo Sudiahü yifindefo,” mehu.

Sisas ai yangiri ni ngombo niminduhani

¹⁷ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi babidimbo hifomo Betanihi tüküyafundühyomo Rasarus ai yifimayu honguambe masihorü ra yimbuyimbu si homboane hoafi ra himborimayu. ¹⁸ Betani ngoafi ana Serusaremihündi anguniyopoani. Betani ngoafihündi botife hefe Serusarem ngoafina aho ra ngimi kiromita-ane. ¹⁹ Rasarus yifimayu raniyei asu Sudahüdi afindi ranai Mata Mariambo kiki-mifoeferi nimaröani ngusüfo aboedi küri-ne mbi-marifeya sei hehimbo masühüsi.

²⁰ Mata ai Sisas masüfo hoafi ra himboriyo haya, ahambo nafaarimbo ho, nga asu Maria ai worambeahi nimarö. ²¹ Mata ai Sisasimbo hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, asu se ndanihü mbanimbafi-mbonana, wandi ranihi ai ngiri yifiyu. ²² Nga ro fihirihamboanahi, asu se hapondani amboani Godimbo nini-mo didebafefoando ana, sihambo daganinimbui,” mehoamboyo. ²³ Asu Sisas ai ahambo hoafiyondowohü yahuya, “Sihafi ranihi ana yangiri aboedi hifambe-ambeahandi botindüfimbui,” mehundowamboyo.

²⁴ Asu Mata ai ahambo asukaiyo hoafiyowohü yahoya, “Ro rani-mbo fihirihamboanahi, nga ai asükaindu süngunambo hifi nda munguyowambe yangiri aboedi botindifimbui,” mehoamboyo. ²⁵ Asu Sisas ai yahuya, “Yifihündi yangiri botife ni ngö ra ro nimind-anahi. Nindou ai wambo anihondumbo-reandiri haya yifayu ana, ai asükaindu yifihündi botindüfi nungumbi. ²⁶ Nga nindou mungu yangiri nimböimbo wambo anihondumbo-arihindiri ana, ngiri yifindei, nga ai koadürumbo-koadürumbo yangiri niboadeimboyei. Asu se hoafi ndanahambo anihondumbo-rowandai wanayo?” mehuamboyo. ²⁷ Asu Mata ai yahoya, “Yinti, Adükari, ro sihambo anihondumbo-rheaninimboanahi seana God kafaore hinijgimareanini Kraisanafi. Seana Godindi nimir horombo hifinambo nindou kudümbui mehu ran-afi,” meho.

Sisas ai aranimayu

²⁸ Mata ai yare hoafiyo haya, ahandi akidambo hifo hinigirou himboambeambe hoafiyondowohü yahoya, “Yamunde-randeimbi ana ndanihü süfumboani sihambo düdumefini,” mehoamboyo. ²⁹ Asu Maria ai rani hoafi ra himboriyo haya, nimehünou botife haya Sisasimbo sowana maho. ³⁰ Sisas ai awi moai ngoafihü tüküfiyu, nga nafini Mata ho hoiererühi ranihü manühu. ³¹ Raniyo Maria ai nimai botife haya pipnambo mahowamboyei asu Suda Maria-babidimbo worambe ahafembo kiki-mifoarhipiri mamarei ranai ahandi süngu mahei ndanana Rasarus yangurühi ho arani-hoafimboane aho sei hehi.

³² Maria ai ho Sisas nunguhü tüküfe ahambo hoiererühyo ahandi fikimi yiri yimbu pusire yimindihö yimbunambo nimarimbo hoafiyowohü yahoya, “Adükari, se ndanihü mbanimbafi-mbonana, wandi ranihi ai ngiri yifiyu,” mehoamboyo. ³³ Sisas ai Mariambo hoeireandane arani-hoafimaranda, asu Suda ahandi süngu masinei ranai kameih arani-hoafi-marihündamboyo. Asu Sisas ai ahandi ngusüfoambe moaruwaimariri. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo düdufindürühi yahuya, “Se ahambo nahü sihehora?” mehuamboyei. Asu ai seiya, “Adükari, naha se sühüfi hoeiro,” maseiamboyo.

³⁵ Asu Sisas ai aranimayundo. ³⁶ Asu Suda ai hoafiyehi seiya, “Hoeirühi. Sisas ana nindou ranahambo afindi hamindi ngusüfo parirühi wamboani,” masei. ³⁷ Nga bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Sisas ai nindou himboathari aboedimariri. Nga asu ai nimböe Rasarusimbo fehefiyua yangiri ni ngombo ra wanimayu?” masei.

Sisas ai Rasarus botimariri

³⁸ Asūkaiyu Sisas ai ahandi ngusūfoambe moaruwai mahafowamboyo hu honguambe tükümeŋyū. Hongu ra nīmoei nīmaroweimbi wowondīmarīhündīyo ranīyo nīmoeiambe nafītambe ra nīmoei ngorūnambo gūrūhi pamarīhindi. ³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Nīmoei ambembo gūrūhi pamarīhindi ra farīhehi,” mehuamboyo. Asu Mata nindou yifimayu ranahandi rehi ai yahoya, “Adūkarī, Rasarus ana yimbuyimbu si honguambe yanggurimbeni. Nga fisinjirūmbei nawe,” mehoamboyo.

⁴⁰ Asu Sisas ai yahuya, “Sapo hapaosūngu hoafiya-hanīneimb-ane. Asu se wambo anihondūmbo-arowandiri ana, se Godindi nginindi ra hoeindowamboyaŋi,” mehuamboyei. ⁴¹ Ranīyei asu ai nīmoei ra mafarīhehindamboyo, Sisas ai nīmooamo hīmboariyuhū yahuya, “Ape, ro sihambo hīhīfarīhanīni. Se wandi hoafi hīmborī-yafomboanaŋi. ⁴² Ro fīfirīheandi ro hoafiya arīhandi ra se afīndīmbo hīmborī-yafi randūhanafi. Nga nindou ndanīhū manīboadei-amboanahi ro ndarīhe hoafayahi. Rananīmbo se wambo koamarīhawandira makosaŋi ra anihondūmbo-mbiri hīndīramboane.” ⁴³ Raweyahū haya pukūna mīngīyuhū yahuya, “Rasarus, se weindana tükūyafō sīnīfi,” mehuamboyo. ⁴⁴ Ranīyo asu Rasarus ai honguambeahīndi tükūfi haya masūnu. Ahandi yitīŋarī watīŋarī ra hoeari goesūrinambo hūputūpurūhūmūndi hīnīngīmarīhīndīyo, asu ahandi ngusūmboari hoearinambo gabudī-mafoarīhīndīyo ranī-kameihī tükūmeŋyū. Ranīyo asu Sisas ai hoafiyuhī yahuya, “Hoeari ra furīhehindōan-anīmbo ai mbūhu,” mehundūri.

Suda-yafe bogori ai Sisasimbo hīfokoeffimbo hohoanīmomemo
(Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2)

⁴⁵ Ranīyei asu Suda bīdīrīrī ranīhū Mariambo hoeifembo masūhūsi ranai ranīmoatūkunī Sisas ai ramareandi ranīmbo hoeirīhi hehi asu ahambo anihondūmbo-marīhorī. ⁴⁶ Nga asu bīdīrīrī ai Farisi sowana hei, Sisas ratūpurīmayu ranahambo ahamumbo hoafīmehūpurī. ⁴⁷ Ranīyomo asu nindou Godimbo sihou-rundeimbi bogori ai Farisi bīdīrīrī-babīdīmbo kansirīmbo gugurūpurī houmbo hoafīyomopurūhī yahomoya, “Sīhīrī nda nūngumandahua? Nindou ndanani ai hepūnīfeimbi moatūkunī afīndī ratūpurīyo arandi. ⁴⁸ Sīhīrī ahambo moanī rarīhurī hīnīngīrīhuranī ai hepūnīfeimbi moatūkunī ratūpurīyo randanī nindou afīndī ai ahambo anihondūmbo-arīhorī ana, Rom bogorī sīhefīmbo hīfandarīmunī ai dīfomo sīhefīmbo moaruwaimbo-ndīmunūhī asu sīhefī Godīndī worī ra bīrīboadūmboemo,” mehomo.

⁴⁹ Ranīyo asu ranī hīmbanīfīhī nindou mamī ahandi ndūrī Kaiafas ai Godimbo sihai-randeimbi adūkarī bogorīmbofi manūngu. Ai hoafīyupurūhī yahuya, “Seana moai raranī-moatūkunī fīfirīrundī! ⁵⁰ Se ndoru fīfirīrundai? Nindou mamī ai nindou amurī aheimbohūnda yīfayū ranana aboed-ane, nga Suda sīhefīmbo mūnguambo moaruwaimbofe ana, moaruwai-ane,” mehu. ⁵¹ Kaiafas ai yare hoafīmayu ra ahandi hohoanīmonambo yanggīryūpoanī. Nga ranī hīmbanīfīhī Godimbo sihai-randeimbi adūkarī bogorīmbofi nīmarūmboambo Sisas ai aheimbohūnda yīfīmboayo ranīmbo horombo hoafīreandūhīyo. ⁵² Ai Sudambo farīhefembo yanggīryūpoanī yīfayū ra, nga Godīndī nīmori mūngua hīfīhū burīyei wakarīhīndī aheimbo semūndūndūrī mamambefendūranī mamīsīrīmboyaŋi mbīnīboadeia mbūsī hayambo-anīmbo yīfīndūmbui.

⁵³ Asu ranīyomo ranī-sīmboanī pīyomo houmbo, Suda-yomondī bogorī ai Sisasimbo hīfokoeffimbo yahomo houmbo hoafi fīfirīmarundī. ⁵⁴ Ranīmboyo asu Sisas ai moai Suda-yomondī hīmboahū weindahī tükūfiyo. Ranīyo ai Sudia hīfī ra hīnīngīre haya, ngorū hīfī nīmī wohī furīkoate-reandūhī ngoafi ngorū ahandi ndūrī Efraim ranīhū hu ahambo sūngururū-rundeimbi babīdīmbo manūngu.

⁵⁵ God ai Sudambo Isipīhūndī aboedīmareandūrī si Pasofa ra awi tükūfekoate akīmī tükūfembo yanggīryūoambe nindou ngorū ngoafīhūndī ngorū ngoafīhūndī ranai Serusarem ngoafīnambo ahei fi Godīndī hīmboahū aboedī tükūfembōhūnda mafandīhīndī. ⁵⁶ Ranīyei asu ai Sisasimbo kokorīhorī wakīrīthora mayoa Godīndī worambe nīmboeimbo aheihoari wataporīyeihī seiya, “Se nūngurūhī hohoanīmoayeia? Sisas ai adūkarī si tūkefeyo nda hoeifembo madūfuyo wanīmandūyo?” masei. ⁵⁷ Nindou Godimbo sihou-rundeimbi bogorī ai Farisi-babīdīmbo yaru hoafīmemo: ‘Nindou mamī ai Sisasimbo hoeiriranī anūngu ana, asu ahamumbo ranīh-anī anūngu yahopuran-anīmbo ahambo papī-hoafīyūmbohūnda kīkīhī-mbīrundūmo-ndamboane,’ mehomo.

12

Maria ai Sisasīndī tīŋarīwamī werī kamafoareandi
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Adūkarī si ra tükūfembo awi 6 si nīngowane, asu Sisas ai Betani ngoafīnambo mahu. Ngoafi ra Rasarusīndī ngoafī-ane. Rasarus ranahamborūrī Sisas ai honguambeahīndī

yifihündi botimariri. ² Ran i njoafihündi ai Sisasimbo sindrühündühi mamarei. Mata ai sesi kakireandi, nga Rasarus ai nindou Sisas-babidimbo nimatei masahüsi rababidimbo namaru. ³ Maria ai weri fisiharümbi hipiri mbuisamonjo-ramindeimbi kaki afindihli sahümündimbi ra semindi haya Sisasindi tihari wami kare mbura, asu ahandi mbirinaninambo gedumarihendi. Raniyo asu weri ranahandi fisiharü aboedi ranai worambe kikihimayo. ⁴ Nga asu nindou mam ahambo süngurü-randeimbi ahandi nduri Sudas Iskariot ai-amboani ranihu namaru. Nindou ranai-animbo Sisasimbo nderümündü ahandi hürütümbi ahamundi wariwamindirümbui. Ai moai Maria ramareandi ranahambo hihifi-hihifiyu. ⁵ Nindou ranai hoafiyuhi yahuya, "Nimboe weri aboedi nda nindou ai sahümündih asu ranihli 300 kaki semindi mburimbo nindou napokoateimbi aheimbo segudürimbomayoa?" mehu. ⁶ Nga nindou napokoateimbi aheimbo hohoanmoyunduri haya hoafiyumboyoopani, nga wani. Nindou ranai hümbuhünyu-randeimbi-ani ranimboane asu ai yare hoafimayu. Aiyu kaki hipiri ahamundi ra hifandimarandi raniyu asu ai kaki foarhi marihündi ra bidifiri hümbuhünyu marandi.

⁷ Ranimboyu asu Sisas ai yahuya, "Nimorehi ranahambo se hinngindihindi. Ai wandi yifi si ranahambo horombonambo noure rarenduhane fisiharümbi moatükun aboedi ra afandifoareandiri. ⁸ Nindou napokoateimbi ai-animbo se-babidimbo koadürümbo koadürümbo nimboeimboyey asu se aheimbo fandiheli-ndürindihündi, nga roana ngiri se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo nimboahi," mehu.

⁹ Suda ai Sisas Betani njoafihü aningu hoafi himboryei hehimboyey, raninambo mahüsi. Ai mahüsi ra Sisasimbo hoefimbo yangriyeipoani, nga Sisas Rasarusimbo yifihündi honguambeahindi botimariri ranimbo hoefimbo kameihyei mahüsi. ¹⁰ Raniyu asu Godimbo sihou-rundeimbi bogori ranai Rasarusimbo kameih hifokoefimbo yahomo houmbo hoafi didiboado-marundi. ¹¹ Nimboe sapo Suda bidifiri ai Sisas Rasarus yifihündi botimariri ranahambo hohoanmoyeihi asu ahei bogori-yomondi ratüpurü ra hinngirihi hehimbo Sisasimbo yangri anihondümbo-marihora ranimbo wambo.

Sisas ai Serusarem njoafihü adükari bogori nahurai tükimefiyuwa mungu ai hihifi-hihifimayeyi

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40)

¹² Nimhoafirehi nindowenih afindi ranai adükari si ra hoefembo masühüsi ranai ranihu nimateiane. Asu ngörü sih Sisas ai Serusarem njoafinambo asüfu hoafi ra himbormayeyi. ¹³ Ranieyi asu ai mbe emündi nahurai hutei sahümündi hehi, nafina nafaorihori hehi hoafi afindi-afindiyeihyeih seiya, "Godimbo hihifi-hihifindefo!

Nindou Adükari ndi süngu tükefiyu ranahambo 'aboedi-ani' mbisefomboane.

Israeri-yafe adükari bogorimbo aboedi-ani mbisefomboane," *Buk Song 118:25-26* masei.

¹⁴ Sisas ai dongi semündü haya raniwami masüfu Baiborambe hoafimayo süngu. ¹⁵ Ai yare hoafiyowohü yahoya,

"Saion njoafi, se yihimbondamboyafi!

Sihafe Adükari bogori asüfu ra hoeriwori.

Aiana dongi nimori ran wamani nimarimbo asüfu," *Secaraia 9:9* meho.

¹⁶ Horombo ana ahambo süngurü-rundeimbi ai ranani moatükun moai wudipoaporu fihirundi. Nga sünguna Sisas ai sunambe hafuane, rasimboani ai hohoanmomemo Baibor ahambo hoafimayo ra. Raniyomo asu nindou ai Sisasimbo rafaorihori marihündi ranahambo fihiramarundi.

¹⁷ Horombo Rasarus ai yifiyu haya honguambeahi yangruane, asu Sisas ai ahambo mingimayua honguambeahindi tükimefiyu ra nindou afindi ranai ai-dibo niboadeimbo hoemarihorü. Asu nindou afindi ranai Rasarusimbo honguambeahindi botimariri hoafi ra sahümündi hehimbo, weindah wataporieyi wakimarihindi. ¹⁸ Nindou afindi ranai Sisas heptüneimbi moatükun ramareandi hoafi ra himboryei hehi nafini nafaomarihorü hei. ¹⁹ Raniyomo asu Farisi ai ahamundihorü wataporiyomondühi yahomoya, "Haponda shiri ra hoerihumboanefti. Nimorehi nindowenih mungu ahandi hoafi süngurühindühi wambo ngiri nene hohoanimo shiri hohoanmomefti ra aboedi ndo," mehomo.

Grik ai Sisasimbo kokomaruri

²⁰ Nimorehi nindowenih ai Pasofa adükari si ra Serusaremnambo Godimbo hohoanmombo masühüsi. Asu ranieyi Grik bidifiri Suda-yafe rotu hohoanimo

sungur+hindeimbi ai Suda-bab+d+ambo masühüsi. ²¹ Nindou Griki-maye ranai Firip Betsaidahündi Gariri hifambeahündi ahambo sowahi sinei düduyahindowohü seiya, “Ritiifo, ro Sisas+ambo hoeindihuri sefimboanefi,” maseiamboyu. ²² Asu Firip ai hu Andrumbo hoafiyundo haya, hafani Sisas+ambo hoafimefinando.

²³ Raniyu asu Sisas ai ahafan+ambo hoafiyupirühi yahuya, “Ndeara ndani simboani ana Nindou Hondü ai ndürü adükar+ ndemündumbui. ²⁴ Ro sihafan+ambo anihondumboanahi hoafayahapiri: Wit mangiri ra hifini prikoate-yo haya nimbayo ana, asu mam+ rani yangiran+ambo ningomboe. Nga asu wit mangiri ra hifini peyo haya nimbayo ana, asu aboedi tükündifehü his+ aboedi his+nd+amboe. ²⁵ Asu nindou ai ahandi fi ranahambo yangiri afindi hohoanimoayu ana, awandihoemboe. Nga asu nindou ranai hifi ndanihü ahandi yangiri ningo hohoanimo ra daboadanambo-areandi ana, koadürumbo-koadürumbo nungumbui. ²⁶ Nindou mam+ ai wandi ratüpuri asemündu ana, asu ai moan+ wandi hohoanimo sungu yangiri sungumbi-randamboane. Ro ngoafi animboah+ ranih-animbo nindou wandi ratüpuriyu-randeimb+ ai ro-dibo nungumbui. Nindou ra wandi ratüpuri rani yangiri semündü anügu ana, asu wandi Ape ai ahambo ndürü adükar+ dagadombui,” mehu.

Sisas ai yifimbomayu ranahambo hoafimayu

²⁷ Sisas ai yahuya, “Haponda wandi ngusüfoambe moaruwai-arandiri. Asu ro nungumambisaha? Asu ro hoafindahühi, ‘Ape wandi fiambe nin+moatükuniyo tüküfembo yahohaya rarawayo nda sowandifi piro,’ mambisah+yo? Roana ngiri randihe hoafindahi, nga wani. Nga ro wambo rambifeyowambo saheheamboanahi ndanihü tükehandi. ²⁸ O Ape, sihaf+ ndürü ra adükar+mbeyowamboane.” Sisas ai yare hoafimayuwamboyo asu hoafi mam+ sünambeah+ndi ndahurai kos+wohü yahoya, “Ro wandi ndürü ra adükar+ambo-rheamboanahi, nga wandi ndürü ra randiheandan+ asüka adükar+ safi tükündifemboe,” meho. ²⁹ N+moreh+ nindowenih+ akim+ maniboadei ranai hoafi ra himbor+yei hehi hoafiyehi seiya, “N+moamond+hoafi bürügoayo,” masei. Asu bidifiri ai seiya, “Sünambeah+ndi nend-ani ahambo hoafeindo,” maseiamboyu.

³⁰ Asu Sisas ai simbor+ hoafiyuh+ yahuya, “Hoafi se himbor+maye ranana wambo farihendiri+ambo tüküfehüyopani, nga wani. Ranana siheimbo farihene-ndür+amboane tükefeyo. ³¹ Haponda God ai nindou hifi ndanihü aniboadei ranahambo yibobondearumbui. Ranan+ambo asu ai Satan ndani hifi ndanihü bogor+mbofi anügu ra nderümundü pindirumbui. ³² Ranan+ambo ai wambo bot+nd+hindira, asu ro randiheandüra nindou afindi ai wambo sowana ngeimboyei.” ³³ Sisas ai rani hoafi hoafimayu ra, nindou ai ahambo n+mi keimb+ kar+hendeimb+flhi panduwuran+ yif+ndumbui.

³⁴ Ran+amboyei nindou ai ahambo simbor+ hoafiyahindowohü seiya, “Krais ai yangiri koadürumbo-koadürumbo nungumbui, ah+nümbi hohoanimo Bukambe ran+ambo hoafimayoya himbor+mayefi. Asu se nimbocafi haponda hoafiyafühi, ‘Nindou Hondü ahambo n+moamo ndahor+m+ndeidei bot+nd+hora yif+nd+mbui,’ masafa? Asu Nindou Hondü ra düdia?” maseiamboyu. ³⁵ Asu simbor+ Sisas ai yahuya, “Si ra se-bab+d+ambo ak+doumbo an+ambo ningomboe. Si yagodowan+ n+mbi tüküfekoate-yoambe-an+ambo si ra-dibo ngei. Nindou ai si waniyowan+ n+mbokoan+ ahu ana, ai moai nafi hombo ra f+reandi. ³⁶ Haponda si ra siheimbo sowahi man+ngowa hifandihumboane, nga se si ranahambo an+hondumbo-nd+hindüh-an+ambo, asu ahandi n+mor+ndeidei,” mehu.

Suda af+nd+ ai moai Sisas+nd+ hoafi an+hondumbo-r+hind+

Sisas+ rani hoafi ra rare hoafiyu mbura asu ai ahei himboar+hü hu dibonap+mefiyu. ³⁷ Ai hoeir+hora hepün+feimb+ moatükuni af+nd+ ahei himboahü ratüpuriyu marandiyosi, nga asu ai moai ahambo an+hondumbo-r+hor+ri. ³⁸ Ran+amboyo asu God+nd+ hoafi hoafiyu-randeimb+ Aisaiani hoafi ra an+hondü tüküfemfeyo. Ai hoafiyuh+ yahuya, “Adükar+, düdi nindou y+hoef+ hoafi ranahambo an+hondumbo-areanda?”

Asu Adükar+ ranai daboe ngin+nd+ hohoanimo ra nafuiayundoa?” *Aisaia 53:1*
mehu.

³⁹⁻⁴⁰ Aisaia ai ngorü hoafinambo yare sürü pap+randühi yahuya,
“God ai ahei himboar+ ra gabudearumboani.

Ran+amboane asu ai ngiri raran+moatükuni ahei himboar+nambo ndond+hi hoeind+hindi.

Ahei ngusüfoambe ragu God ai n+moei nahurai ngin+nd+ ramareandüra tüküfemfeyo.

Ranamboane asu ai ngiri ngusüfoambe ndond+hi hohoan+mondeih+ wambo sowana h+h+ndahi dügüsiant+ diboand+hearü, nga wani,” *Aisaia 6:10*

mehu. Aisaia ai ra-mehu ranimboanei Suda ai Sisasimbo ngiri anihondumbo-ndihori. ⁴¹ Horombo hondü Sisas hifini nngokoate-yuambe Aisaia ai ahandimayo hrimboamupuimbo-randeimbi hoeire hayamboyo ahambo hoafi ra yare hoafimayundo.

⁴² Nindou afindi bogorimboyafu mamarimo ai-amboa Sisasimbo anihondumbo-arüwuri. Nga Farisimbo yihimboyomondühi wambo ai anihondumbo-arüwuri hoafi ra moai weindahi hoafiyomo. Ai hohoanimoyomondühi yahomoya “Weindahi hoafindefani yihoeimbo rotu worambeahindi hihaiboardimunimboemo,” mehomo.

⁴³ Nindou ranahamumbo nindou ai aboed-anemo mbiseiya yahomo hohoanimomemo, nga God ai ahamumbo ‘aboed-anemo’ yahombo moai yifiriyomo.

Sisasindi hoafi ranai nindouyei hohoanimo yibobondeamboe

⁴⁴ Ranıyu Sisas ai puküna hoafiyuhi yahuya, “Nindou wambo anihondumbo-areandiri aiana wambo yangiri anihondumbo-reandirühiyupoani. Nga ai Ape wambo koamarhendira makosahi ahambo kameihani anihondumbo-ariri. ⁴⁵ Asu nindou wambo hoeiareandiri ranai Ape wambo koamarhendira makosahi ahambo kameihani hoeariri. ⁴⁶ Roana, hifi ndanihi si nahurai, nindou ai wambo anihondumbo-rihindirühi nimbini maroambe nngokoate-mbeyeia saheheambo makosah-anahi.

⁴⁷ Asu nindou mamı ai wandı hoafi hımborıyuhü, süngufekoate-ayu ana, ro ngiri ahandi hohoanimo yibobondihini. Roana hifi ndanihi nindou aheimbo yibobofendürimbo kosamboyahıpoani, nga wani. Roana aheimbo aboedambofendürimbo makosah-anahi. ⁴⁸ Asu nindou ai wambo daboadı hihireandirühi wandı hoafi semındikoate-ayu ana, ahambo ahandi hohoanimo yibobofe hoafi ra yagododomboe. Hoafi ro hoafimayahi rananimbo bidifiranı si tüküfeyoambe yibobondeirimboe. ⁴⁹ Hoafi nda ropoanimbo hohoanımoya hehea hoafıyahıhi-yahıpoanı, nga wani. Ape wambo koamarıhendıra makosahi ranai mungu moatükunı Se hoafındafındırı, mehuamboanahi hoafayahi. ⁵⁰ Ro hoafi ra fıfirıheamboanahi. Apendı hoafana aboedı yangiri koadürümbo-koadürümbo nıngo-randeimb-ane. Ranıamboanahi Ape ai wambo hoafımayundıra asu munju hoafi nda sıheimbo hoafayahi,” mehu.

13

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-yomondi yitıjari popoaimarapurı

¹ Sudayei mamı adükari si Pasofa sei-arıhündı ranai tüküfembo yangiriyoambe Sisas ai hifi nda hınngıfe hefe, ahandi Afındı sowanambo hafombo si ra tüküfeyoafıfırımareandı. Ai ahandi nendi afındı hifi ndanihi burayei aheimbo afındı ngüsü pamareandırı. Ai aheimbo horombo piyu haya ngüsü pareandırı huhumbo ndeara yifimbo yangiri yuhü afındı hamındı ngüsü pamareandırı.

² Sapo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babıdımbı sowasümondühi nımarımondane asu Satan ai Saimonındı nımorı Sudas Iskariot ahandı flambe hohoanımı moaruwai masagadowa Sisasimbo ahandı hürütümbı-yafe warıhüfımbı mehu. ³ Sisas ai fıfirıreandı Afındı ai ahambo munguambo moatükunı hıfandımbı ngınındı adükari masagado ra. Asu Godımbı sowahındı makusu ra fıfirıreandı ranımbı ai Ahambo sowana gafumbui. ⁴ Ranımboyu asu ai sesi sesambeahındı hınngıre botıfi, ngısiharı hoearı yımündamündü mbura, tawor mamı semündü ahandı mbusümondühi hühıre hınngımareandı. ⁵ Ranıyu asu ai hoe semündü disambe kare mbura, ahambo süngururü-rundeimbiımbı ahamundı tıjari ra popoairapurıhi tawor mbusümondühi hühımareandı ranambo gedümarapurı.

⁶ Ranıyu asu Sisas ai Saimon Pitambo sowana masünuwamboyu, asu Pita ai hepünıfi hoafıyundühi yahuya, “Adükari, se wandı tıjari popoaimbo safımboyafı?” mehuamboyu. ⁷ Asu Sisas ai simborı hoafıyundühi yahuya, “Ro haponda ratıpurayahi ndanana se moai fıfirırowandı. Nga süngunambo-anımbı ranahambo fıfirındowamboafı,” mehuamboyu. ⁸ Asu Pita ai yahuya, “Se wandana tıjari ra popoaindamboafı, nga yowanı,” mehuamboyu. Asu Sisas ai simborı kafaore hoafıyundühi yahuya, “Asu ro sıhambo popoaiyonınıkoate-ayahı ana, asu se ngiri wandı sünguro-randeimbındafoandı,” mehudowamboyu. ⁹ Asu Saimon Pita ai simborı yahuya, “Adükari, ambe, wandı tıjari yangiri popoaiyondırı ana. Nga wandı watıjari ngüsümborı ra kameihı amboanı popoaindandı,” mehuamboyu.

¹⁰ Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nindou ai ahandı fi ra munju hundüriyu hayamboayu ana, asu asükaindu ngiri hundürümbo hohoanımondu. Ai tıjari yangiri amboanı popoiafoareandı ra afısaho paırikoate aboedıyuhani. Se afısaho-koate aboedı anıngomı, nga se munguamboemopoanı,” mehu. ¹¹ (Sisas ai nindou mamı ahambo ahandı hürütümbı-yomondi warıhüfımbı mehu ahambo fıfiriri. Ranımboyu ai ahamumbo hoafıyupurıhi, “Seana moai munguambo afısaho-koate nıngomı,” mehupurı.)

¹² Sisas ai ahamundi tñjarì popoairapuri mburamboyu, asu asükaiyu ahandì ngìsìharì hoearì ra güde haya, sesì yanggoro fondanì mahu. Hu nìmarũbo ahamumbo düdüfipurũhi yahuya, "Haponda sñhamundi tñjarì popoaimarìhandì. Se wandì ratũpurì nda fífirundai?" ¹³ Se wambo dükarundũrũhi 'Yamundo-randeimbì,' asu 'Adũkarì,' yahomo arundi, ranana anñhond-anesì, ñga ro ran-anahì. ¹⁴ Roana sñhamundi Adũkarìmboya asu Yamundihe-rñhandeimb-anahì. Ranìyahì asu ro sñhamundi tñjarì popoaimarìhapuri. Asu yahurai se-amboani sñhamundihoarì ngorundi hoarehñdìmondũhì sñmborì fehefirñdìmo. ¹⁵ Ro sñhamumbo nafuimbohũnda ramarñheandì nou, se nindou ngorũmbo ranì-sũngundundì. ¹⁶ Ro anñhondũmboanahì hoafayahapurì: Ratũpurìyu-randeimbì nindou ai ahandì bogorìmbo ñgasũndirũmboypooanì. Asu nindou ratũpurìmbo ahu ranai nindou ahambo koamarìherũ ahandì nìmoamoyooanì. ¹⁷ Asu se ranì-moatũkunì ranahambo anñhond-ane yahomo fífirundũhì, ranì-sũnguarundì ana, se ranìmbo hñhìfì-hñhìfìndìmboemo. ¹⁸ Ro sñhamumbo munũguambo hoafìyaha-purũhìyahìpooanì. Ro sñhamumbo dñbonìmehapurì fífirìheapurìmboanahì. Nga sehũndì mamì wambo refendìrìmbo-mayu ranahandì hoafì Baiborambe hoafìmayo ra anñhondũ tũkũndìfemboe. Hoafì ra yare hoafìyohũ yahoya, "Nindou sesì mamũhì asahoasehì ranai wandì hũrũtũmbì tũkũndìfimbui," meho. ¹⁹ Awi ndanì moatũkunì ra moai haponda tũkũfeyooanìyahìpooanì ranahambo hoafayahì. Rananìmbo ndanì moatũkunì ra sũngunambo tũkũndìfeyooanì, asu se wambo anñhondũmbo-ndundìrì ro God ai sñheimbo aboedambo-fembohũnda koamarìhendìrì-anahì. ²⁰ Ro anñhondũmboanahì sñhamumbo hoafayahì: Nindou düdì ro nindou koararñhehìnì ranahambo aserũmũdu ana, ai wambo kameihì semũndũndìrũhani. Asu nindou düdì wambo asemũndũndìrì ranai nindou wambo koamarìhendìrì ahambo amboani serũmũndũhani," mehu.

Sudas ai Sisasimbo ahandì hũrũtũmbì-yomondì warñhũndirĩmbui
(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Ruk 22:21-23)

²¹ Sisas ai yare hoafìyuwane asu ahandì ñgusũfoambe moaruwai-marìrì. Asu ai hoafìyuhì yahuya, "Ro anñhondũmboanahì sñhamumbo hoafayahapurì: Nindou mamì sñhamundi mbusũmo anũngu ai-anìmbo wambo hũrũtũmbì-yomondì warñhũndearndìrĩmbui," mehu.

²² Sisas ai yare hoafìmayuamboemo asu ai sñmborì hñmboapefirũmemo. Asu ai moai fífirundì Sisas ai nindou dabombeì yare hoafìmayu ra. ²³ Nindou Sisasimbo sũngururũ-rundeimbì ahandì ñgusũfoahundì ai ahandì fikìmì mamaru. ²⁴ Ranìyu asu Saimon Pita ai ahambo mbìro kareandũhì yahuya, "Se Sisasimbo düdurìworì, ai nindou daboe yare hoafayu rana," mehuamboyu. ²⁵ Asu ai Sisasimbo sowana sũhũfì hũfuhũ düdüfinduhũ yahuya, "Adũkarì, nindou ra düdia?" mehundowamboyu. ²⁶ Asu Sisas ai sñmborì yahuya, "Awi ro bret bñdìfìrì sesì hoeambe foandìhe hehea ndahandomboyahì. Ro sesì asahando nindou aiani," mehu. Ranìyu asu ai bret bñdìfìrì ra sesì hoeambe foare mbura, Sudas Iskariot, Saimonñdì nìmorì-mayu, ahambo masagado. ²⁷ Sudas ai Sisasñdì hũrũtũmbì-yomondì warñhũfĩmbo hohoanìmoyuhũ sesì ra semũndũ hayamboyuwane asu Satan ranai ahandì fiambe mafarĩfyu.

Ranìyu asu Sisas ai ahambo yahuya, "Se ranì-moatũkunì ratũpurìmbo ana, nìmai ratũpurìyafìsì," mehu. ²⁸ Nindou sesì fikìmì nñnoumemo ai mamai-amboani moai Sisas hoafìmayu ranahambo fífireandì. ²⁹ Nindou bñdìfìrì ai Sudas ahamundì kaki hñpìrì hñfandarandì ai adũkarì sì sesesimbo hoafìmayundowambo sesì pemìmboani yahomo asu nindou kakìkoate-mayeì aheimbo saimboani yahomo raraamarundì. ³⁰ Nñmbì mamarowamboyu Sudas ai bret bñdìfìrì Sisas masagado ra semũndũ haya hñfñnambo makusìfoendì.

Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbimbo sñmborì ahñnũmbì hohoanìmo masagapurì

³¹ Sudas ai hñfña makusìfoendamboyu, asu Sisas ai yahuya, "Haponda Nindou Hondũ ai ndũrũmb-ani yahombo ra weindahì tũkũndìfemboe. Rananìmbo asu Nindou Hondũ ai God ndũrũmbayu ra weindahìrìmbui. ³² Asu Nindou Hondũ ai God ndũrũmbayu ra weindaharirì ana, asu God ai ahandì sũngu Nindou Hondũ ndũrũmbayu ra nñmehũnou weindahìndìrìmbui. ³³ Nñmoakdìbou, ro ñgìrì se-babdìmbo gedũhì nñmboahì. Se wambo kokondundìrìmboemo, ñga se ñgìrì hoeindundìrì. Horombo Sudambo hoafìmayahì ro homboayahì ñgoafì ranambe se ñgìrì ñgei. ³⁴ Ro sñhamumbo sñmborì hohoanìmo asahapurì. Wandafì mamì, se sñhamundihoarì sñmborì ñgusũfo pefirñdìmo, ro sñhamumbo ñgusũfo pararñheapurì nou. ³⁵ Asu se sñhamundihoarì sñmborì ñgusũfo pefirñdìmondan-anìmbo nindou ai sñhamumbo amboa 'ahambo sũngururũ-rundeimb-anemo' mbìseimboyei," mehu.

Sisas ai Pitamboya, ro moai ahambo fifirihini mbüsümbui mehu (Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pita ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, se nahanamboya?” mehundowamboyu. Asu Sisas ai ahambo simbori yahuya, “Ro nahanafiyi ahahi ra-nafi ana se ngiri wandi süngu ngafi. Nga süngunambo-animbo ra-nafi wandi süngu ngamboya,” mehundowamboyu. ³⁷ Asu Pita ai asükaiyu simbori hoafiyunduhü yahuya, “Asu nimboe ro haponda shafi süngu sinikoate-ayaha. Sihambondünini asu wambondündiri ndümboemo,” mehuamboyu. ³⁸ Asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyunduhü yahuya, “Se wamboyondiri asu shamboyonini rambo hoafayafisi, nga ro shambo anihondümboanahi hoafayahanini: Kakaro hoafikoate-yuambe-animbo se ngimimbo hoafindafühi animboya ‘Ro moai Sisasimbo fifirihini,’ mbisamboya,” mehu.

14

Sisas ai Ape God sowanambo ho nafani

¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se ngüsüfoambe hepünafundühi afindi ho-animo-ndimboemo. Nga se Godimbo-animbo anihondümbo-nduwuri. Asu se wambo amboani anihondümbo-ndundiri. ² Wandi Apendi wori ana fondi afindane. Nga roana shamumbo fondi diboadifembo kamehi hahühühanahi. Asu rani-moatükunü ra tikaimbe-mbonana, ro ngiri shamumbo hoafiyahapuri. ³ Ro nga shamumbo fondi diboadondihe hinjgindihe heambo-animbo, asükainda shamumbo sepurimindimbo kodamboya. Asu rananimbo se ngoafi ro amarihi ranihü se-amboani nimandimboemo. ⁴ Ro ahahi nafi ho ra se fifirumboanemo,” mehuamboemo.

⁵ Asu Tomas ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, roana moai fifirihundi se hombo asafi ranana. Nüngundihu ro fifirimandihu ra-nafi ho rana?” mehuamboyu. ⁶ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduhü yahuya, “Roanahi nafayahi, anihondü hoafi, asu yanggiri ningombo ra niminduhayahi. Nindou mamai-amboani ngiri ngorü nafindüfi Ape sowahi tükündüfiyu, nga roanahi nafayahi. ⁷ Asu se wambo fifirarundiri ana, wandi Apembo amboani fifirindü-wurimboemo. Nga hapoadümbo se hoeriwuri houmbo fifiraruwuri,” mehuamboemo.

⁸ Asu Firip ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, se yihoefimbo Ape ra nafuiyafimuni. Rananimbo yihoefimbo wanjei-mbeyowamboane,” mehuamboyu. ⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduhü yahuya, “Firip, ro se-babidimbo gedühi manimboahi ranane asu se wambo fifirifendiri-koate-ayafi? Düdi wambo hoeimareandiri ranai ana Apembo-amboani hoeriri. Asu se ngiri hoafindafühi, ‘yihoefimbo Ape ra nafuiyafimuni,’ mbisafi. ¹⁰ Seana moai anihondümbo-mbaropani ro Ape sowahi animboahi asu Ape ai wambo sowahi anüngu ra? Hoafi ro masahapuri ra ropoanimbo hohoanimo ya hehea sahapurimbo-yahiponi. Nga Ape ro dibofihani ai ahandi ratüpuri ra ratüpuriyu arandi. ¹¹ Se hoafi ndanahambo anihondümbo-ndundi: Ro Ape-dibo-anahi asu Ape ai ro-dibo-ani. Ra wanindoni ana, asu se ro mungu hepünifeimbi moatükunü ratüpuriya marihandi ranahambo hohoanimondimondühi anihondümbo-ndundiri. ¹² Ro shamumbo anihondümboanahi hoafiyahapuri: Nindou ai wambo anihondümbo-areandiri ana, ai-amboani hepünifeimbi moatükunü rande ratüpüründümbi. Rananimbo asu ai wandi ratüpuri ngasündeandeimbi ratüpüründümbi sapa ro Ape sowana hahühü wambo. ¹³ Asu se mungu moatükunü wandi ndüri sünguna didibafefundü ana, ro randiheamboya Ape ai wandi süngu ndüri adükari semndimbohünda. ¹⁴ Asu mungu moatükunü se wandi ndürina didibafefundü ana, ro randiheamboya.”

Sisas ai Yifafi Aboedi dagadürimbui

¹⁵ “Asu se wambo ngüsü pararundiri ana, se wandi-mayo hohoanimo ra süngundumboemo. ¹⁶ Asu ro Apembo didibafit-ndaheandanü ai shamumbo ngorü farife-mbohünda dagapurimbui. Asu ai se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo ningomboe. ¹⁷ Farife-randeimbi ndanana anihondü hoafiyorandeimbi Yifafi Aboedi ranane. Hifinndi nindou aiana ngiri Yifafi Aboedi ndanahambo ndahümündi. Asu ai moai Yifafi hoerihü fifirihü raaorihündi, nga wanü. Nga se ahambo fifirundi asu aiana se-babidimbo shamundi mbüsümo ningomboe.

¹⁸ Ngiri ro hinjgindiheapuranü asühi nimori nahurai ningomo, nga shamumbo sowana kodamboya. ¹⁹ Nindou hifi ndanihündambo ai ngiri amitata wambo hoeife-ndirikoate-ndei, nga seana wambo hoeindündimboemo. Ro hifi ndanihü yanggiri nimboahambo wambo asu se-amboani yanggiri ningomboemo. ²⁰ Ro yifihündi botindaheandanü rani-simboani ro wandi Ape-dibo nimboahani asu se ro-dibo ningomondani asu ro se-babidimbo animboahi ra fifirindumboemo. ²¹ Nindou wandi hohoanimo ra sünguarandü ranai ana wambo ngüsü pareandirihani. Nindou wambo

ngusüfo parareandiri ranahambo wandi Ape ai ngusüfo pariruhani. Asu ro-amboani, ahandi h-imboahü weindahi tükündaheandühi, asu ahambo ngusüfo pandihinimboyahi," mehuamboyu.

²² Asu Sudas, (Sudas Iskarioti-yupoani, nga ngorü Sudas,) ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, "Adükari, se n-imboeafi yihoefti h-imboahü weindahi tükündafoandühi asu nindou hifi ndanihu aniboadei ahei h-imboahü weindahi tüküfekoate-ayafa?" mehuamboyu. ²³ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, "Nindou ranai wambo ngusüfo parareandiri ana, ai wandi hoafi rani-süngundeambui. Rananimbo asu wandi Ape ai ahambo ngusüfo pandirumbui. Rananimbo asu ro Ape-dibo ahambo sowahi nge ai-babidi koadürümbo-koadürümbo n-imboemboeyehi. ²⁴ Nindou wambo ngusüfo pefendiri-koateyu-randeimbi-mayu ranana wandi yamundife hoafi moai süngureandi. Hoafi haponda se h-imbora-yomo nda wandi hoafi yangiri-yopoani, nga wani. Wambo Ape koarihendira makosahi ahandi-mayo-ane hoafi nda.

²⁵ Awi ro se-babidi-mbo n-imboamboanahi asu ro sihamumbo ndani moatükuni hoafi nda hoafiyahapuri. ²⁶ Nga Farihai-randeimbi ranana Yifiafi Aboed-ane. Asu wandi nduri süngunambo-animbo ahambo Ape ai koandihendan kodimboe. Ai-animbo sihamumbo mungu moatükuni ranahambo yamundeapurimboe. Asu ai sihamumbo ngusüfoambe horindeapura sihamumbo ro hoafiyahapureimbi ra asükaindimo hohoanmondimboemo. ²⁷ Ro sihamumbo randiheapurani se ngusüfo afurindu kündumboemo. Ngusüfo afurife kife hohoanimo wandi-mayo ra asahapuri. Ro ngusüfo afurife kife hohoanimo asahapuri nda nindou hifi ndanihündambo asahupuri nahurai-yopoani, nga wani. Se ngusüfo sihamundi ra afandi hohoanimo-ndimondühi yhimbondimboemo.

²⁸ Ro rani hoafi sihamumbo masahapuri ra se fifirundi: 'Roana ndearambo sihamumbo hini-ngiri-heapurühanahi, nga asükainda tükündaheamboyahafi.' Se wambo ngusüfo pambarundiri-mbonana, asu ro haponda Ape sowana ahahühi ndanimbo hihifi-hihifi-yomo. Nimboe sapo Ape ai adükari saf-ani asu wambo ngasündeandiri-mboani. ²⁹ Yifiafi Aboedi kosowan-yahipoani hoafiyahapuri. Rananimbo asu süngunambo ra tükündifeyoani ranahambo anihondumbo-ndundi. ³⁰ Hifi ndanihündambo hifandi-randeimbi Satai ai ndeara haponda tüküme fiyuwambo ro ngiri se-babidimbo afuri gedühi wataporindahi. Satai ai ngiri wambo hihadandiri. ³¹ Nga nindou hifi ndanihu aniboadei ranai ro Apembo ngusüfo parihin arihandi ranimbo fifiri-mbiri-hindamboane. Ranimboane asu Ape ai hoafimayundi-rambo ratüpurüya arihandi. Se botiyafu houmbo, mborai shiri- ngefombo," mehu.

15

Sisas ai wain nimindi hond-ani

¹ "Roana wain nimindi hond-anahi. Asu wandi Ape ai wain nimburi rani aharamburi-ani. ² Wandi düdudu ra hisikoate-yowan, asu nimburi aharamburi ranai düdudu ra hifitirihairanduhani. Düdudu hisiyorandeimbi ranana Ape ai afandi hisimbeyowa yahuhaya diboadore-randuhani. ³ Seana ro hoafi hoafimayahapuri ranambo ndeara afandi hisimbohünda hifitirihoemombo nahurai-anemo aningomo. ⁴ Asu se wandi hoafi sünguarund-animbo, se ro-dibo ningomboemo asu ro-amboani se-babidimbo n-imboamboyah. Asu wain düdudu ra nimindi ranihifi pefekoate-ayo ana, ngiri nini ra hisindand. Ranimboane asu se-amboani ro-dibo ningokoate-ayomo ana, ngiri hiseimbi nini nou ningomo.

⁵ Ro wain bogori nimind-anahi, nga asu se wain nimindi ranahandambo düdud-anemo. Nindou ranai ro-dibo nunguan asu ro ai-dibo animboahi ana, ai hifi afandi hisiyu randuhani. Nga se wambo hini-ngarundi ana, asu se ngiri rani moatükuni randundi. ⁶ Asu nindou mam ai ro-dibo ningokoate-ayu ana, ai wain düdudu rawefeyo nou kandihaurani asu yaparindumbui. Rananimbo nindou ai düdudu ra gugundu mbundumbo, haimbo mandifembohünda haiambe pitindafumboemo. ⁷ Asu se ro-babidimbo ningomombo wandi hoafi sünguarundi ana, se nini-moatükunimboyo hohoanimoemo ranahambo didibafindafundi. Rananimbo se nini-moatükunimboyo didibafimefundi ra sihamumbo sowahi tükündifemboe. ⁸ Asu se nini nou afandi hifi hiseimo ana, se wandi süngu-rundeimbimbondafu ningomboemo. Rananimbo asu wandi Ape ai ndüreimbindumbui.

⁹ Asu ro sihamumbo ngusüfo pamarheapuri Ape ai wambo ngusüfo pamare-andiri nou. Se koadürümbo-koadürümbo ngusüfo pefe hohoanimo wandi-mayo ndani mbusümo ningomo. ¹⁰ Asu se wandi hoafi rani yangiri sünguarundi ana, se wandi ngusüfo pefe hohoanimo rani mbusümo ningomboemo. Ro-amboani wandi Apendi

hoafi rani-süngurihe hehea, asu ahandi ngusüfo pefe hohoani mo rani mbusümo animboahi. ¹¹ Asu se ro hihifi-hihifayahi nou hihifi-hihifimbeyomonda sahehea hoafi munju ra hoafimayahapuri. Asu hihifi-hihifi ra sšhamundi ngusüfoambe afindi safi tükümbifeyoa sambanahi. ¹² Wandi hoafi ndanana ndahurai-ane: Ro sšhamumbo ngusüfo parartheapuri nou-animbo se-amboani sšhamundi wandafi mamimbo ngusüfo pandüpurü. ¹³ Asu nindou mamü ai ahandi ngurundi fehefemböhünda yifayu ana, moai nindou ngorumbo ngusüfo pefe hohoani mo ranahambo ngasündeandi, nga wani. ¹⁴ Asu se ro hoafayahi ra süngurundühi rawarundi ana, se wandi wandafi mam-anemo. ¹⁵ Haponda ro ngiri sšhamumbo wandi ratüpurüyomo-rundeimbi mbisa dükandheapuri, nga wani. Sapo ratüpurüyoru-randeimbi ai ana ahandi bogorindi hohoani mo ra ngiri firiindeandi. Nga asu ro haponda sšhamumbo 'wandafi mam-anemo' asahapuri. Nimboe ro munju moatükuni wandi Apendi-mayo hoafi hmboriya heheambo wamboanahi rawasahi. ¹⁶ Seana moai wambo 'ai yihoe-ani' yahomo diboniyomondiri, nga wani. Nga simbori sšhamumboyahi ro 'ai wand-anemo' sa diboniya hinngi-martheapuri. Raniyahi ro sšhamumbo ratüpurüfihitümartheapuri nini nou hisiyomondühi, asu mare hisi yangiri mbinigowa sahehea. Ranimbo-hündambo-animbo se Apembo wandi ndürinambo didibafinadafundani raranimoatükuni se didibafimefundü ra dagapurümbi. ¹⁷ Hoafi nda ro sšhamumbo randundi asahapuri, se sšhamundihoiari simbori ngusüfo pefendürinimbo," mehu.

Hifi ndanihündambo nindou ai Sisasimbo süngururü-rundeimbimbo yiboarukonidhipurimboyei

¹⁸ "Asu nindou hifi ndanihündambo ai sšhamumbo yiboaruko-arhipuri ana, se firiindundi horombo wambo boatei yiboaruko-marhindirane. ¹⁹ Asu se hifi ndanihündambombemo-mbonana, nindou hifi ndanihündambo sšhamumbo, 'yihoe fi wandafi mam-anemo' mbiseihü ngusüfo pandhipurimboyei. Nga ro sšhamumbo hifi ndanihündambo fihimarihapuri-mindühane, nga seana hifi ndanihündambo-yomopoani. Nga ranimboane asu nindou hifi ndanihündambo ai sšhamumbo yiboaruko-arhipuri. ²⁰ Ro sšhamumbo hoafayahapuri nda ndondu hohoani mondimbo: Ratüpurüyoru-randeimbi nindou ai ahandi bogori ranahambo ngasündirumbo-yupoani. Wambo moaruwaimbo-arhindiri nou-animbo asu sšhamumbo amboani moaruwaimbo-ndhipurimboyei. Asu ai wandi hoafi süngumbarihi-mbonana, sšhamundi hoafi amboani süngundhimboyei. ²¹ Asu aiana moai Ape wambo koarhendira makosahi ranahambo firiirihori. Se ro diborihindi-memondambo wambo sšhamumbo raranimoatükunimbo moaruwai randhipurimboyei. ²² Asu ro kosi aheimbo rani hoafi ra hoafikoate-mbayahimbonana ahei moaruwai hohoani mo ranahambo ngiri hütüyei. Nga hapondanana ro hoafiyahandüri heheambo wambo ai ngiri ahei moaruwai hohoani mo ra ngorü-süngundhi hoafindei. ²³ Nindou ranai wambo yiboaruko-areandiri ana, asu ai wandi Apembo amboani yiboaruko-rirühani. ²⁴ Ro raranü ratüpurü nindou amuri ai ratüpurikoate-mayei raniyo ahei mbusümo ratüpurümayahi. Asu ro rani ratüpurü refekoate-mbehi-mbonana ai ahei moaruwai hohoani mo ranahambo hütüyeipoani. Nga haponda ro ratüpurümayahi ra hoeirihimboaneisi, nga asu Ape-dübo yihoehimbo yiboaruko-marhimuni. ²⁵ Ahinümbi hoafi sürü pare masihendi ranai yare hoafiyohü yahoya, "Wambo moani hoangirihi hehi yiboaruko-marhindiri," meho. Hoafi ra anihondumbo tüküfemböhünda ai wambo yiboaruko-marhindiri.

²⁶ Ro Farihai-randeimbi Ape sowahindi koandihheanda sšhamumbo sowana kodimboe. Yifiafi ranana anihondü hondü hoafiyoru-randeimbi-ane. Ai kodü wandi ratüpurü ranahambo sšhamumbo hoafindipurimboe. ²⁷ Horombo se ro-babidimbo maningomonda asu ro ratüpurü ra weangurühi peya hehea ratüpurümayahi, asu hapondani amboani se anigomo. Ranimbo-hündambo-animbo se-amboani hoafi ra weindahitüküdafu hoafinimbo," mehu.

16

¹ Sisas ai yahuya, "Sšhamundi anihondümböfe ra hinngindumboemo saheheamboyahi hoafi ra rarihe hoafimayahapuri. ² Sšhamumbo ai-babidimbo rotumbo yowanü mbisimboemo. Süngunambo rani-moatükuni ra tükümfeyoananimbo asu ai hoafindimondühi animboya, 'Sihiri Godimbo ratüpuründefühi Sisasimbo süngururü-rundeimbi hifokoa-ndihupurimboane,' mbisimboemo. ³ Ai moai Apembo firiürüwuri asu wambo firiündiri, nga wani. Ranimbo-hündambo-animbo ai rani hohoani mo ra randu ratüpuründimboemo. ⁴ Ro sšhamumbo rani-moatükuni ra hoafiyahapureimbi-ane. Nga asu süngunambo-animbo rani-moatükuni ra tükümfeyoani horombo ro hoafimayahapuri ranahambo hohoani mo-ndimbo."

Yifiafi Aboedi ratüpuru

“Ro se-babidi mbo nimoambowambo asu horombo moai sishamumbo hoafi ra hoafiyahi. ⁵ Nga roana Nindou koamarhendira makosahi ahambo sowana hahühühanahi. Nga moai nindou seyafundeimbi ranai wambo düdufihü, ‘Se ra nahanamoyafi ahafa?’ yahu. ⁶ Hapoana sishamumbo ro Ape sowana hafombo hoafi ra hoafimehapura asu se afindi hohoanimoemo. ⁷ Nga ro sishamumbo anihondümboanahi hoafayahapuri: Sishamumbo ro hinigirihapurü hehea ahahühü ranana sishamumbo fehefepurimboane. Asu ro hafokoate-mbayahi-mbonana, Farihapurü-randeimbi ai ngirü sishamumbo sowana koso. Nga ro ahahühü-animbo sishamumbo sowana koandiheheanda kodimboe. ⁸ Rananimbo Farihendürü-randeimbi ai kodü nindou hifi ndanihü aniboadei aheimbo türüboade nafuindandüra ai moaruwai hohoanimo, mbumundi hohoanimo, asu Godüdü yibobofe hohoanimo nimindi ra fifindi himboyei. ⁹ Ai moai wambo anihondümbo-rühindirü, nga ranimboane asu ai hütiyei mbisi aheimbo nafuindandürümbui. ¹⁰ Mbumundi hohoanimo nimindi rananimbo ai nafuindandürümbui. Ape ai wamboya, ‘mbumund-ani,’ mbusümbui asu ro ahambo sowana gagühanü wambo ngirü asükaindimo hoeindundirü. ¹¹ God ai aheimbo yibobofe hohoanimo ra rande nafuindandürümbui. Hifi ndanihünda hifandi-randeimbi Satanimbo God ai yiboborirü haya hütimb-ani mehu asu aheimbo amboani yibobondearümbui.

¹² Hoafi afindi awi ro siheheamboanahi, nga se ngirü haponda munju ndowandümo. ¹³ Yifiafi hoafi anihondümbo hoafiyorandeimbi tükündifembo-animbo sishamumbo hoafi hondü ranambo didiboado-ndeapurimboe. Aiana ngirü aipoanimbo hohoanimo hoya ratüpurü, nga wani. Ai hoafi himborimayo rananimbo asu sishamumbo weindahü hoafindimboe. Rananimbo ai sishamumbo raranimo-atatüküni süngunambo tüküfemboayo ranahambo hoafindipurimboe. ¹⁴ Asu ai wandü-mayo hoafi ra ndemindi hayambo-animbo sishamumbo weindahü hoafindimboe. Raninambo ai wandü ndürimbo adükar-ani mbisiimboe. ¹⁵ Apendü moatüküni munjuambo ra wand-ane. Ranimboanahi sishamumbo haponda hoafiyahapurühüya: ‘Yifiafi ai-animbo wandü-mayo hoafi ndemindi haya sishamumbo weindahü hoafindipurimboe,’ asahapurü,” mehu.

Afindi hohoanimondi fondühi hihifi-hihifi tükündifemboe

¹⁶ Sisas ai yifimbo-mayu ranimbo hoafiyuhü yahuya, ‘Akidoumbo yanggir-animbo se ngirü wambo hoeindundirü asu süngunambo akidoumbo yanggir-animbo se wambo asükaindimo hoeindundirüimboemo,” mehu. ¹⁷ Ahambo süngururü-rundeimbi bidifiri ai ahamundühoari ndaru wataporüyomondühi yahomoya, ‘Nine hoafi nimindi ranahandambo ai yihoeimbo yare hoafemuna? Asu ai yare hoafiyuhüya, ‘Akidoumbo yanggir-animbo se ngirü wambo hoeindundirü asu süngunambo akidoumbo yanggirü se wambo asükaindimo hoeindundirüimboemo,’ mehua? Asu yahuya, ‘Sapo roana Ape sowanambo hahühühü wambo,’ mehu.” ¹⁸ Asu ai yaru düduyafundühi yahomoya, ‘Akidoumbo yanggir animbo,’ ai hoafimayu nda nüngufe-nünguferamboyoa? Roana moai hoafimayu ndanahandambo nimindi ana fifirihundi,” mehomondamboyu. ¹⁹ Sisas ai hoeireandane ahambo düdufimbo yahomo houmbo raraomemo ra fifirümareapurü. Ranimboyu asu ai hoafiyuhü yahuya, ‘Awi seana ro hoafimayahapurü ndanimbo nimindi hoafi ra fifirifembo yahomomboanemo düdü-düduyomo wakarundi? Ro hoafiyahühü sahiya, ‘Akidoumbo yanggir animbo se ngirü wambo hoeindundirü asu süngunambo akidoumbo yanggir-animbo se wambo asükaindimo hoeindundirüimboemo,’ masahi,” mehu. ²⁰ Sisas ai yifüyo hefe botifembo-mayu ranimbo hoafiyuhü yahuya, ‘Ro sishamumbo anihondümboanahi hoafayahapurü: Awi seana afindi hohoanimondimondühi aranindimboemo. Nga nindou hifi ndanihü burayei aiana hihifi-hihifindeimboyei, nga seana ngüsüfoambe afindi hohoanimondimboemo. Sishamundi ngüsüfoambe afindi hohoanimo ra mungundowohü asu hihifi-hihifi hohoanimo sishamundi mbusümo tükündifemboe. ²¹ Nimorehi ai nimori wakemindimboayo ra rani si tüküfehi ngüsüfoambe afindi hohoanimo kürareandi. Asu süngunambo nimori ra wakiramindi mburambo ana, ai asübusü ranimbo ngirü afindi hohoanimondo, nga wani. Asu aiana nimori wakimaramindo ranimbo hihifi-hihifindimboe. ²² Ranimboanemo se haponda hohoanimo afindi kuru amarimbo. Nga asu ro asükainda sishamumbo hoeindüheapurani se asükaindimo ngüsüfo aboedi kündumboemo. Asu ngirü nindou ngorü ai sishamundi ngüsüfo aboedi kife nimari hihifi-hihifi ra ndemündü pindandi, nga wani. ²³ Rani-si ra tüküfe simboani ana ngirü se wambo nimimbo akidou düdundafundirü. Ro sishamumbo anihondümboanahi hoafayahapurü: Asu se Apembo raranimo-atatüküni mbisenda yahomo houmbo, didibafundü ana, asu ai wandü ndürü

süngunambo sïhamumbo ranî-moatükunî ra dagapurîmbui. ²⁴ Horombo ana moai se wandî ndürînambo dîdîbafîyafu rundî raranî-moatükunî semîndîmbo yahomombo ra. Se ahambo dîdîbafîndîmondanî ana, ai sïhamumbo dagapurîmbui. Rananîmbo asu se afîndî hîhîfî-hîhîfîndîmondu-mboemo.”

Sisas ai hîfî ndanîhündambo ngîndî ngasündîmareandî

²⁵ “Ro sïhamumbo kafoefe hoafîyahî hoafîmayahapurîsî, nga süngunambo ana ngîrî sïhamumbo kafoefe hoafînambo hoafîndahapurî, nga wani. Nga ro sïhamumbo Apembo hoafî hondü hoafînda-hapurîmboayahî. ²⁶ Ranî-sîmboan-anîmbo se wandî ndürî süngunambo Apembo dîdîbafîndafundo. Wandîhoarî ana ngîrî Apembo sïhamumbo farîhefe-purîmbohünda dîdîbafîndahî, nga wani. Se sïhamundîhoarî ahambo dîdîbafîndafumboemo. ²⁷ Nga Ape ahandîhoarî-anî sïhamumbo ngusûfo parareapurî. Nîmboe sapo Ape wambo koamarîhendîra makosahî ranîmbo anîhondümborundühî ngusûfo pararundîrî ranîmbo wambo. ²⁸ Horombo ro Ape-dîbo nîmbo mburîhamboyahî, asu ahambo hîndîngîrîhinî hehea hîfîna makosahî. Nga asu hapondanî ana ro asûkai hîfî nda hîndîngîfe mburîmbo Ape sowana hafombo samboanahî,” mehuamboemo.

²⁹ Asu ahambo süngururü-rundeimbî ai hoafîyomondühî yahomoya, “Yîni, hapondanî ana se moai kafoefe hoafînambo hoafîyafî, nga hoafî hond-ane hoafayafî. ³⁰ Hapoana sïhambo ro fîfîrîhunîmboanefî. Yîhoefî ngusûfoambe düdufembo hohoanîmo ranamboa se fîfîrowandî asu ngîrî sïhambo düdundahundî. Se mungu moatükunî fîfîrîmarowandî. Ranîmboanefî se God-dîbo nîmbafî hawa makosafî ranahambo anîhondümborundî,” mehomo.

³¹ Ranîyu asu Sisas ai sîmborî ahamumbo hoafîyuhî yahuya, “Hapoana se akîdou anîhondümborundîrî. ³² Nga se hîmborîyomo! Ranî si ra ndearambo tüküfembo yahomboane asu sïhamumbo bukürü-boadühipuranî mamî-mamî se sïhamundî worîna ngomboemo. Rananîmbo asu se wambo yangîrî hîndîngîndundîra nîmboamboyahî. Nga asu ro yangîrîyahîpoanî anîmboahî, nga Ape ai ro-dîbo nüngumbui. ³³ Se ro-dîbo nîngomondanî sïhamundî ngusûfo afure kûmbearowa samboanahî hohoanîmoayahî. Ranîmboayahî ro sïhamumbo ranî hoafî ra rarîhe hoafîmehapurî. Hîfî ndanîhü ana se afîndî hohoanîmo kündu nîmandîmboemo. Roana hîfî ndanîhündambo hohoanîmo ranana hîfînambo-rîheamboanahî, nga sïhamundî ngusûfo rananîmbo se ngîndî kündu nîmandîmo,” mehu.

17

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbîmbohünda Godîmbo dîdbafîmefiyu

¹ Sisas ai ranî hoafî ra hoafîyu mbura sünambe hîmboyuhî hoafîyuhî yahuya, “Ape, ranî si ra tüküfemboane. Se sîhafî Nîmorî ranahambo ndürî adûkarümb-ani mbîsafî nafuindafîndûran-anîmbo asu sîmborî Nîmorî ai sïhambo adûkar-ani mbüsü nafuindandürîmbui. ² Nga nindou munguambo aheî bogorîmborîworî kafaarîworî hîndîngîmarîworî-ani. Asu munguambo se ahambo masabadürî ranaheimbo ai-anîmbo aboedî yangîrî koadürümbor-koadürümbor nîngombo hohoanîmo dagadürîmbui. ³ Asu nindou ai se mamî God hond-anafî fîfîrîhinî asu Sisas Kraismbo koamarî-hawora makusu ranahambo fîfîrahorî ana, ai koadürümbor-koadürümbor yangîrî nîboadeimboyei. ⁴ Ro mungu ratûpurî se wambo ratûpurîmbohünda masawandîrî ra mungramîheandî ranînambo hîfî ndanîhü ro se nindou adûkar-anafî sa nafuimayahî. ⁵ O Ape, horombo ro hîfî nda tüküfekoate-yoambe se-dîbo nîmboahambe ro se nahurai aboedî hamîndî manîmboahî asu hapondanî ro sïhambo sowahî dügühî amboanî ndürî adûkarî ndawandîrî.

⁶ Se wambo nindou hîfî ndanîhündambo masawapurî ranahambo sïhambo weindahî-marîheapurî. Nindou ra sîhafîyomo, asu se wambo ndeara sawapurîmboanafî. Asu ai sîhafî hoafî yangîrî sünguarundî. ⁷ Asu haponda se wambo mungu moatükunî masawandîrî ra ‘ahandî-mayo makosoane’ yahomo fîfîrarundî. ⁸ Mungu hoafî se wambo masawandîrî ra ro ahamumbo hoafîmayahapurî. Asu ai hîmborîyomo houbmoanemo ro horombo se-dîbo nîmbo hehea makosahî ranîmbo anîhondümbor fîfîrarundî. Asu ai se wambo koamarîhawandîra makosahî ranîmbo anîhondümbor-arundî.

⁹ Ro ahamumbo-hündamboanahî dîdîbafîheanîni. Nga roana nindou hîfî ndanîhü anîboadei aheimbo farîhefe-ndürîmboyahîpoanî dîdîbafîheandî, nga nindou se wambo masawapurî ahamumboanahî sîhafî-memondambo wambo dîdîbafîheandî. ¹⁰ Asu mungu moatükunî wandî-mayo ra sîhaf-ane. Asu mungu moatükunî sîhafî-mayo ra wand-ane. Asu ahamundî warî-süngu nindou ai rarîhî fîfîrîhindî ro ndürî adûkarümb-anahî. ¹¹ Hapoana ro ngîrî hîfî ndanîhü nîmboahî, nga sïhambo sowana asîhühi. Nga

aiana hifi ndanihu nngomboemo. Ape, moai ngorü se nahurai nnggu. Se nindou wambo masawapuri ra sifahfi hohoanimo süngundwandühi ahamumbo hihbadapuri. Rananimbo se nduri wambo masawandiri rani-süngunambo mbini ngomondamboane. Rananimbo ai-amboani mamfi hohoanimo süngumbiru-ndamboane sihiri mamfi hohoanimo sünguarithoandi nou. ¹² Ro ai-babidimbo nimo boahambe se wambo nginandi masowandiri raninambo ahamumbo hifandimarihapura aboedambo aningomo. Ro ahamumbo ndorihе hifandimarihapura asu moai mam-amboani farihoei raraorandi. Nindou ai farihеfembo-mayu rani yangriyu mafarihoyu. Rananimbo asu Baiborambe horombo hoafimayo ra anihondü weindahi tükümeфeyo.

¹³ Hapoana ro sishambo sowana asihühi. Ro awi hifi ndanihu ndarihе hoafayahi. Rananimbo wandi hihifi-hihifi hohoanimo ra ahamundi flambe afindi mbi marowa sahehea. ¹⁴ Sifahfi hoafi ro ahamumbo masahapura asu nindou hifi ndanihu aniboadei ranai ahamumbo yiboaruko-marhipuri. Ai ramehindi ra nimo sapo roana hifi ndanihündambo-yahipoani asu ai-amboani hifi ndanihündambo-yomopani. ¹⁵ Ro ahamumbo hifi ndanihündambo sepurimindi raguanambo-fepurimbo didibafi-yaheandühi-yahipoani, nga wani. Se ahamumbo hifandirapurani asu Satan ai ahamumbo moaruwai hohoanimo refekoate-mbiyuwa saheheamboanahi didibafehandi. ¹⁶ Ro-amboani hifi ndanihündambo-yahipoani maru ai-amboani hifi ndanihünda-mbo-yomopani. ¹⁷ Se ahamumbo sifahfi anihondü hohoanimo sifahfihorari kaboadowapuri. Nga sifahfi hoafi ranana anihondü hohoanimo niminduhane. ¹⁸ Horombo se wambo koamarihawandira kosa, nindou hifi ndanihu burayei ahei mbusümo manimboahi. Mare yahurai-animbo asu ro-amboani ahamumbo koamarihеheapura homo nindouyei mbusümo aningomo. ¹⁹ Ro ahamumbo fehefepurimbohünda wandi fi sishambo maseheandi rananimbo ai anihondü sifahfi ratüpuriyomo-rundeimbi tükümbeafunda sahehea.

²⁰ Nga asu ro didibafehandi ra ranimbo farihеfepurimbo yangriyopani, nga wani. Nga ro didibafehandi ra nindou ai sünguni ahamundi hoafi himboriyei hehi, asu ai wandi hoafi anihondümbö-ndihimboyei ranaheimbo kameih-anahi didibafehandi. ²¹ Ape se ro-dibo animbafi asu ro se-dibo animboahi, nga ai-amboani yahurai-animbo mamfi hohoanimo süngundühi mbini boadei sahehea hohoanimoayahi. Ranimboanahi asu ai sihiri-babidimbo mbini boadei-amboane. Rananimbo asu nindou hifi ndanihu aniboadei ranai se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo anihondümbö-ndihimboyei. ²² Nduri adükari wambo masawandiri yahurai ahamumbo sahapurimboanahi. Asu sihiri rawehoandi nou ai-amboani mamfi aboedi rani hohoanimo yangiri sowandümo mbini ngomonda asahi. ²³ Ro ai-babidimbo animboahi, nga asu se ro-dibo animbafi. Ranimboanahi asu ai-amboani aboedi mamfi rani hohoanimo yangiri hohoanimombemo asahi. Rananimbo nindou hifi ndanihündambo ai se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo fifiri-mbiri-hinda asahi.

²⁴ Ape, se wambo nindou masawapuri ra ro animboahi ranihu mbini ngomonda samboanahi hohoanimoayahi. Ai wandi-mayo himboamupuimbo-randeimbi hoeimbirundi samboanahi. Horombo hifi nda tüküfekoate-yoambe se wambo ngusüfo parowandirühi himboamupuimbo-randeimbi ra masawandiri. ²⁵ Ape, se mamfi yangiri-anafi mbumundayafi. Nindou hifi ndanihündambo ana moai fifirihini, nga roana sishambo fifirihеan-nimboanahi. Nga nindou ndan-anemo se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo fifirumboemo. ²⁶ Ro ahamumbo sishambo nafuimayahapuri. Asükainda ro nafuinda-hapurimboyahi se wambo ngusüfo pamarowandi nou ai-amboani ngusüfo peferi-mbeyomondamboane. Asu ro-amboani ai-babidimbo nimoamboayahi,” mehu.

18

Sisasimbo kikhimarurüdümo

(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53)

¹ Raniyu asu Sisas ai didibafiyu kikamündü haya, ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Kidron hoe apoari hanimo bamarihеmo. Orif nimi nümbüri mamfi ranai gogoanini yangoroane, ai ranafi hanimo barihеmo houmbo nümbürambe naf mahafomo. ² Sudas, nindou sapo Sisasimbo hürütümb-yomondi warihüfimbo-mayu ranai nümbüri ra fifireandi. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo nümbüri rani fikimi homo guguriyafu nimarimo marundi, ranimboyu Sudas ai ranahambo fifirimareandi. ³ Ranimboyu Sudas ai ami bidifriyomo asu prisman Godimbo sihourundeimbi bogori ai koamarihoupuriyomo, Farisi bidifriyomo sepurimündü haya, nümbüri yangoro naf mahafomo. Ai ranafi hifomondühüyomo, ram haiyo, asu hai

hondü yimundu sowandümo, asu yifiarimbo napoyo ra raraoru sowandümo houmbo mahifomo.

⁴ Asu Sisas ai ahambo nini-moatükunyo tükufemboayo ra fiffireandi. Ranimboyu ai ahamumbo sowahi akimi hüfu hoafiyupurühi yahuya, “Se ra daboe kokoarura?” mehuamboemo. ⁵ Asu ai simbori yahomoya, “Ro ana Nasaretihündi Sisasimbo kokomboanefi,” mehomondamboyo. Asu Sisas ai yahuya, “Ro Sisas-anahi ndasi,” mehuamboemo. Asu Sudas Sisasimbo hürütümbi-yomondi warihüfimbo-mayu ranai aibabidimbo manüngu. ⁶ Raniyu asu Sisas ai “Ro Sisas-anahi ndasi,” mehupuramboyo nindou ranai daboadanambo sühiyafu-ndühündamboemo hifini pitapimemo.

⁷ Ranimboyu asu Sisas ai ahamumbo asükaiyu düdufipurühi yahupuriya, “Se nindou dabo kokomboemoa?” mehupuramboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisas Nasaretihündi,” mehomondamboyo.

⁸ Asu Sisas ai simbori yare hoafiyuhü yahuya, “Ro sishamumbo hoafiyahapureimbane, ro Sisas-anahi. Se wambo kokondundirühi ana, asu wandi sünggurü-rundeimbi hiniñgindupurani mbihomondamboane.” ⁹ Ai yare hoafimayu ra sapo ai horombo hoafimayu ra anihondü tükümbifeyoa yahuhayamboyo yare hoafimayupuri. Sapo ai ndare hoafiyuhü, “Nindou wambo se masawapur ra ro moai mam-amboani hiniñgirihini,” mehu. Ranimboyu asu ahamumbo farihafepurimbo hohoanimoayuhü “Wandi sünggurü-rundeimbi hiniñgindupurani mbihomondamboane,” mehupuri.

¹⁰ Saimon Pita ai pisao yihimindi semündü hayamboyo pisao ra Godimbo sishou-rundeimbi-yomondi adukari bogorindi ratupuriyu-randeimbindi warihondü himbohoeari mafoafoareandi. Nindou ratupuriyu-randeimbindi adukari ndüri ra Markus. ¹¹ Raniyu asu Sisas ai Saimon Pitambo hoafiyundühi yahuya, “Pisao ra asükaiyafi koadürambe sando! Ro Ape ai wambo asübusi saindirimboayo ra ngiri hiniñgindiheandi,” mehu.

Sisas ai Godimbo sishai-randeimbi adukari bogori Anasindi himboahü manüngu
(Matyu 26:57-58; Mak 14:53-54; Ruk 22:54)

¹² Ranimboemo asu amiyomo, ahamundi bogoriyu, asu Suda-yomondi prismaniyomo ranai Sisasimbo mburündümo mburu hüputüpu-marhawuri. ¹³ Raniyomo asu ai Anas sowanambo boatei sowaründümo mahomo. Anas ai Kaiafasindi yamoñgoamindiyyu haya ran i himbanifihü Godimbo sishai-randeimbi adukari bogorimbofi mamaru. ¹⁴ Kaiafas raniyu nindou Sudahündimbo horombo yare hoafiyupurühiya, “Nindou mam ai hifi ndanithü burayei aheimbo farihefembohünda yifimbiyu-wamboane,” mehu.

Pita ai Sisasimbo ro moai fifiñhini mehu
(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Ruk 22:55-57)

¹⁵ Saimon Pita ai Sisasimbo sünggurü-randeimbi ngorü-dibo Sisasimbo süngumariniri hafani. Godimbo sishai-randeimbi adukari bogori ai sünggurü-randeimbi ngorümayu ahambo fiffiri. Raniyu asu ai Godimbo sishai-randeimbi adukari bogorindi ginirambe Sisas dibo kamefoeneandi. ¹⁶ Asu Saimon Pita ai weindani yipurikimi nüngu. Ranimboyu asu Sisasimbo sünggurü-randeimbi ngorü Godimbo sishai-randeimbi adukari bogori ai fiffirireimbimayu ranai hu, nimorehi yipuri hifanda-randeimbimayo ahambo hoafiyundo haya Saimon Pitambo ginirambe serümundü kamefuendi. ¹⁷ Nimorehi yipuri hifanda-randeimbi ai Saimon Pitambo yahoya, “Awi se-amboani nindou ndanahambo sünggurü-randeimbanafi?” mehoamboyo. Asu Pita ai yahuya, “Roana wani,” mehu.

¹⁸ Nindou ratupuriyomo-rundeimbiyomo asu prismaniyomo ai hai mamü püpiru hiniñgiri houmbo ngisiharimboemondühi wakiyomo niñgomombo haihehümemo. Asu Pita amboani aibabidimbo nüngumbo haihehümayu.

Godimbo sishai-randeimbi adukari bogori ai Sisasimbo düdumefindo
(Matyu 26:59-66; Mak 14:56-64; Ruk 22:66-71)

¹⁹ Ranisimboani Godimbo sishai-randeimbi adukari bogori ai Sisasimbo sünggurü-rundeimbi asu hoafi nindou yamundearü marandi ranimbo düdumefindo. ²⁰ Raniyu asu Sisas ai ahambo simbori yahuya, “Ro nimbi-nimbisi Godindi worambe, Suda ai munngu fandihü nimatei rihündambe ranihüyahi ro aheimbo hoafi ra yamundi-martheandüri. Nga ro moai hoafi mam-amboani dibo hoafiyahi. ²¹ Se nimboe wambo düduefoandira? Nindou hoafi himborimayei aheimbo-animbo düduyafoandüri. Ai ro hoafiyahaimbi ra fiffirihimboaneisi.”

²² Sisas ai ra mehuamboyo, asu prisman mamü manüngu ranai Sisasimbo pakarümundü pürirühi hoafiyuhü yahuya, “Ngiri se Godimbo sishai-randeimbi adukari bogorimbo rando hoafindafi,” mehundowamboyo. ²³ Asu Sisas ai ahambo simbori yahuya, “Ro

moaruwai hoafindahani animbo se hoafi ra weindahi ndowandifi wataporimbo-ndandi. Nga asu ro abodi hoafayahi ana, se nimboe wambo harimayafa?" mehu. ²⁴ Asu wofina huputupumarurundimo ra fufurihefikoate mbaninggo nou, Anas ai ahambo Godimbo sihai-randeimbidi adukari bogori Kaiafas sowana koamaritheru.

Pita ai asukaiyu ro moai Sisas fifirihini mehu
(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Ruk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita ai haikimi haihu maningguamboemo. Nindou Pita-dibo maninggomo ranai ahambo hoafiyomondowohu yahomoya, "Awi se-amboani ahambo sunguriri-randeimbimbayafi?" mehomondamboyu. Asu ai didimofihii yahuya, "Roana wani," mehu. ²⁶ Nindou mamii Godimbo sihai-randeimbidi ratupuriyu-randeimbiyu haya, asu Pita himbo hoeari mafoafoariri ahandi mamisiri ranai hoafiyuhii yahuya, "Awi seana Sisas-dibo numburambe mamarifi hoeimariheanini," mehuamboyu. ²⁷ Asu Pita ai asukaiyu "Roana wani," yahuambe asu kakaro ai hoafimayu.

Sisas ai Pairatindi himboahii maninggu
(Matyu 17:1-2; Mak 15:1-5; Ruk 23:1-5)

²⁸ Raniyomo asu ai hapoadumbo siyoambe Kaiafasindi wori hiningguru houmbo, Romiyafe gafman bogorindi worinambo Sisasimbo sowarundumo mahomo. Asu Suda ai moai gafman bogorindi worambe kefou hifomo ai adukari si Pasofa ra sesimbo yahomombo wambo. Suda nindou ai ndifo-yafe worambe kefoefembo ra ahinumb-ane. Nga asu ai karefoahundi ana, asu 'ngiri Pasofa sesi ra dagudifi,' yahomo houmboemo. ²⁹ Raniyomo asu ai weindani ninggomondane Pairat ai ahamumbo sowahi tukufi hu hoafiyuhii yahuya, "Se nimboe nindou ndanahambo papi-hoafiyumbo yahomo houmboemo?" mehuamboemo.

³⁰ Asu simbori hoafiyomonduhii yahomoya, "Asu nindou ndanai moaruwai hohoanimo sungufekoate-mbei-mbonana, ngiri ndarihu sihambo sowana sahurumindifi sinefi," mehomondamboyu. ³¹ Asu Pairat ai ahamumbo hoafiyupuruhii yahuya, "Se sihamundihoari sowarundumo houmbo sihamundi ahinumbi sunggu papi-hoafinduri," mehuamboemo. Asu Suda ai hoafiyomondowohu yahomoya, "Yihoefi papi-hoafambe ngiri nindou ngorumbo hifokoandihundi," mehomo. ³² Horombo Sisas ai yahurai randihe yifindamboyahii mehu. Asu rani hoafi ra anihondii tukufembohunda Suda ai ra-sungumarundi.

³³ Ranimboyu asu Pairat ai gafman bogorindi worambe asukai kefue hifu Sisasimbo mborai mehondowa mahufuwa dudufinduhii yahuya, "Se Suda-yomondi adukari bogoriyafi?" mehuamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai hoafiyunduhii yahuya, "Awi sihafihooari hohoanimoyafi hawamboyahii se yaro hoafayafi, asu nindou amuri ai wambo yaru hoafimemondamboyahii yaro hoafayafi?" mehuamboyu. ³⁵ Asu Pairat ai simbori hoafiyuhii yahuya, "Roana Sudayahipoani. Nga sihafii nendiyomo Godimbo sihou-rundeimbidi bogori-babidimbo wambo sowana sowandumonini masinimo. Asu se nini nuninggurowamboyahii?" mehundowamboyu.

³⁶ Asu Sisas ai simbori yahuya, "Ro nginindi hifandarihandi ranana hifi ndanihundambo-yopoani. Rani hohoanimo wandi ra hifi ndanihundambombe-mbonana, asu wandi ratupuriyomondundeimbidi ranai yifariindimonda asu ngiri nindou ranai wambo Suda-yomondi warihundundiri. Nga wandi nginindi hifandimbo ranana hifi ndanihundambo-yopoani," mehu. ³⁷ Raniiyu asu Pairat ai yahuya, "Refsa ana, asu se adukari bogoriwamboyahii!" mehuamboyu. Sisas ai simbori hoafiyunduhii yahuya, "Sihafihooari anihondumboanafi yaro hoafiyafuhii, 'Se adukari bogor-anafi,' asafi. Roana anihondii moatikuni ro hoeimariheandi ranimbo anihondumbo hoafimbohunda makosahi. Ranimboyahii Ape wambo koamarihendira makosaha me ai wambo wakimaramanindi-ndiri. Nindou ai hohoanimo hondii ranisungurihindeimbidi ana ai wandi yafambehundi hoafi himboriyei rihunduhanei," mehuamboyu. ³⁸ Asu Pairat ai ahambo hoafiyunduhii yahuya, "Anihondii hohoanimo ra nina?" mehu.

Pairat ai Sisasimbo nini keimbii karihendeimbifihii tikondundumo pandiwurii mehu
(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Ruk 23:13-25)

Ai yare hoafiyu haya, asukai Suda sowana kusifoai haya mahu. Ai hoafiyuhii yahuya, "Nindou ndanahambo papi-hoafimbohundambo moai nini-moatikuni moaruwai nimarooni hoerihendi." ³⁹ Nga sihamundi boagiri hohoanimo rani-sungunambo adukari si Pasofa ranihu ro nindou mamii sihamundi hohoanimo sunggu ahambo karabusambeahindi aboedambo koarihedinii arihandi. Se hohoanimoyomondani ro 'Sudayei adukari bogori' nda aboedambo koandihedinimboyo?" mehuamboemo. ⁴⁰ Raniyomo asu ai simbori pukuna hoafiyomonduhii yahomoya, "Aiana wani, nga

se Barabasimbo-animbo hini ngindiwori!" mehomu. Barabas ra gafman-babidimbo yifariyu nindou hifokoare randeimb-ani.

19

¹ Ranimboyu asu Pairat ai hoafimayua ami ai Sisasimbo sowarundumo houmbo ndufuri-ndufurimaruwuri. ² Asu ami ai adukari bogorindi at tika wofi thoar thoarumbinambo nafuru mburu, Sisasindi mboroambe kiki mafoarundi. Raniyomo asu adukari bogorindi hamburi hoeari gudu hini ngimarundi. ³ Asu ai ahambo tukuyafu sisi ndi hoafiyomondowohu yahomoya, "Suda-yomondi adukari bogori nindou, karihasi," yahomonduhiyomo asu ahambo harimemondo.

⁴ Pairat ai asukaiyu weindani tukufi hu hoafiyunduruhi yahuya, "Himboriyei! Ro ahambo weindani siheimbo sowana sahuminde tikeheandi. Rananimbo se fifirindihindi. Ro moai papihoa fimbo nini moatukuni fifirihendi," mehu. ⁵ Raniyu asu Sisas ai weindani tukumefiyu. Asu ahandi mboroambe at thoar thoarumbi wofinambo nafimarundi, asu hamburi hoeari ra gudaroane rani kameih tukumefiyu. Raniyu Pairat ai hoafiyuhi yahuya, "Nindou ranani nda," mehu. ⁶ Raniyomo Godimbo sihou-rundeimbiyomo asu prismaniyomo ai hoeruwuri houmbo pukuna hoafiyomonduhiyomoya, "Nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo paruwuri! Nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo paruwuri!" raramaruri. Pairat ai yahuya, "Sihamundihorani animbo nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo paruwuri. Nga ahandi hohoanimoambe ro moai nini moatukuni ngoru-sungufe hohoanimo nimaroa hoerihendi," mehu. ⁷ Asu Suda ai simbori hoafiyomonduhiyomoya, "Roana yihoe fi ahinumbi hohoanimo sungu yare hoafiyohu yahoya, 'Nindou ndanana ai yifimbiyu-wamboane,' meho. Nimboe sapo ai yahuya, 'Ro Godindi nimor-anahi,' mehu," mehomu.

⁸ Ranimboyu asu Pairat ai rani hoafi ra himboriyu haya yihimbo afindi yihimbomayu. ⁹ Raniyu asu asukai gafmani-yomondi wori ranambe kefuai hufu Sisasimbo yahuya, "Se nini nipoediyafa?" mehundo. Nga Sisas ai moai simbori ahambo hoafiyundo. ¹⁰ Raniyu asu Pairat ai yahundoya, "Nimboe se wambo hoafikoate-ayafindira? Roana sihambo moani koehefeniyo asu nimi keimbi karihendeimbifihitikoemindinini pefeniyo ra refembo nginindi hifandihamboanahi. Awi asu rani hohoanimo ra fifirifekoate-wamboayafi?" mehundowamboyu.

¹¹ Asu Sisas ai simbori ahambo yahuya, "God nimoamo amaru ranai sihambo nginindi hohoanimo ra segoninkoate-mbei-mbonana, asu se nginindi hohoanimoyowohu wambo hifinambofendiri hohoanimo ra ngiri hohoanimoafi. Ranimboane asu nindou ai wambo shafi warihumareandiri ranahandi moaruwai hohoanimo ana shafi moaruwai hohoanimo ranahambo ngasunde haya adukari hamind-ane," mehuamboyu. ¹² Raniyu asu Pairat ai rani hoafi ra himboriyu haya, Sisasimbo koandihelina mbuhu yahuhaya nafi kokora wakimareandi. Nga asu Suda ai pukuna hoafiyehi seiya, "Asu se ahambo koarihaworan ahu ana, se ngiri Romiyafe adukari bogori Sisarindi ngunindindafi. Nindou ai hoafiyuhi 'Roana adukari bogoranahi,' ehu ana, asu nindou ranai Sisarimbo yi boaruko-riruhani," mehomondamboyu.

¹³ Pairat ai rani hoafi ra himboriyu haya, Sisasimbo weindani serumundu tukumefiyu. Raniyu ai hu, papihoa fi himboriyo rambo nimarifondi mamani manigo 'nimoei yibadi' sei-arihundi raniwami mamaru. (Hiburu-yafe hoafinambo nimoei yibadi ra Gabatane.) ¹⁴ Rani si ranana Suda-yafe adukari si Pasofa ranimbo sesi napo fikimi-fikimifembo si-ane. Asu ndeara hufinimboyowane, Pairat ai Sudambo hoafiyunduruhi yahuya, "Sihai adukari bogori ranahambo hoerihori," mehuamboyei. ¹⁵ Asu ai pukuna hoafiyehi seiya, "Koarihawori! Koarihawori! Nimi keimbi karihendeimbifihitikorindifi pariwori," maseiamboyu. Pairat ai Sudambo dudureanduruhi yahuya, "Sihai adukari bogori ranahambo ro nimi keimbi karihendeimbifihitikuimindi pefimbo yini sei?" mehuamboyu. Asu Godimbo sihou-rundeimbi adukari bogorimemo ranai simbori hoafiyomondowohu yahomoya, "Yihoe fi adukari bogori ana moai ngoru nungu, nga Sisar yangiri-ani anungu," mehomondamboyu. ¹⁶ Raniyu asu Pairat ai Sisasimbo ahamundi warambe hini ngimariri, nimi keimbi karihendeimbifihitikuimindi pefimbohunda.

Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo pamaruwuri
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43)

Raniyomo asu ami ai Sisasimbo masowarundumo. ¹⁷ Raniyu asu Sisas ai ahandihorani nimi keimbi karihendeimbi ra semundu haya ngoafi ra hini ngirihimbo, wafu mamani mborihapiri nahurai wafu sei-arihundi raninambo mahei. (Hiburu-yafe hoafana 'Gorgota-ane'.) ¹⁸ Ranuhi ai Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbifihitikorundumo pamaruwuri. Asu nindou ngoru yimbu amboani Sisas-dibo tikoripundimo pamarupiri ra

ngorü ai gogoaninü asu ngorü ai gogoaninü, nga asu Sisas ai mbusümoyu. ¹⁹ Pairat ai hoafi mamü nümü keimbi karihendeimbi-mayo ranifihü sürü papira pareandühü yahuya: ‘SISAS NASARETHÜNDI SUDAYAFE ADÜKARI BOGORI’ yahu pamareandü. ²⁰ Sisasimbo tikoründümo pamarüwuri ra ngoafi adükari ranü fikimü safiyo. Ranimboyo hoafi Pairat ai hoafimayua pamarundi ra nindou afindü ranai hei hoeimarhindü. Pairat ai hoafi sürü papira pamareandi ra, Hiburu-yafe hoafi, Romi-yafe hoafi, asu Griki-yafe hoafi raninamboyo sürü papimarandü. ²¹ Ranimboemo Godimbo sihou-rundeimbi bogori ai Pairatimbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se nimboe ‘Suda-yafe adükari bogori’ safi sürü papira pamarüwanda? Nga ndaro papira parowandai: ‘Nindou ranai hoafiyuhüya, “Ro Suda-yomondi adükari bogoranahü,” mehu,’ safi parowandai,” mehomondamboyo. ²² Asu Pairat ai yahuya, “Hoafi ro sürü papimarhandü ra ngirü asükanda ngorü-süngundühe pandüheandi,” mehu.

²³ Ami ai Sisasimbo nümü keimbi karihendeimbi-fihü tikoründümo parüwuri houbomoemo, asu ahandü-mayo hoeari nari ra muḡu fufuründümo mburümbu yimbu-yimbumboru yimbumarundü. Ranüyomo ami ai napo ra mamariu fufumaründümo. Asu ai ahandü hoandarü hoeari kameihü masowandümo. Nga asu hoandarü hoeari ra moai ngorü hoeari ranifihü parühi kakiyei, nga mamü ranü yangirüyo kakimayei. ²⁴ Ranimboemo asu ami ai ahamundühoari yahomoya, “Hoeari ndanana sihirü kikifepoani, nga yowanü. Nga hoeari ranimbo-hünda sihirü satu piraindefomboane, nindou ngorü ai semündümböhünda.” Nindou ai yaru hoafimemo ra sapo horombo Baiborambe yare hoafimayo süḡu. Ai yare hoafiyowohü yahoya, “Wandü hoeari napo yimbumaründümo.

Asu hoeari wandü ranahambo nindou mamai semündümböhüdambo satu piraimemo,”
Buk Song
 22:18

meho. Ranüyo asu ami amboani ranü-süngumarunda hoafimayo ra anihondü tüküme Feyo. ²⁵ Sisasindü hondüyo, asu ahandü akidüyo, asu Maria Koropasindü wuhüyo, asu Maria ngorü Makdarahündüyo ai Sisasindü nümü keimbi karihendeimbi-mayo ranü fikimü manimboei. ²⁶ Ahandü hondüyo asu süḡururü-randeimbi Sisas ai ahambo ngusüfo pariri-randeimbi-dübo manimbafea hoeimareapirü. Ranüyo ai hondambo yahuya, “Nimorehi, ndanana sihafü nimor-ani,” mehu. ²⁷ Asu ahambo süḡururü-randeimbi-mayu ahambo yahuya, “Ndanana sihafü me-ane,” mehuamboyo. Asu ranü-simboani ai Mariambo ahandü worinambo semündü hu ai-dübo manimbafea.

Sisas ai yifimayu

(*Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49*)

²⁸ Ranüyo süḡunambo Sisas ai ahandü ratüpurü hifü ndanühu ra muḡuyohane yahu fifirümareandü. Ranüyo asu Godindü hoafi Baiborambe anihondü tükümbüfeyoa yahuhaya ndare hoafiyuhü yahuya, “Amindanünoarandirü,” mehu. ²⁹ Hipirü mamü yangorü hayamboyo ranambe hühütümbü hoe finiga ranai mapuiaro. Ranüyo asu ai sirüwara-ambeahindü hoe kikihamündeimbi semündü hayambo, finiga ambe foareanda tüküfe haya manüḡo. Asu ai hisop nümüharifihü pare himondamündü mbura, Sisasindü yafambehü tümareandü. ³⁰ Sisas ai finiga ra sümündü mbura hoafiyuhü yahuya, “Muḡuayo,” yahu mbura mbüro hifinü piyuhü yifimayu.

³¹ Ranü si ra Suda-yafe moani ngoafimbo nimarü si ranahambo muḡu moatükunü düboadüfembo siyo. Si ra moani adükari hamindüyo ranüyo asu Suda ai ranü sihi nindou nümü keimbi karihendeimbi-fihü pairatimbo ra yowanü mehomo. Ranimboemo Pairatimbo nindou ranahamumbo tiharü kehefepura nümü yifindümonda foepumindü raguanambo-fepurimbo hoafimemondo. ³² Ranimboemo asu ami ai nindou yimbu Sisas-dübo tikorüpündümo pamarupirü ahafanimbo tiharü ra kamarühaupirü. ³³ Nga asu ai Sisasimbo sowahü tüküyafu hoeirüwurane, ai muḡuna yifimayumboemo asu ahandü tiharü ra moai karihaundi. ³⁴ Nga ami mamü ai yangirü yifiarünambo ngirüsafinü wafusümarüdü. Ranüyo asu nümü horü ranai hoe dübore haya ahandü fiambeahindü pümayo. ³⁵ Nindou hoeimareandü ranai ranahambo hoafiyuweimbo-ane. Asu ai hoafimayu ra anihondü hoaf-ane, asu ahandühoari amboani hoafi hond-ane yahu fifireandü. Ranimbo-hündamboane asu se-amboani ranahambo anihondümböndühindü. ³⁶ Ranü-moatükunü tüküme Feyowamboyo, Baiborambe hoafi pamauro süḡu yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ngirü ahandü hamindü ngorü kandundü,’ meho. ³⁷ Nga asu hoafi ngorü ranambe meḡoro ra yahoya, “Asu ai-animbo nindou wafusümarüdündü ahambo himboapondeimboyei,” meho.

Sisasimbo honguambe masühehorü

(*Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Ruk 23:50-56*)

³⁸ Süngunambo Sosep Arimateahündi ai Pairati-mbo Sisasindi yifinimoko ra semündumbo yahuhaya hoafimayundo. Sosep ai Sisasimbo süngururi-randeimbiyu, nga ai Sudambo yhimborapurühiyu asu ahandi anihondumbofoe hohoanimo ra moai weindahireandi. Pairat ai ahambo ndowarindifisi mehuamboyu, asu Sosep ai Sisasimbo serümundü mahu. ³⁹ Nikodemus, horombo Sisas sowahi nimbokooani mahafu, ranai amboani Sosep-dibo mahafani. Asu ai fisin-rümbi moatükuni sanda nimi hori yimbu mamamberu fanduyamundu houmbo nafirundeimbi ra semündü haya mahu. Nimi hori ranahandi nimbori ra 30 kirogramiyo. ⁴⁰ Raniyafani ai Sisasindi yifinimoko ra sowarindifani mburina, Suda ai yifinimoko raru arundi süngu fisin-rümbi moatükuni sanda parine mburina hoearinambo himondimariheneri. ⁴¹ Sisasimbo nimifihitikoründumo parüwurihi nümbüri mamani ranai yangoroane, asu nümbüri ranambe honggu simborambori yifi sihefekoate maninggo. ⁴² Suda ai moani ngoafimbo nimarimbo si ranahambo sesi napo diboado-marhindamboyanani. Asu honggu akimi ninjgo hayamboyanane, Sisasindi yifinimoko ra sowandifani hafani masiheneandi.

20

Sisas ai botimefiyu

(*Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Ruk 24:1-12*)

¹ Sande hapoadumbo siambe nimbini hoangiri kiarowane, Maria Makdarahündi ai honggu rani sowana mahifo. Ai hifo honggu rani fikimi tükufe himboyowane, nimeoi adükari nafitambeihü mapaiaro ra pairatkoate-mayo. ² Ranimboyo asu ai Saimon Pita asu süngururi-rundeimbi ngorü ahandi ngusüfoahündi ranahafanimbo sowana pipimayo ho. Ai ho, hoafiyopirühi yahoya, “Adükari-mbo nindoi ai hongguambeahindi masowaründumo, nahü mbasihawuri, nga moai fifirihuri,” mehoamboyanani.

³ Ranimboyanani Pita asu Sisasindi ngorü süngururi-randeimbi-mayu ranai nimai honggu sowana mahafani. ⁴ Ai yibobo pipina mahafaniyo, nga asu ahambo süngururi-randeimbi ngorü ranai Pitambo ngasündirü haya, ai boatei hu honggu fikimi tüküme fiyu. ⁵ Asu ai hu nimarumbo amuiufai hoeireandane hoeari Sisasimbo himondüfihindi ra menjgoroa hoeimareandi. Nga asu ai moai kefuai hongguambe hüfu. ⁶ Asu Saimon Pita ai sünguni hu tüküfi hayamboyu, ai hongguambe kefuai mahüfu. Ai hüfu hoeireandane hoeari Sisasimbo himondihimbihündi ra kurimayo. ⁷ Asu hoeari ngorü Sisasindi mbiro himondihimbihündi ranamboani menjgorowa hoeimareandi. Hoeari ranana moai amuri kurimayo rani-dibo yangoro, nga wani. Ranipoanimboyo nindoi ngamondife sihefembo nahurai kare pare haya menjgora. ⁸ Raniyu asu ahambo süngururi-randeimbi ngorü boatei honggu sowana mahu, ranai asükaiyu sünguni hongguambe kefuai hüfu, hoeari yangiri menjgora ra hoeire haya anihondumbo-mareandi. ⁹ (Rani simboani ana moai ai fifirineandi Baiborambe yare hoafiyowohüya, “Hongguambeahindi botindifimbi,” meho ra.)

Sisas ai Maria Makdarahündi sowahi tüküme fiyu

(*Mak 16:9-11*)

¹⁰⁻¹¹ Raniyafani asu ahambo süngururini-rinandeimbi ai worina hihiriyafine mahafani, nga Maria ai honggu fikimi ninjgombo araniyohü maninggo. Asu ai araniyowohüyo honggu-mayo ranambe amoefoe himbomayo. ¹² Asu ai himboyowane, sünambeahindi nendi yimbu kifohi hoearümbi Sisasimbo sihehori wami mamarifanda hoeimareapiri. Ngorü ai mbirowani ninaru, asu ngorü ai yirimbunanani ninaru. ¹³ Ai Mariambo safaniya, “Nimorehi, se nimboeafi aranayafa?” masafandamboyo. Asu ai ahafanimbo hoafiyopirühi yahoya, “Nindoi ai wandi Adükari-mbo sahorimindei hehimbo, nahü mbasihewari ro moai fifirihini, nga ranimboanani,” meho.

¹⁴ Ai raweyaho haya hihirifeyowane, asu Sisas ai daboadanani manünguwa hoeimareri. Nga asu Maria ai moai Sisas-ani yaho fifireri. ¹⁵ Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se nimboe aranayafa? Se dabo kokorihüyafa?” mehuamboyo. Asu Maria ai nümbüri aharamburani yahohaya hoafiyowohüyo yahoya, “Se Sisasimbo sowarindifühi ana, sowarindifihafi shaworühi nafuindafan-animbo ro ahambo nahümandi ngamboane,” mehoamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai yahuya, “Maria,” mehuamboyo. Asu Maria ai hihirife, ahambo fifireri haya Hiburu-yafe hoafinambo yahoya, “Rabonai,” meho. (‘Rabonai’ ra Hiburu-yafe hoafinambo ‘Yamundo-randeimbi-ane’.) ¹⁷ Sisas ai yahuya, “Se wambo kikihindandifinirimboyafi. Awi ro moai wandi Ape sowana hahühi. Nga se wandi wandafi mamani sowana ngafi rando hoafindafipurühi animboya, ‘Roana wandi Ape, sihamundi Ape asu wandi God, sihamundi God, ahambo sowana hahühahanahi,’ mbisafi,” mehuamboyo.

¹⁸ Asu Maria Makdarahündi ai ho ahambo süngururi-randeimbi-mbo hoafiyopurühi yahoya, “Ro Adükari-mbo hoeimarihini,” asu Sisas hoafiyuweimbi hoafi ra hoafimepuri.

*Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi sowahi tüküme fiyu
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49)*

¹⁹ Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ai Sudambo yihimbo-rupuruhiyomo wori ai nimarimondeimbi ra yipuri paru houmbo mamarimo. Raniyu asu Sisas ai Sande nimbambeahi tüküfi, ahamundi mbusumo manungu. Ai yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi,” mehupuri. ²⁰ Ai yare hoafiyupuruhiyu asu ahandi watinari ngiri safini ra ahamumbo nafuimepuri. Asu ahambo sünggururü-rundeimbi ai ahamundi Adükari ranahambo hoeiruwuri houmbo hihifi-hihifimemo. ²¹ Asu Sisas ai asükaiyu yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi. Wambo Ape ai koamarihendira makosahi yaurai-animbo asu ro sihamumbo koandihheapurani ngomo,” mehu. ²² Ai raweyahuhüyu, ahamumbo sowanambo yafambenambo ahandi yafui ra foehepuruhi yahuya, “Se Yifiafi Aboedi sowandumo. ²³ Asu se ngorü nendi-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mbisimondani ana, God ai amboawi mbusumbui. Nga asu ngorü nendi-yafe moaruwai hohoanimo ranahambo se amboawi yaho hoafikoate-ayomo ana, asu God ai ngiri ranahambo amboawi mbüsü,” mehu.

Tomas ai Sisasimbo hoeimariri

²⁴ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi sowahi tüküfiyuwane, asu sünggururü-randeimbi mamai ai moai amuri ra-babidimbo nimiru. Nindou aiana Tomasiyu, nga asu ahandi nduri ngorü ra Didimus-ani. ²⁵ Raniyomo bidifiri ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana Nindou Adükariimbo hoeimarihuri,” mehommo.

Nga asu Tomas ai ahamumbo hoafiyupurui yahuya, “Asu ro ahambo tikomarurundimo ambe ra hoefekoate-ya, asu ahambo wandi warinambo ambe ranambe sündifekoate-ya, asu yifiarinambo ngirisafini wafusumaründumo sündifekoate-ayahana, ro ngiri ranimbo anihondumbo-ndiheandi, nga wani,” mehu.

²⁶ Asükaiyu mamai wik ho hayamboyowane, ahambo sünggururü-rundeimbi ai Tomas-babidimbo worambeahi mamarimo. Ai yipuri mungu papiru houmbo nimarimondane, asu Sisas ai ahamundi mbusumo tüküfi manungu. Raniyu ai yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi,” mehu. ²⁷ Raniyu asu Tomasimbo hoafiyunduwohü yahuya, “Sihafi wari batendi naha ndanifihü sündowandüh-animbo, asu se wandi watinari ra hoeiro. Asu se wandi ngirisafini wari paro. Se ndanahambo yimbu hohoanimo-ndamboayafi, nga anihondumbo-ndowandi,” mehuamboyu.

²⁸ Asu Tomas ai simbori ahambo yahuya, “Se wandi Adükari asu wandi God-anafi,” mehuamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wambo hoeirowandiri hawambo wamboanafi anihondumbo-arowandiri. Nga nindou ai wambo hoeifendiri-koate-yehü anihondumbo-arihindiri ana, ai hihifi-hihifi-mbeyeiamboane,” mehu.

Son ai buk nda sürü papimarandi ahandi nimindi

³⁰ Sisas ai God sowahindi makusu ra nafuimbohünda hepünifeimbi moatükuni afindi ahambo sünggururü-rundeimbi-yomondi himboahü ratupurimayu ra ro moai buk ndanambe mungu sürü papirihandi. ³¹ Nga ro ndani hoafi nda sürü papirihamboanahi. Ro sürü papimarihandi nda Sisas ai Kraisi-ani asu Godindi Nimirani ranimbo anihondumbo-mbirihinda samboyahi sürü papimarihandi. Nga asu se ranahambo anihondumbo-arihindi ana, asu aboedi yanggiri ningombo hohoanimo ra ndahümündimboyei.

21

Sisas ai sünggururü-rundeimbi 7 ahamumbo sowahi tüküme fiyu

¹ Asükaiyu süngunambo Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi sowahi Taiberias kurihoe puirühi ndahurai ndare tüküme fiyu. ² Saimon Pita, Tomas, nduri ahandi ngorü Didimus yahomo-rundeimbiyu, Natanier Kenihündi Gariri hifihündiyu, Sebedindi nimir yimbuyafani, asu ngorü yimbu ahambo süngguri-neandeimbi-yafani ai maningomo. ³ Raniyu asu Saimon Pita ai ahandi horombodidi ratupuri asikai semindimbo hohoanimo-yuhü yahuya, “Ro ana andurinambo kin wowarimboanahi,” mehuamboemo. Asu ai yahomoya, “Ro-amboani se-dibo ngefo sefomboanefi,” mehommo. Raniyomo ai homo houmbo, botambe mafareafundi. Nga rani nimbunambo ai moai kin mamamboani hürühoundi, nga wani. ⁴ Hapoadumbo siambe hüfihamindi forihiyuambe, Sisas ai hoe kimi manunguambo asu ahambo sünggururü-rundeimbi ai Sisasimbeipoani mehommo. ⁵ Raniyu ai ahamumbo hoafiyupurui yahuya, “Wandafi mamai, se moai kin wakiründimoyoa?” mehuamboemo. Asu ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Wani,” mehomondamboyu.

⁶ Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Andüri ra naha se warihondü warani bot ranihundün daboadundan-animbo, se kinî bîdîfirî hoeindumboemo,” mehuamboemo. Asu ai andürî ra hoafîmayu ranambe masafaorunda, kinî afîndî ranai andirî ra tükümeoyo, himîndîmbo sisamîndîmarundî. ⁷ Sisas ahambo süngurürî-randeimbi wudiyafandeimbi mayu ranai Pitambo yahuya, “Pita, nindou ranana Sisas-ani,” mehunduamboyu. Asu Saimon Pita ai nîmai ahândî ngîsîharî hoearî yimündîhai masihendî ra hühîre hîngîre haya hîmoni pîmayu. ⁸ Asu bîdîfirî ai botambe gudi sowana hafomo mburu, andürî ra kinî kameihî hüründümo. Asu ai gudi ranî fikîmî angunî safiyomopoani, nga 100 mitayo manîngomo. ⁹ Gudikîmî hîfomo tüküyafu hoeirundane, asu hai ranai gudiwamî horowohüyo ranambe kinî mamî huru asu bret mamî yangurû marandî. ¹⁰ Ranîyu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Kinî haponda wakîmaründümo bîdîfirî ra sowandümo sîfomo,” mehuamboemo.

¹¹ Ranîyu asu Saimon Pita ai botambe kefuai nîmarumbo, andürî ra gudiana hüramündî mastüfu. Ranîyo asu andürî ranambe kinî afîndî boagîrî-boagîrî 153 pütapîmayo. Kinî ranai afîndîyosî, nga asu andürî ranai moai kîkîfeyo. ¹² Ranîyu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sîfomo, kinî sowasümo!” mehu. Nga asu moai nindou mamî ai ahambo düdurîrühî, “Se dîdîyafî?” yahundo. Nga ai munjumbo Adûkar-ani yahomo fîfirüwuri. ¹³ Ranîyu Sisas ai süfu kinî ra yimbureapurî mbura asu bret ranamboani rasüngur-rasüngumareapurî. ¹⁴ Sisas ai honjumbore-ahîndî tüküfi hayamboyu, asu ahambo süngurürî-rundeimbi-yomondî hîmboahü ngîmîmbo tükümeifyu.

Sisas ai Pitambo hoafîmayundo

¹⁵ Ai sowasümondühi nîmarîmomboemo, Sisas ai Saimon Pitambo yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmori, awi se nindou ndanahamumbo ngasündowapurî hawambo, wambo se afîndî hohoanîmo-yafîndîrühî-yafîndîrî?” mehuamboyu. Asu Pita ai hoafiyundühi yahuya, “Yîni, Adûkarî, se fîfirowandî, ro sîhambo aboedî hohoanîmoayahanîni,” mehuamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî manguingandürî ndandî,” mehu. ¹⁶ Asükaiyu yimbumbore hoafiyunduhü yahuya, “Saimon Sonîndî nîmori, se wambo anîhondü hohoanîmo-yafîndîrai wanîyo?” mehundowamboyu. Asu Saimon ai hoafiyunduhü yahuya, “Yîni, Adûkarî, se fîfirowandî ro sîhambo hohoanîmo-yahanîni,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî manguingandürî ndandî,” mehu. ¹⁷ Asükaiyu ngîmîmbore hoafiyunduhü yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmori, se wambo hohoanîmo-yafîndîrühî-yafî?” mehuamboyu. Ranîmboyu asu Saimon Pita ai ngusüfo afîndî kümareandî Sisas ai ngîmîmbore hoafiyuhî, “Se wambo hohoanîmo-yafîndîrühî-yafî,” mehu ranîmbo. Ranîmboyu ai Sisasîmbo yahuya, “Adûkarî, se munjo moatükunî fîfirîwamboanafi. Se fîfirowandî ro sîhambo hohoanîmoyahanîni,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî manguingandürî ndandî. ¹⁸ Ro anîhondümbaanahî hoafayahanîni, se horombo hoarîfî nîmbafambeyafî ret sîhafî hondü ra güdo hawa hîfî se hombo yîfirîmayafî ranîsüngu yangîrî mahahabodîfî. Nga süngunambo se boagîryafambe ana, sîhafî watîjarî ra ngurîndohoeî hawa asu nindou ngorü ai sîhafî ret ra sîhambo güdeanîni haya, se nahanîniyo hombo moei safanî nindou ranai sîhambo ndemündünîni ngumbui,” mehu. ¹⁹ Sisas ranî hoafî yare hoafîmayu ranahandî nîmîndî ra: Süngunambo Pita ai Sisasîndî ratûpurî ratûpurîmayu ranîmbo Godîmbo ndürî adûkarî segodomböhünda yîfîndümbui. Ai Pitambo hoafiyunduhü yahuya, “Se wambo süngundandîrî,” mehu.

Sisasîmbo süngurürî-randeimbi ahândî ngusüfoahündî

²⁰ Pita ai hîhîrîfî hoeirirane, Sisas ahambo süngurürî-randeimbi ngusüfoahündî-mayu ai ahafandî süngu mahu. Nindou ranana horombo sowasümondühi nîmarîmombo Sisasîndî hanjîfoanî nîmarumbo hoafiyuhî, “Adûkarî, nindou dîdai sîhambo hürütümbî-yomondî warîhümandeanîni?” mehu, aiyu ahândî süngu mahu. ²¹ Pita ai hoeirîni haya, Sisasîmbo yahuya, “Adûkarî, nindou nda nüngufimboyua?” mehuamboyu.

²² Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Ai nünguanî ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanîmoayahî ana, asu ranî hohoanîmo ra sîhafîyo? Se wambo süngundandîrî!” mehu. ²³ Ranîyo asu yafui hoafî ra nindou munjo ahei mbusümo tüküfeyowohü yahoya: ‘Süngurürî-randeimbi ra ngîrî yîfîndü,’ meho. Nga Sisas ai moai hoafiyu, ‘Ai ngîrî yîfîndü’ yahumboypooanî. Nga ai yahuya, ‘Ai nünguanî ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanîmoyahî ana, asu ranî hohoanîmo ra sîhafîyo?’ mehu. ²⁴ Süngurürî-randeimbi ranai-ani ndanî hoafî nda sürü papîmarandî. Asu ro rarîthu fîfirîhundî ahândî hoafî anîhond-ane.

Bîdîfirîni hoafî

²⁵ Afɛndi moatükuni bidifiri Sisas ratüpurimayu ra engoro, nga moai munju sürü papıyo. Nga asu nindou ai munju moatükuni Sisas ratüpurimayu ra munju hondü mamami randühi paparandi ana, asu buk ranambe sürü ra afɛndi safi papındımböe. Asu ro hohoanımoayahı munjuambo hıfi ngıri simongorındo.

Ratüpurî

Hoafî Sowandümo Homo-rundeimbi-yomondi Ratüpurî

Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai Ahandî hoafî Serusarem ngoafîhü bokamarîhoemo

¹⁻² Tiofirus, Sisas ai piyu haya ratüpurîyu asu nindou yamundera humbo God ai ahambo sünambe serümündî mahafu ranahamboyo weangurühî bukambe sürü papîmarîhandî. Sünambe hafokoate-yuambe, Sisas ai ahandî hoafî semîndî horambo kafoare hîngîmareapurî ahamumbo-so tüküfi Yifiafî Aboedîndî ngîndînambo ratüpurî ai süngunambo refembo ra hoafîmayupurî. Refehayamboyawane, asu süngunambo God ai serümündü mahafu. ³ Ai yîfiyu mbura ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbi-so tüküfi Ai yîfîhündî botîmefiyu ra nafuimbohünda afîndî moatükunî ramareandî. Ranîyo 40 si ranambe Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai hoeimarüwuri. Ranîyo ai God ngîndî hîfandarandî ranahambo wataporîmbo-marapurî. ⁴ Ranîyo ai ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbi-babîdîmbo sowasümondühî nîmarîmombo ahamumboya, “Se yowanî Serusarem hîngîfepoanî. Nga Ape ai saimbo hoafîmayua asu ro hoafîmayahî ranahambo se hîmbondîmondühî nîngomo. ⁵ Son ai nindoumbo hoenambo hundürîndî marandî, nga asu yahunümbî si süngunambo Yifiafî Aboedînambo hundürîndeimboyei,” mehu.

Sisas ai sünambe mahafu

⁶ Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai guguriyafu nîmarîmombo düdürüwurihî yahomoya, “Adükari hapondanî ndanîsimboanî se Israerîmbo ngîndî dabupura ahamundîhoari hîfandîmandünyo, wanîmandîyo?” mehomondamboyu. ⁷ Asu Ai simborî hoafîyupurühî yahuya, “Ranana se fîfîfîfembo moatükunîyopoanî. Nga Ape yanggir-ani nîndîsimboanîyo ranîmoatükunî refembo ra fîfîreamboayu. ⁸ Nga süngunambo Yifiafî Aboedî ai sîhamumbo sowana akoso ana, se ngîndîndî ndowandümoemo. Asu rananîmbo wandî hoafî Serusarem, Sudia, Samaria asu munju hîfî ra wataporîmbo-ndümoemo,” mehu.

⁹ Sisas ai ranî hoafî ra wataporîmbora mbura ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai nîngomo hîmboapo-yomondane, nîmoamo mahafu. Ranîyo mburîngainambo gabuderühî asu ahambo hoeifikoate-memo. ¹⁰ Sisas ai hafuwane, ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ai sünambe hîmboapo-yomondühî nîngomondane, nîmehünou nindou yimbu ranai kifohî hoearî güdîne hena ahamundî fikîmî manîmbafanî. ¹¹ Nindou yimbu ranai safanîya, “Garîrîhündî nindou, nîmboe se nîngomombo hîmboapoayomoa? Sisas se hoeirüwuri marundî ranana God ai sünambe serümündü mahafu. Se hoeirüwura mahafu yahurani anîmbo asükai hîhîrîndüfi kudümbui,” masafanî.

Sudasîndî ratüpurî fondi semîndîmbo kamafoarüwuri

¹² Ranîyo asu Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranai Orif Wafu ra hîngîgru hou Serusaremînambo mahomo. Orif Wafu ranana Serusarem ngoafîhündî angunî hamîndîyopoanî, nga mamî kiromita-ane. ¹³ Ai adükari ngoafî ranîhü tüküyafu mburu worî nîmoamo yîbadî ahamundî nîngomo-rundeimbi ranambo mahafomo. Ranana Pita, Son, Sems, Andru, Firip, Tomas, Bartoromyu, Matyu, Sems Arfiusîndî nîmori, Saimon Serot-yomondî hohoanîmo süngure randeimbi asu Sudas Semsîndî nîmori ranîyomo. ¹⁴ Nindou ranai munju mamühî gügureafu nîmarîmombo Godîmbo dîdîbafî-memo. Bîdîfîrî nîmorehî asu Maria Sisasîndî hondîyo ahandî akohoandî-yomo ai-amboanî munju gügureahî nîmareimbo dîdîbafîmayei.

¹⁵ Ranîsimboanî Sisasîmbo anîhondümborîhîndeimbi ranana 120-yei. Pita ai ahei mbusümo botîfi nüngumbo Godîndî hoafî wataporîmbo-randühî yahuya, ¹⁶⁻¹⁷ “Amongo-mamî asu rehi-mamî Godîndî bukambe Yifiafî Aboedî ai Defitîndî yasîmondî süngure hoafîmayo Sudas ai Sisasîmbo hürütümbî nindou-yomondî warîhüfimbo ra asu hapondanî anîhondî tüküfemboane. Ai-amboanî ro-ambeahîndî mamî ratüpurîyefî-rîhundeimb-ani,” mehu.

¹⁸ Sudas ai Sisasîmbo hürütümbî nindou-yomondî warîhürirühî ranî-takînkî kakî masemündü ranînambo hîfî pemîmayu. Asu süngunambo hîfî ranîhü yîfî

* **1:13:** Serot ranana Rom-yomondî hoarehî nîngombo moei yahomo rundeimb-anemo. Asu ai Israer ahei hohoanîmo yanggirî süngufembo hohoanîmo-yomo rundeimb-anemo.

piyuhūmbo bodo bureandūhi furī ranai bokarimefoendi. ¹⁹ Ranīyo sūngunambo nindou Serusaremihū amarei ranai fīfirīhi hehi hīfī ra ahei hoafnambo Akerdama sei marihūndi. Ahei hoafnambo Akerdama ranana hori kefoendeimbī hīf-ane. ²⁰ Pita ai yare hoafiyuhū yahuya, “Herū bukambe hoafī sūrū papīmarundi ranana ndahurai-ane, ‘Hīfī ra nindou ŋgorū ai ndemūndūmbui,

ŋga moanī yare mbīnīngo-wamboane.’

Buk Song 69:25

Asu ŋgorū bīdīfirani buk ranambe yare hoafiyowohū yahoya,

‘Ahandī ratūpuri ra nindou ŋgorū ai mbīsemūndu-amboane,’ meho. *Buk Song 109:8*

²¹⁻²² Ranīmboane nindou mamī ahei mbusūmonīndī hīnīngī-ndīhurīmboane sīhīrī-babīdī Sisas ai yīfīhūndī botīmefiyū hoafī semīndī horambo. Sapo nindou ranana sīhīr-ambeahīndī Sisas ai sīhīrī-babīdīmbo huranda Son ai nindou hundūrūrandūrī ra humbo asu Sisas ai hīnīngīreamunī haya sūnambe mahafu rananīmbo wataporīmbo-mbīrundamboane,” meho.

²³ Ai nindou yimbu ndūrī pamarupirī: Sosep Barsabas, ahandī ŋgorū ndūrī Sastus yahomondo-rundeimbī, asu ŋgorū Matias. ²⁴⁻²⁵ Sisasīndī hoafī sowandūmo homorundeimbī ranai yaru dīdībafiyafundūhi yahomoya, “Adūkarī, se munguambo nindou-yei hohoanīmo fīfirōwamboanafī. Se yīhoefīmbo nafuīndafī nindou yimbu nda daboe se kamafoarīworī ndanī ratūpurīmbohūnda. Yīhoefīmbo nindou dīdai sīhīfī hoafī semīndī horambo tūkūmandīfī Sudasīndī fondambe. Sudas ai yīhoefīmbo hīnīngīreamunī haya ai nīngomboayu ranīnambo mahu,” mehomo. ²⁶ Ai nīmarīmombo nindou dīdai Sudasīndī fondūhi ratūpuri ra mandemūndū ranīmbo nīmoei pūtimemo. Ranīyo nīmoei ranai Matiasīndī tūkūfeyoa asu Sisasīndī hoafī sowandūmo homorundeimbī 11 ranī-babīdīmbo hoafī sowandūmo homorundeimbī nindoumbo-mefundī.

2

Yīfīafī Aboedī makoso

¹ Nūmbūr-ambeahīndī sesī yimūngu-remīndīmbo hīhīfī-hīhīfī si Pendikos sei arīhūndī ranai tūkūfeyoambe Sisasīmbo anīhondūmbo-rīhindeimbī nindou ranai mamī worambe gugurīmehīndī. ² Ranīyo nīmehūnou ŋgīnīndī hamīndī werī nahurai sūnambeahīndī kosī worī ai gugurīyahī nīmareimbī ranahambo sīmongoramīndī haya meŋgoro. ³ Asu ranīhū hai imami teifī dīdīŋarīyohū ahoro nahurai tūkūfe haya munguambo mamamī aheiwamī nīnouyo wakīmareandī. ⁴ Ranīyo Yīfīafī Aboedī ranai ahei fīambe farīfehū ahandī ŋgīnīndīnambo ŋgorū-poanīmbo ŋgorū-poanīmbo hoafīnambo wataporīmayeī.

⁵ Asu Serusarem ŋgoafīhū munguambo hīfī adaburo ranīhūndī Suda bīdīfirī Godīmbo hohoanīmoyeī-rīhūndēimbī ai tūkūyahī mamareī. ⁶ Werī nahurai tūkūfeyo ra hīmborīyeī hehi nindou afīndī ranai gugurīmehīndī. Ranīyo asu hīmborīyeīanī Sisasīmbo anīhondūmbo-rīhindeimbī nindou ranai wataporīmayeī ra ahei hoafīnambo wataporīmayeīa hīmborīyeī hehi mahepūnehīndī. ⁷ Asu Sudahūndī-mayeī ranai hoafī wataporīmbo-marīhūndī ranahambo hepūnehi hehīmbo hepūnehi seiya, “Awi nindou ranana munguambo Garirihūndī-mbayeīyo? ⁸ Sīhīrī ana mamī ŋgoafīhūndī-yefīpoanī, ŋga nūngurīhi hehīmboyo asu munguambo mamamī sīhefī hoafīnambo wataporīmayeīa ahei hoafī ra hīmborayefa? ⁹⁻¹⁰ Sīhīrī ana Partia, Mīdia, Eram, Mesopotemia, Sudia, Kapadosia, Pondus, Esia, Frigia, Pamfīria, Isip asu Sairīnī ŋgoafīkīmī Ribia dīstrik ranambe ŋgoafī adaburo asu Rom, hīfī ranīhūndāmbō nindou-anefī nda fandīhu anīmboefī. ¹¹ Suda sīhīr-anefī asu nindou amurī sīhefī Godīmbo hohoanīmo sūngurīhi arīhūndī aneī, Kritchūndī asu Arebīahūndī munguambo hīmborīyefanī God ai ŋgīnīndī-moatūkunī ramareandī ranahambo sīhefī hoafīnambo wataporīmbo-arīhūndī,” maseī. ¹² Asu nindou munguambo ranai hepūnahī afīndī hohoanīmoyeīhī aheīhoarī sīmborī hoafūrīyeīhī seiya, “Nīne-moatūkunīyo hapondanī nda yahurai tūkūfeyoa?” maseī. ¹³ ŋga asu bīdīfirī ai tīrīfoefe hoafī-yahūndūrūhī seiya, “Awi aiana wain hoe afīndī hamīndī sīmīndēī hehi mamīkarī hohoanīmoyeīhīmbayeī,” masahūndūrī.

Pita ai hoafī bokamarīhendī

¹⁴ Asu Pita ai Sisasīndī hoafī sowandūmo homorundeimbī 11 ranī babīdīmbo nīngomombo pukūna hoafīyuhū yahuya, “Wandī wandafī mamī, Suda aneī asu nindou bīdīfirī haponda Serusaremihū amarei, se ro ndanī-moatūkunī tūkūfeyo ranahambo hoafayahī nda hīmboyangīrī kūndīhi nīmandīmbo hīmborīndēī. ¹⁵ Se hohoanīmoyeīhīya, nindou nda wain hoe sīmīndēī hehi mamīkarī hohoanīmoyeīhīaneī aseī, ŋga awī hapondanī ana 9 kīrok sīambeahīnefī. ¹⁶ ŋga ndanī-moatūkunī tūkūfeyo ranana Godīndī hoafī hoafīyū-randeimbī Soer hoafīmayū sūngu-ane tūkūfeyo.

¹⁷ God ai hoafīyuhū yahuya, ‘Bīdīfirīnambo si ranai akīmī tūkūfemboyoambe ro wandī Yīfīafī munguambo nindou-yeiwamī koandīhe-heamboyahī.

Sihei nindowenihi nīmorī asu nīmorehi nīmorī ai Godīndī hoafi hoafiyomo-rundeimbi nahurai wataporimbo-ndühümboyei.

Sihei nindowenihi nīmorī hoarīfamborī ai ranī-poanīmbo moatükunī yafogoadīnambo nahurai hoeindumboemo asu boagirī nindou ai yafogoadī-ndīmboemo.

¹⁸ Asu ranī-sīmboanī ana ro wandī ratūpuriyei-rīhūndeimbi, nīmorehi nindowenihi yīboboambo, aheiwamī Yifafī koandī-heheanda Godīndī hoafi hoafiyomo-rundeimbi nahurai hoafīndeimboyei.

¹⁹ Bīdīfiranambo si ra nafuimbohūnda

ro hepūnīfeimbi moatükunī sūnambe asu hīfīhū nafuindamboyahi.

Horī, hai asu hasiheimī afīndī tükūndīfemboe.

²⁰ Adūkarī ai ahandī adūkarī hīmbo-mupuimbo-randeimbi si ra tükūfekoate-yoambe anīmbo

hūfīhamīndī ai nīmīndīrī-mīndowohū

asu amoamo ai horī nahurai hamburī tükūndīfimbui.

²¹ Ranī-sīmboanī anīmbo muṅguambo nindou ai aheimbo fehefendūrīmbo hūnda

Adūkarīmbo dīdībafehīndī ranaheimbo aboedambo-ndeandūrūmbui, mehu.” *Joei* 2:28-32

²² Pita yahuya, “Israerihūndī nindou se wandī hoafi nda hīmborīndei. Sisas Nasaretihūndī aiana ranīpoanīmbo nindouyu. God ai sihei mbusūmo ahandī warīsūngu hepūnīfeimbi moatükunī ramareandī ra se fīfirīhīndī. ²³ God ai horombo hondū hoafi firamūndū sihai mburamboyu Sisasīmbo sihei warīhūmarirī, ṅga hūrūtūmbī nindou ai nīmī keimbī karīhe-ndeimbi fihī tīkorūndūmo pamarūwura yīfīmayu. ²⁴ ṅga God ai ahambo yīfīndī asūbusī ṅṅīndīndīkoate-yoweimbi ranambeahīndī botīmārīrī. Nīmboe sapo yīfī ai ṅṅīrī ahambo bobohīndīrīmīndo. ²⁵ Horombo Defit amboanī ahambo yare hoafiyuhū yahuya,

‘Ro hoerīhinanī Adūkarī ai muṅguambo si wandī-fikīmī anūngu.

Ai wandī fikīmī nūṅgumbo wambo ṅṅīrī nīnī-moatükunī amboanī asūbusī ndendīrī.

²⁶ Ranīmboane ro ṅṅusūfoambe aboedī hīhīfī-hīhīfīyahūhī

God ai wambo aboedī moatükunī refemboayu ranahambo hīmboayahī.

²⁷ Asu se ṅṅīrī wambo yīfī ambe-ambe rando hīnīṅṅīndowandīrī.

Sapo se ṅṅīrī sūrūhoeimbi nindou kafoaro hīnīṅṅīmarīworī ra hīnīṅṅī-ndowora yīfī ambe-ambe sūmburīndu.

²⁸ Ranīmbo se yanṅīrī aboedī nīṅṅombo nafī ra yamundo-wandīrīmboyafī.

Asu se yīnī mbīsafanī ro se-dībo nīmboambo afīndī hīhīfī-hīhīfī-ndamboyahī,’ *Buk Song* 16:8-11

mehu. ²⁹ “Amoṅṅo mam-anemo asu rehī mam-anei, ro siheimbo anīhondūmboanahī hoafehandūrī, sīhefī amoao Defit ai yīfīmayuwambo masamboarīhurī. Asu ahandī yīfī ambe ranai haponda sīhefīmbo sowahī anīṅṅo ho. ³⁰ Defit ai-ana Godīndī hoafi hoafiyu-randeimbi wambo fīfirēandī God ai ahambo hoafiyūndowohūya, ‘Sūngunambo sīhafī sīrambeahīndī mamī sīhafī fondī semīndīmbohūnda ahambo bogorīmbonḍīhīnī hīnīṅṅī-ndīhīnīmboyahī, mehu. ³¹ Defit ai nīnī-moatükunī tükūndīfembo ra fīfirēandūhī wataporīmbo-randūhīya, ‘God ai ṅṅīrī ahambo yīfīyeimbiyei ṅṅoafīhū hīnīṅṅīndīrī, asu ṅṅīrī yīfī ambe-ambe sūmburīndu, mehu. God ai ahandī nendambo aboedambo-fendūrīmbo Kraisi yīfīhūndī botīmārīrī ranahamboyu wataporīmbo-marandī. ³² Sisasīmboyo God ai yīfīhūndī botīmārīrī. Muṅguambo ro hoerīhu hohu ranahamboane wataporīmbo-arīhūndī. ³³ Sisasīmbo God ai sūnambe serūmūndū hafu hīnīṅṅīrīranī ahandī warīhondū waranī mbamarū. God ai horombo hoafīmayu sūngu Sisasīmbo Yifafī Aboedī masagado, ranīyo asu Sisas ai sīhefīwamī koamafōareandī, ran-ane haponda se hoafi hīmborīyei asu hoerīhī arīhūndī. ³⁴⁻³⁵ Defit ai moai sūnambe hafu Sisas ramefīyu nou, ṅga ai hoafiyuhū yahuya, ‘Adūkarī ai wandī Adūkarīmbo hoafiyūndowohū yahuya,

“Se wandī warī hondūnī nīmandīfī ṅṅafīmbo

asu sīhafī hūrūtūmbī ra sīhafī hoarehī hīnīṅṅī-ndīheapuranī se hībadapuri-mboyafī,” mehu. *Buk Song*

110:1

³⁶ Ranīmboane Israer nindou muṅguambo se nda ndondīhī fīfirīndīhīndī. God ai Sisas se nīmī keimbī karīhe-ndeimbi-fihī tīkorīhomondei pamarīhorī ranahambo Adūkarīmborīrī asu ahandī nendambo aboedambofembo nindomborīrī kafoarīrī hīnīṅṅīmarīrī,” mehu. ³⁷ Pita ai ranī hoafi ra wataporīmbo-maranda nindou afīndī ranaheimbo ṅṅusūfoambe horīmareandūra bīdīfirī amurī Kraisiḍīndī hoafi sowandūmo

homo-rundeimbi-babidi-mbo ahamumbo dūdurīhipurūhi seiya, “Asu nani nūnggumandihunda?” maseiamboyu. ³⁸ Asu Pita ai simbori hoafiyundūrihi yahuya, “Munnguambo mamami se sihei moaruwai hohoanimo ra hini-ngindihē hehi simbori hohoanimo sūnggundihindūhi Sisasindi ndūranambo hundūrendeian animbo God ai sihei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbūsūmbui. Rani-sūnggundihindani animbo God ai siheimbo Yifiafi Aboedi dagadūmbui. ³⁹ God ai Yifiafi Aboedi saimbo hoafi firamūdū masihendi ranana se, sihei nimori asu sūnggudidi nimori hondū siheimbo munnguamboyu. Rani-moatūkuni ranana nindou munnguambo God ai wand-anei yahundūreimbi aheimbo hoafiyu masihend-ane,” mehu.

⁴⁰ Pita ai amuri bidifiri hoafi ranifih pare haya wataporimbo-marandi. Ai hūthoafiyupurūhi yahuya, “Se hibadihūmbo, nga nindou moaruwai hohoanimoeyi-rihūndeimbi rani-babidi-mbo moaruwaimbo-ndahimboyei.” ⁴¹ Pita hoafi wataporimbo-marandi ranai nindou afindi ranaheimbo ngusūfoambe botimareandūra hundūrimoyei. Rani-simboani 3,000 nindou-yei Sisasimbo anihondūmbo-rihindeimbi horimbotidi ranifih pamareandi. ⁴² Nimorehi nindowenih ranai ranihū Sisasindi hoafi sowandūmo homo-rundeimbi-yomondi yamundife hoafi himboriyehi bidifiri wandafi ranaheimbo fehendūrimbohūnda sesi mamī sahūsihi Godimbo didibafiyahi marihūndi.

Sisasimbo anihondūmbo-rihindeimbi ai mamī hohoanimo sūnggumarihindi

⁴³ Sisasindi hoafi sowandūmo homo-rundeimbi-yomondi warisūngu God ai hepūnifeimbi moatūkuni ramareanda nindou afindi ranai yhimboyeih ahinimarihori. ⁴⁴ Sisasimbo anihondūmbo-rihindeimbi nindou ranai mamūhiyahi nimareimbo mamami ahei napo ra ahei mamūhi nahuraimayo. ⁴⁵ Ai ahei hifi asu napo ra nindou ngorūmbo sehindūhi ranifihindi kahi sahūmūndi hehi kahi ra nindou napokoateyeimbimbo sehi marihūndi. ⁴⁶ Munnguambo si Godindi worambe gugureahi marihūndi. Asu ai ahei worambe gugureahi nimareimbo sahūsi rihūndūhi aheimayo napo ra nindou ngorūmbo ngusūfoambe hihifi-hihifi kapeihū sehi marihūndi. ⁴⁷ Nindou ranai munnguambo si Godimbo aboed-ani sei hohoanimoeyia asu munnguambo nindou ranai aheimbo hihifi-hihifi-yahundūri marihūndi. Munnguambo si Adūkar ai nindou bidifiri semūndūndūra asu Sisasimbo anihondūmbo-rihindeimbi nindou ranai afindi safi tūkufe marandi.

3

Pita ai nindou mamī tiharī moaruwaimbū aboedimariri

¹ Mamī nimbambeahi Pita ai Son-dibombo didibaffimbōhūnda Godindi worina mahūfani. ² Raniyo giniri yipuri Aboedi Yipuri sei arihūnd ranikimi nindou tiharī moaruwaimbū mamaruwa hoemarineri. Ahandi tiharī ra hondī ai yahurai wakirimindi hayamboyo munnguambo si giniri nafitambe ranikimi sahorimindei hehi hini-ngirihoranī nimarūmbo nimorehi nindowenih Godindi worina heiani kahi moako-moakoyu-marandi. ³ Nindou ranai hoeireandane, Pita ai Son-dibombo Godinidī worina mahūfandamboyo kahi moakomayu. ⁴ Pita weimbo Son ai ahambo himboari parineri nimbafanimbo safaniya, “Yihoehimbo sowana himboayafi,” masafandamboyo. ⁵ Nindou ranai ahafanimboya wambo kahi saimbo-mbayafani yahu haya himbomayu.

⁶ Nga Pita ai hoafiyundowohū yahuya, “Ro moai kahi sihambo saimbo sahamindihī, nga ro sihambo mamī-moatūkuni ndahaninimboyahī. Sisas Kraisi Nasaretihūndi ahandi nginindinambo botiyafō hawa hafi,” mehundo. ⁷ Raniyu Pita ai ahandi warihondū watiharī kikihiramūdū mbura botimarira nimehūnou ahandi tiharī asu yimindiho ranai nginiramindiwohū botimefiyu. ⁸ Ai horipirihoei piyu nūngu mbura mahu. Ai Pita weimbo-babidi-mbo Godindi worambe hu nūngu wakireandūhi hohoripi-hohoripiyu randūhi Godimbo adūkar-ani mehu. ⁹⁻¹⁰ Munnguambo nindou ranai firihindi sapo nindou ranaiyu Godindi wori giniri yipuri Aboedi Yipuri sei arihūndi ranikimi nimarūmbo kahi moako-moakoyu-marandi. Asu hapondani hoerihoranī nindou-mayu ranai hoahonguhū Godimbo aboed-ani yahu hoafimayua nindou ranai nūngure-hayamboyo rani-moatūkuni ra tūkumefeyo sei hehi mahēpūnahindi.

Pita ai Godindi worambe hoafi bokamarihendi

¹¹ Nindou-mayu ranai Pita weimbo Sonimbo kikihirapūmūndi nūnggumbe nimorehi nindowenih afindi ranai hepūnahi hehi Soromonindi yibadi sei arihūndi Godindi worambe raninambo pipimayei hei. ¹² Pita ai nindou afindi mahūsi ra hoeireandūri haya hoafiyundūrihi yahuya, “Israerihūndi nindou se nimboe hepūnehinda? Se nimboe yihoeimbo himboapoayei ahafandi nginindi asu ai-ana mbumūndi nindouwambo mbayafandi nindou ra aboedimarineri sei hehimboa?” ¹³ Abraham, Aisak, Sekop asu sihefi amoo-yei God ai ahandi ratūpurīyu-randeimbi Sisas ahambo nginindi

masagado, nga se hifokoe-fimbohünda hürütümbi nindou-yei warihümarihori. Pairat ai aboedambo koarihfimbo hohoanimoyuwane, asu se Pairatimbo seiya, 'Ro moai Sisasimbo aboedambo koarihfimbo hohoanimoyefi,' masei. ¹⁴ Se moai aboedi sürühoeimbi ranahambo hohoanimoyei, nga ahambo semündumbo hündi-mayo ranimo asu yifiariyu nindou hifokoare randeimbi-mayu ra masahorimindei. ¹⁵ Se nindoumo koadürimbo-koadürimbo yangiri nngombo nafsi-hindürimbo-hombo-mayu ra hifokoamarihori ranahamboane wataporimbo-rihu arihündi. ¹⁶ Sapo se nindou hoeiarihori nda se fifirihori, ro Sisasimbo anihondümbö-arihöandiranimboyo nindou tiharimbo moaruwai nda aboedimefiyu. Se munguambo aboedi hamindi tüküme fiyuwa hoeiarihindi ra Sisasimbo anihondümböfe raninamboyo.

¹⁷ Amongo-mami asu rehi-mami, ro fifirihöandiranimbo ramarihori ra moai sihei boboagori nindou rani-babidimbo ninimbo moatükunimbo ramarihindi ra fifirihindi. ¹⁸ God ai ahändi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi yasimondi süngure hoafiyuhüya, 'Krais ai asubusi ndemündü haya yifindümbui,' mehu. Ranimbo asu God ai haponda anihondündanisüngure hinngimareanda tüküme fiyu.

¹⁹ Ranimbo-animbo se sihei ngusüfoambe hohoanimo ngorü süngundihindühi God sowana hihirindahi dideiyani animbo asu sihei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbeyahuamboane. Rananimbo Adükari ai fi hefe nimarimbo si ra koandihembui. ²⁰ Rawehindi animbo God ai nindou siheimbo fehefendürimbo kafoariri hinngimariri Krais Sisasi ra, koandihöembui. ²¹ Sapo horombo ahändi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi yasimondi süngu hoafimayu süngu. Sisasi ai sünambe nungu ngumbo God ai mungu-moatükunimbo simbori tüküfembo hoafimayu ranambe tükündümbui. ²² Horombo Moses yahuya, 'Nindou mami ro nahurai Godindi hoafi hoafiyorambo Adükari God ai seambeahindi kaboadiri hinngindirümbui. Asu mungu-moatükunimbo ai hoafiyuweimbi ra süngundihindi,' mehu. ²³ Nindou Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ahändi hoafi himboryo süngufekoate-aye ana, God ai hifokoandira yifindeimboyei asu ngirisi Israeriyeyi sirambeahindindei.

²⁴ Nindou Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi Samuer nunguambe peyo haya sinimbo ahändi wagabe ra munguambo mami rani hoafiyu wataporimboru homombo asu hapondanambe tüküfeyo. ²⁵ Se-ana Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ahamundi ahüri mam-anei. Asu God ai sihei amoa mami-babidimbo hoafi framündü masihendi ra siheimbo-hündamboane. Ai sihei ape Abrahamimbo hoafiyundowohü yahuya, 'Sihafihüri ranahambo süngunambo animbo munguambo nindou ndan hifihü aniboadei ranahambo aboedi-aboedi-ndiheandüri-mboyahi,' mehu. ²⁶ Siheimbo aboedi-aboedifendüra sihei moaruwai hohoanimo hinngifembohünda God ai weangurüh ahändi ratüpuriyu-randeimbi Sisasi siheimbo sowahi koamarihüri,' mehu.

4

Pita weimbo Sonimbo kansirindi himboahü papihöafimarupiri

¹ Pita ai Son-dimbo nimorehi nindowenihimbo wataporimbo-rinandürühi nimbafandambe, Godimbo sesi sihou-rundeimbi-yomo, ami Godindi wori hifandirundeimbi-yomondi bogori-yomo asu Sadyusi-yomo ai aheimbo sowahi hafomo tüküme fundi. ² Ahamumbo ngusüfoambe moaruwai marapurisi ra sapo Kraisiindi hoafi sowandifani hafani-rinandeimbi ranai nindoumboya, Sisasiindi nginindinambo yifihündi botindahimboyei hoafi ra yamundi-marineanda ranimboyo ahafanimbo ngusüfoambe nginindimarupiri. ³ Suda-yafe bogori nindou ranai Pita weimbo Sonimbo kikihirupindümo houmbo papihöafiyopirimbo mehombo. Nga asu nimbofembo yangiri-mayoamboyo sümbo papihöafiyopirimboane yahomo houmbo karabusambe hinngimarupiri. ⁴ Pita, Son ai wataporimbo-marineanda nindou afindi ranai hoafi wataporimbo-marineandi ra himboryeyi hehi Sisasi anihondümbö-marihindi. Nindou ahafandi hoafi himboryeyi hehi anihondümbö-marihindi ranana 5,000-yei.

⁵ Süngunambo ngorü sinambo Suda-yei hifandirundüreimbi, bogori nindou asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai Serusarem ngöafihü mafandüdi. ⁶ Godimbo sesi sihou-rundeimbi, Anas, Kaiafas, Son, Areksander asu munguambo Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi fikiminindi ai-amboani ranihü mafandihindi. ⁷ Ai Pita weimbombo sowapündümo ahamundi himboahü hinngirupiri houmbo düdürüpihü yahomoya, "Se ninnginindinambo rani-moatükunimbo ra ramarineanda?" mehomondamboyo.

⁸⁻⁹ Pitandi fiamefi Yifafi Aboedi ranai tüküfehüyo simbori hoafiyupurühi yahuya, "Hifandi-rundeimbi asu bogori nindou, se nindou tiharimbo moaruwaimbü ranahambo aboedi moatükunimbo ramarihöandiranimboyo yihöehimbo düduwefundi? Asu düdi

aboeđmarirī yahomomboemo yihoeđimbo dūduwefundī? ¹⁰ Refe ana ro hohoañmoyehañ muñguambo se-anemo asu Sudahünd-anei nda fīfirīndīhündī, nindou ranai ana Sisas Nasaretihündī ahandī ndūrīnamboyu aboeđ tükümeñyu. Se nñmī keimbī karīhendeimbī fihī tīkorīhorīmīndei pamarīhorī, ñga asu God ai yīfīhündī botīmarirī. Nindou ndanai tīñarī moaruwaiyusī, ñga Sisasīndī ñgīñndīnambo aboeđfī haya haponda sīhei wagabe ndanñgu. ¹¹ Sisas ai ana, 'Kambohoanī worīmboru-rundeimbī nindou ai ambe mehomoysi, ñga asu worī ñgīñemīndīmbohūnda bogīmondī kambohoanī noumbofī tükümeñyu.' *Buk Song 118:22*

¹² Sisasimbo yangīriyo hīfī ndanīhū God ai nindou aboedambofembo ñgīñndī masagado. Ahandī süñgu anīmbo sīhīrī aboedambo-ndahumboyefī asu ai yangīrī anīmbo nindou aboedambo-ndeamunīmbui," mehu.

¹³ Suda-yafe bogorī nindou ranai fīfirīndī Pita weimbo Son ai moai skurī-yafanī, ñga moanīndī nindou-yafanī yīhīmbokoate-wataporī-mayafandamboyo nindou ranai mahepūnafundī. Ranīyo horombo Sisas babīdīmbo hoahoangomo marundī ra ai fīfirīmarundī. ¹⁴ Nīmboe sapo nindou aboeđmarīnerī ranai ahafandī fikīmī manñguwamboyo asu ahafanīmbo nññ akīdou-amboanī hoafīkoate-memo. ¹⁵ Suda-yei bogorī nindou ranai hoafīmemonda Pita ai Son-dībo tüküyafīne hena mahafanī. Ai hafandanīyo bogorī nindou ranai nīmarīmombo ahamundīhoarī bogo sīmborī ndūwurīmefundī. ¹⁶ Ai hoafīyomondūhī yahomoya, "Nindou ndanahafanīmbo nññ nūññgu-mandīhupīra? Muñguambo nindou Serusarem ñgoafīhündī ai fīfirīhündī sapo ai hepūñfeimbī moatükunī ramarīneandī ra. Ñga ranī wambo asu sīhīrī ñgīrī dīdīmondefūhī wantī mbīsefī. ¹⁷ Ñga ranī hoafī ra muñguambo nindoumbo goago wakīnde-amboembōhūnda yowanī mbīsefomboane. Yowanī mbīsefanī anīmbo nindoumbo Sisasīndī ndūrī ranahambo wataporīmbo-yondūrīkoate-mbeyafandamboane," mehomo.

¹⁸ Ai asūkaiyomo mññgīyomo hūrīhaupīrī houmbo yahomopīriya, "Se yowanī Sisasīndī ndūrī ranahambo nindoumbo wataporīmbo-yondūrī asu yamundīfendūrī-rapoanī," mehomo. ¹⁹ Ñga asu Pita ai Son-dībo sīmborī hoafīyafandūhī safanīya, "Nññehohoañmo God ai yīfirayū ra se türūboadundī. Ro sīhamundī hoafī süñgu-mandīhoyo asu Godīndī hoafī süñgu-mandīhoyo? ²⁰ Sapo ro nññ-moatükunī hoerīho asu hoafī hīmborīye marīhoandī ranahambo wataporīmbo-hūndambo ñgīrī ro yafambe kīkīhīndīhoamīndehī," mehu.

²¹ Ai moai ahafanīmbo karabusī-fepīrīmbo nafī fīfirīndī, sapo nindou muñguambo ai hepūñfeimbī moatükunī ramarīneandī ranīmbo Godīmbo adūkar-ani seiñhū wambo. Ranīyo Suda-yei bogorī nindou ranai Sisasīndī ndūrī ranahambo wataporīmboyo asu nindou yamundīferambo ñgīñndī hamīndī yowanī yahomo mburumbo asūkai aboedambo koamarīhaupīrī. ²² Nindou hepūñfeimbī moatükunī rarīneandūhī aboeđmarīnerī ranana 40 hīmbanī ñgasūnde-andeimbīyu.

Anīhondūmbo-rīhindeimbīyei dīdībafīfe hoafī

²³ Suda-yafe boboagorī ranai Pita weimbo-babīdīmbo hoafī dīdīboado-marundī. Ranīyafanī ranīhūndambo ai mamī anīhondūmbo-rīhindeimbī aheimbo-so hīhīreafīne hafanī Godīmbo sīhou-rundeimbī bogorī asu Suda-yafe boboagorī wataporīmbo-marundī ra wataporīmbo-marīnandī. ²⁴ Sisasimbo anīhondūmbo-rīhindeimbī nindou ranai ranī hoafī ra hīmborīyei hehi muñguambo Godīmbo dīdībafīyeihī seiya, "Adūkarī serandī hīfī, sūñū, sīrīwara asu muñgu-moatükunī ranambe eñgoro ra nafīmarandī. ²⁵ Horombo yīhoeñ amooa Defit sīhafī ratūpurīyu randeimbīmbo Yīfīafī Aboeđndī süñgu se hoafīyafūhī safīya,

'Nīmboe muñguambo hīfīhündī nindou ra ñgīñndayei?

Asu nīmboe nindou ranai ñgusūfo hohoañmo-koate hoafī fīrarīhūmūndī?

²⁶ Hīfīñndī adūkarī boboagorī nindou ranai

yīfīarīmbo yahomo houmbo gugurīyafu hoafī fīrarīndūmo.

Ran-ane hīfandī-rundeimbī boboagorī ranai

Adūkarī asu Krai nindou aboedambofembo kafoarīrī hīññgīmarīrī

ahafanīmbo hīfnambo-fepīrīmbo hoafī fīrarīndūmo,' masafī. *Buk Song 2:1-2*

²⁷ Herot, Pondius Pairat, Suda-yafe ndīfo asu Suda ai Serusarem ñgoafīhū mamūhīyahi Sisas Krai sīhafī ratūpurī, ratūpurīyu-randeimbī se nindoumbo aboedambofembo kafoarīworī hīññgīmarīworī ranahambo hoafī fīmarīhūmūndī. ²⁸ Nindou ndanai ndanī-moatükunī ramarīhīndī ra sīhafī yīfirī süñguyo, sapo se horombo sīhafī ñgīñndīnambo hoafī fīrandīfūhī ndanī-moatükunī nda tükūmbīfeyo-wamboane safī masīhawandī süñguyo. ²⁹ Asu haponda Adūkarī se yīhoeñmbo yīhīmbombīyeia sei

hehi hoafi wataporimbo-marihündi ra himboringadafi. Sihafi ratūpuriyefi-rihundeimbi yihoeftimbo fandihawamunanani animbo yihimbokoate-sihafi hoafi ra wataporimbo-ndihumboane. ³⁰ Asu se sihafu waru angünumbi nendiyei-wami nandowandurani aboedindahindühi Sisas sihafu ratūpuriyu-randeimbi ahandi nduri süngu hepünifeimbi moatükuni ratūpuringadafi.”

³¹ Ai rarihi Godimbo didibafiyei kiki-rihümündianiyu, woru guguriyahi nimareimbi-mayo ranai yabadimarandi. Ranayo Yifiafi Aboedi ranai ahei fiambe tüküfehüyo yihimbokoate Godindi hoafi ra wataporimbo-marihündi.

Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbiyafe fehefe hohoanimo

³² Munguambo anihondumbo-rihindeimbi ranai hohoanimo mamamberihi hehi mamihohoanimo süngumarihindi. Ranayo asu ahei napo ra moai yihoefti yanggiri-ane sei, nga nindou mamami ahei napo ra munguambo aheimayo. ³³ Hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai God Sisasimbo yifihündi botimariri hoafi wataporimbo-marundi ra nginindiyu. Ranayo asu God ai nindou ranaheimbo fehefendürimbo hohoanimo-yundürühi afindi aboedi-aboedi-mareandüri. ³⁴⁻³⁵ Nindou afindi ranambeahindi moai mamai ai-amboani nini-moatükuni mbonimboramüdu. Nindou hifi asu woreimbi-maye ranai kakifihü koarifehi mburihü kiki ra sahümüdi hei hoafi sowandümo homo-rundeimbi-mbo sehinda ai nindou napokoate-yeimbi mbonimbo-rihümündianiyimbundurüri marundi.

³⁶ Nindou mamihandüri nduri Sosep ranihü manüngu asu ranayo hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai ahambo ngorü nduri Barnabas kamafoarüwuri. Nduri Barnabas ranana ahandi nimirandi ra ngusüfoambe nginiramindi randeimb-ane. Asu aiana Rifai sirambeahindi Saiprusihündiyu. ³⁷ Ai hifembüyu hayamboyu hifi ra kakifihü sai mbura kiki ra semündü hu hoafi sowandümo homo-rundeimbi-mbo masagapuri.

5

Ananias asu Safaira yifimayafe

¹ Nindou mamihandüri nduri Ananias, ai ahandi nimorehi Safaira-dibo hifi bidifiri nindou ngorumbo kakifihimbo masabinando. ² Ai kiki ra ahamböhünda bidifiri masihenda nimorehi ai-amboani fifireandi. Nga asu bidifiri yanggiri semündü hu hoafi sowandümo homo-rundeimbi-mbo masagapuri.

³ Asu Pita ai hoafiyundowohü yahuya, “Ananias, nimboe Satan ai sihafu hohoanimoambe nimarumbo Yifiafi Aboedi ranahambo wosihofori-randühi kiki hifi-hündi masowandifi ra bidifiri dibonapi-marowanda? ⁴ Se hifi masowandi ra sihafu hohoanimo yangoriyo, asu kiki masowandifi ra se nini-moatükuni refemboayafi ra sihafu hohoanimo yanggiriyo. Nga asu nimboe se rasüngu-marowanda? Yihoeftimbo-yopooni wosihofu hoafimayafi, nga Godimboyo wosihofu hoafimayafi.”

⁵⁻⁶ Pita ai hoafimayüwa Ananias ai hihimboringa-yuhündamboyu yifi pimayüwa akohoandi nimori ai ahandi finimoko ra hoearinambo himondüwuri sowarindümo homo dibonapimariwuri. Ranayo nindou afindi ranai ranu hoafi ra himboringe hehi yihimbomayei. ⁷ Ahandi nimorehi ai ranu-moatükuni ramefeyo ra moai fifireandi, ranayo ngimi awa hohayamboyawane, ai asukai maho. ⁸ Pita ai ranahambo düdureandühi yahuya, “Se hoafiyafindi, hifi-hündi kiki masowandife ra ndearambo-owai?” mehuamboyo. Asu simbori Safaira ai hoafiyowohü yahoya, “Yini, ra ndeariyo,” mehuamboyo. ⁹ Asu Pita ai ahambo simbori hoafiyundowohü yahuya, “Se nimboe sihafu nindowenihi-dibo Adükaringi Yifiafi ranahambo refe hoeifembo hoafi fimarinandifea? Hoeiro, nindou sihafu nindowenihambo hifikamarüwuri ranai yipurikimani angomo. Asu sihambo amboani ndowandümonini ngomo hifi kanduninimboemo,” mehuamboyo. ¹⁰ Hoafi ninguambe Safaira ai Pitandi yirikimani peyo yifimayo. Ranayo nindou akohoandi ranai sifomo hoeirunda yifimayowamboyo sowandümo homo ahandi nindowenihandi fikimani hifi kamarundi. ¹¹ Ranayo Kraisingi nendiyei asu amuri bidifiri raniyei ranu hoafi ra himboringe hehi yihimbomayei.

Hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai hepünifeimbi moatükuni ramarundi

¹² Hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai nindou-yei mbusümo hepünifeimbi moatükuni ramarundi. Ranayo anihondumbo-rihindeimbi nindou ranai Godindi worambe Soromonindi Yibadi sei arihündi ranihü gugurimehindi. ¹³ Nindou bidifiri ranai moai ai-babidimbo fandihindi, nga ai aheimbo ahinimayei. ¹⁴ Ranayo nimorehi nindowenihi afindi hamindi ranai Adükaringimbo anihondumbo-rihindühi, asu weangurühi anihondumbo-rihindeimbi maniboadei ahefihü pamarihindi.

¹⁵ Ranĩmbo-hũndamboyo nindou ranai angũnũmbĩ nendĩ fufurĩhũmũ-ndindũrĩ hei nafĩ hohũ fondĩwamĩ asu hoaparĩ foasihĩ hehi kurĩmarĩhindũrĩ. Ai hohoanĩmo-yeihĩya, Pita ai ŋgu ŋgasũndeandanĩ hũfĩhamĩndĩnambo ahandĩ hũfĩhamĩndĩhũndĩ yifiafĩ ranai boakĩmbĩfoareanda sei hehi. ¹⁶ Serusarem ŋgoafĩkĩmĩ ŋgoafĩ adaburo ranĩhũndambo nindou afĩndĩ ranai angũnũmbĩ asu moaruwai nendĩ nĩmareimbĩ fufurĩhũmũ-ndindũrĩ tũkũmehĩndĩ. Ranĩyo nindou muŋguambo ranai aboedĩmehĩndĩ.

Suda-yafe bogorĩ ai hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩmbo yowanĩ mehomopurĩ

¹⁷ Hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ai ranĩmoatũkunĩ ra ramarunda Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ ai Sadyusi-babĩdĩmbo ŋgĩnĩndĩ-memo. ¹⁸ Ranĩyo ahamumbo kĩkĩhĩrĩpundũmo mburumbo karabusambe hĩnĩŋgĩmarupurĩ. ¹⁹ Ŋga asu nĩmbokoanĩ Adũkarĩndĩ sũnambeahĩndĩ nendĩ ai karabus worĩ yipurĩ ra sũbũdĩmarĩhenda tũkũmefundĩ. Ranĩyo sũnambeahĩndĩ nendĩ ranai hoafĩyuhũ yahuya, ²⁰ “Ŋgomo Godĩndĩ worambe nĩŋgomombo nĩmorehĩ nindowenihĩmbo sĩmborĩ hohoanĩmo ranahambo wataporĩmbo-ndundũrĩ,” mehupurĩ. ²¹ Ranĩyo hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ranai ranĩ hoafĩ ra hĩmborĩ-yomo houmbo Godĩndĩ worĩna siambe hondũ homo nĩmorehĩ nindowenihĩmbo yamundĩ-marundũrĩ.

Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ ai ahandĩ wandafĩ-babĩdĩmbo tũkũyafundũhĩ-yomo Suda-yei kansĩr asu bogorĩ hondũ ahamumbo gugurĩfe wataporĩmbo hoafĩmemo. Ranĩyo nindou bĩdĩfĩrĩ hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩmbo karabus worambeahĩndĩ sepurĩmĩndĩmbo koamarĩ-houpurĩ. ²² Ŋga asu nindou ranai homo hĩmboymondane, hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ranai karabusĩ worambe moai nĩmarĩmo. Ranĩyo hĩhĩrĩyafu homo Suda-yei bogorĩ ranahamumbo hoafĩmemopurĩ. ²³ Ai homo hoafĩyomondũhĩ yahomoya, “Karabus worĩ yipurĩ ra paru mburumbo karabus hĩfandĩru-rundeimbĩ ai yipurĩ hĩfandu manĩŋgomo. Ŋga asu yipurĩ sũbũdĩhoehũ hĩmboyefane, worĩ yangĩrĩ mafondaro,” mehomo. ²⁴ Karabus worĩ hĩfandĩru-rundeimbĩ-yomondĩ bogorĩyu asu Godĩmbo sesĩ sĩhou-rundeimbĩ-yomo ai ranĩmoatũkunĩ ranahambo nũnũŋgufemboyo yahomo houmbo afĩndĩ hohoanĩmo-memo.

²⁵ Nindou mamĩ ranai sũnĩ hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Hĩmborĩyomo, nindou se karabusĩmarũpurĩ ranana Godĩndĩ worambe nĩmorehĩ nindowenihĩmbo yamundũrũhĩ mbanĩŋgomo,” mehu. ²⁶ Ranĩyo bogorĩ-mayu ranai ratũpurĩyomo-rundeimbĩ sepurĩmũndũ haya homo hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ra masĩwapundũmo. Ŋga asu nindou yamundĩmarundũrĩ ranaheimboya, “Yĩhoefĩmbo nĩmoeinambo ndĩhũmunĩmboyei,” yahomo houmbo moai nĩnĩ nũnũŋgurũpurĩ.

Hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ranai yĩhombokoate-kansĩrĩmbo Godĩndĩ hoafĩ wataporĩmbo-marundĩ

²⁷ Karabus hĩfandĩrundeimbĩ nindou ranai sowapurĩndũmo homo gugurĩyafu wataporĩmbo-marundĩ ranambe Suda-yei bogorĩ-yomondĩ hĩmboahũ wagabe hĩnĩŋgĩmarupurĩ. Godĩmbo sĩhai-randeimbĩ ai dũdũreapurũhĩ yahuya, ²⁸ “Ro sĩhamumbo nĩmorehĩ nindowenihĩmbo nindou ranahandĩ ndũrĩ ranahambo wataporĩmbo yowanĩ masefĩ. Ŋga se wataporĩmbo marunda muŋguambo nindou Serusarem ŋgoafĩhũ ranai sĩhamundĩ hoafĩ ra hĩmborĩmayei. Ran-ane se yĩhoefĩmboya, se-rurĩ nindou ranahambo hĩfokoamarũwurĩ yahomo houmbo papĩhoafarĩmunĩ,” mehomondamboyo. ²⁹ Asu Pita ai hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ bĩdĩfĩrĩ-babĩdĩmbo nĩŋgomombo sĩmborĩ hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Ro Godĩndĩ hoafĩ yangĩrĩ anĩmbo sũngundĩhumboyeifĩ, ŋga ŋgĩrĩ hĩfĩ ndanĩhũndambo nindou-yei hoafĩ ana sũngundĩhũndĩ. ³⁰ Se Sisasĩmbo nĩmĩ keimbĩ karĩhẽndẽimbĩfĩhĩ tĩkorũndũmo parũwurĩ mburũmbo hĩfokoa-marũwurĩyosĩ. Ŋga sĩhefĩ amoa-yei God ranai yĩfĩhũndĩ botĩmarĩrĩ. ³¹ God ai sũnambe serũmũndĩ hafu ahandĩ warĩhondũ waranĩ nindou sĩhefĩmbo aboedambofembo bogorĩmborĩrĩ hĩnĩŋgĩrĩra anũŋgu. Ahandĩ sũngu anĩmbo muŋguambo Suda ai moaruwai hohoanĩmo hĩnĩŋgĩ-ndĩhũndũhĩ aboedĩ hohoanĩmo sũngundĩhinda ahei moaruwai hohoanĩmo ra amboawi mbũsũmbui. ³² Ranĩmoatũkunĩ God ai ramareandĩ ra hoerĩhu hoahu anĩhond-ane sefĩ wataporĩmborĩhu arĩhũndĩ. Asu Yifiafĩ Aboedĩ ai-amboanĩ anĩhond-ane yaho arandĩ. Asu muŋguambo nindou dĩdĩyei Godĩndĩ hoafĩ sũngurĩhinda ranaheimbo Yifiafĩ Aboedĩ sagadũrĩ arandĩ,” mehu.

Gamarier ai kansĩrĩmboya hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩmbo hĩnĩŋgĩrou-safĩndũpurĩ mehu

³³ Pita ai ranĩ hoafĩ ra hoafĩmayuwa Suda-yei bogorĩ nindou ranai ŋgĩnĩndĩyomondũhĩ hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ranahamumbo hĩfokoefepurĩmbo hohoanĩmo-memo. ³⁴ Ŋga gugurĩyafu wataporĩmbo-marundĩ ranambe ahĩnũmbĩ hohoanĩmo yamunde-randeimbĩ nindou Farisihũndĩ mamĩ ahandĩ ndũrĩ Gamarier ahambo

ahînyei rîhundeimbî manüngu. Ranîyu hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranahamumbo guguriyafu wataporîmbo-marundî ranambeahîndî akîdou tükümeafundî mehu. ³⁵ Hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranai botîyafu houmbo homondane Gamarier ai kansîr ranahamumbo haofîyupurühî yahuya, "Israer nindou se ranî-moatükunî ra hohoanîmondîmo hoeindundühî anîmbo randundî mehupurî. ³⁶ Se Tadius tüküfî manüngu ra fîfîrundî. Ai hoafîyuhü yahuya, 'Ro adükarî bogorî nindou-anahî,' mehua 400 nindou ahambo süngumarurî. Nga ahambo gafman ai hîfokoamarîwura ahambo süngururü-rundeimbî ai fefondühî ahamundî ratüpurî ra hîningîmarundî. ³⁷ Asükai süngunambo gafman ai ndürî semîndambe Garirihündî nindou mamî ahandî ndürî Sudas amboanî gafmanî-babîdî yîfiarîmbo nindou bîdîfîrî masepurîmündu. Ai ahambo süngururü-rundeimbî masepurîmündu, nga ahambo hîfokoa-marîwuramboyo ahambo süngururü-rundeimbî ranai mafefundî. ³⁸ Ranîmboane ro haponda sîhamumbo hoafefapurî, Se nindou ndanahamumbo nînyî nününgu-fepurîpoanî. Ranî-moatükunî ai rawarundî ra hîfî ndanîhündambo nindou-yomondî ratüpurayo ana, ngîrî aboedîndo. ³⁹ Asu ranî-moatükunî ra Godîndî-mayoayo ana, se ngîrî yowanî mbîsîmo kîkîhî-ndüpurîndümo. Rawarundî ana, se God-babîdîmbo-anemo yîfiar-ayomo," mehuamboemo.

⁴⁰ Suda-yafe bogorî ranai Gamarierîndî hoafi süngurundühî hoafi sowandümo homo-rundeimbîmbo mîngîyomo hürîhoupara mahomondamboyo buburupurî mburumbo moanî koarîhoupurühî yahomoya, "Se yowanî nîmorehî nindowenihîmbo Sisasîndî ndürî ranahambo wataporîmbo-yondürîpoanî," mehomoপুরî.

⁴¹ Ranîyo hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranai hîhîf-hîhîfî kapeihî mahomo. Sapo God ai ahamumbo Sisasîndî sünguna tîngîfo masagapurî ranîmbo. ⁴² Ranîyo munguambo si Godîndî worambe asu nindou-yei worambe homo aboedî hoafi yamundî-rundürühî nindou ranaheimboya, Sisas Kraisi ranana God ai ahandî nendambo aboedambo-fendürîmbo kafoarîrî hîningî-marîr-ani, mehomo.

6

Hoafi sowandümo homo-rundeimbîmbo fehefembo nindou 7 kafoaru hîningîmarupurî

¹ Ranî-sîmboanî süngurîhindeimbî ranai afîndî hamîndî tükümehindî. Ranîyo asu süngurundeimbî Grik hoafi hoafümbî ai Aram hoafi hoafümbî ranahamumbo ngînyîndîmarundî. Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, "Munguambo si sehündî nindou sesîkoate-yeimbî ranaheimbo farîhehindürî arîhündî, nga nîmorehî kai rohündî ranaheimbo ana moai farîhehindürî rîhündî," mehomo. ² Ranîyo hoafi sowandümo homo-rundeimbî 12 ranai munguambo süngurîhindeimbî mborai yahomo hürîhondürî houmbo hoafîyomondühî yahomoya, "Asu ro Godîndî hoafi bokarîhefe ra hîningîfe hefe sesî yimbufe ana, aboedî hamîndîyopoanî. ³ Ranîmboane wandafî mamî se sîheiambeahîndî nindou 7 ndofe fîfîrîfe hohoanîmo asu Yîfiarfî Aboedî ahamundî fiambe nîmarîpureimbî kaboadu hîningîndüpurî. Rananîmbo sîhîrî ranî ratüpurî ra hîfandîmbo ahamumbo hîningîndîhu-purîmboane. ⁴ Rananîmbo asu ro nindumbo Godîndî hoafi yamundîfe ana dîdîbafîfe ra randîhumboane," mehomo.

⁵ Munguambo nindou ranai ranî hohoanîmo ranahambo yîfirîmayei. Ranîyo Stifen ngînyîndî anîhondümbore haya Yîfiarfî Aboedî ahandî fiambe adükarî nîmaroweimbîyu, Firip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas asu Nikoras Suda-yafe ndîföhündî ahei rotu süngureandeimbîyu. ⁶ Nindou ranahamumbo hoafi sowandümo homo-rundeimbî-yomondî hîmboahü hîningîmarupurî. Ranîyo ranî ratüpurî ra refembohündî kafoefe hîningîfembo ahamundîwamî warî nandu houmbo dîdîbafîmefundî. ⁷ Ranîyo Godîndî hoafi ranai munguambo hîfî hoahoangohü Serusaremîhü nindou süngurîhindeimbî ranai adükarî tükümehindî. Ranîyo asu Godîmbo sîhou-rundeimbî afîndî ranai hoafi ra hîmborîyomondühî anîhondümbore-marundî.

Suda ai Stifenîmbo papî-hoafîmarurî

⁸ Stifenîmbo God ai aboedî-aboedîrîrühî ngînyîndî masagadowa nîmorehî nindowenihîyeyi mbusümo hepünîfeimbî moatükunî yare marandî. ⁹ Asu Suda-yafe rotu, moanî ratüpurambeahîndî aboedambomehindî sei arîhündî ranambeahîndî nindou bîdîfîrî ranai tüküyafu Stifen babîdîmbo hoafînambo sîmborî hoafi-memo. Aiana Sairini, Areksandria ngooafi asu Sisiria, Esia profens hündî-yomo. ¹⁰ Nga asu Yîfiarfî Aboedî ranai Stifenîmbo farîherühî ahandî hoafi ranai ngînyîndîyo haya ndorîhoeimbî-mayoaya moai ai-babîdîmbo hoafînambo sîmborî-sîmborî-yomo.

¹¹ Ranîyomo nindou bîdîfîrambo dîbo hütî-hütî-marupurî ho hoafîyowohüya, "Ro hîmborîyefanî Stifen ai Moses asu Godîmbo tîrîfoefe hoafîmayu," yahombo.

¹² Ramehomo-ndamboyo Suda-yafe bobaagorî, ahî-nümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî asu nindou muŋguambo aheimbo ŋgusüfoambe moaruwai-marandürî. Ranîyo homo Stifenîmbo kîkîhî-rundümo houmbo Suda-yafe bobaagorî-yomondî fandîfe hoafî fîfîrîfe ranambe sowaründümo mahîfomo. ¹³ Ranîyo nindou bîdîfîrî sowapurîndümo hî-nîŋgî-marupurî tîkefehefe Stifenîmbo wosîhoaforî-yuhüya, “Nindou ndanai ana Godîndî worî asu Mosesîndî ahî-nümbî hohoanîmo ranahambo tîrîfoefe hoafîmayu. ¹⁴ Ro hîmborî-yefanî ai hoafîyuhü yahuya, ‘Sîsas Nasaretî-hündî ai worî nda bîrîboade mbunda asu Mosesîndî hohoanîmo horombo sîhefîmbo masendî ra ŋgorü-süngundeambui,’ mehu,” mehomo. ¹⁵ Muŋguambo nindou hoafî fîfîrî-fembo gugurî-mefundî ranai Stifenîndî ŋgusümboarambe hoerîndane, ahandî ŋgusümboarî ranai sînambeahîndî nendî-yomondî ŋgusümboarî nahuraimayo.

7

Stifen ai kansîrîmbo hoafî bokarî-marîhendî

¹ Godîmbo sîhai-randeimbî adûkarî bogorî ranai Stifenîmbo düdurîhî yahuya, “Ndanî-moatükunî wataporîmbo-arundî ra anîhondüyo?” mehuamboyo. ² Asu sîmborî Stifen ai hoafîyuhü yahuya, “Amongo mam-anemo asu ape mam-anemo, awî se wandî hoafî hîmborî-yomo. Sîhefî amoa Abraham ai Haran ŋgoafînambo hokoate Mesopotemia hîfîhü nüŋguambe Adûkarî God Ŋgî-nîndeimbî ranai ahambo-o tükümeŋyî. ³ Ranîyo God ai hoafîyundowohü yahuya, “Sîhafî hîfî asu fikîmî-nîndî hî-nîŋgîndo hawa ŋgorü hîfî ro nafuindahânî ranînambo ŋgafî,” mehundo. ⁴ Ranîyo Abraham ai Kardîa hîfî hî-nîŋgîre haya hu Haran ŋgoafîhü manüŋgu. Asu ahandî afîndî ai yîfîmayuamboyo God ai koamarîheira haponda se anîŋgomo ndanîhü hîhîrîfî sînî manüŋgu. ⁵ God ai moai Abrahamîmbo hîfî ra akîdou-amboanî kîkîreando. Ŋga Abraham ai nîmorî-koate-yuambe God ai hoafîyuhüya, “Hîfî nda ndahanînanî sîhafî nîmorî asu ahurîhoandî ahei hîfîndîmboe,” mehundo. ⁶ God ai Abrahamîmbo ndare hoafîyundowohü yahuya, “Sîhafî ahurîhoandî ranai hîfîkoate-ndei hehimbo ŋgorü nindou-yei hîfîhü ŋgei nîmboeimboyei. Rananîmbo nindou ranî hîfîhündî ranai 400 hîmbanî aheimbo moanî ratüpurîyei rîhündeimbo ndîhindürîhî moaruwaimbo-ndîhindürîmboyei. ⁷ Ŋga asu süngunambo ana nindou dîdîyei aheimbo moanî ratüpurîyei rîhündeimbo-arîhindürî ranaheimbo tîŋrîfo ndahanürîmboyahî. Asu süngunambo ahei nîmorî ai ranî hîfî ra hî-nîŋgîndîhi hehî ndühi dîdei wambo ŋgusüfo pandîhindîrîmboyei. ⁸ Fîhoearî kefe tîrîhefe hohoanîmo ra God ai Abraham-dîbo hoafî fîramündî masîhendî. Ranîyo süngunambo Abraham ai ahandî nîmorî Aisakîmbo 8 siyuambe fîhoearî kari tîrîmarîherü. Aisak amboanî ahandî nîmorî Sekopîmbo hoearî kari tîrîmarîherü, asu Sekop amboanî ahandî nîmorî 12 sîhefî amoa mamî ahamumbo ramareapurî.

⁹⁻¹⁰ Sekopîndî nîmorî apodoho mamî-memo ranai ahamundî akîdî Sosepîmbo yîboaruko-rüwurîhî-yomo Isipînambo moanî ratüpurîyo randeimbî nindoumbo-fembo nindou-yomondî warîhümarîwurî. Ŋga God ai, ai-dîbofîhî ahandî tîŋrîfo ranambeahîndî aboedambomarîrî. God ai Sosepîmbo ndorîhoeimbî fîfîrîfe masagado ranîmbo ahandî adûkarî bogorî ranai ahî-nîrürîhî hohoanîmoyundo marandî. Ranîmboyo Isipî-yafe adûkarî bogorî ranai gafmanî-yomondî adûkarî bogorîmbomarîra ahandî worambe muŋgu-moatükunî enjgoro ra hîfandîmarandî.

¹¹ Ranîyo süngunambo Isip asu Kenan hîfîhü yahîmo afîndî tüküfehü nümbürîhündî sesî yapataparîyohü sesîkoate-yeihî wembo afîndî tükümeŋyî. Ranîyo Sekopîndî nîmorî sîhefî amoa mamî ranai sesîkoate-memo. ¹² Ŋga asu Sekop ai Isipîhü wit enjgoro hoafî hîmborîyu haya ahandî nîmorî sîhefî amoa mamî ra weaŋgurîhî hondü koamarîhepurî. ¹³ Asûkai hîhîrîyafu mahomondamboyo Sosep ai ahandî amongo mamîmbo ro Sosep-anahî mehua asu Isipî-yafe adûkarî bogorî ranai Sosepîndî amongo mamî ra fîfîrîmareapurî. ¹⁴ Ranîyo Sosep ai ahandî afîndî Sekop asu fikîmî-nîndî 75 nîmorehî nîndowenîhî ra semîndîndürî Isipînambo hombohünda nindou koamarîhepurî. ¹⁵ Ranîyo Sekop ai ahandî nîmorî-babîdîmbo homo Isipîhü nîŋgomombo sîhefî amoa mamî ra ranîhü muŋgu yîfîsafîmemo. ¹⁶ Ranîyo asu ahamundî fî-nîmoko ra Sekem ŋgoafînambo sowapurîndümo mahîfomo hîfî-kefepurîmbohünda. Sapo Sekem ŋgoafîhü horombo Abraham ai Hamorîndî nîmorî-yomondî-mayo yîfî samboefembo hîfî kakînambo pemîmayu ranambe samboefe-purîmbohünda.

¹⁷ Horombo God ai Abraham-dîbo hoafî fîramündî masîhendî ra asu anîhondü tüküfehü Israerîhündî nindou Isipîhü anîmboei ranai afîndî safî tükümehindî. ¹⁸ Asûkai süngunambo nindou mamî Sosepîmbo fîfîrîfîkoate ai adûkarî bogorîmbofî tüküfî haya Isipî hîfandîmarandî. ¹⁹ Ranîyo süngudîdî adûkarî bogorî-mayu ranai sîhefî amoa mamîmbo wosîhoaforî-randürîhî aheimbo moaruwaimbo-mareandürî.

Raniyo ahei n̄mor̄i ra yif̄saf̄imbeyeia yahuhaya moanambūh̄i h̄n̄iṅṅifendūrimbo hūthoafimarandūri. ²⁰ Ran̄i-simboaniyo Mosesimbo hond̄i ai wak̄mar̄im̄indoa aboed̄i h̄imbomayua asu God ai ahambo hohoan̄imo-mayundo. Raniyo Mosesimbo ahand̄i af̄indand̄i worambe ṅṅim̄ amoamo h̄ifand̄imar̄ihor̄i. ²¹ Asu Mosesimbo moanambūh̄i masih̄ehoramboyo Isip-yei adūkar̄i bogor̄ind̄i n̄moreh̄i n̄mor̄i ai ser̄im̄ind̄i haya ahand̄i n̄mor̄imbore moaṅṅumar̄i. ²² Raniyo Isipih̄und̄i ranai Mosesimbo ahei muṅṅuambo hohoan̄imo aboed̄i ra yamund̄imar̄ihor̄i. Asu ai ṅṅin̄ind̄i n̄indouyu haya muṅṅu-moatūkun̄i ai hoaf̄iyuh̄u yare marand̄i.

²³ Moses ai 40 h̄imban̄iyu haya ahand̄i nend̄i Israer̄i aheimbo ho hoeifendūrimbo hohoan̄imo-mayu. ²⁴ Moses ai huane Isipih̄und̄i n̄indou mam̄i ai Israer̄ih̄undambo moaruwaimbomariri. Raniyo Israer̄ih̄und̄i-mayu ranahambo hoareh̄ir̄umund̄i haya Isipih̄und̄i-mayu ranahambo buburūri h̄ifokoamariri. ²⁵ Moses ai ahand̄i nendambo hohoan̄imoyuh̄ūya, God ai wand̄i war̄i s̄ṅṅu afar̄ih̄endūri ra f̄fir̄imb̄ir̄ih̄i-ndamboane mehu, ṅṅa ai moai f̄fir̄ih̄ind̄i. ²⁶ ṅṅorū sinambo asūkai huane Israer̄ih̄und̄i yimbu ranai yifiar̄i-mayafandamboyu k̄ik̄ifep̄ir̄imbo mehu. Raniyo hoaf̄iyup̄ir̄uh̄i yahuya, ‘Se n̄imboe simbor̄i buburūri-ayafand̄i, ṅṅa se-ana apodoho-anafani,’ mehup̄ir̄i. ²⁷ Raniyo n̄indou ṅṅorū, ṅṅorū-d̄ibo yifiar̄i bot̄im̄areand̄i ranai Mosesimbo n̄n̄indir̄i pir̄ir̄uh̄i yahundoya, ‘Dūdi s̄hambo ȳhoēf̄i bogor̄imbore asu n̄indou ȳboboferambore h̄n̄iṅṅimarean̄ina?’ ²⁸ Se haman̄i Isipih̄und̄i h̄ifokoamar̄i wor̄i nou asu wambo h̄ifokoamandwand̄ir̄iyo?’ mehuamboyo. ²⁹ Moses ai ran̄i hoaf̄i h̄imbor̄iyu haya Isip h̄if̄i h̄n̄iṅṅire haya hu Midian h̄if̄ih̄ū manūṅṅu. Ai ran̄ih̄ū nūṅṅumbo s̄ṅṅuna n̄indouwenih̄i n̄mor̄i yimbu kamareap̄ir̄i.

³⁰ Asu 40 h̄imban̄i howane s̄ṅṅunambo s̄n̄ambeah̄ind̄i nend̄i ranai Mosesimbo-so n̄im̄i-woh̄i fur̄ikoate-reandūh̄i Sainai wafuk̄im̄i n̄im̄iwam̄i hai imami ambere tūkūmefiyu. ³¹⁻³² Moses ai ran̄i-moatūkun̄i ra hoeire haya hep̄un̄ifi af̄ind̄i hohoan̄imoyuh̄ū ak̄im̄i tūrūfoefe hoeifembo mahu. Raniyo Adūkar̄i ai hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, ‘Ro s̄hafi amoa mam̄i, Abraham, Aisak, Sekop ahamund̄i God-anahi,’ mehuamboyo Moses ai h̄ih̄am̄ind̄ir̄iyuh̄ū hoeifembo ȳh̄imbomayu. ³³ Adūkar̄i ai hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, ‘S̄hafi yiri hoear̄i ra safur̄ihoēf̄i ṅṅa, se h̄if̄i haponda an̄imbaf̄i ndanana wand̄i yanḡir̄ane. ³⁴ Wand̄i Israer̄i n̄indou ranahaimbo Isipih̄ū n̄ne moaruwai moatūkun̄i ramar̄ih̄ind̄i ra hoeir̄iheand̄i. Asu ro ahei aran̄i ra h̄imbor̄iya heheamboyah̄i Isip̄iyei warambeah̄ind̄i aboedambo-fendūrimbo makosahi. Ran̄imboane haponda Moses s̄hambo asūkai Isipinambo koand̄ihehean̄ina ṅṅamboyafi,’ mehu.

³⁵ Moses mam̄i ranahambo weaṅṅurūh̄i Israer̄ih̄und̄i yimbu ai hoaf̄iyaf̄inadowoh̄ūya, ‘Dūdi s̄hambo bogor̄imbo-marean̄in̄i asu hoaf̄i h̄imbor̄iyoh̄ū ȳboboferambo marean̄ina?’ masaf̄inando. Asu mam̄i aiyu God ai s̄n̄ambeah̄ind̄i nend̄i n̄im̄iwam̄i hai imamiambere tūkūmefiyu ahand̄i ṅṅin̄ind̄inambo ahambo bogor̄imbofe asu Israer̄imbo aboedambofembo koamar̄ih̄erū. ³⁶ Moses ai Israer̄ih̄und̄i n̄indou ranahaimbo Isipih̄und̄i semūndūndūri mahu. Ai hep̄un̄ifeimb̄i moatūkun̄i Isipih̄ū asu Hambur s̄r̄iwar̄a ran̄ih̄ū rareandūh̄i 40 h̄imban̄i n̄im̄iwoh̄i fur̄ikoate-reandūh̄i man̄iboadei. ³⁷ Moses mam̄i ranaiyu Israer̄i n̄indoumo hoaf̄iyundūh̄i yahuya, ‘God ai ahand̄i hoaf̄i hoaf̄iyu-randeimb̄i ro nahurai seambeah̄ind̄i ndagadūrimbui’ mehundūri. ³⁸ Moses mam̄i ranaiyu Israer̄i-bab̄id̄imbo n̄im̄iwoh̄i fur̄ikoate-reandūh̄i guguriyahi mamare. Asu ahamboyu Sainai wafuambe s̄n̄ambeah̄ind̄i nend̄i ai hoaf̄imayundo. Ai God̄ind̄i hoaf̄i yanḡir̄i n̄iṅṅo hohoan̄imo sairandeimb̄i ra semūndū haya s̄hef̄imbo masend̄i.

³⁹ ṅṅa s̄hef̄i amoa mam̄i ranai moai Mosesind̄i hoaf̄i h̄imbor̄iyeyi. Ai ahand̄i hoaf̄i sahūmūndi pir̄ih̄i hehi asūkai Isipinambo hombo hohoan̄imomayei. ⁴⁰ Ai Aron̄imbo hoaf̄iyah̄undowoh̄ū sahūndoya, ‘Moses ai ȳhoēf̄imbo Isipih̄und̄i semūndūmun̄i masifu, ṅṅa ahambo n̄im̄i-moatūkun̄iyo tūkūmefeyo ra ro moai f̄fir̄ih̄und̄i. Ran̄imbo an̄imbo se god mam̄i naf̄indandan̄i ai ȳhoēf̄imbo aboed̄i naf̄i semūndūmun̄i mb̄ih̄uwamboane,’ masei. ⁴¹ Raniyo n̄indou-mayei ranai t̄ikai god burmakau n̄mor̄i nahurai naf̄ir̄uh̄ū mbur̄ih̄ū ses̄i s̄ih̄ehindūh̄i war̄inambo hūti naf̄iyoweimb̄i t̄ikai god ranahambo h̄ih̄if̄ih̄ih̄im̄imayei. ⁴² Ran̄imboyo God ai aheimbo daboadi h̄ih̄ir̄i-mareandūra ai hūf̄ih̄am̄ind̄i, amoamo, mupui ranahambo hohoan̄imomayei. Sapo God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomorundeimb̄i-yomond̄i bukambe mapen̄iṅṅo s̄ṅṅu. God yahuya, “Israer̄i, se n̄im̄i woh̄i fur̄ikoate-reandūh̄i 40 h̄imban̄i man̄imboei ra moai wambohūnda ses̄i s̄ih̄ehind̄i.

⁴³ Se ser wor̄imbombo sahūmūndi mahei ra wambo-hūndambo-yopoani, ṅṅa t̄ikai god Morek asu

Refan ran̄i god s̄isam̄i mupuiyo naf̄ir̄uh̄ū mbur̄ih̄ū hohoan̄imoyei mar̄ih̄und̄i. Ran̄imbo-hūndambo an̄imbo ndūh̄indambo koand̄ihe-heandūran̄i

Babiron hifinambo ngeimboyei,”
mehu.

Amos 5:25-27

⁴⁴ Nimi wahi furikoate-reandūhi nimboeiambe worimbombo ser ra ai-babidimbo mengoro ranambeyo God ai sihefi amoao mamimbo hoafiyu marandi. Ser raninambo worimbombo hohoanimo ra God ai Mosesimbo hoafimayu ndowamboyo ahandi hohoanimo-mayu sūnguru worimbomarundi. ⁴⁵ Asūkai sūngunambo amoao mamī ranahei nīmorī ranai ser ra sahūmūndi hehi Sosua-babidimbo ngorū nindou-yei hifi kosemīndimbo mahei. Sihefi amoao mamī ranai tūkūmehindamboyo God ai ahei hīmboarūhi ngorū nindou ranaheimbo hemafoareandūri. Raniyo ser raninambo worimborūhū hīnīngīrīhinda nīngō hōmbo adūkari bogori Defit nūngūambe tūkūmefeyo. ⁴⁶ Sapo Defit, God ai ahambo hīhif-hīhifiyundo-randeimbī-mayu ranai dīdībafīfīhi yahuya, ‘Se yīnī mbīsafanī, ro Sekopīndī God sīhambo aboedī worī worimbondīha,’ mehundo. ⁴⁷ Nga Soromonīyu Godīndī worī ra worimbomarandi. ⁴⁸ Nga God Nīmoamo Hondū ranai ana moai worī nindou worīmbo-rundeimbī ranambe nīmaru, sapa Godīndī hoafī hoafīyu-randeimbī ai hoafīmayu sūngu. ⁴⁹ God ai hoafīyuhū yahuya, ‘Sūnū ana wandī nīmarīmbo muṅgu-moatūkni hīfandīmbo fond-ane, asu hifi ana wandī yitīnarī pūhīyo nīmarīmboane.

Asu se wambohūnda nīnī-moatūkni worī worīmbo-mandūnyo?

Asu ro fi hefe nīmarī fondīmbo ra hohoanīmoyahai?

⁵⁰ Sapo se fīfīrī-ndīhindī ro wandī warīnamboyo muṅgu-moatūkni ra nafīmarīhandī,’
Aisaia 66:1-2

Adūkari ra mehu,” mehu.

⁵¹ Stifen ai kansīrimbo hoafīyupurūhi yahuya, “Sīhamundī hohoanīmo ana anīhondūmbokōate nindou-yei nahurai tapīhamīyomboane. Se-ana hīmboambekōate-yomondūhi moai Godīndī hoafī hīmborī-yomo rundī. Ranīmboane se Yīfīafī Aboedīndī hoafī hīmborīkōate-ayomo sīhamundī amoamamī ramefundī nou. ⁵² Sīhamundī amoao ai Godīndī hoafī hoafīyomo-rundeimbī horombo hondū manīngomonda hīfokōefepurīmbo mehomo. Ranai horombo hondū hoafīyomondūhi yahomoya, ‘Sūngunambo nindou mamī Mbumundī Hohoanīmo-yurandeimbī tūkūndūfimbui,’ mehomo, nga sīhamundī amoao ai hīfokōamarūpuri. Asu se haponda ranahambo daboādī hīhīrundūhī hīfokōamarūwuri. ⁵³ Se Mosesīndī ahīnūmbī hohoanīmo God ai sūnambeahīndī nendandī sūngu masagado ra masahūmūndiyosī, nga se moai sūngurīhindī,” mehu.

Stifenimbo nīmoeinambo hīfokōamarūwuri

⁵⁴ Kansīrī-memo ranai ranī hoafī ra hīmborīyomo houmbo Stifenimbo ngīnīndīrurūhi yahafī hītīmarundī. ⁵⁵ Nga Yīfīafī Aboedī ranai Stifenīndī fīambe farīfehūyo sūnambe hīmbomayu hafu. Raniyo ai Godīndī hīmbo-mupuimbo-randeimbī si ra hoeireandane, asu Sisas ai ahandī warīhondū waranī manūngu. ⁵⁶ Asu Stifen ai hoafīyuhū yahuya, “Hīmborīyomo! Ro hoeirīheanda sūnū ai bureandūhīyo Nindou Hondū ranai Godīndī warī hondū waranī manūngu,” mehu.

⁵⁷ Ai ranī hoafī ra hīmborīyomo houmbo, hīmbo tūhīfo warīnambo kīkīru papīrūdūmo mburu pukūna hoafī karīhoemo houmbo pīpīyomo homo Stifenimbo kīkīhīmarūdūmo. ⁵⁸ Raniyo ngōaf-ambeahīndī moanambūhī sowarūdūmo homo hīfokōefimbo yahomo houmbo nīmoeinambo hūfūtīmarurī. Nindou horombo ahambo papī-hoafīmarurī ranai ahamundī warī hoandarī ngīshīharī hoearī ra yīmūdīndūmo nindou mamī hoarīfī ahandī ndūrī Sor ahandī yīrīkīmī kurīmarundī. ⁵⁹ Stifenimbo nīmoeinambo hūfūtīrūwurambe dīdībafīfīhi yahuya, “Adūkari Sisas, se wandī yīfīafī ndowandīfī,” mehu. ⁶⁰ Ai piyu yīmīndoho yimbunambo nīmarūmbo pukūna hoafī karīhoehū yahuya, “Adūkari se yowanī ahamumbo moaruwai hohoanīmo ndanīmbohūnda

8

tīnīrīfo segupurīpoanī,” yahu mbura yīfīmayu. ¹ Stifenimbo hīfokōamarūwuri ra Sor ai aboed-ane, mehu.

Sor ai Sisasimbo anīhondūmbo-rīhindeimbīmbo moaruwaimbo mareandūri

Ranī-sīmboanī muṅgūambo anīhondūmbo-rīhindeimbī Serusaremīhū manīboadei ranaheimbo pīyei hehi moaruwaimbo marīhindūra Sudia asu Samaria-yafe hīfīna bukūrūmaye. Nga hoafī sowandūmo homo-rundeimbī ai yangīrī Serusaremīhū manīngomo. ² Anīhondūmbo-rundeimbī nindou bīdīfīrī Godīndī hohoanīmo yangīrī sūngurundeimbī ai Stifenimbo pukūnambo aranīhoafīrurī mburu hīfī-kamarūwuri.

³ Ranîyo asu Sor ai anihondümborihindeimbi-yafe hohoanimo moaruwaimboreandürühi hu worin-worinyuhü worambeahindî nimorehi nindouwenihî kifî hüramündindürî hu karabusambe hîniŋgireandürî marandî.

Firip ai Sameria ŋgoafihü aboedi hoafi bokamarihendi

⁴ Anihondümborihindeimbi ai muŋguambo ŋgoafi bukürümaye ranihü aboedi hoafi bokarahoemo marundî. ⁵ Ranîyo asu Firip ai Sameria-yafe adükarî ŋgoafina hanü Sisasimbo ai Kraisi-ani yahu wataporimbo-marandî. ⁶ Ranîyo asu nindou afindî ranai ahandî hoafi hîmboriyehî hepünifeimbi moatükunî ramareanda hoerihindühî ahandî hoafi wudîpoaporihî hîmborimaye. ⁷ Nindou ranahei fiambe moaruwai nendî mamarondüriyosî, ŋga Firip ai hemafoareandüra wurüniyombo gorefoendühî nindou ranaheimbo hîniŋgimarihindürî. Asu nindou afindî yirî warî nîmokoyeimbi tîŋarî moaruwaimbü ranai-amboanî aboedimaye. ⁸ Ranîyo asu nindou afindî ranai ranî ŋgoafihü afindî hîhîfi-hîhîfi-maye.

⁹⁻¹⁰ Ŋga nindou mamî ahandî ndürî Saimon ranî ŋgoafihü manüŋgu. Ai hîmoarokora randeimbîyu, ranîyo asu Samariahündî ai hepünimehindî. Saimon ai hoafiyu randühîya, “Ro adükar-anahî,” yahu marandamboyei, amonŋgoandî asu akohoandî muŋguambo ahandî hoafi wudîpoaporihî hîmborimaye. Nindou ranai hoafiyehî seiya, “Nindou ra ŋgîndeimb-ani asu ŋgîndî ra Godîndî nahurai adükar-ane,” sei marihündî. ¹¹ Asu Saimon ai afindimbo ŋgonŋoanî hoafi yare maranda hepünahindühî ahandî sünguyahi marihündî. ¹² Ŋga Firip ai God ŋgîndî hîfandarandî asu Sisas Kraisindî aboedi hoafi ra wataporimbo maranda nimorehi nindouwenihî ranai Firipindî hoafi hîmboriyehî hundürümaye. ¹³ Saimon amboa Godîndî hoafi anihondümboreanda ahambo hundürümärüra asu Firip-dîbo manüŋgu. Ai hoeireandane, Firip ai hepünifeimbi moatükunî ramareanda, asu ai afindî hohoanimo-mayu.

¹⁴ Ŋga asu ranîyomo hoafi sowandümo homo-rundeimbi Serusaremihü manüŋgomo ai hoafi hîmboriyomondane, Samariahündî ai Godîndî hoafi anihondümboremarihîndî. Ranîyo Pita asu Son aheimbo sowana koamarî-haupîra mahanîfanî. ¹⁵ Ai tüküyafine anihondümborihindembî-maye, ranaheimbo-hündambo Godimbo dîdîbafî-yafîneandühî safaniya, “Sihafî Yifiafî Aboedi aheimbo dabadürî,” masafani. ¹⁶ Nindou ranai Sisasindî ndürinambo yanggîryei hundürümaye. Ŋga awi moai ranî simbonî Yifiafî Aboedi ai aheiwamî koso. ¹⁷ Ŋga asu süngunambo hoafi sowandîfanî hafanîrinandeimbi ai ahafandî warî aheiwamî nandîne mburinambo, dîdîbafî-mefîneanda, Yifiafî Aboedi ranai aheiwamî makoso.

¹⁸ Saimon ai hoeireapîrane hoafi sowandîfanî hafanîrinandeimbi ai ahafandî warî aheiwamî manandîneanda, Yifiafî Aboedi ahei wamî makoso. Ranîyo asu Saimon ai kakî semündü-haya, ahafanîmbo sowana hu hoafiyupîrîhü yahuya, ¹⁹ “Ŋgîndî ra wambo amboa seneandîrî, rananîmbo asu ro-amboa wandî warî nindou ranaheiwamî nandîheandantî, Yifiafî Aboedi aheiwamî mbîkoso-amboane,” mehu. ²⁰ Ŋga Pita ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Ranî-moatükunî God ai moanî asendî ra, asu se nîmboe kakînambo pemîmbo hohoanimoayafa? Ranana se sihafî kakî ranî bîtapîndo yîfîndamboyafî. ²¹ Se ŋgîrî Godîndî-mayo ratüpurî ndanambe keboawandî. Nîmboe sapo sihafî hohoanimo ra Godîndî hîmboahü aboediyopoanî, ŋga moaruwai-ane. ²² Ŋga ranîmboane se dîdîboadîndo hohoanîmondafühî anîmbo, sihafî moaruwai hohoanîmo randühîndo hîniŋgîndowandî. Asu se Adükarîmbo dîdîbafîndafoando rananîmbo ai sihafî ŋgusüfoambe moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui. ²³ Ro fîfîrîheandî, se-ana hohoanî afîndeimbanafî asu sihafî ŋgusüfoambe moaruwai ranî hohoanîmo ranane nîmarîrînimbo hîfandarandî,” mehu. ²⁴ Saimon ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Se wambo farîhefembobohündambo Adükarîmbo dîdîbafîndafoandantî anîmbo, asu rananî moatükunî se hoafîmayafî ra ŋgîrî tükündîfeyo,” mehu.

²⁵ Asu Pita weimbo Son ai nîni-moatükunî Adükarî ai ramareandî ra ai hoafiyafîndürî mburinambo, asükaî Serusaremînambo hîhîryafîne mahahüfanî. Nafînambo hahüfandühî, Samaria-yafehî muŋgua ŋgoafi adaburo ranaheimbo Adükarîndî hoafi ra bokamarîheneandürî.

Firip ai Itiopia-hündambo aboedi hoafi bokamarihendi

²⁶ Sünambeahîndî nendî mamî ai Firipîmbo Serusaremihü hoafiyuhü yahuya “Botîyafî, gebü Gasa ŋgoafînambo nindou ŋgoafi nangokoateyo nafî gadîfî,” mehu. ²⁷ Ranîyo asu Firip ai botîfî yaha hanühî ranî nafihî Itiopiahündî mamî hoeimarîrî. Nindou ra Itiopia-yafe adükarî bogorî nimorehi Kandas ahandî kakî hîfandîrandeimbi bogorîyu. Nindou ranai tîmoefî karîwurîmb-ani. Ai rotumbo-hündambo Serusaremînambo mahafu. ²⁸ Asükaî ahandî karisambe ŋgoafîna hîhîrîfî mahu. Karisambe huhü Aisaia Godîndî hoafi hoafiyu randeimbi ai bukambe sürü papîmarandî ra nafina hübudümara

hu. ²⁹ Raniyo Yifiafi Aboedi ai Firipimbo hoafiyohü yahoya, “Akimî ngafi karisi-kimî nimbafî,” meho.

³⁰ Raniyo Firip ai pipiyu hu, karisi fikimî-fiyuane, nindou ranai buk Aisaia sürü papimarandi ra ritimamaranda himboriyu haya düdufihî yahuya, “Hoafi se ritimamarandi ra awi fifirohawambo wamboya?” mehuamboyu. ³¹ Asu ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Nindou wambo hoafi ranahandi nimindi fifirife hoafikoate-ayu ana, ro ngiri aboedi fifirindheandi. Nga se mborai shüfi, fareafu, ro-dibo karisambe nmandembo,” mehundo.

³² Nindou buk hoeimareandi ranai ndare hoafiyohü yahoya, “Ahambo sipsip hifokoeffembo sowandümo ahomo nahurayo sowaründümo mahomo. Sipsip wei ninendi tüpurî-hehindani, heikoate-ayo nou nindou nda moai simbori yafambe fare hoafiyu.

³³ Ai ahambo amoani-ngembi moatükunî rarîhindühî moai didîboa-dorîhori papi-hoafîrîhori.

Hifi ndanîhü hifokoa-marüwura ai nimorikoate yifimayu, ranimboane ahandî nimorî nîngo-koateayeî,” meho.

Aisaia 53:7-8

³⁴ Kaki hifandîra randeimbî ranai Firipimbo düdufindowohü yahuya, “Hoafîndafîndîrî, Godîndî hoafi hoafimbî ra dabui hoafîmayu? Ahandî fimboyu, asu nindou ngorümboyu?” mehuamboyo. ³⁵ Raniyo asu Firip ai ahambo Aisaia ndî buk ranîhü piyu hayambo, Sisasîndî aboedi hoafi ra yamundîmarirî.

³⁶⁻³⁷ Ai nafîsüngu hanîfanî, hîmonî tükümeîneandi. Nindou kaki hifanda randeimbî ranai hoafiyuhü yahuya, “Hoeiro, hoe apuiaro ra, nga wambo hundürüyondîrimbo ra moai nîni-moatükunî gureandîrî,” mehu. ³⁸ Nindou ranai karis ngîngîni-mareanda manîngo. Raniyafanî hanîfanî hîmonî kosîfoene Firip ai ahambo hundürümârî. ³⁹ Hoe hîngîrîne hena hahüfandane, Adükârîndî Yifiafi ai Firipimbo nîmai serîmîndî maho. Nindou kaki hifanda randeimbî ranai Firipimbo moai asüka hoeirî, nga nindou ranai ahandî nafîsüngu hîhîf-hîhîf-kameihî mahu. ⁴⁰ Firip ai Asdot ngoaîhü tüküfi haya Sisasîndî aboedi hoafi wataporîmbora hüfumbo Sisaria ngoaîhü tükümeîfyu.

9

Sor ai Sisasimbo anîhondümbomari

¹⁻² Ranîsimboani Sor ai Adükârîmbo süngurîhoreimbîmbo hifokoako-foefendürîmbo hoafi, hoafiyumarandi. Raniyo asu Godîmbo sesî shai-randeimbî bogorî adükârî sowahî hu, hoafiyundühî yahuya, “Damaskus ngoaîhü Suda-yei rotu worambe fandîhi arîhündî ranaheimbo pas papînda koandîhawandi. Pas ranambe hoafîndafühî anîmboya, ‘Sor ai nindowenîhyu nîmorehîyo Sisasîndî nafî süngurîhindeimbî ranaheimbo hoeiareandürî ana, watîngarî hüputüpu-ndîhendürî ndemündündürî Serusaremîna ngumbui,’ mbîsafî,” mehu. ³ Raniyo asu Sor ai pas ra semündü hu Damaskus ngoaîkîmî tüküfyuane, nîmehünou sünambeahîndî wabürüsî nahurai ahandî fihî sümafaoreandi. ⁴ Sor ai hîfîni piyu yangurîmbo himboriyuwane, hoafi mamî hoafiyondowohü yahoya, “Sor, Sor, nîmboeafi se wambo moaruwaimbo arowandîrî?” mehondo. ⁵ Raniyo asu ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Adükârî, Se didîyafa?” mehuamboyu hoafi ranai simbori hoafiyondowohü yahoya, “Ro Sisas-anahî, se wambo moaruwaimbo arowandîrî. ⁶ Se botîyafu, hawa adükârî ngoaînambo ngafi. Ranîhü nindou mamî ai se nîni-moatükunîyo refembo ra hoafîndünîmbui,” mehu.

⁷ Sor-babîdî nindou mahomo, ranai hoafîkoate homo manîngomo. Hoafi ra himboriyomo, nga asu nindou fi ra moai hoerîwuri. ⁸ Raniyo Sor ai botîfi himboarî birîhoei himbomayu, nga asu moai nîni-moatükunî hoeireandi. Raniyo asu nindou aibabîdîmbo mahomo ranai Damaskusînambo wamburîndümo mahomo. ⁹ Asu ngîmî sihî ahandî himboarî ranai nahurai yangîrî manîngo howa moai sesî sesü, hoe sümündî randî.

¹⁰ Sisasîmbo süngureandeimbî nindou mamî Damaskusîhü manînggu ra, ahandî ndürî Ananaias. Ai ranîpoanî moatükunî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, Adükârî ai hoafiyuhü yahuya, “Ananaias,” mehuamboyu. Ananaias ai yahuya, “Adükârî, ro-ana ndanîmboahî nda,” mehu. ¹¹ Adükârî yahuya “Botîyafu hawa, Nafî Mbumundî aho rasüngu ngafi Sudasîndî worambe se Tarsusîhündî nindou mamî hoeindîworîmboya, ahandî ndürî Sor. Ai didîbafiyuhü mbamarü. ¹² Sor ai yafogoadînambo nahurai ranîpoanîmbo moatükunî ranambe hoeireandane, nindou mamî ahandî ndürî Ananaias ai ahandî himboarî birîmbîhoayuwambo yahu haya worambe kefuai nindou ranahandîwamî warî manandeandi,” mehu. ¹³ Nga Ananaias ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Adükârî, nindou afîndî ai Sorîmbohünda wambo hoafîmehündîrî. Sihafî nindou

Serusaremihündi ranaheimbo moaruwaimbo mareandüri, ranahambo. ¹⁴ Godimbo sesi sïhou-rundeimbi bogori ai ahambo kamafoarüwuri, ai nindou afindi ndanihi sihafî ndürimbo hohoanimoeyeihi didibafi-yahünini arihündi ranaheimbo karabusifendürimbohünda,” mehu. ¹⁵ Nga Adükari ai Ananaiasimbo hoafiyunduhü yahuya, “Se ngafî. Nindou ra wandî ratüpurîyu-randeimb-ani. Suda-yafe ndifo, nindou adükari bogori, asu Suda, ranaheimbo sowana hombo, ai wandî ndürî fifirifembohünda kamafoarîhin-ani. ¹⁶ Munguambo tînjîrifo wambohünda ahambo tükündifemboe ra ro ahambo nafuindaha-ndomboyahî,” mehu.

¹⁷ Ranîyu asu Ananaias ai hu, worambe kefuai, Sorîndî wami ahandî wari nande haya hoafiyundühî yahuya, “Wandafî Sor, Adükari Sisas nafini sïhambo sowahi tükümeffyü ranai wambo koamarîhendîra makosahane se asukai wudîpoapofe hîmboarîyo asu Yifafî Aboedi sïhafî fiambe tüküfembohünda,” mehu. ¹⁸ Ranîyo asu hîmboarîhü kinî yapurî nahurai foare mapaiaro ranai nîmai foarîhoai prîmayo-wamboyu asu wudîpoapore hîmboarî-mayu. Ai botîfi mamaru-wamboyo ahambo hîmonî hundürumarürî. ¹⁹ Asu süngunambo Sor ai sesi sesühîyu, ahandî fi ra ngînimarîmîndo. Ai Damaskusihü yahunümbî si Sisasimbo süngururü-rundeimbi-babîdî manüngu.

Sor ai aboedi hoafi Damaskusihü hoafîmayu

²⁰ Ai nîmehünou Suda-yafe rotu worambe hoahoangu waikire randühî yahuya, “Sisas ra Godîndî nîmor-ani,” yahu marandî. ²¹ Ahandî hoafi hîmboarîyehî, hepünahi hehî, hoafîyehî seiya, “Nindou ndanîmbaiyu Serusaremihü nindou afîndî Sisasîndî ndürîna didibafîyehî arîhündî, ranaheimbo moaruwaimbo-rendürî marandî? Ranîyo horombo ndanîhü Sisasimbo süngurîhorî-rîhîndeimbi wati ngîri hüputüpuhefe semîndî Godimbo sesi sïhou-rundeimbi bogori sowana hombo hohoanîmo-mayu ranîmbeyu?” masei. ²² Sorîndî hoafi ngînimîndî ho-hombo adükari tükümeffeyo. Asu ai Sudahündî Damaskus ngöafîhü anîboadei ranî-babîdî wataporî-mayua ahei ho-hoanîmoambe seiya nînimîndîhoafîyehî anîhondayo masei. Ranîyo asu ai anîhondümbö hamîndî aheimbo nafuuyîndürühî yahuya, Sisas ra Nindou God ai nindou aboedambo-fendürimbo kamafoarîr-ani mehu.*

Sudahündî Sorimbo yîboaruko-marîhora mafîfoendi

²³ Afîndî siyo-hayamboyo, Suda ai hoafi firündümo sïhou hou hoafiyomondühî yahomoya, “Sîhîrî Sorimbo hîfokoa-ndîhurîmboane,” mehomo. ²⁴ Nga asu ranî hoafi ra Sor ai hîmboarîmayu. Ranîyo asu nîmbî-nîmbî si Suda ai ngöafî adükari nîmoeyî ginîrî yipurîkîmî Sorimbo hîfokoeffimbo-hündambo sîrîfoaru nîmarîmo marundî. ²⁵ Nga nîmboambo ahambo süngururü-rundeimbi ai arambe sandüwuru hou ginîrî nafîtambe nafî masaföarüwuri hanîmo.

Sor ai Serusaremihü manüngu

(Ratüpurî 4:26)

²⁶ Sor ai Serusaremînambo hu Adükarîmbo süngururü-rundeimbi babîdîfembo mehu. Nga asu ai ahambo yîhîmboarîrühî, ai-ana Sisasimbo süngurîrî randeimbîyupoanî mehomo. ²⁷ Nga asu Barnabas ai fifireapurî ai Sorîmbo yîhîmbomemonda asu ai Sorîmbo serümundü haya Godîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi sowana hu ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, Sor ai Damasakusîna nafî huhî Adükarîmbo hoeimarîra ai ahambo hoafîmayundo. Asu Damasîkusîhü Sor ai yîhîmbokoate Sisasîndî hoafi bokarîmarîhendî, mehu. ²⁸ Ranîyo asu Sor ai süngururü-rundeimbi-babîdî nüngumbo Serusaremihü munguambo hoahoangu wakîreandühî yîhîmbokoate Sisasîndî hoafi bokarîhendürî marandî. ²⁹ Suda Grik hoafi fifîrîndeimbi ai Sor-babîdî sîmboarî hoafi, sîmboarî hoafîyomo marundî. Ranîyo ahambo hîfokoeffimbo-hündambo nînimîndîsüngundîhurî, nînimîndîsüngundîhurî-memo. ³⁰ Ranîyo asu süngunambo Sisasimbo anîhondümbö-rundeimbi ai ra fifîru mburümbö asu ahambo sowaründümo hanîmo Sisaria ngöafîhü koamarîhawura Tarsusînambo mahu.

³¹ Ranîyo asu munguambo anîhondümbö-rîhîndeimbi Sudia, Gariri, Sameria-yafeambe manîmboeyî, ranai aboedi marîboadei. Adükarîmbo ahînyeyî-ane, Yifafî Aboedi aheimbo ngînimîndîmarîmîndîndürî asu nindou afîndî Sisasimbo anîhondümbö-rîhîndühî aboedi mamambeyahi manîboadei.

Pita ai Ainiasimbo aboedîmarîrî

³² Pita ai mungua ngöafî hoahoanguhü ngorü-sîmboanî Godîndî nendî Ridahü amarei ranaheimbo sowana ndüfosimbo mahu. ³³ Ranîhü ai nindou mamî ahandî ndürî Ainias

* 9:22: Suda-yafe hoafînambo nindou ra ahandî ndürî Mesaia-ani.

hoeimariri. Ai yiri warī nīmokoyu haya 8 hīmbanīyu worambe yangiri mamaru.
³⁴ Pita ai ahambo hoafiyundūhi yahuya, “Ainias, hapoana Sisas Kraisi ai sīhambo aboedareanini. Botiyafo, sīhafī fondī dīboadīro,” mehundoa nīmehūnou botīmefiyu.
³⁵ Ridahūndī nindou-yei asu Seronihūndī-yei ai hoeirihora mayoa ai Adūkarīmbo anihondūmbo-marīhorī.

Pita ai Tabitambo botimareandi

³⁶ Sopa ŋgoafihū sūngureandeimbī mamī ra ahandī ndūrī Tabita-ane. Griki-yafe hoafīnambo ana, Dokas. Nīmōrehī ra ahandī hohoanīmo aboedīyo haya ai nindou napokoate-yeimbīmbo farīhendūrī marandī. ³⁷ Ranī-simboanī ai aŋgūnūmboyo mbura moaruwaimayo. Ranīyo ahandī yifīnimoko ra hundūrūhī mburīhūmbo, nīmōmo yibadīwamī manandīhindī. ³⁸ Rida ra Sopa ŋgoafīkim-ane. Asu Pita ai Rida ŋgoafihū nīmōruane, Sopahūndī sūngurīhindeimbī ai hīmborīyei hehi nindou yimbu ahambo sowana koamarīhehipīra mahafanī. Asu ai ahambo hoafīyafīnandowohū safanīya, “Mborai, nīmai ro-babīdī ŋgefombo,” masafīnando-amboyu.

³⁹ Pita ai botīfī haya, ai-babīdīmbo homo tūkūyafu hou ahambo nīmōmo yibadīnambo sowarūndūmo mahafomo. Asu ranīhū nīmōrehī kaisahoabedī ai hei, Pitandīkimī nīboadeimbo Dokasīmbo hohoanīmoyeihi aranīyeihi seiya, “Hoandarī hoearī asu bīdīfirī hoearī ro gudarīhundī nda Dokas yangiri nīngombo nafīmarand-ane,” sei hehi ahambo nafuimayei. ⁴⁰ Asu Pita ai muŋguambo nindou hīhaimafoa-reandūra weindanī maheiya, yiri yimbu pusire nīmarūmbo, Godīmbo dīdībafīfī mbura asu hīhīrīfīhī yahuya, “Tabita, se botiyafo,” mehundo. Ranīyo asu nīmōrehī ranai hīmboarī bīrīhoai, Pitambo hoeirera mayowa, asu botīfīe mamaro. ⁴¹ Ranīyo asu Pita ai wambuamūndī nūngūmbo anihondūmbo-rīhindeimbī asu nīmōrehī kaisahoabedīmbo hoafīmayua kamefoehinda ai Dokasīmbo yifīhūndī botīmāreandī hoafī ra Sopa ŋgoafī muŋgu ho meŋgorowa, nindou afīndī ranai hīmborīyei hehi, Adūkarīmbo anihondūmbo-marīhorī. ⁴² Pita ai Dokasīmbo yifīhūndī botīmāreandī hoafī ra Sopa ŋgoafī muŋgu ho meŋgorowa, nindou afīndī ranai hīmborīyei hehi, Adūkarīmbo anihondūmbo-marīhorī. ⁴³ Ranīyo Pita ai Sopahū afīndī si manūgu. Nindou mamī burmakau hoearī nafīra randeimbī Saimon ra-dībo manūgu.

10

Pita ai Korniriusimbo Godīndī hoafī hoafīmeindo

¹ Suda-yafe ndīfo nindou mamī adūkarī ŋgoafī Sisariahū manūgu, ahandī ndūrī Kornirius. Ai Romī-yafe ami ranambe 100 ami Itari sei arīhūndī ra hīfandapurī randeimbī-ani. ² Ai Godīmbo hohoanīmo parirī randeimbīyo haya asu ahandī fikīmīnīndī babīdī Godīmbo ahīnīyei rīhūndeimb-ane. Asu Suda ai napo mbonīmbo-marīhūmūndī ahandīmayo kakī adūkarī sagadūrī randūhī asu Godīmbo muŋguambo si dīdībafīfī marandī. ³ Nīmbambe safī yafogoadīnambo nahurai hoeireandane, Godīndī nendī mamī ahambo sowahī kusū hoafīyundūhī yahuya “Kornirius,” mehu. ⁴ Asu Kornirius ai ahambo yīhīmboyuhū hīmbo parirūhū hoafīyundūhū yahuya, “Adūkarī, se nīnīmboeafa?” mehuamboyu. Asu Godīndī nendī ai simborī yahuya, “God ai sīhafī dīdībafīyafo marandī ra hīmborīyumboani. Asu ai hoeireandī se nindou afīndī napo mbonīmbo rīhūmūndeimbīmbo farīhawandūrī marandī ranahambohūnda God ai sīhambo hohoanīmo-yumboani. ⁵ Haponda se nindou bīdīfirī Sopa-nambo koandīhawapurī nindou ahandī ndūrī Saimonīmboyu Pitamboyu randeimbī-mayu ranahambo fīhimūndī sīnīmbohūnda. ⁶ Ai ndūrī mboafō Saimon burmakau hoearī nafīra randeimbī-dībo manūgu. Ahandī worī ra sīrīwara hoekīmī mafondaro,” mehu. ⁷ Godīndī nendī Korniriusimbo hoafīmeindo ra huane asu Kornirius ai ahandī ratūpurīyafanī rīnandeimbī asu ami mamīyo ranahamumbo mborai mehupurī. Ami ra Godīmbo hohoanīmo parirī randeimbīyo haya asu Korniriusimbo farīherū randeimbīyo. ⁸ Asu Kornirius ai muŋgu-moatūkunī tūkūmefeyo ranahambo ndore wataporīmbo-rapurī mbura Sopanambo koamarīhepura mahomo.

Pita ai ranīpoanīmbo moatūkunī hoeimareandi

⁹ Ngōrū sīna ai homo Sopa ŋgoafī tebūnanī tūkūyafundane, hūfūnīmbo Pita ai Godīmbo dīdībafī-fembohūnda worī bogīmondīwamī mahafu. ¹⁰ Ranīyo asu Pita ai wembomboyuhū sesī sesīmbo hohoanīmōmayu. Ŋga awī sesī dīdīboadōmbarīhi nou ranīpoanīmbo moatūkunī yafogoadīnambo nahurai Pitambo tūkūmefeyoa hoeimareandī. ¹¹ Ai hoeireandane, sūnū sūbūdīhoehīyo, asu nīnī-moatūkunīmbai hoearī adūkarī yimbuyimbu hīmborūmbī nahurai hīfīnambōmare koso. ¹² Muŋgua mamīkarambo yimbuyimbu tīŋarūmbī nīnīhondī asu wako, amōsīrī ai hīfīsūngu hahabodei, asu ndu ai nīmōmo botīrīhehi arīhūndī ranambe nīnoumayo. ¹³ Asu yafambe mamī Pitambo hoafīyohū yahoya, “Pita, se botiyafo, nīnīhondī hīfōkoaro, mando, sowasīfī,” meho.

¹⁴ Pita ai sɪmborɪ hoafɪyundowohū yahuya, “Adūkarɪ, ro sesɪ Sudambo ai moaruwai-ane sei arɪhūndɪ ra ŋgɪrɪ dagadɪhɪ,” mehu. ¹⁵ Asu yafambe ranai asūkaiyo yimbumbo hoafɪyohū yahoya, “Nɪnɪ-moatūkunɪyo God ‘aboed-ane’ mehu ra, se ŋgɪrɪ ‘moaruwai-ane’ mbɪsafɪ,” meho. ¹⁶ Yafambe ra ŋgɪmɪmbo yare hoafɪmendowa, asu ranɪ-moatūkunɪ ra nɪmehūnou sūnambe asūkai hɪhɪrɪfe mahafo.

¹⁷ Asu Pita ai ranɪpoanɪmbo moatūkunɪ ahandɪ nɪmɪndɪ ranahambo hohoanɪmoyuane, nindou Kornirius koamarɪhepurɪ ranai sɪnɪmo tūkūyafu hou asu Saimonɪndɪ worɪ ranahambo dūdūyafu hou homo, ahandɪ ginɪrɪ yipurɪkɪmɪ manɪŋgomo. ¹⁸ Asu ai mɪŋgɪyomo dūdūyafundūhɪ yahomoya, “Saimonɪmboyu Pitamboyu randeimbɪ ranai nūnguwai wanɪyo?” mehomo. ¹⁹ Pita ai yafogoadɪnambo nahurai hoeimareandɪ ranahambo hohoanɪmoyuhū nūnguwane, Yɪfiafɪ Aboedɪ ai hoafɪyohū yahoya, “Se hɪmborɪyafɪ. Nindou ŋgɪmɪ ai sɪhambo kokoarunɪnɪ. ²⁰ Se botɪyafu hawa, hanɪfɪ hɪfɪnɪ yibadɪnambo asu se ŋgɪrɪ ai-babɪdɪ ŋgafɪhū afɪndɪ hohoanɪmondafɪ. Ŋga ranana ro koamarɪheheapura masɪnɪmo-ane,” meho.

²¹ Pita ai ranahamumbo sowana hanū hoafɪyupurūhɪ yahuya, “Se wamboemo kokomarūndɪrɪ, ŋga ro-ana nda. Nɪmboemo se masɪnɪmo-a?” mehuamboemo. ²² Asu ai hoafɪyomondūhɪ yahomoya, “Godɪndɪ sūnambeahɪndɪ nendɪ ami bogorɪ Korniriusɪmbo hoafɪmeindoa ai koamarɪhemuna masɪnefɪ sɪhambo hoafɪyowanɪ se ahandɪ worɪna hɪfombohūnda. Ai mbumund-ani asu Godɪmbo ahɪnɪyuhū ndore hohoanɪmoyumb-ani. Muŋgua Suda ai ‘Aboedɪ hohoanɪmoeimb-ani’ sei marɪhūndɪ. Godɪndɪ sūnambeahɪndɪ nendɪ ai ahambo hoafɪyundowohū yahuya ‘Se Pitandɪ hoafɪ hɪmborɪmbohūnda ahambo hoafɪndafɪ koaboedɪ-wandūhɪ anɪmboya, “Wandɪ worɪna dɪdɪfɪ,” mbɪsafɪ,’ mehu.” ²³ Pita ai ahamumbo hoafɪyupurūhɪ yahuya “Se sɪnɪmo mamɪ nɪmbɪ ro-dɪbo apoefo,” mehuamboyo. Apomo mburu asu siambe ai botɪfɪ napoamūndɪ haya mahomonda asu Sopahūndɪ Sisasɪmbo sūngururū-rundeimbɪ bɪdɪfɪrɪ ai Pita-babɪdɪ mahomo.

Pita ai Korniriusɪndɪ worɪna mahu

²⁴ Ŋgorɪ sihɪ ai homo Sisariahū tūkūmefundɪ. Asu Kornirius ai ranɪhū ahamumbo hɪfandapurɪ mamaru. Ai ahandɪ mamɪsɪrɪ, asu ŋgunindɪ ranaheimbo hoafɪmayundūrɪ ahandɪ worambe Pitandɪ hoafɪ hɪmborɪmbohūnda gugurɪyahɪ mamarei. ²⁵ Pita ai hu worambe kefuai Korniriusɪndɪ hɪmboahū tūkūfyuane Kornirius ai ahambo adūkar-ani yahu haya ahandɪ yirɪkɪmɪ piyu mamaru. ²⁶ Ŋga asu Pita ai ahambo hoafɪyundowohū yahuya, “Se botɪyafu. Ro-amboa nindou se nahurai-anahɪ,” mehu. ²⁷ Pita ai Kornirius-dɪbo waporɪyu hu kefuai, asu nindou afɪndɪ fanda menjoro ra hoeimareandɪ.

²⁸ Asu Pita ai yare hoafɪyundūrūhɪ yahuya, “Se sɪhehoarɪ fɪfɪrɪhɪndɪ ro yhoefɪ ndɪfobabɪdɪ nɪmarɪpoanɪ asu ahei worambe kefoefepoanɪ sei arɪhūndɪ. Ŋga God ai wambo nafuimayu, ro ŋgɪrɪ nindou mamɪ moaruwai-ani mbɪsafɪ.” ²⁹ Ranɪmboanahɪ asu ro moai sɪmborɪ hoafɪ kɪkɪhɪrɪheandɪ wambo ndanɪhū sɪnɪmbo hoafɪmemo ra. Asu haponda sɪheimbo dūdūwehandɪ, nɪmboyei se wambo sɪnɪmbo hoafɪmayeya?” mahuamboyo.

³⁰ Asu Kornirius ai hoafɪyuhū yahuya, “Ranɪhūndɪ ro wandɪ worambe nɪmbambe safɪ Godɪmbo dɪdɪbafɪ-yaheandane, asu nɪmehūnou sūnambeahɪndɪ nendɪ mamɪ ai wandɪ hɪmboarūhɪ hɪmboarambe forɪhoeimbɪ hoearɪ güde haya manūngu. ³¹ Asu ai hoafɪyuhū yahuya, ‘Kornirius, God ai se dɪdɪbafɪyafu marandɪ ra hɪmborɪ-yumboani. Asu se napo mbonɪmbo-rɪhūmūndɪ-mbɪmbo kaki napo sabadūrɪ arandɪ ra fɪfɪreamboani. ³² Ranɪmboane asu se sɪhafɪ nindou bɪdɪfɪrɪ koandɪhawapura Sopa-nambo ŋgomo Saimon Pitambo hoafɪndɪmondowa mbūsūfuwamboane. Saimon ai ahandɪ ndūrɪmbofo Saimon-dɪbo-ani anūngu. Ŋgorɪ Saimon ai burmakau hoearɪ nafɪra randeimb-ani. Ahandɪ worɪ ra sɪrɪwara hoekɪm-ane afondaro,’ mehu. ³³ Ranɪmboyo asu sɪhambo sowana nindou bɪdɪfɪrɪ nɪmehūnou koamarɪheheapurɪ. Asu se aboedɪ hamɪndɪyo ndanɪhū masɪfomo. Asu haponda muŋguambo ro sūhɪfɪ ndanɪhū Godɪndɪ hɪmboarūhɪ anɪboadefɪ. Muŋguambo hoafɪ Adūkarɪ ai sɪhambo hoafɪmayu ra se hoafɪyowanɪ ro hɪmborɪmbo asefɪ,” mehu.

Pita ai Korniriusɪndɪ worambe hoafɪ bokamarɪhendɪ

³⁴ Asu Pita ai hoafɪyuhū yahuya, “Haponda ro wudɪpoaporɪhe fɪfɪrɪheamboanahɪ nindou muŋgua Godɪndɪ hɪmboahū sɪsɪmogodɪ yangɪr-aneɪfɪ. ³⁵ God ai muŋguambo nindou ahambo ahɪnɪyeihɪ ahandɪ hohoanɪmo sūngurɪhɪnda ranaheimbo hohoanɪmoyundūrɪ arandɪ. ³⁶ God ai Israer yɪhoefɪmbo aboedɪ hoafɪ koamarɪhendɪ ra se fɪfɪrɪhɪndɪ. Hoafɪ ra rahurai-ane, ‘Sisas Kraɪs ai muŋguambo nindou ahei Adūkar-ani asu ai sɪhefɪmbo God-babɪdɪmbo mamūhɪ-mareamunɪ.’ ³⁷ Horombo Sudia-yafeambe muŋguambo nɪnɪ-moatūkunɪyo tūkūmefeyo ra se fɪfɪrɪhɪmboaneɪ. Horombo Son ai Garirihū boateɪ nindou hundūrɪmbo hoafɪmayu. ³⁸ Se Sisas Nasaretɪhūndɪ ra fɪfɪrɪhorɪ God ai Yɪfiafɪ Aboedɪ ŋgɪnɪndɪ kameihɪ masagado. Ai hoahoangu wakɪreandūhɪ nindou farɪhendūrūhɪ

munḡua Satan+ndi ḡḡn+ndi hoarehi man+mboei ranaheimbo aboedambo-mareandūri sapo God ai-dibo nūḡumbo wambo. ³⁹ Suda-yafe hifambe asu Serusarem+ihū munḡu-moatūkuni ramareandi ra hoer+ihu hohu an+hond-ane sefi ar+hundi. Nga Suda ai ahambo Serusarem+ihū n+m+ keimb+ karihendeimb+fihi parūwuri hou hifokoamarūwuri. ⁴⁰ Nga ḡḡm+ siyo haya God ai ahambo bot+marira nindou h+mboahū weindah+ tūkūmefiyu. ⁴¹ Nindou munḡua moai ahambo hoer+hor+ ḡḡa wani. Nga y+hoefimbo horombo God ranahambo hoeife hefe hoaf+imbohūndambo kafoare h+n+ḡḡi-mareamuni ro yangir+ hoeimar+huri. God ahambo yifihūndi bot+mariri asu ro ai-bab+di sesi sahusifi, hoe s+m+ndefi mar+hundi. ⁴² Asu ai yihoeifimbo hoafiyuhū yahuya, 'Nindou munḡuambo se aboedi hoafi bokar+ndi+hoemo-ndūhi an+hondūmbo hoaf+ndomondūhi an+mboya, "God ai ahambo nindou yangir+ n+boadeimb+ asu yif+yeimb+ aheimbo refe yibobofembohūnda kamafoarir-ani," mb+simo,' mehu. ⁴³ Horombo munḡua God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimb+ ahambohūndambo yaru hoafiyomondūhi yahomoya, 'Munḡua ahambo an+hondūmbo-nd+horan+ ahandi ḡḡn+ndina ranaheimbo God ai ahei moaruwai hohoanimo ra gogor+ndi+he-ndūrimbui,' mehomo," Pita ramehu.

God ai ahandi Yifiafi Aboedi Suda-yafe ndifoambo koamar+ihenda masahūmūndi

⁴⁴ Pita ai hoafiyuambe Yifiafi Aboedi ai nindou munḡuambo hoafi h+mbor+mayei ranaheiwam+ makoso. ⁴⁵ Sudahūndi an+hondūmbo-rundeimb+ Pita-bab+di mas+fomo ai hepūnafu hou yahomoya, "God ai ahandi Yifiafi Aboedi Suda s+hefi ndifoambo amboan+ masagadūri," mehomo. ⁴⁶ Suda-yafe ndifo ai ran+poan+imbo ran+poan+imbo hoafina watapor+yeihū 'God ai aboed-ani' masei ra h+mbor+memo. ⁴⁷ Asu Pita ai hoafiyuhū yahuya, "Aheimbo h+mon+ hundūmbo nindou d+idai yowan+ mambū+ndūra. Ai Yifiafi Aboedi masahūmūndi s+hir+ masahum+ndefi nahurai-ane," mehu. ⁴⁸ Asu ai aheimbo hoafiyundūri+ yahuya, "Sisas+ndi ndūrinambo s+heimbo hundūri-ndūrimboemo," mehu. Asu ai Pitambo hoafiyahūndowohū seiya, "Se ro-bab+di yahunūmb+imbo n+mbafi," masei.

11

Pita ai Serusarem+ihū an+hondūmbo-rundeimb+ ahamumbo ran+moatūkuni tūkūmefeyo ran+imbo watapor+imbo-marandi

¹ Krai+ndi hoafi sowandūmo homo-rundeimb+ asu an+hondūmbo-rundeimb+ Suda-yafe hifambe an+ḡgomo ai h+mbor+yomondane Suda-yafe ndifo ai-ambo God+ndi hoafi ra masahūmūndi. ²⁻³ Ran+yo asu Pita ai Serusarem+ina hafuane an+hondūmbo-rundeimb+ nindou fihoeari karu t+ri+houndeimb+ ai ahambo ḡḡn+ndi hoafiyomondowohū yahomoya, "Se-ana nindou fihoeari kefe t+ri+hefekoate-yomondi worambe apafi asu ai-bab+di sesi masowas+fi," mehomo.

⁴ Ran+yo asu Pita ai piyu haya munḡu-moatūkuni tūkūmefeyo ra ndore watapor+imbo-marandi. ⁵ "Sapo ro adūkar+ ḡḡoafi Sopahū n+imboambo God+imbo d+id+bafi-yaheandūhi n+imboahan+ ran+poan+imbo moatūkuni yafogoad+nambo nahurai wambo sowah+ tūkūmefeyoa hoeimar+heandi. Ran+yo hoear+ adūkar+ nahurai n+n+mbai yimbuy+imbu h+mboran+ k+k+hamb+ndi haya asu wambo sowana sūnambeah+ndi afur+mare koso. ⁶ Ro wagabe ragu h+mboyahan+yo n+mambeah+ndi n+n+hundi, yimbuyimbu t+ḡar+mbi, amoas+ri asu ndu ra hoeimar+heandi. ⁷ Asu ro h+mbor+yaha yafambe mam+ wambo hoafiyondūri+ yahoya, 'Pita, se bot+yafa, n+n+hond+ hifokoaro mando sowas+fi,' meho. ⁸ Nga ro hoafiyahūhi sahiya, 'Adūkar+, wan+. Suda ro sesi moaruwai-ane sefi ar+hundi ra moai sahas+ rihandi,' masahando. ⁹ Nga yafambe ranai sūnambeah+ndi asūka+ wambo hoafiyondūri+ yahoya, 'N+n+moatūkuni God naf+marand+ ranana aboed-ane, ḡḡa se ḡḡir+ moaruwai-ane mb+safi,' meho. ¹⁰ Ran+moatūkuni ra refe hayambo-yowan+yo asu munḡua n+noumayo ra sūnambe asūka+yo hūmaram+ndo hafo.

¹¹ Asu ran+ s+imboan+ ham+ndi nindou ḡḡm+ ai s+n+mo wor+ ro n+imboahaimbi rasowah+ tūkūmefund+. Nindou mam+ Sisariahūndi ai wambo fihem+ndir+ hifombohūndamboemo koamar+hepura mas+n+mo. ¹² Yifiafi Aboedi ai wambo hoafiyohū yahoya, 'Se yih+imbokoate ai-bab+di ḡḡafi,' meho. Ran+yo an+hondūmbo-rundeimb+ 6 an+ḡgomo ndanamboa ro-bab+di mahomo. Asu ro hefi Korniri+ndi worambe mafar+yahūndi. ¹³ Asu ai hoafiyumunūhi yahuya sūnambeah+ndi nend+ mam+ wand+ worambe farifi manūḡuwa hoeimar+hini. Ai yahuya, 'Nindou b+id+fir+ Sopa-nambo koand+hawapur+ ndūri Saimon+imboyu Pitambo+y-randeimb+ ranahambo hoafiyowan+ sfombohūnda. ¹⁴ Ai s+hambo hoaf+ndūn+n+imbui asu hoafi ran+nambo God ai se s+hafi fik+m+n+ndi-bab+di aboedambo ndeandūrimbui,' mehu.

¹⁵ Ro peya hehea waporimbo-rīhandambe Yifiafi Aboedi aheiwami makoso, weangurūhi sihefiwami makoso nou. ¹⁶ Ro Adūkarindi hoafi asūkai hohoanimo-mayahi. Horombo ai yahuya, 'Son hoenambo hundūra-marandūri, nga Yifiafi Aboedi ai kosowohū ranambo se hundūri-ndeimboyei,' mehu. ¹⁷ Horombo shiri Adūkarī Sisas Kraisi anihondūmbo-marīhura God ai Yifiafi Aboedi moani masemuni, nga haponda Yifiafi ra Suda-yafe ndifoambo amboani moani masagadūri. Nga ro nūngunahurai nindou-yahi animbo Godindi nafi kikiandīhe gūndīheandani hundūrikoate-mandeia?" mehu.

¹⁸ Asu Sudahūndi ai hoafi ra himboriyomo hou moai simbori ahambo asūkai hoafiyomo, nga Godimbo adūkar-ani yahomo hoafiyomondūhi yahomoya, "God ai sihefi ndifoambo amboa mafarīhendūra ahei hohoanimo moaruwai hiniṅgindihi hehi asu yangiri koadūrūmbo nīmboeimboyei," mehomo.

Aboedi hoafi Andiokihū tūkūmefeyo

¹⁹ Horombo Stifenimbo hifokoarīhori hehimboyowanī Sisasimbo anihondūmbo-rīhindeimbi ranaheimbo moaruwaimbo marīhindūra bukūrūmehindi. Ai hei Finisia hifihū, Saiprus hifihū, Andiok ngoafihū tūkūyahi hehi aboedi hoafi Sudambo yangiri hoafimehūndūri. ²⁰ Nga anihondūmbo-rundeimbi bīdīfiri Saiprusihūndi, Sairinihūndi ai Andioknambo homo Grikimbo amboani Sisas Adūkar-ani yahomo hou aboedi hoafi ra hoafimemo. ²¹ Asu Adūkarindi ṅginiṅdi ai-babīdī manīṅgowa nindou afīndi ai Ahambo anihondūmbo-rīhindeimbi sūngumarīhori.

²² Sisasimbo anihondūmbo-rīhindeimbi Serusaremihū hoafi ranahambo himboriyei hehi Barnabas koamarīhehora Andiokina mahu. ²³ Barnabas ai hu tūkūfi God ai nindou aboedi-aboedi-mareandūri ra hoeire haya hīhīf-hīhīfīyuhū ahei ṅgusūfoambe ṅgīnamūndi-ndūrūhi yahuya, "Nīmbi-nīmbi si se Adūkarimbo aboedi sūngūndīhori," mehu. ²⁴ Barnabas ai nindou aboedi-ani, nga Yifiafi Aboedeimbiyu haya asu afīndi hamīndi anihondūmbo-reandeimbi-ani. Asu nindou afīndi ai Sisasimbo anihondūmbo-rīhindeimbi babīdīmbo mamambe-mehindi.

²⁵ Ranīyu asu Barnabas ai Sorimbo kokombo Tarsus ṅgoafina mahu. ²⁶ Ahambo hoeiriri mbura serīmūndū Andiokina mahafani. Mami hīmbanīyo haya nindou yimbu ranai Sisasimbo anihondūmbo-rīhindeimbi babīdīmbo fandīhimbo afīndi yamūndi-marīneandūri. Asu Andiokihū weangurūhīdīdī Sisasimbo anihondūmbo-rīhindeimbi ranaheimbo Kristen anei masahūndūri.

²⁷ Rani-simboani Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi bīdīfiri ai Serusarem hiniṅgīru hou Andiokina makosimo. ²⁸ Nindou mami aihūndi Agabus-ani. Yifiafi Aboedi ai ahambo hoafimendoa ai botīfi hoafiyundūrūhi yahuya, "Sūngunambo mūngū hīfi ndanīhū wembo adūkarī tūkūndīfemboe," mehu. Ai yare hoafimayu, nga sūngunambo Krodius ai Romi-yafe adūkarī bogori nūngūambe wembo ra tūkūmefeyo. ²⁹ Ranīyu asu sūngurīhindeimbi ai Sudahūndi wandafi mami farīhefembo-hūndambo kaki koarīhefembo hoafi fīmarīhūmūndi. Mamami ai aheimbo kaki saimbo sei hehi hohoanīmoyeihū kaki bīdīfiri yīboborīhi masīhehīndūri. ³⁰ Ai Barnabas asu Sor koamarī-hehipīra kaki ra sowandīfani hena Serusaremīna hahūfani hīfandi-rundembimbo masabīnapuri.

12

Herot ai Sems hifokoarirū mbura Pitambo karabusimariri

¹ Rani-simboani bogori adūkarī Herot ai Kraisiṅdi nendi bīdīfīrambo moaruwaimbo-mareandūri. ² Ai hoafimeyuwa Sems Sonīndi amōngō pisao yihīmīndīnambo hifokoamarīwūrū. ³ Herot ai hoeireanda Suda ai ranahambo aboedi-ane maseiamboyu Pitambo kameihī karabusimariri. Suda ai bret yisīkoate-sesesī-mayei rasīmboya Herot ai ramareandi. ⁴ Ai Pitambo serīmūndū karabus worambe hiniṅgīmarira, yimbuyimbu bīdīfīrambe yimbuyimbu ami ai hīfandi-marurī. Herot ai yare hohoanīmoyuhūya, "Awi Suda ai bret yisīkoate-sesesīndei mbundūhūmbo animbo ro Pitambo weindahī papī-hoafīndūhūni-mboeahī," mehu. ⁵ Asu Pita ai karabusī worambe mamaru, nga anihondūmbo-rīhindeimbi ai ahambohūnda Godimbo dīdībafīyei marīhūndi.

Pita karabus worī hiniṅgīmareandi

⁶ Ndanī nīmbi-nambo sūmbo noufe Herot ai Pitambo papī-hoafimbo yahumboyu sen yimbunambo hūputūpurūndūmo ami yimbu-yafandi mbusūmo sīhawura mapu. Asu hīfandi-ru-rundeimbi ai karabus worī yipurīkīmī hīfandi-marūndi. ⁷⁻⁸ Nīmehūnou Adūkarīndi sūnambeahūndi nendi ai manūngūamboyo asu worambe si pīmayo Pitambo ṅgīrīsafīnī sindira botīmefīwa hoafiyuhū yahuya, "Nīmai botīyafō!" mehuamboyo

nimehūno asu sen ai Pitandī warihūndī fufurimarhoayo. Sūnambeahindī nendī ai Pitambo hoafiyuhū yahuya, "Hoearī yihuruyafī mbura su gūdo," mehuambo Pita ai rasūngu-mareandī. Asu sūnambeahindī nendī ai yahuya, "Sihafī hoandarī hoearī gūdo mbura wandī sūngu sinīfī," mehu. ⁹ Ranīyu asu Pita ai ahandī sūngu karabus worī safambeahindī tūkūmefiyu. Nga Pita ai sūnambeahindī nendī ramarirī ra moai weindahane yahu, nga yafogoadī-nambombai yahuhayamboyu. ¹⁰ Yibobo ai hafanī yimbu hifandī-rinandeimbī ngasūndīne hena karabus ain yipurī ra-sowahī tūkūmefīneandī. Yipurī ra ahafanīmbo moanī timarīhoayo-wamboyafanī weindanī tūkūyafīne hena adūkarī nafī sūngu hafanī asu nimehūno sūnambeahindī nendī ai ahambo hīnīngīmarirī.

¹¹ Pita ai wudīpoapore fīfīre hohoanīmoyuhū yahuya, "Haponda ra anihondūmbo fīfīrīhe-amboanahī Adūkarī ai ahandī nendī koamarīheira kusū mafarīhendīra Herot ai ngīrī wambo moaruwaimbo-ndeandīrī. Suda ai wambo moaruwaimbo-fendīrimbo mehomō, nga ngīrī randundīrī," mehu. ¹² Ranīyu asu ai Maria, Sonīmboyu Makīmboyu-randeimbī hondandī worīna mahu. Nindou afīndī ai ranīhū Godīmbo dīdībafī-fembo-hūndambo gugurīmehindī. ¹³⁻¹⁴ Ranīyu asu Pita ai hu yipurūhī pirako-pirako-marandamboyo nīmōrehī ratūpurīyo-randeimbī ahandī ndūrī Roda ai yipurī sūbūdūhefembo ho Pitandī yasīmōndī hīmborīyo haya hīhīfī-hīhīfīmayo. Ranīyo asu yipurī moai sūbūdūhendī, nga hīhīrīfe worī safana pīpīyo ho hoafiyondūrūhī yahoya, "Pita yipurī nafītambehū anūngu," mehoamboyo. ¹⁵ Asu ai ahambo hoafīyeihī seiya, "Se ra hīhīndī-hīhīndī-yafūhīyafī!" masei. Nga asu ai yahoya, "Tīkaipoanī, nga anihondūmbo asahī," yahoenīngō asūkaiyo hoafīmayo. Asu ai hoafīyeihī seiya, "Awi sūnambeahindī nendī Pitambo hīfandīrūrī-randeimbī-mbai ranana?" masei.

¹⁶ Asu Pita ai asūkaiyo pirako-pirako-marandamboyo ai yipurī sūbūdū-hehindīhūnda hoeirīhorī hehī hepūnīmehindī. ¹⁷ Pita ai aheimbo warīnambo afoai yahu haya Adūkarī ai ahambo karabus worambeahindī serūmūdū moanambūhī tūkūmefiyu hoafī ra wataporīmayu. Ai yahuya, "Sems asu wandafī mamī ranahamumbo hoafīndahūpurī," mehu. Asu ai Pita ranīhū hīnīngīrīrī haya ngōrū goanīnī mahu.

¹⁸ Asu ranīyo ngōrū siambeahī Pita ai nīmarīkoate-mayūwa, ami ai hepūnafundūhī afīndī hohoanīmō-yomōndūhī yahomōya, "Pita nūngūfiyuwa?" mehomō. ¹⁹ Herot ai Pitambo karabus worī mūngu kokofoefīmbo hoafīmepuramboemo ramarandī, nga asu moai hoeirūwurū. Ranīyo asu karabus hīfandī-rundeimbīmbo Pita ai aboedambomefiyu ranīmbo dūdumareapurī, nga ai moai dīdīboadoru hoafīyomō. Ranīyo asu ahamumbo hīfokoe-fe-purīmbo hoafīmayu. Sūnguna ai Sudia hīfī hīnīngīre haya hanū Sisaria ngafīhū mamaru.

Herot ai yīfīmayu

²⁰ Herot ai Tairīhūndī asu Saidonīhūndī ranaheimbo ngīnīndī-marandūrī. Ranīyei asu ai fandīhī hehī nindou bīdīfīrī ahambo sowana koamarīhehīpura mahomō. Weanngurūhī ai Brastus, bogorī adūkarīndī ratūpurīyo randeimbī-mayu, ranahambo yahomōya, "Farīhawamunī," mehomō-ndamboyo. "Fandīhehea-purīmboyahī," mehu. Ai Herot soana homo hoafīyomōndūhī yahomōya, "Sīhīrī aboedī-aboedī-ndahumboane," mehomō. Nīmboe hīfī ra Herot ai hīfandīmarandī ranīhū Tair asu Saidon ai ahei sesī sahūmūdū rīhūndūhī wambo. ²¹ Ranīyo Herot ai mamī sihī ware haya, ahandī adūkarī bogorī hoearī yihuru-ramūdū haya, ahandī adūkarī bogorī nīmarī fondīwamī nīmarūmbo nindou afīndī ranaheimbo wataporīmbo-marandūrī. ²² Asu nindou ranai pukūna hoafī karīhehindūhī seiya, "Ndanana god mamīndī yafambe-ane! Nga nindou-yomōndī yafambeyopōan!" masei. ²³ Asu Herot ai ahei hoafī ranīmbo moai ambe yahu asu ai moai Godīmbo adūkarī-ani yahu. Ranīmboyo sūnambeahindī nendī harī-memōndowa nūngārī ahandī safī ra sahūsi wakīrīhī marīhūnda yīfīmayu.

²⁴ Nga asu Adūkarīndī hoafī ai ngīnīndī tūkūfe haya mūngūambo ngōafī maho. ²⁵ Asu Barnabas, Sor ai ratūpurī Serusaremīhū moendīrīne hena hīhīreafīne Andiok ngōafīna mahafanī. Ai Son Mak sowarīndīfanī hena ai-babīdīmbo mahomō.

13

Barnabas Sorīmbo Godīndī ratūpurīmbo koamarīhaupīra mahafanī

¹ Sisasīmbo anihondūmbo-rīhīndeimbī Andiokīhū anīboadei ranāhei mbusūmō Godīndī hoafī hoafīyomō-rundeimbī asu yamundu-rundeimbī manīngomō. Ahamundī ndūrī ra Barnabas, Simion, ahambo fī nīmbandī sei marīhūndī, Rusius Sairinīhūndī, Manayen, ai Herot bogorīndī ngūnīndīyu asu Sor. ² Ai Godīmbo hohoanīmoyeihī sesī wehīyeiane, asu Yīfīafī Aboedī ai hoafīyohū yahoya, "Ro Barnabas weimbo Sor wandī ratūpurī ratūpurīmbo dībonīmehapīr-ane, nga se ahafanīmbo ranī ratūpurīmbo

kaboadihi hîniŋgîndîhipîri,” meho. ³ Ranîmboemo ai sesî wehiyomondühi ahamundi warî ahafandiwanî nandu houmbo koamarîhaupîra mahafani.

Barnabas asu Sor Saipîrasîhû Godîndî hoafi hoafîmefanî

⁴ Yifiafi Aboedî ai Barnabas, Sor ahafanîmbo koamarîhepîra Serusia ŋgoafîna mahaniyani. Ranîhû ai sipambe farefîneanda sip ai Saiprus airanînambo sepîrîmîndî maho. ⁵ Ai Saramis ŋgoafîhû tüküyafîne hena Suda-yei rotu worambe Godîndî hoafi wataporîmbo-marînandî. Son Mak ai-babîdîmbo manûngu ahafanîmbo farîhefepîrîmbohûnda.

⁶ Ai Saiprus airan ŋgasündîne Pafosîhû tükümeffîneandî. Ranîhû tîbagîre randeimbî mamî hoeimarînerî, ahandî ndürî Barsisas. Ai Sudahündîyu asu tîkarehaya hoafîyuhûya, “Ro Godîndî hoafi hoafîya rîhandeimb-anahî,” mehu. ⁷ Ai gafman bogorî Sergus Paurus-dîbo mamaru. Sergus Paurus ana aboedî hohoanîmoyu kükühîfoare fîfîreandeimb-ani. Ai Godîndî hoafi hîmborîmbo yîfîriyuhû asu Barnabas Sorîmbo mborai mehupîri. ⁸ Ŋga asu tîbagîre randeimbî Erimas ai gafman bogorî ranahambo Sisasîndî hoafi anîhondümbofembo ra yowanî yahundombo Sor weimbo Banabasîmbo hîfînambo-mareapîri. (Tîbagîre randeimbî Barsisas ndürî ra Grik hoafînambo Erimas-ane masei.) ⁹⁻¹⁰ Ŋga Sor, Grik hoafîna ahandî ndürî Por. Yifiafi Aboedîndî ratüpurî worîborî kîdaboarî-mayu ranai Erimasîmbo hîmbo paarîrühî yahuya, “Se-ana Satanîndî nîmor-anafî asu se-ana aboedî hohoanîmo ranahandî hürütîmb-anafî. Muŋguambo tîkai hoafi, moaruwai hohoanîmo sîhafî ŋgusûfoambe amaro ranana afîndî hamînd-ane. Se-ana muŋguambo Adükarîndî aboedî nafî moaruwaimboro randüh-anafî. Awi se ranî hohoanîmo ra hîniŋgîfembo moei safîmboyafa? ¹¹ Asu se hîmborîndafî! Hapon-danî Adükarî ai sîhambo hîmboarî sündianînanî se tütümondamboyafî. Haponda se ŋgîrî hüfîhamîndî hoeindowandî, ŋga akîdou gedühî safî nîmandîmboyafî,” mehundo. Ranîyo asu nîmehûnou mburîŋgai peyowohûyo Erimasîmbo nîmbî mamaro. Ranîyu asu ahambo watîŋarîhû kîkîhîmîndî hefembo nafî nafuimbohûnda nafî kokomarandî. ¹² Gafman bogorî ai ra hoeire haya anîhondümbomareandî. Asu ai Adükarîmbo yamundîfe hoafi hoafîmefanî ra hîmborîyu haya hepûnîmefiyu.

Barnabas Sor ai Andiok ŋgoafîhû Pisidia-yafeambe Adükarîndî hoafi hoafîmefanî

¹³ Por asu nîndou bîdîfîrî ai-babîdî Pafos ŋgoafî ŋgasündundaniyo sip ai sepurîmîndî haya Perga ŋgoafînambo Pamfîria-yafeambe maho. Ŋga Son Mak ai hîniŋgîreapurî haya hîhîrîfî Serusaremînambo mahu. ¹⁴ Ai Perga ŋgasündîne hena, hafanî Andiokîhû Pisidia-yafeambe tükümeffîneandî. Ranîyo asu moanî ŋgoafîmbo nîmarîmbo sî rasîmboanî ai Suda-yafe rotu worambe kefoene mamarîyanî. ¹⁵ Mosesîndî ahnûmbî hoafi asu Godîndî hoafi hoafîyomo-rundeimbî-yomondî hoafi ra bokarîhoemo mburumbo asu hîfandî-rundeimbî ai hoafîyomondühi yahomoya, “Wandafî weimbo, se nîndou-yei ŋgusûfoambe ŋgînemîndîmbo hoafi hohoanîmo-ndafandühî ana, hoafîndafanî,” mehomo. ¹⁶ Por ai botîfî nûngumbo warî pakarîfoareandühî hoafîyuhû yahuya, “Wandaf, Israerîhündî asu nîndou amurî Godîmbo ahîniîrîhorî rîhündembî se hîmborîndei. ¹⁷ Israer-yafe God ai sîhefî amoa kamafoareandür-ane. Ai Isipîhû fehefehündî-yahi nîboadeiane, God ai ŋgorû süngumareanda nîndou afîndî momorîmayei. Süngunambo ahandî adükarî ŋgîniîndînambo ai semündündürî Isip hîniŋgîrîhi hehi mahei. ¹⁸ Nîmî wohî furîkoate-reandühî nîboadeimbo 40 hîmbanî Godîndî hoafîmbo moei masei, ŋga asu God ai aheimbo fehefendürîmbohûnda tîŋîrîfomayu. ¹⁹ Kenan-yafe hîfîhû 7 sîrî God ai aheimbo yîhîrîrearihî hîfî ra Israer aheimbo masagadürî horombo hoafîmayu süngu. Horombo Israer ai Isip sowana hei nîmareimbo asu süngunambo Kenanînambo mahei ra 450 hîmbanîyo. ²⁰ Süngunambo God ai Israerîmbo hîfandîyo-ndürîmbohûnda yîboboru rundeimbî nîndou kamafoareapura ai hîfandîrundürî homomboyu süngunambo Samuer Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî ai tüküfî ahamundî fondî kasîmaramûndu.

²¹ Ranî-sîmboanî Israer ai adükarî bogorî semîndîmbo hoafîmehündowamboyu asu God ai Sor, Kisîndî nîmorî, ahei adükarî bogorî kamafoarîrî. Ai-ana Bensaminîndî sîrambeahînd-ani. Ranîyu ai adükarî bogorîmbo 40 hîmbanî mamaru. ²² Ŋga God ai ahambo raguanamborîrî mburambo Defit ahei adükarî bogorîmbo hîniŋgîmarîrî. God ai ahambo hoafîyuhû yahuya, ‘Ro Sesîndî nîmorî Defit fîfîrîhîni, ŋga wandî ŋgusûfo ai nîndou rahurai ranahambo anahî hohoanîmo-ayahî. Nîmboe ai anîmbo wandî hohoanîmo süngundeambui,’ mehu. ²³ God ai Defitîndî sîrambeayahîndî Sisas sîhefîmbo aboedambo-femböhûnda Israer sowana koamarîherû horombo hoafîmayu süngu.

²⁴ Sisas ai weindahî tüküfekoate-yuambe Son ai Israerîhündî muŋgu ranaheimbo aboedî hoafi bokarîhendürühî yahuya, ‘Sîhei hohoanîmo moaruwai daboadanambondîhînda asu sîheimbo hundürü-ndîhandürî-mboyahî,’ mehu. ²⁵ Ndeara Son ai ahandî ratüpurî muŋgumbo yangîrî-yoanîyo ai hoafîyuhû yahuya, ‘Se hohoanîmoyeiya ro

dideyaha? Ro-ana nindou sapa se hifandarihündi raniyahipoani. Se himboryei! Nindou ra sünguna tükündifimbui, nga ro-ana ahandi sufihündi wofi fufurihefembo ra aboediyahipoani,' mehu.

²⁶ Wandafi mamü, se-ana Abrahamündi ahurü anei, asu Suda-yafe ndifo se Godimbo hohoanimoeyi arihündi God ai aboedambo-ndeamunimbui hoafi ranana ai sihefembo soana koafoareamboani. ²⁷ Serusaremihündi nindou anei asu ahei bogor-anemo ai moai Sisasiambo aboedambore randeimb-ani sei ndorihori fihirihori. Asu ai moai Godündi hoafi hoafiyomo-rundeimb-yomondi hoafi munguambo ngoafimbo nimarimbo si ranambe hoeiru marundi ra fihirihindi, nga wani. Ai ahambo papi-hoafimarihori horombo Godündi hoafi hoafiyomo-rundeimb rani-moatükun tükündifemboe mehomo süngu. ²⁸ Nga yibobofeambe Sisasiambo hifikoeffimbo moai hoafi yangoro, nga asu moani hoangrhi hehimboyei papi-hoafirihorühi Pairatimbo hoafiyehi seiya, 'Hifokoarworü,' masei. ²⁹ Ai munguambo moatükun ramarihindi ra horombo Baiborambe hoafimayo süngu. Raniyo süngunambo nini keimb karihendeimbfihihindi foarindümo hanimo honguambe masihawuri. ³⁰⁻³¹ Nga God ai ahambo yifihündi botimariramboyo nindou ai-babidi Gariri hinngiru hou Serusaremnambo afindi si mahafomo ranai ahambo hoeimarüwuru. Nindou ranai haponda Sudambo ranimbo wataporimboru marundi.

³²⁻³³ Haponda ro siheimbo yarüho hoafayehi: God ai sihefi amoa mamimbo horombo hoafimayu süngu haponda ahei ahurimami sihefembo anihondumbo tükumefeyo ra Sisasi yifihündi botimariri. Ndanimmoatükun hoafimayo ra Herü Buk yimbu ranambe amboa mbapenngö.

'Se wandi nimor-anafi,

haponda ro sihafü ape-anahi.'

Buk Song 2:7

³⁴ God ai yifihündi ahambo botimariri, nga ai ngiri hihindüfi ngu yifi ambe-ambe sümböndu. Rani-moatükun ra God ai hoafimayu süngu, 'Ro siheimbo aboed-aboed-ndiheandürühi asu anihondü aboedi moatükun ndahandüri-mboyahi horombo ro Defitimbo saimbo hoafimayah süngu.'

Aisaia 55:3

³⁵ Ranimboyo ngörü Herü Bukambe hoafiyohü yahoya,

'Sürühoimbü nindou ranahambo se ngiri hinngü-ndoworanü sümböndu,' meho. *Buk Song 16:10*

³⁶ Defit ai nunguambe Godündi hohoanimo süngu ratüpurimayu. Süngunambo ai yifimayuwamboyo ahandi amoa-babidimbo masamboarühora asu ahandi fi ra sümbömayo. ³⁷ Nga sapa nindou God ai honguambeahindi yifihündi botimariri ranana moai ahandi fi ra sümbömayo. ³⁸⁻³⁹ Ranimbo-animbo, wandafi mamü, se fihirimbirihinda-mboane, ro siheimbo hoafi aboedi hoafiyefühi sefiya, Nindou ndanana wanjei sihei moaruwai hohoanimo gogorindhembui. Mungu moaruwai hohoanimo ra Mosesündi ahinümbi hohoanimo ana ngiri gogorindühe mbunda nindou mbumundi mbiso. Nga nindou Sisasiambo anihondumbo-arühorü ana, ahei moaruwai hohoanimo gogorindhendühi nindou mbumundi mbüsümbui. ⁴⁰ Ranimbo animbo se hihadühündi! Nga rananü moatükun Godündi hoafi hoafiyomo-rundeimb hoafimemo ra siheimbo sowahi tükündifemboe. ⁴¹ Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, 'Anihondumbo-fekoate-yeimbü, se himböründe,

Se-ana hepünündahi mbundühi ngei yifindei.

Nimboe se nihoadeiambe ro mamü-moatükun ratüpurü-ndamboyahü.

Nindou mamü ai ratüpurü ranahambo hoafayu ana,

se ngiri anihond-ane mbisei,'

Habakuk 1:5

mehomo," mehu.

⁴² Asu Por, Barnabas ai Suda-yafe rotu worü hinngirüine hena hafandaniyo, nimorehi nindowenihü ai hoafiyehi seiya, "Ngoafimbo nimarü si ranambe hoafi nda süngunambo asüka yihoeffimbo hoafindafani," masei. ⁴³ Rotu worü hinngirühi moanambühi tüküyahindani, Suda nindou asu ndifo Suda-yafe rotumbo hei-rühündembü ai Por Barnabas yafandi süngu mahei. Aheimbo dıbafirünearühi safaniya, "Se Godündi moani hipoambofe ranambe nimboei ngei," masafani.

⁴⁴ Asüka ngörü ngoafimbo nimarimbo si ranambe nindou adükari ngoafihündi munguambo ai Adükaründi hoafi himbörimbo mafandihindi. ⁴⁵ Asu Suda ai nindou afindi hoeirühi hehi ngüsüfoambe moaruwaimayei. Raniyo ai Poründi hoafi hifinambo-rühindühi moaruwai moaruwaimbo-marühindi. ⁴⁶ Ranimboyo Por weimbo Barnabas ai yihimbokoate hoafiyafandühi safaniya, "Godündi hoafi siheimbo boatei mbihowamboane. Nga asu se hoafi ndanahambo daboadanambo-arühindi. Ro rarühe hohoanimoayahü, se sheihoari hohoanimoeyehi seiya, 'Ro-ana koadürumbo-koadürumbo nıngombo ra ngiründefi,' asei. Ranimbo animbo se himböründe! Haponda siheimbo

h+n+ng+r+horū hohoa sihei ndifo sowana ahehi. ⁴⁷ Adūkar+ ai y+hoef+imbo hoaf+yuhū yahuya,

“God ai nindou aboedambo-fembo ranahambo munḡuambo hifi sem+ndi+ hombohūnda ro sihambo Suda-yafe ndifombo si nahurai h+n+ng+mar+hean+n+,” masafani.

⁴⁸ Suda-yafe ndifo ai hoafi ra h+mbor+yei hehi h+hif+h+hif+yeih+ Adūkar+ndi hoafi aboed-ane masei. Munḡuambo nindou God ai yang+r+ gedūh+ n+ngombo kamafoareandūri ranai an+hondūmbo-mar+hindi. ⁴⁹ Adūkar+ndi hoafi ra munḡu hifi ran+hū maho. ⁵⁰ Ran+yo asu Suda ai ngoafi hifandi-rundeimbi+ asu Suda-yafe ndifo n+moreh+ bogori God+imbo hohoan+moyei r+hundeimbi+ ranaheimbo hohoan+mo boti+mar+hindūra Por Barnabas+imbo moaruwaimbo-r+hip+rūhi ahei ngoafi+hūndi+ hemafoar+hip+r+i. ⁵¹ Ran+imboyafani ai ahei hohoan+mo moaruwai ra fi+r+imbi+r+hinda safani hena nafuimbohūnda hifi hasūfi ahafandi yir+filh+ndi kükifoar+ne mbur+na asu Aikoniam+nambo mahafani. ⁵² Yifiafi Aboedi ai Andiok+hūndi+ Sisas+imbo süngur+thoreimbi+ ranahei fiambe tüküme Feyondūra af+ndi h+hif+h+hif+meyei.

14

Por Barnabas ai Aikoniam+hū aboedi hoafi hoafimefani

¹ Aikoniam+hū Por weimbo Barnabas ai asūka+ mam+ rasūng+mar+neandi. Ai Suda-yafe rotu worambe hafani kefoene hoafi d+boador+ne watapor+imbo-mar+nandi+ rani süngu asu Suda-yafe ndifo af+ndi ai an+hondūmbo-mar+hindi. ² Nga Suda b+di+fi+r+ an+hondūmbo-fekoate-yeimbi+ ai n+moreh+ nindoweni+h+ Suda-yafe ndifo b+di+fi+r+ yafe ngusūfoambe boti+mar+hi-ndūramboyei an+hondūmbo-r+hindeimbi+imbo yiboaruko-mar+hindūri. ³ Ai gedūh+ Aikoniam+hū n+mbafan+imbo Adūkar+imbo-hūndambo yih+mbokoate hoafiyafani mar+nandi. Ran+yo Adūkar+ ai ahafan+imbo ngin+ndi+ masagap+ra hepūn+feimbi+ asu ngin+ndi+ moatükun+ ramar+neanda ai ahafandi hoafi ranai Adūkar+ndi+ hipoambo ra an+hond-ane yaho nafuimeyondūri. ⁴ Nga n+moreh+ nindoweni+h+ adūkar+ ngoafi+hūndi+ ai yikürüb+me+hindi. B+di+fi+r+ ai Suda-bab+di+imbo-yahindi asu b+di+fi+r+ ai Kraisi+ndi+ hoafi sowandifani hafani-r+nandeimbi+ bab+di+imbo-yahindi. ⁵ Süngunambo Suda-yafe ndifo asu Suda ahei bogori-bab+di+imbo sübab+ hoafi+rundūhi yahomoya, “Si+h+r+ ahafan+imbo moaruwaimbo-nd+hup+rūhi+ n+moeinambo hifokoand+h+u-p+r+imboane,” mehomo. ⁶ Ran+yo ai ra fi+r+ine hena fefoene hena Rikoniyafeambe yimbu adūkar+ ngoafi+ Ristra asu Debi ngoafi+hū tüküyaf+ne mbur+na ran+ hifi+k+i+m+ mahafani. ⁷ Ran+hū amboan+ n+mbafan+imbo aboedi hoafi watapor+imbo-mar+nandi.

Por Barnabas ai Ristrahū asu Debihū aboedi hoafi hoafimefani

⁸ Ristrahū nindou mam+ t+jar+ moaruwaimbū mamaru. Ahand+ hondi ai rahurai wak+mar+im+ndo-ane, nga ng+r+ hoahoanḡu ndandi. ⁹ Asu ai Por+ndi+ hoafi h+mbor+mayua, ahambo h+imboari+ parir+ nūngumbo hoeirira ahand+ an+hondūmbofe ran+nambo God ai wangei aboed+ndir+imbui. ¹⁰ Ran+imboyu Por ai pukūna hoafiyuhū yahuya, “Si+haf+ t+jar+n+ambo botiyaf+ n+mbafi,” mehundowamboyu hor+ip+r+i+hoei piyu mburambo hoahoḡu wak+re marandi.

¹¹ Nindou af+ndi+ ai Por ramareandi+ ra hoeir+hi hehi Rikoniyaei hoaf+nambo pukūna hoaf+yeih+ seiya, “God b+di+fi+r+ nindoumbo-yaf+ne henambo sihef+imbo sowana makosafani,” masei.* ¹² Asu Barnabas+imbo ndūri+ Sus dükamar+hor+i. Asu Por ai hoafi watapor+imbora randeimbi+mayua ran+yo asu ahambo Hemis+ni masahūndi. ¹³ Sus+ndi+ adūkar+ rotu wor+ adūkar+ ngoafi+ h+imboran+k+i+m+ mafondaro. Ran+yo Sus+imbo sesi+ si+hairandeimbi+ ai burmakau anam+ndi+ b+di+fi+r+ asu n+m+ ahur+ wof+ amboa sifimbi+ semūndū haya adūkar+ ngoafi+ yipur+ nafitambek+i+m+ sūnū tüküme fiyu. Nindou af+ndi+ ai-bab+di+ Por Barnabas+imbo, “Ai y+hoef+ god-anafani,” sei hehi burmakau hifokoefe segop+imbo masei.

¹⁴ Nga Kraisi+ndi+ hoafi sowandifani hafani-r+nandeimbi+ ai ran+ hoafi h+imbor+yafani hena yowan+imbo hohoan+mo-yafandūhi+ ahafandi+ hoear+ h+r+ne hena pip+yafani hafani nindou af+ndi+ yafe mbusūmo pukūna hoafiyafandūh+ safaniya, ¹⁵ “Wandaf+ mam+ se, n+mboe ramar+hinda? Ro-ana nindou yang+r+ se nahurai-anehi. Ro siheimbo aboedi hoafi watapor+imbo-r+hoanda se n+m+ndi+koate-moatükun+ ra h+n+ng+ndi+hi hehi God Yang+r+ Nūngumbū sowana ngei. Ai sūnū, hifi, si+r+wara asu munḡu-moatükun+ ranambe enḡoro ra naf+marandi. ¹⁶ Horombo God ai nindou munḡuambo hifi+hū h+n+ng+r+reandūra, ahei hohoan+mo süngu hei mar+hūndi. ¹⁷ Nga ai anūngu ra nafuimbohūnda sihef+imbo aboedi+reamun+ arandi. Ai siheimbo sūnambeah+ndi+ hoe koafoare nūmbūr-ambeah+ndi

* **14:11:** Ai rari+hi hohoan+moyei+h+ Sus ai ahei adūkar+ bogori god-ani asu Hemis ai Sus+ndi+ yasimond+hūndi hoafi semūndū hu hoafiyu-randeimbi-ani masei.

sesi yimungu-remindambe sagadūri arandi. Ai sesi afindi asu ngusūfoambe hihif-hihifi sagadūri arandi,” masafani. ¹⁸ Ai rani hoafi ra wataporimbo-marinandī, nga nindou ai ahafanimbo burmakau hifikoeife sihefembo hohoanimo-mayei hei, nga ai kikifoefendūrimbohūnda tījirifomefanī.

Ai Porimbo nimoei pimarundi

¹⁹ Raniyo Andiokihūndi-yomo asu Aikoniamihūndi-yomo Suda bidirifi ai sinimo nindou-yei ngusūfoambe botimarundūra ai Porimbo yifimbiyuwa yahomo houbmo nimoeinamborurū mburu asu ngoafi bidifiranī kiafu hūrūndūmo mahomo. ²⁰ Nga Sisasimbo sūngurihori-rihūndeimbi ai sinei wakirihori manimboeia ai botifi haya, asūkai adūkarī ngoafina mahu. Raniyu asu ngorū sina Barnabas dībombo Debinambo mahafani. ²¹⁻²² Rani ngoafihū aboedi hoafi ra bokarimari-heneanda asu nindou afindi ai Sisasimbo sūngurihori-rihūndei-mbimboyahi tūkūmehindi. Raniyo asu ai hihiriyafine Ristra, Aikoniam, asu Andiok raninambo hafani sūngurihori-rihūndeimbi nginandifi-nandūrihī safaniya, “Se Godimbo ndondihī anihondūmbo-ndihorī ndūhūndi. Tījirifo afindi sihefimbo tūkūndifemboe sihiri God nginindi hifandarandi ranambe hombohūnda,” masafani. ²³ Asu mamamī ngoafihū anihondūmbo-rīhindeimbi ranaheimbo nindou hifandi-yondūri rambo kafoarineapurī hena asu sesi wehiyafandūhī Godimbo didibafi-mefineandi. Asu ai Adūkarimbo anihondūmbo-marīhorī ahandi wariwami aheimbo hinngi-marineandūri.

Ai hihiriyafine Siria-yafe-ambe Andiokinambo mahafani

²⁴⁻²⁵ Raniyo ai Pisidia-yafe mbusūmo hafanimbo Pamfiria-yafeambe tūkūyafine Pergahū hoafi-wataporimbo-rinirū mburina asu Atarianambo mahafani. ²⁶ Ateriahū ai sipambe fariyafine hena Andiokinambo sepimindi maho. Ranihū horombo Sisasimbo anihondūmbo-rīhindeimbi ai ahafanimbo Godindi ratūpuri ratūpurimbōhūnda hinngi-rīhipirūhī seiya, “God ai sīhafanimbo hipoambo-ndeapirūhī mbifarīhepir-amboane,” masei. Asu ai ratūpuri ra ratūpuriyafani moendi-marineandi. ²⁷ Ai Andiokihū tūkūyafine hena, anihondūmbo-rīhindeimbi-mbo guguri-marineandūri. Asu mungu-mootūkuni God ai ahafandi warī sūngu ratūpuri-mayu ranahambo hoafimefani. Ai hoafiyafandūhī safaniya, “God ai ngorū nafī nafīmaranda Suda-yafe ndifo ai-amboani Godimbo anihondūmbo-marīhorī,” masafani. ²⁸ Asu ai afindi si Sisasimbo sūngurihori-rīhindeimbi-babidimbo mamarifani.

15

Serusaremihū Sisasimbo anihondūmbo-rīhindeimbi-yafe bogori ai guguri-mefundi

¹ Raniyo asu nindou bidifiri ai Sudianipoedi Andiokina kosimo Suda-yafe ndifo Sisasimbo anihondūmbo-rūwureimbi-mbo yamundirūpurūhī yahomoya, “Se Mosesindi hohoanimo sūngufekoate-ndimondūhī sīhamundi fihoeari kefe tirīhefekoate-ndimondanī asu ngiri aboedambo-ndafundi,” mehomō. ² Asu Por Barnabas ai Sudiahūndi-babidimbo hoafina simbori simbori-memo. Ranimboemo anihondūmbo-rundeimbi ai hoafi firūndūmondūhī yahomoya, “Por, Barnabas asu nindou bidifir-amboani ai Serusaremīnambo mbi-homo-ndamboane. Asu ai hoafi ra Kraisindi hoafi sowandūmo homo-rundeimbi asu hifandi-rundeimbi-babidimbo didiboado-mbirundamboane,” mehomō. ³ Anihondūmbo-rīhindeimbi ai koamari-hehipura mahomo. Ai Finisia asu Samaria-yafeambe mbusūmondūhī homo hoafiyomondūrihī yahomoya, “Asu sihefi ndifo amboani Sisasimbo anihondūmbo-marīhorī,” mehomonda asu anihondūmbo-rīhindeimbi munguambo ai afindi hihif-hihifi-mayei.

⁴ Ai homo Serusaremihū tūkūmefunda anihondūmbo-rīhindeimbi Kraisindi hoafi sowandūmo homo-rundeimbi asu hifandi-rundeimbi ai ahamumo hihifi-marīhūpuri. Asu Por Barnabas ai mungu-mootūkuni God ai ahafandi warī sūngu ratūpurimayu ranahambo hoafimefinandūri. ⁵ Nga asu anihondūmbo-rundeimbi Farisihūndi bidifiri ai botiyafu hoafiyomondūhī yahomoya, “Sihefi ndifo ai ahamundi fihoeari karu tirimbīhou-ndamboane asu ai Mosesindi ahinūmbi hohoanimo sūngu-mbirīhindamboane,” mehomō.

⁶ Ranimboemo Kraisindi hoafi sowandūmo homo-rundeimbi asu hifandi-rundeimbi ai hoafi ranahandi nimindi watoporiyo didiboado-fembohūnda gugurimefundi. ⁷ Ai watoporiyomo homo mungumayo asu Pita ai nūngumbo hoafiyupurūhī yahuya, “Wandafi mami, se fifirundi horombo hondū God ai seambeahindi wambo kafoare hinngimareandiri sihefi ndifo ranaheimbo wandi yasimondinambo aboedi hoafi hoafiyowanī hīmborīyohū anihondūmbo-fembohūnda. ⁸ God ai munguambo nindou-yafe hohoanimo ra fifireandi. Ai sihefi ndifo ranaheimbo yini mehu ra nafuimbohūnda Yifafi Aboedi masagadūri sihefimbo masemunī nou. ⁹ Ai moai sihefimbo ngorū

süngureandühi aheimbo ngorü süngurearü, nga wanî. Ai anihondümbö-marîhinda asu God ai ahei ngusüfoambe ramareandüra sürühehindeimbi tükümehindî. ¹⁰ Nga nîmboe asu se Godîmbo randîhu hoeindîhurü yahomo houmboa? Se ngîrî sihefi ndîfoambo sihamundî fihoearî karu tîmbîrîhoun-amboane mbîsîmondühi aheiwamî nîmboreimbi moatükunî nandundî. Nga horombo sihefi amoa asu sihir-amboanî nîmboreimbi moatükunî ra ngîrî ndahumîndefî. ¹¹ Suda sihirî ndarîhu anihondümbö-arîhundî ana, Sisasîndî hîpoambonambo aboedambo-ndahumboyefî, nga asu sihefi ndîfo ai-amboanî ranînambo aboedambo-ndahimboyefî,” mehu. ¹² Barnabas Por ai Godîndî ngînîndî nafuimbo moatükunî asu hepünîfeimbi moatükunî ra God ai Suda-yafe ndîfoambo ahafandî warîsüngu ramareandî ranahambo ndorîne wataporîmbo-marînandî. Asu muŋgu ai wataporî ra hîhîmborî-yomondühi hîmbo yangîrî kûmarundî.

¹³ Hoafi moendîmayowa asu Sems ai hoafiyuhü yahuya, “Wandafi mamî. Se wandî hoafi hîmborîyomo. ¹⁴ Saimon ai haponda ndore korîfoare hoafiyuhü yahuya, God ai ahandî hîpoamböfe hohoanîmo nafuiyuhü sihefi ndîfo bîdîfirambo weangurühî wand-aneî mehu. ¹⁵ Asu Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondî hoafi-amboa mamî yahurai-ane. Ai yaru hoafi nda sürü papîmarundî. ¹⁶ Adükarî ai hoafiyuhü yahuya, ‘Defitîndî mamîsîrî ai worî nahurai bîrîmefoendî,

nga süngunambo ro hîhîndahe koda

asu ahandî mamîsîrî ra asükainda botîndîhe-amboyahî

nindou ai worî bîrîfoare mbura sîmborî worîmbo-arandî nou.

¹⁷⁻¹⁸ Ranamambo asu nindou amurî ai randîhi Adükarîmbo kokondî-horîmboyefî.

Asu muŋguambo Suda-yafe ndîfo ro wand-aneî masahî ranai-amboa kokondî-horîmboyefî. Hoafi nda horombo hondü ndanî-moatükunî tükündîfemboe mehu-ane.

Adükarî ai yare hoafîmayu ai ranî-moatükunî raremarandî,

asu horombo hondü nindou ai ra fifîrîmarîhindî,’ mehu.”

Amos 9:11-12

¹⁹ Ranîmboyo asu Sems ai hoafiyuhü yahuya, “Ro rarihe hohoanîmoayahî sihefi ndîfo ai hîhîrîyahî Godîmbo sowana mahe ranaheimbo sihirî ngîrî tîŋrîfo ndahundürî.

²⁰ Wanî, nga sihirî aheimbo pasambe ndandîhu hoafînde-fomboane. Kabomombo sesî dîdîbafîfe sihefeimbi sesîpoanî, nîmorehî sisîhîmopoanî asu anamîndîhoandî bîrabîrîyopoanî, nînhondî amînda-wofîfeimbi asu horî sesîpoanî. ²¹ Ai ngîrî randîhindî ra nîmboe horombo peyomo houmbo haponda muŋguambo ngorü adükarambe nindou ai Mosesîndî hoafi bokarîhoemo arundî. Asu muŋguambo ngorüambo nîmarîmbo si ranambe Suda-yefî rotu worambe ritimîru arundî,” mehu.

Suda-yafe ndîfo anihondümbö-rîhindeimbi ahei pas-ane nda

²² Ranîmboane asu Kraîsîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomo hîfandîru-ndeimbi-yomo asu anihondümbö-rîhindeimbi-yefî ai hoafi firîhümündîhî seiya, “Sîhirî-hündî bîdîfirî ai Por Barnabas babîdîmbo Andiokînambo homböhünda koandîhehupurîmboane,” maseî. Ai Sudas, ahandî ndürî ngorü Barsabas, asu Sairas ahafanîmbo ngafanî sei hînhîngî-marîhipîrî. Yimbu ai anihondümbö-rîhindeimbi-yefî bogorî-yafanî. ²³ Ahafandî warîhü ai pas mamî koarîhoe-mondühi hoafîyo-mondühi yahomoya:

“Ro Kraîsîndî hoafi sahumîndefî hefi rîhundeimb-aneî asu hîfandîrîhu-hundeimb-aneî. Suda-yafe ndîfo anihondümbö-rîhindeimbi Andiokîhü, Siriahü, Sirisiahü anîboadeî, se karîhasî-handürî.

²⁴ Ro hîmborî-yefîmboaneî rohündî bîdîfirî ai homo wataporî-memondamboyo sihei hohoanîmo mamîkarî-marandürî, nga asu ro moai ahamumbo randundî sefî. ²⁵ Ranîmboane asu ro hoafi firîhumîndefî mburîhu sefiya ro nindou siheimbo sowana koandîhe-hupurîmboyefî. Ro nindou ra yîhoefî ngunîndî Barnabas asu Por-babîdî koamarîhehupîrî. ²⁶ Ai moai ahafandî fimbo hohoanîmo-yafanî, nga ai sihefi Adükarî Sisas Kraîs ahambo-hündambo ahandî ratüpurî ratüpurî-mayafanî. ²⁷ Ranîmboyefî ro Sudas asu Sairasîmbo koandîhehupîra ngafanî hoafi ro sürü paparîhundî rahurai randîne ahafandî yafambenambo hoafîndambo-yafanî. ²⁸ Yîfafî Aboedî ai yîhoefî mbusümo nîmarîmbo asu ro mamî mamamberîhu hohoanîmo-yefühî sefiya, ‘Ro ngîrî ngorü tîŋümbî hohoanîmo sihei wamî nandîhundî,’ masefî, nga se ndanî hohoanîmo yangîrî anîmbo randîhimboyefî. ²⁹ Se kabomombo sesî dîdîbafîfe sihefeimbi sesîpoanî, horî sesîpoanî, nînhondî amînda-wofîfeimbi sesîpoan, nîmorehî sisîhîmopoanî asu anîmîndîhoandî bîrabîrî-yopoanî. Se ranî hohoanîmo süngufepoanî. Se ranî-moatükunî ra hînhîngarîhindî ana, aboedîndeimboyefî. Yîhoefî hoafi ndear-ane, nga se aboedî nîboadeî,”

mehomo.

³⁰ Ranîyo asu Serusaremîhündî anîhondümbö-rîhindeimbî ai nindou yimbuyimbu ra koamarî-hehipura Andiokînambo mahanîmo. Asu ai anîhondümbö-rîhindeimbî gugurundürî mburu pas ra masabudürî. ³¹ Anîhondümbö-rîhindeimbî ai pas ranambeahîndî aheimbo ngînemîndîndürîmbo hoafî hoeirîhi hehimbo hîhîf-hîhîfî-mayei. ³² Sudas asu Sairas ai Godîndî hoafî hoafîyafanî rînandeimb-anafanî. Ranîyo asu yimbu ai aheimbo afîndî ngînemîndîmbo hoafî hoafîyafîndürî marînandî. ³³⁻³⁴ Yimbu ai Andiokîhü nîngö-nîngö-yafîne mburîna anîhondümbö-rîhindeimbî ai ahafanîmboya, “God ai aboedî-aboedî mbîreapîr-amboane asu ngusüfoambe afurînde kündeambui,” sei hehi nindou koamarî-houpîrî ranahamumbo sowana koamarîhehipîra hîhîrîyafîne mahafanî. ³⁵ Nga Por asu Barnabas ai Andiokîhü manîmbafanî. Ranîhü yimbu ai nindou bodîmondî-babîdî Adûkarîndî hoafî bokarîhe-neandühi yamundî-marîneandürî.

Por Barnabas ai yûkürûbî-mefîneandî

³⁶ Süngunambo Por ai Barnabasîmbo hoafîyundühi yahuya, “Sîhîrî munju ngöafî adûkarî sapo Godîndî hoafî horombo bokamarî-hehoandî ranî ngöafînambo anîhondümbö-rîhindeimbî ai nüngumbayahi ranî ndüfosimbo gagimboane,” mehu. ³⁷ Barnabas ai Sonîmboyu Makîmboyu randeimbî-mayu ranahambo ai-babîdî semündü hombo mehu. ³⁸ Horombo Son Mak ai Pamfiria ngöafîhü ahafanîmbo hî-nîngîmareapîrî, nga moai ai-babîdî Adûkarîndî ratüpurî, ratüpurîyu hu. Nga asu Por ai ahambo moai semündü-hombo yîfirîyu. ³⁹ Yimbu ai sîmborî hoafîyafîne hena yûkürûbî-mefîneandî. Barnabas ai Mak serümündü haya sipambe farîyafîne hena Saiprusînambo mahafanî. ⁴⁰ Nga Por ai Sairas serümündü mahafanî. Anîhondümbö-rîhindeimbî ai ahafanîmbo hoafîyehî seiya, “Adûkarî ai sîhafanîmbo moanî hîpoambo-ndeapîrîhî mbîfarîhepîr-amboane,” masei. ⁴¹ Yimbu ai Siria, Sirisia-yafeambe hahabodîfanî wakîrîneandühi anîhondümbö-rîhindeimbîmbo ngînamarî-nandîfînandürî.

16

Timoti ai Por-dîbo mahu

¹ Por ai Derbe ngöafî hu ngasünde haya Ristra ngöafîna mahu. Sisasîmbo süngurî-randeimbî mamî, ahandî ndürî Timoti ai ranîhü mamaru. Ahandî hondî ai Sudahündî anîhondümbö-reandeimbîyo, nga asu ahandî afîndî anîmbo Grikîhündîyu. ² Ristrahündî asu Aikoniamîhündî anîhondümbö-rîhindeimbî ai Timotimbo ahînyeihî seiya ai nindou aboed-ani masei. ³ Asu Por ai Timotimbo ahandî süngu semündü-hombo yahu haya ho-anîmo-mayu. Ai Sudahündî ranî hîfîhü manîngömo ranahamumbo hohoanîmoyuhü ahambo serümündü haya ahandî fi hoearî ra karîrî tîmarîherü. Sapo munjuambo ai fîfirîndî Timotîndî afîndî ra Grikîhündî-mayuwambo. ⁴ Ai ngöafî adûkarînambo homo tüküyafu, homo tüküyafu rundühiyo asu horombo Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî asu hîfandî-rundeimbî Serusaremîhü hoafî ranî sünguru masîhoemo ra anîhondümbö-rîhindeimbîmbo masabudürî. ⁵ Asu ranîmboyo Kraisîndî nendî ranai hoafî ranînambo ngîndî anîhondümbö-rîhindühi munjuambo si aho ra nindou ai afîndî tüküyahi marîhündî.

Por nindou mamî Masedoniahündî hoeimarîrî

⁶ Ngîmî ai Frigia, Garesia-yafeambe homondane, Yifiafî Aboedî ranai ahamumbo nindou Esia hîfambe ranaheimbo Godîndî hoafî hoafîyo-ndürîpoanî meho. ⁷ Ranîyomo ai Bitinia hîfînambo hombo yahomo houmbo Misia-yafe yûpupuikîmî tüküyafundane, asu Sisasîndî Yifiafî ranai ahamumbo ranafî hombo yowanî mehoporî. ⁸ Ranîyomo asu ai Misia nafiyafu hou Troas ngöafînambo mahanîmo. ⁹ Ranîyo asu ranî nîmbokoanî Por ai yafogoadînambo nahurai ranîpoanîmbo moatükunî hoeireandane, nindou mamî Masedoniahündî ai botîfi nüngumbo hüti-hütîrürühi yahuya, “Se ndanafî kosafî yîhoefombo farîhawamunî,” mehu. ¹⁰ Por ai ranî-moatükunî hoeire hayamboyo ro hohoanîmo-yefomböaneffî God ai ranaheimbo ahandîmayo hoafî ra hoafîmböhünda koamarîhemunî. Ranîmboane asu nîmehünou ro Masedonia hîfînambo hombo naporîhundühi nafî kokomarîhundî.

Ridia ai Godîndî hoafî süngumareandî

¹¹ Sipambe farîyahu Troas ngöafî hî-nîngîrîhu hohu asu Samotres airanînambo heffî asu ngorü sîhü Neapolis ngöafîhü tükümehündî. ¹² Ranîyefî asu ranîhü hî-nîngîrîhu hohu heffî, Firipai ngöafîhü tükümehündî. Masedonia-yafe hîfambe Firipai ngöafî adûkarî Rom ai hîfandî-marundî. Ranîhü tüküyahu yahunümbî nîmbî manîmboeffî. ¹³ Ngöafîmbo nîmarîmbo si tüküfeyoane, asu ro heffî ginîrûmbî ngöafî tebünanî tüküyahu mburîhu, hoekîmî maheffî. Hoe ranî fikîmî ranîpoanîmbo fondî Godîmbo dîdîbafî-fembohünda fondî mbanîngoyo seffî hoahumböyeffî maheffî. Ranîhü nîmorehî bîdîfirî ai gugurîyahî

nĩmarei-ane asu ro ai-babĩdĩ wataporĩmayefĩ. ¹⁴ Nĩmorehĩ mamĩ adũkarĩ ŋgoafĩ Taiatairahũndĩ, ahandĩ ndũrĩ Ridia, ai hoafĩ ro hoafĩmayefĩ ra hĩmborĩmayo. Ranai ana Godĩmbo dĩdĩbafĩfe hoafĩyorandeimbĩ asu ai hamburĩ hoearĩfihĩ kakĩ semĩndĩ-randeimb-ane. Adũkarĩ ai ahandĩ ŋgusũfoambe hohoanĩmo botĩmare-andamboyo Por ai hoafĩ, hoafĩmayu ra anĩhondũmbo-mareandĩ. ¹⁵ Ai ahandĩ worambeahĩndĩ-babĩdĩmbo hĩmonĩ hundũrũmayei. Ai hĩmonĩ hundũrũyo mbura yĩhoefĩmbo hoafiyohũ yahoya, “Se ro Godĩmbo anĩhondũmbo-marĩhinĩ ra fĩfĩrĩndundũhĩ ana, se wandĩ worambe dũfomo nĩmandomo,” meho. Ai yĩhoefĩmbo hũti-hũti-maramuna-mboyefĩ, asu ro ahandĩ hoafĩ sũngu mahefĩ.

Por ai Sairas-dĩbo Firipai ŋgoafĩhũ karabusĩ-mefĩneandĩ

¹⁶ Mamĩmbo ro Godĩmbo dĩdĩbafĩfembo fondũhĩ hefane, moanĩ ratūpurĩyo-randeimbĩ nĩmorehĩ mamĩ yĩhoefĩmbo nafĩnĩ hoeimareamunĩ. Ŋga moaruwai nendĩ ahandĩ fĩambe nĩmarĩmbo nĩnĩ-moatũkunĩ sũngunambo tũkũfemboayo ra hoafiyomaruwandĩ. Ranĩmboyo asu nĩndou ai ahandĩ hoafĩ hĩmborĩmbo ranahambo hĩfandĩru-rundeimbĩ ahamumbo kakĩ adũkarĩ sahũpurĩ marĩhũndĩ. ¹⁷ Ranĩyo nĩmorehĩ ranai Por-babĩdĩmbo yĩhoefĩ sũngu hohũyo asu ai yare pukũna hoafiyowohũ yahoya, “Nĩndou ndanai ana God Nĩmoamo Hondũ amaru ranahandĩ ratūpurĩyomo-rundeimb-anemo. Rananemo asu God ai sĩheimbo aboedambo-fendũrĩmboayo hoafĩ ra hoafiyomo rundũhanemo,” yaho marandĩ. ¹⁸ Munguambo si ai rapomayo hoamboyo asu Por ai ranahambo yĩboaruko-yĩboarukofĩ haya, asu ai hĩhĩrĩfĩ nũngumbo moaruwai nendĩ amaro ranahambo hoafiyundũhĩ yahuya, “Ro Sisasĩndĩ ndũrĩnambo hoafiyahĩ se nĩmorehĩ ranahambo hĩnĩŋgĩndo hawa ŋgafĩ,” mehundo. Ranĩyo asu moaruwai nendĩ ranai mamĩ ranĩ simboanĩ hĩnĩŋgĩre haya maho.

¹⁹ Ahambo hĩfandĩru-rundeimbĩ ranai ahamundĩ kakĩ semĩndĩ nafĩ awarĩmarĩhoayo ra fĩfĩrĩmarundĩ sapo nĩmorehĩ ra ŋgĩrĩ nĩnĩ-moatũkunĩ tũkũfemboayo ra asũkai hoafĩndo. Ranĩmbo-anemo ai Sairas asu Por ahafanĩmbo kĩkĩhĩrũpĩndũmo mburũmbo kĩafu hũrũpũndũmo nĩndou adũkarĩ ahamundĩ koadũrũ guguru nĩmarĩmo rundũhĩ mahomo. ²⁰ Ai ahafanĩmbo sowapũndũmo nĩndou hoafĩ hĩmborĩyomo-rundeimbĩ ahamumbo soana homo hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Nĩndou yĩmbu ndanana Sudahũnd-anafanĩ, ŋga aiyafanĩ nĩndou sĩhefĩ adũkarĩ ŋgoafĩhũ amarei ranaheimbo moaruwai hohoanĩmo botĩmarĩneandĩ. ²¹ Ran-anafanĩ nĩndou Romĩhũndĩ sĩhĩrĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo sũngukoatembo-mayo ranahambo yamundarĩneandĩ,” mehomo. ²² Ranĩyei asu nĩndou afĩndĩ ranai ahafanĩmbo ranĩmbohũnda papĩ-hoafĩ-marĩhũpĩrĩ. Ranĩyomo asu hoafĩ hĩmborĩyomo-rundeimbĩ ai ahafandĩ hoearĩ yũmũndũhũpũrĩ mburu hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Ahafanĩmbo wofĩ bogorĩnambo harĩmbemopĩramboane,” mehomo. ²³ Ranĩyomo asu ahafanĩmbo wofĩ bogorĩ-mayo ranambo pukũna buburũpĩrĩ mburu, asu karabusĩ-marupĩrĩ. Ranĩyomo nĩndou karabus worĩ hĩfandĩ-randeimbĩ ahambo hoafiyomondowohũ yahomoya, “Se ahafanĩmbo wudĩpoapondo hĩbadapĩrĩ,” mehomo. ²⁴ Ranĩyo nĩndou ranai hoafĩ ranahambo hĩmborĩyo mbura ahafanĩmbo karabus worĩ safambe ragu nĩmĩ ahi yĩrĩfoneimbĩnambo yitĩŋarĩhũ hũputũpu-rapũrĩmũndĩ hĩnĩŋgĩmareapĩrĩ.

²⁵ Ranĩyafanĩ Por Sairas ai nĩmbĩ mbusũmondũhĩ nĩmarĩfanĩmbo herũyafandũhĩ Godĩmbo dĩdĩbafĩ-mefĩneando. Asu nĩndou bĩdĩfĩrĩ karabusiyafu mamarĩmo ranai ahafanĩmbo hĩmborĩ-memopĩrĩ. ²⁶ Asu nĩmehũnou hĩfĩhe afĩndĩ tũkũfehũyo karabus worĩ kambohoanĩ ranai fĩfĩmĩmayo. Ranĩyo nĩmai yipurĩ ranai sũbũdĩhoehũyo nĩndou karabus worambe mamarĩmo ahamundĩ fihĩndĩ sen makĩaro ra fufurĩmarĩhoayo. ²⁷ Ranĩyo asu karabus hĩfandarandeimbĩ ranai botĩfĩ yipurĩ sũbũdĩhoai mengorowa hoeire haya nĩndou ai mbafefow yahu haya yĩhĩmboyuhũ penau hoandarĩ semũndũ haya wandĩhoarĩ hĩfokoandĩthea yahu haya ramefũyo. ²⁸ Ŋga Por ai heiyuhũ yahuya, “E! Se sĩhafĩ fi yĩmbũdamboyafĩ! Ro-ana mungu amarefĩ,” mehuamboyo. ²⁹ Ranĩyo karabus hĩfandĩ-randeimbĩ ai nĩndoumbo hai sowandũmo sĩnĩmo yahu mĩŋgũyo hoafiyu mbura nĩmai worĩ safambe pĩpĩyo hu Por Sairas yafandĩ yĩrĩkĩmĩ hĩhamĩndarĩyuhũ piyu megjuru. ³⁰ Ranĩyo ai ahafanĩmbo sepĩrĩmũndĩ weĩndanĩ hũfu nĩmarũmbo hoafiyupurũhĩ yahuya, “Rĩtĩfo yĩmbu, ro nĩnĩ nũnũngũndĩheanda God ai wambo aboedambo-mandeandĩra?” mehuamboyafanĩ.

³¹ Asu ai sĩmborĩ safanĩya, “Se Sisas Adũkarĩ ranahambo anĩhondũmbo-ndĩworanĩ anĩmbo asu God ai sĩhambo, sĩhafĩ worambeahĩndĩ-babĩdĩ aboedambo-ndeandũrũmbui,” masafanĩ. ³² Asu ranĩyo Por Sairas ai karabus hĩfandĩ-randeimbĩmayu ranahambo nĩndou mamĩ ranĩ worambe manĩmboei aheimbo kameĩnĩ parĩnerĩ hena Adũkarĩndĩ hoafĩ hoafĩmefĩnandũrĩ. ³³ Ranĩyo asu ranĩ nĩmbokoanĩ karabus hĩfandĩ-randeimbĩmayu ranai ahafanĩmbo sepĩrĩmũndĩ mbura ahafandĩ masĩmei ra

popoaimarandi. Raniyo asu ai ahandi fikim+nin+ndi-bab+id+mbomo munngu hundurūmayei. ³⁴ Raniyu ai ahafanimbo sep+r+mūndi hafu ahandi worambe n+marūmbo sesī sagapira masowasifani. Asu ai ahandi fikim+nin+ndi-bab+id+ haponda God+ndi hoafi h+mbor+yei mbur+hū an+hondūmbo-mar+hindi ran+imbohūnda h+hif-h+hif+mayei.

³⁵ Raniyomo siambe hoafi h+mbor+yomo-rundeimb+ ai prisman bid+if+ri koar+houpurūh+ yahomoya, "Hapoana se nindou yimbu ranahafanimbo h+n+ng+ndowap+ra mb+hafanda-mboane," mehomomo. ³⁶ Raniyu nindou karabus+imbo hifand+randeimb+ ai Por+imbo hoafiyundūh+ yahuya, "Hoafi h+mbor+yomo-rundeimb+ ai 'h+n+ng+ndowap+ra mb+hafanda-mboane,' mehomonda-mboanah+ s+n+ hoafayahap+ri, nga hapoana se aboeda ngafan+," mehup+ri. ³⁷ Asu Por ai pris+iman+imbo hoafiyupurūh+ yahuya, "Ro-ana Rom+hūnd-anehi, nga ai y+hoe+h+imbo n+n+hūmboyo hoafi h+mborambe nindou h+imboahū buburūmun+ mburu, karabus worambe koamafoarūmun+. Asu ran-anemo haponda ngoa+ina y+hoe+h+imbo d+bo sem+nd+mun+ koehefembo hohoan+moemo. Refeana wan+! Nga ahamud+hoar+ an+imbo s+fomo sowandūmomon+ koar+hoomuna ngemboeyeh+," masafandamboemo.

³⁸ Asu prisman ranai ahafand+mayo hoafi ra hoafi h+mbor+yomo-rundeimb+imbo hoaf+memo-puramboemo. Raniyomo asu Por Sairas ai Rom+hūnd-anafan+ hoafi ra h+mbor+yomo mburu y+h+imbo-memo. ³⁹ Raniyomo asu ai homombo ahafan+imboya, "Kar+hap+si, ro hūtiyef+," yahomo mburu moanambūh+ sowapūndūmo mahomo. Asu raniyomo ahafan+imbo hoafiyomop+rūh+ yahomoya, "Se ngoa+ nda h+n+ng+nd+ne hena ngorū goan+n+ ngafan+?" mehomomo. ⁴⁰ Raniyafan+ ai karabus wor+ ra h+n+ng+r+ne hena Ridiand+ wor+na mahafan+. Ran+hū an+hondūmbo-r+hindeimb+ ai mafand+hindamboyo asu aheimbo ngusūfoambe k+k+mi-foar+neir+ hena mahafan+.

17

Tesaronaika-hūndi ai Por Sairasimbo hūrūtūmar+hūp+ri

¹ Raniyafan+ Por Sairas ai hafan+ Amfiporis Aporonia ngoa+ kefoene hena hafan+ Tesaronaika ngoa+hū tūkūmefineand+. Ran+hū Suda-yafe rotu wor+ mam+ mafondaro.

² Raniyu asu Por ai yaremarand+ sūngu Suda-yafe rotu worambe kefuai hūfu n+marūmbo ng+m+imbo moan+ n+marūmbo si ra ai-bab+id+imbo Baibor-ambeah+ndi hoafi ranahambo ndor+hi watapor+imbo-mar+hūndi. ³ Ai aheimbo God+nd+mayo hoafi ranahand+ n+m+ndi ra watapor+imbo-randūh+ yahuya, "Nindou God ai ahambo n+moreh+ nindowenih+imbo aboedambo-fendūr+imbo kafaorir+ h+n+ng+marir+ ra Kraisi-ani asu ai asūbus+ af+ndi semūndi haya y+fyu mbura asūkaiyu bot+mefiyu," mehu. Asūkaiyu hoafiyuhū yahuya, "Sisas ndanahambo ro s+heimbo hoafayah+ ai Kraisi-ani," mehu. ⁴ Nindou bid+if+ri ran+hūndambo ai hoafi ranahambo an+hondūmbo-r+hi mbur+hū, Por Sairas+yafand+ sūngu mahei. Nindou bid+if+ri Grik+hūnd+ God+imbo hohoan+mo par+horeimb+ asu n+moreh+ af+ndi bogor+imbo-yahindeimb+ ai-amboa ahafand+ sūngu mahei.

⁵ Raniyomo asu Sudahūndi bid+if+ri ai ngusūfoambe moaruwai-marapura nindou bid+if+ri fun+ru wak+rundeimb+ maketambe man+ngomo ranahamumbo gugur+marūpura ai homo nindou af+ndi gugur+puri mburūmbo hohoan+mo bot+mar+pura ngoa+fambe ng+n+nd+ hoafemo wak+marund+. Raniyomo asu ai Por Sairas k+k+h+p+m+nd+ nindou af+nd+ bur+imemo ranahamumbo sowana sep+m+nd+ hombohūnda ahafan+imbo kokorup+rūh+ Seson+nd+ wor+na p+p+na mahomo. ⁶ Nga raniyomo ahafan+imbo hoeifep+r+koate-yomondūh+yomo, ai Seson+yu asu an+hondūmbo-rundeimb+ bid+if+ri-yomo ahamumbo nindou bogor+imboayafu mamar+mo ahamumbo sowana kiafu hūrūpundūmo mahomo. Ai homo pukūna hoafiyomondūh+ yahomoya, "Nindou ndanai ana munguambo h+f+ ran+hū moaruwai hohoan+moyomo marund+ ran-anemo asūkai haponda ndan+hū tūkūyafu an+ngomo. ⁷ Asu Seson ai ahafan+imbo wor+n+mareap+ri. Nga nindou munngu ndanai ana adūkar+ bogor+ hondū Sisar+nd+ ah+nūmb+ hohoan+mo gogon+imbo-r+heneandūh+ safaniya, 'Awi nindou adūkar+ bogor+ ngorū manūngu, nga ahand+ ndūr+ Sisas-ani,' safan+ mar+nand+," mehomomo. ⁸ Raniyomo ngoa+hūnd+ bogor+yomo asu nindou af+nd+yey ranai hoafi ranahambo h+mbor+yei hehi af+nd+ hohoan+moyeihi ngusūfoambe moaruwai-marandūr+. ⁹ Ran+imboemo nindou bogor+ ai Seson+yu bod+mōnd+yomo ahamumbo kot pem+ndomo mehomonda asu ai kaki masabupura h+n+ng+mar+pura mahomo.

Por Sairas ai Beria ngoa+hū mamarifan+

¹⁰ Mam+ ran+ n+mbokoan+ an+hondūmbo-r+hindeimb+ ai Beria ngoa+nambo Por Sairas koamar+hēp+ra mahafan+. Ai hafan+ Beria ngoa+hū tūkūyafine mbur+na Suda-yafe rotu wor+ mafengoro ranambe kefoene mahūfani. ¹¹ Beria ngoa+hū Suda mamarei ahei hohoan+mo ra Tesaronaikahūndi-yafe hohoan+mo ngasūnd+mareand+. Beriahūndi

ai Por Sairas-yafandi hoafî hîmborîyei mburîhü, asu hoafî ranahambo masahümündi. Ranîyo ai munjuambo si maho Bukambeahî hoafî ra hoeirîhi marîhündî ahafandî hoafî ra anîhondümbayo sei hehi. ¹² Ranîyei asu Sudahündî afîndî ranai hoafî ranahambo anîhondümba-marîhindî. Asu Grikîhündî nîmorehî ndüreimbi bogorîmbo-yahindeimbi afîndî asu nindowenihî afîndî ai hoafî ranahambo anîhondümba-marîhindî.

¹³ Por ai Beriahündambo Godîndî hoafî bokarî-marîhendürî ranahambo Tesaron-aikahündî Suda ai hîmborîyei hehi Beria njoafîhü amboa hei tükumehindî. Ranîyo asu Tesaronaikahündî ai nindou Beriahündî-maye ahei njufoambe moaruwai hohoanîmo botîmarîhindürî. ¹⁴ Ranîyei asu anîhondümba-rîhindeimbi ai hohoanîmoyeihe seiya Porîmbo moaruwambo ndîhorîmboyei sei hehi ahambo hoekîmî koamarîhehora mahanu, nja Sairas Timoti ai Beriahü mamarîfanî. ¹⁵ Ranîyomo nindou bîdîfirî ai Por sowaründümo hou ai-babîdî Atens njoafîna mahomo. Asu Por ai yahuya, "Sairas Timoti ai nîmai wambo-sowana mbîsîntî-fandamboane," mehuamboemo asu hoafî ra sowandümo hou hîhîrîyafu Berianambo mahomo.

Porî ai Atens njoafîhü Godîndî hoafî hoafîmayu

¹⁶ Por ai Atens njoafîhü Sairas asu Timoti ahafanîmbo hîfandapîrühî nîmarümba hoeireandane, njoafî ranîhü tkai god sîsamî afîndî burîmayo ranîmbo njufoambe nîmbîmayu. ¹⁷ Ranîyu Por ai Suda-yafe rotu worambe Grikîhündî bîdîfirî asu Suda bîdîfirî anîhondümba Godîmbo hohoanîmoyomorundeimbi ahamumbo watorîmbo-marapurî. Ranîyu munjuambo si maho ra nîmorehî nindowenihî maketambe gugureyahi nîmareiane, hu ai-babîdî nîmarümba watorîy marandî. ¹⁸ Ranîyomo Epikurian asu Stoik fîfirîndeimbi nindou ranai Por-babîdî hoafînambo sîmborî-sîmborî-memo. Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, "Nindou hoafî afîndeimbi ndanai nînî hoafî, hoafînda yahumoyuwa?" mehomo. Asu bîdîfirî ai hoafîyomondühî yahomoya, "Awî, ai ndîfo-yafe sîsamî god mamî ranahambo hoafîmbo yahumboani," mehomo. Nja Por ai Sisas yîfîhündî botîmefiyu hoafî ra hoafîmayuwambo ranîmboemo asu ai rahurai yaru hoafîmemo. ¹⁹ Ranîyomo ai kansîr Areopagus wafuwamî mafandundî ahamumbo sowana Porîmbo sowaründümo mahafomo. Ai homo ahambo hoafîyomondühî yahomoya, "Ro sîmborî hoafî nda se nindou aheimbo hoafîyafî arandî ra hîmborîmbo sefomboanefî. ²⁰ Asu ro sîhafî hoafî ra hîmborîyefî hohu hoafî ranahandî nîmîndî ra fîfirîndîhu sefomboanefî," mehomo. ²¹ Nja nindou Atens njoafîhü amarei anei asu ngorü njoafîhündî sühîsi Atens njoafîhü amarei anei ranai moai amurî hohoanîmoyei rîhündî, nja wanî. Ai ana hoafî sîmborî engoro ranahamboane hoafîyo asu hîmborîyo ranîmbo yangîrî hohoanîmoaye.

²² Ranîyu asu Por ai Areopagus wafuwamî kansîr-yomondî mbusümo nîngumbo hoafîyuhü yahuya, "Nindou Atensîhündî, ro hoeirîheandane se-ana munjuambo god ranahambo süngufe hohoanîmo-ane hohoanîmo-memo. ²³ Nja ro nafîna habodîhühî sîhei sîsamî god hoeimarîheandürî. Asu sîsamî godîmbo sesî sîhefe randeimbi fondî mamî hoeimarîheandî ranîfîhî se sürü papîmarîhündî ra yare hoafîyowohü yahoya, 'Ndanana sîsamî god ro fîfirîfekoate-mayefî ran-ane,' meho. Nja asu se moai ranî god ra ahambo fîfirîhorî, nja se ahambo moanî hohoanîmoyei marîhündî God ranahambo haponda ro hoafîndahandürî samboanahî.

²⁴ God ai hîfî nafîra mbura asu munjuambo moatükunî ranîfîhî nafîra hînîngîmareanda anîngo ranai Adükar-ani sünambeahî asu hîfîntî. Ranîmboani aiana ngîrî nindou ai ahei warînambo worîmbo-rîhündeimbi worî ranambe ana nîmandu, nja wanî. ²⁵ Ai moai rananî moatükunî mbonîmboramündî randî ranîmboane asu ngîrî nindou ahei warîna ahambo rarânî-moatükunî fandîthehurî. Sapo ai-ani nindoumbo yangîrî nîngombo hohoanîmo, yafui asu munjuambo ranî-moatükunî ra saimunî arandî. ²⁶ Amoa moanî ranahandambo-hündîyo God ai nindou munjuga sîrî nafîmarandî munjuambo hîfîhü nîngombohündu. Asu ai ahandîhoarî horombo nindou ranîhü nîngombo asu hîfî yûpupui kîkîre hînîngîmareandî. ²⁷ God ai yare hînîngîre hayambo hohoanîmoyuhü yahuya, 'Ranîhü dîboadimbo anîmbo asu ai wambo ro anîmboahî ra koko-mbîrîhündîr-amboane,' mehu. Ranîmbo-hündambo anîmbo nindou ai God nahi anînggu ranahambo kokondîhorî hoeindohorî-mboyei. Nja God ai mamamî sîhefîmbo sowahî anngunîyupoanî. ²⁸ Sîhîrî ai-dîbo yangîrî anîmboefî, ai-dîbo ahabodefî asu ai-dîbo-anefî anîboadefî. Rahurai-ane sîhei herü fîfirîndeimbi bîdîfirî ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, 'Sîhîr-amboanî Godîndî nîmor-anefî anîmboefî,' mehomo. ²⁹ Sîhîrî Godîndî nîmor-anefî asu ngîrî sîhîrî randîhu hohoanîmondefühîya, God ai gor, sîrfa kapa, nîmoei ranî sîsamîyo mbîsefî. Asu ngîrî hohoanîmondefühîya, God moanî sîhefîhoarî hohoanîmoyefî hohu sîhefî warînambo nafîmarîhur-ane mbîsefî, nja yowanî. God ai-ana gor, sîrfa kapa, nîmoei ranî sîsamîyupoanî.

³⁰ Horombo nindou ai Godimbo fifirifikoate-mayeiamboyu rasimboani ai moai aheimbo nginindirandürî. Nga hapondanambe ai munnguambo nindou munnguambo hifihü ranaheimbo yahuya, ‘Se sthei hohoanimo moaruwai daboadanambo-ndihî hehi wandî hohoanimo süngundihindî,’ mehu. ³¹ Nga asu ai mamî sihî dîboniyu hîningimareandî si ranambe ai mbumundî hohoanimo süngundeandühî ahei hohoanimo ranî simogodühî munnguambo nindou yibobo-ndeandürîmbui. Nga ai nindou mamî ranîmoatükunî ra hifandîmbohünda hîningirirîmboani. Nindou ra yifîmayuwa God ai honguambeahindî botîmarirî ranani, nga ranahambo anîmbo sihîrî anîhondümbö-ndîhurîmboane,” mehu.

³² Nindou bidîfirî ai nindou yifîhündî yanggirîfembo hoafi ra hîmboriyomo houmbo-yomo asu ai ahambo sisîndî hoafîmarurî. Nga bidîfirî ai hoafiyomondühî yahomoya, ‘Asükaindefî ranîmoatükunî ranahambo sihîfî hoafi hîmborîndefo,” mehomondo. ³³ Asu Por ai kansîrî-yomondî wataporî yare hîningireapurî haya mahu. ³⁴ Nindou bidîfirî ai ahambo süngurîhorühî hoafi ranahambo anîhondümbö-marîhindî. Nindou mamî ahandî ndürî Dionisius Areopagusihündî ai kansîrîmbofi mamaru. Asu nîmorehî ahandî ndürî Damaris ai-amboani anîhondümbö-mareanda asu nindou bidîfirîyei hoafi ranahambo anîhondümbö-marîhindî.

18

Por Korin ngoafîhü amaru

¹ Süngunambo Por ai Atens ngoafi hîningire haya Korin ngoafîna mahu. ² Ranîhü ai Suda-hündî mamî ahandî ndürî Akwira hoeimarîrî. Aiana Pondus-hündiyu. Nindou ranîyu ai ahandî nîmorehî Prisira-dîbo Itari hîfî hîningirîne hena asu Korinîna mahafe. Nindou mamî Rom ngoafîhü adükarî bogorîmbofi nîmarümbî ahandî ndürî Krodius ai Suda-hündî nindou mungu aheimbo yahuya, ‘Se Rom ngoafi nda hîningîndîhî hehimbo ngorü hîfîna-ndahindî,’ mehuamboyafe ai Korinînambo mahafe. Ranîyu asu Por ai ahafembo ranîhü hoeifeprîmbo mahu. ³ Nindou yimbu ranai Por-babîdî mamî ranî ratüpurî ra ratüpurîyei rîhündei mbî wamboyu Por ai, ai-dîbo nüngumbo serî worî kakîyei marîhündî. ⁴ Munnguambo moani ngoafîmbo nîmarîmbo si Por ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nüngumbo Suda-hündî nindou ranaheimbo wataporîyu marandî. Nindou Suda-hündî asu Grikîhündî aheimboya ahei ngusüfoambe botîndîheiranî asu Sisasîmbo anîhondümbö-mbîrîhinda yahuhayamboyu hüfu hoafîmendürî.

⁵ Sairas asu Timoti ai Masadonia hîfî ra hîningirîne hena Korin ngoafîna kosafandani Por ai Suda-hündî ranaheimbo aboedî hoafi yamundeandürühî manüngu. Ai Suda-mayeî aheimbo anîhondümbö hoafiyundürühî yahuya, ‘Sisas ana nindou God ai nindou aboedamböfembo kafoarirî hîningîmarirî-ani,” mehu. ⁶ Nga ai ahandî hoafi ra sahümündî pirîhî mburîhü asu ahambo tîrîfoarîthorî hoafîmehündö. Ranîyu asu Por ai ahandî hoearî fihîndî düdübudî püpürüfî-foareandühî simborî hoafiyundürühî yahuya, ‘Se hoafi ra hîmborîkoate-yeihî awararîhehindî ana, ro hütîrîharüpoani, nga sîhehoar-aneî. Nga haponda ndühünda ro-ana sîheimbo hîningîndîhearü hehea asu nindou sîheffî ndîfo sowana, ngamboyahî,” mehu. ⁷ Ranîyu asu ai rotu worî ra hîningire haya worî akîmî Titius Sastusîndî worîna mahu. Nindou ranai ana Suda-yafe ndîfoyu, nga asu Godîndî hoafi süngure randei mbîyu. ⁸ Suda-yafe rotu worî hîfanda-randei mbî ahandî ndürî Krispusiyu asu ahandî fikîmînîndî-yei ai Adükarîmbo anîhondümbö-marîthorî. Asu nindou afîndî Korin ngoafîhündî ranai Porîndî hoafi ra hîmborîyei mburîhü anîhondümbö-marîhinda aheimbo hundürümarandürî.

⁹ Por ai mamî nîmbokoani ranîpoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, God ai hoafiyundühî yahuya, ‘Se yîhîmbo-ndamboyafî, nga hoafîndafî ndandî. ¹⁰ Nga ro se-dîbo nîmboamboanahî ranîmboane asu sîhambo nindou ngorü ai ngîrî moaruwaimbo-ndeandî. Nga wandî nendî afîndî ai adükarî ngoafi ndanîhü nîmandei mböyei,” mehu. ¹¹ Ranîmboyu Por ai mamî hîmbani asu 6 amoamo ranîhü nüngumbo Godîndî hoafi aheimbo yamundeandürî marandî.

¹² Gario ai Akaia-yomondî gafman bogorîmbofi nünguambeahîyo asu Suda ai mamîhüyafu mburîmbo Porîmbo nginîndîmarurî. Ranîyomo ai ahambo sowaründümo hoafi dîdîboadofe worîna mahomo. ¹³ Ai yahomoya, ‘Nindou ndanai ana nîmorehî nindouwenihî aheimbo Godîmbo hohoanîmombo ra ranîpoanîmbo yamunde-andürühani asu ai ahînûmbî hohoanîmo hîfînambo-mareandî,” mehomo. ¹⁴ Por ai simborî ahamumbo hoafiyupurîmbo yahuhayamboyusî, nga Gario ai Suda-mbo hoafiyupurühî yahuya, ‘Nindou ndanai sîheffî gafmanî-yafe hohoanîmo ra hîfînamboandühî moaruwai hohoanîmombî-mbonana ro sîhamundî hoafi ra hîmborîya. ¹⁵ Nga Suda se-ana sîhamundî hoafi, ndürî asu sîhamundî hohoanîmo ranîmboanemo se wambo sîfomo düduefundîrî, nga ambe, ranîmoatükunî ana sîhamundîhoarî ngomo dîdîboadondundî. Ro-ana yahurai hoafi hîmborîyo mburîmbo yîboböfembo-yahîpoani,

nga wani,” mehu. ¹⁶ Ran+yu asu ai ahamumbo hoafi d+id+boadofe wori ranambeah+ndi koamar+hepuri. ¹⁷ Ran+yomo nindou b+id+firi ai nindou ahandi nduri Sostenis, Suda-yomondi rotu wori hifanda-randeimbi bogori, ranahambo k+ik+h+rundumo mburu hoafi d+id+boadofe wori ran+ han+gifoan+ harimemondo. Nga asu Gario ai moai ran+moatukuni ranahambo af+ndi hohoan+moyu, nga wani.

Por Andiok ngoafina hihirifi mahifu

¹⁸ Por ai Korin ngoafihū af+ndi si nūngu mbura asu ai an+hondumbo-r+hindeimbi aheimbo h+n+ngireanduri haya Senkrianambo mahu. Ran+yo Prisira asu Akwira ai Por+ndi sūngu mahafe. Horombo Por ai God+imbo hoafiyunduhū yahuya ro mam+ moatukuni randi+heamboyah+ mehu. Ran+imbo nafuimbohūnda ai ahandi m+iro ra tūpur+marandi. Ran+yei asu ai Sirianambo sipambe far+yahi hehi mahei. ¹⁹ Ai hei Efesus ngoafihū tūkūyah+ mbur+hūmboyei asu ran+hū Prisira Akwira h+n+ngireapiri haya ai yangiri Suda-yafe rotu wori ranambe kefuai hūfu nūngumbo God+ndi hoafi ai-bab+dimbo watapor+mayu. ²⁰ Ran+yomo asu ai ahambo hoafiyomondowohū yahomoya, “Awi se ndan+hū geduh+ n+mbafi,” mehomondo, nga “Ngir+ndahi,” mehu. ²¹ Asūkaiyu ahamumbo h+n+ngifepur+imbo yangiri hoafiyupurūh+ yahuya, “God ai yifirayu ana, awi ro asūkainda hihir+ndahe d+id+mboyahi,” mehu. Ran+yu asu ai sipambe farifi mbura Efesus ngoafi h+n+ngire haya mahu. ²² Ran+yo asu sip ai ho Sisaria ngoafihū tūkūmefeyo-wamboyu asu Por ai kus+foai haya hafu Serusarem ngoafihū an+hondumbo-r+hindeimbi+imbo hihir+irū haya Andiok+nambo mahanu.

Aporos ai God+ndi hoafi Efesus ngoafihū hoafimayu

²³ Ran+yu asu Por ai Andiok ngoafihū geduh+ nūngu mburamboyu Garesia asu Frisia-yafeambe ngoafi dabur+ wakireanduh+ ran+hū Sisas+imbo an+hondumbo-r+hindeimbi amarei aheimbo k+ik+mi-foefendur+imbo mahu.

²⁴ Nindou mam+, ahandi nduri Aporos Sudahūndi, Areksandria ngoafihūndi Efesus ngoafihū manūngu. Nindou ai-ana hoafi aboedi hoafiyu-randeimbi asu God+ndi hoafi ra aboedi ham+ndi ndore f+fireandeimbiyu. ²⁵ Horombo ahambo Adūkar+imbo sūngufi hombo ran+ hohoan+mo ra yamundi-mar+hor-ane. Ran+yu asu ai ngusifoambe bot+reirūh+ n+moreh+ nindowenih+ ranaheimbo hoafi aboedi sagadurūh+ Sisas ai nindou God koamafoarir+ ranahambo wud+poapore hoafiyundur+ marandi. Nga ai moai Sisas+ndi hoafi aboedi mun+gua f+fireandi, nga Son hundūri-marandur+ ranahambo yangiri f+fir+mareandi. ²⁶ Asu ai hūfu Suda-yafe rotu worambe kefuai nūngumbo y+h+mbokoate piyu haya God+ndi hoafi hoafimayunduri. Prisira asu Akwira ai ahandi hoafi h+mboriyafe hena ahambo sowar+ndife hūfe ahafe worambe God+imbo sūngufimbo hohoan+mo ra ndor+ne hoafimef+nando. ²⁷ Ran+yu asūkai Aporos ai Akaiya-yafe hif+na nga yahu haya ramefiyu-wamboyei, Efesus+hūndi ai ahambo far+hehor+ hehi Aporos ai tūkūnd+fiyuan+ ndahor+m+ndei sei hehi God+ndi hoafi sūngurihi-ndeimbi+imbo pas sūru pap+mar+hūndi. Ran+yu Aporos ai hu Akaiya hif+ambe tūkūfi mbura asu nindou ran+hūnda God ai aheimbo h+poambo-mareandura an+hondumbo-mar+hind+ ranaheimbo af+ndimbo aboedi mafar+henduri. ²⁸ Ai Suda-bab+id+ simbori-simboriyuh+ ndore hoafiyuhū ahei hoafi hif+nambo-mareandi n+moreh+ nindowenih+yafe h+imboahū. Ai God+ndi Bukambe hoafi ran+nambo Sisas ra God ai nindou aboedambo-fendur+imbo kafoarir+ h+n+ngimarir-ani yahu hoafiyuhū nafuimayunduri.

19

Por ai Efesus ngoafihū ratūpur+mayu

¹ Aporos ai Korin ngoafihū nūnguambe Por ai hifi wafuambe ngoafi adaburo ra hoahoangu hu Efesus ngoafihū tūkūfi Son+imbo sūngururū-rundeimbi hoeimareapuri. ² Asu ai ahamumbo dudufipurūh+ yahuya, “Se God+imbo an+hondumbo-r+wuran+ ahandi Yifiafi Aboedi s+hamundi wam+ kosowai waniyo?” mehuamboemo. Asu ai simbori ahambo hoafiyomondowohū yahomoya, “Yifiafi Aboedi ra ro moai h+mboriyefi,” mehomondoamboyu. ³ Ai yahuya, “N+n+ sūngure hayamboyu s+hamumbo hundurū-marapura?” mehuamboemo. Asu ai ahambo hoafiyomondowohū yahomoya, “Son+ndi sūnguyo hundurū-maramuni,” mehomondamboyu.

⁴ Por ai hoafiyuhū yahuya, “Son+ndi hundurū ranana nindou ai moaruwai hohoan+mo daboadanambofe hefembo aboedi hohoan+mo sūngufembo-hūdamboane. Ran+yu asu ai nindou Israer+hūndi ranaheimbo hoafiyundurūh+ yahuya, ‘Se nindou wand+ sūngu tūkefiyu ranahambo an+hondumbo-nd+hor+. Nindou ranana Sisas-ani,’ mehu. ⁵ Son+imbo sūngururū-rundeimbi ai hoafi ra h+mboriyomo houmbo Adūkar+ Sisas+ndi ndur+nambo

hundürü-memo. ⁶ Ranîyu Por ai ahamundîwamî warî manande-apuramboemo Yifiafi Aboedi ranai ahamundî wamî kosîwohû ranîpoanîmbo hoafînambo wataporî-yomondühî Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî nahurai hoafîmemo. ⁷ Ramefundî ranana 12 nindou-yomo. ⁸ Ngîmî amoamo Por ai Suda-yafe rotu worî ranambe kefuai hüfu nüngumbo yîhîmbokoate hoafîyu marandî. Ai aheimboya, God ngînîndî hîfandarandî ranahambo anîhondümbom-bîrîhinda yahuhayamboyu wataporîmborârü marandî. ⁹ Nga nindou bîdîfirî ai ahei hohoanîmo tapîhamî-randürühî anîhondümbofekoateyehî Sisasîndî nafî ranahambo nindou hîmboahû moaruwai hoafîmayei. Ranîyu asu Por ai aheimbo ranîhû hîngîrîrearü haya, Sisasîmbo süngururü-rundeimbîmbo sepurîmündî haya hu Tiranusîndî yamundîfe worambe munğambo si wataporîmbora marandî. ¹⁰ Ranî-moatükunî ra yîmbu hîmbanî yare marandamboyei Sudahündî asu Grikîhündî munğambo Esia hîfîhû amarei, ai Adükârîndî hoafî ra hîmborîmayei.

Skefandî nindouwenihî nîmorî

¹¹ God ai ranîpoanîmbo hepunîfeimbî moatükunî Porîndî warîsüngu yare marandî. ¹² Ranîyo nindou bîdîfirî ai yikunîmî gedühefe hoearî asu güdîfe hoearî ra Porîndî fi sündiandeimbî sahümundî hei nindou anğünümboyeimbî aheiwamî manandîhinda ahei anğünü ranai munğuyowohû moaruwai nendî ranai hîngîrî-rîhindürî hehi mahei.

¹³ Nga Sudahündî bîdîfirî ai hoahoangomo wakîrundühî moaruwai nendî nindou fiambeahîndî ranîpoanîmbo ngînîndîna raguamboru marandî. Ai moaruwai nendî hefoefembohünda Sisasîndî ndürîna yaru hoeimarundî. Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, "Por Sisasîndî hoafî hoafîyu marandî ranahandî ndürî ranînambo ro sîheimbo anîhondümbokane fi hoafayefî, nga se nindou ranaheimbo hîngîrî-rîhindürî." mehomo. ¹⁴ Nindou mamî Sudahündî Godîmbo sesî sîhai-randeimbî bogorî ahandî ndürî Skefa. Ahandî nîmorî 7-yomo ai ranî-moatükunî ra ratüpurîyomo marandî. ¹⁵ Nga asu mamî sihî moaruwai nendî ranai hoafîyopurühî yahoya, "Ro Sisasîmbo fîfirîhîni asu Porîmbo fîfirîhîni, nga se dîdemoa?" mehopurî. ¹⁶ Ranîyu asu nindou mamî ahandî fiambe moaruwai nendî nîmarümbî-mayu ranai ahamundî wamî horîpîrîhoei piyuhû bubuhaimepura ai horî kapehü ahandî worambeahîndî safî yangîrî mafefundî. ¹⁷ Nindou munğambo Sudahündî asu Grikîhündî Efesus ngoa fîhû mamarei ranai hoafî ra hîmborîyei hehi, yîhîmboyeihî Adükârî Sisasîmbo adükâr-ani masei. ¹⁸ Ranîyei asu Sisasîmbo anîhondümbom-rîhoreimbî ai nindou hîmboahû tüküyahî moaruwai moatükunî ratüpurîyei marîhündî ranahambo weindahî hoafîmayei. ¹⁹ Hîmoarokoru-rundeimbî bîdîfirî ranai ahei buk ranîpoanîmbo hîmoarokombo hoafî ranambe engoro ra mamambe-mamamberühî sahümundî hei nindou-yei hîmboahû fufusîmarîhîndî. Horombo buk masahümundî kâkî ra tapuiyei heimbo 50,000 kakîfîhîyo masahümundî. ²⁰ Ranî hohoanîmo ranînamboyu Adükârîndî hoafî ranai ngînîndî tüküfehü munğambo hîfî yangîrî wakîmareandî.

Efesus ai Porîmbo hîmbosî papîmarîhorî

²¹ Ranî-moatükunî ranai ramefeyo-wamboyu Por ai hohoanîmoyuhû yahuya, ro Masedonia asu Grikî hîfî, ngasündî-heapîrî mbundîha sipambe fandahe hehea Serusaremînambo, ngamboyahî mehu. Ai yahuya, "Ranî nafî boatei nga heheambo anîmbo, asu nga Rom ngoa fî hoeîndîhea," mehu. ²² Ranîyu ahambo farîhenerî-rînandeimbî, Timotî asu Irastusîmbo Masedonianambo koarîhepîra ai-boatei mahafanda, asu ai Esia hîfîhû akîdou gedühî safî manüngu.

²³ Ranî-sîmboanî Efesus ngoa fîhû Sisasîndî hohoanîmo ranahambo hümbu hoafînambo sîmborî-sîmborîmayei. ²⁴ Nindou mamî Demîtrius ai sirfanambo munğambo sîsamî nafîra randeimbî-ani. Ranîyu ranî-moatükunî-nambo tîkai god sîsamî Atemisîndî rotu worî nafîramarandî. Asu sîsamî nafîru rundeimbî ai ranîfîhî kâkî afîndî sowandümo marundî.* ²⁵ Ranîyu Demîtrius ai sîsamî nafîru-rundeimbî-yomo asu nindou amurî munğambo sîmogodî ratüpurî, ratüpurî-yomorundeimbî ahamumbo gugureapurî haya hoafîyopurühî yahuya, "Wai, se fîfirîrundî sîhefî ratüpurî ndanamboane kâkî ra tüküfeyo. ²⁶ Sîhamundîhoarî se hoeîrundî asu hîmborîyomo nî-ne-moatükunî Por ratüpurîmayu ra. Ai yare hoafîyuhû yahuya, 'Sîsamî god warînambo ratüpurîyo-weimbîhündî ana god hondüyopoanî,' yahu arandî. Nindou afîndî ranaheimbo gugurearü haya hohoanîmo ngorü süngwarearü marandî ra Efesus hîfîhündî yangîrî randürîpoanî, nga bîdîfirî munğambo Esia hîfîhündî kameihî randürî. ²⁷ Porîndî hoafî ranambo ana sîhefî kâkî semîndîmbo ratüpurî ra moaruwai-ane mbîseimböyei. Ranî yangîrîyopoanî, nga sîsamî god rehî Atemisîndî worî ra nindou-yei hîmboahû

* 19:24: Artemis ai tîkai god sîsamî nîmoreh-ane. Ahandî rotu worî adükârî Efesus ngoa fîhû mafondaro, nga munğambo ai worî ranahambo aboedi saf-ane masei.

moaruwai hîmbondîmboe. Asu ahandî ndürî adükari ra hîfînambo-ndeamboe. Sapo nindou afîndî Esia hîfîhü asu muŋguamho hîfîhü ahambo dîdîbafiyahindo arîhündî,” mehu.

²⁸ Ranî hoafî ra hîmborîyei hehi nindou ranai ngîndîndîyeihî puküna seiya “Efesusî-yafe Artemis ana Adükar-ane!” masei. ²⁹ Ranîyo hoafî ra adükari ngoafî Efesusühî mahoamboyo nindou ranai muŋgumbo hoafî warapomaye. Ranîyomo bîdîfîrî ai Masedoniahündî Gaius asu Aristakusîmbo kiafu hürîpîndîmo ahei gugurîhi nîmarei rîhündanambo mahomo. Nindou yimbu ra Por-babîdî hahabodîfanî rînandeimbîyafanî. ³⁰ Ranîyo Por ai nindou afîndî ahei mbusümo nga mehuamboemo asu sünggururî-rundeimbî bîdîfîrî ai ranambe hombo yowanî mehondîmo. ³¹ Porîndî ngunîndî Esia hîfîhündî, gafman bogorî ai-amboanî hoafîyomo koarîhoemondühi yahomoya, “Ambe, se gugurîfe wataporîyorambo ranambe hopoanî,” mehomî.

³² Nindou afîndî ai mamîkarî hohoanîmoyeihî nîngügu-yefühîyefî masei. Bîdîfîrî ai ngorü-moatükunî hoafîyane, asu bîdîfîrî ai ngorü-moatükunîmbo hoafîmaye. Nga nindou afîndî nîmboeyei muŋgu mafandîhindî ra ai moai fîfîrîhindî. ³³ Ranîyomo Sudahündî bîdîfîrî ai Areksandambo ahei hîmboahü nînendîhorî hei hîningîmarîhora manügu. Ranîyo nindou bîdîfîrî ai hoeirüwurü houbmo moaruwai hohoanîmo nîmîndîhümbai mehomî. Ranîyo Sudambo fehendürîmbo hündî ai warî nîmoamo-mareandî hoafî kîkîmbîrîhümündî yahu haya. ³⁴ Nga ai Sudahündî-mayuwa ahambo fîfîrîhorî ranîyei puküna yimbu awa mamî afîndî hoafîyehî seiya, “Efesus-yafe Artemis ana adükar-ane,” masei.

³⁵ Ranîyo asu Efesus-yafe kuskus ai ahei hoafî gobadîhendürühi yahuya, “Efesusîhündî se hîmborîyei. Muŋguambo ai fîfîrîhindî nîmoei sîsamî Artemis sünambeahîndî pîyo haya makoso asu ahandî hoafîyorambo worî Efesus ngoafî ra ai hîfandarandî. ³⁶ Nindou mamî ai-amboanî ngîrî hoafî ndanahambo tîkai-ane mbüsu. Nga ranîmbo-hündambo-anîmbo se sihei hoafî ra kîkîndîhümündî. Nga se awi ranahambo hohoanîmokoate-yîrînîmbo randîhimboyei. ³⁷ Asu se nindou yimbu ndanahafanîmbo sahüpîrîmündî masühüsi. Nga asu ai moai nînî-moatükunî sîsamî godîndî worambeahî hûmbuhünîyafanî asu worî moaruwaimbo-rîneandî. Asu moai ai nîmorehî god sîhefî ranahambo tîrîfoefe hoafî, hoafîyafanî. ³⁸ Nga asu Demitrius ai ahandî mamî ratüpurîyomo-rundeimbî babîdîmbo ahamundî hoafî engoro ranana awi ngorü-sîmboanî ranîpoanîmbo anîmbo fîfîrîfemboane. Asu bogorî gafman ai nîmarîm-mboanemo, nga ai anîmbo hoafî ranahambo fîfîrîndumboemo. ³⁹ Nga sîhamundî hoafî ra yagodowanî ana, mamî wataporambe anîmbo ranahambo anîhondü wataporîmbo-mboane. ⁴⁰ Haponda sîhîrî hoafî afîndî ndahumî-ndemboeyefî, nîmboe sîhîrî ndanî sîhî sîmborî hoafîmayefî ranîmbohündî. Ranahandî nîmîndîhündî ana moai hoafî yangoro, nga moanîyefî sîmborî hoafîmayefî. Nga sîhefî gugurîfe moaruwai ranahambo düduwehimunî ana, asu anîkîrî sîmborî hoafîmandefî,” mehu. ⁴¹ Ai yare hoafîyundürî mburamboyo asu koamarîheira bukürümehîndî.

20

Por ai Masedonia asu Grik hîfîna mahu

¹ Süngunambo hoafî afîndî-afîndîmaye ranai ho sîsîhî-mareandamboyo, Por ai Sîsasîmbo anîhondümbî-rîhîndeimbî gugureandürî haya ngusüfoambe ngîndîramîndürî mbura asürâhîndî-mareandürî. Ranîyo asu ai yare hîningîrearü haya Masedonia hîfîna mahu. ²⁻³ Ranîyo ai ranî hîfambe huhü Sîsasîmbo sünggurîhîndeimbî afîndî ranaheimbo ngusüfoambe ngîndîndî kürîhi hohoanîmo-mbeyeya yahuhaya hoafîmeîndürî. Ranîyo asu Masedonia hîfî hîningîre haya Grik hîfîhü tüküfî ngîmî amoomo manügu. Ranîyo süngunambo ai Siria hîfîna sipambe hombo hohoanîmo-mayuwamboemo, Suda ai ahambo hîfokoeffimbo yahomo houbmo hoafî fîmaründümo. Ranîmboyo asu asükai hîhîrîfe hefe Masedonianambo hombo hohoanîmo-mayu. ⁴ Asu Sopater, Pîrasîndî nîmorî, Beria ngoafîhündî ai Por-dîbo mahüfu. Ranîyo Tesaronaikahündî Aristarkus Sekundus yafanî, Gaius, Derbe-hündîyo, Timotiyu asu Tikikus, Trofîmus Esia hîfîhündî-yafanî ai muŋgu Por-babîdî mahîfomo. ⁵ Muŋgu ai-boatei hîfomo Troas ngoafîhü nîmarîmo yîhoefîmbo hîmbomemo. ⁶ Ranîyefî Suda ai Bret yîsîkoate sesîmbo sî ranai muŋgumayowamboyo Firipai ngoafîhündî sipambe fariyahu hohu hondahüfeimbî siyefî mburîhu hefî Troas ngoafîhü ahamumbo sowahî tükümehündî. Ranîyefî Troas ngoafîhü 7 si mamarefî.

Por ai Yutikusîmbo yîfîhündî botîmarîrî

⁷ Ranîyefî asu Sande Adükarîndî sesî, sesîmbohündî gugurîmehündî. Ranîyo Por ai sümbo nafî hîmbowambo nindou afîndî ranaheimbo gedühî wataporîyu humbo nîmbî

mbusūmondūhī tūkūmefiyu. ⁸ Worī ro nīmarefī wataporīyefeimbi ranambe nīmoamo yibadiwamī ram afīndī siyowohū hangīfoanī burīmayo. ⁹ Nīndou hoarīfī mamī ahandī ndūrī Yutikus ranai nafītambe karīhoemo hīnīngīmarundī ranīwamī mamaru. Por ai hoafīmayu hoanūamboyu Yutikus ai yapombo hoafīnambo kūmeru. Ranīwamī yapombofī nīmarūhūdamboyu fīmaramūndu yangīrī hanū ngīmī yibadī ngasūde haya hīfīnī pīmayu. Bīdīfīrī ai hanīmo sowarūndīmondane, ai nīmoko menjuru. ¹⁰ Ranīyu Por ai hanū ahandī fī kameihī amofī hanūhūyu wagīdīrūmūdūhī hoafīyundūrūhī yahuya, “Se awī ngusūfo kīkīboadīhīndūhī afīndī hohoanīmo-ndeimboyei, nga nīndou ndanana yangīr-ani,” mehu. ¹¹ Refī mburamboyu asūkaiyu nīmoamo farīfī hafu bret hīfīrīre mbura masahūsi. Ai aheimbo gedūhī wataporīmbo-randūrī mbura sūngunambo siambe hūfīhamīndī masūfuwamboyu hīnīngīrearū haya mahu. ¹² Yutikus ai yīfīhūdī yangīrīmefiyu-wamboyei asu ai ahambo ngoaīna sahorīmīndei hei ngusūfoambe aboedī kūrīhī hehimbo mamarei.

Por Troas ngoaī hīnīngīre haya Miretusīnambo mahu

¹³ Nga ro-boatei sipambe farīyahu hohu Asos ngoaīhū Porīmbo fīhimūdī hefe hombohūnda mahefī. Ai hīfī nafī huhū hoafīyumunūhī randafundī mehumunamboyeifī ahambo nafīnī fīhimīndīmbo mahefī. ¹⁴ Ranīyu asu Por ai yīhoefīmbo Asos ngoaīhū sūfu mbureamunī haya, asu sipambe sahurīmīndefī hohu, Mitīrini ngoaīnambo mahefī. ¹⁵ Ranīyefī sipambe farīyahu hohu Mitīrini ngoaīhūdī hefīmbo siambe Kios airanīkīmī tūkūmehundī. Apofī simayowamboyeifī asu siambe Samos airan tūkūyahu mburīhu asūkai ngorū sihī Meretus ngoaīhū tūkūmehundī. ¹⁶ Por ai Efesus ngoaī ngasūdīfe hefe Esia hīfīhū gedūhī hīfo nīngombo moei yahuhayamboyu hohoanīmomayu. Ai nīmehūnou Serusaremīnambo hīfo ahei hīhīfī-hīhīfīmbo si Pendikos tūkūfemboayo ra hoefīemboyu hohoanīmomayu.

Por ai nīndou bogorī Efesusīhūdī ahamumbo asūrahīnīre hīnīngīmareapurī

¹⁷ Por ai Miretus ngoaīhū tūkūfī nīmarūmboyu Efesus ngoaīnambo hoafī koamarīhendī Kraīsīndī nendīmbo hīfandū-rundeimbi mbo ai sīfomonda hoeīndīheapurī yahuhaya. ¹⁸ Ai sīfomo tūkūmefīndamboyu hoafīyupurūhī yahuya, “Ro boatei tūkūyahe Esia hīfīhū nīmboamo asu munūgumbo sī se-babīdī anīmboahī nīnī-moatūkunīyo ramarīheandī ra sīhamundīhoarī se fīfīrumboanemo. ¹⁹ Ranī-sīmboanī Suda ai wambo moaruwaimbo-fendīrīmbo hoafī fīmarīndūmonda, ranīyo asu afīndī hohoanīmoyahūhī aranīmbo yangīrīmayahī. Ro wandī hī hīfīnambo-rīheandūhī Adūkarīndī ratūpuri ranī yangīrī sahamīndī manīmboahī. ²⁰ Se fīfīrūdī ro sīhamumbo farīhefepurīmbo aboedī hoafī bokarīhefembo moai awī sahī, nga nīndou afīndī hīmboahū asu sīhamundī mamamī worambe yamundīheapurī marīhand-ane. ²¹ Ro Suda, Grik yīboboamo ahīnī hoafīyahīndūrūhī sahiya, ‘Se sīhei hohoanīmo moaruwai hīnīngīndīhī hehī Godīmbo hohoanīmondeī asu Sīsas sīhefī Adūkarī ranahambo anīhondūmbo-ndīhorī,’ sa marīhandī. ²² Nga hapoana Yīfīafī Aboedī ranai wambo koamarīhendīra Serusaremīnambo ahūhī, nga ro ranīhū ngūhanī nīnī-moatūkunī wambo tūkūfemboayo ra ro moai fīfīrīheandī. ²³ Nga ro rarihe fīfīrīheandī, Yīfīafī Aboedī ai mamamī ngoaīhū tūkūyaheandani wambo hoafīyondīrīhū yahoya, ‘Se hībadambo ngafī, nga karabusīndafo nīmborī afīndī ndowandīfī ndamboayafī,’ yaho arandī. ²⁴ Nga ro moai wandī fīmbo adūkarī moatūkun-ane sahī. Nga Adūkarī Sīsas ai wambo ratūpuri asendī ra tīngīrīfoyo ho moendīfembo saheheamboanahī hohoanīmoyahī. Wandī ratūpur-ane nda, God ai nīndou moanī hīpomboreandūrī arandī ranīnambo aboedī hoafī ranahambo anīhondūmbo hoafīndamboyahī.

²⁵ Horombo ro sīhamundī mbusūmo hahabodūhī God ngīnīndī hīfandarandī ranahambo hoafīya marīhandī. Nga haponda ro fīfīrīheandī sūngunambo ana se munūgumbo ngīrī wandī ngusūmboarī asūkaindīmo hoeīndūdī. ²⁶ Ranīmboanahī haponda ro sīhamumbo anīhondūmbo hoafēhapurī. Sīhamundī mbusūmo nīndou mamī ai awararīhoayu ana, ro hūtīrūhūnīpoanī. ²⁷ Ro moai Godīndī hohoanīmo munūgumbo sīhamumbo ranahambo hoafīmbohūnda mbosīyahī. ²⁸ Se sīhamundīhoarī asu munūgumbo Godīndī nendī amboha wudīpoaponda hībadūndūrī. Yīfīafī Aboedī ai aheimbo hībadīyondūrīrambo kafaore hīnīngīmareapurī. Se Godīndī nendī hībadūndūdūrī sīpsīp hīfandīra-randeimbi nou. Nga aheimbo ahandī horīna pemīyu haya masemūdūdūrī. ²⁹ Ro fīfīrīheamboanahī, sīhamumbo hīnīngīrīheapurī hehea ahahī ana, wosīhoafī hoafeimbi nendī ai nīmambeahīndī yaforī nahurai tūkūdahi sīhamundī mbusūmo nīmboeimbo sīpsīp ra moaruwaimbo-ndīhindūrīmboyei. ³⁰ Asu nīndou bodīmondī sīheiambeahīndī anīmbo bogorīmbondafu nīngomboemo. Ai anīmbo Sīsasīndī sūngurīhī-ndeimbi mbo ahamundī sūngu hombohūnda tīkai hoafī yamundūdūrā asu ai ahamundī sūngu ngeimboyei. ³¹ Ranīnambo-hūdambo anīmbo

se hɪbadũmbo nɪŋgomo! Nga se ranɪmbo ndoundu fɪfɪrɪndundɪ. Ngɪmɪ hɪmbanɪ maho ra nɪmbɪ-nɪmbɪsɪ ro aranɪ kapehũ moai mamamɪ sɪhamumbo ahɪnɪ hoafɪmbo mbosɪyahɪ. ³² Asu haponda ro sɪhamumbo Godɪndɪ warɪwamɪ hɪnɪŋgarɪheapurɪ asu se ahandɪ hɪpoambofe hoafɪ ranahambo hohoanɪmondɪmo. Hoafɪ rananɪmbo sɪhamumbo ŋɪnɪndamɪndɪ-purɪmboe asu munɟuambo aboedɪ-moatũkunɪ God ai nindou wandaneɪ mehu ranaheimbo dagadũrũmbuɪ.

³³ Ro-ana moai nindou ŋgorũndɪ gor, kaxɪ, hoearɪ napo ranɪmbo hohoanɪrɪhe rɪhandɪ. ³⁴ Se sɪhamundɪhoarɪ yaru fɪfɪrɪndɪ, ro wandɪhoarɪ wandɪ warɪnambo ratūpurɪmayahɪ ra nɪne-moatũkunɪ ro mbonɪmbo-rɪhamɪndɪhũhɪ wandɪ fɪ farɪhehe-rɪhandɪhũmbo asu nindou ro-dɪbo nɪŋgomondeimbɪ ranahamumbo farɪheheapurɪ marɪhandɪ. ³⁵ Ro raranɪ ratūpurɪ, ratūpurɪyahũhɪ sɪhamumbo rarɪhe nafuimehapurɪ nindou dũdɪ ai fɪ ŋɪnɪndɪkoate ranaheimbo fandɪhe-hurɪmboane. Adũkarɪ Sisas ai yare hoafɪyuhũ yahuya, ‘Nindou ai ŋgorũmbo raranɪ napo segodombo hɪhɪfɪ-hɪhɪfayu ana, asu nindou ai napo semɪndɪmbo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪ ŋgasũndeamboane,’ mehu ranahambo sɪhɪrɪ ndondɪhu fɪfɪrɪndɪhumboane,’ Por ra mehu.

³⁶ Por ai ahamumbo ranɪ hoafɪ ra hoafɪyupurɪ mburamboyu, asu nindou bogorɪ-memo ranɪ-babɪdɪmbo yimɪndɪho pusɪre nɪmarũmbo Godɪmbo dɪdɪbafɪmefɪyu. ³⁷ Ranɪyomo asu ai munɟuambo arasɪranɪ-yomondũhɪ-yomo Porɪmbo mburũndɪmo houmbo wakɪkɪhɪmarũwurɪ. ³⁸ Ranɪyu Por ai hoafɪyupurũhɪ yahuya, ‘Hapondanɪ ana se ŋɪrɪ kaindɪmo wandɪ ŋgusũmboarɪ hoeɪndundɪ,’ mehuamboyo, asu ai ranɪmbo ŋgusũfo afɪndɪ kũrũndũhɪ hɪpoambo-marũwurɪ. Ranɪyomo asu ai ahambo sip sowanambo koakomarũrɪ hanɪmo.

21

Por ai Serusaremɪnambo mahu

¹ Ranɪhũ Efesusɪhũndɪ hɪfandɪ-rundeimbɪ hɪnɪŋɪrɪhupurɪ mburɪhu sipambe farɪyahu hohu refe ho refe ho rakeote Kos airanɪna mahefɪ. Ranɪhũnda simayowa Rodes airanɪna hefɪ mburɪhu asũkai hefɪ adũkarɪ ŋgoafɪ Patarahũ tũkũmehundɪ. ² Ranɪhũ tũkũyahundane, sip mamɪ ranai Finisia hɪfɪna hombo yahohaya ramefeyo-wamboyeɪfɪ hoeɪrɪhu hohu ranambe farɪyahu hohu mahefɪ. ³ Mamɪ hefɪ Saiprus airan hoeɪrɪhu hohu warɪ kadũdanɪ hefɪ hohu Siria hɪfɪnambo mahefɪ. Ranɪyefɪ asu hefɪ Tair ŋgoafɪhũ tũkũmehundɪ sip ai ranɪhũ napo mbahɪbadɪ-foefembomayowa. ⁴ Ranɪhũ hefɪ nindou Adũkarɪmbo sũngurɪhindeimbɪ mamareia hoeɪrɪhurɪ hohu asu ai-babɪdɪ 7 si manɪmboefɪ. Yɪfiaɪ Aboedɪ ranai aheimbo ŋgusũfoambe botɪmareandũra Porɪmbo hoafɪyeihɪ seiya, ‘Se yowanɪ Serusaremɪnambo hɪfopoanɪ,’ masahũndo. ⁵ Ndeara ranɪhũ nɪmboefɪ mburɪhumboyeɪfɪ asu ranɪhũnda botɪyahu hohu mahefɪ. Ranɪyomo asu Adũkarɪmbo sũnguru-reimbɪ ai ahamundɪ nɪmorehɪ nɪmoakɪdɪbou-babɪdɪ adũkarɪ ŋgoafɪ tebunani sahumũndihũmunɪ hei gudihɪ tũkũyahu yirɪ yimbu pupusɪrɪhu nɪmarefɪmbo ai-babɪdɪ Godɪmbo dɪdɪbafɪmefɪ. ⁶ Ranɪyefɪ sɪmborɪ hɪhɪfɪrɪyefɪ mburɪhu asu ro sipambe farɪyahu hohu mahefa ai asũkai hɪhɪrɪyahi ŋgoafɪna mahũsɪ.

Sisaria ŋgoafɪhũ Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyu randeimbɪ nindou Agabus ai Porɪmbo hoafɪ masagado

⁷ Sipambe farɪyahu hohu hefɪ Tair ŋgoafɪ hɪnɪŋɪrɪhu hohu hefɪ Toremes ŋgoafɪhũ tũkũmehundɪ. Ranɪyefɪ ranɪhũ anɪhondũmbo-rɪhindeimbɪ wandafɪ mamɪ aheimbo hoeɪrɪhundũrɪ hohu asu ranɪhũ mamɪ si mamarefɪ. ⁸ Asũkai ŋgorũ sihɪ Toremes ŋgoafɪ hɪnɪŋɪrɪhu hohu hefɪ Sisaria ŋgoafɪhũ tũkũmehundɪ. Asu nindou mamɪ Firip aboedɪ hoafɪ hoafɪyu-randeimbɪndɪ worambe farɪyahu mapoefɪ. Nindou ranai ana farɪhondũrɪ rundeimbɪ 7 ranambeahɪndɪ mbusũmonɪndɪyu hayamboyu. ⁹ Nindou ranai ana nɪmorehɪ nɪmorɪ yimbuyimbu anamɪndɪhũ-fekoate Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyei rɪhũndeimbɪ-yei afɪndɪyu. ¹⁰ Ro Sisaria ŋgoafɪhũ yahunũmbɪ nɪmbɪ nɪmarefanɪyo asu Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyu-randeimbɪ mamɪ ahandɪ ndũrɪ Agabus ai Sudia hɪfɪ hɪnɪŋɪre haya Sisaria ŋgoafɪnambo makusu. ¹¹ Ranɪyu ai yɪhoefɪmbo sowahɪ kusũ tũkũfɪ haya Porɪndɪ-mayo hoearɪ kɪkɪhɪrɪhefembo ret ra semũndɪ haya ahandɪ yitɪŋarɪ watɪŋarɪ ra ahandɪhoarɪ hũputũpo-marɪhoayu. Ai hoafɪyuhũ yahuya ‘Yɪfiaɪ Aboedɪ ai yare hoafɪmayo, ‘Ndahurai nindou Sudahũndɪ Serusaremɪhũ mamarɪmo ranai ana hoearɪ kɪkɪhɪrɪhefembo aharamburɪ ndanahambo hũputũpugawurɪ mbundu Sudia-yafe ndɪfombo dabupurɪmboemo ahambo moaruwaimbo-fimbohũnda,’ mehu.

¹² Nɪmorehɪ nindouwenihɪ ranɪ ŋgoafɪhũndɪ-babɪdɪ ranɪ hoafɪ ra hɪmborɪyefɪ hohumboyeɪfɪ asu Porɪmbo Serusarem ŋgoafɪna se hafopoanɪ sefɪ hohu kɪkɪfoefɪmbɪ hoafɪ hoafɪmehundo. ¹³ Ranɪyu asu Por ai sɪmborɪ hoafɪyuhũ yahuya, ‘Se nɪmboe aranɪ-aranɪyeihɪ wandɪ hohoanɪmo moaruwaimbo-arɪhinda? Ro moai karabusɪmbo

yangiri hohoanimoayah, nga ro Serusarem ngoafihū Adūkarī Sisasīndi sūngu yifimbo wangei samboanahi hohoanimoayah,” mehu. ¹⁴ Nga ro ngiri Porīndi hohoanimo ngorū-sūngundihundi sefi hohumboyefi asu hoafi ranahambo ambe masefi. Ranīyefi hoafiyefihū sefiya, “Adūkarīndi hohoanīmonambo yangiri-animbo rani moatūkuni ra tūkūmbifeyo-wamboane,” masefi.

Por ai Serusarem ngoafihū hafu tūkūmefiyu

¹⁵ Yahunūmbi nimbīyefi mburīhu asūkai yihoeḡi napo fufurīhumīndefi hohu Serusaremnambo mahahifi. ¹⁶ Ranīyefi asu sūngurīhindeimbī nindou Sisariahūndi ai ro-babīdi mahūsi. Ai yihoeḡimbo nindou mamī Saiprusīhūndi horombo ai boatei Sisasimbo sūngurireimbī ahandi ndūri Nason ahandi worīnambo sowandūmuni houmbo mahefi ahandi worambe nīngombōhūnda. ¹⁷ Hefi Serusarem ngoafihū tūkūmehū-ndamboyefi sūngurīhindeimbī ai yihoeḡimbo hoeirīhimuni hehi hīhīfi-hīhīfīmayei. ¹⁸ Ngorū sihi Por ai ro-babīdi Semsimbo hoeifimbohūnda hefane, asu hīfandi-rundeimbī muḡḡu ranīhū mamarīmo. ¹⁹ Por ai ahamumbo hīhīfirapurī mbura muḡḡua-moatūkuni God ai ahandi warī sūngu Suda-yafe ndīfoyei mbusūmo ramareandi ranahambo ndore wataporīmbo-marandi.

²⁰ Ranīyomo ai hoafi ra hīmborīyomo hou Godimbo aboed-ani mehomo. Asu ai ahambo hoafiyomondowohū yahomoya, “Wandafi, se fīfirowandi. Sudahūndi nindou afīndi tausen ai Sisasimbo anīhondūmbo-rīhorīmboanei. Nga muḡḡua anīhondūmbo-rīhindeimbī ranai Mosesīndi ahīnūmbi hohoanimo ra sūngufembohūnda tītābarayei. ²¹ Nga nindou bīdīfirī ai sīhambōhūnda hoafiyahūndūhū seiya, ‘Por ai Suda bīdīfirī Grikī-yomondī hīfihū anīboadei aheimbo hoafiyundūhū yahuya, “Mosesīndi hohoanimo ra se sūngundīhīndūhū asu nīmoakīdībou-yomondī hoeirī kandīhī tīrīndīhehīmboyei. Yaboateihūndi hohoanimo ranana se sūngundūhūmboyei,” mehu,’ masei. ²² Se sūhūfīmboanafi hoafi ra ai hīmborī-ndeimboyefi. Nga sīhambo moaruwaimbofembo hohoanīmo-ndeiyeyiya, asu sīhīri nūngūmānda-hūnda? ²³ Nga ro sīhambo mamī hoafi hoafīndahunīnanī anīmbo asu se ranī-sūngundīwandī. Yihoeḡi-memo nindou yimbūyīmbu Godimbo mamī moatūkuni refemboane yahomo houmbo-anemo anīngomo. ²⁴ Se ai-babīdi ngafūhī anīmbo asu ahamundi fi Godīndi hīmboahū aboedī tūkūfembo hohoanīmo ra randundi. Asu ahamūmbōhūnda kakī dabapura ai ahamundi mbīrīnanī ra kīkīmbīru-ndamboane. Ai randundanī rananīmbo asu Suda ai sīhambo nīne hoafīmemo ra nindou-yei hīmboahū tīkai nahurai hīmbondīmboe. Rananīmbo ai-amboanīya awi Por amboanī ahīnūmbi hohoanīmo ranahambo sūngūreandīmbo-ani mbīseimboyefi. ²⁵ Suda-yafe ndīfo anīhondūmbo-rīhindeimbī ranaheimbo pas sūrū papīrīhu koarīhehūndūhū hoafīmayefi sapo horombo ro Mosesīndi ahīnūmbi hohoanīmo ranahambo masīhehūndi ranīmbohūnda. Pas ranambe se sīsamī godīmbo sesī dīdībafīfe sīhefēimbī sesīpoanī, se horī sesīpoanī, se nīnīhondī amīndawofīfēimbī sesīpoanī asu se nīmorehī sīsīhīmoyo nīndowenīhī bīrabīrī-yorapoanī, masefi,” mehomo. ²⁶ Ranīyu Por ai ngorū sihi nīndou ranahamumbo sepurīmūndū haya hanū fi aboedī tūkūfembo moatūkuni ra ai-babīdi ramareandi. Ranīyu ai Godīndi worambe kamefuendi. Ranī si fi aboedī tūkūfembo hohoanīmo ra moendīndowanī anīmbo asu mamamī Godīmbo sesī segodīmbo ranahambo Por ai sesī sīhou-rundeimbīmbo hoafīmepurī.

Godīndi worambe Porīmbo Suda ai kīkīhī-marūndūmo

²⁷ Fi aboedī tūkūfembo moatūkuni moendīmayowamboyo 7 si ra muḡḡumbo yangiri-yoambeyahi Suda bīdīfirī ai Asia hīfīhūndi Porīmbo Godīndi worambe hoeimarūwuri. Ranīyomo asu ai nindou afīndi ranahamumbo ngusūfoambe botīmarīpura Porīmbo kīkīhī-marūndūmo. ²⁸ Ai pukūna hoafiyomondūhū yahomoya, “Israerīhūndi nindou, se farīhaumunī! Nindou ndan-ani muḡḡambo hīfi ra hoahōanguhū nindou muḡḡambo sīhīri Israerīhūndi asu sīhefi ahīnūmbi hohoanīmo asu Godīndi worī ndanahambo hīfīnambore arandi. Ranī yangiri-yopoanī, nga haponda ai nindou Grikīhūndi sīhefi Godīndi worī ndanambe sepurīmūndū keufe raraorandūhū worī nda moaruwaimbo-reamboani,” mehomo. ²⁹ Grikī hīfīhūndi Efesus ngoafihūndi Trofīmus ai Por-dībo Serusarem ngoafihū manūngūwa hoeirūwuri houmboemo ai yaru hoafiyomondūhū yahomoya, “Nindou yihoeḡi ndīfohūndi ndanana Por ai Godīndi worī ranambe serūmūndū kambeifuai,” yahomo houmbo hoafīmemo. ³⁰ Ranīyo hoafi ra Serusarem ngoafihū mahowa hīmborīyomo houmbo muḡḡu fandu mburu pīpīna mahomo. Ranīyomo asu ai Porīmbo kīkīhī-rūndūmo houmbo Godīndi worambeahīndi weindana kiafu hūrūndūmondūhū nīmai worī yīpurī ra pamarūndi.

³¹ Ranīyefi nindou afīndi ranai Por hīfokofīmbo sei hehimbo hohoanīmomayefi. Ranīyo hoafi afīndi afīndīmayeyiya, Rom ami bogorī hondū Serusaremīhū amaru ranai

tijirifo tükefeyo yahu fifirimareandi. ³² Raníyo asu nimehünou ami bogorí hondü ai ahandı ratüpuriyomo-rundeimbi bogorí-yomo asu ami bidifiri-yomo ahamumbo sepurümündü haya ahamumbo sowana pipimemo hanímo. Nindou afındi ranai ami bogorí asu ami hoeirüpurí houmboemo Porímbo bubumarüwurí hündi kíkímaründümo. ³³ Raníyo ami bogorí ai Por sowana hüfu kíkíhírüdündi mbura hoafiyuhü sen yim-bunambo hüputüpugawurí mehu. Raníyo ai düdufihí yahuya, “Nindou nda düdia? Asu ai nini-moatükuní moaruwai rareanda?” mehuamboyo. ³⁴ Raníyomo asu bidifiri ai ngorü hoafi hoafiyomo asu bidifiri ai ngorü-moatükuní hoafiyomondühi hoafi afındi afındimemo. Ai mamípo hoafikoate ngorü kiafu ngorü kiafu raraomarundamboyu ami bogorí ai fifirifekoateyuhü ahandı amimbo yahuya, “Ndowaründümo ami worína gafomo keboundi,” mehupuri. ³⁵ Por ai yipiri saboagoambe tüküfyuane, nindou afındi ranai ahambo bubumbo mehomonda ami ai hoeiru houmbo waríthü-waríthuru sowaründümo mahafomo. ³⁶ Raníyomo asu nindou afındi Poríndi süngu mahomo ranai puküna hoafiyomondühi yahomoya, “Ahambo hífokoarüwurí,” mehomo homo.

Por ai Sudambo ahandı anihondümbofe ranahambo hoafimendüri

³⁷ Ami ai ndeara Porímbo ahamündi worí safanambo sowaründümo hafomo kefoefembo yangiri-memondamboyu asu Por ai ami bogorí hondümo hoafiyundowohü yahuya, “Ro awi síhambo mamí hoafi hoafindahanini samboanahi,” mehuamboyu. Asu ami bogorí ai düdufindowohü yahuya, “Se Grik hoafiyafi-randühiyafi?” ³⁸ Hamanda Isipihündi mamí ai gafman-babidi yifiari botimareandi. Ai 4,000 yifiari-yomo-rundeimbi sepurümündü nímí wohí furíkoate-reandühi mahu. Se-mbayafinawe masahi, nga wani. Nímboe se Grik hoafi fifirowandi,” mehundowamboyu. ³⁹ Asu Por ai simborí hoafiyundühi yahuya, “Ro-ana Sudahünd-anahi. Ro-ana Tarsus ngoafi Sirisia hífhünd-anahi. Nga wandí ngoafi ana ndüri adükari yangorümb-ane. Nga karihasi awi ro nindou ndanaheimbo hoafinda samboanahi,” mehuamboyu. ⁴⁰ Asu ami-yomondi bogorí ai hoafiyafipurí mehuamboyu Por ai yipiriwamí botifi nüngumbo nindou ranahambo warína pakamafoareapurí. Muñgu ai hoafi kibodiri-maründümo-ndamboyu Por ai Hibru ahamündi hoafinambo hoafimepurí.

22

¹ Por ai yahuya, “Wandi wandafimamí, asu apemamí se hímboriyomo ro wandí fimbo hoafi hoafombo samboanahi,” mehu. ² Por ai Hibru ahamündi hoafinambo watapori-mayuamboemo asu ai hoafi kibodiründümo houmbo maningomo-ndamboyu asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, ³ “Ro-ana Sudahündi asu Tarsus ngoafihü Sirisia hífambe tükümeheandi, nga asu Serusarem ngoafi ndanihi adükari-mayahí. Raníyahí ro Gamerier-díbo nímboamo ai wambo síhefi boagiri-yomondi ahinümbí hohoanimo ra yamundi-mareandira ro wudípoaporhe fifirímaríheandi. Raníyahí ro Godíndi hohoanimo süngufembo tijirifomayahí haponda se tijirifoayei nou. ⁴ Nindou bidifiri Adükari ndi Nafi sünguríhindeimbi aheimbo ro moaruwaimbo-maríheandüra bidifiri ai yifimayei. Ro bidifiri aheimbo seninambo hüputüpuri-hehearü mburíha karabusina sahamíndíharü mahahi. ⁵ Sesí síhai-randeimbi adükari bogoriyu asu kansir muñgu ai ro nindou moaruwaimbo-maríheandi hoafi ra anihond-ane mbisimo hoafindimboemo. Sudahündi Damaskus ngoafihü amarei ra aheimbo ai pas sürü papíru koamari-hoemonda sahamíndi Damaskusnambo mahahi. Raníyahí ro nindou Sisasinambo anihondümo-ríhindeimbi raníhü amarei ranahaimbo hüputüpuri-hefendüri semündíndüri Serusaremína ho karabusí-fendüri-mbohünda mahahi.

⁶ Ro ha ndeara Damaskus ngoafikimí hüfnímbo tüküyaheandane nimehünou sünambeahíndi si adükari ranai kosi wambo boakímafoareandüri. ⁷ Raníyahí ro hífiní píya yangora hímboriyahane hoafi mamí ranai hoafiyohü yahuya ‘Sor, Sor, se nímboe wambo moaruwai-mborowandiri aranda?’ mehendüri. ⁸ Asu ro düduyaheandühi sahíya, ‘Adükari, se didiyafa?’ ‘Ro Sisas Nasarethünd-anahi, nga asu se wambo sünguríhí-ndeimbi-mbo moaruwaimbo-aríwandüri ana, wambo amboa moaruwaimbo rowandíruh-anafi,’ mehendüri. ⁹ Raníyomo asu wandí wandafi mamí ai si ra hoeimaründi, nga asu ai nindou düdi wambo hoafimayundüri ranahandı hoafi moai hímboriyomo. ¹⁰ Asu ro düduyaheandühi sahíya, ‘Adükari, ro nüngumandahe?’ masahamboyu. Asu ai hoafiyundürihi yahuya, ‘Se botíndafo hawa Damaskusnambo ngafi, nga raníhü anímbo God ai síhambo muñgu-moatükuní ratüpuri ndafi mehu ra nindou raníhü amaru ranai hoafíndünínimbui,’ mehendüri. ¹¹ Si ranai ngíníndi hamíndíyo haya hímboamupui-randühi muñgu-moatükuní hoeifekoate-mehamboemo nindou rodíbo masínimo ranai wambo waríhü kíkíhí-rundümondüri houmbo Damaskusnambo mahefi.

¹² Ranîhü nindou mamî ahandî ndürî Ananaias Suda sihefi Godimbo ahinîrürühi Mosesîndî ahînumbî hohoanîmo ra ndore süngureandeimbî manüngu. Nindou ranahambo Suda-hündî Damaskusîhü anîmboei ranai aboed-ani masei. ¹³ Nindou ranai wandî fikîmî süfu nüngumbo hoafiyundîrühî yahuya, 'Wandafî Sor, se asükaindafî ndondo hîmboarîndafî!' mehundîri. Asu hoafî ra nîngowambe asükaiya aboedî hîmboarîyahühi ahambo hoeimarîhinî. ¹⁴ Ranîyu asu Ananaias ai yahuya, 'Sihefi amoaoyafe God ai sihambo, ahandî yifirî süngufembo horombo hondü kafoare hîningîmareanîni. Nindou mbumundî hamîndî Sisas ranahambo hoeifihî asu nîne hoafî ahandî yahamonîndî tükefeyo ra hîmborîmbohünda kafoare hîningîmareanîni. ¹⁵ Seanîmbo munguambo nindou ranahambo Adükarîmbohünda weindahî hoafîndafîndürî nîne-moaütükunî se hoeiro asu hîmborîyafî marandî ranahambo. ¹⁶ Asu se haponda nîmboe gedühi hîfandaranda? Botîyafö hawa hundüründafühî asu ahandî ndürînambo hoafîndafîndoani sihafî moaruwai hohoanîmo ra popoaimbîhenda-mboane,' mehu.

God ai Porîmbo koamarîheira Suda-yafe ndîfo sowana mahu

¹⁷⁻¹⁸ Por ai hoafîyuhü yahuya, "Asükaiya ro Serusaremînambo ha ranîhü Godîndî worî ranambe dîdîbafî-yaheandühî nîmboahani yafogoadînambo nahurai ranambe Sisasîmbo hoeimarîhinî. Ranîyo ai wambo yare hoafîyndîrühü yahuya, 'Nîmai se Serusarem ngoafî hîningîro hawa hafi, nga nindou ndani ngoafîhündî ranai ana se wambohünda hoafiyafî ra ngîrî hîmborîndei,' mehundîri. ¹⁹ Asu ro simborî hoafîyahühi sahîya, 'Adükarî, horombo ro Suda-yafe rotu worî afîndî mafeburo ranambe kefohe hühühi nindou sihambo anîhondümborîhinînei-mbîmbo karabusîrîherü hehea hariyahandürî marîhandî ra ai fîfirîhindî,' masahi. ²⁰ Sihambo wataporîmbora randeimbî Stifen hîfokoarîwuri simboanî ro fikîmî nîmboambo wandî ngusîfoambe aboedane masahi. Ranîyahî asu nindou ahambo hîfokoamarîwuri ranahamundî hoandari hoear ra sahamîndî manîmboahi. ²¹ Ranîyo asu adükarî ai hoafîyndîrühî yahuya, 'Hafîsî, nga ro sihambo anjuni Suda-yafe ndîfo sowana koandîhe-heanîna ngamboyafî,' mehu.

Rom ami-yomondî bogorî Porîmbo mafarîherü

²² Nindou afîndî ranai ahandî hoafî hîhîmborîyeyi heimbo asu 'Suda-yafe ndîfo' ra hoafîmayu-wamboyei puküna hoafîyeyihü seiya, "E, ahambo hîfokoeffimboani, nga nindou ndahurâi ana ngîrî yanggîrî nünggü." masei. ²³ Ranîyeyi ai puküna hoafî karîhehindühî ahei hoearî-mayo ra wurakamo-rîhündühî hîfî hasüfî nîmoamo karühümündî pimarîhindî. ²⁴ Ranîmboyu asu ami bogorî ai amimbo hoafîyupurühî yahuya, "Por ndowaründümo gafomo sihamundî worambe koaboadüwuri. Suda ai ahambo puküna hoafîmemondo nîmîndî ra fîfirîfembohünda ahambo bubundürühî düdündafundî," mehu. ²⁵ Nga asu ai ahambo bubumböhünda kikîhîruründümo mburumbo hüputüpo-marîhawu-ramboyu asu Por ai ami bogorî ngorü akîmî manüngu ranahambo hoafîyndühî yahuya, "Romîhündî mamî ahandî hoafî dîboadîfekoate-ayuumbe ahambo bubumbo ra ahînumbî hohoanîmo yanggoroai wanîyo?" mehuamboyo.

²⁶ Asu ami bogorî ai hoafî ra hîmborîyu haya hu ahamundî bogorî hondü hîfanda randeimbî ranahambo hoafîyndühî yahuya, "Se ngîrî rasüngundîworî. Nindou ndanana Romîhündî-ani," mehu. ²⁷ Ranîyu asu ami bogorî hondü ai Porîmbo hüfu hoafîyndühî yahuya, "Se wambo hoafîyafîndîri, se Romîhündî hondüyafî?" mehuamboyo. Asu Por ai simborî hoafîyndühî yahuya, "Yîni, ro rananahtî," mehundo. ²⁸ Ranîyu asu ami bogorî hondü ai hoafîyuhü yahuya, "Ro kakî afîndî pirîheandühîyahî asu Romî-hündîmboyahe tükümeheandî," mehu. Asu Por ai yahuya, "Nga wambo wandî me ai wakîmaramîndîndîramboyahî ro Romî-hündîmboyahe manîmboahi," mehu. ²⁹ Ranîyomo asu nindou bîdîfirî ahambo düdühî bubumbo yanggîrî-memo ai hoafî ra hîmborîyomo houmbo nîmai hînggîrîwuri süsühümefundî. Ranîyu asu ami bogorî hondü ai ahambo hoeirira mayowa nindou ranai Romîhündî-mayuwa ai senîna hüputüpo-marîhawurî ranahambo ai-amboanî yîhîmbo-mayu.

³⁰ Porîmbo Suda ai papî-hoafîmarürî nîmîndî ra ami-yomondî bogorî hondü ai wudîpoapondîhe fîfîndîhe mehu. Ranîmboyu asu ai rasinambo Porîmbo senînambo hüputüpo-marîhawurî ra fufurîherü haya Godîmbo sesî sihou-rundeimbî bogorî-yomo asu Suda-yafe kansîr-yomo ai babîdî gugurîfe wataporîmbo hoafîmepurî. Ranîyu asu ai Porîmbo ahamundî hîmboahü nîngomböhünda serümündü mahu.

¹ Por ai kansirimo hūbudureapurūhi yahuya, “Wandi wandafi mamī, ro Godindi hīmboahū moai nini moaruwai yariheandi. Ro nīne wandi ngusūfoambe aboed-ane masahi raniyo yarihe marihandi,” mehu. ² Ai hoafimayuwamboyu asu sesi sīhai-randeimbī adūkarī bogorī Ananias ai nindou Porindi fikimi manīngomo ahamumbo Porimbo yafambe hoearūhi harimbo hoafimepuri. ³ Asu Por ai ahambo hoafiyundūhi yahuya, “Se-ana yimbu hohoanimoemboanafi. Nga asu God ai harindūnūmbui. Se ndanīhū amarifi ra ahinūmbi hohoanimo sūngufehū wambo hoafi dīboardofembo safimboanafi, nga se-ana ahinūmbi hohoanimo ra sowandifi pirowandūhi wambo harimbo hoafimepuri,” mehuamboyu.

⁴ Nindou Porindi fikimi manīngomo ranai hoafiyomondowohū yahomoya, “Awi se-ana Godimbo sīhai-randeimbī adūkarī bogorī ranahambo moaruwai hoafiyafindowohanaafi,” mehomondo. ⁵ Asu simbori ai yahuya, “Wandi wandafi mamī, nindou ranai Godimbo sīhai-randeimbī adūkarī bogorī-moyu ra ro moai fifirihini. Godindi Buk ai hoafiyowohū yahuya, ‘Nindou sīhei bogorī ranahambo se moaruwai hoafindamboyaafi,’ meho ra fifirīheandi,” mehu. ⁶ Por ai fifireandi kansir bīdifi ai Sadyusi-yomo asu bīdifi ai Farisi-yomo. Ranimboyu ai ahamumbo pukūna hoafiyupurūhi yahuya, “Wandi wandafi mamī, ro-ana Farisi ambeahind-anahi asu wandi ape-amboani Farisi-ambeahind-ani. Ro anihondūmbo fifirīheamboanahi nindou yifīyeimbihūndi ranai ana asūkaindei botīndahi-mboyei rani hoaf-ane nda hoafayahi. Ranimbo-hūndamboane wambo hoafi engoro,” mehu.

⁷ Raniyo Por ai rani hoafi ra hoafimayuwambo Sadyusi Farisi ai ahamundihoari simbori hoafiyomo-ndūhiyomo yībobomarundi. ⁸ Nga Sadyusi ai hoafiyomondūhi yahomoya nindou yifihūndi botife asu sūnambeahīndi nendi ai yifiafīkoate-anei yahomo marundi. Nga Farisi ai munguambo hoafi ranahambo anihondūmboru marundi. ⁹ Raniyo asu Sudahūndi ranai pukūnambo hoafiyomo wakīmarundi. Asu Farisi-ambeahīndi ahinūmbi hohoanimo yamundu-rundeimbī ai botiyafu nīngomombo pukūna simbori hoafiyomondūhi yahomoya, “Nindou ndanahambo ana ro hoerīhuranī moai ahandi nini hoafi yangoro. Ao, yifiafi mamīmbayo asu sūnambeahīndi nendīmbayo ahambo hoafimendo ra anihondūyohūpo,” mehomo. ¹⁰ Simbori hoafi ranai moani afīndi hamīndi tūkūmefeyo-wamboyu asu ami bogorī hondū ranai Porimboya hīfokoandūwuri-mboemo yahuhaya yīhīmbomoyu. Raniyu asu ai ahandi amimbo se hanimo Porimbo ahamundi warambeahīndi hūrūdūmo houmbo sīhamundi worīna hafomo mehu.

¹¹ Ngorū nīmbokoani Adūkarī ai Porimbo sowahi tūkūfi nūngumbo hoafiyomondowohū yahuya, “Se nginīndi nīmbafi! Serusarem ngoafihū ndanīhū se wambohūnda anihondūmbo hoafimayafi, nga asu Rom ngoafihū amboani rahurai animbo hoafīndafi,” mehu.

Suda ai Porimbo hīfokoeimbo hoafi fīmarūdūmo

¹² Raniyomo asu siambe Suda bīdifi ai gugurīyafu hoafi fīmarūdūmo. Raniyomo ai dabariyafundūhi yahomoya, ngiri sesi dagudifi hoe ndimīndefi ndihūndi, nga Porimbo hīfokoandihuri hohumbo animbo randihumboyefi mehomo. ¹³ Nindou bodimodi 40 ngasūnde-andeimbī-yomo hoafi ra firūdūmo masīhoemo. ¹⁴ Raniyomo ai Godimbo sīhou-rundeimbī bogorī asu Suda-yomondi bogorī sowahi hafomo hoafiyomondūhi yahomoya, “Ro-ana Porimbo hīfokoandihuri hohumbo animbo sesi dagudimboyefi sefi anihondūmbo dabarīmehūndi. ¹⁵ Ranimbo-hūndambo animbo se-anemo asu kansir-anemo se ami bogorī hondū ranahambo sīhamumbo sowana Porimbo semūdūkosīmbohūnda hoafi koandīhoemo. Rananimboya kudūwani ahandi hoafi engoro ra wudīpoapondīhu fifirīndihumboane mbisīmo. Nga ro-ana munguambo moatūkuni nafirīhumīndefo-mboanefi, nga ndūhi tūkūfekoate-yuwambe animbo nafini ahambo hīfokoa-ndihurīmboyefi,” mehomo.

¹⁶ Nga Porindi amīngiri ai hoafi fīmarūdūmo ra hīmborīyu haya ami-yomondi worambe farifi hu Porimbo rani hoafi ra hoafīmeindo. ¹⁷ Raniyu asu Por ai ami bogorī ngorū hoafīmeinduwa makusuwambo hoafiyunduwohū yahuya, “Nindou hoarifi nda sowarīndifi ami bogorī hondū sowana hafi. Ai bīdifi moatūkuni ahambo hoafendombo yahumboani,” mehundo. ¹⁸ Raniyu asu ami-yomondi bogorī ranai Porindi amīngiri serūmūdū haya hahūfanī bogorī hondū-moyu ranahambo sowahi tūkūyafīne hoafiyundūhi yahūdoya, “Sapo karabūshūndi Por ranai wambo hoafiyu koamarīhendīra nindou hoarifi nda sīhambo sowana sahūmīndi asihūhi. Ai sīhambo mamī hoafi hoafiyonīnīmbohūnda,” mehundo.

¹⁹ Raniyo asu ami bogorī hondū ranai nindou ranahambo wamburūmūdū haya aipoanīmbo hafanī dūdūfīndūhi yahuya, “Nini hoafimboyafi hoafiyondirīmbo masafa?” mehundo. ²⁰ Asu Porindi amīngiri ai hoafiyundūhi yahuya, “Suda ai sīhambo tīkandū

houmbo an+imboya sūmbu se Por kans+r+imbo sowana semündü hani ahamumbo sowahi ahandi hoafi engoro ra wudipoapofe fifiri fembo hūnda mb+simboemo. ²¹ Se hoafi ranahambo an+ihondūmbo-ndowamboyafo, nga sapo nindou bod+mond+ 40 ngasūndeandeimbi nafin worar+indu houmbo h+badūmboemo Por+imbo hifokoe-fimbhūnda. Ai yahomoya awi ng+r+ ses+ dagudifi hoe nd+im+ndefi nd+ihundi, nga ahambo hifokoand+hur+ hohumbo an+imbo rand+imboyafo mehomu. Ai-ana ndeara munju-moatūkun+ nafirundūmo houmbo-anemo asu s+hamboane tūru hifandarundi se y+n+ mb+isafan+ an+imbo yahomo houmbo,” mehundowamboya. ²² Ran+iyu asu ami-yomond+ bogor+ hondū ranai hoafi-yundūhi yahuya, “Se nindou ngorūmbo hoafi-ndafūhiya wamboya ahambo rar+he hoafi-mehando mb+samboyafo, nga yowan+.” Rayahundo mburamboya asu ai nindou hoar+fi-mayu ranahambo koamar+heira mahu.

Por+imbo Feriks sowana koamar+hawur+

²³ Ami bogor+ hondū ai ahandi hoarehi bogori-mefan+ ahafan+imbo hoafi-yup+rūhi yahuya, “Ami 200 pisao sowandūmondeimbi, asu 70 nindou hos wam+ n+mar+mondeimbi ngorū, 200 nindou yifiar+ sowandūmondeimbi ra gugur+nd+neapur+ mbund+na munju-moatūkun+ nafirundūmo digau houmbo an+imbo asu Sisaria ngoaf+ina n+moak+id+buo boabofeame gad+imo. ²⁴ Hos b+id+fi+r+ Por ai ran+wam+ han+imbohūnda kokoboadu h+n+ng+indu mbundūmo an+imbo asu ahambo ndondur+ Rom bogor+ nindou Feriks sowana h+badūri gad+imo,” mehu. ²⁵ Ran+iyu asu ami-yomond+ bogor+ ranai pas ra ndare sūru pap+r+andūhiya.

²⁶ Kar+hasi, Ro Krodius Risias-anah+ gafman+ yomond+ bogor+ adūkar+ Feriks+imbo pas nda sūru pap+r+handi: ²⁷ Suda ai nindou ndanahambo mburundūmo houmbo ndeara akim+ hifokoeimbo yang+r+memo. Nga asu ro h+imbor+maya+ anan+iya ai ana Rom+hūnd+ mayuwamboya+ asu ro wand+ ami-bab+id+imbo ahambo ahamundi warambeah+nd+ hūmar+hehur+. ²⁸ Ai n+imborur+ ahambo pap+hoafarur+ saheheamboya+ asu ro ahamund+ kans+r sowana sahūm+nd+ mahan+hi. ²⁹ Ro hoer+heandan+ ana ai ahamund+ ah+nūmb+ hohoan+mo ran+imboyo moan+ hoang+rūwur+ houmbo pap+hoafimarur+. Nga moai n+n+ hoafi ahambo hifokoe+ asu karabus+fi rambo pap+hoafi ranambe tūkūfeyo, nga wan+. ³⁰ Suda ai Por+imbo hifokoeimbo hoafi d+bo mas+hoemo ra ro h+imbor+maya+. Ran+imboanah+ asu s+hambo sowana ro ahambo n+mai koar+hehina akusu. Nindou dūdi ahambo pap+hoafimarur+ ranahamumbo s+hambo sowahi tūkūyafu hoafi d+id+iboado-mb+rundamboane sahehea hoafi-mehapur+.

³¹ Ran+yomo asu ami ai ahamund+ ratūpur+wambo refembo yahomo houmbo Por+imbo sowarundūmo ran+ n+imbokoan+ Andipatris ngoaf+ina mahan+mo. ³² Ngorū sih+ ami h+fi+nafi mahan+mo ranai ahamund+ wor+na h+h+r+yafu Serusarem+nambo hafomondūhi-yomo asu hos+wam+ homo-rundeimbi+ ahamumbo koamar+haupura Por+imbo Sisaria ngoaf+inambo sowarundūmo mahan+mo. ³³ Ai sowarundūmo han+mo Sisaria ngoaf+ihū tūkūyafu gafman+ yomond+ nindou bogor+ Feriks+imbo pas sabudowohū asu Por+imbo ahambo sowahi pamarūwuri. ³⁴⁻³⁵ Feriks ai pas ra hoer+andan+ mayowamboya asu Por+imbo se n+n+ h+fi+hūnd+yafi yahu haya dūdumefindo. Por ai Sisaria h+fi+hūnd+mayu ran+imbo ai fifire hayamboya asu ai hoafi-yuhū yahuya, “Awi ro s+hafi hoafi h+imbor+ndamboya+ nindou s+hambo pap+hoafi-maran+n+ ranai kod+mondan+,” mehu. Ran+iyu asu Herot+nd+ wor+ adūkar+ ranambe Por+imbo koafoefi mburumbo hifandūmo hoafi-mayu.

24

Suda ai Por+imbo pap+hoafi-maruri

¹ Hondahūfeimbi si munjamayowa asu God+imbo s+hai-randeimbi+ bogor+ adūkar+ ahandi ndūri+ Ananaias ai nindou bogor+imbo yafundeimbi+yomo asu Terturus Rom+yafe ah+nūmb+ hohoan+mo fifireandeimbi+ nindou ra-bab+id+ Sisaria ngoaf+ina mahan+mo. Ran+yomo asu ai tūkūyafu gafman bogor+ hondū Feriks ahandi h+imboahū Por+imbo pap+hoafi-marur+. ² Ran+yo Por+imbo mborai yahundowan+ sūfu tūkūmefi-yuwa asu Terturus ai ahambo pap+hoafi-rūrih+ yahuya, “Feriks nindou adūkar+, se hifandamunambe ana, ro moai yifiar+yifiar+yefi r+ihundi, nga aboed+ ham+nd+ man+imboefi. Ran+yo asu s+hafi-mayo hohoan+mo aboed+ ranambo ndan+ h+fi+hū ro s+imbor+ hohoan+mo sūngur+hu mar+ihundi. ³ Ran+imbo-hūndamboane munjuambo ngoafi munjuambo si y+hoefi ngusūfoambe aboed+ fufur+foare-amunūh+ asu s+hambo h+h+far+ihun+n+.

⁴ Awi ro s+hambo gedūhi k+k+h+em+nd+imbo moeisahi, nga y+hoef+imbo h+poambo-ndowamunūh+ y+hoef+ hoafi ak+dou nda h+imbor+ndafi sefomboanefi. ⁵ Ro hoer+huran+ nindou ndanana af+nd+imbo moaruwai hohoan+moyu randeimb-ani asu munjuambo h+fi Suda-yomond+ mbusūmo ai har+ hoafi bot+ire-arandi. Por ai nindou b+id+fi+r+ aipoan+imbo

hohoan+moyei rihundeimb; Sisas Nasaretihündi süngurihuri-rihundeimb-anefti sei arihündi ahei bogoriyu. ⁶⁻⁷ Raniyu asu Godind; wori ranamboani moaruwaimbon-dihaya yahuhaya hohoanimo-mayuwa asu ro ahambo kikihimari-hurimindefti. Ro ahambo yihoefti ahinümb; hohoanimo ranambo yibobofembo masefti, nga ami bogori hondü Riasias ai kusü ahand; nginind; nambo yihoefti warambeahind; hümarümündu. ⁸ Raniyu Riasias ai hoafiyuhü yahuya, 'Ahambo papi-hoafimbo nindou ranai shafi h;amboahü tükümbiyafu-ndamboane,' mehu. Asu nindou ranahambo düduar;wor; ana, se shafih;oar; munngu-moatükun; ro ahambo papi-hoafi-mar;hur; ra anihondümb; fifir;indowamboyaf;," mehu. ⁹ Munguambo Suda ai Terturus-babid; Porimbo papi-hoafirurühi yahomoya, "Rani-moatükun; ra e, anihond-ane," mehomo.

Por ai Feriks ind; h;amboahü hoafimayu

¹⁰ Raniyu asu Feriks ai Porimbo hoafiyafi yahumbo war;nambo yang;ri koamar;herü. Raniyu asu Por ai hoafiyuhü yahuya, "Se afind; h;mban; ndan; h;fihü yiboboro-randeimb; man;mbaf; ra ro fifir;he-amboanahi. Ran;amboanah; ro ahamumbo s;mbor; hoafomböhünda moai yih;mboyahi. ¹¹ Se düdu-düduyaf; ana, fifir;indowamboyaf; nga ¹² si maho ra ro Godimbo hohoan;mombohünda Serusarem;nambo hahühane. ¹² Ro-ana moai nindou ngortü-d;bo Godind; worambe s;mbor; hoafiyah;. Asu ro moai Suda-yafe rotu worambe adükar; ngof;hü amboan; har; hohoanimo bot;riheand;. Ro raweheanda asu Suda ai moai hoeirund;ri, nga wan;. ¹³ Haponda ai wambo papi-hoafirund;ri ra ng;ri aboed; hoaf;ndomondan; fifir;indowand;h; anihond-ane mb;saf;.

¹⁴ Nga ro nda anihond-ane asahi. Ro yihoefti amoaoyafe Godimbo hohoan;imoyahando ar;hand; naf; ra Suda ai ngorüpoan;amboane ase. Asu munguambo hoafi ah;inümb; hohoan;moambe engoro ranane asu Godind; hoafi hoafiyomo-rundeimb; sürü pap;marund; anihondümb;ar;heand;. ¹⁵ Rananah; asu ro anihondümb;riheand;h; God ai moaruwai asu aboed; hohoan;imoyeimb; yifimayei munguambo botifendü-r;amboayu ran; si ranahambo hifandar;hand; nindou ranai hifandarund; nou. ¹⁶ Ran;amboanah; asu ro munguambo si wand; ngusüfoambe aboed; hohoan;mo God asu nindou-yafe h;amboahü aboed; mb;marowa sahehea t;ng;rifoayah;.

¹⁷ Ro afind; h;mban; maho ra habod;imboyahi asu süngunambo wand; s;rambeahind; Suda aheimbo saiwan; Godimbo saimbohündambo Serusarem;na mahahüh;. ¹⁸ Ro rarihe hehea wand; fi aboed; tüküme Feyowa Godind; worambe Godimbo siheheandane, Suda ai wambo hoeimarund;ri. Nga asu ran;-s;mboran; ran;hü nindou afind; moai ro d;bo n;ngombo hoafi gobad;rund;, nga wan;. ¹⁹ Nga asu Esia h;fihünd; Suda bid;f;ri ai man;ngomo. Ai-boatei wambo papi-hoafi-marund;ri. Nga nindou ranai ahamumbo sowah; wand; hoafi engoro-ana, ai shambo sowah; ndüh; sifomo wambo papi-hoafi-mb;irund;ramboane. ²⁰ Ai refekoate-ayomo ana, asu nindou ndanai ro Suda-yomond; kans;ri ahamund; h;amboahü n;mbombo n;ne moaruwai ramar;heand; ro hoeirund;ri ana, asu ai ndüh; tükünda fu shafi h;amboahü hoafind; n;n;mbomoesi. ²¹ Mam; hoafi yang;ri mbe;ngor;mbai? Horombo ro kans;ri ahamund; mbusümo n;mbombo rarihe puküna hoafiyahüh; sah;ya, 'Yif;yeimb; aiana bot;ndahimboyei sa anihondümb;ar;heand; masahi ran;amboanemo ai shafi h;amboahü hoafemo ranana?' masahi," mehu.

²² Feriks ai Adükar;imbo anihondümb;rihoreimbi-yafe hohoan;mo ra aboed; fifireand;, nga ran;mboyu asu Sudambo awi h;badu n;ngomo mehupuri. Asu ai Suda ahamumbo hoafiyupurüh; yahuya, "Awi ami bogor; hondü Riasias ai kudüwan; an;imbo asu ro sihamund; hoafi ra did;boado-nd;heamboyahi," mehupuri. ²³ Raniyu asu ami bogor;imbo hoafiyund;h; yahuya, "Se ahambo h;bad;rihü awi h;n;ngrou-h;n;nground;ri. Asu Porind; ngunind; ai ahambo n;ne akidou moatükun; far;hefimbo ra se yowan; mb;samboyaf;," mehu.

Feriks ai Porimbo yimbu h;mban; karabus;fimbohünda hüputüpo-mar;herü

²⁴ Yahunümb; n;mb;yo hayamboyowane, Feriks ai ahand; n;moreh; Drusira-d;bo makosafe. Ahand; n;moreh; ranai ana Suda s;rambeah;nd;yo. Raniyu asu Feriks ai Porimbo mborai yahundo hürüheri haya Porind; Sisas Krais;imbo anihondümb;ofe hoafi h;mbor;mayundo. ²⁵ Raniyu Por ai mbumund; hohoan;mo, nindou ai ahand; hohoan;mo ra ndonde h;badand; hoafi, asu God ai süngunambo sihef;imbo yibobonde-amunümbui hoafi ra hoaf;mayuwa asu Feriks ai hoafi ranahambo yih;mbomayu. Raniyu asu Feriks ai hoafiyund;h; yahuya, "Andai ngafi, nga awi süngunambo ran;poan;imbo ambe-yang;rih; s;shambo mborai mb;sahan;imboyahi," mehundo. ²⁶ Nga asu Feriks ai mam; moatükun;imbo kameih;yu h;mboyu marand;. Ai ndananan;ya Por ai kak; ndembui yahuhayamboyu asu af;nd;imbo ahambo mborai yahundo haya watapor;mborü; marand;. ²⁷ Süngunambo yimbu h;mban; ranai howane, asu nindou mam; ahand; ndür;

Posius Festus ai Feriks'ndi fondi masemūndu. Ranīyu asu Feriks ai Sudambo hoafi nafireapurūhi Por karabusambe hiniŋgimariri.

25

Por ai Rom adūkarī bogorī Sisar papī-hoafi hīmborīmbo hoafīmayu

¹ Festus ai Sudia-yafe adūkarī bogorīmbofi haya hu ranīhū tūkūmefiyu. Asu ŋgimi nīmbi howane, ranī-sīmboani Festus ai Sisaria ŋgoafi hiniŋgire haya hafu Serusarem ŋgoafihū tūkūfi manūŋgu. ² Ranīyo ranīhū Godīmbo sihou-rundeimbi bogorī-yomo asu Suda bogorī bīdīfirī-yomo ranai ahambo sowana Porīmbo papī-hoafiyumbo hoafi sowandūmo mahomo. ³ Ai Festusīmbo dūdu-dūduyomo-ndūhi yahomoya, “Se yīhoefīmbo fandīhawamunī hawambo anīmbo Porīmbo koandīhaworani Serusaremīnambo mbīsūfu-wamboane,” mehomo. Ai ramehomo ra nafini worarife nīmarīhefe Porīmbo hīfokoeffimbo yahomo houmboemo. ⁴ Ranīyu asu Festus ai ahamumbo sīmborī hoafiyupurūhi yahuya, “Por ana Sisaria ŋgoafihū karabusambe mbanūŋgu. Ŋga ro-amboani ŋgiri amitata Sisaria ŋgoafīnambo hīhīrīndahe gadīhi. ⁵ Ranānīmbo asu sīhamundi bogorī nindou bīdīfirī ranai ro-babīdī mbīhanīmondamboane. Asu nindou ranai moaruwai hohoanīmondūni ana, ai ahambo ranīhū papī-hoafīmbīru-ramboanesī,” mehu.

⁶ Festus ai, ai-babīdī 8 simbaiyo asu 10 simbaiyo nīmarū mbura asūkaiyu Sisaria ŋgoafīnambo hīhīrīfi mahanu. Ranīyu asu ranī sinambo papī-hoafī dīdīboadofe worī ranambe nīmarūmbo Porīmbo papī-hoafīmbohūnda ndowarūndūmo tūkūndafundi mehu. ⁷ Ranīyo asu Por ai ahambo sowahī tūkūmefiyu-wamboemo Suda Serusarem ŋgoafi hiniŋgīru houmbo makosomo ranai botīyafu ahandī fikīmī wakīru nīŋgomombo ahambo papī-hoafīmarurī. Ai moaruwai moatūkunī ramareandī yahomo houmbo hoafi ranahambo anīhond-ane yahombo moai nīnī Festusīmbo nafuyiomo, ŋga wani. ⁸ Ranīyu asu Por ai sīmborī ahamumbo gūre-gūrerapurūhi yahuya, “Ro moai nīnī moaruwai moatūkunī nūnūŋgūrīheandī. Suda-yomondī ahīnūmbī hohoanīmo, Godīndī adūkarī worī asu Romī-yafe bogorī adūkarī Sisarīmbo amboanī munguambo ro moai nīnī moaruwai nūnūŋgūrīheandī, ŋga wani,” mehuamboyo. ⁹ Ranīyu asu Festus ai Suda-memo hīhīf-hīhīfī-yopurīmbohūnda Porīmbo dūdufindowohū yahuya, “Awi se Serusaremīnambo hafombo safomboyafi? Refe-anasī ro sīhafi papī-hoafī eŋgoro gagū Serusarem ŋgoafihū fīfirīndīheamboane,” mehunduwanboyu. ¹⁰ Ŋga asu Por ai hoafiyuhū yahuya, “Haponda hoafī dīdīboadofe worī ndanambe anīmboahī nda ai Romī-yafe bogorī adūkarī Sisarīndī wor-ane. Worī ndanambe anīmbo wandī hoafī nda ndanīhū dīdīboadofemboane. Ŋga se wudīpoaporo fīfirīrowandai ro moai Suda ahamumbo nīnī-moaruwai nūnūŋgūrīheapurī. ¹¹ Asu ro ahīnūmbī hohoanīmo ra hīfīnambo-rīheandūhī nīnī-moatūkunī rawarīheandī ana, ai wambo hīfokoandūndīra yīfīmbo aboed-ane anasī. Ŋga ro moai fefoefembo hoafīyahī. Ŋga asu ai wambo papī-hoafarundīrī ranī-moatūkunī ai tīkai yangīrayo ana, asu dīdai wambo ahamundī warīhūndeandīrī, ŋga wani. Ŋga awi ro Sisarīmbo hoafīndahanī anīmbo ai wandī hoafī nda hīmborīmbiyu-wamboane,” mehu. ¹² Asu Festus ai kansīr-babīdī wataporī-yomo mburu hoafiyuhū yahuya, “Se Sisarīmbo ai sīhafi hoafī ra hīmborīmbiyu-wamboane masafī ranīmbohūnda se ahambo sowana ŋgafī,” mehundo.

Festus ai Agripambo Porīndī hoafīmbo dūdumefiyu

¹³ Ranīyo asu yahunūmbī nīmbi howane, Suda-yafe adūkarī bogorī ahandī ndūrī Agripa ai ahandī rehī Bernaisī-dībo Sisarianambo makosafe Festusīmbo wakīfoefimbohūnda. ¹⁴ Afīndī si Agripa ahoro ho ai ranī ŋgoafihū nīmbafe hafembo mēfeyamboyo asu Festus ai adūkarī bogorī Agripambo Porīndī hoafī ranahambo hoafiyundūhī yahuya, “Nindou mamī ndanīhū mbanūŋgu horombo Feriks ai karabusambe hiniŋgimariri. ¹⁵ Horombo ro Serusarem ŋgoafihū tūkūyāhe nīmarīhane, Godīmbo sihou-rundeimbi bogorī asu Suda-yafe bogorī ai Porīmbo papī-hoafīrurūhī-yomo asu ai wamboya se ahambo wagīrīyafīsī, ŋga karabusī-ndafoandī mbīsafindo mehomondīrī. ¹⁶ Ranīyahī asu ro ahamumbo hoafīyahapurūhī sahiya, ‘Rom-yafe hohoanīmo sūngu ro-ana moai moaruwai hohoanīmo ratūpurī ra nindou ŋgorūmbo moanī-hoangīrīhu hohu nīmborī sehu rīhundī. Nindou ranai ahambo hoafī eŋgoro ana, ai sapo dūdi nīmorī ai ahambo papī-hoafīmarūrī ahamundī hīmboahū mbīsafindo anīmbo asu ahambo nafī sīhefendowanī ai nīnī-moatūkunīmboyo hoafī-memondo ranahambo ahandīhoarī gūre-gūrerandūhīmbo fīfirī hoafīmbiyu-wamboane,’ masahī.

¹⁷ Ranīmboanahī asu ai tūkūmefunda ro moai afurī hīhīnīŋgī-rīheandī. Ŋga rasi-nambo sīambe hoafī dīdīboadofe worī ranambe nīmarīmboyahī nindou ranahambo

sowaründümo sifomo masahapuri. ¹⁸ Nga asu nindou sapo ai ahambo papi-hoafiyumbo-memo ranai botiyafu maningomo, nga asu ai moai ahambo moaruwai moatükunimbo papi-hoafiruri. Asu ro ahambo rani-moatükuni raniimbo randüwurimboemo masahi, nga wani. ¹⁹ Nga ai-ana Porimbo hoafinambo yanggriyo ahamundi Godimbo süngufi asu nindou mamí ahandí ndürí Sisas yifimayu ranahambohünda raraomaruri. Nga Por ai yahuya, Sisas ai moai yifiyu, nga yanggiri mbanüngu mehu. ²⁰ Ro hoafi ranahandi nímíndíhündí ra fifiríndíhe türüboadíhe saheheamboyahísi, nga asu wambo ho-hoanimo ranai mamíkar-andríhüyo ro moai fifiríheandi. Raniimboyahí asu ro Porimbo Serusaremínambo gagufani animbo ranihü síhafí hoafí ra yibobo-mbírundamboane sahehea düdumeheando. ²¹ Raniyu asu Por ai hoafiyuhü yahuya, 'Ro-ana moeisahi, nga awi moani ratüpuriindahíhü nímbóahani Sisar ai animbo hoafí wandí ra dídíboado-mbíreand-amboane,' mehu. Raniimboane ahambo awi karabusambe kíkihírümündí mbura sünguna Sisar sowana Romínambo koandíheira mbúhuwa samboanahi," mehu. ²² Agripa ai Festusimbo yahuya, "Ro wandíhoari Poríndí hoafí ra hímborí-ndahando samboanahi," mehindowamboyu. Asu símborí Festus ai hoafiyundühi yahuya, "Refenanasi, sümbu animbo hoafí ra hímboríndafíndo," mehundo.

²³ Raniyo asu siambe Agripa ai Bernaisi-díbo yihuru sahari-sahariyafe hena mahúfe. Raniyafe ai amiyomondi bogori-yomo asu nindou rani ngoafihündí bogorimbo-yafundeimbi-babídí hoafí dídíboadofe worí ranambe kefoehi mahúsi. Raniyu asu Festus ai hoafimayuwa Porimbo sowaründümo mahifomo. ²⁴ Raniyu asu Festus ai hoafiyuhü yahuya, "Adúkarí bogorí Agripa-ani asu nindou se müngu ro-babídí aningomo ran-anemo se münguambo nindou ndanahambo hoeríuwurí. Nindou ranahambo afíndí Sudahündí ai ana Serusaremíhü asu ndanihü amboani wandí hímbóahü ahambo papi-hoafí-ríthorühí pukúna hoafíyeihí seiya, 'Ahambo hífokoandíworí, nga ai-ana ngírí asúkaindu yanggírí nüngu!' masei. ²⁵ Asu ro hoerí-heandani ana ai moai níni-moatükuni moaruwai ratüpuriyuwani wambo ahambo hífokoa-mandüwuri-yopoi. Nga ahandíhoari Rom adúkarí bogorí hondü Sisarimbo yahuya, ai animbo wandí hoafí nda dídíboado-mbíreand-amboane, mehu. Raniimboanahi ro ahambo koaríhefiyuwani hombo hoafí nda dídíboadoríhe asíheheandi. ²⁶ Nga ro hoerí-heandani moai ahandí hoafí ra aboedí fifiríheandi, raniimbo-hündambo animbo asu ro síhefi bogorí adúkaríimbo sowana pas nda sürü papíndíhi koandíheheamboyahí. Bogorí Agripa, raniimboanahi se-anaí asu nindou münguamboane síheimo sowana nindou nda sahümandí koaríhehina asünu. Síhírí ahandí hoafí bídífírí ndondíhu hímboríndefí mbundíhumbo animbo asu ro bídífírí papi-hoafí pasambe Sisar sowanambo sürü papíndíhamboane. ²⁷ Asu ro nindou karabusíhündí koaríhehinühí níne hoafí nindou ranahambo papi-hoafí-ríthorí ra pasambe pefe koehéfekoate-ayahí ana, wandí hímbóahü aboedí hamíndíyopoi," mehu.

26

Por ai Agripandi hímbóahü hoafimayu

¹ Raniyu asu Agripa ai Porimbo hoafiyundühi yahuya, "Hapoiandí se síhafí fimbo hoafí ra hoafiyafísi," mehuwamboyu. Raniyu asu Por ai ahandí warí nímoamoreandühí ahandí fimbo yare hoafiyuhü yahuya, ² "Bogorí adúkarí Agripa, ro hohoanímoyahani aboedí saf-ane síhafí hímbóahü Suda ai wambo papi-hoafí-maründíri ranahambo weindahi hoafíndamboyahí. ³ Ndanana awi aníhond-ane, rani-moatükuni ra nímbóe se Suda yíhoefí Godimbo hohoanimo símborí hoafíyefí aríhündí ra wudípoaporo fifírowandi. Raniimbo animbo asu se wandí hoafí nda afuríndo nímandífi hímboríndafí.

⁴ Horombo ro akídouyahambe peya hehea hahambo haponda ndani símbóani túkeheandi ra Suda ai ro hohoanimo sünguoríheandi ra fifírundi. Horombo ro wandí hífíhüyo asu Serusaremíngoafíhü nímbóahambe peyomo houmbo ai wandí hohoanimo fifírundi. ⁵ Farisi-yafe hohoanimo ranana ai tünümbí safíyo hayamboyo asu Suda yíhoefí hohoanimo ranahambo ngasünde-andeimbíyo. Ro rani hohoanimo süngumaríhandí. Ai fifírundi-rí-mboanemo, nga asu ai hoafíndímondühí ana, ra aníhond-ane mbeyahomo-ndamboane. ⁶ Nga haponda ro ndanihü manímbóaha ai wambo papi-hoafí-ríndíri. Ndanahandi nímbíndí nda yahurai-ane: God ai yíhoefí amoaó mamí ranaheimboya síheimo aboedí-aboedí ndíheandürí-mboyahí mehu raniimbo aníhondümboríhe heheamboanahi hífandíhi anímbóahi. ⁷ Yíhoefí 12 síri ranai Godimbo nímbóambo sírühí dídíbafíyahindo ríhündühí rani-moatükuni ranahambo yanggíríyei ai aníhondümboríhi hehi hífandímaríhündí. Nga Bogorí, ro-amboani hoafí ranahamboane aníhondümboríhe hehea hífandaríhandí. Nga ranahandi nímbíndíhündíyo Suda ai wambo papímaründíri. ⁸ Nímbóe bídífírí se ngírí ro-ana God

ai yifīyeimbī nendī botareandūrī ranahambo anihondūmbo-ndihundī aseia? God ai aboedī-aboedī-ndemunūhī yifīhūndī botinde-amunīmbui.

⁹ Horombo ro wandīhoarī rarīhe hohoanīmoyahūhī sahīya awi ro Sisas Nasaretīhūndī ahandī ndūrī hifīnambofīmbo afīndī ratūpurī ratūpurīnda masahīyosī. ¹⁰ Ranīyo asu ranīmoatūkunī ro Serusarem ŋgoafīhū ramarīheandī. Ranīyahī ro Godīmbo sīhou-rundeimbī bogorī-yomondī ŋgīnīndī sahamīndī hehea asu Godīndī nendī aheimbo karabusī-mariheandūrī. Ranīyahī asu ro nindou bīdīfīrī-babīdiyahe hehea aheimbo hīfokoeffendūrīmbo sahehea refemboane masahī. ¹¹ Asu ro aheimbo afīndīmbo Suda-yafe rotu worī munḡuambo ranambe tīḡrīfo afīndī sahandūrī marīhandī. Ro aheimbo ramarīheandūrī ra Adūkarīmbo moaruwai-moaruwaimbofoe hoafi, hoafīmbeyahūndowa saheheamboyahī ramarīheandūrī. Ro ŋgusūfoambe ŋgīnīndī-rīhandūrūhī aheimbo ŋgoafi adūkarī anḡunī mananḡo ranīhū amboanī ha kokofoa-rīheandūrī marīhandī.”

Por ai Sisasīmbo anihondūmbo-marirī ranahambo hoafīmayu

¹² “Ranīyo Godīmbo sīhou-rundeimbī bogorī ai wambo yīnī yahomo houmbo ŋgīnīndī masaundīra Damaskus adūkarī ŋgoafīnambo mahahī. ¹³ Nindou Bogorī Adūkarī, ro hūfīnīmbo nafī mbusūmo hahūhī si mamī sūnambeahīndī makosowa hoeimarīheandī. Si ranai ana hūfīhamīndī siayu ranahambo ŋgasūnde-andeimbiyo. Ranīyo asu si ranai nindou ro-babīdī nafīsūngu mahefī yīhoefīmbo kosī boakīma-foareamunī. ¹⁴ Ranīyefī asu ro munḡuambo hīfīnī pūtāpīyefī korīyefīmbo ro hīmborīyahane, hoafi mamī ai yare hoafīyowohū Hībru-yafe hoafīnambo yahoya, ‘Sor! Sor! Nīmboe se wambo moaruwai-mboarowandīra? Se ana yīhīmīndī moatūkunīmbo yitarowandī ranīmboane asu sīhafīhoarī asūbusīmboayafī,’ mehoamboyahī. ¹⁵ Asu ro duduyaheandūhī sahīya, ‘Adūkarī, se dīdīyafa?’ masahamboyu. Asu sīmborī Adūkarī ai hoafīyundūrūhī yahuya, ‘Ro Sisas-anahī, ŋga asu se-ana wamboane moaruwaimbo-arowandīrī. ¹⁶ Se botīyafō nīmbofī. Ro tūkūmeandī nda sīhambo wandī ratūpurī-mbohūnda kafoefe hīnīḡḡīfenīnanī wandī ratūpurī semīndīmboyahī. Ro sīhambo nīne-moatūkunī haponda nafūimehanīnī, asu sūngunambo nafūinda-hanīnīmboyahī ranīmoatūkunī ranahambo nindou bīdīfīrambo anihond-ane mbīsafī. ¹⁷ Ro ḡḡrī hīnīḡḡīndīheanīnanī, sīhafī nendī Suda anei asu ahei ndīfo anei ranai moaruwaimbo-ndīhinīnī. ḡḡa ro aheimbo sowanamboanahī koararī-heheanīnī. ¹⁸ Rananīmbo se ahei hīmboarī bīrīdīhawandūra nīmbo ra hīnīḡḡrīhī hehī si ranī-sowana mbeyahīndamboane. Asu Satanīndī ŋgīnīndī ra hīnīḡḡrīhī hehī God sowana mbeyahīndamboane. Rananīmbo asu wambo anihondūmbo-ndīhindīranī ahei moaruwai hohoanīmo ra amboawi mbīsahanī asu nindou God ai wand-anei mehundūrī ranī-babīdīmbo nīmmandeimboyei,’ Adūkarī ai ramehundīrī,” mehu.

Por ai ahandī ratūpurīmbo hoafīmayu

¹⁹ Por ai asūkai hoafīyuhū yahuya, “Bogorī Agripa, ro sūnambeahīndī moatūkunī tūkūmefeyo ra hoeirīhe heheambowambo asu ro ḡḡrī hoafi hīmborīnda hīnīḡḡīndīheandī. ²⁰ ḡḡa Damaskus ŋgoafīhū boatei hoafīyahandūrī heheamboyahī asu Serusarem ŋgoafīhū, Sudia-yafe hīfambe, Suda-yafe ndīfo aheimbo amboanī hoafīmehandūrī. Ro sahīya, ‘Se sīhei moaruwai hohoanīmo hīnīḡḡīndīhī hehī God sowana ḡḡei. Asu se sīhei moaruwai hohoanīmo hīnīḡḡīfembo nafūimbohūnda aboedī hohoanīmo sūngundīhindī,’ masahī. ²¹ Ranīmbo-hūndamboyo Suda ai wambo Godīndī worambe kīkīhīrūdīmondīrī mburu hīfokoeffendūrīmbo mehomo. ²² ḡḡa God ai mafarīhendīra aboedī nīmboambo nindou moanīnd-anei asu bogorīmbo-yafundeimb-anemo mamamī sīheimbo hoafi nda hoafehandūrī. Ro ḡḡorūpoanīmbo hoafīrīhandīpoanī hoafayahī, ḡḡa Godīndī hoafi, hoafīyomo-rundeimbī asu Moses ai hoafīmemo ranahanda-mbohūnd-ane hoafayahī. ²³ Ai yaru hoafīyomondūhī yahomoya, ‘Krais ranai yifīndu mbunda asu munḡuambo nindou ai botīfekoate-yeiambe ai-boatei botīndūfīmbo. Rananīmbo Suda anei asu ahei ndīfo ran-anei aheimbo aboedī hoafi ra wataporīmbo-ndandūrūmbui,’ mehomo,” mehu.

Por ai Agripambo anihondūmbo-ndowandī mehu

²⁴ Por ai ranī hoafi ra ahandī fimbo ḡīre-ḡīrerandūhī hoafīmayu huwamboyu asu Festus ai ahambo hoafīyundūhī yahuya, “Por, se-ana mamīkarī hohoanīmoayafī. Se sīhafī fīfīrīfe afīndī yamundīmara hafī, ranīnamboane sīhambo mamīkarī hohoanīmoaranīnī,” mehuamboyu. ²⁵ Asu Por ai sīmborī hoafīyundūhī yahuya, “Adūkarī Festus, ro-ana moai mamīkarī hohoanīmoyahī. Ro wudīpoaporīhe fīfīrīhe heheamboanahī anihondūmbo hoafayahī. ²⁶ Bogorī Adūkarī Agripa ai ndanī-moatūkunī ra munḡu fīfīreamboani, ḡḡa ahambo yīhīmboate-nīmboambo hoafayahando. Ro

fifiriheandi ai moai ranimoatükuni ra mamamboani bodifoareandi, nga nini-moatükuni Sisasimbo tükumefeyo ra moai dibo tükufeyo. ²⁷ Bogori Adükari Agripa, se Godindi hoafi, hoafiyomo-rundeimbi yomondi hoafi anihondumbo-rowandai? Awi ro fifiriheamboanahi, se-ana rambefoandi!" mehuamboyu.

²⁸ Asu Agripa ai Porimbo hoafiyundühi yahuya, "E, nimboea, hapondani yanggiri hamindi se wambo rando hoafindafindira Sisasimbo anihondumbo-riheandeimbi tükumandaheyo?" mehu. ²⁹ Raniyu asu Por ai simbori hoafiyuhü yahuya, "Bodifohüyo asu hoandarühüyo ranambo aboed-ane. Nga ro yarithe Godimbo didibafeheandi. Senafi asu nindou munju düdi ai haponda wandi hoafi hihimborayei munjuambo se ro nahurai tükündahindi samboanahi. Nga asu siheimbo seninambo nahurai hihimondi-hefendura se karabusambe nimarimbo ro moei asahi," mehuamboemo.

³⁰⁻³¹ Asu raniyomo bogori adükari Agripa, gafmani-yomondi bogori Festus, Bernaisi asu nindou bidifiri ai-babidi mamarei ranai bobotiyahi hehimbo ngorü-goanini heihü ai rarihi hoafiyehi seiya, "Nindou ndanai ana moai nini moaruwai ratūpuri mamambo rareandi, nga ranimboane ai ngiri yifindu asu karabusindüfyu," masei. ³² Raniyu asu Agripa ai Festusimbo hoafiyundühi yahuya, "Nindou ndanai Sisarimbo hoafiyowan ahandi papi-hoafi himborkoate-yumbonana se ahambo moani koarishawurani hu," mehu.

27

Porimbo Rominambo homböhünda sipambe hinigimariwuri

¹ Ro Itari hifinambo sipambe hombo hoafi ra fimarindümo. Ranio Romihündi ami-yomondi bogori Surlus ai Por asu karabus nindou bidifiri ahamumbo Itarinambo hifandimarapuri hu. Surlus ai Romi-yomondi bogori adükarindi ami bidifir-ambeahind-ani. ² Ro sip mam Adramitium ngoafihündi-mayo ranai ndeara Esia hifambe himbomayo ranambe kefoku hohu mahefi. Nindou mam ahandi nduri Aristarkus Tesaronaikahündi Masedonia hifambeahindi ranai-amboani ro-babidimbo mahu. ³ Siambe hefi Saidon ngoafihü tükumehündi. Ranio asu ranihü Surlus ai Porimbo aboedi ndore hohoanimo-yundowohü yahuya, "Se ngafi sihafi ngunindi shambo fehefenimbo hoeindowapuri," mehundo. ⁴ Asu ranihünda botiyahu hohu sipambe hefene werinambo semindimuni koamarihemuna Saiprus airanikimi mahefi. ⁵ Asu ro Sirisia hifi asu Pamfria hifikimi siriwara hangifo süngu hefi Risia hifambe Maira ngoafihü tükumehündi. ⁶ Ranihü ami-yomondi bogori ranai ngorü sip Areksandriahündi Itari hifinambo himbomayo ra fifire hayamboyu asu ai yhoefimbo sip ranambe koamarihemuni. ⁷ Asu sip ranai weri afindi wambo moani hinigirou mahowa ranambe yahunümbi siyefi hohu, moani afindi tigrifombü hinigirou safi Nidus ngoafikimi tükumehündi. Nga ranafi hombo weri ranai gumaremunambo tigrifoyefühi asu Krit airan Sarmone bidifirani raguanii hunduni wakimehündi. ⁸ Asu ro siriwara himborki süngu moani hürütümo hefi hohoe mam ahandi nduri Hohoe Aboedi sei arihündi Rasea ngoafikimi ranihü tükumehündi.

⁹ Ro moani gedühi nimatefi hefi hefimbo asu Suda ai sesi wehimbo si ranai ho hayambo wambo siriwara ranai afindi-afindi mayowambo sipambe hombomayo ra moaruwai hamindio. Ranimboyu asu Por ai ahamumbo ahini hoafimayupuri. ¹⁰ Ai yahuya, "Wai, ro rarihe fifiriheandi sihiri moani haponda botiyahu ahefi ana, moaruwai hamindi tükündifemboe asu ngiri napo sip yanggiri-ndo, nga sihir-ambao kapeihü animbondemboeyefi," mehu. ¹¹ Nga asu ami-yomondi bogori ranai moai Porindi hoafi ranahambo anihondumbo-reandi, nga sip semündi-hurandeimbi nindou-mayu asu sip aharamburi ranahafandi hohoanimo süngumareandi. ¹² Aboedi hohoe ranana ai weri afindiyowambe ra aboedi-yopooi sip ho paiari rambo. Ranio asu nindou afindi sipambe mamarimo ranai ranihünda botife hefe siriwara süngu ho Finiks hohoeambe nimarimbo hohoanimo-memo. Finiks hohoe Krit airanihane apuiaro. Ranihü animbo ai weri afindambe aboedi nimateimboeyei.

Siriwara ambe hoeweri afindi tükumefeyo

¹³ Refe hayamboyanane, süngunambo weri akidou ranai hoarinafinipoedi werimayo. Ranio asu nindou ranai yaru hoafiyomondühüya awi ndandifeyowan ana, aboedi safi ngemboeyefi mehomo. Ranio asu ai sipimbo kikihiyimindi nngimbo moatükuni ahandi nduri anga ra hüründümo foaru houmbo ai Krit airani himborkikimi mahomo. ¹⁴ Nga asu homondane, moai amitata nginindi hamindi weri ahandi nduri 'Ndihonipoedi Werii ranai Krit airan ranafipoedi masino. ¹⁵ Ranio asu werambe sip semindi himbomayo ra ngirindimo. Nga ro moani rarihu hinigirihundane, weri ai sip ra semindi maho. ¹⁶ Ranioyefi asu ro rebanafi airani akidou mam ahandi nduri Kauda

hundūni weriakoate-yowanī wakimehundī. Ranihū ro sapo bot akidou sipambeahindī makiaro ranahambo hūrūtumbo tīngirīfofefūhī kiahū hūhīmarīhundī. ¹⁷ Ranīyomo asu bot akidou ranahambo sipambe hūrūdūmo nandu hūputūpumarūdūmo. Asu wofī nginindī bīdīfirī sip hoarehī safoaru hanīmo mburu hūhīru hīnīngīmarundī. Sip ranai Ribia-yafe hīfikīmī gudi karīhoembī ranī sūngu ngomboe yahomo houmbo yīhīmbo-yomondūhī ser sipīfihī makiaro ra hīfnamaru hanīmo. Sip ra werīnambo yangīrī funamīndī mbīho yahomo houmbo. ¹⁸ Moanī afīndī hamīndī hoewerī ranai yare matiyaro-wamboemo, asu ngorū sinambo bīdīfirī napo sip ranambeahindī hīmonī fufumafoarundī. ¹⁹ Asūkai ngorū sina ai sip ranahandī napo ra masafoarundī. ²⁰ Afīndī si maho ra moai ro akidou-amboanī hūfīhamīndī mupui hoerīhundī. Nga werī ranai moanī afīndī nginindī hamīndī tūmero ho. Ranīyefī asu ro ngīrī aboedambo-ndahundī sefī hohū hohoanīmomefī.

²¹ Nindou sipambe mamarīmo ranai sesī, sesīkoate-moanī gedūhī heimbo sūngunambo Por ai botīfī hangīfoanī nūngunambo hoafīyuhū yahuya, “Awi se wandī hoafī ra hīmborīkīmī-mbonana ngīrī Krit airan ra hīnīngīrīhī hei. Asu ranīmbe-mbonana ngīrī munḡambo napo ra yare yahurai moaruwaimbo reandūhī yeimbīrīhundī, nga wanī. ²² Nga asu ro haponda sīheimbo nda hoafehandūrī, awi hapoana ngūsūfoambe afurīndīhī kūdīhindī! Nindou se-ana ngīrī mamī ai-amboanī yīfīndū, nga sip ranai yangīrī anīmbo awarīndīhoemboe. ²³ Ro Godīndī nindouya hehea asu ahambo hohoanīmoya rīhandeimbī mayahambo nīmbokeanī ahandī sūnambeahindī nendī wambo-so tūkūmefīyū. ²⁴ Ai wambo hoafīyuhū yahuya, ‘Por, awi se yīhīmbo-ndamboayafī! Nga se Romī-yomondī bogorī hondū Sisarīndī hīmboahū mbīnīmboafamboane. God ai sīhambo aboedī hohoanīmoyunīnūhī nindou se-babīdīmbo sipambe ahei ranai ngīrī moaruwaimbo-ndahindī,’ mehu. ²⁵ Ranīmbo-hūndambo anīmbo awi nindou nda se ngūsūfoambe afurīndīhī kūdīhindī! Ro Godīmbo anīhondūmbo-rīhīmboanahī, nga ranī-moatūkunī ra sūnambeahindī nendī hoafīmayundīrī yahurai hamīndī anīmbo tūkūndīfemboe. ²⁶ Nga awi sīhīrī hoe mbusūmōndūhī ngorū airanī amaro ranī hīmborīkīmī ngēfī tīrīmondī-humboyefī,” mehu.

²⁷ Ndeara 14 nīmbyefī hohū hoewer-ambeahindī Edriak Sīrīwara ambe mahefī. Nīmbyē mbusūmōndūhī nindou sip sowandūmo homōndeimbī-memo ranai yaru hohoanīmoyomōndūhūya, ndeara gudianī tūkūyahū-ndūhanefī mehomo. ²⁸ Ranīyomo asu ai wofī hoandarī ranīfihī nīmboareimbī moatūkunī paru hīmondī-marūdūmo ra hīmonī sīmōngorū hoerīundane, asu hoe hohoe ranai 40 mita sīmōngorīfihī hanī kaimayo. Asūkaiyomo akidou sūhīyafū homo mburumo safoaru sīmōngorīundane, 30 mita sīmōngorūhū hanī kaimayo. ²⁹ Sip ranai nīmoei yahafī hīmonī nīnouayo ranīfihī ngō pandarīmboe yahomo houmbo yīhīmbo-yomōndūhī-yomo, asu ai sip kīkīhīyīmīndī moatūkunī anga yimbūyimbū ra sipambeahindī daboadanīpoedī safoarūdūhī simbeyowa yahomo houmbo dīdībafīmemo. ³⁰ Ranīyomo asu nindou bīdīfirī sip sowandūmo homo-undeimbī-memo ranai sipambeahindī fefoefe hefe aboedambōfembo yahomo houmbo nafī kokomarundī. Ranīyomo ai botī akidou sipambe mafoero ra sowandūmo houmbo sip hangīfoanī anga safoefe tītanīmemo. ³¹ Nga asu Por ai amī-yomōndī bogorī-mayu asu amī bīdīfirī ranahamumbo hoafīyupurūhī yahuya, “Asu nindou ndanai sipambe refe nīmarīkoate-ayomo ana, asu se ngīrī aboeda gudianī ngomo tūkūndafundī,” mehupurī. ³² Ranīyomo asu amī ai wofī botīfihī makiaro ra kīkīmarunda bot ranai hīmonī pīmayo.

³³ Ndeara simbo yangīrīmayo-wamboyu Por ai aheimbo sesī sahūsi yahuhaya hoafīmendūrī. Ai yare hoafīyundūrūhī yahuya, “Se 14 nīmbyē ra afīndī hohoanīmoyeihī hīfandīmarīhū hei-ane. Asu ranambe se moai nīnī sesī akidou-amboanī kīkīfoarīhindī. ³⁴ Haponda ro sīheimbo hūti hoafehandūrī, nga se yangīrī nīngombōhūnda sesī bīdīfirī dagūdi. Asu ngīrī sīhei akidou moatūkun-amboā moaruwaindo, nga se moanī aboedī nīboadeimbōyei.” ³⁵ Por ai ranī hoafī ra hoafīyū mbura sūnguna bret bīdīfirī fufuramūdū haya ahei hīmboahū Godīmbo hīhīfirūrī mbura karamūdū haya masesu. ³⁶ Ranīyeyī asu munḡambo nindou-mayeyī ranai aheimbo ngūsūfoambe aboedī ndore kūrēandūrūhī asu ai-amboanī sesī ra sahūmūdī hehī masahūsi. ³⁷ Nindou munḡambo ro sip ranambe mamarefī ra 276 nindou-yefī. ³⁸ Ndeara munḡambo nindou ai sesī, sesī sīmogodūhī sahūsi nafīrīhūmūdīhī nīboadeimbo sip ranai nīmborīkoate yīmōembīreandī yahomo houmbo wit bīdīfirī ra sīrīwara ambe fufumafoarundī.

Sip ra ho gudīfihī pareandūhī butakī-marīhoayo

³⁹ Ndeara sifoai peyoane, asu ai moai hīfī gudīkīmī ra ndoru hoerīundūhī fīfīrundī. Nga asu ai wafōeho kare sīhendānī gudi aboedī pīmaramīndo ranī yangīrī hoerī

houmbo awi sihr̄i ranambe animbo sip sem̄ndi homboane yahomo houmbo ho-hoan̄imomemo. ⁴⁰ Ran̄iyomo asu ai anga ranahandi wofi ra kibod̄iru mburu sihr̄wara ambe fufumafoarundi. Rarund̄i n̄ngomomboemo asu ai maru wofi sapo sip n̄m̄ndi kik̄ihem̄ndi horambomayo ran̄ifli h̄imond̄imem̄ndo ra fufur̄mar̄hoemo. Ran̄iyomo asu ai ser̄i han̄gifoan̄i bot̄imaru hafomo sip̄imbo sem̄ndi mb̄ihowa yahomo houmbo. Ran̄iyef̄i asu ro gudian̄i mahefi. ⁴¹ Nga asu sip ranai gudian̄i h̄ifo h̄imoni gudi-ambe kik̄ih̄yo haya mamaro. Ran̄iyō sip han̄gifyowan̄i ranai kik̄ih̄yowohū asu daboadan̄i ranai wer̄iyafuinambo butak̄imarihoayo. ⁴² Ran̄iyomo asu ami ai karabus nindou ranahamumboya, h̄ifokoand̄ihupuran̄i animbo mam̄i ai-amboan̄i boboriyo aboedambofekoate-mbeyomonda yahomo houmbo, hoafi fifir̄marundi. ⁴³ Nga asu ami-yomondi bogori ranai Por̄imbo aboedambofimbo yahuhaya hohoan̄imo-mayundo. Ran̄iyu asu ai ami ranahamumbo refe hohoan̄imo ana yowan̄i yahuhaya refepoan̄i mehupuri. Ai ahamum̄i hoafiyupurūh̄ya, nindou mun̄guambo dūdi ai boboriyurandeimb̄i ranai boatei sipambeand̄i h̄imon̄i hor̄p̄indohoi p̄ndu haya gudian̄i bobor̄indu ngu tūkūnd̄ifyu,” mehupuri. ⁴⁴ Ranan̄imbo asu amur̄i ai n̄m̄i goesur̄i asu sip butak̄i-r̄hoem̄i-mayo ran̄ifli kik̄ih̄i-ndūndūmo houmbo fun̄i-fun̄indu ngomo mehupuri. Ai rawoyafu houmboemo boboriyomo homo gudian̄i mun̄gua aboed̄i tūkūmefundi.

28

Por ai Marta airan̄ihū man̄inggu

¹ Asu ro aboeda gudian̄i tūkūyahu hoeir̄ihu-ndūh̄iyef̄i awi nda Marta airan̄i sei ar̄ih̄und̄-ane, masefi. ² Nindou ran̄ih̄undambo mayei ranai ȳhoef̄imbo aboed̄i-boed̄imarihimuni. Hoeyowohūmo nḡis̄ihar̄i-mayowamboyei, asu ai hai p̄pir̄ih̄undūh̄i ȳhoef̄imbo mun̄guambo se mborai sūh̄isi haiheh̄uyei, masefi. ³ Por ai hai d̄ir̄i fufur̄am̄ndū hai-mayo ran̄iwam̄i dabur̄ifyuwane, amoas̄ir̄i ai ranambeand̄i hai h̄if̄inambo tūkūmefeyo. Ran̄iyō ai Por̄ind̄i war̄ifli nḡamondam̄ndi haya makiaro. ⁴ Nindou ran̄ih̄undambo-mayei ranai hoeir̄ihindane, amoas̄ir̄i ranai Por̄ind̄i war̄ihū nḡamondam̄ndi haya makiaro-wamboyei, ai aheih̄oar̄i simbor̄i ndūwur̄i-yahindūh̄i seiya, “Awi nindou ndanai nindou h̄ifokoare randeimb̄-ani. Ai sihr̄wara ambe moai ȳfiyu, nga asu mbumund̄i hohoan̄imo ranai moai ahambo yan̄gir̄i n̄ngombo hohoan̄imoyō,” masefi. ⁵ Nga asu Por ai amoas̄ir̄i ranahambo kik̄imarihoayuwa haiambe kikefoai p̄mayo, nga Por̄imbo moai n̄n̄i-moatūkun̄i ak̄id̄ou-amboan̄i tūkūfeyo. ⁶ Ai ahambo wat̄ihar̄i fimand̄iyō asu moan̄i n̄mai ȳfi p̄mand̄ūyo sei hehi h̄ifand̄imarihor̄i. Ai ahambo gedūh̄i h̄ifandūh̄i heimboyeian̄i ahambo n̄n̄i-moatūkun̄i moaruwai tūkūfendokoate-mayowa, asu sūnguna nḡorū sūngur̄ih̄i hohoan̄imoyei h̄i seiya, “Awi ai-ana god-ani,” masah̄indo.

⁷ Asu nindou mam̄i h̄if̄i ran̄ih̄unda bogori ahand̄i ndur̄i Pubrius ahand̄i h̄if̄i ra ngoaf̄ik̄im̄i man̄inggo. Ran̄iyu nindou ranai ȳhoef̄imbo aboed̄i ham̄ind̄i mborai-mboraiifi sem̄ndūmuni ahand̄i wor̄in̄i-mareamuna asu ro ahambo-so nḡim̄i si man̄imboef̄i. ⁸ Ran̄iyō asu ran̄ih̄u Pubriusind̄i af̄ind̄i ranai fur̄imboyuh̄i anḡnūmbo fond̄ih̄u mapu. Ahand̄i fi ranai h̄if̄i af̄ind̄i tūkūfe asu fur̄imboyuh̄i ahand̄i fondan̄i mapu. Ran̄iyō asu Por ai kefuai h̄ifu war̄i ahand̄iwam̄i nande mbura d̄id̄ibaf̄ifli anḡnūn̄i ra aboed̄imariir̄i. ⁹ Por ai ran̄i-moatūkun̄i ra ramareandamboyo asu mun̄guambo anḡnūmb̄i nindou h̄if̄i ran̄ih̄undambo-mayei ranai masineia ahei anḡnūn̄i ra aboed̄imareand̄ur̄i. ¹⁰ Ran̄iyei ro sipambe hombo masefa ai ȳhoef̄imbo b̄id̄if̄ir̄i moatūkun̄i ro mbon̄imbo-mar̄ihum̄indef̄i ra fufumaseh̄umuni.

Por ai Rom̄inambo mahu

¹¹ Asu ro nḡim̄i amoamo ran̄ih̄u n̄imboef̄imbo sūngunambo sip mam̄i airan̄i ran̄ih̄u hoewer̄i af̄ind̄imayowa mamaro ranambe kamefoehund̄i. Sip ranana Areksandriayafe sip̄iyō. Asu sip han̄gifyowam̄i Mboaf̄o god̄ sisam̄i ra mapaiaro. Ran̄iyef̄i ro sipambe kefoehu hohu ran̄i h̄if̄i ra h̄in̄inḡir̄ihu hohu mahefi. ¹² Ran̄iyō asu hef̄i hef̄imbo Sirakyus ngoaf̄ih̄u tūkūyahu ran̄ih̄u nḡim̄i si mamarefi. ¹³ Asūkai ran̄ih̄unda bot̄iyahu hohu hef̄i hef̄imbo Regium ngoaf̄ih̄u tūkūmehund̄i. Mam̄i nḡorū si ranambo wer̄i ranai hoarin̄ipoed̄i wer̄imayo asu yimbu siyef̄i mbur̄ihu hef̄i Puteori ngoaf̄ih̄u tūkūmehund̄i. ¹⁴ Ran̄ih̄u ro an̄ihondūmbo-r̄ihindeimb̄i man̄imboeia hoemarihund̄ur̄i. Ran̄iyei ai ȳhoef̄imbo ai-bab̄id̄imbo ran̄ih̄u mam̄i wik̄i n̄ngombo hoaf̄imayeia man̄imboef̄i. N̄imboef̄i mbur̄ihu asu sūnguna Rom̄ ngoaf̄ih̄u hef̄i tūkūmehund̄i. ¹⁵ Rom̄ih̄und̄i an̄ihondūmbo-r̄ihindeimb̄i ai ro ran̄i ngoaf̄ih̄u tūkūyahumboanef̄i hoafi ra h̄imbor̄iyei hehimbo, asu ai Apiusind̄i Maket sowah̄i nindou aporambo wor̄i nḡim̄i fondarūh̄i sinei

mbumarīhimuni. Raniyu Por ai aheimbo hoeireandūri haya, Godimbo hihifirūrihi ngusūfoambe afure kūmareandi.

Por ai Romihū Godindī hoafi bokamarihendi

¹⁶ Hifi Rom ngoafoambe tūkūyahundane, ranihūnda gafman nindou ranai Porimboya se sihaf-amboani wori mamī ranambe nimbafani ami mamī ai sihambo hifandi-mbiraninamboane mehomondo. ¹⁷ Ngimi si ra howane, asu Por ai Suda-yei bogorimemo ranahamumbo wataporimbohūnda mborai yahupuri haya hūmarīhepuri. Ai munḡu mafandunda, hoafiyupurūhi yahuya, “Wandafi mamī. Ro moai nini akidou-amboani rarīheandi sihefi nindou asu sihefi amoa moami-yomondi ahinūmbi hohoanimo ranahambo hifinambo-fembohūnda. Nḡa Suda ai moani wambo Serusaremihū kikihirūndūmondiri mburu Romiyomondi warihūmarūndiri. ¹⁸ Raniyomo Rom ai wandi papi-hoafi hīmborī-yomonda ro moai nini-moatūkunī rarīheanda hoeirūndi wambo hifokoeferūndi-imbohūnda. Raniyo ai wambo aboedambo koarīhefe-ndiri-imbo mehomo. ¹⁹ Nḡa asu Suda ai rani hoafi ra hīmborī-koate-memonda asu ro hoafimbo moai nḡorū nafi yanḡoro. Raniyahī ro Rom adūkarī bogorī Sisar ai wandi hoafi ra awi hīmborī-mbiyu masahi. Rani-moatūkunī rameheandi ra ro moai akidou-amboani nindou raniyehi ranahambo papi-hoafirīhandūri, nḡa moai hamīndiyo rameheandi. ²⁰ Rani hoafi rani-mboyahī ro sihamumbo mborai-sa hūmarī-heheapuri hoeiefepurūhi wataporimbo-yopurimbo sambo. Ro anihondūmborīhe heheamboanahi hīmboayahī sapo nīne-moatūkunī Israer munḡuambo hīmboayehi ranahambo. Rani-moatūkunī ranahandi nīmīndihūndī-ane sen haponda wambo hūputūpu-rīhendiri-mboayo,” mehupuri. ²¹ Raniyomo asu ai ahambo sīmborī hoafiyomo-ndowohū yahomoya, “Ro moai Sudia-yafe-mayo pasi sihambohūnda akidou-amboani sahumīndefi. Asu moai yihoefi wandafi mamī Suda ai ranihūndambo sihambo hoafimbo hūndi hoafi sowandūmo siromo. Asu moai sihambo moaruwai hoafiyoweimbi hūndi hoafi ra tūkūfe raraorandi, nḡa wani. ²² Nḡa awi ro sihafi hohoanimo ra hoafiyafani hīmborī-mbo sefomboanefi. Rani-moatūkunī ra nīmboe sapo ro fīfirihūndi munḡuambo nindou Sisas ai Godindī nīmoranī seimbī aipoanīmbo-mehīndi ranai se nīmbafambeahīndi ranahambo moaruwaimbofe hoafimayehi,” mehomondo.

²³ Raniyomo asu rani-sīmboani fandihumboane yahomo houmbo, nindou afīndi ranai Por nīmarūhi mafandūndi. Raniyu Por ai God nḡinīndi hīfandarandi ranahambo wataporimbo-marandi. Raniyo nindou ranai Sisasimbo anihondūmbo-mbirūwuramboane yahu haya Mosesīndi-mayo ahinūmbi hohoanimo asu Godindī hoafi hoafiyomorundeimbi yomondi-mayo hoafi sūrū pefe masīhefeyo ranahandi nīmīndi ra wataporimbo-marandi. Rani-moatūkunī ra moani hapoadūmbo siambe piyu haya wataporimborā hu-hu-humbo nīmboakoani kikimaramūndu. ²⁴ Raniyomo asu nindou-memo ranai bīdīfirī ahandi hoafi ra anihondūmborūndi, nḡa asu bīdīfirī ai awi moai ranahambo anihondūmborūndi. ²⁵ Por ai mamī hoafi ra hoafiyu hayamboyuwane, asu sūngunambo ai bobotiyafu houmbo ahamūndihoari hoafi ranahambo sīmborī hoafiyomo houmbo bukūrūmefūndi. Sapo Por ai yare hoafiyuhū yahuya, “Yīfiāfi Aboedi ranai Godindī hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaia ranahandi yafambe sūngure haya asu sihamūndi amoa moami ranahamumbo anihondū hoafimayu! ²⁶ Aisaia ai yare hoafiyuhū yahuya,

“Se nḡafi nindou ndanaheimbo hoafīndafīndūri.

Se hīmborī yanḡirī hīhīmborīpo-ndeimboyei,

nḡa asu nḡirī fīfirīndīhi tūrūboadīhīndi.

Se hīmboapondei nḡeimboyei,

nḡa asu nḡirī hoeīndīhīndi.

²⁷ Nīmboe sapo nindou ndanahei hohoanimo ranai tapīhami-yondūrihi

ahēi hīmboambe ra gūre papīreandūri

asu ahēi hīmboari ra dīkīreandūri rāraora hayambo wambo.

Refekoate-ndeiani, nindou rani-mayehi ranai awi ahēi hīmboarinambo hoeirīhi,

ahēi hīmboambe ranambo hīmborīyei

asu ahēi hohoanimo ranai korīfoareandūrihi

ai wambo sowana hehūpo ro aheimbo aboedi-aboedi fendūrimbo-hūnda,’ Aisaia 6:9-10 mehu,” mehu.

²⁸⁻²⁹ Raniyu asu Por ai ndeara bīdīfirāna hoafiyuhū yahuya, “Awi se rani-moatūkunī ranahambo hohoanimo tūrūboadūhi fīfirīndīhīndi. Sapo God ai nindou aboedambobembo hoafi ra Suda-yafe ndīfo ranaheimbo-so maho-ane, nḡa asu ai-amboani hoafi ranahambo hīmborī-ndeimboyeisi!” mehu. ³⁰ Por ai worī mamī ahandi

pemîyu haya ranambe yimbu hîmbanî manüngu. Ranîyu asu ai nindou dîdîyei ahambo-so tüküyahindanî mborai-mboraifi semündündürî dîdîboado-reandürî marandî. ³¹ Ai rarearühî God ngîninîndî hîfandarandî ranahambo aheimbo yîhîmbokoate-wataporîmbo-randürühî Sisas Kraiss Adükarî-mayu ranahambo yamundeandürî marandî, ngâ nindou mamambo moai yowanî yahundo.

Rom Pas Por ai Romihündambo sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürü ro Por-anahı, roana Kraıs Sıasındı moanı ratüpurıya-rıhandeımb-anahı. God ai wambo Kraısındı hoafı semındı ho-ramböhünda kafaore hınıngıreandırühi asu se aboedı hoafı ra bokandıhawandı mehu-anahı nda. ² Aboedı hoafı ndanahambo God ai horombo hoafımareandı asu hoafı ra ahandı hoafı hoafıyomorundeımbı ai ahandı Bukambe sürü paru masıhoemo. ³ Aboedı hoafı ranana ahandı Nımorı ranahamboane hoafımayo. Nımorı ra Sudahündı nındou adükarı bogorı Defıtındı sırambeahındı nındoumbofı tükümeıfyu. ⁴ Nga ahandı sürıhoeımbı yıfıafı ranahambo ana God-ani ahandı afındı hondayı. Ai Godındı Nımor-ani ranımbı weındahı randeanda tüküfemböhünda God ai ahandı ngınındı afındınambo ahambo yıfıhündı botımarı. Sapo aiana sıhefı Adükarı Sıas Kraıs ra. ⁵ Ahandı sünguyo ro hoafı semındı ho ratüpurı ra masahumındefı. Asu Suda-yafe ndıfo nımorehı nındowenıhı munğuambo hıfıhü ranai Sıasımbı anıhondümbı-ndıhoruhı ahandı hoafı ra süngumbırıhındı yahuhaya ranımbı-hünda God ai yıhoeıfımbı kamafoareamunı. ⁶ Asu nındou Rom ngıoafıhü amarei ra sıheimbo kameıhıyü hoafı ra hoafımbı koamarıhemunı. Sapo sıheimbo God ai Sıasındı-aneı mehündü. ⁷ Se Rom ngıoafıhü amarei sıheimboyo sapo God ai ngıoafı parearıhı asu ai nındou wand-aneı yahuhaya dıbonımendürı, sıheimboanahı ro sürü nda paparıhandı. Sıhefı Ape God asu Adükarı Sıas Kraıs ai sıheimbo moanı hıpoambo-ndıneandırühi ngıoafıfoambe afurıfımbı hohoanımo mbısabına-ndıramboane.

Por ai Romihündı hoefındürımbı yahumboanı

⁸ Ro randıhe hoafındıhandürı samboanahı, munğuambo hıfı nındou amarei ranai se anıhondümbı-rıhındı nındou anımbıoeı ranımbı wataporımbı-arıhındı ranımbıanahı asu Sıas Kraısındı süngu sıheimbohünda wandı God ranahambo hıfıfarıhünı. ⁹⁻¹⁰ Godındı Nımorı ranahambo aboedı hoafı ra hoafıya rıhanduhı wandı munğuambo hohoanımo Godımbı ratüpurı-yahıhanahı. Ai fıfıreamboanı sapo ro nımbı-nımbı sıheimbo hohoanımoıyahıhı ahambo dıdıbafıya arıhandı. Ai wambo sıheimbo hoefındürımbı farıhefe-ndırımbıhındı hohoanımoıyü ana, asu ro süngunambo dıdı sıheimbo hoeındı-heırımbıoyahı. ¹¹ Ro Yıfıafı Aboedındı-mayo moatükunı sıheimbo ngınemındı-ndürımbıhındı segodürımbı sambo, ranımbıanahı asu ro sıheimbo hoefındürımbı hohoanımo-ayahandı. ¹² Hoafı nda rahurı-ane: Sıhefı anıhondümbıoeı ranına sımborı-sımborı ngınımbı-ramındımun-amboane samboanahı hohoanımoıyahı.

¹³ Wandafı mamı, se ndorıhı fıfırındıhındı, ro sıheimbo sowana afındımbı sınimbo samboanahı hohoanımoıyahı. Nga asu wambo afındımbı bıdıfırı moatükun-ane nafı güreandırı marandı. Ro Godındı ratüpurı ratüpurıyahıhı Suda-yafe ndıfo aheimbo farıheheandıranı ahandı hoafı anıhondümbı-rıhındımbı nındou tüküyahı marıhındı-ane. Nga ranımbıanahı sıheimbo sowanambo amboanı sınimbo samboanahı, sıhei anıhondümbıoeı hohoanımo ra farıhefemböhünda sapo aheimbo mafarıheheandırı nou. ¹⁴ God ai wambo ranı ratüpurı masandıra ranımbıoeı asu roana nındou Grıkındı adükarı ngıoafıhü amarei-aneı asu nındou nımambe burayı-ane, nındou fıfırıhındımbı rananei asu fıfırıfekoate-mayeı rananei munğuambo aheimbo hoafı ro moanı bokandıhehea samboanahı ngıoafıfoambe fıfurıfoareandırı. ¹⁵ Ranımbıanahı asu Godındı aboedı hoafı nda Rom ngıoafıhü amarei sıheimbo amboa bokandıheheandırı sa hehea ro hürütayahı.

Aboedı hoafı ana Godındı ngınındı-ane

¹⁶ Nga ro moai aboedı hoafı ranahambo amoanıngıyahı. Nımbıoeı sapo ranana Godındı hoafı ngınındı hamındıyo hayamboane asu ai dıdıyeı anıhondümbı-arıhındı ranaheimbo aboedambo-reandırı-randeımbı mayowambo wambo. Sudahündı aheimbo-so boateı tüküfe mburamboyo asu sünguna ahei ndıfo ranaheimbo-so amboa tükümeıfıyo. ¹⁷ Nga aboedı hoafı ra sapo God ai nındou anıhondümbı-arıhındı ranaheimboya nındou mbumundı-aneı ehündürı asu Godındı mbumundı hohoanımo hoafı ra ranamboane weındahı tüküfıyo. Mbumundı hohoanımo ranana anıhondümbıoeı hohoanımo ranı-süngu yangrıı weangurıhı peyo haya hombo bıdıfıranı tüküfıyo. Nga Baıborambe hoafı ranahambo yare hoafıyowöhü yahoya, 'Nındou ranai ana anıhondümbıoeı hohoanımo ranı-süngu yangrıı nımbıoeımbıoyeı,' meho.

Munğuambo nındou Godımbı daboadanambo-arıhorı

¹⁸ Nindou sapo Godimbo daboadanambo-rìhorùhì asu moaruwai hamìndì hohoanìmoyeiñ ahei moaruwai hohoanìmonambo ahandì anìhondü hoafì ra gürùhì arìhündì. God sünambe amaru ahandì hürütü ra ranaheimbo weindahì tüküfe arandì. Asu ai ranambo nindou rahurai ranaheimbo yìbòbondearìmbui. ¹⁹ Nga nindou ai God ranahambo fìfìrìfembo hohoanìmo ra moai dìbo yanggoro. Nga God ai ahandìhoarì ranìmoatükunì ra aheimbo weindahì-mareandürì. ²⁰ Yinì, God ai hìfì nda nafìmarandì asu horombo hondü peyo haya ho-hombo hapondanì amboanì rarani-moatükunì ai nafìmarandì ra nindou ai hoeirìhimboanei. Ranìnambo asu nindou ranai God ahambo ngìrì hìmboarì hondünambo hoeindìhorìsì, nga ai nungu-nahurayiu ranahambo fìfìrìndìhimboyei. Ai ahandì koadürümbo yangroweimbì ngìnìndì ra fìfìndìhindì asu ai God hondayu ranahambo fìfìrìndìhimboyei. Ranìmboane asu ai ngìrì roana moai ranahambo fìfìrìhundì mbìsei.

²¹ Sapo nindou ai Godimbo fìfìrì-marìhorìyosì, nga asu ai moai Ahambo adükarani seihü, sìhefì God-ani sahündowohü hìhìfìrìhorì rìhündì. Nga asu moanìndì moatükunìmbo ngusüfo pamarìhindì asu ahei hohoanìmokoate hohoanìmonambo ahei ngusüfo ra nìmbì mamarondürì. ²² Asu ai rarìhì hoafìyeihì seiya, roana fìfìrìhundeimbì nindou-aneñ, masei, nga ai nindou fìfìrìfekoate tükümehindì. ²³ Asu ai God koadürümbo-koadürümbo nunguweimbì ranahambo hìnìngìrìhì hehì asu ai sùmbuyo-randeimbì moatükunì, nindou, ndu, nìnìhondì, wako sìsamì ranahambo hei dìdìbafìyei rìhündühì hìhìfì-hìhìfìyei marìhündì.

Mamìkarì hohoanìmo

²⁴ Nindou ranai moaruwai ranì hohoanìmo-mayeiamboyu asu God ai aheimbo yare moanì hìnìngì-mareandüra asu ai yìkoarìfo hohoanìmo ngusüfoambe botìmareandürì asu amoanìngümbì moatükunì sìmborì hoyei marìhündì. ²⁵ Nindou ra Godìndì anìhondü hoafì ranahambo hìnìngìrìhì hehì asu tìkai hoafì süngurìhì arìhündì. Ranìyei asu ai nìne-moatükunì God nafìmarandì ranahambo hohoanìmoyeiñ dìdìbafìyei marìhündì, nga asu ai God muñgu-moatükunì nafìmarandì ranahambo moai anìhondümbo-rìhorùhì dìdìbafìyahindo rìhündì. Nga awi sìhìrì muñguambo sì aho ra ahambo adükarani mbìsefìmboane, nga anìhond-ane.

²⁶ Nindou ranai moaruwai hohoanìmo ramarìhindì ranìmbo-hündambo God ai aheimbo amoanìngümbì hohoanìmo ngusüfoambe amaro ra-süngure hìnìngì-mareandürì. Ranìmboyei asu nìmorehì ai-amboanì nindoweniñ-dìbo aboedì nìngokoate-yeihì ngorù nìmorehì dìbo mamì ranì hohoanìmo süngumarìhündì. ²⁷ Asu nindoweniñ ai-amboanì ranì-süngumboemo ai hohoanìmo aboedì ahamundì nìmorehì-babìdì refembo ra hìnìngìru houmbo nindoweniñ ahamundìhoarì bogo moaruwai hohoanìmombo mehomo. Ranìyomo asu ai amoanìngümbì moatükunì yaru arundì ranìmbo-hünda asu ahamundìhoarì tìjìrìfo afìndì masowandümo sapo ai ramefundì ranì sìmogodìhümbò.

²⁸ Nindou ai Godìndì anìhondü hohoanìmo fìfìrìfe ranahambo süngufembo moei masei ranìmboyu asu God ai ahei yìkoarìfo hohoanìmo moaruwai yare hìnìngì-mareandüra, asu ai ranì-moatükunì refembo yowanìmbo-mayo ra ai ranì-süngumarìhindì. ²⁹ Asu aheimbo hohoanìmo moaruwai hamìndì menjgoro ranai tüküra pimareandürì yìkoarìfo hohoanìmo, sùmbuyo-randeimbì hohoanìmo, hohoanìfe hohoanìmo, ngorümbo yìfiarì hohoanìmo, ngorümbo ngusüfoambe moaruwaimbofe hohoanìmo, nindowombo hìfokoeefe hohoanìmo, ngìnìndì hoafì hohoanìmo, ngorümbo tìkai hoafì hohoanìmo, ngorümbo moaruwaimbofe hohoanìmo, muñgu hohoanìmo ra süngumarìhü hei.

³⁰ Ranìyei asu ngorümbo daboadanì hoafì hohoanìmo, ngorundì ndürì weindahì hamìndì moaruwaimbofembo hohoanìmo, Godimbo yìboarukofì hohoanìmo, hoafì mbahìrìhefimbì hohoanìmo, afìndì-afìndeimbì hohoanìmo, ahei fì ranahambo borì hohoanìmo, muñguambo ra süngumarìhü hei. Ai sìmborì moaruwai hohoanìmo ranahambo refembo hohoanìmo, asu hond-afìndì-yafe hoafì hìmborì-koate, hohoanìmo muñgu ra rareiranì hohoanìmo muñguambo ra rarìhì marìhündì. ³¹ Ai ngusüfo hohoanìmokoate-anei, asu moai ahei hoafìyei ranahambo kìkìhìrìhümündì, moai ahei fìkìmìnìndìmbo hohoanìmoyei, asu ai moai nindou ngorümbo hìpoambo-rìhindühì farìhehindürì. ³² Nindou ranai Godìndì mbumundì hohoanìmo hoafì ra ndorìhì fìfìrìhindì. Hoafì ra yare hoafìyowohü yahoya, 'Nindou düdi ai hohoanìmo yahurai hohoanìmoayu ana, yìfìmbiyuwamboane,' meho. Nindou ai ra fìfìrìhindìsì, nga moaruwai rawarìhindì. Asu ranì yangìrìyopoanì, nga nindou bìdìfìrì ai rawarìhindì ranaheimbo siaoyahi arìhündì kameihì.

2

Godìndì yìbobofe hohoanìmo ai mbumund-ane

¹ Ranimboane asu nindou didiyei nindou ngorumbo pap+hoafri+hündürani, se ngiri ro hütifeipoani mbi sei. Nga se ngorumbo pap+hoafri+hündürani se sihei-fimbo amboani pap+hoafri+hündürani ar+hündi, nimboc se rani moatükuni ai rawar+hindi ra sapo se-amboani rawar+hindi ranimbo wambo. ² Nindou sapo moaruwai hohoanimo rahurai rawar+hindi ranaheimbo God ai pap+hoafarandüri, nga ahandi yibobofe hohoanimo ra mbumundi saf-ane, ra sihir+ffir+hündi. ³ Nga se nindou bidiframbo ai hohoanimo rahurai hohoanimoayu ranahambo pap+hoafri+hündühaneisi, nga se-amboa siheihoi rani hohoanimo rahurai rar+hündühane, nga se nungurihi ranahambo hohoanimo-yeihiyeia? Asu se God+ndi yibobofe tükufeyowambe ra aboedambo-ndahumboyefi seimboyei? ⁴ God ai siheimbo hohoanimo aboedi safi hohoanimo yundürühi siheimbo nimai yibobofendürikoate gedühi hifandarandüri. Nga ahandi hohoanimo ra se moanane seimboyei? God+ndi aboedi hohoanimo ra siheimbo didiboado-fendürani asu se hihirife ahambo süngufimbo-hündamboane, nga se ranahambo moai ffr+hündiyo? ⁵ Nga se afindi-afindeimb-ane asu ngiri sihei moaruwai hohoanimo ra hini+ng+ndi+hündi. Mam rani hohoanimo süngu God+ndi-mayo ng+nindi ham+ndi hohoanimo ra siheiwami papri+hündühi nou-ane. Asu se süngunambo God ai ng+nind+ndühi ahandi mbumundi hohoanimo süngu yiboboreandambe animbo rani-simboani weindahi tükündfeyoani asübus+mbi hohoanimo ra ndahümündimboyei. ⁶ Nga nindou mamami nime-moatükuni ai rawar+hindi rani simogod+humbo animbo God ai aheimbo yibobondearümbui. ⁷ Nindou bidifri+ didiyei aboedi hohoanimo ra sünguarühi hei ana, sapo God sihefimbo ndüri adükar+imboane asu sümbokoate yangiri ni+ngombo ranane munjuambo rani-moatükuni mbi semuna seimboane rawar+hindi. Nindou rahurai ranaheimbo-animbo God ai yangiri koadürumbo ni+ngoweimbi ra dagadür+mbui. ⁸ Nga asu nindou bidifri+ didiyei ai ahei fimbo yangiri hohoanimo yeih+ an+hondü hohoanimo ranahambo yiboaruko-rühindühi asu nime hohoanimo moaruwai menjoro ra süngufembo hohoanimo yei ranaheimbo-animbo God ai ng+nind+ndühi ti+ri+fo afindi dagadür+mbui. ⁹ Rani-simboan-animbo nindou munjuambo sapo hohoanimo moaruwai menjoro sünguarühi hei ranaheimbo ti+ri+fo-ane asu asübus+ afindi ranane rani-moatükuni ra dagadür+mbui. Rani-moatükuni ra Sudahündi aheimbo-so boatei tükünd+fendüri mbundambo-animbo asu süngunambo munjuambo nindou amur+mayeri aheimbo-so amboani tükünd+fendür+imboe. ¹⁰ Nga asu nindou munjuambo didiyei ai sapo hohoanimo aboedi ra-sünguar+hindi ranaheimbo-animbo God ai ahandi h+imboamupui-randeimb-ane, ndüri adükar-ane asu ngusüfo afurife kife-ane munjuambo ra dagadür+mbui. Rani-moatükuni ra Suda aheimbo boakor+ dagadür+ hayambo-animbo asu nindou amur+mayeri ranaheimbo amboani dagadür+mbui. ¹¹ God aiana ngiri nindoundi sir+ ranahambo hohoanimo, nga munjuambo mam+ hohoanimo süngu türüfoa-reandür+hani yiboareandür+ arandi. Nga nime-moatükuni nindou ai rawar+hindi rani-süngu yangiri animbo ai türüboadeandühi yibobondeambui. ¹² Nga nindou didiyei Moses+ndi-mayo ah+nümb+ hohoanimo ranahambo ffr+fr+ekoate-mayeri-aneisi, nga moaruwai hohoanimo süngur+hindani God ai ah+nümb+ hohoanimo ranahambo hohoanimo koate-nduhü aheimbo randeandüra awand+hehimboyei. Asu Suda ai ah+nümb+ hohoanimo ffr+hindi+si, nga asu didiyei moaruwai hohoanimo süngur+hindani ah+nümb+ hohoanimo rani-süngu yibobondearümboc.

¹³ Nga nindou didiyei ah+nümb+ hohoanimo ranahambo h+imbor+mayeri rani-yeipoani ai God+ndi h+imboahü aboedi mbumundi nindou animboei, nga wani. Nga nindou ai ah+nümb+ hohoanimo ranai hoafimayo ranahambo süngur+hündühi rawarühi hei ranai-animbo God+ndi h+imboahü aboedi mbumundi nindou tükündahimboyei. ¹⁴ Nga nindou Suda-yafe ndi+fo aiana moai ah+nümb+ hohoanimo ra ffr+hindi+si, nga bidifri+ ai moani ahei hohoanimo rani-yei yangiri aboedi moatükuni ah+nümb+ hohoanimo ranai hoafimayo ran+süngu-ane ratüpur+yei ar+hündi. Ai ah+nümb+ hohoanimo ra ffr+fr+ekoate-aye amboani asu ai aboedi hohoanimo ra aheihoi pur+hümündihü hohoanimo yeihane. ¹⁵ Rani hohoanimo ai rani-süngurühi hohoanimo yei ar+hündi asu ahei aboedi hohoanimo ranai-ane ahei ngusüfoambe ah+nümb+ hohoanimo sürü apaiara ranahambo nafuiarandi. Raniyei asu ahei ngusüfoambe ranai-amboani ah+nümb+ hohoanimo ra purar+hümündi ranahambo nafuiayo, nga ngoambo yiboarukureandür+ asu ngoambo ndoreandür+ randühane. ¹⁶ Yibobofe si ra tükufe simboan-animbo munju-moatükuni sapo rahurai ham+ndi nindou aheimbo-so tükünd+fendür+imboe God ai Sisas Kraisi+ndi war+süngu nindou-yei hohoanimo dibo menjoro ra türüboadeandühi yibobondeandür+mbui. Hoafi yahurai ranane ro siheimbo aboedi hoafi hoafayah+ndürühi bokar+hehe ar+handi.

Sudah+ndi asu ah+nümb+ hohoanimo

¹⁷ Asu se nūngu-mandahia? Se hoafiyeihiya, roana Suda-aneŋi, ŋga ranimbo-hūndambo ahinūmbi hohoanimo ra fifirarihundi ranimbo wambo Godindī yibobofeambe sihefimbo aboedambo-ndeamunūmbui aseŋi. Asu se ro-aneŋi Godindī nindou-ayeŋi sei hehi ranahambo borīyeŋi arihūndi. ¹⁸ Sapo se ahinūmbi hohoanimo ra yamundihī mburihū fifirihī hehimbo wambo God ai nīne aboedi hohoanimo-ane ehu ra fifirarihindi asu mbumundi hohoanimoayo ranahamboane yifirayeŋi. ¹⁹⁻²⁰ Asu se hoafayeihiya ahinūmbi hohoanimo ranambe fifirife hohoanimo asu anihondū hoafi ra muŋgu fifirarihundi aseŋi. Ranimbo-hūndambo animbo himboathari-mayeŋi ranaheimbo nafi nafiunda-hundūrimboyefi asu nindou nimbī nīmaroanī aniboadeŋi ranahei si rahurai-aneŋi. Asu roana sapo ŋgusūfokoate nindouyeŋi didiboadorihundūri-rihundeimbaneŋi asu nīmoakidibou yamundihundūri-rihundeimb-aneŋi muŋguambo raseŋi arihūndi. ²¹ Se nindou bodimondambo yamundarīhindūri ana, asu nīmboe sihei fimbo yamundīfekoate-ayeŋi? Se hoafiyeihiya, se hūmbuhūnipoanī, aseŋi-aneŋi, ŋga asu se ra siheihorī hūmbuhūnīyeŋi wanīyeŋi? ²² Se hoafiyeihiya, se nīmorehī sisihimo, nindowenihī birabiripoanī, aseŋi-aneŋi, ŋga asu se siheihorī ra raweyahindūhiyeŋi wanīyeŋi? Se sisamī god ranahambo yihoarukorihūndisi, ŋga asu se sisamī godindī worambeahindī napo hūmbuhūnīyeŋi rihūndai wanīyeŋi? ²³ Se ahinūmbi hohoanimo ranahambo ro fifirihumboneŋi seihiū ranahambo borīyeŋi rihūndūhaneŋi, ŋga se hohoanimo ra sūngufekoate-yeŋi asu rananimbo se Godindī ndūri moaruwaimborihindūhiyeŋi wanīyeŋi? ²⁴ Ŋga ranahambo Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohū yahoya, 'Suda sihei sūnguna nindou ŋgorū sirihūndi ranai Godindī ndūri ranahambo moaruwaimborihī hoafiyei arihūndi,' meho.

Hoeari kefe tirihefe hohoanimo asu ŋgusūfoambe hohoanimo-ane

²⁵ Asu Suda se ahinūmbi hohoanimo ranahambo sūnguarihī hei ana, sihei hoeari kefe tirihefe hohoanimo ra mbumundī saf-ane. Ŋga asu se hohoanimo ranahandī sūngufe hokoate-yeŋi hoeari kefe tirihefe hohoanimo ranai refekoate himbondeimboyei. ²⁶ Asu nindou ŋgorū sirihūndi sapo didīyeŋi ahei fihoeari ra kefe tirihefekoate-aneŋi, ŋga asu ai ranī ahinūmbi hohoanimo ra sūnguarihī hei ana, nindou ranaheimbo God ai nindou ranai ana fihoeari kefe tirihefimbi himboyeimboaneŋi mambūsiyo? ²⁷ Yinī, asu Suda seana ahinūmbi hohoanimo ra Bukambe mbeŋgorīndūrisi asu sihei fihoeari kefe tirihefe hohoanimoyeimb-aneŋi, ŋga asu se ahinūmbi hohoanimo ranahambo sūngufekoate-yeŋi arihūndi. Ŋga nindou ŋgorū sirihūndi aiana moai ahei fihoeari karihī tirihēhi rihūndisi, ŋga asu ahinūmbi hohoanimo ra sūnguarihindi ana, nindou rahurai ana ahei aboedi hohoanimonambo siheimbo papi-hoafarandūri. ²⁸ Ŋga nindou ai moanī fi yangirī Sudahūnd-ani ranai ana Suda hondūyopoanī. Asu fihoeari kefe tirihefe hohoanimo hondū ranana moanī fi ranahambo hohoanimo yangirīyopoanī. ²⁹ Ŋga nindou dūdi ai Godindī-mayo moatūkunī ra ahandī ŋgusūfoambe amaroandī ana, ai Suda hond-ani. Fihoeari kefe tirihefe hohoanimo hondū ranana ai ŋgusūfoambeahindī hohoanimo yangirī-ane. Ranī hohoanimo ranana moanī fimbo hohoanimoyopoanī, ŋga Yifafindī hohoanimo-ane. Nindou rahurai ai nindouyeŋi himboahū ndūrūmbi adūkarīyopoanī, ŋga Godindī himboahū ndūrūmbi nindou-ane.

3

Moaruwai hohoanimo ra ŋgirī aboedi hohoanimo hifinambondeandī

¹ Ranana asu nūngunde Sudahūndi-yeŋi nīngombo ranai ŋgorū sirihūndi-yeŋi nīngombo ranahambo ŋgasūndīmandea? Asu fihoeari kefe tirihefe hohoanimo ranambe nīne-moatūkunī aboedi tūkufe aranda? ² E! Afindī muŋguambo moatūkunī aho ra rani-poanī ranī-poanīreamboane. Mamī adūkarī moatūkunī ranane God ai Suda ahe-imo ahandī hoafi hondū ai aheimborihī hifandīmbirihūnda yahuhaya masagadūri. ³ Asu nindou bīdīfirī ai hoafi ranahambo anihondūmbo sūngufekoate-ayeŋi ranana asu nūngumandīfea? Nindou ai ranī-moatūkunī rawarīhindī ranīmbohūnda asu God ai-amboanī anihondūmbo hohoanimo hoafi ahandī ra hīnīngīmandeyo? ⁴ Tikaiyopoanī, ŋga anihond-ane, God ai ŋgirī ranī-moatūkunī ra randeandī! Nindou ai tikarīhi hehi hoafayei amboanī asu God aiana moanī anihondūmbo mam-animbo hoafīndīmbui. Sapo Bukambe hoafi ranai God ranahambo yare hoafiyowohū yahoya, 'Nūngu-simboanīyo se hoafīndafanī nindou hoafi ra anihondayo fifirīmbirī-hindamboane.

Asu nūngu-sūmboanīyo nindou sihambo papi-hoafīndīhūnanī sihafī hoafi ra ahei hoafi ranahambo ŋgasūndīmbī-reandūramboane,' Buk Song 51:4 meho.

⁵ Nga asu sihefi moaruwai hohoanimo ratupuri rani hohoanimo ranai Godindi mbumundi hohoanimo ranahambo weindahindeandanani ana, sihiri ranahambo nungu mambisefa? God ai sihiri moaruwai hohoanimoyefi arihundi ranimbo-hunda ai sihefimbo simbori tinjirifo asemuni ana, asu ahandi hohoanimo ra moaruwai-ane, randihu ramambisefimo wanimandefimo? (Nindou sihefi hohoanimo sunguanahi moani ndarthe hoafiyahi.) ⁶ Rani-moatukuni ra ai wani! Asu God ai mbumundi hohoanimokoate-ayu ana, asu nungunde ai nindou hifi ndanihu animboei ranaheimbo turuboadeandurui yibobomandeandura? ⁷ Asu wandi tkai hoafi hohoanimo ranambo Godindi hoafi hondu ra weindahiriheandanani asu ahandi nduri adukari tukufeyo ana, asu nimboe wambo moaruwai hohoanimo-yaheimbi nindou nou God ai papi-hoafarandira? ⁸ Refeana, sihiri randihu hoafindehuya, awi sihiri moaruwai hohoanimo rani yangir-animbo sungundihu ngefanani ranimbo asu aboedi hohoanimo ra rani-sungu tukundifeyoani mambisefimo? Karhasihanduri wani. Nindou bidifiri wambo tkai hoafiyahu-ndirihuya Por aiana yahurai hoaf-ane wataporimbora arandi asei. Sungunambo-animbo God ai aheimbo ramarihindi sungu turuboadeandurui tinjirifo dagadurimbui, nga rani-moatukuni God ai refemboayu ra ai aboed-anesi.

Nindou moai mbumundi mamai ai-amboani hifini nungu

⁹ Awi refe ana, Suda sihiri nindou ngoru sirihundi ranaheimbo ngasundihurumbo-mbeyefimo? Ra ai wani! Ro rani-moatukuni ranahambo hoafiyaheimb-ane, nindou ngoru sirihundi ranane, asu Suda ranane, munguambo sihiri ana mamai simogodi nindou yangir-ane fi asu munguambo moaruwai hohoanimo sungurihu-rihundui sihefihorai huti-ane fi. ¹⁰ Nga Bukambe hoafi ranahambo yare hoafiyowohu yahoya, 'Nindou mamai ai-amboani moai mbumundi nungu.

¹¹ Nindou mamai ai-amboani moai Godindi moatukuni ranahambo fifireandi, nindou mamai ai-amboani moai Godimbo kokoruri randi.

¹² Munguambo ai Godimbo daboadi hihirihorimboane.

Munguambo ai nindou moaruwai saf-ane tukumehindi.

Nindou mamai ai-amboani nime-moatukuni aboedayo rani-moatukuni moai rareandi, nga wani,' *Buk Song 4:1-3; 53:1-3; Saveman 7:20*

¹³ 'Mungu yafambe ana yifambe gabudifekoate aningoro rahurai-anenduri.

Tikai hoafi moaruwai ranai ahei teifi rani-sungu hihire ho piyowohu moani yangroweimbimbi hoafi ranai tukufih-ane.' *Buk Song 5:9*

'Amoasirindi yahafambe nindou hifokoefembo tibatagi amaro nahurai.' *Buk Song 40:3*

¹⁴ 'Ahei yafambe ambe ana nindoumo God ai moaruwaimbo-mbireandura-mboane yaho hoafi

asu moaruwai huhutimbui hoafi rani yangir-ane hoafiyei arihundi.' *Buk Song 10:7*

¹⁵ 'Aiana nindou hifokoefembo hohoanimoayei.

¹⁶ Aiana nahaninimo ahei ra mungu-moatukuni moaruwaimbofe howohu tinjirifo afindi saimbo yangir nindou-anei.

¹⁷ Aiana nindou ngoru-babidimbo moai wudipaporihini nimatei.' *Aisaia 59:7-8*

¹⁸ 'Aiana moai Godimbo akidou-amboa ahinirihorui yihimboyahundo rihundi,' *Buk Song 36:1*

meho.

¹⁹ Asu sihiri fifirihumboane fi, munguambo hoafi ahinumbi hohoanimo ai hoafayo ra nindou didiyei ranahandi hoarehndehi sungumbiri-hindamboane. Ranimboane asu nindou mam-amboa ngiri hoafindui ro mbumund-anahi mbusu, nga wani. Asu nindou munguambo Godindi himboahui huti-anei ra nafuimbobuhunda ahinumbo hohoanimo engoro. ²⁰ Nga ahinumbi hohoanimo sungufembo raninambo ngiri nindou mamimbo amboani Godindi himboahui nindou mbumund-anahi mbusu. Ahinumbi hohoanimo ranai ahandi ratupuri sihefi hohoanimo moaruwai nafuiyamuni randuhane.

Anihondumbofe sungu nindou ai Godindi himboahui mbumund-anei

²¹ Nga hapondani ana God ai ahandi nindoumbo mbumund-anei ehu hohoanimo ranana ai weindahi tukufemboane. Nga asu rani-moatukuni ra sapo ahinumbi hohoanimo mengoro rani-sungupoani tukumefeyosi, nga ahinumbi hohoanimo ranimo Godindi hoafi hoafiyomou-rundeimbimbi ranai-amboani rani-moatukuni ranahambo weindahiru masihoemo. ²² Godindi-mayo mbumundi hohoanimo ranana ndahurair-ane: Nindou munguambo didiyei ai Sisas Kraimbo anihondumbo-arihori, ranaheimbo God ai nindou mbumund-anei ehu ahei anihondumbofe hohoanimo ranimbo-hundambo. Nga nindou ranai ngoru-poani-yombo-yopoani. ²³ Wani, nga nindou munguambo moaruwai hohoanimo-yeimboane asu mbumundi suruhoeimbimbi hohoanimo God ai siaoyu ra

mbon+mbor-r+hümündimboanei. ²⁴ Nga asu God ai aheimbo moan+ h+poamboarandüri. Ran+mboyu asu ai nindou ranaheimbo aboed+ mbumund-anei mehündür+ sapo Krai Sisas ai aheimbo aboedambo-mareandür+ ranahand+ süngu. ²⁵ God ai Krai ahamboya, ahand+ hor+ ranai p+indowohü-an+mbor nindou d+d+yei ahambo an+hondümbor-arihor+ ranai moaruwai hohoan+moyei ra popoaimb+ram+indüramboane yahu hayamboyu. God ai ran+moatükun+ ramareand+ ra ahand+ hohoan+mo moan+ mbumund+ hohoan+mo hondayo ra nafuimbohünda ramareand+. Nga horombo ana nindou ai moaruwai hohoan+momayeis+, nga God ai ran+moatükun+ ranahambo h+n+ngirou safi hifandandüh+ asu ai moai n+mai ran+moatükun+ ranahambo s+mbor+ t+ngir+fo saimbo hohoan+moyu. ²⁶ Yin+, ai Sisas+mbor maserü ra haponda ndanambe ana ahand+ mbumund+ hohoan+mo ra weindah+ nafuimbo-hündamboyo. Ran+ süngumboane ro f+fir+hund+ ra God ai ahand+hoar+ mbumund+ ham+nd+ hond-ani asu nindou düdi ai Sisas+mbor an+hondümbor-ariri+ ranahambo seana nindou mbumund-anaf+ yahu arand+.

²⁷ Asu refe ana, n+ne-moatükun+ ranahambo sih+r+ bor+mandef+ habodefa? Ngir+ moan+ bor+ndef+. Asu n+mbor ran+moatükun+ rana? Ran+ mbumund+ moatükun+ ra sapo ah+nümb+ hohoan+mo megoro ra süngufembo-hündamboyo? Wan+, nga sapo sih+r+ an+hondümbor-arihund+ ran+mbor-hündamboane. ²⁸ Nga sih+r+ ana ra f+fir+hund+, nindou moan+ an+hondümbor-arihund+ ranaheimbo-an+mbor God ai nindou mbumund-anei mbüsümbui, nga ah+nümb+ hohoan+mo ra süngufembo ran+mbor-hündambo ng+r+ randearü.

²⁹ Asu n+mbor rana? Asu God ai Suda-yei God yang+r+yu? Asu nindou ngorü sir+hünd+yei God kameih+yu? Yin+, God ai nindou ngorü sir+hünd+yei God amboan-ani. ³⁰ God aiana moan+ mamani. Ran+yu hayambo ranai Suda sapo ai ahei fihoe+r+ kar+hi t+r+iheli ar+hünd+ ranai an+hondümbor hohoan+mo süngu aheimbo nindou mbumund-anei mbüsümbui. Asu nindou ngorü sir+hünd+ sapo ai ahei fihoe+r+ kefe t+r+ihefekeate ranai an+hondümbor hohoan+mo süngu aheimbo amboa nindou mbumund-anei mbüsümbui. ³¹ Asu sih+r+ ran+ an+hondümbor hohoan+mo ranambo sapo ah+nümb+ hohoan+mo megoro ra moanane sefai? Ai ra wan+! Nga ah+nümb+ hohoan+mo ahand+ n+m+nd+ ra ng+n+r+i-humündefühaneft+.

4

God ai Abraham+mbor nindou mbumund-anaf+ mehundo

¹ Asu sih+r+ siheft+ amoo Abraham ranahambo nüngu mamb+sefa? ² Abraham ai n+ne aboed+ moatükun+ ratüpur+mayu ranahambohünda God ai ahambo nindou mbumund+ aboed-ani mbehu-mbonana, asu ran+mbor-hünda bor+mbomayu-hünd+yo+s+. Nga ran+mbor-hünda God+nd+ h+mborahü ng+r+ bor+ndu. ³ Nga Bukambe hoaf+ ranai yare hoaf+yowohü yahoya,

‘Abraham ai God+mbor an+hondümbor-mariri+ ran+mboyu asu God ai ahambo nindou mbumund-anaf+ mehundo ahand+ an+hondümbor hohoan+mo ran+süngumbo wambo,’ meho. *Stat 15:6*

⁴ Sih+r+ f+fir+hund+ ra, nindou ai n+ne ratüpur+ ratüpurayu ana, ai ran+ tak+n+ kak+ semündüh-ani. Ahand+ kak+ ra moan+ sabudowan+ semündüh+yupoan+, nga sapo ai ratüpur+mayu ran+ tak+n+mbor asabudo-ane. ⁵ Nga asu nindou düdi ai ahand+ ratüpur+ ranahambo hohoan+mokoate-yuwohü asu ai moan+ God sapo nindou hohoan+mo moaruwaimbü aheimbo nindou mbumund-anei ehu ranahambo an+hondümbor-ariri+ ana, asu ai ahand+ an+hondümbor hohoan+mo ranahambo mbumund+ hohoan+mo-ane yahu arand+. ⁶ Nindou rahurai-ane God ai ahambo mbumund+ nindou-ani ehu, nga moai ahand+ ratüpur+mborhünda, nindou ranai h+h+fi-h+h+fümb+ nindou-ani yahu. Nga Defit amboa ranahambo hoaf+mayu. ⁷ Ai yare hoaf+yuhü yahoya,

‘Nindou ai h+h+nd+ hohoan+moyeian+ asu God ai amboawiyei yahuhü ahei moaruwai hohoan+mo ranahambo gabudareand+, nindou ranai ana h+h+fi-h+h+fümb+ nindou-anei.

⁸ Nindou ai moaruwai hohoan+moyuwan+ asu Adükari ai ranahambo hohoan+mokoate-ayundo ana,

nindou ranai h+h+fi-h+h+fümb+ nindou-ani,’

Buk Song 32:1-2

mehu. ⁹ Sapo h+h+fi-h+h+fümb+ hohoan+mo ranahambo Defit hoaf+mayu ra, nindou fihoe+r+ kefe t+r+ihefe hohoan+mo süngurundeimb+ ranaheimbo yang+r+yu hoaf+mayu? Wan+. Nga nindou fihoe+r+ kefe t+r+ihefe hohoan+mo süngufekoate-aye ranaheimbo kameih+yu ai yare hoaf+mayu. Nga sih+r+ rar+hu f+fir+hund+ ra, God ai Abraham+nd+ an+hondümbor hoiereandan+ mayoa ahambo nindou mbumund-ani mehu, asefi. ¹⁰ Nga

nüngusümböanoyo raní-moatükuní ra ahambo tüküme Feyowa? Abraham ai ahandí fíhoeari ra kefe tíríhefekoate-yuwambeyo asu kare tíríhai hayamboyuwambeyo God ai ahambo yare hoafímayundo ra? Sapo ai fíhoeari kefe tíríhefekoate-yuwambeyo, nga süngunambo-yopöani. ¹¹ Ai ahandí fíhoeari ra kefe tíríhefekoate nünguambe Godímbo aníhondümbö-marira asu God ai ahamboya se nindou mbumund-anafí mehundo. Ra nafümböbönda God ai ahambo fíhoeari kefe tíríhefe hohöanímö masagado. Ranímboani Abraham ai münguambo nindou moai fíhoeari ahei ra karihi tíríhehindisi, nga asu ai Godímbo aníhondümbö-aríhorí ranahei amöao amboanayu. Ranímbo-hündamboyo asu God ai aheimbo amboani se nindou mbumund-anei mehündüri. ¹² Nindou bídífirí ai fíhoeari karihi tíríhehi-ndeimbí yangírí-yeipoani, nga aníhondümbö-ríhindeimbí kapeih-anei asu síhefí amöao Abrahamíndí aníhondümböfe hohöanímö sünguríhi aríhündí. Asu horombo Abraham ahandí fíhoeari kefe tíríhefekoate-yuambe aníhondümbö-mareandí raní-süngumefundí ranímbo-hündamboani ai ahei amöao-ayu.

Godíndí horombo hoafí ra münguambo aníhondümbö-ríhindeimbí-yafe-ane

¹³ God ai Abraham asu ahandí amöao mamí ranaheimbo hífí münguambo ra ndahándümböyahi yahuhaya horombo hoafímareandüri. God ai ahambo raní hoafí ahínümbí hohöanímö süngufembo raní-sünguyopöani ai horombo hoafímareandi. Nga Abraham ai Godímbo aníhondümbö-maríramboyo asu God ai nindou mbumund-ani mehundo. Nga raní-süngumboyo raní-moatükuní semíndímbo God ai horombo hoafí ra hoafímeindo. ¹⁴ Sapo nindou ai ahínümbí hohöanímö ra süngurí-hündeimbí-mayei ai yangírí Godíndí müngu-moatükuní ra asahümdí ana, asu aníhondümbö hohöanímö ra moani níngombo nou-ane. Asu Godíndí horombo hoafí ranamboani yafuí hoafí yangírí nou-ane. ¹⁵ Sapo ahínümbí hohöanímö ra yangörühí asu Godíndí ngíníndíyowohü tíngírífo saimbo hohöanímö ai-amboya yangörömböane. Nga asu ahínümbí hohöanímö ra yangöríkoate-yowohü asu ngírí nindou ai ahínümbí hohöanímö ranahambo süngufekoate-ayei mbísefí hoafíndefí.

¹⁶ Ranímboane asu raní-moatükuní ranahambo sapo God ai saimbo horombo hoafímareandí ra aníhondümböfe hohöanímömayo raní-süngu tükéfeyo. Ranímbo-hündambo-anímö raní-moatükuní ra sapo ahandí hípoambofe hohöanímömayo raní-süngu yangírí-ane tükéfeyo. Nindou dídíyeyi sapo ahínümbí hohöanímö ranahambo sünguaríhindí ranaheimbo yangíríyopöani, nga nindou sapo aníhondümbö-aríhindí ana, Abraham ai aníhondümbö-mareandí nou ai-amboani ra ndahümdímboyeisi. Abraham ai ana münguambo síhefí amöao nahurai-ani. ¹⁷ Raníyo Bukambe hoafí ranai yare hoafíyowohü yahoya, 'Ro síhambo afíndí hífí hífí nindou ranahei amöaombeyafa sahehea híngírí-maríheaníní,' meho. Raníyo raní hoafí ra aníhond-ane nímböe sapo God ahandíhoarí hoafímayu. Abraham ai Godímbo aníhondümbö-marírí ranai-ani nindou yífhündí yangírí botíre asu níne-moatükuní münguambo tüküfekoate ra ahandí hoafí süngu hoafí yangírí moani aimbore tüküfe arandí.

¹⁸ God ai Abrahamímboya, 'Síhafí amöao mamí ana tapuyiowa ngírí kíkíndeandí,' mehundo ra ai moai fífíreandí nüngunde raní-moatükuní ahambo tükümandífe. Nga Abraham ai raní hoafí ranahambo hímböríyu haya Godímbo aníhondümbö-rírühí hímbömayu hu. Ranímboane asu nindou afíndí hífíní ranahei amöao tüküme Feyu God ai yare hoafímayu nou. ¹⁹ Abraham ai ndeara 100 hímbaní boagirí safíyusí, nga asu Godímbo aníhondümbö-fímbo hohöanímö ranai moai warambe hoafirerí ahandí fí ranai ndeara akímí yífímbo yangíríyowambe ra. Asu ahandí nímorehí Sara amboani ahandí fí ra ndeara boagirí-yowohü wambo ngírí nímorí wakíndamíndo. ²⁰ God ai Abrahamímbo mamí moatükuní ndahandömböyahi yahuhaya horombo hoafímendü ranímbo moai yimbumbore hohöanímöyo, nga Godímbo ngíníndí aníhondümbö-rírühí aböed-ani mehu. ²¹ Raníyo ai níne hoafí God ahambo randíheamboyahi mehu ranímbo aníhondümbö ai randeambuí yahuhaya hímbömayundo. ²² Ai yare hohöanímömayu-wamboyo asu God ai ahamboya, 'Seana mbumund-anafí wandí hímböahü,' mehundo.

²³ Baíborambe yare hoafíyowohü yahoya, 'God ai ahambo nindou mbumund-anafí wandí hímböahü,' mehu ra Abraham ahambo yangírí hámíndí hoafíyumbo-yopöani, nga waní. ²⁴ Nga raní hoafí ra síhefímbo kameihíyu hoafímemuní. Síhrí sapo God Sísas síhefí Adükarí ranahambo yífíhündí botímarírí ranahambo-anímbo aníhondümbö-ndíhurímboane. Ranánímbo asu God ai síhefí aníhondümböfe hohöanímö ranahambo hoafínduhüya raní aníhondümböfe ranana mbumundí hohöanímö nou-ane mbüsümbuí. ²⁵ God ai Sísas ranahambo hífí ndaníhü yífímböbönda koamaríherü ra síhefí moaruwai hohöanímö ranahambo gogörí-hefemböböndamboyo. Asu God ai asükaiyu yífíhündí botímarírí ra síhefímbo wandí hímböahü nindou mbumund-anei yahomböböndamboyo botímarírí.

5

God ai sihefimbo nindou mbumund-anei ehumuni

¹ Sihefi anihondumbofe hohoanimo ranimbo-hündambo God ai sihefimbo nindou mbumund-anei ehumuni. Ranane asu haponda sihiri sihefi Adükari Sisas Kraisiñdi süngu-anefti God-babidiimbo aboedi-aboedi-yahumboayefi. ² Sihefi anihondumbofe hohoanimo ra Adükariñdi sünguyo nafi menjorowa sihiri Godiñdi moani hipoambofe ranambe kefoehu animboefi. Rananefti asu sihiri God ai sihefimbo semindimunanfti asu ahandi sürühoimbfti himboampui-randeimbfti ranahambo semindimbo anihondumbo-rihundühi hihifti-hihiftiyefühi himboayefi. ³ Asu ranahambo yangiri-yefipoani hihifti-hihiftiyefi arihundi, nga wani. Nga nine tñirifo sihefimbo-so tükefeyo ranahambo kameihanefi hihifti-hihiftiyefi arihundi. Nga sihiri fifirihundi tñirifo tükefeyomuni ranai moanane yaho hohoanimo ra sünguaareandi. ⁴ Asu moanane yaho hohoanimo ra nginandi nñgombo hohoanimo sünguaareandi. Asu nginandi nñgombo hohoanimo ra Godimbo anihondumbo himboyondombo hohoanimo sünguaareandi. ⁵ Asu sihiri rarihu yahurai anihondumbo himboayefi hefti ana, asu ngiri ngusüfoambe moaruwaindamuni, sapo God ai sihefimbo Yifiafti Aboedi semuni mbura ranisungu ahandi-mayo ngusüfo pefe hohoanimo ra sihefti ngusüfoambe botimareamuni wambo.

⁶ Nga horombo sihiri nginandi nñgokoate-yefambe ranisimboani God ai kamafoareandi nindou ahambo daboadi hihirihirihündeimbfti ranahaimbohünda Kraisi ai yifimayu. ⁷ Nindou mbumundi hohoanimoymoyimbfti amboani ngiri ahambohünda yifimbo hohoanimodu. Nga nindou mamani ai nindou ngorü aboedi-mayu ranahambohünda yifimbo hohoanimomandüyo asu wanimandüyo. ⁸ Nga asu sihiri moaruwai hohoanimo süngu yangiri süngurihundühi nimboefambe Kraisi ai sihefimbbohünda yifimayumuni. Raninambo asu God ai sihefimbo ngusüfo pamareamuni ra nafuiyumuni arandi. ⁹ Ranana asu haponda Kraisiñdi hori ranisüngu God ai sihefimbo ai mbumund-anei ehu ana, asu sihiri fifirihundi ahandi süngu Godiñdi hürütü ranambeahandi aboedambo-ndahumboayefi. ¹⁰ Horombo ana sihiri Godiñdi hürütümbiyefi, nga asu hapondani ana Godiñdi Nimori yifimayu ranisüngumbo God-babidi ngunindimbore hinñgimareamuni. Asu haponda sihiri ahandi yifi süngu ndarihu Godiñdi ngunidayefi ana, sihiri fifirihundi ra ahandi yangiri nñgombo hohoanimo ranisüngu aboedambo-ndahumboayefisi. ¹¹ Nga asu ranisünguriyopoi, nga sihiri sihefti Adükari Sisas Kraisiñdi süngu Godimbo hihifti-hihiftiyahu-ndowohanefti. Ranahandi süngu sihefimbo Godiñdi ngunindimbore hinñgimareamuni.

Adam ai yifi hohoanimo nimindihüyo asu Kraisi ai yangiri nñgombo hohoanimo nimindihüyo

¹² Nindou mamani ranahandi sünguyo hohoanimo moaruwai ranai hifti ndanihü tükümeleyo. Nga moaruwai hohoanimo ranai yifiyorambo hohoanimo ranidibore tükümeleyo. Ranayo asu yifi hohoanimo ranai munjuambo nindou ranahaimbo-so tükümeleyo sapo munjuambo nindou moaruwai hohoanimomayei ranimbo. ¹³ Nga ahinümbi hohoanimo tüküfekoate-yowambe moaruwai hohoanimo ranai hifti ndanihü menjorowane. Nga asu ahinümbi hohoanimo yangorikoate-yowambe ana, moaruwai hohoanimoymoyeiani ra moai ranahambo hoafi yangori randi. ¹⁴ Nga anihond-anesi, horombo Adam ai nñguwambe peyo haya ho-hombo Moses nñguwambe tükümeleyo ranambe ana munjuambo nindou ranahaimbo yifimbo hohoanimo ranai hifandi-marandüri howa yifisafimayei. Nindou bidifti Adam moaruwai hohoanimoyai ai moai rahurai rahindisi, nga aheimbo yifimbo hohoanimo ranai hifandi-marandüri.

Adam aiana Nindou sünguna tüküfemboayu ahandi sisani nahuraiyu ramefiyu. Nga asu nindou yimbu ahafandi hohoanimo ra ngorü-poani ngorü-poanimboyo. ¹⁵ Nga Godiñdi moani saimbo moatükunfti ranana Adamiñdi moaruwai hohoanimo rahurai simogodiyopoi, nga wani. Nga nindou mamani ahandi moaruwai hohoanimo süngu nindou afindi yifiyei marihündi. Nga asu Godiñdi moani hipoambofe hohoanimo, moaruwai hohoanimo ra afindi ngasündareandi. Nga Nindou mamani Sisas Kraisi ahandi moani hipoambofe hohoanimo süngu moani saimbo moatükunfti nindou afindi ranahaimbo tüküfe marandi. ¹⁶ Ranane asu Godiñdi moani sai moatükunfti asu nindou mamani ahandi moaruwai hohoanimo ra ngorü-poani ngorü-poani reamboayo. Nga nindou mamani ahandi hohoanimo moaruwai ranahandi sünguyo God ai nindou aheimbo papihofitirühi aheimbo hütianefti mehu. Nga asu Godiñdi moani sai moatükunfti ranahandi sünguyo nindou hohoanimo moaruwai afindi ramarihindisi, nga asu God ai aheimbo nindou mbumund-anei wandi himboahü mehündüri. ¹⁷ Nga sapo nindou mamani ranahandambohündi ahandi moaruwai hohoanimo süngu yifi hohoanimo ranai tüküfe haya hifandarandüri. Nga asu nindou didiyei Godiñdi-mayo moani hipoambofe afindi

safî ranane asu ahandî moanî sai moatükunî sapo mbumund-anei ehu hoafî ranane ra asahümündî ranai yangîrî nîmboeimbo hîbadîhümboyei.

¹⁸ Ranane asu nindou mamî ahandî moaruwai hohoanîmo ranîmbo-hünda munğuambo nindou ranaheimbo God ai se hütiyei, nga ranîmbo-hünda moaruwai-mbeyeiamboane mehu hoafî ra tüküme Feyondürî. Mare yahurai-ane Nindou mamî ahandî mbumundî hohoanîmo ranîmbo-hünda munğuambo nindou ranaheimbo Godîndî hîmboahü se mbumundî nindou-anei hoafî ranane asu yangîrî nîngombo hohoanîmo-ane munğuambo tüküme Feyondürî. ¹⁹ Nindou mamî ai Godîndî hoafî süngufekoate-mayu asu ranîmbo-hünda nindou afîndî ranai hohoanîmo moaruwaiyeimbî tükümehindî. Mare yahurai-ane Nindou mamî ai Godîndî hoafî süngure haya asu ranîmbo-hünda nindou afîndî ranai Godîndî hîmboahü hohoanîmo mbumundîyeimbî nindou tükündahimboyei.

²⁰ Ahînümbî hohoanîmo moaruwai hohoanîmo ratüpürî afîndî tüküfemböhünda tüküme Feyo. Nga asu moaruwai hohoanîmo ranai afîndî tüküme Feyo-wamboyo Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranai afîndî hamîndî tüküme Feyo. ²¹ Asu hoafî ra rahurai-ane, horombo moaruwai hohoanîmo ranai nindoumbo hîfandîmarandürî asu ranî-süngu yîfî hohoanîmo tüküme Feyondürî. Mare yahurai-ane haponda Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranai nindoumbo hîfandîrandürâ ranî-süngu nindou Godîndî hîmboahü mbumundî tükehindî. Ranîhünd-ane yangîrî koadürümbo anîmboei sihefî Adükârî Sisas Kraisiîndî süngu.

6

Moaruwai hohoanîmo süngumbo yîfîmbo nahurai-mayefî, nga Kraisiîndî süngu yangîrî anîmboefî

¹ Asu refe ana sihîrî nüngu mambîsefa? Sihîrî moaruwai hohoanîmo ranî yangîrî randîhu ngefa Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranai afîndî tükümbîfeyo-wamboane, mbîsefî hoafîmandefîyo? ² Ranî-moatükunî ra ai ngîrî randîfeyo, nga wanî! Sapo sihîrî moaruwai hohoanîmo ranahambo yîfî nahuraimayefî. Asu nüngundîhu moaruwai hohoanîmo ra süngumandîhu ngefa? ³ Sihîrî Sisas Kraisiîndî nîmboefîmbo yîfî hîmonî hundürîmayefî ra. Ranana asu sihîrî ai-babîdî yîfîmayefî ra se moai fîfîrîhindîyo? ⁴ Sihîrî hîmonî hundürîmayefî ra ai-babîdîmbo yîfîyefa asu ai-babîdîmbo masamboareamunî nou-ane. Ranîmbo-hündambo Apendî ngîndî afîndî ranînambo Kraisiîmbo yîfîhündî botîmarîrî yahurai-ane asu sihîrî amboanî sîmborî hohoanîmo yangîrî süngundîhumboane.

⁵ Sihîrî ai-babîdî mamî yîfîmayefî sapo ai yîfîmayu nou. Ranana asu sihîrî ai-babîdî mamî yîfîhündî botîndahumboane ai botîmefîyu nou.

Sihîrî Kraisiîndî yangîrî nîmboembo yîfî

⁶ Asu sihîrî fîfîrîhundî nda, sihefî wamîndafî hohoanîmo ra ai-dîbo nîmî keimbî karîhendeimbî fîhî yîfîmayo, moaruwai hohoanîmo sapo sihefî flambe hoangohü ratüpürîyo arandî ra ahandî ngîndî ra raguanambo-femböhünda. Asu ranîmbo-hündambo ngîrî sihefîmbo moaruwai hohoanîmo ranai hîbadîmunî ngo. ⁷ Nga nindou düdî ai yîfayü ana, asu moaruwai hohoanîmondî ngîndî ranahambo aboedambofîhî-ani.

⁸ Asu sihîrî Kraisiîndî yîfî-yefeimbîhündî nouehündî ana, ranî-moatükunî ra sihîrî anîhondümborîhu fîfîrîhumboanefî, ranana awî sihîrî ai-babîdî yangîrî nîmboembo yîfî. ⁹ Kraisiîndî botîfî hayambo wambo asükaindu ngîrî yîfîndu. Asu yîfîmbo hohoanîmo ranai ngîrî ahambo ahandî ngîndînambo hîbadîrî ngo. Nga sihîrî ranî-moatükunî ranahambo fîfîrîhumboanefî. ¹⁰ Sapo ai munğuambo moaruwai hohoanîmo ra hîfînambofembo mamîmbo yangîrî yîfîmayu. Nga asu haponda ai yangîrî anüngu ranîmbo kameihîyo. Nga haponda ai yangîrî anüngu ranana God-dîbo-ani anüngu. ¹¹ Mamî ranî-süngumbo-anîmbo se sihefî fimbo hohoanîmondeî, se moaruwai hohoanîmo ranahambo yîfîmayeî nou asu ahandî ngîndî hoarehî moai nîboadeî hei, nga wanî. Nga se sihefî Adükârî Sisas Kraisiîndî süngu God-babîdî yangîrî anîboadeî.

¹² Rananîmbo asu se sihefî yîfîyo-randeimbî fî ra moaruwai hohoanîmo ranai hîbadîrîmbo, nga yowanî. Moaruwai hohoanîmo ranai sihefîmbo hühüdeiranî asu se sihefî wamîndafî hohoanîmo ahandî yîfîrî moaruwai ranahambo süngundîhimboyei, nga yowanî. ¹³ Asu se sihefî fî mamî bîdîfîrî amboanî moaruwai hohoanîmo ranahambo hîngîndowandanî ndemîndîmboe. Mamîkarî hohoanîmo moaruwai fîfanîngareimbî ra refemböhünda hohoanîmondeimboyei. Nga se sihefîhoarî Godîmbo ndahündo sapo se nindou yîfîhündî botîfî yangîrî anüngu nou-anei. Asu sihefî bîdîfîrî fî munğuambo ra ahambo hîngîndîhîndo mbumundî hohoanîmo refemböhünda. ¹⁴ Nga moaruwai

hohoanimo ranai siheimbo hɔbadarũ ngomboe, nga yowanɔ. Nɔmboe sapo ahɔnũmbɔ hohoanimo ahandɔ hoarehɔ se moai nɔboadei, nga se Godɔndɔ moanɔ hɔpoambofe hohoanimo ranahandɔ hoarehɔ anɔmboei.

Sihiri ana mbumundi hohoanimondɔ moanɔ ratũpurɔyeyei-rɔhundeimb-aneft

¹⁵ Ranana asu sihirɔ ra nũngumandahuwa? Haponda sihirɔ ahɔnũmbɔ hohoanimo meŋgoro ranɔ hoarehɔ nɔngokoate, nga sihirɔ Godɔndɔ moanɔ hɔpoambofe hohoanimo ranɔ hoarehɔ anɔmboefɔ. Asu ranɔmbo-hũnda sihirɔ ra moaruwai hohoanimondeft mandɔhundɔyo? Ranɔ hohoanimo ra sihirɔ ngɔrɔ randɔhundɔ, nga wanane! ¹⁶ Se nindou ngorũndɔ hoarehɔ nɔboadeimbo ahandɔ hoafɔ hɔmborayei ana, asu se ahandɔ moanɔ ratũpurɔyeyei-rɔhundeimbɔ nahurayei-ane. Asu se moai ranɔmbo fifirɔhindɔyo? Se moaruwai hohoanimondɔ hoafɔ sũnguarɔhundɔ ana, asu ranɔmbo yifɔndeimboyei, nga se Godɔndɔ hoafɔ sũnguarɔhundɔ ana, asu ranɔmbo ahandɔ hɔmboahũ mbumundɔ nɔmandeimboyei. ¹⁷ Yɔnɔ, horombo ana se moaruwai hohoanimo ranahandɔ moanɔ ratũpurɔyeyei-rɔhundeimbɔ nindou manɔmboei-ane. Nga asu hapondanɔ ana se anɔhondũ yamundɔfe hoafɔ masahũmũndɔ ra sihei muŋguambo hohoanimo ra sũnguarɔhundɔhane. Nga ranɔmbo-hũndambo-anɔmbo God ahambo hɔhɔfɔndɔhurɔmboane! ¹⁸ Seana moaruwai hohoanimondɔ ngɔnɔndɔ ranambeahɔndɔ aboedamboyahi hehimboane asu mbumundɔ hohoanimo ranahandɔ ratũpurɔyeyei-rɔhundeimbɔ nindou-yahimboane. ¹⁹ Ranɔ hoafɔ ranai hɔmborɔmbo siheimbo tɔjũmb-ane ranɔmboane asu ro moanɔ nindou siheft hohoanimomambo ndarɔhe hoafayahandũrɔ. Horombo ana sihei fi ra moaruwai hohoanimo refembohũnda rarɔhi hɔnɔngɔrɔhi hehimbo moaruwai hohoanimo ra rasũngumarɔhi hei. Mamɔ yahurayei-ane hapondanɔ ana sihei muŋguambo fi ra randɔhi hɔnɔngɔndɔhindɔ mbumundɔ hohoanimo asu sũrũhoeimbɔ hohoanimo refembohũnda.

²⁰ Horombo se moaruwai hohoanimo ranahandɔ ratũpurɔ moanɔ ratũpurɔyeyeiambe se moai aboedɔ mbumundɔ hohoanimo ranahandɔ ratũpurɔyeyei-rɔhundeimbɔ nɔboadei. ²¹ Amoanɔngɔimbɔ moatũkunɔ se ramarɔhinda ra-sũngumbo asu nɔne moatũkunɔ aboedɔ tũkũmefoyowa? Hohoanimo ranɔhundɔ yifɔ yangɔr-ane tũkefe arandɔ. ²² Nga hapondanɔ ana se moaruwai hohoanimo ranambeahɔndɔ aboedamboyahi tũkũyahɔ hehi Godɔndɔ moanɔ ratũpurɔyeyei-rɔhundeimbɔ yangɔrɔ nindou tũkũyahimboane. Hohoanimo ranɔhundɔ se sũrũhoeimbɔ hohoanimo sahũmũndɔ asu yangɔrɔ koadũrũmbo-koadũrũmbo nɔngombo hohoanimo ra tũkũfeyondũrɔ arandɔ. ²³ Nga moaruwai hohoanimo ra ahandɔ ratũpurɔyeyei-rɔhundeimbɔ ahei ratũpurɔ sũngu ranɔ takɔnɔ sagadũrɔ arandɔ, sapo takɔnɔ ra ai yifɔ hohoanimo ranane. Nga asu God ai moanɔ siheftɔmbo sai arandɔ ahandɔ moanɔ saimbo moatũkunɔ ra sapo yangɔrɔ koadũrũmbo nɔngombo ranane, siheftɔ Adũkarɔ Sisas Kraisɔndɔ sũngu.

7

Sɔmborɔ hohoanimo sũngufe

¹ Wandafɔ mamɔ, ro haponda nɔnɔ hoafɔyo hoafɔmbo sa heheamboayahɔ nda, se fifirɔhimboane sapo seana muŋguambo hɔfɔnɔndɔ ahɔnũmbɔ hohoanimo meŋgoro ra fifirɔhi hehimbo wambo. Nindou ai yangɔrɔ nũngumambe yangɔr-ane ahɔnũmbɔ hohoanimo ranai ahambo hɔfandɔrɔrɔ arandɔ. Nga nindou ai yifɔnduwani, ahɔnũmbo hohoanimo ranai ana ngɔrɔ asũkaindo ahambo hɔfandɔndɔrɔ. ² Mamɔ moatũkunɔ yahurayei-ane, nɔmorehɔ mamɔ ai ahandɔ nindowenihɔ anũngu ana, ahɔnũmbɔ hohoanimo ranai ahambo ahandɔ nindowenihɔ ra-dɔbo kɔkɔhɔramɔndoanɔ ai moanɔ hohoanɔ nindowenihɔ-dɔbo yangɔrɔ nɔngomboane. Nga asu ahandɔ nindowenihɔ ai yifayy ana, asu ahɔnũmbɔ hohoanimo nindowenihɔ ahandɔ ranɔ-dɔbo kɔkɔhɔmaramɔndo ranai ranɔ hohoanimo ranambeahɔndɔ hɔnɔngɔreamboane. ³ Ahandɔ nindowenihɔ nũnguanɔ nindowenihɔ ngorũ-dɔbofeyo ana, nɔmorehɔ ranahambo nindowenihɔ bɔrabɔrɔyo-randeimb-ane mbɔsei. Nga asu ahandɔ nindowenihɔ ranai yifɔyuanɔ, nɔmorehɔ ranai nindowenihɔ ngorũ aserɔmɔndo ana, ai nindowenihɔ bɔrabɔrɔyohɔ-yopoanɔ, sapo ai ahɔnũmbɔ hohoanimo meŋgoro ranambeahɔndɔ hɔnɔngɔre tũkũfe hayambo wambo. ⁴ Wandafɔ mamɔ, mare yahurayei hohoanimo-ane siheimbo-so amboanɔ engorondũrɔ. Seana Kraisbabɔdɔ nɔboadei hehi asu ranɔmbo-hũnda ai-babɔdɔ yifɔmayei nou. Ranɔnambo asu ahɔnũmbɔ hohoanimo ranai siheimbo moai kɔkɔhɔra-mũndũndũrɔ. Ranɔmbo wambo asu se hapondanɔ ana nindowenihɔ ngorũ sahorɔmɔndeimbo nahurayei-ane sapo God ai yifɔhũndɔ botɔmareir-ane sihirɔ aboedɔ hohoanimo ra sũngufembohũnda. ⁵ Nga horombo sihirɔ wamɔndafɔ hohoanimo ranambe nɔmboefambeyo ahɔnũmbɔ hohoanimo meŋgoro ranai siheftɔ findɔ moaruwai hohoanɔ hohoanimo botɔreamuna asu sihirɔ ranɔnambo moaruwai hohoanimo ratũpurɔ aho ra rarɔhu marɔhundɔ. Asu hohoanimo ra yifɔ hohoanimo yangɔr-ane yare marandɔ. ⁶ Nga asu hapondanambe ana sihirɔ

yifiyefi mburihumbo ahinümbi hohoanimo kikihamindimuni maningo ranambeahindi hinigiri-rhumboanefti. Ranimboane asu hapondani ana sihiri moai wamindafi ahinümbi hohoanimo sürü paru masihoemo rani-süngurihu ratüpuriyefi, nga sihiri Yifiafndi-mayo simbori hohoanimo rani-süngurihu ratüpuriyefi arihundi.

Moaruwai hohoanimo ai sihefimbo moaruwaimbo-mareamuni

⁷ Asu ranimbo sihiri nüngumambisefa? Ahinümbi hohoanimo ra moaruwai hohoanimo? Ranana ai wani! Nga ahinümbi hohoanimo menjoro ranaiyo wambo moaruwai hohoanimo ranahambo hoafiyowohü nafuimendira ro fifirimartheandi. Rani-moatükuni ra yahurai-ane: Ahinümbi hohoanimo ranai hoafiyowohüya, se nindou ngoründi napo hohoanindowamboyafi, hoafi ra nafuiyondirihü hoafiyondiri-koatembe-mbonana, asu ro ngiri nindou ngoründi napo hohoanife hohoanimo ranahambo fifirtheandi. ⁸ Nga moaruwai hohoanimo ranaiyo ahinümbi hohoanimo hoafi rani süngu nafi ranahambo kokofoare semindi haya asu ai wandi ngusüfoambe mamikarambo hohoanifeimbi hohoanimo ranahambo botire marandi. Ahinümbi hohoanimo ranai yangori-koate-mbembonana, asu moaruwai hohoanimo ranai ngiri nginindiyoy. ⁹ Horombo ana ro ahinümbi hohoanimo ra fifirifekoaate-yahambe yangiri aboedi manimboahi. Nga asu ahinümbi hohoanimo hoafi ranai tüküfhüyo wambo-so, moaruwai hohoanimo ranai yangiri botife maningowa asu ro yifiyambo nahuraimayahi. ¹⁰ Asu ahinümbi hohoanimo ranai nindou yangiri nningombo hohoanimo saimbo ra nimindühüyo, nga asu ahinümbi hohoanimo rani-süngu moai yangiri nningombo hohoanimo sai-randi, nga sihafi moaruwai hohoanimo süngu yifindafi yaho marandi. ¹¹ Nga moaruwai hohoanimo ranai ahinümbi hohoanimo hoafi rani-süngu ahambo kokofoare masemindo ranahandamboyo hoafi ranai wambo yiri-mo-marandira asu ro rani-süngumariheanda wambo moaruwai hohoanimo ranai hifekoa-mareandira ro yifiyambo nahuraimayahi.

¹² Nga asu ahinümbi hohoanimo menjoro ranai ana Godindi-mayo-ane. Asu ahinümbi hohoanimo hoafi ranai-amboani Godindi-mayo wambo mbumundiyoy haya aboed-ane. ¹³ Nga asu ahinümbi hohoanimo aboedi ranai wambo ramareandira ro yifiyahai! Ai ra wani! Nga moaruwai hohoanimo aboedi moatükuni süngu ramareandira yifimayahi. Asu raninambo moaruwai hohoanimo ai moaruwai hamindi moatükun-ane ra weindahimefeyo. Ranimboane asu ahinümbi hohoanimo rani-süngu sihiri ndondihü fifirindhumboane, moaruwai hohoanimo ranana ai munguna moaruwai hamindi moatükun-ane.

Moaruwai hohoanimo ai sihefi hohoanimo ranahambo kikihamindimboane

¹⁴ Sihiri fifirihundi, ahinümbi hohoanimo ranana Godindi moatükun-ane. Nga asu roana sümbuyo-randeimbi fiambeahindi nindou-anahi. Rananahi asu moaruwai hohoanimo ahandi hoarehi nimboamboyahahi ahandi moani ratüpuriya-rhandeimbimayahi. ¹⁵ Roana ratüpuriyahahi ranahambo fifirtheandühü-yahipoani, nga wani. Nga ro hohoanimo refembo yifirayahahi ra moai rarihe rihandi. Nga hohoanimo yiboarukoayahahi ra asu ro rarihe rihandühanahi. ¹⁶ Nine-moatükuni ro refembo yiboarukoayahahi ra rawartheandi. Asu ro rarihe hoafiyahühüya, ahinümbi hohoanimo ranana anihondü aboed-ane sa arihandi. ¹⁷ Asu ro rani-moatükuni ratüpuriya arihandi ranana wandi-hoariyahipoani. Nga moaruwai hohoanimo wandi fiambe amaro ranai-ane moaruwai rani hohoanimo arandi. ¹⁸ Ro fifirtheamboanahi, wandi fiambe ana aboedi hohoanimo moai nimaroy, sapo wandi wamindafi hohoanimo moaruwai ranambeahindi wamboanahi asahi. Nga ro aboedi hohoanimo ra refembo sa hehea hohoanimo-yahühanahisi, nga asu ro ngiri rani-moatükuni ra randtheandi. ¹⁹ Ro aboedi mbumundi ratüpuri refembo sahehea hohoanimoayahahi ranana asu ro ngiri randtheandi. Nga asu nine moaruwai fifanigarimbi hohoanimo ratüpuri ro refembo moei-asahi ranana rarihe arihandi. ²⁰ Ro moei saheimbi hohoanimo rawartheandi ana, ro wandihoariyahipoani rani-moatükuni ra rawartheandi, nga wani. Nga sapo moaruwai hohoanimo wandi fiambe amaro ranai-ane wambo yaro yahoani rawartheandi.

²¹ Ranane asu ro hoeritheandani nine hohoanimo aboedi ra refembo sa heheamboyanahi, asu fifanigarimbi, moaruwai hohoanimo amaro ra aboedi hohoanimo ranahambo semindi gigranambore arandi. ²² Wandi hohoanimo ragu asangoro ranai ana Godindi hohoanimo ranimbo yangiri-ane süngufembo hohoanimoayahahi habodarhandi. ²³ Nga asu ro hoeritheandani hohoanimo ngorü wandi fiambe amaro asu ngorü hohoanimo ranai wandi fiambe ragu asangoro rani-dibo simbori-simboriyafe arinandi. Ranane asu wandi fiambe moaruwai hohoanimo amaro ranahandi ratüpuri hohoanimo ranai wambo kikihamindindiri aningoy. ²⁴ Roana hihifi-hihifikoate nindou hamind-anahi! Nindou didai wambo yifimbo hohoanimo ranambeahindi aboedambo-mareandira?

²⁵ Godimbo hihifar+hün. Sihefi Adükari Sisas Krais+ndi süngu ai wambo aboedampondeand+r+mbui! Asu ndanana moan+ wand+ hohoan+mo-ane: Roana yang+ri God+ndi hohoan+mo ran+ hoareh+ an+mbোধ, nga asu wand+ wam+ndaf+ hohoan+mo ranai moaruwai hohoan+mo ranahand+ hoareh+ n+ngombo ahand+ hohoan+mo ratüpur+yo ho arand+.

8

Yifiafi Aboed+ndi süngu yang+ri n+ngombo hoaf-ane nda

¹ Ran+mbokane asu haponda nindou d+diyei Sisas Krais-bab+di an+mbœi aheimbo ana se hüt+iyei, nga yif+ndeimboyei yaho pap+hoaf+ ra moai yangoro, nga wan+. ² Nga Krais Sisas+ndi süngu yang+ri n+ngombo sai-randeimb+ Yifiafi Aboed+ndi hohoan+mo ranai wambo moaruwai hohoan+mo-ane asu yif+yorambo hohoan+mo-ane ranambeah+nd+ hümar+hend+ra aboedambo-meheand+. ³ Ah+nümb+ hohoan+mo ran+mbœ f+fi+r+embo ran+süngu sih+ri moai moaruwai hohoan+mo ranahambo aboedambo-yahund+ sapo wam+ndaf+ hohoan+mo sihefi ra ng+ri ah+nümb+ hohoan+mo ra süngund+hünd+, nga ran+mbœ wambo. Nga asu ran+moatükun+ ra ah+nümb+ hohoan+mo ranai ng+ri randeand+, ran+moatükun+ ana God ai ahand+hoariyu ramareand+. Sapo ai ahand+ N+mor+ mam+ koamar+heira nindou sih+ri moaruwai hohoan+mo yefeimbi sihefi fi h+mboyimbü tüküfi manüngu. N+mor+ ra moaruwai hohoan+mo ahand+ ng+ri+nd+ munghufembo-hündamboyu kusü yif+mayu. ⁴ Mbumund+ hohoan+mo ah+nümb+ hohoan+mo ranahambo hoafayo ranai sihefi flambe tükümb+feyo-wamboane yahuhayamboyu ai ran+ moatükun+ ra ramareand+. Ran+mbœ-hündambo haponda n+ne hoaf+ ah+nümb+ hohoan+mo ranai mbumund+ hohoan+mo ranahambo hoafayo, ra sih+ri süngund+humboyefi. Sapo Yifiafi Aboed+ ranahand+ hohoan+mo rasüngu hef+ ar+hund+, nga wam+ndaf+ hohoan+mo sihefi flambe amaro ra moai süngur+hund+.

⁵ Nindou d+diyei wam+ndaf+ hohoan+mo süngu ahahabodei ranai ana wam+ndaf+ hohoan+mo ranahambo yang+ri hohoan+mo-yeihanei. Nga asu nindou d+diyei Yifiafi Aboed+ndi hohoan+mo süngu ahahabodei ranai ana Yifiafi Aboed+ndi moatükun+ ranahambo yang+ri hohoan+mo-yeihanei. ⁶ Nindou ahand+ hohoan+mo wam+ndaf+ ranahambo yang+ri hohoan+moayu ana, ai yif+nd+mbui. Nga nindou Yifiafi Aboed+ndi hohoan+mo ranahambo yang+ri hohoan+moayu ana, yang+ri n+ngombo hohoan+mo asu ngusüfoambe afur+fe kifeimb+ hohoan+mo ran+ yang+ri ndemündü nüngumbui. ⁷ Nga nindou wam+ndaf+ hohoan+mo süngureand+ ana, God+ndi hürütümb-ani n+mbœ ai ahand+ ah+nümb+ hohoan+mo ran+ hoareh+ ng+ri nüngu. ⁸ Nindou d+diyei ai ahei wam+ndaf+ hohoan+mo ranahambo süngur+hünd+h+ ahahabodei ranai God ai refembo yifirayu ra ng+ri rand+hind+. ⁹ Nga asu seana sihei wam+ndaf+ hohoan+mo moai süngur+hind+. Nga God+ndi Yifiafi sihei flambe amaro ana, se Yifiafi+ndi hohoan+mo ra süngund+himboyei. Asu düdi ai Krais+ndi Yifiafi ra ahand+ flambe n+mar+ndokoate-ayo ana, nindou ranai Krais+ndiyupoan+, nga wan+. ¹⁰ Nga Krais ai sihei flambe amaru ana, sihei fi ranana moaruwai hohoan+mo ran+mbœ-hündambo yif+ndowohü sümbond+mbœsi, nga sihei yifiafi ranai ana yang+ri aboed+ n+ngombœe sapo se Krais+ndi süngu God+ndi h+mbোধü mbumund+yehi+ wambo. ¹¹ Sapo God Sisas+mbœ yif+hünd+ bot+marir+ ahand+ Yifiafi ranai sihei flambe amarondü+ ana, asu mare God Krais+mbœ yif+hünd+ bot+marir+ ranai süngunambo ahand+ Yifiafi rani-süngu sihei yif+yo-randeimb+ fi ranahambo yang+ri+ndeambui.

Yifiafi Aboed+ ai God+ndi n+mor+mbœ-areamun+

¹² Nga ran+mbokane wandaf+ mam+, sih+ri Yifiafi Aboed+ndi hohoan+mo ra süngund+humbokane, nga sihefi wam+ndaf+ hohoan+mo ai hoafemun+ ra ng+ri süngund+hu ngefi. ¹³ Nga se sihei wam+ndaf+ hohoan+mo ran+süngu ahabodei ana, se yif+ndeimboyei. Nga asu se Yifiafi rani-süngu sihei flambe moaruwai hohoan+mo amaro ra h+n+ngar+hind+ ana, asu yang+ri aboed+ n+mbœimboyei. ¹⁴ Nindou d+diyei God+ndi Yifiafi nafuiyandüran+ süngur+h+ ar+hünd+ ranai ana God+ndi n+mor-ane. ¹⁵ Nga Yifiafi se masahümundi ranai moai siheimbo rareandüra se moan+ ratüpur+yeyi-r+hündeimbi tüküyahindü+ y+h+mbœyei, nga wan+. Nga se sapo Yifiafi siheimbo God+ndi n+mor+mbœ reiran+ masahümundi ran+süngu sih+ri Godimbo Ape y+hoef+ Af+ndi sefuhanefi. ¹⁶ Yifiafi ranai-ane sihefi yifiafi-bab+dimbo sihefi+mbœ ragu ngusüfoambe weindah+ yare hoafiyowohüya, Se God+ndi n+mor-ane yaho arand+. ¹⁷ Asu sih+ri God ahand+ n+mor+mbœyahu an+boadefi ana, süngunambo sihefi Ape God ai ahand+ n+mor+mbœ ahand+ aboed+ moatükun+ d+bon+yu sihai g+g+n+mayu ra ndahum+ndembo yefi. Asu sih+ri Krais-bab+di t+ri+r+fombü moatükun+ ai masemündu nou asahum+ndefi ana, aboed+ ndüreimbi n+mar+mbœ moatükun+ ai-bab+dimbo ndahum+ndembo yefi.

Süngunambo aboedi ndüreimbi nimarimbo moatükuni ndahuminde-mboeyefi

¹⁸ Nga ro ranahamboana hi hohoani moayah i nda, haponda ndani simboa sihiri tñiri fo afindi tñiri foayefi habodefi ranana moanane. Nga Godi ndi aboedi ndüreimbi nimarimbo moatükuni sihefimbo weindahi tüküfemunimboayo ranana adükari hamindane. ¹⁹ Munguambo moatükuni God nafimarandi ranai tüküfe yanggori himbooyowohü ai ahandi nimori munguambo weindahi tüküfemboayo si ra tükümbifeyowa yahohaya himboayo. ²⁰ Hapondanambe ana sapo mungu-moatükuni God nafimarandi ranai moaruwaimbofe buriyombo sümboyorandühane. Rani-moatükuni refe arandi ra ahandihoari hohoanimo hayambo refe-randühyopoani, nga God ai ahandihoari hüti rani-süngundafoandi mehuamboane refe arandi. Nga asu aboedi moatükuni ranahambo himbondohü yagodomboe. ²¹ Süngunambo God nafimarandi ranai sümbuyorandeimbi hohoanimo kikihami ndi aningo ranambeahindi aboedambo-ndeambui asu rani-simboani ai Godi ndi nimorimbondahi tükündahi aboedi safi ningo ranambe keboehi nimboemboeyefi.

²² Nga sihiri fifirihundi horombo peyo haya ho-hombo hapondanambe ana munguambo moatükuni God nafimarandi ranai nimorehi nimori wakemindimbo hoafiferandühi amaro nahurai himbooyohü engoro. ²³ Nga rani-moatükuni ra mungu Godi ndi warühi tüküfeyowambo rani yanggiriyo poani, nga wani. God ai ahandi-mayo Yifiafi sapo ahandi weangurühi moani saimbo moatükuni ngoru ra masemuni. Nga sihiri amboani kameihanefi raguambe nipoyefi habodefihü God ai sihefi fi ra ahandi nimorimboreamuni aboedambo-mbireamuni sefi hohu himboayefi habodefi. ²⁴ Nga sihefi ranahambo anihondümü asu himbombo hohoanimo ranimbo wambo God ai sihefimbo aboedambo-mareamuni. Nga asu nime moatükuni sihiri hoeirihundeimbi-mayo ranahambo tüküfeyoani hoeifembo sefi hohu himboayefi ana, rani himbo sihefi ra himbo hondüyo poani. Nga nindou didai hoeireandeimbi moatükuni ra tükündifeyoani hoendi hea mbüsü haya himbomanda? ²⁵ Nga asu sihiri nime-moatükuni hoeifekeate-yefeimbi himboayefi ana, moani sihiri sisi-keate tükümbifeyowa mbisefi hohu hifandarihundi.

²⁶ Mare yahurai-ane nindou sihiri nginindi ningo-keate-yefani Yifiafi ranai-amboani tüküfe farihemuni arandi. Sihiri moai wudipoapofe Godimbo didibafifembo fifirihundi, nga asu Yifiafi ranai ahandihoari sihefimbo farihemunihi Godimbo didibafifemuni arandi ra ngiri weindahi hoafindo. ²⁷ Asu God, sapo nindou-yei ngusüfoambe hoeire-randeimbi-mayu, ranai Yifiafi ai hohoanimo-yohü hoafimbo-mayo ranamboani fifireandi. Nga Yifiafi ranai Godi ndi nindou ranahaimbohünda ahambo hoafiyondombo ahandi hohoanimo süngu yahohaya hohoanimoayo.

²⁸ Asu sihiri rarihu fifirihumboanefi, nindou didiyei ai God ahambo ngusüfo parihoari arihündi ranahaimbo ana mungu-moatükuni tüküfeyoani God ai rareandani aheimbohünda aboedi tüküfeyo. Sapo ranahaimbo God ai ahandi hohoanimo-yohü masihendi süngu aheimbo mborai mehündüri. ²⁹ Nga nindou didiyei God ai aheimbo horombonambo fifimareandüri ranahaimbo amboani diboniyu hinngiri-mareandüri. Wandi nimorindi hohoanimo nahurai hondüre tükümbiyahindamboane asu ranahandi ana Nimori ranai nindou afindi ranahai amongo nimorimbofi mbinünguwamboane yahuhayamboyu ramareandi. ³⁰ Raniyu asu nindou didiyei God ai ahambohünda diboniyu hinngi-mareandüri ranahaimbo amboani ahambo sowanambo hombo mborai mehündüri. Asu nindou daboe God ai mborai mehündüri ranahaimbo amboani aiana wandi himboahü nindou mbumund-anei mehündüri. Asu nindou didiyei aheimbo mbumund-anei mehündüri ranahaimbo ai ahandi himboamupuimbo-randeimbi ra masagadüri.

Godi ndi hipoambo ai ngiri hinngindeamuni

³¹ Rani-moatükuni ra God ai ramareandi ranahambo sihiri nungumambisefa? God ai sihefimbo yare yahurai farihemuni arandi ra, asu nindou didi nimori ai sihefimbo moaruwaimbo-mandeamuna? ³² God ai moai ahandi Nimori ranahambo warambe kikihirimünda, nga ai munguambo sihefimbohünda koamarihera nim keimbi karihendeimbihi yifimayu. Asu ai sihefimbo ahandi Nimori ra asemuni ana, asu ai bidifiri mungu-moatükuni moani raniwami nandeamunümbui.

³³ God ai nindou wand-anei yahundüreimbi-hündi ranahaimbo ra, nindou didai hoafimandündüra? God ai ahandihoari animbo aheimbo hoafiyundürühüya, ai wandi himboahü ana mbumund-anei yahu arandi. ³⁴ Asu nindou didai aheimbo pap-hoafiyondürühi se hitiyei asu ranimbo-hündambo se asübusi afindi ndahümündimboyei hoafi ra hoafimandündüra? Wani. Krai Sisas sapo ai yifiyu asu yifihündi yanggiri botifi mbura Godi ndi hangifoani anüngu, ai yanggiri-ani sihefimbo

far+hemun+mbohunda God+mo hoafi+yu arandi. ³⁵ Ranane asu nindou didai sihef+imbo Kraisi+ndi hipoambofe hohoan+mo ranambeah+ndi yikürübü-mandeamuna? Asu n+ne ti+ri+fo tükündi+femunühane, asübusümbi hohoan+mo-ane, nindou ai moaruwaimbo-ndi+himunühane, wembombondefühane, safi yang+ri+ndefühane, n+ni+moatükun+ ai sihef+imbo moaruwaimbo-femun+imbo yahohaya aho-ane asu sihef+imbo-so hifokoepe moatükun+ tükündi+feyowohane, ran+moatükun+ ranai sihef+imbo Kraisi+ndi ngusüfo pefe hohoan+mo ranambeah+ndi yikürübü-mandeamun+yo? Wani. ³⁶ An+hond-ane, yahurai ran+moatükun+ sihef+imbo tüküfearandi ra Buk Baibor ai ranahambo yare hoafi+yowohü yahoya, 'Si+hambo-hündamboanefi ro moaruwaiambe yifi+imbo yang+ri+ muṅguambo si ra hefi ar+hundi.

Roana sapa sipsip hifokoeffembo sei hehi rawehind+ nahurai h+imbo+yefomboanefi,'
Buk Song 44:22

meho. ³⁷ Nga asu muṅguambo ran+moatükun+ sihef+imbo tükefeyomun+ ai daboadan-ane, nga sapa Nindou düdi ai sihef+imbo ngusüfo pamareamun+ ranai ana far+hemun+ randan+ aboed+ ham+nd+ har+hehu tüküyahundühane! ³⁸⁻³⁹ Nga Ro an+hondümbö fifi+ri+heand+ , ng+ri+ n+ni+moatükun+ ai ahand+ ngusüfo pefe hohoan+mo ranambeah+ndi yikürübü-ndeamun+ : Yifi hohoan+mo-ane, yang+ri+ n+ngo hohoan+mo-ane, God+nd+ nend-anemo, sünambeah+ndi bogor-anei, hifi+n+ndi bogor-anei, n+ne-moatükun+ haponda tükefeyo-ane, sünguna tüküfemboayo-ane, n+ne-moatükun+ nimoamo an+ngo-ane, asu n+ne-moatükun+ hifi hoarehi ragu engoro ranane. N+ne-moatükun+ muṅguambo God ai nafirandimb+hünd+ ranai ng+ri+ God+nd+ ngusüfo pefe hohoan+mo sihef+ Adükar+ Sisas Kraisi+ndi süngu ranambeah+ndi yikürübü-ndeamun+ . Nga wani.

9

Por ai Israer+imbo afi+ndi hohoan+mo-ayundüri

¹ Ro an+hondümböanah+ hoafayah+ . Ro Kraisi+ndi nindouya hehea ng+ri+ ro ti+kai hoaf+ndah+ . Yifafi+ aboed+ ai wand+ ngusüfoambe hifandarand+ asu wand+ ngusüfoambe wand+ hoafi ranahambo an+hond-ane yahohane. ² Ro wand+ mam+si+ri+ Sudahünd+ nindou ranaheimbo muṅguambo si aho ra ngusüfo afi+ndi kürüheandüh+ afi+ndi ham+ndi hohoan+mo amarond+ri. ³ God ai wambo moaruwaimbo-reand+ra asu Israer, wand+ mam+si+ri+ hondü, ai an+hondümbö-ri+hindeimb+ nindoumbo+yahi tükümbeyahi-mbonana ra aboed-ane sa. ⁴ Rani+yu God ai Israer ranaheimbo wand+ ni+mor-anei yahuhaya asu ai ahand+ h+imboamupuimbo-randeimb+ moatükun+ ra hoeimar+hind+ . Asu God ai hoafi firamündü masihend+ ranane asu ah+nümb+ hohoan+mo ranane ra masahümündi. Asu God+mo ndofe hohoan+imombo hohoan+mo ranane asu God ai horombo hoaf+re masihend+ hohoan+mo ranane ai ra masahümündi. ⁵ Amoao mam+ horombo weangurüh+ man+ngomo ranai ana ahei amoao mam-anemo. Suda ahei s+rambeah+yu Kraisi ai nindoumbofi tüküfi man+ngü. Ranani asu Kraisi ai muṅgu-moatükun+ burayo ranahei mb+royu haya hifandarand+ . Aiana God hond-ani, nga ran+imbo-hündambo-an+imbo muṅguambo si aho ra ahambo Adükar-ani mb+sefomboane! An+hond-ane.

God ai ahand+ nend+ ranaheimbo wandanei ehundüri

⁶ Israer+hünd+ muṅguambo Israer+hünd+ hondüyeipoan+ . Nga God+nd+ horombo hoafi ra moai peyo, nga wani. ⁷ Abraham+nd+ ahuir+mam+ ranai ana muṅguambo ahand+ ahuir+ hondüyeipoan+ . Nga sapa God ai Abraham+imbo yahuya, 'Aisak+nd+ ahuir+mam+ yang+ri-an+imbo si+hafi si+ri+imbo-ndahimboyei,' mehundo. ⁸ Asu ranane nindou Abraham+nd+ ahuir+mam+ ranai muṅguamboyoipoan+ God+nd+ ni+mor+ hond-aye, nga nindou ai God+imbo horombo hoaf+re masihend+hünd+ tükümehind+ rananei ai Abraham+nd+ ahuir+ hond-aye. ⁹ Nga God+nd+ horombo hoafi ranai ndare hoaf+rimayo, 'Sapo ro hoafi+ya masi+heand+ ran+si+imboan-an+imbo ro asükainda tükündaheandüh+ asu Abraham+nd+ ni+moreh+ Sara ai nindowenih+ ni+mor+ nder+im+nd+imboe,' meho.

¹⁰ Nga asu ran+ yang+ri+yopoan+ . Nga asu süngunambo Aisak+nd+ ni+moreh+ Rebekand+ mbofo ni+mor+ yimbu afi+ndi mam+ ranahandambo masep+ri+im+ndö. Nga ahafand+ afi+ndi mam+ aiana Aisak sapa sihef+ amoao-ani. ¹¹⁻¹² Ni+mor+ yimbu tüküfekoate-yafandambe God ai ni+mor+ mam+ ranahambo di+bon+mayundo moan+ ahand+ hohoan+monambo yang+ri+ ham+nd-ane. Sapo God+nd+ nindoumbo di+bon+mayu hohoan+mo ra nindou n+ne rareanda tüküfemboyoipoan+, nga God ai ahand+hoari+yu nindoumbo kafoarir+ h+n+ng+ri+r+ arandi. Ran+imboane asu ni+mor+ yimbu ranai tüküfe n+ne ratüpur+ aboed+yo moaruwaiyo ra refekoate-yafandambeyu, God ai Rebekambo hoafi+yundüh+ yahuya, 'Amoṅgo ni+mor+ ai ak+dand+ hoarehi mb+nüṅguwamboane,' mehu. ¹³ Rahurai God ai 'Sekop+imbo ngusüfo pamar+hini, nga Isombo yi+boaruko-mar+hini,' mehu hoafi ra Bukambe yare hoaf+rimayo.

¹⁴ Asu ranimbo sihiriri nungumambisefa? God aiana moai ndore ratupuriyu-randi mambisefityo? Ngiriri ra-mbisefi, nga wani. ¹⁵ Ai Mosesimbo yare hoafiyundowohu yahuya,

'Nindou daboe ro wandi hohoanimonambo ahambo amboawi yahando-mboayah ana, asu ro amboawi mbisahandomboyahi.

Asu nindou daboe ro wandi hohoanimonambo hipoambo-fimboayah ana, ro hipoambo-ndihinimboyah, *Kisim Bek 33:19*

yahu hoafimeindo. ¹⁶ Ranahandamboane God ai nindou dibonayu ra nime-moatukuni nindou ai hohoanimoayu-ane asu rawareandi ranane rani hohoanimo sunguyopoani, nga Godindi hipoambofe hohoanimo raninamboane dibonayu. ¹⁷ Nga Bukambe hoafi ranai God ai Isip-yafe nindou bogori Ferombo hoafimeindo ra yare hoafiyowohu yahoya, 'Ro wandi nginindi ra munguambo nindou ranaheimbo nafuindahurani asu wandi nduri ranahambo munguambo hifi ndanihu bokari-mbirirhehindamboane samboanahi. Ranimbo-hundamboane ro sihambo bogorimbo-riheanini hiningarirheanini,' meho. ¹⁸ Asu ranimboane sihiriri fifirihundi God ai moani ahandi hohoanimonambo yangiriri nindou daboe amboawi yahuhani, asu nindou daboe ahambo afindi-afindeimbi tukumbifiyu-wamboane yahuhaya ranahambo randeandani afindi-afindeimbi tukundafimbui.

Godindi nginindi hohoanimo asu hipoambofe hohoanimo

¹⁹ Ranimbo-animbo nindou mam si hoafi-ndafindiruh animboya, asu refe ana, nimboe God ai nindou moaruwai hohoanimoyei arihundi ranaheimbo ai huti-ane mambusa? Nindou didai Godindi yifiri ranahambo daboadi hihirimandihinda? ²⁰ Nga nindou se dideyafi se ra Godimbo afindi-afindeimbi yahurai hoafi-mandafindoyo? Wamburi ai nindou dudi sapo wamburi sumarandi ranahamboya, 'Se nimboe wambo ndaro sumarandiri?' mambisiyo. ²¹ Nindou dudi sura-randeimbi ranai purukini ra kadamunduh moani ahandi hohoanimonambo purukini mam ranahand-ambohundi wamburi yimbu sundapirimbui. Rananimbo asu wamburi yimbu ra ngorü aboedi safi ahandi hohoanireandeimbi ra rarani hoafih sesi ranambe raroafe rambohunda ndonde digembui. Nga asu ngorü moani yahuri ngoahuri nahurai ra moaninduh yafisuhumi ranambe raroafe-rambohunda digembui.

²² Mare yahurai God ai ahandi hurutu hohoanimo ra weindah nafuimbo yahuhayambo asu ai munguambo nindou ahandi nginindi ranahambo fifirimbirihindamboane yahuhayambo hohoanimoayusi. Nga asu awi ai nindou nginindayunduri ranaheimbo afuri geduh hifandaranduri. Nga nindou ranaheimbo moaruwaimbo-fendurimbo-hundambo nafimara-mundinduri. ²³ Asu God ai nindou munguambo ahandi himoamupuimbo-randeimbi ra nafuimbohundambo afuri geduh hifandaranduri. Nindou daboe ai hipoamboareanduri ranaheimbo ahandi himoamupuimbo-randeimbi ra segudurimbo yahumboani. Ai ahandi himoamupuimbo-randeimbi moatukuni ra semindimböhunda nafimara-mundinduri. ²⁴ Sihiriri amboa, God ai sihefimbo diboniyuhü mborai mehumenti. Sudahundi ranaheimbo yangiripoani, nga nindou ngorü sirihundi ranaheimbo kameih mborai mehundi. ²⁵ God ai Hoseandi Buk ranambe ai ndare hoafiyuhü yahuya,

'Nindou didiyei wandi nendiyepoani,

ranaheimbo ana wandi nend-ane mbisaha-ndurimboyah.

Nindou daboe ro ngusüfo pefekoate-ayah,

ranaheimbo ro ngusüfo pandi-hearümboyah. *Hosea 2:23*

²⁶ Asu nini hifihundi-yei ranaheimbo hoafiyahündürühi seiya, 'Ai ana Godindi nendiyepoani,' masei,

nga hifi ranin-animbo nindou ranaheimboya 'God yangiriri nungu-randeimbi rana-handi nimir-ane,' mbiseimboyei," *Hosea*

1:10

Hosea ra mehu.

²⁷ Asu Aisaia ai Israer ranaheimbo yare hoafiyuhü yahuya,

'Nindou Israerihundi ai himonindi gudi kikiriri afindi nahurai afindiyeisi,

nga asu moani yimbu mam yangir-animbo aboedambo-ndahimboyei.

²⁸ Nga Adukari ai ngiriri afindi hoafindu,

nga nindou munguambo hifihü aniboadei ranaheimbo nimai papi-hoafindandurihü ahei moaruwai hohoanimo ranimböhunda munguna rani takini tihirifo dagadurimbui,' *Aisaia*

10:22-23

mehu. ²⁹ Horombo Aisaia ranahambo amboani yare hoafiyuhü yahuya,

'Adükarî Munguambo Nginindeimbi ranai sîhefi amoa mamî bîdîfirî ranaheimbo hîningîfendürî-koatemberi-mbonana, sîhirî Sodomîhündî nahurai tüküyahundühümbo asu Gomorahündî nahurai nîmboeft,'

Aisaia 1:9

mehu.

³⁰ Asu sîhirî nüngumambîsefa? Ranî-moatükunî ranana ndahurai ane: Suda-yafe ndîfo sapa tînrîfîfoyoakoate moanî mbumundî hohoanîmo süngufemboaye ranai ana nindou mbumundî Godîndî hîmboahü tükümehindî. Sapa mbumundî hohoanîmo ranaiyo anîhondümbofe ranî-süngu tüküfe arandî. ³¹ Nga asu Sudahündî sapa tînrîfîfoyowohü mbumundî hohoanîmo Godîndî hîmboahü semîndîmbo ahînûmbî hohoanîmo yangîrî süngufembo ranî-süngu ana moai mbumundî nindou Godîndî hîmboahü tüküyahîndî. ³² Nîmboe sapa ai anîhondümbofe hohoanîmo ranî-süngu mbumundî hohoanîmo ra semîndîmbo moai hohoanîmoyei, nga wanî. Nga ai ahei moanî ratûpurî ranî-süngu yangîrîyo mbumundî hohoanîmo ra semîndîmbo hohoanîmoaye. Nîmoei tîjarühî bemareandî ranînambo bendeiranî bûbürîndei ngei pîndeimboyei. ³³ Bukambe rana-hambo yare hoafîyowohüya,

'Hoeirîhi, ro Saion wafuambe Serusarem ngoafîhü nîmoei masîhehinî, nga ranai-anîmbo nindou ranaheimbo bendeiranî bûbürîndeiimboyei, nîmoei yîtîfo rananîmbo aheimbo randeiranî ai pîndeimboyei.

Nga asu nindou düdi ai ahambo anîhondümbo-arîrî ana, nindou ranai ngîrî amoaîngî-ndu,'

Aisaia 8:14; 28:16

mehu.

10

Israer ai moai Godîndî-mayo mbumundî hohoanîmo ra sahümundî

¹ Wandafî mamî, ro ngusüfoambe wandî nindou Israer ranai aboedambo-mbeahîndî samboanahî hohoanîmoayahî! Ranîmboanahî ro aheimbohünda Godîmbo dîdîbafîyahando arîhandî. ² Nga ro aheimbo ndorîhe fîfirîhe heheamboanahî hoafayahî, ai ana awi Godîndî hohoanîmo ranî yangîrî süngufemboanei ngusüfo pararîhindî. Nga ahei ngusüfo pefembo hohoanîmo ra anîhondü süngupoanî. ³ Aiana moai ndorîhi fîfirîhindî God ai nindumbo mbumund-aneî yahu hohoanîmoayu ranana, nga aiana aheipoanîmbo mbumundî tüküfe hohoanîmo-ane süngurîhi arîhündî. Ranane asu God ai nindou mbumundî hohoanîmo hîningîmareandî ra moai sahümundî. ⁴ Nga sîhirî fîfirîhündî, nindou anîhondümbo-arîhorî ana, ranaheimbo ndeara Kraîs ai ahînûmbî hohoanîmo süngufe ho ra moendîmareandî. Ranîmboane asu nindou ai anîhondümbo-arîhorî ana, ai Godîndî hîmboahü mbumund-aneî.

⁵ Moses ai nindou ahînûmbî hohoanîmo rasüngu mbumundî nindou tüküfemboayo ranahambo sürü pare masîhendî. Ai yahuya, 'Nindou düdi ai ahînûmbî hohoanîmo menjoro mungu ranî-süngure huhü rananîmbo ai yangîrî gedühî nüngumbui,' mehu.

⁶ Nga asu nindou ai Godîmbo anîhondümbofiwanî asu God ai nindou ranahambo seana mbumund-anafî yahu arandî. Mbumundî tüküfe hohoanîmo ranana ndahurai-ane. Se ngîrî randîhi hohoanîmondeihîya, 'Nindou dîdai sünambe magafua?' mbîsei. Hoafî ranahandî nîmîndî ra 'Dîdai sünambe gafu Kraîs sîhefîmbo nderümündü makuda?' ⁷ Asu se ngîrî randîhi hohoanîmondeihîya, 'Nindou dîdai hîfînî yîfambe ranambe magada?' mbîsei. Hoafî ranahandî nîmîndî ra 'Dîdai gadü honguambeahîndî Kraîs nderümündü madüfua?' ⁸ Nga mbumundî tüküfembo hohoanîmo hoafî ra ndahurai-ane: 'Hoafî ranana akîmî sîhafî fikîm-ane, sîhafî yafambe hoearî ranîwamî engoro asu sîhafî ngusüfo ranambe.' Sapa anîhondümbofe hohoanîmo hoafî ranane ro bokarîhehu arîhündî ra. ⁹ Se sîhafî yafambenambo weindahî yaro hoafîyafîhüya, 'Sîsas ai wandî Adükarî-ani,' safî mbura, asu sîhafî ngusüfo ranambo God sapa Sîsasîmbo yîfîhündî botîmarîrî ranahambo anîhondümbo-arowandî ana, se aboedambo-ndafoamboyafî. ¹⁰ Nga sîhafî ngusüfoambe anîhondümbo-rîwandanî God ai nindou mbumund-anafî yahuhaya asu sîhafî yafambe ranambo weindahî hoafîyafanî God ai aboedambo-ndeanîmmbui.

¹¹ Bukambe hoafî ranai hoafîyowohü yahoya, 'Nindou düdi ahambo anîhondümbo-arîrî ana, nindou ranai ngîrî amoaîngî-ndu,' meho. ¹² Suda-aneî asu Suda-yafe ndîfo rananeî ranai ngorü-poanîmbo ngorü-poanîmbo-yahîmboyeipoanî, nga nindou Godîndî hîmboahü mamî sîsmogodî yangîrî-aneî. God aiana munguambo nindou ranahae Adükarî-ani. Asu nindou munguambo dîdîyeî ai ahamboya farîhawandürî sei arîhündî ranaheimbo aboedî-aboedîreandürî arandî. ¹³ Ranîmboyo Bukambe yare hoafîyowohüya, 'Munguambo nindou ai Adükarîmboya farîhawandürî sei hoafîyeî arîhündî ana, ai aboedambo-ndahîmboyei,' meho. ¹⁴ Nga asu nindou ranai anîhondümbofe-koatendeihî ana, ngîrî ahambo hoafîndahündo. Asu ai hoafî ranahambo

himborkoate-ndei; ana, ngiri ahambo anihondumbo-ndihori. Nindou ranai hoafi ra bokari-hefekoate-ndimondani asu ai ngiri hamborindei. ¹⁵ Asu nindou kohefepura hokoate-ayomo ana, ai ngiri bokandihoundi. Nga Bukambe yare hoafiyowohu yahoya, 'Nindou aboedi hoafi sahümundi asinei ra aboedi safane,' meho.

Israer ai moai aboedi hoafi ranahambo sahümundihü süngurihindi

¹⁶ Nga asu Suda yimbu-mam yangiri ai aboedi hoafi ranahambo sahümundi süngurihimboanei. Nga Aisaia ai yare hoafiyuhü yahoya, 'Adükari, nindou ai yihoefi-mayo hoafi ra moai anihondumbo-rihindi,' mehu. ¹⁷ Nga ran-moatükun ra ndahurai-ane: aboedi hoafi ra hamboriyeihyei asu anihondumbofe tüküme feyo. Asu Krai ranahambo hoafi bokarihefembo aboedi hoafi ra hamboriyeihane.

¹⁸ Nga asu haponda ro düdueheandi, Anihondüyo Suda ai Godindi hoafi ra hamborkoate-maye? Wan. Hoafi ra ai anihondü hamborimayeisi. Nga Bukambe yare hoafiyowohu yahoya, 'Mungu-moatükun God ai nafimarandi ranahandi hoafi ra munguambo hifi ranthü ho tüküme feyo,

ahei hoafi munguambo hifi kaiyowohü ho tüküme feyo,'

Buk Song 19:4

meho. ¹⁹ Asükaiya ro düdueheandi, Awi Israer ai moai fifirihindiyoy? Ai fifirimarihindi. God ai Mosesindi süngure hoafiyuhü yahoya,

'Ro Suda-yafe ndifo ai mam ranini-poediyefipoani ranaheimbo fandiheheirani,

asu Israer se ngusüfoambe moaruwai-ndeimboyei.

Ro Suda-yafe ndifo ai fifirifekoate-yeimb ranaheimbo fandihehe-andürani,

asu Israer se ngusüfoambe nginindi-ndeimboyei,'

Jo 32:21

mehu. ²⁰ Asu süngunambo Aisaia ana ai moai hoafimbo yihmboyo, nga God ai ahandi süngure yare hoafiyuhü yahoya,

'Nindou wambo kokoendirikoate-maye ranie wambo hoeimarihindiri.

Roana nindou wambo hohoanimo-yokoate-maye ranaheimbo sowahi weindahi tükümeheandi,'

Aisaia 65:1

mehu. ²¹ Nga asu Israerimbo ai yare hoafiyuhü yahoya,

'Ro nimbini-nimbisi nindou hoafi mbahirihindeimbi asu hamborkoate-yeimb

ranaheimbo wandi warikihirihamindinduri arihandi ai-babidi aboedi-
aboedifemböhünda,'

Aisaia 65:2

mehu.

11

God ai Israer bidifirambo hipoambo-mareandüri

¹ Ranimboanahi asu ro rarihe düdueheandi nda, Asu God ai ahandi nindou Sudahündi munguambo daboadanambo-mbareandüriyo asu wanimbeiyoy? Wan! Ro Por amboani Sudahünd-anahi. Ro Abrahamindi ahuir-anahi asu Bensaminindi srambeahind-anahi. ² God ai ahandi nendi Sudahündi tüküfekoate-yeiambeahi fifireandürühi wand-anei mehu ranaheimbo ana moai daboadanambo-reandüri, nga wani. Asu se hoafi Eraisa ai Sudambo papi-hoafirandürühi yare Godimbo didibafimefiyu ra fifirihindai? Ai Godimbo yare didibafindowohü yahoya, ³ 'Adükari, aiyomo nindou shafi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ahamumbo mungu hifokoamarüpur. Asu ai shambo sesi shife didibafiferambo fondi ra birimafoarundi. Nga ro mam yangir-anahi animboah. Asu ai wambo hifokoefendirimbo mehomo,' mehu. ⁴ Nga asu God ai ahambo asükaiyu nüngure simbori hoafiyundoa? Ai hoafiyundühi yahoya, 'Ro 7,000 nindou wandambofimb sahapurimindi animboahi ai tikai god Ber ahambo yiri yimbu pusifekoate-maye,' mehu.

⁵ Rahurai-ane hapondani amboani nindou yimbu-mam God ai ahandi moani hipoambofe ranambo dibonimayuwa aniboadei. ⁶ God ai aheimbo moani hipoamboreandürühi dibonimayundüri, nga ai nine ratüpurimaye ranimbohünda diboniyu-ndürimboyupoani. Nga nindou ranai ran ratüpurieian God ai dibonimbeyundüri-mbonana, asu ngiri moani hipoambofe ra moani hipoambofe hondü tükü feyo.

⁷ Asu ranimbo-hünda shiri nüngumambisefa? Ran-moatükun ranahambo Israer ai huti kokomarhündi ra asu ai moai sahümundi. Nga nindou bidifiri God ai dibonimayundüri ranai yangiriyeyi ran-moatükun ra masahümundi, nga asu bidifiri ranai hambotühüfo papimareandüri Baibor yare hoafimayo nou. ⁸ Ai yare hoafiyowohü yahoya,

'God ai aheimbo ramareandüra moai ngusüfoambe hohoanimo purihümundi.

Asu ahei himboarimambo ngiri hoeindihindi

asu ahei h̄imboambenambo nḡir̄i h̄imbor̄indei,
nḡa yare n̄nḡo hombo hapondanambe t̄ukefeyo,'

Io 29:4; Aisaia 29:10

meho. ⁹ Defit ai hoaf̄iyuh̄u yahuya,

'Nindou aiana sesesi-ndeian̄i kin̄i t̄if̄iŋambe ahanei nou mb̄ihaneia asahi.

Asu ahei hohooan̄imo moaruwai ran̄i-s̄ungumbo n̄moeif̄ih̄i p̄imbyeia asahi.

¹⁰ Ahei h̄imboar̄i amboan̄i d̄ik̄ireand̄ur̄ih̄imbo asu ai hoeifeoate-mbeyei-amboane.

Asu se aheimbo daboaham̄ind̄i pupur̄ugur̄ih̄i hehi yahurai koad̄ur̄umbo-koad̄ur̄umbo
rar̄ih̄i mb̄in̄imboeia samboanah̄i,'

Buk Song 69:22-23

mehu.

God ai Suda-yafe nd̄ifo masem̄ündünd̄ur̄i

¹¹ Ran̄imboane asu ro haponda düdueheand̄i nda, Sapo Suda ai b̄übür̄imaye peyeh̄u
mun̄guna moaruwaimbo-reand̄ur̄imboyo? Ai ra wanana! Nḡa sapo ai moaruwai
hohooan̄imo-mayeimboyo asu God ai Suda-yafe nd̄ifo ranaheimbo nḡusüfoambe
gar̄ib̄i-mb̄ir̄ih̄ind̄ur̄-amboane yahuhayamboyo ahei nd̄ifo ranaheimbo aboedambo-
mareand̄ur̄i. ¹² Suda ai moaruwai hohooan̄imo s̄ungu-mar̄ih̄ündamboyo asu God ai
nindou mun̄guambo ranaheimbo d̄id̄iboado-mareand̄ur̄i. Ai God̄imbo daboadanambo-
mar̄ih̄oramboyo asu God ai ahei nd̄ifo ranaheimbo mafar̄ih̄end̄ur̄i. Ran̄imboane asu
mun̄guambo Suda ai God sowana as̄ikai gugur̄indahindan̄i an̄imbo nindou mun̄gu ai
aboed̄i ham̄ind̄i hond̄u n̄mandeimboyei.

¹³ Suda-yafe nd̄ifo s̄heimbo haponda ro hoafehand̄ur̄i nda. S̄heimboh̄unda God
ai wambo ahand̄i hoaf̄i saham̄ind̄i har̄ih̄andeimb̄i kamafoareand̄ur̄i. Ran̄imboanah̄i
asu ro ndan̄i rat̄upur̄i nda ranahambo bor̄iyah̄uh̄i yifirayahi. ¹⁴ Ran̄imbo asu
wand̄i nend̄i ranai God ahei nd̄ifo afar̄ih̄end̄ur̄i ra hoeind̄ih̄ind̄uh̄imbo ran̄imbo
nḡusüfoambe gar̄ib̄ind̄ih̄imboyei. Ran̄imbo asu ro b̄id̄if̄irambo fand̄ih̄eirant̄ asu
ai Ape sowana n̄geian̄i aboedambo-ndear̄umbui. ¹⁵ God ai Sudambo daboadanambo-
mareand̄ur̄i asu ahei nd̄ifo ranaheimbo nḡunind̄imbo-mareand̄ur̄i. God ai Sudambo
as̄ikai asem̄ündünd̄ur̄i ana, ra n̄nḡumand̄ifea? Ai nindou yif̄ih̄ünd̄i botefeyo nahurai-
ane!

¹⁶ Bret mam̄i ranahandambo b̄id̄if̄ir̄i kem̄ünd̄i God̄imbo asayo ana, asu bret ȳipoate
mun̄gu ra ahand̄i yanḡir̄-anendo. Asu n̄im̄i ahar̄i mam̄i ranahand̄i ahambo asegodo ana,
asu düd̄üd̄ü ranamboan̄i ahand̄i yanḡir̄-anendo. ¹⁷ Orif̄ n̄im̄i h̄if̄if̄eh̄ünd̄i ranahandambo
d̄üd̄üd̄ü b̄id̄if̄ir̄i ai t̄itaboar̄i-hend̄uh̄iyu asu n̄im̄ambeah̄ind̄i orif̄ n̄im̄i düd̄üd̄ü ranai
ran̄if̄ih̄i pap̄imareand̄i. Suda-yafe nd̄ifo seana n̄im̄ambeah̄ind̄i orif̄ n̄im̄i nahurai-ane.
Ranane asu haponda se aboed̄i asem̄ünd̄i momoriyeh̄i Sudayei-mayo yanḡir̄i n̄nḡombo
hohooan̄imo ra hoe nahurai asah̄ümündi. ¹⁸ Ran̄imbo-h̄ündambo-an̄imbo asu Suda
orif̄ düd̄üd̄ü nou t̄itaboar̄i-mefoehind̄i ranaheimbo se ȳiboaruko-nd̄ih̄ind̄ur̄imboyei.
N̄nḡundahi bor̄imandeia? Seana moan̄i düd̄üd̄ü yanḡir̄-ane, nḡa seana n̄im̄i ahar̄i
ranahambo t̄up̄ur̄ih̄ind̄uh̄i-yeipoan̄i. Nḡa n̄im̄i ahar̄i ranane s̄heimbo t̄up̄areand̄ur̄i.

¹⁹ Nḡa sean̄imbo hoaf̄indeih̄iya, Ȳin̄i, nḡa sapo düd̄üd̄ü ranai t̄itaboar̄i-foar̄ind̄uh̄iyu
asu ȳihoef̄imbo ran̄i fond̄uh̄imbo fond̄i h̄in̄nḡimareamun-ane, mb̄isei. ²⁰ Ȳin̄i,
ranana an̄ihond-ane. Ai t̄itaboar̄i-mefoehind̄i ra God̄imbo an̄ihond̄umbofekoate-
wamboyei ramehind̄i, nḡa asu seana ran̄ih̄u rar̄ih̄i an̄imboei ra an̄ihond̄umbo-r̄ih̄i
hehimbo-wamboyei ahei fond̄uh̄i an̄imboei. Nḡa asu se ranahambo af̄ind̄i-af̄indeih̄i
s̄heimhoar̄imbo bor̄indeimboyei, nḡa awi ȳih̄imbondei. ²¹ Suda ai düd̄üd̄ü hond-ane,
nḡa God ai aheimbo moai n̄im̄ind̄uh̄i h̄in̄nḡirear̄u, nḡa t̄itaboar̄i-mafoareand̄i. Nḡa
se h̄ibad̄ih̄ünd̄i. Se düd̄üd̄ü hond̄üyeipoan̄i, nḡa God ai s̄heimbo amboan̄i n̄im̄ind̄uh̄i
nḡir̄i h̄in̄nḡind̄ear̄u, nḡa t̄itaboar̄i-boadeand̄ur̄imbui. ²² God̄ind̄i h̄ipoambo hohooan̄imo
asu nḡin̄ind̄i hohooan̄imo ra s̄ih̄ir̄i d̄iboadond̄ihu f̄if̄ir̄ind̄ih̄umboane. Nindou ahand̄i
hoaf̄i h̄imbor̄iyeyisi, nḡa h̄in̄nḡimar̄ih̄ind̄i ranaheimbo nḡin̄ind̄i-ndar̄umbui. Nḡa
asu se Suda-yafe nd̄ifo ahand̄i h̄ipoambofe hohooan̄imo ran̄i-s̄ungu ahei ana, asu
ai s̄heimbo h̄ipoambo-ndear̄umbui. Nḡa se-amboan̄i ahand̄i hohooan̄imo ran̄i-s̄ungu
hokoate-aye ana, rand̄ih̄i t̄itaboar̄i-boegimboyei. ²³ Suda ai an̄ihond̄umbo-ar̄ih̄ind̄i
ana, God ai as̄ikai aheimbo n̄im̄ind̄ih̄u pap̄ind̄ear̄umbui. God ai yifirayu ana, as̄ikai
aheimbo koad̄ur̄u n̄im̄ind̄ih̄u pap̄inde h̄in̄nḡi-ndear̄ur̄imbui. ²⁴ Suda-yafe nd̄ifo se-
amboan̄i n̄im̄ambeah̄ind̄i orif̄ düd̄üd̄ü-aneisi, nḡa asu aboed̄i orif̄ n̄im̄ind̄i ran̄if̄ih̄i
pap̄ir̄ih̄imboane, nḡa ranahand̄i hond̄üyopoan̄i. Suda-ane ai h̄if̄if̄eh̄ünd̄i orif̄ n̄im̄ind̄i
hond-aye. Ran̄imboane asu aheimbo ana God ai düd̄üd̄ü hond̄u t̄itaboar̄i-mefoend̄i
ra sem̄ünd̄ü as̄ikaiyo koad̄ur̄u n̄im̄ind̄i hond̄uf̄ih̄i papareand̄ur̄i ana, ai as̄ikai aboed̄i
ham̄ind̄i ran̄if̄ih̄i pen̄iboadeimboyei.

God ai nindou mun̄guambo h̄ipoamboareand̄ur̄i

²⁵ Wandafî mamî, dîbohîndî hoafî ranîmboanahî se fîfîrîmbîrîhînda sahehea. Se sîheihoarî randîhi hohohanîmondeihî hoafîndeihîya, 'Roana fîfîrîhu hohohanîmoyefeimb-aneftî,' mbîseimboyei saheheamboanahî. Hoafî nda yahurai-ane, Israer bîdîfîrî ana hoafî hîmborîkoate-yeimb-aneî. Ranî hohohanîmo ranana aheî ngusûfoambe nîmandûndûrî ngogorîngombo asu Suda-yafe ndîfo nîngunûmbîyei God ai dîbonîmayundûrî ranai fondî ra sîmongorîndamîndîmboe. ²⁶ Ranî sîngumbo-anîmbo God ai Israer aheimbo aboedambo-ndearûmbui. Buk Babor ai yare hoafîyowohû yahoya, 'Aboedambore-randeimbî ai Serusaremî-nîpoedî kudû Sekopîndî ahuirî Suda ranaheimbo randeandûranî,

aheî Godîmbo hohohanîmo-koate hohohanîmo hîningîndîhi-mboyei.

²⁷ Rananîmbo ro aheî hohohanîmo moaruwai ra gogorîndî-heheandûhî ranî-sîmboan-anîmbo ai-babîdî hoafî femîndî sîhefe ra randîhea-mboyahî,' *Aisaia 59:20-21*

meho. ²⁸ Nga Suda ai aboedî hoafî hîmborîkoate-mayeî ranîmboane asu God ai Suda-yafe ndîfo sîheimbo fehefembohündambo hohohanîmomayu ranîyo asu Suda ai ahandî hûrûtîmb-aneî. Nga God ai Sudambo dîbonîmendûrî ranîmboane asu ai ahandî horombo hoafîmareandî Suda-yafe amoaombo ranahamumbo hohohanîmoyuhû aheimbo ngusûfo pareandûrî arandî. ²⁹ Nga asu nîndou God ai aheimbo aboedî moatûkunî masagadûrî asu dîbonîmendûrî ranaheimbo ngîrî hohohanîmo ngorû-sîngundeandî, nga wanî.

³⁰ Horombo se Godîndî hoafî hîmborîkoate-mayeî, nga hapoana God ai sîheimbo hîpoamboareandûrî, Suda ai Godîndî hoafî hîmborîkoate-mayeî ranîmbo-hündambo. ³¹ Asu hapoana God ai sîheimbo hîpoambo-mareandûrî ranîmboane asu Suda ai Godîndî hoafî hîmborîkoate-mayeî. Ranî-moatûkunî tûkûmefeyondûrî ra God ai aheimbo hîpoambofe-ndûrîmbo-hündamboyo. ³² God ai nîndou munguambo aheimbo hîpoambofe-ndûrîmbo yahuhaya ranîyo asu nîndou munguambo aheî hîmborîkoate hohohanîmo ranîna bobohîramûndûrî hîningîmarearû.

God adûkar-ani mbîseiamboane

³³ Godîndî ngasûndeandeimbî hohohanîmo ra adûkarî hamînd-ane!

Ahandî aboedî hohohanîmo asu fîfîrîfe ra hoandarî saf-ane!

Nîndou dîdai ahandî hohohanîmoyuhû hoafayu ra fîfîrînde hoafîmanda?

Asu dîdai Godîndî nafî munguambo ra fîfîrîmandea?

Godîndî hoafî hoafîyohû yahoya,

³⁴ Dîdî Adûkarîndî hohohanîmoambe amaro ra fîfîreamboayua?

Dîdî nîndou ai ahambo ratûpurîmbo rasûnguro rasûnguro-meyundoa?

³⁵ Nîndou dîdî Godîmbo nîni-moatûkunîyo masagado,

asûkai ai sîngunambo ahambo hîhîrîfe segodîmbo-hündambo?' *Aisaia 40:13*

meho. ³⁶ Mungu-moatûkunî ra God ai ahandîhoarî nafîmarand-ane asu ahandî ngîndînamboane anîngogorî asu ahand-ane. Munguambo si Godîmbo adûkar-ani mbîseiamboane. Nga anîhond-ane.

12

Sîheî fi ra Godîmbo ndahundîmboane

¹ Wandafî mamî, Godîndî-mayo hîpoambofe hohohanîmo adûkarî ranîmbo-hündamboane ro sîheimbo hoafehandûrî nda. Sîheî fi yangîrî nîngogambe ra se moanî Godîmbo ndahündo ahambo sesî asîhefeyo nou. Se ahandî yangîrîndeian-anîmbo asu God ai ranîmbo hîhîrî-hîhîfîndûmbui. Se randîhîndûh-anîmbo wudîpoapondîhi Godîmbo hohohanîmondahündo. ² Se hîfî ndanîhündambo hohohanîmo sîngundîhimboyei, nga sîheî hohohanîmoambe sîmborî hohohanîmo sîngundîhîndî. Rananîmbo God ai hohohanîmoayu ra se ndondîhi fîfîndîhi mbundîhû rasîngundîhimboyei. Nîni-moatûkunî ai aboedayo asu nîne ai yîfirayû asu nîne ai aboedî ndorîhoeimbî hamîndî hondayo ra se fîfîndîhimboyei.

God ai sîheîmbo hohohanîmo moanî masendî ranambo ratûpurîndefîmboane

³ Nga God ai wambo ahandî-mayo moanî hîpoambofe hohohanîmo masendî ranîmbo munguambo sîheimbo ro bîdîfîrî hoafî hoafînda samboanahî. Se sîheihoarî sîheî fi ranahambo yangîrî afîndî hohohanîmo-ndeimboyei, nga wanî. Nga God ai sîheimbo anîhondûmbofe hohohanîmo masagadûrî ranî sîmongorîhî safî sîheî fi ranahambo ndondîhi hohohanîmondeî. ⁴ Sîhîrî ana fî mamamî ranîfîhî afîndî moatûkunî ngorû-poanî ngorû-poanî fî ra hîfoareamboane. Ranane asu ngorû-poanî ngorû-poanîmbo fî ranai ahandî ngorû-poanî ngorû-poanîmbo ratûpurî mbeḅgorî. ⁵ Rahurai-mayowamboane asu sîhîrî nîndou afînd-aneftîsî, nga asu Sisas Kraîsîndî finambo ana sîhîrî fî mamî rananeftî.

Ranimoane asu sihiri ana nindou ngorü-ngorü ra sihiri mam wandafi mam yanggiranefi fi mam ranihi.

⁶ God ai shefimo moani hipoambo-reamunühyu asu ai nindou mamam shefimo rani-poanimo rani-poanimo ffitife moani masemuni. Godindi hoafi hoafimböhünda nindoumo ratupuri ra segodoa asemüdu ana, sapa anihondümböfo hohanimo ai asemüdu rani-süngu animo hoafendomboane. ⁷ Düdi ai farihefembo ratupuri ra asemüdu ana, ai ndonde mbifari-hendamboane. Asu yamundifembo ratupuri ra asemüdu ana, ndonde yamundi-mbireandamboane. ⁸ Nindou mam ai ngusüfoambe kikimofeofendurimo ratupuri ra asemüdu ana, asu ngusüfoambe kikimo-mbifoareanduramboane. Nindou düdi ai nini-moatükuni napoyo masihendi ra nindou bodimondambo yiboböfo saimbo ratupuri asemüdu ana, ai afindi saimbo nimbondi. Nindou düdi bogorimbofe niingombo ratupuri ra asemüdu ana, ai ratupuri ra tihirifo-mbiyuwamboane. Düdi ai hipoambofe ratupuri asemüdu ana, ai moani hihifi-hihifinambo nindou ngorümo mbifar-heiramboane.

Wandafi mamimo aboedi hohanimo moyondo hohanimo

⁹ Nindou ngorümo anihondümo ngusüfo pandihindi. Nine-moatükuni moaruwai-ayo ranahambo yiboaruko-ndihindi. Nine-moatükuni aboedayo ranahambo kikihisafindi-hümüdi. ¹⁰ Se munguambo simbori hohanimurindei se shei fikimnindimbo hohanimoaye nou. Asu nindou amuri ranaheimo wambo ngasündhi-ndireimbane mbisei hohanimondei. ¹¹ Afindi tihambombü ratupurimo hohanimondei, nga asu se yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. Se ratupuraye ra Adükarimbohünda ratupurindei. ¹² Se Adükarimo anihondümo-ndithorüh hithorüh hihifi-hihifindei. Tihirifo siheimo tükündifeyoani se afurindihindühi nimandei. Nimbini-mbisi se Adükarimo didibafindahi ndihindi.

¹³ Sihei anihondümo-rihindeimbi wandafi mam ai napo mbonimo-ndihümandian se aheimo shei-mayo ndahündüri. Asu ndifo nindou tükündahindanwan aheimo amboni worinndihündüri.

¹⁴ Nindou siheimo moaruwaimbo-arihindüri ranaheimo God ai aboedi-aboedi-mbireanduramboane mbisei hehi didibafi-ndahindüri. Godimboya aheimo didiboado-mbireanduramboane mbisei, nga ngiri se Godimboya aheimo moaruwaimbondowandüri mbisei. ¹⁵ Nindou hihifi-hihifaye rani-babidi hihifi-hihifimbeyeamboane, asu nindou aranaye rani-babidimbo amboni aranimbeyeamboane. ¹⁶ Sihei wandafi mam rani-babidi wudiwudindahindi. Se ngiri aboedi nindou yanggiri hohanimondei wudindihindüri, nga se nindou moaruwai rani-babidi nimboei. Asu se sihei fimbo hohanimondeih ro fifirheandeimb-anahi mbiseimboyei.

¹⁷ Nindou ngorü ai siheimo moaruwai-moaruwaimbo-ndihindüri, asu se simbori aheimo moaruwaimbo-ndihindüri-mboyei, nga yowan. Nine hohanimo nindou ai aboed-ane ase ana, se rani yanggiranimo randihindi. ¹⁸ Se munguambo nindoubabidi aboedi namarimbohündambo naf kokondihindi. ¹⁹ Wand wandafi, nindou ai siheimo moaruwaimbo-ndihindüri asu se siheioari rani-moatükuni ranahambo simbori hihirindih randihimboyei. Nga moani randihini hini-ngindihindan God ai aheimo nginndi-mbirandüri-mboane. Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou ngorümo hihirife moaruwaimbofe ranana wandi ratupur-ane.

Wandhoar-animo ro aheimo simbori moaruwaimbo-ndihindüri-mboyah,' *Io 32:35* mehu Adükar ai. ²⁰ Nga asu, Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou shambo hürütüri-ni-randeimbi ranai wembombonduan, ahambo sesi dabado,

asu amindani ngombo-nduan, hoe dabado.

Se ahambo randoworan ana, ai shambo ramareanini rani-mbo asu ai amoanin-gindümbui,'

25:21-22

Sindau

meho. ²¹ Moaruwai hohanimo ai ngiri shambo ngasüdeanini haya hifinambondeanini. Nga se aboedi hohanimo rani-süngundowandühi ratupurindafan-animo asu se moaruwai hohanimo ranahambo hifinambondowamboyafi.

13

Sihiri gafmani-yomondi hoareh-ndefomboane

¹ Nindou munguambo gafmani-yomondi hoareh-animo niingomboane. Nga moai gafman ai aimbo hoangiru tüküyafundi, nga Godindi hoafi süngu ahandi warihünd-anemo. Munguambo gafman ra God ai kafoare hini-ngimareapur-anemo.

² Ranimbo-hündamboane nindou ai gafmani-yomondi hoafi mbahirarihendi ra asu

Godindî hoafî kameih-ane mbahîrarîhehindî. Ranîmbo wamboane asu ai tîhîrîfo ndahîmündimboyei. ³ Gafman ai nindou aboedî hohoanîmo ratûpurî rawarîhindî aheimbo refendûrîmboyoipoanî, ñga nindou düdi ai moaruwai hohoanîmoayu ranahambo refembo-hündamboanemo anîngomo. Gafmanîmbo yîhîmbombo se moeimboyaifî? Refe ana, se moanî aboedî ratûpurî ranî yangîr-anîmbo süngundowandanî asu ai sîhambo aboed-anafî mbîsîmo hoafîndîmboemo. ⁴ Gafman aiana Godindî ratûpurîyomo-rundeimb-anemo se aboedî mbînîmbafa yahomo houmbo anîngomo. Ñga asu se moaruwai ratûpurî randowandûhî rananîmbo se yîhîmbondafî ranahambo. Ñga aiana moai moanî ñgîndî moatûkunî ra semûndu. Aiana God kafaore hîñîngîmareandî wambo asu ai Godîndî-mayo ñgîndî nindou moaruwai-mbofe hohoanîmo ra semündümboani nindou ai moaruwai hohoanîmoayeî aheimbo moaruwaimbo-fendûrîmbohûnda. ⁵ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu se gafmanîndî hoarehî nîmboei. Asu ranî-moatûkunî sünguefeyo ra moaruwai-mbofe ranahambohûnda yîhîmbombo yangîrîyopoanî, ñga gafmanî-yomondî hoarehî nîngjo ra aboedî hohoanîmo sünguef-ane.

⁶ Ranîmbo-hündamboane asu se gafmanîmbo takis pirîhi arîhündî. Gafman aiana Godîndî ratûpurî ratûpurîyomondûhî rananemo asu ai ranî ratûpurî ranî yangîrî hîfandîru arundî. ⁷ Gafman nindou ranahamumbo nîñî-moatûkunî segodûrîmboayeî ana, aheimbo moanî ranî-moatûkunî ra dagadûrî. Gafman ai nîñî-moatûkunî takisîmboyo hoafîndîmondanî, se ahamumbo ndehindî. Asu bogorî nindou ranahandî hoarehîndeihi asu ahambo ahîñîndei. Asu nindou ndûrî adûkarûmbî ranahambo ndûrî adûkarûmb-ani mbîsei hohoanîmondei.

Sîmborî ñgusûfo pefembo hohoanîmo

⁸ Se nindou ñgoründî-mayo nîñî-moatûkunî ndowandîfî mbunda sîmborî saimbo-mayo ra hîngîndowanda gedûhî nîngomboe, ñga yowanî. Se sapo sîmborî ñgusûfo pefe hohoanîmo ranî yangîr-anîmbo süngundîhindî. Nindou düdi ai ñgorûmbo ñgusûfo parareandî ana, ai muñguambo ahîñûmbî hohoanîmo meñgoro ra süngureandeimbî nindou-ani. ⁹ Mosesîndî ahîñûmbî hohoanîmo ranai yare hoafîyowohû yahoya, 'Nîmorehî nindowenihi-yafe hohoanîmo moaruwaimbo-fepoanî. Nindou hîfokoefepoanî. Hûmbuhûñpoanî. Nindou ñgoründî napo hohoanîfepoanî,' meho. Muñgu ranî ahîñûmbî hohoanîmo ranane asu amurî muñguambo eñgoro ranane muñguambo mamambere haya nîmîndî hoafî ra yare hoafîyowohû yahoya, 'Se nindou amurambo ñgusûfo pandowandî se sîhafî fimbo ñgusûfo pararowandî nou,' meho. ¹⁰ Nindou düdi ai nindou ñgorûmbo ñgusûfo pararîrî ana, ai ñgîrî ahambo moaruwaimbo-ndîrî. Ranîmboane nindou ai ñgorûmbo ñgusûfo pararîrî ana, asu ai ahîñûmbî hohoanîmo hondû muñguambo ra süngurandûh-ani.

Sîhîrî moanî mbumundî hahabodefomboane

¹¹ Se fîfîrîhimboaneî haponda nîñî siyo sîhîrî anîmboefî ranîmboane se ranî hohoanîmo süngundîhindî. Ndeara ranî si ra se mapoei-ane, ñga hapondan-ana se botîndahîndî. Horombo sîhîrî Godîndî hoafî anîhondûmbo-rîhundeimbî nindou nîmboefîmbo God ai sîhefîmbo aboedîreamuneimbî-mayu ranî si ra akîmîyo, ñga hapondanî ana ndeara akîmî safî tûkûfembo yangîr-ane. ¹² Nîmbî ai ndeara muñguambo yangîrîyowohû asu si ai ndeara akîmî simbo yahomboane. Nîmbokoañdî ratûpurî ra hîñîngîfemboane, ñga asu sîrîhündî yîfiarî napo ra ndahundîmbo-mboane. ¹³ Nindou sîrîhû aboedî anîngjo nou sîhîrî nîmboefomboane. Sîhîrî mamîkarî hohoanîmoyo wakîfe asu bia sîmîndî hefe mamîkarî hohoanîmoyo wakîfepoanî. Nîmorehî sîsîhîmoyo wakîfe asu moaruwai hohoanîmoyo wakîfepoanî. Watîkoafî hoafîyo asu nindou ñgorûmbo ñgusûfoambe moaruwaimbo-fepoanî. ¹⁴ Ñga se Sîsas Kraisîmbo yangîr-anîmbo yîfiarî nîmînehoarîmbo-ndîhorî sîhefîhî güdîhorî. Ñga sîhei horombodîdî moaruwai hohoanîmo ñgusûfoambe amaro ranahambo süngundîhimboyei.

14

Wandafîndandî hohoanîmo ra sîhîrî yîbobonîndîhumboyeifî, ñga wanî

¹ Nindou mamî ai Godîmbo anîhondûmborîranî asu ahandî anîhondûmbofe ra kehurîndoanî ana, asu se ahambo Godîndî nendî sîhei mbusûmo ndahorîmîndei ñgei. Asu ai nîne hohoanîmoayu ranahambo sîmborî wataporîmbo-ndûhîmboyei. ² Nindou mamî ai ahandî anîhondûmbofe hohoanîmo ñgîndî süngureandî ana, ai muñguambo sesî ra sesûhani, ñga asu nindou ñgorû ai ahandî anîhondûmbofe ra kehurayo ana, ai ñgîrî safî aboedî dedu, ñga wandûmo yangîrî sesûhani. ³ Nindou

ai munḡuambo sesĩ sesũ-randeimbi ana, asu nindou moanĩ wandũmo yangĩrĩ sesũmbi-mayu ranahambo yowanĩ moaruwai hohoanĩmo-yondopoanĩ. Asu nindou wandũmo yangĩrĩ sesũ-randeimbi ranai nindou munḡu-moatũkunĩ sesũmbi-mayu ranahamboya, aiana moaruwai hohoanĩmoyu-randeimb-ani yahopoanĩ. God ai nindou ranahambo amboanĩ serũmũndũmboani mbohũnda. ⁴ Nindou se dĩdĩyafi, asu se nindou nḡorũndĩ ratũpurĩyu-randeimbi nindoumbo yĩboboarĩwora? Nindou sapo ahambo hĩfandarandĩ ai-anĩmbo ahandĩ ratũpurĩ ra aboedĩmbayo wanĩmbayo mbũsũ yĩbobondeambui. Nga asu ratũpurĩyu-randeimbi ahandĩ ratũpurĩ aboedĩ nḡomboe nĩmboe sapo Adũkarĩ ai ahambo nḡĩnĩrũmũndũ nũḡumbo wambo.

⁵ Nindou mamĩ aiananĩya mamĩ si ranana ai adũkarĩ hamĩndĩyo haya amurĩ si aho ranahambo nḡasũndeamboane yahuhani. Nga asu nindou nḡorũ aiananĩya munḡuambo si aho ra simogod-ane yahuhani. Nindou mamamĩ se siheĩhoarĩ nḡusũfoambe hohoanĩmondeĩ hoendĩhindũh-anĩmbo hohoanĩmondeĩ. ⁶ Nindou dũdi ai mamĩ si ra adũkarĩ si-ane yahuhĩ ana, ai Adũkarĩmbo yangĩrĩ hohoanĩmo-yundowohani. Asu nindou dũdi ai munḡuambo sesĩ sesũ arandĩ ra ai Adũkarĩmbo hohoanĩmoyuhani asesu. Ranĩ sesĩ ra Godĩmbo hĩhĩfĩrũrĩ mburamboani asesu. Asu nindou dũdi ai munḡuambo sesĩ wehayu ra Adũkarĩmbo hohoanĩmo-yundowohani wehayu. Asu ai amboanĩ Godĩmbo hĩhĩfĩrũrũhani.

⁷ Nindou mamamĩ sihirĩ moai sihefĩ hohoanĩmonambo yangĩrĩ nĩmboefĩ. Asu mamamĩ sihirĩ moai sihefĩpoanĩmbo hohoanĩmonambo yangĩrĩ yĩfĩyefĩ rĩhundĩ. ⁸ Sihirĩ yangĩrĩ anĩmboefĩ ra Adũkarĩmbo hohoanĩmo-yefũhanefĩ. Asu sihirĩ yĩfayefĩ ra Adũkarĩmbo hohoanĩmo-yefũhĩ yĩfayefĩ. Sihirĩ nĩmboefũhindowanĩ asu yĩfĩndefũhindowanĩ ra moanĩ sihirĩ Adũkarĩndĩ yangĩrĩ hamĩnd-aneĩ. ⁹ Ranahambo sũḡungyo nindou yangĩrĩ anĩmboeĩ-aneĩ asu yĩfĩmayeĩ-aneĩ aheĩ Adũkarĩmbofe nĩḡombo-hũndamboyu Sisas amboanĩ yĩfĩyu mbura asu ḡonḡuambeahĩndĩ yangĩrĩ botĩmefĩyu.

¹⁰ Asu se, nĩmboe sihafĩ wandafĩndambo yiboaruko-arowora? Sihirĩ ranahambo fĩfĩrĩndĩhumboane, nḡa munḡuambo sihirĩ Godĩndĩ hĩmboahũ nĩmboemboeyefĩ ai sihefĩmbo yĩbobofe-munĩmbohũnda. ¹¹ Bukambe hoafĩ ra yahoya, Adũkarĩ ai yahuya, 'Ro yangĩrĩ nĩmboambo dabareheandĩ nindou munḡuambo ranai wambo yĩrũyĩmbu pusĩndũhi-ndĩhũmboyeĩ

asu nindou munḡuambo aheĩ yafambenambo weindahĩ hoafĩndahũndũrũhĩ God adũkar-ani mbĩseĩmboyeĩ,' *Aisai 45:23*

¹² Ranĩmbo-hũndambo-anĩmbo asu munḡuambo sihirĩ sũḡuna Godĩndĩ hĩmboahũ sihirĩ nĩne ratũpurĩ ratũpurĩmayefĩ ranahambo hoafĩnda-hundĩmboyefĩ.

¹³ Ranĩmbo-hũndambo-anĩmbo asu wandafĩ-babĩdĩ simborĩ yĩboboferũpoanĩ, nḡa rũhĩsafĩ hĩnĩḡĩfemboane. Nga sihirĩ nḡorũ hohoanĩmo sũḡundĩhumboane. Sapo sihirĩ mamĩ moatũkunĩ refeyoanĩ ana, wandafĩ ai bũbũrũndũhĩ moaruwai hohoanĩmo sũḡundĩfĩmbui ranĩ hohoanĩmo ana hĩnĩḡĩfemboane. ¹⁴ Ro Adũkarĩ dĩbo-anahĩ, nḡa ranĩmboanahĩ ranĩ-moatũkunĩ ra ro fĩfĩrĩheamboanahĩ. Moai nĩnĩ sesĩ ai ahandĩhoarĩ moaruwaiyo. Nindou ai ranĩ-moatũkunĩ ra moaruwai-ane ehu ana, moanĩ ai ahambo moaruwai-ane. ¹⁵ Ra ai yahurai-ane. Se nĩnĩ-moatũkunĩyo sowasĩfanĩ ranĩmbo-hũnda sihafĩ wandafĩ ai hoeireanĩnũhĩ afĩndĩ hohoanĩmoayu ana, asu se ahambo moai hohoanĩmoyafĩ. Sisas nindou ranahambohũnda yĩfĩmayuane, nḡa asu sihafĩ sesĩ hohoanĩmo ranambo se nindou ra moaruwaimbo-ndĩworĩmboayafĩ. ¹⁶ Se mamĩ moatũkunĩ ranahambo aboed-ane asafĩ ana, se hĩbadambo. Sihafĩ hohoanĩmonambo yangĩrĩpo, nḡa moaruwai-ane mbĩseĩmboyeĩ. ¹⁷ Sesĩ, sesĩ asu hoe simĩndĩ hohoanĩmo ranana God nḡĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranahandĩ nĩmĩndĩyopoanĩ, nḡa wanĩ. Nga God nḡĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranĩ nĩmĩndĩ hohoanĩmo-ane nda. Mbumundĩ hohoanĩmo, nḡusũfo afurĩfĩmbĩ hohoanĩmo, asu Yifiafĩ Aboedĩndĩ hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ hohoanĩmo ra. ¹⁸ Nindou ai Sisas Kraĩsĩndĩ ratũpurĩmbo yangĩrĩ ranĩ hohoanĩmo sũḡu anũḡu ana, God ai ahambo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩndũndowanĩ asu nindou amurĩ ai-amboanĩya ai nindou aboed-ani mbĩsahũndomboyeĩ.

¹⁹ Ranĩmbo-hũndambo-anĩmbo asu munḡuambo ai sihefĩmbo mamambefemunĩ hohoanĩmo asu wandafĩ mamĩyeyĩ hohoanĩmo nḡĩnemĩndũndũrĩ ranĩ yangĩrĩ sũḡunĩndĩhumboane. ²⁰ Se sesĩ ranahambo yangĩrĩ hohoanĩmondeĩhĩ asu God ai nĩne-moatũkunĩ ramareandĩ ranahambo moaruwaimbo-ndĩhĩmboyeĩ. Munḡu sesĩ moatũkunĩ ranana aboed-ane. Nga asu se nĩne sesĩ sowasĩfanĩ nindou nḡorũ ai ranahambo ahandĩ fĩmbo moaruwai-ane yahu mbura asesu ana, ai moaruwai hohoanĩmoyuhani asu rananĩmbo se-amboanĩ moaruwai hohoanĩmo-yafũhanafĩ. ²¹ Asu se nĩnĩhondĩ sowasĩfĩ, bia simĩndĩfĩ, asu amurĩ moatũkunĩ aho ra rarowandanĩ ranĩmbo sihafĩ wandafĩ ranai hohoanĩmo moaruwai hohoanĩmondũanĩ ana, asu se ranĩ-moatũkunĩ ra

hɪnɪŋɪndowandɪ. Ranane aboedayo. ²² Se nɪne hohoanɪmo anɪhondũmbo-arowandɪ rananɪmbo God-dɪbo se yangɪrɪ hohoanɪmondafɪ kɪkɪhɪndowandɪ. Nindou ai moanɪ ahandɪhoarɪ mamɪ moatũkunɪmbo aboed-ane yahu hohoanɪmoayu ana, ra aboed-ane. Asu ranɪ hohoanɪmo ranai ahandɪ fi ranahambo papɪ-hoafɪkoate-ndoanɪ ana, asu ai hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪmbiyu-wamboane! ²³ Nga asu nindou ranai yimbu hohoanɪmo sũngu sesɪ ra asesu ana, ai ra ahambo moaruwai-ane sapo ai nɪne sesɪ ranahambo moaruwai-ane yahuhaya asesu ranɪmbo-hũnda. Nindou ai hohoanɪmo mamɪ ranahambo aboed-ane yaho anɪhondũ-mbofekoateyu randũhɪ yare arandɪ ana, asu ai moaruwai hohoanɪmo-yumboani.

15

Kraisɪndɪ hohoanɪmo yangɪrɪ sɪhɪrɪ sũngundɪhumboane

¹ Nindou sɪhɪrɪ dɪdɪyefɪ anɪhondũmbofe hohoanɪmo ŋgɪnɪndɪ sahumũndefeimbɪ sɪhɪrɪ nindou dũdɪ ai anɪhondũmbofe kehurɪ arandɪ ranahambo farɪhefɪmboane ŋgɪnɪndɪ nɪŋgombohũnda. Nga sɪhefɪ fimbo yangɪrɪ hohoanɪmopoanɪ. ² Sɪhɪrɪ mamamɪ nindou sɪhefɪ wandafɪ ranaheimbo aboedɪ nɪŋgombohũnda dɪdɪboadondɪhundũranɪ ai hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪndeimboyei. Rananɪmbo asu ai ŋgɪnɪndɪ nɪmboeimbo anɪhondũmbo-ndɪhimboyei. ³ Nga Sisas Krais ana ai moai ahandɪ fimbo yangɪrɪ hohoanɪmoyu. Nga asu ai ramefiyu ra, Bukambe hoafɪmayo nou, 'Ape, nindou sɪhambo moaruwaimbo-marɪhɪnɪnɪ hoafɪ ra sɪnɪ wambo gabodu-mafoaerandɪrɪ,' mehu. ⁴ Munɠuambo hoafɪ horombo Bukambe sũrũ papɪmarandɪ ra sɪhefɪmbo yamundɪfe-munɪmbohũndamboyo sũrũ papɪmarandɪ. Ranɪ hoafɪ ra sɪhefɪmbo ŋgusũfoambe ŋgɪnɪramɪndɪmunɪ asu afurɪhemuna anɪhondũmbondɪhu hɪmbondefũhɪ nɪmboemboyei. Ranɪmboane asu sɪhɪrɪ anɪhondũmbo-ndɪhundũhɪ nɪmboemboyei. ⁵ God ai ŋgusũfoambe ŋgɪnemɪndɪmbo asu afurɪfe nɪŋgombo hohoanɪmo ra sai arandɪ ai sɪheimbo mbɪfarɪhendũr-amboane rananɪmbo asu se Sisas Kriasɪmbo sũngurɪhɪ arɪhũndɪ, sɪhei mbusũmo mamɪ hohoanɪmo yangɪrɪ sũngundɪhimboyei. ⁶ Rananɪmbo asu se hohoanɪmo, yafambe mamambendɪhɪ mbundɪhũ, sɪhefɪ Adũkarɪ Sisas Kraisɪndɪ God asu afɪndɪ ranahandambo adũkar-ani mbɪsefɪmboane.

Krais ai Suda asu Suda-yafe ndɪfo ranaheimbo mafarɪheirũ

⁷ Nindou ai Godɪmbo aboed-ani hoafɪmbohũndambo se sɪheihoarɪ ndahũmũndɪhundũrɪ sapo Krais ai sɪheimbo masemɪndũndũrɪ nou. ⁸ Nga ro sɪheimbo hoafehandũrɪ, Sisas ai Suda-yafe ratũpurɪyu-randeimbɪ nindoumbofi manũŋgu. Rananɪmbo asu God ai aheɪ amoao mamɪmbo horombo hoafɪre masɪhendɪ ra anɪhondũmbo ramareandɪ ra nafuimbohũnda Sisas tũkũmefiyu. ⁹ Rananɪmbo asu Suda-yafe ndɪfo ai-amboanɪ Godɪndɪ hɪpoambofe hohoanɪmo ranɪnambo ahambo adũkar-ani mbɪseiya yahuhayamboyu ramefiyu. Sapo Bukambe yare hoafɪyowohũ yahoya, 'Rananɪmbo Suda-yafe ndɪfo ranahei hɪmboahũ ndũrɪ adũkarũmb-ani mbɪsa hoafɪndamboyahɪ.

Asu sɪhafɪ ndũrɪ herũna kakɪsaondɪ-hanɪnɪmboyahɪ,' *2 Samueɪ 22:50*
meho sũngu. ¹⁰ Asũkaiyo Bukambe yare hoafɪyowohũ yahoya,
'Suda-yafe ndɪfo se-amboanɪ Godɪndɪ nendɪ ranɪ-babɪdɪ hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪndeɪ,' *Io 32:43*
meho. ¹¹ Asũkai hoafɪyowohũ yahoya,
'Suda-yafe ndɪfo munɠu se Adũkarɪmbo ndũrɪ adũkarũmb-ani mbɪsei.

Asu munɠuambo nɪmorehɪ nindowenihɪ se ahandɪ ndũrɪ herũna kakɪsaondɪhorɪ,'
Buk Song 117:1
meho. ¹² Asũkai Aisaia ai hoafɪyuhũ yahuya,
'Sesindɪ ahurɪ ai tũkũndũfimbui.

Nindou ranai-anɪmbo Suda-yafe ndɪfo ranahei bogorɪmbondɪfi nũngumbui.
Rananɪmbo nindou ranai ahambo anɪhondũmbo-ndɪhorũhɪ hɪbadɪhorũhɪ
nɪmboeimboyei,' *Aisaia 11:10*
mehu. ¹³ God ai anɪhondũmbofe hɪmboyondombo hohoanɪmo ra nɪmɪndũhani.
Se ahambo anɪhondũmbo-rɪhorɪ arɪhũndɪ ranɪmbo-anɪmbo asu ai sɪheimbo ahandɪ-
mayo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪ asu ŋgusũfo afurɪfe kɪfe hohoanɪmo ra afɪndɪ safɪ mbɪsagadũr-
amboane. Rananɪmbo Yɪfiáfɪ Aboedɪndɪ ŋgɪnɪndɪnambo sɪhei Godɪmbo anɪhondũmbo-
fɪhɪ hɪmboyondombo hohoanɪmo ranai adũkarɪ hamɪndɪ ŋgomboe.

Por ai Suda-yafe ndɪfo-yafe ratũpurɪyu-randeimb-ani

¹⁴ Wandafɪ mamɪ, ro ŋgusũfoambe anɪhondũmbo-rɪheamboanahɪ se aboedɪ hohoanɪmo hohoanɪmoyei arɪhũndɪ ranɪmbo. Se munɠuambo mamamɪ fɪfɪrɪfe ra aboedɪ fɪfɪrɪhɪmbo wambo asu se sɪheihoarɪ sɪmborɪ yamundɪ-firɪndeɪ. ¹⁵⁻¹⁶ Ro sɪhei hohoanɪmo

asükainda botindhearü saheeamboanah¹ asu yihimbokoate bidifiri² hoafi sheimbo sürü papmarihandi. Nimböe sapo God ai wambo rani-poanimbo nginindi masendi rani³na Sisas Kraisindi ratupuri Suda-yafe ndifo aheimbo farifehe-ndürimböhünda. Roana Godimbo sesi shai-randeimb⁴ nahurai ahandi-mayo aboedi⁵ hoafi ra Suda asu ahei ndifo ranaheimbo hoafiyahandüri⁶ arihandi. Ro ranaheimbo God sowana ndahaminda-handüri⁷ ngahan⁸ asu Yifiafi Aboedi⁹ ranei randeira asu ai Godindi yangiri¹⁰ tükumbeyahinda samboanah¹¹. Rananimbo asu ro Godindi warihündi-hearümboyah¹² sapo ahamböhünda ninihondi¹³ hifokoaru shoemonda hihifefiyu nou.

¹⁷ Rani¹⁴ ratupuri¹⁵ ra Sisas Kraisi-dibo ratupurayah¹⁶ ai ana, asu ro Godindi ratupurayah¹⁷ rani¹⁸mböhünda hihifi-hihifindamboyah¹⁹. ¹⁸⁻¹⁹ Ro ngiri²⁰ amuri²¹ moatükun²² ranahambo hoafindah²³, nga²⁴ nini²⁵ ratupuriyo²⁶ Kraisi²⁷ ai wambo ramareandi²⁸ rani-sünguyu Suda-yafe ndifo Godindi²⁹ hoafi süngumarihindi³⁰ rani³¹ yangiri³²mbohanah³³ hoafinda sahehea. Ai wandi³⁴ hoafi, ratupuri³⁵ ranahandamboyu³⁶ farihendiri³⁷ haya ratupurimayah³⁸. Raniyu³⁹ asu Yifiafi Aboedi⁴⁰ndi⁴¹ nginindinambo⁴² ai wambo mafarihendira⁴³ hepünufeimb⁴⁴ moatükun⁴⁵ asu Godindi⁴⁶ nginindi⁴⁷ nafuimbo moatükun⁴⁸ ra ramarheandi⁴⁹. Rani⁵⁰mboyah⁵¹ ro Serusarem⁵² ngoafihü⁵³ peya hehea Kraisindi⁵⁴ aboedi⁵⁵ hoafi⁵⁶ munguambo⁵⁷ ra waporimbo-rihi⁵⁸ hambo⁵⁹ asu Iririkum hifi⁶⁰hü tükumeheandi⁶¹. ²⁰ Rani⁶² ratupuri⁶³ ra nindou⁶⁴ bidifiri⁶⁵ ai Sisasindi⁶⁶ ndüri⁶⁷ himborkoate-yeimb⁶⁸ ranaheimboanah⁶⁹ ro ho aboedi⁷⁰ hoafi⁷¹ bokarihembö hohanimoayah⁷². Roana wori⁷³ moani⁷⁴ ngori⁷⁵ nindoundi⁷⁶ kambohoan⁷⁷wam⁷⁸ worimbomboyah⁷⁹poani⁸⁰ hohanimoayah⁸¹, nga⁸² wani⁸³. ²¹ Nga⁸⁴ Bukambe yare hoafiyowohü⁸⁵ yahoya, 'Nindou⁸⁶ didi⁸⁷yei⁸⁸ ai Kraisi⁸⁹ ahambo⁹⁰ hoafiyondüri⁹¹-koate-memondüri⁹² ai-animbo⁹³ hoeind⁹⁴hori⁹⁵-mboyei.

Nindou⁹⁶ didi⁹⁷yei⁹⁸ ai ahandi⁹⁹ hoafi¹⁰⁰ himborkoate-yeimb¹⁰¹ ai animbo¹⁰² ahambo¹⁰³ fifiri¹⁰⁴ndi¹⁰⁵hori¹⁰⁶mboyei,'
Aisaia 52:15
meho rani¹⁰⁷mbohanah¹⁰⁸ refembo hohanimoayah¹⁰⁹.

Por ai Spen hifina hombo hohanimomayu

²² Rani¹¹⁰mböhündamboanah¹¹¹ asu ro sheimbo sowana afindimbo tükufembo¹¹² k¹¹³kar¹¹⁴iheheandi¹¹⁵. ²³ Nga¹¹⁶ asu ndani¹¹⁷ hifini¹¹⁸ ro ratupurimbo¹¹⁹ ratupuri¹²⁰ moai¹²¹ ni¹²²ngo. Afindi¹²³ h¹²⁴mban¹²⁵i maho¹²⁶ ra ro sheimbo sifo¹²⁷ hoeifendürimbo¹²⁸ sahehea hohanimomayah¹²⁹. ²⁴ Nga¹³⁰ hapondani¹³¹ ana awi¹³² refembo h¹³³amboayo. Ro Spen hifina gagühü¹³⁴ asu nafina¹³⁵ sheimbo¹³⁶ sini¹³⁷ hoeifendüri¹³⁸ hefe homboanah¹³⁹ hohanimoayah¹⁴⁰. Rananimbo¹⁴¹ awi¹⁴² ro didi¹⁴³ asu rani¹⁴⁴hü¹⁴⁵ se-babidi¹⁴⁶ akidou¹⁴⁷ ni¹⁴⁸mandi¹⁴⁹ hihifi-hihifinda¹⁵⁰ sahehea. Sheimbo¹⁵¹ hoeindi¹⁵²he¹⁵³ h¹⁵⁴ningind¹⁵⁵hearü¹⁵⁶ saheambo-animbo¹⁵⁷, asu se wambo Speninambo¹⁵⁸ hombo¹⁵⁹ ranafi¹⁶⁰ fand¹⁶¹ihendira¹⁶² ngamboane.

²⁵ Nga¹⁶³ awi haponda hamindi¹⁶⁴ ana Serusarem¹⁶⁵inambo¹⁶⁶ Godindi¹⁶⁷ nindou¹⁶⁸ ra farifehe-ndürimbo¹⁶⁹ hahühanah¹⁷⁰. ²⁶ Godindi¹⁷¹ nendi¹⁷² bidifiri¹⁷³ Serusarem¹⁷⁴-yafe mbüsumo¹⁷⁵ amarei¹⁷⁶ ranai¹⁷⁷ napokoate-mayei¹⁷⁸mboyei¹⁷⁹ Masedonia¹⁸⁰ asu Akaiahündi¹⁸¹ Godindi¹⁸² hoafi¹⁸³ sünguri¹⁸⁴hindeimb¹⁸⁵ ai k¹⁸⁶ak¹⁸⁷i¹⁸⁸ gugurife¹⁸⁹ mburümbö¹⁹⁰ farifehe-ndürimböhündambo¹⁹¹ hoafi¹⁹² firihümbüdi¹⁹³ masihendi¹⁹⁴. ²⁷ Ai¹⁹⁵ ahei¹⁹⁶ hohanimoanambo¹⁹⁷ yangiri¹⁹⁸ moani¹⁹⁹ k²⁰⁰ak²⁰¹i²⁰² ra²⁰³ guguri²⁰⁴hi²⁰⁵ masihendi²⁰⁶. Suda²⁰⁷ ai ahei²⁰⁸ ndifo²⁰⁹ nindou²¹⁰ ranaheimbo²¹¹ Godindi²¹² aboedi²¹³ hohanimo²¹⁴ rani²¹⁵namboyo²¹⁶ farihendürihi²¹⁷ didiboado-mar²¹⁸ihindüri²¹⁹. Rani²²⁰mböane²²¹ asu Suda-yafe²²² ndifo²²³ ranamboan²²⁴i²²⁵ Sudambo²²⁶ ahei²²⁷ fi²²⁸ ni²²⁹ngo²³⁰ hohanimo²³¹ rani²³²mbö²³³ s²³⁴mbori²³⁵ mbi²³⁶far²³⁷ihehi²³⁸-ndüramboane. ²⁸ Rani²³⁹-moatükun²⁴⁰i²⁴¹ ra ro²⁴² mun²⁴³gund²⁴⁴ihe²⁴⁵ mbundühambo-anambo²⁴⁶ samboanah²⁴⁷. Ro k²⁴⁸ak²⁴⁹i²⁵⁰ Suda²⁵¹ Serusaremihündi²⁵² ranahei²⁵³ warambe²⁵⁴ h²⁵⁵ningind²⁵⁶ihe²⁵⁷ heheambo-animbo²⁵⁸, asu ro Spenina²⁵⁹ ngahühi²⁶⁰ nafina²⁶¹ rühi²⁶² didi²⁶³ sheimbo²⁶⁴ hoeindi²⁶⁵-hearümboyah²⁶⁶. ²⁹ Sheimbo²⁶⁷ sowana²⁶⁸ asin²⁶⁹hi²⁷⁰ ana, ro²⁷¹ fifi²⁷²ri²⁷³heamboanah²⁷⁴ Kraisindi²⁷⁵-mayo²⁷⁶ didiboado²⁷⁷fe²⁷⁸ hohanimo²⁷⁹ rani²⁸⁰ simon²⁸¹gorühi²⁸² didimboyah²⁸³.

³⁰ Wandafi²⁸⁴ mam²⁸⁵i, Adükari²⁸⁶ Sisas Kraisindi²⁸⁷ süngu²⁸⁸ asu Yifiafi²⁸⁹ ai ngüsü²⁹⁰ pefe²⁹¹ sai-randeimb-ane²⁹² rani-süngu²⁹³ ro²⁹⁴ s²⁹⁵hei²⁹⁶ ngüsüfoambe²⁹⁷ botir²⁹⁸iheandühi²⁹⁹ sheimbo³⁰⁰ hoafehandüri³⁰¹ nda: Se wambo³⁰² fand³⁰³ihendiri³⁰⁴ hehimbo³⁰⁵ Godimbo³⁰⁶ didibaffimbo³⁰⁷ ra³⁰⁸ t³⁰⁹ijiri³¹⁰fo³¹¹-ndefomboane³¹² ai wambo³¹³ farifehe-ndürimböhünda. ³¹ Nindou³¹⁴ Sudiahündi³¹⁵ Godindi³¹⁶ hoafi³¹⁷ süngufekoate³¹⁸ amarei³¹⁹ ra wambo-y³²⁰nd³²¹rimbo³²² maseimbo³²³ se wamböhünda³²⁴ Godimbo³²⁵ didibafi³²⁶-ndahindani³²⁷ animbo³²⁸ asu ai wambo³²⁹ ahei³³⁰ warambeah³³¹ndi³³² aboedambo-mb³³³reand³³⁴ramboane. Asu se didibafi³³⁵-ndahindan-animbo³³⁶ ai wambo³³⁷ fand³³⁸ihendira³³⁹ Godindi³⁴⁰ nendi³⁴¹ Serusarem³⁴² ngoafihü³⁴³ amarei³⁴⁴ ranai³⁴⁵ wandi³⁴⁶-mayo³⁴⁷ fehefe³⁴⁸ ratupuri³⁴⁹ ra³⁵⁰ ndori³⁵¹hi³⁵² mbi³⁵³sahümbüdi³⁵⁴-amboane. ³² Rani³⁵⁵mböane³⁵⁶ asu God³⁵⁷ ai yare³⁵⁸ hohanimoayu³⁵⁹ ana, ro³⁶⁰ sheimbo³⁶¹ sowana³⁶² hihifi-hihifümb³⁶³ dügühü³⁶⁴imbo³⁶⁵ se-babidi³⁶⁶imbo³⁶⁷ fi³⁶⁸ handi³⁶⁹he³⁷⁰ ni³⁷¹mandi³⁷²mboyah³⁷³.

³³ Sapö³⁷⁴ God, afurifümb³⁷⁵ hohanimo³⁷⁶ ni³⁷⁷mindühayu³⁷⁸ ranai³⁷⁹ mun³⁸⁰guambo³⁸¹ se³⁸² babidi³⁸³ mbi³⁸⁴nü³⁸⁵guwamboane. Nga³⁸⁶ anihond-ane.

16

Nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ aheimbo Por ai hĩhĩfĩmarandũrĩ

¹ Se sĩhefĩ rehĩ Fibimbo fihĩndũhũmũndĩ samboanahĩ hoafayahĩ. Sapo ai Senkria ŋgoafĩhũndĩ anĩhondũmbo-rĩhindeimbĩ farĩhendũrĩ-randeimbĩ-mayo ranahambo. ² Se Adũkarĩndĩ sũngu Fibimbo fihĩndũhũmũndĩ se-babĩdĩmbo sĩhei mbusũmo mbĩnĩŋgo-wamboane. Ranĩ hohoanĩmo ranane aboedayo, ŋga Godĩndĩ nindowo sĩhĩrĩ ranĩ ho-anĩmo rananĩmbo sũngundĩhumboane. Asu nĩnĩmboyo ai mbonĩmbo-ndamĩndowanĩ ra se ahambo fandĩhehindĩ. Nĩmboe ai nindowo afĩndĩ ranaheimbo farĩhendũrĩ marandĩ asu wambo amboanĩ mafarĩhendĩrĩ. ³ Sisas Kraĩsĩndĩ ratũpurĩ ro mamĩ ratũpurĩyefĩ-rĩhundeimbĩ Prĩsira, asu Akwirambo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũpĩrĩ. ⁴ Nindowo yĩmbu ai yĩfĩmbo moai yĩhĩmboyafe wambo farĩhefe-ndĩrĩmbohũnda. Ranane asu ro yaŋgĩryahĩpoanĩ ahafembo hĩhĩfarĩhapĩrĩ, ŋga wanĩ. Suda-yafe ndĩfo Godĩndĩ hoafĩ sũngurĩhindeimbĩ muŋgu ranamboanĩ ahafembo hĩhĩfĩrĩ-hũpĩrũhaneĩ. ⁵ Asu wandĩ hĩhĩfĩ hoafĩ nda nindowo ahafe worambe fandĩhi arĩhũndĩ aheimbo hoafĩndahũndũrĩ. Wandĩ wandafĩ hondũ Epainetusĩmbo amboanĩ wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndo. Nindowo ra ai boateiyu Esia hĩfĩhũndĩ Godĩndĩ hoafĩ masemũndu. ⁶ Maria nĩmorehĩ sapo sĩheimbohũnda ratũpurĩ tĩŋĩrĩfomayo ho ranahambo amboanĩ se wandĩ hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndo. ⁷ Wandĩ hĩhĩfĩ hoafĩ nda nindowo yĩmbu Andronikus asu Suniasĩmbo hoafĩndahũpĩrĩ. Nindowo yĩmbu aiana wandĩ sĩrambeahĩndĩ-anafanĩ, ŋga aiyafanĩ ro mamĩ muŋgu karabusambe manĩmboeffĩ. Nindowo aiana Godĩndĩ hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ ahamundĩ mbusũmo ndũrĩmb-anafanĩ. Ai boateiyafanĩ wambo ŋgasũndĩrĩneandĩrĩ hena asu ai Kraĩsĩmbo sũngunĩmarĩnĩrĩ. ⁸ Ambriatus ai wandĩ wandafĩ hond-ani Adũkarĩndĩ hohoanĩmo ranĩ-sũngu ahambo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndo. ⁹ Urbanus ana Kraĩsĩndĩ ratũpurĩ ra mamĩ sĩhĩrĩ-babĩdĩmbo ratũpurĩyu-randeimb-ani. Asu wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda ahambo hoafĩndahũndo. Asu Stakisĩmbo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndo nĩmboe ai wandĩ wandafĩ hond-ani. ¹⁰ Aperes ahandĩ Kraĩsĩmbo sũngufe hohoanĩmo ra rarĩhi hoeĩrĩhinda mayowa ŋgĩnĩnd-ane maseĩ, ŋga ahambo wandĩ hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndo. Asu Aristoburusĩndĩ worambe nindowo-anĩmboeĩ aheimbo wandĩ hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndũrĩ. ¹¹ Herodion, wandĩ sĩrambeahĩndĩ nindowo, ahambo wandĩ hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndo. Asu Narsisusĩndĩ worambe nindowo Adũkarĩ-babĩdĩ amarei ranaheimbo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndũrĩ. ¹² Adũkarĩndĩ ratũpurĩ tĩŋĩrĩfoyafe-rĩnandeimbĩ Trifina asu Trifosa ahafembo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũpĩrĩ. Persis wandĩ wandafĩ hond-ane asu ai-amboanĩ Adũkarĩndĩ ratũpurĩ tĩŋamboyo-randeimb-ane ahambo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndo. ¹³ Rufus ana nindowo aboedĩ hamĩnd-ani Adũkarĩmbo sũngufimbo. Asu ahandĩ hondĩ ai wambo amboanĩ ahandĩ nĩmorĩ hondũmboreandĩrĩ haya dĩdĩboado-mareandĩrĩ. Ŋga ahafembo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũpĩrĩ. ¹⁴ Asinkritus, Fregon, Hermes, Patrobas, asu Hermas-anemo asu wandafĩ mamĩ ai-babĩd anĩmboeĩ ranaheimbo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndũrĩ. ¹⁵ Firorogus Suria-anafe, Nereus, asu ahandĩ reh-ane, Orimbias asu Godĩndĩ nendĩ ai-babĩd anĩmboeĩ ranaheimbo wandĩ-mayo hĩhĩfĩ hoafĩ nda hoafĩndahũndũrĩ. ¹⁶ Godĩndĩ nendĩ-yafe hohoanĩmona wandafĩ mamĩ ranaheimbo sĩmborĩ wakĩkĩhĩ-ndũrĩmboane. Muŋgu ai sĩheimbo hĩhĩfarĩhũndũrĩ.

Kraĩsĩndĩ nendĩmbo yikũrũbĩru-rundeimbĩ

¹⁷ Wandafĩ mamĩ, sĩheimbo ro hoafehandũrĩ nindowo yikũrũbĩru asu sĩhei anĩhondũmbofe hohoanĩmo moaruwai-mboru arundĩ ranahamumbo se hĩbadĩhũmbo. Asu anĩhondũmbo hoafĩ se masahũmũndĩ ranahambo gogonĩmbofoaru-rundeimb-anemo se ahamumbo sowahĩ ŋgeĩmboyeĩ, ŋga bũndahĩndĩ. ¹⁸ Yahurai nindowo ana sĩhefĩ Adũkarĩ Sisas Kraĩs ranahandĩ ratũpurĩ ra rarundũhĩ-yomopoaĩ, ŋga moanĩ ahamundĩ fimbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ hohoanĩmo ranĩ yaŋgĩr-ane ratũpurĩyomo arundĩ. Ahamundĩ aboedĩ asu aparũmbĩ hoafĩ ranambo asu nindowo ai fĩfĩrĩfekoate-mayeyĩ ranaheimbo tĩkai hoafĩmemo. ¹⁹ Se Godĩndĩ hoafĩ sũnguarĩhũndĩ ranĩmbo hoafĩ ra mahowa nindowo ai hĩmborĩyeyĩ parĩhimboaneĩ. Ranĩmboanahĩ ro sĩheimbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩfayahĩ. Ŋga roana sĩheimbo se aboedĩ hohoanĩmo ra fĩfĩrĩndĩhindĩ samboanahĩ, ŋga moaruwai hohoanĩmo se fĩfĩrĩndĩhimboyeĩ, ŋga yowanĩ, saheheamboanahĩ hoafayahĩ. ²⁰ God ana ŋgusũfoambe afurĩfe kifeimbĩ hohoanĩmo ra nĩmĩndũhani asu ŋgĩrĩ amĩtata Satanĩmbo yĩrũnũ pũhĩndu sĩhei yĩrĩ hoarehĩ hĩfĩnambondĩrĩ. Sĩhefĩ Adũkarĩndĩ-mayo hĩpoambofe hohoanĩmo ra se-babĩdĩ mbĩmarĩ-ndũramboane.

Nindowo bĩdĩfĩrĩ ai Romohũndambo hĩhĩfĩ hoafĩ koamarĩhehindĩ

²¹ Ro mamɪ ratūpurɪye-rɪhoandeimbɪ Timoti ai sɪheimbo hɪhɪfarandürɪ. Asu Rusius, Seson, Sosipater mamɪ amboanɪ wandɪ sɪrambeahɪnd-anemo ai sɪheimbo hɪhɪfɪ hoafɪ hoafemondürɪ. ²² Ro Tertius-anahɪ. Ro Porɪndɪ yafambehündɪ hoafɪ nda sahamɪndɪ heheamboanahɪ sürü papɪmarɪhandɪ. Adükarɪndɪ ndürɪnambo ro sɪheimbo hɪhɪfɪ hoafɪ nda hoafayahɪndürɪ. ²³⁻²⁴ Gaius ai sɪheimbo hɪhɪfɪ hoafɪ hoafeyundürɪ. Ro ahandɪ worambe-ane anɪmboahɪ. Asu nindou bɪdɪfɪrɪ Godɪndɪ hoafɪ süngurɪhindeimbɪ ahandɪ worambe amboanɪ mare rarɪhi arɪhündɪ. Erastus ai gafmani-yomondɪ kaki hɪfandi-randeimb-ani ndanɪ ŋoafɪhü asu sɪhefɪ wandafɪ Kwartus-ani ai sɪheimbo hɪhɪfɪ hoafɪ nda hoafefanɪ.

Sɪhɪrɪ Godɪmbo aboed-ani mbɪsefɪmboane

²⁵ Asu ro Sisas Kraismbo aboedɪ hoafɪ hoafɪya arɪhandɪ ranɪnambo sɪheimbo God ai ŋgɪnɪnda-mündürɪmbui. Dɪbo hoafɪ nda horombo ana dɪbo mengoroyo, ŋga asu hapondanɪyo God ai ra semündü weindahɪmareandɪ. ²⁶ God koadürümbo-koadürümbo nūngumbü ai hoafɪmayuwa asu ahandɪ hoafɪyomo-rundeimbɪ hoafɪ sürü papɪru masɪhoemo ranɪnambo dɪbo hoafɪ ra weindahɪ tüküme Feyo asu nindou ai ranahambo fɪfɪrɪmarɪhindɪ. Munguambo sɪrɪhündɪ ai hoafɪ ra anɪhondümbo-rɪhindühɪ süngumbɪrɪhindɪ yahuhayamboyu God ai ramareandɪ. ²⁷ God mamɪ ai fɪfɪreandeimbɪ hond-ani asu Sisasɪndɪ süngu munguambo si ahambo aboed-ani mbɪsefɪmboane. Ŋga anɪhond-ane.

1 Korin Pas mamî Por ai Korin-hündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por-anahî God aiyu wambo Sisas Kraisîndî hoafî semîndî horambohünda kafoare hîningî-mareandîrî. ² Wandî wandafî Sostenes-dîbo nîmaremboanehî Kraisîndî nendî Korin ngoafîhü amarei sîheimbo pas nda sürü papîrîhandî. God ai sîheimbo Kraisdîbo nîngomböhünda wandî yanggîr-aneî yahu hîningî-mareandîrî. Ranîyu asu ai nindou munnguambo sîhefî Adükârî Sisas Kraisîmbo dîdîbafîyeî arîhündî ranaheimbo ai-babîdîmbo nîngomböhünda kafoare hîningî-mareandîrî. Adükârî ranai ana aheî asu sîhefî munnguamboani. ³ Ape God asu sîhefî Adükârî Sisas Krais ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndîneandîrîhî asu ngusüfoambe afurîfembü hohoanîmo mbîsabîna-ndûramboane.

Por ai Godîmbo hîhîfarîrî

⁴ Sisas Kraisndî sünguyu sîheimbo God ai moanî hîpoambo-mareandîrî ranîmbo-hündambo-anîmbo asu ahambo sîheimbohünda munnguambo si hîhîfîrîhünî arîhandî. ⁵⁻⁶ Kraisîndî hoafî ro sîheimbo hoafîmehündîrî ranana sîheî ngusüfoambe ngînîndî nîmarîndîrîmboane. Se Krais-babîdî anîboadeî rani-süngu God ai ahandî hoafî hoafîyorambo asu ahambo fîfîrîfembo moatükunî ra sîheimbo masagadîrî. ⁷ Ranîmboaneî asu se sîhefî Adükârî Sisas Krais ai weindahî tüküfemboayu ranahambo hîmboyeîhî asu se-ana moai Yifiafî Aboedîndî-mayo moatükunî ra mbonîmbo-rîhümündî, nga wanî. ⁸ Asu ai sîheimbo ngînîndî kîkîhî-ndamündîndîrî nünggu ngumbo bîdîfîranî si asu ai kosîmbo tüküfîyuambe ngîrî se hütîyeî mbûsu. ⁹ Asu ai nîmî-moatükunî hoafîyu ai randeambui. Ahandî nîmorî Sisas Krais sîhefî Adükârî-babîdî wudîmbeyeia yahuhayamboyu ai sîheimbo mborai mehündîrî.

Kraisîndî nendî ai yîkürübümehîndî

¹⁰ Wandafî mamî, sîhefî Adükârî Sisas Kraisîndî süngu sîheimbo hüti hoafayahandîrî. Munnguambo se mamî hohoanîmo rani yanggîr-anîmbo hohoanîmondeî. Nga asu se yîkürübündei wakîndîhimboyeî. Se moanî mamî hohoanîmo süngu-anîmbo moanî mamîmbondahi nîmboeî. ¹¹ Wandafî mamî, nindou bîdîfîrî Kroendî worambeahîndî ai hoafîmehündîrî sîheî mbusümo sîmborî hoafî hohoanîmo engoro ranahambo. ¹² Awi ro ndarîhe hoafayahî: Nindou mamamî se rani-poanîmbo rani-poanîmbo hoafîyo hoafîmayeî. Ngörü ai hoafîyohü yahoya, “Roana Porîndî süngueheandî,” ngörü ai, “Roana Aporosîndî süngueheandî,” ngörü ai, “Roana Pitandî süngueheandî,” asu ngörü ai, “Roana Kraisîndî süngueheandî,” ranî hoafî hoafîmayeî. ¹³ Asu Sisas Krais ai yîkürübü-reandeimbîyu? Asu Por ai sîheimbo-hündambo nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî yîfîyuwai? Porîndî süngurîhorî-rîhündemboyahî hundîrîyeî-ai? ¹⁴ Ro moai sîheimbo ana dabo hundîrîhandîrî, nga Krispus asu Gaius ahafanîmbo yanggîrîhapîrî hundîrî-marîhapîrî. Ranîmbo-hündamboanahî ro Godîmbo hîhîfarîhünî. ¹⁵ Ranîmbo-hündambo-anîmbo nindou mamî ai ngîrî wandî ndûrînambo hîmonî hundîrîmayeî mbüsü haya hoafîndu, nga wanî. ¹⁶ Awi yînî, ro Stefanosîyu asu ahandî fikîmînîndî aheimbo amboanî hundîrî-marîhandîrî, nga nindou amurambo hundîrî-yondîrîmbo ana, moai hohoanîmoyahî. ¹⁷ Sisas Krais ai wambo moai nindou hundîrî-yondîrîmbo koarîhendîrî, nga aboedî hoafî ra bokarîhefembo-hündamboyo koamarîhendîrî. Nga roana, fîfîrîndeimbî nindou tîkai hoafîyomo arundî nahurî ranî hoafî moai hoafîya rîhandî. Ranîmbe-mbonana asu Sisas Krais nîmî keimbî karîhendeimbî-fîhî yîfîmayu ranai ngînîndîmbeyu-poanî.

Krais ana Godîndî ngînîndî-ani

¹⁸ Sisas Krais nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî yîfîmayu hoafî ranana nindou moaruwaimbo-femboayeî ranaheimbo hîhîndî hohoanîmo-anendîrî, nga asu nindou God ai aboedambo-reamuneimbî sîhefîmbo ana ranî hoafî ra Godîndî ngînîndî-anemuni. ¹⁹ Bukambe yare hoafîyowohü yahoya, “Hîfînîndî ndorîhî hohoanîmoyeimbîyeî ndofe hohoanîmo ranana moaruwaimbo-ndîheandîhî asu nindou hîfînîndî aboedî hohoanîmo-yomondeimbî-yafe hohoanîmo ra gîgîranambo-ndîheamboyahî,” meho. ²⁰ Refe-anasî asu nahi ndoru hohoanîmoyomo-rundeimbî manîngomoa? Asu ahînûmbî fîfîrîndeimbî nindou amboanî nahiyomo anîngomoa? Asu nahiyomo hîfî ndanîhündambo sîmborî hoafî nafîru-rundeimbî anîngomoa? Nindou hîfî ndanîhü anîmboeî ranahî ndofe hohoanîmo ranahambo God ai hîhîndî hohoanîmo-ane yahu nafuimayu!

²¹ God'ndi ndofe hohoanimo sünguyo hifi ndanihündambo nindou ndor'hi fifir'hindeimbi ai ahei hohoanimonambo yang'ri God'imbo fifir'ndi'hor'. Hoafi ro hoafiyefi ar'hundi ra nindou ranahambo h'i'ndi hohoanimo-ane asei, nga God ai yifri'yu haya nindou Kraismbo an'hondumbo-ar'hor' ranaheimbo aboedambond'heanduri-mboyah'i, mehu. ²² Hoafi ranahambo an'hond-ane yahombohunda Suda ai hepunifeimbi moatükun' ranimboanemo hoeindihu ehomo, nga asu Grik ai fifirife hohoanimo ranimboanemo yifirayomo. ²³ Nga sihefimbo ana Sisas Kraisi n'im' keimbi kar'hendeimbi'fih'i yifri'mayu ranahamboane ro bokari'hehu ar'hundi. Rani hoafi ranane Suda-yomondi hohoanimo ranahambo mam'karapuri arandi. Asu Grik ana ndani hoafi ndanahamboya rani-moatükun' ana h'i'ndi hohoanimo-ane yahomo houmbo hohoanimo-yomondühanemo. ²⁴ Nga asu sihir'anefti, Sudahünd-ane' asu Grik'hünd-ane' munguambo sihefimbo God ai mborai mehumun' ra himbori'yeifembü sihefimbo ana Kraisi ai God'ndi ng'in'ndi moatükun'iyu haya, asu ahandi ndofe hohoanimo-ani. ²⁵ God ai h'i'ndi hohoanimombayumbonana, ahandi hohoanimo ra nindou-yei ndofe hohoanimo ngasünde. Asu God ai kehuri'mbeyu-mbonana, ahandi kehuri ra nindou-yei ng'in'ndi ngasünde.

²⁶ Wandafi mam'i, se ndandi'hi hohoanimondei sapo horombo siheimbo God ai hoafimayundura ahandi nindou tükümehindi ranimbo. Sihei mbusumo nindou af'ndi ai hifin'ndi hohoanimo fifir'hindeimbi-yeipoani. Nindou af'ndi ai ng'in'ndi-yeipoani. Nindou af'ndi ai adükari'ndür'imb-yeipoani. ²⁷ Nga asu hifi ndanihündambo nindou ai hohoanimoyei'hi h'i'ndi hohoanimoyeimb-ane' masei ranaheimbo God ai moani hohoanimo'yu haya masemündündür' ndor'hi hohoanimoyei-r'hündeimbi nindou aheimbo amoan'ngambo-fendür'imbo-hunda. Asu hifi ndanihündambo nindou ai ra ng'in'ndikoate-yeimb-ane masei ranaheimbo God ai hohoanimo'yu haya masemündündür' nindou ng'in'ndi hifandi-r'hündeimbi aheimbo amoan'ngambo-fendür'imbohunda. ²⁸ Rani'yu asu ai hifi ndani'ndi ndür'koate-yoweimbi moatükun' rani'yo, asu nindou ai rani-moatükun' ana moanane seihu yi'boaruko-mar'hindi ra God ai masemündu nindou ai aboed' ham'nd-ane masei ranahambo hifnambo-fembohunda. ²⁹ Rani-mayowamboane nindou mam'i ai ng'ri God'ndi himboahü ahandi'hoarimbo bor'ndu. ³⁰ Nga God ai siheimbo Sisas Kraisi-bab'di h'in'ngimarear-ane' ai. God ai ahambo sihefi' fifirife hohoanimo, God'ndi himboahü mbumundi n'ngi hohoanimo, sürühoeimbi hohoanimo süngufembo hohoanimo, asu aboedambofemunimbo hohoanimo ranahambo n'im'nd'mborir' h'in'ngimarir'. ³¹ Ranimboane God'ndi hoafi ai hoafiyohü yahoya, "Nindou ai bor'imboayu ana, ai Adükari'mbo yang'ri-animbo bor'imbiyu-wamboane," meho.

2

Por ai Sisas yifimayu ranahambo hoafimayu

¹ Wandafi mam'i, sapo siheimbo sowana sühühü' God'ndi-mayo diboh'ndi hoafi hoafiyahü' ro moai ndor'hoeimbi ham'ndi hoafi nahurai hoafiyah' asu moai hohoanimo ndor'heandeimb-ane' sahehea hoafiyah'. ² Ro se-bab'di n'imboambo ana rar'he hohoanimoyahü'ya, ng'ri ngorü-moatükun'imbo yamundi'heandi, nga Sisas'imbo asu ai n'im' keimbi kar'hendeimbi'fih'i yifri'mayu ranahambo yang'ri-animbo yamundi'heamboyah'i, masah'i. ³ Ro siheimbo-so n'imboahambe ham'ndi kem'ndikoate-yahü' h'ham'ndari kapeihiyah'i man'imboah'i. ⁴ Ro yamundi'heandü' asu bokari-mar'heand' ra fifirundeimbi nindou-yomondi-mayo fifirife hoafinambo-yopoani hoafimayah'i. Nga ro hoafiyahane God'ndi Yifiaf'ndi ng'in'ndinambo ratüpuri'mayah'i rani wandi hoafi an'hond-ane yaho nafuimeyondür'. ⁵ Sihei an'hondümbofe ra se nindou-yei fifirife hohoanimonambo tükufembo moeisahi, nga God'ndi ng'in'ndinambonanimbo tükümb'feyo-wamboane.

God'ndi ndofe hohoanimo

⁶ Nga nindou ng'in'ndimbo-yahindeimbi aheimboane ro ndofe hohoanimo hoafi ra hoafiyahandür' ar'handisi, nga ndofe hohoanimo ranana hifi ndanihündambo-yopoani asu hifi ndanihünd' bogori'yafe-mayopoani. Nga ahei ng'in'ndi afure arandi. ⁷ God'ndi ndofe hohoanimo-ane yamundi'he ar'handi. Hohoanimo ranana d'bo menjgoro-ane. God ai mungu-moatükun' naf'koate-yuambeyo ai rani ndofe hohoanimo ranahambo sihefimbo ai ndürümbi mb'imariamboane yahuhaya ahandi hohoanimonambo yang'ri hoafiyu masihendi. ⁸ Hifi ndanihündambo nindou bogori' mam'i ai-amboani ndofe hohoanimo ra moai fifireandi. Asu ai fifir'imbaru-mbonana ng'ri nindou Adükari' himboamupuimbo-randeimbi-mayu ra sowaründumo houmbo n'im' keimbi kar'hendeimbi'fih'i parüwuri, nga wani. ⁹ Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya,

“Nindou Godimbo hohoanimo pari-hori-r-horeimbi ranaheimbo ai afindi moatükuni didiboadore masihendi.

Rani-moatükuni ra himboari ai moai hoeireandi,
himboambe ai moai himboriyo

asu nindou-yafe hohoanimonambo yangiri moai tüküfeyo,”

Aisaia 64:4

meho. ¹⁰ Hoafi ra ai dibo mengoroyosi, nga Yifiafi Aboedi ranahandi ratüpurinamboyo God ai rani-moatükuni ra nafuimemuni. Yifiafi Aboedi ranai ana Godindi hohoanimo dibo engoro amboani kokondambo hoeindeamboe. ¹¹ Nindou ngorü ai ngiri ngoründi hohoanimo amaro ra fifirindeandi, nga yifiafi ahandi flambe amarondo ranai-animbo ahandihoari fifirindeamboe. Mare yahuraiane nindou ai moai God hohoanimoayu ra fifirihindi, nga ahandi Yifiafi Aboedi ranane ahandi hohoanimo ra fifireamboayo. ¹² Sihiri ana hifi ndanihündambo yifiafi ranana moai sahumindefi, nga Yifiafi God ai koamarihemuni raniyo masahumindefi. Sapo God ai nne-moatükuni masemuni ra fifiriferambohunda. ¹³ Ranimboane sihiri ngiri hoafindefihü nindou-yafe hohoanimo hoafinambo yamundihundi, nga Yifiafi Aboedindi yamundife hoafi rananimbo nindou Godindi Yifiafi ahei flambe nimarindüreimbi ranaheimbo Godindi moatükuni fifirife hoafimboane.

¹⁴ Nga nindou Yifiafi ahandi flambe nimarikoate-yondoweimbi ranai ngiri Godindi Yifiafi sai-randeimbi moatükuni ra ndemüdu. Nindou aiana rani-moatükuni ra ngiri ndonde fifirindeandi. Nga ahambo hihindi hohoanimo nahuraindimboe. Nga Yifiafindi wari-süngu yangiri-animbo nindou ai rani-moatükuni yibobondeandühi fifirindeambui. ¹⁵ Nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ra ahandi flambe amarondo ana, ai munguambo moatükuni yibobondeambui, nga asu nindou ngorü ai ngiri ahandi hohoanimo yibobondeandi. ¹⁶ Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi Adükarindi hohoanimo fifireamboayu-a? Nindou didai ahambo yamundimandira?” Nga shefimbo ana awi Kraisindi hohoanimo ra ngusüfoambe nimarimunimboane.

3

Kraisindi nendiyafe ratüpuriyu-randeimbi ana Godindi ratüpuriyu-randeimbani

¹ Wandafi mam, horombo ana ro ngiri siheimbo Yifiafi Aboedi nimarindüreimbambo hoafiyahandüri arihandi nou hoafiyahandüri. Ro nindou ai hifi ndanihündambo hohoanimoeyimbi asu nimoakidibou nahurai siheimbo hoafimehandüri. ² Awi ro siheimbo kehuri sesi safiyo moangui-marhandüri, nga nimboe sapo se moai nginindi sesi sesimbo tüküyahindi haponandi amboani. ³ Nga haponandi ana awi se nindou hifi ndanihunda animboei nahurai-anei. Wandafi ngorümo moaruwaimbofi hohoanimo asu siheihöari simbori hoafi ranana awi sihei mbusümo yanggoromboane. Hohoanimo ranana nindou hifi ndanihündambo hohoanimo asu wamindafi hohoanimo ranane hifandarihündi. ⁴ Nindou mam ai hoafiyuhüya, “Roana Porindi sünguehandi.” Asu ngorü ai hoafiyuhüya, “Roana Aporosindi sünguehandi.” Rani hohoanimo se hohoanimoayei ranana nindou hifi ndanihündamboayafe hohoanimo-ane hohoanimoayei.

⁵ Se ranahambo ndondihi hohoanimondei. Aporos ra nindou düdia? Asu ro Por nda ro didiyaha? Roana moani Godindi ratüpurimbo yangiri nindou-anehi. God ai yihoefimbo ratüpurimbo masemuni-ane asu yihoefi ratüpurimbo rani-sünguyei se Sisas Kraisimbo anihondümbö-marihori. ⁶ Ro nimbüri mam ranambe hoari hifi-kamaritheandi. Asu Aporos ai wohimarihendi. Nga asu Ape God aiyu rani-moatükuni ranahambo botimareanda adükari tüküfeyo. ⁷ Ranimboane nindou ai nini mangiriyo hifi-kareand-ane asu woharihendi ranai ana ndürimbiyupoani, nga wani. Nga sapo God ai rani-moatükuni ranahambo botireandani tükefeyo ranai yangiri-ani ndürümbi hamindayu. ⁸ Nga nindou düdi mangiri hifikare asu nindou düdi wohirihai arandi rani yimbu ai moani smogodi nindou-anafani. Nga nindou ranahafanimbo God ai ahandihoaranimbo sünguna nne ratüpurimbo ai ratüpurimefani takini dagaprimbui. ⁹ Roana mamimboayehoa hohoa Godindi ratüpurimbo ratüpurayehi, nga seana Godindi nimbüri, asu wori nahurai-anei.

Godindi ratüpuriyei-rihündeimbi ai wori worimboru-rundeimbi nahurai-anei

¹⁰ Godindi moani hipoambofe-namboyahi ro nindou aboedi worimbora-randeimbi nou tükümehandi. Raniyah asu ro kambohoani boate nginindi mafeburaheandi. Raniyo asu nindou ngorü ai kambohoani ranawani wori mafondeandi. Nga nindou mamani düdi worimboarandi ranai moani ndonde hoeindeandühi wori ra worimbondandi. ¹¹ God ai mbusümo kambohoani hondü nginindi mafondiri ra Sisas Krais-ani, nga asu kambohoani ngiri asukai nindou ai yahurai fondeandi. ¹² Nindou bidifiri ai gor, sirfa, nimeoi kaki afindi fih koarihefembo ranimbo ranawani

worimbo-ndühümboyei. Nga asu nindou bidifiri ai nimi, wohi asu ahurindambo nimirindiri raninambo worimbo-ndühümboyei. ¹³ Rananimbo nindou ai nime-moatükunü nungunahuraiyo ratüpurüyei hininjimarhindiri ra Kraisi tüküfi simboani weindahiri tüküfifemboe. Asu rani si weindahiri tüküfe simboan-animbo God ai hai nahurai aheiri ratüpurü ra rande hoeinde-andürimbui. Rananimbo ai nahanüyo aboedi safayo ranahambo hoeindeambui. ¹⁴ Asu nindou ai kambohoani raniwami worimbo-rihündani asu wori aheiri ranai hai tikirikoate-ayo ana, nindou ranai takini ndahümündimboyei. ¹⁵ Nga asu nindou aheiri ratüpurümayei ra hai tikirarandiri ana, asu ai ranahandiri takini injirü ndahümündi. Nga asu aheihorari ana haiambeahindiri huraririhindiri nouehindiri ana, aboedambo-ndahimboyei.

Sihiri Godindiri wor-aneiri

¹⁶ Se fifirihindai, seana Godindiri wor-aneiri, nga asu ranane Godindiri Yifiafiri ranai sihei mbusümo amaro. ¹⁷ Nga asu nindou düdi ai Godindiri wori ra moaruwaimbo-areandiri ana, asu simbori God ai nindou ranahambo moaruwaimbo-ndirümbui. Godindiri wori ana ahandiri yangir-ane asu seana ahandiri wor-aneiri.

Sihiri injirü nindoumbo adükar-aneiri mbisefiri

¹⁸ Se sihei fimbo tikai hoafindeimboyei. Sihei mbusümo nindou mamiri ai hifiri ndanihündambo hohoanimo süngurandühiri yare hohoanimoyuhüya, "Roana fifiririhendeimb-anahiri," ehu ana, nindou ranai awi nindou-yei himboahü hihindiri hohoanimoyu-randeimbiri nahurai tükümbifiri-yuwamboane. Rananimbo asu ai Godindiri hohoanimoambe fifireandeimbiri nindou hondü tüküfifimbi. ¹⁹ Hifiri ndanihündambo aboedi fifirife ranana Godindiri himboahü hihindiri hohoanimo nahurai-ane. Godindiri hoafi yare hoafiyowohü yahoya,

"Fifirundeimbiri nindou ai wosirhoafori hoafiyomo arundi,

nga God ai ahamundi hohoanimo moaruwaimbo-ndeapurimbui,"

Job 5:13

meho. ²⁰ Nga Godindiri hoafi asükai yare hoafiyowohü yahoya,

"Adükari ai fifireamboani fifirundeimbiri nindou-yomondiri hohoanimo ranana nimirindiri aboedi fifirifekoate-ane,"

Buk Song 94:11

meho.

²¹⁻²² Se injirü injorü nindou ranimbo borindei, nga Por, Aporos asu Pita munguambo ra siheimbo fehefembo awi sihei-anemo. Yiniri, nga munguambo moatükunü siheimbo fehefembo sihei-ane. Hifiri, yangirü ningo, yifiri, hapondan-ane asu süngunamboane mungu-moatükunü ra sihei-ane. ²³ Asu se Kraisi-nd-aneiri asu Kraisi ai Godind-ani.

4

Adükari ai ahandirhoar-ani ahandiri ratüpurüyomo-rundeimbiri ahamumbo fifireapuriri arandiri

¹ Se yihoezimbo rahurai hohoanimondei: Ai Kraisi-ndiri ratüpurüimbo nindou-anemo. Ai Godindiri hoafi dibo mengoro ranahandiri hifandiru-rundeimb-anemo. ² Nga nindou hifandimboayü ahandiri ratüpurüimbo hohoanimo ana ndahurai-ane. Ai nime ratüpurü hifandimboayü ana, ai ndore aboedi hifandiri-mbirandamboane. ³ Se-aneiri asu nindou hifihündiri hohoanimo sünguririhindeimbiri ai wandiri hohoanimo ranahambo yiboboareandiri ana, ra moanane asahiri, nga asu ro moai wandirhoari rarirhe yiboborirhe rihandiri. ⁴ Ro moai ninim-moatükunü moaruwai ramarirheandiri ra hohoanimoyahiri, nga asu injirü ro wandirhoari randirhe hoafindahühüya, "Roana nindou mbumundiri hamirind-anahiri mbisahi, nga want." Wandiri ratüpurü yibobofe ra Adükari yangir-animbo randeambui. ⁵ Ranimboane asu rani si ra awi tüküfekoate-yoambe ana, se nindou injoründiri hohoanimo yibobofendürüpoani, nga Adükar-animbo kusü simboani yibobondearimbui. Ai-animbo mungu-moatükunü dibo engoro ra ndemündü si ninigoani digembui. Rananimbo asu ai munguambo nindou-yafe injusüfoambe hohoanimo ra weindahirndeambui. Rani-simboani animbo God ai nindou mamiri aheiri hohoanimo ranahambo aboed-ane mbüsümbui.

⁶ Wandafiri mamiri, ro siheimbo farirhefe-ndürimbo hohoanimoyahüh-anahiri asu Aporos-dibo yihoeiri fimbo mungu hoafi ranahambo hoafayahiri. Se yihoezimbo hohoanimo-ndühimunüh-animbo asu mbumundiri hohoanimo rani yangirü süngundirhindiri hoafi mamiri hoafimayo nou "Godindiri bukambe hoafimayo ra wudüpoapondirihiri süngundirhündiri," meho. Ranimboane asu se nindou injorümbo hihifiri-hihifirindeihiri asu injorümbo moaruwaimbo-ndirhorimboyei. ⁷ Wandafiri mamiri, moai nindou injorü sirhambo injoründiri himboahü adükarimbore hininjireandüriri. Asu se ninim-moatükunü Godindimayo semirindirikoate-mayeira? Asu se Godindiri-mayo yangirü nime-moatükunü asahimündiri

ana, asu nĩmboe se rani-moatũkuni ra siheihõari nĩmĩndĩhanefĩ sei hei siheihõarĩmbo borayeia?

⁸ Se rarihi hõhoanĩmoyeihi seiya, “Roana ndeara muĩguambo moatũkuni nafĩrĩhumĩndefomboanefĩ. Roana Godĩndĩ-mayo aboedĩ-moatũkuni sahumĩndefĩ hõhu afĩndĩmbanefĩ. Roana ndeara adũkarĩ bogorĩmboyahu tũkũyahumboanefĩ,” maseisi, ũga roana adũkarĩ bogorĩkoate-aneft. Seana anĩhõndũmbo adũkarĩ bogorĩmbõdahi nĩboadei anĩmbo asu ro se-babĩdĩ bogorĩmbõdahu nĩmboefomboanest. ⁹ Ro rarihe hõhoanĩmoayahĩ, Kraisiĩndĩ hoaft sahumĩndefĩ heft-rĩhundeimbĩ yĩhoefĩmbo ana God ai hĩfĩnĩ hondũ hĩnĩngĩmareamuni. Roana kotambe papi-hoafĩyomuni mburĩmbo hĩfõkofemuna sũnambeahĩndĩ nendĩ asu nĩndou-yei hĩmboahũ yĩfĩmbo nahurai-aneft. ¹⁰ Kraisiĩmbo farĩhefembõhũnda ro hĩhĩndĩ hõhoanĩmoyefeimbĩ nahurai-aneft, ũga se rarihi hõhoanĩmoyeihiya, “Ro Kraisiĩndĩ hõhoanĩmo fĩfĩrĩhundeimbĩ nĩndou hondũ tũkũyahumboanefĩ,” maseisi. Roana ũgĩnĩndĩyefĩpoanĩ, ũga seana ũgĩnĩndĩ saf-aneft. Seana nĩndou ndũrĩmbaneft, ũga roana nĩndou yĩhoefĩmbo moaruwaimbo-rĩhimunanĩ-aneft. ¹¹ Horombo piyo haya ho-hombo hapõdanĩ amboanĩ ro wembõmboyefũhĩ amĩndasũmo kĩkĩre yaparĩmarĩhemuni. Asu hoearĩ amboanĩ wonĩmbĩ moaruwai magũdũhundĩ. Ai yĩhoefĩmbo warĩ momõndĩfekoate pakarĩhamunĩ marundĩ. Ro moai aboedĩ ndorĩhu nĩmareft. ¹² Roana yĩhoefĩ warĩnambo ratũpurĩ ra tĩjĩrĩfoyefĩ marĩhundĩ. Ai yĩhoefĩmbo tĩrĩfoefe hoaft-rĩhũmunanĩ asu roana aheimbõ sĩmbõrĩ aboedĩ hoaftmehundũrĩ. Ai yĩhoefĩmbo moaruwaimbo-rĩhimunanĩ asu moanane sefũhĩ ũgĩnĩndĩ manĩmboeft. ¹³ Ai yĩhoefĩmbo amõgõnĩ hoaftyahũmunanĩ asu ro sĩmbõrĩ aheimbõ hoafendũhĩ hoaftyahundũrĩ marĩhundĩ. Roana muĩguambo nĩndou-yei hĩmboahũ yafĩsũhumĩ nahurai-ayeft. Ro horombo piyefĩ hõhu dũdũbudeimbĩ nahurai-ayeft.

Koriniĩhũndĩ ai Porĩndĩ hõhoanĩmo ra sũngumbĩrĩhind-amboane

¹⁴ Se amõanĩngĩ-mbeyeia saheheambo-yahĩpoanĩ ro pas nda sũrũ paparĩhandĩ. ũga siheimbõ dĩdĩboadõndĩhearũ samboanahi se wandĩ ũgũsũfoahũndĩ nĩmorĩ nou sũrũ nda paparĩhandĩ. ¹⁵ Kraisiĩndĩ hõhoanĩmo sũngumbo sĩheimbõ 10,000 nĩndou hĩfandĩyõndũrĩmbo anĩmboeisi, ũga afĩndĩ hamĩndĩ yahurai boagĩreimbĩ-yeipoanĩ, ũga wanĩ. Ro Godĩndĩ hoaft aboedĩ ra hoaftmeha hĩmbõrĩyei mburĩhũ Kraisi-babĩdĩ anĩmboei rani-sũngumbo ro mam-anahi sihei ape nahurai-ayahĩ. ¹⁶ Raniĩmboanahi ro sĩheimbõ hũti hoafayahandũrĩ wandĩ-mayo hõhoanĩmo nda sahũmũndĩ mburĩhũ rani-sũngu mbĩhahabudia saheheambo. ¹⁷ Rani-sũngumboanahi hapõnda ro sĩheimbõ sowana Timoti koamarĩhehina asũfu. Aiana Adũkarĩmbo sũngũnambo wandĩ ũgũsũfoahũndĩ nĩmorĩ nahurai aboedĩ ratũpurĩyũndĩ-randeimb-ani. Ai-anĩmbo ro Kraisiĩndĩ sĩmbõrĩ hõhoanĩmo sũngũrĩhĩ asu ahandĩ nendĩ muĩguambo hĩfĩhũ yamundĩhe arĩhandĩ ra sĩheimbõ asũkai hõhoanĩmo botĩndearũmbui.

¹⁸ Awi bĩdĩfĩrĩ aiana wamboyia aiana ũgĩrĩ yĩhoefĩmbo sowana dũfu sei hehimboaneft asu ai aheft fimbo borĩyei wakĩrĩhi arĩhũndĩ. ¹⁹ ũga asu God ai yĩfirũyo ana, ro sĩheimbõ sowana nĩmai tũkũndaheamboyahĩ. Asu rananĩmbo nĩndou aheft fimbo borĩyeimbĩ-yei ũgĩnĩndĩ ra ro tũrũboadĩhe fĩfĩrĩndĩ-heamboyahĩ. ũga aheft hoaft ranana moanane. ²⁰ God ai ũgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranana hoaft yanĩgĩrĩyõpoanĩ, ũga wanĩ. ũga ũgĩnĩndĩ moatũkuni saf-aneft. ²¹ ũga se nĩnĩ hõhoanĩmõmboyei hõhoanĩmoayeia? Asu se sihei hõhoanĩmo ra dĩdĩboadõfekoate-yeiyanĩ ro nĩmĩharĩ semĩndĩ hefembo sĩheimbõ dĩdĩboado-fendũrĩmboyo hõhoanĩmoayei? Asu se sihei hõhoanĩmo ra dĩdĩboadõndĩhĩndanĩ ro sĩheimbõ hĩmboarĩ hoafendũhĩ hĩpoambofe hõhoanĩmo semĩndĩ hefembo sĩheimbõ sowana sĩfõmbo ranĩmboyei hõhoanĩmoayei?

5

Nĩmorehĩ sĩsihĩmo hõhoanĩmo Korin ũgoaftĩhũ enĩgoro

¹ Sihei mbusũmo ana nĩmorehĩ sĩsihĩmo hõhoanĩmo hoaft ranane yanĩgorĩ wakareandĩ. Rani-moatũkuni ra moai nĩndou Godĩndĩ hoaft sũngũfekoate ana rarihi rĩhũndĩ. Nĩndou mamĩ ai afĩndandĩ nĩmorehĩ hũramũndũ marandĩ hoaft nahurai hĩmbõrĩmayahĩ! ² Asu awi se sihei fimboaneft borayei. ũga awi se afĩndĩ hõhoanĩmondeihĩ aranĩndei. Asu sapo nĩndou dũdi ai sihei mbusũmo moaruwai rani hõhoanĩmomayu ranahambo sĩheiambeahĩndĩ hũndĩhorĩmĩndei hĩmbõranambo-ndĩhorĩ. ³ Roana wandĩ fi-ane argũnayahĩ, ũga wandĩ hõhoanĩmo ana se-babĩdĩmboaneft enĩgoro. Sĩheft Adũkarĩ Sisas Kraisiĩndĩ ndũrĩnambo ro sapo nĩndou sihei mbusũmo moaruwai hõhoanĩmomayu ranahambo paparĩhinũhĩ tĩjĩrĩfo asahando mamĩ ranĩhũ se-babĩdĩmbo nĩmboambo hoeirĩheambo nou. ⁴ Awi se mamĩ fandĩhĩndan-anĩmbo asu ro hõhoanĩmonambo se babĩdĩ fandĩhũndanĩ siheft Adũkarĩ Sisasĩndĩ ũgĩnĩndĩ ranambo ai akĩmĩ sĩhĩrĩ-babĩdĩ

nüngumbui. ⁵ Rananimbo asu se nindou ranahambo Satanindí warihündíhori ahandí moaruwai hohoanimo ranisünguna ahandí fi ranai moaruwaimbo-ndímbuisí, nga yifiafi ranai Adúkarindí si tükúfe simboaní aboedambo-mbífeyowamboane.

Korin ai nindou moaruwai ranahambo yihirimbir-horamboane

⁶ Awi se borayeí habudi ranana aboedí hamindí hohoanímoyopoi! Se fifirihindi hoafi nda, “yis akídou praua ambe parefeyo ana, bret muñguambo ra fufudígondímböe.”

⁷ Ranimbo-hündambo-animbo asu se moaruwai hohoanimo yis wamíndafí nahurai ra fifiríndíhümündi pindíhindan-animbo asu se bret simborí nou aboedí hamindí tükündahimboyei. Sapo aboedambo-femunimbo sipsip nímorí Kraisi ra hífokoarúwuri síhawurimboanemo asu síhefí God aboedambo-femunimbo sesesimbo si tükúfeyo.

⁸ Ranimbo-hündambo-animbo síhirí raní aboedambofembo si ranahambo híhífi-híhífi-mbohündambo dídíboado-ndíhumboane. Síhirí moaruwai hohoanimo raguanambo-ndíhumboane Suda ai yis wamíndafí pimaríhindi nou. Síhirí yisíkoate bret nahurai tükündahumboyefí sapo ra ai aníhondümbo hoafimbo asu dídíboadofe ratúpurimbo nou-ane.

⁹ Horombo ro pas sürü papíríhi koaríheheandúhi sahíya, “Se nindou nímoréhi sísíhímoyeí-ríhüdeimbí babídí fiyimbu-ndeimboyei,” masahandúri. ¹⁰ Nindou muñguambo hífi ndaníhünda ai nímoréhi sísíhímoyomo-rundeimbí, hohoaníríhindeimbí, hümbohüníyeí-ríhüdeimbí asu tíkai godimbo hohoanímoyeí-ríhüdeimbí,

ranaheimbo muñguambo híhíngífe-ndúrímboyopoi hoafímayahí, nga wani. Asu se nindou hífi ndaníhündambo rahurai híhíngífendúrímbo hohoanímoneidí ana, hífi ndan-amboaní híhíngíndíhindi. ¹¹ Nga roana ranahandambo nímíndí hoafí sürü papíríhandúhi hoafímayahí ana, ndaní hoafí ndanahamboyahí hoafímayahí: Nindou mamí ranahambo se aníhondümbore-randeimbí wandafí sahündoweimbí ai nímoréhi sísíhímoyu arand-ane, hohoanírre arand-ane, tíkai godimbo hohoanímoyu arand-ane, tírífoefe hoafíyu arand-ane, asu bia sümündí haya mamíkarí hohoanímoyu arand-ane, se ai-babídí fiyimbu-ndeimboyei. Nga ai-babídí nímorí sesí sesimbo amboaní kapeihíyahí yowaní masahí. ¹² Ai nüngu-nahuráyo raní hohoanímó rana? Nindou dúdi ai Godíndí nindou-yei mbusúmo níngokoate hímboraní amaru ranahandí hohoanímó yíbobofe ra wandí ratúpurímbaiyo? Ai ra wani. Nga nindou dídíyei síhei mbusúmo aníboadeí ranaheí hohoanímó yíbobombíríhi-ndamboane. ¹³ Nindou hímboraní amareí aheí hohoanímó ana God ai yangír-animbo yíbobondea-ndúrímbui. Nga Godíndí hoafí hoafíyohú yahoya, “Se-ana nindou moaruwai síhei mbusúmo aníngu ranahambo yihiríndíhori,” meho.

6

Kraisíndí nindou ana wandafí ngorúmbo aníhondümböfe-koateyeimbi-yei hímbóahú papí-hoafíyupoaní

¹ Asu Kraisíndí nindou seambeahíndí mamí ahambo hoafí engoro ana, nindou ranai ngírí Godíndí nindou seambeahíndí fúkakíboendúri haya ngu nindou Godímbo fifirífekoate-ayeí aheí hímbóahú hoafí ahandí ra dídíboadondeandí. ² Godíndí nindou síhirí süngunambo nindou hífi ndaníhü-ndamboyei hohoanímó yíbobofendúrímboayefí ranahambo awi se moai fifiríhíndíyo? Aníhond-ane, sapo se nindou hífi ndaníhündambo aheí hohoanímó yíbobofembomayeí ana, moaní akídou hoafí yahurai tükúfeyoaní nímboe asu ra yíbobofehú fifirífekoate-mayeia? ³ Asu sünambeahíndí nendí-yomondí hohoanímó sünguna síhirí yíbobofemboayefí ra awi se moai fifiríhíndíyo? Asu ra adúkar-ane, nga ranimbo-hündambo animbo haponda ndaríhu nímboefambe akídou ndahurai moatükuní ra yíbobondíhumboane. ⁴ Asu akídou yahurai moatükuní tükúndífeyoaní nindou Godíndí hoafí süngufekoate-mayeí aheimbo sowana hoafí ra nímboe sahümündí aheia? ⁵ Seana amoaníngíkoate-aneí, nga aníhond-ane nda, síhei mbusúmo síhei wandafí mamí ai fifíreandeimbí mbaníngu níníyafaní Kristen apodoho ranai simborí hoafíyafandaní dídíboado-fepírímbohünda. ⁶ Asu ngorú Kristen ai ngorúmbo papí-hoafimbo nindou Godíndí hoafí süngufekoate-mayeí aheimbo sowana nindou ranai ahandí hoafí ra dídíboado-fembohünda hu-marandí. ⁷ Se síhei wandafí ngorú ranahambo papí-hoafíríhoruhí simborí hoafíyeí aríhündí ranana awi Kraisíndí hohoanímó ana muñguna hífina hanimboaneí. Asu se nímboe aheimbo hímbóarí yangírí hífandíyondúra síheimbo moaruwaimbo-fendúríkoate-mayeia? Asu se nímboe aheimbo hímbóarí yangírí hífandíyondúraní síhei-mayo napo hümbohüníkoate-mayeia?

⁸ Nga asu síheiharí-yeí simborí hümbohüníyeihí simborí moaruwaimbo-fírímayeí, nga síhei Kristen wandaf-aneí.

⁹⁻¹⁰ Anihondane, nga se ra fifirihindai, nindou moaruwai hamindaye ranai ana ngir God nginind hifandarandi ranambe ngei. Nindou didiyei ai nimorehi sisihimo hohoanimo yei, sanendi kabomombo didibafiyeyi, nimorehi nindowenihumbi simporti himindiyeyi, asu nindowenih bogo fiyumbu simporti moaruwai hohoanimo yei, humbuhuniyei, nindou ngorundi napo hohoanirih, bia simindei hehi moaruwai mamikar hohoanimo yei, nindou ngorumbo tirifoefe hoafiyeyi asu nindou ngorundi mayo napo fufurhumi ndi raro-rihindeimbi nindou God nginind hifandarandi ranambe ngir ngei. ¹¹ Horombo ana nindou bidifiri se yahurai manimboei-anei. Nga Adukari Sisas Kraiss asu Yifiafi Aboedi ai sihei moaruwai hohoanimo ra popoi-maritheneandura haponda se Godind yanggir-anei asu ahandi himboahumumund-anei.

Sihefi fi ana Godind suruhoeimbi ratupurimboane

¹² Nindou mamai ai hoafinduhyu, "Roana moani ro hohoanimo mayahi sungu nini moatukuniyo refemboayahi ra randiheamboyahi," mbusumbui. Yini, nga refeana randowamboyafisi, nga mungu-moatukuni se refemboayafi ranana shambo aboedi yanggiryoponi. Yini rani-moatukuni ra, ro hoafindahuyi, "Ro nini moatukuni refemboayahi ra randiheamboyahisi, nga asu ro ngiri nini-moatukuni wambo hifandandandiri," asahi. ¹³ Nindou ngoru ai afindi sesimbo hohoanimonduhuya, "Sesi ana bodombo-hundamboane, asu bodo ana sesimbo-hundamboane," ehu. Yini, nga asu rani-moatukuni ana God ai bidifiranambo si tukundifeyoani yibobo moendi-deaprimbui. Nindou ranahandi fi ranana nimorehi sisihimo hohoanimo fi-yoponi, nga Adukarimbo ratupurimbo fi yanggir-ane. Asu Adukari ai fi ranahambo ratupuriyuhu wudipapopore arandi. ¹⁴ God ai Adukarimbo yifihundi botmariri ranimbo-hundambo-animbo asu sihefimbo amboani ahandi nginindinambo mare yahurai botindeamunimbui.

¹⁵ Se fifirihindai, sapo sihei fi ranana Kraissindi fi bidifiri kameihane? Asu ro Kraissindi fi ra ndahamindi hehea nimorehimbo dibo ho hohoanimo ranambe nga madiheheyo? Ngirihando ranana? ¹⁶ Nindou ahandi fi ra semundi haya hu nimorehimbo dibomboranduh ahandi fi ra nimorehi ranahandi fih parareandi ra awi se fifirifekoate wamboyey? Hoafi mamai ranai Bukambe yare hoafiyowohu yahoya "Nindou yimbu ahafe fi ranai mamai nahurai tukundifemboe," meho. ¹⁷ Nga ranimboane nindou dudi ai ahandi fi ra Adukarindi fih parareandi ana, Adukarindi hohoanimoambe mam-anafani. ¹⁸ Nimorehi sisihimo hohoanimo ra se refepoani. Nindou ranai amuri moaruwai hohoanimo ayu ranana ahandi fi rani fih pareanduhiyoponi, nga nimorehi sisihimo ayu ranana ahandi hoari ahandi fi ra moaruwaimbo-reanduhani. ¹⁹⁻²⁰ Sihei fi ra Yifiafi Aboedi ndi wor-ayo ra awi se moai fifirihindiyoy? Sapo God ai Yifiafi Aboedi masagaduri sihei fiambe amaronduri. Sihei fi ana sihei yanggiryoponi, nga Godind-ane, sapo ai siheimbo kaki adukarinambo nahurai pemimayunduri. Ranimbo-hundambo-animbo sihei fi ranimbo nini-moatukuni refembo Godimbo ahinidei.

7

Nimorehi semindi hohoanimo hoafi

¹ Haponda ro pasambe hoafi suru papimarihandi ranahambo didibo adondihe waporimbo-ndihanduri samboanahi. Nindou mamai ai nimorehi semindikoate-ayu ana, ra aboedi saf-anesi. ² Nga sihei mbusumo nimorehi sisihimo asu nindowenih birabiri hohoanimo adukari engoro ranimbo-hundambo-animbo, mamamai nindowenih ai nimorehumbi yanggirimbuyoyom-ndamboane. Asu nimorehi mamamai ai amboani nindowenihumbi yanggirimbuyeyi-amboane. ³ Nindowenih ahandi fi ranana ahandi nimorehi ranahandi fi-ane, nga ranimbo-hundambo-animbo nindowenih ai ahandi fi ra kikihemindiponi. Mare yahurai saf-ane nimorehindi fi amboani ahandi nindowenih ranahand-ane, nga ranimbo-hundambo-animbo nimorehi ranai-amboani ahandi fi ra kikihemindiponi. ⁴ Nimorehi aiana ahandi fi ra ahandi hoari hifandamboyo poani, nga wani. Ahandi nindowenih ai-ani hifandambo ayu. Mare yahurai-ani nindowenih ai-amboani ahandi fi ra ahandi hoari hifandamboyo poani, nga ahandi nimorehi ai-ane hifandambo ayu. ⁵ Se nimorehuh asu anaminduhindafine hena, sihafehoari sihafe fi ra simporti dibokoruri-ndambo yafe. Yini, asu se sihafehoari fi ranahambo bodifohu kikihemindi mburumbo Godimbo didibafi-fembohunda hoafi firandife mburina, sihafe fi ra kikihrandife animbafane ana, i ra aboed-ane. Nga asu sihafe fi ra sungunambo mamambe-ndineandi. Nga asu se sihafe fi ra ndofe hifandikoate-ndafeani asu Satan ai sihafembo rande hoeindeaprimbui. ⁶ Ndan hoafi ndanana moai ro siheimbo randihindi sahi, nga siheimbo fehefembo se yifirayeyi ana, randihindi asahi. ⁷ Nunguruh ana nindou munguambo ro nou anaminduhife asu nimorehuhifekoate niboadei asahi,

nga munnguambo mamamî God ai ranî-poanî ranî-poanî ngîniîndî yimbumareand-ane. Ranîyo nindou ngorû ai ngorû-poanîmbo moatükunî semündü nindou ngorû ai ngorû-poanîmbo semündü marandî.

⁸ Haponda yihoarîfi hoarîfi asu kai aheimbo hoafayahandürî: Ro raweheandî nou se-amboanî moanî rarîhi anîmboei hei ana, aboed-ane. ⁹ Nga asu se sihei hohoanîmo ra ndofe hohoanîmokoate fi sihei ra mamîkar-arîhündî ana, awi se nîmorehî asu anamîndühîndahîndî. Se rawehîndî ranana aboedî saf-ane. Se refekoate-ayei ana, sihei hohoanîmo ranai moaruwai ratûpurî hohoanîmo ranîmbo ngusûfo botîndearûmboe. ¹⁰ Nîmorehî nîndowenîhîhi-yeimbî aheimboane ndanî hoafî nda randîhîndî asahî ranana wandî hoafîyopoanî, nga wani. Ranana Adûkarîndî hoaf-ane. Hoafî ra yahurai-ane: Nîmorehî ai ahândî nîndowenîhî ranahambo yowanî hîniîngînderîmboe. ¹¹ Nîmorehî ai randîfeyowohû ana, ai moanî nîndowenîhîkoate nîngombondowohû asu ahândî nîndowenîhî ra sowana hîhîrîfe hombondowohû. Asu nîndowenîhî ai ahândî nîmorehî ranahambo moei mbûsûhî hîniîngîndeambui, nga yowanî.

¹² Nga nindou amurî ranahaimbo ana, royahî wandî hohoanîmonambo yangîrî rarîhe hoafîmayahî, nga Adûkarîndî hoafîyopoanî. Nindou anîhondûmbo-reandeimbî mamî ai nîmorehîmbayu ana, asu nîmorehî ranai Godîmbo anîhondûmbofe-koateayo ranai nîndowenîhî ranî-dîbo nîngombo hohoanîmondoanî ana, asu nîndowenîhî ranai ahambo moei mbûsûhî hîniîngîndeambui, nga yowanî. ¹³ Asu mare anîhondûmbo-reandeimbî nîmorehî ai Godîmbo anîhondûmbofi-koate nindou serîmîndoanî, nîndowenîhî ranai nîmorehî ranî-dîbo nîngombo hohoanîmoayu ana, asu ahambo moei mbîsowohû hîniîngînderîmboe, nga yowanî. ¹⁴ Se ranahambo ndondîhi fîfîrîndîhîndî, nindou düdi Godîmbo anîhondûmbofekoate-yumbû, ai ahândî nîmorehî Godîmbo anîhondûmbo-reandeimbî-mayondî fîhî ahândî fi ra parareandî ana, nindou ranai Godîndî hîmboahû aboed-ani. Asu nîmorehî Godîmbo anîhondûmbofekoate-yoweimbî ai ho nindou Godîmbo anîhondûmbo-marîrî ranahandî fîhî ahândî fi ra parareandî ana, asu nîmorehî ranai Godîndî hîmboahû aboed-ane. Asu ranî-moatükunî ra wanayo ana, nîmorî ahafe ranai Godîmbo anîhondûmbofekoate-yeimbî-yafe nîmorî nahurainîmboe. Nga hapondanî ana ai Godîndî hîmboahû aboed-anei. ¹⁵ Nga asu, nindou ai Godîmbo anîhondûmbofekoateyu haya, ahândî anîhondûmbo-reandeimbî nîmorehî ra moei yahohéfembo hîniîngîfembo hohoanîmoayu ana, ambesî, nga rambîreandamboane. Nga mare nîmorehî amboa mamî yahurai-ane. Yahurai moatükunî tükündîfeyoanî ana, nîndowenîhiyo asu nîmorehîyo Kraismbo anîhondûmbo-reandeimbî nindou ranai nîne hohoanîmo ai hohoanîmomayei sîngu, rambürîhind-amboane, nga aheimbo moai nîni-moatükunî kîkîhamîndîndürî. Nga God ai se aboedî-aboedîfe nîmarîmbohünda hîniîngîmareandür-anei. ¹⁶ Godîmbo anîhondûmbo-rîworeimbî nîmorehî se nîngundo sîhafî nîndowenîhî ranahambo fandîhaworanî, asu ai-amboanî anîhondûmbo-reandeimbî tüküfembo fîfîrowandühîyafa? Asu Godîmbo anîhondûmbo-rîworeimbî nîndowenîhî, se nîngundo sîhafî nîmorehî ranahambo fandîhawandanî, asu ai-amboanî anîhondûmbo-reandeimbî tüküfembo ra fîfîrîwandühîyafa?

God ai sîhefîmbo mborai mehu ranî hohoanîmo sîngu nîmboefîmboane

¹⁷ Nga Adûkarî Sisas ai nîndoumbo munnguambo nîngombohünda hohoanîmo yimbumareandürî. Nga nîndou ranahambo God ai Kraismbo sowana mborai ehu ana, moanî ai mamî ranî hohoanîmo yangîrî sîngundandî. Yahurai hohoanîmo ranîyo ro munnguambo ngoofîhî Kraismbo nendî amarei ranahaimbo rarîhe yamundîhe arîhandî. ¹⁸ Nindou mamî Sudahündî ahambo fi-hoearî karu tîrîhau-reimbîhündî ahambo God ai Kraismbo sowanambo mborai ehu ana, asu ai ngîrî ranî-moatükunî ra asûkai koadürî-koadürîndeandühî dîbonapîndeandî. Asûkai nindou ai ahândî fi-hoearî ra kefe tîrîhefekoate-yu haya, God ai ahambo Kraismbo sowanambo mborai ehu ana, asu ai ngîrî ahândî fi-hoearî ra kande tîrîndîhendî. ¹⁹ Nindou fi-hoearî kefe tîrîhefe hohoanîmo-ane asu fi-hoearî kefe tîrîhefekoate nîngu hohoanîmo-ane, ranana moanane. Nga Godîndî hoafî sîngufe ho ranane ai moanî aboedî mbumündî hond-ayo. ²⁰ Munnguambo nindou ai nîngunahurai nindou-yei nîboadeianî, God ai Kraismbo sowana mborai ehu ana, ranîhî moanî randîhi mbîni-boadei-amboane. ²¹ Awi se moanî ratûpurîyei-rîhündêimbî nîmboeianîyo God ai sîheimbo mborai ehua? Awi moanane, nga aboedambofembo nafî engoro ana, se rasîngundahîndî. ²² Nga asu nindou ranai moanî ratûpurîyû-randeimbî nînguanî God ai ahambo Kraismbo sowana mborai ehu ana, nindou ranai Godîndî hîmboahû moanî ratûpurîyû-rakoateyû-randeimbî-ani. Mare yahurai-ane nindou düdi moanî ratûpurîyû-rakoate nînguanî, Kraismbo ai ahambo mborai ehu ana, nindou ranai Kraismbo moanî ratûpurîyû-randeimbî nîngumboani. ²³ God ai sîheimbo kakî adûkarînambo nahurai masemündündür-anei. Nga ranîmbo-hündambo-anîmbo se ngîrî nîndouyafe hohoanîmo

süngundowandühi moanî ratüpurîyafî-randeimbi nahuraindafi. ²⁴ Wandafî mamî, mamamî se nîne-moatükunî rarîhinda God ai Kraisi sowana mborai ehu ana, se mamî ranî hohoanîmo yangîr-anîmbo randîhindühî nîmboei.

Hoarîfamborî asu kaisahoabedi ranahei hoafî

²⁵ Yihoarîfî hoarîfî ranaheimbo ro moai Adükarîndî-mayo hoafî sahamîndî heheambo-yahîpoanî, nga moanî wandî hohoanîmonambo yangîr-anahî ro ndarîhe hoafayahi. God ai wambo hîpoambo-reandîrühî anîhondümbo-reandîrî haya ahandî ratüpurî masendîrî. ²⁶ Haponda tîjîrîfo afîndî engoro ranîmbohünda nîndou ai moanî yahurai-poanîmbo mbînînguwamboane. ²⁷ Se nîmorehîmbayafî ana, asu se nîmorehî rana-hambo moei mbîsamboyafî. Awi asu se nîmorehî semîndîkoate-ayafî ana, asu se nîmorehîmbo kokondamboayafî. ²⁸ Nga asu se nîmorehî asowandîfî ranana moaruwai hohoanîmoyoponî. Nîmorehî yihoarîfî ranai ho nîndowenîhî aserîmîndo ana, ranî-moatükunî ra ai moaruwai hohoanîmoyowohü-yoponî. Nga nîmorehî nîndowenîhî ranai nîmorehîhî nîndowenîhîhî-yahindeimbi ana, hîfî ndanîhü tîjîrîfo afîndî ndahîmündimboei, nga ranîmboanahî yahurai moatükunî ra sîheimbo sowahî tükufembo ro moei asahî.

²⁹ Wandafî mamî, ro ndahurai-anahî ndarîhe hohoanîmoayahî. Adükarîndî si ra hapondanî gedühîyoponî anînggo. Awi hapoana hombo nîndou nîmorehîmbî ai nîmorehîkoate anînggu nou yare yahurai mbînînguwamboane. ³⁰ Nîndou düdi aranî-aranîyurandembi, ai moanî afîndî hohoanîmokoateyurandembi manînggu nahurai-mbiyuwamboane. Nîndou düdi hîhîfî-hîhîfîyurandembi ai nîndou hîhîfî-hîhîfîkoateyurandembi nahurai-mbiyuwamboane. Nîndou düdi napo pemîyurandembi ai nîndou napokoateyurandembi-mayo nahurai-mbiyuwamboane. ³¹ Asu nîndou hîfî ndanîhündambo ratüpurî ratüpurîyeyî-rîhîndeimbi, ai ngîrî hîfî ndanîhündambo ratüpurî ranahambo yangîrî ngusüfo pandîhindî. Hîfî haponda ndare anînggo ra ngîrî ndande gedühî hamîndî nînggo.

³² Se afîndî hohoanîmoyo wakîfe ranahamboanahî ro moei asahî. Anîhondümbo-reandembi nîmorehîkoate hoarîfî anînggu ana, ai Adükarîndî ratüpurî ranahamboanî afîndî hohoanîmoyu arandî. Adükarî ai ranahambo hîhîfî-hîhîfîmbiyuwa yahuhaya. ³³ Nga asu nîmorehîhîfîmbî nîndou ana hîfî ndanîhündambo moatükunîmbo afîndî hohoanîmoyu arandî nîmorehî ai ranahambo hîhîfî-hîhîfîmbeyowa yahuhaya. ³⁴ Ranîmboane asu hohoanîmo ahandî ranai yimbumboareandî. Nga anîhondümbo-reandembi nîmorehî nîndowenîhîkoate yihoarîfî-mayo ranai ana hohoanîmo ahandî ranai Adükarîndî ratüpurî hohoanîmo ranîfîhî yangîrî-ane apenîngondo, ai ahandî fi asu yîfi afî ra Adükarîndî yangîrî mbînînggowa yahuhaya. Nga asu nîmorehî nîndowenîheimbî ana, ai hîfî ndanîhündambo moatükunî ranahamboane hohoanîmoyu arandî, ahandî nîndowenîhî ranahamboya ai hîhîfî-hîhîfîmbiyuwa yahuhaya. ³⁵ Sîheimbo ro ranî hoafî ranahambo yowanî sahandürîhî-yahîpoanî, nga wanî. Ro sîheimbo fehêfendürîmbo samboanahî hoafî ra hoafayahi. Asu rananîmbo se mbumundî hohoanîmo süngundîhindühî Adükarîndî ratüpurî ranî yangîrî randîhindühî nîmboeianî rananîmbo, asu nînî-moatükunî ranai ngîrî sîheimbo fondamîndîndürî nggo saheheamboanahî hoafayahi.

³⁶ Nga nîndou ranai nîmorehî semîndîmbo dîbonîyahündo-weimbî, ranahambo ngusüfoambe hohoanîmoayu ana, asu ai nîmorehî ranahambo semîndîmbo afîndî hohoanîmoayu ana, ra moanî sîsîkoate mbîsemündu-wamboane. Ranî hohoanîmo ana moaruwai hohoanîmoyoponî. ³⁷ Nga asu ranî hohoanîmo ranahambo ahandî ngusüfoambe yangîrî hohoanîmoyuhü, asu ahambo ranî hohoanîmo ra nîmai botîfekoaate-ndowohü, ahandî hohoanîmo ranai ngîndî nîmarîndowohü, nîmorehî ra moanî mbînînggo ehu ana, ra aboed-ane. ³⁸ Nîndou ranai sapo ahandî nîmorehî dîbonîmayeî ra asemündu ana, aboed-anesî, nga asu nîndou düdi ai nîmorehî moanî dîbonîyeyî ranahambo semîndîkoateyuru ana, ra moanî aboedî hamînd-ane.

³⁹ Nîmorehî nîndowenîhîmbî ana nîne-hohoanîmo ai hohoanîmomayo ranî-sünggu ngîrî randeandî ahandî nîndowenîhî ai nîngguambe ana. Nga nîndowenîhî ai yîfînduan-anîmbo, ai nîndowenîhî nggorü semündîmbo hohoanîmoayo amboanî ai rambîfeyo-wamboane. Nga ai Adükarîmbo anîhondümbo-rîreimbî yangîrî-anîmbo nderîmîndo. ⁴⁰ Asu ai moanî yare anînggo ana, ai moanî mare aboedî ranîhü rande hîhîfî-hîhîfîna nînggomböe. Ranana moanî wandî hohoanîmo-ane. Nga ro rarîhe hohoanîmoyahühi Godîndî Yîfi afî ranai fîambe nîmarîmbo farîhendîrî arandî asahî.

8

Tîkai godîmbo nînîhondî sîhefeimbihündî sesîmbo hoafî

¹ Haponda ro t̄ikai god̄imbo ses̄i s̄ihēfēimb̄ihünd̄i ranahambo watapor̄imbond̄iha samboanah̄i. B̄id̄if̄ir̄i ai seiya, “Roana f̄if̄ir̄ihundeimb̄-aneŋf̄i,” ase. Yin̄+i, n̄ga f̄if̄ir̄ife ranana af̄ind̄i-af̄ind̄umb̄i hohoan̄imo bot̄ireand̄uhane, n̄ga n̄gus̄ifo pefe hohoan̄imo ranane n̄indou n̄gorũmbo n̄ḡin̄ram̄ind̄i arand̄i. ² N̄indou ranai n̄ne-moat̄ükun̄i ra an̄ihond̄ü ham̄ind̄i f̄if̄ir̄iheandeimb̄-anah̄i ehu ana, awi n̄indou ranai mun̄gu-moat̄ükun̄i ra f̄if̄ireandeimb̄ ham̄ind̄iyupōan̄i. ³ N̄ga asu n̄indou d̄id̄iyei ai God̄imbo hohoan̄imoaye i ana, asu God̄ ai n̄indou ranaheimbo f̄if̄ireand̄ur̄imboani.

⁴ N̄ga asu s̄apo n̄in̄hond̄i t̄ikai god̄imbo s̄ihēfēimb̄ihünd̄i ses̄i ranahambo ana ro rar̄ihe hoafayah̄i. S̄ih̄r̄i ranahambo ndor̄ihu f̄if̄ir̄ihumboaneŋf̄i, t̄ikai god̄ ranana an̄ihond̄ü hond̄üyopōan̄i, n̄ga s̄isam̄i yanḡir̄-ane. N̄ga God̄ hond̄ü ana moan̄i mam̄i yanḡir̄i ham̄ind̄-ani an̄ungu ranahambo s̄ih̄r̄i f̄if̄ir̄ihur̄imboaneŋf̄i. ⁵⁻⁶ Asu af̄ind̄i moat̄ükun̄i ranahambo hoaf̄iyeh̄iya “god̄” ase i ane, asu af̄ind̄i moat̄ükun̄i ranahambo “ad̄ükari” ase i ane. Mun̄guambo ran̄i-moat̄ükun̄i god̄ asu ad̄ükari ra n̄imoamo-ane h̄if̄in̄-ane ra an̄iŋgo ana, I ra ambemboane, n̄ga s̄ih̄r̄i ana mam̄i God̄ yanḡir̄-ani s̄ihēf̄i Ape an̄ungu. Aiana mun̄guambo moat̄ükun̄i ra n̄im̄ind̄uhani asu s̄ih̄r̄i ana ahand̄-aneŋf̄i an̄imboeŋf̄i. Ad̄ükari aiana moan̄i mam̄i ham̄ind̄-ani an̄ungu asu aiana S̄isas Krai-ani. Ahand̄i sünguyo mun̄guambo moat̄ükun̄i ranai t̄ükumefeyo. Asu ahand̄i sünguna s̄ih̄r̄i amboan̄i an̄imboeŋf̄i.

⁷ N̄ga n̄indou b̄id̄if̄ir̄i ana ranahandambo hohoan̄imo ra moai f̄if̄ir̄ihind̄i. Aiana t̄ikai god̄ horombod̄id̄i ranahambo süngumar̄ihünd̄i. Ran̄imboane i asu t̄ikai god̄imbo n̄in̄hond̄i s̄ihēfēimb̄ihünd̄i ra an̄ihond̄ü hond̄-ane masei. Aiana tür̄ifoar̄ih̄i f̄if̄ir̄ihind̄uh̄i-yeipoan̄i. Ranane asu ai ses̄i sah̄üs̄ih̄ü, ranahambo ahei n̄gus̄ifoambe moaruwai-aneŋf̄i ase. ⁸ An̄ihond̄-ane, n̄ga asu ses̄i aseso ra n̄ḡir̄i God̄ sowana ak̄im̄i ndem̄ind̄ind̄ur̄i n̄go. S̄ih̄r̄i ses̄i ra ses̄ikoate-ayef̄i ana, n̄ḡir̄i God̄ind̄i h̄imboah̄ü moaruwai t̄ükündahund̄i. N̄ga asu s̄ih̄r̄i asahus̄if̄i ana, n̄ḡir̄i ahand̄i h̄imboah̄ü aboed̄i t̄ükündahund̄i. ⁹ N̄ga asu se ran̄i-moat̄ükun̄i ranahambo h̄ibad̄ih̄umbo. Se n̄ne hohoan̄imo refemboaye i rand̄ihindani, asu n̄indou düdi ai ahand̄i God̄imbo an̄ihond̄ümbōfe ak̄idou safayo ranai hoeind̄ihindan̄iwan̄i, asu ai-amboa refembo hohoan̄imoaye i ana, ai moaruwai hohoan̄imo-ndeimboyei.

¹⁰ N̄indou f̄if̄ir̄iwandeimb̄i se t̄ikai god̄ind̄i wor̄i ranambe haf̄i n̄mar̄if̄imbo ses̄i sowas̄ifani, n̄indou God̄imbo ak̄idou yanḡir̄i an̄ihond̄ümbō-reandeimb̄i-mayu ranai hoeiarean̄i ana, asu ai t̄ikai god̄imbo n̄in̄hond̄i s̄ihēfēimb̄ihünd̄i ra ses̄imbo hohoan̄imond̄umbui. ¹¹ Ranan̄imbo asu s̄ihaf̄i hohoan̄imo ranai s̄ihaf̄i wandaf̄i ahambōhündambo kameih̄i S̄isas Krai s̄ȳif̄imayu, s̄apo ak̄idou yanḡir̄i an̄ihond̄ümbō-reandeimb̄i-mayu ranahambo moaruwaimbo-nder̄imboe! ¹² Ran̄i süngumbo-an̄imbo asu se s̄ihaf̄i wandaf̄i ranahambo hohoan̄imo moaruwaimbo-rowandoan̄i, ai ahand̄i n̄gus̄ifoambe n̄in̄i-moat̄ükun̄iyo aboed̄iyo asu moaruwaiyo tür̄ifoefe hohoan̄imo ra moaruwaimbo-arowand̄i. Ran̄imboane asu se Kraiimbo hohoan̄imo moaruwaimbo-marowando. ¹³ Ran̄imboane asu n̄in̄i ses̄i wand̄i wandaf̄i ranahambo rareran̄i moaruwai hohoan̄imo asem̄indu ana, ro n̄ḡir̄i ses̄i ra as̄ükainda dagad̄ih̄i, wand̄i wandaf̄i ai moaruwai hohoan̄imo-nd̄ümbuimbōhünda.

9

Por amboan̄i Kraiind̄i hoaf̄i sowand̄ümo homo-rundeimb̄i b̄id̄if̄ir̄i nahurai-ani

¹ Ro n̄indou-yafe hohoan̄imo süngufekoate-anah̄i moan̄i aboed̄i an̄imboahi. Ro Kraiind̄i hoaf̄i saham̄ind̄i ha-r̄ihandeimb̄i an̄imboah̄i asu S̄isas s̄ihēf̄i Ad̄ükari hoeimar̄ihini. Ro Ad̄ükariind̄i rat̄upuri rat̄upur̄imayah̄i sünguyo mun̄guambo seana an̄ihond̄ümbō-r̄ihindeimb̄i t̄ükumehind̄i. ² Asu wambo n̄indou b̄id̄if̄ir̄i ai God̄ind̄i hoaf̄i sem̄ind̄i hu-randeimb̄iyupōan̄i masei. N̄ga se f̄if̄ir̄ihimboane i, wand̄i rat̄upuri ranambo se an̄ihond̄ümbō-r̄ihindeimb̄i t̄ükumehind̄i ran̄ina ro Ad̄ükariind̄i hoaf̄i saham̄ind̄i ha-r̄ihandeimb̄i-anah̄i ranahambo nafuimayo.

³ N̄indou b̄id̄if̄ir̄i ai wand̄i hohoan̄imo ra ȳibobor̄ihinda ran̄i hoaf̄i ranane simbor̄i hoaf̄iyahand̄ur̄i ar̄ihand̄i. ⁴ Kraiind̄i hoaf̄i sahum̄ind̄ef̄i hef̄i-r̄ihundeimb̄i ro ȳihoeŋf̄i rat̄upuri ran̄imbohünda ses̄i, ses̄i asu hoe sim̄ind̄imbo, ra ah̄in̄umb̄iyo? ⁵ Asu Ad̄ükariind̄i ak̄ihoand̄i-yomo, Pitayu b̄id̄if̄ir̄i Kraiind̄i hoaf̄i sowand̄ümo homo-rundeimb̄i-yomo ai ramefund̄i nou an̄ihond̄ümbō-reandeimb̄i n̄moreh̄i-d̄ibo hoaf̄i sem̄ind̄i hoahoangombo ra ah̄in̄umb̄iyos̄i? ⁶ Awi Barnabas-d̄ibo ro yanḡir̄i ȳihoeŋf̄i fi far̄ihēfembo kak̄i sem̄ind̄i rat̄upuri rat̄upuriyoan̄i, asu amuri Kraiind̄i hoaf̄i sowand̄ümo homo-rundeimb̄i ranai wan̄imboyos̄i? ⁷ N̄indou mam̄i ai amimbofi an̄ungu ra ahand̄ihoari ses̄i kokombo-mand̄if̄iyos̄i? N̄indou ai n̄umb̄ur̄i h̄ifareand̄i ra ahand̄ihoari ses̄i yimungu-rem̄ind̄ikoate-mand̄if̄iyos̄i? Asu n̄indou ai burmakau moan̄guarand̄i ra ahand̄ihoari burmakau t̄it̄i boboe ra sim̄ind̄ikoate-mand̄if̄iyos̄i?

⁸ Roana nindou-yafe hohoanimo süngu yangiriyahipoani hoafayahi. Nga ahinümbi hohoanimo amboani yahurai hoafimayo. ⁹ Nga Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranambe sürü papirandühi yahoya, “Burmakau ai wit hipiri fifirigendani se yowani ahandi yafambe kikhemindipoani, bidifiri wit dedimboe yaho hefembo,” meho. Asu God ai burmakauambo yangiri hoafiyuwaisi? ¹⁰ Ranana yihoeifimboyo hoafimayo. Anihond-ane, Bukambe hoafimayo ra sihefimbo rambirihinda yahohayamboyo. Nindou ngorü ai nümbürü hifireandanayo, asu ngorü ai yimungu-ramüduanayo, ranai sapo ahafandi ratüpurayafani ranimbohünda sesi ra bidifiri semindimbo hohoanimo-mbeyafandamboane. ¹¹ Ro sihei mbusümo Yifiafi Aboedindi-mayo hoari ra hifi kamarihundi, ranimbohünda se yihoeifimbo fi farihfembo bidifiri sesi saimbo ra yowanimandiyosi? ¹² Sapo se nindou bidifirambo sihei-mayo napo semindimbo yini, asei ana, asu yihoeifimbo amboani afindimbo yini, mbiseiamboane.

Ro sihei-mayo napo semindi ra nafi yanggorosi, nga ambe masefi. Ro semindikoate-mayefi ra, sapo Kraisindi aboedi hoafi ra nafi gifepoani, sefi hoahumboyefi. Ranimboane ro tinirifo afindi sahumindefi arihundi, nga ranimbo moanane asefi. ¹³ Se fifirihindai, nindou Godindi adükarü worambe ratüpuriyomo arundi, ranai ranifihind-ane sesi sowandümo arundi. Nindou Godimbo ninihondi hifokoaru sihourundeimbi fondi raniwami ratüpuriyomo arundi, ranai sihefembo fondi raniwaminde-ane ninihondi bidifiri sowandümo arundi. Awi ra se moai fifirihindiyoy? ¹⁴ Mamü ranisünguyo, Adükarü ai yahuya, “Nindou aboedi hoafi wataporimbo-arundi ranai nindou wataporimbo-arundüri ahei-mayo bidifiri napo ahamundi fi fehfeferembo mbsahüpuramboane,” meho.

¹⁵ Nga ro moai rasüngurihundi. Asu hapondani amboani sihei-mayo napo semindimbo-yahipoani pas nda sürü papirhandi, nga wani. Ro napo semindikoate ranahambo hihifi-hihifayahi, asu ngiri ngorü nindou ai ro hihifi-hihifayahi nafi ra gündeandi. Ai rambarea-mbonana, ro yifayahi ra aboed-ane. ¹⁶ Ro Aboedi hoafi hoafindahühi ra ngiri wandi fimbo borindahühi roana aboedi hohoanimo sünguriheandeimb-ana hi mbsahi, nga wani. Sapo Aboedi hoafi hoafimbo ranana wandi ratüpurü wambo ro ngiri hinngindiheandi. Ro aboedi hoafi hoafikoate-yahimbonana, ro ngiri aboedi nimboahi. ¹⁷ Ro wandi hohoanimo süngu ratüpurayahi ana, ranifihü takini ndahamindimboyahi. Nga Adükarü ai wambo ranü ratüpurü ra masendiramboanahi ro ratüpurayahi. ¹⁸ Asu ro nini takini wandi ratüpurü ranimbohünda mandahamindihü? Ro takini semindimbo-mayahü aboedi hoafi hoafiya arihandi ranimbohünda roana moai nini moatükunü sahamindihü. Nimorehi nindowenihimbo moani hoafimbo ranahambo takini nahurai-ane.

Por ai munguambo nindou-yei moani ratüpurüya-randeimbimbofi manüngu

¹⁹ Ro nindou ngoründi moani ratüpurüya-rihandeimbi-yahipoanisi. Nga asu ro wandi hohoanimonambo Kraisindi nindou tüküfembohünda nindou afindi safi semindimbo ahei moani ratüpurüya-rihandeimbi nahurai animboahi. ²⁰ Ranimboane ro Suda-dübo nimboambo ahei hohoanimo sünguartheandi, Suda aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. Ahinümbi hohoanimo ra moai wambo hifandirandiri, nga nindou-yei himboahü ahinümbi hohoanimo ra sünguriheandühi nou-ayahü ahinümbi hohoanimo süngurihindeimbi aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. ²¹ Asu Suda-yafe ndifo ahinümbi hohoanimo süngufekoate-ayei, ranahaimbo ro-amboani ahinümbi hohoanimo süngufekoate-ayahü aheimbo aboedambo-fendürimbohünda. Nga asu ro moai Godindi ahinümbi hohoanimo ana hinngiriheandi. Wani, nga Kraisindi ahinümbi hohoanimo ana sünguriheandühanahi. ²² Asu didiyei nginindi anihondümbofekoate-ayei, ranahaimbo semindi-ndürimbohünda ro-amboani nginindi anihondümbofekoate nahurai-ayahü. Ro nindou bidifiri aboedambo-fendürimbohünda nafi kokombo munguambo nindou-yei hohoanimo süngurihe arihandi. ²³ Ro ranü ratüpurü ra rarü marihandi, Sisasindi aboedi hoafi ra nginindi tükümbifeyowa saheha. Rananimbo ro-amboani Adükarü ai aboedi hoafindi aboedi moatükunü nindou ranahaimbo saimbo napire masihendi ra ndahamindi sahehea.

Sihiro napo semindimbo pipindefomboane

²⁴ Sapo se fifirihindi napo semindimbo pipi ranambe munguambo nindou pipiyeihanei, nga mamü yangir-animbo pipi ranahandi napo ra ndemündümbui. Nga ranimboane se-amboani napo semindimbo pipi ra tinirifondei. ²⁵ Munguambo nindou pipi ranambe napo semindimboayei ana, ahei fimbo hohoanimo ra hinngirihü hehi, napo semindimbo pipi ranambe tinirifoyeihanei. Aiana awaritheoi-randeimbi napo semindimbo tinirifoyei arihüdi, nga ro awarihoeifekeateyo-randeimbi napo semindimbo tinirifoyefi arihüdi. ²⁶ Ranimboane ro nindou napo semindimbo

pɔpɔyuhú amuri hɔmbokoate ahu nahurai-ayahí. Asu nindou fifahí yangoambe dɔboadore yangora arandí nou raweheandí, nga moai mamɔkarí yangoríhandí, nga wani. ²⁷ Nga ro hohoanímoayahí sɔngufembo tɔrɔrɔfoyahúhí wandí fi yamundíhe aríhandí.

10

Ngírí sɔhírí Israer hohoanímomayei sɔngundihundí

¹ Wandafí mamí, sɔhefí amoaó mamí ai Moses sɔnguhoraní, nɔne-moaatúkuní aheimbo-so tókúmefeyondúrí ranahambo-anímbó hoeindíhirúhí ndondíhi hohoanímo ra túrɔboadíhindí. Aiana hamburí sɔrɔwara aboeda bamaríhehindí munguambo mburúngai mamí raníhoarehí nímboeimbo. ² Mburúngai-ambeyo asu sɔrɔwara-ambeyo ra ai Mosesíndí sɔnguríhúndei-mbímboyahi hundúrímayei. ³⁻⁴ Nindou munguambo ai God sesí masendí ra sahúsi asu, God hoe masendí ra sɔmíndei maríhúndí. Asu ai hoe ra masíndei Godíndí nímoei aboedambeahíndí asu nímoei ra ahei sɔngú maho. Nímoei ranana Kraisi-ani. ⁵ Nga asu God ai nindou afíndí aheimbo híhífí-hífífoate-yundúríhí, asu ranímboyo nímí wohí furíkoate-reandúhí yífísaftíyehí, ahei yífínímoko ranai moaní mamíkaré kurímayo.

⁶⁻⁷ Raní-moaatúkuní aheimbo tókúmefeyondúrí ranana sɔhírí hoeifembohúnda nafuim-boane. Nindou bídífírí ai moaruwai moatúkuní ra sɔngumaríhúndí asu sɔsamí god ranahambo sɔnguríhi maríhúndí, ranímboyo se-amboaní raní-moaatúkuní ra yowaní raní-sɔngufepoaní yaho haya yare nafuí-mayo. Bukambe yare hoafíyowohú yahoya, “Nindou ai sesesiyo asu wain hoe sɔmíndírambo nímareimbo, asu ai botíyahi híhífí-hífíftíyehí nímorehí sɔsɔhímoyei maríhúndí,” meho. ⁸ Sɔhírí ana nímorehí sɔsɔhímoye, nindowenihí bírabírí hohoanímoyopoaní, nindou bídífírí ramehindí nou. Raníyo mamí-símboaní 23,000 nindou ai yífísaftí kurímayei. ⁹ Ranímboane asu sɔhírí ngírí Adúkarí ahambo sɔsɔndíndíhurúhí, randíhurí hoeindíhurí nindou bídífírí ai ahambo ramaríhorí nou. Aiana ramaríhorí ranímboyei aheimbo amoaosí ai tíkírímarandúra yífísaftímayei. ¹⁰ Nindou bídífírí ramehindí nou, sɔhírí níní-moaatúkuní tókúfeyoaní hoafíyo hoangopoaní. Nga ranímboyo nindou bídífírí ranai ramehinda súnambeahíndí nendí nindou hífokoare-randeimbí ai aheimbo moaruwaimbo-mareandúrí.

¹¹ Raní-moaatúkuní aheimbo tókúmefeyondúrí ra nindou bídífírírambo nafuimbo nahu-raiyó, nga ranímboyo asu raní-moaatúkuní ranahambo sɔhefímbo ahíní hoafom-bohúnda súrú papírú masíhoemo. Sɔhírí ana ndeara bídífíríranambo sí tókúfembo bídífíríhaneftí anímboeftí nda. ¹² Ranímboane asu nindou mamí ai hoafíyuhúya, “Roana ngíníndí nímboambo-anahí,” ehu ana, moaní ai híbadambo-anímbo nungu, nga asu ai púndúbui. ¹³ Níne refe hoeifembo moatúkuní sɔheimbo sowahí tókúmefeyondúrí, ranana raní-poanímbo moatúkuníyopoaní, nga wani. Sɔheimbo sowahí tókúfeyondúrí ra bídífírírambo amboaní tókúfendúrí arandí nahurai-ane. God ai hoafíyo masíhendí hohoanímó rasɔngúareandí ana, asu ngírí níní-moaatúkuní sɔheimbo refe hoeifembo tókúfeyo ranai síhei ngíníndí ranahambo ngasúndeandí, nga God ai sɔheimbo ngorúsúngunde fandíheirímubui. God ai-anímbo sɔheimbo ngíníndamúndú-ndúraní, asu se ngíníndí nímboeimboyei níní-moaatúkuní sɔheimbo refe hoeifembo tókúfe símboaní. Rananímbo asu ai sɔheimbo aboedí nafí koandíheira tókúndahimboyei.

Sɔhírí ngírí God asu moaruwai nendí yíbobó sɔngundihundí

¹⁴ Wandafí mamí hondú, ranímbo-anímbo se moaruwai nendambo dídíbafífe raní fíkímí hopoaní. ¹⁵ Se fífíríhindeimbí nindou-aneisí, nga ro sɔheimbo hoafí nda hoafehandúrí, nga ro hoafayahí nda se sɔheihóarí túrɔboadíhindí. ¹⁶ Adúkaríndí kap nda Godímbo dídíbafíyahú híhífíríhurí mburíhu sɔmíndefí aríhúndí ra sɔhefímbo Kraisiíndí horínambo mamíhúreamuní arandí. Sapo bret bídífírí hífítíríhu aríhúndí ra Kraisiíndí fi ranífhí mamíhúreamuní arandí. ¹⁷ Sapo bret mamí engoro ranímbohúndambo wamboane, asu nímorehí nindowenihí sɔhírí afíndí-aneftí, nga fi mamayefí. Sapo munguambo sɔhírí bret mamí ranahandamboane sahusifí aríhúndí. ¹⁸ Se Israer nindou ranahaimbo hohoanímó-ndahúndúrí. Raníhúndambo nindou ana ai Godímbo fondíwamí sesí sɔhefeimbíndambo sahusímbí, ranai ana sapo sesí Godímbo sɔhefeimbí babídímboyei ai mamúhyahi maríhúndí.

¹⁹ Se ngírí randíhi hohoanímondeihíya, Ro Por tíkai godímbo sesí saimbo ra aníhondí-ane asahí mbísei. Roana moai tíkai god ranahambo aníhondí-ane sahi. ²⁰ Wani, nga ro raríhe hoafayahí: Níne-moaatúkuní Godímbo sɔngufekoate nindou ai sesí asíhehindí, ranana ai moaruwai nendí ranahaimbo hohoanímó-yahúndúríhaneí aheimbo asíhehindí, nga Godímbo ana wani. Ranímboanahí ro sɔheimbo moaruwai nendí raní-babídímbo mamíhúfembo yowaní asahandúrí. ²¹ Se ngírí Adúkaríndí kap

ranambe ndimindei asu moaruwai nendi-yafe kapambe ndimindei ndihündi. Asu se ngiri Adükarindi sesi dagüdi asu moaruwai nendi-yafe sesi ra dagüdi ndihündi. ²² Awi shiri randihundani, Adükarai ai sihefimo ngusüfoambe moaruwaimbo-mbireamuni sefimboyefa? Asu sihefi nginindi ra ahandi nginindimbo ngasündeamboyo?

Munguambo si aho ra Godimbo aboed-ani yahomboane

²³ Bidifiri seiya, “Munguambo moatükuni ra shiri randihumboane,” asei. Yinisi, nga asu ngiri munguambo moatükuni shiri rawarihu hefi ranai sihefimo fandihemuni. Bidifiri seiya, “Munguambo moatükuni ra shiri randihumboane,” asei. Yinisi, nga asu munguambo moatükuni shiri rawarihundi ranai ngiri fandihemuna nginindi nimboefi. ²⁴ Nindou mamai ai ngiri ahandi fimbo yangiri habadandi, nga wani. Nindou munguambo ai ngorumbo fehefembo hohoanmondeii.

²⁵ Munguambo maketambe ninthondi safi sahümündeimbi ranana dagüdi, nga ranahambo aboedimbayo mbisei hehi afindi hohoanmondeihü düdu-düdundeii wakindhimboyei. ²⁶ Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Hifi ndan-ane asu munguambo moatükuni hifi ranifih engoro, ranane munguambo ra Adükarindi yangir-ane,” meho. ²⁷ Asu nindou mamai Godimbo anihondümbofe-koateyuweimbi ai siheimo ho ahandi worambe sesimbo hoafinduanii, asu se hombo hohoanimoayeii ana, nane sesi siheimo asahündüri ra se dagüdi. Nga asu se ranahambo afindi hohoanmondeihü, düdu-düdundeii wakindhimboyei. ²⁸ Nga asu nindou mamai ai hoafiyundürühiya, “Sesi ndanana moaruwai nendambo sihefimbihünd-ane,” mbüsüwanii ana, se sesi ra dagüdimboyei, nindou ai yare hoafimayü mbisei hehi asu ngusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoanmomböhünda. ²⁹ Ro sihei ngusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoanmombo-yahipoanii. Nga nindou ngorü ai ngusüfoambe ranahambo moaruwai-ane mbüsümbui ranimbo hohoanimoayahii.

Ro wandihoari ana sesi ra dagadimboyahii, nga asu nindou ngorü ai moaruwai-ane ehua, ngiri wandi ratüpuri ra gündeandi. ³⁰ Asu ro Godimbo hihifirihüni hehea sesi ra sahasihani, asu nimboe nindou ngorü ai ro hihifimarihüni ranahambo moaruwai-ane ehua?

³¹ Ranimboane asu se sesi ra dagüdi, hoe ndimindei, asu nane-moatükuni aho ra rawarihindi ra, munguambo Godimbo adükar-ani yahombo-hündambo-animbo randihindi. ³² Se nini-moatükuni randihindühi Suda-aneii, ahei ndifo-aneii, asu Godindi nend-aneii ranahambo hoeindihindühi moaruwai-ane mbiseimboyei. ³³ Ro-anomai munguambo nindou ai refemboayeii rani hohoanimo-ane rarithe arihandi. Roana wandi fi ranahambo farihembo yangiri hohoanimo-yopoanii rarithe arihandi, nga wani. Roana munguambo nindou ranahambo God ai

11

aboedambo-mbireandüri hohoanimo ranane ratüpuriya arihandi. ¹ Se wandi hohoanimo ra süngundihii ngei, ro Kraisindi hohoanimo süngurihe arihandi nou.

Nimorehi ai mbiro gabudifembo hoaf-ane

² Ro siheimo hihifi-hihifayahandüri, sapo se munguambo si aho ra wambo hohoanimo-yahündürühi, asu ro siheimo yamundihearühi sihei warambe masahandüri, ra süngurihü heii marihündambo. ³ Nga ro siheimo ndani-moatükuni ndanimoanahii ndondühi fihirindihindi asahi ra ndahurai-ane: Kraisi ai munguambo nindou-yeii mbiro-ani, nindowenihii ai ahandi nimorehi ranahandi mbiro-ani, asu God ai Kraisindi mbiro-ani. ⁴ Ranimboane nindou düdi ai nindou himboahü mbiro gabude haya, Godimbo didibaffii asu Godindi hoafi hoafayü-ane ra Kraisimbo moaruwaimbo-rirühi nou-ani. ⁵ Nga asu nimorehi mamai ai ahandi mbiro ra gabudifekoate didibaffie arand-ane, asu Godindi hoafi hoafayo-ane ra ai ahandi anamindi ranahambo moaruwaimbo-rerihü nou-ane. Nimorehi ranai ana sapo amoanngi-mbeyowa sei hehi, mbiro foarihendeimbi moani aninggo nahurai-ane. ⁶ Nimorehi ranai ahandi mbiro ranahambo gabudifembo wanindowohü ana, ai mbirinanji ra bodifo kikirandühi tüpurimbiri-hendamboane. Nga asu nimorehi ranai ahandi mbiro ra kikiyo foarihembo amoanngindowohü ana, asu ai mbiro ra gabudi-mbireandamboane. ⁷ Nga asu nindowenihii aiana ahandi mbiro ra gabudeambui. Aiana sapo Godindi ndüreimbi asu nginindi nafuimbo sisamii nahurai-ani. Nga asu nimorehi ahandi ra süngumbo nindowenihii ai ndüreimbi-ndümbui. ⁸ Nga moai nindowenihii ai nimorehindi hamindnambo tüküfiyu, nga nimorehiyo nindowenihii ranahandi hamindnambo tükümeffeyo. ⁹ God ai moai nindowenihii ranahambo nafirüri nimorehi ranahambo fehefemböhünda, nga wani. Nga nindowenihii ranahambo fehefembo-hündamboyo nimorehi ra nafimarahandi. ¹⁰ Rani-mayowamboane sünambeahindi nendi ai hoefiyoi, ni

nĩmorehĩ ranai Godĩndĩ ratũpurĩ ratũpurayo ra nafuimbohũnda, ai ahandĩ mbĩro ra gabudĩ-mbĩreandamboane.

¹¹ Nga Adũkarĩ-babĩdĩ anĩmboefĩ ranana nĩmorehĩ ai moai aheipoanĩmbo nĩboadei rĩhũndĩ. Asu nindowenihĩ ai moai ahamundĩ-poanĩmbo nĩngomo rundĩ, nga wani. ¹² Nga God ai nĩmorehĩ ranahambo nindowenihĩ ranahandĩ finambo randĩ nafĩmaranda, nĩmorehĩ ranai tũkũmefeyo. Nga asu God ai haponda nindou ranahambo nĩmorehĩ-yei furambe nafĩrapurĩ arandĩ. Asu munngu-moatũkunĩ ra Godĩndĩ sũngu-ane tũkũfearandĩ. ¹³ Sĩheihoarĩ hoafĩ ndanahambo tũrũboadĩhĩndĩ: Ranĩmboane asu nĩmorehĩ ai ahandĩ mbĩro ra gabudĩfekoate, nindou hĩmboahũ Godĩmbo dĩdĩbafĩfe hoafĩ ra aboedĩyo? ¹⁴ Nindou sĩhefĩ hohoanĩmonambo yangĩr-ane sĩheimbo rahurai nafuiyoarandĩ. Nindowenihĩ ai mbĩrĩnanĩ hoandarũmbĩ ana, aboedĩ hamĩndĩyoponĩ. ¹⁵ Nga asu nĩmorehĩ ai mbĩrĩnanĩ hoandarũmbayo ana, ranamboanĩ aboedĩ hĩmbombeyo-wamboane. Sapo ranĩ-moatũkunĩ ra God ai ahandĩ mbĩro gabudĩfembohũnda masagado-ane. ¹⁶ Nga nindou mamĩ ai ranĩ-moatũkunĩ ranahambo hoafĩndu hoangũhũ ana, ai ranahambo ndore tũmbĩfoareand-amboane: Roanahĩ asu Godĩndĩ nend-aneĩ ro moai ngorũ hohoanĩmo sũngurũhu rĩhũndĩ.

Adũkarĩndĩ sesĩ sesĩmbo

¹⁷ Nga hapoana ro sĩheimbo bĩdĩfĩrĩ moatũkunĩ yamundĩheandũrĩ samboanahĩ, nga asu se nĩne-moatũkunĩ ratũpurĩyei arĩhũndĩ ranahambohũnda ngĩrĩ ro sĩheimbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ-ndahandũrĩ. Se Godĩndĩ hoafĩ hĩmborĩmbo fandĩhindũhĩ, asu se moaruwai hohoanĩmo afĩndĩ hohoanĩmoayei ra moai nindou farĩhendũrĩ randĩ. ¹⁸ Sĩheimbo ndanĩ hoafĩ nda boate hoafĩnda samboanahĩ: Asu seana fandĩhindũhĩ yĩkũrũbũyei wakĩrĩhi-ndũhaneĩ. Ro ranĩ hoafĩ ra rarĩhe rahurai hĩmborĩmayahĩ, nga asu ro hoafĩ ranahambo akĩdou anĩhondũmbo-marĩheandĩ. ¹⁹ Nga awi anĩhondũ yĩkũrũbũfe hohoanĩmo tũkũmbĩfeyo-wamboane, sapo dũdĩ sĩhei mbusũmo anĩmboei ranai Godĩndĩ hohoanĩmo sũnguarĩhĩndĩ ra ndorĩhi hoeimbĩrĩ-hĩndamboane. ²⁰ Ranĩmboaneĩ asu se mamĩ fandĩhindũhĩ, asu Adũkarĩndĩ sesĩ ra ndofe mamĩ nĩmarĩmbo sesĩkoate-mayei. ²¹ Rananeĩ asu nindou mamamĩ se sesĩ ra sĩheipoanĩmbo sahũmũdĩ hehimbo, nĩmai sahũsi arĩhũndĩ. Ranane asu nindou bĩdĩfĩrĩ ai moanĩ wembopo nĩmareianĩ, asu bĩdĩfĩrĩ ai afĩndĩ hamĩndĩ sahũsihĩ, hoe sĩmĩndeihi, hohoanĩmo mamĩkararandũrĩ arandĩ. ²² Awi se sesĩ, sesĩ asu hoe sĩmĩndĩ rambo ra worĩkoate-wamboyei? Asu se Godĩndĩ nendĩ ranahaimbo moananeĩ seimboyei, wandafĩ mamĩ bĩdĩfĩrĩ ranahaimbo sesĩ napokoate ai mamareia, amoanĩngambo-arĩhindũrĩ. Ro sĩheimbo nũngundĩhe hoafĩmandahandũr-a? Awi ro sĩheimbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ-mandandũrĩyo? Wani yangĩr-ane.

²³⁻²⁴ Yamundĩfe hohoanĩmo nda Adũkarĩndĩ-mayo sahamĩndĩ heheambo-anahĩ, asu sĩheimbo masahandũrĩ: Ranĩ nĩmbokoanĩ Sudas ai Adũkarĩ Sisasĩmbo hũrũtũmbĩ nindou-yomondĩ warĩhũmarĩramboyei asu ai bret mamĩ ra semũndũ haya, Godĩmbo hĩhĩfĩrũrĩ mbura, hĩfĩfĩre haya, hoafĩyuhũ yahuya, “Bret nda wandĩ fisaf-ane, sĩhamumbo farĩhefepurĩ-mbohũnda. Ndani-moatũkunĩ nda se randu ndundĩ, wambo hohoanĩmbohũnda,” mehu. ²⁵ Ranĩyu asu sesĩ ra sowasũmo mbura, mare yare yahurai kap amboanĩ semũndũ haya, hoafĩyuhũ yahuya, “Kap ndanana Godĩndĩ sĩmborĩ hoafĩ femĩndĩ sĩhefe moatũkun-ane, asu wandĩ horĩnambo ngĩnĩndĩ tũkũndĩfemboe. Ndanĩ-moatũkunĩ nda se nĩnĩ-sĩmboanĩ-yomo asĩmĩndĩmo ra se randu ndundĩ wambo hohoanĩmo-yondĩrĩmbohũnda,” mehu. ²⁶ Munngambo si ra se bret nda sahũsi asu kap ndanambe sĩmĩndĩ arĩhũndĩ ana, Adũkarĩ ai yĩfĩmayu ranahambo weindahĩ hoafĩyei rĩhũndũhaneĩ. Ranĩ-moatũkunĩ ra se randĩhi ngeianĩ, asu Adũkarĩ ai hĩhĩrĩfĩ mbĩkusuwamboane

Nindou ai Adũkarĩndĩ sesĩ moaruwaimbo-areandĩ ana, ai hũtĩ-ani

²⁷ Ranĩmboane nindou dũdĩ ai ndofe hohoanĩmo-koateyuhũ, ai bret ra sesũ, asu kap ranambe hoe sũmũndũ arandĩ ana, Adũkarĩndĩ fi asu horĩ ra moaruwaimbo-reandũhani, asu nindou ranai ahandĩ fi hũtĩ-anandĩ. ²⁸ Nindou ai moanĩ ahandĩ fi ranahambo hohoanĩmondu hoeindeandũhĩ anĩmbo, ai bret ra dedũ asu kap ranambe hoe ndũmũndũ ndandĩ. ²⁹ Ranĩ-moatũkunĩ ra rahurai-ane: Nindou dũdĩ ai Adũkarĩndĩ fi ranahambo ndofe hohoanĩmo tũrũfoefekoateyu haya, moanĩ sesĩ ra sesũ, kap ranambo hoe sũmũndũ arandĩ ana, ai ahandĩ fi ra ahandĩhoarĩ hũtĩ-anandĩ. ³⁰ Sapo ranĩmboaneĩ nindou afĩndĩ se angũnĩmboyeihĩ, hamĩndĩ kemĩndĩkoate-yeihĩ, asu bĩdĩfĩrĩ ai yĩfĩmayei. ³¹ Asu sĩhĩrĩ sĩhefĩhoarĩ sĩhefĩ fi ranahambo tũrũfoarĩhundũhĩ, bret sahusifĩ, asu hoe asĩmĩndefĩ ana, Godĩndĩ hĩmboahũ ngĩrĩ hũtĩndefĩ. ³² Nga asu Adũkarĩ ai sĩhefĩ hohoanĩmo ranahambo tũrũfoare-amunũhĩ, aboedĩkoate-mayowambo sĩhefĩ hohoanĩmo ngorũ-sũngure arandĩ. Ai sĩhefĩmbo rawareamun-anĩmbo, asu sĩhĩrĩ ngĩrĩ hĩfĩ ndanĩhũndambo nindou rawe-hĩndĩ nou, ai-babĩdĩ awarĩndĩhehundĩ.

³³ Wandafî mamî, rani-mayoamboane, asu se sesimbohünda fandîhindühî ana, awi se sesimbo mbiseimbo ra bîdîfîrambo hîbadîhündürî hehimbo anîmbo, mamî dagüdi. ³⁴ Nindou düdi ai wembombonduhî ana, ai ahandî worambe anîmbo mbisesüwamboane. Rananîmbo asu se mamî fandîhindühî amboanî, asu ngîrî Godîndî papî-hoafî ranambe ngei. Bîdîfîrî hoafî awi enggorosî, nga asükainda tükündaheandüh-anîmbo ranamboanî didîboado-ndîheamboyahî.

12

Yifiafî Aboedîndî-mayo rani-poanî rani-poanî ratüpurî moatükunî

¹ Wandafî mamî, rani-poanî rani-poanî ratüpurî Yifiafî Aboedî sai-arandî ranahambo se ndorîhi fifîrîmbîrîhinda samboanahî. ² Horombo se Godîndî hoafî süngufekoate nîmboeiambe, rani-simboanî ana muŋguambo sî maho ra sîsamî god hoafîkoate, yifî nahurai meŋgoro, rani sowanamboyo ai sîheimbo hürîhümündî-hündürî hei marîhünda, asu rani-süŋgu hei marîhündî ra se fifîrîhimboaneî. ³ Rani-mboanahî asu se ndanî-moatükunî ranahambo fifîrîndîhindî asahî, ra ndahurai-ane. Asu Yifiafî Aboedî ranai nindou ngoründî fiambe amaro-ana, nindou ranai ngîrî hoafîndühîya, "Sîsas ai moaruwaimbo-mbîfyu-wamboane," mbüsu. Nga asu nindou mamî ai hoafîyuhüya, "Sîsas ai Adükar-ani," ehu ana, asu ai Yifiafî Aboedîndî süŋgu yangîr-ane hoafîyu arandî. ⁴ Yifiafî Aboedîndî ratüpurî ra afînd-ane enggorosî, nga asu awi Yifiafî ranana mamî rani yangîr-ane sagadürî arandî. ⁵ Adükarîndî ratüpurî ra rani-poanî rani-poanî ratüpur-anesî, nga asu Adükarî mamî ranahamboane ratüpurîyei arîhündî. ⁶ Rani-poanî rani-poanî ratüpurî ngînd-ane, nga God mamî ranai-ani nindou muŋgu ranaheimbo ngîndî ra sagadürî arandî. ⁷ Yifiafî Aboedî ranane ahandî-mayo ngîndî ra nindou mamamî ranahambo tüküfe arandî nindou muŋguambo farîhefendürîmbohünda. ⁸ Nindou ngorumbo Yifiafî Aboedî ranai ngîndî sagadowohane ndofe hohoanîmo wataporîmbo-yondürîmbohünda. Nga asu nindou ngorumbo mare Yifiafî mamî ranai ngîndî sagadowohane ndofe fifîrîfe ranahambo wataporîmbo-yondürîmbohünda. ⁹ Yifiafî mamî ranane nindou ngorumbo anîhondümböfe hohoanîmo ra sagado arandî. Asu mare Yifiafî mamî ranane ai nindou ngorumbo nindou angünumbo-yeimbîmbo didîboado-fendürî-rambo ngîndî ra sagado arandî. ¹⁰ Asu nindou ngorumbo hepüñfeimbî moatükunî refembo ngîndî ra sagado arandî. Asu nindou ngorumbo Godîndî hoafî hoafîyo rambo ngîndî ra sagado arandî. Asu ngorumbo ai Yifiafî Aboedîndî-mayoyo asu moaruwai nendîyei-mayoyo ratüpurî ra türüfoefemböhünda ngîndî ra sagado arandî. Nindou ngorumbo rani-poanîmbo hoafî hoafîmbo ngîndî ra sagado arandî. Asu ngorumbo rani-poanîmbo hoafî hîhîrîfoefe hoafî ngîndî ra sagado arandî. ¹¹ Yifiafî Aboedî mamî ranane ai rani-poanîmbo rani-poanîmbo ngîndî ranahambo yare arandî asu ai-ane moanî ahandî hohoanîmonambo yangîrî nindou mamamî ranaheimbo ngîndî yîboborearü arandî.

Muŋguambo sîhîrî fi mamî ranahandambo bîdîfîrî-aneñî

¹² Fi ra mam-anesî, nga asu ngorü-poanî ngorü-poanî moatükunî ra rani-fihî papîreamboane. Ahandî rani-poanî rani-poanîmbo moatükunî afînd-anesî, nga fi mamî rani-fihî türemarand-ane. Kraîs ai rahurai-ani. ¹³ Mamî rani-süŋgumboane muŋguambo sîhîrî, Suda, Suda-yafe ndîfo, moanî ratüpurîyei-rîhündembî, asu moanî nîmboeimbî nindou, sîhîrî fi mamî rani-nambo hundürîmayefî. Asu muŋguambo sîhefîmbo God ai Yifiafî mamî ra masemuni.

¹⁴ Fi ranana moanî mamî moatükunînambo yangîrîyopoanî pare haya anînggo. Aiana afîndî rani-poanî rani-poanî moatükunî ra papîre mburamboane fi ra mamî nahurai anînggo. ¹⁵ Asu tîŋarî ai hoafîndowohüya, "Roana watîŋarî-yahîpoanî, rani-mboane asu ro fi ranahandî-yahîpoanî," mbîsimboesî, nga sapo aiana fi mamî ranahandamboane. ¹⁶ Asu hîmboambe ai hoafîndowohüya, "Roana hîmboarî-yahîpoanî, rani-mboane roana fi mamî ranahandîyahîpoanî," mbîsimboesî, nga sapo aiana fi mamî ranahandamboane. ¹⁷ Asu fi muŋgu ranai hîmboarî rani yangîrayo ana, asu nüngunde hîmborî-manda? Asu fi muŋgu ranai hîmboambe rani yangîrayo ana, nüngunde fisîŋarü kamadada? ¹⁸ Fi mamî ranana ai yahurîyopoanî, nga God ai moanî ahandî hohoanîmonambo rani-poanî rani-poanî moatükunî ra fi mamî rani-fihî papîmareand-ane. ¹⁹ Nga asu fi mamî ranahandambo moanî mamî rani yangîrayo ana, asu fi ranai nahü manînggoa? ²⁰ Fi ranai moanî yare nîŋgowan-ane, asu fi mamî rani-fihî rani-poanî rani-poanî moatükunî ranai papîre haya anînggo.

²¹ Rani-mboane asu ngîrî hîmboarî ai watîŋarîmbo hoafîndowohüya, "Ro ngîrî sîhambo ndahamîndîhanîni," mbîso, nga wanî. Asu ngîrî mbîro ai tîŋarîmbo hoafîndowohüya, "Roana ngîrî sîhambo ndahamîndîhanîni," mbîso, nga wanî. ²² Nga

awi sihiri nahaninyo sihefi fi ranahambo ranana nginindeimbi-yopoi asefi, rani-moatükunî ranai fi ranafihî paiarikoate-ayo ana, asu ngiri fi ranai aboedi ndonde ningo, nga wani. ²³ Asu fi ranahandambo bidifiri moatükunimbo sihiri aboedi moatükunî-yopoi asefi, ranahamboane fi sihiri aboedi yihuruhi arihundi. Nga asu fi ranahandambo bidifiri amoiangimbu moatükunî ranahamboane aboedi didiboado-arihundi. ²⁴ Fi bidifiri aboedi ra moani hiniingirihu arihundi. Nga God aiyu ahandihoari munguambo rani-poi rani-poi fi bidifiri ra fi mamî ranafihî mamabere hiniingimareandi. Raniyu asu fi bidifiri ranahambo moanane asefi ranahambo ai ndorihoeimbi hiniingire marandi. ²⁵ Fi mamî ranai ngorü-poi ngorü-poi mbeyo yahuhayambo yare hiniingireambo-yopoi, nga fi mamî bidifiri, mamî bidifiri ranai mamî hohoi mo süngu simbori farihifiri-mbeyo yahuhayambo yare hiniingimareandi. ²⁶ Ranimboane fi ra ngorü mamî bidifiri asubusimboayo ra, asu fi mamî mungu ranai-amoi asubusyowohane. Asu fi ra mamî bidifiri aboed-ane asefi ana, asu munguambo fi ranai-amoi aboedi hihifi-hihifyowohane.

²⁷ Ranimboane munguambo nindou se Kraisi di fi-anei animboei. Asu munguambo se ahandi fi bidifiri nou-aye. ²⁸ God ai bidifirambo Kraisi di nendi-maye ranahambo rahurai yare hiniingimarearu. Weangurühididi ranai Kraisi di hoafi sowandümo homo-rundeimbi, ranikimindi ranai Godi di hoafi hoafiyerihundeimbi, asu ranikimî ra yamundu-rundeimbi, asu hepünifeimbi moatükunî rarihi-rihundeimbi, asu nindou angünümü aboedihirihundeimbi, asu nindou farihirihundeimbi, asu munguambo ratüpurî aho ra hifandirühi-rihundeimbi, asu ngorü-poi imbo hoafi hoafiyerambo ranahambo hiniingimareandi. ²⁹ Awi nindou munguambo Kraisi di hoafi sahümüdi hei-rihundeimbi yangiriyei animboei? Awi munguambo Godi di hoafi hoafiyerihundeimbi nindou yangiriyei animboei? Awi munguambo yamundihirihundeimbi nindou yangiriyei animboei? Awi munguambo hepünifeimbi moatükunî ratüpuriyei rihundeimbi yangiriyei animboei? ³⁰ Asu munguambo nindou ai angünümboyeimbi aboedi-fendürimbo nginindeimbi yangiriyei? Munguambo nindou ai ngorü-poi imbo hoafi ra hoafiyerihundeimbi yangiriyei? Asu munguambo nindou ai hoafi ra hihirifoihi hoafiyerihundeimbi yangiriyei? E! rani-moatükunî ra ai wani. ³¹ Se moani aboedi hamindi moatükunî rani yangiri semindimbo ngusüfo pandihindi.

Sihiri nindou amurambo ngusüfo pandihumboane

Nga ro siheimbo nahaninyo aboedi hamindi nafi aho ranahambo nafuindahanduri samboanahi.

13

¹ Asu ro nindou ranahambo nindou-yei hoaf-ane, asu sunambehindi nendi-yomondi hoafi ranane ra hoafiyahandürühi, asu ro nindou ranahambo ngusüfo pefekoate-ayahi ana, asu ro nümüsi fandiyoi, moani hoafayo hoango nahurai-ndamboyahi. ² Asu ro Godi di hoafi hoafindahandürühi, Godi di hohoi mo dibo engoro ra munguambo fihirihand-ane, asu munguambo fihirife ra fihirihand-ane, asu nginindi hamindi anihondümo-rihandühi asu nime-wafu nimeoani hoafiyahani gorüoani aho-ane, asu ro nindou ranahambo ngusüfo pefekoate-ayahi ana, asu ro moan-ani. ³ Ro wandi napo munguambo masiheandi ra napokoate-yeimbi nindou fehendürimbo yimbondihe, asu wandi fi ra hiniingindiheandi nindou ai wambo haiambe mandüranî hai tikirinda-ndimboesi, nga asu ro ngorü nindoumbo ngusüfo pefekoate-ayahi ana, ra ngiri wambo aboedi fandihendiri.

⁴ Ngörümbo ngusüfo pare-randeimbi ai warî hoafeandüh-reandühi farihendürî arandi. Asu ai moai nindou ngörümbo ngusüfoambe moaruwai hohoi moyu randi, asu ahandi fimbo moai boriyu randi, asu moai ahandi fimbo hihifi-hihifyu randi. ⁵ Ai moai afindi-afindiyurandi. Asu ai moai ahandi moatükunimbo yangiri hohoi mo pare randi, asu moai nimehünou nginindiyu randi. Asu ai moai nindou ahambo moaruwaimbomarihorî ranahambo hohoi moyu randi. ⁶ Asu ngörümbo ngusüfo pare-randeimbi aiana nime-moatükunî moaruwai-ayo ranahambo moai hihifi-hihifyu randi, nga aiana anihondü hohoi mo ranahamboane hihifi-hihifyu arandi. ⁷ Ai ana munguambo tihirifo aho ra moanane yahu arandi, asu munguambo si aho ra Godimbo anihondüborirî randühani. Munguambo si aho ra God ai fandihendürimbi yahuhaya, hifandandühi asu munguambo tihirifo ra tüküfeyoi, ai nginindi nungumboani.

⁸ Ngörümbo ngusüfo pefe hohoi mo ra ai ngiri awarindihoyoy. Nga Godi di hoafi hoafombo hohoi mo ranana kikindamindimboe. Rani-poi imbo hoafina hoafi hohoi mo ranana moendindimboe. Fihirife hohoi mo ranana awarindihoyoy. ⁹ Munju-moatükunî aho ra moani bidifiri-bidifiri yangiri-ane fihirihumboayefi.

Godindi hoafi hoafimbo ranamboani awi moani bidifiri yangir-ane hefi hoafiyefi arihundi. ¹⁰ Nga sungunambo nne-moatukuni aboedi hamindi-mayo ranai tukundifeihani animbo, asu nne-moatukuni moani bidifiri-bidifiri yangiri hohoanmomayefi ranai awarindihoeboe. ¹¹ Horombo ro nimori-yahambe rani-simboani wandi hoafi, hohoanimo, fifirife rani-moatukuni ra nimori nou rasungumaritheandi. Nga hapondani ana ro adukari-yahuhini nimoakidibou-yei hohoanimo ra hinigiri-heamboanahi. ¹² Haponda munguambo moatukuni awi moai sihiri ndorihu fifirihundi, nga hoehimboambe nahurai-ane hoerihu arihundi. Nga sungunambo animbo sihiri Godimbo ndondihuri ahandi ngusumboari ra hoeindihumboyefi. Hapondani ana moani bidifiri yangir-ane fifiritheandi. Nga sungunambo-animbo ro ahambo ndondihini fifirindi-hinimboyahi, ai wambo haponda ndore fifirareandiri nou. ¹³ Nga haponda ngimi moatukuni nda, Godimbo anihondumbofo hohoanimo, Godimbo anihondumbofohu himboyondombo hohoanimo, asu nindou ngorumbo ngusifo pefe hohoanimo ra moani koadurumbo-koadurumbo yagodimboe. Nga ngimi hohoanimo ranahandambo, ngorumbo ngusifo pefemboane ai adukari hamindayo.

14

Godindi hoafi hoafimbo hohoanimo pandihumboane

¹ Munguambo si aho ra nindou bodimondambo ngusifo pefembo hohoanimo hombaane. Asu se Yifiafi Aboedindi-mayo nginindi rani semindimbo hohoanimondei ngei. Nga Godindi hoafi hoafiyorambo nginindi ranimbo se moani ngusifo pandihindi. ² Nindou dudi ai rani-poanimbo hoafinambo hoafayu ana, nindou ranaheimbo hoafiyundurühi-yupoani, nga ai Godimbo yangir-ani hoafayu. Sapo hoafi ra nindou ranai ngiri fifirindihindi, nga ranana Yifiafi Aboedi-mayo ranahandi nginindimbo Godimbo yangir-ani dibo hoafi hoafiyundo arandi. ³ Nga asu nindou dudi ai Godindi hoafi hoafayu ana, asu ai nindou ranaheimbo anihondumbofo ra nginemindindurühi farihendurühi, asu ngusifoambe aboedi didiboado-rearühane. ⁴ Nindou dudi rani-poanimbo hoafinambo hoafayu ana, ai ahandi fi nginemindimbo yangir-ani hoafayu. Nga asu nindou dudi ai Godindi hoafi ra hoafayu ana, asu hoafi ranai Kraisindi nendi ranaheimbo nginindamündurimboe. ⁵ Ro siheimbo munguambo rani-poanimbo hoafinambo hoafindei sahehea hohoanimoayahisi, nga awi ro siheimbo Godindi hoafi hoafiyoramboanahi hohoanimoayahis habodihini. Nindou dudi ai rani-poanimbo hoafinambo hoafinuanani asu nindou ngorü ai hoafi ranahambo hihirifoefe hoafiyoranani animbo, asu Kraisindi nendi munguambo ranaheimbo hoafi ra fandihendurimboe. Nga nindou dudi ai Godindi hoafi weindahi hoafayu ranana rani-poanimbo hoafinambo hoafimbo ngasundeamboane.

⁶ Wandafimami, awi ro siheimbo sowahi tukundaheandühi rani-poanambo hoafinambo hoafindahandurani ra ro ngiri siheimbo fandihenduri. Nga ro siheimbo God ai wambo bidifiri moatukuni weindahimareandiri hoafi, fifirifembo moatukuni hoafi, Godindi hoafi hoafiyorambo hoafi asu yamundi-fembo hoafi ra ndahandurananimbo, siheimbo fandihehe-andurimboyahi.

⁷ Hoahoango rakoate-randeimbi moatukuni, numüsi, fufuji, mbonifaifai ranamboani moani mami rahurai-ane. Rani-moatukuni munguambo ranai mamikari hoafindoani ra nungundihini nindou ai himborimandei hoafi ahandi rana? ⁸ Nindou ai yifiarimbo ynafoaiyu-randeimbi ai ndofe ynafoaikoate-ayu ra, asu nindou didai yifiarimbo napo ra didiboadomandea? ⁹ Moani mare yahurai-ane, asu se rani-poanimbo hoafinambo hoafayi ra asu nindou amuri ai nungundihini sihei hoafi fifiri-mandihinda? Ranana se moanipo hoafindamboyafi, nga sihafi hoafi ranai moani weriyafui nou nimoamo ngomboe! ¹⁰ Yini, munguambo hifi ndanhu rani-poani rani-poani hoafi afind-ane engoro. Nga asu moai mamami hoafi ranai ranahandambo nimindi fifirifekoate-yahani ana, nindou hoafayu ranai wandi nindou amurinduanani asu ro-amboa ahandi nindou amurindamboyahi. Se rani-poanimbo hoafinambo wataporindeianani siheimbo yahurai tukundifemboe. ¹² Nga se-amboa Yifiafi Aboedindi-mayo nginindi ra semindimbo hohoanimoyei arihundi ranimboane asu se Kraisindi nendi fehefembo nginindi ra semindimböhunda tihirifondei ngei.

¹³ Ranimboane nindou dudi ai rani-poanimbo hoafinambo hoafiyu-randeimbi ana, ai hoafayu ranahambo Kraisindi nendi ranaheimbo hihirifoefe hoafimböhunda nginindi ranahambo Godimbo didibafimbi-fiyuwamboane. ¹⁴ Asu ro rani-poanimbo hoafinambo didibafehandi ana, wandi yifiafi ranai-ane didibafefeyo, nga asu wandi hohoanimo ranai ana moani moaruwai titanimbo-reamboane. ¹⁵ Asu randifeyoani

ra ro nūngumandīhea? Ro wandī yifiafī ranambo dīdībafīnda-heamboyahīsi, ŋga asu ro wandī hohoanīmo ranambo amboanī dīdībafīnda-heamboyahī. Ro wandī yifiafī ranambo herūnda-mboyahīsi, ŋga asu ro wandī hohoanīmo ranambo amboanī herūndamboyahī. ¹⁶ Godīmbo se sīhafī yifiafī ranambo yangīrī hīhīfarīrī ana, asu moanīndī nindou-mayeī ranai fandīfeambe ŋgīrī hoafīndeihī, “Anīhond-ane,” mbīsei se hīhīfyafambe. Sapo se hoafayafī ranahambo ana nindou ranai moai fīfīrīhīndī. ¹⁷ Godīmbo hīhīfīmbo dīdībafīfe sīhafī ra aboedī saf-anesī, ŋga ŋgīrī nindou ŋgorū ranahambo ŋgīnīnda-mīndūdūrī. ¹⁸ Ro afīndīmboanahī ranī-poanīmbo hoafīnambo Godīmbo hoafīya arīhandī ra sīheimbo ŋgasūndīhea-ndūrīmboanahī asu ranīmboanahī ro Godīmbo hīhīfarīhūnī. ¹⁹ Ŋga Kraīsīndī nendī fandīfeambe roana, moanī nindou ai fīfīrīhīndeimbī hondahūfeimbī (5) hoafī yangīrī yamundīfe-ndūrīmbo hohoanīmoayahī. Ŋga asu hoafī moanī afīndī hamīndī ranī-poanīmbo hoafīnambo wataporīmboyo ho ana, aboedī hamīndīyopoanī.

²⁰ Wandafī mamī, se nīmōakīdībou hohoanīmoayeī nou hohoanīmo-ndeimboyeī. Moaruwai hohoanīmo aho rananīmbo se nīmōakīdībou nou hohoanīmondeihī nīmboeī, ŋga asu sīhei hohoanīmo ranana nindou boagīrī nahurai-anīmbo se nīmboeī. ²¹ Ahīnūmbī hohoanīmo sūrū papīrandūhī yahoya, “Ranī-poanīmbo hoafī hoafūmbī nīndoundī yafambe sūngu-ane, asu nindou amurīyeī yafambe sūngu-ane, rananīmbo nindou ndanaheimbo ro hoafīndahandūrī-mboyahīsi, ŋga asu ai ŋgīrī wambo hīmborīndei,” mehu Adūkarī ai.

²² Ŋga ranane asu ranī-poanīmbo hoafī hoafīmbo ŋgīnīndī ranai nindou Godīmbo anīhondūmbofe-koate-mayeī ranaheimbo nafuimbo moatūkun-ane, ŋga asu anīhondūmbo-rīhoreimbī ranaheimbo ana wanī. Ŋga asu Godīndī hoafī hoafīmbo ŋgīnīndī ahei mbusūmo ranai anīhondūmbo-rīhoreimbī aheimbo nafuimbo moatūkun-ane, ŋga Godīmbo anīhondūmbofe-koate-mayeī ranaheimbo ana wanī. ²³ Ranīmboane asu Kraīsīndī nendī ranai mamūhī fandīhindanī se ranī-poanīmbo hoafīnambo hoafīyeī ana, asu fīfīrīfekoate-yeimbī asu anīhondūmbofe-koate yeimbī ranai tūkūndahī sīheimbo hoeindīhindūrīhī, ai ana hīhīndī-hīhīndīyeihaneī mbīseimboyeī. ²⁴ Ŋga muŋguambo Godīndī hoafī ranī yangīrī hoafīndeian-anīmbo, asu anīhondūmbofekoate-yumbū asu fīfīrīfekoate-yumbū ai tūkūndīfī-hūndambo amboanī asu ai hoafī ra hīmborīndu haya moaruwai hohoanīmōmayu ranīmbohūnda ŋgusūfoambe afīndī hohoanīmondīmbutī. ²⁵ Rananīmbo asu ahandī hohoanīmo dībo meŋgoro ra weindahīndeandūhī, asu ai yirī yimbu pusīnde nīmandūmbo Godīmbo hohoanīmonduwohū hoafīndūhūmboya, “Awi anīhond-ane, ŋga God ai se-babīdī sīhei mbusūmo anūngu!” mbūsūmbū.

Godīmbo ratūpurī hohoanīmo ra aboedī mbīhowamboane

²⁶ Wandafī mamī, asu se nūngundīhī ramandīhīnda? Muŋguambo se fandīfeambe, nindou ŋgorū ai herū hohoanīmondūhane, ŋgorū ai yamundīferambo hohoanīmo hohoanīmondūhane, ŋgorū ai God ai nīnī-moatūkunīmboyo hoafīmbohūnda nafuimayundoane, ŋgorū ai ranī-poanīmbo hoafīnambo hoafīmboane, asu awi asūkai sapo ai hoafīyumbī hīhīrīfe hoaf-ane, muŋgu ranī-moatūkunī ra hoafīmbeyeī-amboane. Muŋgu-moatūkunī ra Kraīsīndī nendī ranaheimbo ŋgīnīmbrā-mīndūrāmbōane. ²⁷ Ŋga asu nindou bīdīfīrī ai ranī-poanīmbo hoafīnambo hoafīmbo hohoanīmondeihī ana, moanī nindou yimbundafandanī asu ŋgīmīndīmondanī yangīrī-anīmbo rambīrundamboane. Ŋga asu moanī ŋgorū ai hoafīndu kīkīndāmūnduanī, ŋgorū ai hoafīyu-mbīrandamboane. Rananīmbo asu nindou ŋgorū ai nīne hoafī ŋgorū ai hoafīmayu ranahambo hīhīrīfoare hoafīmbyu wamboane. ²⁸ Ŋga asu nindou ŋgorū ai ranī-poanīmbo hoafīnambo hoafīnduanī ranahambo hīhīrīfe hoafīmbo nindou ranīhū nīŋgokoate-nduanī ana, asu nindou ranai ranī hoafīnambo hoafīndūmbū, ŋga moanī ai sīsīkoate nīmandūmbo-anīmbo ahandī fimboane asu Godīmboane ranī yangīrī hoafīmbyu-wamboane.

²⁹ Yimbu ŋgīmī nindou saf-anīmbo Godīndī hoafī hoafīmbo-mayo ra hoafīmbeyo-mondamboane. Ŋga asu amurī bīdīfīrī ai moanī nīmarīmombo nīne hoafī ai hoafayomo ranahambo tūmbīrundamboane. ³⁰ Ŋga asu nindou mamī wataporambe amaru ahambo God ai nafūiduanī, asu nindou nūngumbo hoafayū ranai ahandī hoafī ra awi kīkīmbrāmūndu-amboane. ³¹ Ranī-sūngumbo-anīmbo nindou muŋguambo mamamī Godīndī hoafī hoafīndīmondanī, asu nindou muŋgu amareī ranai hoafī ranahambo fīfīrīhīndūhī ŋgīnīndī mbīnīmboeī-amboane. ³² Godīndī hoafī hoafīmbo ŋgīnīndī sowandūmōndeimbī nindou ana ai moanī ranahandī ŋgīnīndī ra hīfandī-mbīrundamboane. ³³⁻³⁴ Sapo God ai sīhefīmbo moai mamīkarīyo wakīferambo yīfīryū, ŋga moanī aboedī ndorīhefe nīŋgomboane yīfīrayū.

Kraīsīndī nendī muŋgu ai fandīfeambe ana, awi nīmōrehī ai wataporīndeimboyeī, ŋga moanī sīsīkoate nīmandeī. Kraīsīndī nendī muŋguambo yahurai-ane rarīhī arīhūndī.

Nimورهi aiana ngiri hoafindei sapo Mosesindi ahinumbi hoafi hoafimayo sungu ai moani nindowenih-yomondi hoarehi nimbœi. ³⁵ Nimورهi ai rani-moatükuni ranahambo fifirifehu türüfoefembo mbiseimbo ana, ai ahei nindowenih ranahamumbo worambe düdumbeyahi-puramboane. Nimورهi ai Kraisindi nendi fandifeambe botife hoafi ana, amoaningeimb-ane.

³⁶ Awi Godindi-mayo hoafi ra siheimbo sowahindi botife homboyo? Awi asu hoafi ra siheimbo yangiri tükufemboyo? ³⁷ Nga asu nindou mamai ai rande hohoanmondühüya, “Ro Godindi hoafi hoafiya-rhandeimb-anahi,” ehuyo, asu “Yifiafi Aboedindi fifirife masahamindih,” ehu ana, refeana ai fifirimbireand-amboane, nga Adükari ai randihindi mehu hoaf-ane nda ro siheimbo sürü paparihandi. ³⁸ Nga asu nindou rani hoafi ranahambo himborikoate-ayu ana, asu se ngiri ahambo himborindei.

³⁹ Raniamboane wandafi mamai, Godindi hoafi hoafimbo hohoanimo ranahambo yangiri ngusüfo pandihigei, nga asu se rani-poanimbo hoafina hoafimbo yowan mbiseimboyei. ⁴⁰ Kraisindi nendi fandifeambe mungu-moatükuni aho ra wudipoapondihindondihirandihindi.

15

Krais ai yifiyu hayamboyu asükaiyu botimefiyu

¹ Wandafi mamai, haponda ro siheimbo aboedi hoafi masahandüri ra asükainda hohoanimo botindihendüri samboanahi. Aboedi hoafi ra se sahümündi hehimboyei asu se ranihifi nginindi maniboadei ranahamboanahi. ² Aboedi hoafi siheimbo ro bokarimari-heheandüri ranahambo nginindi kikihirihümündi aniboadei hei ana, ranambo se aboedandahimboyei. Nga refekoate-ndeiani ana, ngiri fandihendüri.

³ Ro hoafi himboriya heheambo masahamindihira siheimbo masahandüri ra ai aboedi adükari moatükuni hamind-ane: Krais ai sihefi moaruwai hohoanimo ra raguanambo-fembo-hündamboyu yifimayu, sapo Godindi hoafi yare hoafimayo sungu. ⁴ Ahambo honguambe sihehorane, asu ranambe ngimi nimbüyu mbura asükaiyu botimefiyu, Godindi hoafi yare hoafimayo sungu. ⁵ Raniyu asu ai Pitambo-so boatei tüküfi mburamboyu asu sungunambo ahandi 12 sungururü-rundeimbimbo-so tükümefiyu. ⁶ Raniyu asükaiyu ahandi wandafi mamai 500 ngasündeandeimbi nindou ranaheimbo-so tükümefiyu. Nindou ra afindi ana animbœi, nga asu bidifiri ana yifisafimayi. ⁷ Raniyu ai Semsimbo-so tüküfi mburamboyu asu sungunambo ahandi hoafi sowandüri homo-rundeimbi-memo munguambo ahamumbo-so tükümefiyu. ⁸ Raniyu asu sungunambo hondü wambo-so amboa tükümefiyu. Asu ro furambe sanjorambo hapoadümboyaaha wakemindi-ndrimbo nahurai-anahi.

⁹ Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomondi mbusümo ra akidou saf-anahi. Wambo ana Kraisindi hoafi semündü hu-randeimbi mbi sei dükandihindirimboyei sapo ro Godindi nendi ranaheimbo moaruwaimbo-marihari hahi ranimböhünda. ¹⁰ Nga God ai wambo moani hipoambo-mareandira ranimböanahi haponda ro Kraisindi hoafi sahamindi ha-rhandeimbayahi. Nga asu ahandi moani hipoambofe hohoanimo ranai moai moanimböfeyo, nga wani. Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi bidifiri ai mungu moai ro ratüpurayahi nou yaru tihirifoyomo. Nga roana, wand-amboani moai ratüpurüya rihandi. Nga Godindi moani hipoambofe hohoanimo wandi fiambe amarondiri ranane farhendira ro rawartheandi. ¹¹ Ranane hoafi ra ro hoafiyahembü hündiyo asu ai hoafiyomondeimbi hündiyo ra sapo mamai rani hoafi raniyo bokari-marthehundir ranahambo se anihondümbo-marihindi.

Sihiiri yifihündi botife hoafi

¹² Krais ai yifimayua asu God ai honguambeahindi botimariiri hoafi ra ro afindiimbo hoafiyefi marihündi. Nga asu nimbœ nindou bidifiri sihei mbusümo animbœi ranai hoafiyehiya, “Nindou yifiyoweimbihündi ana, ngiri asükaindo botindifeyo,” maseia? ¹³ Rani hoafi ra anihondümbayo-mbonana, God ai moai Kraisimbo honguambeahindi botiriri. ¹⁴ Asu Krais ai yifihündi botifekoate-mbeimbonana asu ro ngiri nanimbo hoafiyefi rihunda asu se ngiri nani-moatükunimbo anihondümbo-rihindi. ¹⁵ Rambefe-mbonanasi, asu ro Godimbo tikai hoafiyefi-rihundeimbi nindou tükümbayahu. Sapo ro ahambo anihondümbo hoafiyefihü sefiya, “God ai Kraisimbo botimariiri,” asefi. Nindou yifihündi botifekoate-mbeimbonana, God ai ngiri Kraisimbo yifihündi botiriri. ¹⁶ Nga God ai nindou yifiyehimbihündi ranaheimbo botifendüri koatembei-mbonana, asu Krais ai-amboani yifihündi botimbefipoani. ¹⁷ Nga asu God ai Kraisimbo yifihündi botifikoateyu-mbonana, asu sihei anihondümbofe ranai siheimbo mbafari-hendüri-poani. Nga seana sihei moaruwai hohoanimo ranaianimbo kikihindamindindüri nihombœ. ¹⁸ Asu anihondümbo rambefembonana, nindou

didiyei Kraisiṁbo anihondumbo-r̄ihori mburihū yifimayei ranai-amboan̄ moaruwaim-boyahī. ¹⁹ S̄ihiri ana Kraisiṁboaneṁ anihondumbo-r̄ihurūhi h̄imboayahundo. Nga asu Kraisi ai s̄ihēfiṁbo ndaniṁsimboan̄ yanḡiri fehefemuniṁbo h̄imbombayefi-mbonana, asu nindou b̄idifiri s̄ihēfiṁbo h̄ipoan̄imboembou-anei sahumuni.

²⁰ Hohoan̄mo ra yahurayipooan̄, nga wani. Nga anihondūyo Kraisi ai yifiyu mbura honguambeah̄ndi God ai bot̄imariri. Nūmbūrambeah̄ndi horombonambo sesimbo moatūkun̄ boatei nafaram̄mo nahurayo God ai Kraisiṁbo boatei yifiyeyimb̄ nindou ai yanḡiri bot̄ifekoate-yeiambe ahambo bot̄imariri. ²¹ Nindou mam̄ ahand̄i s̄ungu yifimbo hohoan̄mo tūkūmefeyo asu nindou mam̄ ai-amboan̄ ahand̄i s̄ungu yanḡiri bot̄ifembo hohoan̄mo tūkūmefeyo. ²² Sapo nindou mun̄gu ai ra Adam̄ndi s̄ir̄ih̄und-anei yifimayu s̄ungu yifiyei ar̄ih̄und̄i. Nga nindou mun̄guambo Kraisiṁdi s̄ir̄ih̄und-anei bot̄imefiyu s̄ungu bot̄iyahi ar̄ih̄und̄i. ²³ Nga mun̄guambo nindou mamam̄ ahei bot̄ifeambe bot̄indahumboyefi. Kraisi ai boateimayu asu ai asūkaindu kudūwan-an̄imbo asu nindou ahand̄i s̄ir̄imayei ra mun̄gu bot̄indahimboyei.

²⁴ Rani-s̄imboan-an̄imbo mun̄gu-moatūkun̄ mun̄guamboayo si ranai tūkūnd̄ifemboe. Ranan̄imbo asu Kraisi ai sanend̄i, anani, kabomo ra h̄ifand̄i-rundeimb̄i, mun̄guambo ratūpur̄i bogor̄imboyafu-ndeimb̄i, asu mun̄guambo nḡin̄ndi h̄ifandu-ndeimb̄i ranahamumbo h̄ifinambo-ndeapuriṁbui. Ranan̄imbo asu ai nḡin̄ndi h̄ifandarand̄i ra Ape God̄ndi war̄iwam̄ h̄in̄nḡindeambui. ²⁵ Awi ranambe ana Kraisi ai bogor̄imbondūfi nūngu ngumbo an̄imbo, asu God ai moaruwai nend̄i ranaheimbo h̄ifinambo-ndeand̄iri haya Kraisiṁdi yirūmbo hoareh̄i h̄in̄nḡindearūmbui. ²⁶ Amur̄i h̄urūtūmb̄i ranaheimbo h̄ifinambo-ndeand̄iri nḡu-ngumbo an̄imbo, asu s̄unguambo hondū-an̄imbo yif̄i ranahambo amboan̄ h̄ifinambo-ndeambui. ²⁷ God̄ndi hoafi yare hoafiyowohū yahoya, “God ai mun̄gu-moatūkun̄ ahand̄i hoareh̄i h̄in̄nḡimareand̄i,” meho. Nga God ai mun̄guambo moatūkun̄ ranamboyupooan̄. Raniṁbo-an̄imbo s̄ih̄iri f̄if̄ir̄ind̄i-humboane, God ai mun̄gu-moatūkun̄ ra Kraisiṁdi hoareh̄i h̄in̄nḡimareand̄i-anesi, nga asu ai moai ahand̄i hoareh̄i nūngu, nga wani. ²⁸ Nga mun̄gu-moatūkun̄ ra Kraisiṁdi hoareh̄i yanḡir̄indoan-an̄imbo, asu God̄ndi N̄imori ranai sapo Af̄ind̄i ai mun̄gu-moatūkun̄ ahand̄i hoareh̄i h̄in̄nḡimareand̄i rani-hoareh̄ind̄umbui. Ranan̄imbo asu God ai ahand̄ihoari mun̄gu-moatūkun̄ aho ranahambo bogori hondūnd̄umbui.

²⁹ Nga asu yifiyeyimb̄i ai bot̄ifekoate-ayei ana, asu nindou b̄idifiri aheimbohūnda h̄imoni hund̄iriyei ar̄ih̄und̄i ranai nūngurihi-ndūhiyeia? Asu yifiyeyimb̄i ai bot̄ifekoate-ayei ana, asu n̄imboe nindou b̄idifiri ai aheimbo fehefe-d̄ur̄imbohūnda h̄imoni hund̄iriyei ar̄ih̄und̄i? ³⁰ Asu ȳihoefimbo amboa. Ro Kras̄ind̄i ratūpur̄i ratūpur̄imayefi asu nindou b̄idifiri ai mun̄guambo si aho ra moaruwaimbo-r̄ihimuni hei ar̄ih̄und̄i. Asu yifiyeyimb̄i nend̄i ranai asūkaiyo bot̄ifekoatembo-ayei ana, asu ro n̄imboe moan̄ ndarihu an̄imboefa? ³¹ Wandaf̄i mam̄, mun̄guambo si aho ra ro yifimbo nahuraiya ar̄ihand̄i. Ra anihond-ane. Se mun̄guambo Sisas Kraisi-bab̄idi an̄iboadei ran̄imboanahi ro s̄heimbo h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifiyahūhi weindah̄i rar̄ihe hoafehand̄iri. ³² Efes̄u ngoaf̄ihū ro n̄imambeah̄ndi n̄in̄hondi-bab̄idi nahurai yifiar̄imayah̄i. Raniṁbo-hūndambo nindouyafe hohoan̄mo s̄ungu ro n̄in̄-moatūkun̄ aboed̄i mandaham̄nd̄iha? Nga asu yifiyeyimb̄ih̄und̄i nindou ranai asūkaindei nḡiri bot̄indahind̄i hoafi ra anihondayo ana, ambesi, nga s̄ih̄iri moani, “Sesi dagudifi, hoe nd̄im̄indefi raraond̄ihu n̄gef̄imboane. Nga s̄umbu ana awi s̄ih̄iri yif̄indemboyefi,” hoafi mam̄ hoafimayo s̄ungu.

³³ Se t̄ikai hoafi anihondūmbo-nd̄ihimboyei. S̄ih̄iri s̄ihēfi wandaf̄i moaruwai-mayei rani-bab̄idi ahahabodefi ana, asu ai s̄ihēfi hohoan̄mo aboed̄i ra moaruwaimbo-nd̄ihimuniṁboyei. ³⁴ Se wud̄ipooapond̄ih̄i hohoan̄mondeih̄i asu moaruwai hohoan̄mo ra r̄uh̄isafi h̄in̄nḡind̄ih̄ind̄i. Nindou b̄idifiri seana moai awi God̄imbo f̄if̄ir̄ihori. Ranahandambo se amooan̄nḡimbeyei-amboane.

Fi asūkaiyo botefeyo ranana ngorū-pooan̄imboane

³⁵ Nindou b̄idifiri ai d̄ūdundahind̄ih̄i an̄imboya, “Nindou yifih̄und̄i ra nūngund̄ih̄i asūkai bot̄imandahinda? Fi ra asūkaindo bot̄ind̄ifeyowohū nūngu-nahurai fi ndem̄nd̄i haya tūkūnd̄ife man̄ngoa?” mb̄iseimboyei. ³⁶ Ranana h̄ih̄ind̄i hoaf-ane? Se ra f̄if̄irowamboanafi n̄in̄-moatūkun̄ hoari h̄ifambe h̄ifi kararowand̄i ranai yif̄ikoate-nahuraiyo ana, asu ai nḡiri yanḡiri aboed̄i tūkūnd̄ifeyo. ³⁷ Se kon̄iyo asu n̄in̄ manḡiriyo h̄ifarowand̄i ra moai em̄undū d̄ūdūdū kameih̄i h̄if̄irowand̄i, nga hoari yanḡir-ane h̄ifi kararowand̄i. ³⁸ Ranana asu God ai hohoan̄momayu s̄ungu d̄ūdūdū em̄undū napo ra ran̄ifih̄i papareand̄i. Ranai mun̄gu n̄ine-moatūkun̄ mamam̄ hoari ranaheimbo rani-pooan̄imbo rani-pooan̄imbo d̄ūdūdū, em̄undū ra sagad̄ur̄i arand̄i. ³⁹ Mun̄gu-moatūkun̄ yanḡiri n̄inḡo haya hoahoango-randeimb̄i ranahei fisafi ana mam̄ simogodi yanḡiri-yopooan̄, nga wani. Nindou ai ngorū-pooan̄imbo fisaf-ane, n̄in̄hondi

ai ngorü-poanímbo fisaf-ane, ndu napo ai ngorü-poanímboane. Asu kiní ai ngorü-poanímboane. ⁴⁰ Sünambeahíndí moatükuní fi-poanímboane, asu hífi ndaníhündambo fi-poanímboane. Nga asu sünambeahíndí moatükuní ranai ngorü-poanímbo fiyomboane, asu hífi ndaníhündambo moatükuní ranai ngorü-poanímbo fiyomboane. ⁴¹ Húfihamíndí ai-amboaní ahandí rani-poanímbo fi anandí. Amoamo ai-amboaní ahandí rani-poanímbo fi anandí. Asu mupui amboaní rani-poanímbo fi anandí, nga asu munnguambo mupui ra bídífirí ai ngorü-poanímbo fiyo asu bídífirí ai ngorü-poanímbo fiyo ra hoangomboane.

⁴² Moaní yahurai-anímbo nindou yífiyeimbíhündí asúkaidei botíndahinda tükúndífemboe. Fi ra asamboefeyo rananímbo ai sümboyo-randeimb-ane. Nga asu fi ranai yangírambofe túkefeyo ranai ana sümbokeateyo-randeimb-ane. ⁴³ Fi asamboefeyo ranana wosíhoaforí hímboyowohú hoafendíyowohane. Nga asu fi yangírí botefeyo ranana moaní aboedí hímboyowohú ngíníndí tükúfeihane. ⁴⁴ Fi asamboefeyo ranana hífi ndaníhündambo fi yangír-ane. Nga asu fi botefeyo ranana sünambeahíndí fi-ane.

Hífi ndaníhündambo fi-poanímboane, asu sünambeahíndí fi-poanímboane rehayaamboane aníngo. ⁴⁵ Sapo Godíndí hoafí yare hoafíyowohú yahoya, 'Weangurúhídídí nindou, ahandí ndürí Adam ana, nindou yangírí níngombo tükúmfeyu,' meho. Nga asu ngorü Adam, Krais, aiana yangírí níngombo yífiáfí saimboyo tükúmfeyu. ⁴⁶ Yífiáfí hoearambe fi ranai moai raboatei tükúfeyo, nga waní. Nga hífi ndaníhündambo fi rani-boatei tükúfeyoane, asu süngunambo yífiáfí fi ranai tükúmfeyo. ⁴⁷ Weangurúhídídí Adam aiana hífi hündíyú tükúmfeyu. Nga asu süngudídí Adam ana sünambeahíndí tükúmfeyu-ani. ⁴⁸ Hífi ndaníhündambo nindou ana sapo nindou hífi nambo nafíyumbíhündí mayu nahurai-anei. Nga asu nindou sünambeahíndí aiana sapo nindou sünambeahíndí tükúmfeyu nahurai-anei. ⁴⁹ Hapondaní ana síhírí nindou hífi nambo nafíyumbí mayu ranahandí fi-hoearí-yefomboane, nga mare yahurai-anímbo síhírí nindou sünambeahíndí tükúmfeyu rahurai fi-hoearí-ndembofeyí.

⁵⁰ Wandafí mamí, hoafí nda ndahurai-mayowamboanahí hoafehandírí. Nindou hífi ndaníhündambo safí horí rani-finambo tükúfimbí nindou ranai ana ngírí God ngíníndí hífandarandí ranambe ngu. Asu níne-moatükuní sümboyo-randeimbí ra asu ngírí níne-moatükuní sümbokeateyo-randeimbí ra ndemúdu. ⁵¹⁻⁵² Díbo hoafí megoro nda hímboríndei, nindou munnguambo síhírí ngírí yífi ndefí. Nga munnguambo síhírí ngorü-süngundahundúhí anímbo rani-poanímbo findefí hohu tükúndahumbofeyí. Nímehúnou, hímboarí díkíríhu afaríhumíndefí nou bídífirínambo fufurí ai hoafíndoaní símborí tükúndahumbofeyí. Sünambeahíndí fufurí ranai hoafíndoaní anímbo nindou yífiyeimbíhündí ranai asúkaidei botíndahimboyei, asu munnguambo síhírí moaní rani-poanímbo tükúndahumbofeyí. ⁵³ Sümboyo-randeimbí fi ranana ngorü-poanímbo findo haya sümboyokeate-randeimbí tükúmbífeyo-wamboane. Nga asu yífiyo-randeimbí fi rananímbo ngorü-poanímbo findo haya yífiyo-rakoate tükúmbífeyo-wamboane. ⁵⁴ Rananímbo sümboyo-randeimbí fi ranai sümboyo-rakoate findoaní, asu yífiyo-randeimbí fi ranai yífiyo-rakoate findoan-anímbo, asu Baiboram-beahíndí hoafí ranai aníhondú tükúndífemboe. Ai yahoya, "Yífi ai awaríhoeihú yangírí koadürímbo níngombo ranai haríhoai tükúmfeyo!" meho.

⁵⁵ "Yífi se, naha síhafí haríhefembo ngínínda?"

Yífi se, naha síhafí ngíníndí moaruwaimbofe ramboa?"

⁵⁶ Moaruwai hohoanímbo, ra yífi ndí moaruwaimbofe ngíníndí níminínduhane. Ahínúmbí hohoanímbo ra nindou-yafe moaruwai hohoanímbo nafuíyo arandí rananímbo asu nindou ai moaruwaimbo-ndahimboyei. ⁵⁷ Síhefí Adúkarí Sísis Kraisíndí ngíníndí namboyo God ai síhefímbo ramareamuna yífiar-ambeahíndí hamaríhehundí. Nga ranímbo-hündambo-anímbo síhírí Godímbo híhífi ndíhurímboane!

⁵⁸ Wandafí mamí, ranímboane se akídou-amboaní búbúríndeimboyei, nga se moaní ngíníndí hamíndí níboadei. Se munnguambo sí aho Adúkaríndí ratúpurí tíngírífondeí ndúhündí, nímboe sapo ndaní-moatükuní nda se fífiríhíndí. Se Adúkarímbo ratúpurayeí ra ngírí moanímbo ndífeyo.

16

Godíndí nendí fehefembo kaki

¹ Hapondaní kaki Godíndí nendí Sudia hífi hú amarei ranaheimbo fehefendürímbohúnda gugurífembo hoafínda samboanahí. Kraisíndí nendí Garesia hífi hú amarei aheimbo hoafímayahí nou se-amboaní rasüngundíhíndí. ² Munnguambo Sande aho rananímbo nindou munnguambo mamaní se kaki masahúmúndí ranahandí saimbo síhei worambe bídífirí dígehíndí. Rananímbo süngunambo ro tükúndaheandani,

ahaimbo kaki gugurife segudürimbo ra se ngir afuri kokopondühündi. ³ Ranihü ro tükündahéandüh-animbo nindou se dibonimehüpuri ranai sihei-mayo kaki gugurimarhindí ra sowandümo houmbo koandíheheapura wandí-mayo ahamundi fimbo pas kameihí Serusarem ngoafinambo mbíhanimo-ndamboane. ⁴ Nga asu ro-ambo hohooanimo-yahaníwaní ahaníhi ana, nindou ranímemo ranai ro-díbo mbíkosomo-ndamboane.

Porindi hohooanimo

⁵ Awi ro Masedonia hífi mbusümo nafindahe hehea síheimbo sowahí tükündahéamboyahí, nga ro Masedonia hífinafí homboanahí hohooanimoayahí. ⁶ Awi ro moai fífiríheandí, nga se-babídi akídou nímboahaní ngísíharí túkefeyo ra aboedíndoaní mangahíyo, nungumandahe. Se-babídi nímboa mbundíha asu ro níni-nafíyo hombo hohooanimoarandí ranaanímbo se wambo nafí hombo mbífaríhehindí-ramboane. ⁷ Roana se-babídimbo akídou yangírí nímarímbo ana moeisahí. Nga awi roana se-babídi gedühí níngomboanahí hohooanimoayahí, Adúkarí ai rawoyafó ehu ana. ⁸ Nga awi roana, Efesus ngoafihü ndaníhü nímandíhaní Suda-yafe adúkarí sí Pendikos* ra tükündífeyoan-anímbo ndamboayahí. ⁹ Nímboe sapo God ai nímorehí nindowenihí afíndí aheimbo ahandí nindoumbofe tüküfemböhünda wambo fondí masendímbo wambo. Nga asu nindou afíndí ai wambo ndaníhü hürütárhündí.

¹⁰ Nga asu Timoti ai rühí síhei nafíndífíyuaní waní, se ndahorímíndeí woríníndíhoran-anímbo ai se-babídi aboedí yíhímbokeate mbínunguwamboane. Nga ai-amboaní mare ro raweheandí nou Adúkaríndí ratúpuriyu-randeimb-ani. ¹¹ Nga asu nindou ngorú ai ahambo yowaní moaníndí nindou-ani mbüsümbuí. Nga se ahambo moaní aboedí fandíhehoraní ngusúfoambe afure kúre haya mbüsünúwamboane. Nga ai wandafí mamí bídífirí babídimbo mbísínímonda saheha hímboyaha-purúhanahí.

¹² Haponda wandafí Aporosíndí hoaf-ane síheimbo hoafayahí nda: Ro ahambo wandafí mamí bídífirí-babídi síheimbo süni hoeimbíreandürí saheha hoafiyahandowohanahí. Nga ai hombo moei yahumboani, awi hapondanambe ana. Nga awi ai níni-símboaníyo hombo nafí enjoro ana, ai ngumbuí.

Bídifíranambo hoafí

¹³ Se híbadíhündühí aníhondümbófe hohooanimo ngíníndí kíkhíndühümündí nímboei. Se yíhímbokeate moaní ngíníndí nímboei. ¹⁴ Se ratúpuriíndí ra síhei ngusúfo pefe hohooanimo ranambo yangír-anímbo ratúpuriíndí ngei.

¹⁵⁻¹⁶ Wandafí mamí, sapo se Stefanás asu ahandí worambeahíndí-yei hoafí ra fífiríhindí. Sapo ai boateiyei Akaiá hífíhü Kraisímbo aníhondümbó-ríhindeimbí tükümehíndí. Ai Godíndí nendí ranaheimbo fehéfendürímbo ratúpuri ra refembo afíndí hohooanímoyei aríhündí. Wandafí mamí, ro haponda síheimbo hütí-hoafiyahandürí se-amboaní yahurai nindou-yomondí hoarehí nímboei. Asu nindou düdi ai-babídi faríhündüríhí houmbo ratúpuriyomo arundí amboaní kameihí.

¹⁷ Stefanás, Fortunatus asu Akaiús ai síhei fondíhümbo sapo se ndaníhü sífokoate-mayei ranímbo asu ai wambo sowana masífomo-ndamboanahí híhífi-híhíyayahí. ¹⁸ Aiyomo wambo wandí ngusúfoambe ndoru kúmarundí sapo síheimbo ramarundürí nou. Nindou yahuraimbo-anímbo nindou aboed-anemo mbísefí hohooanímóndefomboane.

¹⁹ Esia hífambe Kraisíndí nendí amarei ranai síheimbo híhífaríhündürí. Akwira, Prísira-anafe, asu Kraisíndí nendí ahafe worambe fandíhi nímarei aríhündí ranai-amboaní Adúkaríndí ndürínambo síheimbo híhífaríhündürí. ²⁰ Asu wandafí mamí mungu ndaníhündambo amboaní síheimbo híhífaríhündürí. Se Kristení-yafe hohooanímó süngu símborí wakíkíhüríndí.

²¹ Ro Por-anahí wandí warínambo síheimbo híhífi hoafí nda sürú paparíhandí.

²² Nindou düdi ai Adúkarímbo aboedí hohooanímó-yondokoate-ayu ana, ai moaruwaimbo-mbífíyuwamboane. Adúkarí, se mborai!

²³ Adúkarí Sísas ai ana síheimbo moaní hípoambo-mbíreandür-amboane.

²⁴ Munguambo se Sísas Kraisí-babídi anímboei síheimbo ro ngusúfo pararíheandürí.

* **16:8:** Pendikos ai Suda-yafe adúkarí sí nímbürambeahíndí sesí yimungu-remíndímbo sí-ane.

2 Korin Pas yimbu Por ai Korin+hündambo sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, wandafı mamı, ro Por-anahı sapo God ai wambo moanı ahandı yifırı süngu Sisas Kraisındı hoafı semındı ho rambohünda kafaore hınıngı-mareandırı. Ro asu sıhefı wandafı Timoti-dıbo Godındı nendı se Korin ıgoafıhü amarei-aneı, asu muıguambo Akaia hıfambe amarei rananei, sıheımo muıguambo pas nda sürü papırıho koararıhehoandı. ² Sıhefı Ape God asu Adükarı Sisas Krais ai sıheımo moanı hıpoambo-ndıneandürühi ıngusüfoambe afurıfe kifeımbı hohoanımo mbısabınandür-amboane.

Godımo Por ai hıhıfımarürı

³ Awi sıhırı Adükarı Sisas Kraisındı God asu Ape ranahambo aboed-ani mbısefımoane. Ai hıpoambo-reandeımbı Ape-ani asu ıngusüfoambe afurıfe kifeımbı hohoanımo muıgu ra sai-randeımbı God-ani. ⁴ Aiani yıhoefımo-so nıne tıjırıfo afındı tüküfeyoanı ıngusüfoambe afure küreamunı arandı. Rananımo asu ro mandıho nındou bıdıfırı aheımo sowahı tıjırıfo tüküfeyondürı ranaheımo hohoanımondehühi ıngusüfoambe afurındıho kündıhoa-ndürımboyehı sapo ro yıhoehıhoarı Godındı-mayo ıngusüfoambe afurıfe kife hohoanımo sahoamınde hohoambo nahurai wambo. ⁵ Kraisımo sowahı tıjırıfo afındı tüküfeyoanı semündü marandı asu ranane ro-amboanı sahoamınde arıhoandı. Rahurai-ane Kraisındı ıngusüfoambe afurıfe kifımbı hohoanımo afındı ranai yıhoehımo-so tüküfeyomuna sahoamınde arıhoandı. ⁶ Asu yıhoehımo-so tıjırıfo afındı tüküfeyoanı ro sıheımo hohoanımondemboyeı sıhei ıngusüfoambe afurıfe kifemboane, asu rananımo God ai sıheımo aboedambo-ndeandürümbui. Nga asu God ai yıhoehı ıngusüfoambe afurıfembü hohoanımo küreamunı ana, asu sıhei ıngusüfoambe afurıfendürımo kameıhane. Rananımo ro tıjırıfo masahoamındeheı nahurai se moanane sei hehi ıngınındı anımboeı hei ana, God ai sıhei ıngusüfoambe hohoanımo afure küre arandı. ⁷ Ro sıheımoaya se ıngınındı mbınıboadeıa sehoıha anıhondümo-rıhorıhanehi. Ranımo-hündambo ro rarıho fıfırıhoamboanehi, se robadı tıjırıfo sahümündanı asu se-amboanı ıngusüfoambe afurıfe kifımbı hohoanımo ra ro asahoamındeheı nou ndahümündıboyeı.

⁸ Tıjırıfombü moatükunı Esia hıfambe wambo tüküfeyondürı ranahamboanahı ro wandafı mamı sıheımo hoafındahandıra se ranahambo fıfırımbırıhında saheheamboanahı. Ranühi wambo tıjırıfo afındı hamındı tüküfendürıhoıyo asu wandı ıngınındı nıngombo ratüpurı hohoanımo ra muıguna hıfınamareandırı. Ranıyahı asu ro ıngırı yangırı aboedı nımboahı sahehea hoanımomayahı. ⁹ Ranıyahı asu ro hohoanımoıyahanı wandı fıambe tıjırıfo afındı tüküfeyowaya fıfındımboyafı masahı sapo nındou kot hıfandı-randeımbı ai hoafıyuhüya, se yıfındımboyafı, ehu nahurayı tüküfeyondürı. Nga asu ranımoatükunı yıhoefımo tüküfeyo ra yıhoefı fımbı hohoanımoıkooate-ndehühi, ro God yıfıhındı botıre-randeımbı-mayo ranahambo yangırı-anımo hohoanımo-ndefomboane. ¹⁰⁻¹¹ Ranımoatükunı moaruwai ranai yıhoefımo hıfokooefemunımo mayoyosı, nga asu God ai yıhoefımo ranambeahındı aboedambo-mareamunı. Mandı ai-anımo süngunambo aboedambo-ndeamunımbui. Asu se yıhoefımo fıreheımunühi Godımo dıdıbafayahünda ana, ro ahambo ıngınındı anıhondümo-rıhurühi sefiya, “Ai yıhoefımo aboedambo-ndeamunı ıngu,” asefı. Rananımo hohoanımo-yahümünühi amboanı asu Godımo hıhıfı-mbırıhor-amboane ai yıhoefımo afarıhemunı ranımbohünda. Ai nındou afındıyeı dıdıbafıfe süngu yıhoefımo hıpoamboreamunühi mafarıhemunı.

Por ai hohoanımo ıgorü-süngumareandı

¹² Ndanımoatükunı ndanahamboanahı ro hıhıfı-hıhıfıya arıhandı: Wandı hohoanımoambe yare hoafımeyondürı ro Godındı-mayo sürühoımbı hohoanımo hohoanımoıya marıhandı. Hıfı ndanıhündambo nındou-yafe fıfırıfenambo wambo moai ranı hohoanımo ranai rareandıra tüküfeyondürı, nga wantı. Nga Godındı hıpoambofe hohoanımo ranai wambo ramareandıra asu ro nındou-yeı mbusümo mbumundı hohoanımo ranı-süngu yangırı mahahobodıhi. Sıheımo-poanımo ro yahurai ramarıheandıri hahı. ¹³⁻¹⁴ Ro sıheımo pas sürü papırıho arıhoandı ra se hoındıhi mbundıhü hoafı ra fıfırındıhımboyeı. Hapoana hoafı ra se akıdou yangırı fıfırıhındı. Nga se ro hoafıyehı nda muıguambo fıfırındıhındühi hohoanımombeyeı-amboane sehehoamboanehi. Ranımo Adükarı ai kosımo sı ra tüküfeyoambe-anımo ro sıheımo hıhıfı-hıhıfında-hoandürımboyehı mare yahurai-anımo se yıhoehımo hıhıfı-hıhıfında-hümünımboyeı.

15-16 Ro rarithe hohoanimo yaha, ai wandi hohoanimo wudipoapondihi fifirindihindi saheha horombo ro siheimbo sowana sifomboanahi masahi. Ro Masedonia hifinambo hafohu kosohu siheimbo hoeifendurimbo asahi, asu se wambo Sudia hifinambo hombo mbifar+hehindramboane saheheamboyahi hohoanimomayahi. Rananimbo se wambo yimbumbo hoeindihindiruhuhifihifimbeyei-amboane masahi. 17 Horombo ro siheimbo yimbumbo hoeifenduri horombo hoafrihe masiheandiyosi, nga wani. Nga ro wandi hohoanimo ngoru-sungumartheandi. Ro yimbu hohoanimo-yaheimbimbayahyo? Ro hifi ndanindhundambo nindou nou moai mam+simboan+ wandi horombo hoafrihe masiheandi ranahambo yini sa asu wani sa rihandi, nga wani.

18 Sihiri Godimbo anihondumbo-arihuri nou asu se wandi hoafi amboa anihondumbo-ndihimboyei. Munguambo hoafi ro siheimbo asahanduri ra yini ranane asu wani ranane ra ai wani. 19 Ro Sairas, Timoti-babidi siheimbo Godindi Nimori Sisas Krai ranahambo hoafimehunduri, aiana yini yahu, wani yahu-randeimbipyoani. Nga mam+ hohoanimo yangir-ani hohoanimo yandi. 20 Nga asu Godindi horombo hoafi afindi ra yangoromboane, nga ranane asu Sisas Kraisindi sungu-ane horombo hoafi mungu ra anihondumbo tukufe arandi. Ranane asu shiri Godindi hoafi himboriyefuhi asu Sisas Kraisindi sungu hoafiyefuhi, "Anihond-ane," asefi God ai adukar-ani hoafimbohunda. 21 God aiani yihoeifimbo se-babidimbo nginindi kikihiramundumuna asu shiri Krai-babidi nginindi animboefi. Asu ai shefimbo ahandi ratupurimbo amboan+kafoare hinngimareamun-anefti. 22 Aiyu ai ahandihoari shefimbo diboniyumun+hinngireamun+ haya asu ai Yifiafi Aboedi ra shefi hohoanimoambe hinngimareandi. Yifiafi Aboedi ranana sapo God ai shefimbo aboedambo-femunimboayo ranahambo nafuimbo-hundamboane.

Por ai moai aheimbo sowana asukai hu

23 Nga ro anihondumbo hoafi hoafayah+ nda God ai anihond-ane mbusu nginindamundumbui. Nga ro siheimbo didi tji+rifo afindi segoduripoan+ saheheamboyahi asu ro hombo hoafimayah+ shei ngoafi Korin+nambo asukai sinikoate-mayahi. 24 Shei anihondumbofe ranana ro hifandi-handuruhiyahipoan+, nga wani. Shei anihondumbofe hohoanimo ranamboane se-amboan+ sheihoari nginindi kikihirihumundi animboei. Rananeh+ asu ro shei hihifi-hihifi hohoanimo ra botifembohunda se-babidimbo ratupuriye arihoandi.

2

1 Ranimboyahi ro moan+ wandi hohoanimonambo yangiriya, awi ro ngiri aheimbo sowana gadi asukainda nginindifimbi hoafindahandurani, afindi hohoanmondei saheha hohoanimomayahi. 2 Asu ro sühühü+ siheimbo ngusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo mbasahanduri-mbonana, asu nindou mam+ ai ngiri wambo hihifi-hihifimbohunda farhendiri. Nga se yangir-ane wambo hihifi-hihifi moatukun+ randihinda hihifi-hihifayah+. 3 Seana wambo hihifi-hihifiyahundiri-rühundeimbi nindou-anei. Ranimboanahi asu ro siheimbo sowana sin+ siheimbo ngusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo ra segodurimbo moei asahi. Ranimbo-hundamboyah+ ro horombo siheimbo pas sürü papirih+ koamartheheandi. Ro nin+moatukunimboyo hihifi-hihifayah+ ana, asu se-amboan+ ro-babidi ranahambo hihifi-hihifiyehane. Ran+ moatukunimbo siheimbo munguambo anihondumbo-rotheandurimboanahi. 4 Horombo siheimbo pas sürü papirih+ koartheheandi simboan+ ana wandi ngusüfoambe tji+rifo afindi nmar+wohüyo asu asubusumbi hohoanimo ranai tukufhiyo ro aranimborananimboya wakmartheandi. Se tji+rifombü hohoanimo-mbeyeia saheha pas ra sürü papirihambo-yahipoani. Nga se wambo ro siheimbo hohoanimo afindi hohoanimo-arihanduri ra fifirimbirihinda saheheamboyahi parthe koamartheheandi.

Nindou ai siheimbo moaruwaimbo-mareanduri ranahambo amboawi mbisei-amboane

5 Nindou ai ngusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo wambo yangiriyopoan+ masendiri, nga siheimbo munguamboyo masagaduri. Ro rani moatukunimbo afindi hoafimbo moeisahi, nga ranimboanahi moan+ bidifiri yangiri hoafayah+. 6 Nindou ranahambo nindou afindi se tji+rifombü ratupuri masahundo ra awi rühü safi ahambo hinngindihori. 7 Nga awi se ahandi hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi sahündowohü asu ngusüfoambe afurife kifimbi hohoanimo ndahundo. Nga asu ngusüfoambe afindi hamindi kifimbi hohoanimo ai ahambo munguna moaruwaimbonderimboe. 8 Ranimboane ro siheimbo hoafi nda hoafehanduri, se ahambo shei-mayo hipoambofe ra nafuindahundoan-animbo ai fifiri-mbireandamboane. 9 Ro horombo pas sürü papirih+ koamar+theheanduri moan+ siheimbo refe hoeife-ndurimbohunda. Wandimayo hoafi se sungurihündühi mungu moatukun+ ra rarihi mbarihündüyo wanimbaioyo?

Nga se ahambo tñjirifo masahündo. ¹⁰ Asu se nindou düdi ai sñheimbo moaruwai hohoanimoayundürí ranahambo amboawi aseí ana, asu ro-amboaní ahambo amboawi mbisahandomboyahi. Moaruwai hohoanimo engoro ana, ranahambo ro amboawi asahi ana, Kraisindí hñmboahü sñheimbo fehefe-ndürimbohünda amboawi sahühanahi. ¹¹ Satan ai sñhefimbo tñkai hoafindimuni-mbui sahehea ramarñheandí ra. Ahandí dñbohíndí hohoanimo ra sapa sñhírí fñfíríhumbonefí.

Troas ngoafihü Por ai tñjirifo afíndí mase mündu

¹² Ro sñheimbo hñnjgíríheírí heheha Troas ngoafihü Godíndí hoafí hoafombohünda tüküyaheandühi hoeríñheandane asu Adükarí ai wambo raníñhü ratüpurímböhünda aboedí hohoanimo nafuimayundírí. ¹³ Nga ro sñhefí wandafí Taitus raníñhü hoefikoate-yahühi asu ngusüfo afíndí kúrñheandühi afíndí hohoanímomayahi. Raníyahí asu ro nindou raníñhü amarei aheímbo hñhñfíríharü hñnjgíríhearü heheha, asu ro Masedonia hñfínambo mahahi, nga sñheimbo sowana moai asúkai sühühi.

Kraisindí ngíníndínambo ro ngasündí-hurímboane fí

¹⁴ Nga Godímbo hñhñfíndí-hurímboane nímboe sapa aiani Kraís-babídí nímboefaní munnguambo si aho ra sñhefímbo aboedí nafí semündümüni huhü asu nñne-moatükuní ranai sñhefímbo moaruwaimbo-femunímbo aho ra ngasündíhu aboedühi tükéhündí. Yñhoefí ratüpurí ranahamboani God ai hoafíyuaní asu nindou ai Kraís ranahambo fñfírírñhorí. Kraísímbo fñfírífe ranana aparümbí fñsñjarü yanggorí wakareandí nahurí-ane. ¹⁵ Sñhírí amboaní aparümbí fñsñjarü Kraísíndí-mayo Godíndí aboedí sesí mandífe fondí wamíníndí aboedí tüküfe hafo arandí tüküfe haya God sowana aho nahurí-ane fí. Fñsñjarü ranane nindou Godíndí hoafí sünguríñhindeimb-ayeí asu ahandí hoafí süngufekoate-ayeí aheí mbusümo yanggorü wakareandí. ¹⁶ Nindou dñdñyeí Godíndí hoafí hñmboaríkóate-anímboeí aheímbo ana yñfí fñsñjírí nahurí-ane. Sapa fñsñjarü ranai-ane aheímbo hñfókoarearü arandí. Nga asu nindou Godíndí hoafí sünguríñhindeimbí aheímbo ana fñsñjarü ranai yanggírí nñngombo sagadürí arandí. Nindou munnguambo aiana ngírí aheíhoarí Godíndí ratüpurí ra randíhíndí. ¹⁷ Nga se fñfíríñhímboaneí, roana nindou afíndí ai homo Godíndí hoafí hoafíyomondühi kakí sowandümo arundí nahurí nindou-yefípoaní. Nga God ai yñhoefímbo ratüpurí ra maseguna asu ro moai ahandí ratüpurí ranahambo tñkai hoafíyefí rñhündí. Nga roana Kraís-babídí hohoanimo mamí süngurí-hundühanefí asu Godíndí hñmboarühí hoafí ra mbumundí süngu yanggírí hoafíyefí aríñhu hefí.

3

Símboarí hoafí femíndí sñhefembo ratüpuríyomo-rundeimbí nindou

¹ Ro Godíndí ratüpuríyefí-rñhundeimb-ane fí mase fí ra awi asúkai yñhoefíhoarí yñhoefí fimbo boríyefíñhümbó se yñhoefímbo aboed-anemo mbñseiya sefímbo mbaiyefíyo? Asu awi ro nindou bídíñfírí nou ai pas sürü papíríñhü-ñdeimbíñhündí sñheimbo saiyoaní asu se yñhoefímbo aboed-anemo yahombohünda mbayefíyo? Asu se yñhoefímbo faríñhefemunímbohünda pas yahurái sürü papímboyo? Nga wani. ² Seanei yñhoehímbo nindou mungu aboed-anafaní yahomunímbohünda pas nahurí-ayeí. Pas ranahambo sürü papímaríñhündí ranana sñhei ngusüfoambe-ane amaro. Munnguambo nindou ranai pas ranahambo fñfíríñhi hehí asu ai hoeríferambo-hündamboane. ³ Raní-moatükuní ra dñbohíndíyopoaní, nga ai yahurái-ane. Kraís ahandíhoarí randí pas ra sürü papíra mbura yñhoefí süngu koamaríñhendí. Pas ra moai penámbo sürü papírandí, nga God yanggírí koadürümbo nñngu-randeimbí ranahandí Yífiáfínambo sürü papímarandí. Asu moai God horombo ramareandí nou nímoeifíhí sürü papírandí, nga nindou-yeí hohoanímoambeahíyo sürü papímarandí.

⁴ Ro raní hoafí hoafayehí ra moai Kraísíndí süngu ro Godímbo aníñdümbo-maríñhorí. ⁵ Asu ngírí yñhoefíhoarí yanggírí ana raní ratüpurí ra randíñhündí, nga ranímboane asu ro ngírí hoafíñdefühüya, yñhoefíhoarí rñhündí raní ratüpurí ra ramaríñhündí mbñsefí. Nga Godíndí ngíníndí sahüñdefé hohumbóane fí ratüpuríyefí aríñhündí. ⁶ God ai ahandíhoarí yñhoefímbo se randümboemo mehuwa, asu ro símboarí hoafí femíndí sñhefe ratüpurí raní nindoumboyahu anímboefí. Ratüpurí ranana horombo sürü papírü sñhoemombo-yomopoaní. Nga Yífiáfí Aboedíndí ngíníndínamboyo sürü papíra masíñhendí. Ahñnümbo hohoanimo sürü papírü masíñhoemo raní-süngu ana nindou ai yñfíyeí aríñhündí, nga Yífiáfí Aboedí ana nindoumbo gedühí yanggírí nñngombo sendühane.

⁷ God ai ahñnümbo hohoanimo ra nímoeifíhí sürü papímarandí. Nga asu raníyo raní-moatükuní ra Godíndí-mayo hñmboamupuímbo-randeimbí raní bñtapíre tüküme feyo. Raníyo asu Mosesíndí ngusümboarí ranai hñmboamupuímbo-maranda asu Israeríñhündí ai ahandí ngusümboarí ra ngírí ndondíñhi hoéíndíñhündí. Nga asu sünguna hómboyo

ranî-moatükunî ranai afurî-marî-hoayo. ⁸ Ranî-mboane Yiffafi Aboedîndî ratûpurî ra ahî-nûmbî hohoanîmo ranahambo ngasûnde haya hîmboamupui-randeimbî-ane. ⁹ Ahî-nûmbî hohoanîmondî ratûpurî ranana nindoumbo papi-hoafî-mboane, ngâ asu Godîndî-mayo hîmboamupuimbo-randeimbî si ranî-dîbo menjoro. Ranî hohoanîmo ranî-sûnguyo nindou ai yîfîyei arîhündî. Ngâ asu nindoumbo Godîndî hîmboahû mbumundî tüküfembo ratûpurî hîmboamupuimbo-randeimbî si ranî-dîbo engoro ra ngasûndeamboane. ¹⁰ Anîhond-ane, horombodîdî ratûpurî ranahandî hîmboamupui-randeimbî si adûkarî-mayosi, ngâ ndeara dikîrî-femboane. Nîmboe sapo hapoana aboedî hoafîndî ratûpurîndî hîmboamupuimbo-randeimbî si adûkarî hamînd-ane. ¹¹ Ahî-nûmbî hohoanîmondî ratûpurî hîmboamupuimbo-randeimbî si kameihî tükümfeyosi, ngâ moai gedühî yanggoro. Ngâ aboedî hoafîndî ratûpurî koadürümbo-koadürümbo yagodomboe ranî-mboane asu ahandî hîmboamupuimbo-randeimbî si ra adûkarî hamîndî-mbeyowamboane.

¹² Aboedî hoafîndî ratûpurî ranana ngîrî muḅgundo ranahambo ro anîhondümbo-rîhu hohu anîmboefî. Ranî-mboane asu ro yîhîmbokoate ranahambo hoafîyefî arîhündî. ¹³ Roana Moses yare marandî nou moai yarîhu rîhündî. Aiyu ahandî ngusümboarî ra hoearînambo gabudîmareandî. Rananîmbo Israerîhündî ai sapo hîmboamupuimbo-randeimbî si ra ahandî ngusümboarambe tükümfeyoro ra ngîrî hoeindîhinda afurînde gado. ¹⁴ Ngâ asu ahei hohoanîmo ra moai hoeireandürî. Ranîyei asu ai horombodîdî hoafî femîndî sihefe ra hoeirîhindühî asu ahei ngusümboarambe hoearî nou ranai ahei ngusüfoambe gabudîfoareandürî haya ho-hombo haponda tükümfeyo. Ai moai ranî-moatükunî ra raguanambo-rîhindî, ngâ wanî. Kraisi mamî ranahandî süngunambo yangîrî-anîmbo God ai hoearî ngusüfoambe gabudareandî ra raguanambo-ndeambui. ¹⁵ Horombo peyo haya ho-hombo hapondan-amboanî ai Mosesîndî hoafî hoeirühî marühî hei ra hoearî ranai ahei hohoanîmo ranahambo gabudîmareandüra asu hoafî nîmîndî ra moai fîfîrîhindî. ¹⁶ Ngâ nindou ai Adûkarî sowanambo hîhîrîyahi ahei ana, hoearî ra Adûkarî ai raguanambo-ndeambui. ¹⁷ Adûkarî ndanai ana Yiffafi-ani. Ngâ asu Adûkarîndî Yiffafi ranai nindou ranahandî fiambe amarondo ana, asu nindou ranai moanî aboedambo-ndüfîmbui. ¹⁸ Muḅguambo sîhîrî ana moai sihefîmbo nînî-moatükunî ai ngusümboarî gabudeamunî. Ranane asu Adûkarîndî-mayo hîmboamupuimbo-randeimbî si ranai sihefîmbo tapara-mîndîmunühî asu sîhîrî hoehîmbo nou nindou ranahei fihî hefî taparîhu-mîndefîmbo nou-ayefî. Rananefî muḅguambo si aho ra hîmboamupuimbo-randeimbî si ranai adûkarî tüküfe howohû sihefîmbo ngorü-süngureamunî hoanî sîhîrî Adûkarî anüḅgu nou nîmboefî arîhündî. Adûkarî sihefî ranai Yiffafi wamboani ai rasüḅgure arandî.

4

Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai hîfîna nafümbî hîpîrî nahurai-anemo

¹ Sapo God ai yîhoefîmbo hîpoambo-reamunî hayambo-wamboyu ratûpurî ra mase-munî ro refembohünda, ranî-mboane asu ro moai yiboaruko-yiboaruko-yahundühî ambe sefî hînîngîrîhündî, ngâ wanî. ² Ranîmbo-hündamboyefî asu ro amoanîngümbî ratûpurî dîbo engoro nindou ai yaru marundî ra daboadanambo-marîhündî. Roana moai tîkai hoafî hohoanîmo süngurîhu hefî rîhündî asu moai Godîndî hoafî ra ngorü-süngurîhu rîhündî, ngâ wanî. Ngâ roana nindou ranai yîhoefî ratûpurî Godîndî hîmboahû ra hoeirîhindühî ahei hohoanîmoambe ratûpurî ranahambo aboed-ane mbîseiya sefîmboanefî asu hoafî hondü ra weindahî hefî hoafîyefî arîhündî. ³ Godîndî hoafî ro hoafîyefî arîhündî ranai dîbo engoro ana, sapo nindou ahandî hoafî hîmborîkoateyei heimbo awarîhefemboaye aheimbo-anendürî. ⁴ Nindou ranai ana hoafî ranahambo moai anîhondümbo-rîhindî, sapo ahei hohoanîmoambe nîmbî amaro hîfî ndanîhündambo tîkai god nüngumbü Satan ai gabudîfoareandürî hayambo wambo. Rananei asu ai Kraisi sapo Godîndî sisamî hondü nahurai aiyu ranahandî aboedî hoafîndî hîmboamupuimbo-randeimbî si ra moai hoeirîhorî rîhündî. ⁵ Ro bokarîrîheheandî ra moai yîhoefî fimbo hoafîyefî rîhündî, ngâ wanî. Ngâ Kraisi ai Adûkarî-ani sefî hoahumboanefî asu ro ahandî sünguyo sîhei ratûpurîyefî rîhündî hîmboanîmboanefî ranahambo hoafîyefî arîhündî. ⁶ Sapo God hîfî sünü nafîrandambe ai hoafîyuhû yahuya, “Nîmbî yare nîmaroambe si ranai simbeyo-wamboane,” mehu. Asu God mamî ranani sihefî hohoanîmoambe si ramareanda afîndî hamîndî tükümfeyo asu sihefî ngusüfoambe ranai aboedî si nahurai engoro. Ro si ranahambo fîfîrîhumboanefî sapo Godîndî hîmboamupuimbo-randeimbî si Sisasi Kraisi ndî ngusümboarambe apenîḅgu ranahambo.

⁷ Nga roana sapo aboedi hoafi nginindi napo nahurai hifina nafumbi hiprambe afoero nahurai-aneft. Rani-moatukuni ra nindou ai yarhi fifirihinduh ndan-moatukuni nginindi afindi nda Godindi-mayoane, nga asu yihoeft-mayopoani mbisei-yambohundamboane ra. ⁸ Yihoeftimbo afindi tinjifo ranai moaruwaimbo-reamunisi, nga asu awi moai mungunambo moaruwaimbo-reamuni. Afindi moatukuni ranai yihoeft hohoanimo ranahambo kikihramindi-munuhanesi, nga asu awi yihoeft hohoanimo ra moai mungunambo hamindi peyo randi. ⁹ Nindou bidifiri ai yihoeftimbo moaruwaimbo-rihimuni marihundisi, nga asu God ai yihoeftimbo moai hinngireamuni randi. Ai yihoeftimbo hariyahumun marihundisi, nga asu ro moai moaruwaimbo-yahu rihundi. ¹⁰ Munguambo si maho ra Sisas yifimayu nou yihoefti fimbo amboani yifimbo yangiri nahurai-mayefi. Rani-mboane asu Kraisindi yangiri ningo hohoanimo ra yihoefti fiambe hoeimbirhind-amboane. ¹¹ Ro yangiri nimboefuhi Sisasindi ratupuri, ratupuriyefani, nindou ai yihoeftimbo hifokoeffemunimbo sei hehi raraomarihumuni. Rananimbo asu Sisas ai hifi ndanihu maningu ahandi yangiri ningo hohoanimo amboani yihoefti yifimbo fiambe weindahi tukumbifeyo-wamboane. ¹² Ranane asu yifimbo hohoanimo ra yihoeftimbo sowahi engoro, nga yangiri ningo hohoanimo siheimbo sowahi engoro.

¹³ Godindi hoafi yahoya, "Ro anihondumbo-rihe heheambo wamboanahi hoafayahi," meho. Mare yahurai-ane ro-amboani mam anihondumbofe-namboanefti hoafayefi. ¹⁴ God ai Sisasimbo yifihundi botmariri ranahambo fifirihumboanefti. Rani-mbohündambo-animbo asu yihoeftimbo amboani Sisas ramefiyu nou botindeamuni haya, ndemundumun siheimbo kameih gafu ahandi fikim hinngi-ndeamunimbu. ¹⁵ Nga asu siheimbo farihede-nduri-mboane mungu tinjirifombu rani-moatukuni yihoeftimbo sowahi tukufe arandi. Sungunamboanimo Godindi hipoambo hohoanimo ranai nindou afindi ahei ngusüfoambe tukundifendur ndandan asu ai Godimbo afindi hihifindithoruh ahambo aboed-ani sei mbirihund-amboane.

¹⁶ Roana ranimbo hohoanimo yefi hoeirihunduhanefti asu ro Godindi ratupurimbo ra moai mbosiyefi rihundi. Yihoefti fi ranai moaruwai-yowohanesi, nga asu yihoefti ngusüfoambe hohoanimo ranai munguambo si aho ra aboedi simbori tukufeyoani ndorihu hohoanimo-yefuhanefti. ¹⁷ Rani-moatukuni ra ai ndahurai-ane: Tinjirifo yihoeftimbo sowahi tukufe arandi ra afindi hamindiyopoani, nga ranimbo wambo asu ngiri amitata moendindo. Nga asu sungunamboanimo sunambe moani aboedi hamindi ngorü-sungundahu koadurumbo-koadurumbo nmandemboyefi. Sunambe sungunambo aboedi hamindi nimar ranai-animbo asu haponda hifi ndanihu tinjirifo akidou engoro ranahambo ngasundeamboe. ¹⁸ Sihiri ana moai nne-moatukuni himboarinambo hoeiferandeimbi moatukuni ranahamboyoapani kokorihu hefi arihundi, nga want. Nga sihiri ana nne-moatukuni himboarinambo hoeifekoate-yefi arihundi ranahamboane hohoanimo parihu arihundi. Sapu nne-moatukuni sihefti himboarinambo hoeirihu arihundi ranana ngiri geduhi yagodo, nga nne-moatukuni sihiri sihefti himboarinambo hoeifekoate-yefi arihundi ranai-animbo geduhi koadurumbo-koadurumbo yagodinmboe.

5

¹ Sihiri fifirihumboanefti hifi ndanihu dago ndanambe animboefti ndanana kandihoeyoani asu ngasumboani ana God ai wori hondu sunambe sihiri nningombohunda hinngimareandi ranambe-animbo nimboemboyefi. Wor ranana nindou moai worimboarundi, nga moani koadurumbo fondarinamboane. ² Hapondanana sihiri wori aboedi hamindi siheftimbo sunambeahindi nou gabudi-foareamunimbo afondaro ranahamboanefti sihiri hanafumboyefuhi hohoanimo pararihundi. ³ Sihiri rani-moatukuni aboedi ra fi ranahambo gabudafoarihundi ana, asu sihiri ngiri fi safi yangiri nimboefti. ⁴ Yini, awi sihiri haponda dago ndanambe nimboefombonefti hanafumboyefuhi afindi hohoanimoayefi. Asu sihiri rawehundi ra sihefti fi-hoeari wamindafi ra raganambo-fembo sefti hohumboyefipoani, nga want. Nga sihefti fi-hoeari simbori ra sapo hoeari hondu simbori nahurai gudifemboane. Asu rananimbo sihefti fi simboyo-randeimbi ranai aboedi yangiri geduhi nningombo ra mbisemindowambo sefti hohumboanefti. ⁵ God ai ahandihoariyu sapo sihiri yangiri semindi hefe nningombo ra didboadore masihendi. Raniyu asu ai siheftimbo Yifiafi Aboedi ra masemun. Yifiafi Aboedi masemun ranana sapo mungua aboedi moatukuni sungunambo God ai siheftimbo refemunimboayu ranahandambo weanguruhidid bidifiriyo.

⁶ Ranane sihefti fiambe nginindi tukufemun arandi. Haponda sihiri ra randihu fifirindi-humboane sihefti fi nda sihefti wori nahurai ranambe animboefti, nga sihiri Adukarindi wori ranahambo angun-anefti animboefti. ⁷ Hapondanambe sihiri moani Adukarimbo anihondumbo-rihuruhanefti animboefti. Nga nini-moatukuniyo

hoiefembo ranahambo hohoanimo pari-hu-ndühi-yefi-poani animboefi. ⁸ Sihefi hohoanimo ranai nginindü tüküfemunühane asu roana yihoefi fi nda hifi ndanihu hingife hefembo hafo Adükari-babidi ngoafi hondühi nimarimbo rananefi hohoanimoayefi. ⁹ Ranimboanefi sihiri ana ngoafi hondühi nimboefühi-ndoan-ane asu ndühi nimboefühi-ndoan-ane ra ro moani nne hohoanimo Adükari ai hohoanimoayu ra süngufembo yangiri hohoanimoayefi. ¹⁰ Munguambo sihiri Adükari ai yiboboreandi simboani ra ahandi himboahü tükündahumboyefi. Rananimbo rani-simboani sihiri fi ndarihu nimboefambe aboedi ratüpurü ratüpurimayef-ane, asu moaruwai ratüpurimayef-ane, ranimbo munguambo sihiri mamami nne-moatükuni ramarihundi simongorühi Adükari ai ndemunübui.

Nindou ai Kraisiñdi süngu Godiñdi ngunindimbofe tüküfemboane

¹¹ Ranimboane roana Adükariimbo yhimboyefühi, ahandi hoarehi nimboefühi nindou bidi-frambo hoafiyefi habodefi arihundi ahei hohoanimo botifendürani ai Adükariimbo anihondumbo-fimbohünda. God ai yihoefimbo ndore fifreamunimboani. Mare yahurai-ane sihei hohoanimoambe se yihoefimbo ndorühi fifrimbiri-himun-amboane asefi. ¹² Ro asüka siheimbo ndani hoafi hoafayefi nda se yihoefimbo aboed-ane mo yahombo-hündamboyoopani, nga se yihoefimbo hihifi-hihifi-mbeyahümuna sefimboyefi. Rananimbo asu se nindou bidi-frim-yafe hohoanimo ranahambo hihifi-hihifayei, nga nindou-yafe hohoanimo ranahambo moai hohoanimoysi se simbori hoafimbohünda hoafayahandüri. ¹³ Nindou bidi-frim ai yihoefimbo hihindi-hihindi-yomondühanemo masei. Ro hihindi-hihindayefi ana, Godimbo-hündamboane. ¹⁴ Kraisi yihoefimbo hipoambo-mareamunü hohoanimo ra yihoefi ratüpurü ranahambo hifandarandi. Ra yarihu fifirihundi nindou mamai ai nindou munguambo ranaheimbo sünguna yifimayu rani-süngunambo-animbo nindou mamami sihiri amboani yifiyefimbo nahurai-ane. ¹⁵ Ai nindou munguambo sihefi sünguna yifimayu. Rani süngumbo-animbo nindou sihiri ndarihu yangiri nimboefambe ra sihiri hohoanimoayefi süngu yangiri hohoanimoayohü hoahoangoopani, nga yowani. Nga sapo ai sihefi sünguna yifiyu mbura asükaiyu botifi mahafu ranimbo sihiri ndondühi hohoanimondefühi-animbo hahabodefomboane.

¹⁶ Rani-mayowamboane roana ngiri nindou-yafe hohoanimo ra süngundihundühi asu nindou ngorüñdi hohoanimo türüboadihu ngefi. Yini, horomboyefi sihiri nindou-yafe hohoanimo ra yarihu hohoanimoayefühi Kraisiimbo tümfoarühuri hefisi. Nga asu hapondani ana sihiri moai ahambo rani hohoanimoayahundo rihundi. ¹⁷ Himboriyei. Nindou mamai ai Kraisi-dibo anüngu ana, God ai nindou ranahambo simbori nindoumbondiri hini-ngindirübui. Wamindafi hohoanimo awarimarihoayo, nga asu simbori hohoanimo tüküfemboane.

¹⁸ Ran-moatükunü ranana God aiani nimindühiyu haya yare arandi. Horombo ana sihiri ahandi hürütümbü nindoumboyahu manimboefiyosi, nga asu hapondaniyu Kraisiñdi süngu sihefimbo God ai aboedi-aboedi-mareamuni. Raniyu asu Godiñdi hürütümbü ranaheimbo farihendürani asu ai God-babidiimbo wudi-wudifembo ratüpurü ra yihoefimbo masemuni. ¹⁹ Siheimbo ro ndarihu hoafihundüri: God ai nindou munguambo Kraisiñdi sünguyu ngunindimbore arandi. Asu ai moai nini-moatükunüyo moaruwai hohoanimoysi marihündi ranahambo hohoanimoysi shairandi, nga wani. Asu ai nindoumbo wudi-wudifembo hoafi ra hoafimbo ratüpurü masemuni. ²⁰ Ranimboanefi ro Kraisiñdi yasimondüñdi hoafi ra sahumindefi hohu hoafayefi. God ai ahandihoariyu yihoefi yasimondi süngure haya munguambo nindou ranaheimbo wudi-wudiñdahindi yahundüri arandi. Rananefi ro Kraisiñdi fondi sahumindefi hohu hoafiyahu-ndürühiya, “Awi se God-babidi hürütümbü hohoanimo ra hini-ngirihi hehi asu wudi-wudiyahi,” sefi hohu hoafiyefi arihundi. ²¹ Kraisi ai moai moaruwai hohoanimoysi randi. Nga asu God aiyu sihefi-mayo moaruwai hohoanimo ra ahandi wani semündi manandeandi. Raniyu asu Sisas ai nindou moaruwai hohoanimoysi yumbü nou tükümeñfiyu. Sihefimboya, ai wambo-so nimboeimbo wandi nginindünambo Godiñdi nindoumboyahi moani aboedi mbumundi safi mbinimboei-amboane yahuhayamboyu ai rani-moatükunü ra ramareandi.

6

¹ Ro God-babidi nginindü nimboefombo ratüpurüyefi rihundeimbi-ane fi nda siheimbo hütü-hoafihundüri, “Sapo se Godiñdi-mayo hipoambo hohoanimo masahümündi-ane, nga asu se rani-moatükunü ra moani-yeimbündühümboyei,” asefi. ² God ai yare hoafiyuhü yahuya, “Rani si hamindi hondü ro sihei hoafi himborimayahü. Asu siheimbo ro aboedambofe-ndürimboayahü rani si tüküfeyoambe mafariheheandüri,” mehu. Se hoafi

ra hĩmboriyei! God ai siheimbo fehefembo aboedi si-ane tũkefeyo. Hapondanana God ai siheimbo aboedambo-fendũriĩmbo yahumboani.

³ Roana nindou bidĩfirĩ ai yihoefĩ ratũpuri ranahambo moaruwai-ane mbĩseimboyei sefi hohumboanefi. Asu ro ngĩrĩ nindou ranahei hĩmboahũ moaruwai ratũpuri randĩhundanĩ ai hoediĩhindũhĩ ranana moaruwai hohoanĩmoane mbĩsei. ⁴ Nga roana Godĩndĩ ratũpurĩmbo nindoumboyahũ nĩmboefombo wambo, asu muĩguambo si aho ra yihoefĩ aboedi ratũpuri rani-yaĩgĩr-ane muĩguambo nindou ranaheimbo yaĩhu nafuiyahundũrĩ arĩhundĩ. Rananefĩ asu roana nĩne tĩĩĩrĩfo yihoefĩmbo-so tũkefeyoane, asu afĩndĩ hohoanĩmo tũkefeyoane, ra moanane sefi hohu ngĩnĩndĩ anĩmboefĩ. ⁵ Nindou ai yihoefĩmbo hariyahũmuni, karabusĩrĩhimuni, asu mamĩ afĩndĩ gugurĩhi mburĩhũ moaruwaimbo-rĩhimuni arĩhundĩ. Asu ro gedũhĩ ratũpurĩmayefĩ hefi raniyefĩ ndofe apo, sesi, sesi rarakoateyefĩ arĩhundĩ. ⁶ Asu ro sũrũhoeimbĩ hohoanĩmoyefũhĩ yihoefĩ Godĩmbo fĩfirĩfe ra ndorĩhu kĩkĩrĩrĩthumĩndefĩ arĩhundĩ. Yifiafĩ Aboediĩndĩ ngĩnĩndĩ ranai yihoefĩ fiambe nĩmarowohũyo asu ro nindoumbo aboedi ndondorĩhundũrĩ arĩhundĩ. Asu ro nindou ranaheimbo Godĩndĩ ratũpurĩyefĩ-rĩhundeimb-ane fi sefi hohu nafuiyefĩ arĩhundĩ. ⁷ Ro Godĩndĩ ngĩnĩndĩnambo nĩmboefomboanefĩ asu ahandĩ-mayo hoafĩ hondũ ra hoafĩyefĩ arĩhundĩ. Ro mbumundĩ hohoanĩmo ra yifiarĩ, nĩmĩnehoarĩ nou sahumĩndefĩ hohumboanefĩ anĩmboefĩ rani-moatũkuni ra raniĩnambo yifiarĩyo rambohũnda.

⁸ Nindou bidĩfirĩ ai yihoefĩmbo didĩboado-rĩhimunũhĩ aboed-anemo sei, asu bidĩfirĩ ai yihoefĩmbo moaruwai-anemo sei arĩhundĩ. Bidĩfirĩ ai yihoefĩmbo amonĩgonĩ hoafĩyahũmuni, nga asu bidĩfirĩ ai nindou bidĩfirĩramboya, aiana aboedi ratũpur-ane ratũpuremo sahumũnĩ arĩhundĩ. Bidĩfirĩ ai yihoefĩmboya, aiana wosĩhoaforĩ hoafĩyomorundeimb-anemo sahumũnĩsĩ, nga asu roana hoafĩ hondũ rani-yaĩgĩr-ane hoafĩyefĩ arĩhundĩ. ⁹ Ro Kraisiĩndĩ hoafĩ sahumĩndefĩ hefi-rĩhundeimb-ĩmayefĩ ra nindou bidĩfirĩ ai moai fĩfirĩhimuni, nga asu afĩndĩ ai se rananemo sei hehi fĩfirĩrĩhimuni. Roana nindou ndeara yifĩmbo yaĩgĩrĩyefĩsĩ, nga asu awi aboedi yaĩgĩrĩ anĩmboefĩ. Yihoefĩmbo tĩĩĩrĩfo masemuniyosĩ, nga asu awi ro moai moaruwaimbo-yahundĩ. ¹⁰ Ro afĩndĩ hohoanĩmoyefĩ arĩhundĩyosĩ, nga asu muĩguambo si ra hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyefĩ arĩhundĩ. Ro nindou moaruwai safĩ anĩmboefĩsĩ, nga awi ro muĩguambo nindou ranaheimbo afĩndĩ moatũkuni aboedi sahundũrĩ arĩhundĩ. Ro nindou kikiĩkoate-ayefĩsĩ, nga asu ro napo afĩndeimbĩ nahurai-ayefĩ.

¹¹ Wandafĩ mamĩ Korinĩhundĩ, ro siheimbo hoafĩ nda hĩmboahũ hoafehundũrĩ. Ro siheimbo yihoefĩ ngũsũfoambe afĩndĩ hamĩndĩ hohoanĩmo-ayahundũrĩ. ¹² Roana siheimbo hohoanĩmo kikiĩrĩthumĩndefĩ hĩmboyefũhĩ-yefĩpoani, nga asu kikiĩrĩ seane yihoefĩmbo moai yahurai hohoanĩmoyahũmuni. ¹³ Ro haponda siheimbo wandĩ nĩmorĩmbo nou hoafehandũrĩ: Sihei hohoanĩmo ra yihoefĩmbo ngũsũfo pandĩhimunĩ sĩmborĩ ro siheimbo rawehundĩ nou.

Siĩrĩ ana Godĩndĩ wor-ane fi

¹⁴ Godĩndĩ hoafĩ anĩhondũ-mbofekoate nindou rani-babĩdĩmbo ana se mamĩ ngeimboyei, nga yowanĩ. Nũngundĩne mbumundĩ hohoanĩmo asu hohoanĩmo moaruwai ra mamambemandĩnea? Nũngundĩne si-ane asu nĩmb-ane ra mamĩ manĩmbafea? ¹⁵ Nũngundĩne Kraisi-ani asu Satan-ani ai hohoanĩmo mamĩ sũngumandĩnea? Asu nũngundĩne nindou ai Kraisiĩmbo anĩhondũmborĩrĩ-randeimb-ani asu nindou ai ahambo anĩhondũmbofe-koateyu-randeimbĩ ranai hohoanĩmo mamĩ sũngumandĩnea? ¹⁶ Nũngundĩhu Godĩndĩ worĩ ra sanendi kabomo worĩ rani-dĩbo mamambemandĩfepĩra? Nga siĩrĩ ana God Yaĩgĩrĩ Nũngumbũ ahandĩ wor-ane fi! God ai ahandĩhoarĩ hoafĩyuhũ yahuya, “Ro wandĩ worĩ ra wandĩ nindou rani-babĩdĩ worĩmbondĩhĩ mbundĩha ahei mbusũmo nĩmandĩmboyahĩ. Rananĩmbo ro ahei Godĩndahanĩ asu ai wandĩ nendi-ndeimboyei,” mehu. ¹⁷ Raniĩmboane asu Adũkarĩ ai hoafĩyuhũ yahuya,

“Se aheimbo hĩnĩngĩndĩhindũrĩ hehi sepoanĩmbo ngei nĩmandei.

Nga asu se moaruwai hohoanĩmo ra randĩhimboyei.

Nga rananĩmbo asu ro siheimbo wandĩhoarĩ ndahamĩndĩharũ-mboyahĩ. *Aisaia 52:11*

¹⁸ Rananĩmbo asu ro sihei apembondahe nĩmboahani, asu se wandĩ nĩmorehĩ asu nindoweniĩhĩ nĩmorĩmbondahi nĩmboeimboyei,” *2 Samueĩ 7:14*

Adũkarĩ Muĩguambo Ngĩnĩndĩ Hifandandembĩ ai ramehu.

7

¹ Wandafî mamî, Godîndî-mayo hoafî ndanana sapa sihefîmbo hoafiyu masîhendane. Rani-mayowamboane awi sihirî Godîmbo yîhîmbondefûhi, sihefî fiambe-ane asu hohoanîmoambe-ane nîne moaruwai hohoanîmo ra hîhîngîndîhu hohu moanî aboedî sûrûhoembî yangîrî hamîndî nîmboefomboane.

Korinîhündî ai ngor-süngumarîhîndî ranahambo Por ai hîhîfi-hîhîfi-mayu

² Se wambo sihei ngusûfoambe hohoanîmo pandîhindîrî. Roana moai nindou ngorûmbo moaruwai hohoanîmoyahando rîhandî. Asu ro moai nindou ngorûmbo moaruwai hohoanîmo süngufembo yarîhe rîhandî. Moai ro nindou ngorûmbo tîkai hoafîyahandowohü asu ahandî napo kiahe hûsîhamîndî rîhandî. ³ Ro sihei wamî papîfendürî hoafomböhünda ndarîhe hoafîyahühi-yahîpoanî, nga wanî. Nga horombo hoafîmayahî nou siheimbo ngusûfoambe pandîhurî ngefombo yîfîndemboyeftî. ⁴ Ro siheimbo weindahî nda hoafehandürî. Roana siheimbo hîhîfi-hîhîfi nafîrîhamîndî-harûmboanahî! Wambo-so tînjîrîfo afîndî tûkefeyo-amboani, asu ro siheimbo hohoanîmo-yahandürîhî, asu wandî ngusûfoambe hohoanîmo fufurîfoareandîranî ranîmbo ro afîndî hîhîfi-hîhîfiya arîhandî.

⁵ Horombo ro siheimbo hîhîngîrîhundürî hohu Masedonia hîfîhü hefî tükûmehundî amboa ranîhü ro moai fi harîhu nîmarefî, nga wanî. Nga ranîhü ana yîhoefîmbo-so tînjîrîfombü hohoanîmo afîndî ranai tükûfeyowohüyo, nindou ngorû-babîdî simborî hoafîyefühîyefî ngusûfoambe yîhîmbomaramunî. ⁶ Nga awi God ai nindou düdi ai tînjîrîfombü hohoanîmo ahandî fiambe tükûfeyoanî aboedî fufurîfoare-randeimbani. Ranîyo ranî-sîmboanî God ai Taitusîmbo koamarîheira yîhoefîmbo-so süni tükûmefiyuwa asu yîhoefî ngusûfoambe fufurî-mafoareamunî. ⁷ Ai yîhoefîmbo sowana masûnu ranîmbo yangîrîyefîpoanî ramehundî, nga se ahambo sapa ngusûfoambe dîdîboado-marîhorî hoafî ra semündü süni hoafîmemun-amboyeftî asu yîhoefîmbo God ai ngusûfoambe fufurîma-foareamunî. Taitus ai yîhoefîmbo hoafîmemunî sapa se wambo hoefendîrîhî mamî hohoanîmo süngufembo afîndî hohoanîmomayei asu se wambo fehendîrîmbo sei hehi hohoanîmoayei habodei. Asu ranîmboanahî ro hîhîfi-hîhîfayahî habodîhî.

⁸ Ro pas siheimbo parîhe koamarî-heheandamboyeftî se moai hîhîfi-hîhîfiyeisî, nga asu ro moai ranîmbo afîndî hohoanîmoyahî. Horombo ana ro afîndî hohoanîmoyahîsî, nga hapondanî ana aboed-anahî. Ro fîfirîheandî, pas ra siheimbo afîndî hohoanîmo mbasagadürîsî, nga ranana moanî bodîfoahü yangîrî-ane. ⁹ Haponda ro hîhîfi-hîhîfayahî se afîndî hohoanîmomayei ranahambo-yahîpoanî, nga afîndî hohoanîmo ranai sihei hohoanîmo ra aboedî ngorû-süngumareandûra aboedî hohoanîmoayei ranîmboanahî hîhîfi-hîhîfayahî. God ai ahandîhoarî randürî siheimbo afîndî hohoanîmo ra masagadürî, nga ranîmboyo asu wandî-mayo hoafî ranai moai siheimbo moaruwaimbo-reandürî. ¹⁰ Wanî, nga afîndî hohoanîmo God ai siheimbo rareandürî arandî ranana se ngorû-süngurîhindanî asu ai siheimbo aboedambofe-ndürîmboayü ranîmboane rareandürî arandî. Ranîmboane se ranahambo afîndî hohoanîmoyo hoangopooanî. Nga hîfî ndanîhündambo afîndî hohoanîmo ranai nindoumbo moaruwaimbore arandî. ¹¹ God ai siheimbo afîndî hohoanîmo masagadürî ranînamboyo siheimbo aboedî hohoanîmo tükûmefeyo. Afîndî hohoanîmo ra siheimbo botîmareandûra se botîyahi sihei hoafî ra dîdîboadofembo hohoanîmomayei. Asu nindou ai moaruwai hohoanîmomayu ranahambo ngîndîndî hoafîmayahündo asu se Godîmbo yîhîmboyeftî marîhündî. Asu se wambo nîmai hoafendîrîmbo hohoanîmomayei. Asu nindou moaruwai hohoanîmomayu ranahambo tînjîrîfo saimbo hohoanîmoayei habodei. Ranîyo asu sihei hohoanîmo ra yare weindahî tükûmefeyo: Asu seana siheihoarî hütîyeipoanî.

¹² Ro horombo pas ra siheimbo parîhe koamarîheheandîsî. Nga asu roana moai nindou moaruwai hohoanîmomayu asu ngorûmbo moaruwaimbo-marîrî ranahambo hohoanîmo-yahahüyoanî hoafîyahî. Se yîhoefîmbo hohoanîmoehûmunî habodei ra God ai siheimbo nafuimböhünda ro pas siheimbo parîhe koamarîheheandî. ¹³ Ranane asu sihei ranî hohoanîmo sünguyo yîhoefîmbo ngusûfoambe afurîmareamunî.

Ro ngusûfoambe afurîhu kürîhu mamarefî yangîrîyosî, nga asu ro hîhîfi-hîhîfi-mayefî amboanî. Sapo munjumbo se Taitusîmbo hîhîfi-hîhîfi-yahündowohü dîdîboado-marîhorî ranîmboyo ai-amboanî hîhîfi-hîhîfi-mayu. ¹⁴ Ro Taitusîndî hîmboahü siheimbohünda borîmayahî asu se ahambo aboedî hohoanîmomehündo ranîmboyeftî se moai wambo amooanîngîyahündîrî. Roana siheimbo moanî anîhondü hoafî hondüyo hoafîyahandürî marîhandî. Ranî-süngumboyo siheimbohünda Taitusîmbo borîmayahî ra anîhondümayo. ¹⁵ Taitus ai siheimbo sowahî tükûmefiyuwa se yîhîmboyeftî hîhamîndarîyeftî ahambo masahorîmîndei. Ranîyeftî asu munjumbo se ahandî hoafî

ra süngumar+hindí. Se ahambo ramar+horí ranímbo hohoan+moyuhúyu ai síheimbo afíndí hohoan+mo-marandürí hu. ¹⁶ Ro fífrí+heamboanahí se aboedí hohoan+mo raní yangí+rí süngundíhi ngeimboyei. Nga ranímboanahí ro síheimbo hí+hífí-hí+hífí nafaríhamíndí+handürí.

8

Godíndí nendí fehefembohúnda kakí gugurímaríhindí

¹ Wandafí mamí, ro síheimbo Godíndí hípoambo aboedí Kraisíndí nendí Masedonia hífhü amarei aheimbo masagadürí ranahambo hoafíndahundürí sefomboaneffí. ² Aheimbo-so tíjírífo afíndí tüküme Feyondüra ai moaruwai napo-koate manímboeiyosí, nga asu ai afíndí hí+hífí-hí+hífíyeihí Godíndí nendí bídífrí ranaheimbo faríhefendürímbohúnda kakí gugurímaríhindí. ³ Raní-moatükuní ra ro fífrí+he heheamboanahí síheimbo weindahí nda hoafayahí. Ai kakí nüngunümbíyo saimbo masei ra masehündüríyosí, nga asu raníwamí bídífrí paríhi mburíhümboyei masahündürí. ⁴ Godíndí nendí Sudia hífambe amarei ranaheimbo faríhefendürímbo sei hehi ahei hohoan+monambo yangí+rí yíhoefímboya, se ranahambo yíní yahomondan-anímbo randíhu sei hehi hoafímehümüní habodei. ⁵ Horombo ro ai kakí dígegimboyei sefí hohu hohoan+momayefí. Nga asu ai moai raní yangí+rí raríhindí. Boatei ai Adükaríndí yifí+rí ra süngufembo hohoan+momayei asu mare Godíndí hohoan+monambo yíhoefí yifí+rí ranamboani süngufembo hohoan+momayei.

⁶ Horombo Taitus ai hípoambofe hohoan+mo ra síhei mbusümo botímareandí. Raníyefí asu ro ahambo raní ratüpürí ra mando rando ngafí moendíndowandí sefí hohu hüti-hüti maríhurí. ⁷ Munğambo moatükuní se yaríhi aríhündí ranana aboedí hamíndane. Síhei aníhondümböfe hohoan+mo, síhei sürühoeyoweimbí hoafí, síhei fífrí+fe, síhei Godíndí ratüpürímbo yifí+rí hohoan+mo, asu yíhoefímbo ngusüfo pefemuní hohoan+mo, munğambo ra aboedí safane. Mandíhi yahurai hamínd-anímbo nindou fehefendürímbo kakí guguríndíhindí asefí.

⁸ Ro síheimboya, “Se randíhindí,” saheheambo-yahípoani, nga waní. Nga nindou bídífrí ai aboedí ratüpürí ranahambo refembo sei hehi hohoan+moayei habodei asu ro síhei hohoan+mo ra ai hohoan+moayei nou hohoan+mombayeyiyo, asu nüngumbehi sahehea moaní yaríhe hoeiarí+heandí. ⁹ Seana síhefí Adükarí Sisas Kraisíndí hípoambofe hohoan+mo ra fífrí+hímboane. Aiana munğamoatükunímboyanüñgu, nga asu síheimbo faríhefendürímbo ranímboyanüñgu ai nindou moaruwai napokoate nahurai tüküme fíyu. Se munğambo aboedí moatükuní afíndeimbímbe yeia yahuhayamboyanüñgu ai nindou napokoate nou manüñgu.

¹⁰ Haponda wandí hohoan+mo-ane nda síheimbo hoafehandürí. Ngörü hímban+fíhíyo se nindou fehefembo kakí gugurífe ratüpürí botímaríhindí. Nga asu se raní ratüpürí ra refembo boatei hohoan+momayei. ¹¹ Se ratüpürí botímaríhindí ra haponda moendíndíhindí. Horombo seana ratüpürí ra refembo hohoan+momayei habodei. Yahurai-anímbo hapondaní amboaní níne kakí engoro ranambo ratüpürí ra moendífembo amboaní hohoan+mondeí habodei. ¹² Nindou ai níne-moatükuní akídouyo, adükaríyo, nindou ngörümbo saimbo hohoan+moyuhú asíhendí ra asendí ana, Godíndí hímböahü aboedane. Asu kakí akídouyoweimbí ai kakí akídou asendí ana, Godíndí hímböahü moaruwaiyopoani.

¹³ Roana se tíjírífo sahümündí nímareianí asu bídífrí ai aboedí mbímari samboyahípoani, nga se munğambo mamí ndoríhi mbímarei samboanahí. ¹⁴ Hapondanambe ana síhei-mayo afíndí napo ra nindou bídífrí ai mbonímboaríhümündí ranaheimbo fehefendürímbo ra aboedane. Ranímbo-anímbo asu se-amboa mbonímboaríhümündí ana, asu ai afíndí dígegingündí amboaní síheimbo mbífaríhe-híndüramboane. Raní hohoan+mo sünguaríhind-anímbo munğambo mamí ndondíhi nímandeimboyei. ¹⁵ Godíndí hoafí yare hoafiyowohú yahoya, “Nindou düdi ai afíndí sesí asemündü ana, ai ngírí afíndí fondaní dígendí. Nga nindou düdi ai akídou sesí asemündü ai-anímbo ngírí mbonímbondamündü,” meho.

Por ai kakí gugurí fembohúnda nindou Korinámbo koamaríhepurí

¹⁶ God ai Taitusímbo hohoan+mo botímaríra maríhu ro hohoan+moayefí nou hohoan+momayua ranímbo ro Godímbo hí+hífímaríhüní. Ai-amboaní síheimbo faríhefendürímboani hohoan+moayu. ¹⁷ Ro ahamboya, ai ho síheimbo fehefendürímbo yifí+rímayefísi, nga ai ahandí hohoan+monambo síheimbo sowana masüfu. ¹⁸ Asu rananeffí ro yíhoefí wandafí mamí Taitusíndí süñgu koaríthehura asühüfaní. Munğambo Kraisíndí nendíyei hímböahü nindou ndanai ana aboedí hoafí hoafímbo ra ndürímbani. ¹⁹ Asu raní yangí+ríyopoani, nga ro nindou fehefembohúnda hahabodefühí ratüpüríyefí

arihundĩ, asu Kraisiñdi nendi ai ahambo ro-babidi hombo amboani koamarihohori. Ro rani ratupuri rawarihundi ra Godindi nduri aboed-ane yahombohunda ro nindou fehefendurimbo hohoanimoayefi ra aheimbo nafuyiyo-ndurimbohunda.

²⁰ Kaki afindi masihendi ra ro hifandimbo ranahambo nindou ai hoafindei habode-imboyei sefimboane ahinnyefuhi nindou ra sahurimindefi ahefi. ²¹ Roana aboedi mbumundi ratupuri hohoanimo ra Adukarindi himoahü yangiri ndofe refembo hohoanimoayefuhi-yefipoani, nga munguambo nindou ahei himboahü kameih-anefti refembo asefi.

²² Ranimboanefti asu ro yihoefti wandafi nda ahafandi süngu koararihهوري. Ro ahambo afindimbo ratupuri ra refembohunda yarihuri hoeirihurane, asu ai rani-moatükuni refembo yahuhaya ngusüfo pamareandi. Hapondani ana se mbumundi ratupuri hohoanimo rani yangiri süngumbirihinda yahuhayamboani nginindi anihondumbo-areandi. Ranimboane asu ai rani-moatükuni ranahambo refembo ra ngusüfo parareandi. ²³ Taitusimbo se randihori ffindihori. Aiana wandi wandafiyu haya, asu siheimbo farifehe-ndurirambo ro mamı ratupuriye-rihoandeimb-ani. Nga asu yihoefti wandafi yimbu ranahafanımbo-anımbo se randihi ffrıñdihıprı: Nindou yimbu aiana Godindi nindouyei ratupuri ratupuriyafani rıñandühi asu ai ahafandi ratupuri ranınambo Adukarımbo nduri adukarımbo-ani safani-rınandeimb-anafani. ²⁴ Se ahafanımbo sihei hıpoambofe hohoanımbo ra nafuindahıprı. Rananımbo asu Kraisiñdi nendi munguambo ranai sihei hıpoambo hohoanımbo asu ro siheimbo moani borı yangiri borıyefuhi-yefipoani ra ndorihı ffrımbırıhind-amboane.

9

Godindi nendambo farihefembo kaki gugurıñdihimboyei

¹ Godindi nendambo farihefembo kaki gugurıhi arihundı ranahambo se ffrıñhimboaneı. Nga ranımayowamboane asu ro ngırı siheimbo asukainda pas pandıhe koandıheheandi. ² Ro ffrıhearımboanahı sihei hohoanımboane nindou ngorımbo fehefembo hohoanımoyei ra. Nga ranımboyahı ro Masedoniayeı himboahü siheimbo borımayahanduri. Ro aheimbo rarıhe hoafıyahandurıhi sahiya, “Ngorü himbanfihıyo wandafi mamı Akaiia* hıfhü amarei ai ranı ratupuri ra süngufemboane sei hehımbomayei,” masahi. Raniyei asu se ranı hohoanımbo botıfembo hohoanımomayei hoafı ra himborıyei hehi asu ranı-moatükuni ra ai-amboanı refembo sei hehi ngusüfoambe botımareanduri. ³ Ro siheimbohunda borımayahı ra hoafı yangiri tükufembo moeisahı. Nga se farifehe-mbohunda kaki ra nafıñdihımıñdi nımandei, nga ro nindou ndanahambo hoafımayahapuri. Ro ranahambo hohoanımoya hoeirıheanda mayowamboanahı asu ro wandafi mamı ngımı ndanahamumbo siheimbo sowana koandıheheapura dıfomboemo. ⁴ Ro anihondumbo-rıhımoanefti se nıne-moatükuni sairambo ra nafırıhımıñdi mbamarei. Asu Masedonia ai ro-babıdi kosımo hoeirundurani, se nafemıñdi nımarıkoate-ndeiani, ro amoanıñgi-ndemboayefı asu se-amboanı amoanıñgi-ndeimboyei. ⁵ Ranimboanahı ro hohoanımoya hoeirıheanda mayoa asu wandafi mamı ngımı nda boatei siheimbo sowana mbıkosomonda sahehea hohoanımoyahı habodıhi. Rananımbo asu ai dıfomo siheimbo-so tükundafu siheimbo fandıhındurı mbundu sapa se nıne-moatükuni saimbo masei ra dıdıboadondıhi dıgehindı. Rananımbo asu ai randu ffrıñdımboemo ranı-moatükuni sihei hohoanımonambo masıhehindı, nga ro sihei-mayo moanı sahumıñdefuhi-yefipoanı.

⁶ Wandafi mamı, se randıhi ffrıñdıhındı: Nindou düdi ai nıni-moatükuni mangırıyo akıdou safı hıfareandi ranai ana süngunambo ranahandambo sesı safı ra akıdou ndemıñdımı. Nga asu nindou düdi ai mangırı adukarı hıfareandi ranai-anımbo sesı ranahandambo adukarı hıñındowa ndemıñdımı. ⁷ Nindou munguambo mamanı se sihei ngusüfoambe hohoanımondeı hoeıñdıhındı-anımbo, asu se rani-moatükuni saimbo masei ra moanı ndehındı. Nga asu nindou mamı ai ahandı ngusüfoambe moaruwaimbo-nderühi ranı-moatükuni saimbo ranahamboya, nindou ai wambo hıti-hıtimarındır-amboanahı ro wandı ranı-moatükuni ra maseheandı mbısımbı. Nga wanı. Nga God aiana nindou hıñıfı-hıñıfıyuhü moanı saimbo yangırı hohoanımoyu ranahamboanı hohoanımoyu pararırı. ⁸ God aiana siheimbo munguambo afıñdi aboedi moatükuni ra dagadurani asu se aboedi moatükuni afıñdeımbı-ndeimboyei. Rananımbo munguambo sı aho ra mbonımboe-mıñdıkoate afıñdi dıgehimboyei asu nindou farıhefembo ra afıñdi yagodomboe. ⁹ Godıñdi hoafı ranahambo yare hoafıyowohü yahoya,

* 9:2: Korin ngoofti ai Akaiia hıfhıhe-ane anggo.

“Nindou düdi ai nindou napo-koate-mayeí aheimbo warambe kíkíhemíndíkoate-ayu
ra nindou ahurí bubufoareandí nahurai-ani.
Ahandí mbumundí hohoanímo ranai koadürúmbo-koadürúmbo yagodímboe,” *Buk Song*
112:9

meho. ¹⁰ God ai sesí manggírí nindou núbüríra-randeimbí ranahambo sagado asu
mamí karambo sesí sesímbo sagadürí arandí. Ranímbo-hündambo-anímbo asu God ai
síheimbo afíndí moatükuní dagadüraní asu se dígehi hehi ahandí nendí ranahaimbo
fandíhehi-ndürímboyei. Rananímbo síhei fehefembo hohoanímo ranai afíndí hamíndí
tükündí femboe nindou núbürámbeahíndí moatükuní hífireanda afíndí hísayo nou.
¹¹ God ai síheimbo afíndí aboedí moatükuní dagadüraní asu se munjgambo sí warambe
kíkíhemíndíkoate ndehimboyei. Rananímbo asu síhei-mayo kakí aheimbo asehindí
yíhoefí waríhü ra ndahümündí hehi asu Godímbo híhífí-ndíhorímboyei. ¹² Se raní
ratüpürí rawaríhíndí ra Godíndí nindou ranai níne moatükuní mbonímboaríhümündí
ranahambo faríhefe-ndürímbo yanggíríyopoaní, nga ai raní-moatükuní ra hoeiríhindíhí
Godímbo afíndí híhífímberíhorambo kameihane. ¹³ Raní ratüpürí se rawaríhíndí
ranana síhefí wandafí mamí ranahaimbo faríhefe-ndürímboane, nga asu rananímbo
raní-moatükuní ranai weindahí hamíndí tükündí femboe. Rananímbo asu wandafí
mamí ranai randíhí fífíríndíhindímboya, seana Kraisíndí aboedí hoafí ranahambo
ndoríhí süngurí-híndíhaneí mbí sahündürímboyei. Asu munjgambo nindou se aheimbo
kakí síhei hohoanímonambo yanggírí warambe kíkíhemíndíkoate asehindí ranímbo ai
raríhí hoeiríhíndí waní asu ai Godíndí ndürí ranahambo aboed-ani mbísei-amboane.
¹⁴ Rananímbo Godíndí hípoambo hohoanímo síhei flambe amaro ra ai hoeimberíhíndí-
amboane. Rananímbo asu ai síheimbo hohoanímo-ndühíndüríhí amboaní asu ai
Godímbo síheimbohúnda dídíbafímbe-yahúndowamboane. ¹⁵ God ai moaní aboedí
hamíndí moatükuní masemuní ranahambo nggírí síhírí wudípoapondíhu nímíndí hoafí
ra wataporímbo-ndíhúndí, nga ahambo híhífí yanggírí híhífíndíhurímboane.

10

*Nindou ai Porímboya aiana Kraisíndí hoafí semündü hu-randeimbí hondüyupoaní
masei ranahaimbo símborí hoafímayu*

¹ Nindou bídífirí ai wamboya, “Por ai ro-díbo nünjgambe afure manünju,
nga ai-poanímbo nünjgambe raní-símboaní yanggírí yíhoefímbo pasambe ngíníndí
hoafíyumuní marandí,” aseí. Ro Por-anahí haponda wandíhoarí pas ndanambe
síheimbo Krais ramefíyu nou hímboarí hoafendahü hípoamboríhearíhí hoafaya-
handürí. ² Ro síheimbo nggíníndí hoafímbo moeisahí, nga se wambo amongoní
hoafíndeianí ana, asu ro síheimbo-so dügühaní síheimbo nggíníndí hoafíndamoyahí.
Nga nindou dídíyei ai wamboya, aiana hífí ndaníhündambo hohoanímo ranane süngware
hu aseí ranahaimbo-anímbo ro yíhímbokeate nggíníndí hoafíndaha-ndürímboyahí. ³ Ro
nindou yanggírí-anefísi, nga asu ro moai nindou-yafe hohoanímo sünguríhündíhí yí-
fiaríyefí ríhúndí. ⁴ Munjgambo yífiarí nímnínehoarí sahúmní-ndefímboayefí ra hífí
ndaníhündambo-yopoaní. Nga wantí. Nga ranana Godíndí-mayo nggíníndí yífiarí
nímnínehoarí-ane. Ranana hürütümbü nindou-yafe nggíníndí hífínambondeamboe.
Ranamboane wosíhoaforí hohoanímo ra raguanambo-aríhúndí. ⁵ Asu níne-moatükuní
ai Godímbo fífírímbo-mayo ranahambo nafí gürareandí ra hífínambo-ndíhúmboyefí.
Asu munjgambo síhefí hohoanímo kíkíhírí-hümündéihí Kraisímbo yanggírí hohoanímo
pambíríhínda asefí. ⁶ Se Kraisíndí hoafí raní yanggírí süngundíhí mbundíhúmbo-anímbo
asu sehúndí bídífirí ai süngufekoate-ayeí ranahaimbo tínjümbí hohoanímo ndahu-
ndürímboyeí.

⁷ Seana níne-moatükuní hoeiaríhíndí ranahambo wudípoapondíhí türüboadíhí ho-
hoanímondeí. Nindou mamí ai hoafíyuhüya, roana Kraisíndí nindou hond-anahí
ehu ana, awí ai rande wudípoaponde hohoanímondúhü ro-amboaní ai rawefíyu nou
Kraisíndí nindou-anefí mbeyahu-wamboane. ⁸ Síhei aníhondümböfe hohoanímo ra
nggínemíndí-ndürímbo-hündamboyu Adúkarí ai yíhoefímbo ndaní ratüpürí nda mase-
muní. Raní-moatükuní ranana síheimbo moaruwaimbofe-ndürímbo-yopoaní. Nga
asu ro ndaní ratüpürí ranímbo wandíhoarí akídou borayahí ana, asu ranímbo ro
moai amoaníngíyahí. ⁹ Se randíhí hohoanímondeihíya, “Por aiana ahandí pasambe
hoafí ranímbo yíhímboaramuní,” mbíseimboyeí. ¹⁰ Nindou bídífirí ai randíhí
hoafíndeihí anímboya, “Poríndí-mayo pas ranana tínjümbí saf-ane. Nga ai síhefí fíkímí
nünjgumbo ana, ai hímborí hoafendí safí nünjgumbo asu hoafí ahandí ra ndoríhefekoate-
ane,” sei aríhúndí. ¹¹ Nindou düdi yahurai hoafíyu arandí ranai ana rande ndone
hohoanímondúhí türüboadeandí. Ro anguní nímböefímbo pasambe hoafayef-ane,

asu siheimbo-so ranihü nimboeffimbo hoafehundür-ane, raní moatükuní ra ngorü-poanímboypoaní, nga waní.

¹² Roana ngirí yihoeffihoarí yihoeffí fi ra simongoríndíthuhoeindíthundí nindou bídífírí ai ahamundí fimbo borayomo nou. Nindou ranai ana moaní ahamundí hohoanímonambo yangír-anemo ai ahamundíhoarí ngorü ahandí hohoanímo ra ngoründí-mayo hohoanímo ranífihi simongoru hoeiru arundi. Yahurai nendí ana fífírífekoate-anemo! ¹³ Nga asu ro yihoeffí fimbo ana ratúpuri yihoeffí ranahambo simongorí ra ngasündífe hefe boríyo ho ranahambo moei asefi. Nga níne-moatükuní ratúpuri God ai yihoeffimbo masemuní raní simongorühí anímbo ngemboeyefí siheimbo-so ratúpuriámbo kameihí amboaní. ¹⁴ God ai yihoeffimbo ratúpuri masemuní raní hoarehí se anímboei. Raní-símboaní ro siheimbo sowahí tüküyahundühí Kraisíndí Aboedí Hoafí ra sahumíndefí hohu siheimbo hoafímehundürí. Ranínambo God ai yihoeffimbo ratúpuri masemuní raní yangírí süngumaríhundi. ¹⁵ Roana moai God ai ratúpuri nindou ngorümbo masagadürí ranahambo boríyefí hefi ríhundi, nga waní. Nga roana síhei aníhondümbofe ranai ngoaní asu ro síhei mbusümo ratúpuriámbohünda God ai raní ratúpuri masíhendí ra refeyowaní aboedí adúkarí tüküfembo ranahamboane aníhondümbo hímboyefí. ¹⁶ Rananímbo asu ro aboedí hoafí ra ndahumíndefí nindou bídífírí síhei hífi daboadaní amarei ranahambo hoafínda-hundürímboeyefí. Asu ro ngírí nindou ngorü ai ratúpuriímayu ranahambo boríndefí.

¹⁷ Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi ai borímbo hohoanímoayu ana, moaní Adúkarí ai níne-moatükuní ramareandí ranahambo yangír-anímbo borímbyuwamboane,” meho. ¹⁸ Nindou düdi ai sápo níne-moatükuní ramareandí ranímbo ahandíhoarí borayu ana, Godíndí homboahü ndürímbüypoaní. Nga asu Adúkarí ai nindou daboe ndürímb-ani ehu ana, nindou ranai ndürímb-ani.

11

Por ai se Kraisíndí hoafí wosíhoaforí hoafíyomo-rundeimbi ahamundí hoafí hímboríyo-poaní mehu

¹ Awi se wambo raríhi híningíríhíndíraní-anímbo asu ro híhíndí hoafí hoafínda. Nga se wambo híningírí-híndírímboaneí. ² Awi ro ngusúfo pararíheandürí God ai síheimbo ngusúfo parareandürí hu nou. Seana moaní nímorehí yíhoarífi hamíndí nindowenihí mamí ranahambo yangírí segodombo sei hehi díboníyei híningíríhíndí nahurai-aneí. Nindowenihí mamí ranai ana Kraís ranani. ³ Sapo amoaírí tíkai hoafí fífíreandeimbi hamíndíyo haya Ifímbo tíkai hoafímendo ranahamboanahí ro afíndí hohoanímoayahí. Síheimbo-so amboa hohoanímo yahurai tükündí fendüraní, asu síhei Kraísímbo hohoanímo aboedí ngusúfo pamaríhorí ranai moaruwaimbo-ndífemboe saheheamboanahí ro yíhímboayahí. ⁴ Nindou bídífírí ai síheimbo-so tüküyafu Sísas sápo ro bokaríhehu aríhundi ranahamboemopoaní, nga ngorü-poanímbo Sísas ranahambo bokaríhou rundúhanemo. Asu se ngorü-poanímbo yífíafí masahümündí, nga ro Yífíafí Aboedí ranahambo hoafíyefí aríhundiypoaní masahümündí. Asu se ngorü-poanímbo aboedí hoafí-ane sahümündí aríhundi, nga aboedí hoafí ro sínefi hoafiyahundürí maríhundi raníyopoaní. Nindou bídífírí ai raní hoafí ra hoafíyomondüraní asu se raríhi híningíríhípuraní yahurai hoafí ra hoafíyomo arundi.

⁵ Ro síheimbo hoafehandürí, nindou ranahamumbo Kraísíndí hoafí sowandümo homorundeimbi nindou bogor-anemo aseí ranahamundí hoarehí nímboambo-yahípoaní. ⁶ Yíní aníhond-ane, hoafí hoafíyorambo ra ro aboedí hamíndí-yahípoaní, nga fífírífe ranana ro moai mbonímbo-ríhamíndíhí. Munguambo moatükuní hohoanímo ro raríthumaríhundi ra síheimbo raní fífírífe raníyo munguambo nafuíyahandürí maríhundi.

⁷ Se fífíríhíndí roana síheimbo Godíndí-mayo aboedí hoafí hoafiyahandürí maríhandí ranímbo-hünda moai kakí napombo semíndímbo waríyaríhandí. Ro síheimboya, aí-anímbo nindou aboedí hamíndí tükümbeyahíndí sahehea asu wandí fimbo ro hífnámbo-ríheandühí hímboarí hoafendühí hoafíya maríhand-ane. Asu raní-moatükuní ra nímboea? Refe-ana awi wandí hohoanímo ranambo ro moaruwai hohoanímombayahíyo? ⁸ Ro síheimbo faríhefe-ndürímbohünda Godíndí nendí ngorü ngooáfíhü amarei ranai wambo kakí akídou sehi ríhünda masahamíndíhí. Ranímbohündamboyahí ro ahei-mayo kakí ra moaní hümbohünímbo fufuríhamíndímbo nahurai-mayahí. ⁹ Ro se-babídímbo raníhü nímboahí símboaní ana ro kakí-nápo yahurai síhefe-koate mbonímbo-ríhamíndíhühí moai nindou mamí síhei mbusümo ahambo tíngírífo sahando, nga waní. Nga wandafí mamí Masedoniahündí ndaníhü sühüsi tükümehíndí aiyéi níne nápo ro síhefembo mbonímbo-maríhamíndíhí ra masehíndí. Horombo mahó-ane, asu süngunamboane ro ngírí síheimbo tíngírífo ndahandürí. Nga ro raní

hohoanimo ra sünguri-heandühanahi. ¹⁰ Kraisindi hoafi hondü ra wandi ngusüfoambe nimarimboane, ranane asu ro siheimbo anihondümbö hoafehanduri: Hohoanimo ra ro süngurihe arihandi ranahambo borayahi ra ngiri Akai hifihü ngorü nindou ai wandi bori hoafi ra kikindeandi. ¹¹ Nimboe ro siheimbo tihirifo saikoate-ayaha? Ro siheimbo ngusüfo pefindurikoate-wamboyahi? Nga wani. God ai fifireamboani ro siheimbo ngusüfo parihenduri arihandi ra.

¹² Ro haponda nine ratupuri rawarheandi ra ro moani rani yangiri ratupuriyahühanahi, nindou bidifiri ranahamumbo nafi gifepurimbohünda. Ai ngomondühiya, roana Por mam ratupuriyomo arundi yahurai-anefi ratupuriyefi arihundi mbitimo houmbo borindimboemo sahehea. ¹³ Nindou ranai ana, Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi hondüyomopoani. Aiana ahamundi ratupuriyomo arundi ranahamumbo tkai hoafiyomo rundühanemo nindou amuri ranaheimboya, ai Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi hond-anemo sei hoafimbiyeyia yahomo houmbo. ¹⁴ E! Asu se ahamundi hohoanimo ranahambo afindi hohoanimo-ndeimboyei. Satan ai-amboani ahandi fi ra ngorü-süngure haya sünambeahindi nendi-yomondi si ranimbofi haya tüküfi arandi. ¹⁵ Ranimboane Satan ahandi ratupuriyomo-rundeimbi nindou ranai nindou ahei himboahü aboedi mbumundi ratupuri-yomondeimbi rani hoearambeyafu tüküyafunda ranahambo hepünifeponi. Nindou ranai ana süngunambo rani-moatükuni ramarundi simongorühi asübusi ndowandümböemo.

Por ai Godindi ratupurimbofi nügumbo tihirifo masemüdu

¹⁶ Ro asukai hoafayah: Nindou mam ai wamboya, aiana hihindi-hindindiyuhani mbüsü haya hohoanimondimbui, nga yowani. Se wambo randihi hohoanimombondeih ana, ambesi, nga wamboya, aiana hihindi-hihindiyumb-ani mbitahündiran-animbo asu wandi fimbo borinda habodimboanesi. ¹⁷ Ro haponda ndarihe hoafayah nda: Adükarindi hohoanimo süngu hoafiyambo-yahipoani, nga wani. Nga ro moani wandihoari hihindi-hihindiyahühayah ro rarihe boriyahühi hoafayah. ¹⁸ Nindou bidifiri ai hifi ndanihündambo hohoanimo süngu homondühi siheimbo-so homo ahamundi fimbo boriyomo arundi ranimbo asu ro-amboani wandi fimbo mandihe yahurai borindamboyahi.

¹⁹ Seana siheihoarimboya, "Ro hohoanimo aboedi fifirihu-ndeimbanefi," aseisi, nga ranimboane se hihindi-hindindiyomondeimbi nindou ranahamumboya, "Ambemo, nga moani ai rani hoafimbeyomo," aseisi. ²⁰ Seana nindou ranai siheimbo moani hoafemo süngufembo yangiri-anehi hohoanimoaye. Asu sihei-mayo napo fufemindi, ahamundi wosihofori hoafi ranambo siheimbo semündündürane, siheimbo moaruwai-moaruwaimbo-arundürane, asu ngusümboarambe pakararihöndür-ane, rani-moatükuni ra rarundan-ane asu seana ahamumboya, ai ambemo aseisi. ²¹ Rani-moatükuni hohoanimo ai rawarundi ranahambo ana awi ro nginindi hamindiyefipoani.

Nga asu nindou ngorü ai ahandi fimbo borimbo ehu-ana, ro-amboani, awi hihindi-hihindiyahühi hoafayah, nga wandifimbo borindamboyahi. ²² Nindou ra Hibruhündi-yomosi? Nga ro-amboani Hibruhünd-anahisi. Asu ai Israerihündi-yomosi? Asu ro-amboani Israerihünd-anahisi.* ²³ Ai Kraisindi ratupuriyomo-rundeimbi-yomosi? Awi ro hohoanimokoate nindou-anahi, nga roana ratupuri ra refembo ahamumbo ngasündi-heapurimboanahi. Roana ratupuri ra afindi hamindi tihirifoya, afindimbo karabusiyaha, afindimbo wambo buburundi, ramarundi-anesi. ²⁴ Wambo hondahüfeimbi wofi bogorinambo Suda 39 amberamndeimbiyo bubumarundi. ²⁵ Romihündi ai wambo ngimimbo nimharinambo buburundi. Asu mamimbo nimoainambo-rundi, asu ngimimbo ro nimarimbo sip rani himoni hihirimafoareandi asu ro mam si himoni yangiri boboriya wakimarheand-ane. ²⁶ Ro afindimbo hahabodi marihandi ranambe hohoambumbo ha asu hümbühüni nendi afindi yangorambe ha marihandi. Asu ranambe yangiriyopoani, nga Sudahündi wandafi mamayei asu Suda-yafe ndifoyei ai wambo moaruwaimbo-marihindiri. Adükarin ngosüfihüyo asu nimambe nindou nngokoate-reandühi ranamboani ro moaruwaimbo-fembo yangiriya marihandi. Siriwara himoyo asu tkai ngunindiyomo ranambe ro moaruwaimbo-fembo yangiriya ha marihand-ane. ²⁷ Ro rani-poani rani-poani ratupuri afindi safiyo ratupuriya marihandi. Afindimbo ro nimbokoani gedühi moai ndorihö apo rihandi. Wembombo-yarihändühi asu wandi amindasümo rani hoe simindimbo kikire-yaparihoi marandi. Ro sesi afindi sihefe, wori aboedambe nimari, hoeari aboedi güdüfe raraokoate-ya marihand-ane. ²⁸ Rani-moatükuni yangiriyopoani wamboso tüküfe marandi, nga wani. Munguambo si maho ra Godindi nindou ngorü ngoafihü

* 11:22: Hibruhündi ai Abrahamindi ahiri hond-anei. Israerihündi ai Suda-yafe Godimbo hohoanimo süngurihi arihünd-anei.

amarei ranahaimbo hifandiyondürimbo hohoanimo ranai-amboani tüküfeyo-anayahı ro tıngümbı hohoanimo sahamındı marıhandı. ²⁹ Nindou düdi ai ngınemındı-koate-ayu ana, asu ro-amboanı ngınemındı-koate-anahı. Nindou ngorü ai rareanda ngorü ai moaruwai hohoanimoayu ana, asu ro ngusüfo nımbıyahühı nımarı arıhandı.

³⁰ Ro borımbo asahı ana, sapo ro ngınemındı nıngokote anımboahı ranahambo-anımbo borında habodımboayahı. ³¹ God ai God-anı asu Adükarı Sisasındı Afınd-anı ranahandı ndürı koadürümbo-koadürümbo aboed-anı seihanei. Ai wambo fıfıreandırı ro tıkaı hoafıyo rakoate anıhondümboanahı hoafayahı nda. ³² Ro Damaskus ngooafıhü nımarıhambe bogorı nindou ranı ngooafı hıfanda-randeimbı adükarı bogorı Arestasındı hoarehı mamaru. Nindou ranai wambo kıkıhemındı mburımbo karabusı-fendırımböhünda ami bıdıfırı ngooafı gınırı nafıtambe fıkmı hınıngı-mareapura manıngomo. ³³ Nga asu wambo ngooafı gınırı ranambe nafı wandafı mamı bodımondı ai basketambe wofı kuru mburu foarundırı houmbo masafoarundıra aboedambomeh-andı.

12

God ai Porımbo afındı moatükunı nafımeındo

¹ Ro borında ngamboayahı, nga asu ranana ngırı sıheimbo fandıhendı. Ambesı, nga hapondan-ana wambo Adükarı ai yafogoadınambo nahurai mungu-moatükunı sünguna weındahı tüküfemboayo weındahı-mareandırı ra sıheimbo wataporında samboanahı. ² Ro nindou mamı Kraıs-dıbo nıngumbü fıfırarıhını, nga 14 hımbanı maho ranambe ranahambo God ai serümundü nımoamo hondü sünambe mahafu. Ranı-moatükunı ra roana moai fıfırıheandı, nga moanı nindou safımbayo asu yıfıafı yanggırımbayo, nga God aiani ra fıfıreamboayu. ³ Ro fıfırıheandı nindou ranai Godındı ngooafı sünambe moanı aboedı hamındı ranambe nımeöhınou hasıfı tüküfı mahafu. Nga asükai ranahambo ambo ro moai fıfırıheandı, nindou safımbayo asu yıfıafı yanggırımbayo, nga God aiani ranahambo fıfıreamboayu. ⁴ Ranıyu asu dıbohındı moatükunı nindou ranahambo ngırı hoafındeı hoafı ra ahandı hımbamboanımbo hımborımayu. ⁵ Ro nindou ranahambo-anımbo borındamboayahı, nga wandı fımbı ngırı borındahı. Nga wandı fı ngınındıkoate-yaheimbı ranahambo yanggırı wandı fımbı borındamboayahı. ⁶ Ro nını-moatükunımboyo borımbo mbasahı-mbonana, asu ro ngırı hıhındı-hıhındıyaheimbı nindou-anahı mbıсахı sapo ro raranı-moatükunı ranahambo anıhondümbo-anımbo hoafındamboayahı. Nga wandıhoarı borımbo moei asahı rananımbo nindou ngırı wambo aboed-anı mbıсахındırı. Nga ro nıne ratüpurı warıheand-ane, asu nıne hoafı hoafayah-ane, ranımbo nindou ai hoerıhındırühı rambo wudıpoapondıhı fıfırındı-hındırımboyeı.

Porındı fıhı tıhoarı nahurai kamarerı

⁷ God ai wamboya, nını ngorü-poanımbı moatükunı ai hoemareandı ranahambo ahandı fımbı borındımbıyı yahuhamboyu, mamı moatükunı tıhoarı nahurai wandı fıhı futımareandırı. Ranı-moatükunı ramareandı ranana Satanındı ratüpurıyurandeimbı nindou nahurayı wamboya, ahandı fımbı borındı hoangumbı yahuhaya hıfınambo-fendırımböhünda harıyondırımbı mehu. ⁸ Adükarımbı ranı-moatükunı ra fımbırıhenda sahehea ro ngımımbı dıdıbafımeheando. ⁹ Ranıyu asu ai wambo sımborı yare hoafıyundırühı yahuya, “Wanı, nga wandı-mayo hıpoambofe hohoanimo ranana awı se-dıbo ndear-ane, nga wandı ngınındı ranana nindou hamındı kemındıkoate-ayeı ranahaimbo so-ane tüküfe arandı,” mehuamboayahı. Asu ro sahiya, hapondana ro hamındı kemındıkoate-anahı ranahambo hıhıfı-hıhıfındahühı borındamboayahı Adükarındı-mayo ngınındı ai wambo hamındı ngınemındı-ndırambohünda. ¹⁰ Ranane asu ro hamındı kemındıkoate-ayahı, nindou ai wambo moaruwaimbo-rıhındırı, tıngümbı hohoanimo tüküfeyondırı, nindou ai moaruwaimbo-moaruwaimbo-arıhındırı hei, ranahambo Kraısımböhündambo ro hıhıfı-hıhıfıyahı. Ro hamındı kemındıkoate-ayahı ana, asu rasımbıboanı ro ngınındı nımbıamboanahı.

Por ai Korinıhındambo afındı hohoanımo-ayundürı

¹¹ Ro ndanı hoafı hoafımayahı ra hıhındı-hıhındıyaheimbı nindou nouyahı hoafımayahı, nga wambo se ngusüfoambe botımarıhı-ndıramboayahı ranı hoafı ra hoafımayahı. Nga sımborı se-anımbo wandı aboedı hohoanimo ranahambo hoafındahındırı, nga asu se moai rarıhındı, ranımbıyahı asu wandıhoarı ranı hoafı ra hoafımayahı. Yını, anıhond-anesı, roana ndorıhehea-ndeimbı nindou hondüyahıpoanı, nga Kraısındı hoafı sowandümo homo-rundeimbı nindou “ranı-poanımbı” aseı sıhei mbüsumo anıngomo ranahamundı hoarehı nımbıamboayahıpoanı. ¹² Ro hohoanımoaya kıkıhırıhe heheamboayahı Kraısındı hoafı semındı ho-rambo ratüpurı sıhei mbüsumo

nimboambo ranî ratûpurî ra ramartheandî. Godîndî ngîndî nafuimbo ratûpurî asu hepûnifeimbî moatûkunî ratûpurî ra sihei mbusîmo ramartheandî Kraîsîndî hoafi sahamîndî ha-rîhandeimb-anahî sahehea nafuimayahî. ¹³ Siheimbo ramartheandûrî nou-ane asu Kraîsîndî nendî ngorû ngoafîhû amarei aheimbo amboanî rarîtheandûrî arîhandî. Ro moai siheimboya, wambo sesi-napo sehîndîrî sahehea siheimbo tîjîrîfo sahandûrî, nga wanî. Karîhasîhandûrî, nga se wambo amboawi mbîsahîndîrî ro siheimbo tîjîrîfo segodûrûkoate-mayahî ranîmbo-hûnda.

¹⁴ Hapoana ngîmîmboanahî nda ro siheimbo sowana sîfombo saheheamboayahî, nga asu ro ngîrî sihei-mayo napofîhî yangîrî kiarîmbohûnda tîjîrîfo-ndahandûrî. Nga roana sihei kaki-napo semîndîmboyahîpoanî, nga siheimbo fehefendûrîmbo yangîrî-anahî. Raranî moatûkunî ra se fîfîrîhîndî nîmorî akîdîbou aiana boagîrambo fehefendûrîmbohûnda ngîrî sesi-napo kokoboadîhi ndahûmûndî tûkûndahî dîgehîndî, nga wanî. Nga sîmborî boagîrî ai-anîmbo nîmorambo ranî-moatûkunî ra dîdîboadofe sîhefemboane. ¹⁵ Siheimbo farîhefe-ndûrîmbohûndambo ana wandî-mayo napo engoro ra segodûrîmbo wandî fimbo kameihî hîhîfî-hîhîfîyamboanahî. Ro siheimbo afîndîmbo ngusûfo pandîtheandûranî asu se sîmborî wambo akîdou yangîrî ngusûfo pamandîhîndîrîyo?

¹⁶ Anîhond-ane, ro sihei-mayo kaki-napo semîndîmbohûnda moai siheimbo tîjîrîfo sahandûrî. Nga asu nîndou bîdîfîrî ai seiya, “Yînisî, nga siheftî kaki-napo semîndîmbo-ana, ai tîkarehayambo ngorû-sûngundeamunî mbunda ndemûndûmbui,” masei. ¹⁷ Nga asu nûngufemboyoa? Asu ro wandî nîndou bîdîfîrî siheimbo sowana koamarîheheapurî ranai sihei-mayo napo ra moai kîafu hûsîndûmo. ¹⁸ Ro Taitusîmbo siheimbo sowana sîmbohûnda hoafîyahando habodîhûhî asu ahandî sîngu wandafî mamî koamarîhehîna masînu asu Taitusî sihei-mayo napo kîfî hûsîamûnduwai? Nga ra ai wanî. Nîndou ranai ro hohoanîmoayahî hohoanîmo sîngure hayambo ro rawarîheandî ranî-sîngu yare randûhîyo? Asu ro ai-dîbo mamî hohoanîmo sîngurîhoandûhî nîne-moatûkunî rarîhoandûhîyehî.

¹⁹ Se hoafî ra rarîhî hoerîhîndûhîyo yîhoefîmboya, aiana ahamundîhoarî aboedî hoafîmbohûnda sûrû papîmbarundî seimboyei? I, ra wanî. Ro haponda siheimbo hoafehandûrî roana Kraîsîndî nîndou hondûmboyoaho nîmboemboanahî, ranane asu ranî hoafî ra Godîndî hîmboahû sihei ngusûfo ra ngîndînemîndûrîmbo-hûndamboanahî rarîhe hoafehandûrî, nga yîhoefî fimbo hoafîyambo-yahîpoanî. ²⁰ Ro siheimbo-so tûkeheandî ra asu siheimbo aboedî hoeifendûrîmbo samboanahî, nga asu se ngîrî aboedî nîmandeî sahehea ranîmbo yîhîmboayahî. Asu sîmborî amboanî se wambo hoeîndîhîndîranî nîndou yahurai se hoeifembo sei hehî hohoanîmoayeî yahurai nîngokoate-ndamboayahî. Ro akîdou yîhîmboyahûh-anahî ranî-moatûkunî ranahambo ro ndarîhe hoafayahî. Sihei mbusîmo yîfiarî, wandafî ngorîmbo hohoanîmo moaruwai hohoanîmoyondo, sîmborî watîkoafî, afîndî-afîndî hohoanîmo, tîrîfoefe hoafî, daboadanî hoafî, ahandî fimbo yangîrî hohoanîmo, mamîkarî hohoanîmo muŋgu-moatûkunî ra yahurai tûkûndîfemboe sahehea yîhîmboyahûhî hoafayahî. ²¹ Ro siheimbo sowana dîgûhanî wandî Godî ranai wambo sihei hîmboahû amoanîngambo-ndeandîrîmbui samboanahî ro yîhîmboayahî. Asu ro nîndou bîdîfîrî horombo moaruwai hohoanîmoyeî mburîhûmbo asu ai nîmorehî sîsîhîmo, nîndowenîhî bîrabîrî hohoanîmo, ngusûfoambe botîfe hohoanîmo ranahambo daboadanambofe-koate-mayeî ranaheimbo, hoeîndîhe-andûranî wanî amoanîngîndahûhî aranîndamboyahî. Ranahambo wambo Godî ai hîfînambo-ndeandîrîmbui saheheamboanahî akîdou yîhîmboayahî.

13

Bîdîfîranambo ahîndî hoafî asu hîhîfî hoaf-ane

¹ Haponda ndeara ngîmîmboanahî siheimbo hoeifendûrîmbo sîfombo asahî. Bukam-beahîndî hoafî ranai yare hoafîyomunûhî yahoya, “Nîndou yîmbuyo ngîmîyo ai anîhondûmbo hoafîndomondûhîya, ‘Ro hoeîrîhumboaneftî nîndou mamî ai moaruwai hohoanîmomayuwa,’ mbîsîmondan-anîmbo, awî sîhîrî ranî hoafî ra dîdîboadofemboane,” meho. ² Nîndou dîdîyeî horombo moaruwai hohoanîmomayeî ranaheimbo haponda asûkainda hoafînda samboanahî nîndou amurî ranaheimbo kameihî amboanî. Horombo ro yîmbumbo sûhî siheimbo ahîndî hoafî hoafîyahandûrîsî, nga hapondanî amboanî ro asûkainda ahîndî hoafîndahandûrî samboanahî ro angunî ndarîhe anîmboahî amboanî. Ro asûkaiya siheimbo sowana asîhûhî ana, nîndou moaruwai hohoanîmomayeî ranai mamî ai-amboanî tîjîrîfombû ratûpurî ra ngîrî gûbûsûboadeandûrî. ³ Ranîmboyo se randîhî anîhondûmbo fîfîrîndîhîmboyeî Kraîsî ai wandî yafambe

süngufi haya hoafi ndumbui se fifirifembo masei. Nga wandi wara süngu Krai ai se babidi mbo nungumbo siheimbo farifehendürimbo ana, ngiri ai mbosi mbosindu. Nga asu aiana ahandi rani poanimo nginindi adukari ra siheimbo nafuyunduruhani. ⁴Yini, ra anihondane, horombo ai hamindi nginemndikoateyu ranimboyomo nindou nini keimbi karihendeimbifihitikorundumo pamaru-wura yifimayu. Nga asu hapondani ana Godindi nginindi adukari hamindi ranambo botimarira asu ai yangiri botifi anungu. Asu ro-amboani ai-dibo nimboefimboanefti hamindi kemndikoate-ayefi. Nga asu Godindi nginindi ranambo-animbo mare ro-amboani siheimbohündambo ai-babidi yangiri nimboemboyefi.

⁵ Se siheihorari ro hoafi ranahambo anihondumbo-mbarihuyo asu wani-mbayefiyo mbi sei hehi hohoanimondei hoeindihindi. Moani siheihorari yangiri-animbo hohoanimo ra randihi hohoanimondei hoeindihindi. Sisa Krai ai sihei hohoanimoambe anungu ra fifirihindai? Se ahambo fifirifikoate-ayei ana, awi se ahambo wudipoapofe anihondumbofe hohoanimo aho ra fifirifekoate-wamboanei. ⁶ Se hoafindeihya, ai Kraiindi anihondü ratupuriyomo-rundeimb-anemo mbi sei hohoanimondei sahehea ro anihondü fifiritheamboanahi. ⁷ God ai siheimbo fariheirani asu se moaruwai hohoanimo süngufekoate moani aboedi yangiri mbinimboeia sefi hohumboanefti ro ahambo siheimbo farifehendürimbohünda didibafiyahundo arihundi. Se yihoeftimboya, aiana Kraiindi aboedi ratupuriyomo-rundeimb-anemo nafuimbo yihoefti fimbo hoafiyefühi-yefipoani, nga wani. Nga bidifiri nindou yihoeftimboya, "Ai Godindi ratupurimbo moai aboedi ratupuriyomo," ase ana, ambesi, nga se aboedi hohoanimo ra süngumbirih heiya sefimboanefti didibafiyahu arihundi. ⁸ Roana ngiri hoafi hondü ranahambo gigeranambofembo moatükun hohoanimo ana randihundi, nga hoafi hondü ranahambo yangiri-anefti hohoanimo parihu hefui rawarihu hefi. ⁹ Ro hamindi kemndikoate-yefani ana, asu se nginindi aboedi nimboeiani ro ranahambo hihifi-hihifi-yefuhanefti. Asu ro siheimboya, hohoanimo moaruwai hini ngirih hehi didiboadorih hohoanimombeyeia sefi hohu Godimbo siheimbohünda didibafiyahunduhanefti. ¹⁰ Ranimboanahi ro anguni ndanihu nimboambo siheimbo pas nda sürü papirihandühi hoafayahandüri. Asu rananimbo ro siheimbo-so tükündaheandühi amboani Adukari ai wambo nginindi masendiri rani hohoanimonambo siheimbo nginindi hoafimbo moei asahi. Nginindi ai wambo masendiri ra siheimbo moaruwaimbo-fendürimbo-hündamboyoapani, nga siheimbo nginemndi ndürimboane. Ranimboanahi ro siheimbo pas nda sürü papirihandüri.

Bidifiranambo hihifi hoafi

¹¹ Nga karishandüri. Hohoanimo moaruwai hini nginidih hehi didiboandih hohoanimondei. Ro hoafayah ranahambo himborendeihi rani süngundihindi. Mam hohoanimondeih aboedi sisi-koate nimboei. God nindou hipoamboreandühi aboedi yurandeimbi asu afurife hohoanimo sai-randeimbi ai se-babidi nungumbui.

¹² Se Godindi nendi-yafe hohoanimo süngu wandafiwandafindeih si mbor wakikihürindei-ndühündi. ¹³ Godindi nendi mu nguambo ai-amboani siheimbo hihifarihündüri.

¹⁴ Siheti Adukari Sisa Krai ai siheimbo hipoambombireandür-amboane asu God ai siheimbo ngusüfo pambireandür-amboane asu Yifiafi Aboedi ai sihei ngusüfoambe mamambe-mbireandür-amboane.

Garesia Pas nda Por ai Garesiahündambo sürü pap+marand+

¹ Ro Por-anah+. Nindou ai moai ahei hohoan+monambo wambo Krais+nd+ hoafi ndowand+fi ngafi ndand+ sei hehi kafaor+hind+ri+ mbur+hü koar+hehind+ri, nga wan+. Nga Sisas Krais asu Ape God sapo yifi+hünd+ bot+marir+ ran+ di+boyafan+ wambo ahafand+ hohoan+monambo ahand+ hoafi sem+nd+ ho ramböhünda kafaore h+n+ngi+mareand+ri. ² Munnguambo an+hondümbö+r+hindeimb+ ndan+hü ro-bab+id+mbö an+boadei ai-amboan+ Krais+nd+ nend+ Garesia h+fi+hü amarei si+heimbo h+h+far+hündüri.

³ God si+hefi Ape asu Adükar+ Sisas Krais ai si+heimbo moan+ hi+poambo-nd+neandürühi asu ngusüfo afur+fe kife hohoan+mo ra mb+isab+nandür-amboane. ⁴ Si+hefi moaruwai hohoan+mo h+fi ndan+hü engoro ranambeah+nd+ aboedafe-mun+mböhünda Krais ai si+hefi Ape God+nd+ yifiri süngguyu ahand+ fi masagado. ⁵ Ran+imboane asu si+h+ri munnguambo si aho ra God+imbo aboed-ani mb+isefi hohoan+mo-ndef+imboane. Nga an+hond-ane.

Aboed+ hoafi mam+ rani yanggir-ane engoro

⁶ God ai si+heimbo Krais+nd+ moan+ hi+poambofe süngguyu di+bon+iyu-ndürühiya, wand-anei mehuyost, nga asu moai se gedüh+ hoafi ra sünggur+hind+. Nga asu ngorü ran+poan+imbo aboed+ hoafi ra sünggur+hindüh+ asu ahand+ fik+im+ n+ngokoate-mayei. Raniyo asu ro ran+moatükun+ ramar+hind+ ranahambo mahepünaheand+! ⁷ An+hond-ane, moai ngorü ran+poan+imbo aboed+ hoafi yanggoro. Nga nindou bi+di+fi+ri ai si+hei hohoan+mo ra mam+kar+iyö wak+fi+h+ asu ai Krais+imbo aboed+ hoafi ra ngorü-sünggu ngorü-sünggufe wak+imbo hohoan+imoyomo arund+. Ran+imboanah+ ro ndar+he hoafayah+. ⁸ Nga ro-ane+fi asu sünambeah+nd+ nend-ani aboed+ hoafi ra hoafi+nduan+ sapo si+heimbo hefi hoafi+mayefi yahurai hoafi+koate ran+poan+imbo fiyoweimb+ hoafayah+ ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai ran+nambo koamb+ri+heir-amboane. ⁹ Si+heimbo ran+hoafi ra horombo hoafiyahundüreimb-anesi, nga asükaiya ro hapondan+ si+heimbo hoafehandüri: Nindou ngorü ai ngu si+heimbo aboed+ hoafi ra, sapo horombo ro hoafi+me+fa se an+hondümbö-mar+hind+, yahurai hoafi+koate moan+ ran+poan+imbo hoafeyundüri ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai ran+nambo koamb+ri+heir-amboane. ¹⁰ Ro ndan+ hoafi hoafayah+ nda, nindou wambo aboed-ani yahomböhündamboyo? Wan+, nga God+imbo yanggir-anah+. Ro ran+moatükun+ ra an+hondü refembo sahehea rambar+heha-mbonana, asu ro Krais+nd+ ratüpur+iyu-r+handeimb+ nindouyah+poan+.

Por ai God+nd+ hoafi sem+nd+ horambo tüküme+fiyu hoafi

¹¹ Wandafi mam+, awi si+heimbo rand+he hoafindahandüri, ro si+heimbo aboed+ hoafi ra ha hoafiyahandüri ar+hand+ ranana nindou-yafe hohoan+monambo hoafi+yopoan+.

¹² Ran+moatükun+ ra nindou-yei-mayo moai saham+nd+h+ asu moai nindou mam+ ai wambo yamundeand+ri, nga wan+. Nga Sisas Krais ahand+hoar+ rand+ri ran+ hoafi ra wambo weindah+mareand+ri.

¹³ Ro horombo Suda-yafe God+imbo hohoan+mo ran+ sünggu yanggir+ sünggur+hindüh+ n+imboahambe ana, ro Krais+nd+ nend+ ranaheimbo moaruwaimbo-r+hear+hü mungunambo awar+hefendür+imbo hohoan+momayah+. Ran+ hoafi ra se horombo h+mbor+iyimb-ane. ¹⁴ Wandafi mam+, Sudahünd+ ranahei mbusümo nindou akohoand+ ro di+bombo-memo ranahamumbo ngasünd+heapur+imboanah+. Roana moan+ Suda-yafe hohoan+mo hondü ranahambo sünggufembo nindou ham+nd+yah+ ran+poan+imbo man+imboah+. Ran+iyah+ asu ro moan+ yi+hoefi amoo-yafe hohoan+mo ran+imbo yanggir+ sünggufe hombo ngusüfo pamar+heand+. ¹⁵ Nga asu ro n+ngokoate-yahambeah+yo God ai wambo moan+ hi+poambo-reand+ri+h+ ahand+ ratüpur+ ratüpur+imbohünda kafaore h+n+ngi+mareand+ri. ¹⁶ Raniyo asu ro ahand+mayo aboed+ hoafi ra sem+nd+ ho Suda-yafe nd+fo ranaheimbo bokari+hefemböhünda ahand+ n+mor+ wand+ hohoan+moambe ndore kor+mafoareand+ri. Ro moai nindou ngorümbö-so di+di+boadore hoafi+mbiyund+ri sahehea tüküyaheand+.

¹⁷ Asu ro moai Serusarem+nambo Krais+nd+ hoafi horomboyafu sowandümo homorundeimb+ ranahamumbo sowana ndüfosimbo hahühi. Nga roana n+me+hünou Arabia h+fi+nambo yanggir+iyah+ ha mbur+iha asu asükaiya Damaskus ngoafina h+h+ri+mar+heheand+. ¹⁸ Raniyo asu ng+im+ h+imban+ hoane, ran+ mbusümo ro Serusarem ngoafinambo Pitand+mayo bi+di+fi+ri watapor+ h+imbor+imbo mahahühi. Ran+iyah+ asu ro ran+hü ai-di+bo yimbu wik yanggir+ man+imboah+. ¹⁹ Ran+hü ro moai Adükar+nd+ hoafi sowandümo homorundeimb+ hoer+heapur+, nga Sems Adükar+nd+ ak+di+ yanggir+iyu

hoeimar+hini. ²⁰ Ro s̄heimbo pasambe nda anihondũboanah̄i hoafayah̄i. God ai hoaf̄i ranahambo fifreamboani, nga ro t̄ikai hoaf̄iyahũh̄i-yah̄ipoan̄i!

²¹ Ran̄iyah̄i asu s̄nggunambo ran̄ihũnda bot̄iyahe hehea Siria, Sirisia h̄ifambe mahah̄i. ²² Asu Krais̄ind̄i nend̄i Sudia-yafeambe amarei ranai moai wambo ndor̄ih̄i fifir̄ihind̄ir̄i. ²³ Nga nindou b̄id̄ifir̄i ai wambo hoaf̄i yanḡir̄i h̄imbor̄imaye. B̄id̄ifir̄i ai hoaf̄iyeh̄iya, nindou sapo ndan-aiyu s̄hef̄imbo moaruwaimbo-reamun̄i marand̄i ranani anihondũbofe hohoan̄imo ra awar̄ih̄efembo yahuhaya hohoan̄imomayu. Nga asu ranane haponda ai ran̄i hoaf̄i ra bokar̄ih̄ai arand̄i, masei. ²⁴ Ran̄iyeh̄i asu ai wand̄i s̄ngguyo Godimbo aboed-ani masei.

2

Por ai Adũkar̄ind̄i hoaf̄i sowandũmo homo-rundeimb̄i nindou b̄id̄ifir̄i bab̄id̄i hohoan̄imo mam̄i s̄nguarund̄i

¹ 14 h̄imban̄i s̄nguna asũkai h̄ih̄ir̄iyahe Serusarem ngoaf̄inambo wandaf̄i Barnabas-d̄ibo hahih̄ih̄iyeh̄i Taitusimbo fih̄imar̄i-hor̄im̄ndeh̄i. ² Ro ran̄i ngoaf̄ina mahah̄ih̄i ra God ai wambo nafuimarand̄i-amboyah̄i mahah̄i. Ran̄iyah̄i ro ran̄ihũ tũkũyahe n̄imboambo anihondũbo-r̄ih̄indeimb̄i-yeh̄i bogor̄i nindoumbo an̄ngomo ahamumbo poan̄imbor̄iheapur̄i mbur̄ih̄a ro Suda-yafe nd̄ifo Godind̄i hoaf̄i hoaf̄iya mar̄ihand̄i ranahambo hoaf̄imehapur̄i. Ro n̄ine ratũpur̄i horombo ramar̄ihead̄i asu haponda rawar̄ihead̄i ranai moan̄i ngo afur̄ind̄ihoemboe saheeamboyah̄i ramar̄ihead̄i. ³ Wandaf̄i Taitus ai Grik̄ihũndũyo ro-d̄ibo mah̄eh̄i, nga asu ahambo moai s̄ihaf̄i fi-hoear̄i ra kando t̄ind̄ihawand̄i yahomo houmbo hũti-hũtirur̄i. ⁴ T̄ih̄ir̄ifo tũkũmefeyo ra t̄ikaruhou anihondũbo-rundeimb̄i nahurai nindou ȳihoēf̄i mbusũmo d̄ibo hasiyafu tũkũyafu mas̄fomo. Ai ramefund̄i ra sapo s̄hef̄imbo Kraisi ai Suda-yafe ah̄nũmb̄i hohoan̄imo-ambeah̄ind̄i aboedambo-mareamuna asu s̄ih̄ir̄i Kraisi-bab̄id̄imbo aboedamboyah̄u an̄imboef̄i. Ran̄i hoaf̄i h̄ih̄imbor̄imayo mburũmbo asu s̄hef̄imboya, ai ah̄nũmb̄i hohoan̄imo ran̄i hoareh̄i mb̄in̄iboadei-amboane moan̄i ratũpur̄iyeh̄i-r̄ih̄indeimb̄i nou yahomo houmboemo d̄ibo mas̄fomo. ⁵ Godind̄i aboed̄i hoaf̄i hondũ ranai s̄heimbo-so koadũrũmbo mbeyangorowa sef̄i hohumbo wambo asu ro moai ahamund̄i hoaf̄i ran̄i hoareh̄iyef̄i. Asu Taitusimbo moai ȳin̄i sef̄i, nga wan̄i.

⁶ Nindou b̄id̄ifir̄i ahamumbo ndũreimb̄i-anemo masei. Ai bogor̄imbo-efundiyo wanayomoyo ra ambe. Nga Godind̄i h̄imboahũ nindou mun̄guambo s̄mogod-ane. Nindou ranai moai n̄in̄i simb̄or̄i hoaf̄ifimb̄i wand̄i aboed̄i hoaf̄i ran̄ifih̄i tũru hoaf̄iyomo, nga wan̄i. ⁷ Nga ai yaru fifir̄imarund̄i God ai wambo Suda-yafe nd̄ifo ranahambo aboed̄i hoaf̄i ra hoaf̄imbohũnda koamar̄ihend̄ir̄i, sapo ai Pitambo Suda ranaheimbo ahand̄i hoaf̄i hoaf̄imbohũnda koamar̄iherũ nou. ⁸ Nga sapo God ai Pitambo Suda ranaheimbo hoaf̄i sem̄ind̄i ho hoaf̄iyondũr̄i-rambo ramar̄ir̄i nou ai wambo nḡin̄ind̄i masend̄ir̄i Suda-yafe nd̄ifo ranahambo Kraisiimbo aboed̄i hoaf̄i sem̄ind̄i ho hoaf̄iyorambo rambohũnda.

⁹ God ai ahand̄i aboed̄i hoaf̄i hoaf̄iyorambo ran̄i-pooan̄imbo ratũpur̄i masend̄ir̄i ra nindou ranai fifir̄imarund̄i. Ran̄iyomo Sems, Pita, asu Son ai bogor̄i nindoumboyafo n̄ngomombo Barnabas-d̄ibo ȳihoēh̄imbo war̄i fumafoarũmun̄i s̄ih̄ir̄i mam̄i ran̄i ratũpur̄iyef̄i-r̄ihundeimb̄i-anēf̄i yahomo houmbo. Ran̄iyef̄i asu ro mb̄iro fokoakomayef̄i Barnabas-d̄ibo ro Suda-yafe nd̄ifo-yeh̄i mbusũmo ratũpur̄indehan̄i asu ai Suda-yeh̄i mbusũmo ratũpur̄ind̄imboemo sef̄i hohu. ¹⁰ Ai mam̄i hoaf̄i yanḡir̄i ȳihoēh̄imbo hoaf̄iyomondũh̄i yahomoya, ‘Awi se nindou moaruwai ranan̄ikoate-maye ranaheimbo-an̄imbo far̄ih̄efendũr̄imbo hohoan̄imondafan̄i,’ mehomondamboyah̄i asu ro amboan̄i kameih̄i ranahambo refembo h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄iyahũh̄i hohoan̄imomaya hah̄i.

Por ai Andiok ngoaf̄ihũ Pitand̄i moaruwai hohoan̄imo weindah̄imareand̄i

¹¹ Pita ai Andiok ngoaf̄ihũ tũkũmefiyu-amboyah̄i asu ro ahand̄i h̄imboahũ nḡin̄ind̄i hoaf̄imehando ahand̄i h̄ih̄ind̄i hohoan̄imo ranahambo. ¹² Sapo ran̄i ngoaf̄ihũ nindou b̄id̄ifir̄i Sems koamar̄iheapur̄i ranai tũkũfekoate-yomondambe ana, Pita ai Suda-yafe nd̄ifo anihondũbo-r̄ih̄indeimb̄i ran̄i-bab̄id̄imbo sahũsih̄i n̄imarũ marand̄i. Nga asu nindou ranai tũkũmefundamboyu ai Suda-yafe nd̄ifo-bab̄id̄i ran̄ihũ piyu haya moai n̄imarũ sesũ rand̄i Sudambo ȳih̄imborapur̄ih̄i wambo. ¹³ Ran̄iyomo asu Sudahũnd̄i wandaf̄i mam̄i b̄id̄ifir̄i ranai Pita hohoan̄imomayu s̄nggu hohoan̄imomemo. Ran̄iyo asu ahamund̄i ran̄i hohoan̄imo ranai Barnabasind̄i hohoan̄imo ranahambo mam̄ikar̄imar̄ira ran̄i-s̄nggumareand̄i. ¹⁴ Ran̄iyah̄i asu ro ahamumbo hoeir̄iheapura aboed̄i hoaf̄i anihondũ mēngoro ran̄i-naf̄i s̄nggufe ho-rakoate-memonda, asu ro nindou mun̄guambo ahei h̄imboahũ Pitambo hoaf̄iyahandowohũ sah̄iya, ‘Pita, seana Sudahũnd̄i-anaf̄i, nga moai se Suda-yafe hohoan̄imo s̄nggurowand̄i, nga Suda-yafe nd̄ifo nahurai-anaf̄i. Nga n̄imboe

se Suda-yafe ndifo ranaheimboya, 'Se Suda-yafe hohoanimo süngundihindi,' asafi," sa hoafimehando.

Nindou ai Sisasimbo anihondumboarithori ana, ai nindou mbumundi hamindi nimboemboyei

¹⁵ Ro Sudahünd-anefti yihoeftimbo hoafayahimuni, sapo roana Suda-yafe sirambeahindi tükümehund-anefti. Nga roana yihoefti ndifo sirambeahindi ahinümbi hohoanimo süngukoate-yeimbi moai tüküyahundi, nga wani. ¹⁶ Ro rarihu fifirihumboanefti, God aiana moai nindou düdi ahinümbi hohoanimo menjoro ra süngure huan ranimbo nindou mbumund-ani yahu randi, nga wani. Nga nindou moani Sisas Kraismbo anihondumboarithori ranaheimboani nindou mbumund-anei yahu arandi.

¹⁷ God ai Sudahündi yihoeftimbo nindou mbumund-anei mbeyahumuna sefi hohu asu ro Kraismbo anihondumborihuri hefuh ahinümbi süngukoate-yefeimbi nahurai tükümehundi nindou amuri rawehindi nou. Nga ranimboane asu ro randihu hoafindefihüya, 'Krais-ana moaruwai hohoanimo nimindihani,' mbisefti hoafimandefiyo? Ngiri randihu hoafindefi, nga wani. ¹⁸ Ro mbumundi nimgombohünda ahinümbi hohoanimo süngufembo ra hinngirihhe mburitha asukai hihiriyaha asahanindih ana, ro nindoumbo moaruwai hohoanimoayah ra nafuiya arihandi. ¹⁹ Godindi hoarehi nimarimböhünda ahinümbi hohoanimo ranahandi sünguyo ro yifi nahurai-mayah ranimbo-hündambo-animbo ahinümbi hohoanimo ngiri wambo hibadandiri.

²⁰ Ranane asu ro nimi keimbi karihendeimbi-fih Kraisi-dibo yifiyamboanahi, nga hapondanambe ana ro moai yangiri nimboahühi wandihoari hifandirihandi, nga Kraisiindi yangiri nimgombo hohoanimo wandi flambe nimarimbo wambo hifandarandiri. Ranane asu Godindi Nimori ai wambo hipoamboreandiri haya nimi keimbi karihendeimbi-fih yifimayu aboedambofe-ndirimböhünda ahandi nginindinambo ro yangiri animboahi. ²¹ Ro rarihe hoafiyahani moai Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranahambo yiboaruko-riheandi. Nga sihiri Suda-yafe ahinümbi hohoanimo sünguarihundi raninambo sihiri Godindi himboahü mbumundi nimboeftimbonana, asu Kraisi sheftimböhünda yifimayu ra moanimbore.

3

Ahinümbi hohoanimo süngufe asu anihondumbofe hohoanimo süngufe

¹ Garesiahündi seana hohoanimokoate-anei! Nindou didai siheimbo ngorü-süngumarundür-amboyei se hohoanimokoate-ayeia? Ro sihei himboahü sapo Sisas Kraisi ai sheftimbo aboedambofe-munimböhünda nimi keimbi karihendeimbi-fih yifimayu ra hoafimayaha se wudipoaporih himborimayei. ² Ro siheimbo mami hoafi ndanahambo düdundaheandüri samboanahi, nga se wambo rani-moatükun ra hoafindahündiri. Se Yifiafi Aboedi ra nungurih sahümundimboyei? Ahinümbi hohoanimo engoro ra süngurihindühi rani-süngumbo sahümundimboyei, asu Godindi hoafi ra anihondumborih hehi süngurihindühi sahümundimboyei nungurihimboyeia? Anihondumbofe süngu! ³ Awi se hihindi hohoanimo-yeihiyei? Se Godindi-mayo Yifiafi Aboedi ranahandi nginindinambo piyei hehi Kraismbo süngumarithori hei asu haponda se moani sihei nginindinambo rani ratüpur ra moendimandihiyi? ⁴ Se horombo Godindi hoafi ranahambo semindimbo tihirifomayei hei, nga asu tihirifo ra moanimbo-mandifeyo wani-mandiyo? Ro siheimbo hoafehandüri rani-moatükun ranai ana ngiri moanimbondifeyo. ⁵ Nimboe God ai siheimbo Yifiafi Aboedi sagadüri asu sihei mbusümo hepünufeimbi moatükun ra ratüpuriyu arandi? Ra sapo se ahinümbi hohoanimo süngurihindaniyo asu ahandi hoafi himboriyei anihondumbo-rih hehi süngurihindaniyo? Anihondumbofe süngu-ane.

⁶ Sapo Abraham ramefiyu ranahambo-animbo hohoanimomboane. Sapo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Abraham ai Godimbo anihondumbomarira ai ahamboya nindou mbumund-anafi mehundo,' meho. ⁷ Awi se ranahambo ndondihitürüboadihindi, nga sapo nindou didiyei ai Godimbo anihondumborithori arihündi ranai ana Abrahamindi ahurimam-anei. ⁸ Horombo hondü God ai Suda-yafe ndifo ranaheimbo fifirimareandüri nindou ranai ana sünguna aboedi hoafi ra anihondumbo-ndihimboyei ranimboane ai ranaheimbo aiana nindou mbumundi hamind-anei mbisamboyah mehu. Ranayo asu horombo God ai aboedi hoafi ra Abrahamimbo yare hoafimayundo sapo ahandi hoafi yare hoafiyowohü yahoya,

“Siḥafi süngu-animbo süngunambo ro munḡuambo nindou ranaheimbo aboedi-aboedi-ndi-heandür+mboyahi,”

12:3

meho. ⁹ Sapo Abraham ai Godimbo anihondümbomarira God ai ahambo aboedi-aboedi-marir+ nou-animbo asu nindou didiyei anihondümbomarihor+ ranaheimbo amboan+ Abrahamimbo ramefiyu nou God ai aboedi-aboedi-ndeandür+mbui.

¹⁰ Nindou didiyei hohoan+moyeihiya, ro ahinümbi hohoanimo munḡu sünguar+hundi ana, God ai yihoefimboya, ‘seana mbumund-anei,’ mbüsümbui ase ana, awi God ai aheimbo moaruwaimbo-ndearümbui. Niḡboe sapo Baibor ai yare hoafiyohüya, ‘Didiyei munḡuambo ahinümbi hohoanimo Bukambe engoro ra mamam+ amboan+ süngukoate-aye ana, God ai nindou ranaheimbo moaruwaimbo-ndearümbui,’ meho. ¹¹ Nda munḡuambo fifrihimboanei ahinümbi hohoanimo süngufe ran+ niḡm+ndi süngu ngri+ nindou ai God+ndi h+imboahü mbumund+ nünḡu. Ran+moatükun+ ra sapo God+ndi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou düdi ai Godimbo anihondümbomari+ ranai-animbo God+ndi h+imboahü nindou mbumund+ tükündüfi nünḡumbui,’ meho. ¹² Nga asu ahinümbi hohoanimo ranai ana anihondümbofe hohoanimo ran+diḡbo simogodi+yafepoan+. Sapo Baibor ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou düdi ahinümbi hohoanimo sünguar+ huanimbo yanḡri+ nünḡumbui,’ meho.

¹³ Siḥri+ ngri+ munḡuambo ahinümbi hohoanimo süngund+hundi, nga ran+imboane asu siḥri+ moaruwaimbo-ndahumboyefi. Nga Kraisi ai siḥefimbo moaruwaimbo-fembo ranambeah+ndi aboedambo-femun+imbohünda ai moaruwaimbo-mefiyu. Sapo God+ndi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou daboe ahambo hifikoefemböhünda kambohoan+fiḥi pararihor+ ana, ahambo God ai moaruwaimbo-ndirümbui,’ meho. ¹⁴ God ai Abrahamimbo aboedi-aboedife hohoanimo masagado ranahand+hündiyo Sisas Kraisi+ndi süngu Suda-yafe ndifo aheimbo-so amboan+ tükümb+feyo-wamboane yahuhayamboyu aboedambo-mareandür+. Sapo horombo God ai hoafimayu süngu, siḥefimboya ai Kraisi+imbo anihondümbomari+hündi+ asu ai Yifiafi Aboedi+ ra mbisahümündi-amboane yahuhayamboyu ramareandi+.

Ahinümbi hohoanimo ana God ai horombo hoafirea-ndeimbihündi ra ngri+ raguanambo-ndeandi

¹⁵ Wandafi mam, awi nindou siḥri+ munḡuambo si aho ra rarihu ar+hündi yahurai hoafinda samboanahi: Sapo nindou yimbu ai nini+moatükun+imboyo hoafi fifri+ne mburüna ranahambo ndear+ hoaf-ane ran+hüsi safandeimbi+hündi ra, asu nindou didai hoafi ranahambo ngori+süngunde asu bidifri+ hoafi ran+fiḥi+ tapari+manda-mündi+poan+, nga wani. ¹⁶ God ai Abraham asu ahandi ni+mori+ mam+ ranahafan+imbo süngunambo aboedi+ moatükun+ tükündi+femboe yahuhaya horombo hoafimareapri+. Asu ai moai ahuir+ afi+ndi ranaheimbo hoafiyu, nga wani. Nga ai moan+ ahuir+ mam+ ranahamboyu yare hoafiyuhü yahuya, ‘siḥafi ahuirambo’ mehu. Ahuir+ ranana Sisas Kraisi ranahamboyu yare hoafimayu. ¹⁷ Ro hoafimayahi ra yahurai-ane: Horombo God ai Abrahamimbo horombo hoafirirühi hoafi firamünd+ masihend-ane. Nga asu süngunambo 430 h+imban+ ai hoaniyo ranambe, ahinümbi hohoanimo ranai tükümeḡfeyo. Ran+imboane asu ahinümbi hohoanimo süngun+ tükümeḡfeyo ranai ngri+ horombo God ai hoafi firamünd+ masihend+ ranahambo yi+hri+nde pandeandi. Asu ngri+ horombo God ai horombo hoafirea-ndeimbihündi ranahambo raguanambo-ndeandi. ¹⁸ Niḡne-moatükun+ God ai siḥefimbo saimbo horombo hoafimareamun+ ra ahinümbi hohoanimo ran+ nafi süngu sahum+ndefi+ mbar+hu-mbonana, asu siḥri+ sapo God ai horombo hoafimareamun+ ran+süngu ngri+ sahum+ndefi. Nga horombo hoafi yanḡri+ sünguy God ai Abrahamimbo moan+ aboedi-aboedi-mariri+. ¹⁹ Nga asu niḡboe ahinümbi hohoanimo ranai tükümeḡfeyo? Moaruwai hohoanimo niḡm+ndi+ aho ranai weindah+fembo-hündamboyu ahinümbi hohoanimo ra tükümeḡfeyo. Nga asu ahinümbi hohoanimo ra ho-hombo ran+poanimo ni+mori+ God ai Abrahamimbo hor+imbo hoafimarir+ ra tükümeḡfeyo. Nga asu God ai ahinümbi hohoanimo sünambeah+ndi+ nendi ranahamambo hoafimayupura asu ai Mosesimbo hoafimemonda asu Moses hoafi semündü hu semündü hu-randeimbi+ nindou ranai Sudambo hoafimayundür+. ²⁰ Mam+ nindou ahandi+hoari+ hoafimboaiyu ana, ai ngri+ hoafi semündü hu semündü hu-randeimbi+imbo hoafindündo. God ai ahandi+hoari+ hoafiyu marandi. Nga God mam+ ai yanḡri+yu Abrahamimbo hor+imbo hoafire masagado ran+imboane asu hor+imbo hoafi ranai ahinümbi hohoanimo ngasündeamboane.

Ahinümbi hohoanimo ranana siḥefimbo Kraisi sowana semindimuni+ hombo moanḡui boagri+ naturai-ane

²¹ Ranayo ana, asu ahinümbi hohoanimo ranai sapo horombo God ai Abrahamimbo horombo hoafimareandi+ ranahambo hifinambomandeyo? Ai ra wani. Nga ahinümbi

hohoanimo süngu God ai s'hefimbo koadürü yang'iri n'ngombo mbasemunimbonana, s'hir' anihondümbö Godind' himboahü mbumundi n'imboefi. ²² Nga asu Godind' hoafi hoafiyowohü yahoya, 'Munnguambo nindou ranai moaruwai hohoanimondi ng'inind' ran' hoareh-anei,' meho. God ai yare hoafimayu ra sapo ai yifriyu nindou düdi Sisas Kraisimbo anihondümbö-ar'hor' ana, ai yang'ir-an'imbo n'ni-moatükun'yo ai Abrahamimbo horombo hoafimarir' ra ndahümündi-mboeyi.

²³ Kraisimbo anihondümböfe hohoanimo ranai tüküfekoateyo-ambeahiyo ah'nümbi hohoanimo ranai s'hefimbo tüküfe k'ik'hiramindimuni ho-hombo anihondümböfe hohoanimo ra weindah' tüküme feyo. ²⁴ Ran'yo asu s'hefimbo ah'nümbi hohoanimo ranai s'hir' Krais sowana homböhünda hifandimaramuni. S'hir' ahambo anihondümbönd'ihurüh' Godind' himboahü nindou mbumundi tüküfemböhünda hifandimaramuni. ²⁵ Ran'imboane asu s'hir' Kraisimbo anihondümböfe naf' ranana hapondan' ndan'ihü engoro. Ran'imboane asu ng'ir' hapondanambe ana, ah'nümbi hohoanimo ranai h'badamun' ngö.

²⁶ Sisas Kraisimbo anihondümböfe hohoanimo ran' süngumboane munnguambo se abab'id' n'imboeimbo asu Godind' n'omor'imboyahi an'imboei. ²⁷ Se d'id'yei Krais-bab'id' hundür'maye ran'imboeyi asu se ahand' hohoanimo masahümündi. ²⁸ Ran'imboane asu Kraisind' nendimbofe ra Sudahünd-anei asu ahei nd'ifo rananei munnguambo ra ngörü-poan'imbo fiyeimbi-yeipoan'. Nindou moan' ratüpur'iyembi rananei asu moan' aboedipoan'imbo an'imboei rananei ai ngörü-poan'imbo fiyeimbi-yeipoan'. Asu n'morehi, nindowenih' ai ngörü-poan'imbo fiyeimbi-yeipoan', nga wan'. Nga munnguambo se Sisas Krais bab'id' an'imboei seana mam-anei. ²⁹ Asu se Kraisind' nend-aye ana, Abrahamind' ahuir' mam'indei hehi asu se n'ni-moatükun'imboyu God ai saimbo yahuhaya hor'imbo hoafire masihend' ra ndahümündi-mboeyi.

4

Sisas Kraisind' sünguyefi s'hir' Godind' n'omorimbomehundi

¹ Nga hoafi ra ndahurai-ane: Nindou n'omor' anüngu ana, sapo ai ahand' af'ndandi-mayo munngu-moatükun' ra ndemümdümbui. Ai munngu-moatükun' h'badambuis', nga asu awi ai ak'idouyu-ambe ana, ng'ir' ai h'badand', nga ai moan' ratüpur'iyu-randeimbi nahurai nüngumbui. ² Nindou n'omor' ranai ak'idouyu-ambe ana, ai moangui af'nd' asu hifand'randeimbi ranahafand' hoareh' nüngu ngumbo asu ai n'ni-simboan'yo af'nd' ai ahambo hifand'im'rand-amboane mehu ran' simboan' dagadombui. ³ Mare yahurai safane s'hir' horombo n'omor' ak'idou nahurai h'fi ndan'ihündambo moatükun' ranahand' moan' ratüpur'iyefi' man'imboefi. ⁴⁻⁵ Nga asu ndeara si ra tüküfembo yang'ir'yoambeyo God ai ahand' N'omor' ra h'f'na koamar'herü. N'morehi ai ahambo wak'imarim'ndö asu ai Suda-yomond' ah'nümb' hohoanimo mengoro ran'hoareh' manüngu. Nindou d'id'yei ai ah'nümb' hohoanimo ran'hoareh' an'imboei ranaheimbo aboedambo-fembohünda God ai ahambo koamar'herü. Rananimbo asu s'hir' Godind' n'omorimbondahu bur'ndemboeyefi. ⁶ God ai s'hefimboya, ai wand' n'omorim'beyeiamboane yahuhayamboyu. Ran'imboane asu ahand' N'omorind' Yifiafi s'hefi ngusüfoambe koamar'hend', sapo Yifiafi ranai ramareamuna s'hir' Ape, wand' Ape, sefi ar'ihundi. ⁷ Ran'imbo-hündamboane asu se hapondan' ana nindou ngöründ' moan' ratüpur'iyei-r'ihündeimbi nindou-yeipoan', nga Godind' n'omor-anei. Asu se ahand' n'omorimbo-mehindambo-wambo ai n'ni-moatükun' ahand' n'omorambo napire masihend' ra dagadür'imbo.

⁸ Horombo maoh ana awi se moai Godimbo f'fir'ihori. Nga ran'imboeyi se God hondü n'ngokoate amur' god'maye ranahei moan' ratüpur'iyei mar'ihünd'. ⁹ Nga asu hapondan' ana se Godimbo ndor'ihori' f'fir'ihor'imboanei. Nga awi asu God ai s'heimbo f'f'irea-ndür'imboani. Ran'imboane asu se n'imboe asukai h'fi ndan'ihündambo moatükun' engoro ranahambo h'hir'iyahi aheia? Asu se n'imboe h'fi ndan'ihündambo ng'inind'koate ranahambo moan' ratüpur'iyei-r'ihündeimbi n'ngombo hohoanimoayeia? ¹⁰ Seana Suda-yafe hohoanimo süngur'ihindüh' ran'-poan'imbo si, amoamo, hoembo, yahimombo asu h'imban' ranahambo af'nd' hohoanimoyei r'ihündühanei. ¹¹ Roana s'heimbo y'ihimboar'harü. Ro s'heimbo far'ihefe-ndür'imbohünda ratüpur' af'nd' t'ij'ifoayah' ra h'fin' p'ind'imboe samboanah' hohoanimoayah'.

¹² Kar'ihasihandür' wandafi mam', ro s'heimbo h'iti-hoafehandür'. Se awi ro ah'nümbö hohoanimo süngufekoate an'imboah' nahuraindei. Horombo ana roambo se ah'nümb' hohoanimo süngufekoate man'imboei nahurai tükümeheandane. Horombo se moai wambo n'ni-moatükun' moaruwai hohoanimoyahünd'ir', nga wan'. ¹³ Wambo angünunambo-marand'ra s'heimbo sowah' boatei sühi aboed' hoafi s'heimbo

hoafimehandūra se fīfirarīhīndī. ¹⁴ Wandī fiambe ra moai ndoreandīri asu se ranīmboyei tījīrifomayei, ŋga asu se wambo moai daboādī hīhīrīhīndīrūhīmbo yīboaruko-rīhīndīri, ŋga want. Ŋga se moanī wambo masahūmūndī-ndīri Godīndī-mayo sūnambeahīndī nendīyu asu Sisas Kraiś ahandīhoarīyu semīndīmbo nou. ¹⁵ Se ranī-sīmboanī wambohūnda hīhīfī-hīhīfīmayei, ŋga haponda asu hīhīfī-hīhīfī ra nahana? Horombo se wambo fehefembo afīndī hohoaīmomayei. Ŋga asu se sīhei hīmboarī ra hīmīndīmboombe-mbonana, se wambo hūrūhūmūndī sehi. ¹⁶ Awi ro sīheimbo aboedī hoafī ra anīhondūmbo hoafayahandūrī ra ro sīhei hūrūtūmbī-mbaiyahīyo ndane?

¹⁷ Yīnī, nīndou bīdīfīrī ai ahamundī hohoaīmō sūngufembohūnda sīheimbo hūhūmarūndūrī hoāngomosi, ŋga aboedī hohoaīmōkoate-yomōndūhī ramarūndūrī. Ŋga ai ramefundī ra sīheimboya, Por mamīmbo daboādī hīhīrīhipurūhī asu yīhoefīmbo ŋgīnīndī sūngumbīhimuna yahomo houmboemo. ¹⁸ Sīhīrī nīndou fehefembo afīndī hohoaīmōndefanī ra aboedī-ane. Munguambo si se randīhīndī ro se-babīdīmbo nīngokoate-yahambe amboanī. ¹⁹ Wandī nīmōrī mamī, sapo nīmōrehī ai nīmōrī wakemīndīmbo nīmīnī nīmārīmbo asūbusīmboayo yahurai-ane wandī ŋgusūfoambe asūbusī amaro. Ro moanī yahurai hamīnd-anīmbo sīheimbo asūbusīmbonda ŋga-ŋgambo se Godīndī nīmōrī Sisas Kraiś nahurai tūkūndahīmboyei. ²⁰ Karīhasīhandūrī, haponda ro se-babīdīmbo nīngombo afīndī hohoaīmōayahī. Awi asūkai sīheimbo afurīndīhe hoafīndahandūrī samboanahī. Awi hapondanambe ana ro sīhei hohoaīmō ranahambo ŋgusūfo afīndī kūrūheamboanahī.

Hagar Sara-yafe kafoefe hoafī

²¹ Awi haponda ro nīndou se dīdīyei ahīnūmbī hohoaīmō engoro ranahandī hoarehī nīmboefīmbo aseī sīheimbo dūdūndaheandūrī samboanahī: Awi se ahīnūmbī hohoaīmō ranai hoafīmāyo ra hīmborīkoate-wamboyei? ²² Sapo Baiborambe yare hoafīyowohū yahoya, Abraham ai nīndowenihī nīmōrī yimbumarapīrī. Ŋgorū nīmōrehī moanī ratūpurīyo-randeimbīndīyu asu ŋgorū ahandī nīmōrehī hondūndīmayu. ²³ Abrahamīndī nīmōrī ra nīmōrehī moanī ratūpurīyo-randeimbī Hagarīndī-māyu ranai koadūrū nīmōrī wakīrīhūmūndī arīhūndī sūngu tūkūmefiyu. Ŋga asu nīmōrehī aboedī nīngō-randeimbī Sarandī-māyu ranai God horombo hoafīmāreandī ranī-sūngu tūkūmefiyu. ²⁴ Hoafī ai yare hoafīmāyo ranahambo refe tūrūfoefemboane, ŋga kafoefe hoafī-ane ra. Nīmōrehī yimbu ra God ahandī nīndou-babīdī hoafī femīndī asīhefeyo yahurai-anafe. Ŋgorū hoafī femīndī asīhefeyo ranana God ai Mosesīmbō ahīnūmbī hohoaīmō masagado nahurai Sainai wafu amaro ranahandī-ane. Sainai wafuwamī Moses ai ahīnūmbī hohoaīmō masemūndū. Asu nīndou ranai ahīnūmbī hohoaīmō ranī hoarehī nīmāreimbō moanī ratūpurīyei-rīhūndeimbī nahurai-aneī. Ranīmboane Hagar ai ahīnūmbī hohoaīmō hoafī femīndī asīhefeyo nahurai-ane. ²⁵ Hagar ai Sainai Arebia-yomondī hīfī wafu asu Suda-yomondī adūkārī ŋgoafī Serusarem nahurai-ane. Ranīmboane asu Serusarem ŋgoafī ranai nīndou ranī ŋgoafīhū amarei ranī-badīdīmbo ahīnūmbī hohoaīmōndī hoarehī moanī ratūpurīyei-rīhūndeimbī-aneī. ²⁶ Ŋga asu ŋgorū Serusarem sūnambe anaŋgo ranai ana moanī aboedī nīmārī-randeimbī nīngōafī-ane. Ŋgoafī ranai ana anīhondūmbo-rīhūndeimbī sīhefī me-ane. ²⁷ Baiborambe yare hoafīyowohū yahoya,

“Nīmōrehī ra seana hīhīfī-hīhīfīyafī.

Serusarem se hīhīfī-hīhīfīyafī.

Se nīmōrī wakemīndīkoate nahurai-anafī.

Se heirūndafūhī asu hīhīfī-hīhīfīndafūhī hoafī pukūna hoafīndafī.

Se nīmōrī wakemīndīmbo sīmboanī asūbusī afīndī semīndīkoate-ayafī.

Se nīmōrehī nīndowenihī hīnīngīreandeimbī nahurai-anafī,

ŋga se nīmōrehī nīndowenihēimbī aheimbō ŋgasūndīworī hawa nīmōrī afīndeimbī-ndamboyafī,”

54:1

meho.

²⁸ Wandafī mamī, seana Aisak nou Godīndī nīmōrī-aneī horombo Abrahamīmbo horombo hoafīmāreandī sūngu. ²⁹ Ŋga asu nīmōrī mamī sapo hondī ai nīndou sīhefī hohoaīmō sūngu wakīmarīmīndō ranaiyu nīmōrehī nīmōrī Yīfiāfī Aboedīndī ŋgīnīndī sūngu wakīmarīmīndō ranahambo tījīrīfo masagado. Hapondanī amboanī mamī yahurai ahīnūmbī hohoaīmō sūngurīhīndeimbī ai anīhondūmbo-rīhīndeimbī aheimbō tījīrīfo sahūndūrī arīhūndī. ³⁰ Ŋga asu Baiborambe hoafī ra nūngure hoafīyowa? Ai yare hoafīyowohū yahoya, ‘Nīmōrehī moanī ratūpurīyo-randeimbī ra ahandī nīmōrī ranī-dībo hefoarīhipīrī. Ŋga ahandī-māyu nīmōrī ranai ana ŋgīrī afīndandī-māyo nāpo nīmōrehī aboedī nīngō-randeimbīndī-māyu ranī-dībo yībobondandīfanī,’ meho.

³¹ Wandafî mamî, mungu-moatükunî sîhîrî ranî nîmîndîhündî fîfîrarîhundî ana, moanî ratûpurîyo-randeimbî nîmorehî ranahandî nîmorîyefîpoanî, nga sîhîrî ana nîmorehî aboedî nîngoweimbîndî nîmor-aneffî.

5

Sîhîrî aboedî anîmboeffî yahurai yangîrî nîmboeffîmboane

¹ Sîhîrî aboedî nîngomböhünda Sîsas Kraîs ai sîhefîmbo ahînûmbî hohoanîmo-ambeahîndî aboedambo-mareamunî. Ranîmbo-hündamboane asu se ngîndîndîhümündî nîmboei. Nga asu se asûkaindeî ahînûmbî hohoanîmo ranî hoarehî moanî ratûpurîyeyî-rîhündeimbi tükündahimboyei.

² Se hîmborîndeî! Ro Por-anahî nda sîheimbo ndarîhe hoafehandürî. Se ahînûmbî hohoanîmo süngufemböhünda sîhamundîhoarî fî-hoearî ra kefe tîrîhefe hohoanîmo sünguarundî ana, Sîsas Kraîs ai ngîrî sîhamumbo fandîhepurî, nga wanî. ³ Nîndou düdî ai ahandî fî-hoearî ra kare tîrarîhoayu ana, awî ro ahambo ahînî hoafehandî: Asu se ranî hohoanîmo sünguarandî ana, se ahînûmbî hohoanîmo munguambo engoro ra kameih-anîmbo süngunda ngaffî. ⁴ Nga asu ahînûmbî hohoanîmo ra süngufeyoanî ranîmbohünda God ai sîheimbo mbumund-aneî mbeyahua sei hehî hohoanîmoayeî ana, awî se Kraîsîmbo hînîngîrîhoruhî asu Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ra ngîrî sîheimbo fandîhendürî. ⁵ Nga ro Yîfiáfî Aboedî ranahandî ngîndîndî-namboanefî Godîmbo anîhondûmbo-rîhuruhî yîhoeffîmbo nîndou mbumund-aneî mbeyahumunî sefî hohu ranahambo hîmboayefî. ⁶ Nga asu nîndou ai Sîsas Kraîs dîboehîndî ana, fî-hoearî kefe tîrîhefe hohoanîmo-ane asu nîndou fî-hoearî kefe tîrîhefekoate hohoanîmo-ane ranana awî moanane yahomboane. Nga anîhondûmbofe hohoanîmo ai nîndou ngorûmbo ngusûfo pefe hohoanîmo ranahambo botareandî ana, ranî hohoanîmo ra ai ndorîhoeimbî hamînd-ane.

⁷ Se horombo ana Kraîsîndî hohoanîmo rasüngu aboedî maheiyî! Nga asu düdî nîmorî ai sîheimbo ranînafî ra gûmareandûra asu se anîhondû hohoanîmo ra süngufekoate-mayeîa? ⁸ God sâpo sîheimbo wand-aneî mehu ranai moai nafî süngendürî. Nga wanî. ⁹ Hîbadîhûmbo! Akîdou hîhîndî hohoanîmo ra afîndî nîndou-yafe hohoanîmo mamîkarî-ndandürîmboe tapoko akîdou sesambe apaiaro ana, asu sesi mungu hühütî yangîrî nahurayohane. ¹⁰ Se Kraîs-dîbo manîmboei-amboanahî asu ro yarîhe hohoanîmoayahî, ngîrî se ngorû hohoanîmo ndahümündî, nga wandî hohoanîmo-anîmbo ndahümündî-mboyeî, asahî. Nîndou düdî ai sîhei hohoanîmo haponda ngorû-süngu ngorû-sünguarandürî ranana God ai ahambo tîngîrîfo dagadombui.

¹¹ Nga wandafî mamî, ro fî-hoearî kefe tîrîhefe hoafî ra bokarîhehe-mbarîhî hahîmbonana, asu wambo ngîrî moaruwaimbo-rundîrî. Nga ro hoafî ra bokarîhehe-mbarîhî hahîmbonana, asu ro Kraîs ai nîmî keimbî karîhendeimbî-fihî yîfîmayu ranahambo bokarîhehe arîhandî rananîmbo Suda ai ngîrî ngusûfoambe yîboarukorîhîndîrî. ¹² Nîndou dîdîyeyî sîhei hohoanîmo ra ngorû-süngu ngorû-süngu arundî ranai ana, awî ai ahamundîhoarî fî-hoearî yangîrî karu tîrîhoemo asu tîmoeffî kameihî kambîrupur-amboane.

¹³ Wandafî mamî, sîheimbo ana God ai aboedambo mbînîmboeia yahuhayambo sînei yahundîreimb-aneî. Haponda se aboedambo anîmbeisî, nga asu se ranahambo ngîrî hohoanîmondeihî hîfî ndanîhündambo hohoanîmo ra warîndahi ndahümündî. Nga se sîmborî ngusûfo pefîrîndeihî fandîhehîndürî ndühündî. ¹⁴ Munguambo ahînûmbî hohoanîmo engoro ra hoafî mamî ranî nîmîndîfîhî-ane türefîra-mîndîmboayo. Ai yare hoafîyowohû yahoya, 'Se nîndou ngorûmbo ngusûfo pandowandî sâpo se sîhafî fimbo rawarowandî nou,' meho. ¹⁵ Nga asu se nîmambeahîndî nîndîndî burayeyî nou hohoanîmoyeyîhî sîheihorî sîmborî hoafîrîyeyî ana, awî se ranahambo hîbadîhûmbo. Nga asu awî se sîheihorî sîmborî moaruwaimbo-fîrîndeimboyeî.

Yîfiáfî Aboedîndî hohoanîmo asu hîfî ndanîhündambo hohoanîmo

¹⁶ Wandî hoafî ro hoafayahî nda ndahurai-ane. Sîhei hohoanîmo ra Yîfiáfî Aboedî ranai-anîmbo hîfîndî-mbîrandürî howamboane. Rananîmbo asu se ngîrî horombodîdî hohoanîmo ngusûfoambe amarondürî ranahandî yîfirî süngundîhî ngêi. ¹⁷ Awî sîhîrî randîhu fîfîrîndîhûmboane, horombodîdî hohoanîmo ranai Yîfiáfî Aboedîndî hohoanîmo ra pühîyo hîfînambofembo yaho haya refeyoan-ane, asu sîmborî Yîfiáfî Aboedîndî hohoanîmo ranai horombodîdî ngusûfoambe hohoanîmo hîfînambofembo hohoanîmoayo. Rananafe yimbu moatükunî ranai sîmborî ngîndîndîrefe hafe. Ranîmboane nîndî-moatükunî se refembo sei hehî hohoanîmoayeî ra ngîrî randîhîndî. ¹⁸ Sîheimbo Yîfiáfî Aboedî ranai semîndîndürî aho ana, asu se ahînûmbî hohoanîmo ranahandî hoarehîyeyoanî.

19-21 Horombodidi ngusüfoambe hohoanimo ranana se fifirihimboanei. Rani-moatükunî ra ndahurai-ane: Nîmorehî sisihimo hohoanimo, nindowenihi bîrabîrî hohoanimo, ngusüfoambe moaruwai botife hohoanimo, tîkai godimbo hohoanimombo, sanendi kabomombo didibafife hohoanimo, yiboarukofe hohoanimo, hohoanife hohoanimo, watikoafi hohoanimo, dibokorî hohoanimo, simborî hoafi hohoanimo, yikürübîhefe nîmarî hohoanimo, ngorumbo ngusüfoambe moaruwaimbofe hohoanimo, bia simindi hohoanimo, patiambe bia simindi hefe ho hohoanimo, rahurai hohoanimo aho ra. Horombo siheimbo hoafimehandürî yahurai-ane asükaiya ahîni hoafehandürî. Muñguambo nindou ai yahurai hohoanimo sünguarîhi hei ana, ai ngîrî God ngîndî hîfandarandi ranambe ñgei, ñga wani.

22-23 Ñga asu Yifiafi Aboedi aiana aboedi hohoanimo ndahurai ngusüfoambe botîre randühane. Ngusüfo pefe hohoanimo, hîhîfi-hîhîfi hohoanimo, ngusüfoambe afurife kife hohoanimo, nindou ngorü ai sihefîmbo moaruwaimbo-rîhimunanî ambîrîhîmunî yaho hohoanimo, fehefe hohoanimo, nindou ndondofe hohoanimo, asu moanî aboedi mbumundi ho hohoanimo, hîniñgîrou safî ñîngo hohoanimo, hohoanimo ndofe kife hohoanimo aho ra. Moai ahînûmbî hohoanimo mam-amboanî ranî hohoanimo ranahambo yowanî yaho, ñga wani. 24 Nindou didîyei ai Kraisîndayei ana, ai ahei horombodidi ngusüfoambe hohoanimo ra ahandi yifirî asu hohoanife hohoanimo ranî kameihî raguanambo-marîhind-ane. 25 Yifiafi Aboedi ranai sihefîmbo yangîrî ñîngo hohoanimo masemuni. Ranîmboane asu randîhu hîniñgîndîhunda Yifiafi Aboedi ai sihefî hohoanimo ra hîfandîmbîra howamboane. 26 Awi ngîrî sihefî fi ranahambo moanî hoangîrîndîhu sîhîrî borîndefî. Asu ngîrî nindou ngoründî ngusüfoambe moaruwaimbo-femböhünda hohoanimo botîndîhundî. Asu ngîrî ngorumbo ngusüfoambe moaruwain-defühî hohoanimo-mbondefî.

6

Sîhîrî simborî farîhefirî-ndefomboane

1 Wandafî mamî, asu nindou ngorü ai moaruwai hohoanimo ranambo hîmondarîmîndo ana, nindou sapo didîyei Yifiafi Aboediñdî hohoanimo süngurî-hindeimbî se nindou ranahambo warî hoafendühî aboedi ndondondîhorî hîniñgîndîhorî. Randîhindühî asu se sîheihoarî hîbadîhümbö, ñga asu ranî hohoanimo ranai sîheimbo amboanî rande hoeindeandüranî moaruwai hohoanimo-ndeimboyei. 2 Se nindou ngorumbo tîñîrîfo tükefeyo ra simborî farîhefirîndei. Ranî süngumbo-anîmbo asu se Kraisîndî-mayo ahînûmbî hohoanimo engoro ra süngundîhimboyei. 3 Nindou mamî ai ndürîkoate-ani, ñga ai ro ndürümb-anohî, ehu ana, nindou ranai ahandi fimbo wosîhoaforî hoafîyuhani. 4 Nindou mamamî sîheihoar-anîmbo ñîne hohoanimo ranahambo aboediyo moaruwaiyo rawarîheandi mbîsei hehi türüboadîhindî. Ñga se sîhei hohoanimo nindou ngoründî hohoanimo ra mamühîndîhi yîbobondîhimboyei. Asu se sîheihoarî ñîni-moatükunîyo ramarîhindî ranahambo hîhîfi-hîhîfîndeimboyei. 5 Nîmboe nindou muñguambo mamamî ai aheihoar-anîmbo ahei ratüpuri ranahambo wudîpoaporîhi hîfandîmbîrîhind-amboane.

6 Nindou düdi Godîndî hoafi yamunde-randeimbîmayu ahandi yamundeandüreimbî ahambo bîdîfirî napo mbîsahündö-wamboane.

7 Awi se sîheihoarî sîhei fi ranahambo tîkai hoafîndeimboyei. Nindou didî-amboanî ngîrî Godîmbo tîkai hoafîndundo. Nindou ñîni-moatükunî mangîrî nûmbür-ambe hîfareandî ana, asu süngunambo mare hîfîmareandî yahurai-anîmbo asükaindu hündîhembui. 8 Nindou ranai ñîne moaruwai hohoanimo mangîrî nahurai hîfareandî ana, yîfayu amboanî süngunambo rahurai safîndowanî hündîhembui. Ñga asu ai Yifiafi Aboedi ranahandî ngîniñdînambo aboedi hohoanimo hîfareandî ana, asu süngunambo ai Yifiafi Aboedi ranînambo yangîrî koadürümbö-koadürümbö ñîngoweimbî safîndowanî hündîhembui. 9 Ranîmboane awi sîhîrî aboedi mbumundi hamîndî ratüpuri ranahambo refembo garîbîpoani. Sîhîrî ranîmbo garîbîkoate ranî-fihî hamîndî tütüngarîhundî ranînambo süngunambo ranahandamböhündî sesî ranai safîndowanî aboedi hündîhehumboyefî. 10 Ranîmboane ñîni-simboanîyo sîhîrî nindou amurambo fehendürîmboayo, rasüngundî-hurîmboane. Randîhu-ndühîndowanî sapo wandafî mamî didîyei Adûkarîmbo anîhondümbö-rîhoreimbî aheimbo ranî-poanîmbo hamîndî fandîhehu-ndürîmboane.

Por ai Krais yîfîyüweimbî ñîmî keimbî karîhendeimbî ranahambo hîhîfi-hîhîfayü

11 Hoafi nda ro wandîhoarî sürü paparîhandî. Se hoeindîhindî ro wandîhoarî sürü boagîrî-boagîrî pamarîhandî.

¹² Nindou bídífirí ai síhamumbo fi-hoearí karu tíríhou yahomo hütí-hütíarüpurí rananímbo Suda ai aboed-anemo mbíseiya mehomo. Nindou ranai yíhímboyomondúhí yahomoya, 'Ro Kraís yíhoefímbo níímí keímíbí karíhendeímíbífihi yífímayu rana-hambo yangírí aníhondúmbo-aríhundí ana, Suda ai yíhoefímbo moaruwaimbo-ndúmuniímboemo,' mehomo. ¹³ Nindou ranai sapo Suda-yomondí ahínúmbí hohoanímbo ra sowandúmo-ndeímbo-anemosí, nga asu ai moai ahamundíhoarí raní-moatükuní ra ndoru sünguru homo rundí. Nga aiana síhamundí fi-hoearí ra kefe tíríhefíhú asu rana-hambo boríndefo yahomo houmboanemo hohoanímboayomo. ¹⁴ Nga wandí fimbo ana, awi ro síhefí Adúkarí Sisas Kraís ai níímí keímíbí karíhendeímíbí yífímayu ranahambo yangír-anímbo borínda ngamboyahí. Raní-sünguane hífi ndaníhündambo hohoanímbo ra wandí hohoanímboambe moanane asahí. Raníyahí asu ro-amboaní maríhe nindou hífiníndí ahei hohoanímbo ranímbohúnda yífímayaha nindou ai wandí hohoanímbo ranahambo moanane aseí.

¹⁵ Fi-hoearí kefe tíríhefe hohoanímbo asu fi-hoearí kefe tíríhefekoate hohoanímbo ra yíboboambo Godíndí híímboahú moanane. Nga síhefímbo God ai símborí nindoubore-amuní híníngímareamuní ranane ai aboedí hamíndí hondayo. ¹⁶ Nindou munguambo ai raní hohoanímbo engoro ra sünguaríhi hei ranaheimbo God ai hípoambo-reandüríhi ngusúfo afurífe kife hohoanímbo mbísagadür-amboane. Asu Godíndí nendí munguambo ranaheimbo amboa mbísagadür-amboane.

¹⁷ Ndeara bídífiranambo hoafí hoafayahí: Nindou mamí ai wambo tíñúmbí hohoanímbo ngírí ndendírí, nga yowaní. Nindou ai wambo harímemondíra sífo anangondírí raní-süngunambo munguambo fífíríhindí ro Sisas Kraísíndí yangír-anahí.

¹⁸ Wandafí mamí, síhefí Adúkarí Sisas Kraís ai síheimbo moaní hípoambo-mbíreandürímboane. Nga aníhond-ane.

Efesus Pas nda Por ai Efesus+hündambo sürü pap+marandî

¹ Ro Por, Sisas Kraisindî hoafî sahamindî ha-rîhandeimb-anañi. God ai ahandî hohoanîmonambo wambo ahandî hoafî semindî hombobhünda kafaore hîññgi-mareandîrî. Se Efesusîhündî Sisas Kraisîmbo anîhondümborîhoreimbî sîheimbo God ai wand-aneî, yahuenüñgu kamafoareandür-aneî. ² Sîhefî Ape God asu Adükari Sisas Krais ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndîneandüra, asu sîheî hohoanîmo afundîhi kündîhi hehî mbîmariya samboanañi.

Kraisindî süngüyu God ai sîhefî hohoanîmoambe aboedî moatükunî masemunî

³ Sîhîrî sîhefî Adükari Sisas Kraisindî God asu Ape-mayu ranahambo aboed-ani, mbîsefîmboane. Sîhîrî Krais-babîdî manîmboefamboyu asu God ai sîhefî hohoanîmoambe sünambeahîndî moatükunî munju ranîmbo aboedî-aboedîreamunî arandî. ⁴ Sapo God ai hîfî, sünü nafîkoateyu-ambeahîyu sîhefîmbo ahandî sürühehindeimbî nindou-yeiñi asu ahandî hîmboahü hütikoate-mbeyiya yahuhaya dîbonîmayumunî. ⁵ Horombo hondü God ai ahandî hîpoambofe süngu sîhefîmbo Sisas Kraisindî sünguyu ahandî nîmorîmbore kamafoareamunî. Ahandî hoarî yifîrîmayu rasüñgu ramefeyuwa asu ai hîhîfî-hîhîfîmayu. ⁶ Ai ahandî ñgusüfo parireimbî nîmorîndî süngu sîhefîmbo hîpoambo-mareamunî ranîmbo-anîmbo asu sîhîrî ahandî ranîpoanîmbo hondü moanî hîpoambombofe ranahambo aboed-ane, mbîsefîmboane. ⁷⁻⁹ Krais ai yifîyuhüyu, asu ahandî horînambo sîhefî moaruwai hohoanîmo ranahambo God ai amboawiyeyi yahuhaya aboedambo-mareamunî ai sîhefîmbo afîndî hamîndî hîpoambo-reamunüñi-wambo. Nğa Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ra adükari hamîndî hond-ane! Horombo God ai Kraisindî warî-süñgu ro randîheamboyahî mehu ra dîbo mengoroyosi, nğa ai dîboadore fîfîreandüñi yifîryuhü ahandî hohoanîmo ra sîhefîmbo weindahî-mareamunî. ¹⁰ God ai ahandîhoarî aboedî hohoanîmo nda yare hohoanîmoyu masîhend-ane, nğa rasîmboanî refembo si tükündîfeyoanî munjuambo hîfîndî asu sünambeahîndî moatükunî ra mamambe-ndeandüh-anîmbo asu Krais ai bogorîmbondîfi hîbadarûmbui, mehu. ¹¹ Nîñî-moatükunî God ai yifîryu haya hohoanîmoyu masîhendî ra yare-randa tükufe arandî. Horombo God ai hohoanîmoyu masîhendî ra hapondanî ana rasüñgureandüñi asu Kraisî-babîdî Suda yîhoefîmbo ahandî nendîmbore kamafoareamunî. ¹² Ranane asu Suda ro boateî Kraisîmbo hîfîndîrîhurî manîmboefî ra God ai wambo aboedî hamîndî ndürî adükarîmb-anî mbîsei, yahuhaya kamafoareamunî. ¹³ Aboedî hoafî ndanambo-anîmbo Suda-yafe ndîfo sîheimbo amboanî God ai aboedambo-ndîheandürî-mboyahî mehu. Se hoafî ra hîmborîyeyi hehî, anîhondümborîhîndî asu se Kraisî-babîdî mamî-anîmboeî. God ai horombo hoafîre masîhendî süngu sîheimbo wand-aneî mehu ra nafuîmbohündambo ahandî Yifîafî Aboedî masagadürî. ¹⁴ God ai sîhefîmbo ahandî nouehundî ranîmbo munju aboedî moatükunî horombo hoafîmareamunî, nğa asu ai ndaiamunûmbui. Nğa ranîmboanefî sîhîrî hîfîndîrîhundî ra fîfîrîfembo-hündambo ahandî Yifîafî Aboedî masemunî. Süñgunambo ai sîhefîmbo aboedîndeamuna aboedî hamîndî ññgomboayefî rasîmboanî ndahumündemboyefî. Ranîmbo-anîmbo süñgunambo ai ndürîmbîndüñi asu ahambo aboedî hamînd-ani mbîseimboyeyi.

Porîndî Godîmbo dîdîbafîfe hoafî

¹⁵⁻¹⁷ Ranîmboyahî asu se Adükari Sisasîmbo anîhondümborîhori arîhündî, asu ahandî nendî munjuambo hîpoambo-rîhindürî arîhündî, ranîhoafî ranahambo hîmborîya hehea, sîheimbohündambo Godîmbo hîhîfî hoafî kîkîrîhamîndî hîmboyahüñi-yahîpoanî. Nîmbî-nîmbîsî sîheimbo hohoanîmoyahüñi Adükari Sisas Kraisindî God asu sîhefî Aboedî Hamîndî Ape ahambo dîdîbafî-yaheandüñi sahîya, 'Se aheimbo sîhafî Yifîafî Aboedî dabadürüñi, ranambo asu aheimbo dîboadorîhoeimbî hohoanîmo dagadürüñi, asu sîhafî hohoanîmo nafuî-ndafîndüranî rananîmbo asu sîhambo dîboadondîhi fîfîndîhi-nîñîmboane. ¹⁸ Ape, se aheimbo ñgusüfoambe sürühoeimbî hohoanîmo dabadüranî anîmbo asu se nîñî-moatükunîmboyo hoafîmayafîndürî ra ai hîmboayeyi ranahambo fîfîrîmbîrîhind-amboane. Ape, se sîhafî nendî ranaheimbo aboedî hamîndî ññgombo dîbonîyafî hîññgi-marîwandürî ranahambo fîfîrîfembo-hündambo fandîhawandürî. ¹⁹ Asu sîhafî ñgîñîndî adükari hamîndî anîhondümborîhî-rîhündembî nindou ranaheimbo fehefembobhünda ratûpurîyo arandî ranahambo fîfîrîfembo-hündambo fandîhawandürî.' Yahurai sîheimbohündambo Godîmbo dîdîbafîyahe arihandî. Asu Godîndî ñgîñîndî ra akîdouyo, nğa adükari saf-ane.

²⁰ Ngɛnɛndi ra sihefɛmbo ratɛpurayo ra rahurai-ane, God ai ranamboyu Krais yifihundi botɛriri haya, bogorɛmboriri ahandi warɛhondɔ warani sɛnambe hɛnɛngɛmarira amaru. ²¹ Krais ai nɛmoamo saf-ani, nga sɛnambeahɛndi moatɔkuni ngɛnɛndeimbi, bogori, ndurumbi ra munɔuambo ahandi hoareh-ane. Munɔu-moatɔkuni ndurumbayo ranambo, ahandi hoareh-ane, hapondani asu sɛngunambo amboani. ²² God ai munɔu moatɔkuni ra Kraisɛndi hoarehi sɛhai mbura asu ahandi nend-aye ranahaimbo bogorɛmboriri hɛnɛngɛmariri. ²³ Kraisɛndi nendi ra ahandi fi-ane, nga ai ahei mbɛro-ani. Ai munɔu moatɔkuni nafɛramundumboani asu ahandi nendi ahambo amboani nafɛrɛhori-mɛndeimboanei.

2

Sihiri yifihundi nahuraimefa God ai yangɛrɛ-mareamuni

¹ Horombo se Godɛndi hoafi hɛmborikoate-yehi, hohoanɛmo moaruwai sɛngurɛhi marɛhundi, raniyei se yifihundi nahurai-mayei. ² Rasɛmboa se ndani hifɛnɛndi moaruwai hohoanɛmo ra sɛngurɛhɛndɛhi, asu moaruwai nendi nɛmoamo sɛnambe amarei ahei bogorɛndi hoafi sɛngurɛhi marɛhundi. Asu haponda ai Godɛndi hoafi hɛmborikoate-yembi munɔu hifandaranduri. ³ Horombo sihiri amboani ai ramehɛndi nahurai-mayefi. Sihiri sihefɛ hifɛnɛndi hohoanɛmo sɛngurɛhɛndɛhi asu nɛnɛ-moatɔkuni sihefɛ flambe hohoanɛmo yifirayo ra rarɛhu sɛngurɛhu marɛhundi. Asu bodɛmondambo ramefeyo nou, sihefɛmbo amboa God ai ngɛnɛndi-ndamunɛhi tɛrɛrɛfo mbisayamun-amboane. ⁴⁻⁵ Yɛni, ro Godɛndi hoafi hɛmborikoate-yefɛhi yifihundi nahurai-yefi, nga Godɛndi moani hɛpoambofe ra adɛkari hamɛnd-ane asu ai sihefɛmbo afɛndi ngusɛfo pareamunɛhi Krais-babɛdi yangɛrɛ-mareamunɛ. Ahandi moani hɛpoambo-nambo yangɛrɛ sihefɛmbo farɛhemunɛhi aboedambo-mareamunɛ. ⁶ Asu sihefɛmbo Krais-babɛdi yangɛreamunɛhi sɛnambe nɛmoamo hɛnɛngɛ-mareamuna, ai-babɛdimbo bogorɛndi fondɛhu amarefi. ⁷ Ai afɛndi hamɛndi moani hɛpoambo-reamunɛhi Kraisɛndi sɛnguyo sihefɛmbo aboedi hohoanɛmomemuni. Ra koadurɛmbo-koadurɛmbo sɛngunambo nafuimbohɛnda Krais-babɛdi ahandi fondɛhu nɛmoamo hɛnɛngɛ-mareamunɛ. ⁸ Se anɛhondɛmbo-marɛhind-amboyu asu God ai ahandi hɛpoambofena aboedambo-mareanduri. God ai moani masagadur-ane siheimbo, nga siheihoari moai rani-moatɔkuni ra rarɛhɛndi. ⁹ God ai moai se aboedi ratɛpurɛ ramarɛhɛndi ranɛmbo hohoanɛmoyuhɛ aboedambo-reanduri. Ranɛmayo-wamboane, asu ngɛrɛ se siheihoari ranɛmbo borɛndei. ¹⁰ Sihefɛmbo nafɛramunɛhi asu Krais-babɛdi mamambereamunɛhi, aboedi hohoanɛmo sɛngufembohɛndambo nafɛmaramun-ane. Horombo God ai aboedi hohoanɛmo ra hohoanɛmoyu masɛhend-ane, sihiri rasɛngufembohɛndambo.

Krais ai Suda-yei ndifo aheimbo mamɛhɛmareari

¹¹ Ranɛmboane asu se ndanahambo hohoanɛmondei. Suda ai ahamundɛ warɛna fi-hoeari karu tirɛhoemo arundi. Nga seana Suda-yafe ndifo-ane asu moai sihamundɛ fi-hoeari karu tirɛhoemo rundi. Asu Suda ai siheimbo sisɛndi hoafɛrundurɛhi seiya fi-hoeari kefe tirɛhefe-koateyomo-rundeimb-anemo sei dukamarɛhipuri. ¹² Se ndanahambo hohoanɛmondei. Horombo se Krais-babɛdi moai nɛboadei. Se nindou amur-ane, nga se nindou God ai dɛbonɛyu hɛnɛngɛ-mareanduri ranɛyei-poani. God ai Sudambo horombo hoafɛmareanduri rasɛngumbo aheimbo hoafi fɛramundɛ masɛhendɛ, nga siheimbo-ana, wani. Se hifɛ ndanɛhu ana Godɛ-koate-aye asu God siheimbo farɛhefe-ndurɛmboay moai hifandɛhi nɛmarei. ¹³ Horombo se Godɛndi fikɛmi moai nɛmboei, nga haponda God ai siheimbo, Sisas Kraisɛndi horɛ ranɛnambo, ai-babɛdi mamambe-mareandura, Godɛndi fikɛmi anɛmboei. ¹⁴ Krais ai Suda, asu Suda-yafe ndifo mamambe-reamunɛhi, sihefɛmbo wudɛmbohɛnda mafarɛhemunɛ. Horombo sɛmbori ngɛnɛndurɛyefɛhi nɛmboefɛmbo asu sɛmbori yiboaruko-firɛyefɛhi rani-moatɔkuni ra ginɛri nou mbusɛmo mapaiaro. Krais ai sɛmbori ngɛnɛndurɛ ra mbusɛmo kɛkɛmareandɛ. ¹⁵ Suda-yafe ahɛnɛmbi ai yowanɛ yahomo asu randɛhɛndi yahomo marundi, nga Krais yifɛmayu ranɛnambo ahɛnɛmbi hohoanɛmo ra awamarɛhoayo. Suda asu Suda-yafe ndifo ai-babɛdi mamambefe-pɛrɛmbo, sɛmbori nindou mamɛ nahurai tɛkɛfembohɛnda Krais yifɛmayua, asu yimbu ai wudɛmayei. ¹⁶ Ahei sɛmbori ngɛnɛndurɛ kɛkɛfembohɛnda, asu yimbu mamambefepɛrɛ sepɛrɛmɛndi God sowana hombohɛnda, ai nɛmɛ keimbi karɛhɛndɛmbɛfɛhi yifɛmayu. ¹⁷ Suda ai Godɛndi fikɛmi manɛmboei, nga Suda-yafe ndifo se ahandi fikɛmi angunɛ manɛmboei, nga Krais ai kusɛ yimbu ranahafembo yahuya, 'Se God-dɛbo wudɛndafɛneandɛhi asu siheihoari amboa wudɛndei ndɛhɛndi,' mehu ¹⁸ Kraisɛndi sɛnguyo ro Suda, asu se Suda-yafe ndifo Godɛndi Yifafɛ Aboedi ranɛnambo nafɛ sihemunambo wambo asu sihiri Ape sowana hefɛ arɛhɛndi. ¹⁹ Ranɛmboane asu hapondani ana Suda-yafe ndifo se Godɛndi hɛmboahɛ nindou ranɛpoanɛmbo asu

amuri-yeipoani, nga moani se Godindi nindou yangir-anei asu se munguambo ahandi fikimindini yangir-anei. ²⁰ Se Godindi wori nahura-anei. Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi, asu Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi ai hawesafi nahurai-anemo, asu Sisas Kraisi ai bogimondi nahurai-ani. ²¹ Kraisi ai nini mungu ra mamambe-mareanda nginindi maningo. God ai wori ra worimbo-randuhani aduka tukundifewani asu Adukari ai wandi yangir-ane mbusumbui. ²² God ai sheimbo amboa Kraisindi nendi asu Kraisi-babidi mamambe-reandurahi, ahandi Yifiafi ranambe nimarimbuhunda wori ra worimboarandi.

3

Por ai Suda-yafe ndifombo aboedi hoafi hoafimenduri

¹ Raneahi asu ro Por sheimbohundambo Godimbo hoafiya arihandi. Ro Sisas Kraisindi ratupuri ratupuriya, Suda-yafe ndifo sheimbo Godindi hoafi hoafimayahi, ranayo asu wambo karabusi-marundi. ² Se ra himbombeyeyo, God ai sheimbo moani hipoamboreandurahi ahandi hipoambo moyoani mo nafuimbohundambo wambo ranipoani ratupuri masendiri. ³ Ai hohoanimo masihendi hoafi ra horombo dibo mengoro, nga haponda ai wambo hoafi ra weindahimareandi. Horombo ro ranimbo akidou suru papimarihandi. ⁴ Nga se wandi hoafi ra hoeiarhindi ana, se fifindihimboyei, ro Kraisimbo diborihundi hoafi mengoro God weindahimareandi ra ndorhe fifirimarheandi. ⁵ Horombo God ai ahandi dibo hohoanimo ra moai nindoumbo hoafiyunduri, nga haponda ahandi Yifiafi Aboedi ranai Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi, asu Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi, ranahumbo hohoanimo ra weindahi nafuimarapuri. ⁶ Diborihundi hoafi God ai weindahimareandi ra ndahurai-ane: Suda-yafe ndifo amboa ahandi aboedi hoafi anihondumbo-arihindi ana, ai shiri Suda nahurai, Godindi aboedi moatukuni ndahumundeimboyei. Ai-amboa Kraisindi fi-anei. Asu koaduru yangiri ningo mbo God ai horombo hoafimareandi, ranamboa Sisas Kraisindi wari-sungunde aheimbo dagadurimbui. ⁷ Ai wambo moani hipoambo-reandurahi, ahandi nginindi sendiri hayambo, ahandi aboedi hoafi hoafimbohundambo ratupuriya-rhandeimbi kamafore-andiri. ⁸ Godindi nendi-yafe mbusumo ro bidifiran hamind-anahi, nga God ai moani hipoambo-reandurahi, ranipoani ratupuri masendiri. Ro Suda-yafe ndifombo God ai shefimbo afindi hamindi didiboado-reamunuh Kraisi masemuni ranimbo aboedi hoafi ra hoafiyondurimbo-hundambo ratupuri ra masendiri. Nga ahandi aboedambofe hohoanimo afindi hamindi wambo ngiri munguambo fifindihundi. ⁹ God ai mungu moatukuni nafimrandi, nga horombo hondu pemo-haya homba ahandi hohoanimo ra dibo mengoro. Nga asu haponda wambo ahandi hohoanimo ra weindahi nafuimbohundambo ratupuri ra masendiri. ¹⁰ God ai hohoanimo yuhuh yahuya, 'Sunambeahindi bogorimbo-yafundeimbi asu nginindeimbi ai wandi ranipoani ranipoanimo ndofe fifirife ra fifiri-mbirund-amboane,' yahuhaya Kraisindi nendi-yafe warina ranahamumbo nafuirapuruhani. ¹¹ Horombo hondu God ai hohoanimo ra hohoanimo masihendi, nga asu shefi Adukari Sisas Kraisindi wari-sunguyu hohoanimo ra, rasungumareandi. ¹² Shiri Kraisimbo anihondumbo-riruhuh ai-babidi amarefi ranisungumboane shiri moani yihimbokoate Godimbo yimiyamboarihuri. ¹³ Ranayo asu sheimbo hoafiyahandurahi sahea, 'Ro sheimbo mafarhe-heandurambo asu wambo sowahi tihirifo afindi tufefeyo. Nga se ngiri ranimbo ngusufoambe moaruwainde, nga raninambo se ndureimbi-ndeimboyei,' asahi.

Kraisindi hipoambofe hohoanimo

¹⁴ Ranayo asu ro Apembo yiri yimbu pusirhe nimarimbo didibafiyaha arihandi. ¹⁵ Ai sunambeahindi nendi, hifinindi nendi, mamisiri mungu ranehei nini-ndini-ani. ¹⁶ Ro ahambo sheimbohundambo didibafiyaha hoafiyahuhuh, 'Ape, se mungu aboedi moatukuni nini-ndini-anafi, asu shafi Yifiafi Aboedinambo aheimbo nginindi dabadurani, asu ngusufoambe nginindi kuruhuh hehi mbi-mareimbo-amoane. ¹⁷ Asu ai Kraisimbo anihondumbo-arihori rananimbo, ahei ngusufoambe mbi-marinidur-amoane. Ai ngusufo pefe hohoanimo ranambe, nginindi mbinimboe-amoane, nini aharhi hifambe hani nginindi aningo nou. ¹⁸ Rananimbo ai nafindihumundihuh asu Kraisindi ngusufo pefe ra, Godindi nendi-babidimbo munguambo, didiboadondihuh fifirimbirihindamboane. Ngusufo pefe ra afindi hamindiyoy hayambo, hoandari, hani, ho asu hafomboane. ¹⁹ Yini, ai ahandi ngusufo pefe fifiri-mbirihindamboane, nga nindou ngiri ngusufo pefe ra mungu hamindi fifindihindi. Ai ra fifindihindani, shafi aboedi hohoanimo aheimbo hafo tukundifemboe shafi ngusufoambe hafo tukumefeyo nou,' asahi. ²⁰ God ai nginind-ani. Asu nini-moatukuni shiri ahambo diduwahundo, asu

hohoanimoayefi ra, Godindî nginindî ai ngasündeamboane. Nga hapo nginindî ra sihefi ngusüfoambe ratüpurîyo arandî. ²¹ Kraisindî nendî Godimbo, koadürümbo-koadürümbo aboed-ani, mbisei-amboane. Anihond-ane.

4

Kraisindî fi mam-ane

¹ Ro Adükarindî ratüpurî sünguyahi karabusi-meheandî. God ai siheimbo ahandî mbumundî hohoanimo süngufembo yahuhaya mborai sinei mehundürî. Ranimboane asu ro siheimbo hüti-hütiarîharü se Godindî mbumundî hohoanimo ra ndondîhi süngundîhi ngei asahi. ² Se siheihoarî fi hifnambofe, warî hoafendühife asu tîjîrîfo tükündîfewanî moanane yaho hohoanimo ra süngundîhi ngei. Asu Kristen bîdîfîrî ai siheimbo tîjîrîfo ndehindüranî-wanî, se moanane mbisei hehi, ranaheimbo ngusüfo pandîhindürî. ³ Nga Yifiafi Aboedî ai dîboado-mareamuna asu sihîrî hohoanimo mamî süngufelhü wudî-wudîfe-mbohünda wofî nîninî-moatükunî mamambere hühareandî nou. Nga se mamî yahurai hohoanimo-animbo tîjîrîfondeihî süngundîhindî. ⁴ Kraisindî fi mam-ane asu Godindî Yifiafi mam-ane. Asu God ai sihefîmbo 'Mborai ro siheimbo aboedambo-fendürîmbo ra hibadühî nîmandei,' mehu ranî-moatükunî mamî ranahamboane hîfandarîhundî. ⁵ Adükarî mam-ani, Kraisimbo anihondümbofe hohoanimo mam-ane asu hundürümbo hohoanimo ra mam-ane. ⁶ Asu God mam-ani, nindou muŋguambo-yei Ape-ani, muŋguambo-yei Adükar-ani asu ai muŋguambo-yei mbusümo ratüpurîyu arandî, asu muŋguambo moatükunî ranî-mbusümo amaru. ⁷ Krais ai ahandî afîndî hamîndî moanî hpoambofe hohoanimo ra ranî-poanîmbo aboedî ratüpurî sihefîmbo simogodî yimbumareamunî. ⁸ Ranahambo Godindî hoafi ai yahoya, 'Ai ahandî hürütümbimbo ngasündirî mburambo, nindou yifiamambe ngasündîmareapurî ai sepurîmündü haya, nîmoamo hamîndî hafuhü, asu nindoumbo aboedî moatükunî masagadürî,' meho. ⁹ Mamî hoafi 'ai mahafu' ra nüŋgufimboyu mahafuwa? Ranane ra, ai rahurai-ane, ai moai sünambe nîmoamo yangîrî hafu, nga boatei kusü mbura hîfîrî hîfambe-ambe ragu hamîndî amboa mahanu. ¹⁰ Nindou mahanu ra, mamî ranaiyu asu sünambe nîmoamo hamîndî mahafu, muŋguambo hîfî, sünü ranîfîhî nîngombo-mayo ranîmbo. ¹¹ Ai ahandîhoarî bîdîfîrambo ahandî hoafi semîndî ho ratüpurî ra sagapurî, bîdîfîrambo Godindî hoafi hoafimbo ratüpurî ra sagapurî, bîdîfîrambo ho aboedî hoafi hoafiyo-rambo ratüpurî asu bîdîfîrambo ahandî nendî ranaheimbo moanîquindürîmbo asu yamundîfembo ratüpurî ra masagapurî. ¹² Krais ai ahandî fi ra afîndî kokoendühî asu ngîndîmbeyowa yahuhaya Godindî nendambo farîhefe ratüpurî ranîmbo dîboado-fembohündambo ranî-poanîmbo ratüpurî ra masagadürî. ¹³ Sihîrî randîhu ngefombo, Godindî nîmorî wudîpoapondîhu anihondümbo-ndîhurîhümbo fîfîndîhurühî, mamî hohoanimo süngundîhumboyefî. Sihîrî randîhundühî, Krais nahurai dîboadorî-hehundembî hondü nîmboemboyefî nîmorî heimbo ngînarîhehindî nou. ¹⁴ Sihîrî randîhundandî, ngîrî nîmoakîdîbou nahurai nîmandefî. Asu nindou ai sihefîmbo mamîkarambo simborî yamundîfe hoafînambo tîkai hoafîndîhümunanî sihîrî ahei hohoanimo ra ngîrî süngundîhundî. Nindou ai tîkai hoafi süngufembohündambo ai hoafi nafîrîhi rîhündühaneî. Asu ahei tîkai yamundîfe hoafi ra ngîrî sihefîmbo yamundîhimunühî werînambo nîmî fondamîndî ho fondamîndî ho arandî nahuraindefî. ¹⁵ Wanî, nga sihîrî nindoumbo ngusüfo pandîhu ngefühî, asu anihondü hoafi hoafînda-hundürîmboane. Asu sihîrî Krais-babîdîmbo afîndîkokoe nahurai nindou adükarî dîboadorî-hehundembî-ndefomboane. Nga ai sihefî mbîro-ani. ¹⁶ Mbîro ranai fi-safi muŋgu hîfandarandî asu mandüharî ai fi muŋgu türe-türe arandî. Asu fi-safi napo ngorü-ngoanîni, ngorü-ngoanîni, ahei ratüpurî wudîpoapondîhi ratüpurîndeianî asu fi afîndî kokoendühî ngusüfo pefenambo ngîndî tükündîfemboe.

Anihondümbo-rîhindeimbî ai simborî hohoanimo sünguarîhindî

¹⁷ Ranimboane asu siheimbo Adükarindî süngu ahîni hoafayahandürî nda, se Godimbo fîfîrîfe-koateyeimbî-yafe hohoanimo ra asükaindeî süngundîhimboyefî, nga ahei hohoanimo ra nîmîndî fîfîrîfe-koate-ane. ¹⁸ Asu ai ngusüfoambe dîboadofe fîfîrîfe-koateyeimbî-ane. Asu Godindî-mayo yangîrî nîngombo ra ranîkoate-ane. Sapo ai ngusüfo hohoanimo-koate-aneî asu hîmboambe hîmborî-koate-aneî. ¹⁹ Ahei moaruwai hohoanimo ranahambo amoanîngî-koate hohoanimo yangîrî süngurîhi arîhündî. Asu ngusüfo hîhîrî wakîrîhi kürîhi hehi, hohoanimo moaruwai hamîndî ra yahuraimbo hîmboyefî sünguarîhindî. ²⁰ Nga siheimbo Kraisimbo horombo yamundîmarundürî ranana yahuraisyopoanî. ²¹ Krais ranahambo hoafi hîmborîmayeisi,

nga se ahambo süngurihorani Sisasimbo anihondü aboedi hoafi ra siheimo yamundimarundü. ²² Se sihei horombodid ngusüfoambe hohoanimo ra raguanambobembo yamundimarundü. Ai siheimo hifandirandü; marandamboyei asu se moaruwai hohoanimo süngurühi marihündi. Horombodid hohoanimo ra nindoumbo tikarehaya ngusüfoambe botireandü; arandi, nga ai aheimbo awarhendü; arandi. ²³ Nga sihei ngusüfoambe ra simbori tükümbife-ndüramboane. ²⁴ Asu se simbori hohoanimo ra ndahümündi kiki+boad+hindi, nga hohoanimo simbori ra God ai ahandihoari ramareanda ahandi hohoanimo yahurai tüküme Feyo. Simbori hohoanimo ra sürühoeimbi asu aboedi diboadori-hoeyoweimbi hond-ane. ²⁵ Ranimboane asu se tkai hoafi hohoanimo ra hini+ngind+hindi. Nga wandafi mamimbo anihondümbö yangiri hoafindei, nimboe sihirü müngu Kraisi+ndi fi-ane fi. ²⁶ Se ngini+ndi+ndeianü hihad+hümbö, nga se moaruwai hohoanimo-ndeimboyei. Se mamü ngini+ndi+ndeianü ngeimbo hüfi+ham+ndi hündam+ndimboe, nga yowanü. ²⁷ Se Satanimbo nafi nafi+ndi-hehimboyei. ²⁸ Hümbühüni nendi asükajyo hümbühüni+mbopoani, nga yimbukoari warinambo ratüpurü aboedi ratüpurüyo mburimbo-animbo kaki asu sesi sem+ndi mburimbo, nindou mbonimbo-arihümündi aheimbo farihefe-ndürimboane. ²⁹ Se moaruwai hoafi hoafindeimboyei, nga nindou farifehe-mbohündambo asu nginem+ndürimbo aboedi hoafi yangiri hoafindeian-animbo, asu sihei hoafi ra ahei hohoanimoambe mbonimbo-arihümündi ranahambo didiboado-ndearümbö. ³⁰ Se moaruwai hohoanimo ra refe-poani, nga Yifiafi Aboedi ai afindi hohoanimondomboe. God ai siheimo dibonimayundü; asu ra nafuimbohünda Yifiafi Aboedi masagadü. Rananimbo se wudü+poaporühi fifir+hindi bidifirani si tüküfeyo-ambe God ai siheimo aboedambo-warümbö. ³¹ Ngusüfoambe yiboarukofimbi, ngini+ndi hoafümbi, paipaife hoafümbi, tirifoefe hoafümbi, asu ngusüfoambe moaruwaimbofe hoafi müngu hohoanimo moaruwai ra hini+ngind+hindi. ³² Nga se wandafi mamimbo hipoambo-ndihindürühi asu afufurifoeimbi hohoanimo hohoanimo-ndahündü. Bodimondi ai siheimo moaruwai hohoanimondeianü, asu moaruwai hohoanimo ranahambo amboawiyeyi mbi+sei God ai Kraisi+ndi süngü sihei hohoanimo moaruwai ranahambo amboawiyeyi mehu nou.

5

Sihi+sihi yangiri+hü ngefimboane

¹ Se God+ndi nimor-anei, asu siheimo hohoanimo pamareandü. Ranimboane asu se ai ahandi hohoanimoayu nahurai ra süngund+hindi. ² Se ngusüfo pandühi ndühündi, Kraisi ai sihefimbo ramareamunü nou. Siheimo farifehe-mbohünda yifiyuhü, ahandi fi Godimbo masagado ahambo hihifi-hihifimbohündambo nindou sesi asu aboedi fisinjarümbi moatükunü Godimbo asayo nahurai. ³ Nimorehi sihi+sihi, anini+ndi+hoandi birabiri, ngusüfo moaruwai hohoanimo, hohoanü hohoanimo, moaruwai hohoanimo müngu ra ngiri sihei mbusümo nimando, nimboe se God+ndi sürühoeimbi nindou-anei. ⁴ Se hohoanimo-koate hoafi, amoanü+ngümbi hoafi, asu si+ndi hoafi, hoafindeimboyei. Hoafi ra refembo aboedi-yopani, nga Godimbo hihifi+imbo aboed-ane. ⁵ Se ra fifir+hindi! Nimorehi sihi+mombü, anam+ndi+hoandi birabireimbi, hohoanümbü, ngiri Kraisi God ngini+ndi hifandar+nandi ranambeahi ngei. Nga asu hohoanü hohoanimo ra tkai godimbo süngufe randeimbo-ane. ⁶ Se hihad+hümbö, nga nindou siheimo hihindi hoafi rani+süngu ndahümündihündü ngeimboyei. Nga asu nindou God+ndi hoafi ranahambo gigi+rana-mboar+hindi ana, asu God ai ranaheimbo ngini+ndandürimbi. ⁷ Nga se ai-babidimbo wüdi+ndeimboyei. ⁸ Horombo se nimbokoa+ndi nahurai mamarei, nga asu haponda se Adükari+ndi nimorimboyahi mbur+hümbö asu sihi aniboadei. Rananimbo asu se si+ndi+ndi nindou rawehindi nou rand+hindi. ⁹ Aboedi hohoanimo, diboadofe hohoanimo, anihondümböfe hohoanimo ra si ai botimareand-ane. ¹⁰ Nüne hohoanimo Adükari ai yifirayü ranahanambo kokond+hündi. ¹¹ Nindou ai nimbokoa+ndi hahabodei arihündi, ra-babidimbo se ngeimboyei, nga asu rani hohoanimo ranana ngiri hisi aboedi hisi+ndi, nga wani. Nga se hohoanimo ra weindah+hindi. ¹² Nindou ranai moaruwai hohoanimo dibo ratüpurayeyi arihündi ranahambo hoafimbo ro amoanü+ngayahi. ¹³ Müngua hohoanimo ra sihi tüküfeyo ranahandi nim+ndi+hündi ra weindah+reandühane. ¹⁴ Asu hohoanimo ra weindah+ndifewani nindou ai ahandi nim+ndi fifir+ndi+himboyei. Nga asu ranimboane hoafi nda hoafayo, 'Nindou se apoei ra se botindahindi, asu yifihündi hini+ngind+hindi.

Rananimbo asu Kraisi ai sihei wamü sindümbü, meho. ¹⁵ Se sihei ahabodei ra hihad+hümbö. Se nindou hohoanimo-koate ahabodei nahurai ngeimboyei, nga fifir+hindeimbi ahei nahurai ngei. ¹⁶ Haponda moaruwai hohoanimo

engoro, ranimboane asu aboedi ratupuri nafi engoro ana, asu se ra süngundihindi. ¹⁷ Ranimboane asu se hihindi-hihindi-ndeimboyei, nga ranimboane se wudipoapondhi fifindihindi hohoanimo Adukari ai ahandihoari yifirayu rasungu. ¹⁸ Se bia hoe ndimindei hehi, mamikari hohoanimo-ndeimboyei, nga ai sheimbo moaruwaimbondearumboe. Nga se Yifiafi Aboedi ai sheimbo hifandimbramun-amboane mbisei. ¹⁹ Se wandafisi mami-babidi wataporimbo-ndühündühi bukameahindi herü asu Sisasimbo kakisaombo herü asu Yifiafi Aboedindi-mayo herü hoafi raninambo wataporimbondihü ndühündi. Asu ngusüfoambe Adukarimbo hohoanimondeih adukar-ani mbisei hehi herüna hori-horindihori ndühündi. ²⁰ Nimbini-nimbisi se mungua moatükun ranahambo Ape Godimbo hihifindihori ndühündi sifehi Adukari Sisas Kraisindi warisungu.

Nimorehi nindowenih ahafe hoaf-ane nda

²¹ Se Kraisimbo ahinindeih ngoründi hoarehindei. ²² Nimorehi, se sifehi nindowenih-yafe hoarehindei, se Adukarimbo rawehindi nou. ²³ Nga nimboe, nindowenih ai nimorehi hifandarandi, asu ahandi mbiro-ani, Krais ai ahandi nendi hifandarandi asu ahandi mbiroayu nou. Kraisindi nendi ai ahandi fi-anei, asu ai aheimbo aboedambo-reanduri-randeimb-ani. ²⁴ Ranane asu nimorehi se nindowenih-yafe hoarehindei, Kraisindi nendi ahandi hoarehayei nou. ²⁵ Nindowenih, se sifhamundi nimorehi ranaimbo ngusüfo pandunduri, Krais ai ahandi nendambo ngusüfo pareandurühimbo aheimbohündambo yifimayu nou. ²⁶ Krais ai aheimbo Godimbo yangiri saimbohünda ramefiyu. Ai ahandi hoafinambo hoenambo nahurai ahandi nendimbo hundürumarandura aboedimayei. ²⁷ Krais ai ahandi nendambo ahandi himboahü aboedi hamindimbeyeia yahuhayambo yifimayu. Ai sürühoeimbi, hüti-koateyeimbi, moaruwai hohoanimo-koate, aboedi yangiri mbi-diboadia yahuhaya diboadofemböhünda yifimayu. ²⁸ Mami rani-süngumbo-animbo nindowenih sifhamundi nimorehimbo ngusüfo pandunduri, sifhamundi fimbo ngusüfo pararundi nou. Nga asu nindowenih ai ahandi nimorehi ngusüfo pare arandi ana, ai ahandi fimbo ngusüfo pare arandi. ²⁹⁻³⁰ Nindowe ai ngiri ahandi fimbo yiboarukondeandi, nga wanti. Nga ai ahandi fimbo diboadoreandühi, sesi moanguiranduhani. Krais ai ahandi nendambo yahurai rawareandi nimboe sapor sifiri ahandi fi safi bidifiri nahurai-anehi. ³¹ Godindi hoafi yare hoafimayo, 'Ranane asu nindowenih ahandi hondafindi hinngindeapiri haya, nimorehi-dibo nindandimboyafe asu yimbu ai-anafe fi mamindamboyafe,' meho. ³² Diborihindi hoafi ra ndorihoyoweimb-ane, nga ro rarihe hohoanimoayahi, hoafi ra Krais ahandi nendibabidi ranahambo hoafimayo. ³³ Nga asu sifehimbo kameihoyo yare hoafimayo, 'Se sifhamundi nimorehimbo ngusüfo pandunduri, se mamani sifhamundihoi ngusüfo pararundi nou. Nga asu mare nimorehi ai ahandi nindowenihimbo ahinindo.

6

Nimoakidibou asu hondafindi aheimbo hoaf-ane nda

¹ Nimoakidibou, se Adukarindi hohoanimo süngundihindühi, sifehi meape-yafe hoafi himborindeih ra süngundihindi. Hohoanimo ra diboadorihoeimbi hohoanimo-ane. ²⁻³ Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Se sifehi meapemo ahinindei,' meho. Ahinumbi hoafi ra God ai weangurüh horombonambore rani bitapire masihendi. 'Se randihindani rananimbo se aboedi yangiri niboadeimbo, asu hifi ndanihu gedühi nimboeimboyei,' meho.

⁴ Nga boagiri, se sifehi nimoreambo nginindi himbondihendüra niori ai ngusüfoambe nginindi-ndeimboyei, nga yowan. Nga Adukarindi hoafi ra diboadondihindürühi yamundihinduri.

Moani ratupuriyei-rihündeimbi asu hifandiru-rundeimbi aheimbo hoaf-ane nda

⁵ Moani ratupuriyei-rihündeimbi, se sifehi hifandiru-rundeimbiimbo ahinindeih yihimbo sisirindahindühi ahamundi hoafi himborindei. Moani mami aboedi hohoanimo süngundihindühi, ahamundi hoafi himborindei, se Kraisindi hoafi rawehindi nou. ⁶ Ai sifehi ratupuri ranahambo aboed-ane mbisimonda mbisei hehi ahamundi himboahü yangiri aboedi ratupuri-ndeimboyei, nga yowan. Se Kraisindi moani ratupuriyei-rihündeimbi nahurai niboadeimbo nini-moatükun God ai yifirayu ra hihifi-hihifindeih süngundihindi. ⁷ Se hihifi-hihifindeih, moani ratupuri ra diboadondihir ratupurindei. Se nindowombo ratupuraye nahurai-yopoani, nga Adukarimbo ratupuraye nahurai ratupurindei. ⁸ Se ra fifirihindi, Adukari ai ahandi takini ratupuriyei-rihündeimbi asu moani ratupuriyei-rihündeimbi aheimbo munguambo dagadurimbi.

⁹ Hifandiru-rundeimbi, se sifhamundi moani ratupuriyei-rihündeimbiimbo aboedi-aboedindunduri, nga se aheimbo nginindi hoafindimboemo. Adukari ai sünambe

amaru ra, s̄hamundī asu ahei mun̄guambo h̄ifand̄ira-nd̄üreimb-ani. Asu ai moai nindou ḡgorü-ra, ḡgorü-poan̄ ḡgorü-poan̄ hohoan̄moyu, ḡḡa ahand̄i h̄imboahü mam-anei.

An̄ihondümbö-r̄ihindeimb̄i ai God̄ind̄i ami nahurai-anei

¹⁰ Asu hapoana ro hoaf̄i nda mun̄gufembo samboanahi. Adükarī ai ḡḡin̄ind-ani asu ahand̄i ḡḡin̄ind̄inambo ḡḡin̄ind̄i n̄iboadei. ¹¹ Se God̄ind̄i-mayo yifiar̄imbo napo ra ndahümundi hehimbo Satan ai s̄heimbo s̄is̄ih̄imo-ndandüran̄ ḡḡin̄ind̄i n̄imboei. ¹² ḡḡa asu s̄ih̄ir̄i moai nindou-bab̄id̄imbo yanḡir̄i yifiariyefüh̄i-yef̄ipoani, ḡḡa mun̄gu moaruwai nendī s̄ünambe amarei ra-bab̄id̄imboanef̄i yifiarayef̄i. Moaruwai nendī-yafe bogorī, ḡḡin̄ind̄i nendī, asu h̄if̄in̄ind̄i moaruwai hohoan̄mo ra h̄ifandundeimb̄i mun̄guambo ai-bab̄id̄imbo yifiariyef̄i ar̄ihundi. ¹³ Ran̄imboane asu God̄ind̄i-mayo yifiar̄imbo napo ra ndahümundi. Rananambo asu moaruwai tükünd̄ifewanī, se ḡḡin̄ind̄i n̄iboadeimbo yifiar̄indei ḡgeimbo, se har̄ind̄ihehi n̄iboadeimboyei. ¹⁴ Yin̄i, se rand̄ihi n̄iboadei, an̄ihondü hohoan̄mo rananambo s̄ihehi bot̄ifohü ret̄imbond̄ihi güdüh̄ind̄i. Asu sür̄ühoemb̄i hohoan̄mo ran̄inambo n̄im̄inehoar̄i nahurai güdüh̄ind̄i. ¹⁵ God̄ind̄i hoaf̄i aboedi hoaf̄imbo d̄iboadond̄ihi hehi n̄imandei. God ai nindou-bab̄id̄i wud̄imbo yahumboani hoaf̄i ra su nahurai güdüh̄ind̄i. ¹⁶ Mun̄guambo moatükun̄i ra ndahümundi hehi God̄imbo an̄ihondümbö-fembo hohoan̄mo ran-amboa n̄imaf̄im̄i nahurai ndahümundi mbund̄ihümbö, ranan̄imbo Satan̄ind̄i yifiar̄i hai ra pakand̄ih̄eh̄ind̄i. ¹⁷ God ai s̄heimbo aboedambo-mareandür̄i, ranambo yifiar̄imbo at ra k̄ik̄iboad̄ih̄ind̄i. God̄ind̄i hoaf̄i ra Yifiaf̄i Aboed̄ind̄i n̄imer̄i nahurai-ane, se ra ndahümundi. ¹⁸ N̄imb̄i-n̄imb̄isi Yifiaf̄i Aboed̄ind̄i ḡḡin̄ind̄inambo se d̄id̄ibaf̄i-ndah̄ind̄üh̄i ran̄i-poan̄imbo d̄id̄ibaf̄ife ranambo God̄imbo düd̄undah̄ind̄üh̄i se fand̄ihawamun̄i mb̄isei ndüh̄ind̄i. Se ḡḡir̄i afur̄ind̄ih̄ind̄i, ḡḡa n̄imb̄i-n̄imb̄isi God̄ind̄i nend̄imbohündambo ahambo d̄id̄ibaf̄indei. ¹⁹ Se ndand̄ihi d̄id̄ibaf̄indah̄ind̄i: God ai wambo hoaf̄i ndend̄iran̄i ro yih̄imbokoate n̄imboambo ahand̄i d̄ibor̄ih̄ind̄i aboedi hoaf̄i weindah̄i-mareand̄i ra hoaf̄indamboyah̄i. ²⁰ Ro God̄ind̄i aboedi hoaf̄i ra hoaf̄iya-r̄ih̄andeimb-anahi ran̄iyah̄i, asu ro ran̄imbo-hündambo karabusimeheand̄i. ḡḡa se wambohünda God̄imbo d̄id̄ibaf̄indeian-an̄imbo, ro yih̄imbokoate aboedi hoaf̄i ra hoaf̄ind-amboane God ai yifirayu süḡḡu.

B̄id̄if̄irana hoaf̄i

²¹ Tikikus s̄ih̄ef̄i wandaf̄i asu Adükarīnd̄i d̄iboadore rat̄üpur̄iyu-randeimb̄i ai hoaf̄ind̄ündür̄imbui ro rat̄ipurayah̄i asu n̄ungur̄iheamboyah̄i an̄imboah̄i ran̄imbo sembo d̄iboadond̄ihi fifir̄ind̄ih̄imboyei. ²² Ran̄imboyah̄i ahambo koar̄ih̄ehina asüfu, ro n̄in̄ungu-yahumboyef̄i an̄iboadef̄i ran̄imbo-hündambo fifir̄ind̄ih̄imboyei. Asu ai ḡḡusüfoambe k̄ik̄imo-boadear̄ümbui. ²³ Ape God asu Adükarī Sisas Kraisī ai, se mun̄gu wandaf̄i mam̄imbo ḡḡusüfo pefe hohoan̄mo, an̄ihondümböfe hohoan̄mo, ḡḡusüfoambe afur̄ife kife hohoan̄mo mb̄iseneand-amboane. ²⁴ Nindou s̄ih̄ef̄i Adükarī Sisas Kraisīmbo ḡḡusüfo par̄ihor̄i ar̄ihünd̄i, ranaheimbo God ai moan̄i h̄ipoambo-mb̄ireandür̄-amboane.

Firipai

Pas nda Por ai Firipaihündambo sürü papimarandi

¹ Por ro Timoti-dibo Sisas Kraisindî moanî ratüpurîye-rîhoandeimb-anehî. Se Godîndî nendî Firipaihündî Sisas Krais-babîdî anîboadei asu anîhondümbö-rîhindeimbîmbo hîfandî-rundeimbî asu farîhou-rundeimbî babîdîmbo se muŋguambo karîhasîhandür-aneî. ² Sihefî Ape God asu Adûkarî Sisas Krais ai siheimbo moanî hîpoambo-ndîneandürühi ŋgusüfoambe afurîfimbî hohoanîmo mbîsabînandür-amboane.

Por ai Godîmbo hîhîfîmarürî

³ Ro siheimbo hohoanîmo-yahandürühi-ana siheimbohünda wandî Godîmbo hîhîfîrîhünî arîhandî. ⁴ Ro siheimbo muŋguambohünda muŋguambo si Godîmbo dîdîbafî-yahandowohü hîhîfî-hîhîfîya arîhandî. ⁵ Horombo se Kraisîmbo anîhondümbö-marîhorî ra hei-heimbo haponda asu ro aboedî hoafî bokarî-hefembohünda wambo farîhehindîrî arîhündî ranîmboanahî ro Godîmbo hîhîfarîhünî. ⁶ God ai ranî-sîmboanî piyu haya sihei ŋgusüfoambe aboedî ratüpurî ratüpurîyu humbo asu süngunambo Sisas Krais asûkaindu kuduanî ratüpurî ra moendîndeambui, ro ranahambo türüfoarîhe anîhondümbö-rîheandî.

⁷ Ranîmboane ro siheimbo yahurai hohoanîmoayahî ra aboed-ane. Ro siheimbo ŋgusüfo pararîheandürî. God ai sihefîmbo moanî hîpoambo-reamunühi ratüpurî mamî masemunî. Nga ro haponda karabus-ambe anîmboahîyo asu horombo karabusî-fekoate-yaheand-ambe manîmboahîyo aboedî hoafî ranahambo anîhondü nafuimbo asu nindou ŋgîndî anîhondümbö-fembo farîhehe arîhandî ra se wambo farîhehindîrî arîhündî. ⁸ Ro siheimbo ŋgusüfoambe afîndî hohoanîmo-ayahandürî asu ranî hohoanîmo ra Sisas Kraisîndî-mayo-ane. Ro ranîmbo anîhondümböanahî hoafayahî, nga God ai wandî hoafî ra anîhond-ane mbûsümbui.

⁹ Ro Godîmbo dîdîbafî-yaheandühi sahiya, sihei ŋgusüfoambe nindou ŋgorümbö ŋgusüfo pefe ra afîndî hamîndî tükümbîfendür-amboane. Asu rananîmbo se aboedî fîfîrîndîhindühi asu sihei hohoanîmoambe ra sündîhoe-ndürîmboe. ¹⁰ Rananîmbo se hohoanîmo yîbôndîhindühi aboedî hohoanîmo ra fîfîndîhimboyei. Süngunambo Kraiskusû sîmboanî ra se sürühehi-ndeimbî asu hütikoate-ndeimboyei. ¹¹ Sisas Kraisîndî warî-süngu mbumundî hohoanîmo sihei hohoanîmoambe tükündîfewanî asu nîmorehî nindowenühi ai hoeindîhindühi Godîmbo aboed-ani mbîseimboyei.

Por ai karabusîmeftyu ranîyo asu nindou afîndî ai aboedî hoafî hîmborîmayei

¹² Wandafî mamî, se ra fîfîrîmbîhînda samboanahî, wambo karabusî-marundîrî ra aboedî hoafî hoafîyo hombo mafarîhendî. ¹³ Ranîmboane asu muŋgu prîsman ai Rom adûkarî bogorî Sisarîndî worî hîfandîmbo, asu bîdîfîrî amurî amboanî ai fîfîrîhindî ro Kraisîndî hoafî sünguarîhandî ranîmbo-hündamboyo wambo karabusî-marundîrî. ¹⁴ Anîhondümbö-rîhindeimbî wandafî afîndî ai ro karabusî-meheandî ranîmbo hohoanîmoyei. Ranîmboane asu Adûkarîmbo anîhondümbö-rîhorühi ŋgusüfoambe kîkîmîfoarîhi hehi yîhîmbokoate-yeihî asu Godîndî hoafî wataporîmborîhü arîhündî.

¹⁵ Nga bodîmondî nindou ai sîmborî hîfînambofe-yomondühi wambo ŋgusüfoambe moaruwaimbo-rundîrîhî Kraisîndî hoafî bokarîhou arundî. Nga bodîmondî ai dîboadoru hohoanîmo-yomondühi Kraisîndî hoafî bokarîhou arundî. ¹⁶ Nga ro aboedî hoafî anîhondü nafuimbohünda anîmboahî ra nindou ranai yaru fîfîrîndî. Ranîmboane asu ai wambo ŋgusüfo parundîrîhî Kraisîndî hoafî bokarîhou arundî. ¹⁷ Nga bodîmondî ai ahamundî-hoarîmbo yangîrî hohoanîmo-yomondühi moai dîboadoru Kraisîndî hoafî bokarîhou rundî. Ai hohoanîmo-yomondühiya, 'Ro randîhundan-anîmbo Porîmbo karabus-ambe tîŋrîfo tükümbîfendo-wamboane,' mehomo. ¹⁸ Nga ambe, moanane masahî. Aboedî hohoanîmonamboyo asu moaruwai hohoanîmonamboyo, ai muŋguambo Kraisîmbo bokarîhou arundî. Ranîmboanahî ro hîhîfî-hîhîfayahî.

Ranîmboane asu ro hîhîfî-hîhîfînda ŋgamboayahî. ¹⁹ Nga asu ro yarihe fîfîrîheandî sîhafî dîdîbafîfe asu Sisas Kraisîndî Yîfiáfîndî fehefe ranînambo süngunambo karabus hînîŋgîndîhe hehea tükündäheamboayahî. ²⁰ Ro afîndî yîfirayahî ra Kraisîndî ratüpurî hînîŋgî-ndîheandühi amoanîŋgî-ndamboayahî sahehea, nga haponda hamîndî ro yîhîmbokoate Kraisîndî hohoanîmo süngundîhe ŋgamboayahî horombo yarihe marîhandî nou. Rananîmbo ro yangîrî anîmboahîyo asu yîfayahîyo ra Kraisîmbo aboed-ani mbîseimboyei. ²¹ Asu nîmboe ro yangîrî anîmboahî? Ro yangîrî anîmboahî ra Kraisîmbo-hündamboane. Nga ro yîfîndahanî, ra wambo aboedî saf-ane. ²² Ro yangîrî anîmboahî ana, rananî ratüpurî aboedî ratüpurî-ndamboayahî. Ro yîfayahîyo

asu yangiri animboahiyō nīne aboedayo ra moai fifirihēandi, nga nahanimbai? ²³ Ranahambo ro yiboboarihāndi. Ro Kraiis sowanambo hafo ai-dibo nīmarimbo asahi, ra aboed-ane. ²⁴ Nga asu siheimbo fehefendūrimbo hifi ndanihū animboahi ranai ngasūnde-amboane. ²⁵ Ro wudipoaporihē fifirarihēandi nda, ro ndanihū se-babidimbo nīmboambo sihei hihifi-hihifi asu anihondūmbofe ra ho-hombo afindi tükufembohūnda fandihē-heandūrimboayah. ²⁶ Ranimboane asūkai siheimbo sowahi ngahani se wandi süngu Kraiisimbo afindi hamindi siaondahindūhi ngusūfoambe fufuriboadihimboyei.

Firipaihūndi Por-babidimbo rani ratūpurimbo tījirifomoyei-amboane

²⁷ Nga se aboedi hohoanimo yangiri süngundihī ndühündi, Kraiisindi aboedi hoafi hoafimayo nou. Nga raninambo ro siheimbo sowahi tükūnda-heandūhindoani wanīndoani, hoafi nda randihē hīmborīnda samboanahi. Se mamī moatūkunimbo yangiri hohoanimoyeihi nginīndihūmīndi nīboadei. Asu aboedi hoafi ra anihondūmbofe hohoanimo ranahandi nīmīndihane, nga se mamī hohoanimo yangiri süngurīhindūhi anihondūmbofe ra fehefembo tījirifoyei arihūndi ra hīmborīnda samboanahi. ²⁸ Nga se sihei hūrütūmbimbo yihimbokoate ngei. Se randahīndani ana, aheimbo nafūnda-hūndūrimboyei ai awandihēhimboyei, nga se aboedamondahi handihēhimboyei. Nga God ai ra randeambui. ²⁹ Sapo se Kraiisimbo anihondūmbo-rīhinda God ai Kraiisimbohūnda siheimbo ndondomareandūri. Se Kraiisimbo anihondūmbofembo yangiriyō-poani, nga asu ahambohūndambo asūbusi semīndimbo kapeihiyō ndondomareandūri. ³⁰ Nga asu horombo ro se-babidī nīmboah-ambe ro Godīndi ratūpuri tījirifomayahī ra se hoeimarīhīndi. Nga haponda ro ahāndi ratūpuri tījirifoayahī ra se hīmborayei. Nga haponda se ro nahurai tījirifoayahī.

2

Sihiri sihefihōari moanane fi mbisefūh-animbo wandafi mamimbo hohoanimo-ndahundūri-mboane

¹ Kraiis se-babidī nūngumbo siheimbo nginīndi sagadūri arandi raninambo se nginīndi anīboadei. Ai siheimbo ngusūfo pareandūra se ngusūfoambe afurīhi amarei. Se Yifiafi Aboedi-babidī wudiyehi asu se nindou ngorūmbo aboedi hohoanimoyeihi hīpoambo-arīhīndi. ² Ranimboane asu wambo afindi hihifi-hihifi-mbohūndambo, mamī hohoanimo süngundihīndūhi, siheihōari simbori ngusūfo pefirīndeihi, mamī hohoanimo süngundihīndi. ³ Se siheihōari yangiri hohoanimondeihī nīngōndī-ndeiimboyei. Nga se sihei fi hifinambo-ndihīndūhi bodimondamboya, ai ndeari hamīnd-anei mbisei. ⁴ Se sihei ranani moatūkunimbo yangiri dīboadofemboane mbiseimboyei, nga bodimondiyafe ranani moatūkunī kapeihū dīboadofemboane mbisei hohoanimondei.

Krais ai ahāndihōari fi hifinambo-mareanda God ai adūkarimbomariri

⁵ Sisas Kraiis ai hohoanīmomayu nahurai se mandihī süngundihīndi. ⁶ Koadūrimbo-koadūrimbo Kraiis ai God-ani, nga ai moai God nahurai nīngombo ra kīkīhamīndu, nga moani hīnīngimareandī. ⁷ Nga God nahurai nīngombo ra ai ahāndihōari hīnīngimareandī, asu moani ratūpurīyu-randeimbī nahurai hohoanimo masemūndu. Nīndoumbofi tükūfi nūngumbo, asu nīndou-yafe fi wusīndamūndū manūngu. ⁸ Nīndou ranahambo nīndou nahurayī hoeimarīhōri, nga ahāndi fi hifinambore hayambo Godīndi hoafi süngura humbo yifimayu. Yīni, nīmī keimbī karīhe-ndeiimbīflhī yifimayu. ⁹ Ranimboane asu God ai ahāmbō serūmūndū hafu nīmoamo hīnīngirirūhī, asu mūnguambo ngasūndeandēimbī bogori kamafōariri. ¹⁰ Ranimboane asu nīmoamonīndi, hifinīndi, hifi hoarehīndi nēndi mūnguambo ai yirīmbo pusīndihī Kraiisīndi hoarehī nīmandēimboyei. ¹¹ Asu mūnguambo ai Sisas Kraiis Adūkarī Bogor-ani mbiseimboyei. Ranimbo-hūndamboane ndūri adūkarūmb-ani mbiseimboyei.

Sihiri ngorū nīndou-yafe mbusūmo si nahurai-ndefomboane

¹² Ranimboane asu ngusūfo parīheandūreimbī mamī, ro se-babidimbo nīmboahambe se nīmī-nīmīsi wandi hoafi hīmborīyēi marīhūndi. Nga haponda se-babidī nīmarīkoate-yahambe se wandi hoafi ra süngundihī ngei. God ai siheimbo aboedambo-mareandūri, nga ratūpuri ra moendīfembohūnda se aboedi hamīndi nīmarīmbohūndambo būbūrīngīndahi ngei. ¹³ Sapo nīnī-moatūkunimboyei God ai yifirayū ra se yifiriyō hefe ratūpurīmbohūnda farīhendūri arandi.

¹⁴ Mūnguambo moatūkunī se ratūpurīndēihī ngirī yīboaruko hoafīndēihimbo simborī-simborīndēi. ¹⁵ Ranimbo-hūndambo se moaruwai hohoanīmokoate-yēimbīndēihī asu Godīndi aboedi sūrūhēhīndēimbī nīmōri nīmboeimboyei. Hifinīndi nīmōrehī nīndowēnīhī ai dīboadofekoate-yēimbī moaruwai hohoanīmoyēi-rīhūndēimb-anei. Nga se aheimbo yangiri nīngombo hoafi hoafīndēianī, se ahei mbūsumo nīboadeimbo

sindeimboyei mupui n+mbokoan+ siayo nahurai. ¹⁶ Se rahurai rand+hindani, aheimo yang+ri n+ngombo hoaf+ hoaf+ndeian+, Kraisi ai asukai kuduan+, rasimboan+ ro sihembohündambo h+hifi-h+hif+ndahü+ hoaf+ndamboyah+, 'Ro moani hoang+ri+the t+ng+ri+fo-yahü+yah+poan+.' ¹⁷ Se Godimbo an+hondumbo-r+horü+ ratüpur+yei ar+hünd+ ranimbo God ai h+hifi-h+hif+yu se ahambo sesi shefembo nahurai-ane. Wambo hifokoarahind+ri ana, ra ro se-bab+di Godimbo sesi shefembo nahurain+mboe asu se-bab+dimbo h+hifi-h+hif+ndamboyah+. ¹⁸ Ran+nambo asu se-amboan+ ranahambo ro-d+bo h+hifi-h+hif+ndeidei.

Timotind+ hoaf-ane

¹⁹ Adükar+ Sisas ai yifirayu ana, ng+ri am+ata Timoti siheimbo sowanambo koand+hehina düdu saheha hohoan+moayah+. Ranan+mo asu ai asukai düdü siheimbohündambo wambo hoaf+nduan+, ro ngusüfoambe h+hifi-h+hif+ndamboyah+. ²⁰ Nindou ngorü moai rahurai nunggu, nga Timoti yang+ri-ani ro mam+ hohoan+mo sünguar+hoand+. Siheimbo far+hefendü+rimbo ai af+nd+ hohoan+moayu. ²¹ Bod+mond+ ai aheihuar+imbo yang+ri hohoan+moysi ar+hünd+, nga Sisas Kraisi+nd+ ratüpur+imbo moai hohoan+moysi. ²² Nga se yar+hi f+fi+r+hind+, Timoti ai nindou aboed-ani. Aboed+ hoaf+ hoaf+imbo wambo mafar+hend+ri, n+mor+ ai ranan+ moatükun+ ratüpur+imbo af+ndambo afar+heirü nou. ²³ Ran+imboane asu n+n+moatükun+ tüküfemboayo ra nungund+he f+fi+nd+the mbund+hambo-an+imbo, n+mai koand+hehinan+ siheimbo sowanambo mbüsünuwa asahi. ²⁴ Ro türüfoar+the an+hondumbo-r+heand+ Adükar+ ai yifirayu ana, ng+ri am+ata ro-amboan+ siheimbo sowana d+dihi.

Epafroditus+nd+ hoaf-ane

²⁵ Epafroditus+imbo siheimbo sowanambo koehefiwa s+n+imbo hohoan+moayah+. Ai sihef+ wandaf-ani, nga ai ami nahurai wand+ mam+ ratüpur+iyu-randeim-ani. Wambo far+hefe-nd+rimbo sei hehi, koamar+hehora wambo sünimbo mafar+hend+ri. ²⁶ Siheimbo hoefembo af+nd+ hohoan+moayu. Se ahambo angün+imbomayu hoaf+ himbor+mayeri ranahambo f+fi+re hayambo asu siheimbo af+nd+ hohoan+mo-mayundü+. ²⁷ An+hond-ane, horombo angün+imboyuhü ndearambo ak+im+ ham+nd+ yif+imbo yang+ri+mayu. Nga asu God ai ahambo h+poamborirü+ d+boadamarira asu aboed+mefiyu. God ai moai ahambo yang+ri h+poamborir+, nga want+. Nga ai wambo amboan+ h+poambo-mareand+ri, n+mboe ro af+nd+ hohoan+momayah+, nga asu ai yif+imbei-mbonana, ro af+nd+ ham+nd+ hohoan+moya. ²⁸ Ran+imboanah+ ahambo koehefimbo af+nd+ ham+nd+ hohoan+moayah+ ranan+imbo se asukai hoeind+horü+ h+hifi-h+hif+ndeimboyei. Ranan+imbo asu ro siheimbo af+nd+ hohoan+mokoate-ndamboane. ²⁹ Ran+imboane asu se h+hifi-h+hif+nambo Epafroditus ndahor+m+ndeidei Adükar+imbo an+hondumbo-r+horeimb+ ai an+hondumbo-r+hindeimb+ asahor+m+ndeidei nou. Se yahurai nindoumbo ndüreimbo-anemo mb+sei. ³⁰ Ai Kraisi+nd+ ratüpur+imboyuhü ndeara ak+im+ ham+nd+ yif+iyuane, nga ai moai ahand+ fimbo ndor+hefe n+ngombo hohoan+moyu. Nga want+. Se wambo fehefend+rimbo masei, nga ng+ri+ndeidei. Nga sihei-mayo fehefe ra wambo saimbohünda ahand+ angün+ ra karefar+hoei hayambo ahand+ ratüpur+imboyuhü.

3

Nindou d+di+yei Kraisi+imbo an+hondumbo-ar+hor+ ana, ai mbumundi ham+nd-ane

¹ Wandaf+ mam+, hoaf+ nda moend+fembohünda rand+the hoaf+nda samboanah+: Se Adükar+-bab+di an+imboei asu ranahambo se h+hifi-h+hif+ndeidei. Rani-moatükun+imbo asukai siheimbo sürü pap+imbo ro moai yiboarukoyah+, nga ro siheimbo fand+the-heandü+imboyah+.

² Nindou afoendi yafori+ nahurai ratüpur+imboyuhü moaruwai ratüpur+iyomo-rundeimb+ ahamumbo se h+bad+hümbö. Ran+ nindou ai h+ti-h+tirundü+imboyuhü hoaf+iyomondü+ya, 'Sih+ri+ mu+ng+uambo Suda rar+hi ar+hünd+ sünggu sihef+ fi-hoear+ kand+hu t+nd+hehumboane,' mehomondü+. ³⁻⁴ Nga Kraisi+imbo an+hondumbo-r+hur+ ar+hünd+ sih+ri+ God+nd+ mam+si+r+ hond-aneft+. Nimboe sih+ri+ ahand+ Yifaf+nambo ahambo h+hifi-h+hif+imbo kak+saor+thurü+ asu Sisas Kraisi+imbo ndü+ adükareimbani seft+ ar+hünd+.

Nindou düdi ahand+ fimbo moatükun+imbo yang+ri+ türüfoare an+hondumbo-areand+ ranahambo ro ngasünd+hin+imboanah+. ⁵ Wambo me ai wak+mara-m+nd+nd+ri+ ra 8 siyo hayamboyoane, wand+ fi-hoear+ karu tir+mar+hoemond+ri. Nga asu ro Israer+hünd+ Bensamin+nd+ si+rambeah+nd-anahi. Ro Hibruhünd-anah+ asu wand+ meape amboa Hibruhünd-anafe. Nga ro ndor+the Farisi-yafe ah+nümb+ hohoan+mo ra süngur+the mar+hi hahi. ⁶ Ro ah+nümb+ hohoan+mo süngufembo h+ti-h+tiya habod+hü+h+yah+ asu Kraisi+nd+ nend+ aheimo moaruwaimbo-mar+heandü+. Nindou ai Suda-yafe

ahinümbi hohoanimo ranahambo hohoanimo asu wandi hohoanimo ranahambo yibobomarihindi ranahambo ro hütikoate-yahi.

⁷ Horombo rani-moatükuni ra wambo ndorihoyo-weimbi hondü hamindi-mayo, nga asu haponda Kraisi ndi süngumbo rani-moatükuni ra moanane asahi. ⁸ Roana Suda-yafe moatükuni ranahambo moanane yahombo yangiri-yahipoani, nga wani. Nga munjuambo moatükuni ranahambo moanane asahi Sisas Kraisi wandi Adükarimbo fifirari-hinimbohünda. Rani-moatükun-ane ai afindi hamindi hondayo, nga asu munjuambo aboedi moatükuni hifi ndanihünd-ambo ranana ai yafisühum nahurai-ane. Roana Kraisi-mbo yangiri-ane süngumbo hohoanimoayahi, nga asu bidifiri amuri moatükuni ranana hinngi-martheandi, nga asu rananimo ro Kraisi-mbo yangiri kiki-hisafindi-hüminimboyahi. ⁹ Ro ahinümbi hohoanimo sünguaritheandi ana, wambo mbumund-ani mbi-seiani, ra moanane, asahi. Nga ro Kraisi-mbo anihondumbo-aritheandi ana, God ai wambo mbumund-ani mbüsüani, ra aboede-ane. ¹⁰ Ro Kraisi-mbo ndondi-hini fifirindihini samboanahi. Ai yifihünda botimefiyu, rani nginindi ra fifirindihia samboanahi. Kraisi ai tñirifo masemündua asu ro-amboani waboadihini-mbo tñirifon dahamindi samboanahi. Ai hohoanimo mbura, yifimayu nou, ro-amboa rani süngundahea samboanahi. ¹¹ Ro rani-süngundithe heheambo-animbo ro-amboani yifihünda botindaheamboayahi sahehea-mboanahi hohoanimoayahi.

Por ai tüküfembo-yowami tüküfembohünda pipimayu hu

¹² Ro Kraisi ndi hohoanimo moai munjuambo sünguritheandi asu nafirihamindihini, nga wani. Ranimbo-hünda awi ro tñirifoayahi munjumbo-yowami tüküfihini takini semindimbohünda. Nga ranimbo-hündamboyu Kraisi ai wambo wand-ani, mehu. ¹³ Nga wandafi mamä, ro hohoanimoayahi, moai awi munjuambo tüküyaheandi, nga ro mamä moatükuni yangiri-ane süngurithe arihandi. Wandi horombodidi hohoanimo ra moanane asahi, asu süngunambo Kraisi nahurai ndorihoeimbi nñgombo rani hohoanimo tñirifoayahi. ¹⁴ Ro munjumbo-yowami tüküfembo hüti-hütiayahi napo semindimbohündambo nahurai. God ai Kraisi ndi wari-sünguyu wambo hoafimeindiri sünambe God-dibo nñgomböhünda ra napo nahurai-ane. ¹⁵ Sihiri didiyefi hohoanimo nginindi kükühi-foarihundeimbayefi ana, sihiri amboa hohoanimo yahurai randihu hohoanimo-ndefomboane. Nga bidifiri se hohoanimo ra mamä süngufekoate-aye ana, God ai siheimo rani hohoanimo ranahambo koriboadeandürümbui. ¹⁶ Nga sihiri aboedi hohoanimo sahumindefimboane rani hohoanimo ra kiki-hisafinidihumidefimboane.

¹⁷ Wandafi mamä, se munjuambo wandi hohoanimo ndani-süngundihindi. Siheimbo aboedi hohoanimo nafuimari-hunduri. Nindou ai rani hohoanimo rasüngurithi arihünda ranaheimbo didoadondihini hoeindihinduri mbundihü-mboanimo, se-amboa rasüngundihini ndühünda. ¹⁸ Horombo siheimo afindimbo hoafimehanduri, nga haponda arani himboahombo-risamindihüni hoafayahi. Nindou afindi ai moaruwai hohoanimo süngurithi arihünda asu raninambo Kraisi nini keimbi karithe-ndeimbifihini yifimayu ranahambo dabodi hihiri-mari-hindi. ¹⁹ Süngunambo nindou ranai ana awarindi-hehimboyei. Nini-moatükuni ai yifirayei rani-moatükuni yangiri hohoanimo arihünda ra ahei god nahurai-ane. Ahei amoanngümbi hohoanimo ranahambo boriyei rihündüni asu hifinindi moatükuni ranahambo yangiri hohoanimo arihünda. ²⁰ Nga siheifi ngoafi hondü ana sünambe-ane. Adükari Sisas Kraisi sihefimbo aboedamboreamuni-randeimbi ai sünambeahindi kosimboayu ra hifandarhundü. ²¹ Ahandi nginindinambo ai munju-moatükuni ra ahandi hoarehindimboe. Asu mamä rani nginindinambo ai sihefi fi moaruwai fiyoweimbi ra hihiri-boadeanda asu ahandi rani-poani-mbo fiayu nahurai tükündahu-mboyefi.

4

Hihifi-hihifindeih wudindeih aboedi hohoanimo süngundihindi

¹ Ranimboane asu se Adükari-dibo aniboadei ra se nginindihümünda niboadei. Ngüsü paritheandüreimbo, ro siheimo afindi hohoanimoayahi. Siheimo ro hihifi-hihifiyahüni asu ngüsüfoambe yibidafaoari-heandi.

² Yuodia-ane asu Sindiki-ane, sihafembo hüti-hoafayahi, se Adükari-dibo animbafe, nga se wudi-wudindafneandi. ³ Nga se ro-dibo ratupuriyafi-randeimbanafi sihambo hoafayahanini, "Nimorehi yimbu ra fandihawapiri," masahi. Kremen asu wandi mamä ratupuriyehi-rihundeimbi badi nimorehi yimbu ai tñirifo-mayafe aboedi hoafi hoafimbohünda. Horombo God ai ahei nduri munju koadürümbo yangiri nñgombo bukambe sürü papimarendi. ⁴ Se Adükari-dibo amarei, nga rananimo munjuambo si hihifi-hihifindei. Asukai hoafayahi, se hihifi-hihifindei. ⁵ Nindou bodimondi shei himboari hoafendi hohoanimo hoeimbi-rhind-amboane. Nga ngiri amitata

Adükarî ai kudu. ⁶ Se ngîrî nîni-moatükunîmbo afîndî hohoanîmondei. Nga nîni-moatükunî sîheimbo fehefembohündambo se Godîmbo hîhîfîndîhorîhü dîdîbafîndahîndo. ⁷ Rananîmbo asu se Kraisdîbo nîmandeimbo Godîndî afurîfe hohoanîmo ranai sîhei hohoanîmoambe asu ngusüfoambe ra ngîndînda-mîndîmboe. Afurîfe hohoanîmo ra nîndu ai ngîrî aboedî fîfîndîhindî.

⁸ Nga wandî bîdîfîranî hoaf-ane nda: Aboedî hohoanîmo asu hohoanîmo ranahambo nîndu aboed-ane sei arîhündî ranahambo se hohoanîmondei ndühündî. Hohoanîmo ra anîhond-ane, ndondofeimb-ane, dîboadorîhoeimb-ane, sürühoeimb-ane, aboedî saf-ane asu hohoanîmo ranahambo aboed-ane aseî, ranî hohoanîmo ranahambo nîmbî-nîmbîsî se hohoanîmondei. ⁹ Ro wataporîmbo-marîhandî asu yamundî-marîhandürî ra se fîfîrîhimboane asu nîni-moatükunîyo ro ramarîheandî ranahambo hîmborîmayeyo asu hoeimarîhindîyo muŋguambo ra se süngundîhi ndühündî. Se randîhindanî, God afurîfe hohoanîmo saimunî-randeimbî ai se-babîdî nîmandümbui.

Ahei-mayo fehefe ranahambo Por ai hîhîfîmarandürî

¹⁰ Haponda se asükaiyei wambo hohoanîmoyeîhî mafarîhehindîrî. Ranîmboanahî Adükarî-dîbo hîhîfî-hîhîfayahî. Horombo se wambo farîhefe-ndîrîmbo sei marîhündî, nga nûngundîhi mafandîhehindîrî. ¹¹ Ro moai rananîni moatükunîmbo mbonîmbo-rîhamîndî hehea hoafîyahî, nga wanî. Nga ro fîfîrîhe-amboanahî nîni-moatükunî wambo tükéfeyo ranahambo ro moai afîndî hohoanîmoyahî. ¹² Ngörü-sîmbo ro napo mbonîmbo-rîhamîndî, asu ngörü-sîmbo napo afîndeimbîya ranî-moatükunî ranahambo ngîrî afîndî hohoanîmondahî. Nîni-moatükunî tükéfeyo ranahambo ro moai afîndî hohoanîmoyahî, nga aboedî nîmarî arîhandî ra ro fîfîrîheandî. Ro sahasî heheambo nahurai-mbayahîyo wembopo nahurai-mbayahîyo, afîndîmbayo akîdoubmayo ranî-moatükunîmbo wanjei-ane asahî. ¹³ Kraisdî ai wambo ngîndîndî masendîra, asu ranîna ro muŋgu moatükunî ra randîheamboyahî.

¹⁴ Nga wambo moaruwai tüküme Feyoa, se mafarîhehindîrî ra aboed-ane. ¹⁵ Firipaihündî se-amboa yarîhi aboedî fîfîrîhindî, horombo ro peya hehea, Godîndî aboedî hoafî ra bokarî-hefembohündâ, Masedonia hîfî hîni-ngî-marîheandî. Rasîmbo Kraisdîndî nendî ngörü ngoafîhündî wambo moai farîhehindîrî, nga se yangîrî farîhehindîrî hehi wambo kakî masehindîrî. ¹⁶ Ro Tesaronakahü nîmarîhambe bîdîfîrî moatükunî mbonîmbo-marîhamîndîha, rasîmboanî se yahunümbîmbo farîhehindîrî marîhündî. ¹⁷ Ro moai sîhei-mayo napo semîndîmbo yangîrî hohoanîmoyahî, nga wanî. Nga se wambo mafarîhehindîrî ranahambo God ai sîheimbo aboedîmbîreandür-amboane asahî. ¹⁸ Sîhei-mayo muŋgua-moatükunî masahamîndîhi. Ra akîdouyopoanî, nga adükar-ane. Epafroditus sîhei-mayo moatükunî semündü sünî wambo masendîra, ranane asu ro afîndî engoro. Sîhei-mayo moatükunî wambo masehindîrî ra Godîmbo aboedî fîsîngarü moatükunî saimbo nahurai-ane. Ranî hohoanîmo ranahambo God ai aboed-ane yahuhaya hîhîfî-hîhîfayu. ¹⁹ Se nîni-moatükunî mbonîmboarîhümündî ra wandî God ai ahandî napo afîndeimbî saf-ane ra Kraisdîndî süngu sîheimbo dagadürîmbui. ²⁰ Sîhefî Ape Godîmbo koadürümbo-koadürümbo aboed-animbîsefomboane. Anîhond-ane.

Hîhîfî hoafî

²¹ Godîndî nendî Kraisdîsas-babîdî anîboadei aheimbo hîhîfarîhündürî. Bodîmondî wandafî mamî ro-babîdî amarei, sîheimbo amboanî hîhîfarîhündürî. ²² Godîndî nendî ndanîhü amarei sîheimbo hîhîfarîhündürî. Romî-yafe bogorî adükarî Sisarîndî worambe ratüpürîyei-rîhündeimbi ai-amboanî sîheimbo hîhîfarîhündürî. ²³ Adükarî Sisas Kraisdî ai sîheimbo moanî hîpoambo-mbîreandür-amboane.

Korosi **Pas nda Por ai Korosihündambo sürü papimarandi**

¹ Ro Por Sisas Kraisiñdi hoafi sahamiñdi ha-rihandeimb-anahi. God ai ahandi hohoaniñmonambo wambo Kraisiñdi hoafi semiñdi hombohünda kafoare hiningimareandiri. ² Wandi wandafi, Timoti diboanehi pas nda sürü papirho Godiñdi nendi Sisasiñbo anihondumbo-rihoreimbi Korosi ngofithu amarei siheimbo koarartheoandi. Sihefi Ape God ai siheimbo moani hiipoambo-ndearühi ngusüfoambe afurife kifimbi hohoaniñmo mbişagadür-amboane.

God ai Korosi nendambo anihondumbofe hohoaniñmo botimareandüri

³ Yihoehi didibafife hoafi ranambe siheimbohünda muñguambo si Godiñbo sihefi Adükari Sisas Kraisiñdi afiñdi ranahambo hiñifirihorihü hoafiyahoando rihandühanehi. ⁴ Se Sisasiñbo anihondumbo-rihorühi asu Godiñdi nendi amuri animboei aheimbo ngusüfo parihi mariñdi hoafi ra ro himborimayehi ranimboeyehi ro Godiñbo hiñifimarihori. ⁵ Niñboe sapo se anihondü hoafi asu aboedi hoafi ranai tüküfeyoani aboedi moatükuni God ai sünambe masihendi ranahambo himboriyehi hehi semiñdihombohünda anihondumbo-rihori niñmoamo himboeyehi arihüñdi. Asu ranana sihei hiipoambofe asu ngusüfo pefe hohoaniñmo ranahandi niñdihane. ⁶ Muñguambo hiñihü ai bokamarhoemo raninyo niñmorehi nindowenih afiñdi anihondumbo-rihindühi süngumarihindi asu raninyo ahei hohoaniñmo ra aboedi tüküfeyo siheimbo rawareandi nou. Aboedi hoafi ra weangurühi siheimbo sowahi tüküfeyo hiñboriyehi asu ranimbo Godiñdi moani hiipoambofe hohoaniñmo ra anihondumbo fiñfirimarihindi. ⁷ Epafras ai Godiñdi-mayo moani hiipoambofe hohoaniñmo hoafi ra yamundi-mareandüri ra se fiñfirihimboane. Nindou ranai ro-diño Sisasiñdi ratüpuriyefi-rihundeimb-ani asu ai yihoehiñbo farihemuni arandi ahambo ngusüfo pamarihori. ⁸ Yifiafi Aboedi ranai siheimbo nindou ngorümo ngusüfo pefe hohoaniñmo masagadür ra Epafras ai yihoehiñbo wataporimbo-marandi.

God ai Korosimbo ngiñimb-ramündüri yahuhaya Por ai didibafimefindo

⁹ Ranimbo-hündamboeyehi ro siheimbo himboriyehi hohoa muñguambo si ra siheimbohünda Godiñbo didibafiyehi arihandü. Raniyehi ro Godiñboya ai Yifiafi Aboediñdi-mayo aboedi fiñfirife dagadürani asu se niñi-moatükuni ai yifirayu ra fiñfirimbirihinda se hohoa didibafi-yahoando arihandü. ¹⁰ Ranimbo-hündambo-animbo asu se Adükariñdi nendi nahurai hahabodeihü asu niñi hohoaniñmo se rawarhindi ra hiñifi-hiñifindümbui. Rananimbo asu se niñboeimbo ahandi-mayo aboedi ratüpurü raninyo süngundühi ndühüñdi asu sihei Godiñbo fiñfirife ra ngombo adükariñdiñbo. ¹¹ Ro rarho didibafi-yahoandühi sehiya: God ai siheimbo ahandi hepünufeimbi ngiñindinambo ngusüfoambe ngiñamindüri-mboane. Ranimboane asu ngiñindü niñboeimbo muñguambo tiñirifo ranahambo moanane mbişeihü hiñifi-hiñifindeih Godiñbo hiñifindühorih asehü. ¹² Ai siheimbo ramareandüra se aboedi hohoaniñmo süngurihi arihüñdi ranimboane asu aboedi moatükuni semiñdimo dıboniyu masihendüri raninambo süngunambo ndahümündimboeyehi. Rananimbo Godiñdi nendi muñguambo si God hiñfandirandi ranifih animboei ranı-babıdı ranı-moatükuni ra se ndahümündimboeyehi. Ranahambo se Godiñbo hiñifindühorih. ¹³ God aiyu siheimbo niñbi niñmarıwanıpoedi hüramündümuni tüküfi aboedambo ahandi niñmori mamı ranahandi ngiñindü hiñfandırand-ambe hiñiñgi-mareamuni. ¹⁴ Ahandi sünguyefi siñiri aboedambo tüküyahundühi sihefi moaruwai hohoaniñmo ranahambo amboawiyehi mehumuni.

Sisas asu ahandi ratüpurı hohoaniñmo

¹⁵ Godiñdi niñmori Kraisiñdi ana sapo God hoeifekoate-ayefi yahurai sisamiñ hamıñd-ani. Aiana weangurühi hondü tüküfi haya asu muñguambo moatükuni God ai nafımarandi ra ai ngasündife niñmıñdihani. ¹⁶ Ahandi sünguyo God ai muñgu moatükuni niñmoamo sünambe asu hiñiri ra nafımarandi. Ai hoeifeimbi asu hoeifekoateimbi moatükuni ngiñindü muñguambo nafımarandi. Ranıyu muñgu moatükuni ra ahandi süngu ahambohünda nafımarandi. ¹⁷ Ranıyu Sisas Kraisiñdi ai boatei muñgu moatükuni tüküfekoate-yoambe manıñgu asu ranı-moatükuni ranai ahandi ngiñindinambo aboedi tüküfe engoro. ¹⁸ Ranimboane asu ai ahandi nendi-yafe fi ranahambo mbişroyuhü asu fi ranahambo yangiri niñngombo niñmıñdihayu. Ai boatei weangurühi tüküfeyu asu muñgu moatükuni ranahambo bogori niñngombohünda ai boatei yifihüñdi botimefiyu.

¹⁹ God ai ahandi munguambo yangiri ni ngombo hohoanimo asu nginindi ra ahandi Nmorindi flambe mbi marowamboane mehu. ²⁰ Mungu moatikuni hifi ndanihunda asu sunambeahindi ra Godimbo hurutimb-anei, nga ahandi nmorindi sunguyu ai mungua moatikuni ra ai randeambui asu God-babidi wudndeimboyei. Ranimboyo Sisasindi hori ranai nini keimbi karihindeimbi fih kamefoenda asu God ai shefi hurutimbu hohoanimo ra hifinambo-mareandi.

²¹ Horombo ana God ai anguni manungu asu se anguni manimboei. Raniyei asu se ahambo hohoanimoambe hurutumarihor. Sapo se moaruwai hohoanimo ra sungurihinduh wambo. ²² Nga asu Sisas ai nini keimbi karihedeimbfih yifiyuhü rani-sungunamboyu God ai-dibo ni ngombo mamambe-mareanduri. Sheimboya, ai wambo sowana sühsihumbo asu ai aboedi sürühehindeimbi nimboeimbo moaruwai hohoanimo ra nimarikoate-mbeyonduri yahuhayamboyu ramareandi. ²³ Se anihondumbofo hohoanimo raninambo kikihsafiri-rihumündih moani nginindi animboei ana, rani-moatikuni sheimbo tükündifemboe. Nga moaruwai ratupuri hohoanimo ranai sheimbo hühundeiran asu se aboedi hoafi himboryei hehi anihondumbo-marihindi ra hinngi-ndihimboyei. Ro Por aboedi hoafi ranahandi ratupuriya-rihandeimb-anaht asu hifi ndanihu nindou munguambo ranaheimbo rani hoafi ra hoafiya marihandi.

Por ai Korosimbo mafarhenduri

²⁴ Haponda ro sheimbo farihendurühi nini tñirifo ra wandi finambofe semindimbo hihifi-hihifehandi. Roana Kraisindi nendi ahandi fi nouayo ranimbo fehefembo samboanah. Kraisindi asubusi ahandi nendi ranaheimbo farihfembo ra awi mbengori. Asubusi ra ro semindimboayah nda Sisasindi asubusi rani-dibo simongorindihä samboanah. ²⁵ God ai ahandihoari kamafoareandir-amboyah ro Kraisindi nendi-yafe ratupuriyo-rambo sheimbo farihede-ndurimbohunda tükümehandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu ro Godindi hoafi engoro ra mungu wataporimbo-ndihamboyah. ²⁶ Munguambo si maho ra horombo ana hoafi ra munguambo nindou ranahei himboahü dibo menjoroyo. Nga hapondani ana Godindi nendi ranahei himboahü weindahi hamindi tüküfemboane. ²⁷ God ai hoafi dibo engoro ra Suda-yafe ndifo ranaheimbo nafuimbo yahumboani. Hoafi dibo hamindi menjoro, nga God ai weindahimareandi ra ndahurai-ane: Sisas ai se-babidi manungu-wamboanei asu se ahambo hifandarihori. Nimboe ai sheimbo semindinduri hafo ai-babidi aboedi napo ahandi-mayo sunambe engoro ra semindimbohunda.

²⁸ Roana Sisasindi aboedi hoafi ra munguambo nindou mamani ranaheimbo hoafiyefi-rihundeimb-aneft. Rananefi ro nindou munguambo ranaheimbo wudipoaporihu yamundirihurühi ahini hoafiyefi arihundi. Asu ro aboedi hamindi fifierfenambo yamundihunduri arihundi sapo ai nginindi hamindi sungurihindeimbi tükündahindani asu ro Godimbo sowana semindinduri hombohunda. ²⁹ Ranimbo-hündamboane asu ro Adükarindi nginindinambo tñamboyahü ratupurayah. Kraisi ayu rani nginindi ra wandi flambe hinngi-mareandiri.

2

Ai nginindi anihondumbo-ndihinduh tiki hoafi yihiri-mbirihind-amboane

¹ Ro sheimbo yarihi fifierimbirihinda samboanah afindi hamindi tñirifoayah se-anei adükar ngoaft Raodisiahünd-anei asu Godindi nendi wandi ngusimboari hoefekoate-maye-anei fehefembohunda. ² Ahei hohoanimo ra nginindi tükündifehumbo ngusüfo pefirindeih aboedi hohoanimo sahümündihumbo asu rani hohoanimo ranai ahei anihondumbofo hohoanimo ranahambo nginimbi-ramindindura samboanah. Asu Godindi dibo hoafi horombo menjoro ranamboani ai fifierimbirihinda samboanah. Nga Kraisi-ani ai ahandihoari hoafi ranahambo nini-ndihayu. ³ Godindi munguambo fifierife asu hohoanimo ra Kraisi ahandi hohoanimoambe tüküfemboane nginindi napo arambe tükefeyo nou. ⁴ Nindou ngori ai sheimbo sisindi hoafinambo tiki hoafinda-hündurimboyei saheeamboanah hoafi nda sheimbo hoafayah. ⁵ Ro se-babidimbo nimboambo-yahipoani, nga wandi hohoanimo ana se-babidimboane engoro. Rananah ro se Kraisiambo anihondumbo-rihorühi aboedi nginindi nimboeimbo ratupurayei ranahambo fifierihe hehea hihifi-hihifayah.

Sihiri Kraisi-babidi ni boadefüh-animbo yangiri ni ngo hondü ra ndahumideftimboane

⁶ Nga asu se Sisas Kraisiambo yihoeft Adükar-ani seihü masahorimindei ranimboane asu se ai-babidi nimboei ngei. ⁷ Rananimbo se ahandi nginindinambo nimboei sapo nini ahar hifambe hanihu nginindi aningo-ane asu wori kambohoani nginindiwami

nginindî afondaro nahurai nîmboei. Ro sîheimbo aboedî hoafi yamundarîhundürî ranî yangirî anîhondumbo-ndîhindühî nginindî nîmboeimbo asu se Godimbo hîhîfîndîhorî ndühündî. ⁸ Asu se randîhindühî hîbadîhûmbo. Nga nindou ngorü ai sîheimbo hoafi nîmindî fîfirîfekoate hoafînambo tîkai hoafîndandürümbui. Yahurai nindou-ana ahamundî amoao-yomondî-mayo asu moaruwai nendî hîfandî-rundeimbi-yomondî-mayo hohoanîmo masemündu, nga ai moai Adûkarîndî hohoanîmo süngureandî. Nga wani.

⁹ Munguambo yangirî nîngombo hohoanîmo Godîndî-mayo ranana Kraisîndî fiambe tüküfemboane. ¹⁰ Krais ai mungu-moatükunî nginîndeimbi ranahei mbîro-ani. Se Kraisînd-anei, ranîmboyu God ai sîheimbo yangirî nîngo hohoanîmo masagadûra sîhei fiambe tüküfemboane. ¹¹ Se Krais-dîbo anîmboadei ranîmbo-hündamboyo se fi-hoearî kefetîrîhefe hohoanîmo hondü sünguarîhindî. Ranî-moatükunî ranana fi-hoearîndî-yopoañî, nga wani. Nga ranî-moatükunî ranana Kraisîndî sünguyo sîhefi yaboateihündî ngusüfoambe hohoanîmo ra raguanambo-femböhünda ramarîhindî fi-hoearî kefe tîrîhefe nou. Ranî-moatükunî ranana Kraisîndî-mayo fi-hoearî kefe tîrîhefe hohoanîmo hond-ane. ¹² Se hundürayeî ana, se Krais-babîdî hîfambe masamboerei nahurai-ane, asu se ai-babîdî botîmehîndî. Se Godîndî nginîndî Sîsasîmbo botîmarîrî ranahambo anîhondumbo-marîhînda ranîmbo God ai sîheimbo botîmareandürî.

¹³ Horombo ana se moaruwai hohoanîmo süngumarühî hei. Ranîyeî asu se yaboateihündî hohoanîmo ra moai raguanambo-rîhindî, nga asu ranai sîheimbo hîfokoa-mareandürî noumehîndî. Nga asu sîheimbo God ai ahandî hîpoambona Kraisîndîfîhî yangirî nîngombo hohoanîmo ranambo botîreandürî pamareandürî. Ranîyu asu ai ranî-sîmboanî sîhei moaruwai hohoanîmo mamarondürî ra raguanambo-mareandürî. ¹⁴ Ranîyo munguambo ahînûmbî hohoanîmo ranai sîhefîmbo papî-hoafîreamunî mbura sîhefi moaruwai hohoanîmo ra weindahî-mareandî. Nîne hohoanîmo moaruwai ratûpurîyefî marîhundî ranana papî-hoafî sürü pefe sîhefewa engoro, nga asu God ai ranî-moatükunî ra nîmî keimbî karîhe-ndeimbi-fîhî pare tîkoramündühî mungu moendîmareandî. ¹⁵ Ranîyu God ai moaruwai nendî, asu nginîndî bogorîmboayafundeimbi hîfînambo-mareapurî. Nîmî keimbî karîhendeimbi-fîhî God ai munguambo nindou-yafe hîmboahü nafuimayu Krais ai ahamumbo ngasündî-mareapura asu ai nginîndîkoate-memo.

Sîhirî Krais-babîdî yîfîmayefî

¹⁶ Ranîmbo-hündamboane nindou ngorü ai ngirî sîheimbo papî-hoafîndandürî sesî sesî, hoe sîmindî, adûkarî rotumbo si asu sîmborî amoamofîhî rotumbo asu moanî ngooafîmbo nîmarîmbo si ahînûmbî ranîmbo. ¹⁷ Horombo ahînûmbî hohoanîmo ranana nînî-moatükunîyo sünguanambo tüküfemboayo ranahambo sîsamî nahurai-ane, nga haponda Krais-ani ai anîhondü hamîndî hondayu. ¹⁸ Se hîbadîhûmbo nindou mamî ai sîheimbo papî-hoafîndandüranî anîmbo se ngirî Godîndî takîndî ndahûmündî. Ai tîkarehaya ahei ndürî hîfînambo-mareandî, nga asu sünambeahîndî nendî ranaheimbo adûkarî-anei sei hehi ahei ngusüfo ranaheimbo parîhi arîhündî ranî hohoanîmo ranahambo hîhîfî-hîhîfîyeî arîhündî. Nindou ranai nînî-moatükunî yafogoadînambo nahurai hoerîhî hehi ranahambo afîndî wataporîmbo-arîhündî ahei-hoarî ndüreimb-aneffî aseî. Nga ai nindou-yafe hohoanîmo yangirî süngurîhindühî fîfirîhundeimb-aneffî aseî. ¹⁹ Rananei asu nindou ranai Krais mbîro hondü ranahambo moai ndorîhî kîkîhîrîhomîndei. Kraisîndî nendî ai ahandî fi-ane asu Krais ai mandûharî fisafî ranai türe-türe ra haya fi afîndî tükufeyo God ai ramareandambo wambo.

²⁰⁻²¹ Seana Krais-babîdî yîfîyeî mburîhü asu ranî-sîmboanî hîfî ndanîhünda hohoanîmo moaruwai ra ndearî hînîngî-marîhind-ane. Nga asu nîmboeyeî haponda se nindou hîfî ndanîhündambo hahabudî arîhündî nahurai tükehînda? Asu nîmboeyeî se munguambo hîfîndî hohoanîmo ndahurai menjoro ranî-hoarehî anîmboei ra sapo yare hoafîyowohüya, 'Ranî-moatükunî ra refepoañî, ranî-moatükunî ra sesîpoañî, ranî moatükunî ra sündîfepoañî,' yaho arandî. ²² Se mungu moatükunî ra randîhînda moendîndîmboe. Nindou aiyomo ranî hohoanîmo ra moanî ahamundî hohoanîmonambo yangirî hohoanîmoyomo houmbo sîhefîmbo yamundîmarûmunî. ²³ Anîhond-ane, ranî hohoanîmo ranîramunî sîhefîmbo nginîndî hohoanîmo botîreamunanî asu sîhirî sünambeahîndî nendambo dîdîbafî-yahundühî sîhefi hohoanîmo ranahambo hîfînambo-reamunühî asu sîhefi fi ranahambo asûbusî semunî marandî. Ranîmboyo asu sîhefi hîmboahü ana ranî-moatükunî ra ai aboedî mbumundî hamîndî hîmbomayo. Nga asu ranî-moatükunî ranana moaruwai hohoanîmo sîhefi ngusüfoambe botîfe ranahambo ngirî hîfînambo-ndeandî, nga wani.

3

God ai Kraisi-babidi botimareamuni

¹ God ai Kraisi-babidi sihefimo botireamunimboani. Ranimbo-hündambo-animbo asu nini-moatükuni hohoanimo nimoamo sünambe engoro ranahambo yangiri hohoanimondei. Nimoamo ranihü ana Kraisi ai munguambo moatükuni ranahambo bogorimbofi Godindi warı hondünı nımarımboani. ² Munguambo si aho ra se sünambeahındi moatükunimbo yangiri-animbo hohoanimo pandihındi, nga hifinındi moatükuni ranıyopanı. ³ Seana Kraisi-babidi yifımayei, ranimbo-wambo asu sihei koadürü yangiri nıngombo hohoanimo ranai-ana dıbo mbeğgorı Kraisi-dıbo Godindi fıkmı, nga awi moai weindahı yangoro. ⁴ Kraisi-ana sihei yangiri nıngombo hohoanimo ranahambo nımındıhani. Süngunambo ai weindahı tüküfiyu-ambe-animbo asu se aıbabıdı Godındi ngınındi hımboamupuimbo-randeimbı engoro ra ndahümündi hehimbo ranihü weindahı tükündahimboyei.

Se simborı hohoanimo sahümündi-mboanei

⁵ Ranimboane se sihei hohoanimoambe hıfı ndanıhündambo hohoanimo amarondürı ra raguanambo-ndihındi. Ro hoafehandürı moaruwai hohoanimo nda ndahurıane: Nımorehı sısihımo hohoanimo, nıdowneihı bırabırı hohoanimo, ngusüfo botıreandimbı moaruwai hohoanimo asu nındou ngoründı napo hohoanıfe hohoanimo. Hohoanıfe hohoanimo ranana tıkaı godımbo süngufe hohoanimoane. ⁶ Nındou düdi ai Godındi hoafı hımborıkoate ranı-moatükunı hohoanimo sünguarıandı ana, asu God ai nındou ranahambo ngınındındürühı moaruwaimbo-ndırımbui. ⁷ Horombo se-amboanı nındou ranı-babıdı nımboeimbo munguambo moaruwai hohoanimo ra süngumarıhündane. ⁸ Nga haponda se hohoanimo nda munguambo hınıngındıhındi: Ngınındi hohoanimo, watıkoafı hohoanimo, nındou ngorımbo moaruwaimbofe hohoanimo, amonğonı hoafı, munguambo moaruwai hoafı ranana se munğu hınıngındıhındi. ⁹ Se mamanı simborı tıkaı hoafırı-ndeimboyei sapo ndeara yaboateihündı moaruwai hohoanimo ra sihei ngusüfoambe-ahındı hınıngırı-hımboanei. ¹⁰ Nga asu hapondanı ana se simborı nındou tüküyahımboanei. God aıyu ahandıhoarı nındou simborı ra nafımarandı. Ranıyu asu ai siheimbo hohoanimo simborı simborıreandürı hınıngıreandürı arandı se God munguambo moatükunı nafıra-randeimbı ranahambo dıboadofe fıfırıfımbohündı. ¹¹ Ranimboane asu Godındi simborı hohoanimo süngü sıhırı ahandı hımboahü mam-aneıfı. Suda asu Suda-yafe ndıfo ranı-poanımboıyopanı, nındou fı-hoarı kefe fıreıheıfımbı asu nındou fı-hoarı kefe fıreıheıfe-koateimbı ranı-poanımboıyopanı. Ndıfo asu nımambeahındı burıyeimbı nındou, kakı semındıkoate ratüpürıyomı-rundeimbı nındou asu nındou moanı aboedı nıngomondeimbı ra ranı-poanımboıyopanı. Nga Kraisi ai yangırı adükarı moatükunı-anı asu munguambo sihefı fıambe amarumunı.

¹² God ai siheimbo wandaneı yahu hınıngıma-reandür-amboanı, asu se ahandı nıdownıboyahı manımboei-amboanei asu ai siheimbo munğambo sı ngusüfo pareandürı arandı. Ranimboane asu se hohoanimo ndahurı ndahümündi: Hıpoambofe hohoanimo, nındou dıdıboadıfe hohoanimo, afurıfe hohoanimo, warı hoafeandühıfe hohoanimo, simborı hoafıkoate hohoanimo. Ranı-hohoanimo ra se süngundıhi ndühündı. ¹³ Nındou ngorü ai siheimbo moaruwaimboareandürı ana, asu se amboawı mbısei. Nındou ngorü ai ngorımbo moaruwaimboarı ana, nındou ranai ngırı ahambo simborı hoafındı. Sıas Kraisi ai sihei hohoanimo moaruwai ranahambo amboawı mehu nahurı-anımbı asu se-amboanı ranı-süngumbo nındou ranaheimbo amboawı mbısei. ¹⁴ Amurı hohoanimo munğu ra ranahambo kapeihı ngusüfo pefırındeı. Ranane ngusüfo pefe hohoanimo ra munguambo mamambere hınıngıreanda ngınındı anınggo.

¹⁵ Sıas Kraisi-ndı-mayo ngusüfoambe afurıfımbı hohoanimo masemunı ranai sihei ngusüfo ranahambo ndore hıfandımbırandür-amboane. Se fı mamı nahurıaneı asu God ai siheimbo afurıfe kufımbı hohoanımondei yahuhaya mborı mehandürı. Asu se Godımbo hıhıfındıhorı ndühündı. ¹⁶ Kraisi-ndı hoafı ra sihei hohoanimoambe ngınındı mbımarındür-amboane. Se siheihoarı ndondıhi fıfırındıhındıhı simborı yamundıfırındeı. Se Herü Bukambeahındı herü, Sıasımbo kakısaombo herü asu Yıfıfı Aboedındı-mayo herü ra heründeihı sihei hohoanimoambe Godımbo hıhıfındıhorı. ¹⁷ Rananımbı asu se munğu moatükunı hoafı hoafıyeı-ane asu nıne ratüpürı ratüpürıyeı-ane ra Sıas Adükarı yıfırayu süngü ratüpürındeı. Kraisi ai siheimbo mafarıhendürı ranımbı-hündambo se Ape Godımbo hıhıfındıhorı.

Nımorehı nıdowneihı asu ahei nımorı ranaheimbo hoafı

¹⁸ Nımorehı se, sihei nıdowneihı ranahamundı hoarehı nımboei. Ranı hohoanimo ranane Godındı hımboahü aboedı hamındayo. ¹⁹ Nıdowneihı se-amboanı, nımorehı

¹⁶ Pas nda se hoeindihî mbundihumbo-animbo asu nindou Raodisia ngoafihü amarei aheimbo sowana koandihêhinda ai-amboanî hoeimbîrîhind-amboane. Asu se-amboanî wandî-mayo pas Raodisia-hündambo koamarîheheandî ra hoeindihindî.

¹⁷ Nga asu se Arkipusimbo randihî hoafîndahündowohü animboya, ‘Sapo ratûpurî Adûkarîndî-mayo masowandîfî ranahambo se hîbadambo animbo ndondo ratûpurîndafî,’ mbîsahündo.

¹⁸ Ro Por-anahî wandî warînambo sîheimbo hîhîfî hoafî nda sürü paparîhandî. Se wambo hohoanîmo-ndahündîrî, nga ro karabusambe-anahî animboahî. Nga Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo ra sîheimbo sowahî mbeyangoro-wamboane, nga karîhasîhandürî.

1 Tesaronaika

Pas mamî Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por, Sairas, Timoti-aneî, Kraisîndî nendî Tesaronaikahü amarei sîheimbo pas nda sürü paparîhundî. Se Ape God asu Adûkarî Sisas Krais-yafand-aneî. God ai sîheimbo hîpoambo-reandürîhî, afurîfe hohoanîmo mbîsagadür-amboane.

² Munquambo si sîheimbohündambo Godîmbo dîdîbafî-yahundürîhî hîhîfî-rîhurûhanefî. ³ Se anîhondümbö-rîhindühî aboedî ratûpurî ratûpurîyeyehî, ngusûfo parîhindühî tîngîrîföyeyehî, asu Adûkarî Sisas Krais ai kosomboayu ranîmbo hîmboyeyehî ngîndî nîmboei arîhundî. Ranîmbo ro hohoanîmoyefühî, nîmbî-nîmbîsî sîheimbohündambo sîhefî Ape Godîmbo hîhîfî-rîhurûhî dîdîbafîyeyehî arîhundî. ⁴⁻⁵ Wandafî mamî, yîhoefî hoafî aboedî nda hoafî yanggîryopoanî sîheimbo tükefeyo, nga ngîndînambo tükümeffeyo-ane. Yîfiáfî Aboedî ai mafarîhemuna aboedî hoafî ra hoafîmayefî, asu ranîmboane se ngîndî anîhondümbö-marîhindî. God ai sîheimbo ngusûfo pareandürîhî, ahandîhoarî sîheimbo kamafoareandürî, ra ro yarîhu fîfîrîhu mburîhu hîhîfarîhurî. Sîhei mbîsumo nîmboefumbo sîhefî-ndürîmböhünda hohoanîmomayefî, ra se fîfîrîhindî. ⁶ Se Godîndî hoafî masahümundî hohoanîmo afîndî tükümeffeyondürîsî, nga Yîfiáfî Aboedî ai mafarîhendürî hîhîfî-hîhîfîmayeyehî. Se yîhoefî hohoanîmo asu Adûkarîndî hohoanîmo ra dîboadorîhî süngurîhî marîhundî. ⁷ Ranîyo asu se Masedonia hîfîhindî, Akaia hîfîhindî anîhondümbö-rîhindeimbî ranahaimbo aboedî hohoanîmo nafümeffündürî asu ai ranî-süngumarîhindî. ⁸ Sehündî Adûkarîndî hoafî ra fufuñayomo rahurî mahö. Masedonia Akaia hîfî yanggîryopoanî, nga munqu hîfî se Godîmbo anîhondümbö-marîhorî hoafî ra mahö. Ranane asu ro asükaindefî ranîmbo ngîrî aheimbo hoafîndefî. ⁹ Nga aheihorî ranahambo fîfîrîhindühî hoafîyeyehî arîhundî nahurî: Ro sîheimbo sowana tükümeffunda Godîndî hoafî sahümundî hehî, tîkai god hîngîrîhî hehî, anîhondü God ai yanggîrî nüñgumbî ranahambo süngumarîhindî ranîmbo wataporîyeyehî arîhundî. ¹⁰ Asu God ranî ai ahandî nîmorî Sisas yîfîhindî botîmarîrî sünambeahîndî kosomboayu ranîmbo se hîfandarîhorî. Sisas ai Godîndî hürütümbî yîbobofe si ra tükündîfemboe sîhefîmbo ranambeahîndî aboedambo-reamunî arandî.

2

Por ai Tesaronaikahü ratûpurîmayu ranahambo hoafîmayu

¹ Wandafî mamî, horombo ro sîheimbo sowanambo masînefî rasîmboanî yîhoefî ratûpurî moai moanî tüküfeyo, nga ra se fîfîrîhindî. ² Horombo Firipai ngoafîhü yîhoefîmbo moaruwaimbo-rîhimunühî asu yîhoefîmbo amooanîngümbî hoafî hoafîmayeyehî, ra se fîfîrîhindî. Asu bîdîfîrî ai yîhoefîmbo gümarîhimunîsî, nga ro Godîmbo anîhondümbö-rîhurûhî, yîhîmbokoate aboedî hoafî sîheimbo bokamarî-hehundî. ³ Sîheimbo moai mamîkarambo hoafî hoafîyahundürî, asu moai moaruwai hohoanîmoyefühî wosîhoaforî hoafîyahundürî, nga wantî. ⁴ Nga God ai yîhoefîmbo yare hoeireamuna mayöa aboed-anemo yahuhaya, ranîmbo yîhoefîmbo anîhondümbö-reamunühî aboedî hoafî hoafîmbo ratûpurî ra masemunî. Asu nîndou yîhoefîmbo sîao-mbeyahîmunambo sefî hohumbo-yefîpoanî aboedî hoafî hoafîyeyehî, nga God ai siaombüfyüwa sefî hohumboaneî hoafîyeyehî arîhundî. God-ani ahandîhoarî yîhoefî ngusûfo yare hore arandî. ⁵ Asu yîhoefî hoafî ra ngörü-süñgufe hoafîyo, ngörü-süñgufe hoafîyo-ramboyefîpoanî, se ra fîfîrîhindî. Asu ro yîhoefî hohoanî hohoanîmo ra gabudîhundühî moai hoafîyeyehî, nga God ai ranîmbo fîfîreandî. ⁶ Nîndou bîdîfîrî asu se, yîhoefîmbo aboedî mbumundî-anemo mbîseyî sefî hohumbo-yefîpoanî, nga wantî.

Ro Kraisîndî hoafî sahumîndefî hefî-rîhundeimb-aneî, nga se yîhoefîmbo afarîhehimunî ra aboed-aneî. ⁷ Nga se-babîdî mamarefî ra warî hoafendühî dîboado-marîhundürî, hondî ai nîmorîmbo dîboado-arîhindürî nou. ⁸ Ro sîheimbo afîndîmbo ngusûfo parîhundürîhî aboedî hoafî hoafîyondürîmbo hîhîfî-hîhîfîmayefî. Ranî-yanggîryopoanî, nga fehefe-ndürîmböhündambo amboanî hohoanîmomayefî. Sapo se ngunîndî hondü-mayeyambo. ⁹ Wandafî mamî, ro afîndî tîngîrîfömayefî ra se fîfîrîhindî. Sîheimbo aboedî hoafî bokarî-hehundürîhî se yîhoefîmbo sesîmbuimbî saimbo ra tîngîrîfo-ndahîmboyeyehî sefî hohu ranîmboyeyehî asu nîmbî-nîmbîsî afîndî tîngîrîfömayefî yîhoefîhoarî fehefembohünda.

¹⁰ Horombo anîhondümbö-rîhindeimbî babîdî nîmboefambe, ro moai moaruwai hohoanîmo süngurîhundî, nga mbumundî hohoanîmo süngurîhu marîhundî rananeî hütîkoate-ayefî. Ranîmbo se Godîmbo fîfîrîhorî. ¹¹ Afîndî ai ahandî nîmorî

didiboadoariri nou-ane, ro siheimbo mamami rarihunduri marihundi, ra se fifirihindi. ¹² Ro sihei ngusifoambe kikimifoari-hunduruhi, ngusifoambe botirihunduruhi huti-hoafimehunduri. Nga se Godindi hoafi sungundihindani, God ai siheimbo aboed-anei mbusindura sefi hohumboanefi hoafi ra hoafimehunduri. Nga God-ani siheimbo ahandi simbamindi hamindi nginindi hifandirand-ambe kefoefembohundambo kamafoareanduri.

Ai Godimbo anihondumbo-rihinduhi taborihehi niboadei arihundi

¹³ Ro horombo Godindi hoafi hoafimayefa se nindou-yafe hoafi yangriyo, nga Godindi-mayo hoaf-ane sei hehi masahumundi ranimbo ro munguambo si Godimbo hihifirihuri arihundi. Nga anihond-ane, hoafi ra Godindi hoaf-ane. Se anihondumbo-rihindeimbi hoafi ra sihei ngusifoambe amaronduri ranai nginindi ratupuriyo arandi. ¹⁴ Wandafi mami, Godindi nendi Sudia hifihu amarei se ahei hohanimo sungurahi arihundi. Nga sihei ngoafihundi siheimbo moaruwaimbo-marihinduri, Sudahundi ai aheimbo moaruwaimbo-marihinduri nou. ¹⁵ Sudahundi ai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu Adukari Sisas ahamumbo hifokoamarhipuri, asu yhoefimbo hemafoarhimuni. Raniyu God ai aheimbo nginindimarandura asu ai nindou munguambo hurutarihunduri. ¹⁶ God ai Suda-yafe ndifombo aboedambo-fendurimbo moei ase ranimboane asu ai yhoefimbo Godindi hoafi bokari-hefendurimbo gumarhimuni. Raninambo ahei moaruwai hohanimo afindi tukumefeyowa haponda Godindi hurutu ranaheimbo tukufendurimboane.

Por ai Tesaronaikahundi ndufosimbo asukai hihirife hombo mehu

¹⁷ Wandafi mami, Suda ai gumarhimuna asu moai akidou gabusumo se-babidi nmarefi, nga siheimbo afindi hohanimoayefi. Yhoefi ngusifo ana se-babidimboane, nga roana fi safi yangri-ane. Raniyo asu siheimbo hohanimoyefuhi nini-nafindahu ngefi hoeindihunduri sefi hohu huti-hutiayefi. ¹⁸ Siheimbo sowanambo ndufosimbo hihirife hombo masefi, nga Por ro yimbumbo-mbaiyahyo, ngimambo-mbaiyahyo siheimbo sowana sinimbo masahi, nga Satan ai yhoefimbo gumareamuni. ¹⁹ Adukari Sisas ai kuduan, rasimboan nini-moatukunimbo anihondumbo-ndihunduhi hbadimandihunda? Se ro-babidi nmarefambe ra. Dabohundambo hihifihifihifimandefa? Siheimbohundambo. Yhoefi ratupuri ra aboed-ane nafuimbohunda ro aboedi nini-moatukun mandahumandefa? Siheimbo. ²⁰ Nga siheimbohundambo hihifihifihifiyefi asu ndurimb-ane.

3

Por ai Timotimbo koamarheira hu ahei ngusifo kikimi-mafoareanduri

¹⁻² Asu siheimbo afindi hohanimoyefuhi sihei hoafi fifirifembo-hundambo ngiri geduhi hamindi hbadihundi, nga ro yimbu Atens ngoafihu nmarimbo sehuh, Timoti siheimbo sowana koarhefiyuan hombo masehi. Timoti ai sihefi wandafani, asu ai Kraisindi hoafi aboedi hoafiyu randuhi, Godindi ratupuriyu-randeimbani. Siheimbo kikimifoe-fenduruhi, asu nginemindi-ndurimbo koamarhehora masunu. ³ Tinirifo siheimbo tukundifewani se ngiri kikirifindei, nga se siheihoari fifirihindi God ai sihefimbo tinirifo ra yifirimayu sungumbo. ⁴ Yini, horombo ro se-babidi nimboefambe yarihu hoafiyahu-ndurahiya, 'Sihefimbo tinirifo tukundifemboe,' masefi ra tukumefeyo. ⁵ Rani sungumboyo asu ro moai geduhi hifandihandi, nga asu Timoti koamarhehina masunu ra ro sihei anihondumbofe fifirife-ndurimbohundambo. Sisihmore hoeire-randeimbi ai siheimbo sisihmonde hoeindeanduran asu yhoefi ratupuri sihei mbusumo ra wanindimboe sefi hohu moei-asefi.

Timoti ai Kraisindi nendi Tesaronaika ngoafihu aboed-anei mehua Por ai hihifihifimayu

⁶ Nga haponda Timoti ai hihirifi sunumboani siheimbo sowahididi raniyu ai se anihondumbo-rihi asu ngusifo parihi arihundi ranahambo hoafi semundu masunu. Ai yare hoafiyuh yahuya, munguambo si se yhoefimbo hohanimoyeihi yhoefimbo hoeifembo afindi hohanimomayei ro siheimbo ramehundi nou. ⁷ Wandafi mami, moaruwai moatukuni asu tinirifo yhoefimbo tukumefeyo, nga se aboedi anihondumbo-marihindi ra ro himboriyeifuh rani hoafi yhoefimbo kikimima-foareamuni. ⁸ Nga se Adukari-babidi nginindi maniboadei ranimboane asu ro aboedi safi amarefi. ⁹ Sihefi Godindi himboahuh siheimbohundambo afindi hihifihifihifirihunduri ranimboanefi asu hihifihifihifirihundambo ro Godimbo afindimbo hihifimarihuri. ¹⁰ Nimbini-nimbisi siheimbo hoeifembohundambo Godimbo didibafiyahu arihundi. Asu

sihei anihondümböfe ra mbonimbo-ndihümündiani, ro ranimbohünda fandihelundürimboyefi.

Por ai aheimbo sowana hombo ahafanimbo fehefepirimböhünda Godimbo didibafimefyyu

¹¹ Sihefi Ape asu God ahandihoari sihefi Adükarä Sisas ai siheimbo sowana nafindondineamunanä digimboane. ¹² Asu Adükarä ai siheimbo fandihendürani sihei ngusüfo pefe hohoanimo adükarä mbihowamboane. Ranimboane asu se apodohoapodoho asu munguambo nindou aheimbo afindä ngusüfo pandihindürä ndühündä, ro siheimbo ngusüfo pararähundürä nou. ¹³ Ranimbo ai sihei ngusüfoambe kikimimbi foareandüramboane asu süngunambo-animbo sihefi Adükarä Sisas ahandä nendibabidä kuduanä, rasimboanä se sihefi Ape Godindä hımboahü sürühehindeimbi hütikoate nıboadeimboyei.

4

Hohoanimo God ai yifirayu ra süngundihini ndühündä

¹ Wandafä mamä, hohoanimo God ai yifirayu ra siheimbo yamundäma-rähundürä asu se ra süngurihini arähündä. Adükarä Sisasindä süngu siheimbo nginemandürimbo se hohoanimo aboedä safä ranäsüngundihini ngei asefi. ² Sisasindä dibafä hoafä ro horombo siheimbo hoafämayefä ra se fäfirarähindä.

³ God ai yare hohoanımoyuhü, se diboadondihini nıboadeimbo, nımorehä sısihimbo, anımındihöandä bırabıri, ranä hohoanımö hınngındihini hehi nıboadei, mehu. ⁴ Se mamamä nındou munguambo ai nımorehühındafundüh, nımorehimbo aboedä hohoanımö-ndimondürühä diboadondüwuri. ⁵ Nındou Godimbo fäfirä fekoateyeimbä, Suda-yafe ndıfo ai nımorehimbo ngusüfoambe hohoanırundürühä nımorehä sısihimoyomö marundä. Nga se ahamundä hohoanımö rasüngundu hohoanımöndimboemö. ⁶ Se wandafä mamimbo moaruwaimbo-ndüpurühä ahamundä nımorehä sısihimö-ndümboemö. Nga nındou ai rawareandä ana, God ai ahambo simborä tıngırıfo dagadombui. Nga horombo siheimbo ranahambo ro ahınä hoafämehundürä. ⁷ Nga God ai moaruwai hohoanımö süngufembo yahumboyoanä sihefimbo hoafimemuni, nga sürühoeimbä hohoanımö süngufembo yahumboyoanä hoafimemuni. ⁸ Ranimboane asu nındou ai hoafä ranahambo daboadanambo-ndihindani, nındoumboyoanä, nga God Yifiafi Aboedä sai-randeimbimbo anıhorä daboadanambo-arıhorä.

⁹ Wandafä mamimbo ngusüfo pefe hohoanımö ranana ro ngırä siheimbo pasndanambe sürü papındihündä. Sapö God ai siheimbo hohoanımö ra yamundimareandürä. ¹⁰ Yinä, Masedonia hıfi munguambo, apodoho mamä ranıhü munguambo se ngusüfo pandihindürä. Nga wandafä, se yandihini süngundihini ngei sefi hohumboanefi ro siheimbo hütihütiyefi. ¹¹ Se yandihini diboadondihini hohoanımöndeihä, afufurıboadähini hohoanımöndeihä, siheihöarimbo yangırä diboadondihini hibadähündä. Moanä nımandeimboyei, nga yimbokoarä warınambo ratüpurındei, horombo siheimbo yarıhu hoafämehundürä nou. ¹² Ranimbo se ngırä ngöründıfihä kündarei. Ranimboane asu Godindä hoafä süngufekoateyeimbä ranai yandihini hondihindürani, siheimbo ahınındeimboyei.

Sisasimbo anihondümbö-rähindeimbi yifihündä botife aheimbo hoafane nda

¹³ Wandafä mamä, Godindä hoafä süngurähindeimbi yifisafımayei ranimbo fäfirämbırähindä sefi hohumboanefi. Se ranaheimbo afındä hohoanımö-ndeimboyei nındou ai anihondümböfe-koate ramehindä nou. ¹⁴ Nga Sisas yifıyü mbura, asükaı botımefıyü ra anihondümbö-arıhündä. Ranimboane asu ndanamboanä anihondümbö-arıhündä. Sisasimbo anihondümbö-rähindeimbi yifımayei ra God ai aheimbo ndemündündürä haya, Sisas-babidimbo kodeimboyei.

¹⁵ Nga Adükarändämayö hoafä siheimbo hoafayefındürä ra ndahurai-ane: Adükarä ai asükaı kuduanä, yangırä anıboadefä sıhırä Sisasimbo anihondümbö-rähindeimbi yifımayei ranaheimbo ngırä ngasündihundürä hohu gagıfi, nga wani. ¹⁶ Nga ranısihı Adükarä ai ahandihöarä sünü hınngınde haya kudumbui. Rasimboan-animbo ai puküna hoafınduanä, sünambeahındä nendä bogorä ai mıngınduanä, asu Godindä fufunä ai hoafındimboe. Nga Sisasimbo anihondümbö-rähindeimbi horombo yifımayei ranai boatei botındahimboyei. ¹⁷ Nga süngunä sıhırä yangırä anıboadefä ai-babidä Godindä ngınındınambo sünambe mamambe-ndeamunä hayambo-animbo, Adükarä babidä mamühındahu, asu koadürümbo-koadürümbo ai-babidimbo nımandeimboyefi. ¹⁸ Nga hoafä ranınambo ngusüfoambe kikimıfoefirındei.

5

Adükarî ai kudümbui ranimbo-hündambo sîhîrî dîboadondîhehu nîmandefomboane

¹ Wandafî mamî, nîni-sîhîyo nîni-simboaniyo rani-moatükunî tükündîfemboe ranahambo ro ngîrî sîheimbo hoafî sürü papîndîhundî. ² Sîhîrî ngîrî ranî-simboanî fîfîndîhundî. Nga Adükarî ai kusü simboanî ra moanî nîmai tükündîfemboe, nîmboambo hümbuhünî nendî tükayafundî nou, se sîheiharî ranahambo aboedî fîfîrîhindî. ³ Nîndou ai hoafîndeihiya, 'Aboedî hoafühane,' asu 'Hapoana aboedî amarefî,' rambîseianî, ranî-simboan-anîmbo moaruwai moatükunî aheimbo moaruwaimbo-ndearümböe, nîmorehî ai nîmorî wakemîndîmbo nîmai tangüfîrî arandî nou. Nga ai ngîrî ranahambo taborîndî-hehindîhî bündahîndî.

⁴ Nga wandafî mamî, seana nîmbokoanî moai nîmarei, nga ranîmboanîmbo Sisas kusü simboanî se ngîrî hepünîndahîndî hümbuhünî nendî tüküfewanî nîndou ai hepünehîndî nou. ⁵ Nga se ra munju nîmbokoanî hahabudei-rîhündei-mbî-yeipoanî, nga sîrîhü hahabudei-rîhündei-mbî-aneî. ⁶ Ranîmboane sîhîrî ngîrî apoefî bodîmondî ai rawehîndî nou, nga sîhîrî ana hîbadîhundühi munju ranahambo dîboadondîhu hohooanî-mo-ndefomboane. ⁷ Nga yapombohîmbombü ai nîmboambo apoehîndî asu sîmîndei-rîhündei-mbî ai nîmboambo sîmîndei hehi afîndî-afîndîyei rîhündühaneî. ⁸ Sîhîrî sîrîhüdîdî nîndou-aneî, ranîmboane asu sîrîhü hahabodefühî dîboadondîhu hîbadîndî-humboane. Sîhîrî anîhondümbö ngusüfo pefe hohooanîmo ra güdîhumboane nîmînehoarî agüdündî nou. God ai sîhefîmbo aboedambofe-munîmboayü rasîmboan-anîmbo ranîmbo hîmbondefomboane, rananîmbo randîhundani, sîhefîmbo ngosanggonî-ndîmboe kapa at ngînîndî ami yîfiarîmbohünda kîkafoarundî nou. ⁹ God ai sîhefîmbo ngînîndîyimunîmbo moai kafoareamunî, nga wanî. Nga sîhefîmbo ana sîhefî Adükarî Sisas Kraiss aboedambofe-munîmbohündambo kamafoareamun-ane. ¹⁰ Sisas ai sîhefîmbo fehefe-munîmbohündambo yîfîmayu. Rananîmbo asu sîhîrî yangîrî nîboadefühîyo asu yîfîndefühîyo ai-babîdî nîmboemboyefî. ¹¹ Ranîmboane asu se sîheiharî sîmborî kîkîmîfoe-fîrîndeihi, aboedî hoafînambo fehefîrîndei, ra se rawarîhindî nou.

Bîdîfîranîmbo Hoafî

¹² Wandafî mamî, ro hoafî nda hoafehündürî, nîndou ai se-babîdî Godîndî ratüpürî ratüpürîyomo-rundei-mbî ranahamumbo dîboadondîhipürî. Ai sîheimbo hîfandîmbohündambo Adükarî ai kamafoareapura, sîheimbo aboedî hohooanîmo süngufembo hoafîyomondürî arundî. ¹³ Ahamundî ratüpürîmbo hohooanîmondeihî, se ahînîndeihi hohooanîmondahüpürî. Se wandafî mamî-babîdî sîmborî-sîmborî wudîndei.

¹⁴ Wandafî mamî, ro sîheimbo hoafehündürî nda, nîndou ai yiboaruko-yiboarukondeianî, aheimbo ahînî hoafîndahündürî. Nîndou ahînîyei-rîhündei-mbî kîkîmîboadîhindürî. Nîndou ai Godîndî hoafî akîdou yangîrî süngundîhindani ranahaimbo fandîhehindürî asu nîndou munjuambo warî hoafendühîndî-hîndürî. ¹⁵ Se hîbadîhündî nîndou bîdîfîrî ai sîheimbo moaruwaimbo-ndîhindüranî, asu aheimbo sîmborî moaruwaimbo-ndîhindürîmboyefî. Nga wanî. Munjuambo si sîheiharî sîmborî fehefîrîndeihi, asu nîndou munjuambo fandîhehindürî.

¹⁶ Munjuambo si hîhîfî-hîhîfîndei ndühündî. ¹⁷ Munjuambo si Godîmbo dîdîbafîndei ndühündî. ¹⁸ Nîni-moatükunî tükümandîfe ranahambo se Godîmbo hîhîfîndîhorî. Sapo se Sisas Kraissînd-aneî asu Godîmbo ra refemboane mehu.

¹⁹ Se Yîfiarî Aboedî hai nou dîkîrîndîhimboyefî. ²⁰ Nîndou Godîndî-mayo hoafî hoafîndeanî, se hoafî ranahambo moanane mbîsemboyefî. ²¹ Nga munju-moatükunî ra randîhi hoeîndîhînda aboedîndoanî ana, ranahambo kîkîhî-safîndîhümündî. ²² Nga moaruwaindoanî ana, ranahambo bündahîndî.

²³ God ai afurîfe hohooanîmo ra nîmîndîhani. Ai ahandîhoarî sîheimbo munjunambo dîdîboado-mbîreandür-amboane asu se sürühehîndei-mbî nîmboeimboyefî. Nga sîhei ngusüfo, yîfiarî, fî ra hîfandîmbîrand-amboane rananîmbo asu sîhefî Adükarî Sisas Kraiss kuduanî, se hütipoanî, nga aboedî mbumündî hamîndî nîmboeimboyefî asefî. ²⁴ Nga God ai randeambui nîmboe sapo ai anîhondümbö mamani sîheimbo wand-aneî mehündürî.

²⁵ Wandafî mamî, se yîhoefîmbo-hündambo Godîmbo dîdîbafîndei. ²⁶ Se apodoho-apodoho munjuambo se yîhoefîmbo-hündambo karîhasîhandürî mbîsei. ²⁷ Adükarîndî ngînîndî süngu ro hoafehandürî nda: Se pas nda munjuambo apodoho-apodohombo hoeîndîhi hehi hoafîndei.

²⁸ Sîhefî Adükarî Sisas Kraiss sîheimbo hîpoambo-mbîreandür-amboane.

2 Tesaronaika Pas yimbu Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papimarandi

¹ Por, Sairas, Timoti, ro pas nda Kraisindi nendi Tesaronaika-hündi sheimbo sürü paparihundi. Se shefi Ape God asu Adükarä Sisas Kraisyafand-anei. ² Ape God asu Adükarä Sisas Kraisi ai moani hipoambo-mbirineandür-amboane asu se ngusüfoambe afundihi kündihi nimandei.

Por ai Godimbo hihifarüri

³ Wandafä mamä, munguambo si sheimbohündambo Godimbo hihifindihuri ndihumboyefi. Ra aboed-ane, nimboe sapo shei anihondumbofe hohoanimo adükarä tükufe arandi asu sheihoari simbori hipoambofiriyehi hei asu rani hohoanimo afindi tükufe arandi. ⁴ Ranahambohünda ngorü ngoafi, ngorü ngoafi Kraisindi nendi sheimbo aboed-anei ase. Shei hürütümbi moaruwaimbo-marihindüra sheimbo tñirifo tüküme feyo. Nga se ranahambo moanane sei hehi Godimbo anihondumbo-rhindühä nginindi aniboadei. Ranahambo ro Kraisindi nendambo sheimbo hoafiyahundüri arihundi.

God ai shefimbo mbumundi hohoanimo süngu yiboboreandühani

⁵ God ai ahandi mbumundi yibobofe hohoanimo ndahurai nafuiaramuni. Se God nginindi hifandirandi ranahambo ratüpuriyehi arihündi ranimboane asu nindou ai sheimbo moaruwaimbo-marihindüri. Asu rananimbo God ai sheimbo ahandi nginindi hifandirandi ranambe nimgombo ra nafindamündi-ndürimbui. ⁶ Nindou sheimbo moaruwaimbo-marihindüri ranahambo God ai mbumundi hohoanimo süngundeandühi simbori moaruwaimbo-ndearümbui. ⁷ Se tñirifo masahümündi ra God ai moendinde mbunda asu sheimbo ai-babidi aboedi nimarimbohünda fandihherümbui. Adükarä Sisas ai hai kameihä ahandi sünambeahindi nendi nginindi-babidimbo sünu hini nginde weindahi kuduanä rasimboani God ai fandihemunümbui. ⁸ Nindou ai Godimbo fifirifekoate-ayehi asu Adükarä Sisas Kraisindi aboedi hoafi süngufekoate-ayehi ranahambo tñirifo dagadürimbui. ⁹ God ai aheimbo simbori moaruwaimbo-ndeiranä ai Adükarändi himboamupuimbo-randeimbä nginindi-kimä ngirä nimandei asu ai koadürümbokoadürümbu moaruwai nimandeimboyehi. ¹⁰ Adükarä Sisas ai kuduanä ahandi nendi mungu ahambo aboed-ani mbisemboyehi rasimboani ra tükündifemboe. Asu munguambo nindou ahambo anihondumbo-ariorä ranä ranahambo hepünindahimboyehi. Se-amboa randihimboyehi anihondü hoafi sheimbo hoafimayefi ra se anihondumbo-marhindä wambo. ¹¹ Ranimbo hohoanimoyefühi sheimbohündambo Godimbo didibafiyefühi sefiya, 'Ape God, se aheimbo shafä hohoanimo süngufembo hoafi-mayafindüri asu se diboadondo-wandürani rasüngumbirihind-amboane. Aheimbo nginindi dabadürananimbo aboedi hohoanimo ai süngufembo ase rasüngumbirihind-amboane. Asu ai Kraisimbo anihondumbo-rhorühi ahandi ratüpurä mungu-mbirihind-amboane,' asefi. ¹² Rananimbo se Adükarä Sisas Kraisimbo aboed-ani mbisei, nga ai-amboa sheimbo aboed-anei mbüsümbui. God asu Sisas Kraisi sheimbo moafi hipoambo-ndineandürühi rambirineandür-amboane.

2

Godindi hohoanimo daboadanambore-randeimbä ai weindahi tükündifimbui

¹ Wandafä mamä, shefi Adükarä Sisas Kraisi asikai kudümbui asu shefimbo ai-babidi mamambe-ndeamunimbui ranahambo ro sheimbo hoafayefi. ² Nindou ai hoafindühiya, 'Adükarändi si tüküfemboane asu Adükarä ai kusümbuani,' mbüsüani se ngirä afindi hohoanimondeihä, ngusüfoambe hepünindahindi. Rani hoafi ra nindou ngorü ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbä nahurai hoafiyumbo-mbeiyu, asu nindou ngorü ai ahandihoari hohoanimoyu haya hoafiyumbo-mbeiyu, asu nindou ngorü ai yahuhaya, 'Por, Sairas, Timoti ai yaru hoafimemo,' yahumbo-mbeiyu? ³ Se nindumbo himboana wandihündürani sheimbo tiki hoafindeimboyehi. Awi Adükarändi si ra ngirä moani hoanginde tükündifeyo. Nga boatei nindou afindi Godindi hoafi moaruwaimbondihindühä getündihe-himboyehi. Asu moaruwai hohoanimoyumbü ahambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui ranä weindahi tükündifiyuanä asu süngunambo-animbo Kraisi ai kudümbui. ⁴ Moaruwai hohoanimoyumbü ra ai munguambo moatükunä ranahambo nindou ai hohoanimo-yahündowohü dükarihi god sei-arihündi ranahambo ai hürütünderümbui. Rani-moatükunimbo 'moanane' mbüsühi ahandi fimbo yanggiri adükar-ane mbüsümbui. Ai Godindi worambe nimandümbu, 'Ro God-anahä,' mbüsümbui.

⁵ Hoafi horombo ro s̄heimbo sowahi n̄imboahambeyahi hoafimayahĩ ra se m̄itanĩh̄im̄undi-ai? ⁶ Ran̄-moatũkunĩ ai moaruwai hohoan̄imoyumbũndĩ nafĩ gũrareandĩ ra se f̄fir̄r̄hindi. Ahandĩ nafĩ gũndeandanĩ ngombo-an̄imbo n̄inĩ-simboan̄iyo God ai yirifayu ranĩ-simboan̄-an̄imbo ai weindahĩ tũkũndĩfimbui. ⁷ Awi getũrũhoembĩ hohoan̄imo haponda d̄ibo ratũpurĩyo arandĩ. N̄ga n̄indou ai moaruwai hohoan̄imoyumbũndĩ nafĩ gũrareandĩ ana, God ai ahambo nderũmũduanĩ asu ai nafĩ gifekoatenduanĩ ra-simboan̄i mungu moatũkunĩ nḡir̄i d̄ibo yagodo. ⁸ Asu moaruwai hohoan̄imoyumbũ ai weindahĩ tũkũndĩfimbui. Asu Adũkarĩ Sisas ai kuduanĩ ai moaruwai hohoan̄imoyumbũ ahandĩ yafuinambo h̄fokoandirũhĩ asu ahandĩ h̄imboamupuimbo-randeimb̄i ranambo moaruwaimbo-ndirũmbui. ⁹ Satan ai moaruwai hohoan̄imoyumbũ nḡin̄indĩ dagadombui asu n̄indou ranai nḡin̄indĩ tũkũndĩfi haya nḡin̄indĩ moatũkunĩ asu hepũn̄ifeimb̄i moatũkunĩ t̄ikai ratũpur̄indũmbui. ¹⁰ N̄indou ai awar̄ih̄efemboayei ranaheimbo moaruwai hohoan̄imondũh̄imbo t̄ikai hoaf̄indũrũmbui. N̄ga n̄indou ranai awand̄ih̄ehimboayei n̄imboe sapo ai an̄ihondũ hohoan̄imo ranahambo nḡir̄i yifir̄indei asu God ai nḡir̄i aheimbo aboedambond̄earũ. ¹¹ Ran̄imboane asu God ai ahei hohoan̄imo nḡorũ-sũngundeandanĩ ranan̄imbo ai t̄ikai hoafi ra an̄ihondũmbond̄ihimboayei. ¹² Ran̄imboane asu n̄indou mungu ai an̄ihondũ hoafi an̄ihondũmbofekoate-yehĩ hohoan̄imo moaruwai ranahambo yifir̄ayei ranaheimbo God ai ahandĩ ȳibobofe-ambe moaruwaimbo-ndearũmbui.

God ai s̄heimbo kamafoareandũr̄i wambo aboedambo-ndearũmbui

¹³ Wandafĩ mamĩ, Adũkarĩ ai s̄heimbo nḡusũfo pareandũr̄i arandĩ. God ai weangurũhĩ hondũ s̄heimbo aboedambo-fendũr̄imbo kamafoareandũr̄i. Ran̄imboanefĩ s̄heimbohũndambo God̄imbo h̄ih̄fir̄ihurĩ ar̄ihundĩ. Ai s̄heimbo Yifiaf̄i Aboedĩ masagadũr̄i ran̄imbo-hũndamboane asu se God̄indĩ yanḡir̄-aneĩ asu se an̄ihondũ hoafi an̄ihondũmbom̄ar̄ihundĩ. Ran̄i-sũngumbo-an̄imbo God ai aboedambo-ndearũmbui. ¹⁴ Ai s̄hef̄i Adũkarĩ Sisas Krais̄indĩ s̄heimbo h̄imboamupuimbo-randeimb̄i sũrũhoemb̄i moatũkunĩ ranambefendũr̄imbo yahumboani. Ro s̄heimbo hoafi aboedĩ nda hoaf̄imayef̄i ran̄imbo God ai s̄heimbo mborai mehu. ¹⁵ Ran̄imboane asu, wandafĩ mamĩ, se nḡin̄indĩh̄im̄undi n̄iboadei. God̄indĩ hoafi mungu s̄heimbo yafambenambo, pas̄inambo yamundar̄ihundũr̄i ra se k̄ik̄ih̄ind̄ih̄im̄undi. ¹⁶ S̄hef̄i Adũkarĩ Sisas Krai asu Ape God ai s̄hef̄imbo nḡusũfo par̄ineamunũh̄i moan̄i nḡusũfoambe k̄ik̄im̄i-mafoar̄ineamuna s̄ih̄r̄i ahambo an̄ihondũmbom̄r̄ihurũh̄i h̄ifandar̄ihur̄i. ¹⁷ N̄ga God ai s̄hei nḡusũfo k̄ik̄im̄i-boadeandũr̄ih̄i nḡin̄indĩ mb̄isagadũr̄-amboane ran̄imboane asu se hohoan̄imo aboedĩ sũngund̄ih̄indũh̄i hoafi aboedĩ hoaf̄indeimboayei.

3

Ȳihoef̄imbo far̄ih̄efe-mun̄imbohũndambo se God̄imbo d̄id̄ibaf̄indei

¹ Wandafĩ mamĩ, nda ndeara b̄id̄if̄iran̄imbo hoaf̄-ane. Ȳihoef̄imbo far̄ih̄efemun̄imbohũndambo se God̄imbo d̄id̄ibaf̄indei ndũhũndĩ. Ranan̄imbo God̄imbo hoafi ra n̄im̄ehũnou nḡorũ nḡoafi, nḡorũ nḡoafi mb̄ihowamboane asu ahandĩ hoaf̄imbo aboed̄-ane mb̄isei-amboane s̄hei m̄busũmo ramefeyo nou. ² Ȳihoef̄imbo far̄ih̄efemun̄imbohũndambo God̄imbo d̄id̄ibaf̄indei ndũhũndĩ ranan̄imbo asu n̄indou moaruwai hohoan̄imoyomo-rundeimb̄i ai nḡir̄i ȳihoef̄imbo k̄ik̄ih̄inda-mũnd̄imuni. N̄imboe sapo af̄indĩ n̄indou moai an̄ihondũmbom̄r̄ihindĩ. ³ N̄ga Adũkarĩ ai hohoan̄imo hondũ aboed̄-ane yare arandĩ. Ran̄imboane asu ai s̄heimbo nḡin̄indĩ dagadũr̄ih̄i h̄ibadandũranĩ Satan ai nḡir̄i s̄heimbo moaruwaimbo-ndearũ. ⁴ Adũkarĩ ai ramareamuna ro f̄fir̄ihundĩ nda: Hoafi s̄heimbo hoaf̄imayef̄i ra hapo se rasũngur̄ih̄i ar̄ihundĩ, n̄ga asu sũngunambo amboa rand̄ihimboayei. ⁵ Adũkarĩ ai s̄heimbo aboed̄i hohoan̄imo sagadũranĩ ran̄imboane asu Ape God̄indĩ n̄indoumbo nḡusũfo pefe hohoan̄imo ra f̄fir̄ind̄ihindĩ asu se ahandĩ nḡin̄ind̄inambo t̄ij̄r̄ifo ranahambo moanane mb̄isei hehi nḡin̄indĩ n̄imboeimboayei Krai ramefiyu nou.

N̄imoreh̄i n̄indowenih̄i mungu ai ratũpur̄i-mbeyei-amboane

⁶ Wandafĩ mamĩ, s̄hef̄i Adũkarĩ Sisas Krais̄indĩ nḡin̄indĩ sũngu ro s̄heimbo rand̄ihindĩ asefi. Munguambo wandafĩ nḡorũ ai ratũpur̄ikoate-yehĩ hohoan̄imo s̄heimbo yamund̄ima-r̄ihundũr̄i ra sũngufekoate-yean̄i se ahei fik̄im̄i papũh̄i-ndahimboayei. ⁷ Se ȳihoef̄i hohoan̄imo nda sũngund̄ihindĩ. Ȳihoef̄i ratũpur̄imbo se f̄fir̄ihindĩ asu ro se-bab̄id̄i n̄imaref̄imbo moai yiboaruko-yiboarukoyef̄i. ⁸ Sesi se masehimun̄i ra pem̄imayef̄i. Se ȳihoef̄imbohũnda t̄ij̄r̄ifo-ndahimboayei sefi hohu s̄r̄ihũ n̄imboambo ro ratũpur̄imbo t̄ij̄r̄ifomayef̄i. ⁹ S̄hei-mayo sesi ndahum̄i-ndemboayef̄is̄i, n̄ga asu moai sahum̄indefi. N̄ga s̄heimbo aboed̄i ratũpur̄i nafuind̄efan̄i asu se aboed̄i hohoan̄imo

ra süngumbihinda sefi hohumboyefi sesi semindikoate tihirifomayefi. ¹⁰ Nga se-babidi nimboefimbo ro sefiya, 'Nindou ratupuri-koateyuan i ngiri sesi ndemüdu,' masefi. ¹¹ Nga ro himborimayefi ra semayei bodimondi moani ratupurikoate nimarei mburihumbo ngoründi ratupuri sefe farihendürimbo hoafiyei arihündi. ¹² Nindou ra aboedi hohoanimo süngufembo sefi hoahu Adukari Sisas Kraisindi süngu hoafiyahundüriya, 'Se siheilhoari sesi semindimbo-hündambo moani ratupuri yangiri ratupurindei,' asefi. ¹³ Wandafi mam, se aboedi hohoanimo süngufembo ra yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. ¹⁴ Hoafi pas ndanambe sürü papimarhund i nda nindou ai rasüngufekoate-ndeiani ranaheimbo se türüboadhi fifirindi-hindürühi ai-babidi wudindeimboyei, nga yowan. Rananimbo asu ai amoanngi-mbeyei-amboane. ¹⁵ Nga se yandihi hohoanimo-ndeihiya, 'Yihoe fi hürütümb-anei,' mbisemboyei, nga yihoe fi wandaf-anei mbisei hehimbo aheimbo ahinndahündüri.

Bidifiran i hoafi

¹⁶ Adukari ai afurife hohoanimo ra nimindih-ani. Muñguambo si muñguambo moatükun i tükündifeyoani ai siheimbo mbifarhendür-amboane asu ngusüfoambe afundhi kündhi hehi nimandei. Adukari ai muñguambo se-babidi mbinüñguwamboane. ¹⁷ Ro Por-arahi siheimbo karihasihandüri asahi hoafi ra wandihoi sürü paparihandi ro wandi pas muñgu sürü papimarhandi nou. ¹⁸ Sihofi Adukari Sisas Kraisi siheimbo muñguambo hipoambo-mbireandür-amboane.

1 Timoti Pas mam+ Por ai Timotimbo sürü pap+marand+

¹ Ro Por Sisas Krais+ndi hoafi saham+ndi ha-r+handeimb-anahi. God sihef+imbo aboedamboreamun+randeimb+ asu Sisas Krais ranahambo an+hondümbö-r+hurühi h+imboayefi aiyafani wambo hoafi sem+ndi homböhünda kafaoran+ne h+n+ng+mar+neand+ri. ² Timoti, wandi süngumboyo se an+hondümbö-mar+wor+ asu se wandi n+mor+ hondü nahurai-anafi. Pas nda sihambo sürü pap+r+hi koarar+heheandi. Ape God asu ahandi n+mor+ Sisas Krais ai sihambo moani h+poambond+ne hohoan+mo-nd+n+an+hü ngusüfoambe afur+fe küfimb+ hohoan+mo mb+isab+n+an+n-amboane.

Tikai yamund+fe hoafi ra raguanambo-nd+humboane

³ Ro Masedonia hifina hahühi asu sihambo Efesus ngoaf+hü mb+n+imbafa saheha hoafimehan+n+ ranane asukai haponda sihambo hoafehan+n+. Se ran+hü n+imbafimbo nindou b+d+fi+r+ ai t+kai hoafi süngufe hohoan+mo yamundarundüri ra yowani mb+isaf+pur+ saheheamboyah+ hoafimehan+n+. ⁴ Ranan+imbo se hoaf+ndafi-ndüran+ ai ng+r+ t+kai hoaf+ndei asu ahei hürütühoafi, ahuir+hoand+ ndür+imbo türüfoefe ho watapor+ hohoan+mo ra mb+is+hehind-amboane. Nga yahurai yamund+fe hoafi ana s+mbor+ hoafi tükufe arand+, nga asu ran+ hohoan+mo ranai ana ng+r+ ahe-imbo God+imbo an+hondümböf+hi ahand+ ratüpur+ fi+r+fembo-hünda fand+hendüri, nga wan+. Nga an+hondümböfe hohoan+mo yang+r+ randeamboe. ⁵ Ro ngusüfo pefe hohoan+mo bot+fembohünda hoafi ra hoafayahan+n+. Ngusüfoambe sürühoeimbi hohoan+mo, God+nd+ h+imboahü hüt+koateimbi hohoan+mo asu an+hondümböfe hohoan+mo mun+guambo ra ngusüfo pefe hohoan+mo n+m+nd+h-ane.

⁶ Asu nindou b+d+fi+r+ ana hohoan+mo ranahambo munguna daboadanambor+hi behim-boanei, asu h+h+nd+ watapor+ ranahambo yang+r+ hohoan+moyei hei ar+hünd+. ⁷ Aiana God+nd+ ah+nümb+ hohoan+mo ranahamboanemo yamund+hu-r+hundeimbi-ndefimbo mehomo. Nga ai ahamund+ hoafi ranahand+ n+m+nd+hünd+ asu ai ranan+ moatükun+imbo an+hondümböanef+ hoafayef+ mehomo ra moai fi+r+und+.

⁸ Sih+r+ yar+hu fi+r+hünd+ God ai nindou-yafe hohoan+mo d+boadofembo-hündambo ahand+ ah+nümb+ hohoan+mo h+n+ng+mareand+. Asu nindou ai ah+nümb+ hohoan+mo ranahand+ ratüpur+ hondü rawar+hind+ ana, ra aboed-ane. ⁹ Nga sih+r+ ndanahambo ndond+hu yand+hu fi+r+nd+humboane: God ai nindou aboed+ ranaheimbo-yopoan+ ah+nümb+ hohoan+mo h+n+ng+mareand+, nga wan+. Ndan+moatükun+ ranana nindou ai ah+nümb+ hohoan+mo gogon+mb+r+hehi-ndeimbi, bogor+mboyafu-ndeimbi+imbo hif+nambo-r+hipureimbi, God+imbo daboadanambo-r+horeimbi, moaruwai hohoan+mo süngur+hi-ndeimbi, God+nd+ hohoan+mo ana ambe sei-r+hündeimbi, hif+ ndan+hünda hohoan+mo süngufemboane seimbi, boag+rambo hif+koar+hindüri-r+hündeimbi asu nindou hif+koar+hindeimbi+mun+guambo ranaheimbo God ai ah+nümb+ hohoan+mo h+n+ng+mareand+. ¹⁰ Asu n+moreh+ sis+h+mo-yeimbi, nindowenih+ bogo moaruwai hohoan+moyomo-rundeimbi, nindoumbo h+mbuhün+yomo sowandümo homo kak+ fi+h+imbo koar+hou-rundeimbi, t+kai hoafi-yei-r+hündeimbi, asu moani hoang+r+hi heli n+moamo nda sei-r+hündeimbi, yamund+fe hoafi aboed+ ranahambo daboed+ h+h+r+hindeimbi, nindou mun+guambo ranaheimbo God ai ah+nümb+ hohoan+mo ra h+n+ng+mareand+. Nga ah+nümb+ hohoan+mo ndanana ran+moatükun+, asu amur+ moaruwai hohoan+mo aho ranai aboed+ hohoan+mo ranahambo gabudeamboembo-hünda gifembo-hündamboane. ¹¹ Hoafi hondü ranana aboed+ hoafi God ai wand+ war+hü masend+ ran+d+ibo si+mogod-ane. Hoafi aboed+ ranahambo aboed-ane ase asu God ai h+h+fi-h+h+fi hohoan+mo n+m+nd+h+ayu ra hoaf+memun+.

Por God+imbo h+h+farüri

¹² Sih+fi Adükar+ Sisas Krais ai wambo hohoan+mo-yund+r+hühi, wand+ ratüpur+ nda wud+poaponde randeambui yahuhaya, wambo ahand+mayo ng+n+nd+ ra masend+r+amboanahi, asu ro ranahambo h+h+far+hüni. ¹³ Y+n+, ro horombo ahambo hoaf+yahandowohü tr+foar+hinüh+ moaruwaimbo-r+hinüh+ ahambo hürütümar+hüni, nga ro ahambo an+hondümböfi asu fi+r+fekoate man+imboaha ran+imboyo ai wambo h+poambo-mareand+ri. ¹⁴ Adükar+ ranai wambo h+poambo-mareand+r+amboyah+, ro Sisas Krais-d+ibo an+imboahi. Ran+yu wambo an+hondümböfe asu h+poambofe hohoan+mo afind+ masend+ri. ¹⁵ Hoafi nda an+hondü hond-ane asu mun+gu ai an+hondümbö-mb+r+hind-amboane. Sisas Krais ai moaruwai hohoan+moyefembü sihef+imbo aboedambo-femun+imbo makusu, nga moaruwai hohoan+moyei-r+hündeimbi

ranaheimbo munnguambo ngasündi-heandürimboanahi. ¹⁶ Nga Sisas Krai ai moaruwai hohoan+moyeimbü hümboana wamarandürü hu ra nafuimbohünda ngasündihearü hehea moaruwai hohoan+moya-rühandeimbü wambo boatei hüpoambo-mareandürü. Nindou didiyei Krai simbo anihondumbo-ndihoranü asu süngunambo koadürümbo-koadürümbo yanggürü nüngombo semündimboayei ranaheimbo ro sisamü nahurai-anahi. ¹⁷ Aiana Bogorü adükari hondü koadürümbo-koadürümbo nüngumboani. Aiana yüfikoateyurandeimb-ani, asu ahambo nindou ai hoeife-koateyurandeimb-ani. Ai mam-ani God hondayu asu ahambo ndürü adükarümb-ani asu ai koadürümbo-koadürümbo bogorü hond-ani mbüsefimboane, nga anihond-ane.

Timoti ai nginüdü nüngumbo yifari mbiyu-wamboane

¹⁸⁻¹⁹ Timoti, se wandü nümori nahurai-anafi. Horombo Godündi hoafi hoafiyurandeimbü ai sühambo nünimoatükunü süngunambo refemboayafi ranahambo hoafimayu asu ro hoafi ranahambo hohoan+moya hehea, haponda se randowandü asahanünü. Se hoafi ra nginüdü kikihindandüfi nimbafimbo-animbo asu sühafi ngusüfoambe hütikoate-ndafühü anihondumbo-ndiworühü moaruwai hohoanimo dübo yifari mbohünda tünirifondafi. Nindou bidüfiri ahei ngusüfoambe ra moaruwai-ane asei, nga ranahambo raguanambo-marhindü ranimboanei asu ahei anihondümbofe hohoanimo ra mahanondürü sip ho nümoeifihü tünimondeandühü hümönü ahano nou. ²⁰ Nindou yimbu yahurai-anafanü ahafandü ndürü Himeneus, Areksander ahafanimbo ro Satanündi warühü-marüheapürü. Nindou yimbu ai randafüneandühü karünü asu ai Godimbo tünifoefe hoafikoate-mbeyafanda sahehea.

2

Godimbo didibafife hohoanimo

¹ Boatei se anihondumbo-rühandeimbü aheimbo hoafü ndafündürühü animboya, se nindou munnguambo fehefe-ndürimbohünda Godimbo didibafü ndahindowöhü hühifündihori, mbisafi. ² Adükari bogorimbo-yafundeimbü, asu munnguambo gafman ranahambo-hündambo Godimbo hoafimbeyafü ndo-wamboane sühürü aboedü nümarmbohünda. Rananimbo asu sühürü Godündi hohoanimo süngundü hu nindoumbo hohoanü mondefü ngefimboane. ³ Sühürü hoafi yahurai hoafayef-animbo ra aboed-ane asu God sühefimbo aboedamboreamünü-randeimbü ai ranahambo yifirayu. ⁴ Ai nindou munnguambo aboedambo-ndiheandürühü asu anihondü hoafi ra fufürimbi-rühünda yahumboani. ⁵ God mam-ani asu hoafi semündü hu semündü hu-randeimbü nindou mam-ani. Aiani God asu nindoumbo sowana hoafi semündü hu semündü hu arandü. Nindou ra Krai Sisas-ani. ⁶ Ai munnguambo nindou aboedambofe-ndürimbohünda ahandü fi Godimbo masagado. Nünü simboanüyo God ai yifürimayu ra ai nindou aboedambofendürimbo yahumboani sühefimbo nafuimbohünda Krai ai ahandü fi masagado. ⁷ God aiyu ahandühoari ranü hoafi ra semündü ho Suda-yafe ndüfombo bokarihefe-ndürühü yamundüfe-ndürimbo kafaore hününgü-mareandürü. Ranahambo ro tükariheambo-yahüpoanü, nga anihondümböanahü hoafayahü. Rananimbo Suda-yafe ndüfo ai Krai simbo anihondumbo-rühörühü asu anihondü hohoanimo fufürimbi-rühind-amboane.

⁸ Munnguambo nindowenihi ngoafi-ngoafi ranühünda ai warü botüründühü didibafimbemonda sahehea hohoanü moayahü. Ai süruhöeimbü nüngomombo asu sümborü hoafikoate-ndümondühü Godimbo didibafü ndafundü.

Nümorehi-yei hoaf-ane

⁹ Nümorehi ai hoearü ndorühoayo-weimbü güdühündühü afünd-afündükoate asu ahei fi hifünambo-ndihindü. Ai ahei mbürünanü didüboadöfe yihuru asu gorünambo nafürü-ndeimbühündü ranambo fi yihuru-ane asu hoearü kaku adükari fihü semündümbü yihuru-ane ra moeisahi. ¹⁰ Nga nümorehi ai Godündi hoafi süngumbo seimbo ana, ai ratüpurü aboedü ratüpurümbeyei-amboane ranane nümorehi-yei yihuru hondayo. ¹¹ Nümorehi ai hifandü-rundeimbü-yomondü hoarehündehi süskoate nümamdeimbo Godündi hoafi hümborümbeyei-amboane. ¹² Ro ngürü hününgü-ndiheandürü nindowenihambo hübadühüpurü asu Godündi hoafi yamundühüpurü ndühündü, nga wanü. Nga nümorehi ana moanü süskoate nümarmimbo Godündi hoafi hümborimbo yanggürü-ane. ¹³ Nümböe sapo God ai Adamimbo boatei nafürü mburamboyu, asükaiyu süngunambo ifimbo nafümarandü. ¹⁴ Nga asu Adam ai moai tükai hoafi ranahambo anihondümböreandü, nga wanü. Nümorehi aiyu tükai hoafi ranahambo anihondumbo-mareandü ranüyo asu ai moaruwai hohoanümomayo. ¹⁵ Nga nümorehi ana nümori wakemündü ratüpurü ratüpurümbeyei-amboane. Asu ai yarühündühü Godimbo munnguambo si aho ra anihondumbo-rühörühü, nindoumbo hüpoambofe hohoanimo ra süngürühündühü,

sürühoembí hohoanímoyeihi asu ahei fi hífinambo-aríhindi ana, God ai aheimbo aboedambo-ndearúbui.

3

Kraisíndí nendambo hífandí-rundeimbí-yomondí hoafí

¹ Hoafí nda tíkaiyoponí, nga aníhond-ane: Nindou dúdi ai Kraisíndí nendí aheimbo hífandí-yondürímbo hohoanímoye ana, asu ai ratúpuri aboedí rana-hambo yifíryu hayamboani. ² Hífandí-randürí-randeimbí nindou bídífirí ai ahandí moaruwai hohoanímoye nímaríkoate-ayo ranahambo türüfoefe hoefekoate-mbíyei-amboane. Asu moaní nímorehí mamí semündümb-anímbo mbününggu-wamboane. Nindou ranai ahandí fi díboadore hífandí-mbírand-amboane asu ndore nünguaní nindou ai ahambo aboed-ani mbísei-amboane. Asu nindou ahandí worína túkehíndí ra ndore hífandí-mbírandür-amboane. Asu ai aboedí yamundea-ndeimbímbyu-wamboane. ³ Asu ai ngírí bia afíndí ndümündü asu ai ngírí harímbo hohoanímoye, nga hímborí hoafendühí símborí hoafíkoate nindoumbiyu-wamboane. Asu aiana ngírí kakí afíndí semíndímbo hohoanímoye. ⁴ Ai ahandí aborüdí ranaheimbo dídíboado-ndearühí asu nímoakídíbou ai ahambo ahíníyeihí ahandí hoafí hímboríyeihí süngumbíríhínd-amboane. ⁵ Nindou ranai ahandí aborüdí ranaheimbo dídíboadofekoate-ayu ana, asu ai nüngunde Kraisíndí nendí ranaheimbo híbadímandandüra? ⁶ Aníhondümbo-reandeimbí nindou símborí aiana nímai hífandí-randeimbímbofe-poiání, nga ai ahandí fimbo boríndu asu God ai ahambo Satanímbo ramarirí nou tíngírífo dagadombui. ⁷ Nga nindou dúdi Godíndí hoafí hímboríkoate-mayei ahei mbusúmo aboedí mbumundí anünggu ai-anímbo hífandí-randeimbímbofi mbímaru-amboane. Nga asu nindou ranai ahei hímborí mbumundí níngokoate-ayu ana, asu nindou ranai yíboaruko-ndíhoraní asu Sataníndí andürambe keboembui.

Kraisíndí nendí-yei ratúpuriyomo-rundeimbí-yomondí hoafí

⁸ Mamí yahurai-ane Kraisíndí nendí-yafe ratúpuriyomo-rundeimbí amboaní ai ahamundí ratúpuri ranahambo ndondu hohoanímoye-mbemondamboane. Nindou ranai ngírí afíndí bia ndímíndímoye asu ngírí nümüsí nou moaruwai hoafíndímoye aboedí hoafíndímoye ndundí. Asu ai ngírí nindou bídífirí-yeimayo kakí semíndírambo hohoanímoye. ⁹ Rananímbo asu ai Godíndí hímborí hütikoate-yomondühí aníhondümbofe hohoanímoye díbo megoro God ai síhímbó nafuimayu ranahambo kíkíhísafí-mbírundímund-amboane. ¹⁰ Weangurühí ahamundí hohoanímoye rana-hambo yandu hoeínduntaní, asu raní hohoanímoye aboedí mbumundí ngoan-anímbo asu se ahamumbo ratúpuriyomo-rundeimbímbo-ndúpuri híngírí-mbírupur-amboane. ¹¹ Mamí yahurai-ane nímorehí amboaní ai ahei ratúpuri ranahambo ndondíhi hohoanímoye-amoane. Ai ngorúmbo daboadaní hoafíndeimboyei. Ai ahei fi hífinambo-ndíhíndühí aníhondümbo ratúpuri-mbeyi-amoane. ¹² Ratúpuriyomo-rundeimbí aiana nímorehí mamí yangírí sowandümoneimbí-mbemond-amboane. Asu ai ahamundí aborüdí ranaheimbo ndondürí hífandí-mbírundür-amboane. ¹³ Ratúpuriyomo-rundeimbí ai aboedí ratúpuri ratúpuremo ana, nindou ranahamundí ndürí aboedí yagodímboe. Rananímbo ai ahamundí Sisas Kraisímbo aníhondümbofe ranahambo hoafímbo yíhímbokoate-ndímboemo.

Godíndí hohoanímoye nímindíhíndí hoafí

¹⁴ Timoti, ro síhambo sowana nímeúnou sínimbo afíndí hohoanímoye-ayahahí, nga asu ndaní moatükunímbo pas nda sürü paparáhandí. ¹⁵ Ranímboanahí asu ro nímai síníkoate-ndahaní ana, asu se hoafí nda hoeíndo hawa aboedí hohoanímoye Godíndí nendí síhírí síngufemboayo ra fífíríndo-wamboyafí. Raní nindou síhírí ana yangírí koadürümbo nüngumbü Godíndí nendí fándíhi aríhíndí ranaheimbo kambohaní nahurai aníhondümbofe hohoanímoye ra ngínemíndí-ndürímboane.

Kraisímbo herí

¹⁶ Síhírí ndondíhu fífíríndíhímboane, nga Godíndí nímindí hoafí hohoanímoye ra ndoríhoeimbí hamínd-ane. God ai díbo-hoafí weíndahímareandí ra ndahurai-ane. Nindou nímorímbofi tükümefiyuwa hoemaráhorí.

Yífiáfí Aboedí ai nafuimayo ahandí hohoanímoye mbumund-ane.

Sünambeahíndí nendí ai hoemaráwuri.

Ahambohúnda Suda-yafe ndífoambo hoafí bokamaráhoemo.

Hífiníndí nímorehí nindowenihí ai ahambo aníhondümbo-maráhorí.

God ai sünambe serümündí mahafu.

4

Tikai hoafümbi nendiyafe hoafi

¹ Yifafi Aboedi ranai wudipoapore hoafiyowohü yahoya: Süngunambo ana nindou bidiñiri ai anihondümböfe hohoanimo ra hinñgi-ndihimboyei. Asu ai tiki hoafümbi sanendi kabomo ranahei yafambehündi hñmborñdeihü asu ranahei yamundiñe hoafi ranahambo süngundühimboyei, meho. ² Yamundiñe hoafi ra tiki hoafiyomo-rundeimbi-yomondi-mayo hoaf-ane. Ahamundiñgusüfoambe hohoanimo ra mamikari-ndapurüh-animbo asu ahamundi moaruwai hohoanimo ranahambo ngiri amoanñgi-ndimo ndundi. ³ Raniñ nindou ranai nimorehi semñdikoate hohoanimo asu bidiñiriñ sesiwehisaombo hohoanimo ra refemboane mbisimboemo. Ngañ nindou didiyei ahambo anihondümbö-arihoriñ asu hoafiñ hondüñ fifrarñhindiñ ranaiñ sesisähüsihñ asu ahambo hñhifñmbohündañ God aiñ sesirañ nafiñmarand-ane. ⁴ Ngañ asuñ muñguambo moatükunñ God aiñ nafiñmarandñ rañ aboed-ane. Ngañ señ ranimoatükunñ ranahambo moaruwai-aneñ mbiseimboyei, ngañ Godimboñ hñhifñfarñhoriñ anañ ndahümüñdi. ⁵ Ngañ asuñ Godñdñ hoafiñ süngusihetiñ didibafife hoafiñ rasüngunamboñ muñguamboñ sesirañ Godñdññ yangñiriñ tükündñfemboe.

Timoti ai Sisasindi ratüpurimbo aboedi mbününgu-wamboane

⁶ Asu señ ndaniñ hoafiñ rañ wandafiñ mamñ ranahaimboñ hoafayafñdñriñ anañ, asu señ Sisas Kraisñdññ ratüpuriyafiñ-randeimbiñ aboediñ safiñ nñmboamboyañfi. Anihondümböfe hoafiñ asuñ yamundiñe hoafiñ aboediñ rañ señ sünguarohafiñ ranimoatükunñ señ nginñdññ nñmandimboyañfi. ⁷ Asu señ hñhindiñ wataporiñ moaruwaiñ ranahamboñ anañ daboadanambo-ndowandiñ. Ngañ señ Godñdññ hohoanimoñ ranahamboñ yangñiriñ-animboñ yamundiñ-yamundiñ-ndowandiñ. ⁸ Sihetiñ fiñ yamundiñ-yamundiñe hohoanimoñ ndananañ moaniñ akidouñ fandñhemunimboe. Ngañ asuñ Godñdññ hohoanimoñ süngufemboñ yamundiñ-yamundiñe rañ señ hñfñmbo afñdññ safiñ fandñhemunimboe. Raniñ-moatükunñ animboñ yangñiriñ animboefiñ ndaniñ-simboaniñ fandñhemunimboeñ asuñ süngunamboñ koadürümboñ-koadürümboñ yangñiriñ nñngomboñ semñdñmboñ ranisimboaniñ amboaniñ fandñhemunimboeñ raraondamboeñ. ⁹ Hoafiñ rañ anihondüñ hamñd-aneñ, ngañ muñguamboñ rañ anihondümbö-mbiriñhind-amboane. ¹⁰ Godñdññ hohoanimoñ süngufemboñ rañ ratüpuriyefñhññ hñti-hñtiyefñfi. Saporoñ yangñiriñ nñngumbüñ Godimboñ anihondümbö-riñhurühññ hñmboayefñfi. Ngañ nindouñ didiyeiñ ahamboñ anihondümbö-arihoriñ ranahaimboñ aboedambo-reandüreimb-ani.

¹¹ Ngañ señ nindouñ ranahaimboñ hoafiñ rañ dabadürühññ yamundowandñriñ arandiñ rananimboñ süngumbiriñhind-amboane. ¹² Aheihñmboahüñ anañ señ nindouñ akohoand-anafiñ, ngañ asuñ aiñ sñhamböyayaiñ nindouñ yangñiriñ-aniñ mbisähünñnimboyeiñ, ngañ waniñ. Ngañ señ nindouñ aboediñ mbumundiñ hamñdññ nñmbafan-animboñ, asuñ anihondümbö-riñhindeimbiñ aiñ sñhafiñ hoafiñ, nñngooñ, hñpoambofeñ hohoanimoñ, anihondümböfeñ hohoanimoñ asuñ sürühoeimbiñ hohoanimoñ rañ sñhamboñ hoeiriñhinññ hehimboñ süngumbiriñhind-amboane. ¹³ Roroñ tüküfekoate-yahambeñ nindouñ hñmboahüñ Godñdññ hoafiñ hoeindoñ wataporiñmbo-ndandühññ, kñkñmñboadowa-ndürühññ asuñ ahandññ hoafiñ yamundowandñriñ ndandññ. ¹⁴ Horomboñ hñfandiñ-randeimbiñ aiñ sñhamboñ warññ wamñññ nandunñnaniñ God aiñ ahandññ hoafiñ hoafiñyu-randeimbiñdññ hoafiñ-süngusñhamböñ ranipoaniñ ratüpurimboñ masaganñniñ. Ngañ señ ratüpurimboñ rañ mbosñndamboyañfi. ¹⁵ Muñguamboñ ratüpurimboñ ranahamboñ sñhamboñ hoafiñmayahññ rañ señ ndondoñ hñbadandiñ ratüpurimboñ aboediñ rañ tüküfembohündañ tññiriñfondafiñ. Rananimboñ asuñ muñguamboñ nindouñ-yeiñ hñmboahüñ sñhafiñ hohoanimoñ rañ aboediñ tükümbñfeyo-wamboane. ¹⁶ Señ nindouñ aheimboñ yamundaro-wandüraneñ, asuñ sñhafiñ hohoanimoñ rananeñ ranahamboñ ndondoñ hñbadandiñ. Señ yaroñ nginñdññ nñmbafiñ. Señ randowandühññ anañ, se-anafiñ asuñ sñhafiñ hoafiñ hñmboriñyeimbiñ rañ muñguamboñ aboedambo-ndahimboyei.

5

Ngorü nindoumbo didiboadofe hoafi

¹ Señ boagiñriñ nindoumboñ nginñdññ hoafiñndamboyañfiñ, ngañ sñhafiñ apemboñ hinññgiñrouñ safiñ didiboado-ariñworññ nouñ-animboñ asuñ ahamumboñ amboaniñ randowapurimboñ. Asuñ akohoandamboñ amboaniñ sñhafiñ akidamboñ rawaroworññ nouñ randoñ didiboado-ndowapurimboñ. ² Señ nimorehiñ boagiñramboñ amboaniñ didiboado-ndowandñriññ sñhafiñ meñ hondüñ rawarowandññ nouñ. Asuñ señ yihoarñf-amborñmboñ didiboado-ndowandñriññ sürühoeoyeweimbiñ hohoanimoñ süngusñhafiññ rehiñ hondümböñ rawarowandññ nouñ.

Nimorehiñ kaisahoabediñyeiñ hoafiñ

³ Se nimorehi kaisahoabedi ranaheimbo aheiambo hamindi niboadeia ndondorü. ⁴ Nga asu nimorehi ranai nimoreimb+ndowohü ahuirhoandeimb+ndowanä ana, nimir ai boatei ahei hondü asu asari ranaheimbo mbifar+he-hindür-amboane. Rani hohoanimo ra God+ndi hohoanimo süngufe-ane, nga yamundowandüri. Asu ai nimorehi ranahambo ndondühi h+bad+hündü+horombo moanguimarandüri rani-süngumbo simbori amboan mbifar+he-hindamboane. Rani hohoanimo ran+ambo-ani God ai yifirayu. ⁵ Nimorehi ranai nindowenihambo digerä haya ai-yang+ri hamindi n+ngombo ana, ai God+imbo h+bad+ri+hü nimb+nimb+si ahambo fehefe ranahambo d+di+baf+ndo p+ndo nda ngomboe. ⁶ Nga nimorehi kai ai moan ahandi fimbo yang+ri hohoanimo süngure arandi ana, nimorehi ra yifiyombo nahurai-ane. ⁷ Se an+hondümbo-ri+hindeimbi ranaheimbo rani hohoanimo ra rand+hindü mbisafan-an+imbo asu ai ranahambo süngundühi ngeian asu nindou ng+ri aheimbo moaruwai hoaf+ndahündüri. ⁸ Nindou düdi ai ahandi mam+s+ri asu ahandi fik+m+n+ndi ranaheimbo-poan+imbo d+di+boado-fendüri+koate-ayu ana, nindou ranai an+hondümbofe hohoanimo ranahambo daboadi h+h+reamboani. Nga nindou ranai an+hondümbofe-koateyeimbi ranaheimbo ngasündeareü haya ai moaruwai hamindi nüngumbui. ⁹ Kaisahoabedi ai 60 h+mban ngasündeandeimbi nindowenihi mam+yang+ri ser+m+ndoweimbi ranahambo aboedi hohoanimo süngureandeimbo-ane sei nimorehi yahurai yang+ri-an+imbo kaisahoabedi-yafe fehefembo bukambe ndüri pefendüri+imboane. ¹⁰ Ai aboedi hohoanimo-yo-randeimbo-ane mbisei-amboane. Rani-ratüpurü aboedi yahuraimboanahi hoafayahä ai ahandi nimir ndore hifand+mb+rand-amboane asu nindou sem+ndi wor+nambo-mb+reand-amboane, an+hondümbo-ri+hindeimbi-yafe t+ngari popoi-mb+ri+hend-amboane, nindou t+ngari+fo tükünd+feyoan mbifar+hendür-amboane asu munguambo aboedi ratüpurü aho ra ramb+reand-amboane. ¹¹ Nga se kaisahoabedi akidou nimir safi aheimbo fehefembohündambo ahei ndüri pandowa-ndüri+imboyafi. Ai hoaf+ndeihi an+imboya, 'Ro Krai+ndi ratüpurü+imboanefi' mbisei hehi, asu ahei fimbo yang+ri hohoanimo+ndeihi anam+ndi ngorü semündümbo mbisei hehi Krai+ndi ratüpurü ra h+n+ngi+nd+himboyei. ¹² Asu sapo ai n+n+moatükun+yo horombo hoaf+yei+rand+humboyefi masei ra refekoate-aye ana, ai hütindeimboyei. ¹³ Asu ai ngorü hohoanimo yarihi ar+hündü ra ratüpurü+koate-ndeihi moan wor+ni-wor+n+ndeimboyei. Asu ratüpurü+koate yang+ri-poan, nga ai bod+mondambo hahabodeihä daboadanä tehünd+hündüri asu b+di+f+ri-yafe moatükunä ranahambo sefe fehefendüri n+n+moatükunä ai hoaf+koate-mbomayo ra watapor+mbor+hü ar+hündü. ¹⁴ Ran+imboane kaisahoabedi akidou nimir safi aiana asüki anam+ndi+hü-mbeyahind-amboane asahi. Ranan+imbo nimir wakind+hü+ndi mbund+hü+imbo asu ahei worä ra h+bad+hündü. Randahindan-an+imbo nindou ai ng+ri ahei moaruwai hohoanimo hoehind+hündü+ asu moaruwai hoaf+ndei. ¹⁵ Nga nimorehi b+di+f+ri ana ai daboadi h+h+ri+yahi hehimbo asu Satan+ndi süngu heimboane. ¹⁶ Nimorehi an+hondümbo-reandeimbi, nimorehi kai mam ahandi worambe ai-d+bombo an+nggo ana, nimorehi ranai ndonde h+badandü. Sapo nimorehi kai ranahambo ana an+hondümbo-ri+hindeimbi ai ng+ri ahambo h+bad+nd+hündü ran+imbo-hünda. Nga nimorehi kai d+di+yei nindou ngorü ai-amboan hifand+yondüri-koate-aye ranaheimbo-an+imbo an+hondümbo-ri+hindeimbi ai h+band+hündüri+imboyei.

Hifandi-rundeimbi nindou ai aboedi ratüpurü+ndimonda ndondühu h+bad+hu-pur+imboane

¹⁷ Asu hifandi-rundeimbi ai aboedi hifandarundü rani-süngumbo ahamumbo aboed-anemo mbisahüpurüh-an+imbo aboedi mbifar+hehipuramboane. God+ndi hoafi hoafiyomo asu yamundu-rundeimbi ahamumbo rani-poan+imbo hamindi mbifar+hehipuramboane. ¹⁸ Sapo nindou ahandi ratüpurü ranahambo kakä saimbo ranahambo-hündambo God+ndi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Burmakau ai wit h+ri+ri fi+ri+hendü+ asu safi ded+imboe sei hehi yafambe k+k+h+ndi-hüm+ndimboyei,' meho.* Asu ngorü hoafi yahoya, 'Nindou ratüpurü+yu-randeimbi ranai ratüpurü rani-süngunambo kakä ndemündümbui,' meho.

¹⁹ Nindou mamä ai hifandi-randeimbi ranahambo pap+hoaf+ndüranä ana, se ahandi hoafi h+mbor+ndamboyafi. Nga yimbuyafanä asu ng+m+yomo ai hoaf+ndimondan-an+imbo h+mbor+ndafi. ²⁰ Asu hifand+ru-rundeimbi nindou b+di+f+ri ai moaruwai hohoanimo-nd+mondanä ana, se ranahamumbo hifand+ru-rundeimbi-yomondä h+imboahü hoaf+ndafi+hü d+di+boado-ndowapuran-an+imbo asu hifand+ru-rundeimbi b+di+f+ri ai amboanä y+h+imbo-mbeyomondamboane.

* **5:18:** Por ai hohoanimo+yuhü yahoya, An+hondümbo-ri+hindeimbi ai ahei hifandi-rundeimbi+imbo kaki-napo mbifar+he-hipur-amboane, meho. Rani-hoafi ra weindahi-fembohünda ai Baiborambeah+ndi hoafi hoafimayu. 1 Korin 9:8-12, 1o 25:4, Ruk 10.7

Timoti ai ahandi hohoanimo ranahambo ndonde hibadandi

²¹ Ro God, Sisas Kraisi asu God kafoarepureimbi sünambeahind nendi ahamundi hímboahü síhambo hoafayahanini, se randowandi masahi mamí yahurai hohoanimo-anímbo munguambo nindou ndondo süngundandi. ²² Nga se yowaní nindou Godíndi ratúpurí ratúpurímbohúnda kafoefi hínngíímbo ra nímehúnou warí ahandi wamí nandowamboyafi. Se Godíndi hímboahü mbumundi níngombo hibadambo, nga ngorú ai moaruwai hohoanimoayu ra se ai-díbo mamambe-ndafamboyafi. Nga se sürúhoeimbi nímboafí ngafi. ²³ Se hoe yangírí ndímíndímboayafi, nga akídou wain hoe amboani síhafí furí asu angúni sowandífi arandi ra faríhefe-nínímbohúnda ndímíndífi. ²⁴ Asu nindou bídífirí-yei moaruwai hohoanimo ra aheimbo yíbobefokoate-yuambe weindahí adúkarí tükúfe arandi. Asu nindou bodímóndi-yei ai díbomboane engoro, nga süngunambo weindahí tükúndífemboe. ²⁵ Mamí yahurai-ane aboedí hohoanimo amboani weindahí tükúfe engoro. Asu bídífirí aboedí hohoanimo nímehúnou weindahí tükúfekoate-ayo ra ngírí mungunambo díbo yagodo.

6

¹ Munguambo aníhondúmbo-ríhindeimbi ngorú nindou-yei moani ratúpurí-yei-ríhúndeimbi-mbo-yahi anímboei ai ahei hífandírundúri-rundeimbi nindou ranahamumbo ahíníndeihi ahamundi hoareihímbevei-amboane. Rananímbo nindou ai ngírí Godíndi ndúri asu síhefí yamundífe hohoanimo ranahambo moaruwai hoafíndu. ² Nga ratúpurí-yei-ríhúndeimbi-yei hífandírundúri-rundeimbi ranai aníhondúmbo-rundeimbi aiyomo ana, ai yowaní randíhi hohoanímóndeihiya, 'Ro mamí apodoho nahurai-aneftí, nga ro ngírí ahamundi hoafí hímboríndeftí,' mbísei, nga waní. Nga ai randíhi hohoanímóndeihi anímboya, 'Nindou ndanahamumbo aboedí fehefembohúnda ratúpurayefí nda ai aníhondúmbo-rundeimbi-memondamboanefí ro ahamumbo hohoanimo pararíhupurí,' mbísei. Se nímórehí nindowenihí aheimbo aboedí hohoanimo ra yamundowandúríhi asu rasüngufembo ngusúfo botíndowandúri.

³ Síhefí Adúkarí Sisas Kraisi ndi hoafí ai síhefímbo Godíndi hohoanimo süngufembo yamundeamuní arandi. Asu nindou ngorú ai yamundífe hoafí ra hínngíre haya raní-poanímbo hoafí yamundareandúri ana, nindou ranai ahandí hohoanimo ranahambo yangírí-ani afíndi hohoanímoyuhú hoafí hímboríkoate-ayu. ⁴ Aiana fífirífe-koate nindou nahurai-anemo. Nga ai níní akídoumbo ndúri asu níní kaboadíhumbo yaho hefe hoafínambo símborí-símborímbo-anemo mamíkarí hohoanimoemo. Raní hohoanimo raní-süngumboane ndani hohoanimo tükúfe arandi: Nindou ngorúmbo moaruwaimbofi, símborí-símborí, tírífoefí hoafí, ngusúfoambe nímboyo asu hoafínambo símborí-símborí, munguambo hohoanimo ra tükúfe arandi. Nindou rasünguru arundi ana, ahamundi hohoanimo ra mamíkarí-rapurúhi moai akídou amboani hoafí hondú ra wudípoaporu fífirundi. Ai Godímbo süngufe hohoanimo ana aboedí napo semíndi nafímboai yahomo houmboanemo. ⁶ Aníhond-ane, síhírí Godíndi hohoanimo sünguaríhundi ana, asu níní-moatúkuni God ai síhefímbo semuní arandi ranahambo híhífí-híhífíyefúhí aboedí napo nahurai sahumíndeftí aríhundi. ⁷ Síhírí fífiríhumboanefí, síhefímbo síhefí boagírí ai wakírí-hümúndimuni símboani moai níní-moatúkuni sahumíndeftí hoahumbo-yefípoani tükúmehundi. Raní süngumboane asíkai yífayefí amboani ngírí níní-moatúkuni ndahumíndeftí ngefí. ⁸ Nga sesí hoeari napo síhefímbo engoro ana, ra ndear-ane mbísefímboane. ⁹ Nga nindou ai kákí-napo afíndi semíndímbo hohoanímoyei ana, níníhondí andúrámbe pírayo nahurai randahímboyei. Ai afíndi moaruwai moatúkuni refembo hohoanimo-ndeimboyei asu raní hohoanimo rananímbo aheimbo mamíkarí-ndandúrimboe. Raní süngunambo-anímbo ai moaruwaimbo-ndahímboyei. ¹⁰ Kákímbo hohoanimo pefe ana moaruwai hohoanimo afíndi ranahandí nímíndíh-ane. Nindou bídífirí ai kákí afíndi semíndímbo hohoanímoyeihi aníhondúmbofe hohoanimo hínngí-ríhíndíhi afíndi hamíndi tíngírífo masahúmúndi.

¹¹ Nga Timoti, Godíndi nindou-anafí, nga se raní-hohoanimo ranahambo feboawandi. Nga se mbumundi hohoanimo, Godímbo süngufe hohoanimo, ngusúfo pefe hohoanimo, tíngírífo tükúfeyoani moanane yaho ngíníndi níngombo hohoanimo, asu hímboarí hoafendúhi hohoanimo munguambo ra se süngundandi. ¹² Nindou Kraisi-mbo aníhondúmboarí ana, sapo nindou napo semíndímbohúnda pípayomo nahurai-ane. Ranímbohúndamboane se aboedí pípíndafí ngafímbo yangírí koadúrú-koadúrúmbo níngombo ra ndowandífi. Se nímórehí nindowenímbo síhafí aníhondúmbofe hohoanimo ranahambo hoafí-mayafíndúri ranímbo God ai síhambo hoafíyumboani yangírí koadúrúmbo níngoro raní semíndímbohúnda. ¹³ God ai munguambo moatúkuni-mbo yangírí níngoro sai arandi asu Sisas Kraisi ai Pondius Pairatíndi hímbóahü núngumbo aníhondúmbo

fifiri foare hoafimayu ahafandi himboahü shamboya ndahurai randowandi asahi. ¹⁴ Sishambo refembo hoafimayo ra hütikoate-ndafihü wudipoapondo yando ngafi Adükari Sisas Kraiss ai kuduan rananimo asu ngiri hoafi yagodo. ¹⁵ Ai weindahi tükufemboayu ra God ai ahambo tükufembo hoafimayu ranisungu tükündifimbui. God aiana aboedi yanggiri nungumb-ani asu ai mamani mungu-moatükuni hifandarandi. Aiana munguambo bogori nindou-yei bogori hond-ani asu hifandi-rundeimbi-yomondi Adükari hond-ani. ¹⁶ Ai mamani yanggiri-ani yifayo-rakoate-ayu. Aiana si afindi peyoani ranifih-ani anungu, nga ranifikim nindou mamani ai-amboani ngiri ngu. Nga asu nindou mamani ai-amboani moai horiri asu ngiri hondiri. Ranimoane munguambo si shiri ahambo hohoanimo-ndihuran ai munguambo nginindeimbi-mbiyu-wamboane, nga anihond-ane.

¹⁷ Nindou hifi ndanihundambo napo afindeimbi ranaheimbo hoafindafinduri ai yowani borindeimboyei. Ai nimehünou moaruwaiyo-randeimbi napo ranahambo ngiri anihondumbo-ndihindi, nga yowani. Nga God ai shesimbo hihifi-hihifimbohünda aboedi moatükuni saimuni arandi ranahambo animo anihondumbo-ndihurimboane. ¹⁸ Napo afindeimbi ai aboedi hohoanmondühü aboedi ratupuri afindeimbi-mbiyu-wamboane asu sai-randeimbi-mbiyu-wamboane. ¹⁹ Ai rasunguarihindi ana, aheimbo sungunambo farihembo napo gugurihindühi nahurai-ane aiana sungunambo yanggiri ningo hondü ra ndahümundimboyei.

²⁰ Timoti, se God ratupuri shambo masendi ra wudipoapondo hibadandi. Munguambo nini ndi fifirife-koate hoafi ranahambo daboadanambo-ndowandi. Nindou bidifiri ai tikarhi hehi hoafiyehi seiya, 'Hoafi nda nini ndi fiftreandeimbi hoaf-ane,' mbiseimboyei, nga se hoafi ranahambo himbori-ndamboyafi. ²¹ Nindou bidifiri ai ranisungurihindühi anihondumbofe hohoanmo ra hinngiri-rimboane.

Godindi moani hipoambofe hohoanimo ai se-dibo mbeyangoro-wamboane.

2 Timoti Pas yimbu Por ai Timotimbo sürü papimarandi

Por ai Timotimbo pas sürü papimarandi

¹ Ro Por-anahi. God ai ahandihoari Sisas Kraisindi hoafi semindi horambo kamafoare-andiri. God ai wambo nindou Sisas Kraisimbo anihondumbo-rihinda yangiri koadürü ninygoweimb+ saimbo horombo hoafimareandi ranahambo wataporimboyo-rambohünda koamarhendiri. ² Timoti, se wandi nimori hondü nahurai-anafi, ro shambo pas nda sürü paparihandi. Ape God asu shefi Adükar+ Sisas Kraisi ai shambo aboedi hohoanimo-ndinanihöi hiipoambo-ndineana ngusüfoambe afure kumbearo-amboane.

Sihiri yowani aboedi hoafi hoafimbo amoanigi-yopoi

³ Ro Godindi himboahü hüti-koate ahandi ratüpur+ ratüpuria arihandi wandi amoa mam+ amboani rani-sünguarihindi nou. Ro sirihü asu nimbokoani shambo hohoanimo-yahaninöhü Godimbo hihifirihünöhü didibafi-yaheando arihandi. ⁴ Asu se wambohünda aranimayafi ranimbo hohoanimo-yahaninöhü ro shambo hoeifenimbo afindi hohoanimoayah. Ro asukai hoeindihetaninöhü rananimbo hihifirihifir-ndamboayah. ⁵ Ro shafi Kraisimbo anihondumbofe hondü ranahambo asukai hohoanimoayah. Shafi asari Rois asu shafi me Yunis ai weyangurüh+ anihondumborine marinandi, nga ro yarthe anihondumbo-artheandi shafi anihondumbofe hohoanimo amboa ahafe nahurai-ane. ⁶ Ranimbo-hündamboane shafi hohoanimo botartheanini. Ro wandi war+ shafi mbirowami manandheandi ra God ai shambo rani-poanimo nginindi masaganini. Rananimbo shafi nginindi ranai hai pipirowanda ahoro nahuraimbeyowa sahehea. ⁷ Sapo God ai shefimbo Yifiafi masemuni ra yihimbo saiyamunirandeimb+yopoi, nga wani. Yifiafi ranana shefimbo nginem+ndimunan+ nindou ngorumbo ngusüfo pefe asu shefi hohoanimo ndofe hifandimboyo hohoanimo ra masemuni. ⁸ Ranimbo-hündamboane se shefi Adükarindi hoafi hoafimbo amoanigindamboyah. Asu se wambo amoanigi-ndamboyah, nga ro ahandi ratüpur+mbohünda karabusi-meheand-ane. Nga se Godindi-mayo nginindi raninambo Aboedi hoafi bokari-hefembohünda ro-dibo tinirifondemboane. God ai ranimbo-hündamboyo nginindi sayamuni arandi. ⁹ Asu ai aboedamboreamuni mbura ahandi sürühoeimbi nindoumbore kafoare hininygimareamuni. Ai ramareandi ra shiri aboedi hohoanimo-mayefamboyopoi, nga wani. Nga ranana horombo hondü God ai hifi sünü nafikoateyu-ambeyo Kraisindi süngu aboedi hohoanimo-memuna ahandi nindoumboyahu tükümehundi. ¹⁰ Nga asu hapondani ana Sisas Kraisi shefimbo aboedambo-reamuneimb+ ranai ndeara weindah+ tüküfimboani. Asu ahandi ratüpur+ süngu Godindi nindoumba aboedi hohoanimo amboani weindah+ tüküfemboane. Sisas Kraisi ai yifindi nginindi hifinambo-mareanda yifi ai nginindikoate-ane. Asu ahandi aboedi hoafi raninambo munquambo nindou ai yifikoate yangiri koadürumbo-koadürumbo ninygombo ra weindah+mareandi.

¹¹ Ai wambo kamafoareandiri aboedi hoafi wataporimboyo, Kraisindi hoafi semindi ho, asu nindoumba Godindi hohoanimo yamundife raraombohünda. ¹² Ro tinirifo asahamindih+ aboedi hoafi hoafiya arihandi ranimbo-hünda, nga ranahambo ro moai amoanigiyah. Sapo ro Nindou anihondumbo-arhin+ ahambo fifirihini. Asu ro fifirihendi ai wambo rani ratüpur+ masendi ra h+badu ngumbo Sisasindi adükar+ si ra tükündifemboe.

¹³ Ro yamundi-martheandi himborimayafi ra aboedi sisami nahurai-ane asu se mam+ yahurai nindoumba yamundowandür+ ndandi. Ranimboane se Sisas Kraisimbo anihondumbo-ndiworüh+ ngusüfo pandoworüh+ asu rani-hoafi yamundo ndandi. ¹⁴ God ai aboedi hoafi shafi warihümareandi ra aboedi moatükun-ane, nga se wudipoapondo h+badandi. Yifiafi Aboedi shefi fiambe amaro ranai fandiheninimbo rani ratüpur+ ra hifandimbohünda.

¹⁵ Se fifirowandi munquambo nindou Esia hifihünd+ ai wambo hininygimar+hindiri. Asu Figerus weimbo Hemogenes amboani hininygimar+neandi.

¹⁶ Ro didibafeheandi Adükar+ ai Onesiforus ahandi aborüdi babidimbo hiipoambo-mbireandür-amboane. Ai wambo karabusambe-ani yahu amoanigikoate sün+ hoeire-andiri randan+ ngusüfo aboedi kürihe mamarih. ¹⁷ Ai süfumbo Romohü wambo tinirifoyuhü kokorandirimbo asu sünguna hoeimareandiri. ¹⁸ Ro didibafeheandi Adükar+ ai Godindi yibobofe si tüküfe simboani hiipoambo-mbirir-amboane. Se

fifrowandi Onesiforus ai ro Efesusihü karabusiyaha nîmarîhambe wambo fehefendîrîmbohünda afîndî ratûpurî ratûpurîyu marandî.

2

Timoti ai Kraisîndî ratûpurî wudîpoaponde ratûpurîmbiyu-wamboane

¹ Asu wandî nîmorî Timoti, munnguambo si Sisasîndî-mayo aboedî hohoanîmo ranai sîhambo ngînîmbî-ramîndî-nî-amboane. ² Asu yamundîfe hoafî ro nindou afîndî-yei hîmbohü wataporîmbo-marîhandî ra se hîmborîmayafî. Ranî hoafî ra nindou Godîndî hoafî anîhondümbö kikîhî-ründîmondeimbî ahamundî warîhündowapurî. Rananîmbo asu ai asûkai nindou bîdîfîrambo yamundî-mbîrundûr-amboane.

³ Se Sisas Krisîndî ami aboedî nahuraimbondafö nîmbafî. Rananîmbo se ro-dîbo tîjîrîfo ra ndahoamînde-mboane. ⁴ Se ami-yomondî ratûpurî fifrowandi, sapo ai amimboyafu ratûpurayomo ra ngîrî ngorû ratûpurî ndowandümo, ngga wanî. Aiana moanî ami ratûpurî ranî yangîrî ratûpurî-ndîmondanî ahamundî bogorî ai ahamundî ratûpurî ranahambo aboed-ane mbeyahua mbîsîmo hou ranî yangîrî ratûpurî-ndîmboemo. ⁵ Asu nindou ai napo semîndîmbo pîpî ranambe pîpayu ana, pîpî ranahandî ahînî ra süngundeandî. Ai ra süngufekoate-ayu ana, ai pîpîmayu ranahambo napo semîndîmboayu amboanî ngîrî ndemündu. ⁶ Nindou nûmbûrambe mangîrî hîfîreandühi tîjîrîfoayu ai-boatei bîdîfîrî sesî ra yimunguri-mbîramündu-wamboane. ⁷ Hoafî nda ro hoafîmayahîmbo se hohoanîmondafî, ngga Adûkarî ai sîhafî hohoanîmoambe horîndeanî-nîmbui. Asu rananîmbo se hoafî ranahandî nîmîndî ra wudîpoapondo fifrîndowamboayafî.

⁸ Se hohoanîmondafî fifrîndowandî Sisas Krais yîfîhündî botîmefiyu ranana Defit, Israeri-yafe adûkarî bogorîndî sîrambeahînd-ani. Ranîmboane aboedî hoafî ro wataporîmbo-arîhandî ranahambo hoafayahi. ⁹ Ro aboedî hoafî hoafîya marîhandî ranîmboyo nindou ai wambo moaruwai nindou-ani yahomo hoombo mamîkarambo tîjîrîfo soundîrî mburûmbo karabusî-marundîrî. Ngga Godîndî hoafî ranana ngîrî karabusîndîfeyo. ¹⁰ Ranîmbo-hündamboane ro hohoanîmo ngînîndî kürîheandühi munnguambo tîjîrîfo ra asahamîndîhî nindou God ai wand-aneî yahundüreimbî ranaheimbo fehefendîrîmbohünda. Ranîmboanahî ai-amboanî Sisas Krais ai aheimbo aboedambo-ndeanîndîra ai-dîbo koadürûmbo-koadürûmbo hîmboamupuimbo-randeimbî kapeihü mbînîmboeia sahehea hohoanîmoayahi. ¹¹ Sîhîrî hoafî nda anîhondümböndîhumboane:

Sîhîrî ai-dîbo yîfayefî ana,

asûkai sîhîrî ai-dîbo yangîrî nîmboemboyefî.

¹² Sîhîrî ai-dîbo tîjîrîfo asahumîndefî ana,

asu sîhîrî ai-babîdîmbo bogorîmbondahu hîbadîhumboyefî.

Ngga asu sîhîrî ahambo daboadaî hîhîrarîhurî ana,

ai sîhefîmbo daboadaî hîhîrîndî-ndeamunûmbui.

¹³ Sîhîrî ahambo süngufîmbo hoafîyefî mburîhumbo

asu süngufekoate-ayefî anasî,

asu aiana ahandî hoafîmayu ra süngundeambui.

Aiana ngîrî ahandî hohoanîmo ra ngorû-süngundeandî, ngga wanî.

Timoti ai Godîndî ratûpurîyombo tîjîrîfombiyu-wamboane

¹⁴ Se nîmorehî nîndowenîhî ranaheimbo ranî hoafî ranahambo hoafîndafîndürî nda nggafî. Asu Godîndî hîmbohü se aheimbo ahînî hoafîndafîndürî ai ngîrî hîfînîndî moatükunî ranahambo hoafînambo sîmborî-sîmborîndei. Ranî-moatükunî ranana nîndoumbo famandîheirî-poanî, ngga nindou hîmborayei ranaheimbo moaruwaimbo-ndearûmboe.

¹⁵ Se Godîndî ratûpurîyo-randeimbî nîndoumbofe tüküfembo tîjîrîfondafî, rananîmbo God ai sîhafî ratûpurî ra aboed-ane yahombohünda. Rananîmbo se Godîndî ratûpurîyafî-randeimbî amoanîngîkoate-ndafühî ahandî hoafî wudîpoapondo yamundo-wandürîmboyafî. ¹⁶ Se Godîndî hohoanîmo süngufekoate hoafî ranî-flîkîmî nggamboyafî, ngga yowanî. Sapo hoafî moaruwai ranai ana nîndoumbo Godîndî süngufe angunî ndemîndîndürî nggomböe. ¹⁷ Sapo hoafî ranana masîmei moaruwai hamîndî adûkarî tükufeyo nahurai-ane, ngga rananîmbo nîndoumbo moaruwaimbo-ndeamboe. Sapo Himeneus weimbo Fîretus rawefîne marînandî nou. ¹⁸ Nindou rahurai aiana hoafî hondü ra hînîngîrî-neambo anafandî, sapo ai hoafîyafandühi safanîya, 'Sîhîrî ana yîfîhündî botîmayahundane, ranîmbo wambo asu ngîrî sünguna yîfîhündî botîndahundî,' safanî arînandî. Ranane hoafî ranai bodîmondî-yafe Godîmbo anîhondümböfe hohoanîmo ra moaruwaimbo-reandürî arandî.

¹⁹ God ai Kraisindî nendî ngin'emîndîmbo-hûnda Krai kambhoanî nahurai mafondirî. Kambhoanî ranîfîhî sûrû nda apenîngo: 'Adûkarî ai ahandî nendambo ndore fifirea-ndürîmboani.' Asu ngorü sürü amboanî nda 'Muñguambo nindou ai seiya, "Ro Adûkarînd-aneftî," aseî ranai ana moaruwai hohoanîmo ranahambo daboaddî hîhîrîmbîrîhind-amboane.'

²⁰ Adûkarî worambe gor asu sirfa ranînambo hîpîrî nafîrühî masîhehindî. Gor sirfa ranînambo yangîrîyopoanî, nga nîmî asu hîfî ranînambo amboanî nafîmarîhündî. Ranî-moatükunî ra bîdîfîrî ranî-poanambo ratûpurîmboyo asu bîdîfîrî mamîkarambo moatükunî ratûpurîmboyo. ²¹ Ranîmboane nindou düdi ai ranî mamîkarambo hohoanîmo ra hîhîngîreandühî Godîndî hîmboahü aboedayo ana, ai ranî-poanîmbo ratûpurîmbo hîpîrî nahurai nûngumbui. Ai Adûkarîndî yangîrî nûnguhü asu ahambo fandîheirühî aboedî ratûpurîmbo yangîrî nafîramîndî nîngo marand-ane.

²² Nga ranîmboane se nindou hoarîfamborî-yafe moaruwai hohoanîmo ranahambo feboawandî. Nga se mbumundî hohoanîmo, Godîmbo anîhondûmbofe hohoanîmo, ngusûfo pefe hohoanîmo, ngusûfo afurîfe kîfe hohoanîmo, ranî hohoanîmo-anîmbo ndowandîfî. Nindou dîdîyei Godîndî hîmboahü sürühehî-ndeimbîyei asu Adûkarîndî ndürînambo dîdîbafîyahî arîhündî ai se-babîdîmbo ranî hohoanîmo süngundîhindî. ²³ Asu se nindou ngusûfo hohoanîmokoate hoafî ngorü-süngu ngorü-süngu-rîhîndeimbî ranahei fikîmî ngamboyafî, nga yowanî. Nga se fifîrowandî hoafî yahurai ranana hoafînambo sîmborî-sîmborî tükûfe randûhane. ²⁴ Asu Adûkarîndî ratûpurîyurandembî ana ngîrî hoafînambo sîmborî-sîmborîndu, nga wanî. Nga ai nindou muñguambo afure hohoanîmoyuhü ndore yamunde-randembîyu haya hîmboarîyangîrî hîfandî-randembîmbîyû-wamboane. ²⁵ Adûkarîndî ratûpurîyurandembî ai hîmboarî hoafendînduhü, nindou mamî hohoanîmo süngufekoate-yeimbî ranaheimbo yamundeandürî. Rananîmbo God ai ahei ngusûfoambe hîhîrîreandürî ana, anîhondü yamundîfe hoafî ra hîmborî-ndeimboyei. ²⁶ Nindou yahurai ranana Satan ai aheimbo ahandî andürambe masemündündürî ahandî hoafî süngufembohûnda. Nga ai hoafî hondü ra fifîrarîhindî ana, Satanîndî andürî ra hîhîngîrîhî moanambühî aboedambo tükündahimboyei.

3

Bîdîfîranambo si tükûfeyoambe ana nindou ai moaruwai hohoanîmo-ndeimboyei

¹ Se fifîrîhindî bîdîfîranambo si akîmî tükûfembo-yoambe ana tîñîrîfo afîndî tükündîfemboe. ² Nîmboe sapo nindou ai ahei fimbo yangîrî hohoanîmondeihî, kakîmbo yangîrî hohoanîmo pandîhimboyei. Ai ahei fimbo yangîrî borîndeihî asu ngorü nindoumbo hohoanîmo-koatendehî nindou bodîmondambo tîrîfoefe hoafîndehî, ngîrî ahei boagîrî-yei hoafî hîmborîndei ndühündî. Ngîrî nindou ranaheimbo hîhîfîndîhündürî asu ai Godîndî hohoanîmo süngufekoate-ndeimboyei. ³ Ai ngîrî nindou bodîmondambo hohoanîmondei asu ngîrî nindoumbo amboawiyei mbîsei. Nga ai daboadanî nindou ngorûmbo amonngonî hoafîndeimboyei, asu ngîrî ahei fi wudîpoapondîhî hîbadîhündî, nga ai hîpoambofe-koatendehî nîne aboedayo ra moaruwaimbo-ndîhimboyei. ⁴ Asu ai ahei ngunîdambo amboanî hohoanîmokoatendehî moaruwai moatükunî randîhimboyei. Ai hohoanîmoyo hoeifekoate ratûpurî-ndeimboyei. Ai hohoanîmo-ndehîya, roana bogorî nindou-aneftî mbîsei hehî Godîmbo hohoanîmokoate hîfî ndanîhündambo hîhîfî-hîhîfî hohoanîmo yangîrî hohoanîmo-ndeimboyei. ⁵ Ai Godîndî hoafî ra fi yangîrî süngundî-himboyei, nga ahandî ngîndîndî adûkarî engoro ra ngîrî fifîrîndîhindî. Se nindou yahurai ranahei fikîmî ho-poanî, nga yowanî.

⁶ Nindou yahurai aiana nîmorehî hîhîndî hohoanîmoyeimbî moaruwai hohoanîmoyei arîhündî ranahei worînambo ho ahei hohoanîmo ngorü-süngufe hîfandîmbo ranîmboane nafî kokoarundî. Moaruwai hohoanîmo ai ahei ngusûfambe botîreandûra ranî hohoanîmo ra refembo hohoanîmoyei arîhündî. ⁷ Asu nîmorehî ranai sîmborîyamundîfe sahûmündî arîhündî, nga ai ngîrî Godîndî anîhondü hohoanîmo ra fifîrîndîhindî. ⁸ Horombo Sanes weimbo Sambres ai Mosesîndî hoafî daboaddî hîhîrîmarîneandî ranî-süngumboane hapondanî amboanî anîhondü hoafî ranahambo daboaddî hîhîrarundî. Ranane ahamundî hohoanîmo ranai mamîkarî-yomondühî asu ahamundî Godîmbo hohoanîmo ra moanane. ⁹ Nga ahei ranî hohoanîmo ra ngîrî adûkarî tükündîfeyo, nga wanî. Muñguambo nindou ai hoeîndîhindanî ahamundî hohoanîmo ai mamîkarî-ndapurîmboe sapo horombo Sanes weimbo Sambres ramefîneandî nou.

Timoti ai Godîndî hoafî ngîndîndî kîkîhîmbî-ramündu-wamboane

¹⁰ Nga seana wandi yamundi^{fe}, hahabodi marihandi asu wandi hoahoango ranahandi nini^{ndi} ra fifirowandühi süngumarowandi. Ro Godimbo anihondumbo-rihinühi ngorü nindoumbo afurihe hohoanimo-yahandüri asu nindoumbo ngusüfo pariheandürühi tñiri^{fo} tüküfeyowan moanane sa ngin^{ndi} nimboa marihandi ra se fifirowandi. ¹¹ Sapo ro Andiok, Aikoniam asu Ristra ngoafihü nindou ai wambo moaruwaimbo-rhindirühi asübusi^{ndi} masehündi ra se fifirowandi. Ro rani ngoafihü tñiri^{fo} masahamindihiyosi, nga Adükarⁱ ai famarihendira aboedambo animboahi. ¹² Anihond-ane, munguambo nindou Sisas Kraisi^{ndi} dibo nimboadeimbo God^{ndi} hohoanimo sünguarⁱhindⁱ ana, nindou ai aheimbo moaruwaimbo-ndhindürimboyei. ¹³ Nga nindou moaruwai God^{ndi} hoafi^{ndi} fi yangiri^{ndi} süngurundeimbi^{ndi} ahamundi^{ndi} hohoanimo ranai ngo-ngombo moaruwai hamindⁱndimboe. Ai nindou bidⁱfiri^{ndi}-yei hohoanimo mamikari^{ndi}-rundürühanemo, nga asu ahamundi^{ndi} hohoanimo amboani^{ndi} mamikararapurⁱ.

¹⁴ Ro sishambo hoafehanini, se hoafi^{ndi} himboriyafi^{ndi} mbura anihondumbo-arowandi rani yangiri^{ndi} süngundo ngoafi. Hoafi^{ndi} ra anihond-ane, sapo nindou düdi sishambo yamundi^{ndi}-marihinⁱni ranaheimbo wudipoaporo fifirowandüri. ¹⁵ Asu se fifirowandi sapo se nimori^{ndi} akidouyafambe hafimbo sishambo hohoanimo aboedi^{ndi} saimbo God^{ndi} hohoanimo paiaroweimbi^{ndi} buk rani-boatei fifirimarowandi. Buk rananimo hohoanimo aboedi^{ndi} daganinani^{ndi} Sisas Kraisi^{ndi} anihondumbo-ndiworani^{ndi} asu God ai sishambo aboedambo-ndeaninimbui. ¹⁶ God ahandi^{ndi} bukambe hoafi^{ndi} ra weindahimareandi. Asu yamundi^{ndi}fembo, moaruwai hohoanimo nafuimbo, hohoanimo didⁱboado-fembo asu mbumundi^{ndi} hohoanimo süngufembo yamundi^{ndi}fe-mbohündambo hoafi^{ndi} ra aboed-ane. ¹⁷ Rananimo nindou didⁱyei God^{ndi} hohoanimo sünguarⁱhindⁱ ranai aboedi^{ndi} ratüpuri^{ndi}-mbohünda ndorihⁱ fifirihimboanei.

4

Timoti ai God^{ndi} hoafi^{ndi} hoafimbo ngin^{ndi} mbününgu-wamboane

¹ Sisas Kraisi^{ndi} ai weindahⁱ kuduani^{ndi} asu ahandi^{ndi} ngin^{ndi} hifandarandi^{ndi} ra tükündfeyoani^{ndi} ai yangiri^{ndi} niboadeimbi^{ndi} asu yifiyeimbi^{ndi} ra yibobondearümbui. Ahandi^{ndi} asu God^{ndi} himboahü ndanahambo sishambo ahini^{ndi} hoafehanini. ² Se aboedi^{ndi} hoafi^{ndi} ra bokarⁱhefembo ngin^{ndi} nimbafi. Nindou ai himborindeianⁱyo asu wanindoanⁱyo ra se bokandihao ndandi. Nindou ai ahei hohoanimo moaruwai hoiefembohünda hoafindafindüri. Ai moaruwai hohoanimo-ndeani^{ndi} se ngin^{ndi} hoafindafindüri. Ahei ngusüfoambe kiki^{ndi}-mo-boadowandüri. Hinⁱngⁱrou hoafindafindürühi wudipoapondo yamundowandüri. ³ Himboriyafi^{ndi}, süngunambo ana nindou ai hoafi^{ndi} hondü ranahambo himborikoate-ndeimboyei. Rananimo ai nindou afⁱndi^{ndi} aheimbo yamundi^{ndi}fe-ndürimbo kokondihü-purimboyei^{ndi} nini^{ndi} hoafiyⁱ ai himborimbo hohoanimoyeimbi^{ndi} ra yamundi^{ndi}fe-ndürimbohünda. ⁴ Rananimo hoafi^{ndi} hondü ra hinⁱngⁱndihⁱ hehi moani^{ndi} hoafi^{ndi} yangiri^{ndi} ra süngundihimboyei. ⁵ Nga se munguambo si wudipoapondo hohoanimondafi^{ndi} se tñiri^{fo} ndowandifi^{ndi} asu nindoumbo aboedi^{ndi} hoafi^{ndi} ra wataporimbo-ndandüri. Asu God^{ndi} ratüpuri^{ndi} ra se anihondümbⁱ hamindⁱ ratüpuri^{ndi}dafi.

Por yifimbo akim-ani

⁶ Wandi yangiri^{ndi} ningo ra Godimbo sesi^{ndi} saimbo nahurai-ane, nga ndeara wandi yifimbo ra akim-ane. ⁷ Ro aboedi^{ndi} hamindⁱ yifiari^{ndi}ya, yangiri^{ndi} ningo semindimbo ra pipimayahi^{ndi} ranane ro pipi^{ndi} moendifemboyo-wami^{ndi} tüküyaheandühⁱ wandi Godimbo anihondumbofe ra kiki^{ndi}hari^{ndi}-hamindihⁱ. ⁸ Hapoana napo pⁱpambe horombofe hefe semindimbo ranai yangori^{ndi} hifandarandi. Napo ranana ndahurai-ane. Adükarⁱ ai wambo mbumundi^{ndi} nindou mbüsümbui. Adükarⁱ ai mbumundi^{ndi} hohoanimo süngu nindou yibobore arandi^{ndi} sapo ahandi^{ndi} adükarⁱ yibobofe si ra tükündfeyoani^{ndi} napo ra wambo ndendⁱrimbui. Ai wambo yangiri^{ndi}yoipoani^{ndi} asendⁱri, nga nindou munguambo didⁱyei^{ndi} ahambo weindahⁱ tükündfeyoani^{ndi} hoefimbo himboyeihⁱ amarei ranaheimbo amboa.

Timoti ai nimehünou Porimbo sowana mbüsünü-wamboane

⁹ Se wambo sowana nimehünou snimbo tñiri^{fo}dafi. ¹⁰ Demas ai hifihündⁱ hohoanimo süngufembo afⁱndi^{ndi} hohoanimoyühü wambo hinⁱngⁱreandⁱri^{ndi} haya Tesaronaike ngoafinambo mahu. Kresens ai Garasia hifina mahu asu Taitus ai Darnesia hifinambo mahu. ¹¹ Asu Ruk mamⁱ yangiri^{ndi}-ani ro-dibo anüngu, ranimbo-animbo dügüfihü Mak ndowarindifi^{ndi} dügüfi. Rananimo ai wandi ratüpuri^{ndi} ra farihendⁱri^{ndi} haya ratüpuri^{ndi}mbiyuwamboane. ¹² Nga Titikusimbo ana Efesusinambo koamarⁱhehina mahu.

¹³ Asu se asühüfi^{ndi} ana, wandi^{ndi} ngisihari^{ndi} hoeari^{ndi} warⁱ hoandarⁱ Troas ngoafihü Karpus^{ndi} worambe masiheheandi^{ndi} ra ndowandifi^{ndi} dügüfi, asu buk amboani^{ndi} kapeihⁱ. Sapo buk nini^{ndi}hondⁱ hoearinambo nafiyoweimbi^{ndi}-mayo ra.

¹⁴ Areksander napo bras kapanambo nafira-randeimbi ai wambo afindi moaruwaimbo-mareandiri. Ranimbo-hunda sungunambo Adukari ai simbori ahambo moaruwaimbo-mbiritir-amboane. ¹⁵ Nga se-amboani nindou ranahambo-animbo hibadambo. Nga ai-ani yihoefti hoafiti hifinambore arandi.

¹⁶ Weanguruhiti ro kotambe simbori hoafimayahiti ra moai nindou didai-amboani farihendiri, nga munquambo nindou ai hinngi-marhindiri. Nga God ai aheimbo amboawiyei mbeyahuamboane. ¹⁷ Asu Adukari ai ro-dibombo nungumbo nginindi masendira ro aboedi hoafiti ra Suda-yafe ndifo ranaheimbo didiboadondihe waporimbo-ndihamboyahi. Raniyo God ai wambo nimambeahindi ninihondi raion yahamonindi humarihendiri.* ¹⁸ Mami rani-sungumboane Adukari ai wambo nindou moaruwaimbo-fembo hohoanimoayei ranambeahindi aboedambo-ndeandirimbui. Ranimbo ai sunambe nginindi hifandarandi ranambe aboedambo ndemundundiri gafumbui. Koadurumbo-koadurumbo ahambo aboed-ani mbisefimboane.

¹⁹ Asu se wandi hihifi hoafiti Prisira weimbo Akwirambo asu Onesiforusindi worambeahindi aheimbo hoafindafi. ²⁰ Erastus ai Korin ngoafihü awi mbanungu. Trofimus ai angünimbomayua Muretus ngoafihü hinngimarihin. ²¹ Asu se wambo sowanambo sifombo tinirifondafi ngisihariti tuküfekoate-yoambe. Yuburus, Pudens, Rinus, Krodia asu munquambo anihondumbo-rihindeimbi ai shambo hihifi hoafiti koararihihin.

²² Adukari ai se-dibo mbinungu-wamboane. Nga asu ahandi moani hipoambofe ai se-dibo mbeyangoro-wamboane.

* **4:17:** Nda kafoefe hoaf-ane. Raion ai nindou bidifiri mbura arandi. Kafoefe hoafiti nimindi ra Porimbo tinirifo tuküme Feyowa yifimbo yangirimayu, nga God ai ahambo mafaritheira aboedambomefiyu.

Taitus Pas Por ai Taitusimbo sürü papimarandi

¹ Ro Por Godindî ratüpurîya asu Sisas Kraisindî hoafi sahamindî ha-rîhandeimb-anahi. God ai nindoumbo wand-anei yahu-ndüreimbî ranahei anihondümbofe ra nginemindî-ndürimbo asu Godindî mbumundî hohoanimo fifirife süngufembohünda kafaore hîningî-mareandür-ane. ² Anihondümbofe asu fifirife ranahandî nîmîndî ra yangîrî koadürü-koadürümbo nîngombo ranahambo hîmboayefî ranane. Horombo hîfî nafîkoate-yuambe God tîkai hoafîkoateyu-randeimbî ranahambo horombo hoafîmareandî. ³ God ai yifîrimayu rasimboanî ai ahandî hoafi ra weindahî-mareandî. God sîhefîmbo aboedambo-reamunî-randeimbî ai randowandî yahuhü wandî warîhü hoafi ra masîhenda ro ahandî hoafi-süngu randowandî bokarîhehe arîhandî. ⁴ Taitus, ro sîhambo pas nda sürü paparîhandî. Sîhehî mamîndîhündî anihondümbofe hohoanimo ranînambo wandî nîmorî nahurai-anafi. Nga Ape God asu Sisas Krais aboedambore-randeimbî ai moanî hîpoambofe asu ngusüfo afurîfe kife hohoanimo mbîsabînanînamboane.

Taitusindî ratüpurî Krit airanîhü

⁵ Bîdîfirî ratüpurî moendîfe-koate anîngo ra moendîfe asu muŋguambo adükarî ngoafîhü anihondümbo-rîhindeimbî hîfandîmbo nindou kafeefe hîningî-fembohünda horombo hoafîmayahî süngu ro sîhambo airan Krit ranîhü hîningî-marîheanî. ⁶ Hîfandî-randeimbî nindou ranai nindou-yei hîmboahü mbumundîndu haya nîmorehî mameimbîndu. Asu ahandî nîmorî amboanî Kraisimbo anihondümbo-mbîrîhind-amboane, nga ai yowanî boagîrî-yei hoafi amboanî hîmboarîkoate-ndeimboyei. ⁷ Se fifîrowandî, anihondümbo-rîhindeimbî hîfandî-randeimbî ai Godindî ratüpurîyu-randeimbî-ani. Ranîmboane asu ahandî hoahoango ra aboedîmbeyo-wamboane. Ai ngîrî moaruwai hohoanimo ahei hîmboahü randeanda hoendîhindî asu ngîrî afînd-afîndîndu. Asu ai ngîrî ngusüfoambe nîmai hüfîndu. Asu ngîrî bia ndümündü haya afînd-afîndîndu ndandî. Ai ngîrî nindou harîndu asu ngîrî kakî napombo semîndîmbo hohoanîmondü ndandî, nga yowanî. ⁸ Ai nindou ngorü ngoafîhündî ahei ranaheimbo worînambo-mbîreandür-amboane, nga asu ai aboedî hohoanimo ranî yangîrî hohoanîmondühî sîngumbîreand-amboane. Nga ai aboedî dîboadorîhoei nîngumbo Godindî hohoanimo ranî yangîrî hîfandîmbîrand-amboane. Asu ai ahandî fi muŋgu ra wudîpoapore hîfandîmbîrand-amboane. ⁹ Nga asu ai anihondü hoafi yamundî-marüwuhü ra kîkîhî-mbîramündu-wamboane. Rananîmbo asu ai nindou bîdîfirîrambo yamundî-ndeandürühî, ahei ngusîfoambe kîkîmîmbo-foareandür-amboane. Asu yamundîfe hoafi aboedî rananîmbo nindou ai anihondü yamundîfe hoafi mbaharîhehindî ranaheimbo ai ndore hoafîmbiyundür-amboane. Rananîmbo asu ahei moaruwai hohoanimo ra yarîhi hoeimbîrîhind-amboane.

Krit nindou ai afîndî tîkai hoafîumb-anei

¹⁰ Yînî, nindou afîndî ai hoafi mbahîbadî-rîhoundeimbî anîngomo, nga moanî hoafi yangîrî-anemo, asu nindou aheimbo tîkaruhou wosîhoafî hoafîyomo-rundeimb-anemo. Nindou afîndî ai rawarundî ra ai Suda-anemo, nindou fi-hoearî karu tîrihoemo-ndeimbî-yomondî mamîsîr-anemo. ¹¹ Nindou yahurai ai hohoanimo yamundarundî ra sîhîrî ngîrî randîhündî. Ranane asu nindou bîdîfirî mamî worambeahîndî, ranaheimbo ngusüfo mamîkararundürî kakî semîndîmbohünda. Ranîmboane se nindou yahurai-yafe yafambe ra kîkîhîndapundîfî. ¹² Horombo Kritîhündî fifîreandîmbî ahandîhoarî hoafîyuhü yahuya, 'Kritîhündî aiana tîkai hoafîyei arîhündî. Ai nîmambeahîndî nînîhondî moaruwai nahurai ratüpurîmbo yîboarukoyeihî afîndî sahüsi arîhündî,' mehu. ¹³ Ranî hoafi ra anihond-ane. Ranîmboane se aheimbo ngîndî aboedî hoafîndafîndürî. Rananîmbo asu Adükarîmbo anihondümbofe ra ngîndîmbeyo-wamboane. ¹⁴ Rananîmbo Suda-yafe hürütühoafi yangîrî asu nindou ai hoafi hondümbo daboaddî hîhîrarîhindî ranahei ahînî hoafi ranahambo ngîrî hohoanîmondei. ¹⁵ Nindou dîdîyei ahei hohoanimo sürühoeimbayo ana, asu ranaheimbo muŋguambo moatükunî sürühoeimb-ane. Nga asu nindou ai moaruwai hohoanîmoayei ra moai Kraisimbo anihondümbo-rîhindî, ranaheimbo muŋguambo moatükunî sürühoeimbî-yopoanî. Nga ahei hohoanimo ngusüfoambe afoero ranamboanî moaruwai-ane. ¹⁶ Yafambe yangîrî ai yarîhi hoafîyeihî, 'Ro Godîmbo fifîrîhîndî,' ase. Nga asu ahei hohoanimo yarîhi nafuiyeihî Godîmbo daboaddî hîhîrîhorühaneî. God ai aheimbo moai wudîreandürî. Ai hoafi kîkîhîrî-hîndühaneî, nga ai ngîrî aboedî hohoanimo randîhindî.

2

Hoafi nda nimorehi nindowenih boagirambo hoaf-ane

¹ Nga Taitus, se ndorihoeimb+ hohoan+mo ran+sungu nimorehi nindowenih+ambo yamundowanduri. ² Nindowenih+ boagir+ ranahamumbo hohoan+mo nda sungufembo yamundowapur+. Ai ahamund+hoar+ ndondu h+badunduh+, ng+n+nd+ham+nd+ an+hondumbondund+. Ai ngusüfo parunduh+ asu t+j+r+fo tükünd+feyoan+ moanane mb+simbo ng+n+nd+ mb+n+ngomond-amboane. ³ Mare yahurai-an+imbo nimorehi+ boagir+ambo amboan+ yamundowanduri. Ai aboedi sürühoeimb+ yangir+ n+boadeih+ asu daboadan+ amonjon+imbo hoaf+ndeimboyei. Asu aheimbo ng+n+nd+ ham+nd+ bia ra h+badarümboe, nga yowan+. Nga ai aboedi hohoan+mo sungufembo ra yamund+mb+r+hind-amboane. ⁴ Asu nimorehi+ ngusüfo k+k+h+r+hindeimb+ ranaheimbo yamund+fe-ndür+imboane aboedi hohoan+mo ndahurai: Ai ahei nindowenihambo ngusüfo pand+hipur+, asu ahei n+morambo amboan+ mam+ yahurai ngusüfo pamb+r+hindür-amboane. ⁵ Asu ai ahei hohoan+mo ra wud+poapor+hi hifand+r+hünduh+, mbumund+ mb+n+boadei-amboane. Asu ahei wor+ ra d+boador+hinduh+ hifand+mb+r+hünd-amboane. Asu munguambo aboedi mb+far+hehindür-amboane. Ranan+imbo asu ahei nindowenih+yafe hoareh+ mb+n+boadei-amboane. Ai ran+ hohoan+mo ra munqua sungum+r+hünd-amboane. Ranan+imbo nindou ai ng+r+ God+nd+ yamund+fe hoafi ranahambo t+r+boand+hi hoaf+ndei.

Hoafi nda hoar+ifambor+imbo hoaf-ane

⁶ Mam+ yahurai se hoaf+ndaf+pur+, nindou ak+idou hoar+ifambor+iyomondeimb+ ranahamumbo, nga ai-amboan+ ahamund+ hohoan+mo ra ahamund+hoar+ wud+poaporu hifand+mb+r+und-amboane. ⁷ Hohoan+mo munquambo se rawarwand+ ra, se-amboan+ aboedi nafuimbo n+mbafan+ nindou ai s+hambo hor+hin+n+hü sungu-mb+r+hin+n-amboane. Nindou yamund+fe ratüpur+ ra an+hondumbo hondü ndondo yamundowand+. ⁸ Asu se an+hondumbo yangir+ hoaf+ndaf+ ndand+. Ranan+imbo nindou ai ng+r+ s+hambo moaruwai-ani mb+sei. Nga ranan+imbo sihef+imbo ng+n+ndar+hümun+ ai amoan+ngi-ndeimboyei sapo sihef+imbo moaruwai hoaf+imboaye+ ra n+n+moatükun+ moaruwai moai rar+hund+.

Hoafi nda moan+ ratüpur+yei-r+hündeimb+imbo hoaf-ane

⁹ Se moan+ ratüpur+yei-r+hündeimb+ yando yamundowandür+h+ hoaf+ndaf+ndür+ munquambo moatükun+ ai ahei bogor+ ranahand+ hoareh+mbeyei-amboane. Asu ai d+boadond+hi aboedi ratüpur+ ratüpur+mbeyei-amboane. Ranan+imbo ahei bogor+ ranai 'aboed-ane' mbeyahomondür-amboane. Asu ai ng+r+ ahei bogor+ ranahamumbo moaruwai hoafi s+imbor+ hoaf+ndahüpur+. ¹⁰ Asu ai ahamund+mayo napo b+d+f+r+ moan+ ndahümündimboyei, nga yowan+. Ranan+imbo bogor+ ai aheimbo an+hondumbo-ndundür+imboemo. Ran+nambo asu ahei ratüpur+ munquambo ran+nambo sihef+ God aboedambo-reamuneimb+ ahand+ yamund+fe hoafi ranahambo nindou ai aboed-ane mb+seimboyei.

S+h+r+ aboedi n+boadefombo Krais+imbo h+bad+ihur+imboane

¹¹ S+h+r+ f+f+r+hund+, nimorehi nindowenih+ mungu aboedambofe-ndür+imbohünda God+nd+ moan+ h+poambofofe weindah+ tüküme feyo. ¹² God ai sihef+imbo moan+ h+poambo-mareamun+ hohoan+mo ranai-ane sihef+imbo yamund+reamun+ arand+. God+imbo daboadi h+h+r+ife hohoan+mo asu munquambo h+f+n+nd+ hohoan+mo moaruwai ra h+n+ng+ fembohünda yamund+mareamun+. S+h+r+ wud+poapond+hu hohoan+mo-ndefomboane, ndas+imboan+ mbumund+ hahabodefüh+ asu God+nd+ hohoan+mo s+ngund+humboane. ¹³ S+h+r+ yar+hundani an+hondumbo-nd+hünduh+, sihef+ God asu Aboedamboreamun+randeimb+ Sisas Kraisi ai h+imboamupuimbo-randeimb+ d+bofe weindah+ tüküfemboayu ranahambo h+h+f+h+h+f+yefüh+ hifandar+hünd+. ¹⁴ Sisas ai sihef+imbo munquambo moaruwai hohoan+mo-ambeah+nd+ aboedambofe-mun+imbo y+f+m+ay ahand+ yangir+ sürühoeimb+ nindou n+ngombohünda. Nindou ranai aboedi hohoan+mo yangir+ sungufembo hohoan+monde+ ndühünd+. ¹⁵ Hoafi ra yamundowandür+ ndand+. Aheimbo ng+n+em+ndür+imbo asu moaruwai hohoan+mo h+n+ng+ fembohünda ng+n+nd+hündo hoaf+ndaf+ndür+ ndand+. Nga asu s+hambo nindou ai nindou yangir-ani mb+seimboyei.

3

S+h+r+ aboedi hohoan+mo ranahambo ng+n+nd+ n+boadef+imboane

1 Se nimorehi nindowenihambo ngusüfoambe botindowandüri ndandan-animbo, ai gafman asu gafmani-yafe ratüpuriyomo-rundeimbi-yafe hoarehiyeih ahamundi hoafi süngurihindühi nafndihümüdi nimandeimbo aboedi ratüpurü ratüpurümbeyei-amboane. 2 Nga asu ai ngiri nindou ngorumbo moaruwai hoafndei. Asu ai ngiri yifiarndei, nga ai wudi-wudndeihi nindou-yafe himboahü ahei fi hifinambo-ndihindi. 3 Nga se fifrowandi, horombo shiri amboani ngusüfokoate-yefi, hoafi himborikoate-yefi asu Satan ai shefimbo tkai hoafimemun. Shiri afindi moatükuni moaruwai hohoanimo ngusüfoambe botirean-deimbi, rani-hoarehü manimboefi. Shiri nindou moaruwaimbofe hohoanimo süngurihu asu napo hohoanirihu marihundi. Asu shefithoar amboani simbori nginindüryefi rihundühi maniboadeft. 4 Nga asu God Aboedamboreamunirandeimbi ai shefimbo hohoanimo-yumunühi hipoambo-mareamunü ra weindahi tüküme feyo. 5 Shiri moai aboedi hohoanimo-yufani-yupoani ai shefimbo aboedambo-mareamunü, nga wan. Nga ahandi hipoambofe ranamboyu shefimbo aboedambo-mareamunü. Ai shefimbo popoi-hoafihemuna, shiri niori aboedi tükümehunda asu Yifiafi Aboedi ai shefimbo simbori yanggiri aboedi nngombo masemun. 6 Sisas Kraisi Aboedamboreamunirandeimbi ahandi sünguyo God ai shefimbo Yifiafi Aboedi afindi masemun. 7 Kraisi ndi hipoambo ra shefimbo mbumundi nindou yaho dükamareamunü. Ranimboane asu yanggiri koadürü-koadürumbo nngombohünda shefimbo kamafoareamunü. Ranahambo anihondumbo-ndihundühi hbadihu nimboeftimboane. 8 Rani yamundife ra anihond-ane. Nga se ranahambo hoafndafani nindou aboedi fifirimbirihind-amboane samboanahi hoafayah. Rananimbo asu Godimbo anihondumbo-rihindeimbi ai aboedi hohoanimo süngufembo tngirifombeyei-amboane. Rani-moatükunü aboed-ane asu munguambo nindou fandihendürimboe. 9 Nga asu mamikarambo hihindi hoafi ra ai düdu-düduyei wakirihirihündühi, amao mami-yei ndürimbo wataporimborühi, asu nginindiyehi Mosesindi-mayo ahinümbi hohoanimo ranahambo hoafina simbori-simboraye, nga ranahambo se ngasündowandi. Nga shiri fifirihundi ranana ngiri shefimbo fandihemunü asu ai ngiri sesi aboedi hisindo. 10 Nindou yikürübü-reandeimbi ahambo mamimboyo yimbumboyo ahini hoafndafindo. Nga ai hoafi himborikoate-nduanü, se ahambo daboad hihindiwori. 11 Se fifrowandi, nindou yahurai ra ai naf aboedi hinngirundühi moaruwai hohoanimo-yomo arundi. Asu ahamundi moaruwai hohoanimo ranai ahamumbo papi-hoafimarapuri.

Bidifranambo hoafi

12 Süngunambo Artemasiyu asu Tikikusiyu shambo sowana koandih-hinimboyahi, nga se wambo sowana Nikoporis ngoafinambo sifombo tngirifondafi. Nga se fifrowandi, ngisihari tüküfeyo-ambe ro Nikoporisihü nimboamboanahi masahi ra. 13 Se ahinümbi fifirundeimbi Sinasi weimbo Aporosi yimbu ahafanimbo naf ho ra wudindo fandihawapira ai ngiri nini-moatükunimbo mbonimbo-ndandifani. 14 Shefi nindou ai aboedi ratüpurü raniwami niboadeimbo ra fifirimbirihind-amboane. Asu nindou mbonimbo-arihümüdi, ranaheimbo mbifarthe-hindür-amboane, asu ai hifi ndanihü ngiri moani nimboei. 15 Munguambo nimorehi nindowenihi ro-babidi aniboadei nda ai shambo hihifarihünini. Anihondumbo-rihindeimbi ai yhoeftimbo hohoanimo-ayahümünü ranaheimbo hihifindandüri. Nga moani hipoambo hohoanimo ra munguambo se-babidi mbeyanggoro-wamboane.

Firemon Pas Por ai Firemonimbo sürü papımarandı

¹ Firemon, sıhambo pas nda ro Por-anahı sürü paparıhandı sıhefi wandafı Timoti dıbo. Ro Sisas Kraisındı ratüpurı süngunambo karabusıyahe nımbamboanahı asu yıhoefı wandafı se ro-babıdı mamı ratüpurı ratüpurıyefı-rıhundeimb-anafı. ² Asu ro sıhefi rehı Afia-ane asu sıhefi wandafı Arkıpas ai ro-babıdı ami nahurai Kraisındı ratüpurı ratüpurıyefı-rıhundeimb-ani asu Kraisındı nendı sıhafı worambe fandıhi-rıhundeimbı ranaheimbo amboanı pas nda sürü paparıhandı. ³ Ape God Adükarı Sisas Krais-dıbo ai sıheimbo moanı hıpoambofe hohoanımo asu ngusüfo afurıfe kifeimbı hohoanımo ra mbısabınandür-amboane.

Firemon ai Adükarımbı ngusüfo parırühi anıhondümbı-rırühani

⁴⁻⁵ Se Adükarımbı ngusüfo parıworühi anıhondümbı-rıworı arandı asu Godındı nendı ranaheimbo amboanı ngusüfo parowandürı arandı hoafı ra hımborı-yahühanaı. Ranımbıboanahı munğambo sı ro Godımbı dıdıbafıyahühı ra sıhambo hohoanımo-yahanınühı dükarıheanınühanaı asu ranımbıbohünda ro wandı God ranahambo dıdıbafıyahando arıhandı. ⁶ Se ro-babıdı anıhondümbıfofe-rambo anımbafı. Ranımbıboanahı asu ro Godımbı dıdıbafıyahando arıhandı sıhafı anıhondümbıfofe ranai randeandanı aboedı sıhafı hohoanımoambe tükümbıfeyo sahehea. Sıhırı Krais-babıdı anımbıfoefı asu ranınambo ahandı-mayo munğambo aboedı moatükunı sıhırı masahumındefı ra se ndondo türüboadwandı sahehea dıdıbafıyahando arıhandı. ⁷ Karıhası wandafı, se Godındı nendı ranaheimbo ngusüfo parowandürı arandı ranımbıboane asu aheimbo ngusüfoambe ngınıra-mındındürı arandı. Asu ranınambo afındı hıhıfı-hıhıfıyahühı wandı ngusüfoambe afure akiaro.

Firemon ai Onesımusımbı wandafımborı mbıserümandu-wamboane

⁸⁻⁹ Se mamı moatükunı rambırowanda saheheamboanahı. Ro sıhambo Kraisındı süngu randowandı randowandı-ndamboyahı ra yıhımbıbokoate-anahı, ngı ngusüfo pefe hohoanımo ranı-süngu sıhambo düduweheanı. Sapo ro Por boagırı-yamboanahı asu ro Kraisındı fondühı ahandı hoafı semındı hımbıhündamboanahı, ngı haponda ro karabusıyaheamboanahı. Ngı asu ro sıhambo ngusüfo parıheanınehı wamboanahı hınıngırıou safı ndarıhe hoafıyahanı. ¹⁰ Ro sıhambo ndarıhe düduweheanı Onesımusımbıhündambo. Aiana wandı nımorı hond-ani Kraisındı sünguna. Ro karabusıyahe nımbambo Kraisımbı anıhondümbı-fembo yamundımarıhın-ani. ¹¹ Horombo ana ai moai mamımbı amboanı sıhambo aboedı farıhenıne raranı ratüpurı ra, ngı hapondan-ambe ana ai se-anafı asu ro-anahı sıhehımbı aboedı nınıne ratüpurı fandıhemunümbı.

¹² Haponda ro ahambo sıhambo sowana hıhırıhını koarırıhehını asu ai wandı ngusüfoahünd-ani. ¹³ Ro aboedı hoafı ra sahamındı hahabodıhane ranıhümbı wambo ndanıhü karabusımarundıra anımbıboahı. Ranımbıboyahı asu ro Onesımusımbı ndanıhü kıkıhındühü-mındıhanı asu ai sıhafı fondıhü wambo mbıfarıhendıra sahehea hohoanımoayahı. ¹⁴ Asu awı ro sıhambo wambo farıhefe-ndırımbı hüti-hütiyonınımbı ana moeisahı, ngı moanı wambo se randowandı mbısafan-anımbı randıheamboyahı. Se sıhafı hohoanımonambo refemboanahı randowandı asahı. Ranımbı ana, ro ngırı nını-moatükunı nınıngundıheandı, ngı nda wambo se randowandı mbısafan-anımbı randıheamboyahı. ¹⁵ Ai sıhambo akıdou hınıngı-mareanıne, ngı awı refeanası asükaı se ndowarındıfanı ai se-dıbo gedühı mbınıngı-wamboane. ¹⁶ Ai se-dıbo moanı ratüpurıyurandımbı-yupoanı, ngı ngusüfo parıwıreımbı wandafımbıyı-wamboane. Ngı ra aboedı safane. Se yahurai ahambo ndowarındıfı. Ro ahambo ngusüfo parırıhını, ngı sıhambo ai moanı ratüpurıyurandımbı asu Kraisındı süngu sıhafı wandafı kapeih-ani. Rananımbı se ahambo afındı safı ngusüfo pandıworı.

¹⁷ Ngı asu wambo se sıhafı wandaf-anahı asafındırı ana, asu mare yahurai-safı ahambo amboanı wandı wandafı mbısafındıwıhü hühındıworı. ¹⁸ Asu ai sıhambo moaruwai hohoanımo-yunınühı sıhafı-mayo bıdıfırı moatükunı moanı asemünda ana, se süngunambo ranı-moatükunı ranahambo wandı ndürı pando mbunda hoafındafındırı. ¹⁹ Ro Por wandı warınambo sımborı saımbı moatükunı sürü parıhe asıheheandı. Ro-anımbı sıhafı nıne-moatükunı ai ramareandı ranımbı sıhambo hıhırındıhe ndahınımbıboyahı. Ngı se wandı süngıyafı anıhondümbı-rowandımbı tükümefoandı ranınambo se sımborı wambo saımbı-ayıfı ranana sıhafı fı nıngı hohoanımo rananesı, ngı asu ro ngırı ranahambo sıhambo wataporı-mbındıhanıne. ²⁰ Ngı wandafı,

sihiri Adükari-babidi animboehi ranimboane asu se wambo hihifi-hihifindafindiri. Sihiri yibobo Kraisindi nindou-anehi, nga ranimbo-hünda se wandi ngusüfoambe ndondo kündowandürühi Onesimusimbo wandafi mbisafindowohü hühindiwori. ²¹ Se wandi hoafi himbori-ndamboyafi sahehea anihondumbo-riheaninühi pas nda sürü paparihanini. Ro haponda sishambo rani hohoanimo ra randowandi sahehea düduweheanini. Rani hohoanimo ra ngasündo hawa asu aboedi adükari hamindi ranipoanimbo randowamboyafi sahehea fifiri-heamboanahi. ²² Awi ro sishambo mam hoafi ngörü hoafindahanini samboanahi. Asu se randowandühi wambo shafi worambe fondi nafindihao hiningindowandi. Nga ro fifiri-heamboanahi God ai shei didibafife ra himborindu haya asu wambo sheimbo sowana koandhendiri yahumboani.

Hihifi hoafi bidifiri

²³ Epafra ai ro-dibo Sisas Kraisindi hoafi süngunambo karabusiyaho ndanhiü animboehi ai sishambo hihifaranini. ²⁴ Wand Kraisindi ratüpuriyefi-rihundeimb Mak, Aristakus, Dimas asu Ruk ai-amboani sishambo hihifarünini. ²⁵ Adükari Sisas Kraisindi-mayo moani hipoambofe hohoanimo ranai shei ngusüfoambe mbimarondür-amboane.

Hibru Hibruhündi an+hondümbö-r+hindeimbo pas sürü papimarandi

God ai ahandi n+imor+indi süngu s+hef+imbo hoaf+imayu

¹ Horombo God ai af+ind+imbo af+ndi moatükun+ süngure haya s+hefi amoa mam+ ranaheimbo ahandi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomond+ yafambe süngure haya hoafiyundür+ marandi. ² Nga asu hapondani b+d+if+rani si ndanambe-ane God ai ahandi N+imor+indi yafambe süngure haya hoafiyumun+imboani. N+imor+indi sünguyu God ai mun+uambo moatükun+ sünü h+fi ra naf+marandi. Raniyu asu ai N+imor+imboya, ai mun+uambo moatükun+ ra ahandi yang+ir+imbeyo-wamboane yahuhaya kafoarir+ h+n+ng+marir+. ³ Ranani asu N+imor+ ranai God ahandi si adükar+ ranambe h+imboamupui-randeimbo-ani. Ranani asu ai Af+indand+ fi wus+indamündümbö nou an+üngu. Ranane asu ahandi hoaf+ndi ng+in+ndi ranambo mungu moatükun+ ra k+ik+ham+ndi an+üngo. Ranane asu s+hefi moaruwai hohoan+imo foafoefembo ratüpuri ra moend+re haya süngunambo hafu Bogori Hondündi war+ hondü waran+ bogori hondümböfi mamaru.

N+imor+ ai sünambeah+ndi nendi ngasündeamboani

⁴ God+ndi N+imor+ ai adükar+imbofi tüküfiyuane asu sünambeah+ndi nendi ai ran+ hoareh+ tükümfundi. Mam+ yare ra nou-ane Ape God ai ahambo 'Wand+ N+imor+' yahu dükarirüh+ adükar+ ndür+ ra sagadowohü asu sünambeah+ndi nendambo ndür+ ak+idou masagapuri+.

⁵ Nga God ai mam+ s+imboani moai sünambeah+ndi nendi ranahamumbo mam+imbo amboan+ hoafiyuhüya,

"Hapo ro sahea, 'Seana wand+ n+imor-anafi,

nga haponda ro s+hafi Apembo-yaheamboanah+,'" asahi,

Buk Song 2:7

yahu. Asu asüka moai sünambeah+ndi nendi mam+imbo yahuya,

"Ro ahandi af+nd+indamboyah+,

nga asu ai-amboan+ wand+ n+imor+ndümbui,"

2 Samue+ 7:14

yahu. ⁶ Nga ndeara ai ahandi amon+o n+imor+ mam+ h+fi+na koafoefimbo yahuhaya hohoan+moyuhü n+marümbö, asu ai mam+ yare hoafiyuhü yahuya,

"Mun+uambo sünambeah+ndi nendi ran+ amboan+ moan+ ahambo yang+ir-an+imbo hohoan+mo-nd+mondowohü, 'Ai yang+ir-ani adükarayu,' mb+is+mo,"

Io

mehu. ⁷ Hoafi nda ndahurayo ai sünambeah+ndi nendambo yare hoafiyuhü yahuya,

"Aiana sünambeah+ndi nendambo wer+ nahurai naf+rapurüh+,

asu ahandi ratüpuri+yomo-rundeimbi ranahamumbo hai imami nahurai naf+rapuri-randeimbo-anemo,"

Buk Song

104:4

mehu. ⁸ Nga ahandi N+imor+ ranahambo God ai yare hoafiyuhü yahuya,

"O God, s+hafi ng+in+ndi h+ifandarand+ ranana koadür+ümbo-koadür+ümbo hohane,

Se s+hafi nendi ranaheimbo mbumund+ hohoan+imo süngu anand+ h+ifand+randür+ arandi.

⁹ Seana n+ne-moatükun+ mbumundayo ranahambo yafohorowandühanafi,

nga asu n+ne-moatükun+ far+far+ümbayo ranahambo y+iboaruko-rowandühanafi.

Ran+imbo-hündamboyo s+hafi God ranai Adükar+imbore d+bon+yun+n+ h+n+ng+imarean+na h+h+fi-h+h+fiyafafi,

sapo s+hafi wandafi mam+imbo yahurai h+h+fi-h+h+fi segopuri+koate-a,"

Buk Song

45:6-7

mehu. ¹⁰ Ai asükaiyu N+imor+imbo yare hoafiyuhü yahuya,

"O Adükar+, horombo b+d+if+rani hondü se h+fi naf+ra mbura

asu s+hafi war+nambo n+moamo sünü ra naf+marandi.

¹¹ Rani-moatükun+ ranai ana awand+hoemboe,

nga seana moan+ rando yahurai yang+ir+ n+imboamboyafi.

Rani-moatükun+ ranai ana mun+uambo sapo hoear+ rawefeyo nou yahurai won+mb+nd+imboe.

¹² Asu se warambeimbi hoear+ momondefeyo nou rando

rani-moatükun+ ra momondo-wamboyafi.

Asu se randowandani

rani-moatükunî ranai nindou hoearî ngorü güdeandanî ngorü himboayu nou randifemboe.

Asu seana ngirî ngorüpoani findafi,

nga moani koadürümbo-koadürümbo yahurai yangirî nimbafimboanafi,” Buk Song 102:25-27

mehu. ¹³ Nga God ai moai sünambeahîndî nendambo mamimbo amboanî yare hoafiyuhüya,

“Wandî warî hondü waranî se nimarîfi,

nga rananimbo asu süngunambo sîhafî hürütümbî nindou ranaheimbo sîhafî yirümbo hoarehî hîningîndîheandüranî,

asu se yirî pühîndafi nîmandîfi,”

Buk Song 110:1

yahu. ¹⁴ Sünambeahîndî nendî ra asu nînemoa? Aiana Godîndî dîborîhîndî nend-anemo. Aiana Godîndî ratüpuri ratüpuriyomo-rundeimbî yangirî-anemo, asu ai koamarîhepur-anemo sapo nindou aboedambofe-ndürimboayu ranaheimbo farîhefe-ndürimbohünda.

2

Nindumbo aboedambofe ranana adükarî hamînd-ane

¹ Ranimboane awi sîhirî moanî nîne hoafî himborîmayefî ra ngînîndî safî kîkîhîndî-humîndefî hohu ranahambo süngundî-humboane. Rananimbo asu sîhirî ngîrî ranî-moatükunî ranahambo gübüsüboadî-hundühi funîndîhehundî. ² Horombo God ai sünambeahîndî nendî-yomondî yafambe süngure ahînümbî hoafî hoafiyumbühündî ngînîndî menjoro ranahambo anîhondümbo-femboane. Nga asu nindou düdi ai süngufekoate-ayu-ane asu himborîkoate-ayu-ane ranana nindou ranai nîne-moatükunî moaruwai ramareandî sîmogodühi tîngîrîfombü hohoanîmo masahümündî. ³ Ranimbo-hündambo-animbo asu adükarî hamîndî aboedambofe-mayo ra sîhirî himborîndefühi gîgîrana-mboefeyo ana, ra asu nüngundîhu mafefoehua? Sapo Adükarî ai ahândîhoarîyu aboedambofe hohoanîmo ranahambo weangurühi hondü wataporimbo-marand-ane. Ranîyo asu nindou dîdîyei himborî-mayeî ranai ranana yîhoefimbo anîhond-anesî yaho hoafî ra ahei fihî türe haya adükarî ngînîndî moatükunî, asu hepünüfeimbî moatükunî afîndî ranambo ahei hoafî ra anîhond-ane yahu nafuimemuni. Ranîyu asükaiyu Yifiafî Aboedîndî ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo ngînîndî ra moanî ahândî hohoanîmonambo yangirî nafîramündî yîbobomareandürî. Asu ranimbo-hündambo-animbo sîhirî gîgîrana-mbofepoanî, nga himborayehî ra kîkîhîsafî-yîmîndîmboane.

Aboedambofe-rambo Nindou bogorî

⁵ Sîmborî nîngö hohoanîmo tüküfemboayo ranahambo wataporimbo-arîhundî ra God ai moai sünambeahîndî nendî bogorîmbofe hîfandîyo nîngombo dîbonîyu hîningîreapuri, nga wanî. Nga nindumboyu ramareandî. ⁶ Refembo-mayoyosi, nga asu Godîndî bukambe ngorü-kîmî yare hoafiyowohü yahoya,

“Nindou ai sîhafî himboahü nînea,

asu God se ranaheimbo hohoanîmoyafai?

Nindou nîmorî ranai nînî-moatükunî-mayeî-amboyafî

se ranaheimbo dîdîboado-rowandürî hafarand-a?

⁷ Sapo se nindou aheimbo moanî bodîfombo sünambeahîndî nendî ranai nîmoamo-yomondanî

asu aheimbo ranî-hoarehî rowandürî hîningî-marowandür-anesî.

Nga asu se ahambo ngînîndî sabado hawa ai adükarî hamîndî hond-ani safîndö hawa,

ai muŋgu moatükunî ranahambo bogorîmbofi mbünîngü-wamboane,

⁸ Se nindou ranaheimbo muŋgu moatükunî ra ahei hoarehîmbeyo-wamboane safî hawa hîningî-marowandür-ane,”

Buk Song 8:4-6

meho. Ai ranî-moatükunî rareandühi muŋguambo moatükunî engoro ra nindou hoarehî hîningî-mareandür-ane. Nga asu moai hapondanambe ana hoeirîhunda nindou ai muŋguambo moatükunî engoro ra hîfandîhündî, nga wanî. ⁹ Nga sîhirî Sisasîmbo hoeirîhurî! Bodîfomboyu God ai ahambo sünambeahîndî nendî-yomondî hoarehî hîningîmarirî. Asu ahândî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranî-süngunambo muŋguambo nindou ranaheimbo sünguna yîfîmbiyu yahuhaya. Haponda sîhirî hoeirîhura Sisas anüŋgu God ai ahambo himboamupui-randeimbî ngînîndî sagado hayambo ai adükarî hamîndî hond-ani ehundo sapo ai asübusî ranîfihî yîfîmayu ranimbo-hündambo wambo. ¹⁰ God aiana muŋgu moatükunî ra nîmîndîh-ani asu ai

munɣuambo moatükunî ra nafîmaranda tükümeſeyo. Ai ahandî nîmorî afîndî ranaheimbo semündündürî hafo aboedambo-fendürîmbo asu ahandî hîmboamupuimborandeimbî ranambo yîbobofe-ndürîmbo mehu. Ranîmboane asu God ai Sisasîmbo asûbusî sünguyo ahambo boatei hondü ndore nafîrûmündî hîngîmarîrî. Ranîmboyu asu Sisas ai-anîmbo nindou aboedambofe-rambohündambo horombofe bogor-ani. God ai ranî moatükunî ramareandî ra moanî mbukumündî hamînd-ane. ¹¹ Sapo Nindoumbo sürühoeimbî hohoanîmo sagadürî-randeimbî ranani asu nindou sürühehindeimbî-mayeî rananei munɣuambo aiana Afîndî mamî ranahandî nîmorî yangîr-aneî. Ranîmbohündambo wamboane asu Sisas ai ngîrî aheimbo wandî akohoand-aneî yahundürîmbo amoanîngî-ndu. ¹² Asükaiyu ai hoafiyuhü yahuya, “God, Ro wandî akohoandî ranaheimbo sîhafî ratûpurî ranahambo wataporîmbo-ndîhandürîmboyahî.

Munɣu afîndî fandîfe-ambe ro sîhambo kakisaondi-hanînühi God adûkar-animbîsahanîni-mboyahî,”

Buk Song 22:22

mehu. ¹³ Asükaiyu ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Ro ahambo yangîrî ngusûfo pandîhinühi anîhondümbö-ndîhinî ngamboyahî,” *Aisaia 8:17*

mehu. Asükaiyu yare hoafiyuhü yahuya,

“Ro ndanîmboahî God ai wambo munɣuambo nîmorî masendîrî ranî-babîdîmbo,” *Aisaia 8:18*

mehu. ¹⁴ Sapo nîmorî ranai nindou fimboyahi nîmboei-ambe asu Sisas ai-amboanî mamî yare ai ramehindî nahurai tüküfi nindoumbofi haya manüngu. Hîfî ndanîhü ahandî yîfî süngu sapo Satan yîfîyo-rambo hohoanîmo nîmîndîhü anüngu ranahambo raguanambo-ndîhinî yahuhayamboyu tükümeſiyu. ¹⁵ Nindou yîfîmbo yîhîmboyeî habodeî marîhündî. Munɣuambo si maho ra ai hîfî ndanîhü nîmboei-ambe ra yîfîmbo yîhîmbombo ranai kîkîhîsafî-ramîndîndürî manînggo. Ranî-süngumboyu Sisas ai hîfî ndanîhü yîfîmayu aheimbo yîfî yîhîmbombo ranambeahîndî aboedambofe-ndürîmbohünda. ¹⁶ Sîhîrî ranî-moatükunî ra fîfîrîhundî, Sisas ai moai sünambeahîndî nendî farîhendürî randî, nga Abrahamîndî ahurî mamî farîhendürî arandî. ¹⁷ Mamî ranî-süngumboyu asu ai-amboanî ahandî wandafî mamî ramehindî nou munɣuambo moatükunî ra ahandî fi amboa mamî yare yahurai tükümeſeyo. Ranîyu ai hîpoambore-randeimbî asu ndore hohoanîmoyu Godîmbo sai-randeimbî bogorî adûkarîmbofe tüküfemböghündambo nindoumbofi tükümeſiyu. Ai rameſiyu ra sapo nindou ahei moaruwai hohoanîmoyeî arîhündî ranahambo ahandî horînambo gogorîhefe-ndürîmbohündamboyu. ¹⁸ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu nindou daboe nîne moaruwai hohoanîmo refe hoeifembo moatükunî tüküfendürî ranaheimbo fandîhendürîmbui sapo ahambo amboanî ranî-moatükunî ra tüküfendowa tîngîrîfo ra marore hayambo wambo.

3

Sisas ai Mosesîmbo ngasündürîmboani

¹ Ranîmbo-hündambo-anîmbo sürühoeimbî wandafî mamî, sîheimbo amboanî God ai wand-aneî mehündür-aneî. Awi se sapo Sisasîmbo dîboadondîhi hohoanîmondeî. Ai Godîndî hoafî semîndî ho-randeimbî asu Godîmbo sîhai-randeimbî adûkarî bogor-ani. Sîhîrî ahambo anîhondümborîhu mburîhu wataporîmborîhu arîhündî. ² God ai ahandî ratûpurîmbo-hünda Sisas ahambo kafoarîrî hîngîmarîrî-ani. Ranani asu Sisas ai Godîndî ratûpurî moanî ndore ratûpurîyu-randeimbayû. Sapo Moses ai Godîndî worîmboyahî manîboadeî nendî-babîdîmbo moanî ndore ratûpurîyu marandî nou-ani. ³ Sisas aiana Mosesîndî ndürî ranahambo ngasündeandeimb-ani, sapo nindou worî worîmboarandî ranai ndürümbiyuwuhî asu worîmboarandî worî ranai moan-ane. ⁴ Awi sapo munɣuambo worî ra nindou mamî ai worîmbondandanî anîmbo fondarîmboesî. Nga awi munɣuambo moatükunî ranamboanî God ai yangîr-anîmbo nafîramboanî. ⁵ Moses ai Godîndî ratûpurîyu-randeimbî nindouyu haya moanî ndore Godîndî nendî munɣuambo ranaheimbo hîfandîmarandürî hu. Ramareandî rananîmbo-anîmbo asu God ai nîni-moatükunîmboyu süngunambo wataporîmboayu ranahambo nafuirandürî marandî. ⁶ Nga Kraîs ranai-ani Godîndî Nîmorîyu haya moanî ndore Godîndî worî nahurai-mayeî ranaheimbo hîfandarandürî. Nga ngînîndî nînggo hohoanîmo ranahambo kîkîhîsafî-rîhumîndîfuhî hîhîfî-hîhîfîyefuhî Adûkarî ranahambo hîmboayefî ana, asu sîhîrî ahandî worî nahurai-ayefî.

Godîndî nendî aheimbo harîhefe nîmarî hohoanîmoane

⁷ Ranimbo-hündambo-animbo asu sihirî Yifiafi Aboedi hoafi-memunimbo türüboadi-humboane. Ai yare hoafiyowohü yahoya,

“Asu haponda se Godindî yafambehündî hoafi himborindeihî ana,

⁸ se ngirî himbo-sihimondihendî,

sapo sihei amoa mamî horombo ai woshoafori hohoanmoyeihi wandî hoafi mbahirîhehi marihündî nou.

Nimî wohî furikoate-reandühi nimboei-ambe ai himbori-koateyeihî

wambo moanî yarîhi sisindirîhi hoeimari-hindirî.

⁹ Ranîhü ai nimboeimbo ro nine nginindî moatükunî 40 himbanimbo ratüpurimayahi munguambo ra hoeimari-hindiyosi.

Nga wambo sisindirî-hindirühi ai nungu-nahurai-yuke masahündirî.

¹⁰ Ranîyahî asu ro nindou wandî ratüpurî hoeimarihindî

ranaheimbo nginindî-rîharühi hoafiya-handürühi sahiya,

‘Aiana munguambo si ra ro hohoanmoayahî sünguri-hindühi-yeipoanî,

nga ai wandî hoafiyaheimbî ra yiboaruko-rîhindahanel,’ masahi.

¹¹ Ranimboyahî asu ro nginindî-rîhandürühi dabari-yaheandühi sahiya,

‘Nindou ranai sapo ro aheimbo harîhefe nîmarimbo hîfi masahandürî ranambe ngirî ngei,’ masahi.”

Buk Song 95:7-11

mehu.

¹² Wandafi mamî, se hibadîhümbo. Nga sihei mbusümo nindou mamî ai ahandî ngusüfoambe hohoanimo moaruwai tükündîfendowohü anihondümbofe-koatendeihî asu ai sapo God yangirî koadürümbo nunguwembî-mayu ranahambo hinîngindirî haya hohoanimo ranî süngundüfimbui. ¹³ Nga sapo God ai si ranahambo hoafiyuhü,

‘Hapo,’ mehu ra awî nîngomboane. Nga rananimbo asu haponda ndefeambe se siheihoarî munguambo si aho ranîfihî simborî farîhefiründei ngei. Nga hibadîhümbo nindou mamî seambeahîndî ai ahambo hohoanimo moaruwai tükündîfendowohü tîkai hoafîndîndoanî asu ai hoafi himborikoate-ndühimbo mamîkarî hohoanîmondümbui.

¹⁴ Sapo horombo bidîfirî si hoanî Kraisimbo nginindî anihondümbo-marîhurî hefi nou yahurai hefi-hefimbo süngunambo bidîfirîranî yîfayefî ana, sihirî Kraisindî ngunindîmbo-ndahumboyefî. ¹⁵ Nga asu se ranî hoafi himborîmayei ra mitanîndü-hümündimboyei, sapo ai yare hoafiyowohü yahoya,

“Haponda se Godindî yafambehündî hoafi himborîndeihi ana,

se himbo-sihomo-ndîhehindî sapo horombo sihei amoa mamî ai Godindî hoafi himborikoate-yeihî mbahîmarî-hehindî nou,”

Buk Song 95:7-8

meho.

¹⁶ Nindou didîyei sapo Godindî yafambehündî hoafi himborîyei hehi asu ranîmoatükunî ranahambo süngufekoate mbahîmarî-hehinda? Nindou mungu ranai ana sapo Moses ai Isip hîfambeahîndî semündündürî mahu ranî-yei ramehindî. ¹⁷ Nindou daboe God ai 40 himbanimbo nginindîmararü hu-a? Ai ramefiyu ana nindou sapo moaruwai hohoanmoyei hei asu ai nimî wohî furikoate-reandühi yîfîsafîmayei ranaheimboyu nginindîmarandürî. ¹⁸ Asu nindou daboe God ai dabarîfihî horombo hoafi hoafiyuhüya,

“Ai ngirî ro aheimbo harîhefe nîmarimbo hîfi masahandürî ranambe ngei,”

mehu-a? Sapo nindou ahandî hoafi yiboaruko-rîhindühi mbahîmarî-hehindî ranaheimboyu yare hoafîmayundürî. ¹⁹ Ranimbo-animbo awî sihirî hoeindîhumboane. Sapo ai Godindî hoafi anihondümbofe-koatemayei ranimbo-hündambo wambo-animbo asu ai ngirî harîhefe nîmarimbo hîfi God hinîngîmareandî ranambe ngei.

4

Godindî nendî-yei harîhefe nîmarimbo

¹ Nga God ai aheimboya, ai harîhefe nîmarimbo ranambe ngeimboyei yahuhaya horombo hoafîmareandî ra yangorombo-wambo sihirî ranîmoatükunî ranahambo wataporimbo-marandî ra ndahumîndemboyefî. Awî sihirî ranahambo ndondîhu hibadîhumboane, nga nindou mamî ai harîhefe nîmarimbo moatükunî ranambe hokoate-ndu haya bodîboembui. ² Nga sihirî amboanî Godindî aboedi hoafi ra himborîyefî-mboanefî, sapo amoa mamî-mayei ai yarîhi himborîmayei nou. Ai hoafi ra himborîmayeyosi, nga asu ai ranahambo anihondümbofe-koateyeihî süngufekoate-mayei ranimbo-wamboyo moai ndoreandürî. ³ Nindou sihirî hoafi ranahambo anihondümbo-rîhundeimbî ana, harîhefe nîmarimbo ranambe hefi-rîhundeimb-aneffî. Sapo ranîmoatükunî ranahambo God ai yare hoafîyuhü yahuya,

“Ro ranaheimbo nginindî-yahandürühi dabari-yaheandühi sahiya,

'Ai ngiri sapo ro aheimbo harihefe nimarimbo hifi segudürümbo-mayahi ranambe tükündahindi,' masahi,"

Buk Song 95:11

mehu. Ai Moses nüngu-ambe rani hoafi ra hoafimayu. Nga horombo ai munguambo moatükunî nafiramündî mbura ahandî ratüpuri ra mungumayo. ⁴ Nga Baiborambe ngoründühi rühi 7 si ranahambo sapo yare hoafiyowohü yahoya,

"God ai ratüpuriyu humbo 7 si rani-simboaniyu warî hare mamaru," *Stat 2:2*

meho. ⁵ Mare mamî rani-moatükunî ranahambo asükaiyu yare hoafiyuhü yahuya, "Nindou ranai ngiri sapo wandî harihefe nimarimbo hifi ranambe ngei," mehu. ⁶ Israer nindou ranai weangurühi hoafi aboedi ranahambo himborimayei aiana moai harihefe nimarimbo hifi ranambe hei sapo ai rani-moatükunî God ai hoafimayu ranahambo anihondümbofe-koatemayei ranimbo-wambo. Nga asu nindou amuri-mayei aiana ranambe ngeimboyei. ⁷ Ranimbo-hündamboyo asu süngunambo God ai asükaiyu ngorü si ra hini-ng-mareandi, sapo si ranahambo dükareandühi "ndanî si" mehu ra. Godîndî hoafi mbahirihefe si afindî himbanî ra ho-ane rani mbusümo Defitîndî yafambe süngure haya God ai hoafiyuhü yahuya,

"Asu haponda se Godîndî yafambehündî hoafi himborindeihî ana, se ngiri himbo-sihomondîhehindî,"

Buk Song

95:7-8

mehu. ⁸ Nga asu Sosua ai nindou ranaheimbo sapo God ai harihefe nimarimbo hifi ra horombo hoafimayu mbasagadürü-mbonana, asu God ai ngiri asükaiyu sünguna ngorü si tüküfemboayo ranahambo wataporimborandî. ⁹ Ra rawefeyo nou-ane asu Godîndî nendî ranaheimbo amboani harihefe nimarî si ra awi mbanîngondürî sapo God 7 sihi warî hare mamaru nou. ¹⁰ Nindou düdi ai sapo Godîndî harihefe nimarimbo hifi ranambe ahu ana, nindou ranai ahandîhoari ratüpuri moendîre haya nimarümboani sapo God ai-amboani mungu moatükunî nafira humbo warî hare mamaru nou. ¹¹ Ranimbo-hündambo-animbo awi sihirî amboani rani harihefe nimarimbo moatükunî hifi ranambe tüküfembo hütî-hütîndefimboane. Rananimbo asu nindou mamî ai-amboani ngiri sihirî ranambeahî tüküfembo gübüsi-boadeamunî sapo nindou ai aheihorî Godîndî hoafi ranahambo süngufekoate-yehî bodîmefoehindî nou. ¹² Godîndî hoafi ranane yanggiri niñgombo nginîndî ratüpuri ratüpuriyohü aniñgo. Aiana yihimîndî hamîndîyo hayamboane asu pisao yiboboani yihimîndî-yoweimbî ranahambo ngasündeamboane. Godîndî hoafi ranai ana ragu safambe kefoendühi sapo yifiafi asu yanggiri niñgombo hohoanîmo ahafe mamambe-marîneandi, hamîndî türîand-ambe asu efu nîmaro-ambe amboani ragu keboemboe. Ranane asu ai nindou-yafe ngusüfoambe hohoanîmo ragu amaro ranahambo türüfoare arandî. ¹³ Ngiri nini-moatükunî Godîndî himboahü dîbonapîndîfe yagodo. Nindou mungu God ai nafîmarandî ranai ana ahandî himboahü weindahî yanggiri-ane. Nga God ai süngunambo sihefi hohoanîmo mungu yibobondeambui.

Sisas ai sihefi Godimbo saimbo bogori adükari-ani

¹⁴ Sihefi Godimbo sai-randeimbî bogori adükari Sisas, Godîndî Nîmorî, ranai sapo God amaru ranambe nîmoamo mahafu. Nga awi sihirî ranimbo-animbo nini-moatükunîmboyo anihondümbo-rîhundühi weindahî wataporimborîhu arîhundî ranahambo nginîndî-safi kikihîndî-humîndefimboane. ¹⁵ Sihirî sihefihoari ana moaruwai hohoanîmo ranahambo hifînambofembo nginîndî-yefîpoani. Nga asu sihefi Godimbo sai-randeimbî nindou ranai ana sapo nindou sihefimbo hîpoambofemunî-koatemayu ra nahurayupoani, nga wani. Nga rani-moatükunî ra yahurai-ane, nindou ranai-amboani sihirî rawehundî nou afîndî mamîkarambo moatükunî ranai yare hoeimarerîyosi, nga ai moai moaruwai hohoanîmoyu. ¹⁶ Ranimboane awi sihirî moani mbîro-koate God moani hîpoambore-randeimbî hîfanda nîmaruwani ahambo sowana ngefîmboane. Ranambe animbo sihirî amboawiyeyi yaho hohoanîmo asu moani hîpoambore arandî ra sihefimbo fehéfemböhünda ndahumündemboyefî sapo sihirî semîndimbo hohoanîmoayefî amboani.

5

Sihefi Godimbo sai-randeimbî bogori adükari Sisas ai-animbo aboedambo-ndeamunîmbui

¹ Munguambo Godimbo sai-randeimbî bogori adükari nindou ana sapo nindou-yei mbusümonîndî God ai kafoarî hini-ngîmarî-ani. Ranani asu nindou ranai munguambo nindou ranahei moaruwai hohoanîmo ranimbohünda Godimbo moani saimbo asu ahambo ninihondî hîfokoeefe sihefembo-hündamboane kafoarî hini-ngîmarî. ² Ranane asu nindou ai fifîrifekoate-yehî mamîkarîyeyi arîhundî ranaheimbo himboari hoafendühi hîbadarümbui, sapo nindou-mayeyi ranai-amboani aheihorî nginîndî

nɨŋgokoate-yeihi-wambo. ³ Ranɨmbo-wambo ai Godɨmbo nɨne-moatükunɨ hɨfokoare sɨhenda horɨ pɨrayo ra nŋɨrɨ nindou dɨdɨyei moaruwai hohoanɨmomaye ranaheimbo-hündambo yangɨrɨ randeandɨ. Nga ai-amboanɨ ahandɨ moaruwai hohoanɨmo ranɨmbo-hündambo kameihɨ rareandühani. ⁴ Godɨmbo sai-randeimbɨ bogorɨ adükarɨmbofe ndürümbɨ moatükun-ane asu adükarɨ ratüpürɨ ra nŋɨrɨ nindou mamɨ ai ahandɨhoarɨ ranɨmbondahe nɨmboambo mbüsü, nga wanɨ. Nga moanɨ God ahambo kafoarɨmboani ranɨ ratüpürɨmbohünda sapo Aronɨmbo boatei Godɨmbo sai-randeimbɨmborirɨ kafoarirɨ hɨnɨŋɨmarirɨ nou. ⁵ Mamɨ yare yahuraiyo, Krai aiana Godɨmbo saimbo ra bogorɨmbofe adükarɨ ndürümbɨyo nɨŋgombo-mayu ra ahandɨhoarɨ moai bogorɨmbofi nŋngu, nga wanɨ. Nga Godɨyu ahandɨ ndürɨ adükarɨ sagadowohü hoafɨyundühɨ yahuya, "Seana wandɨ nɨmor-anafɨ,

nga haponda ro sɨhafɨ Apembo-yaheamboanahɨ,"

Buk Song 5:7

mehundo. ⁶ Asu God ai asükaiyu yare hoafɨyuhü yahuya,

"Awi seana wambo sairambo bogorɨmbo-ndafo rando ndühumeambo nɨmboamboayafɨ sapo Merkisedek referambohünda manŋngu ranɨfihɨ tündo hawambo," *Buk Song 110:4*

mehundo.

⁷ Sisas ai hɨfɨ ndanɨhü yangɨrɨ nŋngambe Godɨmbo sapo ahambo yɨfhündɨ aboedambobimbo-mayu ranahambo ai moanɨ puküna hoafɨyuhü aranɨhɨmboahɨ hümoarɨyuhü dɨdɨbafɨyundühɨ hoafɨyundo marandɨ. Sisas ai himboarɨ hoafendɨyu haya Godɨndɨ hoarehɨ nŋngumbo-wambo God ai ahandɨ hoafɨ ra hɨmborɨmayundo. ⁸ Sisas ai Godɨndɨ Nɨmorɨyusɨ, nga nɨnɨ-moatükunɨ tɨŋɨrɨfo afɨndɨ ahambo tükümeendo ra ahambo yamundɨfiwanɨ asu ai Godɨndɨ hoafɨ ra süngufe hombo-hündamboyo tükümeendo. ⁹ Ranɨyu asu ai tɨŋɨrɨfo moatükunɨ ra ndeara yare nafamündɨ mbura rananɨmbo asu ai nindou dɨdɨyei ahandɨ hoafɨ süngurɨhi arɨhündɨ ranaheimbo koadürümbo aboedambo-fendürümbo nɨmɨndɨhɨfɨ tükümeɨyu. ¹⁰ Ranɨyu asu God ai ahambo fi sai-rambohünda Sisasɨmbo bogorɨ adükarɨmborirɨ hɨnɨŋɨmarirɨ sapo Merkisedek rasŋngure marandɨ ranɨfihɨ türe haya.

Se Godɨmbo anɨhondümbofe ho ra hɨnɨŋɨife-poanɨ

¹¹ Ranɨ hoafɨ ranahambo sɨheimbo wataporɨmboyo-ndürümbo ra afɨnd-ane engorosi, nga sɨheimbo wataporɨmboyo-ndürümbo ra awi akɨdou tɨŋjümbɨ saf-ane, sapo se nɨmai hohoanɨmo ra puremɨndɨ-koateyei arɨhündɨ ranɨmbo. ¹² Afɨndɨmbo maho ra se Godɨndɨ hoafɨ yamundɨfe-randeimbɨ nɨŋgombomayo-aneisɨ. Nga awi nindou nŋgorü ai-anɨmbo Godɨndɨ hoafɨ boakorɨ fɨfɨrɨfe ra asükai sɨheimbo yamundɨ-mbɨrɨhindür-amboane. Se nŋɨnɨndɨ sesɨ sesɨmboaye rananeisɨ, nga asu awi nindou nŋgorü ai sɨheimbo tɨtɨ yangɨrɨ-anɨmbo dagadürümbui. ¹³ Nindou düdi ai tɨtɨ yangɨrɨ sɨmɨndɨmboayu ana, ai nɨmoakɨdou nou-ani, nga asu ai aboedɨ mbumundɨ hohoanɨmo aho ranahambo yamundɨfe ra moai türüfoareandɨ. ¹⁴ Sapo nŋɨnɨndɨ sesɨ ranana nindou adükarɨmboehindɨ ranahai ses-ane. Nindou yahurai ana ahei hohoanɨmo ra ndorɨhi korɨfoarɨhi arɨhündɨ-rambo asu ai nɨne-moatükunɨ aboedayo-ane asu nɨne-moatükunɨ moaruwaiyo ranane ranɨ-moatükunɨ ranahambo türɨboardɨhi fɨfɨndɨhimboyei.

6

Godɨmbo anɨhondümbofe ranahambo sɨhɨrɨ kɨkɨhɨ safɨndɨhu-mündefɨmboane

¹⁻² Awi ranɨmbo-anɨmbo sɨhɨrɨ nŋɨnɨndɨ yamundɨfe hoafɨ ranɨ-sowana sühdündahundüh-anɨmbo asu Kristenɨ-yafe raboakorɨ hoafɨ yamundɨfembo engoro ra daboadanambo-ndɨhumboane. Sɨhɨrɨ nŋɨrɨ kambohoanɨ ranɨ yangɨrɨ fondɨhu asükaindefɨ fɨndɨhehu fondɨhu ndɨhundɨ. Asükaindefɨ nŋɨrɨ sɨhɨrɨ ranahambo wataporɨmbondɨhu nŋgefɨ, nga ranana sapo nda: Ndorɨhefe-koate ratüpürɨ daboadanambofe, Godɨmbo anɨhondümbofe, ranɨ-poanɨmbo hɨmonɨ hundürü hohoanɨmo, nindou-yeiwamɨ warɨ nandɨfe hohoanɨmo, nindou yɨfhündɨ asükaiyo botɨfe hohoanɨmo asu Godɨndɨ nendɨ yɨbobofe hohoanɨmo ranɨ-simboanɨ God yɨbobondeandanɨ asu bɨdfɨrɨ ai koadürümbo yangɨrɨ nɨmboeimboyei asu bɨdfɨrɨmbo God ai tɨŋɨrɨfo dagadürümbui. Ranɨ hoafɨ yamundɨfe yangɨrɨ nŋɨrɨ hɨhɨrɨndefɨ keboehu ndɨhundɨ, nga wanɨ. Nga sapo nindou boagɨrɨ-yafe yamundɨfe hoafɨ rananɨmbo hɨmborɨndefühɨ süngundɨhu nŋgefɨmboane. ³ God ai sɨhefɨmbo refembo hɨnɨŋɨreamunɨ ana, sɨhɨrɨ randɨhumboane. ⁴ Nindou bɨdfɨrɨ ai Godɨndɨ sürühoimbɨ hohoanɨmo ranambe nɨmboei, asu sünambeahɨndɨ moanɨ saimbo moatükunɨ ra ai yarɨhi hoerɨhindɨ asu Yɨfafɨ Aboedɨ ra ai-amboanɨ sahümündɨ manɨmboei. Asu nindou ranai rarɨhindeimbɨ ai ahei anɨhondümbofe ho ra randɨhi hɨnɨŋɨndɨhi hehi, asu asükaindeɨ nŋngundɨhi hɨhɨrɨndahi Kraiɨmbo anɨhondümbo-mandɨhora? ⁵ Sapo ai

Godindí hoafí aboedí hamínd-ayo ranahambo fífrí+hindí ai yaríhi hoeiríhimboane-wambo. Asu ai Godindí aboedí sí sýngunambo tüküfemboayo ranahandí ngínindí ra hoeiríhimboanei. ⁶ Asu ai ahei Kraisímbo aníhondümböfoe hohoanímö ra moani yaríhi híníngaríhíndí ana, ai ngírí asúkai híhíríndahi aníhondümböndíhíndí, ngá waní. Rani-moatükuní ra refekoate-ayo ana, ngírí randífeyo sapo ai ahei-hoarí asúkaiyei Godíndí Nímorí ranahambo ními keimbí karíhe-ndeimbífhí nindou hímböahú hífokoaríhorí pamaríhorí noumayö-wambo.

⁷ Hoe ranai híftí rani-wamí afíndímbo peyoaní asu híftí ranai hoe ra semíndühí nindou núbürí-maríhündí ranahei núbürí ranambe sesí aboedí tükéfeyo ana, God ai rani-moatükuní ranahambo aboedí dídíboadore huhani. ⁸ Ngá asu híftí rani-wamí núbürí ranai wohafí napo furíyowohú wohí ai furayo ana, ngírí aboedíndo. Raniímbo-anímbo asu rani-moatükuní ranahambo God ai moaruwaimbö-ndeanda asu sýnguna hai-nambo tíkíríndandani awaríndíhoemboe.

⁹ Ngá wandafí mamí, ro hoafí afíndí tíngümbí ndahurai hoafayefí ra awi síheimboanefí hoafayefí, ngá ro síheimbo rani-moatükuní raniímbo-húnda fífrí+hündürí-mboanefí. Se ngírí randíhi nindou amurí ramehíndí nou moaruwaimbö-ndahíndí, ngá waní. Ngá awi síheimbo God ai aboedí dídíboado-ndearümbuí sapo ai síheimbo aboedamböfö-ndürí-mboayu ranímbo-hündambo. ¹⁰ God aiana nindou hohoanímö mítaníramüñdírí-randeimbíyupoaní. Raniyü-anímbo asu ai níne ratüpurí se ratüpurayeí-ane asu Godímbo ngüsü paríhorühí ahandí nendí ranaheimbö faríhehí maríhünd-ane asu hapondaní amboaní yaríhi aríhünd-ane ranahambo ngírí mítaní-ndamüñdündürí, ngá waní. ¹¹ Yíhoefí adúkarí hohoanímö síheimbo ranana ndahurai-ane. Roana síheimboya, awi se muñguambo moaní rani-ratüpurí yangírí-anímbo randíhi ratüpuríndeí ngeimbö bídífraní hondü rananímbo asu se nínímboyei hímböayeí ranai aníhondü tükümbífö-ndürámboane. ¹² Se rani ratüpurí sýngufe ho yíboaruko-yíboaruko raniímboanefí ro moei-asefí. Ngá se sapo nindou bídífrí Godímbo aníhondümbö-ríhorí mburíhümbö-mayeí sapo Ape ai níní-moatükuníyo segodürímbo horombo hoafímareandí ra asahümüñdí nou randahíndí sefomböanefí hohoanímöayefí.

Síhírí Godíndí horombo hoafí ra aníhondümbö-ndíhumboane

¹³ Horombo God ai Abrahamímbo horombo-hoafírírühí ai aníhondümbö-randíheamboyahí yahu dabarímefíyu. Ahambo moai níní-moatükuní ngásüñdeambo nahurai yanggoro ranambo dabarífe-mbohúnda, ngá waní. Ngá raniyü asu ai moaní ahandí ndürí raniífhí yangírí dabarífhí hoafímayü. ¹⁴ God ai yare hoafíyuhú yahuya, "Aníhondümböanahí ro síhambo aboedí-aboedí-ndíheanímboyahí asu síhafí ahuírí mamí afíndí tükündahímboyeí," *Stat 22:17*

mehu. ¹⁵ Raniyü asu Abraham ai rani-moatükuní ranahambo hímböyuhú nüñgu-ane God ai ahamböya, aboedí-aboedí-ndíheanímboyahí yahuhaya horombo-hoafímarírí.

¹⁶ Nindou mamí ai dabarífembo yahumbo ra sapo nindou ngörü düdí ai ahambo ngásüñdirí haya ranahandí ndürí-nambo dabaríndí-fíyuan-anímbo asu ahandí hoafí ra ngínemíndímbo níní-moatükuní símbörí hoafí mbusümo engoro ranahambo waníndímboe. ¹⁷ Nindou sapo dídíyeí ai God aheimbö aboedí dídíboado-fendürímbo ahandí nímorímbo horombo-hoafímareandí ra ngírí ngörü sýngundíheandí yahuhaya raniímbo weindahí-reandühíyü ahandí horombo-hoafí ranahambo ngínamüñdühí dabarímefíyu. ¹⁸ Ahandí dabarífe-ane asu horombo-hoafífe-ane yimbu moatükuní ranana ngírí ngörü-ngörüñdo. Asu rani-moatükuní ranahambo God ai yare hoafímayü ra ngírí tíkandeambo rambüsü, ngá raniímbo-anímbo síheftí ngüsü ndondea-munímboe. Raniímboane nindou síhírí dídíyefí Godíndí fíkímí aboedamböyahu nímböfeimbí síhírí ana rani-moatükuní ra aníhondü hondü tükündífe-mboe mbíseftí hohu God ai síheftímbo horomböanböre rani-moatükunímbo hímbömbö masíhemuní raniífhí ngíníndí kíkhíndí-humíndefí nímböeftí-mboane. ¹⁹ Rani-moatükuní ranahambo hímbömbö hohoanímö ranana síheftí níngö hohoanímö ranambeahí nímoei fúrfúríkoate ngíníndí amaro nahurai-ane. Rani-moatükuní ranana aboedamböre-randeimbíyo haya rani-hoarehí nímböefembo ngírí fúrfúríndefí. Hohoanímö ranambo-anímbo God nímaru-ambe ngemboyefí sapo Godímbo sai-randeimbí bogorí adúkarí ai yipurí hoearí rani hundüní kefuai ser worí safambe hamíndí ragu hífü-arandí nou. ²⁰ Síhefömböñdúnda Sisas ai Godímbo saimböñdúnda bogorí adúkarímbofí haya God nímaruambe ai-boateí kefuai mahüfu. Sapó Merkisedek ai sai-randeimbí bogorímbo-mefíyu raniífhí türehaya ai koadürímbo-koadürímbo anýngu.

¹ Merkisedek ranai ana adükarî njoafi Saremî-yafe bogorî adükarî nindou sapo Godîndî ndürî nîmoamo hondayo ranahambo sai-randeimb-ani. Abraham ai yifiarîni-poedi bogorî adükarî nindou yimbuyimbu-yomondi ami titaboarîfoaru hou ranîni-poedi mahüfuwa Merkisedek ai nafîni hoeirîni haya ahambo Godîmbohünda aboed-aboedîmarirî. ² Asu Abraham ai yifiarîni-poedi napo semündü masüfu ra mamî 10 yîbobore mbura mamî bîdîfirî Merkisedekîmbo masagado. Ndürî 'Merkisedek' ranana 'Mbumundi hohoanîmoyumbü bogorî adükarî' yaho-randeimb-ani. Sapo ai Saremî-yafe bogorî adükarî nindou-ayu, ranîmboane ahandî ndürî ranamboanî 'ngusüfo afurîfe küfeimbi bogorî adükarî' yaho arandi. ³ Merkisedekîndî hond-afîndî, ahandî amoa, ai tükümeffy asu ai yîfîmayu hoafi ra moai akîdou amboanî yangorowanî fîfirîfeyo. Merkisedek ranai ana sapo Godîndî Nîmorî moanî yahurai nou koadürümbo Godîmbo sai-randeimbi anüngu.

⁴ Awi se Merkisedek ranahambo hoeindîhorî nüngu-nahurai ndürümbi adükarîyu tükümeffy ra. Sapo sîhefî adükarî amoa hondü Abraham ai napo yifiarîni-poedi semündü haya ranahambo mamî 10 yîbobore haya ahambo mamî bîdîfirî masagado ra. ⁵ Rifaindî ahuirî-mamî ranai ana Godîmbo sîhou-rundeimb-anemo. Ranîyomo asu nindou ranai yangîr-anîmbo Israerî-yeimayo mamî 10 bîdîfirî napo ra mamî bîdîfirî sowandümo mbürundamboane yaho ahînûmbî hoafi yare menjoro. Sapo Godîmbo sîhou-rundeimbi ranai-amboanî Israerîhündî-yomo asu Israerî ai-amboanî Abrahamîndî ahuirî mamî-yeisî, nga Godîmbo sîhou-rundeimbi ai ahei-mayo napo mamî bîdîfirî sowandümo marundî. ⁶ Nga asu Merkisedek ana Rifaindî ahuirî mamambeahîndî-yupoanî. Nga asu ai Abrahamîndî-mayo napo mamî bîdîfirî ra semündü mburambo asu ahambo aboedi-aboedîmarirî sapo nindou Godîndî-mayo horombo hoafi semündümbü-mayo ranahambo. ⁷ Awi sîhîrî ranahambo fîfirîhumboaneffî sapo nindou düdi ai ngorümbo aboedi-aboedarirî ranai ana ndürî ngîndî adükarîmbiyu-wamboane asu aboedi-aboedîmeffy ranai ahandî hoareh-ani. ⁸ Rifaihündî aiana Israerî-yeimayo napo bîdîfirî sowandümo marundî ra nindou yîfîyomo marundî. Nga Merkisedek aiana nindou-yeimayo napo mamî bîdîfirî mamî bîdîfirî semündü marandî, nga ai yangîrî nüngumbü nou-ani sapo Baibor ai yare hoafi-mayo nou. Ranane asu sîhîrî yarîhu fîfirîrîhündî Merkisedek ai Abrahamîmbo ngasündîmarirî. ⁹ Moanî hoafi-mbo randîhu hoafiñdefîmboane. Rifaindî ahuirî mamî ai Israerî-yeimayo napo 10 mamî bîdîfirî sowandümo marundî-anesî, nga horombo Merkisedek ai Abrahamîndî-mayo bîdîfirî napo masemündü rasîmboanî Rifaindî ahuirî mamî aho ra ranaheimbo kameihî randî masemündü. ¹⁰ Ranîmbo Merkisedek ranai Abraham ranahambo nafîni hoeiriranî Rifai ai tüküfekoate-yuambe ahandî amoa Abraham ranahandî fiambe mamaru. Ranî-moatükunî ra moanî hoafomboane. Ranane asu sîhîrî yarîhu fîfirîrîhündî Merkisedek ai Rifaimbo amboanî ngasündîmarirî.

Godîmbo sai-randeimbi bogorî simborî ai Rifaindî ahuirî mamî-memo ranahamundî fondi kosîmarîhendî

¹¹ Rifaindî sîrambeahîndî yangîrî Godîmbo sai-randeimbi bogorî ra tüküyafu marundî. Moses ai ahînûmbî hohoanîmo ra nindou Israerîhündî ranaheimbo masagadürî, nga Rifaindî ahuirî mamî ranai hîfandîmaru homo. Rifai mamî-yomondi Godîmbo saimbo ratüpurî ra nindoumbo ndombarîhoai-mbonana, asu ngîrî ngorü-poanîmbo Godîmbo saimbo bogorîmbofe moatükunî ra tüküfeyo. Nga ngorü-poanîmbo Godîmbo saimbo moatükunî ra Merkisedekîndî Godîmbo saimbo hohoanîmo ranîfîhî türe hayamboyo, nga Aron Rifaindî ahuirî ahandîfîhî türe hayamboyoipoanî. ¹² Asu Godîmbo saimbo bogorîmbofe moatükunî ranai ngorü sünguefeyo ana, asu ahînûmbî hohoanîmo ranamboanî ngorü süngumbîfeyo-wamboane. ¹³ Sîhefî Adükarî sapo ahamboane ndanî hoafi nda hoafayo, Aiana nindou ngorü sîrambeahîndîyu, nga asu Aronîndî sîrambeahîndî-yupoanî. Moai ahandî sîrambeahîndî ana Godîmbo sai-randeimbi bogorî ratüpurî ra nindou mamî ai-amboanî semündü, nga wanî. ¹⁴ Aiana nindou Suda-mayu sîrambeahîndîyu tükümeffy. Nga asu Moses ai moai ranî sîrî ranahambo dükare hoafîyu Godîmbo sai-randeimbi bogorî nindou tüküfembo, nga wanî. Ranî-moatükunî ra sapo ndorîhu fîfirîhumboaneffî.

Sisas ana Godîmbo sai-randeimbi bogorî adükarî koadürümbo nüngumb-ani Merkisedek nahurai

¹⁵ Sîhîrî dîboadorîhu hoeirîhumboaneffî ngorü simborî Godîmbo sai-randeimbi bogorî Merkisedek rameffy nahurai tükümeffy asu ai Rifaindî sîrambeahîndî sîhou-rundeimbi ranahamumbo ngasündî-mareapurî. ¹⁶ Ai Godîmbo sai-randeimbi bogorîmbomeffy ra moai Rifaindî ahuirî yangîr-anîmbo ratüpurîyo ramboane yaho ahînûmbî hoafi menjoro ranî-süngu süngurandî, nga wanî. Nga aiana awarîhefekoate

yanğırî nüngumb-ani ran+amboane asu ai nğasündeandeimbî bogorî sai-randeimbî tükümeŷiyu. ¹⁷ Nğa Baibor ai yare hoafiyowohü yahoya,
 “Seana God+imbo sai-randeimbî bogorî koadürümbo-koadürümbo n+amboamboyafî
 Merkisedek rameŷiyu ran+fihî tündo hawambo,” *Buk Song 110:4*
 meho.

¹⁸ Horombodîdî ah+nümbî hohoan+imo ranana g+g+rana-mbofemboane sapo rani-moatükunî ranai aboedî ndor+hefekoate asu s+hef+imbo fehefemuni+koatemayo-wambo. ¹⁹ Nğa ah+nümbî hohoan+imo menğoro ranai ana nğ+rî n+n+moatükunî aboedî ndem+ndî ndondeandî. Nğa hapondanî ana simborî moatükunî horombodîdî moatükunî rana-hambo nğasündareandî. Ranî-moatükunî h+amboayefî ranambo s+h+rî God sowanambo akimî nğemboyefî.

²⁰ Asu God ai Sisas+imbo ahambo sai-randeimbî-mborirühî moai moanî h+n+ng+rîrî, nğa dabar+fih+iyu h+n+ng+marîrî. Nindou bod+mondî yaru God+imbo s+hou-rundeimbî-mbo-yafundeimbî ana moai yahurai dabarî yanğorowa tüküyafu rundî. ²¹ Nğa God+ndî dabarî sünguyu Sisas ai ahambo sai-randeimbî tükümeŷiyu. Ranî-simboanî God ai yare ahambo hoafiyundowohü yahoya,
 “Adükarî ai an+hondümbo hondü dabar+fimboani,

nğa asu ai nğ+rî ranî-moatükunî ra h+h+rînde nğorü süngundeandî.
 Nğa seana God+imbo sao-randeimbî koadürümbo n+amboamboyafî,” *Buk Song 110:4*
 mehu. ²² Dabarî ran+imbo-hündambo wamboyo simborî hoafî fem+ndî s+hefe moatükunî-mayo ranahambo Sisas ai hoafiyuhüya, ranî-moatükunî ra an+hondü tükünd+femboe, mehu. Ran+imboane hoafî fem+ndî s+hefe ra Moses+ndî ah+nümbî ranahambo nğasündeamboane.

²³ Ranî-moatükunî ra yahurai-ane: Horombo ana God+imbo sai-randeimbî bogorî nindou ra af+ndî tüküyafu marundane, nğa asu ai y+fiyomo rundühî wambo moai ahamundî ranî ratüpurî ra gedühî hüram+ndî ho randî, nğa wanî. ²⁴ Nğa Sisas ana moanî koadürümbo nüngumbo wambo asu ahandî God+imbo sai-randeimbî ratüpurî ra nğ+rî nindou nğorü ai kos+ndî hai ratüpur+ndu, nğa wanî. ²⁵ Ran+imbo-wambo-an+imbo hapondan-ane asu süngunambo muñguambo si aho ranane ra nindou d+d+yei God sowana Sisas+ndî sünguyahi ahei ranaheimbo muñguambo aboedambo-ndearümbui. Sapo ai koadürümbo nüngumbo aheimbo far+hefe-ndür+imbohünda d+d+baŷiyu arandî.

Sisas God+imbo sai-randeimbî bogorî adükarî ai-an+imbo s+hef+imbo fand+hemunümbui

²⁶ Sapo God+imbo sai-randeimbî bogorî adükarî ndahurai s+hef+imbo fand+hemunümbui. Aiana moanî aboedî sürühoeimbî ham+ndî hond-ani. Ahandî flambe ana moai se hüt+yafî yaho hoafî hohoan+imo n+marondo. Aiana moaruwai hohoan+moyeimbî ranaheimbo nindou n+imboeia ai moanî ranî-poanî hondüya haya sünambe n+imoamo hond-ani anüñgu. Nindou yahurai-an+imbo s+hef+imbo fehefemun+imboani. ²⁷ Aiana bod+mondî God+imbo s+hou-rundeimbî bogorî adükarî nindou yahuraiyupoanî. Aiana n+imbi-n+imbi+si moai ahandî fimbohündambo boatei God+imbo n+n+hondî h+fokoare s+hai mbura asu sünguna nindou amurî ranahei moaruwai hohoan+imo ranahambo yare randî, nğa wanî. Nğa aiana moanî mam+imbo yanğırî randî ramareandî moanî koadürümbo ai ahandî fimbo God+imbo s+hefembo sapo n+n+hondî h+fokoarefeyo nou ref+hî. ²⁸ Ah+nümbî hohoan+imo menğoro ranaiyo nindou ndoy+m+ndîkoate-memo ranahamumbo God+imbo sai-randeimbî bogorî adükar+imbo h+n+ng+r+eapuri arandî. Nğa asu God+ndî ah+nümbî hohoan+imo ra sagado-ambe ahandî dabar+fe ranamboyo N+imor+imbo yarirî h+n+ng+marirî. Ran+iyu asu ranî-moatükunî ranai ahandî N+imorî koadürümbo ndor+hoeimbî ranahambo yare h+n+ng+marerî. Sapo N+imorî koadürümbo muñgunambo ndor+hoei nüngumbü-mayu ranahambo.

8

Sisas ai s+hefî God+imbo sai-randeimbî bogorî adükar-ani

¹ Ranî-moatükunî ranahandî n+m+ndî hondü hoafî ro watapor+imbo-ar+hundî ranana s+hefî moanî yahurai God+imbo sai-randeimbî bogorî adükarî ai sünambe God Bogorî Hondü-mayu ranahandî hanğ+foanî amaru. ² Ranambe-ani aiana God+imbo sai-randeimbî bogorî adükarî ratüpurî ranani ratüpur+iyuhü moanî sürühoeimbî fondî ranambe anüñgu. Fondî ra sapo God+imbo hoafiyorambo ser worî hondü Adükarî ai mafondeandî ranambe, nğa nindou ai worî ra moai fondundî.

³ Muñguambo nindou d+demo sapo God+imbo s+hou-rundeimbî bogorî adükarî n+ngomo arundî ra God+imbo moanî saimbo moatükunî s+hefembo asu n+n+hondî h+fokoefeyoanî horî kefoefe-rambohündambo an+ngomo. Ran+imbo-hündambo-an+imbo s+hefî God+imbo sai-randeimbî bogorî adükarî ranai-amboanî n+n+moatükun+iyu ra awi God+imbo

mbisihend-amboane. ⁴ Sisas ranai hifi ndanihu mbanungu-mbonana, ai ngiri Godimbo sai-randeimbimbo nungu, sapo nindou bidifiri ai Suda-yei ah-numbi hohoanimo rani-sungumbo Godimbo moani saimbo moatukuni shou-arundi nindou ranai maninggomondambo wambo. ⁵ Moani suruhoeimbi fondi ranambe Godimbo shou-rundeimbi ratupuri yaru arundi fondi ranana moani safi hondu sunambeahi engoro ranahandambo sisam-ane. Moses ai sapo sisami moatukuni ser wori-mayo ra fondi fembo yahuhayamboyambe God ai ahambo hoafiyundohu yahuya,

“Se rani-moatukuni ra randowanduh i ana, sapo hifi wafuambe munguambo moatukuni refembo safi hondu sisamirthe nafuimehanini rananimo rani-sungundo worimbondandi,”

Kisim Bek 25:40

mehundo. ⁶ Nga haponda Sisas ai Godimbo sai-randeimbi bogori adukari ratupuri ranifih i ture haya ratupurayu hu ranana amuri-yomondi ratupuri ngasundeandeimbi hond-ane. Sapo hoafi femindi aboedi safi shiefembo moatukuni Godindi nendi asu Godimayu ranahai mbusimo didiboado-mareandi ranana moani aboedi mbumundi hamindi hond-ane. Rani-moatukuni ra sapo aboedi hamindi hondu horombo hoafifimbihundi sungu wambo.

Simbori hoafi femindi shiefe ai horombodidi ranahambo ngasundeamboane

⁷ Horombo weanguruhididi hoafi femindi shiefe-mayo ra moani aboedi ndombarihoai-mbonana, asu ngiri sunguni ngoru tukumefeyo ranai tukufeyo, nga ranana wanayo. ⁸ Nga asu God ai ahandi nendi ranahaimbo papihofirandurui yahuya, “Adukari ai yahuya, Awi sunguna ro Israerihundi asu Sudahundi rani-babidimbo simbori hoafi femindi shiefemboayah i rani si ra tukundifemboe.

⁹ Rani hoafi femindi shiefe moatukuni ranana ngiri sapo ahei amoa mamibabidimbo Isip hifambeahindi koakoma-rhanduri hahi

rani-simboani hoafi firihamindi masiheheandi nahurai-yoponi, nga wani.

Nindou ranai wandi hoafi femindi shiefe ra ndofe sungufekoate-mayei-amboayah i asu ro-amboani aheimbo moani yarihe hinngimarhearui, Adukari ramehu.

¹⁰ Awi sungunambo ana Israerihundi babidimbo ndani

hoafi femindi shiefe ndandithe ndahurai-animbo randiheamboayah i.

Ro wandi-mayo ah-numbi hohoanimo ahei hohoanimoambe hinngindihanduh i asu ahei ngusufi fihu suru papindih i hinngindihamboayah i.

Ro ahei God-ndamboayah i

asu ai wandi nendi-ndeimboyei.

¹¹ Nindou mam i-amboani ngiri ahandi mam i ngoafihundi nindou-mayu ranahambo yamundeanduri

asu ahandi sirambeahindi nindou ranahaimbo hoafindundurui,

‘Se Adukari fifirindihori,’ mbusu.

Nimboe munguambo nindou ai ndurimbayei asu nduri-koateyei

aiana wambo fifirindi-hindimboyei.

¹² Ro hipoambondi-handurui ahei moaruwai hohoanimo ranimbo amboawiyei mbisa hinngindihanduh i,

asu ahei mamikari hohoanimo ranahambo moani mitanindi-hamindi-handurimboayah i,”

Jeremaia 31:31-34

mehu.

¹³ God ai simbori hoafi femindi shiefe ranahambo simbor-ane yahu wataporimbo-randuh iyu asu hoafi ranambo ai weanguruhididi-mayo ranahambo munguna wamindafimbo-mareandi. Asu nne-moatukuni sapo ai wamindafiyowohu simboayo ranana ngiri amitata awarindihoeyo.

9

Hifi ndanihundambo Godimbo hifokoeфе saimbo hohoanimo

¹ Weanguruhididi hoafi femindi shiefeimbi-mayo ranai ana rani-poanimbo Godimbo didibafife hohoanimo asu nindou nafiyoweimbi-hundi suruhoeimbi fondi Godimbo didibafife-rambo rani amboani mengoro-ane. ² Weangurui sapo suruhoeimbi fondi ser wori ra yimbumbofe papiyoweimbiyo mafondaro. Weindani pap i ranambe ana ram nindifembo fondi nnggo asu yibadi bret rani-wami Godimbo shiefeimbi-hundi nnggo marandi. ³ Ai hoeari yipurimborih i kumarhind i asu hoeari rani daboandani fondi mam i mannggo ranahambo moani suruhoeimbi fond-ane yahomo marundi. ⁴ Wori rani safambe, rani-poanimbo fisinriyo-randeimbi Godimbo mandife fondi gorinambo nafirundeimbiyo asu hoafi femindi shiefe-rambo bokis rani-kameih i manimbafe. Bokis

ranahambo gor+nambo gabudifoefimb+yo haya asu ranambe gor h+piri yanggoro-ane asu ranambe mana* foaru nindundeimb+yo man+nggo. Aron+ndi n+mi+n+mi horombo andufuri+yoweimb+mayo asu horombo n+moei yimbufihi God ai hoafi fem+ndi s+hefe sürü pap+marand+ ranai bokis ranambe amboani+ menggoro. ⁵ Bokis rani+wami mba-nendeimb+ sünambeah+ndi nendi s+sami yimbu mapaiarifani God+ndi h+imboamupuirandeimb+ ra ahafandi mbusuhmo menggoro. Rani+wami God ai moaruwai hohoanimo ranahambo amboawiyei yahu arandi rani+wami mbanendi ngur+ne hena n+marifani mar+nandi. Nga hapondani ana ng+r+ rani+moatükun+ ranahambo munguna gedühi ham+ndi watapori+mbond+hu ngefi.

⁶ Munguambo moatükun+ ra naf+rundümo kurarundi ana, God+imbo s+hou-rundeimb+ ranai munguambo si aho ra ai ahamundi ratüpur+imbo hohoanimo-yomondühi s+apo weindani pap+mayo ranambe kefoau tüküyafu marundi. ⁷ Nga wor+ safambe pap+ hondü ranambe ana God+imbo sai-randeimb+ bogor+ adükar+ ranai yang+r+yu kefuai tüküfi marand+ mam+imbo yang+r+ munguambo h+mbani maho ra. Refih+ ai moai moani war+ yang+r+ hüfu randi, nga n+n+hond+ hor+ God+imbo s+hefembo s+apo ai moaruwai hohoan+moyu marandambo asu nindou ai moani hohoan+mokoate moaruwai hohoan+moyei mar+hünd+ ranaheimbohünda kameih+ semündü hayamboyu hüfu marandi. ⁸ Munguambo rani ratüpur+ rani+imbo Yifiafi Aboedi ranai yare nafuiramonühi yahoya, weangurühi God+imbo sai-rambo ser wor+ ranai fondarowan+ ana, Sürühoeimb+ Hondü Fond+ sünambe wor+ safambe hombo nafi ra weindah+fe-koatemayo. ⁹ N+mi+nd+h+ndi ra ranane nda. Munguambo rani ratüpur+ ser wor+ ranana s+sami nahurai hapondanambe ranahamboane nafuiayomuni. N+n+hond+ hor+ God+imbohünda raraofe as+hefeyo ana, ng+r+ nindou d+diyei God+imbo hohoan+imbo sei-ar+hünd+ ranahei ngusüfo ranai ndond+hoayondüri. ¹⁰ Nga saimbo moatükun+ ra ses+imbo moatükun+, s+mi+nd+imbo moatükun+, mam+karambo fi popoaifoefembo moatükun+ ranana moani fi-hoeari moanambuhü ranahand+ ratüpur+ hohoanimo yang+r+ane. Nga asu rani+moatükun+ ra süngur+hü ngeian+ God+ndi s+imbor+ hohoanimo tükünd+imboe yahumboani

¹¹ Krai hapondanambe tüküfimboani, nga aiana munguambo aboedi moatükun+ haponda tüküme Feyo ndanahambohünda God+imbo sai-rambo bogor+ adükar+imbofi tüküfimboani. God+imbo saimbo ser wor+ hondü s+apo horombod+id+mayo ranahambo ngasündeandeimb+mayo. Rani ser wor+ ranana nindou ai wor+imbo-rumbo-yomopani. Asu rani+moatükun+ ranai h+fi+n+ nafiyombo-yopani, nga wani. ¹² Krai ai moai meme hor+ asu burmakau hor+ ra semündü haya God+imbo saimbohündambo kefuai hüfu, nga wani. Nga asu aiana ahand+ hor+ rani-randi semündü hayamo God+imbohünda sehefembo N+maruambe Safambe Hondü mam+imbo yang+r+yu kefuai mahüfu s+hefimbo koadürümbo-koadürümbo n+ngombo aboedambofe-mun+imbohünda. ¹³ Nga nindou bi+d+fi+r+ ai God+ndi h+imboahü moaruwai fiayei ana, asu God+imbo s+hou-rundeimb+ bogor+ ranai meme hor+, burmakau anam+ndi hor+, asu burmakau yik+m+ndi weindambo mand+imbi+hünd+ hasüfi rani amboani ahei-wami bubmafoaruna, ana rani+moatükun+ ranambo nindou ahei moaruwai fi ra God+ndi h+imboahü aboedi tüküme hendi. ¹⁴ Nga Krai+ndi hor+ ana rani+moatükun+ hohoanimo ranahambo ngasündeandeimb+ane. Sapo Krai+ndi flambe ana moai moaruwai hohoanimo ra aki+dou-amboani n+maro, nga wani. Asu s+apo Yifiafi koadürümbo-koadürümbo n+maro-wembü ranahand+ ng+n+ndi-namboyo Krai ahand+ fi n+ngombo hohoanimo ra God+imbohünda n+n+hond+ hifokoefe as+hefeyo nou yare hifokoare mas+hendo. Rani+imboane ahand+ hor+ ranai ng+r+ s+hefi fi moanambühi rani yang+r+ popoaind+hendi, nga wani. Nga aiana s+apo s+hefi hohoanimo moaruwai ngusüfoambe popoai-mar+hemuna asu s+ih+ri horombod+di fehefekoate ah+nümb+ hohoanimo moai süngur+hündi. Rani+imbo-an+imbo asu s+ih+ri God yang+r+ nünguweimb+ ahand+ ratüpur+ aboedi rani yang+r+ ratüpur+ndemboyefi.

Krai+ndi hor+ ranai s+imbor+ hoafi fem+ndi s+hefe ranahambo ng+n+maram+ndo

¹⁵ Rani+imbo-hündambo Krai mam+ ranaiyu s+imbor+ hoafi fem+ndi s+hefembo moatükun+ ra d+di+boadore semündü tüküfi weindah+mareand+. Ranan+imbo asu nindou daboe d+bon+yu-ndüreimb+ koadürümbo-koadürümbo yangroweimb+ aboedi moatükun+ ahei ape ai n+mor+imbo segodür+imbo horombo hoafi+mareandüri ra ndahümündimboyei. Ndan+moatükun+ ra yare yahurai tükümb+ Feyo-wamboane. Sapo Sisa ai y+fi+yuhü nindou moaruwai mam+ikari hohoan+momayei ranambeah+ndi aboedambo-mareandüri ai weangurü+h+id+id+ hoafi fem+ndi s+hefe ra yangoro-ambe ramar+hind+imbo-hünda.

¹⁶ Nindou düdi ai süngunambo y+fi+ndamboyahi yahuhaya, asu ahand+ napo ra nindou ngorü ai mb+semündu-wamboane yahuhaya, pepafih+ sürü pare as+hend+ ranana s+apo

* 9:4: Mana ra sesi God ai Israer+hündambo n+mi wof+ fur+koate-reandühi masagadüri ranane.

nini-moatükunimboyo hoafi femindi asihafeyo nahurai-ane. Nindou ranahandi niori ai hoafi femindi sihefe hoafi ra süngure huhü afindandi-mayo napo ra asemüdu ana, nindou bidifiri ai hoafindeihya, nindou ranai yifimayu mbisei. ¹⁷ Nindou ranai ranimoatükunisihendeiimbihündi süngunambo ai yifayu rananimbo ranimoatükunirani mamianihondümo tükündifemboe. Nga asu nindou ranai yare hoafi firamündi shai mbura awi yifikoate yangiri anügu ana, ahandi hoafi femindi sihefe moatükunirani moani yare yangoromboane. ¹⁸ Ranimbo-hündamboyo weangurühididi hoafi femindi sihefe ranai amboani horinambo yangiri-ane ranimoatükunirani ranahambo nginemindimbohünda yaru marundi. ¹⁹ Weangurühi Moses ai munguambo nindou ranaheimbo God ai nindumbo ranimoatükunirani yangiri-animbo süngundihündi yahuhaya ahinümbi hohoanimo hoafi sürü papire masihendi ranahambo waporimbo-marandi. Ranayu asu ai burmakau anamindandambo horimemendambo hori ra semündü himoni fongefi mbura hisip nimi düdü didareimbiyo asu hamburi sipsipindi ninendi bidifiriyoranimoatükuniranimbo ahinümbi Bukimayo raniwami füs-hai-füs-haimarandi nindou munguambo ranahei wami kameih. ²⁰ Ranayu ai hoafiyuhü yahuya, "Hori ndanamboanimbo sapo God ai hoafi firamündi shendühi ranimoatükunirani randihi süngundihündi yahuhaya hoafimendühi ranahambo nginindamindimboe,"

Kisim Bek 24:20

mehu. ²¹ Mami yare ramareandi yahurayü Moses ranai hori ra semündü haya, hoafi femindi sihefe ser wori asu mungu moatükuniranimbo yangorowan Godimbo didibafife-rambo moatükunimayo raniwami kameih füs-hai-füs-haimarandi. ²² Anihond-ane, sapo ahinümbi hohoanimo ranai hoafiyowohü yahoya, "Munguambo moatükunirana horinambo yangiri-animbo popoaindihendan asu asüka aboedindimboe," meho. Asu hori peyohü popoihefe-koate ana, God ai ngiri amboawi mbüsu nindou-yei hohoanimo moaruwai ranahambo.

Kraisindi yifi ana moaruwai hohoanimo awarahoendühane

²³ Hifini rotu ser worindi moatükunirani sisami nahurai-ane, nga anihondü hamindi moatükunisi nambe engoro. Ranimbo-hündambo-animbo munguambo hifinindi moatükunirani horinambo popoihefe ranambo aboedi tükufemboane. Nga sinambeahindi hondü moatükunirani engoro ranai ngasündeandeimbi hori raninambo yangiri aboedi tükümbifeyo-wamboane. ²⁴ Sünambe anihondü hamindi engoro ranahandi sisami nindou ai sürühoeimbi fondi nafiru hinngimarundi ranambe ana moai Kraisi kefuai hu, nga wani. Nga sapo sinambe fondi hondü-mayo ranambeahiyu ai Godindi himboahü sihefimbohündambo kameih tüküfimo ranambeahiyu ai kefuai hüfu anügu. ²⁵ Suda-yomondi Godimbo sairandeimbi bogori adükarirani ana ser wori moani safambe hondü ranambeahiyu ranipoani hori semündü haya moani mamimbo yangiri himbanimamimamirandühi kefuai hüfu marandi. Nga Kraiana ai moai ahandi fi ra Godimbo saimbo afindimbo kefuai hüfu randi, nga wani. ²⁶ Ranimoatükunirani rambare-mbonana, Kraisi ranai tinjirifo afindimbo semündü ra hu-humbo God ai hifi, sünu asu mungu moatükunirani nafirand-ambe amboani tüküfi, nga wani. Nga asu moani ai mamimbo yangiri hamindi munguambo si aho ranahambo kameih tükufemboane ndeara bidifiranambo si ranai tükufembo yangiriyoyambe. Moaruwai hohoanimondi nginindi engoro ra Kraisi ahandihoari Godimbo sihefimbohünda yifiyowohü awarihfembohündamboyo tükümfeyu. ²⁷ Munguambo nindou moani mamimbo-animbo awi yifiyu mburumbo asu süngunambo God ai yibobondeambui. ²⁸ Mami yare yahurayü Kraisi amboani ahandi fi ra Godimbo sihefimbohünda moani mamimbo yangiri nindou afindi ranahaimoaruwai hohoanimo ra raguanambo-fembohünda yifimayu. Asükaiyu ai tükefiyu ra moaruwai hohoanimo ranahambo gogorihafembo yifimboyuponi, nga nindou didiyei ahambo tükümbifiyu sei hehi himboaye hehi ranahaimbo aboedambo-fendürimbo-animbo tükündüfimbui.

10

Krais ai mamimbo yangiri yifimayu

¹ Suda-yeimayo ahinümbi hohoanimo ranana sapo nime-moatükunirani aboedi süngunambo tükufemboayo ranahandi-mayo sisami yifaifi nahurai-ane. Asu nindou ai ahinümbi hohoanimo süngurühi-rühündeimbi munguambo himbani aho ra ahei moaruwai hohoanimo ranahambo-hündambo Godimbo ninihondi hifokoarühi sihehi arihündi. Nga ranai hohoanimo ngiri nindou Ape sowana hei arihündi ranahaimbo munguna aboedambo-ndeandüri. ² Nga ahinümbi hohoanimo süngu nindou-yei moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-reandüra ai aboedi sürühehindeimbi tükümbehi-mbonana, asu ai ngiri moaruwai hohoanimo ranahambo hütüyefi sei hehi hehi

rîhündî. Rambefe-mbonana, asu munġuambo Godîmbo nîñihondî hîfokoeefe hohoanîmo ra rûhîsafî hîñîngîrîhîsî. ³ Nġa asu Godîmbo hîfokoeefe sîhefe hohoanîmo ra munġuambo hîmbanî yarîhî pîyei arîhû hei ahei moaruwai hohoanîmo ranahambo hohoanîmo korîfoefe-ndûrîmbohûnda. ⁴ Nġa burmakau hor-ane asu meme hor-ane ranî-moatûkunî ranai ana awi ngîrî moaruwai hohoanîmo ranahambo raguanambo-ndeandî.

⁵ Ranîmbo-hûnda Kraîs ai ndeara hîfîna kosîmbo yahumbo ai Godîmbo hoafîyundûhî yahuya,

“God, seana sîhambohûnda nîñihondî hîfokoeefe sîhefe moatûkunî ranîmbo ana se moai yîfirîyafî,

nġa se wandî fi-safî ranîrandî refembohûnda yaro masahawandî.

⁶ Seana nîñihondî sîhambohûnda munġuambo mandîfeimb-ane, asu moaruwai hohoanîmo raguanambo-fembohûnda

nġorû-poanî sîhambo sîhefembo moatûkunî ranîmbo ana moai hîhîfî-hîhîfîyafî randî.

⁷ Ranîyahî asu ro yarîhe hoafîyahûhîya, ‘O God, yîñîyahî ro nda.’

Sapo sûrû paru masîhoemo buk ranambe wambohûnda yare hoafîmayo.

Moanî sîhafî hohoanîmoayafî ranî-sûngufembo-hûnda ro ndeara kosamboanahî,” *Buk Song 40:6-8*

mehu. ⁸ Weanġurûhî ai yare hoafîyuhû yahuya, “Seana moai yîfirîyafî randî sîhambohûnda nîñihondî hîfokoeefe sîhefe asu mandîfe arandî moaruwai hohoanîmo raguanambofembo ranîmbo ana,” mehu. Ahîñûmbî hohoanîmo ra yangorowanî ranî-sûngumbo nîñihondî Godîmbo hîfokoeefe sîhefe hohoanîmo ra yarîhî arîhündî yahu Kraîs ai hoafîmayo. ⁹ Asûkai ai yare hoafîyuhû yahuya, “O God, yîñîyahî ro nda. Ro sapo se hohoanîmoayafî sûngu yangîrî sûngufîhî refemboanahî ndanîmboahî,” mehu. God ai munġuambo wamîndafî Godîmbo sai-rambo moatûkunî ra ġîġîranambo-reandûhani, asu Kraîsîndî fi Godîmbo saimbo moatûkunî ranahandî fondîhû sîmborî kîkafoareandî.

¹⁰ Sapo Sîsas Kraîs ai God ro hohoanîmoayahî sûngu yangîrî rambîreandamboane mehu ranî-sûngure hays asu ai moanî ahandî fi ra mamîmbo yangîrî munguambo ai aho ranîmbo kameihî Godîmbo masîhendo. Rananîmbo asu sîhîrî moaruwai hohoanîmo ranambeahîndî aboedî sûrûhehundeimbî anîmboefî.

¹¹ Suda-yomondî Godîmbo sai-randeimbî bogorî mamamî ranai ahandî Godîmbo nîñihondî mandîfe sîhefembo ratûpurî ra munguambo si ratûpurîyuhû moanî mamî ranî-moatûkunî ratûpurî yangîrîyû raro ra hu marandî. Nġa asu ranî-moatûkunî ratûpurî ranai ana awi ngîrî moaruwai hohoanîmo ranahambo raguanambo-ndeandî.

¹² Nġa asu Kraîs-ana moanî ai mamîmbo yangîrîyû yîfîyuhû ahandî fi ra Godîmbo masîhendo munġuambo si moaruwai hohoanîmo ra raguanambofembo-hûnda. Ranani asu ai haponda Godîndî warî hondû waranî amaru. ¹³ Ranîhû ai Godîmboya, ai wandî hîrûtûmbî nîndou ra wandî yîrîmbo hoarehî hîñîngîmbîreandî yahuhaya hîfanda amaru. ¹⁴ Ai moanî mamîmbo yangîrî yîfîyuhû Godîmbo fi ahandî ra sîhendûhî asu ranîmbo ai nîndou ranahaimbo moaruwai hohoanîmo ranambeahîndî sûrûhendûrî hîñîngî-mareandûra ai koadûrûmbo-koadûrûmbo ndorîhehî anîmboefî.

¹⁵ Yîfiafî Aboedî ranai-amboanî ranahambo anîhond-ane meho. Nġa ai Baïbor-ambeahî weanġurûhî hoafîyowohû yahuya,

¹⁶ “Haponda awi sûngunambo-anîmbo Israer nîndou-babîdîmbo,

ndanî hoafî femîndî sîhefe ndandîhe ndahuray-anîmbo randîheamboyahî,” Adûkarî ra mehu.

“Ro wandî-mayo hohoanîmo ahei hohoanîmoambe hîñîngîndîheandûhî

asu ahei ngusûfîhî sûrû papîndîhî hîñîngî-ndîheamboyahî,”

Jeremaia 31:33

mehu. ¹⁷ Ranîyû ai nîñîjofî hoafîyuhû yahuya,

“Ro ahei moaruwai hohoanîmomayei-ane

asu moaruwai hamîndî moatûkunî hondû yarîhî arîhündî

ranahambo amboawiyei mbîsahî ngîrî gedambo hohoanîmondahî,” *Jeremaia 31:34*

mehu. ¹⁸ Asu munġo ranî-moatûkunî hohoanîmo ranahambo amboawiyei ehu ana, asu moaruwai hohoanîmo raguanambofembo Godîmbo nîñihondî hîfokoeefe sîhefe hohoanîmo ranai ngîrî asûkaindo tûkündîfe ndandî.

¹⁹ Nġa ranîmbo-hûndambo-anîmbo wandafî mamî, awi Godîmbo sîhefe bogorî adûkarî ai moanî Sûrûhoeimbî Hondû Fondî ranambe kefuai hu arandî nou sîhîrî amboanî moanî hîmbokoate God nîmaruambe Sîsasîndî horî sûngumbo keboehu ngemboyefî.

²⁰ Sîhîrî ranambe keboehu ngemboyefî sîmborî nafî ranî-sûngu. Sîsas yîfîyuhûyû ai hoearî Godîndî nafîtambehû mapenînggo ranî mbusûmo nafî hîfombo yangîrî nîngoweimbî nafî ra sîbûdîmarîhendî. ²¹ Ranîmboane hapondanî ana sîhîrî Godîmbo

Sai-randeimbí Bogorí Adúkarí Godíndí worí súnambe ranambeahíndí nindou hífanda-randeimbí bogorí anúngu. Ranai Sisas-ani. ²² Sapo aiyu ahandí horína síhefímbo moaruwai hohoanímbo síhefí ngusúfoambe ranahambo síhírí hütí-aneftí yaríhu aríhündí sefí-ríhundeimbí amaro ra popoai-maríthemuní. Asu sürühoeyoweimbí hoenambo amboaní kameihí síhefí fi hundürümaramuní. Ranímbo-hündambo-anímbo síhefí ngusúfoambe moaruwai tíkai hohoanímbo amaro ra raguambondíhu mbundíhu asu síhírí moaní aníhondümbofe hohoanímbo rani yangírí ndahumúndefí hohu God sowana akímí sühündahu ngefímboane. ²³ God ai aboedí moatükuní süngunambo síhefímbo saimunímboayú ranahambo horombo hoafímareandí. Ranímbo síhírí hoafíyefí aríhündí ranahambo awi ngíníndí nímboefímbo hímbondefímboane. Awi ahambo síhírí randeambuí mbísefí aníhondümbo-ndíhumboane sapo God ai hoafíyumbühündí ai randeambuímbo-hündambo wambo. ²⁴ Awi síhírí mamamí wandafí mamí ranaheimbo hohoanímbo-ndefímboane. Asu nindou ai símborí fehefe asu ngusúfo pefe hohoanímbo ra aheí hohoanímboame botíndíhumboane. ²⁵ Awi síhírí ana wandafí mamí-babídí mamühí fandífe hohoanímbo ra refe híngífepoaní rühí sapo nindou amurí bídífrí raweahí aríhündí nou, nga waní. Nga se hoeiríhímboaneí bídífraní sí ra ndeara akímáne. Nga ranímbo-hündambo-anímbo asu síhírí nindou bodímondí ranahei ngusúfoambe hohoanímbo ngínemíndí-ndürímböhünda tíjírífondefí ngefímboane.

Godíndí Nímorí ranahambo daboandanambo-fipoaní

²⁶ Asu síhírí Kraisíndí-mayo aníhondü hoafí ra fífríhu mburíhu, moaní síhefí hohoanímboanímbo yangírí hefühínda, ranínambo moaruwai hohoanímbo rani-süngu peahu ahefí ana, moai ngorú-poanímbo hífokoeefe Godímbo síhefeyoaní asu ranambo hohoanímbo ra raguambobefombo yangoromuní, nga waní. ²⁷ Nga sapo Godíndí yíbobofemunímbo sí tükündífeyowohü nindou Godíndí hürütímbo ranaheimbo ngíníndí hamíndí hai ranambo tíkíríndandürímboe ranahambo yíhímboyefühí hímboyefí raní yangírí-ane engoro. ²⁸ Nindou düdi ai ahínümbí hohoanímbo Moses masendí ra hímboríyowohü süngufekoate-ayú ana, nindou yímbuyafaní asu ngímíyomo ai raní-moatükuní ra ai ramarekandí sei hoafíyeianí moaní amboawi yaho-koate hífokoaríhi maríhündí. ²⁹ Asu nindou düdi ai Godíndí Nímorímbo daboandí híhírarírí ana, se ranahambo nünguríhi hohoanímbo-yehíyeia? Nindou ranai ana awí afíndí tíjírífo saf-anímbo ndemündímbo. Kraisíndí-mayo horí ranambo Godíndí hoafí femíndí síhefe ranahambo ndomaríhendí. Horí mamí ranamboyo nindou ranahambo hohoanímboame süríherí híngímarer-anesí. Nga asu nindou ranai hoafí femíndí síhefe horí-mayo ranahamboya, raní-moatükuní ana moan-ane, nga ndoríhoeimbí moatükuní hamíndíyoponí yahumbú nindou-ani. Ranai asu ai Yífiatí moaní hípombore-randeimbí ranahambo moaruwai-moaruwai-mboareandí. ³⁰ Sapo síhírí fífríhündí Adúkarí ai yare hoafíyuhü yahuya, “Nindou moaruwai hohoanímoyeianí raní-süngumbo símborí tíjírífo sai ana, wandí ratúpúr-ane.

Ro símborí tíjírífo ndeheamboyahí,”

Io 32:35

mehu. Asúkaiyú ai níjofí ngorú hoafíyuhü yahuya,

“Adúkarí ai ahandíhoar-anímbo ahandí nendí ra yíbobondearúmbuí,”

Io 32:36

mehu. ³¹ Yangírí koadürúmbo nüngumbü God ai nindou kíkíhemíndímbo ra yíhímbombü moatükun-ane.

Aníhondümbofe hohoanímbo ra ngíníndí kíkíhíndí-humíndefí-mboane

³² Sapo raní-moatükuní síheimbo-so horombombo tüküme Feyondürí ranahambo se hohoanímbondeí! Godíndí-mayo sí aboedí síheimbo boakífoa-reandürambe raní mbusúmo maho ra sapo se tíjírífo afíndí tüküme Feyondürí awí tíjírífo ranambe hütí-hütímayeí heiane. ³³ Se raní-símboaní nímboeí-ambé ana ngoambo nindou bídífrí ai síheimbo nindou hímbóahü moaruwai-moaruwaímbo-ríhíndürühí tíjírífombü hohoanímbo masahündürí. Asu se ngoambo nindou ai tíjírífo asahúmündí raní-babídímbo-yahíndühí se aheí mbusúmo nímboeimbo ai tíjírífoayeí ra faríhehí-ndürühaneí. ³⁴ Raníyeí asu se nindou karabusambe nímboeimbo tíjírífoayeí nou se-amboaní ai-babídímbo tíjírífoymayeí. Asu nindou bídífrí ai síheí napo ra ngoambo fufurühümündí hündüraní asu se ranímbo híhífrí-híhífyehí aheimboya, ‘I ambíríhündí ana,’ sei hehí warí hürühümündí-aní ai sahúmündí maríhündí. Se raní-moatükuní ranahambo ramaríhíndí ra, sapo síheí aboedí moatükuní hondü koadürúmbo-koadürúmbo yangoromboayo ra fífríhi hehímbo-wambo.

³⁵ Ranímbo-hündambo awí se síheí ngíníndí hamíndí aníhondümbofe ho moatükuní-mayo ra warí-hündíhümündímboyeí, nga yowaní. Nga nímboeí raní-moatükuní ranahambo takín-anímbo God ai aboedí adúkarí moatükuní ro ndeheamboyahí mehu ra ai ndembuí. ³⁶ Ranímbo-hündambo-anímbo God ai níne-moatükuní saímbo horombo

hoafimareandi ra semindimbohünda awi se moani sapo God ai nine hohoanimo hohoanimoayü rani-süngu yangiri himboarinambo hıbadihumbo ratüpurındeı. ³⁷ Sapo Baıborambe God ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Awi gedamboyo-poani, nga nındou sapo tüküfembo-mayu ranai tükündıfımbui.

Ai ngiri gedambo hıhinıngındeandı.

³⁸ Ro hohoanimoayahi rani-süngu yangiri rarıhındeımbı nındou wandı, awi ai wambo anıhındümborı-hındürühi mbınımbıoeı-amboane.

Nga asu nındou düdı bıdıfırı ai wambo anıhındümbıfe ranahambo sısırefıyü ana, asu ro ngiri nındou ranahambo wudındıhını,”

Habakuk 2:3-4

mehu.

³⁹ Nga asu sıhırı ana Godımbı anıhındümbıfe hohoanımo ranahambo sısıriyahındühi awarıhehındımbı nındou-yefıpoanı, nga wanı. Nga awi sıhırı ana Godımbı anıhındümbıfe hıfıhı abıedambo-yahındımbı nındou-ane fı.

11

Anıhındümbıfe hohoanımo nımındı hoaf-ane

¹ Sapo anıhındümbıfe hohoanımo ranana nını-moatükunımbıyo hımbıoyefı ra tükündıfemboe ranahambo sıhırı dıdıboadorıhu fıfırıhındı. Ranı-moatükunı ranana sıhırı ngiri sıhe fı himboarinambo hoeındıhındı, nga moanı hohoanımonambo yangır-anımbı ranı-moatükunı ra anıhındü mbeıngıri mbısemboyefı. Hohoanımo ra anıhındümbıfe hohoanımo-ane. ² Horombo amıao aheı anıhındümbıfe hohoanımo ranımbı-hındambo God ai aheımbıyo, nındou abıedı mbımund-aneı mehındüri. ³ Sıhe fı anıhındüfe hohoanımo-mbohındambo fıfırıhımbıoyefı sapo God ai hoafıyuhü ahandı hoafınambo sünu hı fı ra nafımarandı ranahambo. Nga ranı-moatükunı ra nafımaranda hımbıoarınambo hoeıarıhındı ai moanı hoeıfıkoate moatükunımbıyo randı ramareandı.

Aber, Enok asu Noa ai Godımbı anıhındümbı-marıwırı

⁴ Aber ahandı anıhındümbıfe hohoanımo-mbohındambo ai Godımbıhındı nınıhındı hıfıkoare mamandıandı. Ai ramareandı ra Ken ai ramareandı ranahambo ngasünde haya Godındı hımbıoahü moanı abıedı hamındıyo. Asu ahandı anıhındümbıfe hohoanımo-mbohındambo God ai ahamboya, aıana nındou moanı mbımundı hamınd-anı mehu hoafı ra Aber ahambo mahı. Ranıyo asu God ai nıne-moatükunı Aber ai ahambo masagado ra hıhıfı-hıhıfıyo marandı. Aber ai yıfımayısı, nga awı ahandı anıhındümbıfe hohoanımo ranı-süngımbı hoafı yare hoafıyo ara ho.

⁵ Enok ahandı anıhındümbıfe hohoanımo-mbohındı God ai ahambo nımoamo maserümundıwa asu ai yıfıkoate gedühi manıngu. God ai maserümundı-wambo asu nındou dıdı moai ahambo hoeırırı. God ai Enok ahambo semündü hafıkoate-yuambe ranı-sımbıoanı ahambo hoafıyuhüya, ‘Ro hohoanımoayahi ranı-süngu yangırı süngımarı hu,’ mehındo. ⁶ Nga nındou Godımbı anıhındümbıfe-koate-ayü ana, asu ahambo God ai ngiri sıaındıfıyü. Nga nındou düdı ai Godındı fıkmı sühıfembo hohoanımoayü ana, God ai anıngu ranahambo anıhındümbı-mbıreand-amboane. Sapo God ai nındou düdı ahambo hıti-hıtıyuhü kıkıorırı ranahambo takını segodombı ranahambo kameıhi anıhındümbı-mbıreand-amboane.

⁷ Noa ahandı anıhındümbıfe hohoanımo-mbohındı God ai nıne-moatükunı süngına refıyowanı tüküfemboayo ra Noa ai hoeıfıkoate-yuambe ranahambo ahını hoafırırıhıya ranı-moatükunı tükündıfemboe mehu. Ranıyo ai Godındı hoafı ra hımbıorıyo mbıra, moanı ai hoafımayü süngu sıp afındı ra nafımarandı ai ahandı abıorüdı-babıdı ranambe kefoehı nımareımbı abıedamehındı-mayo ra. Ranıyo asu ahandı anıhındümbıfe hohoanımo-mbohındı God ai ahamboya seana nındou mbımund-anafı mehındo. Ranı-süngu nındou mıngıambo ahambo anıhındümbı-orıhorı ranahambo refemboayü nou. Ranımbı-hındamboyo asu Noa ai mıngıambo nındou ndanı hıfıhındı ranaheımbı nındou moarıwı-aneı yaho nafıyıombı nou ramareandı.

Abrahamındı hoaf-ane

⁸ Abraham ahandı anıhındümbıfe hohoanımo-mbohındı God ai ahambo hıdıborı nafını hı fı ngıorı segodımbı koehefımbı mehu ra hımbıorımayü. Ai ahandı hı fı hındü hınıngıre haya moanı fıfırıfıkoate nahana fımbıyahı nda ahahı yahıhaya sırımbırowohü mahı. ⁹ Ahandı anıhındümbıfe hohoanımo-mbohındı God ai ahambo hı fı ngıorı ndahandımbıyahı yahu horombo hoafımayü ranı hıfıambe hıdıbo-hıdıborıhoeı manıngu. Ranıyo ai hı fı ranıhü ser worambe manıngu sapo Aısak

ahandî nîmori, asu Sekob Aisakîndî nîmori marîne mamî ranî hîfî God ai sînguna dagapîranî nîngomboayafanî nou. Nga ahafanîmbo amboanî God ai ranî-moatükunî segopîrîmbohûnda horombo hoafîmareapîrî. ¹⁰ Abraham ai ser worambe manûngu, nga hoafî adükarî koadürümbo-koadürümbo nîngoweimbî God ai ahandîhoarî nafîmbo hohoanîmoyu mbura nafîmarandî ra hoeifemboyu hîmbomoyu hu.

¹¹ Sara Abrahamîndî nîmorehî ahandî anîhondümbofe hohoanîmo-mbohûnda ai ahandîhoarî amboanî purüsî nîmori-koate nînggo ho-hombo boagîrî-mayoyosî, nga asu God ai ahambo ngînîndî masagado nîmori wakemîndîmbo. Ranîyo asu Sara ai yare hohoanîmoyowohüya, God ai nîmori wakîndandîmboyaifî yahu horombo hoafîmayu ra ai anîhondümboyu hoafîmayu, nga ai ranî-sîngundeambui, yahoya hohoanîmomayo. ¹² Ranîyo asu Abraham ai ndeara boagîrîyuhü yîfîmbo yangîrîmayusî, nga asu ai afîndî nîmori burayo ranahai amoaomayu. Nîmori nîndou mamî yangîrî ranahandambo-hündî burayo ra moanî afîndî tüküfeihîyo sapa mupui sünambe engorü asu gudîkîrî tapuiyowa kîkîfekoate engorü yahurai tüküme Feyo, God ai ahambo horombo hoafîmeindo nou.

¹³ Nîndou mungu ranai Godîmbo anîhondümbo-rîhorî heimbo sînguna yîfîmayei. Ai ndanî hîfîhü nîmboei-ambe awi moai sapa God ai aheimbo aboedî moatükunî segodürîmbo horombo hoafîmayu ra sahümündî, nga wanî. Nga moanî ai angunî nîmboeimbo hîmboarî-nambo yangîrî hoeirîhindühî hîhîfî-hîhîfîmayei. Ranîyei ai weindahî yarîhi hoafîyeihî seiya, 'Ro ndanî hîfîhü nîmboefanî ro ngorü hîfîhündî hîdîborî nîndou nou-aneifî, moanî bodîfombo ndanî hîfîhü anîmboefî,' masei. ¹⁴ Nîndou ai yarîhi yahurai hoafîyei ana, sîhîrî randîhu hohoanîmo-ndefîhüya, aiana ahei hîfî hondü aboedî hamîndî ranî hoeifembo seimboanei yarîhi yahurai hoafîyei mbîsefîmboane. ¹⁵ Nîndou ranai ahei hîfîhü weangurühî nîmboei mburîhü ra hînîngîrîhi hehi ngoründühî nîmboembo weangurühîdîdî hîfî ranahambo hohoanîmo pambarîhi-mbonana, awi ai koadürana hîhîrîyahî he. ¹⁶ Wanî, nga ai sapa hîfî sünambe engoro hîfî ndanîhü ngasündareandî ranî hîfînamboyei hombo sei-hehi hohoanîmomayei. Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu Godîmbo ai sîhefî God-ani seimbo ra God ai ngîrî aheimbo amoaonîngî-ndundürî sapa hîfî ranîfîhî aheimbo ngoaifî adükarî nafîra hînîngî-mareandambo wambo.

¹⁷ Abraham ahandî anîhondümbofe hohoanîmo-mbohûnda God ai ahambo yarî hoeimarîrî ranambo asu ai ahandî nîmori Aisak ra Godîmbohûnda hîfîkoeifî sîhefîmbo hohoanîmomayu. Abraham ranahamboyu God ai nînî-moatükunîmboyu ahambo re-fimboayu ranahambo horombo hoafîmarîra fîfîrîmareandî. Nga asu Abraham ai ahandî nîmori mamî hamîndîmayu ranahambo Godîmbohûnda hîfîkoeifî sîhefîmbo hohoanîmomayu. ¹⁸ Sapa God ai Abrahamîmbo Aisak ranahamboyu horombo hoafîrîrühî yahuya "Aisak ranahandambo-hünd-anîmbo sîhafî amoaomamî afîndî ra yagodîmboe sa horombo hoafîmarîheanîni," mehuoyosî, nga asu ai ahandî nîmori-mbo hîfîkoeifîmbo hohoanîmomayu. ¹⁹ Abraham ai yare hohoanîmo-yuhüya, Aisak ai yîfîyü ana, God ai yîfîhündî botîndîrîmbui yahuhaya hohoanîmomayu. Nga moanî hoafîmbo randîhu hoafîndefîhüya, Abraham ai ahandî nîmori yîfîhündî nou hîhîri maserümündu mbîsefîmboane.

Aisak, Sekop asu Sosepî-yomondî hoaf-ane

²⁰ Aisak ahandî anîhondümbofe hohoanîmo-mbohûnda ai ahandî nîmori yimbu Sekop Isombo aboedî didîboado-mareapîrî. Ai hoafî ranînambo nînî-moatükunîyo ahafanîmbo sînguna tüküfemboayo ranahambo hoafîmayupîrî. ²¹ Sekop ahandî anîhondümbofe hohoanîmo-mbohûnda ai ndeara yîfîmbo yangîrî-yuambe Sosepîndî nîmori yimbu ranahafanîmbo aboedî-aboedîmareapîrî. Ai ahandî nîmî-nîmî wafu ranîwamî kîkîhamündü amofîhü Godîmbo seana Adükarî aboedî hamînd-anafî yahuhaya hîhîfîmarîrî. ²² Sosep ahandî anîhondümbofe hohoanîmo-mbohûnda asu ai ndeara yîfîmbo yangîrî-yuambe hoafîyuhüya, sîngunambo Israer ai Isip hîfî hînîngîndîhi hehi ngorü hîfîna ngeimboyei mehu. Asu ai yîfîndua ahandî hamîndî ranahambo nîngundîhi-nîngundîhi-mandîhündî yahuhaya hoafîmayundürî.

Mosesîndî hoaf-ane

²³ Mosesîndî hond-afîndî ahafe anîhondümbofe hohoanîmo-mbohûnda ai ahafe nîmori Moses ra wakîrîndîfe mburîna aboedî hamîndîmayu ranîmboane asu nîndou adükarî bogorî Isip hîfî hîfîndarandî ranahandî ahî-nûmbî hohoanîmo ranahambo yîhîmbokoate ngîmî amoaom weindahîfîkoate sowarîndîfe manîmbafe. Sapa nîndou adükarî bogorîndî ahî-nûmbî ranane nda: Suda-yafe nîndowenîhî nîmori mungu hîfîkoeambîrîhind-amboane. ²⁴ Moses ahandî anîhondümbofe hohoanîmo-mbohûnda ai adükarîyu mbura se wambo ana Isip-yafe nîndou adükarî bogorîndî nîmori Ferondî

n+mor-ani mb+isahü-ndi+r+mboyei yahuhaya hohoan+momayu. ²⁵ Moses ai sapo God+ndi nendambo ngorü nindou ai moaruwai-moaruwaimbo-mar+hindüra af+ndi t+ñ+r+foayei rani-bab+id+ambo yahurai refemboyu hohoan+momayu. Nga asu ai moai bod+fombo moaruwai hohoan+mo süngu h+h+f+h+h+f+imbo hohoan+moyu. ²⁶ Kraiss ranahambohünda Moses+ambo amoan+ngümb+ hoaf+ hoaf+yahüdowan+ ai munguambo kaki, hoeari, ng+n+nd+ moatükun+ napo Isip h+f+hü ngoro ranahambo ngasündeamboayo yahuhaya hohoan+momayu. Rani+y ai süngunambo God ai ahambo t+ñ+r+fomayu rani tak+n+ aboed+ moatükun+ segod+ambo-mayu ran+ambo h+imboapomayu. ²⁷ Moses ahand+ an+hondümb+ hohoan+mo-mbohünda asu ai Isip h+f+ h+n+ng+ire haya Isip+hünd+ nindou bogor+nd+ ng+n+nd+ ranahambo y+h+mbokoate mahu. Nindou God+ambo hoeifikoate-mayu ra Moses ai hohoan+monambo yang+r+ hoeimarir+ ran+mboyu ng+n+nd+ yang+r+ manüngu hu. ²⁸ Ahand+ an+hondümb+ hohoan+mo-mbohünda nindou aheimbo Pasofa si ra bot+mareand+. Si ran+f+h+ sipsip h+fokoaru mburümb+ yipuri+f+h+ hor+ kükihoemonda, God ai sünambeah+nd+ nend+ amongo n+mor+ h+fokoe-fembohünda koamar+herü ranai Israer nindou ranahei fik+m+ ak+m+ hokoate-mbiyuwa yahuhaya se rani-moatükun+ ra yaru mehupur+.

Israer af+nd+ ai God+ambo an+hondümb+mar+hor+

²⁹ Israer nindou ahei an+hondümb+ hohoan+mo-mbohünda ai Hamburi S+ri+wara bamar+hehind+ moan+ h+f+ yang+r+ süngu nou. Isip+hünd+ nindou ai rand+hu bad+hehu yahomo houbmo raweafundane, hoe ranai koadürü-koadüreandü+ t+ñ+por+iko-mareapura y+f+saf+memo. ³⁰ Israer+hünd+ ahei an+hondümb+ hohoan+mo-mbohünda God+nd+ ng+n+nd+nambo Seriko ngoaf+yafe gin+r+ ra tiboai p+nd+imboe sei hehi gin+r+ ranahambo 7 ambe-ram+ndeimb+ambo wak+yei wak+mar+hinda tütfoai p+mayo. ³¹ Rahap n+moreh+ nindowen+h+ b+rab+r+yo-randeimb+ ahand+ an+hondümb+ hohoan+mo-mbohünda ai Israer+hünd+ nindou yimbu ngoaf+ kosem+nd+mbohünda samongor+imbo tüküme+f+neanda aboed+ h+h+f+h+h+f+ina wor+n+mareap+r+. Ran+ambo-hündamboyo ahambo moai h+fokoarund+ nindou God+ambo an+hondü-mbofekoate-yeimb+ h+fokoakomafoarundü+ ranambe.

God+ambo an+hondümb+r+ihoreimb+ ranaheimbo t+ñ+r+ifo tüküme+feyondü+

³² Awi ro n+n+ hoaf+ ngorü s+heimbo hoaf+mandah+ ngaha? Si moai gedü+ n+ngo ro Gideon, Barak, Samson, Septa, Defit asu nindou mungu God+nd+ hoaf+ hoaf+yomo-rundeimb+memo ranahamumbo hoaf+yombo, nga wan+. ³³ Nindou ranai ahamund+ an+hondümb+ hohoan+mo-mbohünda nd+fo nindou-bab+id+ambo yifari-yomombo asu ai hamar+hoemo. B+d+f+r+ ai mbumund+ hohoan+monambo yang+r+ nindumbo hifand+marapur+ asu ai n+n+moatükun+mboyu God ai saimbo horombo hoaf+mareapur+ ra masowandümo. Ran+yomo b+d+f+r+ ai adükar+ n+mambeah+ n+n+hond+ ahand+ ndür+ raion ranahand+ yafambe tap+ru k+kih+marüdümo. ³⁴ B+d+f+r+ ai y+h+ambo sis+reandeimb+ hai ng+n+nd+ham+nd+ ahamund+ hürütümb+ püpimaranda mahoro ra d+kiru mamandund+ asu b+d+f+r+ aboedambomefund+ ranambeah+nd+ ahamumbo pisaonambo h+fokoe+epur+imbo mehomo. Nindou ran+memo ai ham+nd+ kem+nd+koate-memos+, nga asu süngunambo ai ham+nd+ ng+n+marüdümo. Ai yifarambe moan+ t+taboar+hoemondü+yomo asu ai nd+fo nindou-yomond+ har+nd+fo nend+ ranahamumbo wamafandüpur+. ³⁵ N+moreh+ b+d+f+r+ ahei an+hondümb+ hohoan+mo-mbohünda ahei fik+m+nd+ y+f+yomondeimb+ yang+r+yafu marunda sahüpur+mündi mar+hünd+. B+d+f+r+ ai karabusambe God+ambo daboadanambo-ar+hor+ ana, aboeda ngeimboyei, nga ai moei masei ran+amboanei asu nindou ngorü ai ahei fi moaruwaimbo-mar+hindüra asu y+f+mayei. Nindou ranai aboedambofe yiboarukombo süngunambo y+f+yei mbur+hü y+f+hünd+ bot+yahi yang+r+ aboed+ n+ngombo-mayo ra hohoan+moyei+h+ aboedambobfombo yiboarukomayei. ³⁶ Asu b+d+f+rambo hoaf+nambo moaruwai-moaruwaimborundü+ asu bubumarundü+ asu b+d+f+rambo sen+nambo hüputüpu-r+thoundü+ karabus-ambe h+n+ng+marundü+. ³⁷ B+d+f+rambo n+moeinambo püt+yomondü+h+ bubumarundüra y+f+mayei. B+d+f+r+imbo sonambo yimbu k+k+rundü+ s+houndü+ asu b+d+f+rambo pisaonambo h+fokoarundü+ s+houndü+ marundü+. B+d+f+r+ ai aheimbo moaruwai-moaruwaimbo-r+hindür+h+ t+ñ+r+ifo masahündüra moan+ napo-koate sipsip hoear+, meme hoear+ ran+ yang+r+ güdühi sahümündi hehi hahabodei wak+mar+hünd+. ³⁸ Sapo ai nindou aboed+ ham+nd+yei, nga asu nindou h+f+ ran+hündambo ai aboed+ ham+nd+yeipoan+! Nindou ranai n+m+ woh+ fur+koate-yowohü, h+f+ wafuan+ h+h+r+yei wak+r+hindü+h+, n+moei amb+sambe h+f+ amb+sambe ranambe n+mboei mar+hünd+. ³⁹ Sapo nindou munguambo ranai God+ambo an+hondümb+mar+hor+ ran+ambo-wambo God ai nindou aboed+anei mehu, nga asu ai God n+n+ moatükun+mboyu segondü+imboane yahu horombo hoaf+mareand+ ra awi moai sahümündi. ⁴⁰ God

ai süngumbo sihefiḡmbo muḡḡu semunimboayu aboedi moatükuni hondü ra ndore sihai hayambo wamboyu asu nindou ranai boatei semindikoate-maye. God ahandi hohoanimo ana yahurai-ane, sihefiḡmbo muḡḡu ramareamuna aboedi simoḡgori-humḡndefimboaneḡ.

12

Awi sihiri Sisasimbo yangiri himboari pandihurühi anihondümbö-ndihurimboane

¹ Nga asu awi sihiri nüḡḡumandahua? Sihefombo ana nindou afindi ranai wakirihimunühi nḡne-moatükuni anihondümböfe ramarihindi raninambo sihefiḡmbo anihondümböfe hohoanimo nafuimarihümuni. Ranimbo-hündambo-animbo awi sihiri sihefiḡhoari nḡne-moatükuni sihefiḡmbo nafi ḡurareamuni ranane, moaruwai hohoanimo ḡḡinḡndi hamḡndi kikihi safaramḡndimuni ranane ra yihirḡndihu hohu, ḡḡusüfo ḡḡinḡndi foandü hohu, sihefiḡmbo hombo God ai nafi hinḡḡimareamuni rasüḡḡu ḡḡefimboane. ² Awi sihiri Sisasimbo yangiri-animbo himboari pandihuri ḡḡefimboane. Ai sihefi anihondümböfe hohoanimo nḡmḡndihani asu ai sihefi anihondümböfe hohoanimo rasüḡḡunambo nafiḡndamüḡndi hinḡḡiḡndeamunümbui. Ai nḡne-moatükuni tiḡiriḡfo ahambo sowahi tüküḡefendo ranahambo awi ro nḡmḡ keimbḡ karihendeimbḡfihi yifimboanahi, ḡḡa i ambe ranimbo-moatükuni ra hinḡḡiḡndiḡheya yahu, ḡḡa wanḡ. Nga hihiḡfi-hihiḡfi afḡndi ai süḡḡunambo semindimboayu ranahambo hohoanimoyuhü ai amoanḡḡümbi moatükunimbo moan-ane yahuhü ḡḡinḡndi yare manüḡḡu. Ranani asu ai haponda God muḡḡu hiḡfanda-randeimbḡ ahandi nḡmarḡfondi ahandi warḡ hondü waranḡ amaru.

God ai sihefiḡmbo tiḡiriḡfo asemuni ranana sihefiḡmbo didiboado-femunimboani

³ Awi se Sisasimbo randihi hohoanimo-ndahüḡndö, sapo nindou moaruwai hohoanimoyeimbḡ ranai yiḡboaruko-rihorühi moaruwaimbo-moaruwaimbo-marihora moan-ane yahuhaya ḡḡinḡndi manüḡḡu. Ranimbo-hündambo-animbo asu se-amboanḡ yahurai nḡmboei, ḡḡa se ranimbo-moatükuni siheimbo tüküḡndiḡfeyoanḡ ḡḡusüfoambe garibḡndahindühi rühi randihi hinḡḡiḡndihimboyei. ⁴ Se moaruwai hohoanimo ranahambo raguanaḡmbo-fembo sei hehi rani-babiḡmbo hüti-hütiyeihaneisi, ḡḡa awi moai moaruwai hohoanimombo yifariḡyeihḡ sihei horḡ ai piyo, Sisasḡndi horḡ ramefeyo nou. ⁵ Awi siheimbo God ai ahandi nḡmorḡ nou ḡḡusüfoambe kikiḡimḡfoeimbḡ hoafi wataporimbo-marandüri ra se miḡtaniri-hümündiai? Sapo Ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Wandi nḡmorḡ, Adükari ai siheimboya ai didiboadondihi hohoanimo-mbeyeia mbüsü haya ḡḡorü süḡḡunde randearanḡ
se ahambo himborḡ yangiri himborḡndahüḡndö.
Asu ai siheimbo didiboadi-fembohüḡnda nḡnimboyo se tiḡiriḡfo dagadüranḡ,
ḡḡusüfo nḡmbḡndeimboyei.

⁶ Sapo Adükari ai nindou mamḡ ḡḡusüfo parareandḡ ana,
didiboadore arandḡ.

Asu nindou mamḡ asemüḡndu ana,

ahambo wandi nḡmorani yahuhü aboedambohüḡnda pakarḡherü arandḡ,” *Sindaun*
3:11-12

mehu.

⁷ Siheimbo didiboadoḡfe-ndüriḡmbohüḡnda God ai pakari-heḡendüriḡmbo mbüsüwanḡ ahandi nḡmorḡ nou, se moanḡ ḡḡinḡndi nḡmboei. Ranahandambo hüḡndi se tiḡiriḡfo asahümüḡndi ana, ranimbo-moatükuni ra God ai ahandi nḡmorimbo-re-andüriḡ haya rare-andüriḡhani. Hiḡfi ndanḡhündambo boagiri ai nḡmorimbo didiboado-fimbohüḡnda moai pakarḡherü randiyo? ⁸ Nḡneafi nḡmorḡ sihambo Ape ai ahandi nḡmorimbo noureanḡni pakarḡhefenḡni-koateayu ana, awi se boagireimbḡ nḡmorḡ hondiyafi-poanḡ, ḡḡa se boagiri-koate nafiḡndi nḡmor-anafi. ⁹ Sapo sihefi ape hiḡfi ndanḡhündambo-memo ai sihiri mamḡkarḡ hohoanimoyefanḡ pakarḡhoumunanḡ ana, I aboed-anesḡ, ḡḡa ambiriḡmunḡ seḡuhanefi. Ranḡ süḡḡumbo-animbo süḡnambeahḡndi Ape ranahandḡ hoarehiḡ safḡndefühi ahandḡ hoafi süḡḡundihumboane, ḡḡa rananimbo yangiri nḡboademböyefi. ¹⁰ Hiḡfi ndanḡhündambo ape sihefi ranai ana moanḡ ahamüḡndi hohoanimo süḡḡumbo yinihoar-amboanemo pakarḡhoumunḡ. Nga God aiana sihefiḡmbo farihembo ai ro süriḡhehe-ndeimbayahi yahurai tüküḡbeahḡnd-amboane yahuhayamboani rawareamuni. ¹¹ Ape ai pakarḡhemunḡ sihefiḡmbo aboedambo-hündambo ranisimboanḡ ana sihiri ḡḡusüfo nḡmbiyefühi ḡḡiri hihiḡfi-hihiḡfiḡndefi. Nga asu süḡḡunambo pakarḡmarḡhoumunḡ ranahandambo didiboado-rihuhu hohumbohüḡndi ana, ranḡ takinḡhüḡndi mbumüḡndi aboedi hohoanimo tüküḡe-arandḡ. Asu ranimbo-hündamboane moanḡ ḡḡusüfo aboedi kife nḡmarḡ hohoanimo ra tüküḡfeyowahane.

Sihiri firi firi koate nginindi hamindi tütüngindühu hohu nimboeffimboane

¹² Ranimbo-animbo sihei wara ra afurindeiranani wani, se moani hamindi tütüngindühündühi sihei tjarari ra hoafindeiranani manduhari nginindi didiboadondühi nimbœi. ¹³ Se nafisüngu yangiri ngei, nga himböranani pindahimboyei. Nafis aboedi ra süngundühindani tjarari hoafis koate nginindindimboe. ¹⁴ Se munguambo nindou rani-babidimbo moani ngusüfo afurife kifeimbis hohoanimo asu sürühefimbis hohoanimo rani-süngu yangiri süngundühündühi tjararifondeihis nimbœi. Rani hohoanimo süngufe ho rani-koate ana, nindou mamis amboani ngiris Adükarimbo hoeindirisi. ¹⁵ Se awi hıbadihumbo. Seambeahis nindou mamis ai Godindimayo moanis hipoambofe hohoanimo aboedis ranahambo bodıboadeambui. Asu seambeahis nindou mamis ai hühütimbü nımi anıngo nou tükufıyu ana, sıheimbo tıngırifo dagadıra asu se moarwai hohoanimo süngundühimboyei. ¹⁶ Nindou mamis ai seambeahindis nımorehimbo hohoanimo nindowenihimbo hohoanimo yangiris ngusüfo pandühi ngeimboyei. Nindou mamis ai seambeahindis Godimbo daboadis hıhırandırumbui, sapo horombo Iso ais ahandis akıdandimayo sesı akıdou yangiris sesimbo yahumbo Godindimayo amonngo nımorı ai semındimbo-mayo ra akıdıdıbo sısemefıneandis nou randıfimbui. ¹⁷ Se ra fıfırıhi, akıdıs ais masemünduambo süngunambo Iso ais aranımboaho hımoarıyuhü asu nını-süngundühea yehuenüngu hohoanımoyuhü kokora wakımareandısı, nga asu ais moais rani-moatükunı ra semündu.

Sihiri anıhondumbo-rıhundeimbis Godindis ngoafis hondühi tüküyahu-mboanefs

¹⁸⁻¹⁹ Se God sowana hombo hohoanımondeihis awi moais Israer ramehindis nou Sainai wafu tüküyahı hoeırıhi asu sündıhindis. Wafuambe ranıhü imamis kıkırandeimbıs hai, mutıs kambıngıs kıkırandeimbıs nımbıs, asu hoewerıs nımoamondı-hoafıyowohü fıfırıs ais hoafıyowohü Godindıs hoafıs sünambeahındıs tüküfehımbı-mayı yahurais awi moais sıheimbo amboanis tüküfeyondırıs, nga wanıs. Nindou ranais rani hoafıs tüküme fıeyı ra hımbörıyeı hehi hoafıyeıhıs seıya, “Ro ngırıs asıkaindefıs ngörü hoafıs hımbörındefıs,” maseı. ²⁰ Hoafıs ranais yare yahurais tüküfeyowohü yahoya, “Nındouyo nınıhondıyo Sainai Wafu ra warıs parareandıs ana, nımoeinambo pıtiyo hıfokoeffemboane,” meho ra hımbörıyeı hehi ngırıs ro rasüngundühındıs seı hehimbo. ²¹ Rani-moatükunı ais hoeımarıhindıs ra moanis yıhimbo sısıreandeimbı-mayı wamboyı Moses ais yare hoafıyuhü yahuya, “Ro awi hıhamındarı-yahühıs yıhimbo sısıreheandıs,” mehu. ²² Seana moais Sainai Wafu yahuraihü tüküyahındıs, nga seana God koadürımbo nıngıweimbıs ngoafıs adükarı Saion Wafu ranıwanıs tüküyahimboaneı. Rani ngoafıs adükarı ranana Serusarem-ane, nga sünambe nangoanı Godındıs sünambeahındıs nendıs afındıs nımarımondıs ngoafıhü tüküyahimboaneı. ²³ Seana Godındıs munguambo amonngo nımorı-yeı hıhıfıs-hıhıfımbıs fandıfeambe tüküyahimboaneı. Nindou ranaheı ana ndırıs ra sünambe parıhı sıhehında mbeıngörıs. Seana sapo God nındou munguambo yıbobore-randeimbıs ranahambo, asu nındou aboedis mbumundıyeımbıs God ais aheımbo nafıramündıs hınıngıs-mareandırıs aheı yıfıafıs ranahambo sowahıs tüküyahimboaneı. ²⁴ Sısas aıyu God-babıdımbo sımbörıs hoafıs femındıs sıhefe ranahambo yıpupııkıkı manüngu ahambo-so amboanis tüküyahimboaneı. Ahandıs horıs aboedambo-femböhında tütıjarımayı ranana Aberındıs horıs ngasünde hayambo sapo Sısasındıs horıs ana sımbörıs hoafıs femındıs sıhefembo-hündamboyo, nga Aberındıs horıs ana sımbörıs mbıro hoafımbı-hündamboyo. Seana mungu ranahambo-so tüküyahimboaneı.

Sihiri hıbadıhumbo

²⁵ Ranimbo-hündambo-animbo awi se hıbadıhumbo. God ais hoafınduanıs se ahandıs hoafıs hımbörımbı yıboaruko-yıboaruko-ndeımbıyeı. Horombo nındou Godındımayo hoafıs hıfıs ndanıhü hımbörımbı yıboaruko-yıboarukoyeı marıhündıs ranımbıyeı ais moais aboedambo fefoehındıs. Sapo yahurais-ane sünambeahındıs hoafıs hoafıyo ranahambo sıhıris daboadanambo-arıhındıs ana, nüngundıhu asu aboedambo mafıboehu-a? Ngırıs randıhındıs. ²⁶ Rani-sımböanı ahandıs hoafınambo hıfıs nda hıfıhemayo. Nga asu hapondanımbı ais yare horombo hoafıreandühıs yahuya,

“Awi asıkainda mamımbı ngırıs hıfıs yangırıs hıfıfhendo,
nga sünü kameih-anımbı randıfemboe,”

Hagai 2:6

mehu. ²⁷ Hoafıs ‘Awi asıkainda mamımbı’ ranana yahurais-ane: Nıne-moatükunı God ais horombo nafımarandıs ra hefıhenambo raguanambo-areandıs ana, ngırıs nıngıyo, nga awandıhoemboe. Nga asu nıne-moatükunı hıfıhenambo refe hoıfıkoate-ayıyo ana, ranais

nɪŋgomboe. ²⁸ God ai nɪŋnɪndi hɪfandarandi ra sɪhɪri asahumɪndefi ana, nɪŋri nɪni moatükunɪ ai hɪfɪhenambo rande hoeindeandi. Ranahambo-anɪmbo Godɪmbo hɪhɪfɪndi-hurɪmboane. Awi sɪhɪri moani Godɪmbo ahɪnɪndefuhɪ ahandɪ ratüpurɪ ra kɪkɪhɪndi-humɪndefan-anɪmbo ai ranɪmbo hɪhɪfɪmbiyu-wamboane. ²⁹ Sapo sɪhefi God aiana nɪŋnɪndi hamɪndi hai munɟu moatükunɪ sesɪ arandi nahurai-wambo.

13

Hohoanɪmo ranane God ai yɪfrayɪ

¹ Wandafi mamɪ, hohoanɪmondeihɪ se sɪmborɪ nɟusüfo pefirüdeɪ nɟei. ² Hɪdɪborɪ nindou tükündahɪndanɪ sɪheimbo-so semündündürɪ worɪnɪfendürɪmbo hohoanɪmondeɪ. Nindou bɪdɪfirɪ ai rarɪhɪndühɪyeɪ sünambeahɪndɪ nendi ai tükümfunda fɪfirɪfe-purɪkoate moani sahüpurümündi worɪnɪma-rɪhipurɪ. ³ Nindou karabusɪyahi anɪmboei sapo se-amboanɪ ai-babɪdɪmbo karabusɪyahi anɪmboei nou ranaheimbo hohoanɪmondahündürɪ. Nindou ai tɪŋrɪfoyeianɪ asu se-amboanɪ ai-babɪdɪmbo tɪŋrɪfoyeɪ nou aheimbo hohoanɪmondahündürɪ. ⁴ Nɪmorehühɪfe anamɪndühɪfe hohoanɪmo ranana aboed-ane. Nɟa nɪmorehɪ nindowenihi ranai ahafe fi ranahambo sɪmborɪ anɪhondümbo-feründafehü ndorɪne hɪfandɪ-mbɪrɪnand-amboane. Nindou dɪdiyomo nɪmorehɪ sɪsɪhɪmoyomo asu nɪmorehɪ ai anamɪndɪhoandɪ bɪrabɪrayeɪ ana, ranaheimbo God ai yɪbobon-dearümbui. ⁵ Kakɪmbo nɟusüfo pandɪhi nɟeimboyeɪ, nɟa se ranahambo hohoanɪndühümboyeɪ. Nɪnɪmoatükunɪyo se masɪhehɪndɪ ranɪmbo I ndear-ane nda mbɪsei. Sapo God ai yare hoafɪyuhü yahuya, "Ro sɪheimbo nɟiri hɪnɪnɟɪndɪhearü, asu ro nɟiri sɪheimbo daboedɪ hɪhɪrɪndɪhearü," Io 36:1
⁶ Ranɪmbo-hündambo-anɪmbo sɪhɪri hɪmbo-koate hoafɪndefɪhüya, "Adükari ai wambo farɪhendɪri-randeimbo-ani ranɪmbo wambo ro nɟiri yɪhɪmbondahi. Nindou ai wambo nɪnɪmoatükunɪ nünɟumandundɪra?" Buk Song 118:6-7
mbɪsefɪmboane, Bukambe ai hoafayo nou.

Nindou horombo bogorɪmboyafulu manɪnɟomo ranahamundɪ hohoanɪmo süngundɪ-humboane

⁷ Horombo sɪhei bogorɪmbo-yafundeimbi nindou Godɪndɪ hoafi wataporɪmbo-marundürɪ ranahamumbo hohoanɪmondeɪ. Horombo ai yaru manɪnɟomo ranɪmbo-anɪmbo se hohoanɪmondeɪ. Ai yarumboemo manɪnɟomo mbɪsei hehi ahamundɪ anɪhondümbofe ra yahurai-ane mbɪsei süngundɪhɪndɪ. ⁸ Sisas Kraɪs aiana nɟiri nɟorü hohoanɪmondu, nɟa mamɪ ranɪ yangɪri horombo maho hapondan-ambe asu süngunambo aho ra ai mamɪ ranɪ yangɪri nünɟumboani. ⁹ Ranɪmboane asu se awi ranɪpoanɪmbo wosɪhoaforɪ yamundɪfe hohoanɪmo ranai sɪhei aboedɪ ndofe yamundɪfe ho hohoanɪmo ranambe tüküfeyowanɪ asu se nɟorü nafɪ süngundahimboyeɪ. Godɪndɪ moani hɪpoambofe hohoanɪmo sɪhefi nɟusüfoambe nɟɪnemɪndɪ ra aboedɪ safane, nɟa sesɪ wehɪmborɪ horɪhorɪfe ho hohoanɪmo ranɪnambo sɪhɪri nɟiri nɟɪnɪndɪ ndahumɪndefɪ. Nindou dɪdiyeyɪ ai ranɪ hohoanɪmo ranahambo sünguarɪhi hei aheimbo hohoanɪmo ranai moai farɪhendürɪ. ¹⁰ Sɪhefe fondɪ hɪnɪnɟɪrihu-mboanefɪ. Nɟa Godɪmbo sɪhou-rundeimbi Suda-yomondɪ ser worɪ ranambe ratüpurɪyomo-rundeimbi aiana sɪhefi sesɪ mandɪfe fondɪ-wangɪnɪndɪ nɪnɪmoatükunɪ amboanɪ nɟiri dowadümo. ¹¹ Godɪmbo sɪhai-randeimbi adükari bogorɪ ai God nɪmaru-ambe ahamo nɪnɪhondɪ hɪfokoeffe sɪhefembo-hündä moaruwai hohoanɪmo süngunambo horɪ sowandümo kefoau arundɪ. Nɟa amurɪ fi safɪ ranana ginɪri hundünɪ mandu arundɪ. ¹² Ranɪ süngumboyeɪ Sisas amboanɪ ahandɪ horɪnambo nindou ranahei moaruwai hohoanɪmo popoai-hefemböhündä Serusarem ginɪri hundünɪ yɪfɪmbo tɪŋrɪfo adükari masemündu. ¹³ Ranɪmbo-hündambo-anɪmbo awi sɪhɪri ahamboso ginɪri nafɪtambe hundünɪ nɟefɪ ranɪhü amoanɪnɟambo-marüwurɪ nou ai-babɪdɪ yahurai-ndefɪmboane. ¹⁴ Nɟa hɪfi ndanɪhü moai sɪhefɪmbo koadürümbo nɪnɟoweimbi nɟoafɪ adükari nanɟo, nɟa wanɪ. Nɟa sɪhɪri koadürümbo nɪnɟoweimbi nɟoafɪ adükari aboedɪ süngunambo tüküfembo ranɪmboanefɪ hɪmboayefɪ. ¹⁵ Ranɪmbo-anɪmbo sɪhɪri Sisasɪndɪ sünggu hoafɪndefɪhüya, 'God ai aboed-ani,' mbɪsefɪmboane munɟuambo si aho ra ahamo nɪnɪhondɪ sɪhefe rawefeyo nou. Ranane sɪhɪri sɪhefi yafambe ra Godɪmbo ndahundowohü ranambo weindahɪ hoafɪndefɪhüya, 'Ai yɪhoef-ani,' nda mbɪsefomboane. ¹⁶ Aboedɪ hohoanɪmo süngufe ratüpurɪyowohü nindou mbonɪmbo-rühümündimbi fehefe hohoanɪmo ra se mɪtanɪndü-hümündihɪ hɪnɪnɟɪndɪhimboyeɪ. Sapo ranɪmoatükunɪ ra Godɪmbo sɪhefembo moatükunɪ nou-ane asu God ai ranɪmbo hɪhɪfi-hɪhɪfɪyuhani.

God ai sɪhefɪmbo randeamuna aboedɪ nɪmboemboyeɪfi

¹⁷ Sihei bogori nindoumboyafu aningomo ranai siheimbo farifehe-ndurimbo yahomboanemo hohoanimoemo. Rananemo ai sihei hohoanimo munquambo si aho ra ai harifehe nimarikoate hifandu homo arundi. Rananimbo sungunambo ai Godimbo ninimoatukuni ratupuriyo ramarundi ranimbo hoafindimo-ndomboemo. Se ahamundi hoafi himborindeihimbo ahamundi hoarehindeian-animbo, asu ai moani hihifi-hihifi-ndimonduh aboedi randumboemo. Nga asu wanayo ana, ai afindi hohoanimonambo ratupuri-ndimboemo. Ranana asu ngiri siheimbo rani hohoanimo ranai fandheiri. Ranimbo-hundambo-animbo se moani ahamundi hoafi ai hoafemo ra himborindeih rasungundihindi. ¹⁸ Se Godimbo yihoeifimbohunda didibafindei ngei. Ro fifirihundi ro mbumundi hohoanimo hohoanimoayefi ra, nga moani munquambo si aho ra sapo mbumundi hohoanimomayo rani yangiri sungundihu sefimboanefi. ¹⁹ God ai siheimbo sowana hapondanambe wambo hihire koambarhendir-amboane samboanah se Godimbo didibafindei sahehea duuarhanduri habodhi. ²⁰ God ai ngusifoambe afurife kifeimbi hohoanimo ninimindhani ranai shefi Adukari Sisas ranahambo yifihundi yangiri botmariri. Rananimbo asu Sisas ai sipsip hifandandeimbi nou shefimbo hifandamuneimbi bogorimbomefiyu. Ahandi horinamboane koadurumbo yangorombo hoafi femindi shefe ra nginiramindi arandi. ²¹ Munquambo aboedi moatukuni sapo se semindimboayei ra God ai mbisagadur-amboane ahandi hohoanimo sungufehumbo ratupuri-mbohunda. Sisas Kraisindi sungu-animbo shefi ngusifoambe ratupurimbiyu-wamboane nimoatukuni aboedyowan ai hihifi-hihifefiyu ranahambo. Sisas Kraisimbo ahandi nduri adukar-ane mbisefi-mboane koadurumbo-koadurumbo, nga anihond-ane.

Bidifranambo hoafi

²² Wandafi mam, awi ro siheimbo hoafipoa-yahanduri habodhi. Nga siheimbo ngusifoambe nginemindi-ndurimbo-hundambo hoafi hoafehanduri ndanahambo himboarinambo yangiri hihaduhinduh himborindei. Siheimbo ro pas nda suru papimarhandi ra awi hoandar hamindiyopoani, nga wani. ²³ Shefi wandafi, Timoti, ai karabus-ambeahindi hinngimaruwura tukumefiyu ranahambo fifirimbirihor samboanah hoafehanduri. Asu ai nimai wambo-so tukefiyu ana, ro siheimbo hoeifendurimbo asukai tukeheandi ra ai-dibo tukunda-hoamboyehi. ²⁴ Sihei bogori nindou munquambo ranahamumboane asu Godindi nendi munquambo yihoeifimbo. ²⁵ Godindi moani hipoambo hohoanimo siheimbo munquambo mbifarhendur-amboane.

Sems Pas Sems ai sürü papımarandı

Pas nda Sems sürü papımarand-ane

¹ Ro Sems-anahı God asu Adükarı Sisas Kraıs-yafandı ratüpurıya-rıhandeımbı. Sudahündı 12 mamısırı Sisasımbı anıhondümbı-rıhındeımbı sıheı nıgoafı hondühündı bukürühehi mburıhü hıfı nıgoründü hı anıboadeı, sıheimboanahı pas nda sürü papıhandürı. Nıga karıhası-handür-aneı.

Tıñırıfombü moatükunı ranai sıheı anıhondümbıfofe hohoanımo ranahambo nıñnemındı-ndürımbıboane

² Wandafı mamı, tıñırıfombü moatükunı sıheimbo tüküfeyoanı se ranımbı randıhı hohoanımondeı: Ranımbı-anımbı asu ro hıhıfı-hıhıfımbıyü. ³ Nıga se yarıhı fıfırıhındı, rananı moatükunı ra sıheı anıhondümbıfofe hohoanımo ranahambo refe hoeıfembo-hündamboane tüküfeyo. Ranı moatükunı ranana se nıñnındı nımbıboembo nıne tıñırıfo tüküfeyo ranahambo moan-ane mbıseyı yahomboane tüküfeyondürı. ⁴ Se nıñnındı nıboadeı nıheimbo-anımbı asu se dıdıboado-ndıhehi nımbıboembo asu se nıñrı Godındı hohoanımo mbonımbıbo-ndıhıdümbı.

Nındou ai dıdıboado-rıhefımbı hohoanımo ra mbonımbıboaramüdü ana, Godımbı dıdıbafımbıfyı-wamboane

⁵ Sehündı mamı dıdıboado-rıhefımbı fıfıre ra mbonımbıboaramüdü ana, asu ranımbıbo-hündambo Godımbı dıdıbafı-femboane, nıga ai ahambo dagadombı. Ai afındı sendeımb-anı, nıga nındou dıdıyeı ahambo dıdıbafıyeı arıhündı ranaheimbo munıgıambo nıñnındı-koate sagadı rı arandı. ⁶ Nıga nındou ra Godımbı dıdıbafıfıhı ndaımbıyü yahu anıhondümbı-mbıreand-amboane, nıga anıhondü-mandı mbüsümbı. Nıga nındou yımbı hohoanımo arandı ai wofı nımbı werınambo semındı ho semındı ho arandı nahurı-anı. ⁷ Nındou yahurı God ai ahandı hoafı hımborındü hı nıñrı nıgorü-moatükunı ahambo dagado. ⁸ Ai yımbı hohoanımo arandı, nıga hohoanımo munıgı ahandı wofı nımbı nahurı sıho sıho arandı. ⁹ Wandafı napokoateımbı-ayü ranı hıhıfı-hıhıfımbıyü-wamboane, nımbıboe Godındı hımbıoahü aıana ndüreımbındümbı. ¹⁰ Asu nındou napo afındeımbıyü ranı hıhıfı-hıhıfımbıyü-wamboane, nıga hıfınambo-ndırümbı. Nındou ranı ana sapo wohı ahurı yaparayı nou mande yahurı ranı-amboayü fıfındümbı. ¹¹ Sapı hıfıhamındı afındı pare kıkasowohü ana, wohı ranı yaparıyo randü hı ahandı ahurı ranı yaparıyo hıfıkoefıendü hı asu ahandı yıhuru aboedı hımbı-mayı ranı-amboanı moaruwı-mbofehane. Mare yahurı-anımbı nındou sapı napo afındeımbı-mayı ranı-amboanı ahandı ratüpurı afındı ra ratüpurındü hı ranamıbe fıfındümbı.

Nındoumbı refe hoeıfembo moatükun-ane

¹² Nındou düdı ai nıñnındı nıñngombo nıne tıñırıfo ahambo refe hoeıfembo tüküfeyoanı ai hıhıfı-hıhıfımbıyü-wamboane. Nıga nındou ranı refe hoeıfembo moatükunı ranahambo tıtaboarı-foareandemboı ana, ai koadürümbı yangrı nıñngombo hohoanımo ra sapı takını nahurı ndemüdümbı God horombo hoafımayı süngu. ‘Nındou wambo nıñnındı parıhındı ranaheimbo ra ndahandürı-mboayı,’ mehu. ¹³ Moaruwı hohoanımo-hündambo mamı moatükunı ai nıñnındı botınderanı, nındou mamı ranı nıñrı hoafındü hı, ‘God ai ranı-moatükunı ra ramareand-ane,’ mbüsü, nıga wanı. Nıga God ai-amboanı nıñrı nındou nıñngombo moaruwı hohoanımo-mbohünda nıneandı. ¹⁴ Nıga nındou ranahandı fıamıbe hohoanımo amaronıne ranı ai moaruwı hohoanımo-mbohünda nıñnındı botırerı serımbındı hıho hıho asu hohoanı hohoanımo arandı. ¹⁵ Ranane asu ahandı hohoanı hohoanımo ranı nımorehı ranımbı anıñgo nahurı-ane. Ranı-süngu nımorehı ai nımorı wakarımbındı nahurı moaruwı hohoanımo ra tüküfeyo. Asu moaruwı hohoanımo ai afındı tüküfıendü hı fıfı hohoanımo tüküfı-arandı.

¹⁶ Wandafı mamı, hıbadıhımbı. Hohoanımo moaruwı ra sıheimbo wosıhoafı hoafında-ndürımbı. ¹⁷ Munıgıambo aboedı asu ndorıhoeımbı sı-ramdeımbı moatükunı ra sünambeahındı makoso-ane. Ape munıgıambo sı nımbındıhanı ranı ana ranı-moatükunı ra sıhefımbı hıfına koamafoareandı. Aıana ahandıhoarı nıñrı hıhıhınde sı nahurındı asu hıhıhınde nımbı nahurındı ndandı, nıga wanı. Nıñrı ahandı hohoanımo ra nıñrı süngunde nıñrı süngunde ndandı, nıga mamı hamınd-ane hohoanımoayü. ¹⁸ Ai moanı ahandı hohoanımo yangrı süngu ahandı anıhondü

hoafinambo ramareanda sihiri ahandi nitori tukumehundi. God ai yare hohoanimoyuhuya, 'Nindou ranai sapo ro munguambo moatukuni nafmarithandi ranaheimbo weanguruhididi sirimboyahi mbidiboadei-amboane,' mehu.

Sihiri Godindi hoafi himboringefi mburhumbo rasungundi-humboane

¹⁹ Wandafi mam, se ndanahambo didiboado-ndihi ffitrindihindi. Munguambo se nimehouno hoafi ra himboringambo-hundambo nafinduhumundi nimboei. Nga asu se awi nimai hoafimbo botindahi nginindi hoafindeimboei. ²⁰ Nga nindou-yei nginindi hohoanimo ranai ana Godindi aboedi mbumundi hohoanimo ranahambo moai weindahire randi, nga wani. ²¹ Ranimbo-hundambo-animbo munguambo moaruwai hamindi hohoanimo sihei ngusifoambe afindi tukufenduri arandi ra raguanambo-ndihindi. Nga asu se siheihorai himboring hoafenduhi digeginduhi asu God ai sihei ngusifoambe hoafi mafoareandi ra ndahumundi, nga sapo hoafi ranai-animbo siheimbo aboedamondearumboe. ²² Asu se hoafi ranahambo himboring yangiri himboring-ndeimboei, nga wani. Nga se ranahambo himboringeifi asu sungufe amboan sungundihigei. Asu se moani himboring yangiri himboringeifi ana, se sihei fimbo wosihofori hoafiri-hunduhanei. ²³ Nindou mam ai Godindi hoafi ra moani himboring yangiri himboringeifi haya asu rasungufe-koate-ayu ana, ai ahandi ngusumboari hoehimbo-ambe hoeiareandi nou-ani. ²⁴ Ai ahandi ngusumboari ra turifoare haya asu sungunambo nimai ahandi ngusumboari ra nungu-nahurayi hoeimareandi ranimbo mitanamunduhani. ²⁵ Nga sapo ahinumbi hohoanimo nindoumbo aboedamofembo rawareandi ranai ana mbumundi hamindane. Nindou dudi ai rani hohoanimo ranahandi nimindi ra ndore turifoareanduhi ranahambo sungure huhu, ai himboringyuhu mitanemindi-koate-ayu ana, nindou ranahandi hoahoango munguambo ra God ai didiboado-ndirumbu.

²⁶ Nindou mam ai rande hohoanimonduhuya, roana Godindi hohoanimo sunguritherihandeimb-ahani, yahuhu asu ai ahandi yafambe ra ndofe kikihemindi-koate-ayu ana, nindou ranai ahandi fimbo wosihofori hoafiyuhani. Ranana ahandi Godimbo sungufe hohoanimo ra moani fimboane. ²⁷ Godimbo sungufe hohoanimo ra sihefi Apendi himboringeifi mbumundi asu hutikoate ndahurairane: Asuhi nitori asu nimorehi kai ranaheimbo tiringifo tukundifeyoani sihefi daboarani kikindihu hundi-humindingimboane. Asu hbadihumbo, hifi ndanindhundambo hohoanimo ranai sihefi ngusifoambe mamikari-ndeamunimboe.

2

Sihiri munguambo nindou ranaheimbo mam simogodi hohoanimo yangiri hohoanimomboane

¹ Wandafi mam, se sihefi Adukari Sisais Kraisis sapo himboringambo-randeimbimayun ranahambo anihondumbofe ra kikihinduhumundihani ana, se ngoru nindoumbo ngoru sungundihigei hohoanimondeihigei asu ngoru nindoumbo ngoru sungundihigei hohoanimo-ndeimboei. ² Se Godimbo hohoanimombo fandihindandi nindou mam gor misihigei warambe kikifoare mbura aboedi hoearumbi siheimbo sowanambo nguan asu nindou napo-koateyuweimb hoeari hiri hiri-yoweimb gudeandeimb ai kameihigei nguan, se ahafanimbo mam simogodi hohoanimo-ndahupiri. ³ Se nindou hoeari aboedumbimayun ranahambo hoafinda-hundowohu animboya, 'Karihasi, se nimarifondi aboedi rani-wani nimarifi,' mbiseimboei, nga nindou napo-koateyuweimb ranahambo hoafinda-hundowohu animboya, 'Awi se ruihimbafi,' mbisei asu 'Se ro nimarihikim worifonduh nimarifi,' mbiseiani, rani hohoanimo ana moaruwai-ane. ⁴ Se rani hohoanimo yarhi hohoanimoaye ana, asu se nindou ngorumbo yibobore-randeimbimboyahi hehi moani sihei moaruwai hohoanimo mamarondurimayun rananimbo yangir-anei nindou ranaheimbo rani yibobofeyei arihundi.

⁵ Wandafi mam, awi se nda himboringeifi! Nindou didiyei ai nindou-yei himboringeifi napo-koateyeimb ranaheimbo ana God ai aheimbo ahei anihondumbofe hohoanimo nafamundimboani. Ranimboane nindou napombaye nahurairane-yei yahuhaya dibonimayundi. Nga nindou Godimbo ngusifo pararihori ana, ranai God nginindi hifandarandi ranambe niboadeimboei ai horombo hoafimareandi sungu. ⁶ Nga se nindou napo-koateyeimb ranaheimbo amooanngambo-rhinduri arihundi. Nindou napo afindeimb ranai siheimbo tiringifo afindi sahunduruihigei asu ai siheimbo papihofori sowana kiah huringumundi-hunduri hei arihundi ra awi se ffitrinhindai? ⁷ Sisais Kraisingeifi nduri aboedi safinambo siheimbo dukarindhuhigei Kristen-anei masei, nga napo afindeimb ai nduri ranahambo sisindi hoafirihigei arihundi.

⁸ God ai sihefi adukari bogor-ani asu ranahandi-mayo ahinumbi hohoanimo ra se rani-sunguarihindi ana, ra aboedane. Ahinumbi hohoanimo ra Baiborambe yare

hoafiyowohü yahoya, 'Sihafi wandafimbo ngusüfo pandowandi sihafi fimbo ngusüfo parowandi nou,' meho. ⁹ Nga se nindou bodimondambo didiboado-ndihindühi asu bodimondambo koararihündürü ana, asu se moaruwai hohoanimo-yeihanei. Rananimbo siheimbo ahinümbi hohoanimo ai hoafi mbahirihindeimb-anei mbsi-haya papi-hoafindandürimboe. ¹⁰ Nindou düdi ai Godindi ahinümbi hohoanimo muŋguambo süngure arandi, nga mamı yangrı mbahirarihendi ranana ai hüti-ani. Ai nindou muŋguambo ahinümbi hohoanimo mbahirarihendi nahurai-ani. ¹¹ Nga God Baborambe hoafiyuhü yahuya, 'Se nimorehi nindowenihümbi himindipoani,' mehu. Asükaiyu hoafiyuhü yahuya, 'Se nindou hifokoefepoani,' mehu. Se nimorehi nindowenihümbi himindipoani hifokoarowandi ana, rananimbo se ahinümbi mbahirihoeifeimbi tükündafamboyafi. ¹² Godindi ahinümbi hohoanimo nindou ranaheimbo aboedambo koarihendürü arandi asu ai aboedi hei arihündi. God ai ahandi ahinümbi hohoanimo rananimbo nindou ranaheimbo yibobo-ndearümbui. Rani-mayowamboane se rani-moatükunı randihi asu hoafindei ndühündi ahinümbi hohoanimo rani simogodühi. ¹³ God ai nindou yibobondeandühi ngırı sapo nindou amboawiyei yaho hohoanimokoate-mayu ranahambo simborı amboawi mbüsündo, nga wani. Nga nindou düdi ai amboawi hoafümbi-mayu rananimbo ahandi amboawi yaho hohoanimo ranai Godindi yibobofe ranambeahindi awi aboedambo-ndifimbi.

Anihondümbofe hohoanimo ra aboedi hohoanimo ratüpurifihı pefekoate-ayo ana, ngırı aboedindo

¹⁴ Wandafi mamı, nindou mamı ai hoafinduhüya 'Roana Godimbo anihondümbo-riheandeimb-anahı' ehu, nga moai didiboadore hohoanimoyu randi. Nindou ra moan-ane anihondümbo-areandi, nga ahandi rani anihondümbofe hohoanimo ranai aboedambo-manderıyo? Nga wani. ¹⁵⁻¹⁶ Sisasimbo anihondümbo-rihindeimbi wandafi ngorü hoari-koateyoweimbi asu sesi-koateyoweimbi niŋgoani se yaro hoafiyafindowohüya, 'Karihası, se aboedi nimbafi. Se hoari güdowanda sihafi fi hüfindowani asu sesi dowadifi,' asafindo ana, ahambo rani-moatükunı ra segodokoate-yafühı yaro hoafayafindo ra ahambo nüŋgunde mafandıhera? ¹⁷ Anihondümbofe hohoanimo rani amboani mare yahurai-ane. Anihondümbofe hohoanimo ranai aboedi ratüpurı-koate ranambo moan-ane.

¹⁸ Nga asu nindou ngorü ai yare hoafiyuhüya, 'Nindou ngorü ai anihondümbore-randeimb-ani, asu nindou ngorü ai aboedi ratüpurıyu-randeimb-ani,' ehu. Nga asu ro randihe hoafindahü-anımboya, 'Se anihondümbo-roandeimb-anafi, nga aboedi ratüpurı ratüpurı-koateyafi ana, nüŋgundo wambo sihafi anihondümbofe ra nafuimandafa? Nga ro Godindi ratüpurı ratüpurı-ndamboyahi, nga ranambo ro shambo wandı anihondümbofe nafuinda-hanınımboyahi,' asahi. ¹⁹ Se moani mamı God rani yangrı anüŋgu ranahambo anihondümbo-rıhorımbaoaneı. I, rani-moatükunı ra aboed-anesı, nga moaruwai nendi amboani ahambo yarıhorı anihondümbo-rıhorı mburıhü asu ai yihımboyeihi hihamındarayei. ²⁰ Hohoanimo-koate nindou-anafi! Anihondümbofe hohoanimo ra aboedi ratüpurı ratüpurı-koateyo ana, ra moan-ane. Se ra fıfırowandai? Awi sihambo ro nafuindi-hanınımboyahi. ²¹ Nüŋgureamboyu sihefi amoaı Abraham ai Godindi hiımboghü nindou moani aboedi mbumundi hamındı manüŋgu-a? Ai Godindi hoafi süngureandühi fondı-wamı ahandi nımorı Aısak ranahambo Godımböhünda hifokoarırı maserügudo raniımboyu God ai ahambo seana nindou mbumundı-anafi mehundo, rani ratüpurı aboedi ahandi ranımbı wambo. ²² Se ranımbı didiboadondo hohoanımondafi. Sapı Abrahamındı anihondümbofe ra ahandı aboedi ratüpurı hohoanımo rani-dıboyo mamambere haya ratüpurımayı ho. Ahandı anihondümbofe hohoanımo ra ahandı aboedi ratüpurı rani-süŋguyo moani aboedi hamındı tükümeŋeyo. ²³ Baıbor-ambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Abraham ai Godımbı anihondümbo-marırı raniımboyu asu ahandı anihondümbofe hohoanımo raniımböhünda God ai ahambo nindou mbumundi hamındı-anafi mehundo,' meho. Asu 'Abraham ai Godındı ngunındanı masahündo,' meho. God ai yare hoafımayı Abraham ramareandı ranımbı wambo, nga ranınambo süngunambo hoafi ranahandı nıındı weındahi tükümeŋeyo. ²⁴ Randıhi se fıfındıhındı, nindou ai ahandı aboedi ratüpurı hohoanımo ranınambo-anımbı God ai ahamboya, 'se nindou aboedi mbumundı-anafi' mbüsümbui, nga ahandı anihondümbofe hohoanımo ranımbı yangrı ngırı rande hoafındu.

²⁵ Sapı Rahap, nindowenihı bırabırıyo-randeimbi nımorehi amboani yahurai rameŋeyo-ane. Ai Israerıhındı türüfoarıne fıfırıne-rınandeimbi nindou yımbı ai ahambo-so tükümeŋeanda sepırıındı worınıreapırı haya se-dıbo ngorü nafı aboedambo-ndafıneandı yahohaya mafarıhepırı. Nımorehi ai aboedi ratüpurı ra ramareanda asu God ai ahambo se nindou aboedi mbumundı-anafi mehundo. ²⁶ Nga asu

sapo nindou fi ranambe yifiafi n̄marikoate-ayo ana, yifiyomboane. Mare yahurai-ane anihondũbofe amboani. Anihondũbofe hohoanimo ranai yangorowan̄ asu aboedi ratũpurĩ ranai yangorikoate-ayo ana, ranai-amboani yifiyomboane.

3

Hĩbadĩhumbo hoafĩndefĩmboane

¹ Wandafi mamĩ, awi se-ambeahĩndĩ afĩndĩ safi hoafi yamundĩfe-rambo nindoumbo-ndafu tũkũndafumboemo. Awi se randu fifĩrĩndundĩ nindou hoafi yamundĩhurĩhundeimbĩ sĩhefĩmbo-anĩmbo God ai tũrĩboade yĩbobo-ndeamunũmbui. ² Munguambo nindou sĩhĩrĩ ngĩrĩ mbumundĩ hohoanimo maho ranĩ-sũngu yangĩrĩ ngefi, n̄ga want. N̄ga asu nindou mamĩ ai n̄ne hoafi hoafayu ranambe moanĩ mbumundĩ hohoanimo aho ranĩ-sũngu hoafayu ana, nindou ranai moanĩ ndorĩhoei haya asu ahandĩ munguambo fi ranahambo ndore hĩfanda huhani. ³ Hos ai moanĩ sĩhĩrĩ hohoanimoayefĩ ranĩ-sũngu yangĩrĩ sũngufembohũnda sĩhĩrĩ ain bĩdĩfĩrĩ ahandĩ yafambeheũ safoarĩhu hĩn̄ngĩrĩhundũhanefĩ. Rananĩmbo asu hosĩndĩ yafambe akĩdou-anesĩ, n̄ga rananĩmbo sĩhĩrĩ ahandĩ fi mun̄ga ndahumĩndefĩ n̄gemboayefĩ. ⁴ Asu sip ranahambo amboanĩ se tũrĩboadĩhĩndĩ. Ai adũkarĩ moatũkunĩ hamĩndĩyo hayambo werĩ afĩndĩnambo ragore-ragore randũhanesĩ, n̄ga moanĩ akĩdou moatũkunĩ ahandĩ ndũrĩ rada ranambo sip ranahambo koakoranda sapo sip semũndũ hu-randeimbĩ ai homboyu nafĩ howohane. ⁵ Mare sapo sĩhefĩ teifi ran-amboanĩ yahurai-ane. Teifi ra akĩdou moatũkun-anesĩ, n̄ga asu ai mun̄guambo afĩndĩ moatũkunĩ ranahambo wataporĩmbo-randũhĩ borĩyowohane.

Se fifĩrĩhĩndĩ, hai akĩdou ahoro ra hombo porĩhoai haya adũkarĩ n̄mĩ napo hai tĩkĩrandũhane. ⁶ Sapo sĩhefĩ teifi ranamboanĩ mare hai yahurai saf-ane. Aiana moaruwai wosĩhoaforĩ hohoanimo ranahandĩ n̄gusũfoambe tũkũra pire hayamboane asu sĩhei mun̄guambo fi ranahambo moaruwaimbo-reamboayo. Ranane asu ai sĩhefĩ fi ranahambo hai hũfũ nou tĩn̄gĩrĩhendũhĩ asu sĩhei fi ranai moaruwai hohoanimo arandĩ. Hai ranana sapo koadũrũmbo horoweimbĩ hai ranĩn̄-poedane tũkũfe arandĩ. ⁷ Nindou ai mun̄guambo moatũkunĩ hĩfĩn̄ ahahabodei ranĩyo, n̄mambeahĩndĩ n̄n̄hondĩ, ndu, amoaĩrĩ asu s̄rĩwarambeahĩndĩ burĩyeimbĩ ra yamundĩhĩndũhĩ hĩfandũhĩ marĩhũndĩ. Hapondanĩ amboanĩ ranĩ-moatũkunĩ ra randĩhĩmboye. ⁸ N̄ga nindou mamĩ ai-amboanĩ moai teifi ana hĩfandandũhĩ kĩkĩhĩramũndũ randĩ, n̄ga want. N̄ga teifi ranai moanĩ yare aimbo kiarĩmboane moaruwai hoafĩyo arandĩ. Rani-moatũkunĩ ranai ana hũhũtĩmbũ moatũkunĩ nindou moaruwaimbore-randeimb-ane. ⁹ Teifi ranamboanefĩ sĩhĩrĩ Ape adũkarĩmbo aboed-ani sefi arĩhundĩsĩ, n̄ga nindou God ai nahurai nafĩmarandĩ, ranahembo sĩhĩrĩ sĩhefĩ teifĩnambo moaruwai hoafĩyefĩ arĩhundĩ. ¹⁰ Sapo yafambe mamĩ ranĩ naf-ane Godĩmbo aboedĩfe hoafi tũkũfe asu nindou n̄gorũmbo moaruwaimbofe hoafi tũkũfe arandĩ. Wandafi mamĩ, ranĩ-moatũkunĩ ranana awi se randĩfembobe, n̄ga yowanĩ! ¹¹ Apoarĩndĩhorĩ hoe mamĩ tũkefeyo ranahandambo-hũndĩ ngĩrĩ aboedĩ aparũmbĩ p̄ndo asu hũhũtĩmbũ p̄ndo ndanĩ, n̄ga want. ¹² Wandafi mamĩ, hoandasũfo n̄mĩndĩ ranĩ-fĩhĩ ngĩrĩ hangĩrĩ hĩsĩndo asu hongoroho n̄mĩndĩ ranĩfĩhĩ ngĩrĩ hoandasũfo ranai kũndaro, n̄ga want. Mare yahurai-ane s̄rĩ apĩyoweimbĩ hoe apoarĩ tũkefeyo ranahandambo ngĩrĩ aboedĩ apĩyoweimbĩ tũkũndĩfeyo, n̄ga want.

Aboedĩ hohoanimo ana Godĩndĩ-mayo-ane

¹³ Sĩhei mbusũmo se-ambeahĩndĩ nindou dũdi dĩdĩboadore fifĩrĩfe hohoanĩmoeimbayua? Asu nindou yahurai afufurĩboadeandũhĩ aboedĩ hohoanimo sũngumbĩreand-amboane, n̄ga ranĩ-nambo ahandĩ dĩdĩboado-rĩhefimbĩ fifĩrĩfe ra nafũndũmbui. ¹⁴ N̄ga asu se sĩhei n̄gusũfoambe nindou n̄gorũmbo moaruwaimbofe hohoanimo, n̄gĩn̄ndĩ-n̄gĩn̄ndĩ hohoanimo, asu yĩboarukofembo hohoanimo ra n̄mandĩndũranĩ ana, asu se ngĩrĩ sĩhei fifĩrĩfe ranahambo borĩndei. Asu anihondũ hoafi ranahambo ndahũmũndĩ pĩndĩhi hehĩ tĩkai hoafĩndeimboye. ¹⁵ Yahurai fifĩrĩfe hohoanimo ranana Godĩndĩ-mayo sũnambeahĩndĩ kosĩmboyo-poanĩ, n̄ga hĩfĩ ndanĩhũndambo yangĩr-ane. Nindou-yafe moaruwai hohoanimo ranahambo Satan ai hĩfandarandĩ. ¹⁶ N̄ga nahanũhĩyo nindou n̄gorũmbo moaruwaimbofe hohoanimo asu yĩboarukofembo hohoanimo en̄goro ana, ranĩhũ ana ndofe n̄marokoate hohoanimo asu mamĩkarĩ hohoanimo sũngufe ranamboanĩ mare yangorĩmboane. ¹⁷ N̄ga sapo dĩdĩboado-rĩhefimbĩ hohoanimo sũnambeahĩndĩ akoso ranane nda: Weangurũhĩ sũrũhoeimbĩ hohoanimo, mun̄guambo wudĩ hohoanimo, hĩmboarĩ hoafendũhĩ hohoanimo, nindou n̄gorũmbo hĩmboarĩmbo hohoanimo, afĩndĩ hĩpoambo hohoanimo, aboedĩ ratũpurĩmbo hohoanimo, s̄mogodũhĩ hohoanimo asu anihondũ hondũ hohoanimo. Hohoanimo ranane Godĩndĩ-mayo makoso-ayo. ¹⁸ Afurĩfembũ hohoanimo

ra sesi moatükunî hoarî nahurai-ane. Sîhîrî afurîfembü hohoanîmo hîfîndîhundani mbumundî hohoanîmo tükündîfemboe.

4

Nindou düdi ai hîfîndî hohoanîmo süngufembo hohoanîmoayu ana, ai Godîndî hürütümb-ani

¹ Dagüdambo tüküfemboyo sîhei mbusümo sîmborî hoafî hohoanîmo asu yifiarî-yifiarî hohoanîmo rana? Sîhei hohoanî hohoanîmo ranai ngusüfoambe nîmarîmbo ai sîhei fiambe sîmborî-sîmboraye. ² Se nîni-moatükunîyo semîndîmbo sei hehi hohoanîmoyeihaneisî, nga asu se ranî-moatükunî ra moai sahümundî rîhündî ranîmboane asu se nindou hîfokoeffembo sei arîhündî. Se nîni-moatükunîmboyo hohoanî-rîhindühaneisî, nga asu se moai sahümundî, ranîmboane asu se ngîndî-ngîndîyeyî yifiarîyeyî arîhündî. Se nîni-moatükunîmboyo semîndîmbo hohoanîmoaye ra se ngîrî ndahümundî, nîmboe se moai Godîmbo ranî-moatükunî ranîmbo ndawamunî sei hehi dîdîbafîyahîndî. ³ Se nîni-moatükunîyo semîndîmbo dîdîbafî-yahîndanî semîndîkoate-aye ra sapo se moanî mamîkarîhi dîdîbafîmehîndî ranîmboane. Se semîndîkoate-aye ra, sapo sîhei fi hîhîfî-hîhîfîmbohündambo ranî-moatükunî semîndîmboyo hohoanîmomaye. ⁴ Se anamîndîhoandî bîrabîrîyeyîmbî nahurai-ane! Nindou düdi ai hîfî ndanîhündambo nindou-yafe-mayo hohoanîmo ranahambo süngufembo hohoanîmoayu ana, asu ai Godîmbo yîboaruko-rîrühani. Awi se moai ranahambo fîfîrîhîndîyo? Nindou düdi ai hîfî ndanîhündambo hohoanîmoyeyîmbî nindou ranahei ngunîndayu ana, asu ai Godîmbo hürütürü-reimbî nindou-ani. ⁵ Baibor-ambe yare hoafîyowohü yahoya, 'Yifiarî God ai sîhefî fiambe hîni-ngî-mareandî ranai ahandîhoarî yangîrî yîhoefîmbo hîfandîmbo yahomboane,' meho. Awi se ranî-moatükunî ranahamboya sîsîndî moatükun-ane seimboyei?

⁶ Nga God ai afîndî moanî hîpoambe-ramunühî sîhefîmbo farîhemunî arandî. Baibor-ambe yare hoafîyowohü yahoya, 'God ai nindou afîndî afîndîyeyîmbîmbo koareandürühî asu nindou hîmboarî afurîhi-ndeimbîmbo moanî hîpoambe-randürühî farîhendürî arandî,' meho. ⁷ Ranîmbo-hündambo-anîmbo awi se afufurî-boadîhindühî Godîndî hoarehî nîmandei. Satanîmbo koandîhoranî asu ai sîheimbo hîni-ngîrîrearü haya fiboembui. ⁸ Se God sowana akîmî sühündahîndan-anîmbo asu ai-amboanî sîheimbo so akîmî sühündüfimbui. Moaruwai hohoanîmoyeyî-rîhündeyîmbî nindou sîhei ngusüfoambe sürühoeimbî tükümbîfeyo-wamboane. Sîhei ngusüfo ra ndorîhi kürühîndühî yimbu hohoanîmoyeyî arîhündî ra rühî randîhi hîni-ngîrîhîndî. ⁹ Se moaruwai hohoanîmomaye ranahambo afîndî hohoanîmondeihî aranîndeyî sîrîndeyî ngei. Asu sîhei tîkîfûmbî hohoanîmo maho ra hîni-ngîndîhi hehi aranîmbo hohoanîmo süngu-ndîhindühî hîhîfî-hîhîfî hohoanîmomaye ra hîni-ngî-ndîhindühî afîndî hohoanîmondeî. ¹⁰ Se Adûkarîndî hoarehî yangîrî nîmboeyîmbo-anîmbo ahandî hohoanîmoayu süngu süngundîhündan-anîmbo asu ai sîheimbo ndemündündürî botîndearümbui.

Sîhîrî wandafîndambo papîfi-poanî

¹¹ Wandafî mamî, se sîheihorî sîmborî tîrîfoefîrî-ndeimboyei. Nindou düdi ai ahandî wandafî-mayu ranahambo tîrîfoarîrühî asu yîboboarîrî ana, asu nindou ranai sapo ahînûmbî hohoanîmo mengoro ranahambo tîrîfoareandühî yîbobo-reandühani. Nga asu raranîmbo nindou ranai ahînûmbî hohoanîmo ranahambo süngure-randeimbî nindouyupoanî, nga ai ranahambo türüfoareandühî yîbobore-randeimb-ani. ¹² Mamî ai yangîrî-ani ahînûmbî hohoanîmo saimbo ra nîmîndîhîyu haya asu ai yangîrî-ani fîfire yîbobore-randeimbayü. Ai yangîrî-anîmbo nîne nindou ranaheimbo aboedambonde asu moaruwaimbo-ndeandürî ndambui. Nga asu se ra nindou dîdîyafî sîhafî wandafî-mayu ranahambo yahurai yîboboro aranda?

Sîhîrî afîndî afîndîmbo-yopoanî

¹³ Awi se haponda hîmborîyeyî, wambo nindou dîdîyeyî sapo yarîhi hoafîyeyîhiya, 'Hapo sümbu ana, ngorü ngoafî adûkarîna ngefî mamî hîmbanî gedühî kaki semîndî ratûpurî ratûpurîndefühî, kaki ndahumîndefî ndîhumboane,' sei arîhündî. ¹⁴ Awi se moai fîfîrîhîndî sîhei fi ranahambo sümbu nîni-moatükunî tüküfe-ndürîmboayo ra! Sîhei nîngo ranana sapo mburüngai sîambe moanî wosîhoafîmbo peyo mbura asu hîfîhamîndî-yowohü awararîhoayo nahurai-anendürî. ¹⁵ Se hoafîmboaye ana, ndanî süngundîhi hehimbo-anîmbo hoafîndeyî: Adûkarî ai ahandîhoarî yare hohoanîmoayu ana, ra randîhu nîmboefîmbo nîne ratûpurî aho ra ndanî süngundîhu ranî-süngundîhu ndîhumboyeyî, mbîsei. ¹⁶ Nga asu se afîndî-afîndeyî sîheihorî borîyeyî arîhündî. Borîyo hoango hohoanîmo ranana sapo moaruwai hamîndî hohoanîmomayo-ane. ¹⁷ Se

wudipoapondhi hohoanimondei. Nindou düdi ai aboedi ratupuri hohoanimo fifireandi, nga refekoate-ayu ana, nindou ranai moaruwai hohoanimoayu.

5

Napo afindeimb+yomondi hoaf-ane

¹ Asu napo afindeimbi se! Awi hamboriyei! Nini-moatükun tñjirifo afindi siheimbo tüküfemboayo ranahambo-animbo se afindi hohoanimondeih aranihenambo nimboeimbo hasiheindei. ² Sihei nginindi napo afindi ranai ana sümboyomboane. Ranane asu sihei hoeari napo ranamboani kidaboari taparihumboane. ³ Sihei nginindi napo sapo gor sirfa ranana samiyomboane. Sami ranai sihei kaki napo taparimarandi nou-animbo asu sihei fi ranamboani süngunambo sümbondühi sapo hainambo tikiri arandi nou. Ngiri amitata bidifiranambo si tükündifeyo, nga se nginindi napombo yanggiri hohoanimoyeihi gugurarihindi. ⁴ E! Awi se nda ndorhi hambori-yei! Nindou bidifiri ai sihei nümbürambe wohi tüpurimayei, nga asu se moai aheimbo rani takini kaki ndorhi sahündüri, nga se bidifiri dibo masahümüdi. Rananei asu nindou ranai sihei nümbürambe ratüpuriyeih ses sihei yimunguri marihündi ranai kaki semindimbo hoafimayei habudi. Asu ahei hoafi ranai Adükari munguambo hifanda-randeimbi ahandi hümboahü tüküfemfeyowa hamborimayu. ⁵ Se hifi ndanühi nimboei-ambe ana, se aboedi moatükun ra siheimbo tüküfeyondüri sahümüdi hehi ranimbo hihifi-hihifiyeih manimboei-ane. Se afindi sahusi arihündi rananimbo se worindi moatei nou fi safindeian ndeari yifimbo akimi tfindahimboyei. ⁶ Seana ndorhoeimbi nindou ai siheimbo hari sowanambo-fendürkoate-aye ranaheimbo papi-hoafirihündüri hehi hifokoari-hindüri arihündi.

Shefimbo nimbori tükündifeyoani awi sihiri moan-ane mbisefi Adükariimbo himbondemboane

⁷ Ranimboane wandafi mamä, se sihei ngusüfoambe ra nginindi ndondhi kikihindühümüdi hehimbo-animbo nini-moatükun tñjirifoyo tükündifeyoani ra moan-ane mbiseihü asu awi se Adükari tüküfemboayo ranahambo himbondembi nimboei. Se sapo nindou nümbürira mbura ai awi ses aboedi nümbür ranambe tükündifemboe yahuhaya ai himboayu hu ranahambo hoeindihori. Ai moani hifanda huan hoeyo yahimoyo randühi ses ranai nümbür ranambe tüküfeyoani asu ai ses ra asemündu. ⁸ Rani-süngumbo-animbo awi se-amboani moan-ane mbisei hehimbo himbondembi. Adükariindi tüküfembo si ra ndeara akim-ane ranimboane asu awi se sihei hohoanimo ra nginindi safi kikihindühümüdi.

⁹ Wandafi mamä, se sheihoari simbori momori hoafüründembi nponde habudimboyei. Nga hibadühumbo, God ai siheimbo yibobo-ndearümbui. Nindou yibobofembo si ranana ndeara tüküfembo akimi nafira-mindimboane. ¹⁰ Wandafi mamä, horombo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ai Adükariindi ndürinambo wataporimbo-marundi ranimbo awi se türiboadihindi. Nindou bidifiri ai ahamumbo tñjirifo masahüpura ai awi moan-ane yahomo houmbo maningomo. Tñjirifo yahurai-ambe maningomo nou-animbo asu se-amboani randühi ai ramefundü nou nimboeimbo süngundhi ngei. ¹¹ Se fifirihindi, nindou didiyei ai ngusüfoambe kiki-mifoarihindühi nine tñjirifo tüküfeyoani awi moan-ane seimbi ana, ai ndorhoeimbi-ane sefi arihündi. Se Sopindi hoafi sapo ai ngusüfo ndore kiki-mifoare mbura nine tñjirifo afindi ahambo-so tüküfemfeyowa ai awi moan-ane yahuhaya manügu ranahambo hamboriyahündu. Raniyu asu süngunambo Adükari ai ahambo mafarheiri, ranamboani se fifirihindi. Nga Adükari aiana munguambo si aho ra shefimbo hipoambo-reamunühani.

Sihiri hoafiyowohü Ape nimoamo amaru ra yaho-poani

¹² Nga wandafi mamä, hohoanimo nda adükari-ane, nga se ra süngundihindi. Se sünambeahindi ndüri asu hifindi ndüri asu ngorü moatükunindi ndüri ngiri dükandhi anihondumbo dabarindahindi. Se hoafiyehi, yini, ase moani yini mbisei. Asu hoafiyehi, wani ase moani wani mbisei. Ranimbo asu se sünguna ngiri Godindi yibobofe sihi papi-hoafife rani so tükündahindi.

Nindou mbumundindi Godimbo didibafife ana nginindane

¹³ Nindou se-yeimbi ngorü ai tñjirifoayuyo? Ai Godimbo didibafimbiyu-wamboane. Asu nindou ngorü ai hihifi-hihifayuyo? Ai Godimbo-animbo heirunambo moani kakisaambürür-amboane. ¹⁴ Nindou se-yeimbi ngorü ai angünumboayuyo? Ai ranifih ana sapo Kraisindi nendi hifandiru-rundeimbi ranahamumbo-animbo hoafinduan asu ai ahandifih werinambo Adükariindi ndürinambo Godimbo didibafimbiyomondamboane. ¹⁵ Nindou ranai Godimbo anihondumbo-rüwurihi ro didibafehündi nda

God ai h̄mbor̄nd̄mbui yahomo houmbo d̄d̄bafefund̄ ana, asu Ad̄ukar̄ ai nindou ranahambo aṅḡn̄umb̄h̄ünd̄ d̄d̄boado-ndir̄h̄ bot̄indir̄umbui. Asu nindou ranai moaruwai hohoan̄moayu ana, God ai ahand̄ moaruwai hohoan̄mo ranahambo amboawi mb̄s̄umbui. ¹⁶ Ran̄mbo-an̄mbo asu se sihei moaruwai hohoan̄mo wandaf̄ mam̄-yei h̄mboah̄ü weindah̄-fir̄ndei nd̄h̄ünd̄. Asu God ai siheimbo d̄d̄boadofend̄r̄mboh̄ünd̄ ahambo s̄mbor̄ d̄d̄baf̄fir̄ndei. Nindou mbumund̄ ham̄nd̄yumb̄ ranahand̄ God̄mbo d̄d̄baf̄fe ana, ṅḡn̄nd̄ ham̄nd̄yo haya nindou far̄hai-randeimbane. ¹⁷ Erais̄a ana nindou moan̄ mam̄ sih̄r̄ nahur̄aiyu man̄ṅgu. Nindou ranai hoekoate-mbayu yehuen̄ṅgumbo God̄mbo ṅḡn̄nd̄ ham̄nd̄ d̄d̄baf̄mefiyuwa ṅḡm̄ h̄mban̄ asu 6 amoamombo hoekoate-mayo. ¹⁸ Ran̄iyu asu süṅgunambo God̄mbo hoe koand̄hoef̄ yahuhaya d̄d̄baf̄mefiyuwa s̄nambeah̄nd̄ hoe ranai peyowoh̄ü asu sesi-napo ranai hoenam̄bo aboed̄ momor̄mayo h̄f̄ ran̄f̄ih̄.

Nindou ai God̄nd̄ hohoan̄mo h̄n̄ṅindeambui hoaf̄ane

¹⁹ Wandaf̄ mam̄, nindou se-yeimb̄ an̄hond̄ü hohoan̄mo süṅgufe ho ra h̄n̄ṅire haya moaruwai hohoan̄moayu ana, asu nindou ṅgor̄ü ai ahambo aboed̄ hohoan̄mo ran̄ sowana ser̄m̄ünd̄ h̄h̄nd̄üfi düduan̄, ai aboed̄ hohoan̄mond̄umbui. ²⁰ ṅga se yar̄hi f̄f̄r̄h̄nd̄, nindou ṅgor̄ü ai sapo nindou moaruwai hohoan̄moyumb̄ ranahambo moaruwai hohoan̄mo ranambeah̄nd̄ h̄rar̄m̄ünd̄ ana, nindou ranahambo aboedambo-rir̄h̄ani, ṅga asu ṅḡr̄ munguna yif̄indu. Ran̄ hohoan̄mo ran̄-süṅgumbo-an̄mbo God ai moaruwai hohoan̄mo af̄nd̄ gogor̄nd̄haimbui.

1 Pita Pas mamî Pita ai sûrü papîmarandî

¹ Karîhasî-handûrî, ro Pita Sisasîndî hoafî sahamîndî ha-rîhandeimb-anahî. Godîndî nendî se hîfî hondü hî-nîngî-rîhi hehi nou, Pontus, Garesia, Kapadosia, Esia, asu Bitinia hîfî ranîhü burîyei wakarîhîndî, sîheimbo pas nda sûrü paparîhandî. ² Ape God ai horombo hondü fîfîreandûhî sîheimbo ahamböhünda dîbonîmayundûra Yîfiáfî Aboedî ai Godîmbohünda kafaoreandûrî hî-nîngî-mareandûrî. Se Sisas Kraisîndî hoafî süngurîhünda asu ahandî horîna sîheimbo popoaiyondûrîmbo-hündamboyo God ai dîbonîmayundûrî.

God ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndeandûrîhî ngusûfo afurîfe kifeimbî hohoanîmo ra afîndî safî mbîsagadûramboane.

Yangîrî nîngombo hohoanîmo

³ Awî sîhîrî sîhefî Adûkarî Sisas Kraisîndî God asu Ape-ayu ranahambo aboed-ani mbîsefîmboane. Ai ahandî hîpoambofe hohoanîmo afîndî ranî-süngunambo sîhefîmbo yangîrî nîngô hohoanîmo masemunî. Sisasîmbo yîfîhündî botîmarîrî, ranîmbo-hündambo-anîmbo sîhîrî amboanî randîhu tükündahumboyefî sefî hohumboanefî asu sîhîrî ranahambo hîmboayefî. ⁴ Asu sîhîrî ahandî nîmor-aneî, ranîmbo-hündambo-anîmbo God ai yangîrî nîngombo hohoanîmo engoro ra ndemunîmbui sîhîrî ranahambo amboa hîmboayefî. Ranî-moatükunî ra sûrühoeimbî hamîndîyo hayamboane ngîrî sîmbondo asu moendîndo. Mungu moatükunî ra God ai sîhefîmbohünda sünambe kîkîhîramündü nîmarîmbo-wambo. ⁵ Se ahambo anîhondümbô-rîhorî arîhündî, ranîmboane asu ai sîheimbo ahandî ngî-nîndînambo güre hîbadandûra ngombo asu bîdîfîranambo sî tükündîfemboe. Ra-sîmboan-anîmbo ai sîheimbo aboedambofe-ndûrîmboayu ra weindahî-ndîfemboe. ⁶⁻⁷ Ranahambo hîhîfî-hîhîfîyehaneîsî, nga asu se hapondanî akîdou hî-nîngîfe mamîkarambo tîngîrîfo sîheimbo sowahî tüküfehane. Nga ranî tîngîrîfo moatükunînambo God ai sîhei anîhondümböfe hohoanîmo ranahambo refe hoeifendûrîmbo yahumboani, gor haiambe mandu hoeiarundî nou. Gor ai hepünîmbü moatükun-ane, nga ai moendîndîmboe. Nga sîhei anîhondümböfe hohoanîmo gorîmbo ngasûndeamboane. Ranîmboane asu süngunambo Sisas Krais ai weindahî tüküfyu-ambe-anîmbo God ai sîheimboya aboed-aneî mbüsündûrîhî hîmboamupuimbo-randeimbî dagadûranî asu se ndürümbî hamîndî-ndeimboyeyî. ⁸ Asu se moai awî ahambo hoeirîhorîhî-yeipoanî, nga se ahambo afîndî hohoanîmoyahündo arîhündî. Hapondanî ana ahambo se hoeirîhorîhî-yeipoanî, nga asu se ahambo ngusûfo parîhorî arîhündî. Ndanî hîhîfî-hîhîfî ndanana hîfî ndanîhündambo-yopoanî, nga nüngundîhu ranahambo hoafîndefî sefî, nga wagabeahîndî moatükun-ane. ⁹ Se Godîmbo anîhondümbô-arîhorî ranîmboane asu ai sîhei yangîrî nîngombo aboedambo-reandûrî arandî ranahambo se hîhîfî-hîhîfîyeyî.

¹⁰ God ai nîndou aboedambo-fembo horombo ahandî hoafî hoafîyomo-rundeimbî aiyomo wudîpoaporu türûfoaru marundî. Ai God sîheimbo aboedambo-ndearümbui ranahambo hoafîmemo. ¹¹ Kraisîndî Yîfiáfî ai ahamundî fiambe nîmarîmboyo horombo boatei yahoya, "Süngunambo Krais ai tîngîrîfo hohoanîmo ndemündü mbundambo asu ndürî adûkarîmbî-ndümbui," mehopurî. Ranîyomo ai ranî-moatükunî ra nî-nî-sîmboanî nüngû-nahurai tükümandîfe yahomo houmbo ranahambo tûmaru hoangomo. ¹² God ai ahamundî nafuimepurî, nga asu ahandî aboedambofe-munîmbo hohoanîmo ra ahamundî fimbo fehefepurîmbo-yopoanî, nga hoafî ra sîheimbo farîhefe-ndürîmbo-hündamboane. Nga aboedî hoafî ra hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai haponda sîheimbo masabundûrî ranahamboane hoafîmemo. God ai sünambeahîndî Yîfiáfî Aboedî koamarîhenda kosowîhîyo asu ranî ngî-nîndînambo ai aboedî hoafî ra sîheimbo hoafîmemo. Ranî-moatükunî ranahamboanemo sünambeahîndî nendî ranai-amboanî fîfîrîndîhu yahomo houmbo hohoanîmoemo.

God ai sîhefîmbo sûrühehindeimbî mbî-nîmboeyî yahumboani

¹³ Ranîmboane haponda se dîboado-ndühümündî nîmandei. Rananîmbo Sisas ai süngunambo weindahî tüküfhümo ranî-sîmboanî God ai aboedambofe-ndürîmbo ranahambo se munguambo anîhondümbô-ndîhîndîhî hîmbondei. ¹⁴ Dîhafî hoafî hîmborîyeimbî nîmorî nahurai Godîndî hoafî hîmborîndei. Horombo ahandî-mayo hohoanîmo ra sîhei fikîmî yangîrîkoate-yoambe wamboyei asu se sîhei ngusûfoambe hohoanîmo moaruwai tüküfe-randeimbî hohoanîmo ra süngurîhî-marîhündî. Nga awî hapondanî-ana ranî hohoanîmo ra se süngundîhî-mboyei. ¹⁵ Nga

se aboedí sürühehindeimbi hamíndíndeí, God síheimbo díboni-mayundürí ranai aboedí sürühoeimbi hamíndayú nou. ¹⁶ Sapo Godíndí hoafí hoafíyohú yahoya, “Roana sürühoeimbi hamíndí hond-anahí ranímbo asu se sürühehindeimbi hamíndíndeí,” *Wok Pris 11:44-45*

¹⁷ Asu Ape ai mamí hohoanímó süngu-ane mamamí nindou yíboboreamuní arandí. Asu se ahambo Ape seiú dídíbafíyahindo aríhündí ana, asu se ndífo nindou hífi ndaníhú níboadei-ambe Godímbo hohoanímó-ndahündó sísíri-sísíriindahíndíhí híbadíhúmbo hahabodei. ¹⁸ Horombo síhei amooyei-mayo ndoríhefekoate hohoanímó raní-süngu mahahabodei-anei. Nga hapondan-ana síheimbo ranambeahíndí aboedambo-mareandürí. Nga se fífiríhíndí, God ai moai awaríhefímí moatükuní gor asu sírfa nahurai ranínambo aboedambo-reandürí, nga waní. ¹⁹ Nga ai Kraisíndí horí aboedí ngasündeandeimbi ranamboyu aboedambo-mareandürí. Kraisi ana hohoanímó moaruwai-koateimbi sípsip nímorí níni moaruwai moatükuní nímaríkoate aboedí hamíndayú nahurai-ani.* ²⁰ God ai hífi nda nafi-koate-yuambe boateiyu ai Kraisímbo díboníyu híni ngímarirí síheimbo yífímbohúnda. Nga ho-hombo hapo bídífiránímboyu-ambe síheimbo faríhefe-ndírimbohúnda ranai weíndahí hífi ndaníhú tükümeífyu. ²¹ Ahambo ranímbo-húndamboanei Godímbo aníhondúmbo-aríhorí. God ai Sísas ranahambo yífíhündí botírírí haya bogorímborirí híni ngímarirí. Ranímboanei se Godímbo aníhondúmbo-ríhoruhí híamboayeí.

Síhírí wandafíndambo ngusúfo pefímboane

²² Seana Godíndí hoafí hondú raní hohoanímó sünguríhíndíhí ranímboanei asu síhei ngusúfoambe hohoanímó aboedí mbumundí ranai tükümeífyondürí. Ranímbo-anímbo se wandafí mamímbo aníhondúmbo hondú ngusúfo pandíhíndí. Raní hohoanímó rananímbo se kíkihi-safíndíhímündí nímbóeimbo síhei ngusúfoambe sürühoeimbi hohoanímó ranambo afíndí símborí ngusúfo pefíríndeí. ²³ Godíndí hoafí sesí hoarí aboedí nahurai-ane, nga se ranínambo símborí yanjírí níngombo tükümeíhíndí. Hoarí ra yífímbo nímíndíhíyopoani, nga yanjírí níngombo nímíndíhane. Hoarí ra Godíndí hoafí-ane, nga ai yanjírí gedúhí níngo ngomboe. ²⁴⁻²⁵ Yini, nga Godíndí hoafí hoafíyowohú yahoya,

‘Nindou munguambo aiana nenewohí nahuraiyei hehimboanei,

asu ahei yihuru napo, munguambo moatükuní ranana nenewohí ahurí nahurai-
anendürí.

Ranane nenewohí ranai yapataparíyo pütapíyohane,

nga asu Adükaríndí hoafí-ana koadürúmbo-koadürúmbo yare yanjóromboane,’ *Aisaia 40:6-8*

meho. Nga ndaní hoafí ranana sapo síheimbo aboedí hoafí hoafímemondürí ranane.

2

Adükari ana nímoéi aboedí yanjírí níngoweimbi engoro nahurai-ani

¹ Ranímboane asu hapo-ana se mamíkarambo moaruwai hohoanímó, munguambo tíkai hoafí, yimbu hohoanímó süngufe ho, nindou ngorúmbo moaruwai hohoanímó asu ngorúmbo munguambo daboadaní moaruwai hoafí hohoanímó ranamboaní se moani híni ngíndíhíndí. ² Se símborí tükümeíhíndí ranane asu se Yífiáfí Aboedíndí-mayo hoafí sürühoeimbi ranahambo wembombondei, nímorí waríhündí títi símíndímbo rawehíndí nou. Ranímbo-anímbo hoafí raní ngíndínambo síhei Godímbo süngufe hohoanímó ra nímorí horaríhehíndí noundowaní, aboedambo-ndearúmboi. ³ Nga asu Godíndí hoafí ai yahoya, ‘Se Adükaríndí hohoanímó yaríhi hoeiríhínda-mayoa aparúmbo-ane aseí,’ meho.

⁴ Adükarí aiana yanjírí níngombo worímbo kambohoaní nahurai-ani. Ahambo nindou ai moaruwai-ani sei hehi worímbo kambohoaní moaruwai asíhehíndí nou yaríhorí masíhehorí, nga God ai ahambo aboedí hamínd-ani yahuhaya hoeiríhí maserúmúndu. Ranímboyu ranahambo sowana se súhísi aríhündí. ⁵ Se-amboani yanjírí worímbo kambohoaní ními nahurai-anei, nga God ai síhei-mayo fí kambohoaní ními nahurai ranambo dídíbafífe worí ra mamambe-fendürí worímbohúndambo yahumboani hohoanímóayu. Worí ranambe se Godímbo síhei-ríhíndeimbi sürühehindeimbi mbumundí hondú anímboei. Asu Yífiáfí Aboedíndí süngu síhei fimbo Godímbo síhefe moatükuní nahurai ndahúndomboyei Sudahúndí síhefembo sípsip hífíkoaru ahambo

* **1:19:** Sípsip yahurai hamíndí horombo Sudahúndí ai hífokoaru marundí ahei hohoanímó moaruwai gogorí-hefembohúnda.

sihou-arundi nou. Kraisiñdi sünguyo God ai sihefe hohoanimo ra yifirayu. ⁶ Kraisi ranahambo Godindí hoafí hoafiyowohú yahoya, “E, hoeirihi, ro aboedí hamíndí worí kambohoaní,

Saion ngoafíhú kamafoariheandí.

Nga nindou dúdi ai kambohoaní ranahambo aníhondumbo-ariri ana, ai ngírí ngusúfo nimbíndei,”

Aisaia 28:16

meho. ⁷ Ranímboane nindou se Adúkarímbo aníhondumbo-ríhoreimbí síhei hohoanimoambe ai hepúnífeimbí moatúkuni hamínd-ani. Nga nindou ai ahambo aníhondumbofe-koateyeimbí ranaheimbo Godíndí hoafí ra yare hoafiyowohú yahoya, ‘Sapo nindou worímboru-rundeimbí kambohoaní hoeirunda mayoa masíhoundí ranana aboedí hamíndí hond-ane,’

Buk Song 118:22

meho. ⁸ Asu ngorú bídífirani Godíndí hoafí hoafiyowohú yahoya, ‘Kambohoaní rananímbo nindou ranahaimbo bendeandúraní

ai búbúrindeihí píndeimboyei,’

Aisaia 8:14

meho. Ai Godíndí hoafí süngufekoate-yei aríhündí, nga ranímboyei ai búrhühündí mahei God horombo hohoanímomayu süngu.

⁹ Nga síheimbo ana God ai díbonímendúra se ahandí mamísr-anei asu God adúkarí bogorímbo sesí síhehi-ríhundeimbí anímboei. Asu se sürühehindeimb-anei asu ahandí yangírí nend-anei. Se nindou hímbóahú Adúkarí ai aboedí hamíndí moatúkuni ratúpuriyu arandí ranímbo wataporímbo-mbíríhündamboane yahuhaya díboníyu híningí-mareandúri. Aiyu síheimbo hoafíyuhú yahuya, se nímbo nímaro-ambeahíndí híningíríhi hehi wandí si aboedí safí níngowaní tükúyahi sínei, mehu. ¹⁰ Horombo se Godíndí nindou-yeipoaní, nga hapondaní ana se Godíndí nindou tükúyahimboane anímboei. Horombo-ana God ai moai síheimbo hípoambo-reandúri randí, nga hapondan-ana ai síheimbo hípoambo-reandúrimboani.

¹¹ Wandafí mamí, seana nindou ngorú ngoafíhündíyei hehimbo, asu hei hífi ndaníhú buríyei wakaríhindí nahurai-anei. Nga síhei ngoafí hondú ana sünambe-ane anangondúri. Ranímbo-hündamboane ro síheimbo hoafehandúri nda: Hífi ndaníhúnda hohoanimo raní fikímí wakíndahimboyei, nga ranahambo búndahíndí. Nga hohoanimo ra nindou-yei flambe yangírí níngombo raní-babídí yifiríyei ríhündühane. ¹² Nga seana nindou Godímbo aníhondumbofe-koateyeimbí ranahei hímbóahú aboedí hohoanimo yangírí süngundíhindí. Rananímbo asu ai síheimboya, aiana moaruwai hohoanimo süngurí-hindúruhane mbísaí-ndúraníwaní, asu ai síhei aboedí ratúpuri hohoanimo ranahambo ndandíhi hoeíndí-híndaníwaní God ai nindou yíbobofe sí tükúndífeyoaní ai Godímbo aboed-ani mbíseimboyei.

Se bogorí nindou-yomondi hoarehíndei

¹³⁻¹⁴ Adúkarímbo-hündambo muñguambo boboagorí síheimbo híbadúndúrimbo aníngomo ahamundí hoarehí yangírí nímboei. Gafman adúkarí bogorí ai gafman nindou bodímondambo híningí-mareapurí. Ai níngombo nindou dúdi ai moaruwai hohoanímoyei ranaheimbo tíjírífo segodúrimbohúnda asu nindou ai aboedí hohoanímoyei ranaheimbo aboed-anei hoafombohúnda híningí-mareapur-anemo.

¹⁵ Nga God ai síheimboya, se moaní aboedí hohoanimo süngundíhí ngeianí, asu se nindou ngusúfo-koate bídífirí ai síheimbo níne-hoafí moaruwai hoafínda-hündúraní, ranaheimbo aboedí hohoanimo ranambo ahei yafambéhu kíkihíndí-hümündíhündúri.

¹⁶ Se nindou ngor-ai síheimbo hífandíyondúri-koate nahurai nímboei. Nga se ngírí nindou ngor-ai hífandíyomuní-koateaneftí mbísei hehi moaruwai hohoanímondei. Nga seana Godíndí moaní ratúpuriyei-ríhundeimbí nahurai hamíndí hond-anímbo nímboei. ¹⁷ Seana nindou muñguambo ahíníndahündúri. Aníhondumbo-ríhindeimbí ranaheimbo hohoanímó-ndahündúri. Se Godímbo yíhímbondíhorí asu gafmaníndí adúkarí bogorímbo ahíníndahúnda.

Síhírí Sísasíndí hohoanímó yangírí süngundíhündíhí tíjümbí hohoanímóndahumí-ndefímboane

¹⁸ Moaní ratúpuriyei-ríhundeimbí, seana nindou ai síheimbo hífandarandúri rana-hambo ahíníndeihi ahandí hoarehíndei. Nindou síheimbo aboed-anemo asu ngíníndí hoafíkoate-yomo rundeimb-anemo ranahamumbo hoarehímbo yangíríyopoaní, nga ngíníndí hoafíyomo-rundeimbí, ranahamundí hoarehí amboaní nímboei. ¹⁹ Se Godímbo yangírí hohoanímó-yahúndowohú heianí, asu nindou ai síheimbo tíjümbí hohoanímó ra moaní sahündúraní asu se raní hohoanímó ranahambo moan-ane sei hehi anímboei ana, God ai ranahambo aboed-ane rananasí mbúsümbuí. ²⁰ Nga se moaruwai hohoanímoyeianí, asu nindou ranai síheimbo raní-süngumbo haríyahündúraní, asu se ranahambo moan-ane aseí ana, asu ngorú nindou ai hohoanímó ranahambo

ngiri aboed-ane mbüsu. Nga se aboedi hohoanimo rani-sungu sunguri-hindühimbo heian, asu nindou ranai sheimbo rani-sungu hariyahü-ndüran, asu se ranahambo moan-ane sei hehi animboei ana, God ai sheimbo hihifi-hihifi-ndümbui. ²¹ Nga God ai sheimbo rani tünübü hohoanimo ndahümundi yahuhayamboyu kafaore hini-ngi-mareandüri. Ranimboyu Krai amboa tiri-rifo masemüdu sheimbo farife-ndürimböhünda. Ranimboyu ai anümi nahurai sheimboya ai-amboa yarhi hoeiri-hindühi rani-sungumbiri-hinda yahuhaya yare masihendi.

²² Nga ai moai nini-moatükunimbo moaruwai hohoanimo ratüpurü ra sungureandi asu nindou mamü ai-amboani moai himboriyuwanü tiki hoafi ahandi yahamo tüküfeyo, nga wanü. *Aisaia 53:9*

²³ Nindou ai ahambo moaruwaimbo-fimbo hoafi hoafimeyomondowa ranimbo ai moai ahamumbo simborü moaruwaimbo-fepurü hoafi hoafiyu. Nindou ai ahambo asübüsi afandi sabudowanü ai moai simborü moaruwaimbo-ndiheapurimboyahü yahu, nga wanü. God ai mbumundi yibobore-randeimbi-wamboane ranimboane asu Krai ai ahambo anihondümbö-rirühü ahandi fi Godindi warambe ninendi-mareandi. ²⁴ Aiyu ahandihoari sihefi moaruwai hohoanimo ra ahandi finambore semündü hu nimi keimbi karihedeimbi-fihü yifimayu. Sihiri moaruwai hohoanimo ra hini-ngife hefe, asu mbumundi hohoanimo rani yangiri süngufemböhünda ai yifimayu. Nindou ai ahandi fi ra moaruwaimbo-marundi, nga asu raniyo sihiri aboedi tükümehundi. ²⁵ Nga horombo-yei se sipsip moani mamükarühi burüyei wakimarihindi nahurai-mayei, nga asu hapondana se sipsip hifanda-randeimbi sowahi hihiriyahi ahei nahurai masnei.

3

Anihondümbö-rihindeimbi-yei hohoanimo

¹⁻² Moani ratüpurüyei-rihündeimbi ai ahei hifandirandüri-randeimbindi hoarehi aniboadei nou nimorehi se-amboani sihei nindowenihi ranahamundi hoarehi nimboei. Ranimbo asu nindowenihi bidifiri Godindi hoafi süngufekoate-yomondeimbi ranai, nimorehi sihei Godimbo ahini hohoanimo asu mbumundi hohoanimo ra hoeindiwuri houmbo ai-amboani Godindi hoafi anihondümbö-ndümböemo. Se rani-moatükuni ranahambo hoafikoate-aye amboani, ai anihondümbö-ndümböemo sapo sihei hohoanimo aboedi yangiri-wambo. ³ Asu nimorehi se fi-hoeari sihei moanambuhü rani yangiri aboedi yihurunambo yihuru-ndihümböyeyi, ro aboedi himbondefo mbisei hehi. Sapo se sihei mbirinanü didiboado-arihind-ane, misinjü yihuruayeyi-ane asu hoeari se ndorihoeimbi yihuruayeyi arihündi ranane. Se ranimbo yangiri hohoanimo-ndeimboyei. ⁴ Nga sihei ngüsüfoambe hohoanimo ranahambo-animbo randühi yihurundi-hündi. Ranimbo asu yihuru wagabe ragu amaro ranai ana ngiri awandühoayo. Rani hohoanimo ranana sapo didiboadofo hohoanimoyohü, himboari hoafendi ningombo ratüpurü hohoanimo-ane. Nga rani hohoanimo-ane Godindi himboahü aboedi hamundayo. ⁵ Sapo horombo hondü Godimbo ngüsüfo parihoreimbi nimorehi ai Godimbo anihondümbö-rirühü hifandirihori marihündi ayei yahurai yarhi yihuruayeyi asu ahei nindowenihi-yomondi hoarehi manimboei. ⁶ Mamü yahurai Sara ai ahandi nindowenihi Abrahamimbo yangiri sünguririhü nindou bogori yahondo marandi. Nga hapo-ana se aboedi hohoanimo ra süngurihindühi nini-moatükunimbo yihimbokoate-aye ana, se ahandi nimorehi nimori nahurai-anei.

⁷ Mamü, rani-sungumbo-animbo nindowenihi se-amboani sihamundi nimorehi rani-babidimbo ningombo ai nginindüyeipoani mbisimo houmbo ndondu hohoanimondündüri. Se aheimbo ahinindümondüri, nga asu ai-amboani se-babidi God yangiri koadürümbo ningombo hohoanimo semunimboayu ra ndahümundimboyei. Se rawarundi ana, ngiri nini-moatükuni se Godimbo didibafundi ranahambo mbüsümi kiki-ndeandi.

Nindou bodomondambo aboedi hohoanimo-ndefimboane

⁸ Haponda ro wandü hoafi moendindühea samboanahi. Munguambo se moani mamü rani-süngufimbi hohoanimo yangiri hohoanimondei asu simborü hohoanimurindei. Asu apodoho nahurai simborü ngüsüfo pefirindeihü simborü hipoambo-firindei asu sihei fi hifinambo-ndihindi. ⁹ Se nindou bodimondi ai sheimbo moaruwaimbo-ndihindüran, asu se aheimbo hihindühi moaruwaimbo-ndihindürimboyei. Asu ai sheimbo hoafi moaruwai hoafinda-hündüran, se aheimbo hoafi moaruwai ra hihindühi hoafinda-hündürimboyei, nga wanü. Nga ai sheimbo randihindüran ana, asu se Godimbo didibafi-ndahindo aheimbo aboedi-aboedifemböhünda, nga sapo God ai sheimboya mborai yahu aboedi-aboedifendürimbo kafaore hini-ngi-mareandüri. ¹⁰ Nga, 'Nindou düdi ai hihifi-hihifi-yuhü

aboedi gedühi ningombo hohoanimondühü ana,

asu ai moaruwai hoafi hohoanimo

asu tika hoafi hohoanimo ra hini ngi-mbireand-amboane.

¹¹ Asu ai moaruwai hohoanimo ra hini ngi-inde mbunda,

aboedi hohoanimo ra sungu-mbireand-amboane.

Ai nindou munju-babidi-mbo aboedi-aboedife nimarimbohunda tiri foyeihi

mami rani hohoanimo yangiri sungu-mbiri-hundamboane.' *Buk Song 34:12-16*

¹² Nga Adukari aiana mbumundi nindou ranaheimbo, ahandi himoarina himoa- pareanduruhi asu ahandi himbona ahei didibafife hoafi ra himboryu arandi. Nga nindou ai moaruwai hohoanimoaye, Adukari ai ranaheimbo refepoani yahuenungumbowambo.

Sihiri aboedi hohoanimoayefi ranimbohunda tiri ifo-ndefimboane

¹³ Asu se aboedi hohoanimo ranahambo huti-hutiyeih sungurahi arihundi ana, sheimbo nindou didai moaruwai-moaruwaimbo-mandihindura? ¹⁴ Nga se aboedi mbumurhoeimbi hohoanimo ra sungurihu heiani, ranimbo-hundambo nindou ai sheimbo moaruwaimbo-fendurimboaye ana, asu se hihifi-hihifindei. Nga se aheimbo yihimboyopoani asu afindi hohoanimoopoani. ¹⁵ Nga shei hohoanimo raninambonanimbo Kraismbo ahinindeih Adukari-ani mbi sei hehi hohoanimo-ndahundo. Asu nindou dudi ai fifirife hoafimbo sheimbo dudundahinduruhi, 'Nimboe Kristen se ranahambo anihondumbo-rhinduhi himoaye,' mbi sahundurani, asu se simbori aheimbo rani-moatukuni ranahambo diboadondih hoafindahunduri. Nga asu se aheimbo aboedi hohoanimo-ndahundurui hini ngi-rou-safi animbo hoafindahunduri. ¹⁶ Shei hohoanimo ra hutikoate Godndi himoahui aboedi yangiri-mbeyo-wamboane. Rananimbo asu se Kraismbo sungufe hohoanimo aboedi ra sunguarihindi ranimbo nindou ai sheimbo tirifoefe hoafi hoafindahunduri mbundihui asu randih himbondei-aniwani ahei hoafi ranahambo amoanngi-ndeimboyei. ¹⁷ Aboedi hahabodiani ranahambo tiri ifo tikefeyo ana, aboed-ane, God ai ranimbo yifiryu. Nga asu moaruwai hohoanimo ra sungurihundan, tiri ifo tikefeyo, ranane moaruwai safayo.

Krais ai shefimbo aboedambo-femunimbohunda yifiryu mbura botimefiyu

¹⁸ Shefimbo God sowanambo semindimuni hafombohundamboyu mbumundi hamndi-mayu ranai nindou moaruwai-maye ahei fondihumbo mamimbo yangiri yifimayu. Nindou ahandi fi ra hifokoa-maruruyosi, nga asu God ai ahandi yifiafi ranahambo yangiri botimariri. ¹⁹ Rasimboani ranyu ai yifiafiyu haya hu yifiafi ngoafihui yifiafi karabusambe animboei ranaheimbo ahandi hoafi ra wataporimbo-mararu. ²⁰ Yifiafi ranana sapo Noa ai sip nafirandambe asu God ai moani sikoate nindumbo hifanda nunguambe, nindou ranai Godndi hoafi sungufekoate-maye ahei yifiafi-mboyu hu wataporimbo-mararu. Nindou bidifiri 8 yangiri sip ranambe hoenambo aboedambo-mehindi. ²¹ Hoe ra hunduruyei-mbi ranahambo sisam-ane asu raninambo se aboedamboyahi arihundi. Hunduruyei-mbi hoe ranana shei fi afisahora ra popoifoe-femboyopoani. Nga hunduruyei-mbi hoe ranana se Godndi hoafi sungufembohunda ai-dibo hoafi femndi masihefeyo hoaf-ane. Sisas Krai ai yifihundi botimefiyu raninamboyei se aboedamboyahi arihundi. ²² Asu ai sunambe hafu Godndi warihondani bogorimbofi amaru. Ranane asu sunambeahindi nendi, nduri adukarumbi, asu nginndi adukari hohoanimombu munjuambo ranai ahandi hoareh aningomo.

4

Moaruwai hohoanimo horombo sungumarihindi ra hini ngi-indehimbi

¹ Krai ai shefimbohunda ahandi fiambe asubusi afindi masemundu. Rani sungumbo-animbo se-amboani ai ramefiyu nou randihindan-animbo rani hohoanimo ranai sheimbo ngininda-mundurimboe. Nga nindou dudi ai Kraismbohunda ahandi fiambe asubusi yahurai asemundu ana, moaruwai hohoanimo ranahambo sunguarandi ranambe moai hu. ² Se hifi ndanihu fi-hoeari kapeihu nimboei-ambe shei horimbodidi hohoanimo sungufe-poani, nga God yifirayu ra sungundihindi. ³ Horombo se ndeara afindimbo ndifo nindou ai Godimbo anihondumbofo-koateyeimbi ahei hohoanimo rani-sungumarahi hei-ane. Sapo se ndani-moatukuni ndaniyo sungumarihundi: Nimorehi sishimo hohoanimo, nindowenih birabreimbi hohoanimo, moaruwai moatukuni ranahambo ngusüfo pefehumbo hohoanife hohoanimo, bia simndi hefe mamikari hohoanimo, afindi sesesimbo sihi moaruwai hamndi hohoanimo, asu bia simndi moaruwai hohoanimo patimbo ho hohoanimo asu sisam god tikaimbo didibafife amoanngimbo hohoanimo rani hohoanimo ra horombo se sunguruhu marihundi. ⁴ Nga haponda anihondumbofo-koate nindou ranai ai-babidi se hokoate-yeih, moaruwai

ham+ndi hondü hohoan+mo menjoro ra süngufekoate-yeiani, asu ai ranahambo ndar+hi hoer+hinda mayoa, siheimbo tirifoar+hi hoafehündürü. ⁵ Nga süngunambo-an+imbo sapo God ranahand+ h+amboahü ai moaruwai moatükun+ ratüpur+mayei ra d+boadond+hi hoafi+mbeyahundo-wamboane. God ranai ana ai-ani nindou yang+ri n+imboimb-anei asu y+fiyeimb-anei ahei hoafi ra h+mbor+mbohunda h+amboaye. ⁶ Ran+amboane asu aboed+ hoafi ra y+fiyeimb+ aheimbo bokar+hefemboane. Ai y+fi+mayei nindou moaruwai hohoan+moaye ra y+fiyei ar+hünd+ nou ahei moaruwai hohoan+mo rani-süngumbo. Nga aboed+ hoafi ranaheimbo bokar+hefemboane ai yifiafi n+ngombo yang+ri koadürümbo n+ngombohunda God rawefiyu nou.

⁷ Munguambo moatükun+ munjumbo-ayo rani si ra ndeara akim-ane. Ran+amboane asu se sihei fi ra siheihor+ h+bad+hümbö, ndond+hi hohoan+mondei kik+h+ndi-hünd+h+imbo God+imbo did+baft+ndahindo. ⁸ An+hondümbo-r+hindeimb+ siheihor+ simbor+ ngusüfo pefir+ndeihi, rani hohoan+mo aboed+ se moan+ ngin+ndi kik+h+safir+nd+hümbüdi. Ranan+imbo nindou ai ngorümbo ngusüfo pararend+ ana, ahand+ moaruwai hohoan+mo ranahambo amboawi mbüsümbui. ⁹ Nindou ai sihei wor+na ngeiani, aboed+ watapor+imbo-nd+hündürühi, moan+ sis+koate sesi moatükun+yo, fond+yo, ra simbor+ seirüdei. ¹⁰ God ai siheimbo ra shaf+ war+hü rani-moatükun+ wud+imbeyo-wamboane yahuhaya mas+hend-ane. God ai siheimbo moan+ h+poambo-reandürühi mamam+ rani+poan+ rani+poan+ ratüpur+ y+mbumareandür+ se nindou b+d+fi+r+ bab+d+ simbor+ fehefir+ndei yahumbo. Sapo nindou mam+ ngoründ+ ratüpur+yuan+, ra ndore h+farandand+ yahurai ham+nd-an+imbo rand+hindi. ¹¹ Nindou ngorü ai bokar+h+i arand+ ana, ai God hoaf+mayu nahurai bokar+mb+r+hend-amboane. Nindou ngorü ai b+d+fi+rambo far+hendür+ arand+ sapo God ai rani ngin+ndi masagado rani+nambon-an+imbo b+d+fi+rambo mb+far+hendür-amboane. Ranan+imbo Sisas Krais+ndi war+ süngu asu God+imbo adükar-ani mb+seimboyei. Koadürü-koadürümbo God ai ndüreimb+ asu ngin+ndeimb-ani. Nga an+hondü-ane.

Kristen+yafe asübus+ sem+ndi hohoan+mo

¹² Wandaf+ mam+, gor refe hoiefembohunda hai-ambe mandu hoearund+ nou, siheimbo sowah+ asübus+ afind+ tükefeyo ranahambo se hepün+nda-himboyei. Se ranahamboya rani+poan+imbo moatükun-ane tükefeyo mb+sei hehimbo hepün+nda-himboyei. ¹³ Krai ai asübus+ masemündu, nga se-amboa ai-bab+d+imbo masahümbüdi asu ranambo se h+h+fi-h+h+fi+ndei. Ranan+imbo asu sünguna ahand+ ngin+ndi moatükun+ weindah+ tüküfeyo-ambe sihei ngusüfoambe h+h+fi-h+h+fi+ afind+ tükünd+ifemboe. ¹⁴ Krai+mböhündambo wambo se nindou amur+ ai siheimbo n+ne hoafi moaruwai hoafehündür+ rani+imbo h+h+fi-h+h+fi+ndei. Nga sapo sihei fiambe God+nd+mayo hepün+feimb+ Yifiafi amaro rani+imbo-hünda. ¹⁵ H+fokoeffembo hohoan+mo, hümbuhün+ hohoan+mo, moaruwai hohoan+mo ratüpur+, ngoründ+ ratüpur+ sehe-fehefe hohoan+mo, rani+imbo-hündambo asübus+ asahümbüdi ana, ra moaruwai-ane. ¹⁶ Nga asu se Kristen-aye rani+mböhünda asübus+imbo moatükun+ ra siheimbo sowah+ tükünd+ifeyoan+, ranahambo amoan+ngi-ndeimboyei, nga se God+imbo h+h+fi+nd+hor+ sapo se Kristen ndür+mb-aneimbohünda. ¹⁷ Nga God ai ahand+ sir+ y+bobofemboayu rani si ra ndeara tüküfemboane. Asu ai ahand+ sir+ siheimbo boatei y+boboareandür+ ana, asu nindou God+nd+mayo aboed+ hoafi an+hondümbofe-koate-maye ranaheimbo t+ñ+r+fo afind+ saf+ tükünd+ifemboe. ¹⁸ Nga rani+imbo God+nd+ hoafi yare hoafiyowohü yahoya,

'Nindou sürühehindeimb+ ai aboedambofe ra t+ñ+umbayo ana,
asu nindou God+imbo hohoan+mokoate asu moaruwai hohoan+mombo
süngur+hindeimb+ ra n+ngumandahia?' *Sindaun 11:31*

meho.

¹⁹ Ran+imbo-hündamboane asu God ai ahand+ hohoan+monambo nindou b+d+fi+r+ ai t+ñ+r+fombü hohoan+mo asahümbüdi ana, nindou ranai moan+ aboed+ mbumund+ yang+ri ngehümbo asu ahei fi ra God nafra-randeimb+ ahambo yang+ri+ndahündo. N+ne ai horombo hoafiyu mas+hend+ ra randeambui.

5

H+far+rundeimb+ seana God+ndi sipsip ra h+badüdüri

¹ Ran+imboanah+ haponda ro sihei h+far+rundeimb+ ahamumbo hoaf+ndahapur+ samboanah+. Ro-amboan+ h+far+r+h+r+h+handeimb-anah+. Ro wand+ h+amboari-namboyo Sisas+imbo hoer+hina ai asübus+ ra masemündu. Ng+r+ am+tata God ai Krai adükar+ ham+nd-ani weindah+ nafuindu, nga ro-amboa ai-d+bo aboed+ n+imboamboyah+. ² God ai nindou sihamund+ war+hümareandür+ ranaheimbo ndonda h+badüdüri. Sapo

sipsip hifandî-randeimbi nindou sipsip hifandarandürî nou, sîhamundîhoari hohoanîmondîmo houmbo randundî God ai yifirayu nou. Nindou ngorü ai sîhamumbo hütî-hütî nou reandürîmbo-yupoani. Asu se kakî semîndîmbo ratûpurîmbo hohoanîmondîmboemo, nga sîhamundî hohoanîmonambo fandîhaundürî. ³ Asu se nindou God ai sîhamundî warîwamî hîniñgîmarearü ranaheimbo ngîniñdî hîbadu-ndürîmboemo, nga wanî. Se aboedî ratûpurî yangîrî anîmbo ranaheimbo nafuindî-mondüranî ai ranî-sunggu-mbirîhind-amboane. ⁴ Rananîmbo asu sipsip hifandîra-randeimbi hondü Kraisi ai weindahî tükündüfîhî ranî-sîmboanî se ramarundî ranîmbohünda aboedî hamîndî koadürümbo-koadürümbo niñgombo takîniñ ndowandümboemo.

⁵ Ranî süngumbo-anîmbo asu akohoandî nindou se boagîrî nindou-yomondî hoarehî niñgomo. Rananîmbo muñguambo se sîheihoari fi hîfînambofe hefe wandafî mamîmbo fandîhehindürî. Sapo,

‘God aiana nindou ahei fimbo borîyeianî,
ranaheimbo hîfînambo-reandürühani,
nga asu nindou didîyei ai aheihoari fi hîfînambo-rîhindeimbi
aheimbo ana didîboado-reandürühani.’

Sindaun 3:34

⁶ Se sîheihoari hîfînambondîhi hehi Godîndî ngîniñdî hamîndî warî hoarehî ranîhü niñmboei. Rananîmbo asu ai ahandîhoari niñî-sîmboanîyü hohoanîmoayu ranî-sîmboanî sîheimbo ndürîmbaneî mbüsümbui. ⁷ God ai sîheimbo afîndî hohoanîmo-yundürühani, nga se sîhei ngusüfoambe afîndî hohoanîmo amarondürî ra ahandî warîhü dîgehîndî.

⁸ Se hohoanîmondei kîkîhîndîhindühî ndondîhi hîbadîhündî. Nga Satan ai sîhei hürütîmb-ani asu sîheimbo moaruwaimbo-fendürîmbo yahumboani amoasîrî ai niñîhondî mbüfe sesîmbo yaho haya hoahoango wakareandî nou. ⁹ Se anîhondümbofe hohoanîmo aboedî ranî yangîrî kîkîhîndü-hümündî niñmboeimbo-anîmbo asu Satan gündîhorühî raguanambo-ndîhorühî moanî ngîniñdî hamîndî niñmboei. Se randîhi fîfîrîndîhindühî hohoanîmondei, sîhei wandafî mamî muñguambo hîfî ranîhü amarei ai-amboanî se tîñîrîfo asahümündî nou yarîhi sahümündîhaneî.

¹⁰ Nga God ai nindou hîpoambofe hohoanîmo ra niñîndîhani. Aiyü se Kraisi-babîdî niñgombo ahandî ngîniñdî si aboedî koadürümbo niñgoweimbi ra semîndîmbohünda dîbonîyü hîniñgî-mareandürî. Asu se moanî bodîfombo nindou-yafe tîñîrîfo ra ndahümündî mbundühü asu süngunambo-anîmbo asükaindu ai ahandîhoari sîheimbo wudîwudî-ndeandürîhî ngînamündündüra ngîniñdî niñmboemboeyi. ¹¹ Ahambo sowahî ana muñguambo ngîniñdî ra koadürümbo-koadürümbo mbeñgorî. Nga anîhond-ane.

¹² Pas nda Sairas ai farîhendîrî hayambo sürü papîmara-ndamboanahî hoafîyahî, nga wandafî nda ro anîhondümbo-rîhinîmboanahî. Asu hoafî pas ndanambe ra Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo hondü ranahambo anîhondümbo hoafîmbohünda sürü paparîhandî. Nga moanî hîpoambofe ranahambo ndondîhi kîkîhîndî-hümündî niñmboei.

¹³ Anîhondümbo-rîhindeimbi nindou Babiron* ngooafîhündî sapo God ai ahandî hoafî süngufembohünda se-babîdî hîniñgîmarearü ai-amboanî sîheimbo hîhîfarîhündürî. Ranîyü asu wandî niñmorî Mak amboanî sîheimbo hîhîfarandürî. ¹⁴ Kristenî-yafe hohoanîmonambo se sîmborî wakîkîhürîndei ndühündî.

Muñgumbo se Kraisi-babîdî niñmboeimbo sîhei ngusüfoambe afurîfimbî hohoanîmo mbîmarînd-amboane.

* **5:13:** Nda kafoefe hoaf-ane, nga ahandî niñîndî moai fîfîrîhündî. Nindou bidîfirî hohoanîmoyeihiya, Rom-ane aseî, nga bidîfirî hohoanîmoyeihiya muñguambo Kristen ai ahei hîfî hîniñgîrîhi hehi niñmboei wakarîhindî horîmbo Suda ai Babiron ngooafîhü asu hîfîhü mamarei nou, aseî.

2 Pita Pas yimbu Pita ai sürü pap+marandî

¹ Karîhasîhandürî, ro Saimon Pita Sisas Kraisîndî moanî ratüpuriya-rîhandembî asu ahandî hoafî sahamîndî ha-rîhandeimb-anahî. Sîhefî God asu aboedambo-reamunî-randeimbî Sisas Kraisîndî sürühoeimbî hohoanîmo süngu God ai anîhondümböfe hohoanîmo aboedî-safî ro hohoanîmoayefî yahurai sîheimbo masagadürî. ² Se God asu Adûkarî Sisas anîhondümbö fîfirîhi-pîrimboaneî ranîmbo-anîmbo ai hîpoambo-ndînearühî ngusüfoambe afurîfe kife hohoanîmo afîndîmbo mbîsabînanîndür-amboane.

God ai sîhefimbo wand-aneî mehu

³ Kraîs ai Godîndî ngîndîndeimb-ani, asu ranînambo ahandî hohoanîmo yangîrî süngufembohünda ai sîhefimbo mungu moatükunî masemunî. Sîhîrî ahambo fîfirîrîhurî ranînambo ai sîhefimbo ahandî-mayo fîfirîfe aboedî masemunî. Ai sîhefimbo hoafiyumunühî yahuya, 'Se sînei wandî hîmboamupuimbo-randeimbî asu sürühoeimbî hohoanîmo sahümündî,' mehumunî. ⁴ Ranîmboyu sîhefimbo aboedî adûkarî hamîndî fehefembo moatükunî ra masemunî sapo horombo ai sîhefimboya ndahandürîmboyahî mehu. Ranînamboyeî se ngusüfoambe moaruwai botîfimbî hohoanîmo hîfî ndanîhündambo sîhefimbo mungu ra moaruwaimbo-reamunî marandî ranahambo aboedambo-ndahimboyeî asu se Godîndî hohoanîmo ndahümündî-mboyeî.

⁵ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu se tîjîrîfondeihî sîhei aboedî hohoanîmo ra anîhondümböfe ranîfih-anîmbo pandîhindî. Sîhei aboedî hohoanîmo ranîfih-anîmbo Godîmbo fîfirîfe ra pandîhindî. ⁶ Godîmbo fîfirîfe ranîfih-anîmbo sîhei fimbo dîboadöfe hîfandî hohoanîmo pandîhindî. Sîhei fimbo dîboadöfe hîfandîmbo hohoanîmo ranîfih-anîmbo ngîndî nîngombo hohoanîmo ra pandîhindî. Sîhei ngîndî nîngombo hohoanîmo ranîfih-anîmbo Guf hohoanîmoayü hohoanîmo süngufe ra pandîhindî. ⁷ Sîhei God hohoanîmoayü süngufe hohoanîmo ranîfih-anîmbo wandafî mamî-babîdî aboedî nîngo hohoanîmo ra pandîhindî asu ranîfih-anîmbo hîpoambofe hohoanîmo ra pandîhindî. ⁸ Rananîmbo asu ranî hohoanîmo ranai sîhei fiambe nîmandî ngombo adûkarî tükefeyondürî ana, asu sîhei Adûkarî Sisas Kraîsîmbo fîfirîfe ra ngîrî moanî rande yagodo, nga wanî. Nga ranana sîhei Adûkarîmbo fîfirîfe ranai aboedî nîmî afîndî hîsaiyo nou yahurai rande hîsîndîmboe. ⁹ Nga asu nîndou ai sapo munguambo ranî-moatükunî hohoanîmo ra ahandî fiambe nîmarîkoate-ndoanî ana, nîndou ranai nîni-moatükunîyo angunî engoro ra hoeifekoate-ayu ana, hîmboatîharî nahurai-ani. Aiana sapo horombo moaruwai hohoanîmoyü marandî ra God ai raguanambo-mareando ranahambo hohoanîmo mîtanîra-mündümboani.

¹⁰ Ranîmboane wandafî mamî, God ai sîheimbo wambo sowana sînei yahuhaya hoafiyundürühî ai wand-aneî mehündür-aneî. Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu ai sîheimbo anîhondümbö hoafîmayundürî ranîmbo nafuimbohünda süngundühündühî hütî-hütîndeî. Se rawarîhindî ana, ngîrî se anîhondümböfe hohoanîmo hînîngîndîhindî.

¹¹ Rananîmbo sîheimbo sîhefî Adûkarî asu aboedambo-reamuneimbî Sisas Kraîsîndî ngîndî hîfandarandî koadürümbo-koadürümbo yanggorambo ranambe hafombo nafî yagodondürîmboe.

¹² Yîni, mungu-moatükunî horombo hoafîmayahî ra se hohoanîmoyeî fîfirîhi hehî ngîndî nîmboeimbo süngurîhü-ndühaneîsî. Nga awî ro sîheimbo nîmbî-nîmbî-sî hoafîndaha-ndürîmboyahî se ranî hohoanîmo ra hohoanîmoyeî-mbîrühündamboane mbîsahehea. ¹³⁻¹⁴ Ro fîfirîhe-amboanahî ngîrî amîtata ro fî yangîrî anîmboahî nda hînîngîndîheandî. Sapö ranî-moatükunî ranîmboyu sîhefî Adûkarî Sisas Kraîs ai fîfirîfe hoafîmayundürî. Nga awî ro ndarîhe yangîrî nîmboahambe-anîmbo sîhei hohoanîmo ra botîfendürî rambö-hündambo munguambo sî ra asûkai hoafîndamboyahî. Ro hohoanîmoayahî ranana aboed-ane. ¹⁵ Ranîmboanahî asu ro haponda sîheimbo hoafiyondürîmbo hütî-hütîaya habodîhî. Rananîmbo asu sünguna ro yîfînda hehea ngahanî amboanî asu munguambo hoafî ranahambo hohoanîmombeiya saheheam-boanahî ro hütî-hütîyahühî hoafehandürî.

Kraîsîmbo sowahî Godîndî ngîndî menjoro ra hoeimarîhundî.

¹⁶ Sîhefî Adûkarî Sisas Kraîs asûkaiyo ngîndî kapeihü kosîmboayü hoafî ra ro ndorîhe wataporîmbo-marîhandürî ra ropoanîmbo hohoanîmoyeî hohu hoafîyefühî-yefîpoanî. Nga yîhoefî hîmboarînambo ahandî ngîndî hîmboamupuimbî moatükunî hoeimarîhurî. ¹⁷ Ape God airürî ahambo ndürî adûkarî sagadowohü asu sî adûkarî aboedî ahandî-mayo ra sagadowanî ro ranîhü manîmboeffî. God ai adûkarî

h+mbaoamupuimbi sünambe si ran+fihi n+marũmbo ai yare hoafi+yuhũ yahuya, “Nindou ranana wandi n+mor-ani, nga moan+ ro ngusũfo par+hineimb-ani. Ahamboane ro wambo ngusũfoambe siaoweheandi,” mehu. ¹⁸ Ro Sisas Krai-bab+di wafuambe n+amboef-ane God hoafi+mayu ran+ hoafi ra sünambeah+ndi makosowa h+mbor+mayefi.

¹⁹ Ran+amboanefi ro God+ndi hoafi hoafi+yomo-rundeimbi ahamundi hoafi ra ngin+ndi an+hondũmbo-ar+hindi, nga se-amboan+ ran+ hoafi ranahambo yar+hi an+hondũmbo-ar+hindi ana, aboedi saf-ane. Ahamundi hoafi ranana ram n+mbi n+marowan+ an+nggo nahurai-ane. Ram ra siyo homboyowan+ si hoafambe Krai+ndi si bot+bot+ nahurai sihei ngusũfoambe tũkũnd+emboe. ²⁰ Nga asu se ranahambo wud+poapond+hi fi+fi+nd+hi hehimbo-an+mbi. Nindou mam+ ai ng+r+ ahandi hohoan+monambo yang+r+ God+ndi hoafi hoafi+yomo-rundeimbi-yomondi hoafi Baibor-ambe engoro ranahambo fi+fi+nde hoafi+ndu. ²¹ Ai n+mbi, horombo nindou mam+ ai moai God+ndi hoafi engoro ra ahandi hohoan+monambo yang+r+ hoafi+yu, nga wani. Yifiafi Aboedi ranaiyo nindou b+di+fi+rambo hohoan+mo bot+reapuran+ God ai hoafi masagapur+ ran+mbi hoafi weindah+ hoafi+yomo marundi.

2

God+ndi hoafi tkai-hoafi+yomo-rundeimbi

¹ Nga horombo God+ndi hoafi tkai-hoafi+yomo-rundeimbi nindou Israeri-yei mbusũmo tũkũmefundi. Yahurai-an+mbi nindou tkai-hoafi yamundu-rundeimbi sihei mbusũmo amboan+ tũkũndafumboemo. Nindou ranai d+bo tũkũndafu n+ngomomdu munguambo ran+poan+mbi tkai-hoafi siheimbo moaruwaimbo-fendũr+mbi yamundi-ndũdũr+mbiemo. Nindou ranahamumbo Adũkar+ ai moaruwai hohoan+mo-ambeah+ndi h+re masepur+mũndũyosi, nga asu ai Adũkar+ ranahambo amboan+ daboadi h+ri+maruwur-ane. Ai ramefundi ran+mbiemo asu ai ahamundi+hoari n+mai moaruwaimbo-ndafumboemo. ² Asu nindou an+hondũmbo-r+hindeimbi af+ndi ranai tkai yamundu-rundeimbi ahamundi moaruwai ham+ndi hohoan+mo ra sũngund+hũmboyei. Asu ai rawar+hindi ran+mbihũnda nindou amur+ buraye ranai hoafi hondũ naf+ engoro ranahambo moaruwai hoafi+ndeimboyei. ³ Ndan+ nindou ndanai sapo hohoan+ hohoan+moyomo-rundeimbi-wambo ai siheimbo tkai-hoafi hoafi+ndi+mondũr+mbiemo. Horombo hondũyo God ai ahamumbo papi+hoafi hoafi+mayupuri, nga ai moai munguyo. Hoafi ai hoafi+yu mas+hendi ahamumbo moaruwaimbo-fipur+mbi ra adũkar+ tũkũfemboane h+mboyopurũh+ an+nggo.

⁴ Sünambeah+ndi nendi b+di+fi+ ai yaru moaruwai hohoan+mo-memoyosi, nga asu God ai moai ahamumbo ambemo yahu h+n+ng+reapuri, nga wani. Ai ahamumbo ngoafi moaruwai n+mbi af+ndi n+maro-ambe karabusire h+n+ng+mareapuri asu ai adũkar+ t+ng+r+fo saimbo si tũkũfembohũnda h+fandarundi. ⁵ Horombo hondũ ai moai h+fi+n+ndi nindou munguambo ranahaimbo ambeyei yahu, nga wani. Nga ai hoe af+ndi koamar+henda ranambo God+mbi hohoan+mokoate nindou ranai moaruwaimbo-mehindi. Nga Noa ana sũr+hoeimbi hohoan+mo bokar+hai-randeimbi asu God ai ahambo nindou 7-bab+di aboedambo-mareandũr+. ⁶ Nga ngoafi yimbu Sodom, Gomora ranahafembo moaruwaimbo-ndi+heapir+imboyahi yahuhaya, hainambo ramareapira hai tik+rapi+r+mbi munguambo moatũkun+ hasũfi yang+r+ mengoro. Ran+mbiemo nindou God+mbi daboadi h+ri+horeimbi+ ana, horombo rani+moatũkun+ tũkũmefeyo nindumbo ra nafuimbo nahuraiyo tũkũmefeyo. ⁷ Rot nindou sapo mbumundi ham+ndi+yu asu God ai ranahambo mafar+heiri. Rot aiyu nindou moaruwai hohoan+moyeimbi+ ranahaimbo ran+mbi ngusũfo n+mbi+mayu. ⁸ Nindou aboedi ranai ahamundi mbusũmo nũngumboyu asu ai moaruwai nindou ahamundi+mayo ah+nũmb+ hohoan+mo sũngufekoate hohoan+mo hoafi h+mbor+yu asu hoeire marandi. Ran+nambo munguambo si maho ra ahandi mbumundi ngusũfo asũr+r+ marandi. ⁹ Nga asu n+ne-moatũkun+ God+ndi hohoan+mo sũngur+hindeimbi aheimbo refendũr+mbi yahohaya sisam-arandũr+ ana, God ai aheimbo ranambeah+ndi hũr+thendũr+mbi fi+fi+reamboani. Nga Adũkar+ ai nindou moaruwai hohoan+moyeimbi+ ranahaimbo karabusi-fendũr+mbi sũnguna yibobofembo si tũkũfeyo ran+hũ aheimbo moaruwaimbo-fendũr+mbi fi+fi+reamboani. ¹⁰ Rani-simboan-an+mbi nindou b+di+fi+ sapo God+ndi ngin+ndi y+boaruko-mar+hindi ranai moaruwaimbo-feimbi ham+ndi hohoan+mo ahei ngusũfoambe bot+fembo rani-sũngur+hi mar+hũndi aheimbo moaruwaimbo-ndearũmbui.

Tkai yamundu-rundeimbi nindou aiana h+mbiemoambekoate nindou-anemo asu ai ahamundi-poan+mbi hohoan+mo rani-sũngu yang+r+ sũngumarundi. Ran+yomo ai bogor+ hifandi-rundeimbi ahamumbo tr+foefe hoafi+mbi kiki+r+fi+fekoate-memo. Nindou h+mbiemoambekoate-yeimbi asu af+ndi+af+ndeimbi+yomo ai nindou sünambe amar+mo ahamumbo tr+foefe hoafi+mbi y+h+mbiemoambekoate-memo. ¹¹ Sünambeah+ndi nendi ranai

nindou t̄ikai hoafi yamundu-rundeimbi ahamumbo ngasündüpur̄i houmbo nḡn̄nd̄i ad̄ikar̄i ham̄ndanemosi, nḡa asu ai moai s̄imbor̄i t̄rif̄oar̄üpur̄ühi Ad̄ükar̄ind̄i h̄imboah̄ü pap̄i hoafir̄üpur̄i. ¹² Nḡa t̄ikai yamundu-rundeimbi ai n̄n̄hond̄i-yei hohoan̄mo nahurai sünguarund̄i. Ahamumbo h̄ifokoeffe mand̄ife ses̄imbo yanḡr̄i nahurai an̄nḡomo nindou ra asu n̄ne-moatükun̄i ai f̄if̄rif̄ekoate-memo ranahambo moan̄i tür̄üfoaru hoafiyomo marund̄i. Asu nindou n̄n̄hond̄i naru arund̄i nou God ai ahamumbo h̄if̄koad̄eap̄ur̄imbui.

¹³ Asu ai moaruwai hohoan̄mo süngumarund̄i ran̄imbohündambo ai t̄nj̄r̄ifo asüka ndowand̄umboemo. Ai nindou b̄id̄if̄rambo t̄nj̄r̄ifo masabud̄ür̄i ran̄i-sünguȳo asu ai-amboa t̄nj̄r̄ifo ndowand̄umboemo. Aiana s̄ir̄ih̄ü ses̄eȳomo asu bia s̄im̄nd̄imo raro arund̄i ranahambo h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄mbai yahomomboanemo. Rananemo ai se-bab̄id̄i sowas̄umond̄ühi amar̄imo, nḡa se ranahambo amoañnḡayei. Nḡa moaruwai t̄ikai hohoan̄mo ai yif̄ir̄iȳomo houmbo ramarund̄i ranahambo h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄iȳomond̄ühi amar̄imo. ¹⁴ Aiana amur̄i h̄imbombo-yomopoañ, nḡa moaruwai hohoan̄mo ra rat̄üpur̄imbohünda n̄moreh̄imbo sowanamboane h̄imboar̄i pararund̄i. Aiana nḡr̄i moaruwai hohoan̄mo ra h̄in̄nḡindund̄i, nḡa wan̄i. Rananemo asu ai nindou b̄id̄if̄r̄i an̄hond̄umbofe hohoan̄mo ak̄idou yanḡr̄i k̄ik̄ih̄iru-nd̄umondeimbi ahamumbo moaruwai hohoan̄mo ra ramb̄irunda yahomo houmbo h̄uh̄arupur̄i. Aiana nindou nḡoründ̄i napo hohoan̄f̄embo hohoan̄mo ra ndeara yamundumboanemo. Nḡa God ai nindou ranahambo moaruwaimbo-ndeap̄ur̄imbui. ¹⁵ Ai sapo aboed̄i hohoan̄mo naf̄i hond̄ü menj̄oro ranahambo daboadi h̄ih̄ir̄imarund̄i ran̄imboanemo asu ai mam̄ikar̄iȳomo wakarund̄i. Nindou aiana Beor̄ind̄i n̄mor̄i Baram ai moaruwai hohoan̄momaȳo ahand̄i hohoan̄mo ra süngumarund̄i. Baram aiana ro moaruwai hohoan̄mondahan-an̄imbo kaki ranai t̄ükünd̄if̄emboe yahuhaya yare hohoan̄momaȳu. ¹⁶ Ahand̄i n̄n̄hond̄i moañgui-randeimbi-hünd̄i ahand̄i nd̄ür̄i dongi ai hoaf̄ikoateimbane, nḡa nindou hoaf̄i nahurai hoaf̄imaȳo. Ai God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyu-randeimbi Baram moaruwai hohoan̄moaȳo ranahambo ran̄i-süngufepoañ yahohaya hoaf̄imendo. Ran̄iȳo asu dongi ai ahand̄i nḡus̄ifo-koate hohoan̄mo ra k̄ik̄ih̄imar̄im̄indo.

¹⁷ T̄ikai yamundu-rundeimbi ndanana sapo apoañnd̄ihori hoe nḡinareand̄i nahurainemo. Asu aiana mbur̄üngai hoewer̄inambo k̄ik̄iram̄ind̄i p̄ireandan̄i aho yahurainemo. God ai ahamumbo n̄mb̄i af̄ind̄i moaruwai n̄marowan̄i koar̄ih̄efepur̄imbo d̄ibon̄iyu h̄in̄nḡi-reap̄ur̄imboani.* ¹⁸ Nindou ndanai-ana nḡus̄üfokoate hoaf̄i hoaf̄iyomond̄ühi n̄nj̄ond̄iȳomond̄ühi bor̄iȳomo wakarund̄i. Rananemo asu ai nindou bod̄imondambo find̄i moaruwai hohoan̄mo aho ranahambo nḡus̄üfoambe bot̄ife hohoan̄mo ra sünggu-mb̄ir̄ihinda yahomo houmbo yir̄ümoarund̄ür̄i hoañḡomo. Ai nindou sapo haponda moaruwai hohoan̄moyomo-rundeimbi ahamund̄i fik̄im̄ maf̄efoehind̄i ranaheimbo ahamund̄i moaruwai hohoan̄mo ranambe mb̄ih̄eiȳa yahomo houmbo hohoan̄moyomo arund̄i. ¹⁹ Rananemo t̄ikai yamundu-rundeimbi ranai horombo hoaf̄iyomond̄ühiya, ‘Se ȳih̄oef̄i hohoan̄mo sünguar̄ihind̄i ana, aboedambo n̄geimboyei,’ mehomo. Nḡa asu ai-amboan̄i n̄ne-moatükun̄i ahamumbo moaruwaimbo-ndeap̄ur̄imboe ranahand̄i moan̄i rat̄üpur̄iȳomo-rundeimbi nindou nahurai n̄nḡomomboanemo. Ran̄i-moatükun̄i ra ndahurai-ane: N̄ne-moatükun̄i nindou ranahambo h̄ifandar̄ir̄i ana, ahand̄i moan̄i rat̄üpur̄iyu-randeimbi nindou-ani. ²⁰ E! ra an̄hond̄-ane, nindou ai s̄ih̄ef̄i Ad̄ükar̄i Sis̄as Krai s̄ih̄ef̄imbo aboedambofe-mun̄imboaȳu ranahambo f̄if̄r̄ihori. Asu ran̄imbo-hünda ai f̄efoehind̄ühi h̄ifi ndan̄ihünda moaruwai hohoan̄mond̄i nḡn̄nd̄i ranambeah̄ind̄i aboedambo-mehind̄i. Nḡa asu asüka ai moaruwai hohoan̄mo ra sünguar̄ihind̄i ana, asüka h̄ih̄ih̄ir̄iyahi karabusehind̄i nahurai-ane: Weañgur̄ühi ai an̄hond̄umbofe-koate-yeiambe moaruwai hohoan̄mo ra süngur̄ihind̄ühi nindou moaruwai man̄imboei. Asükaiyei sünguna ai h̄ih̄ir̄iyahi hei ran̄if̄ih̄i apaiarei ana, moaruwai ham̄nd̄i hond̄ü n̄imboeimboyei. ²¹ Refe ana, awi ai aboed̄i hohoan̄mo naf̄i aho ran̄i-süngufekoate-mbeimbonana, ranana ranaheimbo moaruwai-ane. Nḡa nindou ai aboed̄i hohoan̄mo naf̄i aho ran̄i-sünggu süngur̄ih̄i hehimbo süngunambo God̄ind̄i ah̄n̄ümb̄i hoaf̄i ranaheimbo yamund̄imarund̄üra masah̄ümündi ranahambo daboadanambo-ar̄ihind̄i ana, ranaheimbo moaruwai ham̄nd̄i hond̄-ane. ²² Ahei hohoan̄mo ra kafoefe hoaf̄i nahurai-ane: ‘Yafor̄i ai n̄n̄-moatükun̄iȳo k̄imbomaȳo ra asükaiyo h̄ih̄ir̄ife ho ses̄i arand̄i.’ Asu nḡor̄ü yahurai-ane: ‘Nindou ai moatei hund̄ürarand̄i ana, moatei ai h̄ih̄ir̄ind̄ife asüka nḡo h̄üburukoambe foer̄imboe.’

* 2:17: Yimbu moatükun̄i ra hoekoate-anafe asu ai nḡr̄i hoenambo nindou fand̄iheneand̄i. Yahurai-ane t̄ikai yamundu-rundeimbi ahamund̄i hoaf̄i n̄m̄ind̄i-koate-ane, ranane asu nḡr̄i nindou fand̄ihend̄ür̄i.

3

Adükarî ai kudümbui.

¹ Ngusüfohöndi wandafî, haponda sîheimbo yimbumboanahî pas nda sürü papîrîhandî. Pas yimbu ranambe sîheimbo sapo ranî hoafîmayo ra asükai hohoanîmo purîhümündihî mbumundi hohoanîmo botîmbîrîhîndî saheheambo sürü papîmarîhandî. ² Hoafî ra Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî sürühoemo-ndeimbî horombo hoafîmemo. Asu sîhefî Adükarî aboedambo-reamuneimbî ai ahândî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-yomondî süngu hoafîmayu ranîmboanahî asükaiyei hohoanîmo pumbîrîhümündia sahehea hohoanîmoayahi.

³ Se ndanî boatei fîfîrîndîhi hehimbo-anîmbo: Bîdîfîranambo si tüküfeyo-ambe-anîmbo nindou ai tükündahi hehi ahei moaruwai hohoanîmo ngusüfoambe botîndeiranî ra süngundîhimboyei. ⁴ Rananîmbo ai randîhi tîrîfoefe hoafîndeih-anîmboya, 'Sapo kosombo horombo hoafîmareandî, nga nahi-a? Horombo amoa mamî ai yîfîsafîyei heimbo hapondanambe amboanî munju moatükunî God nafîmarandî ra moanî horombo manînggo nou yare yahurai yanggîrî anînggo ho,' mbîseimboyei. ⁵ Ai ndanî-moatükunî horombo tükümfeyo ranahambo hohoanîmo-yowohumbo fîfîrîfembo-yeipoanî, nga wanî. Horombo hondü God ai hoafîyuhü hîfî sünü nafîra hîningîmareandî. Ai hîfî hoe yîbobomareanda hîfî ranai hoe mbusümo tükümfeyo. ⁶ Asu süngunambo hoe ranai hohoambu afîndî tüküfihumbo hîfî wamîndafî-mayo ra moaruwaimbomareandî. ⁷ Hoafî mamî ranîyo sünü asu hîfî mayonda tükümfeyo ranamboanî hai koarîhefeyowa sünü hîfî ra tîkîrîmbohünda hoafîmayo ranîmbo hîmboyowohü anînggo. Sünü hîfî nda sapo nindou dîdîyei ai Godîmbo daboandî hîhîrîmarîthorî ranahambo God ai yîbobofendürîmbo moaruwaimbo-fembo si tüküfemboayo ranahamboane ai hîningîmareanda hîmboyowohü anînggo.

⁸ Se sapo mamî moatükunî ndanî-anîmbo se hohoanîmo mîtanîndü-hümündimboyei. Adükarîndî hohoanîmonambo ana si mamî ra 1,000 hîmbanî nahurai-ane, nga asu 1,000 hîmbanî ra mare mamî si nahurai-ane. ⁹ Adükarî ranai sapo horombo hoafî hoafîmayu ranîmbo ratûpurîmbo ra afureandühyupoanî. Bîdîfîrî nindou afurîfembo hohoanîmoayo nou refîhyupoanî. Nga aiana nindou mamî ai-amboanî awarîhefembo ana, moei yahuhü nindou munjuamboya se ngorü süngurîhi hohoanîmoyei yahumboanî hohoanîmoayu.

Sünü hîfî nda awandîhoemboe

¹⁰ Adükarî ai kosîmbo si ana sapo hümbuhünî nindou hümbuhünîmbo ahu yahurai-anîmbo tükündîfemboe. Ranî-sîmboanî sünü ranai nîmoamondî-hoafî nahurai paindowohumbo awandîhoemboe. Rananîmbo munju akîdou hamîndî moatükunî ranînambo God ai sünü hîfî nafîmarandî ranai hai tîkîrîndandanî munjungundîmboe. Rananîmbo asu hîfî amboanî munju moatükunî ranîfîhî engoro ranai kameihî hai tîkîrîndamboe.

¹¹ Ranî-moatükunî ranai rande awandîhoemboe. Nga se ranahambo nüngumandahu mbîsei hohoanîmondei. Ranîmbo-hündambo-anîmbo se Godîndî yanggîrî-aneîfî mbîseiühî ranî yanggîrî süngundîhi ndühündî. ¹² Ranî hohoanîmonambo-anîmbo se Godîndî si tüküfemboayo ra hîmbondei. Rananîmbo asu se si tüküfemboayo ranahambo nîmainîmândîhîndühî ngînîndî ratûpurîndei. Ranî si tüküfe sîmboanî-anîmbo sünü ranai hai tîkîrîndandühî munjungundîmboe. Asu rananîmbo munjuambo sünambe akîdou hamîndî moatükunî ra kameihî hüfî afîndîyohumbo hoe nahurai tükündîfemboe. ¹³ Nga God ai sünü hîfî sîmborî nafîmbo horombo hoafîyumboanî, nga sîmborî hîfî ranîfîhî-anîmbo moanî mbumundî hohoanîmo yanggîrî yagodîmboe. Ranî-moatükunî ranahamboaneîfî sîhîrî tükümbîfeyowa sefî hohu hîmboayefî.

Sîhîrî hîbadîhumbo Adükarîmbo hîmbondefîmboane

¹⁴ Wandafî mamî, ranî-moatükunî ranahambo se hîmboyeihanei. Ranîmbo-hündambo-anîmbo se Godîndî hîmboahü sürühoembi hondü nîngombohünda asu ai-babîdî wudî-wudîmbohünda hüti-hütindei. ¹⁵ Sîhefî Adükarî ai sîheimbo aboedambo-fendürîmbo yahuhaya hîmboyu-ndürühani asu ai sîheimbo hîningîrou-hîningîrouarandürî ranîmbo randîhi hohoanîmondei. God ai sîhefî wandafî Porîmbo fîfîrîfe aboedî masagad-owa asu ai-amboanî hoafî ra mare ndahurai sîheimbo pasambe sürü papîra koarîhendürî. ¹⁶ Yîntî, ahândî-mayo munjuambo pas ranambe ai ndanî moatükunî ranahamboyo hoafîyu marandî. Ahândî-mayo hoafî pas ranambe bîdîfîrî ana asu akîdou tîngîmaramunî. Nindou bîdîfîrî fîfîrîfe ngînîndî nîngokoate-ayeî hoafî ranîyo asu Baibor-ambeahîndî hoafî kameihî mamîkarî-marîhündî. Ranîmbo-hündambo-anîmbo ai awandî-hehimboyei.

¹⁷ Wandafî mamî, se fîfîrîhimboanei nîne-moatükunî sapa sünguna tüküfemboayo ra. Ranîmbo-hündambo-anîmbo se sîhei fimbo hîbadîhûmbo. Nga asu hoafî mbahîbadî-hoemondeimbi nindou-yomondî hîhîndî hohoanîmo ranai sîheimbo hühündeirani se anîhondûmbofe ngînîndî hîningîndîhimboyei. ¹⁸ Nga seana sîhefî Adükarî asu aboedambo-reamuneimbi Sisas Krai ahandî hîpoambofe hohoanîmo nda afîndîsafî ndahûmündîhî, asu se ahambo adükarî hamîndî ndondîhorî fîfîrîndîhorî ngei. Aiana hapondan-ane asu süngunamboane ra ndürûmbî-mbiyuwamboane. Anîhond-ane.

1 Son Pas mam+ Son ai sürü pap+marand+

Yangir+ n+ngombo hoafi

¹ Yangir+ n+ngombo hoafi ranahambo siheimbo sürü paparihund+. Horombo hondü ai menjoro, nga ro ahambo h+mboriyefi y+hoefi h+amboarinambo hoeir+hu mbur+hu sünd+hu mar+hund+. ² Yangir+ n+ngombo ra weindah+ tüküme feyo, nga hoeir+hu hohu an+hondümoane fi hoafiyefihumbo siheimbo bokarar+hehund+. Horombo ai Af+ndi-d+bo manüngu, nga y+hoefimbo sowah+ weindah+ tüküme fiyu. ³ Se ro-bab+d+ wud+mbohündambo n+ne-moatükun+ ro hoeir+hu h+mboriyefi mar+hund+ ra siheimbo bokarar+hehund+. Nga ro Ape God asu ahand+ N+mor+ Sisas Krai ai-bab+d+imbo wudiyefi ar+hund+. ⁴ Sih+r+ af+nd+ safi h+hifi-h+hif+ndefo sefi hohu hoafi nda sürü paparihund+.

Sih+r+ sih+ ngefimboane

⁵ Hoafi ra Krai+ndi-mayo hoaf-ane h+mbori-yefeimbi+hünd+ siheimbo rarihu bokar+hehundühi sefiya, 'God ai si nahurai-ani, nga moai ahambo sowah+ n+mb+ n+maro,' asefi. ⁶ Sih+r+ hoafiyefihüya, 'Roana ai-d+bo wudayefi,' sefi hohu asu n+mbokoan+ hefi ar+hund+ ana, sih+r+ t+kar+hu hohumboane fi hoafiyefi ar+hund+, nga an+hondü hohoan+mo moai süngur+hund+. ⁷ Nga sih+r+ sir+hü ahefi ana, ai sir+hü amaru nou sih+r+ Kristen wandafi mam+bab+d+ wudiyefi ar+hund+ asu ahand+ N+mor+ Sisas+ndi hor+ sihefi hohoan+mo moaruwai mungu gogor+hairanda sih+r+ aboediyefi ar+hund+. ⁸ Sih+r+ hoafiyefihü, 'Ro moai moaruwai hohoan+moyefi,' asefi ana, sihefi hoar+ t+kar+hu hohumboane fi asu an+hondü hoafi sihefi ngusüfoambe moai n+maro. ⁹ God ai d+d+boado-r+hoeimbo-ani asu ai refembo ehu ana, randeambui ran+imboane asu sih+r+ sihefi hohoan+mo moaruwai ranahambo weindah+ hoafindefan+ ai sihefi hohoan+mo moaruwai ra gogor+nd+hembui asu ranan+imbo sih+r+ aboed+ndemboyefi. ¹⁰ God ai hoafiyuhü yahuya, 'Nindou munguambo hohoan+mo moaruwaimb-anei,' mehu, nga asu sih+r+ hoafiyefihüya, 'Roana moai moaruwai hohoan+moyefi r+hund+,' asefi ana, sih+r+ rarihu hoafiyefihüya, 'God ai t+kare-hayamboani,' sefuhane fi. Nga ahand+ hoafi ra moai sihefi ngusüfoambe n+maro.

2

Krais ai sihefi+imbo fehefemun+imboani

¹ Wand+ n+moak+d+ibou, se moaruwai hohoan+mo-ndeimboyei sahehea-mboanah+ sürü nda paparihand+. Nga sih+r+ ngorü ai moaruwai hohoan+monduan+ sihefi+imbo far+hefe-mbohünda God-d+bo sihefi mbüsumo Sisas Krai ai d+d+boado-reandembi-mbofi n+ngumboani. ² Nga aiyu sihefi moaruwai hohoan+mo gogor+mar+henda asu sih+r+ God-d+bo wudayefi. Nga moaruwai hohoan+mo ra sihefi yangir+yopoan+, nga munguambo nindou-yafe-ane. ³ Sih+r+ God+ndi ah+nümb+ hohoan+mo süngund+hundühi ranan+imbo rand+hu d+boad+nd+hu fif+r+ndi-humboyefi, ro ahambo fif+r+hini. ⁴ Nga nindou mam+ ai hoafiyuhüya, 'Ro God+imbo fif+r+hini,' ehu ana, asu God+ndi ah+nümb+ hohoan+mo moai süngureand+, nindou ra t+kare-hayamboani, nga an+hondü hoafi ahand+ ngusüfoambe moai n+maro. ⁵ Nindou mam+ ahand+ hoafi sünguarand+ ranai ana God+imbo ngusüfohüri-reimbi ham+nd-ani. Ranan+imbo rand+hu d+boadond+hu fif+r+ndi-humboyefi, sih+r+ God-bab+d+imboane fi. ⁶ Nindou mam+ ai hoafiyuhüya, 'Roana God d+bo-anehi,' mbüsüani nindou ranai Sisas ramefiyu nou refimboani.

Nindou ahand+ wandafi mam+imbo ngusüfo parareandüri+ ana, ai sir+hü hu arand+

⁷ Wandafi mam+, ah+nümb+ hohoan+mo siheimbo sürü paparihand+ nda simbori-yo-poan+, nga wam+ndaf-ane horombo hondü se h+mbori-yei mbur+hu masahümundi. ⁸ Nga ah+nümb+ hohoan+mo ra asükaiya siheimbo simbori+ simbori+he sürü paparihand+. Krai ai hohoan+mo ra süngure marand+ asu se amboa süngur+hi mar+hünd+, ran+imboane asu hohoan+mo ra an+hond-ane sefi fif+r+r+hund+. Nga asu n+mb+ mungu+h+imbo si an+hondü sir+hoi an+ngo. ⁹ Nindou mam+ ai hoafiyuhüya, 'Ro sir+hü an+imboah+,' yahuhü ai ahand+ wandafi ngorümbo y+boaruko-areand+ ana, nindou ranai awi n+mbokoan-ani anüngu. ¹⁰ Nindou ahand+ wandafi mam+imbo ngusüfo parareandüri+ ana, nindou ranai sir+h-ani anüngu, nga ng+r+ ngorü-moatükun+ ahambo randeran+ pündu. ¹¹ Nga nindou ai ahand+ wandafi ngorümbo y+boaruko-areand+ ana, nindou ranai n+mbokoan-ani anüngu. Asu ahand+ h+amboarambe n+mb+ n+mar+imbo-wambo ai naf+ bi+bai-b+ibaidümbui.

¹² Nîmoakîdîbou, Sisasîndî sünguyo God ai sîhei moaruwai hohoanîmo gogorî-marîhendî. Ranîmboanahî hoafî nda sîheimbo sürü paparîhandî.

¹³ Boagîrî, Nîndou nda horombo hondü nüngu humbo haponda anüngu ndanahambo se fîfîrîwuri, ranîmboanahî sîhamumbo hoafî nda sürü paparîhandî.

Akohoandî, se hamarîhoemonda Satan ai amomefiyu, ranamboanahî sîhamumbo hoafî nda sürü paparîhandî.

Nîmorî, se Ape God fîfîrîhorî, ranîmboanahî sîheimbo hoafî nda sürü paparîhandî.

¹⁴ Boagîrî, Nîndou nda horombo hondü nüngu humbo haponda anüngu ndanahambo se fîfîrîwuri. Ranîmboanahî sîhamumbo hoafî nda sürü paparîhandî.

Akohoandî, se ngîndî-anemo asu Godîndî hoafî sîhamundî ngusûfoambe amaro, nga ranîyo se hamarîhoemonda Satan ai amomefiyu, ranîmboanahî sîhamumbo hoafî nda sürü paparîhandî.

Ngîrî sîhîrî hîfîndî moatükunîmo hohoanîmondefî

¹⁵ Se hîfîndî moatükunî asu hîfîndî hohoanîmo ranahambo ngîrî hohoanîmondei. Nîndou ai hîfîndî moatükunî asu hohoanîmo ranahambo hohoanîmoayeî ana, ai moai Godîmbo hohoanîmoyeî. ¹⁶ Hîfîndî hohoanîmo-ane nda: Moaruwai hohoanîmo ngusûfoambe botife hohoanîmo, hohoanîmo asu borî hohoanîmo. Hohoanîmo ra Godîndî-mayopoanî, nga hîfîndî hohoanîmo-ane. ¹⁷ Hîfîndî hohoanîmo asu hîfîndî ngusûfoambe botife hohoanîmo amboa ra muḡundîmboe, nga nîndou ai Godîndî hoafî süngurîhi arîhündî ai gedühi koadürümbo-koadürümbo nîmboeimboyeî.

Kraisîndî hürütümbî tüküfîmboanî

¹⁸ O, nîmoakîdîbou, hapoana ndeara bîdîfîranambo si akîm-ane. Horombo se hoafî rarîhi hîmborîmayeî, Kraisîndî hürütümbî düdümbui maseî, nga hapoana Kraisîndî hürütümbî afîndî tüküyahîmboaneî. Rananîmbo asu hapoana ndeara bîdîfîranambo si akîm-ane ra fîfîrîhundî. ¹⁹ Kraisîndî hürütümbî ai sîhîrîhündî-yomopoanî, nga ranîmboanemo hînîngî-rumunîmboemo. Nga ai sîhîrîhündîmbemo-mbonana, sîhîrî mamî koadürümbo nîboadeî. Nga sîhîrîhündî hînîngî-rumunîmboanemo ranamboanefî wudîpoaporîhu fîfîrarîhundî nîndou muḡu ranai sîhîrîhündî-yomopoanî. ²⁰ Sisas ai sîheimbo Yîfafî Aboedî masagadûra ranîmboane asu se muḡu anîhondü fîfîrarîhindî. ²¹ Se anîhondü ra fîfîrîhindîsî, nga se fîfîrîfekoate-aneî saheheambo-yahîpoanî sürü paparîhandî, nga wanî. Se yarîhi fîfîrarîhindî tîkai hohoanîmo ngîrî anîhondü hohoanîmo ranî nîmîndîhü tükündîfeyo. Se ra fîfîrarîhindî, ranîmboanahî sîheimbo sürü paparîhandî. ²² Nîndou ai hoafîyeîhî, 'Sisas ai Kraisîyupoanî,' aseî ana, ranai tîkai hoafümb-aneî. Nîndou rananeî God arîmbîmbo daboandî hîhîrîhipîrî arîhündî asu Kraisîndî hürütümbayeî. ²³ Nîndou ra Nîmorîmbo daboandî hîhîrîhorî arîhündî ranana God ai aheî afîndîyupoanî. Nga nîndou ai Sisas Nîmorî ranahambo anîhondümbö-arîhorî rananîmbo God ai-amboa aheî afîndî-ani.

Godîndî Yîfafî sîhefîmbo anîhondümbö fîfîrareamunî

²⁴ Hoafî ra horombo se hîmborîyeimb-ane se kîkîhsafî-ndîhümündî. Se hoafî ra kîkîhsafî-ndîhümündianî Sisas arîmbînî ai sîheimbo kîkîhsafî-ndîandürî-mboyafanî. ²⁵ Ai anîhondümbö horombo-nambore hoafîyuhü yahuya, 'Ro randîheanda se ngîrî gedühi nîboadeimboyeî,' mehu. ²⁶ Nîndou ai se tîkai hoafî ranahambo anîhondümbö-fembo mehomo ranahamumbo sîheimbo sürü paparîhandî. ²⁷ Nga se Kraisîndî-mayo Yîfafî Aboedî sahümündî hehîmbo sîheimbo sowahî anîngö, ranîmboane asu moai dîdai-mboanî sîheimbo yamundearü, nga wanî. Yîfafî Aboedî ai muḡuambo moatükunî yamundearü arandî asu ahandî yamundîfe ra tîkaipoanî, nga anîhond-ane. Ranîmboane se Krais ranahambo kîkîhsafî-ndîhorîmîndei Yîfafî Aboedî ai yamundîmarearü nou. ²⁸ Yîndî, nîmoakîdîbou, se ai-babîdî nîboadeimboaneî. Ranîmboane ai weindahî tüküfî sîmboanî rananîmbo sîhîrî yîhîmbokoate nîboadeimboyeî, nga ahandî hîmboahü ngîrî amoanîngî-ndefî. ²⁹ God ai dîboadorîhoeimb-ani ra se fîfîrarîhindî, ranîmboane asu se rarîhi fîfîrarîhindî, nîndou dîboadore hohoanîmoayeî ranai Godîndî nîmorî-ani.

3

Haponda sîhîrî Godîndî nîmor-aneî

¹ E awî, Ape ai sîhefîmbo ngusûfo pareandürî-mboanî. Ranane asu ai sîhefîmbo wandî nîmor-aneî, ehu. Nga anîhond-ane, sîhîrî ahandî nîmor-aneî. Ranîmboane asu hîfîndî nîndou ai sîhîrî Godîndî nîmor-ayefî ra moai fîfîrîhimunî, Godîmbo fîfîrîfi-koate-wambo. ² O wandafî mamî, haponda sîhîrî Godîndî nîmor-aneî. Nga süngunambo-anîmbo nüḡundîhu mamandefî ra moai fîfîrîhundî. Nga ra dîboadorîhu

fifirar+hundi, Krais ai tükünd+fiyuani, sihir+ ahambo diboador+huri hoeind+hurüh-
 an+ambo asu sihir+ Krais nahurai-ndemboyefi. ³ Munguambo ai ran+ambo hohoan+moyeihi
 Sisas+ambo hifandar+hor+ ranai ahei hohoan+mo diboador+hi ar+hünd+ Sisas+nd+ ho-
 hoan+mo aboedayo nou. ⁴ Nindou ai hohoan+mo moaruwaiyu arand+ ra God+nd+
 ah+nümb+ hohoan+mombo moaruwaimbo-reandühani. Hohoan+mo moaruwai ra
 ah+nümb+ hohoan+mombo moaruwaimbo-reandühani. ⁵ Se rarihi fifirar+hind+ Krais ai
 moaruwai hohoan+mo ra gogor+hefembo yahumboyu tüküme fiyu, nga ahambo sowah+
 moai hohoan+mo moaruwai yangoro. ⁶ Nindou Sisas-dibo anungu ranai moai ho-
 hoan+mo moaruwai hohoan+moyu randi. Nga nindou moaruwai hohoan+moyu arand+
 ranai ana Sisas+ambo moai horir+ asu moai fifirir+ raro randi. ⁷ O nimoak+id+bou,
 h+badumbo, nga nindou mam+ siheimbo t+kai hoaf+ndümbui. Nindou d+id+boadore ho-
 hoan+moyu ranai d+id+boado-r+hoeimb-ani Sisas d+id+boado-r+hoeimbayou nou. ⁸ Nindou
 moaruwai hohoan+moyu arand+ ranai Satan+nd+ n+mor-ani. Sapo horombo hondü
 ran+süngure hayamboani humbo haponda Satan ai moaruwai hohoan+mo ra süngure
 arand+. Ran+mboyu asu God+nd+ N+mor+ ai Satan+nd+ ratüpur+ moaruwai ranahambo
 raganambo-fembo weindah+ tüküme fiyu. ⁹ Nindou ai God+nd+ n+mor-ayu ranai moai
 moaruwai hohoan+moyu randi, nga ai God dibo-ani ran+amboane ai ngir+ moaruwai
 hohoan+mo süngundeand+, nga wani. Ai God+nd+ n+mor-ani. ¹⁰ Naha fi+nd+humboane
 düdi God+nd+ n+mor-ayu, düdi Satan+nd+ n+mor-ayu? Rand+hu fi+nd+humboane. Nindou
 ai mam+kar+ hohoan+monduan+ ai God+nd+ yupoan+. Asu nindou ai ahand+ wandaf+
 mam+ambo ngusüfo pefekoate-ayu ana, ranai-amboa God+nd+ yupoan+.

Wandaf+ mam+ambo simbor+ ngusüfo pefendür+ambo hohoan+mo

¹¹ Horombo hondü se hoaf+ rarihi h+mbor+mayeri, sihefihoar+ simbor+ ngusüfo pe-
 fir+ndefimboane. ¹² Sihir+ Ken ramefiyu nahurai ngir+ n+moefi. Ai Satan+nd+
 n+mor-ani, nga ahand+ ak+dambo hifokoamarir+. N+moefi hifokoamarir+? Ahand+
 hohoan+mo moaruwai-ane, nga ahand+ ak+dand+ hohoan+mo aboed-ane ran+mboyu asu
 ahambo hifokoamarir+. ¹³ Wandaf+ mam+, hif+nd+ nindou ai siheimo yiboaruko-
 nd+hindüran+ se ngir+ ranahambo hepün+ndahindi. ¹⁴ Sihir+ sihefihoar+ simbor+
 ngusüfo pefir+yefi ar+hünd+ ran+amboane asu sihir+ rarihu fifirar+hünd+ sihir+ yif+ambo
 hohoan+mo ra h+n+ngi-mar+hünd+, nga yangir+ n+ngombo hohoan+mo sünguar+hünd+.
 Nindou ai ahand+ wandaf+ mam+ambo ngusüfo pefekoate-ayu-an+ambo ranai awi yif+ambo
 hohoan+mo süngureandühani. ¹⁵ Nindou ai ahand+ wandaf+ mam+ambo yiboarukore
 arand+ ranai hifokoare-randeimb+ nahurai-ani. Nga se fifirar+hind+ hifokoare-
 randeimb+ ai ngir+ yangir+ gedühi nungu. ¹⁶ Sisas ai sihef+ambo far+hefe-mun+ambo
 yif+mayu, nga asu ran+ambo ngusüfo pefe hohoan+mo fifir+mar+hünd+. Sihir+ amboa
 ran+süngundahumboane wandaf+ mam+ambo fehefe-ndür+imbohündambo yif+amboane.
¹⁷ Nindou mam+ ai napombüyu, nga wandaf+ mam+ hondiran+ ai wan+nduan+ ana,
 asu ai wandaf+ mam+ambo ngusüfo pefekoate-ayu ana, God+nd+ mayo ngusüfo pefe
 hohoan+mo ra ahand+ ngusüfoambe moai n+maro, nga wani. ¹⁸ Wand+ nimoak+id+bou,
 sihir+ ngir+ wandaf+ mam+ambo hoaf+ yangir+ ngusüfo pand+hündüri, nga sihir+ aheimbo
 an+hondumbo hondü fand+hehu-ndür+amboane.

Sihir+ God+nd+ h+amboahü ngir+ y+hombondef+

¹⁹ Sihir+ ngorü nindoumo ngusüfo pand+hundan+ ranan+ambo an+hondü hohoan+mo
 sünguri-hundühanefi ra fifirar+hünd+, nga ran+amboane asu God+nd+ h+amboahü sihefi
 ngusüfoambe afund+hu hohu n+boademboyefi. ²⁰ Asu sihefi ngusüfoambe yiboaruko-
 nd+himunani, ambe! Sihir+ rarihu fifirar+hünd+ God ai adükar-ani, nga sihefi
 ngusüfoambe adükar+yopoan+. Nga asu God ai mun+gu fifirareand+ ra. ²¹ O Wandaf+ mam+
 sihefi ngusüfoambe sihefi+ambo yiboarukofe-koateyeiani, sihir+ God+nd+ h+amboahü moai
 y+h+mo yefi. ²² Sihir+ ahand+ ah+nümb+ hohoan+mo asu ai hohoan+moyu ranahambo
 süngund+hundan+ an+ambo asu ranani moatükun+ sihir+ God+mb+ düdundahundoan+ ai
 sihef+ambo ndayamunümbui. ²³ Ahand+ ah+nümb+ hohoan+mo nda: ahand+ N+mor+
 Sisas Krais ranahambo an+hondumbo-nd+hindühi asu siheihor+ simbor+ ngusüfo
 pefindür+ndei Sisas sihef+ambo hoaf+mayu süngü. ²⁴ Nindou mam+ ai God+nd+ ah+nümb+
 hohoan+mo süngureand+ ana, ai God-dibo n+mand+mbui asu God ai-dibo n+mand+mbui.
 God ai ahand+ Yifaf+ masemun+ ran+amboane asu sihir+ rarihu fifirar+hünd+ God ai
 sihef+ambo sowah+ amaru.

4

God+nd+ Yifaf+ Aboed-ane asu b+id+fir+ yifaf+ moaruwai-anei

¹ O wandaf+ mam+, God+nd+ hoaf+ t+kai hoaf+yomo-rundeimb+ af+nd+ hif+n+ ahoa-
 hoangomo. Nga nindou siheimbo hoaf+ndomondühi, 'Ro God+nd+ Yifaf+umb-anahi,'

mbisimondani, se munguambo ra anihondumbo-ndihimboyei. Nga se yifiafi mungu rana-hambo randihi hondihindühi Godindimayoyo asu hifinindiyoy ra randihi fifirindihindi. ² Se Godindi Yifiafi Aboedi randihi fifindihimboyei ra: Nindou ai hoafiyuhü, 'Sisas Kraisi ai nindoumbomefiyu,' mbüsuani ana, nindou ranai Godindi Yifiafi Aboedümb-ani. ³ Nga nindou ai hoafiyuhü Sisas ai moai nindoumbofiyo mbüsuani ana, nindou ranai Godindi Yifiafi Aboedümb-yupoani, nga moaruwai nendemb-ani. Nindou ra Sisasindi hürütümb-ani se himboriyeiani ai düdümbui masei, nga sünumboani. ⁴ O nimoakidibou, se Godind-anei, nga Godindi Yifiafi Aboedi sihei flambe amaro ranai hifinindi nendi moaruwai ranaheimbo ngasünda-reandüri, nga se ranaheimbo harihimboanei. ⁵ Nindou ranai hifinind-anei, nga ranimboane ahei hoafi ra hifinind-ayo. Nga hifinindi nindou mungu ai ahei hoafi ra himboriyei arihündi. ⁶ Nga shiri Godind-anefti asu nindou ai Godimbo fifirarior ranai sihefti hoafi himboriyei arihündi. Nga nindou ai Godindi-yeipoani ranai ngiri sihefti hoafi himborindei. Rananimbo shiri anihondü Yifiafi ranane, tkai yifiafi ranane ra fifindi-humboane.

God ai ngusüfo pefe hohoanimo nimindih-ani

⁷ O wandafi mam, God ai ngusüfo pefe hohoanimo nimindih-ani asu shiri wandafi mamimbo ngusüfo pandihu-ndürimboane. Nindou ai ngusüfo pare arandi rananimbo ai Godindi nimor-ani asu ai Godimbo fifirariri. ⁸ God ai ngusüfo pare-randeimb-ani asu nindou ai wandafi mam ngusüfo pefekoate-aye ranai moai Godimbo fifirariri. ⁹ God ai Nimori mamümb-ani, nga asu ranayu shiri yangiri gedühi nngombohündambo Nimori ra koamarihiri. Ranimboyu asu God ai siheftimbo ahandi ngusüfo pefe ra weindahi nafuimaramuni. ¹⁰ Nga ngusüfo pefe ra rahurai-ane. Moai shiri Godimbo ngusüfo parihuri, nga God ai siheftimbo ngusüfo pareamunühi sihefti moaruwai hohoanimo ra gogori-hefemböhündambo ahandi Nimori hifina koamarihira kusü yifimayu. ¹¹ O wandafi mam, God ai siheftimbo afindi ngusüfo parareamuni ranimboane asu shiri amboa simbori ngusüfo pefiri-ndefimboane. ¹² Nindou mam ai-amboani moai Godimbo horiri. Nga shiri simbori ngusüfo pefirayefi ana, rananimbo God ai shiri-babidi anüngu asu ahandi ngusüfo pefe hohoanimo siheftimbo adükar hamindi tüküfemboane. ¹³ God ai ahandi Yifiafi Aboedi siheftimbo masemunü ranahambo fifirarihundi ana, God ai shiri-babidi anüngu asu shiri ai-babidi aniboadefti. ¹⁴ Ape God ai hifinindi nindou farihabe-mbohündambo ahandi Nimori koamarihira makusu. Ra ro hoeirihu hoahumboanefti bokarihuhu arihündi. ¹⁵ Nindou ai weindahi hoafiyuhü, 'Sisas ai Godindi Nimor-ani,' ehu ana, God ai nindou ra-dibo nungumboani asu nindou ranai God-dibo nungumboani. ¹⁶ Asu God ai siheftimbo ngusüfo parareamunü ra fifirihu mburihu anihondümb-arihündi. God ai ngusüfo pefe nimindih-ani. Nindou ai ngusüfo pefe hohoanimo süngwareandi ana, ai God-dibo anüngu asu God ai-dibo anüngu. ¹⁷ Godindi ngusüfo pefe hohoanimo ra siheftimbo adükar hamindi tüküfembo nahurai-ane: Shiri diboadondihu ngusüfo pandihundanü animbo shiri Sisas hifinü manüngu nahurai nimboomboyefi. Ranimboane asu God ai munguambo nindou yibonde-andüri rasiimboani ngiri yihimbondefi. ¹⁸ Ngorumbo ngusüfo parihirihundeimbü ai ngiri yihimbondei. Ngusüfo pefe hohoanimo ra adükar hamindi tükündifeyoani yihimbo ra raguanimbo-ndifemboe. Yihimbo hohoanimo nimindih-ane ra: God ai nindou-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo ranü tihirifo dagadürimbui. Nindou ai yihimboyei arihündi ranaheimbo Godindi ngusüfo pefe hohoanimo moai adükar hamindi tüküfeyo. ¹⁹ God ai-boatei siheftimbo ngusüfo pamareamunü ranimboanefti asu shiri ahambo ngusüfo pararihiri. ²⁰ Nindou mam ai hoafiyuhüya, 'Ro Godimbo ngusüfo pararihinü,' yahuhü asu ahandi wandafi mamimbo yiboaruko-areandi ana, nindou ranai tkai hoafimb-ani. Nindou ranai nindou hoeireandürühi ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, asu God hoeifekoate-ayu ranahambo ngiri ngusüfo pandiri. Nga nindou ahandi wandafi mamimbo hoeireandürühi ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu, asu nungunde God hoeifekoate ranahambo ngusüfo pamandira? ²¹ Hohoanimo nda shiri Kraisi-ndimayo masahumindeti ra, nindou ai Godimbo ngusüfo parariri ranai ahandi wandafi mamimbo-amboa ngusüfo pambire-ndüramboane.

5

Anihondumbo-rihindeimbü ai hifinindi hohoanimo pühiyei afoashindi

¹ Nindou mungu Sisas ai Kraisi-ani sei anihondumbo-arihindi ranai Godindi nimor-anei. Nga nindou mungu Afindambo hohoanimoaye ra asu Nimorimbo amboa hohoanimo-yeihanei. ² Shiri Godimbo hohoanimoyefühi asu ahandi ahinümbü hohoanimo sünguarihündi ana, ndarihu shiri fifirarihündi: Shiri Godindi nimor-anefti. ³ Godindi ahinümbü hohoanimo sünguarihündi ana, ahambo ngusüfo parihuri

arɪhundi, nga ahandi ahinumbi hohoanimo sɔngufembo tɪnɔmbiyopoani. ⁴ Munngu Godɪndi nɪmor-ayei ranai hɪfɪnɪndi hohoanimo ra pɔhiyei foasihinduhanei. Godɪmbo anihondumbo-rɪhurɪmboanefi ranimboane hɪfɪnɪndi hohoanimo moaruwai ra pɔhiyefi foasihumboanefi. ⁵ Nga didiyei hɪfɪnɪndi hohoanimo ra pɔhiyei afoasihindi? Nindou ai Sisasimbo Godɪndi Nɪmor-ani seihu anihondumbo-arɪhorɪ ranai hɪfɪnɪndi hohoanimo ra pɔhiyei foasihinduhanei.

Sisas ai ahandi Nɪmor-ani ra God ai nafuimaramunɪ

⁶ Sisas Kraisi ai kusɔ hoenambo hundɔrɔyɔ asu nɪmɪ keimbi karɪhe-ndeimbɪfɪhi ahandi horɪ peyowohɔ asu ai yɪfɪmayu. Nga ai kusɔ hoenambo hundɔrɔmbo yangɪrɪyɔpoani, nga ahandi horɪ peyowohɔ asu ai yɪfɪmayu. Godɪndi Yɪfiafi anihondumbo ranɪ hoafi ra anihond-ane yaho nafuiarandi. ⁷ Nga ngɪmɪ ai anihondumbo hondɔ hoafimayei. ⁸ Godɪndi Yɪfiafi Aboedi, hoe, horɪ, ngɪmɪ ranai hoafi hoafimayei, nga ahei hoafi ra mamane. ⁹ Nindou ai anihondumbo hoafi hoafayomo ana, ahamundɪ hoafi anihondumbo-ndɪhumboyefi. Nga Godɪndi anihondɔ hoafi ra nindou-yafe hoafi ngasɔnde-anduhane. Nga God ai hoafi ra ahandi Nɪmorimbo-hɔndambo anihondumbo hoafimayɔ. ¹⁰ Nindou ai Godɪndi Nɪmorimbo anihondumboarɪrɪ rananɪmbo ai ngusɔfoambe yare fɪfirareandi Sisas ai Godɪndi Nɪmor-ani. Nga nindou ai Godɪndi hoafi anihondumbofe-koate-ayɔ ana, Godɪndi anihondɔ hoafi ahandi Nɪmorimbo hoafimayɔ ra moai anihondumboreandi. Ranana ai Godɪmboya, 'Ai tɪkai hoafiyu-randeimbani,' yahu arandi. ¹¹ Godɪndi anihondɔ hoafi nda: God ai sɪhefɪmbo ramareamuna sɪhɪrɪ gedɔhi yangɪrɪ nɔboademboyefi. Nga yangɪrɪ nɪngombo ra Godɪndi Nɪmorɪ ai nɪmɪndɪh-ani. ¹² Nindou Godɪndi Nɪmorɪ-dɪbo anɔngu ai gedɔhi yangɪrɪ nɔngumbui. Nga nindou ai Godɪndi Nɪmorɪ-dɪbo nɪngokoate-ayɔ anɪmbo, ai gedɔhi yangɪrɪ nɪngokoate-ndɔmbui.

Sɪhɪrɪ yangɪrɪ gedɔhi nɔboademboyefi ra fɪfɪndɪhumboane

¹³ Se Godɪndi Nɪmorimbo anihondumboarɪhorɪ-rɪhɔndeimb-anei, sɪheimbo hoafi nda sɔrɔ paparihandi. Se gedɔhi yangɪrɪ nɔboadeimboyei ra fɪfirɪmbɪ-rɪhɪnda sahehea sɔrɔ paparihandi. ¹⁴ Rananɪ moatɔkunɪ God yɪfirayɔ ranɪmbo ahambo dɔdɔndɪhuranɪ sɪhefɪ hoafi hɪmborɪndɪmbui. Nga ra fɪfirarɪhundi rananɪmbo asu ahambo hoafimbo moai yɪhɪmborɪhurɪ rɪhundi. ¹⁵ Nga ahambo dɔdɔndɪhuranɪ sɪhefɪ hoafi hɪmborɪndɪmbui ra fɪfirarɪhundi. Rananɪmbo rananɪ moatɔkunɪ refembo ahambo dɔdɔndɪhuranɪ sɪhefɪmbo randeambui ra fɪfirarɪhundi. ¹⁶ Bɪdɪfɪrɪ hohoanimo moaruwai nindou mamɪ ai randeandanɪ rananɪmbo ai awandihoembui. Nga bɪdɪfɪrɪ hohoanimo moaruwai nindou rawareandi ana, asu ngorɔ Kristen ahambo hoeindiranɪ-wani ai ahambohɔndambo Godɪmbo dɪdɪbafɪndɔmbui. Rananɪmbo asu God ai ahambo fandɪheiranɪ yangɪrɪ nɔngumbui. Nga awarɪhoeimbɪ hohoanimo moaruwai sapo horombo hoafimayahɪ ranahambo Godɪmbo dɪdbafɪfembo moai hoafiyahɪ. ¹⁷ Munnguambo hohoanimo dɪdɪboadofe-koateayɔ ra ai hohoanimo moaruwai-ane, nga bɪdɪfɪrɪ hohoanimo moaruwai nindou ai rawareandi rananɪmbo ngɪrɪ ai awandihoayo. ¹⁸ Sɪhɪrɪ ndarɪhu fɪfirarɪhundi: Godɪndi nɪmorɪ ai moai hohoanimo moaruwai sɔngurɪhi rɪhundi, nga wani. Nga Godɪndi Nɪmorɪ Sisas ai aheimbo hɪfandandɔrɪ arandi, nga Satan ai ngɪrɪ aheimbo kɔndɪfi hɔndamɔndɔndɔrɪ. ¹⁹ Nga sɪhɪrɪ ndarɪhu fɪfirarɪhundi: Sɪhɪrɪ Godɪndi nɪmor-aneftɪ, nga Satan ai hɪfɪnɪndi nindou munngu hɪfandɪrandɔrɪ arandi. ²⁰ Asu sɪhɪrɪ ndarɪhu fɪfirarɪhundi: Godɪndi Nɪmorɪ kusɔ anihondɔ God ranahambo fɪfirɪfɪmbohɔnda sɪhefɪmbo yamunde hɪnɪngɪreamunɪmboani. Nga sɪhɪrɪ God arɪmbɪnɪ Sisas Kraisi-babɪdɪmbo anɪmboeftɪ. Ai God hond-ani asu koadɔrɔmbo-koadɔrɔmbo yangɪrɪ nɪngombo nɪmɪndɪh-ani. ²¹ O nɪmoakɪdɪbou, se tɪkai godɪmbo hohoanimo-mboyoapanɪ. Karɪhasɪhandɔrɪ.

2 Son Pas yimbu Son ai sürü papimarandi

¹ Meao, sihambo God ai ahandi hoari kamafoareanini ranimbo anihandi ro aborudi sheimbo kameihifandi rihandeimbini nindou-anahi pas nda sürü paparihandi. Sheimbo anihondumbo ngusüfo parariheanduri ra ro yangiri-yahipoani, nga mungu anihondü hoafi fifirihindeimbini ranai amboa sheimbo ngusüfo pararihinduri. ² Sihiri anihondü hoafi ra anihondumbo-arihundi, nga koadürumbo-koadürumbo anihondumbo-ndihumboyefi ranimboanahi sheimbo ngusüfo parariheanduri. ³ God arimbini Sisas Kraisi shefimbo ngusüfo parineamunühi, rananimbo sihiri ngusüfoambe afundühu kündühu hoahu nimandefühi anihondü hoafi anihondümbondühu asu ngorumbo ngusüfo pandühu-ndürimboyefi. ⁴ Sihafi nimori bidifiri anihondü hohoanimo süngurihi arihundi shefi Ape God shefimbo hoafimayu nou, ranimbo himboriya heheamboanahi hihifi-hihifayahi. ⁵ O Meao, ro se nda randowandi saheheamboanahi hoafiyahühi, 'Shefi-hoari simbori ngusüfo pefiri-ndefimboane,' asahi. Hohoanimo ra sihambo sürü parari-handi nda simbori moatükuniyopoani, nga horombo hondü masahumidef-ane. ⁶ Sihiri yahurai wandafi mamimbo ngusüfo pandühu-ndürimboane ranane Godindi hoafi süngufeayo. Horombo hondü se Godindi hohoanimo ra masahümüdi, 'Se ngorumbo ngusüfo pandihinduri.'

Sihiri Kraisi ndi hoafi ra ngiri hinigindihundi

⁷ Tikai hoafümbi afindi hifi ndanühi hahabodei wakarihindi. Nga ai ngiri weindahi hoafindeihini, 'Sisas Kraisi ai nindoumbo-mefiyu,' mbasei. Nindou ranai tikarühi hehimboanei, nga asu Kraisi ndi hürütümb-anei. ⁸ Se hibadühumbo. Rani-moatükuni se Godindi warambeahindi semindimbo sei hehimbo ranimbohünda ratüpurimayei ra se hibadühumbo, nga hinigindi-ndihimboyei. Nga tihirifondefühi Godindi-mayo takini aboedi ra yihoefti ratüpurimbohünda ndahumi-ndefimboane. ⁹ Nga nindou mamini ai Kraisi ndi hoafi ragu pire haya ngorü hohoanimo süngure arandi ranai ana God ai ngiri ai-dübo nimandu. Nindou ai Sisasi ndi hoafi süngure arandi-animbo God arimbini Sisadübo nindou ranahambo sowahi nimboamboyafani. ¹⁰ Nga nindou mamini sheimbo sowahi tükündifihumbo yamundife hoafi ra hoafikoate-nduanini ana, se nindou ranahambo ngiri hihifi-ndihorühi worinidihorü, nga wani. ¹¹ Nindou ai ahambo hihifarüri ana, nindou ranai ahambo ahandi moaruwai hohoanimo ranahambo fariheirühani.

Bidifirana hoafi

¹² Ro sheimbo hoafi afindi hoafimbo saheheamboyahini, nga pepafihini sürü pefembo moeisahi. Nga ro sheimbo sowanambo sinini wataporimbo saheheamboyahini sihiri hihifi-hihifimbohünda. ¹³ Sihafi akidi God ai ahandi hoari kamafoareandi ahandi nimori ai sihambo hihifarühünini. Karihasi.

3 Son Pas ngim̄i Son ai sūrū papimarand̄i

¹ Ro anihondumbo-r̄hindeimb̄i hifand̄iri-handeimb-anah̄i, wand̄i wandaf̄i Gaius, sihambo pas nda sūrū papar̄ihand̄i. Sihambo anihondumbo ngusūfo parar̄ihean̄ini. ² O wandaf̄i, sihambohündambo Godimbo d̄id̄ibafayah̄i. Sihaf̄i ngusūfo d̄id̄iboado-r̄ihoeimb-ani, nga sihaf̄i ranan̄i moatükun̄i ra yahurai d̄id̄iboado-nd̄ihoayowa se aboed̄i mb̄imar̄ifa sahehea ranahambo Godimbo hoaf̄iyahüh̄i d̄id̄ibafayah̄i. ³ Wandaf̄i mam̄i, horombo b̄id̄if̄iri ai wambo sowah̄i tüküyafu hoaf̄iyomondüh̄i yahomoya, 'Hapoana Gaius ai anihondü hohoan̄imo süngure arand̄i horombo rasüngumareand̄i nou,' mehomo-ndamboyah̄i ranahambo af̄ind̄i h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifimayah̄i. ⁴ Wand̄i n̄imori ai anihondü hohoan̄imo süngur̄ih̄i ar̄ihünd̄i ran̄i hoaf̄i ra h̄imborayah̄i ana, ro af̄ind̄i saf̄i h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifiya ar̄ihand̄i.

Gaius ai aboed̄i d̄id̄iboador̄ihoei ratüpur̄iyu arand̄i

⁵ O wandaf̄i, se wandaf̄i mam̄imbo d̄id̄iboadoro far̄ihawand̄uri arand̄i. Nga asu se wandaf̄i mam̄i nd̄ifoambo amboa far̄ihawapur̄i arand̄i. ⁶ Nindou rotumbo tüküyahi-r̄ihundeimb̄i-yafe h̄imboahü hoaf̄iyomondüh̄i yahomoya, 'Gaius ai ȳihoeimbo ngusūfo pareamunüh̄i mafar̄ihemuni,' mehomo. Se ahamumbo naf̄i nḡinambo war̄i nḡin̄irowapur̄i arand̄i God ai refi arand̄i nou. Se rawarowand̄i ana, aboed-ane. ⁷ Ai Sisas̄imbohünda hoangomo arund̄i, nga nindou ai anihondumbofo-koateyeimb̄i aheimayo n̄in̄i-moatükun̄i moai sowandümo. ⁸ Nindou yahurai sih̄iri fehefepur̄imboane asu ranan̄imbo sih̄iri ai-bab̄id̄i God̄ind̄i anihondü hoaf̄i fand̄ihehuri-mboyefi.

Diotrefes ai hohoan̄imo moaruwai süngumareand̄i

⁹ Horombo ro Krais̄ind̄i nend̄i ranaheimbo pas sūrū par̄ihe koamar̄iheheand̄i. Nga Diotrefes ai ahei bogor̄imbondahe n̄imboambo yahuhaya ȳihoēfi hoaf̄i moai h̄imbor̄iyu. ¹⁰ Ran̄imboane asu ro d̄id̄i tükündaheandüh̄i ahand̄i ratüpur̄i ranahambo hoaf̄inda-handomboyah̄i. Ai ȳihoēf̄imbo-hündambo moaruwai hoaf̄i watapor̄iyu wak̄ire arand̄i. Ran̄i ratüpur̄i yanḡir̄iyopoan̄i, nga ai sapo wandaf̄i mam̄imbo h̄imbokaboako-marapur̄i. Nga nindou ai nindou ranahambo wor̄in̄ifimbo hohoan̄imondeian̄i, Diotrefes ai aheimbo yowan̄i yahu arand̄i, nga nḡiri ro-bab̄id̄i rotund̄imo yahupur̄i arand̄i.

Demitrius ai hohoan̄imo aboed̄i süngure arand̄i

¹¹ O wandaf̄i, se nḡiri hohoan̄imo moaruwai süngundowand̄i. Nga hohoan̄imo aboed̄i süngundowand̄i. Nindou ai aboed̄i hohoan̄imo süngundeand̄an̄i ana, ai God̄ind̄i n̄imoran̄i. Nga nindou ai hohoan̄imo moaruwai süngundeand̄an̄i ana, ai Godimbo hoeifekoate-ani. ¹² Muŋgu ai Demitriusimbo aboed-ani asei. Nga ra anihond-ane muŋgu ai fīfir̄ihind̄i. Ro-amboa ahambo anihondumbo hoaf̄iyahüh̄i aboed-ani asah̄i, nga wand̄i hoaf̄i anihond-ane ra se fīfir̄owand̄i.

B̄id̄if̄irana hoaf̄i

¹³ Sihambo ro af̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄imbo samboanah̄i, nga pepafih̄i sūrū pefembo moeisah̄i. ¹⁴ Awi h̄ibadand̄iri, nga se-d̄ibo watapor̄imbohünda sihambo sowana sin̄imbo samboanah̄i. ¹⁵ Se ngusūfoambe afundo künde hawa n̄imbaf̄i. Wandaf̄i mam̄i ai sihambo h̄ih̄ifar̄ihün̄ini. Ȳihoēfi wandaf̄i mam̄imbo mamam̄indandürüh̄i h̄ih̄if̄indandür̄i.

Sud Pas Sud ai sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, ro Sud Sisas Kraisındı ratüpurıya-rıhandeimbı, Semsındı akıd-anahı. Ape God ai sıheimbo mborai yahundürühi ngusüfo pamareandür-aneı asu Sisas Kraıs ai hıfandımarandüra se ngınındı anımböeı sıheimbo pas nda sürü paparıhandı. ² Nğa Ape God ai sıheimbo hıpoambofe hohoanımo, ngusüfo afurıfe kife hohoanımo asu ngusüfo pefe hohoanımo afındı mbısagadıır-amboane.

Tıkai hoafı yamundu-rundeimbı nındou

³ Wandafı mamı, horombo God ai sapo sıhefımbö muıguambo aboedambo-mareamunı ranahambo sıheimbo pasambe hoafındahandürı saheheamboyahısı. Nğa awı hapondanı ana sıheimbo pas nda sürü paparıhandühi sıhırı anıhondümböfe hohoanımo masahumındefı ra tıkaruhou yamundu-rundeimbı ai tükümfunda wambo ngusüfoambe botımareandıra se ranahambo gifembohünda ngınındı-hamındıhandürı samboanahı. God ai mamımbö yangrıyu ahandı nendı ranaheımbö anıhondümböfe hohoanımo masagadıı. ⁴ Nğa nındou Godımbö hohoanımo-koateyomo-rundeimbı ai sıhefı mbusümo dıbo hasıyafu tüküyafu sıfomomboanemo. Rananemo asu ai Godındı-mayo moanı hıpoambofe hohoanımo ra hıhıru nğorü süıguru hoafıyomo arundı ahamundı moaruwai hamındı hohoanımo ra gabudıfe-mbohünda. Rananemo ai sıhefı Bogorı Adükarı Sisas Kraıs ranahambo yıboaruko-ruwurühu daboadı hıhırımarıwurü. Horombo hondü Baıbor yahoya, 'Nındou ranai süıgunambo asübusı ndowandümböemo,' meho.

⁵ Awi se ndanı hoafı ndanahambo ndorıhi fıfırıhi-mboaneısı, nğa awı ro sıheimbo namühi hoafındahandürı samboanahı. Adükarı ai Israerımbö aboedambo-mareandürı Isıp hıfambeahındı, nğa ai süıgunambo nındou ahandı hohoanımo anıhondümböfe-koate-mayeıa asu ai aheımbö moaruwaimbo-mareandürı. ⁶ Horombo süınambeahındı nendı ai God ratüpurı ahamumbo masagapurı ra möeı yahomo hou hıfandıkoate hınııgımarundı. Nğa ai moanı nğoaftı hınııgı-marundamboyu, asu God ai ahamumbo sen ngınındınambo hüputüpu-rapurımundı mbura nımbı nımarowambe ragu papıhoafıyupurımbö-hünda hınııgı-mareapurı. Asu God ai ahamumbo tırııfo saımböbohünda ai Godındı yıboböfembo sı ranahambo hıfandundühi amarımo. ⁷ Yahurai-ane horombo nındou Sodom asu Gomorahındı asu nğoaftı akımı ranı fıkımı ad-aburo ranıhündambo nındou amboanı süınambeahındı nendı ramefundı nou yarıhi hohoanımomayeı-ane. Ranıyu asu God ai aheımbö hai koadürümbö horı-randeımbı ranambe hınııgı-mareandüra asübusı afındı masahümundı. Nğa aheımbö yandıhu hondıhındürı mbundıhumbo anımbö asu sıhırı amboanı yahurai refepoanı, nğa ranahambo ndondıhu türüboadı-humboane.

⁸ Mamı ranı-süıgumboane nındou ranai-amboanı nıne-moatükunı yafogoadınambo nahurai tüküfeyoanı ranahambo süıgurıhindühi moaruwai hamındı nındou tükümehindı. Rananeı ai Godındı ngınındı ranahambo daboadı hıhırıhindühi hımböamupuımbö-randeımbı süınambeahındı nendı ranahamumbo tırııfoefe hoafıyahıpurı arıhündı. ⁹ Horombo süınambeahındı nendı-yomandı bogorı, ahandı ndürı Maıker, ai moai ramarıhindı nou rareandı. Nğa ai Satan-dıbo Mosesındı fı ra dıdı manderımundı safanı hena sımborı hoafıyafandühu ai moai Satanımbö tırııfoarırı papıhoafırırı. Nğa ai yare hoafıyuhı yahuya, 'Adükarı ai-anımbö sıhambo moaruwai watıkoafı-mbiyunı-amboane!' mehundo. ¹⁰ Nğa nındou ranana nımandı ra fıfırıfekoate wamboaneı ranahambo ai tırııfoarıhi hoafıyeı arıhündı. Asu ai nınıhondı nahurai hohoanımo fıfırıfe-koate-aneı nını-moatükunıyo hohoanımoambe tükefeyo ra süıgurıhi arıhündı. Ranane asu ahei ranı hohoanımo ranai aheımbö moaruwaimbo-reandürı arandı. ¹¹ Hıpoanımböebö-aneı, nğa aiana asübusı afındı ndahümundımböyeı! Aiana sapo horombo Ken hohoanımomayu hohoanımo-ane süıgurıhi arıhündı. Aiana horombo Baram tıkaré-haya ramefıyu nou ai kakı semındımbö-hündambo yangrı ratüpurıyeı arıhündı. Kora ramefıyu nou ai Godımbö süııgufekoate-mayeı-amboanı asu ai aheımbö moaruwaimbo-reandürımböanı.* ¹² Se mamı fandıhi nımarımbö nındou nğorümbö aboedı hohoanımo-yondorambo sesesı-yeıhı nımarıan-anemo asu nındou

* **1:11:** Ken ai ahandı akıdambo ngınındıyuhı hıfıkoamarırı (Stat 4). Baram ai kakı semındımböbohünda Israerımbö moaruwaimbofe hoafı hoafımayu, nğa God ai moai ahandı hoafı hımbörıyu. (Namba 22-24, İo 23:4-5). Kora ai Mosesımbö daboadı hıhırımarırı ranımböane asu God ai ahambo hıfıkoamarırı. (Namba 16).

ranai se-babidi nimarimondühi ahamundihoari sowasümondühi nindou bidingrambo saikoate-memo. Ahamundi hohoanimo ra sihei fandühi arihündi ra moaruwaimboru arundi asu ai didibudümbi moatükuni nahurai-anemo. Rananemo asu ahamundi fimbo yanggir-anemo aiana hohoanimo yomo hoangomo arundi. Aiana sapo mburungai werinambo kikamindi pireandani hoe-koate moani goagu aho yahurai hamindi nend-anemo. Aiana sapo nimi hisi simboani hisi-koate aningo nahurai-anemo. Asu ngoambo nimi sapo nindou ai ahasihari kibodirihinda emündü pefoi haya yapari aningo nahurai-anemo. ¹³ Ahamundi amoaningümbi ratüpuru ra sapo hohoambu afindi howohü wutüpuari semindi ho momoehoani koararihendi yahurai-anemo. Horombo God ai sapo mupui hoahoango-randeimbimbo nimbimmarowambe ranihu koadürümbo nimandifi ndandi yahuhaya hiningimareandi yahurai-anemo.

Nindou ranai tihirifo moaruwai ndowandumboemo

¹⁴ Enok ai Adam nungu-ambeahindi 7 amoaombofi tüküfi manüngu. Ai nindou ranahamumbo horombo hondü hoafiyuhü yahuya, "Hoeirühi! Adükari ai ahandi sünambeahindi nendi afindi tausen engoro ranibabidimbo kudümbui munguambo yibobofe-mbohündambo. ¹⁵ God ai nindou munguambo 'se hütüyei,' mbüsü haya ahambo fihirifekoate-ayei ranaheimbo tihirifo dagadürimbui. Sapo ai Godimbo hohoanimo koate moaruwai hamindi moatükuni ratüpuru süngurühündühi asu ai Godimbo moaruwai hamindi hoafi hoafiyi marihündi ranimboane ranaheimbo tihirifo dagadürimbui," mehu. ¹⁶ Nindou ranai ana nininimbo ra ai yiboaruko hoafiyomo wakirundühi nindou ngoründi-wami papife hoafi afindeimb-anemo. Aiana ahamundi moaruwai hohoanimo mengoro ranayanggir-ane sünguru homo arundi. Aiana ahamundi fimbo boriyomo arundi asu nindou bidingramboya, ai yihoefti hohoanimo ranisüngumbirihinda yahomomboanemo aheimbo hoafi nafirundüri arundi.

Se hibadihumbo sihei anihondümbofe hohoanimo ra kikihindühümüdi

¹⁷ Se wandi ngüsüfohünd-anei, se sapo nime hoafi siheimbo sihefi Adükari Sisas Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbimbo ai horombo hoafimondüri ranahambo hohoanimondei. ¹⁸ Ai siheimbo yaru hoafiyomondühüya, "Bidingranambo si tüküfeyo-ambe ana, tihifoaru hoafiyomo-rundeimbimbo tükündafumboemo asu ai ahamundi Godimbo fihirife-koate hohoani süngundu ndumboemo," mehomondüri. ¹⁹ Nindou ranai hifinindi hohoanimo sünguru asu yikürübüru-rundeimb-anemo. Yifiafi Aboedi ranai moai ahamundi ngüsüfoambe nimaropuri, nga wani. ²⁰ Nga wandafi mami, sihei anihondümbofe hohoanimo ra Godindi yanggir-ane asu se nginindi anihondümbofembohünda simbori farihafirindei. Sapo Yifiafi Aboedindi-mayo nginindi raninambo-animbo Godimbo didibafindei ndühündi. ²¹ Godindi ngüsüfo pefe hohoanimo ranambe nimboei ngei. Se sihefi Adükari Sisas Krais ranai ahandi hipoambo hohoanimo ranambo yanggir koadürümbo-koadürümbo ningombo ra ndemunimbui mbisei hehi himbondeihimboei. ²² Nindou didiyei ai ndofe anihondümbofe-koate moani mbüsümondühi nimboei wakarihindi ranaheimbo hipoambo-ndihindüri. ²³ Bidingir nindou aiana hai ngoafina ho nafini aniboadei, nga se nimai aheimbo ranambeahindi kündahi hündühümüdi-hündüri aboedühi pindihindüri. Nindou bidingir ahei ngüsüfoambe botifembo moaruwai hohoanimo aheimbo hifandirandüri arandi. Nga se aheimbo moani yihimbondeihimbo hipoambo-ndihindüri. Hibadihündi, nga ahei moaruwai hohoanimo raninambo se moaruwai tükündahimboei.

Godimbo hihifi hoafi

²⁴ Sihiri God mami yanggir ahambo aboed-ani mbisefimboane. Ai-animbo siheimbo kikihindamündü nunguan asu se ngiri anihondümbofe hohoanimo hiningindihindi. Ai-animbo siheimbo ndemündündüri gafu didiboadoonde ahandi himboamupuimborandeimbimbo himboahü ranambe huti-koate hihifi-hihifi kapeihü hiningindearümbui. ²⁵ God ai sihefimbo aboedambo-reamuni-randeimb-ani. Sihefi Sisas Kraisindi sünguyu Godimbo hoafiyehi seiya, "God ai adükari ndüreimb-ani, adükari bogor-ani, nginindi adükareimb-ani asu munguambo moatükuni hifandandimb-ani," mbiseiamboane. Munguambo si horombo maho ai yahurai manüngu-ane asu hapondanambe asu süngunanambo amboani ai moani yahurai koadürümbo-koadürümbo nungumbui. Anihond-ane.

Dibohindi Hoafi Weindahifembo Hoaf-ane Hoafi God ai Sonimbo weindahimareandi

Boatei hoafi

¹ Hoafi nda dibo mengoro-ane, nga Sisas Kraisi ai weindahimareandi. God ai ahandi ratupuriyei-rihundeimb+ ranaheimbo nini-moatukuni nimehinou tukufemboayo nafuim-biyunduri yahuhaya Sisas Kraisi+mba nafuimayundo. Rani-moatukuni ra sunambeahindi nendi ai Kraisi+ndi ratupuriyu-randeimb+ Son, wambo sowana koartheira kusu weindahimareandi. ² Raniyo asu Son ro nini-moatukuniyo hoeimartheandi ranahambo anihondumbo hoafimayahi. Rani-moatukuni ra God+ndi hoafimayo-wamboyo asu Sisas Kraisi ai ranahambo anihondumbo hoafimayu. ³ Nindou ai nini-moatukuni sunguna tukufemboayo hoafi nda nindou bidifiri-yei himboahu ritim+ra arandi aiana hihifi-hihifimbiyu-wamboane. Asu nindou didiyei ai ndani hoafi suru papimarandi ranahambo himbori-yei hehi sunguarihindi ai hihifi-hihifimbeyei-amboane. Nini-moatukuniyo tukufemboayo si ra ngiri amitata tukundifeyo.

Kraisindi nendi 7-ngoafumbi amarei aheimboane hoafi nda

⁴ Ro Son-anahi nda, ro 7-ngoafumbi Kraisi+ndi nendi Esia hifambe amarei sheimbo suru nda paparihandi.

God haponda anungu, horombo hondu manungu, asu sungunambo ni ngomboayo ranani, asu yifiafi 7 ranai ahandi adukari bogor+ndi nimar+fondi hanjifoan+ amarei, asu Sisas Kraisi aiane sheimbo moani hipoambo-ndihinduruhi ngusufoambe afurife kifimbi hohoanimo mbisahunduramboane. ⁵ Sisas Kraisi-ana ai ndore anihondumbo weindahi hoafiyu-randeimb-ani. Ai boatei yifihundi botifi haya, asu ai munguambo moatukuni hifi ndanihu bogorimboayahi ninouaye ranahei adukari bogor-ani. Sapo Sisas aiyu shefimbo moani hipoambo-reamunuhi ahandi hori ranambo moaruwai-ambeahindi aboedambo-mareamuni. ⁶ Raniyu shefimbo, God ahandi afindi ranahandih+ didibafife-rambohunda adukari bogorimbore hini ngi-mareamuni. Sisas Kraisi aiana nduri adukarumbindu haya koadurumbo-koadurumbo ngin+ndimbiyu-wamboane. Nga anihond-ane!

⁷ Awi se himboriyei! Ai ngiri amitata mburungai bitap+nde haya kudu.

Nga asu munguambo nindou ai hoeindi-horimboyei.

Asu yifiar+nambo wafus+marundumo nindou amboa hoeinduwurimboemo.

Asu ahambo sunguna mungua hifin+ndi siri amboa aran+hoafindeimboyei.

Yini, ndani-moatukuni ra tukundifemboe. Nga anihond-ane.

⁸ God Adukari ai hoafiyuhü yahuya, "Roanahi horombodidiya asu sungudidiya arihandi. Roanahi haponda animboahi, horombo manimboahi asu sunguna nimboamboyahi. Asu ro ngin+ndi hamindi hond-anahi," mehu.

Son ai Kraisi+mba hoeimariri

⁹ Ro shei wandafi Son-anahi. Ro se-babidimbo ni ngombo asubusi Sisas-dibo asahumundi ra sem+ndi mburumbo God ngin+ndi hifandarandi ranambe ni ngomboanahi. Sihiri munguambo nine tiri+ifo afindi tikefeyo ra mamini ngirou nimboefimbo sahun+ndefuh-anefti. Ro God+ndi hoafi asu hoafi Sisas weindahimareandi ra bokamari-heheandamboyei wambo hemafoari-hindira asu ro ha airan Patmos-wami manimboahi. ¹⁰ Adukari+ndi si ra tukufehyo asu Yifiafi Aboedi wandi fiambe ngin+ndi tukufehyo asu wandi daboadani himboriyahane nindou mamini hoafimayu ra fufunji nahurai pukuna hoafimayu. ¹¹ Ai yare hoafiyuhü yahuya, "Nini-moatukuniyo hoeiaro-wandi ra se bukambe suru papinda mbunda 7 ngoafumbi Kraisi+ndi nendi amarei aheimbo sowana koandihoefti. Ngoafi ranana Efesus, Smerna, Pergamam, Taiataira, Sardis, Firadefia asu Raodisia-anei," mehu.

¹² Raniyahi asu nindou dudi wambo hoafimayu ranahambo hoeifimbo sahe-hea, hihiriyahe hoeritheandane gorinambo nafumbi ram nindife fondi 7 ranai maningomonda hoeimartheapuri. ¹³ Raniyo asu nindou mamini ram nindife fondi rani mbusumo manungu. Aiana Nindou Hondu nahurayyu. Raniyu ai hoandari hoeari gudeandani hani tihari gabudi-mafoareandamboyu asu gorinambo nafumbi ret nahurai ahandi misindi-hamindihü hihire haya manungu. ¹⁴ Ahandi mbiro asu mbi+ranaji ana kayahi n-nendi kifohayo asu sunu kifohi nahurai hamindimayo. Raniyo asu ahandi himboari ranai hai imami nahuraimayo. ¹⁵ Ahandi tihari ana ain hai adukarambe mandife mburimbo himboamupuimbo-arandi nahurai hamindiyu makiaro. Raniyo asu

ro ahandi hoafi ra hĩmboriyahani sapo hoe hohoambuyo haya aho nahurai fumayo. ¹⁶ Asu ai mupui 7 ra warĩhondũ warani waramberamũndũ haya manũngu. Asu amiyomondi pisao ra yĩbobooani yihũmĩndiyo-weimbĩ yihũmĩndi hamĩndi ranai ahandi yahamonĩndi moanambũhi tũkife mbumarandi. Asu ahandi ngusũmboari ranana sapo hũfĩnĩmbo hũfĩhamĩndi si boakafoareandi nahurai hamĩndi simayo.

¹⁷ Raniyahĩ hoerĩhinĩhũnda asu ahandi yirĩkĩmi yifi nahurai pĩmayahi. Raniyu asu ai ahandi warĩhondũ warĩ ra wandĩwami nande mbura hoafiyuhũ yahuya, “Awi se yĩhĩmbo-ndamboayafi. Roana weangurũhi-dĩdĩ hondũya asu sũngu-dĩdĩ hondũyarihandeimb-anahi. ¹⁸ Asu ro yangĩrĩ nda anĩmboahi. Horombo yifimayahĩsi, nga se hĩmboayafi, roana haponda yangĩrĩ koadũrũmbo-koadũrũmbo anĩmboahi. Ran-anahi asu ro Yifiyo-ramboane asu yifiafi ngoafi yĩpurĩ ra hĩfandarĩhandi. ¹⁹ Ranĩmboane awi nĩne-moatũkunĩ hoeimarowandi asu haponda tũkefeyo-ane asu sũnguna tũkũfemboayo ra se sũrũ papĩndandi. ²⁰ Sapo se hoeimarowandi mupui 7 asu gorĩnambo nafũmbĩ ram nĩndĩfe fondi 7 wandĩ warĩhondũ warani ranana dĩbohĩndi hoafi menjoro-ane. Ranahandi nĩmĩndi ra ndahurahi-ane: Mupui 7 ranana Kraisiĩndi nendi-yei sũnambeahiĩndi nendi 7-ane. Ram nĩmĩndi 7 ranana Kraisiĩnd nendi 7-anei,” mehu.

2

Kraisiĩndi nendi Efesus ngoafihũ amarei aheimbo hoafi aho

¹ Nindou ranai hoafiyuhũ yahuya, “Sũnambeahiĩndi nendi Kraisiĩndi nendiĩmbo Efesus ngoafihũ hĩfandarandũrĩ ranahambo sũrũ papĩndandi.

Nindou mamĩ ai mupui 7 ahandi warĩhondũ warani semũndũ haya gorĩnambo nafũmbĩ ram nĩndĩfe fondi 7 ranĩ mbusũmo hoahoangu wakĩmareandi ai hoafiyuhũ yahuya, ² “Se munũguambo moatũkunĩ wambohũnda ratũpurĩyei arĩhũndĩ ra ro fĩfĩrĩheamboanahi. Asu ambe yaho yĩboaruko-yĩboarukofihĩ hĩnĩngĩfekoate tĩjĩrĩfoyeihĩ ratũpurĩyei arĩhũndĩ. Seana moai nindou moaruwai ranaheimbo sihei mbusũmo nĩngombo yifiriyei. Nindou ai hoafiyomondũhiya, “Ro-amboa Kraisiĩndi hoafi sahumĩndefĩ hefĩrĩhundeimb-aneifi,” mehomo, nga anĩhondũ ana wani, se ranahamumbo yĩbobotĩ-hipurũhi fĩfĩrĩhĩndi ra ai tĩkai hoafũmbĩ nindou yangĩr-ane. ³ Nga seana ambe sei hehi ngĩnĩndi nĩmboeimbo asu wandĩ sũngu tĩjĩrĩfo ra sahumũndi hehi tĩjĩrĩfoyeihĩ moai wambo sũngufembo ra hĩnĩngĩrĩhĩndi.

⁴ Nga sihafĩ hoafi akĩdou enjoro. Se weangurũhi wambo ngusũfo pamarowandĩrĩ, nga haponda hĩnĩngĩ-marowandĩrĩ. ⁵ Se aboedi hohoanĩmo hĩnĩngĩfekoate-yafambe manĩmbafĩ ra nahurai hohoanĩmondafi. Nga asu hapondani ana se moaruwai hohoanĩmo hĩnĩngĩro hawa horombo weangurũhi sũngumarowandi nou sũngundandi. Asu se sihafĩ hohoanĩmo ra ngorũ-sũngufekoate-ayafi ana, asu ro tũkũndahe sihambo tĩjĩrĩfo ndahanĩnĩhũ sihafĩ ram nĩndĩfe fondi ra raguanambo-ndĩheamboyahĩ. ⁶ Awi aboedi hohoanĩmo ranana sihafĩ fiambe nĩmarĩmboane: Asu ranane Nikorasĩndi sirĩhũndi nindou ranahi hohoanĩmo ranahambo yĩboarukoro hafĩ arandi. Ro-amboani ahei hohoanĩmo ranahambo ana yĩboaruko-rĩheandũhanahi.

⁷ Nindou ai hĩmboambe-mbĩndũhi ana, awi ai moani hĩmbo yangĩrĩ kũmbĩreandamboane, sapo Godĩndi Yifiafi Aboedi ranai Kraisiĩndi nendambo hoafendũrĩ ranahambo! Nindou ai yifiarĩyu taborarĩhoayu ana, nĩmĩ nindoumbo yangĩrĩ senda nĩmboei-rĩhũndeimbĩ ranahandambo sesi yĩmai mbiisaha, ndemũndũmbui. Nĩmĩ ranana Godĩndi nũmbũrambe-ane anĩngo,” mehu.

Kraisiĩndi nendi Smerna ngoafihũ amarei aheimbo hoafi aho

⁸ Nindou ranai hoafiyuhũ yahuya, “Sũnambeahiĩndi nendi Kraisiĩndi nendambo Smerna ngoafihũ hĩfandarandũrĩ ahambo sũrũ papĩndandi.

Nindou dũdi ai weangurũhi-dĩdĩ asu sũngudĩdĩ yifĩyu haya asũkai yangĩrĩ anũngu, ai ndare hoafiyuhũ yahuya, ⁹ “Ro fĩfĩrĩheandi sihei tĩjĩrĩfo afĩndi asu napokoate-ayei ra, nga se munũguna napo afĩndeimbĩ hond-anei! Ro fĩfĩrĩheandi nindou bodĩmondĩ ai siheimbo hoafi moaruwai hoafĩmehũndũrĩ ra. Ai hoafiyehĩ seiya, “Roana Sudahũnd-aneifi,” masei, nga aiana Suda hondũyeipoani. Aiana Satanĩndi nendi yangĩr-anei. ¹⁰ Nĩne asũbusĩ ndeara akĩmi hamĩndi siheimbo tũkũfemboayo ranahambo se yowanĩ yĩhĩmboyo poani. Hĩmboriyeyi! Satan ai bĩdĩfĩrĩ siheimbo refe hoeifendũrĩ-mbohũndambo karabusĩ-ndearũmbui. Asu 10 si se afĩndi tĩjĩrĩfo-ndeimboyei. Nga se anĩhondũmbondĩhi ngeimbo yifayei amboani ro yangĩrĩ nĩngombo hohoanĩmo ngĩnĩndi napo nahurai ndahandũrĩmboyahĩ.

¹¹ Nindou ai h̄mboambemb̄ndüh̄ ana, awi ai moan̄ h̄mbo yanḡḡr̄i k̄ümb̄reand-
amboane s̄apo Yifiafi Aboedi ranai Krais̄ind̄i nendambo hoafayondür̄i ranahambo. Nin-
dou d̄id̄iyei yifiar̄iyei tabor̄ihehi-r̄ih̄undeimb̄i aheimbo ana nḡr̄i as̄ükaiyo yif̄imboayo
ranambo moaruwaimbo-ndeandür̄i,” mehu.

Krais̄ind̄i nend̄i Pergamum ngoaf̄ih̄ü amarei aheimbo hoafi aho

¹² Nindou ranai hoafiyuh̄ü yahuya, “S̄unambeah̄ind̄i nend̄i Krais̄ind̄i nendambo
Pergamum ngoaf̄ih̄ü h̄ifandarandür̄i ahambo sür̄ü pap̄indand̄i:

Nindou mam̄i ami-yomond̄i pisao ȳiboboan̄i yih̄üm̄indeimb̄i masem̄üdu ranai ndare
hoafiyuh̄ü yahuya, ¹³ ‘Ro nahi se n̄mboei ar̄ih̄ünd̄i ra f̄if̄r̄i-he-amboanah̄i. Ngoaf̄i ra
s̄apo Satan ai ahand̄i nḡn̄ind̄i h̄ifandarand̄i ran̄ih̄ü. Nga seana, wand̄i ndür̄i ranahambo
k̄ik̄ih̄isaf̄i-rand̄if̄imbo-anafi. Horombo Antipas ai wand̄i ndür̄i ranahambo weindah̄i-
re-randeimb̄i man̄ügu asu moan̄i wand̄i hoafi ran̄i yanḡḡr̄i ham̄ind̄i süngumare hu. Ran̄iyo
asu s̄apo Satan ai n̄mar̄ü ngoaf̄ih̄ü ran̄ih̄ü s̄ihe m̄busümo ahambo h̄ifokoamar̄ihora
yif̄imayusi, nga ran̄i-s̄imboan̄i se moai s̄ihe an̄ihondümböfe ra d̄ibonap̄ir̄ih̄ind̄i.

¹⁴ Nga awi ro s̄heimbo hoafiyondür̄imbo hoafi ak̄idou mbegor̄i. Awi seh̄ünd̄i
b̄id̄if̄r̄i aiana Beram̄ind̄i hohooan̄imo ra nḡn̄ind̄i k̄ik̄ih̄ir̄i-h̄üm̄ündimboanei. Ai Be-
rak̄imbo yamund̄imarira asu Berak̄ ai Israer̄imbo moaruwai hohooan̄imo nafuimendür̄a
s̄üngur̄ih̄ind̄üh̄i t̄ikai god̄imbo ses̄i s̄ihefeimb̄ih̄ünd̄i sah̄üsi mar̄ih̄ünd̄i. Asu nindowenih̄i
ai n̄moreh̄i s̄is̄ih̄imoyomo asu n̄moreh̄i ai nindowenih̄i b̄irab̄r̄iyei mar̄ih̄ünd̄i.
¹⁵ Rahurai seh̄ünd̄i nindou amboa b̄id̄if̄r̄i Nikoras̄ind̄i yamund̄ife suḡur̄ih̄i-r̄ih̄undeimb̄i-
anei. ¹⁶ Ran̄imbo-h̄ündambo-an̄imbo awi s̄ihe moaruwai hohooan̄imo h̄in̄nḡind̄ih̄i hehi
aboed̄i hohooan̄imo süngund̄ih̄ind̄i. Asu se refekoate-aye ana, ro n̄meh̄ünou s̄heimbo-
so düḡumo ran̄i-bab̄id̄imbo wand̄i yahamo pisao yih̄üm̄ind̄i t̄ükufe an̄iḡgo ranambo
yifiar̄i-ndamboyah̄i.

¹⁷ Nindou ai h̄mboambe-mb̄indüh̄ ana, awi ai moan̄ h̄mbo yanḡḡr̄i k̄ümb̄reand-
amboane s̄apo Yifiafi Aboedi ranai Krais̄ind̄i nendambo hoafendür̄i ranahambo. Nindou
düdi ai yifiar̄i ra t̄itaboara-foareand̄i ana, nindou ranahambo s̄unambeah̄ind̄i ses̄i
b̄id̄if̄r̄i, ahand̄i ndür̄i mana, d̄ibo engoro ra ndahandomboyah̄i. As̄ükainda ro n̄moei
k̄ifoh̄i ndür̄i s̄imbor̄i pen̄iḡgoweimb̄i ahambo ndahandomboyah̄i. N̄moei k̄ifoh̄i ran̄if̄ih̄i
ndür̄i apaairo ra nindou mam̄i ai-amboan̄i nḡr̄i f̄if̄r̄indeand̄i, nga nindou s̄apo düdi
ndür̄i asem̄üdu ranai yanḡḡr̄i-an̄imbo f̄if̄r̄indeambui,” mehu.

Krais̄ind̄i nend̄i Taiataira ngoaf̄ih̄ü amarei aheimbo hoafi aho

¹⁸ Nindou ranai hoafiyuh̄ü yahuya, “S̄unambeah̄ind̄i nend̄i Krais̄ind̄i nendambo
Taiataira ngoaf̄ih̄ü h̄ifandarandür̄i ahambo sür̄ü pap̄indand̄i:

God̄ind̄i n̄mor̄i, nindou düdi ai ahand̄i h̄imboar̄i hai imami nahurai asu ahand̄i t̄ḡar̄i
ain hai ad̄ükarambe mand̄ife mbur̄imbo h̄imboamupuiombo-arand̄i nahurai, ai ndare
hoafiyuh̄ü yahuya, ¹⁹ ‘Se n̄ni-moatükun̄iyo rat̄upuriyafi arand̄i ra ro f̄if̄r̄i-heamboanah̄i.
S̄ihafi h̄ipoambofe hohooan̄imo, an̄ihondümböfe hohooan̄imo, fehefe hohooan̄imo, asu
s̄ihambo t̄ḡar̄ifo t̄ükufeyoan̄i moan-ane yahoeife n̄ḡgo hohooan̄imo ra ro f̄if̄r̄i-heand̄i. Se
horombo rat̄upuriyayafi ranahambo ḡgas̄ünde haya haponda af̄ind̄i ham̄ind̄i rat̄upur̄i-
yayafi ranahambo ro f̄if̄r̄i-heand̄i.

²⁰ Nga ro s̄ihambo ndanahambo hoafi ak̄idou engoro. Asu se Seseber̄imbo n̄mes̄i
saf̄üh̄i h̄in̄nḡmarowanda t̄ikai yamund̄ife ra yamunde wak̄imareand̄i. Ai hoaf̄iyoh̄ü
yahoya, ‘Roana God̄ind̄i hoafi hoaf̄iya-r̄ih̄andeimb̄i-anah̄i,’ meho. Nga ai wand̄i
rat̄upuriyeh̄i-r̄ih̄undeimb̄imbo t̄ikare-haya yamund̄imareandür̄a n̄moreh̄i s̄is̄ih̄imoyei
asu nindowenih̄i b̄irab̄r̄iyei asu t̄ikai god̄imbo ses̄i s̄ihefeimb̄ih̄ünd̄i sah̄üsi mar̄ih̄ünd̄i.

²¹ Ran̄imbo ahand̄i moaruwai ham̄ind̄i hohooan̄imo ra h̄in̄nḡire haya h̄ih̄ir̄ife aboed̄i
hohooan̄imombeyo saheha af̄ind̄i si rar̄ihe h̄in̄nḡimari-heand̄iyosi, nga asu ai ahand̄i
ran̄i hohooan̄imo ra daboadanambo-fembo moei meho. ²² Awi n̄moreh̄i ranahambo
ro t̄ḡar̄ifo sem̄ind̄rambo fond̄i ran̄i wam̄i pind̄iheamboyah̄i! Asu nindou d̄id̄iyomo
ai-bab̄id̄i n̄moreh̄i s̄is̄ih̄imoyomo marund̄i amboa h̄if̄i ndan̄ih̄ünd̄a moaruwai ho-
hoan̄imo ra h̄in̄nḡife-koateayomo ana, af̄ind̄i ham̄ind̄i t̄ḡar̄ifo ndowandümbömo. ²³ Ro
ahambo süngur̄ih̄i-ndeimb̄imbo amboa h̄ifokoako-boad̄ihearũmboyah̄i. Ran̄imbo asu
mun̄guambo Krais̄ind̄i nend̄i ai wambo an̄imboya, Nindou aiana ḡgus̄ifoambe asu
hohooan̄imo ambe tür̄ifoare f̄if̄reandeimb̄i-ani. Asu mamam̄i nindou se moaruwai
hohooan̄imomaye ranahambo s̄imbor̄i t̄ḡar̄ifo ndahandür̄imboyah̄i.

²⁴ Taiataira ngoaf̄ih̄ünd̄i seana moai ahand̄i yamund̄ife ran̄i süngur̄ih̄i r̄ih̄ünd̄i. Asu ro
f̄if̄r̄i-heand̄i, seana moai Satan̄ind̄i hoafi d̄iboh̄ind̄i hohooan̄imo ase ra f̄if̄r̄ih̄ind̄i. Ro
hoafehandür̄i, s̄heimbo ḡgor̄ü t̄ḡar̄ifo ra nḡr̄i s̄ihewam̄i ana nand̄i-heandür̄i. ²⁵ Nga
se mun̄guambo hohooan̄imo masah̄üm̄üdi ra nḡn̄ind̄i k̄ik̄ih̄isaf̄i ndüh̄üm̄üdi n̄mboei
ḡgeian-an̄imbo ro t̄ükünd̄aheamboane.

²⁶ Nindou düdi ai yifiariyu humbo títaboarifoare haya asu ro hohoanimoayahí ranisüngu yanggírí süngura humbo bídífranimbo ana, nindou ranahambo nginindí ndahandomboyahí wandí Ape wambo masendí nou. Rananimbo asu nindou ranai muṅguambo nindou hífi ndaníhú anímboei ranaheimbo híbadarümbui.

²⁷ Ai nginindí hamindí nungumbo yikamuninambo híbadarümbui.

Asu rananimbo aheimbo haríndundüraní hípírí hífnambo nafümbí nahurai bo-
boríndeambui. Buk Song

2:9

²⁸ Asu ai ngasündí-mareandíndürí raní nafuimbohúnda ro ahambo botíbotí ndahan-
domboyahí. ²⁹ Nindou ai hímbombembünduhú ana, awi ai moani hímbó yanggírí
kümbíreand-amboane, sapo Yifiafi Aboedí ranai Kraisindí nendambo hoafendürí rana-
hambo!” mehu.

3

Kraisindí nendí Sardis ngoafíhú amarei ranaheimbo hoafí aho

¹ Nindou ra asúkaiyu hoafíyuhú yahuya, “Sünambeahindí nendí Kraisindí nendambo
Sardis ngoafíhú hífandarandürí ahambo sürü papíndandí:

Nindou mamí ai yifiafi 7 asu mupui 7 semünduweimbi-mayu ai ndare hoafíyuhú
yahuya, ‘Ro síhambo se níne ratüpurí rawarowandí ranahambo fífíríheandí. Nin-
dou ai hoafíyeihí seiya, “Seana yanggírí anímbaftí,” maseisi, nga aníhondü ana se
muṅguna yífiyafi-mboanafí. ² Se hímbóarí bíríhoeftí! Síhafí aníhondümbófe ho-
hoanímó ra moendíkoate-yoambe nginindí nímbaftímó kíkíhísafí-ndandíftí. Nga ro
hoeíríheandani se níni-moatükuníyo rawarowandí ranana wandí Godíndí hímbóahú
awi aboedí ndoríhoeimbi hamindí-yopoani. ³ Se níni-moatükuníyo hímboríyafí mbura
asu masowandíftí ra mítanínda-ndímboyafí. Nga hímboríndafí mbunda asu síhafí
moaruí hohoanímó ra híni-ngíndo hawa asu aboedí hohanímó süngundowandí. Se
hímbóarí bíríhoeftí hawa híbadandí, nga ro síhambo sowahí hümbühünümbí nindou
nahurai tükúndahe-amboyahí asu se ngírí ro tükífemboayahí ra fífíríndowandí.

⁴ Nga asu Sardis ngoafíhú nindou bodímondí ahei hoearí ranana aboedí
afísahoyokoate-ane. Asu rananimbo ro-babídí hahabodeihú sapo ai aboedí hamindí
wambo kífohí hoearí gudíhimboyei. ⁵ Nindou düdi ai nginindí semündü haya yifiariyu
hu títaboara-foareandí anímbo ai nahurai kífohí hoearí güdeambui. Asu ro ngírí yanggírí
níngombo bukambe ndürí sürü papímarandí ranambeahindí gogoríndí-heheandí.
Nga ro wandí ape asu ahandí nendí-yomondí hímbóahú hoafíndahúhí anímboya,
‘Wand-anei,’ mbísamboyahí. ⁶ Nindou ai hímbóambe-mbíndühí ana, awi ai moani
hímbó yanggírí kümbíreand-amboane, sapo Yifiafi Aboedí ranai Kraisindí nendambo
hoafendürí ranahambo,” mehu.

Kraisindí nendí Firadefia ngoafíhú amarei ranaheimbo hoafí aho

⁷ Nindou ra asúkaiyu hoafíyuhú yahuya, “Sünambeahindí nendí Kraisindí nendambo
Firadefia ngoafíhú hífandarandürí ahambo sürü papíndandí:

Hoafí ndanana sapo nindou düdi sürühoeimbi hondüyu haya aníhondümbó hoafíyu-
randeimb-ani. Aiana Adükari Bogorí Defitíndí-mayo ki semündümboani yipurí ra
sübúdhenda asu nindou mamai-amboaní ngírí asúkaindu pandeandí. Asu ai parare-
andí ra ngírí ngorü ai sübúdhendi. ⁸ Ro se níne-ratüpurí ratüpuríyafí arandí ra
fífíríheamboanahí. Asu se ndüríkoate-ayafí ra fífíríheandí, nga ro níni-moatükuní
mboyo yamundí-maríheaníní ra se süngurandíhú asu wandí ndürí dükefembo moai
amoaníngiyafí. ⁹ Raní nindou Sataníndí rotu worambe mamarei ranai seiya, ‘Roana
Sudahünd-aneftí,’ maseisi, nga aiana aníhondü Suda-yeipoan. Aiana tíkai hoafümbí
nindou yanggírí-anei. Ro yandíheraní síhafí hímbóahú tükúndahí síhafí yíríkímí yirümbó
pusíndíhimboyei, asu ro síhambo hohoanímó-ayahíníní ra ai fífíndíhimboyei. ¹⁰ Ro
síhambo sahíya, ‘Tíjírífo síhambo tükúndífeyoaní se moan-ane mbísafí nginindí
nímbaftí,’ masahí. Asu se hoafí ra süngumarowandí. Rananimbo-hündambo-anímbo asu
ro síhambo híbadíhaníní-mboyahí tíjírífo nindou muṅguambo ndani hífíhíndí ranahe-
imbo refe hoeifendürímbo si tükéfeyo raní-símboaní ra ngírí síhambo tükúndífeníní.

¹¹ Ngírí amítata ro síhambo sowana tükúndaheandí. Aníhondümbófe hohoanímó se
kíkíharandíftí ra awi híni-ngíndo-wamboyafí. Nga kíkíhíndandífan-anímbo asu nindou
bodímondí ai síhafí aboedí haríhefímbí takíní-mayo ra raguambófe-koatembeyei-
amboane. ¹² Nindou düdi sapo yifiariyu títaboarí-foareandeimbi-mayu ranahambo
ana ro wandí Godíndí worí ranambe kambóhoaní-mbóndíhiní fondíhí híni-ngí-
ndíhinímboyahí. Asu ai ngírí worí ra híni-ngínde haya weindani tükúndífyu. Asu ro-
ahandíflíhí wandí Godíndí ndürí pandíhe asu wandí Godíndí ngoafí adükari símborí

Serusarem ranahandî ndürî amboani pandîheamboyahi. Sapo ranî njoafi ranai anîmbo sünambeahîndî hîfîna wandî God sowahîndî kodombœ. Ranamîmbo asu ro-amboani wandî sîmborî ndürî nindou ahandîfîhî pandîhe hîniñgi-ndîheamboyahi. ¹³ Nindou ai hîmboambe-mbîndühî ana, awi ai hîmbo-yanğîrî kûmbîreand-amboane, sapo Godîndî Yifiafî Aboedî ranai Kraisiñdî nendambo hoafendürî ranahambo,' ” mehu.

Kraisiñdî nendi Raodisia njoafîhî amarei aheimbo hoafî aho

¹⁴ Nindou ra asûkaiyu hoafîyuhü yahuya, “Sünambeahîndî nendi Kraisiñdî nendambo Raodisia njoafîhî hîfandarandürî ahambo sürü papîndandî:

Anîhondûmbo hoafîyu-randeimbî ai munguambo God nafîmarandî ranahandî nîmîndî ra ndare hoafîyuhü yahuya, ¹⁵ ‘Se nîne-ratûpurî ratûpurayafî ra fîfîrîhenîni-mboanahî. Asu awi se moai wambo daboadi hîhîrowandîrî asu moai ngusûfo parowandîrî. Awi se wambo daboadi hîhîrîmbaro-wandîrîyo asu ngusûfo pambarowandîrîyo saheheamboyahi. Nga se wambo akîdou yanğîrî anîhondûmbo-rowandîrî arandî. ¹⁶ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu awi ro sîhambo daboadi hîhîrîndî-heanîni-mboyanhî. ¹⁷ Nindou se raro hoafîyafühî safîya, ‘Roana kaki afîndeimbî nindouya hehea napo afîndeimb-anahî. Ranîmbo-wambo asu ro moai mamî moatûkunî napo amboani mbonîmborî-hamîndîhî,’ asafî. Nga wanî. Se moai nindou wudî nîngoyafî. Seana nindou moaruwai hamîndîyafî hîmboatiharîyafî hawa moani nindou safî yanğîrî-anafî. ¹⁸ Awi ro sîhambo dîbafîndîheanîni samboanahî. Se napo afîndeimbî hondü tüküfembohünda wandîmayo gor hondü nda pemîndafî. Asu sîhafî amoaniñgûmbî safî yanğîrî fi ranahambo gabudîfembohünda kîfohî hoearî amboani pemîndafî. Se hîmboatihar-ayafî ranîmbo-hündambo se hîmboari aboedî asûkaiyo hîmboari-mbohünda hîmboari marasin bîdîfîrî pemîndafî.

¹⁹ Nindou dabœ ro hohoani-mo-ayahandürî ranaheimbo ana moaruwaimborîhe hoafeyahandürühî asu aheimbo dîdîboado-rîheandürüh-anahî. Ranîmayo-wamboane awi se afîndî hohoani-mondafühî moaruwai hohoani-mo ra hîniñgîndo mbunda aboedî hohoani-momayo ra ndowandîfî süngunda nğafî. ²⁰ Awi se hîmborîyafî! Ro yipurî-kîmî nîmboambo pîrako-pîrako-arîhandî. Nga asu nindou düdi ai ro pîrako-pîrako-arîhandî ra hîmborîyuhü wambo yipurî sübüdarîhendîrî ana, ro ahandî worambe keboehe aîdîbo sesî gadagîhanî asu ai-amboa ro-dîbo nîmandü dedûmbui.

²¹ Ro yifariya tîtaboari-mafoareandî nindouya heheamboanahî asu hapondani ro wandî Apendî nîmarîfondî ranîwamî amarîhî. Nga nindou düdi ai-amboani yifariyu tîtabofoarea-ndeimb-ayu ana, asu ro-dîbo yîni mbîsaha wandî adûkarî bogorîndî nîmarîfondî ranîwamî nîmandûmbui. ²² Nindou ai hîmboambe-mbîndühî ana, awi ai hîmbo-yanğîrî kûmbîreand-amboane, sapo Godîndî Yifiafî Aboedî ranai Kraisiñdî nendambo hoafendürî ranahambo,' ” mehu.

4

Godîmbo sünambe heirûnambo hîhîfî-hîhîfîyeihî kakîsao-arîhorî

¹ Ranîyahî ranî-sîmboani hamîndî ro yafogoadînambo nahurai sünambe yipurî ranai sübüdarîhoai menjorowa hoemariheandî. Ranîyo asu hîmborîyahane wambo hoafî mamî horombo fufuñî nahurai hoafîmendîrî ranai hoafîyondîrühî yahoya, “Awi, se ndühî sühüfan-anîmbo ro sîhambo nîne-moatûkunîyo süngunambo tüküfemboayo ranahambo hoafîndahanîni,” mehendîrî. ² Nîmehünou Godîndî Yifiafî Aboedî ranai wandî fiambefoyowohüyo asu adûkarî bogorîndî nîmarîfondî sünambe hoerîheandani, ranîwamî nindou mamî dîdîmbei ranai mamaru. ³ Nindou adûkarî bogorîndî nîmarîfondî ranîwamî mamaru ahandî ngusûmboari ana yanğîrasûfo asu hamburî sospa asu hamburî konirian kaki afîndîfîhî semîndîmbo nîmoei nahurayowohü tüküfe manîngo. Refeyowohüyo asu foforahoemî ranai bogorîndî nîmarîfondî ranahambo wakîyo türe haya, yanğîrasûfo emerar nîmoei nahurai hîmboarambe forîhoayoweimbî manîngowa hoemariheandî. ⁴ Adûkarî bogorîndî nîmarîfondî ranahambo 24 adûkarî bogorîndî nîmarî fondî bîdîfîrî ranai wakîyo türe haya burîmayo. Ranîyo asu fondî ranîwamî 24 boagîrî-memo ranai kîfohî hoearî yihuruyomo houbmo gorînambo nafûmbî at kîbodîrîfoaru mburu nînoumemo. ⁵ Adûkarî bogorîndî nîmarîfondî ranambeahîndî wabürüsü ranai bîre hîniñgîreandühîyo, nîmoamonîndî hoafî ranai moani pukûna pai kameihî kîkîmarandî. Ranîyo asu adûkarî bogorîndî fondî-mayo ranî hanğîfoani sîjarî hai 7 ranai yiyowohü burîmayo. Sîjarî hai manîngomo ranana Godîndî yifiafî 7-yomo burîmayomo. ⁶ Asu asûkaiyo fondî hanğîfoani ra mamî moatûkunî sîrîwara sürühoeyoweimbî grasînambo nahurai nafîyoweimbî menjoro.

Adûkarî bogorîndî nîmarîfondî ranî-mbusûmondühî asu hîmborî-kîmî ra yanğîrî nîngombü moatûkunî hîmboari hanğîfoani asu daboadanî gabudîfoa-reandeimbî ranai

ninoumayei. ⁷ Weangurihüdüdi yangiri nngombü moatükuni-mayo ranai adükarî pusi ahandî ndürî raion nahuraiyo. Ranî-kimîndî yimbu noufimbî yangiri nngombü moatükunî ranai burmakau nahuraiyo. Ngorü ranî-kimî ngimî noufimbî yangiri nngombü moatükunî-mayo ranai ahandî ngusumboarî ra nindou nahuraiyo. Asu bidifîranî yimbuyimbu noufimbî yangiri nngombü moatükunî-mayo ranai meso botirîhoai ho-randeimbî nahuraiyo. ⁸ Yimbuyimbu yangiri nngombü moatükunî mamamî ranai 6 mbanendeimbîyei ninoumayei. Aheifihî wagabe ragu asu moanambühî ra hîmboarînambo yangiriyo gabudîfoa-reandürî haya mamarei. Asu ai nîmbî-nîmbîsi ra moai heirü kîkîrühümündî, nga heirü hoafîna kümerei. Ai rarîhi heirüyeihî seiya:

“Adükarî God Moanî Adükarî hondü,

Ai Sürühoeimbî hondü, Sürühoeimbî hondü, Sürühoeimbî hond-ani.

Ai horombo manüngu, haponda anüngu asu sünguna nngomboayu,”

sei heirüyeihî kakisaorîhorî marîhündî. ⁹ Yimbuyimbu yangiri nngombü moatükunî ai nindou koadürümbo-koadürümbo yangiri nnguweimbî bogorîndî nîmarîfondî-wamî mamaru ahambo heirünambo kakisaorîhorî arîhündî. ¹⁰ Ai refembo hohoanî-mo-yomondühî ana, sapo bogorî nindou 24-memo ranai nindou ai adükarî bogorîndî nîmarîfondî wamî mamaru ranahandî hanjîfoanî yirîyimbu pusîrundühî piyomo mamarîmo. Ai heirünambo koadürümbo-koadürümbo nngumbü-mayu ranahambo kakisaomarurî. Ranîyomo nîmarîfondî ranî hanjîfoanî ahamundî adükarî bogorîndî at ra pirîndowohü yaru heirüyomondühîya,

¹¹ “Yîhoefî Adükarî asu God!

Awi seana ndürî adükarîumbî asu ngîndî moatükunî semîndîmbo ra adükarî hamîndî hond-anafî.

Se-randî muŋguambo moatükunî engoro ra sîhafî hohoanîmo sünggu nafîmarandî,” mehomo.

5

Godîndî hoafî nîmîharîfihî ngamondîfeimbî asu sipsip nîmorîndî hoaf-ane

¹ Ranîyo asu adükarî bogorîndî nîmarîfondî ranîwamî nindou mamaru ranahandî warîhondü waranî ro hoerîheandanî pepa hoandarî mamî nîmîharîfihî ngamondîfeimbî ahandî ndürî skror ai menjgoro. Asu pepa-mayo ranîfihî yîbobooanî sürü papîyoweimbî mayowa, asu ranahambo nîmî horî nahurai 7-nambo hîmondîyimîndî masîhefeyo. ² Asu ro hoerîhenda sünambeahîndî nendî ngîndî hondü ranai hoafîyuhü yahuya, “Nindou düdi aboedî mbumundî ndorîhoeimb-aiyu ai pepa nîmîharîfihî ngamondîfeimbî-mayo ranahambo nîmî horî ranînambo hîmondîmemîndo ra kîkînde fufudîgai haya pepa ra ngurîma-ndeanda?” mehu. ³ Nga asu nindou sünambeahîndîyu, hîfîndînyu, hîfambeahîndî ragupoedîyu mamî ai-amboanî ngîri pepa-mayo ranahambo ngurînde hoeinde asu ragu wagabe hîmbondou, nga wanî. ⁴ Pepa nîmîharîfihî ngamondîfeimbî-mayo ranahambo ngurî-ngurîfe asu wagabe ragu samonjorî-foefembo-mayo nindou mamî ai nîngokoate-mayuwa hoefekoate-mayefî. Ranîmboanahî ro moanî afîndîmbo aranîmboaho ngusumboarî hîmboarî-mayahî. ⁵ Ranîyu asu nindou boagîri-mayu ranai wambo hoafîyundîrühî yahuya, “E! Se aranîndamboyafî! Se hîmboyafî! Raion Suda sîrambeahîndî sei-arîhündî sapo Defitîndî amoao adükarî-mayu ranai awi yifîriyu tîtabofoare-randeimb-ani. Ranîmboane asu ai-anîmbo nîmî horînambo hîmondîmemîndo 7 ra kîkînde haya pepa nîmîharîfihî ngamondîfeimbî-mayo ra ngurî-ngurîndeambüi,” mehu.

Son ai Sipsip Nîmorî hoeimarîri

⁶ Asu ro hoerîheandanî Adükarî bogorîndî nîmarîfondî-mayo ranî mbusumondühî Sipsip Nîmorî ra manüngu. Ranîyo asu ahambo yimbuyimbu yangiri nngoweimbî moatükunî-mayei ranîyo asu boagîri nindo-memo ranai Sipsip Nîmorî ranahambo wakîyomo türü houbmo manîngomo. Refeyowohüyo asu Sipsip Nîmorî ranai hîfokoefe sîhefembo hîmboyoahaya menjgoro. Sipsip Nîmorî ranai 7 daburüdümbyo asu 7 hîmboarümbîyo. Asu ai ra Godîndî 7-yifîafî-yei sapo muŋguambo hîfîna koamarîhendüra makosei. ⁷ Sipsip Nîmorî ranai ho adükarî bogorîndî nîmarîfondî-wamî nindou mamaru ranahandî warîhondü waranîpoedî sapo pepa nîmîharîfihî ngamondîfeimbî masîhefeyo ra kosîmaramîndo. ⁸ Sipsip Nîmorî ranai ramareandamboyo asu sapo yimbuyimbu yangiri nngoweimbî moatükunî-mayei ranîyei asu 24 boagîri-memo ranai muŋguambo ahandî hanjîfoanî yirîyimbu pusîrîhi mamarei. Muŋguambo mamamî boagîri-memo ranai fandîyo-rambo moatükunî hap ra fufuründümo asu gorînambo nafîyoweimbî dis warambemaründümo ranambe fîsîjarümbî moatükunî foafusîmbüyo. Ranana Godîndî

yangiri nindou-yei didibafife ran'yo. ⁹ Asu ai yaru heirü s'mbor' heirüyomondüh' yahomoya,

“Seana nindou moani aboedi ham'nd-anafi.

Pepa n'im'harifih' ngamondifeimb' sem'ndi hefe
 asu n'im' hor'nambo h'mond'iyim'ndi mas'hefeyo
 ra k'k'ife nguri-nguri'fembohünda se ng'in'ndayafi!

N'imboe sapo s'hambo h'fokoama-r'ihin'na yifimayafi,
 ran'imböhünda asu s'hafi hor' ranambo mun'guambo s'ri,
 mun'gambo hoaf'imbü, mun'guambo h'fihünd'
 asu mun'guambo fi ra

God'imbo-hünda h'hiro masowand'ifi-ndüri.

¹⁰ Asu se aheimbo God'imbo sesi sai-rambohünda nindou adükar' bogor'imbo-
 rowandürüh' h'n'ng'ima-rowandür'
 ahand' ratüpur' ratüpur'yo-rambohünda.

Asu aiana mun'gua h'fi h'bad'hümboyei,”
 yahomo heirümayomo.

¹¹ Ran'yo asükaiya h'imboyahane sünambeah'ndi nendi af'ndi tapuiyoani tausen'yo
 mirion'yo-randeimb'-yomond' yafambe h'mbor'mayah'. Asu ai sapo Adükar' bogor'ndi
 n'marifond' ranahambo, yimbuyimbu yangiri n'ngoweimb' moatükun'-mayo, asu
 boagiri nindou-memo ranaheimbo mun'guambo wak'iyomo türu houmbo man'ngomo.

¹² Ran'yomo asu ai puküna heirüyomondüh' yahomoya,

“Sapo Sipsip N'imor' h'fokoamef'iyu ranai ana nindou aboedi ham'nd-ani.

Asu ai h'fand'imbo ng'in'ndi,
 mun'guambo aboedi moatükun',
 aboedi f'if'ife,
 ng'in'ndi ra mb'isemündu-amboane.

Asu mun'guambo nindou ranahambo
 ndürümb' adükar'-ani mb'isei-wamboane,
 ahambo h'hi'fi-h'hi'fimb'iri-hor'imboane,
 asu ahambo h'hi'fimb'iri-hor'imboane,”

yahomo houmbo heirümayomo.

¹³ Ran'yo h'mbor'iyahane, mun'guambo moatükun' sünambe engoro, h'fi ndan'hü
 engoro, h'fambe ragu hoareh' engoro, asu mun'guambo moatükun' s'riwara-ambe engoro
 ranai rarihi heirüyeih' seiya,

“Nindou sapo ahand' adükar' bogor'ndi n'marifond'-wam' amaru

asu Sipsip N'imor' amboani ranahafan'imbo mun'guambo ai h'hi'fimb'ir'hü-
 p'ramboane
 adükar' ndüreimb'-anafan' mb'iseiyei-amboane
 ahafan'imbo h'hi'fi-h'hi'fimb'eyei-amboane
 asu ai ng'in'ndi mb'isowand'fand-amboane,”

masei. ¹⁴ Asu yimbuyimbu yangiri n'ngoweimb' moatükun' ai rarihi s'mbor' hoaf'iyehi
 seiya, 'An'hond'-anesi,' masei. Ran'yomo asu nindou boagiri-memo ranai yiri'yimbu
 pus'iru n'mar'mombo heirünambo ahafan'imbo kak'saorup'rüh' aboed-anafan' meho-
 mopiri.

6

Sipsip N'imor' ai n'im' hor' ra k'iboak'mar'ihendi

¹ Asu ro hoer'heandane, Sipsip N'imor' ranai sapo n'im' hor' mas'hefeyo 7 rana-
 handambo mam' k'iboak'mareandi. Asu ro h'mbor'iyahane, sapo yangiri n'ngoweimb'
 moatükun' yimbuyimbu-mayei ranahandambo mam' ai puküna n'imoamond'hoafi nou
 yare wambo hoaf'yowohü yahoya, “Se sühüfi!” meho. ² Ran'iyah' asu h'imboyahane
 hos k'foh' ranahambo hoeimar'heandi! Nindou hos semündü hu-randeimb' ranai
 yifiahond' semündü-haya mamaru ranahambo adükar' bogor'ndi at masagado. Ai
 yifari'yu t'itaboari'foare-randeimb'-ani asu ai yifari'yo t'itaboari'-foefembohünda asükai
 h'hir'fi mahu.

³ Ran'yu asu Sipsip N'imor' ai yimbu noufimb' n'im' hor' ra k'iboak'mareandi. Asu
 ro h'mbor'iyahane, yimbu noufimb' yangiri n'ngoweimb' moatükun' ranai hoaf'yowohü
 yahoya, “Se sühüfi!” meho. ⁴ Ran'yo asu hos hambur' ranai tüküfe mas'no. God ai
 hos semündü hu-randeimb' nindou-mayu ranahambo ng'in'ndi masagado. Ng'in'ndi
 ra aboedi n'ngombo hohoan'imo raguanambofil' asu yifari' hohoan'imo s'hefeyoani

yifiariyowohü sɨmbori hifokoeffirü-mbohünda ngɨnɨnd-ane. Ahambo ami-yomondi pisao adükari masagado.

⁵ Ranɨyu asu Sipsip Nɨmori ai ngɨmi noufimbɨ nɨmi hori ra kɨboakɨmareandi. Asu ro hɨmboyahane, ngɨmi noufimbɨ yanggiri nɨngoweimbɨ moatükunɨ-mayo ranai hoafiyowohü yahoya, “Se sühöfi!” meho. Ranɨyo asu ro hɨmboyahane, nɨmbandi hos ranai manɨngo. Hos semündü hu-randeimbɨ ranai nɨmbori sɨmongori-ferambo waram-beramündü haya manɨngu. ⁶ Asu ro hɨmboyahane, yanggiri nɨngoweimbɨ moatükunɨ yimbuyimbu mamarei ahei mbüsumo hoafi mamɨ rahurai yare hoafiyowohü yahoya, “Sesi mbonɨmbo-marundümo. Mamɨ kirogram wit ra ten kinafihɨ yɨbobondowandi. Asu bari ngɨmi kirogram ra ten kinafihɨ yɨbobondowandi.* Nga asu se mandife wer-ane asu wari ranana moaruwaimbo-ndowamboayafi,” meho.

⁷ Ranɨyu asu Sipsip Nɨmori ranai yimbuyimbu noufimbɨ nɨmi hori ra kɨboakɨmareandi. Ro hɨmboyahane, yimbuyimbu noufimbɨ yanggiri nɨngoweimbɨ moatükunɨ ranai hoafiyohü yahoya, “Se sühöfi!” meho. ⁸ Ranɨyo asu hɨmboyahane, aɨsü futreandeimbɨ hos ra manɨngo. Nindou hos semündü hu-randeimbɨ ranɨwami mamaru ahandɨ ndürɨ ranana Yifeimb-ane. Asu Yifiafi Ngoafi ahandɨ süngu maho. Nindou hɨfihü anɨmboei ranaheimbo yimbuyimbu-mbore yɨbobomareandi. Mamɨ bɨdɨfiri ranaheimbo yifiari, wembo, anggünü asu nɨmambeahɨndɨ nɨnɨhondɨ moaruwai ranambo hifokoeffe-ndürɨmbohündambo God ai ahafanɨmbo ngɨnɨndɨ masagapiri.

⁹ Sipsip Nɨmori-mayu ranai hondahüfimbɨ nɨmi hori kɨboakɨmareandi. Ranɨyahɨ asu ro hoeirɨheandane, nɨnɨhondɨ hifokoeffe mandifembo fondi-mayo ranɨ-hoarehɨ yifiafi yanggiri anɨboadei ra hoemarɨheandi. Sapo nindou ra Godɨndɨ hoafi wataporɨmborihü asu anɨhondümo ahandɨ hoafi ranahambo hoafiyei marɨhündɨ ranɨmbohünda hifokoa-marɨhindürɨyeyi yifiafi ranɨyeyi. ¹⁰ Ranɨyeyi asu ai puküna rarɨhi hoafiyehi seiya, “Moanɨ adükari hamɨndɨ bogori, sürɨhoeimbɨyafi hawa asu anɨhond-anafi! Ro nungunɨmbimbo hɨbadɨma-ndɨhundɨ se nindou hɨfihü amarei ranaheimbo yɨbobondo-wandürühi tɨjɨrifo madabadürɨ sapo yɨhoefimbo hifokoa-marɨhimunɨ ranamböhündambo?” sei düdumehindi. ¹¹ Ranɨyo asu mamamɨ aheimbo hoandarɨ hoeari kifohɨ yimbundürühi awi akidou gedühi safɨ nɨmandei yahomo houmbo hoafiyomondühɨ yahomoya, “Asu süngunambo-anɨmbo sihei mamɨ ratüpurɨyeyi-rɨhündeimbi nindou-anei asu wandafimamɨ ranaheimbo hifokoa-mbürühündür-amboane, sapo sɨheimbo hifokoa-marɨhindürɨ nou,” mehomo.

¹² Ranɨyu asu Sipsip Nɨmori-mayu ranai nɨmi hori 6 ra kɨboakɨmareandi. Ranɨyo asu ro hɨmboyahane, adükari hɨfihɨ ranai tüküfeyowohüyo, hüfɨhamɨndɨ ranai nɨmbokoanɨ nahurai nɨmbɨranɨ-mareandi. Asu amoamo ranai moanɨ mungunambo horɨ nahurai hamburɨmayu. ¹³ Ranɨyo asu mupui ranai hɨfinɨ firɨbadɨyifoi pütapɨmayo sapo hanggiri werɨnambo nahurai fimbomoranda hifokoakoayo nou. ¹⁴ Asu sünu ranai awarɨhoaihüyo sapo nɨmiharɨfihɨ nɨnɨ moatükunɨ ngamondefeyo nou. Asu mungambo hɨfi wafu asu airan ranɨ-poanɨmbo ranai nɨmarɨfondɨndɨ ranɨhündambo firɨboadɨhoai haya ho marandi.

¹⁵ Ranɨyo asu hɨfinɨndɨ bogori nindou, gafman hɨfandɨ-rundeimbɨ ami-yomondi bogori, napo afɨndeimbɨ, ngɨnɨndɨ hɨfandɨ-rundeimbɨ, moanɨ ratüpurɨyeyi-rɨhündeimbi, kaki semɨndɨmbohünda ratüpurɨyeyi-rɨhündeimbi nindou mungunambo ranai nɨmoei ambeambe asu hongu hoarehɨ dɨbonapɨmehindi. ¹⁶ Ranɨyeyi asu ai hɨfi wafu, nɨmoei yɨtɨfo ranaheimbo rarɨhi hoafiyehi seiya, “Yɨhoefɨ wamɨ se pɨyeyi gabudɨhimunan-anɨmbo asu nindou sapo ahandɨ nɨmarɨfondɨwamɨ amaru ranai hoeifekoate-yumunühɨ asu Sipsip Nɨmori ranai ngɨnɨndɨ-yomunɨkoate-mbiyumun-amboane. ¹⁷ Ahafandɨ ngɨnɨndɨyowohü nindou dɨdɨyeyi ai moaruwai hohoanɨmomayeyi ranaheimbo tɨjɨrifo saimbo si ra ndeara tüküfemboanesɨ, nga asu nindou dɨdai ranahambo moan-ane mambüsa?” masei.

7

God ai Israehündɨ 144,000 nindou ranaheimbo sürü pamareandürɨ

¹ Munguambo ranɨ-moatükunɨ ranai refehayambo-yoane, asu ro hoeirɨheandane, sünambeahɨndɨ nendɨ yimbuyimbu ranai hɨfi munguambo yimbuyimbu ranɨ hɨmboranɨ-kimɨ waranɨründümo manɨngomo. Ranɨyomo asu yimbuyimbu werɨ ra kɨkɨhɨründümo warambe manɨngomo. Rananɨmbo asu werɨ ranai nggiri mamɨ ai-amboanɨ hɨfi ranɨ-ane, sɨrɨwara ambe-ane, hoe-ane asu nɨmi ranɨwam-ane ra nggiri werɨndo yahomo houmbo. ²⁻³ Ranɨyahɨ asu ro hoeirɨhinane, sünambeahɨndɨ nendɨ mamɨ ranai hüfɨhamɨndɨ süfuani-poedɨ God yanggiri nungumbündɨ-mayo sürü pare-randeimbɨ semündü haya masüfu. Asu ranɨyu sünambeahɨndɨ nendɨ yimbuyimbu-memo sapo

* 6:6: Kaki ra ranɨ sesi pemɨmbohünda adükari hamɨnd-ane. Adükari yifiarɨmbo sɨmboanɨ nindou ai sesi simogodühi rahurai kaki ranɨfihɨ pemɨyeyi arɨhündɨ.

God nginindî masagapura hîfî asu sîrîwara moaruwai-mbofembo-memo ranahamumbo pukûna mîngiyu hoafîyuhû yahuya, “Awi se hîfî, sîrîwara, asu nîmî napo ranahambo nîmai yowanî moaruwaimbo-fepoanî. Nga yîhoefî Godîndî ratûpurîyeyî-rîhûndeimbi ranaheimbo ahei grîbodî hamîndîwamî sûrû pare-randeimbinambo pandîhundananîmbo, se ranî moatûkunî moaruwaimbo-ndundî,” mehu. ⁴ Nindou ranaheifihî sûrû apaiaro ra hîmboyahane, 144,000-mayo. Nindou ranai ana 12 mamîsîrî Israerîhündî-yeyî asu ai mamamî mamîsîrî ranambeahîndî 12,000-yeyî.

⁵ Sudandî sîrambeahîndî 12,000,
Rubenîndî 12,000,

Gadîndî 12,000,

⁶ Asandî 12,000,

Naptarîndî 12,000,

Manasendî 12,000,

⁷ Simionîndî 12,000,

Rifaîndî 12,000,

Isakarîndî 12,000,

⁸ Seburunîndî 12,000,

Sosepîndî 12,000

asu Bensaminîndî 12,000.

Ranî nindou ranaheimboyo God ai wand-aneî yahu sûrû pamareandî.

Nindou Afîndî ai Godîmbo hohoanîmoyeyî aboed-ani sei arîhündî

⁹ Ranî-moatûkunî ranai refestayambo-yoane, asu asûkaiya hoeîrîtheandane, nindou afîndî hamîndî ranai manîmboei asu ranaheimbo ngîrî mamai amboa tapuîndürî. Nindou ranai ana muŋguambo hîfîhündî, muŋguambo sîrî, muŋguambo fi-hoearî, asu muŋguambo hoafûmbî-yeyî manîmboei. Ai Godîndî nîmarîfondî Sipsip Nîmorî-mayu ranahandî hangîfoanî-yeyî kifohî hoearî yihuruyeyî mburîhû asu hîhîfî-hîhîfîyeyîhî mbeyemû waramberîhûmündî hehi burîmayeyî. ¹⁰ Ai pukûna hoafîyeyîhî seiya,

“Yîhoefî God ai adûkarî bogorîndî nîmarî-fondîwamî amaru

asu Sipsip Nîmorî-dîbo yîhoefîmbo aboedambo-rîneamunî arînandî,” maseî. ¹¹ Sûnambeahîndî nendî muŋguambo ai bogorî nindou-yomo asu yangîrî nonngoweimbi moatûkunî yimbuyimbu-mayeyî ranîyeyî ai Godîndî nîmarî-fondî ranahambo wakîrîhî hehi burîmayeyî. Ranîyeyî asu ai Godîndî nîmarî-fondî ranî hangîfoanî pûtapiyeyî amoyareimbo Godîmbo hohoanîmo-rîhoruhî aboed-ani masahündo. ¹² Ai seiya,

“Anîhond-ane!

Yîhoefî God ranahambo hoafîyeyîhüya,

‘Ai hîmboamupui-randeimbi,

aboedî fîfîreandeimbi,

ndürî adûkarûmbî,

asu hîfandîmbo ngînîndeimb-ani.

Koadürümbo koadürümbo ahambo hîhîfîndîhuruhî aboed-ani,’ mbîsefîmboane,” maseî.

¹³ Ranîyo asu boagîrî mamî ai wambo hoafîyundîrühî yahuya, “Nindou dîdîyeyî hoandarî hoearî kifohî ra güdîmarîhînda? Ai nahanî-poedîyeyî?” mehu. ¹⁴ Ro sîmborî hoafîyahîndowohû sahiya, “Ape, se fîfîrarowandî,” masahî.

Ai yahuya, “Nindou ranai tîŋîrîfoyo asu asûbusî afîndî ranambeahîndî aboedambo tükûmehîndî.

Ai Sipsip Nîmorîndî horambe ahei hoandarî hoearî boboemari-hündo kifohîmayo.

¹⁵ Ranîmbo-hündamboane, ai Godîndî nîmarî-fondî hangîfoanî anîmboei.

Ai ahandî worambe nîmbî-nîmbîsî ratûpurîyeyî arîhündî.

¹⁶ Ai ngîrî asûkaindeî wembombondeî asu amîndanîŋo-mbondeî.

Hûfîhamîndî ranai ngîrî aheimbo tagîndandürî,

asu hûfî amboa ngîrî tagîndandürî.

¹⁷ Nîmboe sapo sipsip nîmorî adûkarî bogorîndî nîmarî-fondî mbusûmondühî anûngu ai ahei hîfandîrandürî-randeimbi-ndûmbui.

Ai aheimbo ndemündündürî ngu yangîrî nîngombo hoe sowahî tükûndahimboyeî.

Asu God ai ahei hîmboarî-ambeahîndî aranîhîmboaho gedüherûmbui,”

mehu.

8

Sipsip Nîmorî ai 7 noufîmbî nîmî horî ra kîboakîmareandî

¹ Sipsip Nîmorî ai 7 noufimbî nîmî horî ra kîboakîmareanda asu bodîfoahû sünambe nîmî emündû boefoaimbo nahuraimayo. ² Ranîyo asu sünambeahîndî nendî 7 Godîndî hanjîfoanî manîngomo ranai fufunî 7 ra waranî-marîndûmonda hoeimarîheapurî. ³ Asu sünambeahîndî nendî ngorû ranai Godîmbo fisîjarû aboedeimbî mandîfe hasîhonî ranîkîmî tükûfi manûngû. Ai gor hîpîrî ranambe fisîjarûmbî moatükunî foerûmbî warambe-maramûnda ahambo fisîjarûmbî moatükunî afîndî ra masabudo. Ai Godîmbo ranîmoatükunî ahandî nendî munjû ranahei dîdîbafîfe hoafî ra-kapeihû sîhefembohûnda masabudo. Aiana gorînambo nafeimbî hasîhonî Godîndî nîmarî-fondî fikîmî anînggo ranîwamî dîgembui. ⁴ Ranîyo asu fisîjarûmbî moatükunî hai tikîrîmarandî-mayo hasîheimî ranai Godîndî nendî-yafe dîdîbafîfe ranî bîtapîre haya sünambeahîndî nendî ranahandî warambeahîndî Godîndî hanjîfoanî mahafo. ⁵ Ranîyo asu sünambeahîndî nendî-mayu ranai fisîjarûmbî moatükunî hîpîrî ra semündû haya Godîmbo sesî mandîfe hasîhonî-mayo ranîwamînîndî hai sîramündî foare mbura hîfînî pimareandî. Asu ranîsimboanî nîmoamondî-hoafîyohû, fu afîndî-afîndîyohû, wabûsûrîyohû hîfîhemayo.

⁶ Ranîyomo asu sünambeahîndî nendî 7 fufunî waramberûndûmo manîngomo ranai ndeara fufunîmbo yahomo houmbo-memo.

⁷ Sünambeahîndî nendî mamî noufimbî-mayu ranai ahandî fufunî ra fufunîmayuwa asu hoewerî ranai hoe ngîsîharî ngîndî nîmoei nahurai pûtapîyowohûyo asu hai ranai horî bîtapîre haya hîfî ranîwamî pîmayo. Ranîyo asu ranambo hîfî mamî ngîmî bîdîfirî, nîmî mamî ngîmî bîdîfirî asu munjuambo mamamî wohî yangîrî ra hai tikîrîmarandî.

⁸ Ranîyo asu yimbu noufimbî sünambeahîndî nendî-mayu ranai ahandî fufunî ra fufunîmayu. Asu mamî moatükunî moanî adûkarî hamîndî hai tikîrandeimbî nîmoei wafu hîmboyoweimbî ra sîrîwara-ambe pîfeyoanî mahano. Ranîyo asu sîrîwara mamî ngîmî bîdîfirî ranai horîmbofe tükûmefeyo. ⁹ Ranîyo asu yangîrî nîngoweimbî moatükunî mamî ngîmî bîdîfirî-mayo sîrîwara-ambe ranai yîfîsafîyowohû asu sip mamî ngîmî bîdîfirî sîrîwara-ambe hei arîhündî ranai ranîmoatükunî ranambo nîmborî mafaoreandî.

¹⁰ Ranîyo asu ngîmî noufimbî sünambeahîndî nendî ranai ahandî fufunî fufunîmayu. Ranîyo mupui mamî adûkarî ranai sîjarî hai nahurai yîyowohû sünambeahîndî firefoai hoe asu apoarîndîhorî hoe ngîmî bîdîfirî ranambe pîmayo. ¹¹ Mupui ranahandî ndürî ranana Hühütîmbî Moatükunîyo. Hoe ngîmî bîdîfirî ranai hühütîmbû tükûmefeyowa nîndou afîndî ranai sîmîndeihûnda yîfîmayei sapo ai hühütîmbû wambo.

¹² Asu yimbuyimbu noufimbî sünambeahîndî nendî ranai ahandî fufunî fufunîmayu. Asu hûfîhamîndî ngîmîndambo, bîdîfirî amoamo ngîmîndambo, bîdîfirî mupui ranaheimbo harîmendûra asu ahei si ranai ngîmîndambo bîdîfirî nîmbîranî-mareandî. Ranîyo asu ranîsimboanî ngîmîndambo bîdîfirî siyo asu ngîmîndambo bîdîfirî nîmbî ra si akîdou amboa tükûfekoate-mayo.

¹³ Ranîyo asu ro hîmborayahane ndusîkorî nîmoamo youyu wakîmareandî ai pukûna hoafîyuhû yahuya, "Hîpoanîmboembou-anei, hîpoanîmboembou-anei, hîpoanîmboembou-anei, nîndou hîfînî anîmboei se! Sünambeahîndî nendî ngîmî ranai ahamundî fufunî ranambo fufunîndîmondanî, moaruwaimbofe moatükunî afîndî tükündîfemboe," mehu.

9

Hondahüfimbî noufimbî sünambeahîndî nendî ai fufunîmayu

¹ Hondahüfimbî noufimbî sünambeahîndî nendî-mayu ranai fufunîmayuwa mupui ranai sünambeahîndî hîfîna firefoai pîmayowa hoeimarîheandî. Ranîyo asu ahambo hîfambe akîmî kaikoate raguhondû hanûmbîmayo ranahandî yîpurî sübûdîrîhefembo kî masemündu. ² Mupui ranai kî ranambo hîfambe-mayo ranahandî yîpurî ra sübûdîmarîhendamboyo, asu hasîheimî afîndî tükûmefeyo hai adûkarî hîfambe horombo nahurai. Hasîheimî tükûmefeyo ranînambo hûfîhamîndî asu sînû ranahambo gabudî-mafaoreanda nîmbî mamaro. ³ Ranîyo asu wohî-yîtîhî ranai hasîheimî ra hîngîrîhî hehi hîfînî pûtapîmayei. Asu ai hîfînîndî ngîndî aheimbo masagadûra arühüpoahündî nahurai nîndoumbo kiarîmbohûnda tükûmehîndî. ⁴ "Se wohî, nîmî asu amurî moatükunî yangîrî hîfînî burayo ranahambo ana moaruwaimbo-ndîhimboyei. Ngâ moanî sapo nîndou daboe ahei gîrîbodî hamîndî-wamî God ai wand-anei yahommo moatükunî pefekoate-mayei ranaheimbo-anîmbo moaruwaimbo-ndîhindî," meho. ⁵ Wohî-yîtîhî ana nîndou ranaheimbo hîfokoe-fe-ndürîmbo hoafî ra moai yanggoro, ngâ moanî aheimbo hondahüfimbî amoamo anîmbo afîndî hamîndî asûbusî ndahündürî yaho hoafîmayondürî. Ngâ afîndî hamîndî asûbusûmbî ana sapo arühüpoahündî kiaroanî asûbusayo nou-anîmbo ramîfeyowamboane. ⁶ Hondahüfimbî amoamo ranambe nîndou

ranai yifimbo yifirindei-mboyeisi, nga asu ai ngiri yifindei. Ai yifimbo hohoanimo-ndeimboyeisi, nga asu yifi ranai aheimbo gubüsüboadearümboe.

⁷ Wohi-yitih ranai ana, sapo hos yifiarimbo hombo sei hehimbo rawehindi nou-maye. Ahei mbiroame ana sapo adükar bogorindi at gorinambo nafümbi nahurai-ane amarondüri. Ranane asu ahei ngusumboari ranana nindou-yafe nahurai-ane. ⁸ Ahei mbirinanj ranana nimorehi-yei mbirinanj nahurai hoandarayo hayamboane asu yahafi ana adükar pusi raion ahandi yahafi nahurai-anendüri. ⁹ Ahei misindi ranana aininambo nafümbi niminchoari nahurai-anendüri gabudifoa-reamboayo. Asu fihoafi ahei mbanendinambo ranana sapo nimarifondi hosifih nafiyo kifeyoani kife hüramindi haya yifiarimbo füsühoasümbi ahei yahurai-ane. ¹⁰ Wohi-yitih ndinindinambo kiarei arihündi ranana sapo arühüpoahündi nahurai-ane. Asu ahei ndinindi raninambo nindoumbo hondahüfimb amoamo asübusi sehi arihündi. ¹¹ Rani-moatükun aheimbo ana sünambeahindi nendi bogorimbofi hayamboani hifandarandüri. Sünambeahindi nendi ranai ana sapo hifambe akimi kaikoate ragu hamindi hanaweimbi ranahambo hifandandemb nindou-ani. Ahandi ndüri Hibru-yafe hoafinambo ana Abadon-ani. Asu Grik-yafe hoafinambo ana Aporion-ani. Hoafi ahandi niminindi ra moaruwaimbore-randeimb-ani.

¹² Weangurühididi tñjirifo afindi ranai ana ndeara muñgumayo. Nga asu sünguna awi yimbu afindi tñjirifo amboani tükundafine-amboyafe.

¹³ Sünambeahindi nendi 6 noufimbimayu ranai fufunimayu wamboyo, asu gorinambo nafümbi sesi mandife hasihoni yimbuyimbu daburüdümbi Godindi hangifooni manimboei ranambeahindi hoafi ranai tükümfeyowa himbora mayahi. ¹⁴ Sünambeahindi nendi 6 noufimbim fufunimbü-mayu ranahambo hoafi ranai yare hoafiyondowohü yahoya, "Sünambeahindi nendi yimbuyimbu adükar hoe ahandi ndüri Yufretis kimi karabusiyafu aningomo ranahamumbo koandihawapura mbihomond-amboane," mehondo. ¹⁵ Ranayo asu sünambeahindi nendi yimbuyimbu-memo ranahamumbo karabus-ambeahindi aboeda koamarihoupura mahomo. Ai ndeara hapondani, ndani si, ndani amoamo, ndani himbanih nindou ngimindambo bidifiri ranaheimbo hifokoefe-ndüri-mbohünda nafiründümo houmbo hifandu maningomo. ¹⁶ Ami ai hos raniwami nindou-memo ranana tapuiyoani yimbu handret mirion-ane (200,000,000) mehomonda ro himbora mayahi.

¹⁷ Ranayah asu ro yafogoadinambo nahurai hos ranieyi asu nindou hos sowandümo homo-rundeimb ra hoeirihand. Ahamundi niminchoari misindihü magüdüdi ra hai imami nahurai hamburi-mayo, nimbandi asüdübo, asu anisühi safi nahurai mapaiaro. Hosiyei mbiro ranana adükar pusi raionindi mbiro nahuraiyo. Ranayo asu ahei yahamonindi hai, hasiheimi, asu nimoie sarfa imamiyo nahurai ranai tüküfe haya maho hoanjo. ¹⁸ Ranayo asu ngim moatükun hai, hasiheimi, asu nimoie sarfa imamiyo nahurai hosiyei yahomo tükümfeyo ranamo nimorehi nindowenihi ngimindambo bidifiri-mayo ra moaruwaimbo-mareandüri. ¹⁹ Hos ranahei nginindi referambo moatükun ranana ahei yahamo asu sendani ane amarondüri. Ahei sendi ranana amoasiri mbiro nahuraiyondüri hayamboane asu raninambo nindou moaruwaimborihindüri arihündi.

²⁰ Nimorehi nindowenihi bidifiri moaruwai hamindi moatükun ranambo hifokoefendüra yifikoate-maye ai awi moai ahei hohoanimo ngorü-süngurihindi. Asu moai tikai god sisami ahei warina nafimarihündi ranahambo daboadanambo-rihindi. Asu ai moai moaruwai nendi hifi ndanihünda ranaheimbo ngusüfo pefe hohoanimo ra hiningirihindi. Asu tikai sisami god aheihoari gor, sirfa, bras, nimoie, nimi bidifiri raninambo nafimarihünda himboraio, hoafi himboraio, asu hoahoanjo-rakoate-maye ranahambo amboa ai moai ngusüfo pefihümo hohoanimo ra hiningirihindi. ²¹ Asu nindou ranimaye ranai sapo ai nindou hifokoarhi, tbagirhi, nimorehi sisihimo, nindowenihi bibrariyei asu hühühünieyi marihündi ranahambo amboani ai moai hiningirihindüh aboedi hohoanimo süngurihindi, nga wanti.

10

Sünambeahindi nendi mam ai Sonimbo buk masagadowa masesu

¹ Ranayah asu ro hoeirihinane, sünambeahindi nendi nginindi mam ranai sünambe tüküfi haya makusu. Ai mburüngainambo gabudifoareri haya asu ahandi mbiro wafusifoahü fororahoeim ranai wakioyo tümareri. Ahandi ngusumboari ana hüfihamindi nahuraiyo asu ahandi tñjari yimbu ana hai nahuraiyo. ² Ai ahandi warambe buk akidou skror* ra, ngure waramberamündü hayamboyo. Ranayu ahandi warihondü

* 10:2: Skror ra pepa hoandar nimirihini ngamondifeimb-ane.

tɪɲarɪ ra sɪrɪwara-ambe tɪreandɪ asu kadɪdɪ tɪɲarɪ ra hɪfɪwamɪ tɪmareandɪ. ³ Asu ai pukɪna hamɪndɪ raion hoafayo nou hoafɪmayu. Ai hoafɪyu hayamboyu-ane asu nɪmoamondɪ-hoafɪ 7-ambe ramɪndeimbɪmbo hoafɪmayu. ⁴ Nɪmoamondɪ-hoafɪ ranai hoafɪmayuwa ranɪ-sɪmboanɪ ro ndeara ahei hoafɪ ra sɪrɪ papɪmbo yangɪrɪmayahi. Nga asu sɪnambeahɪndɪ hoafɪ mamɪ ranai hoafɪyohɪ yahoya, “Nɪmoamondɪ-hoafɪ 7 hoafɪmayo ra se weindahɪndo-wamboyaɪ, nga dɪbonapɪ-ndowandɪ. Asu se bukɪfɪhɪ hoafɪ ra sɪrɪ papɪndamboyaɪ,” mehondɪrɪ.

⁵⁻⁶ Ranɪyu sɪnambeahɪndɪ nendɪ sɪrɪwara-ambe tɪɲarɪ tɪre asu hɪfɪhɪ tɪre maranda hoeimarɪhɪnɪ-mayu ranai sɪnambe ahandɪ warɪhondɪ warɪ nɪmoamore mbura God koadɪrɪmbo-koadɪrɪmbo anɪngu ahandɪ ndɪrɪnambo anɪhondɪmbo hoafɪmayu. Ai sɪnɪ, hɪfɪ, sɪrɪwara asu mɪngu moatɪkunɪ ranambe ɛɲgoro ra nafɪmarandɪ. Sɪnambeahɪndɪ nendɪ ai hoafɪyuhɪ yahuya, “Ndeara God ai mɪngu-moatɪkunɪ moendɪfemboayu si ra mɪngumbo yahomboane, nga asu ngɪrɪ ai gedɪhɪ hɪbada ngu. ⁷ Nga asu 7 noufɪmbɪ sɪnambeahɪndɪ nendɪ-mayu ranai ahandɪ fufunɪ fufunɪnduan-anɪmbo, asu God ai ahandɪ hohoanɪmoyu dɪbo masɪhendɪ ra moendɪ-ndeambui. Ranɪ-moatɪkunɪ ranahamboyu ai ahandɪ ratɪpurɪyomo-rundeimbɪ asu hoafɪ hoafɪyɪ-mo-rundeimbɪ-memo ranahamumbo wataporɪmbo-marapurɪ,” mehu.

⁸ Sɪnambeahɪndɪ hoafɪ ro horombo hoafɪmayana hɪmborɪ-marɪhamɪndɪhɪ ranai asɪkaiyo hoafɪyondɪrɪhɪ yahoya, “Se ngafɪ buk akɪdou skror sɪnambeahɪndɪ nendɪ tɪɲarɪ sɪrɪwara-ambe tɪre asu hɪfɪhɪ tɪre haya anɪngu ranahandɪ warɪwamɪ boare anango ra ndowandɪfɪ,” meho.

⁹ Ranɪyahɪ asu ro sɪnambeahɪndɪ nendɪ-mayu ranahambo sowana ha buk akɪdou ra mbɪsenda sahehea dɪdumeheando. Ranɪyu asu sɪmborɪ wambo hoafɪyundɪrɪhɪ yahuya, “Se buk akɪdou ra ndowandɪfɪ mbunda dowadɪfɪ. Ranɪ-moatɪkunɪ ra sɪhafɪ bodoambe dɪdɪhamɪndɪmboe. nga asu sɪhafɪ yafambehɪ ana efu hoe nahurai aboedɪ aparɪndɪmboe,” mehondɪrɪ. ¹⁰ Ranɪyahɪ asu ro ahandɪ warambeahɪndɪ buk akɪdou-mayo ra sahamɪndɪ hehea sahasɪhane, ranɪ-moatɪkunɪ ranai efu hoe nou wandɪ yafambehɪ aboedɪ aparɪmayo. Nga asu sahasɪ hɪnɪngɪrɪhe heheamboyahane asu wandɪ bodoambe dɪdɪhamɪmayo. ¹¹ Ranɪyu asu wambo yare hoafɪyundɪrɪhɪ yahuya, “Asɪkaindafɪ se mɪnguambo sɪrɪhɪndɪ, hɪfɪhɪndɪ hoafɪ asu bogorɪ nindou afɪndɪ ranahe-imbɪ nɪnɪ-moatɪkunɪ tɪkɪfemboayo ra wataporɪmbondandɪ,” mehondɪrɪ.

11

Yimbu nindou ai hoafɪ bokamarɪ-heneandɪ

¹ Ranɪyo asu wambo sɪmonggorɪfe-rambo nɪmɪharɪ nɪmɪndɪ nahurai sendɪrɪ mbura hoafɪyuhɪ yahuya, “Nɪmɪharɪ ranambo ngafɪ Godɪndɪ worɪ asu ahambo sesɪ mandɪfe hasɪhonɪ ra sɪmonggorɪ-ndowandɪ. Asu nindou dɪdɪyei worɪ ranambe amarei ranaheimbo tapuindafɪndɪrɪ. ² Nga asu Godɪndɪ worɪ ranahandambo papɪ weindanɪ anɪngo ranana yowanɪ se sɪmonggorɪ-ndowamboyaɪ. Ranana sɪpo nindou Suda-yafe ndɪfo ranaheimbo hɪnɪngɪmfefoyo-ane. Ranɪ nindou ranai-anɪmbo Godɪndɪ ngoafɪ adɪkarɪ ranahambo 42 amogombo pɪhɪndei kɪkɪmɪboadɪ-himboyei. ³ Rananɪmbo asu ro nindou koandɪheheapɪra afɪndɪ hohoanɪmo-yomombo hoearɪ gɪdɪne hena wandɪ hoafɪyaheimɪ hoafɪ hoafombohɪnda kodamboyaɪ. Rananɪmbo ai Godɪndɪ hoafɪ ra wataporɪmbo-ndɪnamboyaɪ 1,260 si aho ranambe,” mehondɪrɪ. ⁴ Nindou yimbu ranai ana sɪpo orɪf nɪmɪ yimbu asu ram hai yimbu mɪnguambo hɪfɪ ranahei Adɪkarɪ anɪngu ranahandɪ hanɪfoan-ane anɪmbafanɪ. ⁵ Nindou yimbu ranahafanɪmbo dɪdɪ ai moaruwaimbo-fepɪrɪmbo ehu ana, asu ahafandɪ yahamo-nafɪ hai ranai tɪkɪndɪfehɪ ranɪ-moatɪkunɪ ranambo ahafanɪmbo moaruwaimbofe-pɪrɪmbo nindou ranaheimbo hai tɪkɪrɪnda-ndɪrɪmboe. ⁶ Ai ngɪndɪ sowandɪfanɪmbo-anafanɪ Godɪndɪ hoafɪ bokarɪhefembo sɪmboanɪ sɪnambeahɪndɪ hoe kosɪwa kɪkɪhemɪndɪmbo ra. Asɪkai ai ngɪndɪ sowandɪfanɪmbo-anafanɪ hoe ra horɪ nahuraimbofe tɪkɪfembo amboa. Asu hɪfɪnɪndɪ nendɪ aheimbo moaruwai moatɪkunɪ refeyoanɪ moaruwaimbo-fendɪrɪmbo amboa ahafandɪ hohoanɪmo sɪngu refembo asafanɪ ra randɪneamboyaɪ.

⁷ Godɪndɪ hoafɪ ra ndeara wataporɪmborɪnɪ moendɪneandan-anɪmbo nɪmambeahɪndɪ nɪnɪhondɪ hɪfambe akɪmɪ kai-koateimbɪ ranambeahɪndɪ tɪkɪfe arandɪ ranai ai-babɪdɪmbo yɪfarɪndɪmboe. Ai ahafanɪmbo ngasɪndeapɪrɪ haya hɪfokoa-ndeapɪrɪmboe. ⁸ Asu ahafandɪ yɪfɪ-nɪmoko ranai ngoafɪ ranahandɪ bogorɪ nafɪnɪ yagodɪmboyaɪ, sɪpo ahafandɪ Adɪkarɪ nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimbɪ-fɪhɪ tɪkorɪndɪmo pamarɪwuri houmbo hɪfokoarɪwurihɪ. Adɪkarɪ ngoafɪ ranahambo kafeefe hoafɪ ranana Sodom asu Isɪpɪyo. ⁹ Mɪngua hɪfɪhɪndɪ nindou, mamamɪ sɪrɪ, mamamɪ hoafɪmbɪ asu mamamɪ fi-hoearɪ ai ngɪmɪyo mbura ngorɪ sinambo hombo hɪfɪnɪmboyo ahafandɪ yɪfɪ-nɪmoko

ra hibudundihü-pir+imboyeisi, nga asu ngiri hifi kandhipiri. ¹⁰ Hifi ndanihündambo nindou ai hihifi-hihifi-ndeimboyei sapo nindou yimbu ai yifimefandi ranahambo. Ai sesesi-ndeihi hihifi-hihifi-ndeihi asu aboedi napo simbori saindeimboyei nindou yimbu Godindi hoafi hoafiyafani-r+nandeimbi ai nindou ranaheimbo afndi hamndi tñjir+fo masabi+anduri ranimbo.

¹¹ Ngimyo mbura ngori sinambo hombo hüfün+imboyo yangiri niñgombo yafui ra God ai koamafoareanda kosi ahafandi fiambemefeyowa ai botimefianeanda, asu nindou muñguambo ai ndar+hi hoeir+hipira mayowa y+himbomayei. ¹² Ranio asu Godindi hoafi hoafiyafani-r+nandeimbi ai h+imbori-yafandane, sünambeah+ndi hoafi mam+ puküna ahafan+imbo hoafiyopirühi yahoya, “Mborai ndühi sühüfani,” meho. Ahafan+imbo hifokoa-marihipiri ai himboapoyeiane, asu ai mbur+ngai bitapir+ine hena sünambe mahahüfani.

¹³ Asu rani-simboani hamndi hifihe afndi rani tüküfehüyo, adükari ngoafi ranahan-dambo mam+ bidifiri birefoai putapuyowohü asu 9 bidifiri niñgohüyo 7,000 ni+morehi nindowenih+ ra hifokoako-mafoareanduri. Nindou bod+mond+ yangiri man+boadei ai y+himboyeih+ God sünambe amaru ranahambo adükari-ani masei.

¹⁴ Yimbu noufimb+ tñjir+fo ranana ndeara muñguyomboane, nga se h+imbori+yei ngim+ noufimb+ tñjir+fo rani ndeara aki+m+ tüküfembo yahomboane.

Sünambeah+ndi nendi 7 noufimb+ ai fufur+mayu

¹⁵ Ranio asu sünambeah+ndi nendi 7 noufimb+ ai fufur+mayu. Ranio asu sünambeah+ nindou afndi hoafi rani puküna hoafiyehi+ seiya,

“Ngin+ndi sem+ndi hefe mungua hifi ra hifand+imbo ana sihefi Adükari

asu nindou sihefi+imbo aboedambofe-mun+imbo kamafoarir+ Kraisi ahafand-ane, asu ai-an+imbo koadürümbo-koadürümbo h+badambui,”

masei ¹⁶ Ranioyomo Godindi hangifoani 24 boagir+ nindou ahamundi ni+mar+fond+wam+ mamar+imo rani hifi+ni yir+yimbu pus+ru mbi+ro putapuyomo mburu God+imbo aboed-ani mehomo. Ai hoafiyomondühi yahomoya,

¹⁷ “Adükari, se God muñguambo ngin+ndeimb-anafi.

Seana haponda an+mbafi,
horombo man+mbafi!

Sihafi ngin+ndi ra sowand+fi hawa

asu muñguambo hifi piyafi hawa hifandara hafi
ranahambo s+hambo ro h+ih+far+hun+ni.

¹⁸ Hifi ndanihünda nindou ai ngin+ndimayei

sapo sihaf+ ngin+ndimbo si ra tükümegefeyowa,
asu yifi+yeimbi nindou aheimbo y+bobo-fendür+imbo si ranambo tükümegefeyowa.

Sihafi ratüpur+yomo-rundeimbi,

sihafi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu

sihafi muñguambo nindou akidouyo adükariyo sapo sihambo y+himboar+hun+ni
ranaheimbo aboedi moatükun+ saimbo si ra tüküfemboane.

Nga asu nindou didi+yei hifi moaruwaimbo-mar+hindi

ranaheimbo moaruwaimbo-fendür+imbo si rani amboa ndeara tük+femboane,”
mehomo.

¹⁹ Sünambeah+ Godindi wor+ ranahandi yipur+ ra sübüdihoehü asu ahandi nend+imbo hoafi framündü masihendi bokis ra weindah+mayowa hoeimar+hindi. Ranio wabürüsüyo wakireandühi asu fuyowohüyo ni+moamon+ndi hoafi ai pai kapeihü kiki+rändühiyo asu hifihe tüküfehü k+fohi+ nimoei nahurai putapimayo.

12

Son ai ni+morehi asu amosir+ adükari hoeimareapir+

¹ Ranio asu sünambe moani rani+poan+imbo moatükun+ rani tükümegefeyo. Rani-moatükun+ ranana ni+morehi mam+ ranaiyo. Ai hüfiham+ndi hoear+imbore güde hayam-boyo asu amoamo ahandi yirüfoendi hoareh+ pare mbura, 12 mupui at+imbore ahandi mbi+roambe kiki+foare hayamboyo tükife man+nggo. ² Ni+morehi rani ranümbiyo hayam-boyo asu ni+mor+ wakem+ndimbo asübus+ rani ahambo tükümegefeyo ndowa asübus+imbo hoafi karihoaimarandi. ³ Ramefeyowamboyo asu moani rani+poan+imbo moatükun+ ngorü rani sünambe tükümegefeyo. Rani-moatükun+ ramefeyo ranana moani adükari ham+ndi amosir+ hamburiyo 7 mbi+roweimb+, asu 10 daburüdümbyu haya ahandi mbi+ro mamam+ rani+wam+ at 7 kibodir+foare hayamboyo tüküfi man+nggu. ⁴ Ahandi sendi ranambo ngim+ bidifiri+ mupui kifihüramünd+ huhüyo asu sünambeah+ndi hifina

firi+bad+mafoareandi. Rani+yu asu amoasiri ranai nimorehi-mayo ranahandi fikimi manungu n-mori ra wakindamindoan+mbundi+he dagadi yahuhaya. ⁵ Raniyo asu nimorehi ranai nindowenih+ n-mori wakimari+mindo. Nindowenih+ n-mori ranai-animbo adukar+mbond+fi haya munguambo hifihundi nendi ranaheimbo ain n-mihar+ ndemundi haya h+badarumbui. Nimorehi ranai n-mori ra wakimaramindo-amboyo asu n-mori ra kosirundimo houmbo God asu ahandi n-mari-fondi sowana mahafomo. ⁶ Raniyo asu nimorehi ranai fefoai haya n-mi wohi furikoate-reanduh+ maho. Sapo God ai ahambo 1,260 si ranambe n+ngowan+ hifandimboane yahuhaya ngoafi d+id+boadore h+n+ng+mareandi ran+nambo.

⁷⁻⁸ Raniyo asu yifiari ranai sunambe pomari+hoaiyo. Raniyo sunambeah+ndi nendi bogori Maiker ai ahandi sunambeah+ndi nendi-memo ran+bab+id+imbo amoasiri afindi-mayu ran+bab+id+ yifiarimemo. Asu amoasiri ai asukaiyu ahandi nendi-bab+id+imbo h+hi+yafu yifiarimemo. Nga amoasiri+ adukari-mayu ranahambo yifiarambe ngasunduwuri houmbo, asu ahandi nendi-bab+id+imbo sunambe geduh+ n+ngombo yowan+ yahomo hemafoarupuri. ⁹ Raniyomo God+ndi sunambeah+ndi nendi-memo ranai amoasiri+ afindi-mayu ranahambo sowar+ndimo hifina pimaruwuri. Amoasiri+ ranai ana horombod+id+ honduyu haya ahamboya, "Satan hifi ndan+hunda nindou pap+hoafira-randeimb-ani," masei. Ai hifin+ndi nindou munguambo t+kai hoafiyu-randeimb-ani. Raniyo ahambo ahandi sunambeah+ndi nendi-memo ran+bab+id+imbo sunambeah+ndi hifina hemafoarupuri.

¹⁰ Raniyo asu ro h+mbor+yahane sunambeah+ hoafi ranai pukuna yare hoafiyowohu yahoya,

"Hapo-ana God ai sihef+imbo aboedambofe-mun+imbo ra ndeara tukufemboane.

Hapo-ana nindou God ai d+bon+yu h+n+ng+mariri+ ranahambo bogor-ani yahu n-
fuiyumboani!

Sapo nindou dudi ai God+ndi h+imboah+ nungumbo

sihefi wandafi mam+ n+mbi-n+mb+si pap+hoafiranduri+ arandi+
ranahambo sunambeah+ndi h+hair+ndimo masafuaruwuri.

¹¹ Sihefi wandafi-mam+ ana Sipsip N+mor+ndi hor+

asu ahandi hoafi an+hondumbo watapor+imbor+h+u mar+hundi+
ran+namboyei ai amoasiri-d+ibo yifiari+yei tabori-mar+ihendi.

Nindou ran+mayei ranai ahei fimbo hohoan+mo-koate

asu hoafi an+hondumbo watapor+imbo-mar+hundi+
ran+namboyei amoasiri-d+ibo yifiari+yei tabori-mar+ihendi.

Nindou ran+mayei ranai yif+imbo y+h+mbokoate-mayei.

¹² Ran+imbo-hundambo-an+imbo sunu asu sunambeah+ndi nend-anemo
se h+hi+fi-h+hi+fi+ndimo!

Nga hifi asu sir+wara se hipoan+imboembou-anafe.

Satan ai ndeara ran+h+u kusumbo wambo asu ahambo ngusufu asuri+r+hane.

Ai ran+h+u n+ngombo ra geduh+yopoani,

nga bod+fo-ane ran+imbo f+fireamboani,"

meho.

¹³ Amoasiri+ adukari-mayu ranai ahambo hifina hemafoaruwuri ra ndare hoeireandani mayoamboyu asu sapo nimorehi nindowenih+ n-mori wakimari+mindo ranahambo pare wamara hu. ¹⁴ Nga asu nimorehi ranahambo meso mbanendi nahurai masahundo.

Mbanendi yimbu ranambo-an+imbo ai nindou n+ngokoate-reanduh+ amoasiri+ adukari ranahambo d+id+mombo diboai haya ngomboe. Asu ran+h+u ngo n+ngowan-an+imbo ng+im+ h+mban+yo haya 6 amoamo ahambo h+bad+hundi+ ses+ ndahundomboyei. ¹⁵ Raniyo asu nimorehi ranahamboya hohoambu ranambo sem+ndi mb+howamboane yahuhaya amoasiri+ ahandi yahamon+ndi hohoambu kamafoareandi. ¹⁶ Ai ramareand+yosi, nga asu hifi ranai nimorehi ranahambo mafar+hendi. Hifi ranai yafadu boamareanda amoasiri+ndi yahamon+ndi hoe tukumefeyo ra sir+mafoareandi. ¹⁷⁻¹⁸ Raniyo asu amoasiri+ adukari ranai yare hoeireanda mayowa nimorehi ranahambo ng+n+ndi+marandi. Asu ai nimorehi-mayo ranahandi ahuri+hoand+mayei, sapo nindou d+id+yei God+ndi ah+n+umb+ hoafi asu Sisas+ndi hoafi sunguri+hi-r+hundeimb+, ranaheimbo sowana ai-bab+id+imbo yifiar+imbo yahuhaya mahu.

13

¹ Raniyo asu amoasiri+ adukari+ ranai sir+wara gudi pimaram+ndi ran+wam+ man+ng

Nimambeah+ndi n+n+hondi yimbu tukumefineandi

Raniyahi asu ro hoeritheanda moaruwai hímboyoweimbí nínihondí mamí ranai siríwara-ambeahíndí tükífe masífo. Raní-moatükuní ra 10 daburüdúmbúyo haya asu 7 mbíroweimbúyo. Daburüdü mamamí ra adükarí bogorí nindoundí at nahurai nínoumayo. Asu ahandí mbíro mamamí raníwamí sürü papímayo, ranana Godímbo tírífoefí hoafíyo. ² Nínihondí tükímefeyowa hoemaríheandí-mayo ranai ana adükarí pusi títiborandeimbí repat nahuraiyo. Ahandí nínihondí-mayo ranahambo hífandímbohúnda ngíníndí masagado. Asu ai nínihondí-mayo ranahambo amoasírí adükarí-mayu ranai ahandí-mayo ngíníndí, asu adükarí bogoríndí nímárfondí asu adükarí bogorí moatükuní ra masagado. ³ Nínihondí-mayo ranahandí mbíro ngorú ranana moaní pisaonambo-marundi ra yífímbo-mbuimbíyosí, ngá asu ahandí masímei mamaro ranana díkrímefeyo. Munguambo hífníndí nindou ranai raní-moatükuní ramefeyo ranahambo hepúnahi hehi asu ahambo süngumaríhú hei. ⁴ Raníyeyi asu munguambo hífníndí nindou ranai amoasírí adükarí-mayu ranahambo hohoanímó paríhíndíhí seiya, adükar-ani sapo aiyu nínihondí-mayo ranahambo hífandímbohúnda ngíníndí masagado. Asu ai nínihondí-mayo ranahambo amboaní hohoanímó paríhíndíhí seiya, “Düdi nímambeahíndí nínihondí ndahuraiayua? Asu dídai nínihondí ndanahambo ngu pande haya yífiarí-manda?” masei.

⁵ Raníyo asu God ai nínihondí ranahambo yare híngímareanda hoafí afíndí-afíndíyo wakíreandíhí Godímbo tírífoarerúhí hoafímendo. Raníyo asu ai ahambo raní-moatükuní ra refembo 42 amoamo yanggírí híngímareandí. ⁶ Raníyo asu raní-moatükuní-mayo ranai Godímbo, ahandí nímárfondí asu ahandí nendí sünambe amarei ranaheimbo amboa tírífoefe hoafíyo marandí. ⁷ Raníyo ahambo God ai híngímareanda ahandí nendí-babídímbo yífiarí-mayeia asu ai yífiarí ra títaboarí-mafoareandí. Asu ai mungua sírí, hífhíndí, hoafeimbí, híhoearí ranaheimbo hífandíyondürí hombo, randowandí mehundo. ⁸ Ranánímbo nindou munguambo hífní ndaníhú anímboei ranai nímambeahíndí nínihondí-mayo ranahambo ngusúfo pandíhimboyei. God hífní súnú nafíkoate-yuambe Sipsip Nnómorí hífokomarúwírí ranahandí koadürúmbo-koadürúmbo yanggírí nínigombo buk ranambe ndürí papímareandí. Ranambe ahei ndürí pefekoate-mayeia ranai ana nímambeahíndí nínihondí ranahambo ngusúfo pandíhimboyei.

⁹ Nindou dídíyeyi ai hímbóambembayeia ana, hoafí nda hímboríndei. ¹⁰ Nindou dídíyeyi sapo aheimbo mbuimündíndürí karabusí-fendürímbo-mayeia ranaheimbo mbuimündíndürí karabusí-fe-ndürímboane. Asu nindou düdi ai sapo pisao yíhümíndí-mayo ranambo hífokoeffímboani meho, ranana pisao yíhümíndí ranambo hífokoeffímboani. Yahurai moatükuní tükündífeyoaní ana, asu Godíndí nendí ai ahei aníhondúmbófe hohoanímó ra kíkíhínsafí-ríhümündí hehi mbínímboei-amboane, meho.

¹¹ Raníyo asu ro hoeritheandane, moaruwai hímboyoweimbí nínihondí ngorú ai hífambeahíndí tükífe masífo. Raní-moatükuní ra Sipsip Nnómoríndí daburüdü nahurai yimbu ahandí mbírowamí híngíreapírí hayamboyo, ngá ai adükarí amoasírí nahurai hoafímayo. ¹² Ai adükarí hamíndí ngíníndí weangurúhídídí nínihondíndí-mayo semíndí hayamboane asu haponda ahandí fondahú ai raní-süngure arandí. Ai hífní asu nindou raníwamí anímboei ranaheimbo weangurúhídídí nínihondí masímei afíndeimbí yífímbo yanggírí-mayo ranahambo ngusúfo pefembóhúnda hütí-hütí-marandürí. ¹³ Yimbu noufímbo nímambeahíndí nínihondí ranai adükarí hamíndí hepúnífeimbí moatükuní ramareandí. Ai nindou munguambo ahei hímbóahú ramareanda hai ranai sünambeahíndí tükífe haya hífná makoso. ¹⁴ God ai yíní mehua nindou ranaheimbo tíkai hoafíyondüríhí weangurúhídídí nínihondí ranahandí hímbóahú hepúnífeimbí moatükuní ramareandí. Yimbu noufímbo nínihondí-mayo ranai nindou ranaheimbo yahoya, sapo horombo nínihondí pisaonambo hítmárandá masímeimbú-mayo, ngá ai haponda yanggírí anínggo ranahandí sísamí nafíndíhú mbundíhú asu ahambo hohoanímó-mbeahúndo-wamboane, meho. ¹⁵ God ai yíní mehua yimbu noufímbo ranai weangurúhídídí nínihondí sísamí ranahambo yanggírí nínigombo yafuí masagado. Ranánímbo asu sísamí ranai wataporíyohúmbo nindou dídíyeyi ahambo ngusúfo pefekoate-ayeia ranaheimbo hífokoa-ndeandúra yífímbyeyi-amboane, meho. ¹⁶ Nindou munguambo akídou, adükarí, napo afíndeimbí, napo-koateimbú, moaní ratúpúríyeyi ríhúndeimbí asu kakí semíndímbo ratúpúríyeyi ríhúndeimbí ranaheimbo ahei waríhondú waraní asu ahei gíríbodí hamíndí wamí sürü pefendürímbo hütí-hütí-marandürí. ¹⁷ Nindou mamí ai-amboa ngírí kakínambo pemíndu asu ngírí kakífhímbo ndendí, ngá nindou düdi ahandífhí sürü apenínggo raní yanggírí anímbo randeambuí. Sürü ranana nínihondí ahandí ndürí-ane asu namba ranahandí ndürí-ane. ¹⁸ Ndanana aboedí fífírífe hohoanímó-ane. Nindou düdi ai aboedí fífítreandeimbayue ana, ai

n+nihondĩ ranahandĩ ndürĩ n+m+ndĩ ra tapuimbiyu-wamboane. Sapo sürü ranana nindoundĩ ndürĩ süngunamboane. Ranahandĩ namba sürü ranana 666-ane.

14

Sipsip Nĩmori+ndĩ nindou ai sĩmborĩ heirũ heirayei

¹ Ro asũkaiya hoeirĩheand-ane 144,000 nindou ai Saion nĩmoei wafu-ambe Sipsip Nĩmori+babĩdĩmbo manĩmboei. Sipsip Nĩmori+ asu ahandĩ afĩndandĩ ndürĩ ra ahei ġrĩbodi hamĩndĩflĩ papĩmarandĩ. ² Ranĩyo ro hĩmborĩyahanĩ sũnambe hoe amũndürĩ fuwayo asu nĩmoamondĩ-hoafi nahuraimayo. Ranĩyo asu ro hĩmborĩyahanĩ ġita fandunda hoafayo nahurai hoafimayo. ³ Nindou ranai Godĩndĩ nĩmarĩfondĩ hangĩfoani, yimbu yimbu yangĩrĩ nĩngoweĩmbĩ asu boagĩrĩ nindou-yomondĩ hĩmboahũ sĩmborĩ heirũ mamĩ heirũmoyei. Nindou 144,000 God ai hĩfĩ ndanĩhũndambo nindou-yafe mbusũmonĩndĩ masemũndũndürĩ ranĩ yangĩr-ani mbo heirũ ra fĩfĩrĩndĩhimboyei. ⁴ Nindou ranana moai nĩmorehĩ dĩbombo apomo, ŋga moanĩ sürũhoeĩmbĩ hamĩnd-anemo. Muŋguambo hĩfĩ nahi Sipsip Nĩmori+ ai huwanĩ nindou ranai ahambo süngurũwuri homo arundĩ. God ai nindou ranahamumbo hĩfĩ ndanĩhũndambo-yomondĩ mbusũmonĩndĩ manĩngomonda masepurĩmũndũ. Ahamumbo boatei ndeara sepurĩmũndũmboani Sipsip Nĩmori+ asu God ahafandĩ yangĩrĩ nĩngombohũnda. ⁵ Ai moai tĩkai hoafiyomo-rundĩ, ŋga aiana hũti-koate-anemo.

Sũnambeahĩndĩ nendĩ ŋgĩmĩ ai hoafi wataporĩmbo-marundĩ

⁶ Ro hoeirĩhinanĩyo sũnambeahĩndĩ nendĩ ŋgorũ ai nĩmoamo youyu wakĩmareandĩ. Ai yangĩrĩ koadürũ koadürũmbo nĩngombo hoafi nindou muŋguambo aheĩmbo wataporĩyondürĩmbo semũndũ hayamboyu. Muŋguambo hĩfĩhũndĩ, muŋguambo fihoeareĩmbĩ, muŋguambo mamĩsĩrĩ, muŋguambo mamĩ hoafeĩmbĩ ranaheĩmbo muŋguambo wataporĩmboyondürĩmbo semũndũ hayamboyu. ⁷ Ai pukũnambo yare hoafiyuhũ yahuya, “God ai nindou-yei hohoanĩmo yĩbobofembo si ra ndeara tũkĩfemboane, ŋga asu ranĩmbo-hũndambo anĩmbo yĩhĩmbondeihĩ ahambo aboed-ani mbĩsefĩmboane. Aiyu sũnũ, hĩfĩ, sĩrĩwara, asu feamongo hoe nafĩmarandĩ ranĩmbo-hũndambo-anĩmbo ŋgũsũfo pandĩhorĩ,” mehu.

⁸ Yimbu noufĩmbĩ sũnambeahĩndĩ nendĩ ai weaŋgurũhĩdĩdĩ ramefĩyu ahandĩ süŋgu ai yahuya, “Adũkarĩ ŋgoafi Babiron ana moaruwaimbo-mefeyo. Anĩhond-ane! Muŋgunambo moaruwaimbo-mefeyo. Adũkarĩ ŋgoafi Babiron ramareandũra nĩmorehĩ sĩsĩhĩmo asu nindowenihĩ bĩrabĩrĩyeyi marĩhũndĩ. Ai ŋgĩnĩndĩ wain hoe sagadũranĩ sĩmĩndei hehi hĩhĩndĩ hohoanĩmoayeyi nahurai-ayeyi ranĩmbo God ai ŋgĩnĩndĩ-ndandürũmbui,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Asũkai sũnambeahĩndĩ nendĩ ŋgorũ ai ŋgorũ yimbu ramefĩneandĩ nou ramefĩyu. Ai pukũna hoafiyuhũ yahuya, “Nindou dĩdĩyeyi ai nĩmambeahĩndĩ nĩnĩhondĩ asu ahandĩ sĩsamĩ ranahambo ŋgũsũfo pararĩhindĩ ana, ahei ġrĩbodi hamĩndĩflĩ asu warĩhondũ waranĩ sürũ apaiaro ana, ai ranĩ-poanĩmbo wain hoe mbĩsĩmĩndei-amboane. Wainĩ hoe ranana Godĩndĩ hürũt-ane. God ai ŋgĩrĩ ŋgĩnĩndĩ wain ra hoe-ambe kandeandĩ, ŋga wanĩ. Ai ahandĩ hürũtũ ra moaruwai-mbofe hoe sĩmĩndĩ hĩpĩrĩ ranambe kande dagadũranĩ ndĩmĩndei mboyei. Asu nindou nĩnĩhondĩmbo ŋgũsũfo parĩhi arĩhũndĩ, sũnambeahĩndĩ aboedĩ hamĩndĩ nindou asu Sipsip Nĩmori+ ahamundĩ hĩmboahũ, ranaheĩmbo hai asu sarfa nĩmoei hai hũfũ hondũ ranĩnambo tĩŋĩrĩfo afĩndĩ mbĩsagadũr-amoane. ¹¹ Hai ranahandambo hasĩheimĩ aheĩmbo tĩŋĩrĩfo asagadũrĩ ranai koadürũmbo-koadürũmbo gafomboe. Sapo nindou nĩnĩhondĩ asu ahandĩ sĩsamĩ ranahambo ŋgũsũfo pamarĩhindĩ, asu ahandĩ ndürĩ sürũ masahũmũndĩ ranana ŋgĩrĩ fi handĩhi nĩmandei,” mehu. ¹² Ranĩmbo-hũndambo Godĩndĩ nendĩ ai ahandĩ hoafi hĩmborĩ-yeyi süngurĩhindũhĩ asu Sisasĩmbo anĩhondũmbo-arĩhorĩ hei ai aboedamboyahi ŋgĩnĩndĩ mbĩnĩmboei-amboane.

¹³ Ro hĩmborĩyaha sũnambe yafambe mamĩ ai hoafiyohũ yahoya, “Se sürũ nda papĩrandĩ: Haponda asu sünguna nindou dĩdĩyeyi Adũkarĩdĩbo anĩboadei ranai yĩfayeyi ana, ai hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩmbeyeyi-amboane,” meho. Yifiafĩ Aboedĩ ai-amboanĩ yahoya, “Anĩhond-ane. Sapo ai ratũpurĩ afĩndĩ tĩŋĩrĩfomayeyi ra hĩnĩŋgĩrĩhi hehi moanĩ warĩ handĩhi nĩmandei mboyei ranĩmbo-hũnda. Asu ai ŋgĩrĩ moanĩ ŋgei, ŋga aboedĩ hohoanĩmo ai ramarĩhindĩ ra-kapeihũ ŋgeimboyei,” meho

Hĩfĩ ndanĩhũndambo sesĩ yimũngu-remĩndĩmbo si

¹⁴ Asũkai ro hĩmboyahĩnd-amboyo mburĩŋgai kĩfohi-wamĩ nindou mamĩ Nindou Hondũ nahurai mamaruwa hoeimarĩhinĩ. Ai adũkarĩ bogorĩndĩ at gorĩnambo nafiyoweĩmbĩ-mbĩro-ambe kikifoare sarif yihĩmĩndĩ semũndũ haya mamaru. ¹⁵ Asu

sünambeahindĩ nendĩ ngorũ ai Godindĩ worambeahindĩ tũkũfi sũnũ nindou mburĩngai-wamĩ mamaru ranahambo pukũna mĩngĩyũ hoafĩyuhũ yahuya, “Sĩhafĩ sarif ndowandĩfĩ hawa sesĩ hĩfĩnĩndĩ ra yimũngurĩ-ndandĩfĩ, ũga ndeara sesĩ ra yimũngurĩ-mbo si-ane,” mehundo. ¹⁶ Ranĩyo nindou sapo mburĩngai-wamĩ mamaru ranai ahandĩ sarif semũndũ haya sesĩ hĩfĩnĩndĩ ranĩ yimũngure-mĩndĩmbo mahanu.

¹⁷ Asũkai sũnambeahindĩ nendĩ ngorũ ai Godindĩ worĩ ra hĩnĩngĩre haya tũkũfi masũnu. Ai-amboanĩ sarif semũndũ hayamboyu. ¹⁸ Asũkai sũnambeahindĩ nendĩ ngorũ hai hĩfandĩra-randeimbĩ-mayu ranai Godĩmbo sesĩ mandĩfe sĩhefe-rambo hasĩhonĩ-mayo ra hĩnĩngĩre haya masũfu. Ai sũnambeahindĩ nendĩ ngorũ-mayu sarif yihĩmĩndĩ masemũndũ ranahambo pukũna hoafĩyuhũ yahuya, “Sĩhafĩ sarif yihĩmĩndĩ ndowandĩfĩ hawa wain hĩsĩ ra hĩfĩtĩrĩ-ndandĩfĩ mamĩnĩ dĩgawandĩ, ũga ndeara wofĩ hĩsĩ ra sũfiyomboane,” mehundo. ¹⁹ Sũnambeahindĩ nendĩ ranai sarif semũndũ haya amofĩ hanũ wain hĩsĩ ra hĩfĩtĩramũndĩ mamĩnĩre masĩhendĩ. Wainĩ hĩsĩ-mayo ra Godindĩ hũrũtũmbĩ nĩmoei hĩpĩrĩ wain hĩsĩ ndũnĩyo boboe semĩndĩmbo-mayo ranambe pũtĩmefiyũ. ²⁰ Asu ai wain hĩsĩ-mayo ra adũkarĩ ũgoafĩ hĩmboranĩ tũkũyafũ homo hĩpĩrĩ-mayo ranambe ndũnĩrund-anĩyo horĩ ranai 300 kiromita nahurai maho. Asu horĩ tũkũfe maho, ra nindou sĩmonĩgorĩ-feyoanĩ ũgusũmboarũhĩ nahurai mahafo.

15

Bidĩfĩranambo tĩjĩrĩfo

¹ Ro sũnambe hoerĩheandane, ranĩ-poanĩmbo moaruwai hamĩndĩ hepũnĩfeimbĩ moatũkunĩ tũkĩmefeyo. Sũnambeahindĩ nendĩ 7 ranai nindoumbo moaruwaimbofembo moaruwai hamĩndĩ moatũkunĩ 7 sowandũmo mamarĩmo. Ranĩ-moatũkunĩ ranai muũguayo ana, Godindĩ hũrũtũ ndeara bidĩfĩranamboane, ũga asu ũgĩrĩ asũkai yahurai tũkũndĩfeyo. ² Ranĩyo asu ro karasĩnambo nafũmbĩ nahurai sirĩwara-ambe hai bitapĩre tũkũmefeyowa hoeimarĩheandĩ. Nindou yifiamambe ũgĩnĩndĩ nĩmboeimbo nĩmambeahindĩ nĩnĩhondĩ, ahandĩ sisamĩ, asu ahandĩ ndũrĩ namba ranahambo hĩfĩnambo-marĩhindĩ. Ai ahei gita God masagadũrĩ ra fufurĩhũmũndĩ hehi karasĩnambo nafũmbĩ nahurai sirĩwara ranĩ-kĩmĩ manĩmboei. ³ Asu Moses, Godindĩ ratũpurĩ ratũpurĩyũ-randeimbĩ asu Sipsip Nĩmori-mayu ahafandĩ heirũ ndahurai heirũmayei. “Adũkarĩ, seana God muũguambo ũgĩnĩndĩ nĩmĩndĩh-anafĩ.

Se hepũnĩfeimbĩ moatũkunĩ ratũpurĩyafĩ-randeimb-anafĩ.

Se muũgua nindou-yafe bogorĩ adũkar-anafĩ.

Sĩhafĩ hohoanĩmo mbumundĩ hondũyo haya anĩhondũ hamĩnd-anafĩ.

⁴ Adũkarĩ, muũguambo nindou sĩhambo ahĩnĩndeiĩ sĩhafĩ ndũrĩ ranahambo aboed-anĩ mbĩseimboyei.

Seana sũrũhoeimbĩ hamĩnd-anafĩ.

Muũguambo hĩfĩhũndĩ nindou sĩhambo sowana dĩdei ũgusũfo pandĩhĩ-nĩnĩmboyei.

Sapo sĩhafĩ mbumundĩ ratũpurĩ ramarowandĩ ra fufurĩhũmũndĩ hehi karasĩnambo nafũmbĩ nahurai sirĩwara ranĩ-kĩmĩ manĩmboei,”

masei.

⁵ Asũkaiya sũnambe hĩmboyahũndamboyo Godĩmbo hoafĩ femĩndĩ sĩhefe worĩ ranahandĩ ahĩnũmbĩ worĩ safambe ra sũbũdĩ-marĩhoayowa hoeimarĩheandĩ. ⁶ Asu sũnambeahindĩ nendĩ 7-memo ranai nindoumbo moaruwaimbo-fembo moatũkunĩ 7 masowandũmo. Ai hoearĩ aboedĩ afĩsaho-koate hĩmboarambe forĩhoeimbĩ gũdu mburu asu gorĩnambo nafũmbĩ ret ahamundĩ mĩsĩndĩhũ hũhĩru hĩnĩngĩru hou serĩworĩ safambe tũkũyafũ masĩnĩmo. ⁷ Asu yimbuyimbu yangĩrĩ nanĩgoweimbĩ moatũkunĩ-ndambo mamĩ ranai sũnambeahindĩ nendĩ 7 ahamumbo gorĩnambo nafiyoweimbĩ dis 7 masagapurĩ. Ranĩ-moatũkunĩ masagapurĩ ranana Godindĩ koadũrũ-koadũrũmbo yangorĩ-randeimbĩ hũrũtũ foeroweimbĩ disĩyo. ⁸ Godindĩ hĩmboamupũmbo-randeimbĩ asu ũgĩnĩndĩ ranahandĩ hasĩheimĩ ranai ahandĩ worambe gũre haya menĩgoro. Asu ũgĩrĩ nindou mamĩ amboanĩ ahandĩ worĩ ranambe kebuendĩ, ũga wanĩ. Ai hĩbadĩhũndanĩ sũnambeahindĩ nendĩ ranai nindou moaruwaimbofe moatũkunĩ ra moendĩ-ndundan-anĩmbo keboehimboyei.

16

Sũnambeahindĩ nendĩ 7 ai Godindĩ hũrũtũ 7 hĩpĩrambe foeroweimbĩ kamafaorundĩ

¹ Ranĩyo asu ro hĩmborĩyahanĩyo Godindĩ worĩ ranambeahindĩ hoafĩ mamĩ sũnambeahindĩ nendĩ 7-memo ahamumbo pukũna hoafĩyowohũ yahoya, “Se ũgomo Godindĩ hũrũtũ 7-disambe afoero ra hĩfĩhũ kaboandũndĩ,” meho.

² Raníyo asu mamí noufimbí súnambeahíndí nendí-mayu ranai hu ahandí dis Godíndí hürütü foafusümbí ra kamafoareandí. Raníyo nindou sapo yanggírí n'ngoweimbí moatükuní ranahandí sísamímbo ngusúfo pamaríhíndí, asu ahandí sürü ahei gíríbodí hamíndífhí paríhindeimbí-mayei, asu ranaheifhí moaruwai hamíndí asübusümbí masímei tükümfeyondürí.

³ Raníyo asu yimbu noufimbí súnambeahíndí nendí-mayu ranai ahandí dis ra hu siríwara-ambe kamafoareandí. Raníyo asu hoe ranai nindou yífiyoani yiwihoe nahurai tüküfeyowohüyo asu muṅguambo yanggírí n'ngoweimbí moatükuní siríwara-ambeahíndí ranai yífi-safímayo.

⁴ Raníyo asu ngímí noufimbí súnambeahíndí nendí-mayu ranai ahandí dis ra hu hoe asu apoaríndíhorí foríhoayo-ambe kamafoareandí. Raníyo muṅguambo hoe ranai horí nahurai tükümfeyo. ⁵ Raníyo asu ro hímboríyahane, súnambeahíndí nendí muṅguambo hoe ranahambo hífandandeimbí-mayu ranai yare hoafíyuhü yahuya, "O God, seana aboedí hamínd-anafí,

Haponda se anímbarí asu horombo manímbarí-ane.

Tíṅrífó yíbobofe se hífína kafaaro arandí ra mbumund-ane.

⁶ Nindou dídíyeyi ai síhafí nindou ranaheimbo asu síhafí hoafíyomo-rundeimbímbo hífokoa-maríhíndürí ranaheimbo horí kamefoendí ra aheimbo símíndímbohúnda masabadürí. Se raní-moatükuní aheimbo ramaríwandürí ra sapo

ai níní-moatükuníyo ramaríhindí raní símogodühí-mboane,"

mehu. ⁷ Raníyahí asu asúkaí hímboríyahane, Godímbo sesí mandífe síhefe hasíhóní ranambeahíndí hoafí mamí hoafíyohü yahoya, "Yíní, Adúkarí God, seana Muṅguambo Ngíníndeimb-anafí. Se nindou ranaheimbo papí-hoafarandürí ranana ai moaní aníhondü hondüyo hayambo asu mbumundí saf-ane," meho.

⁸ Raníyo asu yimbuyimbu noufimbí súnambeahíndí nendí-mayu ranai ahandí dis hífíhamíndí-wamí kamafoareandí. Raníyo God ai hífíhamíndí ngíníndí masagado nindou hífíní ranaheimbo hai nahurai tíkíríyo-ndürímbohúnda. ⁹ Nindou ranaheimbo ngíníndí hamíndí hífü ranai tagírí-marándüramboyei asu ai seiya, "God ndan-ani muṅgua moatükuní moaruwaimbofembo ngíníndí ra hífandarandí," sei hehi ahandí ndürí moaruwaimbo-maríhíndí. Nga asu nindou ranai moai ahei moaruwai hohoanímbo ra híngíríhíndühí Godímbo aboed-ani sei, nga wani.

¹⁰ Raníyo asu hondahífimbí noufimbí súnambeahíndí nendí-mayu ranai ahandí dis ra nímambeahíndí níníhondí adúkarí bogoríndí nímari-fondí raníwamí kamafoareandí. Raníyo asu nindou muṅguambo níníhondí hífandírandí raníwamí nímbo píyowohüyo asu ai asübusí afíndí sahümündíhí ahei teifí kíkímaríhíndí. ¹¹ Raníyeyi asu aheimbo asübusí afíndí tüküfendüríhí masímei nínoumendürambo Godímbo moaruwai-moaruwaimbo-maríhorí. Nga asu ai moai ahei moaruwai hohoanímbo süngufe ra híngíríhíndí.

¹² Raníyo asu 6 noufimbí súnambeahíndí nendí-mayu ranai ahandí dis ra hoe adúkarí Yufretisí-mayo ranambe kamafoareandí. Raníyo asu hoe ranai ngíníreandühíyo bogorí nindou hífíhamíndí súfuaní-poedí sífombo-memo ranahamumbo nafí ra menjoro. ¹³ Raníyahí asu ro hoeíríheandane, moaruwai nendí ngímí ranai koaikoai nahurai adúkarí amoasírí, nímambeahíndí níníhondí, asu Godíndí hoafí tíkaí hoafíyurandeimbí ranaei yahamo-nafí tükümehindí. ¹⁴ Aiana moaruwai nendí hepúnífeimbí hamíndí moatükuní raríhí aríhíndí rananei. Moaruwai nendí ranai ana bogorí nindou hífí hífandu-rundeimbímbo sowana hei aríhíndí. Sapo bogorí nindou ranahamundí ami mamambefepura God Muṅguambo Adúkarí Ngíníndí hífandírandí ranahandí bídífraní síhí yífiarímbohúnda.

¹⁵ Adúkarí ai yahuya, "Awi se hímboríyeyi! Ro hümbohünümbí nindou nahurai tükündaheamboyahí! Nga nindou düdi ai apokoate yanggírí nímamrümbo ahandí hoearí ra wudípoapore hífandarandí ana, híhífí-híhífímbiyu-wamboane. Sapo rananímbo ai ngírí nindou afíndí hímbóahü safí yanggírí hoahoanguhü ahandí fimbo amoaníngíndü," mehu.

¹⁶ Raníyomo asu moaruwai nendí ngímí-mayei ranai bogorí nindou-memo ranahamumbo hífí mamí Híbru-yafe hoafínambo Armagedon raníhü mamühífeipurímbo sahüpurümündí mahei.

¹⁷ Raníyo asu 7 noufimbí súnambeahíndí nendí-mayu ranai ahandí dis hípírí ra nímooamo súnambe kamafoareandí. Raníyo asu hoafí mamí ranai pukúna Godíndí muṅguambo moatükuní hífandíyo nímamímbo fondí raníwamíndí hoafíyowohü yahoya, "Muṅgu-moatükuní ra ndeara muṅguyomboane," meho. ¹⁸ Raníyo asu wabürüsí afíndí ranai bíre híngírírerera wakíreandühíyo asu nímooamondí hoafí ranai pai kameihí

kik+rändüh+yo hifthe afindî ranai moanî moaruwai hamîndî tükümeſeyo. God ai nindou nafîrandambe ana hifthe ranai moai yahurai tüküfeyo, nga haponda tükümeſeyo ranana moanî moaruwai hamîndîyo. ¹⁹ Ranîyo asu adükari hamîndî ngoafi ranai ngîmîmbore bumareandî. Ranîyo asu muŋguambo hifſeyi adükari ngoafi madaburo-mayo ranî amboa moaruwaimbo-mareandî. Sapo God ai Babiron ngoafi ranahambo hohoanîmo puramündühîyu asu ai ahambo ahandî-mayo kap ranambe wain hoe ra sîmîndîmbo masagado. Wainî hoe ranana sapo God ahandî ngînîndî hamîndî hürütü ranîyo. ²⁰ Ranîyo asu muŋguambo airan ranai dîbonapî-foendühîyo, asu nîmoei wafu ranamboanî moai hoeirîhindî. ²¹ Asu ngînîndî ngîsîharî asu nîmoei nahurai sînambeahîndî 50 kirogram nîmboreimbî ranai nindou-yeiwamî pütapîyowohü ranaheimbo moaruwaimbo-mareandürî. Ranîmboyei asu nindou ranai seiya, “Ro nîmboeyefî moaruwaimbo-ehundî,” sei hehi Godîmbo moaruwai-moaruwaimbo-marîhori.

17

Nindowenihi bîrabîrîyo-randeimbî nîmorehi

¹ Ranîyo asu sînambeahîndî nendî mamî sapo dis 7 fufurundümo-ndeimbî-memo ranambeahîndî-mayu ranai wambo-so kusü hoafîyundîrühî yahuya, “Awî se mborai sînîf-anîmbo nîmorehi nindowenihi bîrabîrîyo-randeimbî bogorî-mayo ranahambo tîŋîrîfo adükari tükéfendo ra nafuindahanînî-mboyahî. Nîmorehi ranai ana ngoafi adükari hoe harî afoafuso ranî-kîmane anîngo. ² Muŋguambo hifî ranîhünda adükari bogorî nindou ranai nîmorehi ranî babîdî moaruwai hohoanîmomemo. Ranîyei asu hifî ndanîhünda nindou ranai-amboa nîmorehi ranî-babîdî moaruwai hohoanîmo ra sîngumarundî. Ranîmboyomo asu nindou ranai ngusüfo mamîkari-marapurî ai nindou wain hoe sîmîndî hefe rawehindî nou,” mehu.

³ Ranîyahî asu Yifafî Aboedî ranai wambo fiambe farife ngînîma-ramîndîndîra asu sînambeahîndî nendî-mayu ranai wambo semündündîrî haya nîmî wohî furîkoate-reandühî mahu. Ranîhü tükîyaheandühî hoeirîheandane, nîmorehi mamî ranai nîmambeahîndî nînîhondî hamburî ranîwamî mamaro. Nînîhondî-mayo ranahandîfîhî ana ndürî afîndî sürü papîyo hîningîfeyoane manîngo. Ndürî ranana Godîmbo moaruwaimbofe hoafîyo papîmayo. Nînîhondî-mayo ranai 7 mbîroweimbîyo haya asu 10 daburüdümbüyo. ⁴ Nîmorehi ranai ana bogorî-yafe asüdabombü asu hamburî hoeari güde mbura, ranî-poanîmbo yihuruyo haya gor asu nîmoei kakî afîndîfîhî semîndîweimbî-nambo nafîyoweimbî, foefembo moatükunî yihuroramîndî hayamboyo manîngo. Gorînambo nafîyoweimbî kap ranambe moaruwai moatükunî ai anamîndîhoandî bîrabîrî-mayo ranahandî afîsaho foafusoweimbî semîndî haya manîngo, sapo ai anamîndîhoandî bîrabîrî-mayo rambo-hünda. ⁵ Nîmorehi ranahandî girîbodî hamîndîfîhî moanî ranî-poanîmbo dîbohîndî ndürî sürü paru hîningîmarundî ranai yare hoafîyowohü yahoya,

‘DIBOHÜNDI HOAFI BABIRON NGOAFI ADÜKARI NINDOWENIHI BIRABIRIYEIMBI
NIMOREHI ASU MUŊGUAMBO MOARUWAI HOHOANIMO HONDÜ HIFI
NDANIHÜNDAMBO ENĜORO RANAHEI HOND-ANE’,

meho. ⁶ Nîmorehi ranaiyo Godîndî nendî-yei asu Sîsasîmbo anîhondümo sîngurîhoreimbî hîfokoarearî marandî ranahei-mayo horî ra sîmîndî haya mamîkari-mayowa ro hoei-marîheandî.

Ranîyahî asu ro ranî-moatükunî ranahambo hepûnaheandühî afîndî hohoanîmoyahî. ⁷ Ranîyo asu sînambeahîndî nendî ranai düdufindîrühî yahuya, “Se nîmboe hepûnefoandühî afîndî hohoanîmoayafa? Awî ro sîhambo nîmambeahîndî nînîhondî asu nîmorehi ranahambo semîndî ho arandî ranahafe dîbohîndî hoafi nîmîndî ra hoafîndahanînî-mboyahî. Nîmambeahîndî nînîhondî ranana sapo 7 mbîro-weimbîyo haya asu 10 daburüdümbî-mayo-ane. ⁸ Nîmambeahîndî nînîhondîmbo yangîrî manîngowa hoeimarowand-anesî, nga asu hapondanana wanî. Ai ndeara sapo hîfambe akîmî kaikoate moanî raguhamîndî hanîweimbî ranambeahîndî tüküfembo yangîrî-ane. Nga asu ngîrî amîtata ahambo moaruwaimbo-fembohünda dîbonapîndîfeyo. God ai hifî sînî nafîrand-ambe nindou dîdîyei koadürümbo-koadürümbo yangîrî nîboadeimboyei ranahei ndürî ra bukambe sürü papîmarandî. Nindou hifînî anîmboei ranahei ndürî buk ranambe pefe sîhefekoate-mayo ranai-anîmbo randîhi nîmambeahîndî nînîhondî ranahambo hoeindîhindanî-wanî hepûnîndahi-mboyei. Ranî-moatükunî ra horombo yangîrî manîngoyosî, nga hapondan-ana moai nîngo, nga asu sîngunambo asükaindo tükündîfemboe.

⁹ Ndaní hoafí ndanana nindou düdi ai fifireandeimbi-mayu ranahamboane: Mbíro 7 ranahandí sísamí ranana hífí wafuyo asu nímórehí-mayo ranai raníwamí nímari arandí. Asu raní-moatükuní ra adükari bogorí nindou 7 amboan-anemo. ¹⁰ Ranane asu hondahüyafundeimbi (5) adükari bogorí nindou yífímemo-anemo mamí ai mbamarú asu ngorú ai awi moai bogorímbofí tüküfiyu. Tüküfekoate-mayu ranai tükíndífiyuaní ai moaní akídou bodífohü yanggírí nüngumbui. ¹¹ Sapo nímambeahíndí níníhondí horombo manínggo-yosí, nga asu hapondaní ana moai nínggo. Ai-anímbo ahandíhoari ranana 8 noufimbí bogorímbo-ndífemboesí, nga asu aiana sapo níníhondí 7 ranambeahíndí-ane. Nga asu ahambo ana süngunambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui.

¹² Sapo 10 daburüdümbí hoeimarowandí ranana 10 adükari bogorí nindou-yomo asu ai awi moai muḅguambo moatükuní hífandíyo hombo ra píyomo houmbo hífandundí. Nga ahamumbo amboaní God ai ngíníndí dagapurímbo. Bodífohü nímambeahíndí níníhondí-mayo ra-babídímbo adükari bogorí nindoumbondafu hífandu níngomboemo. ¹³ Bogorí nindou ranahamundí ratüpurí hohoanimo ranana moaní mam-ane. Rananemo ai ahamundí ngíníndí asu ndürí adükari ra nímambeahíndí níníhondí ranahambo masabudo. ¹⁴ Ai Sipsip Nímorí raní-babídímbo yifari-ndímboemo. Nga asu Sipsip Nímorí ai yifari ra taboríndí-hoembui. Aiana adükari-yomondí adükari-ani asu adükari bogorí-yomondí adükari bogor-ani. Asu ahandí nendí ranahaimboya mborai mehündüra tükímehinda wand-anei yahu kafaore híníngí-mareandüra ahandí hoafí sünguaríhíndí-anímbo yifari ra taboríndí-hehimboyei,” mehu.

¹⁵ Sünambeahíndí nendí ai asúkaiyu wambo hoafiyundírühi yahuya, “Nindowenihí bírabíríyo-randeimbi nímórehí nímariümbí hoe se hoeimarowandí ranana nindou-anei. Ai muḅgua hífíhündí, muḅgua hí-hoearí, muḅgua mamamí hoafümbí asu muḅgua nindou afíndí mafandíhíndí raníyei. ¹⁶ Se 10 daburüdümbí nímambeahíndí níníhondí hoeimarowandí ai-anímbo nímórehí ranahambo yíboaruko-ndíhíndühi ahandí níne napo ahambo sowahí engoro ra mbiríboadí-híndühi hoearí hí-íboadí-híndoaní asu safí yanggírí nímamandímboe. Rananímbo asu ai ahandí fisafí ra dagüdindowohü hai-ambe muḅguna mandíhimboyei. ¹⁷ Raní-moatükuní ra God ahandíhoariyu ahamundí ngüsüfoambe refembo hohoanimo masagapuri raníyo asu ahamundí-mayo ngíníndí ra nímambeahíndí níníhondí ranahambo masabudo. Ai muḅgua hífí ra híbadíyo hombo God ai ahandí hoafímayu süngu muḅgua moatükuní aníhondü tükífemboayo raní sí tüküfe símboaní. ¹⁸ Nímórehí se hoeimarowandí ranana adükari ngoafí sapo hífíníndí adükari bogorí nindou ranahamumbo hífandapurí arandí raníyo,” mehu.

18

God ai Babiron ngoafí Adükari ra moaruwaimbo-mareandí

¹ Raní-moatükuní ranai refehayamboyoane, sünambeahíndí nendí ngorü ranai sünambeahíndí tüküfi makusuwa hoeimaríhíní. Ai ngíníndí hamíndí hondüyu haya asu ahandí ngíníndí hamíndí sí ranambo muḅguambo hífí ra sí boakíma-foareandí. ² Asu ai pukúna hoafíyuhü yahuya,

“Adükari ngoafí Babiron ai hífíní pímayo! Ai hífíní pímayo!

Ai moaruwai nendí ranahei ngoaf-ane.

Raní-poanímbo raní-poanímbo moaruwai ndu ranai-amboaní raníhü amarei.

³ Nímórehí Babiron raní-babídímbo muḅguambo nindou ranai moaruwai hohoanímomemo

nindou ai wain hoe símíndímbo houmbo mamíkarí hohoanímomemo nou.

Muḅguambo adükari bogorí nindou hífí ndaníhündambo amboaní ai-dímbo moaruwai hohoanímomemo.

Asu kakí semíndí ratüpurí ratüpuríyomo-rundeimbi nindou amboaní

ahandí-mayo moaruwai hamíndí hohoanímbo raní-fíhíndí kakí afíndí sowandümo houmbo

kakí afíndeimbi nindou tüküfemfundí,”

mehu.

⁴ Raníyo asu hoafí mamí sünambeahíndí makosowa hímboríyahane, ai yare hoafíyowohü yahoya,

“Wandí nindou se ngoafí ranambeahíndí aboedühi tüküyahí!

Se ai moaruwai hohoanímoyo ranísüngu-ndíhimboyei, nga yowaní.

Asu se ai tíngírífo asemíndo ranambe-ndahimboyei, nga yowaní!

⁵ Ahandí moaruwai hohoanímó ratüpurímoyo ra nímoamo sünü ngasünde-amboane.

Ranane asu God ai nímórehí ranahandí moaruwai hamíndí hohoanímbo ranahambo moai mítaníramündu.

6 Ai siheimbo ramareandüri ranisimogodühi simbori se ahambo randihindi.

Nimorehi ranai sapo munjuambo moatükuní moaruwai ramareandi ranisimogodühi nandihí ndahündo.

Nimorehi ranai siheimbo wain hoe ra nginindi hamindi kare masagadürimbo asu se ahambo wain yimbumbore nginindi hamindi kandihí ndahündo.

7 Nimorehi ranai ahandi boriyohü asu napo afindeimbi-mayo ranisimogodühi ahambo asibusí afindi ndahündoani aranimbeyo-wamboane.

Ai ahandi fi ranimbo boriyohü yahoya,

‘Roana adükari bogorimbo-yaheamboanahi nda amarihi!

Ro ngiri aranindahi, nga wani,’ meho.

8 Ranimbo-hündambo-animbo awi ngorü-simboani ana ahambo moaruwai hamindi moatükuní,

masimeí, arani-hoafi, sesi-koate nimari, munjuambo ranimoatükuní ranambo nikonda digemboe.

Asu hai ahambo tikirindamboe

sapo Adükari God ai-animbo ahambo yibobondeambui ai nginindi hamindani.

9 Hifi ndanihündambo adükari bogori nindou-memo ranai nimorehi rani-babidimbo nimorehi sisihimo-yomondühi ai moani moaruwai hamindi afindi sowandümo maningomo. Ranimbo-hündambo-animbo adükari bogori nindou ranai nimorehi ranahambo hai tikirandühi ranahandi hasiheimí ahafo ranahambo hoeindundan-wani aranindimondühi ngusüfohü warí purükündimboemo. ¹⁰ Nindou ranai anguni safi ahandi fikimí ningokoate ningomboemo sapo ai asibusí ranambefembo yihimbombo. Asu ai hoafindomondühi animboya,

‘Hipoanimboembou-ane! Hipoanimboemou-ane!

Babiron ngoafi adükari ra!

Se ngoafi adükari hamindi-yafi hawa asu nginindi hamindanafi!

Nimehinou God ai shambo tiriifo sagananimboani,’

mehomo.

¹¹ Hifi ndanihündambo nindou kaki semindimbo ratüpurí ratüpuriyomo-rundeimbi-memo ranai-amboani ahambo aranindimboemo sapo nindou ahamundi napo ra semindimbo wanímewambo. ¹² Sapo ahamundi napo ranana ini nda: gor, sirfa, nimoei kaki adükari hamindihí semündümbi, aboedi hamindi yamañi, kifohi hoeari nginindi aboedi, rani-poanimbo hoeari hamburi, sirika nginindi hoeari. Asu rani-poani nimí fisigarü aboedümbi, munjuambo aboedi moatükuní erefan yahafinambo nafiyoweimbihündi, munju moatükuní nimí kaki afindihí pemiyoweimbihündinambo nafiyoweimbihündi. Asu nginindi kapa bras, ain asu nimoei aboedi sürü-sürüyo-weimbinambo nafiyoweimbihündi. ¹³ Asu bidifiri napo yahurai. Sesi fisigarümbi moatükuní sinamon, kosendi mbai, fisingirümbi mbimbirai, wowondümbi moatükuní aboedi fisingirümbi, sanda, wain, sesimbo wer, kifohi praua asu nimbandi praua, burmakau, sipsip, hos, ahandi nimarifondi kameihí, nindou kaki-koate ratüpuriyomondeimbi asu nindou yifirambe sowandümo-ndüreimbi munjuambo moatükuní ra ngiri asúkai pemindomo.

¹⁴ Kaki semindimbo ratüpuriyomo-rundeimbi ranai nimorehimbo hoafiyomondowohü yahomoya, ‘Munju aboedi moatükuní se shoefi hawa wandane masafi ranana ndeara shambo hiningireanini haya dibonapi-mefeyo. Asu munjuambo aboedi sesi kaki afindihí semündümbi asu munjuambo yihuruyimindi napo aboedi shafi menjoro-mayo ranamboani ndeara shambo hiningireanini haya awarimarihoyo. Asu munjuambo ranimoatükuní ra ngiri se yahurai asúkaindafi hoeindowandi,’ mehomo. ¹⁵ Sapo kaki semindi ratüpurí ratüpuriyomo-rundeimbi ai adükari ngoafi ranihü ningomombo rani-fihindi kaki afindeimbi-memo ranai ngoafi ra anguni safi ningomboemo ai afindi tiriifo asemindo ranambefembo yihimbombo wambo. ¹⁶ Nga asu aiana araniyomondühi afindi hohoanmomemo. Ai randu hoafindimondühi animboya,

‘Hipoanimboembou-ane! Hipoanimboembou-ane! Adükari ngoafi ra.

Horombo ai kifohi hoeari aboedi, rani-poanimbo hoeari hamburi yihururamindi,

asu gor, nimoei ranambo nafiyoweimbi moatükuní, aboedi hamindi yamañi

yihururamindi raraora-hayambo maningomoyo-ane!

¹⁷ Asu nimehinou munjuambo aboedi nginindi moatükuní ra awarimarihendi!’

mbisimboemo.

Munjuambo sip sowandümo homo-rundeimbi, nindou sipambe fareahi ngorü ngoafini hei-rihündeimbi, sipambe nimarimombo, sip ranahambo hifandiru homo-rundeimbi asu nindou didemo siriwara-ambe kaki semindi ratüpurí ratüpuriyomo-rundeimbi

nindou muṅguambo ai Babiron ṅgoafi rani-kim̄i nṅgo-koate ṅguni-safi manimboei.
 18 Rananimbo asu ai Babiron ranahambo hai imaminambo tikirirandüh̄i hasiheim̄i
 ahafo ranahambo hoeirihindani mayowa hasihei-maye. 'Moai ṅgorü ṅgoafi adükar̄i
 Babiron yahurai nanjo!' masei. 19 Ai ahei mbirōwam̄i düdubud̄i pütīyahindüh̄i arani-
 himboahoyeih̄i seiya,

'Hipoanimboembou-ane! Hipoanimboembou-ane! Babiron ṅgoafi adükar̄i! Moaruwai
 ham̄indi ahambo tükimefeyo.

Nindou didemo ai sip sihoudeimb̄i-memo ranai sir̄iwara-ambe sowandümo
 homondüh̄i

kak̄i af̄indeimb̄i nindoumbo-yafu tükümefund̄i ṅgoafi ranahand̄i kak̄i af̄ind̄i
 ranambo!

Asu muṅguambo moatükun̄i af̄ind̄i ahand̄i ra awari-mar̄ihoayo,' masei.

20 God ai Babiron ranahambo moaruwaimbo-mareand̄i ranimboane

asu sünü se-anafi, God̄ind̄i nindou se-anei, Kraisind̄i hoafi
 sowandümo homo-rundeimb̄i nindou-anemo, God̄ind̄i hoafi hoafiyomo-rundeimb̄i-
 anemo muṅguambo se hihihi-hihih̄indei.

God ai ahambo tiṅrir̄ifo masagado sapo simbor̄i siheimbo ramareandür̄i süngumbo,"
 meho.

21 Ran̄iyu sünambeah̄ind̄i nend̄i-mayu ranai wit nokoyo-rambo nahurai af̄ind̄ikokoe
 n̄imoei semündü bot̄ire haya sir̄iwara-ambe p̄ireandüh̄i hoafiyuhü yahuya,

"Ndahurai-animbo Babiron ṅgoafi adükar̄i ranamboani puküna p̄ind̄ifeyowan̄i
 gadowohümbō ṅgir̄i asükaindo hoeind̄ihind̄i.

22 Babiron se, nindou gita fandü, heiründei, mbon̄i faifaind̄imo

asu inaf̄oaind̄imo rarao-ndundan̄i

sihafi mbusümo ṅgir̄i nindou ai asükaindei himbor̄indei ndühünd̄i!

Rani-poanimbo ratüpuriyomo-rundeimb̄i ai

sihafi mbusümo ran̄i ratüpuriyomo ndunda ṅgir̄i asükaindo hoeind̄ifeyo.

Asu wit n̄ikombo n̄imoei ranai ṅgir̄i asükaindo

sihafi mbusümo wit n̄ikondandüh̄i hoaf̄indowan̄i himbor̄indei ndühünd̄i.

23 Asu sihafi mbusümo ṅgir̄i asükaindo

ram hai ranai sindoani hoeind̄ifeyo.

Sihafi mbusümo n̄indouwenih̄i ai n̄imoreh̄i sem̄ind̄imboayo-ane

asu n̄imoreh̄i ai n̄indowenih̄i sem̄ind̄imboayo-ane

hoafi ra ṅgir̄i asükai tükünd̄ifeyowan̄i himbor̄indo ndand̄i.

Sihafi kak̄i sem̄ind̄imbo ratüpuri ratüpuriyomo-rundeimb̄i nindou ranai ana

muṅguambo hihi ranahambo ṅgasündu houmbo ndeara moan̄i ṅgir̄ind̄i ham̄ind̄i
 hond-anemo.

Nga se sihafi tibagi ṅgir̄ind̄i ranamboayafi muṅguambo hihihünd̄i nindou ranahe-
 imbo wosihofori hoafi-mayaf̄indür̄i!

24 God̄ind̄i hoafi hoafiyomo-rundeimb̄i-yomond̄i hor̄i asu God̄ind̄i nindou ranahei hor̄i
 ranai Babiron ṅgoafi ranihü meṅgoro.

Yin̄i, sapo nindou aheimbo ai hihi ndan̄ihü h̄ifokoa-mareandür̄i ranahei hor̄iyō
 ṅgoafi ranihü meṅgoro,"

mehu.

19

Babiron ṅgoafi ranai moaruwaimbo-mefeyowa nindou ai ranimbo hihihi-hihihimaye

1 Ro nindou af̄ind̄i sünambeah̄i hoafi puküna kamar̄ihinda himbor̄imayah̄i. Ai rar̄ih̄i
 hoafiyeih̄i seiya,

"God ai sihef̄imbo aboedambo-reamuneimb̄-ani.

Ndür̄i adükar̄i asu muṅguambo ṅgir̄ind̄i ranana sihef̄i God ranahand̄i yan̄gir̄-ane!

2 God ai an̄ihondü asu mbumund̄i hohoan̄imo süngure nindoumbo ȳbobore arand̄i.

Nindowenih̄i birab̄ir̄yo-randeimbü ranai muṅguambo nindou ranaheimbo ahand̄i
 nindowenih̄i birab̄ir̄i hohoan̄imo ranambo moaruwaimbo-mareandür̄i.

God ai n̄imoreh̄i ranahambo simbor̄i tiṅrir̄ifo masagado

n̄imboe ai God̄ind̄i ratüpuriyomo-rundeimb̄i nindou h̄ifokoamar̄ipur̄i ranimbo-
 hünd̄a,"

masei. 3 Asükaiyei ai puküna hoafiyeih̄i seiya,

"Godimbo adükar̄-ani yahomboane!

Hai Babiron ṅgoafi adükar̄i ranahambo tikirarand̄i ranahandambo hasiheim̄i ranai
 moan̄i yare koadürümbo-koadürümbo ahafo,"

masei.

⁴ Raníyo 24 boagírí asu yangírí níngoweimbi moatükuní ranai hífiní pütapíyei nímareimbo God sapo ahandí adúkarí bogorí nímarífondí raníwamí amaru ranahambo hohoanímo yahúndowohú ngusúfo pamaríthorí. Ai raríhi hoafíyeihí seiya, “Godímbo adúkar-ani yahomboane! Nga aníhondú-ane!”

masei. ⁵ Raníyo asu adúkarí bogoríndí fondí-mayo ranambeahíndí hoafí ranai tüküfeyowohú yahoya,

“Munnguambo nindou, Godíndí ratüpuríyei-ríhüdeimbi se síhefí God ranahambo aboed-ani mbísei.

Moaní nindou-aneí asu ndüreimb-aneí se munnguambo ahambo aboed-ani mbísei,” meho.

Sipsip Nímorí ai nímorehühíflíhí sesí afíndí tüküme Feyo

⁶ Raníyahí asu nindou afíndí fandambo yangorombo hoafí afíndí tüküfembo nahurai hímborímayahí. Raní-moatükuní ranai ana sapo hoe amüdüri yigüdayo nahurai hímboyo asu nímoamondí hoafí mbuayo nahuraiyo tüküme Feyo. Ro hímboríyaha ai raríhi hoafíyeihí seiya,

“Godímbo adúkar-ani yahomboane!

Sapo Adúkarí God síhefí ai munnguambo ngíníndí ra hífandarandí!

⁷ Haponda awi síhírí híhífí-híhífíndefühí adúkar-ani mbísefímboane.

Sapo Sipsip Nímorí ranai nímorehí semíndímboayu raní si ra ndeara tüküfemboane.

Asu ahandí nímorírehí ranai ndeara nafíramí-ndímboane amaro.

⁸ God ai nímorehí ranahambo moaní aboedí hamíndí hoearí hímborambe foríhoaiweimbi güdüfembohünda sagadomboani,”

masei. (Sapo hoearí aboedí ranana Godíndí nendí mbumundí ratüpurí hohoanímoayei ranahandí sísamí nahurai-ane.)

⁹ Raníyo asu sünambeahíndí nendí mamí ai hoafíyundíruhí yahuya, “Se ra sürü papírandühí anímboya, Sipsip Nímorí ai nímorehí semüdühí sesí afíndí sesesí-mayei ranambe God ai nindou ranaheimbo se dügüsi mehüdüri ranai ana híhífí-híhífímbeiyei-amboane.” Asúkaíyo yare hoafíyundíruhí yahuya, “Ndaní hoafí ndanana Godíndí aníhondú hoafí hond-ane,” mehu. ¹⁰ Raníyahí asu ro ahambo hohoaní-mbohünda yirí yimbu pusíthe mamaríhi. Nga ai hoafíyundíruhí yahuya, “Refepoaní! Ro-amboaní se asu síhafí wandafí babídímbo síhírí Sísasíndí-mayo hoafí aníhondümboríhüdeimb-aneí. Nga se Godímbo yangír-anímbó hohoanímo pandíworí. Hoafí Sísas weindahí-mareandí ranai nindou ngíníndí sagapurí arandí Godíndí hoafí hoafímbohünda,” mehu.

Nindou kífohi hosí-wamí mamarú

¹¹ Raníyo asu ro hímboyahane, sünambe yipurí ranai sübüdíhoai yangorowohüyo hos kífohi ranai maníngowa hoeimaríheandí. Hos semüdü hu-randeimbi nindou raníwamí mamarú ranahandí ndürí ra yahurai-ane: ‘Ratüpurí ndore hífanda-randeimb-ani’. Asu, ‘Aníhondú hohoanímo süngüre-randeimb-ani’. Sapo ai nindou ranahambo yíbobofe asu yifíarí hohoanímo ra ai moaní mbumundí hohoanímo mengoro raní-süngu-ani rawareandí. ¹² Ahandí hímboarí ana hai nahuráiyowohüyo asu adúkarí bogorí nindou-yafe afíndí ahandí mbíroambe nínoumayo. Ahandífilí ndürí sürü pefe híníngífeyowa mapaiaro ranahambo nindou amurí ai moai fífírfeyo, ngá moaní ahandíhoarí yangír-ani fífíreamboayu. ¹³ Ai hoandarí hoearí magüdeandí ranana horambe foefe híndímboayo magüdeandí. Ahandí ndürí ranana, ‘Godíndí Hoaf-ane.’

¹⁴ Raníyomo asu sünambeahíndí ami ranai kífohi hoearí moaní aboedí hamíndí ra fíhü yihururüdümo houmbo kífohi hosí-wamí nínouyomo houmbo ahambo süngumürí homo. ¹⁵ Munnguambo hífí ranaheimbo hífnambo-fendürímbo ami-yomondí pisao nahurai yihüíndí hamíndí ahandí yahamonafí tüküfe mbumarandí. Ai ain nímnímí ranambo-anímbo munnguambo hífí ranahambo híbadambuí. Ranánímbo asu ai wain hoe boboe ra wain boboembo fondí ranambe tíjarínambo bubütükündambuí. Raní-moatükuní ranana sapo God munnguambo ngíníndí hífandandeimbi-mayo ranahandí munguna moaruwai hamíndí ngíníndí hohoanímo ranane. ¹⁶ Ahandí hoandarí hoearí-mayo ranífilíyo asu ngehurífilíyo ndürí ra sürü pefe híníngífeyoaní mapaiaro. Ndürí ranai yare hoafíyowohú yahoya, “Bogorí nindou-yomondí Bogorí asu adúkarí nindou-yomondí Adúkar-ani,” meho.

¹⁷ Raníyahí asu hímboyahünda sünambeahíndí nendí ranai hífíhamíndí fíhí botífi manünguwa hoeimaríhíní. Raníyo asu ai ndu sünü wafusífohü youmemo ranahamumbo pukúna hoafíyupurühí yahuya, “Godíndí adúkarí sesesí ndanífilí mborai sífomo

fandu mamüh+yafu! ¹⁸ Mborai sifomo adükarî bogorî nindou-yafe safî, ami bogori-yomondî safî, ngîndî nindou-yomondî safî, hos safî, asu hos sowandümo homondeimbî-yomondî safî, ra muŋguambo sowasümo. Muŋguambo nindou-yafe safî, moanî ratüpurî-yomo-rundeimbî nindou-yomondî-mayo asu kakî semîndî ratüpurî-yo-rundeimbî-yomondî-mayo, adükarî nindou asu akîdou nindou-yomondî-mayo safî ra muŋguambo sowasümo," mehu.

¹⁹ Ranîyahî asu hîmboyahünda, nîmambeahîndî nînhondî asu adükarî bogorî nindou hîfî ndanîhünda ahei amiyomo ranai fandü gugurîmarunda hoeimarîheandî. Nindou sapo kîfohî hosî-mayo ranîwamî nîmarümbö semündü ahu ranani asu ahandî ami rananemo ranî-babîdîmbo yifîarîmbo ranai fandü gugurîmarundî. ²⁰ Nîmambeahîndî nînhondî-mayo asu Godîndî hoafî tîkai hoafîyu-randeimbî nindou-mayu ranîdîbo ai muŋguambo tîkai hepînfîfeimbî moatükunî rarîne-marîmandî ranî-yimbumbo mbumarîpündümo. Nindou nîmambeahîndî nînhondî-mayo ranahandî hîmboahü hepînfîfeimbî moatükunî rarerandühi asu ranî hohoanîmo sünguyü ai nindou ranaheimbo wosîhoaforî hoafîyundürî marandî. Ranîyei asu ai nîmambeahîndî nînhondî-mayo ranahandî ndürî sahümundîhi asu ai sîsamî ranahambo hohoanîmo parîhi marîhündî. Ranîmboyo asu nîmambeahîndî nînhondî-mayo ranîyo asu Godîndî hoafî tîkai hoafîyu-randeimbî-mayu ranîyo ahafanîmbo yanggîrî nîmbafanda sowapündümo wafusürîho hai sarfa nîmoeinambo tîkîra-randeimbî-mayo ranambe pîmarupîrî. ²¹ Ranîyu asu nindou sapo kîfohî hosî-wamî nîmarümbö ahandî yahamo pisao yihümîndî tüküfe mbumarandî ranambo ami bodîmondî ranahamumbo hîfokoako-mafoareapuri. Ranîyo asu muŋguambo ndu ranai ahamundî safî sahüsimbo bodo tükîmehîndî.

20

Satan ai 1,000 hîmbanî karabusambe manüŋgu

¹ Ranîyahî asu ro nîmboia hîmboyahünda sünambeahîndî nendî mamî ranai sünambeahîndî tüküfi haya sapo hîfî ambe ndîhi ragu hoeife-koateyo-randeimbî ranahandî yipurî ki asu sen nîmboreimbü waramberamündü makusüwa hoeimarîhîni. ² Ranîyu asu ai amoasîrî afîndî ranahambo mbumaramündü. Amoasîrî ranai ana sapo horombodîdî hondü-mayo-ane. Ai sapo muŋguambo nindou ranaheimbo papîhoafîrandürî hoanŋu-randeimbî Satan-ani. Ranîyu asu sünambeahîndî nendî-mayu ranai ahambo senînambo hüputüpurîherü mbura 1,000 hîmbanî hînhîngîmarîrî. ³ Ranîyu ai ahambo hîfambe ragu hanîweimbî-mayo ranambe pîrira mahanu. Nafîtambe pare mbura kinambo kîkîre papîramündî yowanîmbo hînhîngîmareandî. Rananîmbo ai muŋguambo hîfîhündî ranaheimbo ngîrî wosîhoaforî hoafîndundürî. Ahambo refî hînhîngîfyuanî nüŋgumbo 1,000 hîmbanî muŋguyo-ambe-anîmbo tükündüfi akîdou yanggîrî nüŋgumbui.

⁴ Ranîyo asu bogorî nindou-yafe nîmarîmbo fondî ranai burîmayowa hoeimarîheandî. Fondî ranîwamî mamarîmo-memo ranahamumbo yîboboferambo ngîndî masagapurî. Asu asükai sapo nindou Sîsasîmbo asu Godîndî hoafî ranahambo anîhondümbö wataporîmbo-rîhü marîhündî ranîmbo mbîro kîbodîrî-marandürî ranahei yifîafî hoeimarîheandî. Asu aiana nîmambeahîndî nînhondî-mayo ranahambo ahandî sîsamî kameihî moai ngusüfo parîhîndî. Ahei girîbodî hamîndühi asu warîhü nîmambeahîndî nînhondîndî ndürî moai paio, nŋa wanî. Ai yanggîrî tüküyahî bogorî nindoumbo-ahî Kraîs-babîdî muŋgu-moatükunî 1,000 hîmbanambe hîfandîmarîhündî. ⁵ Nindou amurî yifîmayei ana moai yanggîramboyahî tüküyahîndî, nŋa ai randîhi yifî yagodei nŋeimbo 1,000 hîmbanî muŋguyo-ambe-anîmbo tükündahimboyei. Ranana weanŋurühî yifîhündî botîfe-ane. ⁶ Nindou dîdîyei ai sapo weanŋurühî yifîyeimbî botîfe si ranambe botîyahindeimbî ana ai hîhîfî-hîhîfîmbeyei-amboane. Ai Godîndî yanggîr-aneî. Asükai yimbu noufimbî yifî ranai ana ngîrî nindou ranaheimbo hîfnambo-ndearü. Ai Godîmbo asu Kraîsîmbo dîdîbafîfe-rambo nindoumbondahi nîmboeimboyei. Rananîmbo ai Kraîs-babîdîmbo nîmboeimbo 1,000 hîmbanî aho ranambe muŋgu moatükunî ra hîbadîhümboyei.

Satan ai muŋguna moaruwai-mboefiyu

⁷ Süngunambo 1,000 hîmbanî ra muŋguyo-ambe-anîmbo Satanîndî karabus worî yipurî ranai sübüdîgoeodanî asu ai moanambühî tükündüfimbui. ⁸ Asu rananîmbo ai muŋguambo hîfîhü nindou burîyei wakarîhîndî ranaheimbo wosîhoaforî hoafîyondürîmbo hoahoanŋu wakîndeambui. Hîfî ra ahandî ndürî Gok asu Magok-ane. Rananîmbo Satan ai aheimbo muŋguambo yifîarîmbohünda ndemündündürî mamühî gugurîndearümbui. Nindou afîndî safî ranai ana moanî sîrîwara hoe-kîmî gudîkîkîrî nahurai anîboadei. ⁹ Ranîyei asu ai muŋguambo hîfî ranîhü hei Godîndî

nindou ser worambe aniboadei asu adukari ngoafi God ai hohoanimo yu wakimareandi ranaheimbo waki-marhinduri. Raniyo asu sunambeahindi hai ranai kosiwohuyo nindou ranaheimbo hainambo tikrimaranduri. ¹⁰ Satan ai nindou ranaheimbo woshihoafori hoafimayunduri ranimboyu asu God ai ahambo wafusuriho hai sarfa nimoefih mahoro ranambe pirira mahanu. Nimambeahindi ninihondi asu Godindi hoafi tkai hoafiyu-randeimbi nindou amboani haiambe manimbafani. Rananimo ai munguambo nimb si aho ra koadurumbo-koadurumbo asubusimbondimo pindimundu ngomboemo.

Yibobofe si tukumefeyo

¹¹ Raniyo asu himboyahunda adukari bogorindi nimarifondi kifohi ranai nngowohuyo asu ranwami nindou mam ai mamaruwa hoeimarhini. Raniyo asu ai nmaru-ambe ra hifi suni ranai awarihoehuyo asu moai asukaiyo hoeifeyo. ¹² Raniyahi asu himboyahunda yifeyimbi nindou ndureimbi asu nduri-koateimbi ranai bogorindi nimarifondi hanjifoani burimayeiya hoeimarheanduri. Raniyo asu buk bidifiri ranai boare haya kurumayo. Asu yangiri nngombo buk amboani boare haya mengoro. Raniyo asu yifeyimbi nindou burimayei ranaheimbo nine-moatukuni ramarhinda sapo buk kurumayo ranambe suru pefemarandi ran simogoduh aheimbo papi-hoafi ranai tukumefeyonduri. ¹³ Raniyo asu munguambo siriwara-ambe yifeyi yangoreimbi ranaheimbo siriwara ai hini-ngi-mareanduri. Yifeyo-rambo hohoanimo asu yifiafi ngoafi ranambe yifeyimbi nindou kiki-hiri-humundi animboei ranaheimbo mungu hini-ngi-mareanduri. Raniyo asu nindou nimarifondi-wami mamaru ranai nine-moatukuni ai ramarhindi ran-simogoduh aheimbo papi-hoafimaranduri. ¹⁴ Raniyo Yifeyo-rambo asu Yifiafi Ngoafi ranahafembo haiambe pimareapira mahanife. Wafusuroho haiambe ranana sapo asukaiyo yimbobofe yifimbo moatukuni ranane. ¹⁵ Nindou didiyei ahei nduri sapo yangiri nngombo buki-mayo ranambe paiari-koate-ayo ana, nindou ranaheimbo wafusuroho hai mahoro ranambe pimareandura mahanei.

21

Hifi suni simbori tukumefeyo

¹ Rani-moatukuni ranai refahaya-mboyowane, asu himboyahunda suni hifi simbori ranai tukumefeyowa hoeimarheandi. Weanguruih suni tukufe hifi tukufe-marandi ranai awarihoehuyo asu siriwara amboani foeri-koate-mayo. ² Asu himboyahunda Godindi ngoafi simbori Serusarem ranai, sapo nimorehi anaminduhifembo ahandi anamindi ran-sowahi homboyoha haya rawefeyo nou yahurai refe-haya God sowahindi tukufe makosowa hoeimarheandi. ³ Bogorindi nimarifondi-mayo ranambeahindi hoafi pukuna hoafimayowa himborimayah. Yare hoafiyowohu yahoya, "Himboriyei! Godindi wori hapoana nindou-babdimbo anango! God ai nindou-babdimbo nunguhu asu ahandi nendi-ndeimboyei. God ai ahandihoari nindou ran-babdimbo anungu animbo asu ai ahei Godi-ndumbui. ⁴ Ai nindou ranahei himboarambeahindi arani-himboaho geduherumbui. Rananimbo yifimbo hohoanimo, asubust, arani asu ngustifo afindi kife hohoanimo ra ngiri tukundifeyo. Sapo ranana horombodid moatukuni awarihoaimb-ane," meho.

⁵ Raniyo asu nindou fondi ranwami mamaru ranai hoafiyuhu yahuya "Haponda ro munguambo moatukuni simbori rariheanduhanahi," mehu. Asukai hoafiyundurihi yahuya, "Nandi hoafi ranahambo se suru papindandi. Sapo hoafi nda ai anihondi hamind-ane, nga anihondumbo-ndihindi," mehu.

⁶ Raniyo hoafiyundurihi yahuya, "Munguambo moatukuni ai tukufemboane! Roana horombonpoed-anahi asu sununipoed-anahi, sapo weanguruihdid-anahi asu bidifiranidid-anahi. Nindou dudi ai amindaninjomboayu ana, nindou ranahambo ro yangiri nngoweimbi harihoe forihoeimbi nindou ranahambo moani ndahandoani ndumundumbui asu kaknambo semindi-koate ndahandomboyahi. ⁷ Nindou dudi ai yifarambeahindi titaboarifoare harihoei tikefuyu ana, ai wandi-mayo moani sai moatukuni ra ndemundumbui. Rananimbo asu ro ahandi Godi-ndahani ai wandi nimirindumbui. ⁸ Nga asu nindou didei yihimbo-sisiri-yahi-rihundeimbi, anihondumbobofe-koateyei rihundeimbi, moaruwai hamindi ratupuriyei rihundeimbi, nindou hifokoarihi-rihundeimbi, nimorehi sisihimoyomo-rundeimbi, nindowenihi birabiriyei rihundeimbi, tibataguru-rundeimbi, tkai godimbo hohoanimo parihi-rihundeimbi, woshihoafori hoafiyei rihundeimbi ahei nngogofondi ranana, wafusuroho hai asu hai sarfa nimoie apoarambe ahoro ranihu yagodimboe. Ranana yimbu-noufimb yifimbo moatukuni-ane," mehu.

Sĩmborĩ Serusarem ŋgoafĩ

⁹ Sũnambeahĩndĩ nendĩ dis 7 waramberũndĩmo-ndeimbĩ ranahandambo mamĩ-mayu ranai wambo-so Godĩndĩ hũrũtũ moendĩfembohũnda moaruwai hamĩndĩ moatũkunĩ foafusũfiyuanĩ tũkũfimbĩ-mayo ra semũndũ haya makusu. Ai hoafĩyundĩrũhĩ yahuya, "Se sũnĩf-anĩmbo ro nĩmorehĩ anamĩndũhĩfembo anĩŋgo Sipsip Nĩmorĩndĩ nĩmoreh ra nafũnda-hanĩnĩmboyahĩ," mehũndĩrĩ. ¹⁰ Ranĩyo asu wandĩ fiambe Yifiafĩ Aboedĩ ranai ŋŋĩnĩndĩ tũkũfendĩrũhĩyahĩ asu sũnambeahĩndĩ nendĩ ranai wambo semũndũndĩrĩ hĩfĩ wafu nĩmoamo hamĩndĩ ranĩwamĩ mahafu. Ranĩyo asu ai wambo Serusarem ŋgoafĩ adũkarĩ sũnambe God sowahĩndĩ makoso ranahambo nafui-mayũndĩrĩ. ¹¹ Ranĩyo asu Godĩndĩ hĩmboamupũmbo-randeimbĩ ranai si boakĩmafoareandĩ. Asu ŋgoafĩ ranai sapo sũrũhoeimbĩ sospa nĩmoei kakĩ afĩndĩfihĩ semĩndĩmbo rahurayĩ moanĩ hĩmboarambe forĩforĩhoeimbĩ hamĩndĩ-mayo. ¹² Ŋgoafĩ adũkarĩ ranai papĩ nĩmoamo hamĩndĩyo 12 nafĩtambe kemĩndĩ hĩnĩŋgĩmefeyo. Ranĩyo asu 12 sũnambeahĩndĩ nendĩ ranai nafĩtambe ranahambo waranĩ-rũndũmo houbmo hĩfandĩmarũndĩ. Nafĩtambe ranĩfihĩ Israe-yafe 12 sũrĩ ranahei ndũrĩ ra papĩmayo. ¹³ Nafĩtambe ranai gorũgoanĩnĩ-gorũgoanĩnĩre burĩmayo. Ngĩmĩ ranai hũfĩhamĩndĩ sũfuanĩ nĩŋgomo, ŋgĩmĩ hĩmboranĩ nĩŋgomo, ŋgĩmĩ ranai rahanĩnĩ hĩmboranĩ nĩŋgomo asu ŋgĩmĩ hũfĩhamĩndĩ hafuanĩ nĩŋgomo marũndĩ. ¹⁴ Adũkarĩ ŋgoafĩ ranahandĩ papĩ ranana 12 ŋŋĩnĩndĩ nĩmoeinambo ndihĩ ragu samboefimbĩyo. Ranĩyo asu mamamĩ ranĩwamĩ Sipsip Nĩmorĩndĩ hoafĩ sowandũmo homo-rundeimbĩ 12-yomondĩ ndũrĩ ranai papĩmayo.

¹⁵ Sapo sũnambeahĩndĩ nendĩ horombo wambo wataporĩmbo-marandĩrĩ-mayu ranai gorĩnambo nafiyoweimbĩ-hũndĩ sĩmongorĩfe nĩmĩharĩ ranambo adũkarĩ ŋgoafĩ nafĩtambe asu papĩ ra sĩmongorĩ-fembohũnda semũndũ haya manũŋgu. ¹⁶ Adũkarĩ ŋgoafĩ ranana muŋguambo hĩmborĩ ra moanĩ sĩmogodapo hamĩndĩyo. Ranĩyo asu sũnambeahĩndĩ nendĩ ranai sĩmongorĩ nĩmĩharĩ masemũnda ranambo sĩmongoreandane, ŋgoafĩ afĩndĩ-kokoeayĩ ahandĩ ra 2,200 kiromita tũkũmefeyo. Ranĩyo asu ahandĩ sĩmongorĩ hoandarĩ mahafu, hĩmborĩ yĩmbu mahafe ranai moanĩ sĩmogodapo hoandarĩ-mayo. ¹⁷ Asu papĩ nĩmoamo ranahambo amboanĩ sĩmongoreandane, mamĩ 65 mita tũkũmefeyo. Ranĩ sĩmongorĩ ranana moanĩ nĩndũ sĩmongorũ-rundeimbĩyo sũnambeahĩndĩ nendĩ-mayu ranai sĩmongorĩmareandĩ. ¹⁸ Ŋgoafĩ ranahandĩ papĩ ranana hamburĩ asu yangĩrĩ saspa nĩmoeinambo papiyoweimbĩyo. Ŋga ŋgoafĩ ranana moanĩ gor sũrũhoeimbĩ yangĩr-ane nafiyoweimbĩyo mananŋgo. ¹⁹ Adũkarĩ ŋgoafĩ ranana hĩfĩnĩ ndihĩ God ai muŋguambo mamĩkarambo nĩmoei kakĩ afĩndĩfihĩ semũndũmbĩ-namboyo kore hĩnĩŋgĩmareandĩ. Weangũrũhĩ korĩmefeyo ranana hamburĩ asu yangĩrĩ saspa nĩmoeiyo, ranĩ-kĩmĩ asũdabombũ sapaia nĩmoeiyo, ranĩ-kĩmĩ kifohĩ aget nĩmoeiyo, ranĩ-kĩmĩ yangĩrasũfo emerar nĩmoeiyo. ²⁰ Asu ranĩ-kĩmĩ hamburĩ kĩkĩre kifohĩ kĩkĩre-randeimbĩ sadonikis nĩmoeiyo. Ranĩ-kĩmĩ konirian nĩmoeiyo, ranĩ-kĩmĩ krisorait nĩmoeiyo, asu ranĩ-kĩmĩ ŋgorũ-poanĩmbo yangĩrasũfo berir nĩmoeiyo, ranĩ-kĩmĩ anũsũhĩsafũmbĩ topas nĩmoeiyo, ranĩ-kĩmĩ krisopres nĩmoeiyo yangĩrasũfoyo anũsũhĩsafũmbĩyo-randeimbĩ. Asu ranĩ-kĩmĩ asũdabombũ haiasin nĩmoeiyo, bĩdĩfĩranambo ana hamburĩ ametis nĩmoeiyo. ²¹ Nafĩtambe 12 ranana sapo 12 kifohĩ mbĩsĩhondĩyo. Muŋguambo yipurĩ nafĩtambe ra mbĩsĩhondĩ mamĩ-namboyo nafĩyo hĩnĩŋgĩmefeyo. Ŋgoafĩ ranahandĩ muŋguambo nafĩ ranana gor hondũnambo nafiyoweimbĩyo hayamboyo hoehĩmbo nahurai-mayo.

²² Ro moai Godĩmbo hohoanĩmoyondo-rambo worĩ fondarowa hoeirĩheandĩ. Sapo Adũkarĩ God Muŋguambo Ŋgĩnĩndembĩ-mayu ranai-yu asu Sipsip Nĩmorĩ ai ŋgoafĩ ranahandĩ Godĩmbo hohoanĩmoyorambo worĩmefantĩ. ²³ Ŋgoafĩ ranĩwamĩ hũfĩhamĩndĩ amoamo ahafandĩ si ra ŋgĩrĩ boakĩboadĩneandĩ sapo Godĩndĩ hĩmboamupũmbo-randeimbĩ si ranai ŋgoafĩ ranĩwamĩ boakĩmafoareandĩ ranĩmbo-wambo. Asu Sipsip Nĩmorĩ ranai-ani ŋgoafĩ ranahandĩ ram hai nou-ayu. ²⁴ Rananĩmbo muŋguambo hĩfĩhũndĩ ranai ŋgoafĩ ranahandĩ si ranĩ-sũngũ ŋgeihũ, asu muŋguambo hĩfĩhũndĩ bogorĩ ranai ahamũndĩ ŋgĩnĩndĩ napo ra ranĩhũ ndowandũmo tũkũndafumboemo. ²⁵ Muŋguambo si aho ra nafĩtambe ranai ŋgĩrĩ pande nĩŋgo, ŋga sũbũdĩhoai yagodĩ ŋgomboe. Sapo ranĩ-sĩmboanĩ ana ŋgĩrĩ nĩmbĩ ranai yagodo. ²⁶ Asu ŋgoafĩ adũkarĩ ranambe muŋguambo hĩfĩhũndĩ-yafe yihuru asu aboedĩ napo ŋgĩnĩndĩ ra ndemũndũndĩrĩ keboemboe. ²⁷ Ŋga nĩne-moatũkunĩ moaruwai-ayo, asu yikoarĩfo hohoanĩmoyorandeimbĩ asu wosĩhoaforĩ hoafĩyo-randeimbĩ, muŋguambo ranana ŋgĩrĩ ŋgoafĩ ranambe keboehĩ ŋgei. Sapo Sipsip Nĩmorĩndĩ koadũrũmbo nĩŋgombo bukĩ-mayo ranambe ahei ndũrĩ pamareandũrĩ ai-yanĩŋĩranĩmboke-boehĩ ŋgũsimboeyi.

Yanggiri ni ngombo hoe asu nimi

1-2 Ranıy asu sünambeahındı nendı-mayu ranai hoe afındı yanggiri ni ngombo nımındı ra wambo nafuımayundırı. Hoe ra hımboarambe mupui forı wakıreandeımb-ane. Hoe ranana sapo God asu Sipsip Nımorı ranahafandı nımarı-fondı-mayo ranambeahındı tükufe hayamboyo ngoafı nafı bogorı ranı mbusümondühi mafoero ho. Asu hoe ranı hımborı-kımı yanggiri ni ngombo nımı ranai ngorügoanı-nıgorügoanı burımayo. Nımı ranai mamı hımbanambe 12 hısiyowohü asu moanı mamamı amoamo hısiyo arandı. Asu nımı ranahandı emündü ranana munguambo hıfıhündı ranaheimbo aboedambofendırı ramboane. ³ Asu nıne-moatükunı God ai ranahambo moaruwai-ane ehı ranana nğırı nğoafı ranambe yagodo. Nğa God asu Sipsip Nımorı ahafandı adükarı bogorındı nımarı-fondı ranı yanggiri yagodoanı asu Godındı ratüpurıyei rıhündeımbı ai ahambo hohoanımondeihı nğusüfo pandıhorımboyei. ⁴ Rananımo asu ahandı nğusümoarı hoeındıhi-mboyei asu ahandı ndürı ra ahei gırıbodı hamındıfıhı sürü pande hıni nğındeambui. ⁵ Asu rananımo nğırı nımbı asükaindo tükündıfeyo. Rananımo-anımo nğırı ram asu hıfıhamındı ranai sı boakıboadeandı. Sapo Adükarı God ai-anımo ahei sindumbui. Asu nındou ranai adükarı bogorı nındoumbondahi koadürümbo-koadürümbo hıbadühi nğeimboyei.

Sisas ai nğırı amıtata kudu

⁶ Ranıy sünambeahındı nendı ai hoafıyundırühi yahuya, “Ndanı hoafı ndanana anıhond-ane, nğa anıhondümo-mbırıhındamboane. Nğa Adükarı God, sapo ahandı hoafı hoafıyomo rundeımbı ranahamumbo ahandı Yıfıafı masagapurı ranai ahandı sünambeahındı nendı ranahamumbo koamarıhepurı. Asu ai sapo Godındı ratüpurı ratüpurıyei-rıhündeımbı ranaheimbo nıni-moatükunı nımai hamındı tükümandıfe ranahambo nafuımbohında koamarıhepurı,” mehu.

⁷ Sisas ai hoafıyuhü yahuya, “Awi hımborı-yei! Ro nğırı amıtata tükündaheandı. Nındou düdı ai buk ranambe süngunambo tükıfembo hoafı sürü papı-mayo ranahambo hımborıyeihı süngurıhi rıhündeımbı-mayeı ranai ana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane!” mehu.

⁸ Ro Son ranı-moatükunı ra hımborıya hoeırıheamboanahı. Asu ro ranı-moatükunı ra hımborıya hoeırıhe raraorıhe heheambo sünambeahındı nendı wambo nafuı-mayundırı ranahandı yırı-kımı pıya nımarımo ndeara ahambo hohoanımo-yondowohü nğusüfo pefımo yanggırımayahı. ⁹ Nğa asu ai wambo hoafıyundırühi yahuya, “Yowanı, se refepoanı! Roana sapo sıhafı mamı ratüpurıye rıhoandeımbı wandaf-anahı. Asu roana sapo sıhafı apodoho wandafı-mamı Godındı hoafı hoafıyomo-rundeımbı-memo rananemo asu munguambo nındou buk ndanambe hoafı enğoro ranahambo hımborıyei mburıhü ranı-süngurıhindeımbı ranahei wandaf-anahı. Nğa Godımo-anımo hohoanımo-ndafındowohü nğusüfo pandıworı,” mehu.

¹⁰ Asükai hoafıyundırühi yahuya, “Godındı süngunambo tükıfembo buk ndanambe apaıaro ra se yowanı dıbonapıfehı gabudıfe-poanı. God ai munguambo ranı-moatükunı ranahambo refemboayı ra ndeara akımı tüküfembo yanggır-ane. ¹¹ Ranımoane asu moaruwai hohoanımo-yu-randeımbı ranai moanı moaruwai hohoanımo ranı-süngurı-mbıreand-amboane. Asu moaruwai hamındı hohoanımo-yu-randeımbı ranai moaruwai hamındı hohoanımo süngu-mbıreand-amboane. Asu mbumundı hohoanımo-yu-randeımbı ranai mbumundı hohoanımo süngu-mbıreand-amboane. Sürühoeımbı hohoanımo süngureandeımbı ranai sürühoeımbı hohoanımo süngu-mbıreand-amboane,” mehu.

¹² Sisas ai yare hoafıyuhü yahuya, “Awi se hımborıyei! Ro nğırı amıtata tükündaheandı! Ro takıni moatükunı ndahamındı tükündahe-amboyahı. Rananımo düdı ai nıni-moatükunıyo ramareandı ranı-sımogodühi ndeheamboyahı. ¹³ Roana horombonıpoed-anahı asu süngunıpoed-anahı. Ro weanğurühıdıd-anahı asu bıdıfıranıdıd-anahı. Roana weanğurühıdıdı hondüyu asu süjudıdı hondüya-rıhändeımb-anahı

¹⁴ Nındou dıdıyeı ahei hoarı-mayo ra boboerıhında aboedı sımborı afısa-ho-koate tükufeımbı-mayeı ranai ana hıhıfı-hıhıfımbeyei-amboane. Aiana sapo yanggiri ni ngoweımbı nımı-mayo ranahandı hısi ra moanı hımbı-koate dagüdhı asu adükarı nğoafı gınırı yıpurı nafıtambe-mayo ranı nafı keboehımboyei. ¹⁵ Nğa asu moaruwai hamındı hohoanımo-yu-randeımbı nındou, tıbagıru rundeımbı, nımorehı sısıhımo-yomorı-ndeımbı asu nındowenihı bırabırıyeı rıhündeımbı, nındou hıfokoarıhi-rıhündeımbı, tıkai godımo süngurıhi-rıhündeımbı, nındou wosıhoaforı hoafıyeı rıhündeımbı, ranai ana nğırı adükarı nğoafı nafıtambe-mayo ranı-nafı keboehı nğüsü, nğa ai moanambuhü nımbıeımbıyeı.

¹⁶ Ro Sisas-anahi nda, wandi sünambeahindi nendi ranahamumbo koarari-heheapurí muŋguambo moatükuní ranahambo wandi nendi ranaheimbo wataporímbo-yondürímbohünda. Roana sapo Defitíndi amoaomamí ranahei siríhünd-anahí tüküyahe anímboahí. Asu roana botíbotí siambeahíndi mupui-anahí,” mehu.

¹⁷ Yifiafi Aboedi ai Sipsip Nímoríndi nímorehí rani-díbo hoafíyafehü safeya, “Se mborai sínífi,” masafe. Nindou düdi hímborínduhü ana, hoafínduhü anímboya, “Se mborai sínífi,” mbüsü. Nindou düdi ai amíndaníñombonduhü ana, mbüsünu-wamboane. Nindou ai hoe símíndímbo hohoanímoyu ana, ai sünü yangíri níngoweimbí hoe ra moaní mbüsümündu-wamboane.

Son ai nindou buk ndanambeahíndi hoafi hímborayei ranaheimbo ahíní hoafímayundürí

¹⁸ Muŋguambo nindou ai Godíndi hoafi sapo buk ndanambe engoro ranahambo hímborayei ranaheimbo ahíní hoafi nda ro Son-anahí asahandürí. Nindou düdi ai ahandí hoafi Godíndí-mayo hoafi ranífihi pare haya hoafayu ana, God ai ahambo níne moaruwai moatükuní ai buk ndanambe refembo hoafímayu ra ahambo randeambui. ¹⁹ Asu nindou düdi ai bídífirí hoafi buk ndanambe raguanambo-areandí ana, God ai nindou ranahambo randíraní asu ngírí sapo yangíri níngombo ními hísi-mayo ra dedu. Asu ngírí Godíndí adükari ngoafi buk nda ranahambo wataporímbo-marandí ranambe nüŋgu.

²⁰ Nindou muŋgu moatükuní ranahambo aníhondümbo hoafímayu ai hoafíyuhüya, “Ro ngírí amítata tükündaheandí,” mehu.

Aníhond-ane. Adükari Sisas, se mborai.

²¹ Adükari Sisas ai síheimbo muŋguambo moaní hípoambo-mbíreandüramboane.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mat 1:1-2:12
2	Mat 2:13-3:6
3	Mat 3:7-4:11
4	Mat 4:12-25
5	Mat 5:1-26
6	Mat 5:27-48
7	Mat 6:1-24
8	Mat 6:25-7:14
9	Mat 7:15-29
10	Mat 8:1-17
11	Mat 8:18-34
12	Mat 9:1-17
13	Mat 9:18-38
14	Mat 10:1-23
15	Mat 10:24-11:6
16	Mat 11:7-30
17	Mat 12:1-21
18	Mat 12:22-45
19	Mat 12:46-13:23
20	Mat 13:24-46
21	Mat 13:47-14:12
22	Mat 14:13-36
23	Mat 15:1-28
24	Mat 15:29-16:12
25	Mat 16:13-17:9
26	Mat 17:10-27
27	Mat 18:1-22
28	Mat 18:23-19:12
29	Mat 19:13-30
30	Mat 20:1-28
31	Mat 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Mat 21:23-46
2	Mat 22:1-33
3	Mat 22:34-23:12
4	Mat 23:13-39
5	Mat 24:1-28
6	Mat 24:29-51
7	Mat 25:1-30
8	Mat 25:31-26:13
9	Mat 26:14-46
10	Mat 26:47-68
11	Mat 26:69-27:14
12	Mat 27:15-31
13	Mat 27:32-66
14	Mat 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Ruk 1:1-25
14	Ruk 1:26-56
15	Ruk 1:57-80
16	Ruk 2:1-35
17	Ruk 2:36-52
18	Ruk 3:1-22
19	Ruk 3:23-38
20	Ruk 4:1-30
21	Ruk 4:31-5:11
22	Ruk 5:12-28
23	Ruk 5:29-6:11
24	Ruk 6:12-38
25	Ruk 6:39-7:10
26	Ruk 7:11-35
27	Ruk 7:36-8:3
28	Ruk 8:4-21
29	Ruk 8:22-39
30	Ruk 8:40-9:6
31	Ruk 9:7-27

date	Scripture
1	Ruk 9:28-50
2	Ruk 9:51–10:12
3	Ruk 10:13-37
4	Ruk 10:38–11:13
5	Ruk 11:14-36
6	Ruk 11:37–12:7
7	Ruk 12:8-34
8	Ruk 12:35-59
9	Ruk 13:1-21
10	Ruk 13:22–14:6
11	Ruk 14:7-35
12	Ruk 15:1-32
13	Ruk 16:1-18
14	Ruk 16:19–17:10
15	Ruk 17:11-37
16	Ruk 18:1-17
17	Ruk 18:18-43
18	Ruk 19:1-27
19	Ruk 19:28-48
20	Ruk 20:1-26
21	Ruk 20:27-47
22	Ruk 21:1-28
23	Ruk 21:29–22:13
24	Ruk 22:14-34
25	Ruk 22:35-53
26	Ruk 22:54–23:12
27	Ruk 23:13-43
28	Ruk 23:44–24:12
29	Ruk 24:13-53
30	Son 1:1-28

date	Scripture
1	Son 1:29-51
2	Son 2:1-25
3	Son 3:1-21
4	Son 3:22-4:3
5	Son 4:4-42
6	Son 4:43-54
7	Son 5:1-23
8	Son 5:24-47
9	Son 6:1-21
10	Son 6:22-40
11	Son 6:41-71
12	Son 7:1-29
13	Son 7:30-52
14	Son 7:53-8:20
15	Son 8:21-30
16	Son 8:31-59
17	Son 9:1-41
18	Son 10:1-21
19	Son 10:22-42
20	Son 11:1-53
21	Son 11:54-12:19
22	Son 12:20-50
23	Son 13:1-30
24	Son 13:31-14:14
25	Son 14:15-31
26	Son 15:1-27
27	Son 16:1-33
28	Son 17:1-26
29	Son 18:1-24
30	Son 18:25-19:22
31	Son 19:23-42

date	Scripture
1	Son 20:1-31
2	Son 21:1-25
3	Rat 1:1-26
4	Rat 2:1-47
5	Rat 3:1-26
6	Rat 4:1-37
7	Rat 5:1-42
8	Rat 6:1-15
9	Rat 7:1-29
10	Rat 7:30-50
11	Rat 7:51-8:13
12	Rat 8:14-40
13	Rat 9:1-25
14	Rat 9:26-43
15	Rat 10:1-33
16	Rat 10:34-48
17	Rat 11:1-30
18	Rat 12:1-23
19	Rat 12:24-13:12
20	Rat 13:13-41
21	Rat 13:42-14:7
22	Rat 14:8-28
23	Rat 15:1-35
24	Rat 15:36-16:15
25	Rat 16:16-40
26	Rat 17:1-34
27	Rat 18:1-21
28	Rat 18:22-19:12
29	Rat 19:13-41
30	Rat 20:1-38

date	Scripture
1	Rat 21:1-16
2	Rat 21:17-36
3	Rat 21:37-22:16
4	Rat 22:17-23:10
5	Rat 23:11-35
6	Rat 24:1-27
7	Rat 25:1-27
8	Rat 26:1-32
9	Rat 27:1-20
10	Rat 27:21-44
11	Rat 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Kor 1:1-17
5	1 Kor 1:18-2:5
6	1 Kor 2:6-3:4
7	1 Kor 3:5-23
8	1 Kor 4:1-21
9	1 Kor 5:1-13
10	1 Kor 6:1-20
11	1 Kor 7:1-24
12	1 Kor 7:25-40
13	1 Kor 8:1-13
14	1 Kor 9:1-18
15	1 Kor 9:19-10:13
16	1 Kor 10:14-11:1
17	1 Kor 11:2-16
18	1 Kor 11:17-34
19	1 Kor 12:1-26
20	1 Kor 12:27-13:13
21	1 Kor 14:1-17
22	1 Kor 14:18-40
23	1 Kor 15:1-28
24	1 Kor 15:29-58
25	1 Kor 16:1-24
26	2 Kor 1:1-11
27	2 Kor 1:12-2:11
28	2 Kor 2:12-17
29	2 Kor 3:1-18
30	2 Kor 4:1-12
31	2 Kor 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kor 5:11-21
2	2 Kor 6:1-13
3	2 Kor 6:14-7:7
4	2 Kor 7:8-16
5	2 Kor 8:1-15
6	2 Kor 8:16-24
7	2 Kor 9:1-15
8	2 Kor 10:1-18
9	2 Kor 11:1-15
10	2 Kor 11:16-33
11	2 Kor 12:1-10
12	2 Kor 12:11-21
13	2 Kor 13:1-14
14	Gar 1:1-24
15	Gar 2:1-16
16	Gar 2:17-3:9
17	Gar 3:10-22
18	Gar 3:23-4:20
19	Gar 4:21-5:12
20	Gar 5:13-26
21	Gar 6:1-18
22	Efe 1:1-23
23	Efe 2:1-22
24	Efe 3:1-21
25	Efe 4:1-16
26	Efe 4:17-5:2
27	Efe 5:3-33
28	Efe 6:1-24
29	Fir 1:1-26
30	Fir 1:27-2:18

date	Scripture
1	Fir 2:19-3:6
2	Fir 3:7-4:1
3	Fir 4:2-23
4	Kor 1:1-20
5	Kor 1:21-2:7
6	Kor 2:8-23
7	Kor 3:1-17
8	Kor 3:18-4:18
9	1 Tes 1:1-2:9
10	1 Tes 2:10-3:13
11	1 Tes 4:1-5:3
12	1 Tes 5:4-28
13	2 Tes 1:1-12
14	2 Tes 2:1-17
15	2 Tes 3:1-18
16	1 Tim 1:1-20
17	1 Tim 2:1-15
18	1 Tim 3:1-16
19	1 Tim 4:1-16
20	1 Tim 5:1-25
21	1 Tim 6:1-21
22	2 Tim 1:1-18
23	2 Tim 2:1-21
24	2 Tim 2:22-3:17
25	2 Tim 4:1-22
26	Tai 1:1-16
27	Tai 2:1-14
28	Tai 2:15-3:15
29	Frm 1:1-25
30	Hib 1:1-14
31	Hib 2:1-18

date	Scripture
1	Hib 3:1-19
2	Hib 4:1-13
3	Hib 4:14-5:14
4	Hib 6:1-20
5	Hib 7:1-19
6	Hib 7:20-28
7	Hib 8:1-13
8	Hib 9:1-10
9	Hib 9:11-28
10	Hib 10:1-18
11	Hib 10:19-39
12	Hib 11:1-16
13	Hib 11:17-31
14	Hib 11:32-12:13
15	Hib 12:14-29
16	Hib 13:1-25
17	Sem 1:1-18
18	Sem 1:19-2:17
19	Sem 2:18-3:18
20	Sem 4:1-17
21	Sem 5:1-20
22	1 Pit 1:1-12
23	1 Pit 1:13-2:10
24	1 Pit 2:11-3:7
25	1 Pit 3:8-4:6
26	1 Pit 4:7-5:14
27	2 Pit 1:1-21
28	2 Pit 2:1-22
29	2 Pit 3:1-18
30	1 Son 1:1-10

date	Scripture
1	1 Son 2:1-17
2	1 Son 2:18-3:2
3	1 Son 3:3-24
4	1 Son 4:1-21
5	1 Son 5:1-21
6	2 Son 1:1-13
7	3 Son 1:1-14
8	Sud 1:1-25
9	Wei 1:1-20
10	Wei 2:1-17
11	Wei 2:18-3:6
12	Wei 3:7-22
13	Wei 4:1-11
14	Wei 5:1-14
15	Wei 6:1-17
16	Wei 7:1-17
17	Wei 8:1-13
18	Wei 9:1-21
19	Wei 10:1-11
20	Wei 11:1-19
21	Wei 12:1-18
22	Wei 13:1-18
23	Wei 14:1-20
24	Wei 15:1-8
25	Wei 16:1-21
26	Wei 17:1-18
27	Wei 18:1-24
28	Wei 19:1-21
29	Wei 20:1-15
30	Wei 21:1-27
31	Wei 22:1-21